

ספר

מדרש תלפיות

אשר כוננו מעשי ידי הרב הגאון המקובל האלהי גילת הכותרת נזר ישראל וקדושו המופלג בחסידות
כמוהר"ר **אליהו הבהן** ז"ל בעהמ"ח סי' **שבט מוסר**
ומעיד צדקה ושאר ספרים הקדושים :

מי ישאר תפארת הספר הנכבד הזה כי פי שנים ברומו . הוא עלה שמי התבונה ויאסוק בחפניו
כל גלילות המדרשים . והאגדות אשר בתלמוד בבלי וירושלמי . זוהר ושאר ספרי הסבלה והילקוטים
ידיו קבצן וברוח מבינתו יחרוז פניני הפליאות אשר בהם ויסיים אותם באדרת בינתו לתפארת נלח .

הספר הקדוש הזה נדפס בקרית **איזמיר** זה יותר ממאה שנים וכולם ספו תמו :

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י הי"ב תשס"ה

ועתה נתחדש ביתר שאת ויתר עו

בדפוס הנגיד מוהר"ר **בעריד לויב** נר"י בהמטת מוה"י **צבי הירש**

נעב לויס ז"ל . יתא ברכה מאת ה' ולקחה מאלהי ישו לאורך

ימים .

בס"ד

ספר זה נסרק ונעבד ע"י
"יודאיקה אימג' אוצרות התורה בע"מ".
ניתנת רשות ל"היברא בוקס" שע"י חיים רוזנברג"
להכניסו לאתר ולהפיצו לצורך שימוש אישי בלבד.

וזאת למודעי

אין רשות לאף אחד להדפיסו או להעתיקו
בכל אופן שהוא או בכל אמצעי שהוא
בין בחינם בין בשכר בין ליחיד בין לרבים

ניתן להשיג עותק מספר זה ועוד ספרים

וכן התוכנה **אוצרות התורה** המשולבת

(בשילוב אוצר הפוסקים)

אצל:

בית ספריית מורגנשטרן

רחוב רבא 14 ת.ד. 3620 אשדוד

טלפון 08-866-0821 פקס 08-866-5059

OTZROT HATORAH

THE MORGENSTERN LIBRARY

14 RAVAH STREET

P.O.B.3620 ASDOD, ISRAEL

Email- kidosheypolin@bezeqint.net

This sefer has been provided by
Judaica Image OTZROT HATORAH for individual use only.
All rights reserved by Judaica Image OTZROT HATORAH.
Permission is only granted to Hebrew Books Org.
No Permission is granted (in any form to distribute these books)
to anyone else even if they don't sell them.

הסכמת

מהרב הגאון הגדול מאר החרו נזר הקודש שר התורה ספורטס בכל קצוי ארץ לתהלה ולתפארת יחיד בדרו חכם ועניו

כש"ח מוה"ר יוסף שאול הדוי נאטנואהן נ"י אב"ד לבוב והגליל יצ"ל

הנה בא אלי הרבני מוה"ר רוב יהודה נעכעלים כ"י מפה וע"ל להחזיר ולהדפיס ספר מדרש תלפיות

מארב הגדול הליק המפורסם ביראתו ומינוריו היקרים ונדע בשערים בחבורו ס' שבט מוסר אשר נגלה בעליל שכל מנמוחו ה' להדליק נר שמות עשרה שנים אשר נדפס בעטעראנוויץ והרבנים גורו אומר על משך עשרה שנים מבלי להדפיסו שנית וכבר כלה הזמן והנה להסכים על הדפס הספר כבר הסכמתי אני והרבנים אזי ומה גם כי אינו נחוץ לספר בתהלת הספר ושנחו אשר כבר נודע בשערים בשמו ובמעשיו וזאת אחת אמרתי להודיע מ"ש בנות ה' ענף אורות משיח מה מהווה בראמת כל הבא בתוכו יתמה איך אפשר שמשח לדקינו ראוין בו דברים מכוערים ולמה לא לייין ה' מהמקומות שגראה כן ומה שהביא מילקוט ישעיה ג"כ נחסר הליון ואני מלאתי בילקוט ישעיה קפ"טל ס' אות ש"ע מה שקב"ה יגיד לנמך המשיח ומה שהביא יאמרו לנמך המשיח ויראה שם חוקף גדולת נשיח אשר יתגלה ב"ב ומה שהביא מתרגום יונתן ישעיה ס"י י"ג בפסוק והריוו ביראת ה' שתרגם ויקרביני לרחמי דה' ז"ל ויקרבונו והיינו שמשח יקרב את ישראל לרחמי דה' וכפי הגראה בהדפסה הראשונה יהי זרים מהכח ש"ל שר"י שלטו בו כאשר כן עשו בכמה ספרים ובש"ת רמ"א הגדפס בעגנוא נדפס שם תשובי בדין סתם יינס ובש"ת רמ"א דפוס אמטארדס לא נזכר זאת אכן כספר דרך החיים מהר"ח אופטער שם נדפס תפלה לנתן העזתי כי גם שם שלטו די זרים והמדרש תלפיות היה לדיק ועומד בראקטו והנה גם אלי מבקש מבלי יחזרו וידפיסו משך עשרה שנים מהיום :

דבריו המדבר לכבוד התורה ולומדי' והמסייע להביא לכה"ד ספרים יקרים ונפלאים הלעזר יוסף שאול הדוי

נאטנהואהן האב"ד דק"ק לבוב והגליל כותב וחומס יוס ד' ס' מלורע תרל"ז :

הסכמת הרב הגאון הגדול הספורטס נ"י ע"ה חסידא ופרישא כק"ש מוה"ר ישעיה נר"י אב"ד דק"ק יאם

המדינה יע"א :

הנה מודי עברי דרך פה"ק משעראנוויץ בא לפני האגיד המפורסם מוה"ר משלם הידער כ"י וסיפר לי איך זנכה להשיג אשר

תלפיות אשר אסף הקודש בעל שבט מוסר והספר היקר חמדה נגזרה ובק"ק יאם הובא מארץ הקדושה וקנו בסך רב ושלחו למדינות רוסיא להדפיסו ולא גדולה להדפיס ולהפיץ ביקר ישראל בהגלות נגלות אור גדול להלביב לבבות ישראל להורות להם הדרך אשר ילכו בה כי ליקט המחבר הקדוש מכמה גאונים הקדושים וממדרשים רבים לזאת מצוה גדולה לכל ישראל להחזיק ביד המדרשים ולקנות בספק מלא הספר היקר הזה וחליטה לשוט מדרשים להדפיס עד משך עשרה שנים מיום דלמנה ותלינה לחזור לארץ ישראל כי שארית ישראל לא יעשו עולה ולמיקס בחרור ומובטחנה באחינו בית ישראל שיעמדו לימין דקדו של המדרשים הזה שבאש שאיש בליעל יעבור וידפס חלינה לא יעשה פרי שלא יקנו כל חב"י אך זאת זנכה ראשונה ולחוקף ולזכות הספר הזה שיהא לאור עולם בנתי על החומס פה"ק משעראנוויץ ריש אדום אלו שנת תר"ע והמדינה :

הקי ישעיה מגזע היוחס שור הרב ד"ק יאם

הסכמת

כבוד אדונינו מו"ר ראש נולח אריאל רשכב"חג מוסת הרור איש אלהים בוצינא קדישא אסקלריא הפאירא מחמד עיניך
צפירת תפארת ישראל הרב הקדוש המפורסם בקצוי ארץ כקש"ת מוה"ר **אברהם יעקב** נר"ו .

אם אמנם מעולם אני מושך ידי מלידתן הסכמה על הדפסת ספרים אך מחזיבות ספר היקר **מדרש תלפיות** ומגדל לדקת
המחבר ז"ל שהוא בזה"ש ספר **שבת מוסר** נגוד ספרים יקרים ומה **משלם** ותר ממאה שנים שדפס וגם המה ספו תמו
אשר השיג ספר היקר הג"ל אלל ידידי הרב, הנעלה בש"ק מוה"ר **והיאר מיכל** נ"י בן מח"ו הרב
החסיד המפורסם מו"ה **נחמן מסקאריט** נ"י ורז"ה להביאו לבית הדפוס אך בתנאי שאתן
הסכמתי ע"כ אמרתי לסעלא עבא יישר חילי ובכדי שלא יהיה שלוחי מלוא מוקין לכל יבואו אחרים אשיגו
את גבולס ע"כ אזהרתי בכח מלות אזה"ק לא תסיג ונ"י לכל יודעס ספר הג"ל משך הג"ל ממשך עשר שנים בלתי רשותם והאומע יתירך ממקור
הברכות עד העולם וע"ז בזה"ח יוס ה' ז"ך מרחשוון **הצמח לנו ישועה** לפ"ק

אברהם יעקב כמוהר"ג **ישראל**

בארנשטיין בהרה"ק זוקלס"ה מאהעטוב

מודעה

גם אלה לחבמים יצינו מדעתם. כי בכל מקום הנזכר פה **בדרש תלפיות** הזה מלות אומות העולם אר גויס. המובן עבדי טובים ומולות שהיו מאז לפני שנים קדמוניות. אשר לא ידעו את הצורה ארץ ושמים וכל לבאם את פועל ה' לא הביעו עליהם אמר דוד המלך ע"ה שטוך חמהך אל הגוים אשר לא ידעוך וגו'. לא כן הלאומים אשר ביניהם אנחנו יושבים כלם המה בני אל חי יחידו מאמינים באלהים אמת יולר הכלל ומלוואה: וגם אורות מלת שם משיחם הנזכר פה פעמים אחדים. עיין בספר התשבי במלת שו. ח"ל ופ' אומרים שהיה נקרא כך במקרה כי כן בזמן ההוא היו היהודים רבים ששמש יסוע כמו שמלינו בעזרא כסימן ב' ובכחמי"ג וי"ב וזכרי הימים ב' ל"א וכי' לכך קורין לו היהודים ג"כ יסו בלי עי'. עי"כ וגם טיין ארמילום הנזכר במדרש בשם אבקת רוכל. המובן על ורומילום מושל רומי ועיין בערך ערך ארמילום ח"ל תרגום וברוח שפתיו ימות רשע. ארמילום רשיע זו מלך ראשון של רומי רועלום שמו. עיין במדרש חלילי מומאר למה ה' תעמוד ברחוק רמוס ורומילום ממה אמש נודמנה הזאכה והניקט' הם היו בניו עיר רומי כמו שכותבים סופרי דברי הימים של רומי.

מדרש תלפיות אות א ענף אב ואם

מה שחשב עשו בלבו אלא כדי להודיעך שמתיר היה בלב עשו לקום אפילו במקום שכמותו כדי לגור ליד לכבוד אביו ואם כן אל תתמה למה נתן קב"ה ממשלה לזרעו של עשו . וממנו למד יוסף ומסר עלמנו למיתה כששלחו אביו אלל אחיו והלך זבדיון א"פ שרע פתח לאחיו שואלים אותו וכל זה ככתב לגמור לבנו לערות להביא פתח לאחיו .

אמר המאסף וכיון דיוסף ג"כ מסר עלמנו למיתה על כבוד אביו למה אנו מעוני' ויסורין באים עלינו ואין אנו שווין במעלי כעשו . וי"ל שיוסף למד מעשו ובשופן שעשו עשה ה'דבר מדעתו ויש לו יותר יתרון עי"ל ששתי ישראל בשכר מלות בבחי' עלמנו ליכא . ועוד י"ל שלשאל יש עונ' אחרים וחספ' הקב"ה לנקותם עי"י יסורין כדי לזכותם לעולם הבא ואי יקחו השכר בידה . עוד י"ל דמי יודע אם שרעו של יוסף עומד בשלוח בבחי' מקום של עולם . או אפשר שהעשירי' שבישראל רובם הם מרעו של יוסף .

ס' החסידים הם תרתי' בני אדם מקליין בכבוד אב ואם ומגלליין וכן רשעים שעושי' עולה מרויחים ומגלליין וכשעושים ביושר לא ילתיחו דע שהוא כדי שיהא עונם גדול וכדי לפרע מהם בגיהנם ולכן לדעת משחקת להם וכוז שאמר דוד כשת שמחה בלבי מעת דגנס ויתרוסם רבו להם לפי שום למכעסי' כל כך השקט וטולה ללדיקים לעמיד לבא עאכ"ז .

ענף אבות

מעם האבות שהיו רועי' כדי להתבודד עלמם לעיין בעיני האלהי שאחיר ההגבריון זך וקפי' והיו נפרשים אם מבני אדם וגדול להרגיל עלמם ברחמנו (מ"ד פ"ח ז"ל) .

מס' שמחות פרק א' ס' י"א אין קורין לאבות אביו חלה לשלש אבות ואין קוראין לאמהי' אמנו חלה לרבע אמהי' .

בראשית בנימטרו אברהם יתחק ישראל . ספ' הליוגי :

זוהר דף רפ"ד ע"א . אברהם שורש עץ הדעת טוב ורע לתקן . ויתחק הוא עץ הדעת שממנו טוב ורע ויעקב הוא התוכיו' עץ החיים בתוך הגן מטעו שלימי' אשר על אומה ישראל'י אמר ה' ואחם הדבקי' בה' אלהי' חיים כלכם והם מוכני' לחיי עד :

אמר המאסף מכאן תראה' שהאבות הם שרשו יסודי בעולם אשרי האדם האוחז במעשיו' והבותר דרכיהם הם דרכי תורה משה רבעי' עבד ה' אדם הראשון חטא בעץ הדעת וגרם להגבריו ע"ז בעולם דא סמאל הרשע ואברהם אבי' תקן עונו בעץ אחר והשטנו חתם העץ ומרחקס מעי"ו ומנייהו וכן יתחק היו מגיירי' כלרז"ל על פסוק וישב יעקב בצר' בנימיני אביו וכו' כי כיון שחב בעץ הדעת עץ החיים שחטא אדם קמו הם לתקום :

זוהר פ' חיי שרה האב'ו שמשו בצרבע שנין כל חד וחד מנייהו אברהם בצרביע שרה והגר ותרין פילגשין דחביב ולבני הפלגשי' אשר לאברהם פלגשי' תרין הא' ארבע' ברזא' ארבע' דסעירו דרביקא דחביב ויקח את רביקא חד ותהי' לו לאשה תרי ויהאבה תלת וינחם יתחק אחרי' אמנו הא' ארבע' לקבל דא הוו ליעקב ארבע' עשין וכולא ברזא' חדא ר' יחיאל אמר אברהם ויתחק שמשו כל חד באתתא חדא ברזא' דקדושה ארבע' שברה יתחק ברביקא לקבל מריויהו הוו ארבע' עשין ארבע' בתרין וולוקין ע"כ :

מגדה עמוקות אופן ג"כ אתה התלות להראוי' את גדלך זה אברהם פני אריה ירך החוקק זה יתחק פני שור . אשר מי אל זה יתחק פני גשר דרך גשר בשמים :

אביג'י א"כ ר"ת אבות ב' יתחק רבו שנקרא אביו ברכת' אבי אבי רכב ישראל ואביו ממש הקב"ה שברא לשניהם . וכוז אביג' כלומר אבות ב' זהו אביג' . הוא הקב"ה שבראס' א"כ בנימני' שלשה אביו לעולי' הזה ורבו לעולם הבא והקב"ה לשניהם :

אביג'י א' זו האש' ב' זאת האש' שנקרה בית ג' שלשה ומניס יקרא

יתק אשה ויהי' אללם לעבוד' ואם אינו מולא אשה במקום שאביו ואמו דרים שם ואביו ואמו זקנים ורביים מי שיעבוד להם אז לא ילא מן העיר .

ואם אינו מספיק להרוח אלא כזו להספיק לזרכי אביו ואמו ואם יתק אשה לא יספיק לאביו ולאמו או ישמע לאביו ולאמו ולא יתק אשה .

ואם אביו או אמו בעיני קעמי' ויש לו אשה ויודע שעל חנם מתקועטים והגדן עם אשתו לא יתכן לבעוט על אשתו כדי לעשות נחם רוח לאביו ולאמו .

ואם עשיר הוא ויש לו מי שיעבוד לאביו ולאמו אז יוכל ללכת לעיר אחרת לקחת משס אשה .

ואם בנות העיר רעות והבן רוצה לקחת משס אשה ואביו ואמו מניסו לו שלא יתק חונף הבן אם יתק שהרי יעקב שמע לאביו ואמו והלך לחרן לקחת אשה משס על שרעות בנות כענו אכל אם בנות העיר טובות ואחיה טובים ויש רעות ואחיו רעים ורו' לתת לאב ואם ממון שיעקב שיתק אשה מהם והטובים חיים רואים לתת לאב ואם דבר והאב והאם מזוים לכן לקחת בת מי שטמנין לו ממון והבן אינו רוא' יתק אשה אלא מעושים אפי"ם שוכעסי' עליו אביו ואמו לא ישמע אליהם כיון שעושי' עמו שלא כהוגן .

שם ס"י תקס"ו איש אמו ואביו תיראו כתיב לאחר אביו מיד תיראו לאון רבים ולא אמר תירא כדי לממך מורא בין אב לאם ובין שבתות ובלאו לאם ולאמו ולאביו לשלשם אמר תיראו ות שבתותי ששמרו שהאב והאם בכלל תיראו שלא יעביסו את הבן כל כך שלא יוכל להתאסף עד שימרוך בהם' אמו ואביו תיראו ות שבתותי מכאן אמר ר' יאוד' הראשוני' אלא היו משמשי' מעותיהם לא בליל ראשון ואפי' ושלשי בשבוע פן יולד שבת ויבואו לדי חילול שבת כי האשה יולדת ברע"א ימים כמנין הריון או ברע"ב כמנין הריון והתיבי' או ברע"ג כמנין ב"ד בעי"ו ולפי שהיו מזכרי' כך היו ביהים לדיקים וכו' שאמר איש אמו ואביו תיראו ות שבתותי לכך בעיני שבת שלם שלם ביבול שלם מלאכתו שלם או שבעיני שלם אשר עשה שלם אשר ברא בעשרתו הדבר'ו שלם עם שבת וכן במשני' תורה כנגד שלשה ימים שהיו מזכרי' מלאשם כל זה אליבא דר' יאוד' שהיה אומר יולדת לתשעה חיינה יולדת למקועטים שלשה תקופות את רע"ג לבד משבע שעות וח' השארים לכל תקופה וכן להגו' בטרסה שלש תקופות מעי"ו באב כל חמה עד ע"ו בבירר כל חמה וכוז שנאמר ותקופתו על קלותם כלומר הכר תקופת ימים אחת וירך לעסוק בתורה ימים ויליה אם למד כל היום ג"כ מחויב לגמור בלילה כי יום ארצו הוא כן גימני' של תורה ותהי' כלומר אותיו' של תורה אותיו' ותהר וכתוב ושמרת את תורת אלהיך אשכח בניך גם אני וכתוב ויכרתם ובטנן ומהריון .

שם ס' תקפ"ג מי שהוא עשיר ועלרן ובנו עשיר אפי"ם שיש לו לאביו מנהו על' הבן להאכילו ולכסותו משלו .

שני אחיס או אב ובניו או רב ותלמידיו וכוז בטעמו' תמיד שמתקועטי' לכן ראו' שלא יהיו יתדיו מפני שמלעטרים . ואל תאמר דוקא מפני האב שמלעטער והרב שמלעטער אלא אפילו הבן מלעטער על ידי האב לכן מוטעב שיפרדו כיון שאין יבולין לסבול לשבת יתדיו .

ס' החסידים סימן שמי"ג מי שלא ראה אב ואם ונמלא שלא קיים מצוות כיבוד אב ואם אם יש לו זקן חוקק יכבדו וקיים בהם מצוות כיבוד אב ואם . ואם אין לו זקן חוקק יכבד לדיקים בעיני שיהיה לו לכבד אביו ואמו שנאמר ות יראי' ה' יכבד . וכן גבש שבת בשבתות קניה וספדים ימים בחיסקון יפה ויכבד רבותיו ותכמים וירא מהם ומעלה עליו כאלו קיים מצוות כיבוד אב ואם ומוראם ולכך היו קוראין לאלוהי אבי אביו כי היו מקיימים בו מה שהוא מחויב לקביו אפי' כיבוד אביו במורא .

ס' החסידים ס' שליג' איך אדם יבין לומר לבנו בעודה עוסקת בצרכי' בעלה עשה לי כך וכך אם הבעל טוב יאמר לה שיקדים קודם לזרכי אביה .

ס' החסידים ס' שליג' ויאמר עשו הנה אחי הולך למות ולמה זה לי בצורה קס' מה לורך לכתוב התורה

מדרש תלפיות אות א ענף אבות

ב

יפרש ממנה ארוסה נדה ויולדת וכו' וכן נעול ארוסה גל נעול נדה. משניין חסום ודוח :

אבי א"ב הופכין גבן זה לזה כן האיש והאשה הופכים פניהם אחר התשמיש והקב"ה שהוא שוקף ג' גומל חסדים ויולד הולך במעי אמו כדמתיב כי אבי ואמי עובדו וה' יאספני וכו' הר"ד חיים אלפסאל ;

וזהר חדש דף פ"ח ע"ג) . תפלות האמהות שרה דבקה רחל לאה בלהה זלפה לא נתקבלו אלא כבוד שמיטה ויובל וכלם ים אות ה' המרמז לבניה ומלכות שהם כבוד שמיטה ויקובל לבד מרחל שאין בה ה' ובראות רחל כן אמרה הנה אצמי בלהה שיה' לה שני הוי"ו י' **יקבץ** מלכים דף כ"ח ע"א) אברהם נמשל לתמה יתחק לנצבה יעקב לכנבים ועמידין חמה ולנבה בושים ואין בושא לכנבים לפי שאברהם ויתחק פניהם מתברכנים בשביל יתמעאל ושבו ואלופיו ובני קטורה אכל יעקב אין לו יעקב כ' אין פסול במעמו שנא' לא עמיה יבוע יעקב .

יקבץ (ויזב) הן בקדושו לא יאמין אמר רבי פתח אלו בקשו האבות שמהם יירצם למעלה הוו יכולין ואף ע"פ כן לא נקראו קדושיי' עד שנתסם הגולל לפניהם שנאמר לקדושים אשר בחרך המה :

ר' בחיו פ' ואתחנן בכל לבבך כנגד אברהם שהחב הקב"ה בכל לבבו והמטיף הלבבות לאמונתו וכל נפשך כנגד יתחק שמסר נפשו על גבי המנוח וכל מלמד כנגד יעקב שהפריש מעשר מכל אשר לו אפי' במנזיו וכו' ;

וזהר פ' ויחי דף ר"ל ע"ח) בשפתא דיעקב הוה קאריו לבטוי אזדמנו אברה' ויתחק תמן וסכינתא :

ס' הפרדס דף קפ"א ראו לשאלו אברהם יתחק ויעקב שהיו גדולים מאלהיו ומחנך כדליתא בזוהר פ' ויאל :

למה לא זכו כאלהיו ומחך להיו' מאלהים ויתרו כן האבות מעלתם הוא סהם מרכבה אל עולם הסיפירות ואם היו מתלבשים בזויה מלאך ממלאכי' הנה ירדו ממעלתם כי בחייהם היו נזרות אל השפת השפיע מהסכינה והיא מעלה נבחרת ממעלת מנ"ע ראש השמים כי כשאין ליקק בעולם מתלבש במנ"ע כמו שכתב רב"ע וה"ל מלאך שמעלת לדיקק בחיות' מרכבה היא גדולה מעלת המלאכי' ולכן אם יעלו למעלת הגלגלים אבדה גדולתם ואם תאמר אחר מיתתם לא היה להם מעלה במרכבה ואם כן יהיה ראוי שיעלה גופם למעלת המלאכים זה איש קשיא כלל כי אפי' לאחר מיתתם בקבורתם בחרך המה במעלתם כדליתא בזוהר .

שערי צדק דף מ"ז ע"א וילכו שיהם יחידיו אברהם הוא מים ויתחק סודו יין וירחי היין ניסוך על גבי המזבח:

כתיבת יד זכור לאברהם וגו' עבדיך התחמרים אשר נשבעת להם שכחמה גדולה ת"ת האבות העליונים שהם עמך או הארתם בנזכך ותדבר לא אמת ודברת אלא דברת וחזרת ודברת כלאשר אמרתי לא אמת אלא אמרתי ר"ל שכבר אמרתי לכם מקודם ולשון אמירה הוא רצון יומר מלאו דבור כמו שאמר מה תאמר נפשך ואעשה לך אדני אמר לשכון בערפל :

ערכין פ"ק ו' ואשפתה אתכם לפני ה' את כל דקות ה' אשר פקדו אתכם ואת אבותיכם' תישא ר' אליעזר הגדול אומר אלמלא בא הקב"ה עם אברהם יתחק ויעקב בדין איני יכולין לעמוד מפני התוכחה שנאמר ועמה ואתפסה אתכם ואת אבותיכם :

אמר המאסף אין יכולין לעמוד לומר שאין ליקק בחרך ובעשה עמיהם לדיקק שלא תכוחם עמיהם בדין עיני ברש"י ז"ל :

והנה דע לך חסדו ודרכו יתברך שכינות דכך מחומר קרוין אי אפשר אם אינו נופל בו מהסגינות דכך מחייב טבע החומר כמחשך צבצר חי שמרגיש מהכאב ופילו שהוא לא ירחיק כי הדבר מחייב כך וכיחות שקב"ה לדיקק וישר ואינו בא עם האבות בדין כי איני יכולין לעמוד על התוכחה דלא אפשר אם אין בידם חיות שנגמם אמנם כיון שהוא יתברך וידע דזכו חיוב מזל החומר אינו מביאם לדין וכן עס כל ליקק וליקק :

ר' בחיו ז"ל למה לא הכיר רשעים זכות אבות במרגלים על שם שמאסו המרגלים ארץ ישראל שחמדו לה אבות :

ענף אברהם

מס' סופרים פרק כ"ב האדם הגדול בענקים זה אברהם **ענף**

וזהר פ' שמיני דף ל"ח ע"א כי מעולל המה דכר ברא קב"ה עלמי נעל יתחק וברא ב"י עלמא חמא דלא יכול למיקס כחלודי נעול אברהם וקיים ב"י עלמא הה"ד אלה תולדות השמים והארץ בהברא' אל תקרי בהברא' אלא באברה' חמא דבעיין קיומא יתיר נעול יעקב ושקף ל"י ליחחק וקיים עלמא הה"ד ביום שעות ה' אלהי' ארץ ושמים ועל דא באברה' ויעקב אשמי' עלמא ובגין כך ה' מעולם המה :

אמר ר' שמעון הא דתמיני דכתיב קול השופר כפיר הוא ודא הוא יעקב האסתלק במחשבה דלכאן ונפקו כחדא מגו שופר דהא שופר אפי'ק מיה ושאף רוחא כחדא ואתעבדי מנייהו קלא . כך אמר' שילאה אפי'ק ללכאן בקל חד ומגו מחשבה אסתלקו כחדא בחד קול והיה קול יארי קול השופר דהא יעקב דלכלי ללכאן כחדא ואקרו קול ותרי קול יניחו דהא מגו קלא פיק קלא פיק חד קול דלחקרי קול השופר ומיהא נפק ואתר קול' מגו ההוא שופר בזווגא דמתשבי ושבע קול' יניחו דנפקין בזווגא דמתשבי' השופר דהא שופר אשקן לון וריו לון ללכאן בקדמיתא ולבית לבין' הוא אוקמוה מלה וכו' : [שם ע"ב]

וזהר שלה לך סדר שוכבי מערי' נשים לגביה נשים וזכרי' לגביה וזרי' ארס ברישא חוה סמך ל"י שרה לגבי' חוה אברהם סמך לשרי' יתחק סמך לאברה' רבקי' סמך ליתחק . יעקב סמך לללא' אשתחא ארס בסמך דא ויתקב בסמך דא דא רישא ודא סופא :

ובספרא דשלמא מלכא איהו ארס וכו' הוא ארס חוה בקדמיתא אברה' ושר' סמך לון יתחק ורבקי' לויא אחרת באורח מישור בשורה חדא יעקב ול' באמלעיתא ואינון נשין לגבי נשין ודכוין לגבי דכוין ארס חוה שרי' אברהם יעקב ול' יתחק ורבקי' ארס בסמך דל א יעקב באמלעיתא יתחק לגבי אבות לאו אורח ארעא ועכ"ד יעקב אלטרדי' באמלעיתא :

מדרש פ' קרח ימי אברה' קב"ה שנה יתחק ק"פ שנה יעקב קמ"ו שנה . כשאת' כוללן ננאלא חמש מאות שנה ושתי שנים כן מהלך שנים וארץ דכתיב כימי' השמיים על הארץ (מתנו) כגון' סתי שנים כנגד שנים וארץ עמאל און לא חשו למחשב הכי תרין שנין יתרון :

וזהר פ' בשלח דף ג"ג ע"א) ויוליתך בפניו מאז בפניו אלו האבות ויוליתך בפניו דא יעקב בכחו דא יתחק הגדול דא אברהם :

אמר הנאסף וכול לומר בזה כו' הפסוק נגד אבותם עשה פלא בחרך מנרים שרה לזנון כלומר בפני אבותם שהם אברהם יתחק ויעקב עשה פלא שהראה להם היח"ו ממנרים בחרך מנרים שרה לזנון :

יונת אלם פרק ע"ו אברהם שרש הנפש לכל ישראל . יתחק שורש הרוח . יעקב שורש הנשמה . וכשהולכים מן האדם על ידי תעוה נקרא חל רשע בנינו' אברהם יתחק יעקב כלומר שהם הולכי' מנונו :

עשרה מן אמרות פ' כ"ז דף מ"ד ע"א הא דכתיב אתם ידעתם את נפש הגר כ גרים הייתם . כי הנה גם את זה לעומת זה הוא כי הנה אברהם הוא אורח הקודש שהמרגלות היתה מליה בזארוו שהיו תלויות בה נשמות הגרים גם כל הנשמות שנעולט ומנרים היה אורח למדרשו כי מלכות ופרעה הוא העורף אחרי האורח והנה מנשרו מתד' יאורח זה להיות גרים במנרים במקום אורח הקודש ששם נפשות הגרים תלוי' :

ר' בחיו פ' קרח עיני נפילת אפי'ם בתפלה ים בו שלשה כוונות כוונות א' למורא שכינה שנית להראות לער והכנעה ג' להראות אסירות חייו ובעול הרגשותיו וזה טעמו לבין רגליו בתפלה לפי שהגיעת רגלים הייה עיקר התנועה לכן מראה בזה ביעול המתעט' :

עשרה מן אמרות פ' כ"ז דף מ"ד ע"א הא דכתיב אתם ידעתם את נפש הגר כ גרים הייתם . כי הנה גם את זה לעומת זה הוא כי הנה אברהם הוא אורח הקודש שהמרגלות היתה מליה בזארוו שהיו תלויות בה נשמות הגרים גם כל הנשמות שנעולט ומנרים היה אורח למדרשו כי מלכות ופרעה הוא העורף אחרי האורח והנה מנשרו מתד' יאורח זה להיות גרים במנרים במקום אורח הקודש ששם נפשות הגרים תלוי' :

ר' בחיו פ' קרח עיני נפילת אפי'ם בתפלה ים בו שלשה כוונות כוונות א' למורא שכינה שנית להראות לער והכנעה ג' להראות אסירות חייו ובעול הרגשותיו וזה טעמו לבין רגליו בתפלה לפי שהגיעת רגלים הייה עיקר התנועה לכן מראה בזה ביעול המתעט' :

עשרה מן אמרות פ' כ"ז דף מ"ד ע"א הא דכתיב אתם ידעתם את נפש הגר כ גרים הייתם . כי הנה גם את זה לעומת זה הוא כי הנה אברהם הוא אורח הקודש שהמרגלות היתה מליה בזארוו שהיו תלויות בה נשמות הגרים גם כל הנשמות שנעולט ומנרים היה אורח למדרשו כי מלכות ופרעה הוא העורף אחרי האורח והנה מנשרו מתד' יאורח זה להיות גרים במנרים במקום אורח הקודש ששם נפשות הגרים תלוי' :

ר' בחיו פ' קרח עיני נפילת אפי'ם בתפלה ים בו שלשה כוונות כוונות א' למורא שכינה שנית להראות לער והכנעה ג' להראות אסירות חייו ובעול הרגשותיו וזה טעמו לבין רגליו בתפלה לפי שהגיעת רגלים הייה עיקר התנועה לכן מראה בזה ביעול המתעט' :

ר' בחיו פ' קרח עיני נפילת אפי'ם בתפלה ים בו שלשה כוונות כוונות א' למורא שכינה שנית להראות לער והכנעה ג' להראות אסירות חייו ובעול הרגשותיו וזה טעמו לבין רגליו בתפלה לפי שהגיעת רגלים הייה עיקר התנועה לכן מראה בזה ביעול המתעט' :

ר' בחיו פ' קרח עיני נפילת אפי'ם בתפלה ים בו שלשה כוונות כוונות א' למורא שכינה שנית להראות לער והכנעה ג' להראות אסירות חייו ובעול הרגשותיו וזה טעמו לבין רגליו בתפלה לפי שהגיעת רגלים הייה עיקר התנועה לכן מראה בזה ביעול המתעט' :

ר' בחיו פ' קרח עיני נפילת אפי'ם בתפלה ים בו שלשה כוונות כוונות א' למורא שכינה שנית להראות לער והכנעה ג' להראות אסירות חייו ובעול הרגשותיו וזה טעמו לבין רגליו בתפלה לפי שהגיעת רגלים הייה עיקר התנועה לכן מראה בזה ביעול המתעט' :

מדרש תלפיות אות א ענה אברהם

וא"כ כיון שזכרנו היו כך אם ירפאם יחזרו לטבעו משא"כ גבי מתיא
בן חרש שזכרנו שלא לתור אחרי עיניו אלא שלהליל מעבירה שבה לירו
עשה כן וק"ל

מדרש (אכזרי) ואעשה לגוי גדול אעשה כהן גדול כדאם הראשון
ע"כ

אמר המאסף נמשך עם אר שר הפסוק ואברהם ואגדלה שמך
והיה ברכה לבני כיון שאמר ליה אעשה כהן גדול כדאם
הראשון א"כ הולך לומר ואברהם הפך מה שנתקלל אדם הראשון ואגדלה
שמך הפך איבוד השם האדם הראשון על ששמע לאשמו ואכל מן העץ
והיה ברכה כלומר אהם מקור האברות לברך לכל מי שאתה רואה לברך
הפך אדם הראשון בגרם מיתה לל העולם כדו"ל על פסוק מות
תמות מיתה לך מיתה לדורי עיין בלב חריה פי ויאל

מפרשים ז"ל הביעו אל זור חולבתם רמז לאברהם וקראו זור
לשמי כונתם האחד כי הזור יו על בליעות כזכר והשני
שהיה קשה להוליד וכמו שאמר שיהיה שמועט ומקבת זור שהיה בו בית
קבול כדאם מן והאשה אף קובתה וזכר קראו זור כי היא עקר בטיעו
ותולדותיו כמו שכתוב כי מראש זורים הראו

זמה שאמר ואל שרה תחוללם ים אומרים מעיני הריון וים מפרשים
מן ותתחולל המלכה שללעטר על יחאך בנה

ובמדרש כי היא שללעטר ותתפלל עלינו כמו שהתפלל
אברהם כי היתה נביאה ולכן נקראה יסכה שסוכה
ברוח הקדש

כתובת יד כי לא שלם עון האמורי תימא ולמה מזכיר עון
האמורי משאר צבנה עממים ושמעמי מרבי
כרמי ז"ל שאמר כי לא שלם עון האמורי פירוש עון האמורי שאמר
אברהם אבינו ע"ה במה אדע כלומר על אותו עון ישראל עדיין צגלות
ונחשב לאברהם אבינו ע"ה עון גדול במה אדע כמו אסור במה שבו
ישראל צבעת אסור הבמות

צרוך הנזר כי צלק לאברהם כתיב ויחבוש את חמורו וצבלעם
כתיב ויחבוש את חמורו ואמרנו חז"ל משנבד"ה העולם לא
היה אדם שחיבש חמורו לאברהם הכונה שחמושו לשון איתן שהוא היכל
כמו שתרנג חונקלות ולשוק"כ בני תלון עמא. דיבנו היכליה עשה חמושו
כמו שער האיתן וצבלעם הרשע הגל האותם תלפיות עדיין
ותענוגים וזכו ויחבוש את חמושו אמנם אברהם א"ה הגביר הצורה על
החומר וזכו ויחבוש את חמורו עיין שם יומר באורך

אמר המאסף מה שדרש הרב הוא דרך זורה וגבון אמנם כונת
חז"ל באומרים משנבד"ה העולם לא היה אדם שחיבש את
חמורו לאברהם וזו הכוונה לומר כי לא מלינו משנבד"ה העולם אדם
בכסיון לאברהם א"ה שאלמו לו הקב"ה לשחוט בנו יחידו וכדי למהר
לעשותו ויטבם אברהם צבוקר ויחבוש את חמורו הוא צבלעמו צריזות
גדול מתוך גדול החיבה בקב"ה כדי שלא לאחד כלל

מדרש רבא פי' לך דף ג"ו ע"ג) לא ניתמו גרות שוות לאברהם
אבינו ע"ה

אמר המאסף לר"ך עייון שאפי' עירובי תבשילין קיים אברהם א"ה
וכי"ש שירע כל גיש ומה גם שיש בחז"ל שאפילו מלכות שהקב"ה
עמיד להם ידע אברהם א"ה כ"ש וק"ו שירע כל גרות שוות

שם אברהם א"ה כהן גדול היה שגא' לשבע ה' ולא ירמס אתה כהן
לעולם

אמר המאסף נתבהן אברהם אבינו ע"ה אחר שבעה ככונה משם
ונתנה לו כי תחילה אברהם היה טתן מעשרותיו לשם כדאיתא
במדרש פי' לך וכו' ובמות אברהם ככנס יעקב במקומו לכהן גדול
כדאיתא בילקוט פי' וישלח אמר הקב"ה למיכאל למה עשית לכהן גדול שלי
בעל מוס וכו' עיין שם באורך וכפי זה מוכרחים אנו לומר שכיון שאברהם
היה כהן שגב יחאך היה אלא שאברהם ויעקב היו כדאיתא גדולים
ובזה ניתח כשנתן יחאך אברהם ליעקב אברהם א"ה כדאיתא בזה
ברוך יהיה כדאיתא לפי שכיון שיהיה כהן רגב עמו כדאיתא הכהנים המבדכים
שהקב"ה מסכי' על ידם שאחז"ל על פסוק וא"י אברהם

זוהר פי' לך דף ע"ו ע"ג) כשהולך אברהם לכבשן האש ויניל
אמר כדא' שזכותו הן נייל אברהם מיד נפש שנהוגה דאש

גובה קומתו כנגד שבעים וארבע ארשים
וא"כ לתו ושמיתו כך כנגד ע"ד ארשים וכוו מן מה עשה נטל שבעה
עשר בני קטורה וזנה להם כדך של ברזל והכניסם בתוכה והשמש
מעולם לא נכנס בתוכה מפני שהיה גבוה הרבה משר להם לקריוטל
אכני' מוובות ומרגליות ומשתמשים בהם ולעמיד לנח כשתמיד הקב"ה
להפיר תמה ולזנה דכתיב וחסרה הלכנה וזתה החמה שמהם עתידין
לשמש ע"כ :

תנחומא פי' לך אל תירא אברהם ממני היה מתירא משם
בן נח שהרג את בניו עילים שלשים בניו היו לו
אמר המאסף מתישב בזה הלשון אברהם א"ה יעוול
עלה מערך אכזבו וממרו על עיני המליה
ומל באהל ממנא ולא הלך ליעוול עמה משם שהיו רבו ולימול בבימו'
אלא שהרג את בניו והיה מתירא ממנו שלא יהרגו כמזכר במאמר
שהיה מתירא ממנו

לא גילה הקב"ה מיספורין של מעלה אלא לא"ח סוד ה' ילרואו זה
אברהם פירו' מיספורין סודות של מליה' שם

ידקוט ישעיה ס' מ' למה תאמר יעקב אמר רשב"ז ח"ל הקב"ה
את קורא תגר אברהם היה לו לקרוא תגר בשבעה שפלים
לכבשן האש אמרתי לו חילולי יעקב שהיה עתיד ללאת ממך לא היית
יואל ממלא אלא צבביל יעקב את יולא שאלמר כה אמר ה' וגו' אמר
פדה את אברהם מתיכן פדוה מכבשן האש והיה לו לאברהם לקרוא תגר
לומר אני לא היו מעשים לפיך שילא צבוכויו אלא בזכות אחר ואברהם
לא קרא תגר ואת קורא אחרי תגר למה תאמר יעקב וגו'

אמר המאסף כתב החכם השלם א"ה ז"ל ים סחירה
ממאמר זה למה שכתב הרב בעל לוחות
הברית ז"ל פירש מאמר זה לא נייל אברהם מכבשן האש אלא בזכות
יעקב ועיין שם ויתראה שהסחירה מהפוסקמת

אמנם יראה לי להקשות דכאן קאמר שאמר הקב"ה לאברהם שלא
נילו כי אם צבביל יעקב שה"י עתיד ללאת ממך ממלא
שלא נייל בזכותו ואם כן קשה למאמר מדרש רבה והתנחומא שהרהר
אברהם אחר מדת הרין שאולי קבל עולמו צבור"ו על שנייל מהמלכים
וממכשן האש וכו' דלמא הרהר שהיה אומר לו הקב"ה שלא היה
נילו כי אם צבביל יעקב ומלא שלא נייל בזכותו כדי לומר אולי כן
מזכותיו וי"ל הרהר לומר מה שאמרנו ה' הקב"ה שאני נייל צבור
יעקב משום שלא הספיקו זכותיו והולך לרף יעקב להללתי ומלא
שקבלתי עולמי

עוד איכא למידק דממאמר המדרש והתנחומא משמע דמדת
אברהם להרהר אחר מדותיו יצדך שהרי הרהר שמה קבלתי
עולמי וממאמר הילקוט משמע שאין מדתו להרהר אחר מדותיו שהרי
משנבד"ה הקב"ה שאעפ"י שאמר לו שנייל צבביל יעקב לא הרהר אחר
מדותיו לומר וכו' לא היה בו זכות

ונראה בדבר הנוגע לשלמותו לא היה מתירא יעקב כדאיתא בזה
הקב"ה בחמור לו שבעבור יעקב נייל כאילו לא היה בו

זכות ועכ"ז לא הרהר אכל במאמר המדרש והתנחומא שהוא דבר הנוגע
ליהדותו ולנפשו הרהר שמיד שראה הישועות שנעשו לו תשח אולי קבל
עולמו אך כשאלמו לו הקב"ה שנייל צבביל יעקב שנה' יעקב אשר פדה
וגו' ששפילו לא חס לומר וכו' לא היה בו זכות שהיה רחיק על מעלתו
מפרשים משם מדרש כי במסגר הראשון שהסגיר נמרוד
לאברהם לא רעה מאורות ועשה עמו הקב"ה חסד
שלא אבד מאור עיניו לפי שכתבו חכמי הערב מי שיושב במחשך אן
גדול ויאל לאור עיניו היות

ויש אומרים כי זה עשה רב שמת ור יוסף וחביריו ממאור עיניהם
שהיו תרים אחרי עיניהם והחסירו זה הדרך

אמר המאסף והוא כמנעו מתיא בן חרש שהביאו רז"ל
שדמיה על השטן כדאפי' שיהיה מאד ועמד
לפניו כדי להתיעור וכו' שלא להסתכל בה נתן שם וימארה צלם ונתם
בעיניו ויסמא את עלמו עד שנתת השטן וברח מפניו ותלח הקב"ה
לרפאל ורפאו ע"כ העטם שלא שלח הקב"ה לרפאל לרי' שמת וחביריו
ועי' לפי שזכרנו לתור אחרי עיניהם והלילו עלמן מזה סימו את עלמן

מדרש תלפיות אות אברהם

ואוקי להרן' ויש אומרי' אמרו וזעו דתרח איזן אש שולט בהם השליכו להרן בלא כדו לנסות אש שולט בהם בזרעו של תרח אש אברהם נייל על ידו של הקב"ה

אמר המאסף איכה למידק דלמה השליכו להרן לנסות אש שולט אש בזרעו של תרח אש אל ולא השליכו את חמור וי"ל דחז"ל דהרן היה פוסט על שתי הסעיפים אמר אל אברהם נייל אלא דאברהם וכו' כיון שנייל ואמר אלא הסעיפים ויזון שכן מלאו בו מקום לעשות הכסיון עמו מה שאין כן בנחור

מדרש פ' קרח עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמתי מלאתי חוקיני ותורתי בן ג' שנים הכירו

אמר ר' חמי בר ר"י אבא אברהם עד שלא נימול ולא הוליד חסר ה' כשמל כחוסף לו ה' ונעשה שלם והוליד למנין'אחותיו' (מדרש פ' קרח)

עשרה (מאמרו חקור דין ה"ג פ' י"ז מה שאמרו בת היתא אברהם אבינו מה שיהיה אללו כחמה נפשו של אדם הראשון והוא המרגיליט שיהיה תלויה בלארו וכל חולי שיהיה רואה וכו' פירוש כל חולי נפש הרואה בעקרתה שנטהרה לאברהם מיד מתרפא מעוון ע"ז שיהיה להם הכל בירוסה מעשיו של חמס וכשמי' אברהם אבינו ע"ה טוב לא היה מי שיהיה ותלחה הקב"ה בגלגל חמה רל שלל שיהיה חולי נפש רפואתו תלויה עד אמות היום שיוצא הקב"ה חמה מנרתיקה רשעים נידונין בה ודריקים מתרפאין בה

עשרה (סימן ו' ודף מ"ה ע"ב) הא דאמר אברהם למען ייעב לי בעבורך יתנו לי מתנות לכאורה קשה דבר זה שהי' אברהם מהבאר אחרי מותו וי"ל דהמתנות הללו לא קשה כסף וזהב רק שם עומאה נעל ממאריס להחילו אחר כך לבני הפלגשים דרין כתובת בנין דכרין דכתיב בכו נתן אברהם מתנות וזהו שישלש אברהם על שם העומאה וירחיבו מעל יחאק וכינו הוא הגורם לנפשו של אברהם חיים בלא פני מלך חיים של אחר וזהו נשפי בגלגל

זוהר (שמות עמוד רמ"ה) הא דאמר אברהם מה תתן לי וגו' וכו' לא האמין אברהם בהקב"ה אלא אמר לו הקב"ה אכני מנן לך בעולם היה שרדך הרבה מאוד בעולם הבא אברהם ידע באלטענינות שלו שאינו מוליד ומי שאין לו בנים אינו נכנס בפרגוד בעולם הבא לכן אמר מה תתן לי ואכני הולך עירי א"ח שיהי' לי עולם הבא מאחר שאינו מוליד והשיב הקב"ה לא מאלטענינו' שך

אמר המאסף לר"ך עיון דאם אינו מוליד כיון דאין הדבר תלוי ביד האדם מה עוין ש' לאלדס כזה שאינו נכנס בפרגוד ואין לומר שמסיבת עון שבידו אינו מוליד דמי גדול מאלוהים ולא היה מוליד

זוהר (שמות עמוד ל"א ע"ב) הא דכתיב אמרי' א אחותי את למען יעב לי בעבורך הקשה ר' אלעזר היאך מסר אברהם את אשתו בשביל שייעבו לו ועוד יעב יעשו ויבטו מבני ליה דהא כי יראו אותה'המארי' וגו' ואמרו וגו' הוא לאו פניו ומשני כי מלאך א' הלך בדרך לפני שרה והביעיהו שלא יגיע' לה נזק והנה אברהם ראה שהמלאך הלך לפניו ולא נפשו שאין לו שמירה על כן תלה בנזותה ונצטק גם כן שהמלאך ייל אחותי שלא יעמאן אותה לכן אמר למען יעב לי ר"ל המלאך ההולך לפניו יעב בעולם הזה לכן לי ממוזי' ובענין אברהם ויתיה נכפו בעולם הבא בגלגל דהיינו שלא תעמא אכל אש ח"ו תעמא יהיה כהן מיטה ועבול' הבא ואחות המלאך הנה את פריעה עשר מכות על פי גזרת שר הגרמזו על עשר מכות העיתודין לבא עליהם

זוהר בראשית הארץ אברהם אברהם על הגם שבר' דשכחי האיחא לרדוף אחרי ארבעה מלכים אלא כשילא מעיבתי יאל על דעת לפדותו בממוון וכשילא מפתח ביתו ראה השכינה וחיל גדול סביבו מיד ורדף אחריהם וכו'אלא שיחף אברהם' עמו וכות יחאק לא ה' יכול לארבע מלכי' אלו

זוהר האילן שהיה לאל אברהם שנאמר והשענו תחת העץ היה תקון לעץ שחטא בו אדם הראשון

ילקוט ישעיה דף מ"ט ע"ב' למה קרוא אברהם האדם הגדול ר' לוי ור' אלעזר בשם ר' יוסף בן זמרה סביעותיו של אברהם ג' מילין רבי יואה בר סימון אמר מיל שאלמא אורח ברגליו לא יבא מי פעל ר"ת מיל ר' נחמיה בשם ר' איבין אמר לא נחאבדקו

רגלי אברהם כשרדף אחרי ארבע מלכים אלא כזה שחוק לב"ה אחר קורא אותו גדול שיהיה רחוי להברכות קודם אדם הראשון אלא אמר הקב"ה אש יקלגל מי יתקן אחיו אלא

אני בורא אדם תחלה שאם יקלגל יבא אברהם ויתקן אחיו' וסופעים דף ע"ג ע"ב' מי אכסיס עשו עמנו ונעשנו ונעשו עפלין אברהם לשרה אמרי כי אחותי את ונעשה ער

ולאברהם הטיב בעבורה ברק אש תלוי עמי ונעשה עפל ומשר גזירה ובר' תהלים דף ק"ט ע"ד שתולים בבית ה' זה אברהם ששתלו הקב"ה בדרך ישראל בהרורות אלהיו יפריחו זה ישמעאל

רבנו עוד יטובין בשב"ה זה יחאק דשנים ורעננים יהיו אלו בני קטורה הנהגל ז"ל כשאל אברהם לגר גירסה לשרה לפי שהיה ירל ממא' ירגיבו אש היה אומר שהוא אשמו וחשפ"י כן

לא הניח הקב"ה שיפד ממנה ולא הניח את הזקת אלל הרשע כי לא יוח שבע הרשע בל גורל הדריקים וירושם הללו היו מפני שפחד וזה שאמר הקב"ה והיא בעולת בעל שלה גירסה רך מפני שפחד כי אטום הוא וממלא שאר גברות' וזהו גמורין וזהו שאמר לאבימלך הגוי גם לדיק תהרוב כלומר הגוי שאין שלו זה הדין אלא אפילו אטום גרושו גירושין ועוד שהוא לדיק שלא קרב אליה תהרוב ולא עוד אלא שהוא אמר לו אחותי היא והיא גם היא אמרה פעם אחר פעם אחי הוא בתום לבני אחרים ובגמיון כפי שעריו לא קרבתו אליה

אמר המאסף יובן בזה מאמר הקב"ה לאבימלך ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא שיהיה שמעונתם כיון ששאלת לאחד כבר נעמאה ולא יוכל בעל הראשון לשב לקחתה לזה אמר אין שייך דין זה לאברהם כי נביא הוא ויועד נבואתו שלא נעטת בה ויכול לחזור לקחת' ואעפ"י שאברהם אע"ה כהן גדול היה בלאר"ל ואשמו ששסתמרה פסולו אפילו מכהן הדיוט עפ"י נבואתו כעולה עדים דמי עכר ה' בעד כל רחם שולל ארץ ערות זממה בדרור מהו שלא נעמאה בבימלך ולכן חזר לקחתה' אך לר"ך עיון לדברי ר' חננאל ז"ל שאברהם גירש לשרה כמדובר הנה הגע פוסק בכהו' ואברהם כהן היה לר"ך אחר שגירסה חזר לקחתה עתה קיים כל המורה כולה ואפי' עירובי תבשילין

רבנו בחיי ז"ל' שהא שחיר אברהם שמתה בנו עד יום הגמל אותו יתכן לפי' ששים שגמלו הניחו לגמולד מורה אלה לתמוה שהרי בן ג' שנים הכיר אברהם לברואו על כן לא ראה לעשות הסעודה לא ביום הלידה ולא ביום המילה והכתיב הדבר עד יום הגמל אותו כדי שישמח בנו ששמתה המורה דכתיב בה פקודי ה' ישרים משמחי לב וכענין שכחוב את מי יורד דעב ואת מי יבין שמעי' גמולי מחלב' ובמדרש ביום הגמל הגימל'

מעם למה גירש אברהם לגר בלאח ומים לפי שאברהם ראה נבואתו שעתידין בניו להשתעבד אחותי בני ישמעאל וישמארו אותם שגאה שלה שאין אברהם בעולם שיהיו שואלים ישראל כבני ישמעאל ועל כן התנהג אברהם עמו כמו שראוי להתנהג עם השואל וימנו לחס ומים הוא שכחוב אש רעב שואלך האכילו לחם ואם למא' השקפו מים (ר' בחיי ז"ל)

ספר אמרי נעם פ' חיי שרה' ולבני הפלגשים חסר יוד לפי שאין לו אלא פלגש אחת דהיינו הגר' וקשה דבכל חומשים מדוייקים מלא הוא וגם במסורת חשיב עליו במלאים ואר"ך עיון ע"כ לשון

אמיה הכונה לומר כיון דלא מלינו שהיה לאברהם פלגש כי אש הגר אש כן כאלו פלגשים חסר כתיב ארית' ולמה קוראים פלגשים מלא משום דלהגר לקח' ושלחה נביחו וחזרה למעשה בית אביה וחזר אברהם פעם שנית וקחה ותיה שמה קטורה עיון בזוהר פ' חיי שרה וכו' ונראה דלרמז לזה קוראים פלגשים מלא כדלוי היה שמים פלגשים אעפ"י שלא היתה רך אחת דהיינו הגר וכו' דברי האור פ' חיי שרה דקל"ג דיש מאן דאמר דאברהם שמש בארבעה נשים שרה והגר ותרי פלגשים לא מתישב מה שפרשמי וכו' אך מתישב כפי ספרות ר' חייא שם שלא שמת אברהם ויחאק כי אש באתתא חדא וכו' יבא על הכון מה שפרשמי

ס' הבהיר למען יעב אדם הקב"ה ה"ה באברהם ויתר מכל האותיות

מדרש תלפיות אות א ענף אברהם

אמר המאסף

וזכו כוונת המדרש אמר הקב"ה לאברהם
 לך אני שומר מכבודו אב ואם ולא אחר
 וכו' וזכו יובן למה אחר כך קרא לישראל דכתיב מה יפו פעמך בנעלים
 ובה רדיב וכתיב לכלי קולך בת גלים וגו' לפי שראה הקב"ה שעתידין
 ישראל לזב תחת עול אמות העולם בבחינת אשה תחת בעלה שגורו
 עליה מזה הרבה ואז ישראל אינם יכולים לעסוק בתורה ובמלות כראוי
 כחז"ל במה שנגזר לישראל אין ביטול תורה גדול מזה ואזי שלא
 ינמנו הקטרוני מקום לנפטר לאביהם שבשמי' ישראל מבעלי' תורי' ומנו'
 תהוו בת שכיון שראות אחרים עליה פטורי' מכבודו אב ואם

יקמרונו

הביטוי היקמנו ביהושע דף ח' ע"ד) ויעמדו המיני
 היורדים מלמטה כמו דה אחד רחוק מאדם העיב כל
 הנסים שישע להם לישראל הם כי בזכותו של אבותם ילידת מלרים בזכותו
 יקריעת ים סוף בזכותו קריעת הירדן בזכותו מתן תורה בזכותו וכלכו
 מיימית מקראת עיני' שם

אמר המאסף

קשה לדמיון במדרש רבה לא ילא ישראל
 ממלרים אלא בזכותו של יצחק ויפרש בעל
 הטורים ז"ל בפרשת וזרח שארץ בנימין' עולה יצחק שבזכותו ילאו
 ישראל ממלרים ובפי' על הפרשיות פרשתי עמם נכון למה דוקא ילאו
 בזכותו של יצחק מתרבו משם אסך כן אידן יאמר הכל שאלו בזכות
 הצדיקים במדרש רבה קרישית אסך הים בזכות יוסף שאלמגר יאם ראה
 יוסף ובכתיב תס יוסף וילא החלום הם צברלשית רבה פ' ע"ז ר'
 יהודה בר סימון בשם ר' יוחנן אומר מליטו בתורה נבניאים ובכתובים
 שלא עברו ישראל הם הירדן אלא בזכותו של יעקב וכו' והכל קאמר
 בזכותו של אברהם

אמנם

נר' לפי' דלא פליגי בה ילידת מלרים עיקרו היה בזכות
 של יצחק אך כיון שמה אלו עובדי ע"ז אף אלו עובדי
 ע"ז היה רחוי שתייה היליאה בזני' גדול לולי שזכר הקב"ה לאברהם
 שאלו במדת החסד דכתיב חסד לאברהם והיה נוהג בחסד עם הטובים
 ורעים ולאמר מן הדיון הוא לכוון בחסד עם זביהם אפי" ש"י
 זבוגני' כ"כ וילאו ממנרים על אבותו שילוחו שמוני' חברה היתה הילי'
 על אופן דמוק במדובר ולעולם שיעקר היליאה שנקרו משעבוד מלרים
 היה בזכותו של יצחק וכן בקריעת ים סוף עיקר הקריעה היה בזכות
 יוסף אמנם כיון שעבר בים זרה פסלו כל מיכה רחוי' היה שתייה
 הקריעה על אופן שילעוה הרבה בקריעה זאת לולי הילי' ע"י
 עמיהם החסד והדמו על אברהם בזכות שאלו במדה זאת ועל זה אמר
 לאן קריעת ים סוף בזכות אברהם אבל לעולם שיעקר הקריעה היה
 בזכותו של יוסף גם בקריעת הירדן עיקר הקריעה היתה בזכותו של
 יעקב אמנם כיון שלא היו רחויים בדאמרי' בפסיקת' הביאו הילקוט
 סמוך לזאמר זה עולה הפכה עמדה להם בירדן וכו' והנה כיון שלא
 היו רחויים עד שהורך לעמוד להם זכות קרבן פסח נמלא שנה הקב"ה
 עמיהם במדת אברהם מדה חסד להביא' ענות מרחוק להגין עליהם
 ומלא שאלפי' שיעקר הקריעה היה בזכו' יעקב הולך הקב"ה להלפתו
 זכות של אברהם להתנהג עמיהם בחסד שיעברו בלי לער גם תורה
 בזכותו הוא פשוט על שהחיל למלאכים בשר וחלב וזכה נלחם משה וקבל
 התורה כעוד ועוד דממתן תורה לא היו הגוים כל כך מלד שלא היו
 רחויים לקבל כי אם תורה שכתב ולא תורה שכתב פה כדאמרין
 בתנאומ' כספה עליהם הרר כנינית להכריחם על תורה שבש"פ שיקבלו
 כי על תורה שכתב כבר אמרו כי אחר דבר' וכו' נעם' ושמעו וגו'
 ומלא שהיו בלתי הגוים מלד בחינה זאת לולי שאלף עמיהם החסד של
 אברהם ועשה אופנים כמדובר לכותם לתורה' גם ירידת המן בזכותו
 אפי" שאלן חלוקה זאת מוכרת במאמר כבר הקדים בפתיח' המאמר
 כל הנסים שפעלו לישראל היה בזכותו של אברהם וכו' ואם כן מלא וליד
 כי הנה במן לא היו הגוים כי בא אחר תלונה דכתיב בפי' בשלח וילינו
 כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן במדבר וגו' ויאמרו מי יתן
 מותינו ביד ה' לארץ מלרים שבבטנו על סור הבשר באלכנו להם לשבוע
 וגו' ויאמר ה' אל משה הגני ממנרים לרם לחם מן השמים וגו' והנה
 כיון שזא על ידי תלונה ראו שראות אחרים עליה והקב"ה בעל
 כשאלו בשר והיה להם לרע עליהם הקב"ה עמיהם במדת החסד

האומות אלא שיזכו כל איבריו של אדם לעולם הבא
 ע"כ (פירוש השלים עם הקב"ה רמ"ה שאברהם בה' עולה רמ"ה
אמר המאסף הוסיף לו ה"א להשלימו על חמשה חושים
 כעוד

זוהר

רות קודם שקמה אברהם את המערה רבים מבקשים להקבר
 שם ומלאכי המרת היו משמרי' ורואים עין דולקות שם ואל
 יכלו עד שגם אברהם וקנה המקום

אמר

המאסף ירחיף הגבור ששפרו וזכה המערה ביקש להקבר שם
 ממשפחתו ולא יכונ ברחות האש בזכותו יכו ידע שדבר
 גדול יש במערה לכן נתחמן נמוכרה דמיים יקרים בת' קעטרין על סכף
 כחז"ל דלם לא כו חיד נוח נבניש יעקב אך כל כך גדול במערה סוה
 חמשים שקלים ואיד לא יחיה אכסי המקום שהיה רחם כמתנוג
 מאברהם בשלום ממנו סך גדולוה במערה החת אלא כיון שהיו רחום
 שם הם הכירו כי אין ערך לה וטויה כל חללו של עולם וזכה מתישב
 ממאמר אברהם להם גר ומושב חוז ממנה שדרשו ר"ל' אם תרלו הריני
 ר' ואם לאו אחיה תושב ואטענה נם שדרי שהרי אין שום חדה מוכת
 יגל להכנס במערה מפני אלא מהי אין הוכחה גדולה מזה זכות
 המערה מוכנת לי משנת ימי בראשית וא"כ מו השמים מוכיחים שהיה
 שלי ואטענה מידם בדיון זה

ספר התנין

ב' של בראשית עליו תנין לומר שאלמלא הה"ב
 לפה צבית של אברהם ח"שה שכתוב בו למען
 אשר ילוח את בניו ואת ביתו אחיריו ושמרו דר' ה' לשכות דברה ומשפט
 הריב דברים צביתו לכן ילא ב' ברוד הכל בשם ד' הירכושמבית ה'
ספר המנין המלכות היה ראוי לנחת משם אלא על ידי
 שהקדים ברכת אברהם לברכ' רבו יתמה

לאברהם לאברהם הורישו לבניו עד יורשו ומנגללו בו רמתו שם בנין
 שילא משם המלכות בדרד העלם וכשמי' תמר היה נשמת זכר וביחודה
 היו בו נלוות משמת נקבה ועל ידי כן יורה ממנו ורות היתה נשמת
 תמר שהיא נשמה זכר ועל כן לא היתה רות רחומה יגיד על שמת
 לה ב' הריין ר"ל שגשה שהתנווללו בה נלוית משמת נקבה וע"ז ילד'
לוחות הברית דף קס"ה ע"ב) בפרשה חט"ה הוא עוד
 המרכבה צדיד מרכבו חרגמן כחשר
 שמתו הרמז בשם אברהם א' הוא האחד הרכב על ברהם חומות
 השאלרות מאברהם שהם ארבע חיו' כי חותמי' ברהם שהם סופי תיבות
 מלרביע חיות שהם כרו"ב ש"ר אר"ה א"כרוב הוא במקום אור
 כדאיתא בחגיגה פרק חין דורשין גם רמז בפסוקו מרכבות עמי ג"כ
 וגו' במלת נדיב רומז המרכבה (כי ישראל נקרוה נדיבים דכתיב נדיבי
 עמיס נאספו עם אלהי אברהם כי נש"ר חות השני מרדיב הוא אות
 הראשון מנדיב הוא אות התי מנדיב היא אות שליש ממחרי"ה חות (ביעי
 השני מחרי"ה אות התי מנדיב היא אות שליש ממחרי"ה חות (ביעי
 מנדיב היא אות רביעי מרכוב (ס' א"ב ג"ד)

אמר המאסף

אברהם בר"ה אברהם בח"מנות רומ'ומותו
 ה"ה ה"ה אברהם ר"ל על השנתו אמו'רוממותו

יבדק ופירסמו בעולם זכה להיות מרכבה לטובים

סידי ריא אברהם נחנניר בן מ"ה שנה ויהו אחר כך ק"ו שנה
 וילחק חי ק"פ שנים ויעקב חי קמ"ו שנים וכל
 כך שנים עמד מלכות בית דוד כי דוד מלך מ' שנים ושלמה החל
 לבנות הבית בשנת ארבע למלכותו ועמד ת"י שנים הרי תמ"ד שנים
ידקוהו שמואל דף ע"ו אומר הקב"ה לאברהם אחת נחת
 לקב"למך מלך פלתיים א' כבשות חייך
 שאני משהה בשמחת צנין ז' דורות וכמו כן בניו הורגים ז' לדיקים
 שמתו חפני פתחם שאלו ושלש בניו וכמו כן בניו מחריבים ז' משכנות
 אהל מועד וגבלל וזכו וגבשוון ושלש זכות ועלמים וכן ארוני' חוזר בשרה
 פלתיים שבעה חושים

סי' שפתי דעת

עמם שקרא הקב"ה לאברהם בת כדאיתא
 במדרש פ' לך לך ר"י פתח שמיני בת
 וגו' י"ל כי אברהם הלך ועזב את אביו לכבודו של הקב"ה וקיימא לן
 בת אין מערה וכזה חל עליה לפי שראות אחרים עליה והקב"ה בעל
 לך השלים חותו לכת שפטורה ממכור אב ואם

מדרש תלפיות אות א ענף אברהם

מדתו של אברהם ומלאך שאלע"י שיעקר היריד' היה בזכותו של משה
כחצו"ל הגון שבביל משה אמנם הולך להעטרפות מדתו של אברהם
כמדובר

אמר המאסף על דרך זה נראה מתוך מאמר המדרש אמר
הקב"ה לאברהם אתה אמרת ואקחה פת לחם
אני נתן מן לבניך במדבר אמרת ורחצו וגו' אני נתן להם מים במדבר
אמרת והשענו תחת העץ אני פורש להם ענן למשך וגו' הרי בהדיא
הזמן והענינים והבאר בזכות אברהם וזכמה מקומות אמרו חז"ל המן
בזכות משה' הענינים בזכות אברהם בזכות משה' אלא הוא על דרך
שפירשנו במאמר המוקדם לדון הכי מניי שבזכות שלשת הרועים באו כיון
שישראל באותה שעה לא היו בגויים הולך הקב"ה להעטרף וזות אברהם
שנבט עם המלאכים במדת החסד ולהגות גם הוא כן עם בניו בחסד
כמדובר והוא אומרו לאברהם אתה אמרת ואקחה פת לחם אני נתן מן
לבניך וכו' כלומר צעבו שנתת בחסד שיבא הפת בזכותו של משה
ראוי שיבואו על אופן בלתי ראוי על היותם בלתי ארבעצור שאמרת
ואקחה פת לחם והבנת בחסד מדה זאת אני תובט עם בניך ואני נתן
להם מן על אופן גלה משבות וכן בכל החלוקה.

משה אהרן הרימוני ידי אל ה' אל עליון ר' יהודה אמר
שעלן שבועה כמו שנאמר וירם ידו וישבע וחד אמר עשאל תרומה וכו'
חד אמר שעלן שירה ליהוה כענו שנאמר זה אלי ואנוהי אלתי אב' וארוממנהו
השעם שאמר שירה ליהוה במדת שאברהם היה מתירא שמה בכל אותם
אוכלוסין שהרגתי אפטר שלא היה בהם לדיק אחד או ירח שמים אחד
ח"ל הקב"ה אל תירא אברהם קולים כחומים היו כולם ע"כ ועל זה בקט
לומר שירה

ירי המאסף נראה דכיון שנתבשר בכל אוכלוסין שאבר היו
כולם רשעים באבדו רשעים רינה ולכן אמר
שירה על שם שאמרו ישראל באבדו המלרים וברק והבורה באבדו סיסרה
וכל חילו וכו' נחזור לענין לגאון לאמר שנבט קשה מה לו ולשבועתו
אלא אברהם נבטע לילדו כמו שנליתו בבעו כחצו"ל וא"ת שבלמנו בננו
נבטע שלא לעשות איסור אבל כחן מה איסור היה זכה ממנו
ההפקר ותידך עם מה שכתב בעל שני לחו"הברי' ז"ל בפסוק ולא תאמר
אני העשרתי את אברהם אמר אברהם הקב"ה הבעייתי לעשרתי לכן
ולא אקח מגל אשר לך וקשה ודילגאם שכתבתינו אברהם להעשירו היה
וידע ידו כן ופירש שלא רלה ליהנות משום מה מעשה נכסילפי שהוא
ואליעזר לבדו עשו המלחמה כדח"ל שלש מאות ושמנה עשר זה אליעזר
לבדו וכו' מלאך שנעשה המלחמה שלא בדרך טעב וכל מה שלקח מהביזה
היה מעשה נכסו ואסור ליהנות ממעשה נכסו לכן נבטע לילדו ע"כ
ובינה מואר ז"ל נוקשה הדיק היה אברהם נוסע שמה היה לדיק בכל
אותם אוכלוסין שהרי מוכרת שלה היה לדיק ששם כן הדיק בכל
לדיק לעשות מלחמה עם אברהם וא"ת שמה הביאו לדיק אחד באונס
הא ק"ל בש"י הרגו ואלו יעבור ואם היה בהם לדיק היה ליהרב ושלא לעשו'
עם אברהם מלחמה ויתרן שדין יתיר וגל יעבור לא נעטו אלא מנתן
תורה ואליך ולא קודם ומתן תורה ע"כ

אמר המאסף לעולם נתיירא אברהם שמה באונס הביאו
לדיק או' והוא ואני קושי' אם היה לדיק
אך לא נהרג דבשפיו דמי' יתיר וגל יעבור משום דכיון שהיה לדיק
ידע שלא יזיק ביחיו לאברהם לא לשום אחד מהגלוים אליו כי האמין
במה שהבטיחו הקב"ה במזון ובשם ובבנים ועדיין בניים לא היו לו אם
כן מוכרת שלא יזיקנו מרב או הנית ולא להגלוים עמו משום שהשם ברכו
ובברכו בן וגו' כלומר כל הנדבקיבין יהיו מבורכי' לעול' ואם נהרגו על ידי
מרב מלאך בריכה לבעול ח"ו לכן נתיירא שמה יבואו לדיק באונס ובה
והרגו בכלל האוכלוסין על שבתבאר אל תירא אברהם כלם שהרגת היו
קולים כחומים

ובירקונו יוסה פירש עם מה שכתב הר"ר זשה"ם על פסוק
שופר דם האדם באדם דמו יטפך דימו שהרג
בן נח שיש אללו שמתת גר והוא אדם בשרים ג' משום זה נתיירא אברהם'
אמר המאסף כפי מה שכתבתי שנתלמה שעשה אברהם
בה' המלטים היה דרך גם בהיות שעשה

מדרש תלפיות אות א ענה אברהם

ה

שנאמר כי כללם אלהים עשה את האדם - והוא משתחוה לאלם אלהים וכשהמלאכים מתלבשים בצרפוף אדם מותר להשתחוה להם ע"כ :

אמר המאסף ואם אדם מחזיק עצמו אלוה אסור אפילו לקום מפניו וי"ט להשתחוה לו ואין לומר

וללם אלהים הוא מכיין ההשתחוה שרי כשבא יעקב להשתחוה לעשו שהיה מחזיק עצמו ע"ז הפסוק השניה ביום ויבן עשו כדי שישתחוה לשכינה וכן מרדכי לא השתחוה להמן על היותו מחזיק עצמו אלוה כאח"כ הביטוי רש"י ז"ל בנחשורות ובי' אמנם אסתר השתחוה לנחשורות חף שהיה עובד ע"ז כי כללם צרפוף אדם השתחוה כדברי הרב ריקנטי ז"ל דלפרטוף אדם מותר מעוה שיש לו כלם אלהים :

אך שגראה קשה לדמות העולם אין להם כלם אלהים כישראל המהולים מילה ופריעה וגם יש שינוי בזמנין השנים בין ישראל לאומות כנודע ועוד דאפילו אדם מישראל אפילו שהוא מהול בו הוא רשע כלל אלהי' מסתלק ממנו וכל חיה ובחמה יכולים לשלוע בו כאח"כ דלכך אסור להסתלק בנפשו אדם רשע מן שפירשו ר"ל ואולי י"ל דכיון שהסתלקות כלם אלהי' מן האדם הוא דבר נעלי' לחוש הראות ואינו בו הבחנה שכולי' ישראל והאומות שוין בדמות הצרפוף הנעשה בכלל אלהי' לכן כשמשתחוה לגוי לפרצוף הנעשה בכלל אלהי' קא מכיין אצל א"ר גראה לאדם שד אעפ"י שגראה לו בצרפוף אדם אסור להשתחוה לו שהוא עצמו מחזיק ע"ז והוא כגוי המחזיק עצמו אלוה דאסור להשתחוה לו אעפ"י שבו פרצוף אדם כי השד"י גראי' לאדם לבקש שיקטירו להם כנודע כמו שכתבתי בחורף בעפ"י אחרי'

ספ' פענה רוא עטעסאזר אברה' ולקח את הגר שלה מלרית היא בלג'א/אח"כ ע"י הדיבוי' של אלה כי עפל היה אברה' לשרה בנייאות כאח"כ אך קשה איך לקח אותה אחר מיתת שרה י"ל שני ענמי' האחד כיון שאתרה הותרה והשני לפי שהמלכות לא נאסרו אלא על ששיעבדו בישראל וזה היה בסוף ואין הקב"ה דן על שם סופו לכך היה מותרת לאברה' :

אמר המאסף עבר אברה' ולקח מלרית וסניך דקודם מתן תורה היה כדאי לקחתה פסוה' שהיה נולד מזה קידוש השם גדול לפי שהגר בת פרעה היתה ופתחה לאברה' ואמר לה עוב תסהי' שפחה בביתו מהיות גבירת' בביתי כאח"כ לכן לקחה לנשה לגדלה להראות המעלה שמועיל לירדק באלהים אמת דאברה' מלך הוא כדד"ל :

כנפי יונה (חלק ד' סימן מ"ה) מה שהכיל אברה' למלאכי' שלשה בשמות במדרש כי הלשון הוא ממשני' מנמות הכונה ומיכאל הוא כהן גדול של מעלה ויחיה רפאל וגבריאל מחלקו ורמז להם אברה' ששיקף הסעודה שבחו של מקום כעטם ולשוני דאקס"ד (עיין שם למה התרדל ענין גדול) :

פתח האהל אברהם הולך להטיל לבבשו האש מעטם דנקרא חלה דהיה גנגול אדם הראשון ואיתא במדרש חלה שנעמאה מעוהה שרפה ולכך היה לר"ך גרפת אש :

יפה תואר עטם שנקרא אברה' גדול משום דהיה ראוי לגרא קודם דהי"ל והראוי לבילה אין בילה מנעבתו :

כתנות אור חילוק ר"ל אברה' לשרה עפ"י הדין גבי ת"ח שיש לו בן מן השפחה לחוקה אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות ולפי עענות שרה שלא ירש יעמעאל נדמה כאילו הוא הדיעו ויאמר לו אלהי' אל ירע בעיניך דזה הוא אין חילוק בין עם הארץ לת"ח והא' רואי' כי ביהק אעפ"י שהוא בן-ד ממזל אלא כי כן נאמר ביהק ולא כל יחאק אלא מקלת' ואם כן אין חילוק בין עם הארץ לת"ח :

פתח האהל משם האר"ל שמואל שנע ז"ל מפרש הפלוגתא במדרש ר"ל בשם רבי יוסף בן זמרה פסיעותיו של אברהם היו ג' מילין רב יודן חמר מיל כפירושו אם נאמר במלך דאמר מיל א"כ לא נחכוון אברהם אלא להליל את לוט והאומר שלשה מילין נחכוון אברהם ללשה דברים אחד השבת את לוט והשני

הרצו"ל ואם אדם יבא אחר אברה' ואברהם ה' חונת בשלם אלו לא היה בבחירתו של אדם הבא אחריו לתקן שלם אלו כי היה פונה בבחירתו למעשי' עובי' אחרי' ולא היה נותן לבו לתקון אלו מה שאין כן באברה' שידע שבחירתו פונה לתקן על שלם אלו וזהו אומרו לא ברא לאברה' קודם שמוא יקולק ואין מי שיתקן אחריו שאם יבא אדם אחריו גלוי לפניו שלא יתקן אדם כמדובר לכן ברא לאדם ראשון לאברהם כי ידע בבחירתו של אברהם שיתבולבו לתקן על שלם אלו על אדם ויבא אחריו לקבות כיון שידע מה שהיה אחרית הפדס בבחירתו אם לר"ך ואסרשע הגה כבר ידע באברה' שלא יתע' ולמה לא בראו קודם אדם דכיון שהקב"ה יודע כבר גלוי לפניו שלא יתע' ואיך שאמר לא בראו ראשון לאדם שאם יתע' דיש לומר העיקר' דדינא כדי שימשך ענין הבחירה כדי שהיה שבר ועושה לר"ך הקב"ה לשיע' קאת בחנתו לא אדם שיתע' כדי שיעש' הבחירה והמות כדי שיראו מלפניו כאח"כ שהשפחה הברחי' בעולם כדי שיראו מלפניו אלא נורא עוללה על בני אדם וגילגולה על ידי אדם הראשון ואל תתמה על זה שארי בנעוה העגל כביכול סייע בדבר כדי שילמדו שפונת רבים כדאיתא בזהו' בנאופ' שאם יבא אברה' קוד' לאד' הים הקב"ה מכירתו קאת לחטוא לימשך הבחירה כאשר עשה לאדם ואדם הבא אחריו ידע בבחירתו שלא יתן לבבו לתקן עונות של אברה' רק יתעסק בנעו' עובי' אחרי' כמדובר מה שאין כן באברהם שבא אחריו שידע בו בבחירתו ויעהו לתקן עונו' של אדם הראשון ודו"ק :

לקט יוסף ערך אברהם (מה שנקט אברה' בסדו' שלא ימות לר"ך עם רשעים אעפ"י שהיון הוא שימושו משו' דאזלינן בתר רובא כדי שלא יהיה להם נזשה בתחית המתים שכל הדיקים יעמדו בלבשיתוין ואלו ימותו בלשם אופרות שילמדו לקום בגוף שרוף ואין עלבון גדול מזה אם כן נוכח מכאן תחית המתים וגם מוכח דאזלינן בתר רובא :

אמר המאסף אין להקשות דכמה לדיקים קמים בתחית המתים בגוף שרוף והם אומת ששרפו על קידוש השם בכמה שמדות ואם כן גם אלו אם יקימו בגוף שרוף מה עלבון מניע להם וכו' דשאינו אומת ששרפו על קידוש השם דארכא תפלות הוא להם שיקימו בגוף שרוף דזכו עדות גמל על נדקות' ודבקוהם הקב"ה מה שאין כן בלדיקי סדום שהוא גמל להסחף עברו על ולא תתחיי' לרשע ולא ברחו מאללם יע"י של לריקים עד ששרפו עממם ואין עלבון גדול מזה לקום בגוף שרוף :

שפתי כהן כיצד לקח אברהם להגר שאברהם היה כהן וכן אסור בשפחה אלה הואיל ואשתי אישטרי קודם שנתמנה להיות כהן גדול :

אמר המאסף ע"י הדיבוי' כשהא' דכתיב וישמע אברה' לקול שרה לרוח הקודש שבה כמו שפירש רש"י ז"ל והוא על דרך שחייך הרב בעל יפה תואר ז"ל דקשה כיון שאברהם היה כהן איך חזר ולקח את הגר אחר שגירשה וכהן אסור בגרושה אלא שעל פי הדיבור לקחה :

אברהם שמל ילדי' ביום כולם מוח' ופירש בעל יפה תואר העטם משום דאברהם קיים כל המנות ולא קיים לא תחיה כל נשמה וכו' שעה מנות שגיי' אומת אלא מלוה היא הבאה בעבירה :

אמר המאסף איתא בילקוט תרי' עשר דף ק"ל ע"ד חוון עובדיה מה ראה עובדיה להפרע מןאדום אלא אמר הקב"ה אברהם היה מאליל לעובדים וטביס ובשו עמד והרג והיה ממלא את המעור' מתים וכו' ע"כ לעיניינו ואפשר לדומרו אברהם שאל ילדי' ביום כולם מוח' ר"ל ההו"י שחרגם כמו כני'לקוהו סבבאחיי וכו' כי אברהם לא קיים לא תחיה כל נשמה וזהו מלן וכה ששו עליו נאמר לא תחיה כל נשמה ויהרגם אחר היותם מהוליסכיון שהוא מלוה הבאה בעבירה :

רקנשי פי' וירא איך השתחוה אברהם למלאכי' והלא השתחויה אמת מארבע עבודות ואיך הוטר לאברהם להשתחוה שגראה שנושה אומת לאלהות ותירון הענין כך הוא לכל הפרצופים אסור להשתחוה חוץ מפרצוף אדם משום שיש לו כלם אלהים

בית

מדרש תלפיות יות אנה אברהם

והשי הנכסת הגרי' תחת כפי השכינה והשלישי קנין הרכוש :
מגרה עמוקות אופן ל"א) אברהם אבינו ע"ה לפה ברוח הקודש
 ענין העגל שהיה עתיד במדבר על ידי ממרח בנו של
 בלעם הרשע והכו כונת הפסוק באלו ממרח בתוקפה דריגה עששה
 בנו של בלעם שנקרא ממרח ולזה יבא אברה' פתח האהל לתקן חוס היסוד
 שהיה קשה לשראל יום העגל וכו' ורצה לתקן המרכבה והלפך פני שור
 לכרוב והכו סוד ואל הבקר ואל הבהמה שהוא סוד פני שור במרכבי
 עגל בן בקר רצה הוא לתקן וליתן נער במקומו שהוא כרוב וזכה מדת
 הדין הקט' יהיה רך וטוב :

מורה נבוכים

מ"ח לורות הם ברקיע הגלגלי וכו' ולכן
 בן מ"ח שנים הכיר אברה' לגורלו ולכן
 במ"ח מקומות הזכיר התורה על הגר ואברה' הוא קדמאי לגרים
 והתורה נקט' במ"ח מעלות . מ"ח עיירות נתן משה ללוים בסוד
 מ"ח טיפין שירדים מנגי' על מעלה ומאוזן מ"ח טיפין ירדו מ"ח נביאי'
 לישראל כדתיב בבוהר פ' חיי שרה ב' ובלווי' רשאוט כ"ד פטחי'
 כל לוח ג' אורך ו' רוחב וכן בשניות הרי מ"ח ובלבד מקומות העמיד
 יהושע ו"ב אביים מספי' מ"ח בשם הוי"ב ר'ופים והוא בלרבע
 עולמות אביעי' הרי מ"ח אלויות והתור' יתיג' בסווי' במ"ח ברייות
 כדרי"ל וכן בקהל מועד וכן בעצבות מואב שלשה פעמי' מ"ח בס'י
 קדם מלפניו מוא [אופן ר' מ"ח]

ר' בחיי ז"ל

פ"חיי שרה ויבא אברה'לספוד לשר' כי כל המתעורר
 בלאו מלאכה ששהיה יקראנו הכתוב ב' אליה וזהו לשון
 רז"ל במסכת תמיד בענין הפסע ותמוח של עולה המרו רז"ל ב' לו
 לדופן ב' לו לגרה וכן פירוש הפסוק ויבא אברה' . לפסוד לשרה
 ולנכותה שאם היה ב' ממקו' אחר היה מפרש הכתו' ויבא ממקום
 פלוני אבל פירוש שמתעורר בהספדה של שרה ע"ל .

לקט שביאד

ערך אבות דף ו' ע"ד) אברהם אבי' לא
 בעל לשרה עד שנימול' י' אומה' עד שנתבשר
 לזרע דלא ויליא זרע לבלעל ועי' ברקעניו ז"ל .

אמר המאסף

כל זה אם קבלה נקבל מהרי מותר לשמש
 עם המעוברת ועם המניקה לפי שמאוזן
 טיפין מתהוין בשמות הגרים כדוד וע"ה שרה אילנית היתה כחאו"ל
 הרי כשלקחה על מנת בן נשאה דכבר ר"ה שהיתה אילנית דמניח ליה
 לה כדחאו"ל ומדלקחה מוכרה לומר שבעל אותה כי הוא עדיין לא ידע
 אה יתבשר מורש אם לאו ואם כן אם לא שמשא על מה ועל מה
 לקחה וא"כ מוכרחה אלו לומר דגם הבועה עם האילנית עושה
 בשמות לגרים ועל זו לקחה וא"כ כיון שהכיר בה שהיתה אילנית למה
 לא לקח אחרת במקומה י"ל הכיר בה שהיתה לדת' כמות' ומורה
 בלא חי ואין ראוי לעזובה שתפול בגורל הרשעים שא"ל לא היה מכיר
 להקב"ה אלא הוא .

ועוד

שבעה דקב"ה שורפ"ה שחלו וימשך ממנה זרע מכיר'
 לה' כיון שהיה ג"כ ראשוני שוכיר' להקב"ה ואם תמות
 בלא זרע זו תורה וזו שברה ועוד ש"ס פתחין פה לעולי' שאין לקבל
 עליה' ע"ו של הקב"ה שברי שרה שקבלו ממנה בלא בנים והיון בעל
 היולות שיאמינו כי העולה מכל זה שאברה' בעל אותה ועוד שהקב"ה
 עשה האמורה עקרו' כדי שיהי מוסיפין כחאו"ל ומי"ל לא שימש עד
 שנימול קשה מאמר זה דעיד' כשנימול נפקדה ובאזיה זמן נהגה אם
 דימי עיבורה הרי כל העולם כך בעיבור ראשוני .

וזהר פ' לך דף ע"ו ע"ב

כיון דרחה תרח דליול אברהם
 מבטבן האל התחיל לעשות ראונו של אברה' ובניו כך וילאו
 אחט תרח ולוט .

אמר המאסף

כפי דברי הוהר מוכרחים אני לומר דוילאו
 אחט ר"ל שטרה וכו' שלא היו הגויים כיון
 שראו גם אברהם התחיל לעשות רעותיה דגריס' ושרה שהיו לדיקים
 וילאו תרח ולוט עם אברהם ושרה' לרונס' של אברהם ושרה היה ללא'
 משם וילאו אחט תרח ולוט עם אברהם ושרה י' .

אך קשה

לכאורה דמשעושת הכתוב שימשע שטרה היה עיקר היילוי'
 והוא המשיכס ללאת דכתיב ויקח תרח את אברהם' בניו ואת
 לעו בן אחיו ואת שרה כלתו לאשת אברה' בגו וילאו אחט מאור' כשדי'

לכח ארצה כענו מדקאמר ויקח תרח וימשע שבעבורו ילאו ועוד
 איכא למידק כיון שטרה הוילאס אך אמר וילאו אחט דהיליל וילאו
 אחו .

אמנם

שיעור הכתוב כיון שראה תרח שהקב"ה היה עם אברהם
 התחיל לעשות ראונו על אברהם ולא עיבד ברלו' אברהם
 שהיה רוצה ללאת ולהראות אך היה עמו השתדל תרח לעורר ביילוי'
 ונעשה עיקר והכו ויקח תרח וגו' שכוין שלא עיבד ביילוי' לעבד'
 ואדרבא עורר' נחשב שהוא המשיכ' ללאת וכיון שמשכנת שראה גם של
 אברהם מתעורר עלונו לזרס' מנאל' שוילאו תרח ולוט אחט ר"ל עם
 אברהם ושרה שהיו לדיקי' מעיקרם אך כיון דתחת לידן איכא למידק
 ברש"י ז"ל דפירש וילאו וילאו אחט תרח ואברה' עם לוט ושדי
 עכ"ל עששה לתרח ואברהם טפלים ללוט ולשרה מדקאמר עם לוט
 ושדי .

אמנם

י"ל דרש"י ז"ל ב' ליבב מלת אחט דהי"ל וילאו את
 כיון דקאמר קרה ויקח תרח וגו' לכן קאמר ליבב
 מלת אחט שטרה ואברהם ילאו עם לוט ושדי וכו' מתישב אומרו
 אחט .

ומה

עששה ללוט ולשרי עיקר לפי שאם לוט ושרי לא היו רואים
 ללאת היה תרח ואברה' מתעבדי' זמן ללאת תרח בעבור
 לוט עד להמשיכו ואברה' עד להמשך שנתל' כרונגה ומדכתיב
 בבוהר פ' לך לך על פסוק ויקח אברהם המשך לה בנימי מעלייתא בנין
 דלית ליה רשות לבר ש' לאפקח אתמיה למיך' בלרעה אחרתא בלא
 רשותא דליה וכו' בלאופן שמה שנתעורר תרח לעשות עלונו עיקר היילוי'
 למנוח ראונו על אברהם ללאת נעשה סבלית המכוון על ידי לוט ושדי
 שהודו מיד ללאת עמהם ולזה פירש רש"י ז"ל וילאו אחט תרח ואבנו הם
 עם לוט ושדי שבעבורס' ילאו מיד כמזובר והקדי' לוט לשרי כיון שהדבר
 היותר קשה שיודה היה לוט ששרי היה קרוב שיודה בידו ולא יפלי'ר
 כ"כ בעני' .

אך

קשה בענין זה שאברה' ביילוי' זו מאור כשדים היה בן ע"ה
 שנים דכתיב ואברהם בן שבעי' והמשם שנה בלאתו מחרן כי
 מאור כשדים בלא מחרן והיה אז בן ע"ה שנים והלא אחר זה היה
 ענין בין הבתרי' ואחיל' שהיה בן שבעים שנה ועיין ברבינו בחיי ז"ל
 וברוב המפר' ז"ל וי"ל וי"ל דלעת משכרת לאברהם בברית הזו של'
 בין הבתרי' היה אברה' בן ע"ה שנה ואחפ"י שכתוב בתחלת הפרשה
 ואברהם בן חמש וכבשים שנה בלאתו מחרן שתי פעמים ילא מחרן א'
 כשהיה בן ע' ואחד כשהיה בן חמש ושבעים שנה ואין מוקדם ומאוחר
 בתורה ע"כ ועיין בתו' ז"ל ועיין בהר"ח ז"ל .

ונראה

לי המשך דלמה הכריחו הקב"ה לאברהם ללאת מחרן ב'
 פעמים ללאת פעם א' ולחזור בו ולחזור ללאת פעם
 שנית ולבא לא' אלא האבות סימון לבנים רמז לו שכן עתיד לעשות
 לבניו בלאתו ממזרים כדתיב ליתאס ביהונון בן עוזיאל דרוך אכלו קרבן פסח
 במזמרים אלא שאלם הקב"ה לישראל בעגנים והויליכס לא"י ואלכו שס
 קרבן פסח והחזירם למזמרים ומנאל' שילאו ממזרים וחזרו וילאו פעם
 שנית ולרמזו זה לאברהם הוילאו מחרן והראה לו ענין בין הבתרים
 שכל בנראה זו גם ענין הקרבנות כדחיל' והחזירו לתרן שהוא חונה
 לתרן וחזר ללאת משם לתרן שיראל .

ענה אביגיל

כתיבת יד

מלאכתי בענין מאמר חו"ל בני אביגיל מבא בדעיי'
 דדרשו דם נבל ודם יורה וכו' קשה ולמה לא
 שיבהה דוד שמנעו גם מעון אשת איש התמור מנדה י"ל והיא רחמה
 דליריה תקפיה ואם היתה משיבתו ענינתת אשת איש מיד היה רואה
 דוד פתח התר לענינו לרדוג את נכח שנתעט מורד במלכותו כדי לבל'
 עליוה ליה א"ל אכ"י שתרנגו א"י נדה לבן הממון עד שהשכס יקוס'
 נקמתך או שתגרס ותקח אותי בתר ועשיתה לו נמי שיש לו פת בסלו
 מזה נתקרה י'רו וכן היה שויה כשפרת הימי' של שבעה ימי נדה
 ושלשה ימים של בדיקה ללאת מויבה מת נבל וא' ששמת כבר היא
 ברשות והמתין לו עוד שלשה חדשים ע"כ .

מדרש תלפיות אות אענף אביגיל

ונתיישב לו וזכרת כי לא שיין לו וזכור כי אם בדבר שכבר הכיר ב ו
וכיון שהיתה חוה מזכיר הוה לה

ד שני בענין גלוי שוקה שבראות אביגיל ברוח קדשה שדוד עתיד
למלך חשב' מתשבות אולי חשבה המקדש על ידו וזכיות חסיד
שבראשדים לא יעיל הקב"ה על כעסו במעשה ידו ויעיל כעסו על ישראל
ח"ו ולכן גלת' שוקה לרמזו לו על הגלות דכתיב ידו שוק וגו' כלו
אם תגה היקדקדק אין מליחות בלתי בעולם מכבדת שיעיל בעול (ישראל)
ולא על מעשה ידיו מיד מכוין דוד לחטוא כדי שיעיל הקב"ה כעסו
במעשה ידיו ולא על ישראל ונתן נגד עינו מחנה ישראל במדבר שהיה
ג' פרסאות וזכו הלך דוד לאורה שלשה פרסאות שהלך לאור רמז
דברים נחת נגד עינו מחנה ישראל שהיו שלשה פרסאות ויזולו מעון
העגל בחמתו היקדקדק של מרע"ה דוגמת הלוחות דמשבר
כלי בחמתו כאלו עובד ע"ו כדי למזוזה פתח לומר לפני המקום משוא
פנים ים דבר גם חלי חתומי כמותם וארץ להביט גם אחי וא"כ עם
מי תקיים שצוה לאבות להכניס בניו לא"י וא"ל הקב"ה ישר כחן ששברת
שיחנתי לכותם' נבשו' כך נבשות דוגמת חתום כדי להירש כחן שפירט
בעל קול יעקב ז"ל וכו' ולכן בהיות דוד שם נגד עינו מה שעשה
משה במחנה ישראל שהי' ג' פרסאות כדי להיטול ע"י חטאו גם הוא
הכדים לחטוא באמרו לה השמיני לי אע"פ שאין כוונתו לגמור מעשה
אמרו לה השמיני לי נחשב לו לחטא כי לגבי דוד לאו מלתא וזכרת
היה לומר השמיני לי כי זאת בלבד נחשב לו לחטא כי הקב"ה מדקדק
עם חסדיו וזכו מתתקן שאם יבנה יעיל הקב"ה כעסו במעשה ידיו
ולא על ישראל ואביגיל ביקרה לרוד שברוח מנ"כ לרדים באמרו לה
השמיני לי חל דמסבת דידך לי בלבד אע"פ שאין כוונתך לבט
לגמור מעשה לגבי דוד לחטוא נחשב דבריו זה וזכו יעיל הקב"ה כעסו
במעשה ידיו ולא על ישראל זאת ועוד אחרת שלא תהיה זאת הדבור של
השמיני לי לפוקה ולמשול לעונשך לעו"כ כי הקב"ה ידע כוונתך הטובה
אלו השיב דוד אמרו לה ברך עמךמך ברוכה את ה' אשר מענת לבח
דמים שבעתקך לי עשיתי דבר שיעיל הקב"ה כעסו במעשה ידיו ולא על
ישראל ועל גמול שמיניתי נבא בדמים

עוד נראה במתאמר אביגיל לדוד ולא תהיה זאת לך לפוקה
ולמשכול דהיינו ענין בת שבע כדו"ל כמזכר לעיל
שהנה כוונת דוד באמרו השמיני לי היה כדי לעמוד עמה בנשיון
ולקבל שכר ואביגיל בחשבה שכוונתו לחטוא בה' לו בעטנה בנשיות
למועטו מן העבירה כי היה עתיד אחר לחטוא בבת שבע לעבוד המקו
כדי ללא לימרו עבדה וזכ' למרי כדו"ל והנה חס אתה חוטא עתה
עניי נמר ירדך לא יאמינך לך לעתיד שתחטא לכבוד המקום מה שאין
כן בהיותך פורש עתה שבראותך בתוקף § כדי כשיב ענין בת שבע
ואחר זמן בהיות' נכנס ביתך שנים שאז יבנה ויתר הפיסת האחות
יאמינו לך באומרך שלכבוד המקום העאת בבת שבע ואביגיל יוכיח
שפירט ממנה בהיותו בתוקפו וגבורתו כ"ש וק"ו עתה שלבו חל בקרב
שהיה יכול לפרוש מבית שבע אלח שחטא לכבוד המקום' דוד לימר
כו' כדי פתח חטא יחיד ואמרים לו כך אלל דוד כדו"ל' דוד כל שמוע
דברי אביגיל שהבירה הכוונתו לחטוא עמה חל לגשוין וסודרה לו בדברי
למועטו מן העבירה' ר"ל להחזיק לה עושה הכי כונתה להשם שנים
כתחוה ואמר ברך עמךמך שנתנה כדי שיאמינו לי ענין בת שבע
אשר מונעתי לבח בדמי' עשה עמנו כעושה לדבריה שכוונתו לחטוא
והיה מונענו וזכו וילמו עמנו תשוב' יחד מענין תשובתו מחטא בת
שבע משא"כ בתשובת עמך שאלו בנת ענין בת שבע לא היו למדין ממני
תשובת יחיד ומנחה הייתי שופך דמים הרבה על דרך המחטומו ויתר
מחבורנו שיהיונו בעו"ה' והתעוררו בעו"ה' ובע"ה' ומנחה שמינתי
מזכה דמיים עתה שפרשתי מלהחטוא עמך נאמתי דברי שתחתי דלא
לימרו כו' ולגמור תשובת יחיד להחיות עם רב :

ד יחזר קרוב לזה בהקדים דברי מוה"ר חנשיך ז"ל על מאמר
חז"ל נה דוד היה ראו' לאותו מעשה וכו' בהיות ששכירה
שגרה עבירה כמתאמר התנה והנה דוד לא היה בירו עבירה מקורי
שגרה עבירה בת שבע וא"כ לא היה זה ראו' לאותו מעשה ומזכרתי
אלו לומר מתקן גבור' מלך כדי שילמדו תשובת יחיד וכן דוד ההדבר
לא היו ראו' לאותו מעשה כי לא קדמו בתחלה אחר גמ"ס לא לפי
ששכנן

מגילה פרק א' צענין אביגיל עם דוד גלתה שוקה והלך
דוד לאורה שלשה פרסאות וחמרו לה השמיני לי אמרה
לו ולא תהיה זאת לך לפוקה ולמשכול זאת מכלל דלכ"ה אחריתי ומתי
יניחו דבת שבע ומסקנה הכי הוה והיתה פש הדוני לרורה בלרור
החיים את ה' אלהיך כי הוה אולי קא' אמרה ליה והיה כי ייעב ה'
לאדוני וזכרת את המתך

אמר המאסף נלחו הערומות עם אביגיל הדקת ועל דוד
חסיד שבראשדים א"כ אביגיל עשתה כאלה
הנבלות נללות שוקה ודוד שהענין פניו לומר לה מיד השמיני לי ובתחלת
הענין ראויה לומר תקון על אביגיל שלא גילתה שוקה בקום עשה
חלילה רק ברירתה מן החמורו נתגלה שוקה ורחתה דוד ומלתי כן
ככלי יקר משם מר"י אברבנאל ז"ל אך שם לדקדק דלם היה כי
הי"ל נתגלה שוקה ולתקן זה נר' דכיון שמיכרה לרדת מן החמור כמו
שמעוד הכי' והנהירות גרמה הכילוי נחשב לה כחילו היה גילתה את
שוקה מעל' ומרנ"ו דמי הכריחה לומר דרדתי'

אמנם מה שדעתי אומר לי שגילתה שוקה בכוונה ככוונן מלשון
המתאמר וכוונתה כדי שיתחמם דוד לתובעה דוד וטעה בו
שבתשובתה הרמתה ולא תהיה זאת לך לפוקה יחזור בו כמו שהיה
וכוונתה נללות שוקה כי רתתה לומר לו והיה כאשר ייעיב
ה' לאדוני שיקחנה אלפי' כדי לתקן דבר גדול כמו
שאפרש בס"ד והדבר נגות ודופי גדול לומר לדוד שיקחנה ובפרט
היותם חשיו' הם ועדיין היה נשואה עם נבל ועל הכסף ג"כ שיקחנה
כשעילוף אין דופי גדול מזה לכן נתחממה שיחברו השומעים הרע
במעטו לברר לפניהם שדו"ה עתיד למלך וזכו חיונו כל כך מהכחישור
לרמוז לו שיקחנה ממלכו ע"י נכסן ע"י כך דבר גדול כמו שאפרש
בס"ד והענין יובן כדו"ל כל הגמול בעבירה אינו זוכה למלוכה
ובראותם חשיו' דוד שפיר' מעבירה יודעים נאמנה שעתיד למלך וגם
מולד מזה להם להתחוק עמנם עם דוד כי המתחברים עמו היה כל איש
אשר לו נשוא וכו' והיו מקיים מלכותו לגדולתם וגם דוד מוזרח לפרוש
עליו מן העבירה שהם יישל בה מתפרסי' לאנשיו חשיו' זוכה למלוכה
ויספורו מעליו כל איש על מקומו בראותם שאין סיפו למלך ויפול
בד שאלו בהיותו יחיד בלי שום עוד בחופן שבתפרסם אביגיל שעתיד
למלך על ידי גילו שוקה והיא פורש כמדובר נתקן שאינו מהדופי ככל
כך באמרו' לו כאשר ייעיב ה' לו שיקחנה אלשה כיון שכוונתה לתקדבר
גדול כמדובר

והנה כוונת אביגיל שיקחנה' במלכו היה על סוד נסת' והוא כי
אביגיל היתה שורש ידנה החלה משרש וזכרת' הנחש
שהעיל בזהו ולכן אלויות דינה הם אלויות נידה כדברי הרב ז"ל בספר
הגלגלים בחופן שאביגיל שורש חוה ודוד שורש אדה"ל' כבוד הוה דוד
משיח ונבל הוא שורש חשם נבל הוא עדיין ונבלה' עמו עומד בממדו
הראשון ולכן נקרא נבל כי עם נבל מורה על המני' כדכ"ב חמר נבל
נבלו אין אלהים ובהיות שורש מן החשם שהיה מין כדו"ל' במדרש הנחש
עליו היה לכן נקרא נבל ומסבה זאת נגע בכבוד דוד שהוא חרש באמרו
היום רבו העצבים וכו' כי עדיין השאנה עמונה בלבו ממנו היותו חרש'
וזכו אינו מהתיימה שנגעה אביגיל בכבוד נבל אע"פ' שהיה בעלה כיון
שידעה כבוד הדרים

ונחזור לענין שאדם חוהו דהיינו עתה אביגיל ודוד קלקלו העולם
באכולם מעין הדעת לרדק להיות התחילון על ידי המקללי'
ותקון העולם הוא ע"י בנין בית המקדש כדליתא בזה"ר עיי' שם
בנבנת שחול פרשת אחרי מות ולכן בראותה אביגיל ברוח קדשה שעת' ד
דוד למלך ולהכין לבית המקדש וכו' ונבנות היסודות שבה התחלה
התיקון ממנה שקלקל בהיותו חרש לכן רתתה שיקחנה בהיות היא שורש
חוה ועמנה חטא' וגם היא רדק להיות בתיקון זה ובפרט היותה היא
עיקר החטא

וזהו דרמנו לו והיה כאשר ייעיב ה' לאדוני וזכרת עמתך כלומר
כאשר ייעיב ה' לאדוני להמליך כבשראשונה שפייט מלך
בהיותך חרש כדי שתתקן מזה שאלתה לרדק לחמתך כליו וזכור
תזכור כי הייתי אמתך מקדש ומלא כדו"ל' חמרת הקב"ה בראתי זה
שפחה לשמשו והייתי עמך בחטא וגם לרדק להיות עמך בתיקון וזכו

מדרש תלפיות אות א ענף אבינו

שכשנאלו לפנינו נעשו זריה חדשה' וכו' עוד דע מהאמר המפרשים ז"ל דאמר עבירה גוררת עבירה כלומר גוררת עבירה דוגמת הרשעותה שלם העוף בעריות גוררת עבירה של עריות וכדומה ולכן אמרנו אבינו לודו ולא יהיה לך זאת לפוקה מאוס שעם העבירה זאת יהיה למכשול בעיניו בת שבע ולא יאמרנו גורת מלך הוא שחטנו ואבינו יוכיח שחטנו עמה מלך ירו וחוטה עבירה ענין גוררת והיינו ענין בת שבע שהוא דבר ערוה משא"כ אם אין אהה נוגע בי עתה שבבא עיניו בת שבע מוכרחים לומר בגורת מלך חטא שהרי לא קדם בעבירה דוגמת כי לא היה דוד רחוי לאותו מעשה ובגורת מלך חטא :

דרר אחר צעניו גלוי שוקה מה רתה לרמוז וליך דוד החסיד משר עלמנו מיד לעבירה באומר השמיעי לי הנה ידוע שדוד בא בקבלת המסקנת הגמי עמוני ולא עמוני' וכו' משום דדרך האשים ללאת ואין דרך גשים ללאת דכל כבודה בת מלך פנימה וכו' והנה כפי זה קשה על אבינו ומה יבאנו. בתנאי לאת לקרחת דוד בלחם ומזון דהו סתור ועוקר הלכה ה"א עמונית לפי שאין דרך גשים ללאת שהרי אבינו ילאת אפילו לקרחת האשים ובהו דוד הורג אותה על שזיחמה פוסלו מלגה בקבל וי"ל דלתקן כל זה גלתה שוקה לרמוז לו שאין יליחמה פוסלו מלג' בקבל והלכה אין דרך גשים ללאת במקומה על שכן דינה היתה ילאתית שלאמר ומלך דינה בת לאה ובהיותה היא שורש דינה זרוק חוטרה לחיורה מליכא קאף כמו שפירשו חז"ל. שהבילה משם על ירושע יותר מלכא עי' יוסף מנעמת מרגלים שלא יולא דבת הדרך רעה לא שהי' שורש דינה כמו שכתבתי בדרך ראשון וכו' ויוסף אה דבתה רעה וגו' דזרוק חוטרה לחיורה וכו' ולכן לרמוז על זה גלתה שוקה לומר שהיא שורש דינה הילאית. ולכן ילאת וא"כ אין יליחמה עוקר אין דרך גשים ללאת דשאינו הוא כמדובר :

אמנם שיהא שחטנו ומה זאת בחכמתה הרמה להביא להראוי לזוד דם נדה כמו שחפרס בסוד כי הנה אבינו היתה חוששת שיהא דוד שידה ג"כ במעל על חירוף ככל צעלה לו ולאחזיו ברחות שלא הגירו לו השלוחים ששלח שמיחתי' צבבל צעלה שלא יחירף ואם חירף לבקש ממנו בדיקשה ובחמטוים שיחזור בו ויפייס שלח דוד לכן לפרסם ולהחמת כי הוה לא היתה אללו צעלה שחירף ואח"כ ידעה מנאחד מהערים כי הגיד לה וגם אחר שידעה ג"כ לא יכלה לבא אללו לפייסו שיחזור ממנה שחירף ודיקש ממילה הרלה לו דם נידה להגיד לו כי נידה היתה באתה שנה פורשה ממנו ומשעה אולי בבחי' אללו לפייסו שחירף ושיחזור בו ויהיה עליה למשמש כי היתה מכיר ברשעתו ובפרט היות אותה שיכור והרבה יין שהה ולפרסם על רשעות ככל שהי' מקום לחשוד בו שימצעה למשמש בבוזחה אללו קומה לומר לא חל גימס דאזני את לבו אל חיש הבלעיל הזה ככל שמו ובלה עמו כולמר ראה להשמותו ואמי ובלהדקיות ע"ז' בכל כן זמן ואחי עמו לא יכלתי להחזירו למוטב כמשהו הרשע שחש חסידה והחזירו למוטב כאומרם חז"ל וכו' אמנם ככל לעולם ובלה עמו וילא מן הכלל שכל רשע המושא אשה כשרה מחזירו למוטב :

רבו מפיל אני תהלה לפני המוקס שיהיו ככלל אויבין והמבקשים אל חרזיו רעה לומר יהיו ככלל שזמיני להם הקב"ה גשים דקניות כמו שזמיני אותי לנבל ויחזירו לאויבי דרוני למוטב כדי שלא ייוקו לחרזיו ואח"כ ככל שאלה מן הכלל ולא יכלתי להחזירו למוטב. וא"כ על חיש גרוע כזה אין לשום לב לדבריו ולכן הביאה דם שיהיה לפרסם כי נידה היתה והחשה על רשעות צעלה ולא מנעלה דם נידה לשכירות למוות בו וא"כ אין להאשים עליה שידה במעל החירוף.

וידר כוונת המחמר גלתה את שוקה כלוי גילתה לו דבר הבא מהסוק טהור ענין הגדה כדפרסי' :

והנה כראות דוד מנה שהגדילה לספר בצנחה בזריו' שמירת נידותה רעה ליעו אם כנים דבריה והלך לאורה ג' פרסא' רמו שנתן דעתו לנסותה בזריות נידותה וג"כ בחלה הדלקה שהם ג' מלות שהשכי' מוכרות בהן וכדי לנסותה אמר השמיעי לי לראות חש מתפייסת בדבר הבל פהה פיה שמה שישבחה בעלמם בזריו' שמירת נידותה וכו' ש' מלות חלה והדלקה שבה בה זיהה צנחה החירוי עם צעלה והבאת דמים אליו הוא בערמה ובמזמה להיגלל. עממה כי אחר החירוף חששה להריגה ובה לפייס אף ידה היתה במעל תחלה.

והנה אבינו מיד הבינו באומר השמיעי לי היה לנסותה כמדובר השכי' שבעשות דבריה ולא תהיה זאת לך לפוקה ולמכשול כלומר ידעתי שיהיה חשך תהיה זאת החמירה שאמרת השמיעי לי לפוקה ולמכשול כי לא לעבירה נכפות כי אם לנסות אותי או אפשר דכותה אומרתי ולא תהיה זאת לך לפוקה ולמכשול על דרך החושד בבשרי' לוקה בגופו דשאינו התם שידוע שהוא חסיד וחסודו אכל חמה אין מוכיר אותי וכוונת לנסותה לניעו מלאת ובעשוי' שידעת שבדקותי והיה כאשר יעבי ה' לאזוני וזכרת לאמתך דראוי לחסיד כמנוסך ליקח חסידה כמותי וברך אותה ברוך עמך אשר כליתי' מנבא דברים כלומר כלי' חמי לגמור מהשכתי להרוג כל בית עמך בלתי' שחבבתי לי לראות לספר בגנותו כמדובר שהיה חשוד על הגדה ובה זאת שמיני לב על ריק וסחוי' כזה לא נחא ולא יאה לשום כבודו עמו.

ובתרום ז"ל גלתה שוקה והלך דוד לאורה ג' פרסא' וגו' קשה ח"ך

שכשנאלו לפנינו נעשו זריה חדשה' וכו' עוד דע מהאמר המפרשים ז"ל דאמר עבירה גוררת עבירה כלומר גוררת עבירה דוגמת הרשעותה שלם העוף בעריות גוררת עבירה של עריות וכדומה ולכן אמרנו אבינו לודו ולא יהיה לך זאת לפוקה מאוס שעם העבירה זאת יהיה למכשול בעיניו בת שבע ולא יאמרנו גורת מלך הוא שחטנו ואבינו יוכיח שחטנו עמה מלך ירו וחוטה עבירה ענין גוררת והיינו ענין בת שבע שהוא דבר ערוה משא"כ אם אין אהה נוגע בי עתה שבבא עיניו בת שבע מוכרחים לומר בגורת מלך חטא שהרי לא קדם בעבירה דוגמת כי לא היה דוד רחוי לאותו מעשה ובגורת מלך חטא :

דרר אחר צעניו גלוי שוקה מה רתה לרמוז וליך דוד החסיד משר עלמנו מיד לעבירה באומר השמיעי לי הנה ידוע שדוד בא בקבלת המסקנת הגמי עמוני ולא עמוני' וכו' משום דדרך האשים ללאת ואין דרך גשים ללאת דכל כבודה בת מלך פנימה וכו' והנה כפי זה קשה על אבינו ומה יבאנו. בתנאי לאת לקרחת דוד בלחם ומזון דהו סתור ועוקר הלכה ה"א עמונית לפי שאין דרך גשים ללאת שהרי אבינו ילאת אפילו לקרחת האשים ובהו דוד הורג אותה על שזיחמה פוסלו מלגה בקבל וי"ל דלתקן כל זה גלתה שוקה לרמוז לו שאין יליחמה פוסלו מלג' בקבל והלכה אין דרך גשים ללאת במקומה על שכן דינה היתה ילאתית שלאמר ומלך דינה בת לאה ובהיותה היא שורש דינה זרוק חוטרה לחיורה מליכא קאף כמו שפירשו חז"ל. שהבילה משם על ירושע יותר מלכא עי' יוסף מנעמת מרגלים שלא יולא דבת הדרך רעה לא שהי' שורש דינה כמו שכתבתי בדרך ראשון וכו' ויוסף אה דבתה רעה וגו' דזרוק חוטרה לחיורה וכו' ולכן לרמוז על זה גלתה שוקה לומר שהיא שורש דינה הילאית. ולכן ילאת וא"כ אין יליחמה עוקר אין דרך גשים ללאת דשאינו הוא כמדובר :

וידר מתוך גער שיליחמה אבינו עוקר הלכה והפוסלו מלגה בקבל לא הבין רמו גילוי שוקה ונתן דעתו להעמיד ההלכה על אופן אחר לומר לה השמיעי לי אשפי' שאין כונתו לעבירה ובה מחזוקת ההלכה שאין דרך גשים ללאת משום כל כבודה וגו' ורואה מאבינו שילאה וכמעט בה תקלה על ידה ע"ה שבתעה דוד ובראות אבינו שאמר השמיעי לי הבינה לחריטים כי לא הבין דוד ברמו אבינו השוק ורתה לתקן באופן אחר או פירשה לו טעם גילוי השוק ואמרה ולא תהיה זאת לך לפוקה ולמכשול כלומר מה שגליתי השוק היה לרמוז על שלא תהיה לך יליחמה זאת לפוקה ולמכשול ולקחת ההלכה ולפוסלו מלגה בקבל דשאינו חיי בשחטנו מאומר דינה שיהיה יליחמה ובהו יאמרנו שאני אבינו הדיא שורש דינה זרוק חוטרה וא"כ אין לך לורך ליקים הלכה אין דרך גשים ללאת ע"י עשיית תקלה לומר השמיעי לי וכו' או כראות דוד בחכמתה ברעה ברובה את לה' אשר מנעת לי מנבא דבריו שמי דמים דם ככל זמני שאם הייתי חוטא נחשב כאלו הרגתי את עממי על דרך חמירה ז"ל המהיחל לחברו יותר מההורגו ששהורגו סורגו צעולם היה והמחטיחו הוא צעולם הזה ובעולם הבא :

אמנם צעניו המחמר רחוי לשים לב באומרנו תחלה הלך דוד לאורי' ג' פרסאות דמנעמת דכבר פירש ממנה והלך לדרבו ואח"כ אמר לה השמיעי לי דמנעמת שענין לא פירש ה"א דהוליל השמיעי לי ואח"כ הלך דוד לאורה ויראה דבעל המחמר הפך הסדר כדי להשקיט תמייה גדולה אף יתכן חסיד כדוד מיד בראות שוקה הבינו פניו מיד לומר לה השמיעי לי והיא מהתימתו לכך קדם כסופור הפלגת יופיה שהלך לאורה ג' פרסאות וא"כ על יופי' גדול כזה אינו כ"כ מהתימה שמי כראות שוקה יתחמם לומר לה השמיעי לי ובפרט דכל הגדול מחזירו ירו גדול ממנו :

עוד יתכן לפרש בשמות גלוי שוקה וכוונת דוד לומר לה השמיעי לי והנה אבינו בראותה ברוח קדשה עיניו בת שבע עם דוד כדי שילמדו ממנו תשוב' יחד שאלם חטא יחד ואמרים כלך אלל יחד רתה לגלגל ליעמד תשובת יחד מרוד שיהיה על ידה ולכן גלתה שוקה כדי שישכב דוד עמה. וישנה תשובה וילמדו תשובת יחד וזוד נתן דעתו על זה לחטא עמה ולעשות תשוב' יחד ולכן אמר לה השמיעי לי ובראוי אבינו להסכים דעתו לדעת' תשוב' להחזיקו בדרך ואמר' לו ולא תהי' זאת לך לפוקה ולמכשול כלומר דע שמעשה זה למנוה יחשב לך ולא לפוקה לך ולמכשול אף ע"פ שאלתה חוטא בקום עשה' משום

שכשנאלו לפנינו נעשו זריה חדשה' וכו' עוד דע מהאמר המפרשים ז"ל דאמר עבירה גוררת עבירה כלומר גוררת עבירה דוגמת הרשעותה שלם העוף בעריות גוררת עבירה של עריות וכדומה ולכן אמרנו אבינו לודו ולא יהיה לך זאת לפוקה מאוס שעם העבירה זאת יהיה למכשול בעיניו בת שבע ולא יאמרנו גורת מלך הוא שחטנו ואבינו יוכיח שחטנו עמה מלך ירו וחוטה עבירה ענין גוררת והיינו ענין בת שבע שהוא דבר ערוה משא"כ אם אין אהה נוגע בי עתה שבבא עיניו בת שבע מוכרחים לומר בגורת מלך חטא שהרי לא קדם בעבירה דוגמת כי לא היה דוד רחוי לאותו מעשה ובגורת מלך חטא :

מדרש תלפיות אות א ענף אביגיל

הפה בחינת ה"א אחרונה שבשם ונמצא שבכל דבור שאלם מנז"א מפיו עושה שם הויה ראה הפסג הגדול שעשה מי דובר נבלה או דברים בעלים שמנז"א השם הקדוש הגדול על ידי אומר דבור שמנז"א ליללן וזהו הטעם שהמקלל אביו ואמו הוא בנתינת חמורה מהמכה שאע"פ שהמכה הוא דבר גדול יותר אבל אינו מערער השם רק עונש כבודו אביו בלבד מה שאין הוא המקלל שבכל דבור דבור שמנז"א מפיו מנז"א השם הקדוש על אותם החרופי ח"ו ומנז"א שגלגל מה שבמנז"א אביו ואמו מנז"א ח"ו גם את השם וק"ל ובחיבור אחר מבואר אל"י ענין זה מיוסד בעולמות אב"ע ענין שם באורך.

שפע מל ז"ל דף ק"ו ע"א תמצא אפילו בחדש שהו עולם קטן על עשר מנהיגים שהם שני ידים שתי רגלים שתי כליות כבד עחול מרה קיבד דקים קרקבן כמו שמזכר בספר יצ"ר ולא נזכר בהם הלב שהוא מלך על כלם וכן המוח שהוא משכן הנשמה מפני שאלו כחותיהן נעלמות בסוד עולם העולם כמותו הכולל שבי"ב הויות ע"כ.

הר"ר חיים ארופא אר"א א' אותיות הגרון

ובאמנע החדך ב' בשפתים להודיע שהקב"ה אחד ראשון ואמנע אחרון היה הוא ויהיה ג' שלשה אברין מחתכין הדבור ואלו הן הלשון והשפתים והשיניים פה נגד הים אלו פינו מלך שירה כיס לשון נגד הגלים ולשוניו רינה כהמון גליו והשיניים נגד החול מה חול גדר לים כך השליש גדר ללשון מה הים טובע כך ההם מה הים אין מתנחל מן החתלים כך אין הלשון יגע מלדבר ועין לראות ולשון משמעת מה הים אם יתבקע אחד מן ההגדות יתבר העולם כך אם נפתח אחד מנקביו של אדם אין יכול להחזיקים מה הים אינו סובל דבר מיאוש שנאמר ויגרשו מימיו רפש וטיט כך הפה מקיף כל דבר נמצא שכל

תקוני הזוהר ע' בכל אבר דבר נב נש הוא חזיון איהו כריכא תמן ועיקר ליה בין באודינן בין בעינינן בין בחוטמא בין בפומא ועליה אמתר מעוות לא יוכל לתקן.

וכר כצדין דבי נשא דליון תקיפין דחתמר בהון וחללים רעים ונאמנים הוא דנשיך לן הכוא חזיא בכמה נשיכין כההוא אב' שחטא על ער דחתר' מנהוה מוכב' ונניא חתמר אפילו נהא כרוך על עקבו לא יפסיק ביחורא ולא יפסיק בללותיה דהא כתיב בכל פקדין וחי בהם ולא שימות בהם אבל עקרב ווסק בגין לקטיל וכו'.
זוהר תולדות (דף קל"ו ע"ד) ויאמר ה' לה שני גויים בבטןך ושי יאומנים אלו השני יאריס הכבד והלב ר' יוסי אמר המוח והלב ר' יאודה אמר המוח אין בכלל זה משמע דכתיב בבטןך והמוח אינו בבטן אלא בראש ושי יאומנים ורב יעבוד לציר זכו הכבד שהוא רב וגדול והוא משמש לפני הלב דלמנר ר' יאודה הכבד קולט הדם ומשמש לפני הלב. וילא הראשון אדמוני חמר רב כהגה הכבד הוא הראשון והוא אדמוני ומה לא ראשון אדמוני על שבוטע את הדם תחלה רבי שמעון אומר למה נקרא שמו ראשון על שהוא ראשון לנבוע הדם מכל המאכל והוא ראשון לנס אבל לא ליצרי ומאן וקיס ורב יעבוד לציר על שהוא רב וגדול בשיעורו מן הלב והוא עובד ללב.

אמר המאסף מאמר זה הוא רעוה להלקות בה לעשפי האומרים אין בכחיהם אלא הכונן מפשוטי ולא עוד ומשחקים מהדרשנים המגלים סודי התורה מכת יתור הכחוני ועומי השאלות ומראין ונמלים כח התורה נמנה ש בעולם כי כח התורה לכתוב הדברים אל הפשט ומזה יתור לרמוז סודות ורמזים ומוסרם וכל מיני חמה והרי ומאמר זה שני גוים בבטןך המדבר ביעקב ונשו רומז מה שרומז כמדובר מעיני הלב והכבד והקדמה זאת היא סולם עלות בכמה החלוקת כי מבשרי חמה סודות כמדוע ליודעי מן הדבר חז"ל מכת דהו"ל שני בנים בבטןך ועוד שגויים אחרים כמדוברי בחז"ל ע"כ יסבר פה דובי שקר האומרים אין בתורה אלא הפשט בלבד השתא ומה בדברי בשר דהו"ל שני כמה פנים בדברי הקב"ה ע"כ"ו ולא באו בדברים אלו ללא העשפים כי אם חוסר דעתם שאין לנגישם משום קטשי ולימורם מלות אמישים מלומדה וקלקלתם תקנתם שחוסר דעתם מנז"א

חיד' אותה לרקת גתה שוקה לפני דוד ועוד קשה דמחוי כגוממא לומר שהת' לאור שוקה ג' פרסאות. וי"ל דנמנא בספרים מדוייקים שנקב בהם לאורה כלומר לאור שלה פירוש נתאורה לה דוד והלך באור חמימות ג' פרסאות ע"כ קשה שהקשו ב' קושיות ואין משיבים רק על א' ולפום ריעוהו נראה שבחשבות קושית השניה ככלל תשובת הראשונה וכו' והנה נראה כי לפעמים גבור או חכם מופלא בחכמה או מנגן מופלא בזמננות אף שיחמייד מיתה על דבר מה בחמנות לא אותה חכמה שאין כמוה שלה יאבד מן העולם מעבירים לו על פשעיו ויולאים מהמיתה כדאיחא במדרש משל למנגן וכו' כיון שקלל יוד אמר המנך להרוג וכו' וכמדובר גבי יוסף על פסוק ויריבוהו מן הבור ויגלה ויתקף שמלותיו דקשה ניי אמר לו דלמעלי' הולאוהו שמתיה את עצמו בנילו ובחילוף שמלותיו. אלא י"ל שאדרבא בחיותו חושב שלהורגו הולאוהו תפיס עצמו כדי שאף על פי שלא חיבי דבינו יחמלו עליו על גדול יופיו שלא יאבד מן העולם ובפירוש על התורה הארכתה כזו'.

והנה אביגיל בראותה שבעת דוד להשחית כל בית נבל עד משתין בקור תשעה אולי לא יתפיים דוד ויקיים דברו להשחית כל בית נבל לכן גתה את שוקה לבחור הרע במיעוטו שיראה בגדול יופיה אין כמוה לפחות יחמלו עליה כדי שלא תתאבד אמתו יופי מן העולם. וזוה אופן מהותיהם כל כך שגתה את שוקה כי להילל את פשעה עשתה זאת וזוה מה שממרתים התוספו ז"ל שהלך דוד לחמימות שלה ג' פרסאות מרוב יופיה שם ככלל תשובת גליו שוקה כי עשתה זאת כדי שיחמול עליה מלהשחית יופי כזה מן העולם.

עוד יש לפרש דקשו לראשונה א"ר אותה לרקת גתה שוקה וכו' לנמנע פירוש המפרשים ז"ל כנוכר בתחלת המאמר דגתה שוקה ר"ל נתגלה שוקה בירדה' מן החמור ולא ככונני עשה עשתה זאת ותו קשה לתוספות כפי זה היל"ל נתגלה שוקה לכן עשו קושית גתה שוקה קשה על אלהים לרקת וכו' נלנו מלתא דדברים ככתבי' הם ופוק חזי מנה להשיב ולא תבט לפירוש המפרשים ז"ל שהולאו הדבר מפשוטו. ועוד ריק' לעמוד באריות דברי התוספות וכפול לשון באומרים מנאל בספרים מדוייקים שנקב בהם לאורה כלומר לאור שלה פירוש נתאורה לה דוד וכו' דכל זה אריות לשון במקום שאמרו לקר' ואין לכן מקומו.

ובירקוט שמואל (דף י"א ע"א) שבעה נביאות מרים בגבורה דבורה בת"ם. חנה בבלה. אביגיל כהוד שוק שמאל וזהו סוד גתה שוקה שפרסמה נבואתה. וחלה אשת שלום על ידי ליקי ברית שלום. אסתר ותלגש מלכות ע"י שם באורך.

אמר המאסף ובה יתחל הלך דוד לאורה ג' פרסאות שמתבודד באור נבואתה שגילה לו שיעור ג' פרסאות.

ענף אברים

ראשית חכמה (דף י"א ע"א) אברים דבר נש כולה איתון מסודרין על סודי בראשית ובגין דא חתקרי בר נש עולם קטן ומאן דלמליך לקב"ה על כל אבר ואבר כלאו חמליך ליה על כל עלמא יש מות תלויות בפנים ויש מנהם באוני' והוי' איהו אשתכח בכל אבר ואבר איהו אשתכח ב' גוויין דשערא וברי' גוויין דשיערא ואברצב דארוין דלורמא וברי' גוויין דלשניין ובקבלא דעזבדא ובקריאה ובאמירה ובעשי' דידין ובכל אבר ואבר גופא' איהו הויה ממנה על מנז"א ומנז"א דביה וכו' והנה מזה יראה האדם כמה פעם הוא עושה בפגום אבר מאבריו מאחר שכל האברים חתומים בשמו יתבדך מנאל פוגם בשם ואם מקיים מזה באותו אבר אשריו שממליך הויה עליו.

אמר המאסף הנני מבאר לך ענין קרוב לזה שהנה כל הדברים שאלם דובר הם עמומים בלב ומשם נאלים לחוה ומחזה לגרון ומן הגרון מנז"א הדבור ב"ו בחיותו שפתיו והנה הלב הוא בחינת וי"ל שבשם החוה והחיה ה"א והגרון קח' וי"ו

מדרש תלפיות את א ענה אברים

ובזה אינו מניע לגר מהבושת בראות עלמנו משונה בבדיחה מישאל דה רואה שיתוויו כיון שאין דבר הנראה לעינים או אפשר ג"כ דמי שגלוי לפניו להיות גר בורה אומה בלי"ב שנים ישראל .

א לעטם רשון ק' אין לומר לעטם זה כיון שהשי' ממוסם ואינן נראים לעין לא יכיר ההבדל בין ישראל לא"ה ישראל בלי"ב שנים וא"ה בלי"ב דכיון שהדבר ידוע דיש הפרש מוצא המין מקום לכפירתו לומר יש ב' ראיות ועדות יש דיש הפרש בין בדיחה לבדיחה ולכאורה י"ל דכיון דההפרש בדבר מועט ומטוב אין מקום למין להמשיך אחרים עמו באומרו לו ממניקם נשאת משם ראיה שאין שתי ראיות דאם יאמרו שלישאל ברא אומם נשאת משם ראיה שאלו ראות אחד ח"ו היה לו לבדאחם בשניו גדול ומפורסם כדי לפרסם אלהותו לא בדבר מועט בשן יתרה או חסרה ובמקום מכוסה שלא גודע לכל רואיו אלא מוכרח דראות אחד ברא לכלם לבדא ישראל בלי"ב שנים ולא"ה ל"ב שנים העטם ידוע לפניו .

מדרש תרשא הביאו ילקוט שופטים (דף ע"ו ע"ג) לכל הרגשה והרגשה נתן הקב"ה תורה לישראל מה לעשות ומה לא לעשות ללב ולא תתורו אחרי לבבכם לעינים ואחרי עיניכם לאזנים לא תשאל שמע שוא לפה לא תחלל כל תועבה לא לשון לא תשא את שם ה' לא תשבעו לא תשקרו לא תענה לא ידוים אל תשם ידך עם רשע לערו' לא תגחף לא תזנוה לרגלי' לא תלכו אחרי אלהים אחרים הרי לא תעשה .

ומה לעשות מלמד לך ושמעתם את דברי אלה על לבבכם לעינים לא תשכח את אשר ראו עיניך לאזנים שמע ישראל את השקיע ללשון ושמעתם בניין לרם פתוח פתחת את ידך לעגרה ואחם פרו רובו וכו' קחו נשים ואולידו . לרגלים בכל הדרך אשר יאה ה' אתכם תלכו .

אמר המאסף הלוא תראה שבענין הרעה נתן ללשון ד' גלות והיא ע"כ רשאה לא תשאל לא תשבעו . לא תשקרו לא תענה כיון הע'ו' שהלשון היא עיני האבר' הרע או להטיב עד שאמרו חז"ל שהלשון הורג למרחוק יותר מכל כלי זין שהרי אומר לשון הרע כאן והורג עד סוף העולם והוא המוסתיה לאדם עד שיעבור ע"ז ובדאי' מדרש תהלים והאברים משתבחים כל אחד אומר אני גדול מןך ולא יזכירו ללשון כהושבם אותה לבלום כי היא עמוסה וכסופה עד שבחף הוזכרו כל האברים שילום ממי' על סיבה שלמד אומם למית' בלשונה הרע ושיחזור בלשונה להטיב דבריה ולהיילם עיין שם המחמר כי הוא באורך ולא יכולת להביאו . לכן בדיקת כן נתן לה ארבע מלות כנוכח כנגד ארבע דברים שטעה לה כדי לבנות את שלה כחז"ל א' שנתה כסופה מכל האברים ב' שנתן תחתיה מקור מים דהיינו הרוק כדי לבנות אשו ג' שנתן בפניה חומה דהיינו השינים גם הוסף בפניה חומה של בשר דהיינו השפתים . וגול לרמוז הארבעה מלות לד' דברים שטעה לה כנגד שנתה כסופה אמר לא תשא וגם היא מלשון התנשאות כלומר אל תתנשא כנגד שנתה תחתיה מקור מים אמר לא תשבעו וגם הוא לשון שבעה שאלה שנתה מים ושבעו וזה לרמוז אל תשבי' עלמך בלשון הרע , כנגד חומת שן שנתן לפניה אמר לא תשקרו גם הוא מלשון שריקת כלומר לא תמן שריקת בלשון' להרשיע כנגד חומה שניה והם השפתים קאלמר לא תענה והוא ג"כ לשון שניה כלומר הבט בחומה שניה שבעפיה שיהי ממך מבריל ולא תענה דברים להרע בלשון .

כתבו המקובלים ז"ל שהמות והחך והלשון הם כנגד כתר חכמה ובינה .

כתבו חכמי הנחום כי ל"ב נתיבות נמשכי' מהמוח אל הגוף לרמוז אל ל"ב נתיבות שבחכמה וכן נשפטים ל"ב מקור' אל ל"ב שנים שיש בזהם פנה לרמוז אל ל"ב נתיבות ול"ב כנגד ל"ב והל"ב שנים הם תחלקים בצורה רוחניות ארבע שנים עליונים וארבע שנים התחתונים ואני יונים ואני תחתונים הם י"ב ומשנה עומות מזד ימיו וחמשה מזד שמאל הם י' למעלה בלחיים העליונים וכנגדם בתחתונים י' וזהו לרמוז עיין גולגו כי ה' מפיה ה' פנה והנה בתחלתו בין יונים ושנים הרי שתי הרי"ן ו' בתחלתו להראו על שם בן ארבע והי"ד הוא המוח על הכל שמשם נשפטים כל ל"ב והם סוד ה"א וה"ו ה"א למעלה בשנים עליונים ה"א וה"ו ה"א בשנים התחתונים דהיינו זכר ונקבה [לחות] הבדית ז"ל ע"ב ע"א עיין שם באורך נפלאות השם] :

אמר המאסף קבלתי שדוקא לישראל יש ל"ב שנים בין יש ל"ב ותמה אני כיון דכתבו התנאים והבינים אצל לאומות העול' ההבדל בין ישראל לאומות במילה ולא בצבר אחר כיצד שהיו ישראל בשתי עינים וא"ה בצדק וכיוצא בזה הוא מנשי עמיני' טעם אחד כדי שלא יאמרו יש ב' ראיות ח"ו ומי שברא לאלו לא ברא לאלו וכל אחד ברא כרצונו לכן ברה את כולם בצורה אחת ונתן ההבדל בין ישראל לאומות העולם במילה שהיא עשיית בשר ודם כדי שיהיו יתירים לעמו ובבליים מלאים טעם שני מפני הגרים דכשיבאו תחת נכיפו יתברך לא יהיה נשאר כלורת האומה אשר ממנה בא דהיינו היותו ביעין אחד או זרוע אחד וכדומה ויהי' לו בלושם וכלמה זה היה גורם מנעית הגרים מליכנס תחת נכפיו והוא הפך רצונו יתברך כי לא פ זר לישראל בין האומות כי אם כדי שיתקבלו עמיה גרים כדאמרין במסכת פסחים וכו' וא"כ כפי טעם רשון א"ה עשה שניו בבדיחה היות ישראל מלא' שנים ואומות העולם מלא' שעדיין יש למינין לומר דיש ב' ראיות ח"ו דבשלמה לעטם שני לא קשה כ"כ כיון שהשיני' אינן נגלים כי אם ממוסם

לעולם החמור כי כשנגנים נחשבים וקלת אנוסים הם מלך קולר דעתם המכריחים ומחייבם להם .

ירכוש משרי גם בלא דעת נפש לא טוב י' דברים משמשין את הגוף ואלו הם הוושט למזון קנה לקול כבד לחימה . מרה לקנאה והריאה לשאוב . המסם לשמון הבהול לשחוק קיבה לשינה בליות וימנות לב מבין לשון להבר הנפש למעלי' מכולם ח"ל הקב"ה לנפש אני עשיתך למעלה מכולם ואת יולדת ותופאת .

וזהר (במדבר דף ת"ח) ראשו של אדם הוא כנגד אה"ר זרוע ימין כנגד אברהם זרוע שמאל כנגד יחזקאל . גופו כנגד יעקב היינו אברים שבחזן האברים הפנימיים כבד לימין וחולו לשמאל הם עשו וישמעאל הלב הוא בלמעלה הוא יעקב :

וזהר ריאה דכתיב וידעת ע"כ לבבך כי כאשר יסר את בנו וכו' ר"ל הנה כאשר בחים עינין וחלוין וחולו את תבעט בהם לומר כי הקב"ה עושה לך רעה כזה שהרי דבר זה תלמוד מלמד שהוא יעקב שהרי הוא בקם מהקב"ה על החולי כדאימא בגמרא אלו הם דברי בעל ילקוט חדש .

אמר המאסף ובפירוש על המורה בסיגנון זה יש ראייה וכליות כנגד אברהם אברהם יתחך ריאה שהוא שזב כל המשקים הנקראים על שם מים הוא אברהם וכליות שהם אש ממשלים הרע היורד ממוחה הוא יתחך ומפני שהבדל הוא לימין אצל אברהם לכן כיון הם בגלות אדם והמרה שהיא תלויה בבדל היא חרבו של עשו דתתמר ביה ואחריתם מרה כלענה ואם ישראל בגלות אדם שהוא ביעין הם חוטאים או לריבים להקוי דם ר"ל ילקח מהם ממון חללו שופך דמים דעני חשוב כמות ואם חוטאים יותר לריבים להיות בגלות יותר משני לדרים מלד עשו וישמעאל ואם חוטאים יותר לריבים להקוי דם מזורזין ראשיים דהיינו שהלדיק לרדך לסבלו חטאים (ע"ש) ומכיים ווי לדרת שגורמים סילוק אברהם יתחך ויעקב אה"ר והלדיקים ביעים שבעלי' עיין שם .

כתבו המקובלים ז"ל שהמות והחך והלשון הם כנגד כתר חכמה ובינה .

כתבו חכמי הנחום כי ל"ב נתיבות נמשכי' מהמוח אל הגוף לרמוז אל ל"ב נתיבות שבחכמה וכן נשפטים ל"ב מקור' אל ל"ב שנים שיש בזהם פנה לרמוז אל ל"ב נתיבות ול"ב כנגד ל"ב והל"ב שנים הם תחלקים בצורה רוחניות ארבע שנים עליונים וארבע שנים התחתונים ואני יונים ואני תחתונים הם י"ב ומשנה עומות מזד ימיו וחמשה מזד שמאל הם י' למעלה בלחיים העליונים וכנגדם בתחתונים י' וזהו לרמוז עיין גולגו כי ה' מפיה ה' פנה והנה בתחלתו בין יונים ושנים הרי שתי הרי"ן ו' בתחלתו להראו על שם בן ארבע והי"ד הוא המוח על הכל שמשם נשפטים כל ל"ב והם סוד ה"א וה"ו ה"א למעלה בשנים עליונים ה"א וה"ו ה"א בשנים התחתונים דהיינו זכר ונקבה [לחות] הבדית ז"ל ע"ב ע"א עיין שם באורך נפלאות השם] :

אמר המאסף קבלתי שדוקא לישראל יש ל"ב שנים בין יש ל"ב ותמה אני כיון דכתבו התנאים והבינים אצל לאומות העול' ההבדל בין ישראל לאומות במילה ולא בצבר אחר כיצד שהיו ישראל בשתי עינים וא"ה בצדק וכיוצא בזה הוא מנשי עמיני' טעם אחד כדי שלא יאמרו יש ב' ראיות ח"ו ומי שברא לאלו לא ברא לאלו וכל אחד ברא כרצונו לכן ברה את כולם בצורה אחת ונתן ההבדל בין ישראל לאומות העולם במילה שהיא עשיית בשר ודם כדי שיהיו יתירים לעמו ובבליים מלאים טעם שני מפני הגרים דכשיבאו תחת נכיפו יתברך לא יהיה נשאר כלורת האומה אשר ממנה בא דהיינו היותו ביעין אחד או זרוע אחד וכדומה ויהי' לו בלושם וכלמה זה היה גורם מנעית הגרים מליכנס תחת נכפיו והוא הפך רצונו יתברך כי לא פ זר לישראל בין האומות כי אם כדי שיתקבלו עמיה גרים כדאמרין במסכת פסחים וכו' וא"כ כפי טעם רשון א"ה עשה שניו בבדיחה היות ישראל מלא' שנים ואומות העולם מלא' שעדיין יש למינין לומר דיש ב' ראיות ח"ו דבשלמה לעטם שני לא קשה כ"כ כיון שהשיני' אינן נגלים כי אם ממוסם

ורכן הרשעים אפילו בחייהם קרוין מתיים כי כיון שפורקים מעליה' עול ממות הם משוללים מהנשמות בכל אבר ממדובר וממלא' אברהם

מדרש תלפיות אות א ענף מאבר עצמו דרעת

ש

או אים נותנים השכר ללמדו או אבדת בעל הנותן קודם

ענף מאבר עצמו דרעת

מס' שמחות המאבר עלמו לדעי' אין מתעסקי' עמו בכל דבר ר' ישמעאל אומר קרוין עליו או עני' אוי נעלה אמ"ל רבי עקיבא הנח לו כסמתו אל תכבדו אל תקללו :

ענף אבנים

ירושלמי דלגלים אמרו רז"ל בפרוש כי עם אבני השדה ברישך בר נש דעורא והוא חיי מן עבודה אפסיק עבודה לא חיי עב"ל :

מגדה עמוקות

אופן ל"ו האבן שמאל דוד כשכרה היסודות היה חקוק עליה שם של מ"ב היו"ל מבראשית עד ב' ובהו' ב' מן בהו' בא"ת ב"ש ל"ף בלות' שעה היה קף התהום והיו שאמר נועה לפון על תורה תולה ארץ על בלימה ויש שם ממנוה אחד שממונה על התהום שהיו מרחל מנספין המים בסוד דר"ה שדומה לנגל כדאיתא בתעניות ויפי שמהה קהלל בעשית העגל שגא על ידו גרם שלא ראה לתקן אותו עגל שצתתהו בכניסתו לארץ ולכן היה מפציר ליכנס :

רבינו האי ז"ל הביאו בעל עין יקבא אמר להם ר' עקיבא כשאמר מנעיין אלל אבני שיש עטור אל תאמרו מים מים וכו' בהיכלות וזאתי מפורש בשלון היה פתח היכל ששי נראה כמו שיש בו מלאה אלפים רבבות גלי מים ואין בו אפילו טיפה אחת של מים חלל אומר זיו אבני שיש עטור שכלות בהיכל שזיו לכהות העינים ולעיוי הזקנים :

פרקי ר' אליעזר (לקח יעקב י"ב אבנים מאבני המזבח שבעקד עליו יחנק אביו וישם אותם מראשותיו באתום מקום להודיע שעמידן לעמוד ממנו י"ב שבטים ונעשו כלן אבן אחת להודיע שכלם שעדיין לעמוד להיות גוי אחד בארץ :

ובחוספות חולין דף ע"ב ויחך ומאבני המקום לפי פאטו יש לפרש שלקח אבן אחת מאבני המקום :

רמנטי ז"ל [והאבן הזאת ממנה שלח שומדן לו שמן וילוק על ראשה כפתה הארץ וידעה על עומק תהומות ונעשית לניף לארץ ועליה היכל השם עומד אקראת אבן שתייה שמשם תהומות העולם ועמדו בעבוד הארץ :

זוהר שמות ע' ל"ב אבני אלגבים שהיו בימי יהושע שעשו קמחה באומות היו מאותן אבני הברד שהיו במצרים ועיכבם משה בתפילתו מלמד והשארים יעשו נקמה בדרום לעתיד :

מורה"ם גאלנטי ז"ל דף ע"ג פסוק עקב לבס מביא דברי הוהר שכל האבנים יסודי ירושלי' ויסודי המקדש לא עברף ולא נחברו ולא נלמד אחד מהם אלא נגנוו וכשישבו הקב"ה ויקים את ירושלים על מקומו אותם האבנים הראשונים ישובו למקומן וכל אבני יעמוד כדבאשונה חע"י שלפי הגרלה היו מהרסים יסודי המקדש לא היה אלא מראית העין :

תרגום יב"ע פ' בשלח על פסוק וירדפו מלרים אחריהם מלא פרעה לישראל שהיו בשפת הים מלקטים משם אבנים טובות ומרגליות שפחן מנ"ע לנו גיחון וגיחון המשיכים לים סוף :

ס' כלי פז בישיבה סימן ג"ד על פסוק וכל גבולך לאבני חפץ יהיו האבנים שבגבולך לכל אדם והנה מהם למאות חפץ בהם דרך משל לראש שלל תפיל שלל בהם סגולת אבן חקומי' ולמקשה לילד אבן זולתה וכיוצא באלו של אבני גבולך יתגלגלו סגולתי' והיו לאבני חפץ שכל אחד ואחד ימלא חפצו מהם והיו לפון חפץ ולא אמר אבן יקרה :

אמר המאסף פסוק מיד אחד פסוק וכל גבולך לאבני חפץ סוף וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך לרמוז שגם יהיו גם כן בגבול אבנים מסוגלות להחכים פתי ולחנק

התורה באופן שהיו כל בניך למודי ה' ר"ל עוסקים בתורה ה' וגם אבנים מסוגלות לעיני השלום באופן שורב שלום בניך וכמו שכתב רבינו בחיי ז"ל שסגולי' אבן הקרבנו"קאל שמחכים את הפתי וכו' ומבאר אללי שלכך לוי היה חקוק באבני האפוד על קארבנו"קאל שהיו עוסקים תמיד בצורה וחסידים גמורים היו כדכתיב ולוי אמר תומך ואורך לאיש חסידך וכו' ולא עם הארץ חסיד ומדוהו חסידים בהכרח שהיו חכמים גדולים וגד היה חקוק על קרישנו"ל אבולות האבן הזאת שמחוקת הלב ולא ידך לבבו בלכתו למלחמה על שם שנאמר בו והוא יגור עקב בלכתו למלחמה והנה כשם שיש אבן שסגולתה מחוקת לב למלחמה דהיינו הקרישנו"ל כמדובר לא יחסר גא' כן אבן שרמת סגולתי' אהבה ושלום והיינו וכל גבולך לאבני חפץ שימלא בגבולך אבני חפץ ורב שלום בניך שסגולתם ג"כ לעיני השלום וכוון :

ענף סגולת האבנים

בסגולת האבנים עיין צרינו בחיי ז"ל ובמורה"ק ז"ל בעינין אבני האפוד :

ובספר שער השמים כתב במאמר שני דף י"א ע"א אלעק"ק היה אבן הנקרא קריולה ויש ממנה תועלת גדולה לשרי הכואבות וזאת הדם המשחלה ודם וסתי' הנשים בסגולה שלו :

אדרגה היא אבן קרה ולחה והיא סם המות לשותה אותה ותועיל לשותה סם המות או לנשיכת עקרב ואם יקח אדם וצובי' וישחקם אבן הזאת וישתמש על נשיכי דבורים ירפי' :

אבן שמיר היא אבן קרה ויבשה למאד והיא חזקה מכל אבן לאין חקלות ותשבר כל האבנים וסגולתה המזי'א אכל מן הכליות :

אבן חמלמה ובלעג נקרא גסית"ו מרי"ו והיא אבן ירקות ותועיל לכהות העינים ולעיוי הזקנים :

אבן השואבת הברזל הוא מנעב ברזל שלא שלם שלמות עבבו ולכן היא חושק להדבק לברזל השלם ואם יעבולו האבן בחומץ לא תמשך עוד עד שיטבולו אותו לח"כ בדם עז :

ויש אבן שמוטבת הזכר ויש אבן שמוטבת הבשר והאבן הזאת נמלאת במלח ארבעת היס אבן שמשוך הבשר לא יאל מהס דם אעפ"י שיעקר הבשר מן האברים :

ויש אבן המושבת השער שגם תשים אותן על שעריו הראש או הזקן ויהיו והרגל יגלחם כמו מער ואת השחקן זהו האבן על ראש מוקרת ימחו לו שרמם מהר ואם יתערב עם זכב יפסידו :

ויש אבן שימשוך הנפוסים מן הבשר בלא דם ובלא כלב דם דרות בתולה יסבר האבן הזאת :

אבן אלסריק היא אבן לבנה והוא בחוף ים הודו ויועיל ללובן העיני ואם תשים אותו בכלי חומץ חזק יתקפץ האבן ותדלג מתוך הכלי :

אבן מרגי' הטוב שבו יזי'א עין האפסעה ויש לאבן הזאת תועלת וסגולות רבות לעגור השלשול היסן בשתייה או שיתלה אותו על הבטן ומחוק השיני' והאסכולומי' ויועיל לסם ויועיל לנכפי' אם יתלה אותו בנולאר :

אבן אחת יש שמשוך זכב וכסף וגחשת :

אבן אחת נמלאת בצור הלבניכי במלואה היא זכה כהיר' ובחחרון הלבנה תכהה מראה שלה ועל כן לא נמלאת אלא בחוספת הירח :

זרניך אם יתערב המין הזה עם פרי"י יגלה השער וממנו יעשה אלקמיי' אלבני ימלא באלפריק ובתוכו ימלא עקרב ואינו חי ויועיל לחולי איכיום בשתמו :

אבן ספיר חומר שלה הוא מעל ומטר שיעמרו בנקיקי הסלעים וההרים זמן ארוך וחס הממש בשלם לרוב הימים ומתחברו חלקיקים וחיבור מדובק מאד ומקלת חכמים אומרים כי צריאה :

אבן המרגי' לא יתלם הוויטה ובשלה עד אלק שנים (שער השמים) :

הנקראת גחלת קארבוליקו בלגו בזמן שימי האויר ומשומר הארץ
 שלא יבא עליו הגרב וממנו הוצע הרבה ותהיר ותמיב הפנים ומעול
 הפחד והרעדה והמרה השחורה ומשומר בריוחו העיני והמכשפים
 ומשמשו בלכן הואת בלהמיה ואם ישמו האבן הואת שהיא כענב
 קשה מאד ככלי זהב על האש שלא ימיס רופו תחור להיות לגנה
 והירה מאד עד שחשב לדיאמניטיו טוב ומעולה . ומראה שיון
 שישכר היה יושב אלהים על הכורה ועל העורה היה מופתה על
 אבן זאת שסגולה לשמור לאדם זהומרה והגרב כסגולי התורה
 המרפא החולאים כדחול חס ברחו וכו' וממנו הוצע הרבה על שם
 כי לא נפל על יושכר קללת בזעזע אשך תחל לחס דבולון היה זן
 ומפריש אותו וכסם סגולה הואת זהאיר ותמיב הפנים כך חכמת
 אדם תאיר פניו ופחדו ורעדו על הצריות כסגולה האבן ועוד סגולתה
 להאיר את העינים דתיב בתורה מלות ה' בה' מאירות עינים וגם
 אין כשוף שולע עליו כרבי חנינא שהיהת אותה מכספה חוזרת אחריו
 ליקח עפר מתחת רגליו אמר לה אין עוד מלבדו כתיב שמיון כחולין
 שהנה בטח דפיס זפתיה על עוסק בתורה וכסם חמיון השני מאבן
 הואת שאינה טובה כ"כ ע"י האש תהפך ללבן וצוהירות מאד ומתהפך
 לדיאמניטיו טוב ומעיל כך התורה מחזירה לחדש לעונה ומכפר עוונותיו
 ואם יהיו עוונותיו כשיי כסגולי הלב לביטו .

זכרון הדיאמניט סגולתו להסיר מהנושא אותו פחד
 הלילי וירפי כל חולי מרה שחורה
 ויאמינו שהיה הנושא אותו קשה יוס כי כן הוא מלך עמנו עם פעולו
 הנפש כאשר הוא השמע עם העיני ובקשור תוספות אורה יתחך תמיד
 עין המביט בו יוש מי שחומר כי אם ייקרש אותו בו זרוע השמאלי
 יהיה נושא ונלה את אויביו ובעל גבורה והוא מנגרש ממנו את החיות
 רעות ואשד דמיס ומרעה והרחות רעות והמייקס בעת שהיה הוא
 שומר נישאו והמסיים הנמיתים וישמור אותו ג"כ מהטענות והמריבו
 וסגולותיו הם יחסר טובות ומעילות אם יקשר אותו בכסף או זהב
 נראה שיון שאבן זו הנשאה עליו מסיר מעליו פחד הלילות ונתן
 לצבולון מפני שהיה מפליג בימים תמיד ויורדי הים בלניות רוב פחדה
 בלילות עם סכנת הרחות הנושבים בלילות וגם יתכן כאבן זאת שהנושא
 קשה יוס לפי שזבולון היה מתרעם על ידמותיו ופירשו ז"ל מתרעם
 על מזלו על שיהיו לאחיו גדות וכרמיים יחסר ממנו כדחולין לכן יתכן
 באבן הזאת שהנושאה היה קשה המול כזבולון שהיה מחזיק עמלו לקשה
 המול על שלא יתן לו גדות וכרמיים . גם סגולת האבן לגרש מהאדם
 אשד דמיס ומרמי' ושיך דבולון שכל הגונב ממנו לא היה מללית בסחורתו
 כדחול' והואותם כן אשד דמיס ומרמיה על החמסיים וגזלנים הם
 מרחיקים ממנו וגם סגולה האבן שישמור לאדם מהטענות והמריבות
 ונתן לצבולון שהיה מסעסך בסחורה ו בסחורה נוכל תמיד קטנות
 ומריבות אף על זבולון לא יפלו שהיה משאו ומתו . באמונה רבה וגם
 כיון שעל אש זבולון נפל עליו הקלה ומבקשים להמיתו בסם הממית
 לכן יתכן באבן לשמור הנושא מהמסיים הנמיתים .

ויש מפרשים שזבולון היה מופתה על פי"רהו וסגולת אבן זו להביא
 שהיה ונראה שהי' על אבן זאת משום שזבולון היה הולך בים
 והולכי ימים ממדריסיהם מציינים לשמור הכסיה בלא לרמוז מעלת
 זבולון שהיה מיוודי הים בצביות מנאחם לשיה כ"כ להביא עורף לביט
 ישכר אהו כדי שיעסוק בתורה .

דן המיריאות הוא הלשם סגולתו ששאר ימות הגושא
 אותה היה נוטה מיופיה מאד ועומדת כן
 בעברה עד וציהו למקשה . ד"ס או אשה חרתה כאשר כתבינו בעלתה
 וסגולתה לשמור לאדם מהסכני ולחזק הלב ולהאיר העינים ולעשות
 שהאיש הנושא האבן הואת יהיה שמח ועוב לב כל הימים .

ונראה שיתן לון מלמנו שמשון שדן את ישראל והדיין ריך
 לשים לרדך פמיון לחזור מעיר לעיר לשפוט את ישראל
 כשמואל והוא היה שמשון שם כך שהרי דן את ישראל כאביהם
 שבשמים ובזיות ההולכי דרכים בסכנה ורפוי לב ולכן יתכן לון אבן
 סגולתה לשמור האדם מהסכות ולחזק הלב וכיון שהמריבה בלילכה
 מתחך את עיניו יתכן באבן עשויה להאיר העינים כי דן הוא שמשון
 היה מרבה הלכותו מעיר לעיר כמזכור וכיון שהדיין בדאגת לב תמיד
 חולי

עוד מאתי ידי לכתוב סגולת כל האבנים טובות ותועלתם ובכלל
 גם אבני החושן כסגולת נוספות על מה שכתוב לעיל בשמות
 השבטים ובס"ד הוסיף למר עמם על הכענ המופתה באבן פלוגית
 למה ומה סיבתו מלבד מה שפירשתי לעיל כפי הסגולת שנהדשו עתה .
ראובן הבורניארה שבתרומית הקדוש' פברס' תלזה
 נקרא אהם היא אבן שדומה
 בצבעה לבשר אדם כמו שהזכרתי ותיול סגולתה לבהירות עינים ובהירות
 הדם וצפרת דם הדות והסתוריה והחוק הלב ותשקית הכעס . ונחל'
 שהיה ראובן מופתה על לזר שעלר וגיבך ביד אחיו מלשפך דמו על
 יוסף כדתיב ויאמר להם ראובן . אל תספכו דם וכו' ונכל שם שהחזיק
 לבו בתשובה שהיה בסק ותענים על משה בלה ועוד עדות עליו
 שאצ"פ של מי שהוא תענית הוא כעוס מתחיה כשחפך השחורה
 ראובן לא כן הנה כי שקט מעטס ורמח לכל לו יתכן באבן שהסגולת'
 לעזר הדם ומחיק הלב ותשקית הכעס :

שמעון הטופאציאו היא הפתה והיא אבן ירוקה
 כענב הלח והיא מופתה עם
 צבע כהרסם והיא רכה עד שחשבר בקנקה וסגולתה שהיא טובה
 לחולי העין ולחולי השיקי בלגו אדירופיסיאה ולקחת הרקע ואם תוסס
 האבן זאת במים רותמים מאד תפק תלך אותה ונראה שנתן אבן
 זאת למשון על שם שההולך אחר הנות מתרבה עליו הקדחת הרקע
 מרוב התענים ומסמח עליו עיניו כתיב' המריבם זיל' ומלטמן גופו
 מתחת הרקע קופלת עליו ולכרות על שמשון שמתרחק מן הזנות וקחת
 עליו בשכס היה מופתה באבן זאת לרמוז האיר את עיניו כיון שנתרחק
 מהזנות והרחיק מעליו הקדחת הרקע והלמן כמזכור .

לוי הציראבני שבתרומית הקדושה צפרה תלזה נקרא
 ברקע והיא אבן הטפל מן השמים עם
 הרעמים כאשר כתבתי לעיל בדברי על אבני החושן . וסגולתו להחלים
 תלמות טובות . ויעיל ללח האויב במלתמה ומשמר האדם מהזיקות
 והרעמים ונראה שהיה לוי מופתה על אבן זו לפי שלוי היה עוסק
 בתורה וכל המצביע עלמו מדברי תורה אין מבטרים אותו בתלמות
 תלמות רעות שאמר ושבע ילין לב יפקי רע כאומרים חויל לכן יתכן
 על אבן סגולתה להחלים תלמות טובות והעוסק בתורה אויביו נופלי'
 מתחתו וכשמר תכל נוק .

יהודה הקארבונקיו שבתרומית הקדושה צפי' תלזה
 נקרא עופף היא אבן החומה
 גחלת בערה וצהירה מאד סגולת' להסקים תלות המגל המרובה
 והוא מתנגד לשימי האר' והמגפה ומסיר המחצות הרעות ומחזיק
 הרוח החיוני וס מין אחר של עופף שהיה יחסר יפה תועיל ללב ולרוח
 רעה ומסיר ג"כ הטיה הטבעי' ואם מחזיק הלב מחזיק המוח ונראה
 שנתן ליארה להעדי כי הסיק' תלות המגל אחר מימת אשתו ולא
 לשטות בל על תמר שמלך'המנוניל התאר'התופ כדחול' כמו שהזכרתי
 לעיל ורואה שטעפך תועיל לרוח רעה והוא אדם תוסף אלה א"כ כנס
 על רוח שמוי כדחול' ואם אחת שיהיה תלך בזנות בעיני תמר אך
 היה מופתה על אבן סגולת' שהיהת תועיל לרוח רעה והיא חוזרת
 שלא תלך ומתי ילא הדבר . ועוד עדי שהיה מופתה באבן סגולתה
 להסיר המחצות הרעות לרמוז שלא עבר בלגו שום מחשבה רעה
 במחשך עברה ועוד סגולתה להחזיק רוח החיים עד החושב צבירה
 שמתעורר וחלש כדחול' ועוד תועיל להאיר ולשימי האויר שכל זה
 נמשך מהזנות כדחול' במדרש לוסף עי' שנה שנתלח המגפה לבער
 המחזרים הרי שגמפה בל על הזנות וסגולת האבן להרחי'
 המגפה להעדי על יארה כי לא תלך בזנות דלם אחת לא היה מופתה
 על אבן זאת כעדה .

יששכר הצאפירו והוא הספיר היא אבן בהירה דומה
 לרקיע והיא אבן קשה מאד מכל
 האבנים חון מהדומאמניטיו והיא של שר מיתים אחר כהיר מאד ואחד
 שאיש נדיר כי הוא יקצו וסגולת האבן הואת היא להמית המורס'ים

מדרש תלפיות אות א ענה אבנים טובות

ויוסף במלכים מלחמה היתה ממה שלמד מאביו היה בנית חלום
מלחם וכנס מלחם יואל לחזור על כל מה שנית מאביו דכח"ל במדרש
ותועיל לקנות ממנו וזוהר יעקב וילקט יוסף את כל הכסף וכו'.
אך כיון שיש אבן שגשגה לברכות אהבת ליעד החורג הדייט
האיסימיראלה ממדובר נראה לפרש פסוק וכל בניך למדי ה'
ורב שלום בניך והטובים קדם זה אמר וכל בניך לאבני חפץ ופירש
הרב שמואל לאניחודו ז"ל שבהוה שיהיה כל בניך אבן מאבנים
טובות מלחם האבנים בהם כל חפצו לפרח חולי האבנים והעיסים וכן לבל
חולי ע"כ ונראה דלכן סמך וכל בניך למדי ה' לרמוז שגם ימלא אבן
בחוכם שטובלת לברכות אהבת ליעד החורג עד שיהיו כל בניך למדי
ה' והיינו בעלי תורה ובענפים הארמים פריטי הענין עשאו כך הוא
בפאוס שיעי קלת.

בנימן הישפה בלע"ז דייאשפרו הוא ממיני שונים ומלכביי
שונים והבבנה מנס הוא הלבוב והירוק
כעש שיהיו לו עיפות ורומים אדומים כדס סגולתו לרשאות רעיות
דס מכל המקומות הם הברות הרבה הם הבא מהחמורים ויוביל ללשפה
יושבת על המשבר והוא נגד הימיה ותואות המסגל והיא אבן שמשמשי
בה החרטומים והמכשפים ואם ימשו אותה עם מין השגב האהל
סנקרא גם הוא בצמה אלטרופיאל והוא הסקורפיוו ארזי של
דיאסקוריווי ויעשו אותה בבלי מים יתארה שם ענין תאון מעט
ראיית השמש כי תרמית המים ואז יעלה כחודי ולא יראה אורו אך
שימיר מהענין ההיא עיפות עיפות כמו מים ואם ימלאו שם חרטומים
יגידו העמידות והטוב אבן זאת הוא קונה לו בנקל שם טוב וכו':
שאבן זאת מועיל לחרטומים לכן היו המלכביי האלו רבים בבתי ע"ז:
נראה שיהיה בנימן מפותח לו אבן זאת שיהיה איתא
בעשרה מאמרות שמלך רשון שבארץ היה מבנימין על
שלה השתחוה לעשו שהיה ע"ז לפי שאלו ענין בנימין לא היה טעם ולכן
לרמוז שלא השתחוה לעשו כי היה נצטווה על אבן שמשמשים בה
עובדי ע"ז כלומר האבן בסיס י' דבר מפל אליו והוא ימשול בהם
סגולת האבן לקנות שם טוב ואין שם טוב גדול מזה שמת בעצמו של
נחש כמו שמדור חז"ל:

הרי לך מפורשים כל בבעי האבן שיהיה מפותח
עליו והנה עתה חלג' לפי שאר אבנים טובות וסגולתם
למען מדע פעולותיו יתברך וכה מעשיו ממה שברא בעולמו לתועלת
האדם ומשם נלמד כמה חיוב הארץ להקדיש ולקטוף אותה מספר שלמי
הנבזרי' כקלר נמרץ למען ירוץ כל הקורא'
הסאררה היא אבן מלחם בלחץ האשתי' הנקרא' סארדי
ואם היא בבליים היא יזמר נבחרת ובארץ סה היא
של שלשה מינים וסגולת האבן הזאת שמשמחת האדם ומשמור אותו
מהחלומות הרעים והיא מחדדת השכל והסיר הכעס ותבטל הפעולות
הרעות הבאות מכה האבן היא הנקראת אוניקוטי'
האמיטישטי היא אבן כמעט רכה כמו שאר הקריסטאלו
הוא ע"ש שני מינים הינו אחדים כמו פרח
אויולתה הדומה ולכן דומה לקריסטל' והבא מאלך הרו הוא הבזב
והוא משמר האדם מהמחלות ומסיר המתחצות הרעות ממנו והאשית
העמוקה וטוב לתכנה דעה בינה השכל ושו' לו סגולה למים הממתיים'
הקאלצירוניאו הוא אבן טטה אל האמרות והוא עטר
וטוב על טולר האדם יסיר כל חולי
המרה השחורה והמתחצות הרעות ויוליא האדם וכלי בדיט ומשמר כוחם
כל הנוץ

האנדרומאנטה היא אבן לבנה דומה לכסף וברוב מלחמת
ב"ש סוף והיא מרובעת כדורחם וקשה
כדיאלמני' ובעולמה להשקות חחרון חף ונבחרת הרוח'
אמר המאסף כיון שזכר סוף עבר ב"ש לרה פעלו של
מי' ועכ"ז השקיע הקב"ה חרון אפו ולא
ענשם לכן ברא שם אבן שטובלת להשקות חחרון חף לומר שולשילמוד
האדם מבוראו להשקות כעסו עם המריצים בו
הקריסטאלו הוא מאבני מלחם כמו המלכביי הטובות והוא
לכן נבדד וסגולתה לברכות הכלל גבשי ומסיר

חולי חייב את הזכיר ויחיה את החייב שמאוי' שיש עדי' שלח ב"ה תקלי'
על ידו וזן את ישראל כחאבנים בשמשים ראוי שיהיה על אבן שהטושה
יהיה שמה וטוב לב כל הימים.

וכשם שאבן זו כשמת הטושה מתחשכת ויפיה כך כשמת שמאון
נפו ישראל מועלתם בעיני פששים כי מת גיבורם המכל'
אותם עד שהקים השם שופט אחר תחתיו לוחם מלחמותיו.

נפתלי היאצינטו והוא אבן שגשה מינים המין
הא' זעבו אדום הכינו הב' דומה
לחלקן בילה או לכרוס הג' זעבו צורוליאו הוא היותר טוב והאש
יפסיד זעב הכרוס והנה גדולה של אבן זאת על הרוב הוא כעשה.
אבד דע שלחוסן המלאו האבן'ה גדול כשיעור הרוך וסגולת
אבן זאת מהמין השלישי שהיא טובה שממור האדם מחולי
הברקים ומשמור ג"כ לאדם פן ימות במלחמה כמנפה ומי שהיה כבר
ניקף אס האבן זאת אחרי כן עליו מחמד האבן כהיחוסה והיא מחוק'
הלב ומביאה שינה מתוקה על מי שטושה והרבה כבוד האדם וממנו
ושכלו.

נראה כיון שנפתלי היה חכם ובעל מלאה דכתיב בו הנותן אמרי
שפר כמו שכתב בעל שלמי הנבזרים דף מ"ו סוף ע"א
נראה לכן ניתן לפתלי אבן שמרבה כבוד האדם לפי שהכל מכבדי'
למי שהוא בעל מלאה כי הוא ערב בדבורו ומתרחב כבוד נפתלי בפני
כל העולם על היותו חכם ובעל מלאה כמדובר. והקול ערב מביא
לאדם שינה מתוקה וכיון שכלם מכבדים לאדם מתחמקת לבו ומתרחב
שכלו.

נר האניקו הוא האתלמה אבן שחור והטוב הוא השחור עם
רשומים לבנים וסגולת אבן זו הנוטה אותה בין
צורעו בין בלוארו בין בלכעבו הוא מביא לוי דלגה ויוני ירבה עשתי'
המריבות והקטעות ויביא בעת השניה חלומות של בבלה ומרבה הרוך
ויבטלה בעתים.

והאבן הנקראת סאר'ה היא מסירה כל הכזיבות שיהוו מחמת
האבן הזאת נראה שהיה גד מפותח באבן זו לומר מעלתו
שהיה תמיד בדלגה ויוגן לכל יפלו ישראל ביד אויביהם והיא מסמכן
בעלמו לחוס מלחמותיהם של ישראל כדכתיב בד גודר יגודת והיה
מרבה עם אויביהם וסגולתו והמריצה לבלי יירבו לבבול ישראל לנרשם
ממקומם ולשים לדרך פעמיים אכשים. שיש וטף ולכל יזכו ממכת
המז"ל הנמשכת על הרוב מקרירות הארץ והיה גד באבן הסאר'ה
שמסירה כל הכזיבות שיהוו מחמת האבן האתלמה שהיה מפותח בו.
אשר הקריסוליטו והיינו תרשיש הוא אבן שגשגה
טובה מעט לירקו' כרכומי ולעין

השמש ידמה לטוב כביר וסגולתה להסיר קולר רועה העשימה ואם
יקבו אותו ונקבב שיערו זכב החמור ויקסרו אותו רועה שמאלי
יסיר הפחד והמרה שחורה ומביא לחידי לרדי דעה ובינה והוא
מרחף הגרב הרע והנגעים ואם יחזיק אותו בדיון מי שיש לו קדחת
גדולה ישקיע חתימות וקדחת ואם יושם בלמי יפסיד בנקלה נראה שהיה
אשר מפותח באבן זו על שיהיו כל כפי שבעו בני ידיות כדו"ל על פסוק
וכימיך דבאך וסגולת אבן זו להסיר הגרז הרע והנגעים שכל זו
משמחת המהירי כדודע מחז"ל ומה אבן זאת ידמה לטובכ כביר כך
אשר ידמה לחייו לטובכ כביר כמו שאמר מרע"ה בברט' אותו ברוך
מבנים אשר יהי רצוי לחייו היה רצוי ומצודן מפי כל לחיו וכיון
שהיה רצוי לחיו הים ברוב דעה ובינה בלי פחד וכלי מרה שחורה
שממשכת מלעד ומיוגן.

יוסף האיסמראלדו והוא השוקם סגולתה בשעת
המשגל כפרט עם הבחולות
בשעת הולאת הבחולים תשבר ותועיל וכירה וקשית הלב והוא
הענינם ומרפא השלשול ומרבה אהבת לימוד החורה והחכמה והוא
טובה לרשאות הרעת והיא מתנגדת למים הממתיים ומסירה הרחמי'
הרעות מהאדם ותועיל לקנות ממנו וזוהר וכנסים ורעה שניתן ליוסף
כיון שסגולתה וכירה ויוסף אמר כי נטי אליהם את כל עמלי ומרפא
הרעות ויוסף לא חשבת חלודיו שמשמים כזה שהוא עמלה נדה
מרש הרעת כדודע מחז"ל גם סגולת האבן שתרבה אהבת הלימוד

מדרש תלפיות אות א ענף אבנים טובות

אצות ואם יחממו אותו היטב בלש יעשו עמו בזרועות בשוקי וצורכי
 הכויות לרפואה מבלי חלב ואם ישעמו אותו לזמן נגד השמש ידליק את
 ואם יחמו אותו קודם שישימוכו נגד השמש לא ידליק את והוא מסיר
 הלמא מושב בפתח הלשון .
העין התור סגולתו היא שמי שטוטה אותה לא יבא לידו
 עניות במקום עניות יבא לידו עשירות ומנוסה
 היא בזה כשישמו אותה בסמרטוט פשתן מהודק בו יפה לא ישרף
 הסמרטוט בלש .

הדינקוריאן את ישעמו אותה על הגחלים השורפים יבנה אותה
 מיר ואם היא בסמרטוט לא ישרף הסמרטוט
 בלש וטובה ליושבת על המשבר :

הגאנאמי את ישמשו בו וישפשו אותו מושך הקס ואם
 ישרפוהו בלש נשרק כמו הלבוה ויעיל לחולי השקוי
 ומעמיד ומחזיק השיני' ואם ירחלו אותו במים יעשו עמיהם עישון
 ללשה נגד הרחם יבא לה דם הנידות ועשנו בזרית הנחשי' ומחזיק
 הבני מניס והאסטומי' הרפים ועוב לרפואת חולי הנחש' השחורה
 ועוב לו ליושבת על המשבר ועוב למי שחזו רוח רעה ואם יגררו
 אותו ויתמו בגרירה עם יין לכן ללשה קודם שתחלל את תשתין מיר
 אחרי שתית היין אינה בתנוה ואם לא תשתין יש לה בתולים .

הגאמטה היא אבן שחורה עם רשמים לבנים ויש ממנה דומה
 לאלמוג וממנה שיש בשחרותה רשומים ירוקים ככרתי
 או ככרוס ויש מהם שיש לה עיפות אדומות כדם וסגולתה שאת ישעמו
 אותה על ראש המטה של השוכב על יחלי' חלומיו רעים ואבן זו
 הבאה מקאלדי' היא טובה במי שטוטה אותה להוליא עלמו מכל
 סכנה והיא נושא חן בעיני כל רואיו והיא יפה תואר ויפה מראה
 ומין אבן זו הבאה מהרוד היא טובה לעינים ומשקית הלמא וטובה
 נגד סכנת הסמים הממתיים ואם ישרפו אותה מעלה עשן שיש לו ריח
 טוב מאד .

המאנדין היא אבן יקרה שיש לה לבעי' שוני' היא טובה
 נגד הסמים הממתיים וינלחו בה האויבים והיא
 טובה לנבואה ולפתרון חלומות והחידות:

הברילן היא אבן נכונה מעט לירקות כרכומי מנוג מאד והיא
 צהירה ויש ממנה מיני' הרבה והטובה היא הירוקה
 מעועות הירקות עם עופות רבות צהובה ונגולתה שיהא טובה נגד
 סכנת האויבים והטענות והמריצות ולעמוד על הניחוח והנושא אותה
 יהיה בעל מדות טובות ובעל דעה והשכל והרפואים אומרים שהוא
 עושה לחולשת האברסיה העלולת וחבאי הכיבים וקורא הנשימה והאסטומאכ'
 מלאת רוחות והיא גם כן טובה לנחות העינים יש מי שאומר שהוא
 מביא עינים שלום בין איש לאישו .

האדמוג בלמי' קור'אל הוא של שני מינים מין אחד לבן ומין
 אחד אדום סגולת' היא לרפיעת דם מכל מקום
 ושפע דם הנידות והטוטה אותה תליס מלאר לא יבא עליו חולי הנופל
 בנקלה וטובים הם נגד הברקים ויברז ואם ידקו לעשר ויתנו אותם
 עם מים על חילן עושה פירות הם מרבי' פירותיו ויעילו למי שטוטה
 אותם לתת אחריית עוב לדיברים אשר יתחילו לעשות .

הקרישופס היא אבן יקרה וטובה דומה למין האבן
 הקרוס ובתולה יש כמו טפי זהב הדומה
 לקרישופסו כסגולתיה .

הדאימון שרולה לומר אבן השטן הוא אבן של לבעים רבים
 כמו הקשת הברחה לענן הוא טוב לקדחות ולסמים
 הממתיים והטוטה אותה ינלח אויביו .

הדיאקודוס הוא אבן עטה מעט לירקות ירוק ומביא על
 הנושא המיוזות חכמת ואם יגע בחדם מת יאבד
 סגולתו ונראה כמו שיהי' ירא מהמות' .

הדיאונים'אה היא אבן שחורה דומה לברזל הנטוש בבהירות'
 ויש לה כמו עופות אדומות וריחה מודף כיון
 והיא טובה לנשרות .

האיטי'טי היא אבן שלבעה ירוק עז כמו הפרח של ויאלה
 ירוקה ונקראת בלשון רבותינו אבן ז'ל אבן תקומה
 ומתירא

אצות ואם יחממו אותו היטב בלש יעשו עמו בזרועות בשוקי וצורכי
 הכויות לרפואה מבלי חלב ואם ישעמו אותו לזמן נגד השמש ידליק את
 ואם יחמו אותו קודם שישימוכו נגד השמש לא ידליק את והוא מסיר
 הלמא מושב בפתח הלשון .

העין התור סגולתו היא שמי שטוטה אותה לא יבא לידו
 עניות במקום עניות יבא לידו עשירות ומנוסה
 היא בזה כשישמו אותה בסמרטוט פשתן מהודק בו יפה לא ישרף
 הסמרטוט בלש .

הדינקוריאן את ישעמו אותה על הגחלים השורפים יבנה אותה
 מיר ואם היא בסמרטוט לא ישרף הסמרטוט
 בלש וטובה ליושבת על המשבר :

הגאנאמי את ישמשו בו וישפשו אותו מושך הקס ואם
 ישרפוהו בלש נשרק כמו הלבוה ויעיל לחולי השקוי
 ומעמיד ומחזיק השיני' ואם ירחלו אותו במים יעשו עמיהם עישון
 ללשה נגד הרחם יבא לה דם הנידות ועשנו בזרית הנחשי' ומחזיק
 הבני מניס והאסטומי' הרפים ועוב לרפואת חולי הנחש' השחורה
 ועוב לו ליושבת על המשבר ועוב למי שחזו רוח רעה ואם יגררו
 אותו ויתמו בגרירה עם יין לכן ללשה קודם שתחלל את תשתין מיר
 אחרי שתית היין אינה בתנוה ואם לא תשתין יש לה בתולים .

הגאמטה היא אבן שחורה עם רשמים לבנים ויש ממנה דומה
 לאלמוג וממנה שיש בשחרותה רשומים ירוקים ככרתי
 או ככרוס ויש מהם שיש לה עיפות אדומות כדם וסגולתה שאת ישעמו
 אותה על ראש המטה של השוכב על יחלי' חלומיו רעים ואבן זו
 הבאה מקאלדי' היא טובה במי שטוטה אותה להוליא עלמו מכל
 סכנה והיא נושא חן בעיני כל רואיו והיא יפה תואר ויפה מראה
 ומין אבן זו הבאה מהרוד היא טובה לעינים ומשקית הלמא וטובה
 נגד סכנת הסמים הממתיים ואם ישרפו אותה מעלה עשן שיש לו ריח
 טוב מאד .

המאנדין היא אבן יקרה שיש לה לבעי' שוני' היא טובה
 נגד הסמים הממתיים וינלחו בה האויבים והיא
 טובה לנבואה ולפתרון חלומות והחידות:

הברילן היא אבן נכונה מעט לירקות כרכומי מנוג מאד והיא
 צהירה ויש ממנה מיני' הרבה והטובה היא הירוקה
 מעועות הירקות עם עופות רבות צהובה ונגולתה שיהא טובה נגד
 סכנת האויבים והטענות והמריצות ולעמוד על הניחוח והנושא אותה
 יהיה בעל מדות טובות ובעל דעה והשכל והרפואים אומרים שהוא
 עושה לחולשת האברסיה העלולת וחבאי הכיבים וקורא הנשימה והאסטומאכ'
 מלאת רוחות והיא גם כן טובה לנחות העינים יש מי שאומר שהוא
 מביא עינים שלום בין איש לאישו .

האדמוג בלמי' קור'אל הוא של שני מינים מין אחד לבן ומין
 אחד אדום סגולת' היא לרפיעת דם מכל מקום
 ושפע דם הנידות והטוטה אותה תליס מלאר לא יבא עליו חולי הנופל
 בנקלה וטובים הם נגד הברקים ויברז ואם ידקו לעשר ויתנו אותם
 עם מים על חילן עושה פירות הם מרבי' פירותיו ויעילו למי שטוטה
 אותם לתת אחריית עוב לדיברים אשר יתחילו לעשות .

הקרישופס היא אבן יקרה וטובה דומה למין האבן
 הקרוס ובתולה יש כמו טפי זהב הדומה
 לקרישופסו כסגולתיה .

הדאימון שרולה לומר אבן השטן הוא אבן של לבעים רבים
 כמו הקשת הברחה לענן הוא טוב לקדחות ולסמים
 הממתיים והטוטה אותה ינלח אויביו .

הדיאקודוס הוא אבן עטה מעט לירקות ירוק ומביא על
 הנושא המיוזות חכמת ואם יגע בחדם מת יאבד
 סגולתו ונראה כמו שיהי' ירא מהמות' .

הדיאונים'אה היא אבן שחורה דומה לברזל הנטוש בבהירות'
 ויש לה כמו עופות אדומות וריחה מודף כיון
 והיא טובה לנשרות .

האיטי'טי היא אבן שלבעה ירוק עז כמו הפרח של ויאלה
 ירוקה ונקראת בלשון רבותינו אבן ז'ל אבן תקומה
 ומתירא

מדרש תלפיות אות א ענף כגולה אבנים

יא

האמית' יסבו פניה' מהם כפי חקרונ טעמם שנאמרו בהם וזדומיה' אין מנגלי' להם את הכבוד מפני שאין שכלם שלם כדי לקבל אמתת' על בורים ועיין שם באור'ך :

ספר החסידים סוף ר"ה אין אמתת' אגדה תמיה לקטנים וכן לעמי הארץ שלא יאמינו פן יאמרו אין זו ממש ח"ו ומדה' ליחא שאר דברים נמי אינם וכן לא יאמר אגדות תמיהות לפני כן מלעגים עליה' .

ענף אדם הראשון

ירושלמי דמיר פ"ו אמר ר' יהושע בן פוי מלא תרודו א' נעל הקב"ה ממקום המזבח וברא בו אדם הא' אומר הלאו יברא ממקום המזבח ותהא לו עמידה בה"ד ויילך את האדם עפר מן האדמ' וכתיב מזבח אדמה תעשה לי מה אדמה שנאמי' להלן מזבח אף כאן מזבח וכן הביאו הרמב"ם ז"ל בה' בית הבחירה ע"כ :

האר"י וזה"ש קודם שחנף אדה"ר לא היה מותר לאדם לאכול שום בריה חי כי אם עשב השרה מעטם כי אז קודם החטא היו כל בעלי חיים במדרגה עליונה אשר היו אפשר להם להיות ולא היו לריבים לאכל'ות הדרס שהוא יתקן אותם ע"י אכילתו אבל אדם הא' יתקן אותם תחלה קודם החטא ע"י שקרא להם שמות לזה שור ולזה אריה כי בקריאת שמות להם יתקן אותם והמט'ך להסרות חיותם וכשנתי' ממקו' מחלבת' ומדרגת' ולא היו לריבי' לתיקון אחר ולכן נאסר לו כל בשר אפי' קודם החטא' למען הנומם והדומם היה לרי'ך לתקנה אחר כך על ידי עבודה והאכילה והבדקתה שם באור'ך :

אבות דרבי נתן. רבי יוחנן שם בתיבא' אומר אדם היה מיסב בג"ע ומלאכי' ומוה"ס בג"ע לקראתו וזולין לו בשר ומנגנין לו יין ב'א נחש ורעה אותם והל'ין כבדו ומתקנהו בו ע"כ :

שם וילך ה' אלהים בלדס' כל מה שברא בעולם תראה משם שהמלאמר ארוך מאל' :

עשרה מאמרות

אם כל חי ס"י ל"ג דף כ"ט ע"א מה שנאמרו חז"ל אדם קרא שם להקב"ה רמזו בכחוב דכתיב ויקרא להם שמות ומפני' ליה ולאדם דמשמע שנס לעלמו קרא שם ויש עליו על ולאדם זקף גדי' שגורמו לו ופני' יודין כ"ו במתפ' ס' הו"ה :

זוהר בראשית פ' ס"א' אדם נאסר לו בשר בהמו' וחיות לפי שפיה הקב"ה שהגש' יחיות את האדם ולכן הרחיקו מכל בעלי חיים שלא יהיה לו עסק עמכם אולי לא יבא לדי' עבירה וכלל זאת לא הוהיל' לו :

עשרה מאמרות דף ל"ה ע"ג הקב"ה גזר על אדה"ר כי ביום אכלך ממנו מות תמות ואדם התפלל שלא יהיה זה ממש בראותו היום אלא ימתין לו וימו של הקב"ה כבדי' שיעשה תשובה וגזר ע"ע תעניתו לא ימי' חייו תתק'ל שנה כמנין תענית' והיה זה בראות היום כשעת מנחה דכתיב ביה תיבון ת'פילתי ק'טורת ל'פניך ר"ת תתק'ל וכופי' תיבון יתק' וגזר ע"ע התכת דמו בתענית' והנה תתק'ל עם דס בגימטריא תתקע"ד דורות אשב קומטנו בלא עת כי השתדל בתקנתם כמבקש רחמים על תיבירו והוא לרי'ך ללוותו דבר שרת הרין שהוא נענה תחלה וכן תפילתי בגימטריא תתק'ל כי דגוש בלמ"ד במקום יו"ד והנה בנעבור שניה' זו תפלת המנחה שהיתה תפלה ראשונה לבאי' עולם ע"כ הוזכרו רבותינו על תפילת מנחה וכן אמרו אין ממתיקין את מזבח הזהב אלא כשקורת הסמים שבין הערבים כי הקעורת הוא רמז לכונת תפילה המנחה בין הערבים כי הקעורת בחשאי' וזה כונת הל' :

ילקוט חיכה' כשעבר אדה"ר ואכל נכסו הדורו' אלא אמרו לו אפשר שהקב"ה גזר עליך במדת הדין שמתות ח"ל ח"ו אני שעברתי' לזוי הקב"ה וגרמתי' מיתיה' לעמי' על שאלתי' :

ירושלמי ד"ע דף ל"ט ע"ג רב אמר קלנדס אדה"ר התקינו כיון דחמנו ל'ילת אר"ך אמר ר' לוי לו שמי' שכתוב בו הוא יושפך ראש' ואתה השופטו עקב שמא יבא לנשכי' ואומר אף חושך יתפוס :

ומתירא שמא תזנה עליו ימים האבן עליה כשהוא ישינה ואסחוא נקיה מעון תקין מהשינה ומחבק את הישינה בזהבא ואם עמולה היא תפול מן המיטה ותברא גם אם יכנסו הגנבים בבית וישמנו האבן על הגחלי' בחרבע פיות הבית כל אבני' יקומו ובהלה וברחו מן הבית ויתנו מקום לגנבים לנגוב' .

המודיאן הוא אבן של שני מינים שחור וירוק כעשב ויועיל לחולי אפידמ'אגרה הישי' ולקמיות עינים ולחולי האבן במקום וכלליות וסיר והעמל והיגיעה ואם האבן שחור יסבר וישמנו תלקו השברים וימיר חי' וירחיקו בהם שיל' בנגעים בכל הגוף ויפשעו עורו מעליו ואם ישמה מהמים אשר בה שברי האבן הוא ימות בכח ההיה העולם שלא יוסר ממנו אלא עד שימות' .

האיסק סמו היא אבן הבא מקנה' האחרון של ספרד והוא נטוה ויעשו ממנו תפוחים ומלבושים שלא ישרפו בהם וכאשר הם לואים במקום רח' ובורים וכביסה מתלכבים בהם ואולי יוכל לקרו' האבן שזאת בהמלאמדה אריות ותביה ממנה שלשה מינים והם הבעל חי הגולד בהם שנמשח ממנו חזקיה המלך כעודת והיה בהמלאמדה הארמיות והמלאמדה והוא כמין לעודת או לזירעית העומדת במים וגבה ירוק כעשב נטוה לנגב שחור וברכה ירוק ככרוס והוא גרפת בהם בקושי רב והמלאמדה הזאת שהיה הארמיות כמזוב' שמוין ממנה בשפת'ך :

האביכטון הוא אבן מנובע הברזל בה מלא'ו המערב ועובדי הא"ע משתמשים ממנו בביבלי' האליים שלכססיו מדליקין אותו והיה דולק והולך ומן הרבה והאש בו לא היה נכבה כי אם בקושי רב ועווס שיש בו כמעט ענב המר של אישקושו אשר כתבתי לפני זה והאש עומד בו תמיד מפני שיש בו לחותית שמנה שלא הפך בגוף האבן עד תומו' .

אמר המאסף קבלתי שאבן הנקרא חקוק ונקרא ג"כ ימני הסופר אותה עליו יעיל מן המסופל' .

ענף אגדה

תורת העולה דף כ"ט ע"ד פ' ל"ב) מדרש הרואה להכיר מי שאמר והיה העולם יך' אלא אגדה והיא התכלית מכל החכמות כמו שנאמר בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע

אמר המאסף אין כונת המלאמר זה שיהיה התלמוד וילך אלא אגדה כי אין להקב"ה בעולמו אלא ד' שמות של הלכה אך ר"ל שילך אלא אגדה לומר לחזו מזה וגם מלאגדה אל תחזי ידך שכוון שהאגדה מספרת מגדולות ונפלאות השם וממעשה מרכבה בדברים מפורשים ולא סמומי' בתלמו' יבא להכיר מי שאמר והיה העולם :

מס' סופרים פרק י"ו אמר ר' יהושע בן לוי הדא אגדתא כתוב בה הכותב אין לו חלק לעולם הבא והודרש' :

מתבאר ומבאשמה אינו מקבל שבר' לקמן הלכ' י' אמר ר' יהושע ואני מימני לא שכתלתי גו ספר דאגדתא אלא חד זמן אשתכלת עד כאן' .

אמר המאסף משום שרבים שבעל פה אין אתה רשאי לכותב' וזהו דייק גו ספר דאגדת' אבל בע"פ היה מלמד וקול' ועיין בהרדב"ו ת"ח :

הרמב"ם בהקדמת ס' ורעים דף ד' ע"ד) כל דרש הנמלא בתלמוד אין ראוי לחשוב שמעלתו מנוטה ומועלתו

חסרה אבל יש בו תבונה גדולה מפני שהוא כולל חיות פליאות וחמדות נפלאות כי הדרשות בהם כשמתבל בהם הסתכלות שכלי' יזון בהם מהטוב האמתי' מה שאין למעלה ממנו ויגלה מהם מן העניינים האלהיים ואמיתות הדברי' מה שהיו אנשי החכמה העלמי' אותו ולא ראו נלוותו וכל מה שכלו בו הפילוסופים ודורתי' ואם תביט הדרשה על פשטו תראה כי ענייני' רחוקי' מן השכל שאין למעלה מהם ועשו דבר זה לעניינים נפלאים הא' מהם לנטוש רעיוני' התלמודיים לנגב לבות ועוד כדי לעמוד עיני' הכסילים שלא יזיירו לבותם לעולו ולאו הייתי' מרא' להם וזהו

מדרש תלפיות אות א ענף אדם הראשון

גרם במליחות ה' ירר הרע משום דסוף סוף ה' ירר הרע היה מוכרח להיות כדי שיהיה שגר ועושה כמו שפירשו חז"ל ואפשר שגם זה רומז בדבריו אלו כי כיון שמוכרח להיות האדם בעל בחירה ורצון כדי שיהיה שגר ועושה ה"ו גרם לו לתטוף ודחז"ל על פסוק מורה עליה על ב"א ומכרח המיתה להיות בעולם ויגלגלה הקב"ה על ידו של אה"ר ולרמוז לזה אמר אדם הראשון וכן עשית בעולמך כלומר ש: באת מיתה לדיקיסמה איכפ' לי על הרשעים שמתים שכיון שהקב"ה הזכיר לדיקים הזכיר הוא רשעים לרמוז שעל ידי אכילתו יש בחירה ויש שמתים מזה מליחות לדיקיסמה ורשעים והכוונתו כדי שיהיה שגר ועושה וא"כ אין כך עון אשר חטא במה שנמנע המיתה ע"י.

אך אמר אדם מיצר לי על מיתת הלדיקים שלא יתרעמו עלי כלומר כן חמת שהמיתה היתה מוכרחת בעולם אמנם יתרעמו עלי שבחייתי יזיר כפיו של הקב"ה למה נמשכה על ידי ולא ע"י אחר.

ולכן אמר בבקשה ממך שלא תכתוב עלי שהבאתי מיתה עליהם אמר ליה הקב"ה כך אני עושה כליו לא כשם שאתה אומר שלא תכתוב שאתה הבאת מית' אלא שאני כותב כי עפר אתה ואל עפר תשוב וכי להליך מתרשמות הלדיקים איך נמשך מידך להם מיתה כך אני עושה שאתכתוב איך מיתו בעולם וכיון שהם יודעים שהמיתה היתה מוכרחת להיות אלא שיש מקום להם להתרעם למה נמשכה על ידך ולא על ידי אחר בראשית ח"ו שיש בידם עון כי אין לדיקיסמה אשר יעשה עוב ולא יחטא ישמחו ועליו למפרע שהמיתה נמשכה על ידי אדם גדול כמותך יזיר כפיו של הקב"ה שחטא וגרם המית' רעה זה שבחייתו שדומים לאה"ר שחטא מה שאלו כן אדם הראשון לא היה חוטא כי אם אחר אחריו שבחטאם הלדיקים גנאי הוא להם שמשוין עלמנן להדיעו שחטא שלפני אה"ר יזיר כפיו של הקב"ה כולם בחינת הדיעות.

וייצר ה' אלהים וגו' כשברא הקב"ה לאדם לבר עפרו ממקום בהמ"ק ובלו מכל מימי עלמנ' (ינותן כן עוזיאל) יש בעולם מיס מתוקים מיס מלוחים מיס סרוחי' כדאיתא בלכות דר' נתן עיין שם ונראה לדומרו שגבל העפר שלו מימי עלמנ' ר"ל במים מלוחים ומתוקים וכו' כדי שיהיה בלדם בינות אלו שמי הבה מתוקים ומי העיין מלוחים ומי החוטם סרוחים.

שם על פסוק ויבש ה' אלהים לאדם ולגשתו כהמות עור היה מעור שהפסיע מהגשט:

אמ"ה עשה להם כתמי' מעור של נחש כדי לפתו' להם פתח של תשובה שיראו החטא וגדו עיניהם תמיד ויתעוררו אל התיקון ע"י חטאתיה נגדי תמיד וכמו שכתב בספר החסידים שדוד המלך עליו השלום כתי' חטאו בכותל בינו כדי לראות ולזכור תמיד ולדאג עלמנו עליו ובמקום אחר כתבתי כל הדעות הנמלאים בעיני אלו הכתובות עור.

שם על פסוק וישלחו ה' אלהים מגן וגו' כשיאל אדם מג"ע אזל וישב בבה המוריה.

אמ"ה ישב בבה המוריה בזיות המקום יותר מוכן לקבלת הפסיל' כדי להתפלל שם על חטאו ושישמע תפלתו מיד.

עוד י"ל ישב בבה המוריה מקום שעתיד הקב"ה לכפר עוונותיהם של ישראל לומר כשם שעתיד אהרן יבשר על חטאו עוונותיהם שג ישראל במקום זה גם כפר על חטאתיה ובפסיע החטא של אה"ר היה בשוגג וכמו שמבואר' אללי באורך שאה"ר הבין מדברי הקב"ה שהוא בעגלמו חיטו יוכל ליקח ממכרי' אבל על ידי אחרים יוכל כששאל לו הקב"ה אם עבר על לווי השיב האש"אשר נתת לי היא נתנה לי ואוכל כלומר קיימתי הלווי כיון שאני לא חטאתי וכו' עוד אפשר שיב' בבה המורי' מקום שעתיד המקדש ליבנה לרמוז שכיון שע"י בניה המקדש ה"י העולם מתבטס קלת מחטאו מבוזר באורך בענפים אחרים עיין שם אין רחוי וישלחו מיתה בו ביום.

ובוה מתישב למה לא מת בו ביום עלמנו שחלל כאשר אמר לו הקב"ה כי ביום אכלך ממנו עומת תמות כי כיון שמיד ישב בבה המוריה דרך תשוב' כמדובר לכן תבטל ממנו גורם המימי' בו ביום.

ישפני כיון דחמא' חמר קלנד' קלון דיאו' אמר המאסף כל מה שהלדיקים נותנין שבת והודאה להקב"ה בחתום עינין מבקשים הרשעים להכעירו שהרי אה"ר נתן הודאה ואמונת העולם קבעו אותו יום לע"ז וכשם קלנד' כדאיתא בבבא כיון לע"ז והם קבעו לע"ז וכונת הרשעים בזה לינע מהקדושה כי הוא חיות שלמה על דרך סביב רשעי' יתהלכון ולכן בכל דבר שנקדושה להשלים וזוגמנו כי הקליפה נמשלה לקוף שכל מה שרוצה האדם עושה עושה כמורו.

זוהר הרש דף י"ז ע"א) לולי שחטא אה"ר היה שולט במלאכי' עליון ומשרתי' עליון ותבו' וארץ כי האדם כלול ממלאכים וממשרתי' עליון וכה התבו' וכה הארץ ישם בו ארבע יסודות רוח מים אש עפר עושה מלאכיו ורוח הרי רוח משרתי' אש לוקח הרי אש יסד ארץ על מכוניה הרי עפר תהום כלבוש כסיתו על הרים ועמרו מים הרי מים מנאל' כלול מהארבעת'.

ספר הפליאה כשנשתלשל אה"ר ושמו הקב"ה בג"ע ירד מלמך ולגדו וכתב לו ספר והזכירו על כל דבר ודבר והראה לו סדר המעילות וכתבו והראהו השתלשלות העול' והראה לו אבריו ונידו וכל מה שבגר' בגופו כפתו ועיניו והראה לו דור דור והרשי דור דור וזכמני וידע עיני חיוב וכתבו ועשה אותו הספר והיה עד ימי חזקיהו וכו' וכתב על אדם הראשון ר"ל על שמו ומסר לו קבלי' בספר ובעל פה והתכחמו והעמיצו על כל המעידות.

רות הנעלים עמוד קפ"ג] אה"ר עדיין מתודה על חטאו בכל יום ויום שמי פעמי' בשוראה הלבות ואחר כן רוחא על ה' לדיקיס' שיראו ממנו.

רבינו בחיי י"ל פ' בראשית אה"ר חטא אשפי' שלא היה בו יזר הרע כמו המלאכים שפעמים נטעו' מדרך הרלו' כמו שהמרו מלאכי' בכדום שחטו בהם בגדולה ואמרו משחיית' נחמו וכדכתיב ובמלאכיו יזי' תהלה.

כנפי יונה חלק ג' סימן כ"ד המלאכים היו נולדין בשר לאה"ר וכו' והבשר שאכל אה"ר היה בהבנה הרובלת על חלף הרים.

ילקוט איוב משם התמומות] ביד כל אדם יתחום לפי שהראה הקב"ה לאדם כל הדורות ונתנם בספרו של אדם שנאלמו זה ספר תולדות אדם אמר ליה ראה על מה שהבאת מיתה לדיקים כיון ששמע אדם כך התחיל מנר אמר לפניו רבונו של עולמוכך עשית בעולמך מה איכפת לי על הרשעים שהם מתים אלא על הדיקים שלא יתו מתרעמים עלי אמר ליה בבקשה ממך שלא תכתוב עלי שהבאתי מיתה עליה אמר לו הקב"ה כך אני עושה לך חן שכל ליעט בני הכושי' עולה עליו הקב"ה ואמרו לו כתוב מעשיך שעשית שאתה מת על מעשיך והוא כותב והוא חותם ולעתיד לבא כשיבא הקב"ה לדין על בריותיו מביא כל הכספרים של בני אדם ומראה להם מעשיהם לךך נאמר ביד כל אדם יתחום.

אמר המאסף דברי חממו זה מנוגמנים בחומרו וכך עשית בעולמך מה איכפת לי על הרשעים שהם מתים דמה תשובה זו על מה שאמר לו הקב"ה ראה על מה שהבאת מיתה לדיקים שהרי הקב"ה לא כרתם עליו כי אם על מה שהביא מיתה לדיקים ומה משיב מזה איכפת לי על הרשעים ועוד איך קאמר כך אני עושה' ודכף סוף כתיב כי עפר אתה ואל עפר תשוב על מה שחטא ונמלא שכתב שהמיתה בעבורו וכמו שדרשו חז"ל כי ביום אכלך ממנו מות תמות מיתה לך מיתה לדורות מנאל' בחומרו כי עפר אתה ואל עפר תשוב היא קללה לו ולכל העולם ועוד אשפי' שבשע' פעירות של כל אדם אמרו לו הקב"ה שיכתבו עוונותיו כדי שידע שעל עונו מת סוף סוף אדם הראשון גרם לו שאכל מן העץ והוא"ל יזר הרע בעולם המהמית'ו וגורם לו מיתה.

אמנם כונת המאמר שאה"ר רוצה להתנאל ממה שגרם מיתה לדיקים בערך הטוב הנמשך מחטאו שרשעים יאבדו וזהו אומרו מה איכפת לי על הרשעים שמתים רומז כללחר יד דאשפי' שגרם מיתה לדיקים עכ"ז מה איכפת ליה מזה כיון שגרם מיתה גם לרשעים ואין להקשות ששם לא היה חוטא לא היו רשעים בעולם שחטאו

מדרש תלפיות אות א ענף אדם הר אשון

אחר לכן נתן לו הקב"ה מיומו אלף שנים עד שיוליא ממנו זרע ואח"כ יניחמו ו' י"מ שבזיל שיטב בנתינתו בחיותו יום שאלו והתפלל לכן יניחמו לו שנים כמנין תענית.

אמ"ה כיון שביום שאלך מיד עמד בתשובה לכן לא הנימו להראות כח התשובה שעליה נתיסר העולם כדחז"ל בראשית שבעל דברו דלאמר כי ביום שאלך נמנו מות תמות בעבור שעמד בתשובה ואם היה מיתמו ממנו יסוד העולם ע"י התשובה הלא לבטלה חיו ואפסר זה עלמו רמז הקב"ה בדבריו באומר מות תמות ורז"ל דרשו מי שדרשו וכפי דרכיו עשה תנאי ענו שיימינו אם לא יעשה תשובה לומר כי ביום שאלך נמנו מות אם תמות אחר איכילי כלומר שתשאר בחינת מות שהשאלך קרוים מתים מכלל שאם יעשה תשובה לא ימות.

תקו"ה אדם הוא ששאר לדיקו' הבאים דע כי צדיק' כל לדיק' ולדיק' נשאל אה"ר ממה שגרע בתחיל' ע"י חטאו כי כל לדיק' ולדיק' הוא אשר ה' מאבדו כי יכל השפמות הבאים בעולם הם כבוד השפמות ששאריו מאלהים עלמו וגם צאים השפמות ששאריו מאלה"ר אחר שחטאו ודע ולאחר ביות השפמות תקנו אז הם הפפמות כי אדם הוא ויהיה אז שלם בלבדו ובנשמתו כמו בתחילה הן מה ששאריו בו כלם יחזרו אליו והיו' כמו בתחיל' ויתקו' נכר ב"א ע"י חסד לאברהם.

סי' הפליאה אמרו חז"ל אדם הראשון מושך בערלתו היה וכו' ודבר ממה הוא להרבר על יזר כפיו של הקב"ה שבראו בנעלה גדול'על כל יתר הנבראי' הבאים אחריו ונחלו מלות שכליות וזהר אלהיו עליו אך הולאו מפיהם דברים הללו וממך עולה בעתתם לומר שאינו כן כמו שהזכיר חז"ל הם אמת ודבריהם אמת אבל עוורים אמת שכונת דבריהם זהו כי נחש הקדמוני נקרא ערלה והוא מושך אחר בעלת הערלה הוא הנחש כי היא להטות הפרי מהאילן וא"כ ממי יקח הפרי אם לא מן הערלה אחר שהולאו יניקתו וזהו מושך בערלתו היה.

אמר המאסף דרשתי ברוב עם הדת מלך כונת מאמר זה אמר הראשון מושך בערלתו היה מין היה כופר בעיקר שאינו דברי' כפשוטן אלא מין היה ר"ל מובחר מין האלוני כיון שהיה יזר כפיו של הקב"ה וכדו"ל בגלגל עקיבו מכהה בגלגל תמה נמלא שהיה מובחר המין לא הנמלא בו שום פסול רק אחד ושאריו משפאלו צהיות מובחר המין לא הנמלא בו שום פסול רק אחד ושאריו משפאלו שפורות והוא שמשך בערלתו כלומר שאלך מוחש שהיה לו ערלה כיון שזוהו הקב"ה שלא יאלך ממנו וכדו"ל אמר הקב"ה לאדם הראשון ביד עתידין לשמור הערלה ג' שנים וזאתה לא שמרת אותה אפילו שעה אחת וכו' נמלא שהאילן שאלך המנו לנביס ערלה היה וזהו מושך בערלתו היה ורבי פלוגי אומר כפר בעיקר כלומר וחק עם זאת לא היה נחשב לעון חמור כ"כ אכילת מהאילן אם לוי שג' או שלישי אך הכעס נתרבה עליו לעוררו ממנו' ו לעזור מיתתו לו ולדורות בעבור מיד הזויו הראשון שנלווה עליו זרע ראשון וכו' והברכת בראית הפסוקי' כמפורש בחיבור הדורות אשר לו ויגרבה לה' ולחמיתו בראית כששמעו הדורש

סי' החסידים סי' תק"א המוליד ממנו לא קיים מלות פריה ורביה אה"ר היה מסוף העולם ועד סופו ובקשו מלאכי השרת לומר קדוש קדוש כי היה מלא כל הארץ ב"ה הקב"ה ומעטו ונעל מאבדו קלת וכו' מומתי' חסידות מבשרו כביבותו אמר אדם להקב"ה רבש"ע למה אתה גוזלי העוב לך כי תעשוק תמאם יגיע כפך והכניס ושתת עלי כפכה אמר ליה אני תחזור לך פרו ורבו ומלגו את הארץ כבדראשונה והיינו דאמרינן אין כל דהו בא דע שיכלו בשמות שבגוף א"ל הקב"ה עול לא החסידות ותפוסם בכל הארץ ומרן שחול' ותשליך אותם שם ישובו לעפר כשהיה מתיישב המקום מורעך ובמקום שתגורו להרעך לירשאל שם יהיו ולגוים שם יהיו שאלמר ארץ לא עבר בה איש ולא יבא אדם שם שלא זרע שם מבשרו ומכאן יש לומר למוליד ממנו ולא יבא אדם שם קיים ורביה אלא שמועבד את הנשמת וזאתו ממנו שמועבד לא יוליד ביום דלא חיי כערפה דלא היה ואילו אותו הזרע שהזריע בפסול היה מורעו כשפרות והיה הוליד בן או בת שהיו מתקיימים והיו מולידים בניס אחרים נמלא שהפסול כל זה הפסול מנוף אה"ר.

אמר המאסף זה הפסול נעמנו שאמרו חז"ל על שכבת זרע מלאותו

ע"ר עם מה שפירש חז"ל שהמיתה היתה מוכרחת בעולם כדי שיראו מהקב"ה כדמתיב והאלהים עשה שיראו מלפניו נורא עליה על בני אדם וגבלה הקב"ה ע"י אדם הראשון וע"י נמשכה עיניו הנחרי' כדי לתת שכר ליראי' ה' ולחושבי שמו והדבר בהפכו וכדו"ל ונראה למה הלך וישב בהר המוריה הנה שבו תמהה התורה כחומר בענפים דלעיל משם ר"ל שבעקר הר המוריה וזא במדבר ועליו ניחנה התורה והוא הר בני וכו' לרמזו הקב"ה שאף ראו ליהושע בו כך על שער לוי כיון ששאלם כוונתו בזה היות האדם בעל בחירה ומקבלי דת מלך בחירתם יותר מכל אומה ולשון והייתם מקיימי מלות לתת להם שכר ועונם לעוברים בה.

זוהר רות שם נתעסק עם אדם הראשון ויש אומרים הקב"ה נתעסק בו.

אמ"ה נתעסק הקב"ה בו לקוברו כשם שנתעסק עם מרע"ה להוריעך שנתח' תשובתו לפני הקב"ה והניב לפניו כמשה רבע"ה שנתן תורה לישראל כתוב בה והנה עוב ודרשו ז"ל והנה עוב זה יזר הכוב מלאו זה יזר יתר ועוד דבר והנה עוב זה מות שנמלא שעל ידי שהוליא אדם הראשון יזר הרע בעולם יש שכר ועונם שכר לעוסקים בה ועונשים לעוברים עליה ועל ידי המית' שהביא ראים מהקב"ה וכדחז"ל על פסוק והאלהים עשה שיראו מלפניו באופן ישוין אדם ומשה נתיסר העולם ולכן להוריעך שפיהם לפניו נתעסק בקבורת שפיהם ומה גם אדם ר"ת אה"ר ד"ד מ"שה שכלם עולי' בשורש אחר ומ"ד שנתעסק בו שם ידוע שנקרא שם שממנו הושחת העולם יבא הרמז אה"ר שחתה הולך לעולם הבא כבר הנחת זרע כבר שאלם כמותן שנימלא מקומן.

רבינו בחיי ז"ל אדם הראשון חטא אה"ר' שלא היה בו יזר הרע כמו המלאכים שלפעמים נטיים מדרך

הראוי כמו מלאכי סדום כמו שאמר הכתוב וגמלאכו ימים תהלה : **אמר המאסף** רמזה לי שאדם וזהו אכלו כפוברם שלא חטאו אדם סבר שהלוי היה שלא יקח הוא בעצמו מן העץ ולאכול אבל על ידי אחר שרי ולכן השיב האשה אשר נתתה עמדי היא תמנה לי ואוכל וא"כ לא עברתי על לויך וזהו אמר אכלתי ואוכל כמו שדרשו חז"ל כלומר אכלתי באופן שיכול אני לחזור ולאכול כיון שלא חטאתי וזהו סברה שכיון שהעץ עלמו ראו ליהוה הזויו היה לא תאכל מן העץ משפרי מותר ולכן ותקח מפריו ותאכל והכל ראו' אלהים כדי שיהיה בחירה ורצון.

מודר"ר אליעזר בגליון ז"ל (ב) פ' קהלת על מאמר חז"ל ר"י בר סימון בשם ר' אליעזר אמר הקב"ה ברא לאדם הראשון מלא כל העולם כלו מן המזרח ומערב מין שנלמד אחר וקדם לרמי מלפון לדרום מנין שנלמד ולמקלה השמים ועד קלה השמים ומנין חף בחללו של עולם ושתת עלי כפכה ע"כ זה לא לדורות שהוא עיקר הצריחה ובו תלוים כל העולמות ובו ברא הש"ת דוגמת כל העולמות בגופו ועלמותו ממש ע"כ.

תקונא נ"א בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ חמש אחרון כחושבן ה' אלף דלת מן אדם הכי סליק לחושבן חמש ורזא דמלה ואר יעלה מן הארץ והשקה את כל פני הארמה.

מדרש רבה פ' נשא ו' דברי' נחקרו בעון אדם הראשון ועשיוין לחזור ע"י הנשנית וזהו ממה היה חקוקה ונחלקו בה חד אמר תמימים אדם וחד קאמר ק' אלה וחד קאמר ש' אמה וחד קאמר י' מלות אמה עיין שם.

זוהר פ' קדושים דף מ"ג ע"ב . תינין שפירו דאדם קדמיתא דקטיעה עלאה מויהרע דנכרע שפירו דהוה דלא הוו יכלין כל בריין לאסתכלא בה ואפילו לא אסתכל בה עד שהוה זמנא דחבו ואודעת שפירו דהוה כיון אסתכלא למשע בה אדם ואשתמורע בה הה"ד וידע אדם את חות אשתו וידע בכולה וידע בתשמיש וידע דאשתמורע בה ואסתכל בה.

כתיבת יד כי ביום שאלך נמנו מות תמות וקשה ולמה לא הנימו בחיותו ע"י י"ל שכל העולם לא ברא הקב"ה אלא שבזיל האדם הם היה מנימו בחיותו היום הקדון לר"ך לברא עולם

מדרש תלפיות אות אענף אדה"ר

היה מקרן אחד מדקאמר שם הקריב שור שקריו קודמין לפרסותיו וכלי באומרו שקריו קודמין תרתי משמע ובאמר שמואל שור שהקריב אדה"ר קרן א' ה' במלחו שנאמר ומיטב לה' משור פר מקרינזמפריס מקרין תרתי משמע אמר רב נחמן מקרן כ' וכו' אמר מקרין דמשמע שתי קרנתו ומקרין כתיב דמשמע אחד לומר שנוול בשנים ועיקר האחר כמדובר לא פליג ארלעיל שקריו קודמין דתרתי משמע.

סודי רין ביהות הניח ארס מקבלים עומאה כי הארס לא קרח להס שם

ספר ריזאד אדה"ר ידע כל מלאך ושרף ומיות הקדש וכל ממונים ושמונת לפי שכלי חותם לוי לא היה אדה"ר לא ה' על ידי מי להשתלשל קדושה לכל הגבראים ולא היה כח וקיום עד מתן תורה בס' קנה חכמה דף ל"ד ע"ג.

יקיש תהלים

אדה"ר אמר ממוזרים אמר ר"ש ועוד ארבע' היה לארס הראשון לאומרין ולאמרן דוד לה' הארץ ומלאה: השמים מספרים ומזמור שיר ליום השבת למנלח על הנחילות (ס' תר"ל).

אבות דר' נתן

ובגלים וכלי שיר שיר אמרו שירה עם אדה"ר כשאמר שיר ליום השבת:

לוחות הברית

דף קע"ב אברהם ע"ב אברהם יצחק וייעקב באו לתקן על אדה"ר שחטאו בשלשה ארס חטא צברית העין אברהם חבין זה כמו שאמרו וז' עין טובה ורוח נמוכה מתלמידיו של אברהם חבין אברו ודרשו ג"כ ותשב פתח עיניו זו פתחו של אברהם אבריו ע"ה ארס חטא צברית הלשון בל' יצחק ומיקן זה יצחק לחזו צברית הגבור' כדודע וזה הספיר' אל הבינה נקראת ברית לשון כמו שכתב הפירוש פ"ח עיין שם ארס חטא צברית המזמור בל' יעקב ומיקן זה שלא ראה עיפתי קרי מימיו וערמו ג' בריתות אלו אלו בפסוק ולא ראה עמל בירחל ר"ת של בירחל ע"ין מ"לה לשון יקרמז שהושלמו ישראל בשלשה בריתות אלו וזה כוננת פסוק כי ארס לעמל יולד ר"ל לקיים שלשה בריתות אלו הרמוזים בתיבת עמל יולד ע"ש באורד.

אמר המאסף

יש כמה פסוקים שזכר בהם עמל כמו כל עמל ארס לפיכך וכן פסוק כי כל עמל עמלה לו וכאלה רבות דשייך בהם הדרשה ואין לפרסם כי הדבר מובן מעמלמו.

מדרש הנעדרם

ארס ומהו נקראו נפילים דה"ן להם אב ואם

שפתי בהן

פי' בראשית ארס הראשון נלטהו בשעה ג' והי' לו להמתין שעה י' ו"א י"ב כנגד שני ערלה והוא חבל לכן נקרא ארס הראשון ערל שאכל ערלה ע"כ.

אמר המאסף

כבר מובאר אצלי באורך על מאמר חז"ל אדה"ר מושג בערלתו היה וכו' שאינן דברים כפשוטן חלילה לומר על יציר כפיו של הקב"ה כך אלא הכוונה שהאילן שנלטהו שלא לאכול ממנו היה אצלו ערלה והוא משך ידו ואכל ממנו ממלא ששן צברלתו כלומר צברלתו היינו האילן שהיה אצלו ערלה: ואומר מ"ן היה ר"ל מובחר מין האנושי היה ואומר כופר בעיקר היה וכו' ר"ל לא גילה חטאו כי חס שעבר על לוי הראשון שנלטהו וזהו כופר בעיקר יראה מיד בעיקר ראשון שנלטהו כפר ועבר שאם היה לוי שני לא היה עליו המקב"ה כ"כ מה מקלפון דכבר שמר לוי ראשון וכו' ובמקומו פשתי כל החלוקות שיבד הפסוקים הבאים ללרואה על כל חלוקה וחלוקה.

שם

כשבא ארס אל חוה אחר שכבר בא הנחש עליה והטיל בה וזהמלא אדה"ר באותם נפשו שבה עליה שאפה רוחו ונמלחה רוחו ושלקבא הפרי ונתנה לאדם ואכל הוא בטומאה וטימאה כל גופו.

דקט יוסף

(ערך ארס) אדה"ר היה לו משוי על שאלו עבדים ומוכרחי, אלו לקיים מצות התקום אבל אדה"ר נתן לו הקב"ה כל העולם ודינו הכותב כל ככסיו לעבדו ילא לחירות וא"ת למה עשה והלא אין הקב"ה עבדו דינא בלא דינא אלא משום שהקב"ה שיר נלמנו שירות ע"ן הדעת והי' ארס ארס שיר לו קרקע כל שהוא אינו יולא לחרות

לצטוי שמעבד הגאולה משום שאם מוליד מאותו זרע בן או בת ממשע נשמות שבנו ומקרב הגאולה ונראה שהשבות זרע לצטלה הוא להרבות בלימוד התורה לשמה שכיון שחטאו גרם עיכוב בגאולה יעסוק בתורה שהוא מיקון על חטא שגרם החרבן שהוא ביטול התורה בדכתיב על עונם את תורתם ומנלח שהוא חרובה על עון זרע לצטלה יקרבנה ע"י התורה לתקן המעוה שנחרב הביית על ביטול התורה וביהות עוסק בה לשמה יקרבנה.

ישאל

לי אחד כיון שזון זרע לצטלה מרחיק הגאולה בזמן הביית שהיא גאולה לישראל מה היה גורם והתשובה שגם אז היה גורם הרחקה הגאולה משום שאם באומו זרע היה מוליד בניס ונכות היה ממשע נשמות שבנו ועכשו בגלות לא היה לורך שהות כ"כ להמתין עד שיכלו אותם הנשמות שמעו מלהביא.

שדשלת הקבלה

דף ו' ע"ב כיון שארס הראשון היה יציר כפיו של הקב"ה בדור"ש שהיה במדרגת משה רבינו ושלמה בכל מה שאפשר וגם אין ספק שבדרך טבע כל האבות מבקשים שילינו בנייהם ונמנעו חסן כפי האפשרות כי האב מלמד אינם מקנאים צבנו ותלמידו אס כן ארס מסר כל חכמתו לשם בנו ומכאם שפאלג למח אצברכה ודורותיכם עד מתן תורה שאז הקב"ה מסרה בגילוי אל משה רבינו ולכל ישראל ומהם שתשלמה אל דוד וה"ר עד היום הזה.

אמר המאסף

בפירוט מלאחי במדרש דברי המזכיר שהקב"ה מסר לאדם הראשון סודות עליונים ורזין עמירין ומה שהיה ויהיה בכל דור ודור וכבר כתבתי מזה בענפים אחר י' בלופן שהיה במדרגת משה ואלמה.

לוחות הברית

דף רע"ה ע"ה נאמת אדה"ר מן ספירת החכמה הנקראת אב ושמת חוה מוספירת בינה הנקראת אס כמדובר בזוהר.

אמר המאסף

כיון שהנמת חוה מסי' בינה דיינין מתעורין מינה לכן נמשך על ידה דיינין בעולם שהביא' את המות ומאכילתה נמשך לה הרע בעולם המעורר דיינין תקיפין.

כתיבת יד

הארס הוא אחרית ההרכבה בעולם לכן הוא לכול מהכל והנה כשהוא עפת זרע הגה הוא דומם וכאשר משתנית בתנועת כמיו הגה הוא לומח וכאשר הוא מתנועע השינוי הגה הוא משתנה בחיות נקרא חי וכשתנועע תנועת ההעתק' מעיין לעיין הנה עגדר צנדר מהותו שיקרא חי מדבר והנה מיני החי הם שלשה בהמה חיה ועוף ומדבר ולכן דמות המרכבה לארבעה והאד' שהוא אחרית המרכבה מחויב שינללו לו כל מעיני מיני החי בחלקי נפשו וחלקי ושרלו יתעלה בהם וכשהשיג שכלו מתוך אותה ההשיג השיג מה"ן שפסעו כל אלה הכחות:

ספר תהלות

ה"ר י' עורח הארס יש לו על הכה ג' דבריי החיות וההרגש וישוער הקומה ופירוף הפנים.

רהאנטי

פי' תלוח דף קי"ז ע"ה ש' לך נלעת כי מנחם אדה"ר שהטיל הנחש פנס בצורה עליונה לא נשלמה הורה עד ז' ימי המולחים מולוחים ממש.

אבות דר' נתן

סוף פרק א' אדה"ר נשבת בשבת וכו' קשה אדך חילל שבת ח"ו ותירד בללקט שמואל פי' ויקרא מוכרחים אלו לומר עולת תמיד היה שדוחה את השבת.

ספר הפליאה

שור שהקריב אדה"ר נקבה היה ואמאי קרי ליה פרה עם שקירב הנקבה שהיה הפרה אלא הזכר קראו שור ומהו קרן אחד היה במלחו זהו שאמרו ויקרא את שם ארס אז ויברך אותם אמר ליה אס כן הראיני בעולם שאלו שור של קרן אחד כי אי אפשר שאין דוגמתו למטה אמר ליה אחד היה והקריבו א"ל אס כן בעל מין אחד מן העולם אמר ליה ר' שור של שני קרנים היה ועקר האחד והקריב השני במלחו ואותו שעקר היכן היא א"ל לקחו קון מידו א"ל אמר לי קון יש לו קרן אחד וכו' נגחו או לא אמר ליה מועד הוא ואינו רשאי לנגוח.

אמ"ה

יש להוכיח גם כן מהמגלה מסי' ע"ו פ"ה שהשור שהקריב אדה"ר משני קרניו היה בל"מ שנקבר האחד וכשהקריבו

מדרש תלפיות אות א ענף אדה"ר

נחירות אבל קשה לדמה דוקא פרקע כל שהוא ולא פירות חלה מוכח דקנין פירות כקנין הגוף דמי ורקע הרשאות סבר לאו כקנין הגוף דמי

אמר המאסף

בענין דמה עשה אדה"ר ואכל הארכתו בפי' על התורה בעינים הרבה תראהו משם

שפתי כהן

אדה"ר חטא שחטט ענבים ושמה בלא קידוש ואם ממתין עד הלילה היה מקדש עליו וגם חטא לטעם היה ששטה יין בלא קידוש ומתעורר חטא אדה"ר

אמ"ה

טעם הקידוש הוא להעיד על בריאת העולם כוונת וכו' והנה נוכל לומר טעם אחר שהוא לתקן חטא אדה"ר ששטה

בלא קידוש שלא המתין עד הלילה כדברי הרב ז"ל וכיון שאפי' ששטה ביום לא בירך כדברי בעל שפתי כהן וכו' לכן נראה שדביל כך לאו חזו"ר לקדש ביום ולברך על היין לתקן מה ששטה ביום ולא בירך עליו דהנה כמה מלות אוונ הקב"ה לתקן חטאו של אה"ר בגדה וחלה והדלקת הנר כחזו"ל וגם לשמור את הערלה ג' שנים וכאלה רבות כמו שפרשו חזו"ל

ספר שערי שמים

אדה"ר הראשון חטא שאכל מעין הדעת ולא אכל רק פחות מכזית והקב"ה

אמר ביום אכלך ממנו וכו' ואכילה חיה פחות מכזית ומה שענה הקב"ה אותו לפי שאכל מעין הדעת עם שאר מאכלים והיתר מלעטרף לאיסור בדחיתא בזמן מנא לא היתר מלעטרף לאיסור דכתיב וכל משרת ענבים לא יאכל אפילו לא ח' היו האיסור כשיעור והיתר משלמי לשיעור כזית מלעטרף

אמר המאסף

נוכל לישב עם זה מלאמר קשה במדרי מביאו להקשות כשחטטו הקב"ה לאה"ר המן העץ אשר

צוייתך לבלתי אכול ממנו אכלת ואשיב האשה אשר נתת עמדי הוא נתנה לי ואוכל כלומר אכלתי ואוכל עוד ע"כ באמת הוא עושה אין כוונתו ובפירושו על התורה פרשתו פנים הרבה אמנם כפי דברי הרב ז"ל שאל פחות מכזית ועבר היתר סבר אדם שלא חטא דהוא סבר דהיתר אינו מלעטרף לאיסור ולא הסיב אכלתי ואוכל כלומר ע"כ שאכלתי אין איסור בדבר ואפי' זה ואוכל כל עת שארלה דאין איסור בדבר ואפשר דכיון דמה שאכל היה בטעות דסבר דהיתר אינו מלעטרף לאיסור מזה הטיעם לא מת בו ביום

לוחות הברית

אדם רוחו נתקן ואלו הלויה היה נמשך מטעם שניתנה הארץ ולא הלויה טעם עץ ופרי

שווין כי עץ הדעת היה טעם העץ והפרי שוין והארץ שניתנה ועץ הגן היה מטעם משם ורומה והנה מה שאמר הקב"ה לא אחר אלא לאכול מעץ השוה לפירו והא רחיה בשר האילנות לא אחר משום שהעץ אינו טעם פרי אבל הפרי לא אחר או לתפוח חוה אבל אם היו כל האילנות שווין לא היה מקום לנחש לפתות את חוה לכונשנתקלל אדם וחוה נפקדה גם היא על עוונה

אמר המאסף

בפירוש על התורה פרשתו אופנים הרבה כולל נפתחת חוה אמנם כפי דברי הרב

ז"ל נראה לישב תשובת אדה"ר להקב"ה האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי ואוכל וכו' מאי האשה ומאי עמדי אמנם נתן שני טעמים על מה שאכל ידוע מלאמר חזו"ל דיותר בינה ים לאשה מבלתי רכתיב ויבן מה אלהים את הלל וכו' דרשו ויבן לשון בינה וכו' ולזה הסיב אדה"ר אלא נתת עמדי וכו' לומר כיון שהיא אשה דים לה יותר באשה ממני בודאי שהבינה דברך יותר ממני וידעה שכונתך לא היה לאסור כי אם מהעץ עלמא אבל לא מפריו מדאמת לא תאכל מן העץ דייקא ולא מפריו ועוד טעם שני שאכלתי כי לא חששתי שידעה שהוא חטאה וגז"ל נתנה לי לאכול כדי להמתין כיון שאם אשה דים לה יותר בדבוק עמי וגמלא שאני והיא גוף אחד חשבינן ליה ואידישתבן שאדם שכאל באלבעו צעינו וסימא אותו שיכרות אלבעו כיון שהכל מגופו גם לא חששתי שידמי רעה ששלה ונתייבשה מיתה לעלמה שנתנה לי כדי שאמתו גם אני כיון שנתת אותה עמדי דבוקה עמי כמדובר ואני והיא גוף אחד כדפרישית

גדי רזיא

כשראה סמא"ל שאדם הראשון חטא חייב ביקש להמתין וקם והלך לבי' של מעלה וביקש דין על

חטא אדם הראשון שלא קיים את מצוותו והיה נאשם הקב"ה גזר ליה ביום אכלך ממנו מות תמות ולכן חטאו אותו אפי' כי שלי הוא ואמיתו אותו כי לכך נבראתו או חטאו לו חלק בכל תולדיו דליה עד שראה הב"ה של מעלה שהדין עמו גזרו שכל תולדיו ממסרה דמסרה ומזוניו יהיה לו חלק עם סטרה דמסאכא ולא בזכותה או בתורה הגנה ותפק וולד לאדם ק"ש שהוא זוחמה לא נתן ואפי' טולד הכל ממסרה דלור וטורר עמו מרי נוקבין אמר הגהש לאי לא הזמנתי להכל אלא נוקבא א' דליחו בת ימרו ממסרה דליה ועבדו טולד עמו מרי נוקבין והיא הייתה לפורה והשכיני' נעלמה מן הגהש החאומי' דלא ידע מה הוה ותפק קם קין עליו שדביל החאומה היתירה שטולה עמו והרגו והשכינה סלקא לעלמא בחדתרה

חסד

לאברהם נהר ז' עין יעקב קלקול אדם הראשון ומיקונו דע כי ארבע דברים כלולים בבריאת אדם הראשון והם רח"ם והאדם מדבר נתקן בתיקון העולמות והיה האבר אינו מדבר נתקן ע"י מה שאקרא להם שמות אדם הראשון ולכן נאסר אכלת בשר לאדם הראשון כי כבר נתקן וזכרו נותר כי אם בדומם וכלימה שעדיין לא נתקנו ולאחר שקלקלו כל הבעל חי' דגור המבוט ומה שאמר לויק על כן הותר לו הבשר כדי לתקן אותם בתקונם אדם הראשון והנה בזמן שבמק"ם היה קיים היו לו ד'תלמים לתקן כי אדם נתקן על ידי היודי שבקרבן והבעל חי נתקן ע"י הקרבן ועלמא והאומה נתקן ע"י המערכה וכן ע"י הגממות הבאים מן האומה כיון כי וטמון וטמנה נתקן ע"י המלח

זוהר

דף ל"א ע"א מתחיל בראש השנה לאדם חוה ולא הייתה בשר רק זוחמה דארעא ושומרי' שלה והייתה רוח נחמה ולכן לקחה הקב"ה מאלים ונתנה לחותמי' וזכרו יתקן חמת מלעלמי' היינו חוה ראשונה שלקחה ממנו ויסגר בשר תחתנה חוה שניה שהיתה בשר דאילו הראשונה לא הייתה בשר

זוהר

דף ל"ב ע"א אף קודם שחטא אדה"ר לא היה לחיות חיים נלחיים אלא שהיה לו לחיות חיים ארוכים אבל כשחטא נגזר עליו למות בלוחו יום ממש כשעשה תשובה נתבטלה הגזירה להאריך ימיו וימו של הקב"ה שהוא חלק שנים מדע דאם היה ראוי לחיות לעולם אי"כ אף שחטא מלאך שעש' תשובה היה נצטל בגזירה ולא למות כלל אלא ודאי דלאחר שאלה היה ראוי לחיות לעולם שארי מעשר לוקח

שם

דף ל"ג ע"א הא דנקרא חוה על שם חס כל חי ומיה ראוי לקרותה אלא רמזו שעמידה להתפתות דלתקרי חויה לשון טפל

שם

דף ס"ז ע"א אדם נתגלגל בצברתו וחיה בשרי' כדי לרפף ולבנן זוחמה אדם הוליד צברתו את שומעלל ששלב כל הבורחה לתוך ובו נתגלה אח"כ ביחוק וגם היה נרפסה ונעטרה על ידי ששלב עמו כל הזוחמי' ולפי שנתגלגלה ב"חוק נקבה מקרי שומאל סימרה דטוקא אח"כ נתגלגלו שניהם ביצק וילדו בנים

שם

דף ל"ד ע"א שנים הרבה חוה מלאך קמאי' שבצעים קמאי' כנגד פי' ענין לתורה ומיקנה בשלם עשרה תקונים כנגד שלם עשרה מדות שהתורה מדרשת בהם ולבשה בשית' לבחון כנגד שמה פדרי משנה ואפי' ויביאה אל אדם שהיה לו בת זוג בית הנקמה ואח"כ הביעה לנן עין

הפריאה

אדם הראשון אחר שחטא' יצב בתענית כל ימיו וזוהו מה שהיה אומר בכל יום אלא השם תפאסי' עויית וכן לכל שעה היה אומר רבון כל העולמים הסביר תפאסי' מעלי וקבל תפאסי' ותשובתי ומה עשה הקב"ה פסטי ימינו שהוא מרת תחסד וקבלו כי תחסד יוספר לנו והעלה בתשובה ואוריי' לשמנו לא שת חזו משה מת בתשובה וממנו למדו כל הדורות לעשות תשובה

אמר המאסף

אינו חולק מלאמר זה למלאמר המדרש שקיל' שנים עמד אדה"ר בתשובה והיה עומד בתוך המים עד שעמו שריבין על בשרו וכו' דילי ק"ל שנים קבל יסורין לאות במים אמנם כל ימיו היה בתשובה ביודים ותמימי' בכל יום כמדובר בזה ואומרנו משה מת בתשובה ר"ל משום דמת נגלגל הכל מלאך הגשם דחיתא כספר הגלגלים וידוע שהכל חסא על שהלך בשלמ' בשכינה והכל נתגלגל במשה

מדרש תלפיות אות א ענף אדם ה'אשון

ירכוש חרש (דף ע"ג ע"א) בענין ע"י שנה שנתן אדמה ללוד בנחמי וחמי על שטר המתח'קב"ה ומי"ט .
אמ"ה טעם שנתחמם הקב"ה ומטערון וכו' ידוע בכל הבריאה מעלה ומטה קיימת על התש"ו כחז"ל שלא תיסר העולם כי אם על התשובה וידוע בכל העולמות עליונים ומחומים תלויים בדרוש של מטערון ומכאשבו . כל הקב"ה וכיון שדור היה עתיד להיות מלמד תשובות יחד כנודע והוא קיום העולמות התלויים בהקב"ה ובמטערון כמכר לכן חותמי' על נחיתת שניו מאדם .

עוד י"ל דאיתא שם בליקוט חוש דף ע"ג סי' ל"ו טוב וישר ה' ע כן יורה תפוס' בדרך אמר דוד זה על אדמ"ר אילוני רחמי' שקודמת לאדמ"ר לא היה לו עמדה עיני' שם באורז ולכן כיון שעתיד דוד לומר טוב וישר ה' ע"כ יורה תפוס' בדרך על אדמ"ר והוא כבעיני תשובה שעליה תלויים קיום כל העולמות התלויין בהקב"ה ובמטערון כמדובר לכן חתם הקב"ה .

זוהר ויקהל (דף ר"ח ע"ב) הלבוש הראשון דהתלבי' אדם הראשון בגן עדן הוא מאינון מלבושים מאינון רתיבין דאקראן אחוריים ואינון לבושים דאקרון לבושי עופרא וכד הוה בגי"ע כל ממות קדישין היו שומרים אותו שלא תיקרב אליו שום ביש וכיון שחטא אסתלקו מניה ומחסר ממנו אורו לבוש ולא נשאר לו אלא אינון עופרי דאכצעין דסחרי' לו לטופרין סחרנו וזוהמא אחרא .

עשרה מאמרות למה נברא אדם יחידי וכו' ותע"ג שכל מיומיון נברא יחידי הכי קאמר כמין אדם היה לו לבראות רבים כדי שלא יעטרך להפיר עריות שקין יהא מוכרח לישא אחותו .

הה"ר חיים ארפיאד מאדם הראשון עד משה היה עשרים וחמשה דורות לכן תלמיד חכם אין ללמוד אלא חמשה ומשרים תלמידים והרב ששה ועשרי' כן עולה שם חרבע אותיות וכנגדן ששה ועשרים כי לעולם חסרו ע"כ **זוהר** במדרש העולם אמר ר' יאודה דיוקנא דאדמ"ר ושפירותיה הוה כזוהר דרקיעא עלאי דעל גבי שאר רקיעין וההוא נזכר דגניו קב"ה לנדיקא לעלמא דאתי' .

בהקדמת ספר יצירה לבראשית י"ל משה בעלי הקבלה רבו של אדמ"ר וזיאל רבו של שם יוס' אל רבו של אברהם צדיקאל רבו של יצחק רמאל רבו של יעקב פליאל רבו של יוסף גבריאל רבו של משה פאשרון ובצוי' זנגיאל רבו של משה וי"א מטערון פלחזאל רבו של אליהו .
ובתריגום יב"ע יורה מלאכה' בבתת אש ותאנגלי זמלוגאל מלאכא דה' :

ענף אדם ומדרגותיו

אדם ומדרגותיו וכילד הוא עולם קטן וזרועו ופרצופו ושמימת וחיוו וזמלוגו ורוח גופו וכוחותיו ומלקי חיי האדם ועולמות הרמוזים בזהם בריאת האדם וסמינו וזכריו וגרו של אדם .
תחילת העת בראש י"א הורע מן הזכר ופתיח האשה הוא על הרוב אחר מלאת י"ב שנה ולא ילמחו שערותיו צביח הנושט והם כמו פרחי האילן הסתחיל להוליד' קודם הפירות והבשמים ביום ההוא ידגלו דהיה' יצאת היא יסתנה קולם מנערות לבגרות ויהיה קולם גדול ועבדי' י"ב צבחות וסודן זמן ילידת פרחיה וזיאל מהן דם לבן וצבוב כשאוכל תבשילים לחים וצומן שיקרה להן הולאת הפרחים הוא על הרוב פעם אחת בחדש יכאז ככאז גדול בראשן וצנופן והזכרי' הבורחים והנקבות כשמרגילות כשאכל יתאחו יותר ויתענגו כשפועה ההוא וזכרון הפעולה יעורר התאווה(שער השממה בעיני האדם) **זוהר** כל אדם שיש בו חרבע יסודות' ארבעה מלאכי' עומדים עמו מימיו ר' משמאלו חרבע בימיו מימאל גבריאל רפאל גוראל די משמאלו עון משחית אף וחיותו ממטרא דגופא מטערון נחית עליה מימיה ומאלא משמאלו ולית דג כש דלית ליה חרבע יסודות' אכל כפוס' דאקדים ביה הכי מתחילין אילין חרבע :

כמודע ובמשה כתיב ויסתר משה פניו וכו' הפך מה שעשה בהיותו הנל שהל'ן בשכינה ומנאל דמשה מת בתשובה והבן שאם כתוב משה שם הנל ר"ת משה שנתגלגל מהם ונא לעולם . וכוון .
לקט שמואל פ' ויקרא . אדם הראשון נתן לרוד שבעים שנים וקמה איך ידע כמה יחיה אלא שהובטח ביה' שאמר ליה ביום אכלך יהיה יום של הקב"ה אלק שנה ולא חש שמימות מנקודת' .

חן טוב אדמ"ר אם לא חטא היה ג"כ מת רק שלא היה על ידי מלאך המות כי אם ע"י הקב"ה בעלמו .

אמ"ה מתיישב בזה כפל אמרו ביום אכלך ממנו מות תמות כלומר אם לא חטאת ממנו מיתתך על ידי וחיוו אלא מיתה אחת אבל אם האכל מן העץ מיתתך על ידי מלאך המות וכיון שכן תמות מיתה הרבה משום דלרין' אני להביאך בגלגול כמה פעמים לתקוק ואי"פ דהלגיקים מיתתם בשקי' כדאמרי' במסכת סוטה אין דייק בתיבן אשר ישא עוב וכו' וצ"ל לנגלה על זה כי דוקא דתיאל הובטח על זה שלא יחזור בגלגול כדכתיב לך ותמות וכו' כדחז"ל .

ס' הפליאה אמרה חוה לאדם אי רחי' בחלום שהדבר כן אם נאכל מעץ הדעת יהיה כאלהים ואכלתי מן הפרי ולא מן העץ וכו' אליו חימוד ופסקת עיני' כ"ש אתה אם תאכל מן העץ והאמינן בה כי הרה"ה לו דם נידות .

מדרש אדם הראשון היה כן ק"ל שנים כשהוליד את שת וכו' סיני נכור וכו' ואדם וחווה עשו תשובה גדולה באופן שזכו לחסד השם ולנבוכ' .

ס' החיים כללמנו בלי מוכספת ומנרעט כנברא כעופר בן עשרי' כדמותיו להיות עמנו במחילתו וכו' ושם האדם הנברא כללם לא נאמר על הגוף הנברא מעיקר סרוחה כי רוח הפנימי נקרא אדם על כן ישראל קרוי אדם .

ס' זי זהב (אות א) הקב"ה ברא לאדם אחרוניות גימטריא וכו' ונקבה גימטריא שפ"ד אבל אסתלקף שותף ג' שהוא הקב"ה גימט' שכינה ששכינה שרוי' ביניהם .

ס' הפליאה כשעלה משה לרקיע שמע להקב"ה דקא קארי חוה א"ל ריבוניה דעלמא האי חוה מאי היא א"ל אם כל חי אמר ליה רבש"ע אם כן תקראנה חיה א"ל חוה במספ' קטן אם כל חי .

פליאה אדם וחווה רחיני דבר באלו השמות נחברו שיהיה וטולד אדמי כשתחברת חוה עם אדם א"ל חווא אלק שהוא חסר נשאר דפי' א"ל רבי ולמה לא נקרא אחוה להשלים אדמי א"ל א"כ הביאו את העולם כדבין' ואם כן יחסר אלק שלא להיות אלק בראש ויבסוף ובאמנע דן אבל עתה שהוא דני לריבי לידון כל העולם ולהיות ראש הסנהדרין .

הרמב"ן י"ל נעשה אדם ר"ל הקב"ה אמר לארץ נעשה אתה תמן גוף החומר ואני תבניתו ואף שכל צביל חי יש לסם נשמה ליה אמר כללמנו כדמותינו וכן מלינו שנתראה הקב"ה ליחוקאל כדמות אדם שחלם לו חלק אלוהו ממנו וזכר סיני כדמות זקן וכיס כדמות נבור ממילא מתישב טפי בעלמיתו לשון רבים .
לוחות הברית זע"ב ס"ג מ"ה טיקה שפועה ק"פ לכן היה ראי' לכל אחד לחיות ק"פ שנים כמו יתחק קר חומר הקב"ה מצברהם חמשה שנים בשביל עשוי וליעקב עם ידי' שאמר עם אשר תמאל את את אלהיך לא יהיה בגימטרי' יהיה עולה ל"ב . לכן חיסר מעונותיו ל"ג שנים וחי קמיו' שנים .

הר"ר חיים ארפיאד אדם הראשון וילחק דומים זה לזה אדם היה בגן עדן וכן בילחק כתיב אחר ברכו ה' ואמר רז"ל שנפתחו לו שערי גן עדן וכן בילחק וריבקה אדם וחווה אדם הוליד דייק ורשע ורשע הרג את אחיו וילחק הוליד דייק ורשע והרשע ניקס להרג את אחיו .

מדרש תלפיות אות א ענה אדם ומדרגותיו

אם מול דילת אריה אקדים מיכאל גבריאל ואבתריה מוריאל ואבתריה רפאל

ואם מזליה שור אקדים גבריאל ואבתריה מיכאל מוריאל רפאל

ואם מזליה שר אקדים מוריאל ואבתריה מיכאל גבריאל רפאל

ואם מזליה ארס אקדים רפאל ואבתריה מיכאל גבריאל מוריאל ואינו מסערה דמינא לכוה ארבע רחמי מארי גמילות חסדי אנפיה חורין והאי בר טב בגיל חסד חסיד ומכא ארס שפול בלתיחא ואס לאו בסיפוד מסערה דייר הרע גזנן טפס לית ביה חסד ואל עם הארץ חסיד מסערה גבריאל דלשפוינא מדת הדיונעל רשעי ומתגרה בכו כמה דלוקמנה מותר והתגרי ברשעים בעולם הזה והוא ענין פוכה מסערה דייר הרע בתגרה בלדיקיא דינא קיימא לון גבור בעמיה למעבד לה לאו דחיל טעמה הוא וגווינן דאנפיה סומקין עשו אפך דמיס

מא דמזליה גר לא רחמן תורא אלא בינוי דא בינוי בטב וילר הרע בינוי במדות בינוי אנפיה דילת חורין וסומקין

שא דמזליה ארס מסערה דעוב כליל מכל מדות ענין חסיד חסד גבור מדות ירא חסא ממוולע בכל מדות ענין מסערה דייר

הרע ממוולע מכל מדות בינוי וסומקין אפוי חסדין ענין פשילי שליטי משיריין דייר הרע עד דלמתיקו לכוה משיריין דטוב ואמליך על אברין דילת סמאל וכל משירייתיה ואס נפשיין וכווי שלטין משיריין דייר העוב עד דלמתיקו מירי משיריין כוניה דייר הרע ואמליך על כל אבריס דילת משיריין דייר העוב בהוא זמנא שליט עליה שם הוייה יאה בינוי לכה השמים עומדי עניו מניניה ומשמאליה אילין מיניין לכות ואילין משמאלין לחובה ומאן דלית גבר

כתבו חכמי המחקר כי חיי האדם הנהוגים הם ארבע מדרגות הילדות והבחרות והישועות והזקנה והגפס מעלה גאלו

הארבעה זמניה מעיליו לעיליו וכל קרחה שלמה בשרו בארבעה לשונות יונתי כלתי תמתי על הפרק הראשון קורא סוסיה רדיפת אחר החומר ועל הפרק השני רעיוני מתדבקת בתורה והמנות על הפרק השלישי קרחה יונה על שילה מתדבקת בשם אבותיו כיונה צבת זוג ואח"כ קרחה כעט שהיא עליה שמינת אמר לחסדי רעיתי על הילדות והילדות הוא מעט משולל ארס עד עשרים שנה ביה זמן יא צו גידול תמיד והבחרות הוא מבן עשרים שנה עד ארבעי והוא הזמן שגשגו גידול האברים והם עומדים על מכוונתם והישועות הוא מארבעי ועד ששים והוא הזמן שמתחילים הכחות להסיר והולכים הלוך וחסור מעט ואינו ניכר כל כך והזקנה הוא מששים עד סוף החיים שבעים או שמונים כפי כח התולדה וזכה הזמן נראה חלישות גב הטבעי עד שיפסד הגוף לגמרי באלו ד' זמנים משמנה האדם מנו. לנגז ואלו ד' זמנים הם נכללים בשלושה והם עליה ועמידה וירידה

וכנגד אלו הג' זמנים נתקנו לנו תפילי בוקר ערב והסריס להתפלל

באלו שלשה זמנים בבוקר בזמן עליה בלתיים העמידה בערב בזמן הירידה בהתפיל לפיו שימור לנו ג' זמנים אלו ולהודי לפיו על קיומיו ועל שהוא מספיק כל זמניו באלו הג' זמנים וכנגד אלו השלושה זמנים י' כחות באדם האחד נקרא נפש ומשכנה בכבד ששני נקרא רוח ומשכנה בלב והשלישי נקרא טעמה ומשכנה במוח והוא הנקרא כבוד והוא שכתוב למען יזמרך כבוד והוא השמירת אחר הכסף הגוף בשבוי לארבע יסודותיו כי השני נפסדות וחבורות באברין הגוף כי בזה דומה האדם לבעלי חיים והוא משתקף עממה בשתיים רוח אשר בזה משתקף ארס עם בעלי חיים בזה ההרגס והדמיון וממשה חושים כי כמו שהם באדם כן הם בבעלי חיים כי יש להם רלון וחבורה הולכים אחר הנאות ובורחים מן הנזק ומזה יבא ההבנה והשמאל והכעס והרלון והכריות והרחמנות וכל זה בבעלי חיים

ובכח אשר בכבד ישתקף ארס עם הבעים י"ב כמו עם בעלי חיים כי בזה הכח הגידו וכח הזין וכל זה בלי כוונה ורלון והיתרון אשר לאדם הוא הכח שהוא השמנה שאין לבעלי חיים עסק בה כלל ואין לרדך לומר ללמחים

והבח אשר בכבד הנקרא נפש ומתגברת בעשרים שנה הראשונה שהם זמן העליה והכה אשר בלב הנקרא רוח מתגברת

בזמן העמידה עד מ' שנה והשמה מתגברת בזמן הירידה בזמן אחרות השמים ולכן כשהאדם מתעסק בחכמה התחזק הנשמה בזמן הירידה כשהוא הכחות הנפשיות התחזקו לה'

וזרו מאמרם ז"ל תלמידי חכמי כל זמן שמקויי חכמי מתוספות בהם ואם האדם מתעסק בחכמי החושית לומר לדברים הנפשיים תחלו אז בזמן הזקנה כשהחלשים החושית הנפשיים וזה כי עמי הארץ כל זמן שמקויים דעתם מערפת עליהם וכו' ולא אמר שלמה שמע עלה וקבל מוסר למען תחכם באחריתך לומר השתדל להיות מן הרודפים אחר החכמה השלית בעגורך כדי שתגבר הכח השלתי באחריתך כל זה במפרשים ז"ל

אמה יצו בזה בישיבם חכמה אור' ימים חכמה לומר כשזמן הישיבות לפי חכמה באדם זהו גורם שבאורך ימיו מ"ג בו התבונה לפי זקני תלמידי חכמים כל זמן שמקויי חכמה מתוספות עליהם גם זה הוא כונת פסוק חכמים ילפטו דעת ופי איל מתיחה קרובה לומר החכמים בעבור היותם חכמים עומדת בתורה וצמלות ילפטו דעת לעת זקנתם דלא חכמה מתוספת עליהם אבל פי איל שהוא העם הארץ מתיחה קרוב' שבעת זקנתי דעתו מערס'

וזהו י"ב פסוק לשון חכמים תניב דעת לעת זקנתם שדעת מתוספת אבל ופי כסילים דהיינו עמי הארלות יביע אולת לעת זקנתם שאז דעתם מערפת

וזהו י"ב פסוק תן לחכם ויחכם עוד הודע לגדי' ויוסף לקח יראה תן לחכם בצבחותו ויחכם עוד יצאקומו וכן הודע לגדי' ליוסף לקח בוקמנו וזהו י"ב פסוק בענוס לן יחכם פתי בהשיל לחכם יקח דעת כלומר יקח דעת בזקנתו וזהו י"ב פסוק ולא למדתי חכמה ודעת קדושים ארע בתמייה כיון שלא למדתי חכמה בצבחותי היא מן שלדעת קדושים ארע בזקנתי והרבה פסוקי מתישבים בזה ומבזכים מגליהם

ויובן בהקדמת האמורה מאמר חז"ל יעקב אבינו לא מת כבר הקדמוני כשמתחלשים ומתים שהם דהיינו כח הילדות והבחרות או מתגברת כח הנשמה שהיא בזמן הזקנה והנה יעקב אבינו עייה לא הולך המיתה וחלשה הייתה כדי שיתגבר בו כח הנשמה בו נצטן ומתהיון בגביר כח הנשמה והמית כח הילדות והבחרות וכו' יעקב אבינו לא מת והמקטן הבין הדברים כפשוטן שלא מת ממש והקשה בכדי וכו' והתלך פירש כוונתו מקרא אי הוית וזאת אל תירא עבדי יעקב דהיינו בחינת הילדות ואל תירא ישראל דהיינו בחינת הבחרות כי הגוי מושיעך מרחוק שפשייתו תחלה אפשי' שגא לומן מרחוק לשאר כל אדם ובזכות זה וזאת ודעך אפסד מארץ שביס

וזהו פי תזרע דף מ"ח) מתיח אמר רבי יוסף כתי' ודמות פיהם פני אדם כנחל דכלא וכלא כליו בהא דיוקנא אמר ר' יאודה והא כתבי ופי אריה אל הימין לארבעתם ופי שור מהשתאל לארבעתם אמר כולה אנפי' ארס הוו ובההוא דיוקנא דארס התחזין כל גוויין כל דיוקנימ' אפי' דמתנין אפי' שרלע דהוא שרלע אלא דתחזין דיוקנא דארס משוי' דכליל כל גוויין וכל דיוקנין א"ר יחא מ"ח כל מאן דלויקא תחזי שולתין דארס חקקרי ארס משוי' דלעלמא בגייה דארס מדרגא אחרא דהוא ביה דתקיימא דמתיח ברזא עלאנה בספרא דלניעותא כד תצדיי ארס נחית דיוקנא קדישא עלאנה נחמו עמייה מתיח רוחין מתיחן סתרין מיימיה ומשמאלא כללא דארס ורוחא דיימייה חקקרי נשמתא קדישא דכתיב ויפה נפשו נשמת חיים ורוחא דשמאלא חקקרי נפש חיה והיה אילי ומתיח נפשו לתתא ולתא ולת מתישבת בהדי אחרא כד הוה עייל בשבתא והוה חב ארס תעבדו מההוא רוחא בריין מתפשטן בעלמא ולא תחסימו גופא דהאון ותחברו בהאי גופא כדכורא ומוקבא ותחילו בעלמא ואלין אקרון נגעי בני ארס מתיח עלאין מתייבו ולא תדבקו לתת' ותליין בלויקא ושמעין מה ששמעין מעלילא ומתייבו ודעין לתתא

בספר הנקוד להר"ר ג"א קאטיליאה ז"ל) ועמיה חייב לו תמונת האדם לפי סדר הא"י וזאת שנבדל בו האדם ראש בשי' עיניו ויובן ע"שמהל כדי' קף ימי' ב' קף שמאל בשי' און ימין כדי' ימין שמאל בת' ע"ש ב' הגי' ב' הבטן בעיה' הבני

מדרש תלפיות אות אענף אדם ומדרגותיו

קרים יולאי' מאפיו מים חמין מגרונו מים מרים מאזניו מים מתוקים מפיו מים סרוחי' מחוטמו ומי רגליו כמי מאזניו בעולם רוחו' קרים וחמיו' בלדס' כשמות' פיו קרים כשנפח יולאי' ממנו חמין בלחך מדבר וישוב בלדס פניו שלו דומה לישוב וגופו ומדבר בעול' עלי'ם אפסר בלדס הפרס עליו בעול' רעמי' בלדס קול בעול' מלכ לבואו רו מפני הרוח בלדס הלכ כל שבע לר מפני רוח ומנבלב בעולם העפר ממהוה בלדרי' כעטס ואר' יעלה מן הארץ בכל שעה לירידת גשמים וע"כ העשבי' ירוקי' לפי שהמער כה על הארץ בלדס הכבד ממהוה לכל דבר בין עוב בין רע ומשגיל האיש את אשתו עד שידבק בה ותלד ממנו בעול' המלאכי' פורסי כפי' והעופות בפריחתן בלדס כפי' היראה פורסי' על הלב בעול' ד' רוחות א' מנהיג את הענן להמטיר על הארץ לפי רשות משלחו אתר ההרכבת הענן כל הארץ משלחתו פירוש משלחת בלשון בית השלחין לשון יובש השלישי ומה שהשמים רביעית מלממת עשבי הארץ והלפריה היוליים דבר' ה' רוחו פיו ומשל כשולם האדם יש 13 ד' רוחות. אחד מעורר את התאוה לאכול ולשתות ושוכנת בתוך החזה סביבו' הלב. שוכנת במקום הקרב וכוספת המאכל ומשקה בגוף שלישי שוכנת בפני מבצרת חום הקרב לתדש הלב ולהרעיש הכפס רביעית רוח אשר תוליא ממנו בעול' מלאכי' שני כפי' אחי' להכה וז' להכה כן בעוף כפי' אחי' מזה וקול' אחד מזה כן בלדס כפי' היראה אחת מסובבת אל השפאל ואחת מסובבת ללד הימין והיראה היא תועלת הכפס בעולם הקשת אדם כמו כעס הקב"ה בלדס הכבד מללד לו וממנו תולאות הכעס הי' המריד' דבוקה בכבד ועגול' ויכונס הקשת לכן אלל ארוס לומר האיש מכינס האש בלדס העגול' קר לקר רוח הכבד על כן היא תולאת האדם.

ועתה אכתוב לך סדר העמול שהוא כספוג שהוא סופג מים הבאים בוטמין ומעליכן דרך גיד אחד עד השלפוחיות על. פן המים אשר הנפח מכנה זו הברזל השומה אותם מעבירות העמול לפי שהוא מתעכל ומכה כיבו הברזל והוא כספוג מבורגת אליה עד שמתעכל' בעול' פרה ארוס כגון השקדים פרי שלו לכן יש פרה לכן ופרי שלו ארוס כגון פנים בלדס התלב יעשה דם אם אינה משמשת עם בעלה והדם נעשה חלב כשמתעבר'.

ועתה אכתוב לך הסוד מי יתן עמור מעמל לא אחד עמור מעמל ר"ת גימתי' הדם מי יתן עמור מעמל לא אחד ר"ת גימתי' להדם והחלב או החלב מדם כי כל זמן אשר יזוב דם דה בלדס יש ויילק החלב מעמל' או מקשר' הירסיקתם פתח רחמה מלוד דם כמר מלי' או יתיבש מתלבן הדם ויתחלב אודם שלו מרוב חום הריון הפרח וחום האדים וכ"כ מהרה החלב בתחלת הרגלתי' כגון אריון' מרעל וינק התינוק יותר מדאי' יוליא דם הרידי' ודם הדומה יוליא מן הלב ומן הלב תמשכה תעלות שופכות את הדם ההוא מן החזה ולמטה אל הכסל' ומן הכסל' אל הרחם ומן הרח' ילא דם החץ זכר עשה לנפלאותיו כמרחה מים ז' נהרות לפני כקא כבודו והט' אל ש' הארץ שביניו ד' נור כן כל כישוף מעבירו בנחלות בוטמין ולחשות אור כמעייין ולא יוכל לכשף העולם יסוד הכפא הוא תחלת ילריה והוא יעמוד כסוף כן האדם במקום שישבו עלם ר' ומקשר עלפ הז' הנכרס בגוף של האדם' והוא יסוד מין הגוף כעלמות והוא שילאר כסוף אחרי שימיו' יוכלו כל עלמותיו הוא שישאר אחרי כל עלמותיו וסביב יסוד הטולס מים כן סביב העלם מקום שלפוחית חכמה נפלאה סוד העולם מתלק לר' יסודות אש מים רוח עפר והן יקסן יקסן פיון חם ולא תמוז אכ לולו חם ויבש תשרי מרחשון כסליו קר' ויבש עבת שבת אדר קר' ובלדס מרייה האדומה כנגד האש שחורה כנגד העפר הליחה כנגד האש הים כנגד הר' ח' אמנס הדם הוא הנפס ונפס הוא הרוח הדם חם ולה מרייה האדומה חמה ויבש' מרייה שחורה קר' ויבש' ליהה קר' ולה תחלה נכרלת הרוח מרזח בורא את המדבור ומן הרוח נבראו המים והאוויר כי כל דבור הוא מלוחלת ומן המים נברא האש והשכל ומן המים ומן האש נברא הארץ ואחר אשר נבראו המים והארץ והאוויר והשמי' יולד מן השמים חום ויובש כנגד האש ומן האוויר רות. ומן הארץ יובש וקור ומן המים תלחות וקור' והמים רחשונה נכרלת רוח החיים של האב ואם מרזח בורא את המרזח והמים של האב והאם יברא הור' והאם הארע כנגד המים הים כנגד הים ומן הארע שיווליא האב והאם תברא המרי' האדומ' מן הראש יולד חום ויובש' חוה לב וכבד ומנה עמליו' והבשר

הכל ממי' בפי' בעה' יד ימין בה' יד שמאל בע' רגל ימין בצ' רגל שמאל בק' הוהם בלי' בעה' הכבד בלי' קיבה בצ' קרקבן בק' הכבד בה' החחול בז' (י"ח בים) המרה בז' (בעה' בני' המעיין בני' המסם בה' בעה' בע' - הכוליא ימני' בש' כוליא שמאלי' ב' : **כתב** בסדר המקובל יול' קריים ז"ל רוח וממה שכתת וכו' רוח הוא הלהותיות שבלדס ומנבלבת והוא אשר יולא מפיו וחוה' אל פיו :

אד השמה קשורה במוחרי מוח עד אשר יגזור ה' ללאת ולמה נפח בלדס ואלו בזהמה לפי שהאר' הוא עולם קטן כירל כל מה נצרה הקב"ה בעולמו ברא בלדריקיע נגד ראשו שהרי קרום של מוח עשוי ככיפה מאופע וכחו אש חמה ולכנה שני עיניו ככבים נגד שער ראשו שלי'ם המכיל' כן בעוף האדם ז' נקבים ב' עינים ב' אזנים ב' מחרים והפה הרי כבעה בראשו לכך הראש שני האורח כחומר י"ב מלות עלה שער ראשו שגזוזו כמו תעלה שור זה אורחו של אדם כשם שגזוזו נחל עול כך אדם יתמרג בעול' המלומים כחפים כפרטן זה ידיו ורגליו אריה לב כן אדם בתולה כגון כשם שהבמולה תעדה ליהה הכל רליו' אחרי' קתת אמרו שלי'רי' כשם שהארי רואה עשב ואינו רואה הגדר כך בני אדם עשוי'ם ואי' ידעני' מה היום שילודו כפי' דדי' פועמי' מלל' פעמי' חסר ק' האדם' דגים שקיים מסוף העולם ועד סופו ק' האדם' משוטט מסוף העולם ועד סופו: הראש כמו אש חם ק' השמים אש חם המוח עשוי' בני' כסוים כמו הכפא עגול כל המוח עגול' : המוח הוא יולא לתוך מין הקורה ק' הכפא נראה כנגדו ככל הרקיעים זו שאמרו בנדרש ככל הרקיעים ככחות לפי שזרחה ככל רקיע כזורה כפא עגול והוא שיהר' הפייטן ככל הרקיעים ככחות הן וינכה ה' ללכות השמה על המוח הכבד על כפא הרוח יולא לחוץ ק' השכינה מר' ללכתי' השמיות ויבטתו במהותן המלאכים מן הכבד בראש הם שני אזני' ב' עינים ב' מחרים והפה לכפא כבעה בהרות אש סביב הכפא אש לא ארוס ק' גדי' המוח שבראש שין שורקת והומה הכולאתה מפיו של אדם ובה' אש ק' כהעטם האדם עשוי' כשין הסוכה והשמה נופחת זו אש והרוח יולא זו כל שעה הלתיים העליונים הם מנענעין לעוליותהים התהפוזים ויבטתו מנענעין כל החץ מנענעין כפה מקור תחת הלשון מתוק ק' אש סביבו הכבד מנהיר המלאכים ומתוק דכתיב ומתוק לעיני' כנגדם י"ב עינים למעלה והפה למטה לברים מלחב מתחמיות ק' י"ו מתנות סביב הכבד מנענעים בלע' לבינה ללדס זקן והוא גדל אחרון לכל והוא מלכין תחלה בגוף לומר ק' הדמ' פנים זקן ק' העליונים מרובים כעמרי' ואחריו' חזרי' לנכר די נור למקום שבוו הגרגרת מוליא קול ואינו אכול ק' העליונים מעוליאין קול ואינם אוללים בעולם כל הבריות למטה אוללים ותחלים אדומים כשני אש יעשו תשובה ילבינו כך הוושט זו נכנס מתחלל ית לו שני עורות הפנימי' לכן האריון ארוס בעולסרות רעה אש וכשם שהרוח סובל' את כל בעמותו כולו כן בעמותו של אדם שהוא הרוח סובל' את הגוף השמה היא נראה כשם שאין האש יוכל להדליק אלל' בלדס האש הדליק ק' הקב"ה יציא אש להדליק השמה ויפח חלפיו וכתר בלדס ב' שמות השמה ורוח הרוח יולא המנו והולכת מסוף העולם עד סופו היא הרוח בתולס השמה היא יושבת בתדרי' חודים דכתיב גר ה' שמחת אדם חושפ' כל חדרי' כגון כיון ששתייה יוליא האדם מת בעולם ענן קשת כן אדם שכמת הוא כענן כלה ענן יולק כן יורד שאלו וכשם שהקשה ברית שנאמר יהיה בענני' ענן ק' והיתה בריתי כעננך בעולם בלדס זר' ולפי' אש בלדס וענינים כמרחה ברק ועיניו כלפדי' אש בעולם המער יורד ואין עפה נוגע' בהצרתה דכתיב כשעירים עלי' דהא כשעירים חסר כתיב לומר כשער בין זה לזה בלדס יפיו' יורדה מעיניו אין עפה נוגעת בהצרתה עד שנופלים דכתיב עני עני יורדה מים בעולם שלב בלדס אש יחסי' חלפיו' לפי' כשלב ילבינו כשם ששלב ממו ושפר יורד למים ק' כשעושה תשובה ושלחך במלולת ים בעול' הרים ונגעות הדות בלדס כשעומד דומה לר' כשיושב לנכנה כשורכב לער ועי'ם חלנות מיות נדמות וקטנות בלדס שער ראשו וחקנו דומה לשר עלים הכרץ ים הם תוליס בלדס חזק דומה לחלחי' כשם שגמלי' חולכי' אל הים חלפיו' מלל' ק' בוטמ' מלחל' ומשמה והולק לברם ואין מלל' בעול' ארץ ים בה מים מלחי' וקרי' וחמיו' מים מרי' מים מתוקי' מים סרוחי' מים שמי' בלדס מים מלחם יולאי' מעיניו' מים

הדם והחלב או החלב מדם כי כל זמן אשר יזוב דם דה בלדס יש ויילק החלב מעמל' או מקשר' הירסיקתם פתח רחמה מלוד דם כמר מלי' או יתיבש מתלבן הדם ויתחלב אודם שלו מרוב חום הריון הפרח וחום האדים וכ"כ מהרה החלב בתחלת הרגלתי' כגון אריון' מרעל וינק התינוק יותר מדאי' יוליא דם הרידי' ודם הדומה יוליא מן הלב ומן הלב תמשכה תעלות שופכות את הדם ההוא מן החזה ולמטה אל הכסל' ומן הכסל' אל הרחם ומן הרח' ילא דם החץ זכר עשה לנפלאותיו כמרחה מים ז' נהרות לפני כקא כבודו והט' אל ש' הארץ שביניו ד' נור כן כל כישוף מעבירו בנחלות בוטמין ולחשות אור כמעייין ולא יוכל לכשף העולם יסוד הכפא הוא תחלת ילריה והוא יעמוד כסוף כן האדם במקום שישבו עלם ר' ומקשר עלפ הז' הנכרס בגוף של האדם' והוא יסוד מין הגוף כעלמות והוא שילאר כסוף אחרי שימיו' יוכלו כל עלמותיו הוא שישאר אחרי כל עלמותיו וסביב יסוד הטולס מים כן סביב העלם מקום שלפוחית חכמה נפלאה סוד העולם מתלק לר' יסודות אש מים רוח עפר והן יקסן יקסן פיון חם ולא תמוז אכ לולו חם ויבש תשרי מרחשון כסליו קר' ויבש עבת שבת אדר קר' ובלדס מרייה האדומה כנגד האש שחורה כנגד העפר הליחה כנגד האש הים כנגד הר' ח' אמנס הדם הוא הנפס ונפס הוא הרוח הדם חם ולה מרייה האדומה חמה ויבש' מרייה שחורה קר' ויבש' ליהה קר' ולה תחלה נכרלת הרוח מרזח בורא את המדבור ומן הרוח נבראו המים והאוויר כי כל דבור הוא מלוחלת ומן המים נברא האש והשכל ומן המים ומן האש נברא הארץ ואחר אשר נבראו המים והארץ והאוויר והשמי' יולד מן השמים חום ויובש כנגד האש ומן האוויר רות. ומן הארץ יובש וקור ומן המים תלחות וקור' והמים רחשונה נכרלת רוח החיים של האב ואם מרזח בורא את המרזח והמים של האב והאם יברא הור' והאם הארע כנגד המים הים כנגד הים ומן הארע שיווליא האב והאם תברא המרי' האדומ' מן הראש יולד חום ויובש' חוה לב וכבד ומנה עמליו' והבשר

מדרש תלפיות אות א ענף אדם ומדרגותיו

איש והוא כנגד מאדים והומה תמור שטוף המשא כך האיש לרד
 להשגל בעד אשמו ובניו והוא בן ארבעים שנים ולעיל הששי הוא
 זקן והוא כנגד לרק דומי לכלב שחוטף מזה ומזה ומביא עורף לביתו
 בלי גשת זה עד פי שנים. השביעי הוא שיש כנגד שבתאי והומה
 לקוף כי בר שיחין כבר זית והבחורתי מעלי ועל תנועותיו :
רבינו בחיי ז"ל פ' בראשית עולם המלאכי' ועולם הגלגלים :
 ועולם השפל אלו שלשה ועומות הם כלל כל
 המליאות והם רמוזים בחדש ועל כן נקרא החדש עולם קטן לפי שהוא
 כנגד העולם גדול וזה רמז איוב ומבשרי אחזה אלוהי יאמר כי מתוך
 חלקי גופו שהם שלשה יראה י' חלקי המליאות שבמעט' בראשית שהם
 ג' מעלה אלוהי

באזן יכיר מי שיש בו ד' ממונות ובחוטם יכיר אם הוא מניזון
 הגבוהי אשר לא מנבי ישראל המה ובשני' יכיר הקמזן והגדיב אמר
 המאסף לא רליתי לפרש הסימני' למען לא יגעו הדברי' ביד מי שאינו
 הגון ויבייש לחבירו בחומרו כן וכך סימנים יש בן המור"י על הרוב אך
 רשמתי שתי טורות אלו להודיע' בחכמותו יתברך שמו בביראת האדם
 שרשם בו כל מאורעותיו ומעשיו הם טובים אם רעים וכן כל מדותיו
 ושיעור חייו ברוך הוא וברוך שמו אשר יר את האדם בחכמה
 נפלאה .

ספר הפליאה כבר עיינן אלה עלול מעילות העלות והכתר
 האילי החכמה והאומה והחכמה האילית הבינה
 והבינה האילית ההיקף מה לורך לכל אלו . אלא דע עלת העלות גור
 גזרה שיעשה האדם גזמי ואילווי הכחות של מעלה לא יעשה אדם
 למטה שכל כח וכן למעלה טותן כח לאשר כנגדו למטה ולכן התחיל
 והאילי הכ"ת והח"כמה והכ"י אשר שלשתי נקרא'י ראש אחד ואחר
 כך האילי הכ"ס וכו' וזו עיני ואחר כך האילי הפרד זכו ראש שניון
 ואח"כ האילי התפארת הוא השדרה ואח"כ האילי הנל"ח הוא ירך ימין
 אח"כ האילי הסוד הוא ירך שמאלו ואח"כ האילי ה"קוד הוא המעור
 שערות סביב לו הם כחות חילוניות המסבבים אורות לקבל מהודו והדרו
 אח"כ האילי המערה היא הפרעה שבמילה ובערוה זכו ראש שלישי
 שמאל הם כחות ישמעאל ועשו הנחשו' מאבדכם מיאחך הוא חס"ד
 ופח"ד ובני חטמי הם תחת הירכי' ועולם נהים ואין שם שערות רמז
 לנל"ח והוד' המשפיע' למטה מהשפעה לא מעלה מהם ואין שם
 שערות כי אין לו אחיזה חצר רוחני כנגד כל אבר ואבר שלו כי בלאו
 האדם לרד שיהיה לו למעלה חצר רוחני כנגד כל אבר ואבר שלו כי בלאו
 הכי אדם לא יגלל וזהו נעשה בללמינו כדמותו :

ואם תאמר אם הדבר כאשר אמרתי יאללהו צנין אחד ברוע
 אחד ירד אחד לנה האילי כל אלו הכחות .
 אלא דע שאם יליל זרוע של ימין האדם לא יתקיים צריבו הרחמים
 או ברוע שנואל לבד הוא דין ויודקוד בדין ולא יתקיים אפי' רגע אחד
 ע"כ הולך צניתי' ומאחר שיש הוא הולך השפל אינו ראוי להשתמש
 בהם והאילוי' המרים הם מ"ת וס"ו והם אור וגם אינו ראוי הקב"ה
 שאין העולם כדאי להשתמש באלו האילי גם הנקבה שהיא העטרה .
אמר המאסף כיון דשערות בית השחי הם כחות ישמעאל
 כיון ושערות אשר סביב ביות המעור הם
 כחות חלוניות לקבל מהודו והדרו וירוח המשחמים כנה קטרונים עליו
 לקטרם כיון שכלם בתחומם להפסיק שפעם משה כי סביב רשעים
 יתהבון לכן לרד' לתת חלק לסעור אחרת .

וינתן ב"ע פרשה בראשית על פסוק ויצרתי אלהים את האדם
 ברא הקב"ה ללדם ברמ"ח חברים ובשית מלאה ושמיין ותמני
 אברין .

אמר המאסף ומה שאמרו חז"ל שפי' מלות לא תעשה
 כנגד שפי'ה גידים שבאדם ואפשר שהגידים
 הראשיים שהם לורך הגוף וצבתם אי אפשר הם שפי'ה והשאר הם כמו
 ענפים על דרך העורקים שיש בספרי הרופאים שהם סך מה הראשיים
 הם לורך הגוף קיוס הגוף והשאר הם ענפים קטנים .

תקונים (תיקון כ"ב) מאן דליהו רשימא בחותמא דלריה אינו
 חוזר בצנפיו מאן דליהו בחי' גא' דגור ליחו סומק
 בצנפיו . מאן דליהו בחותמא דגבר ליחו וירוח בצנפיו . מאן דליהו
 בחותמא דאדם ליחו אוכם בצנפיו כגונת דזוריתא דלתמר זה
 שחורה אינו ואלוה .

אמר המאסף שהוא אדם משחיר פניו על התורה דכל מי
 שאינו עוסק בתורה אינו בכלל אדם ומות'
 האדם מן הבמה אין לבד הגשמה העבורה והעוסק בתורה יש לו נשמי'
 טהורה והוא אדם לכן מאן דליהו בחותמא דאדם ליחו אוכם
שם מי שהוא מחותם אינו חוזר בצנפיו גא' דגור ליחו סומק
 מנשר ירוק אדם אוכם כגוני' דלוריתא שחורה לני חלוה :
אמר המאסף לורת אדם שהיא העורה המעולה היא אוכם
 וכן אוריתא משוס דלוחס מורה על האחות

כי הראש בחדש ששם השכל שופע הוא כנגד העולם העליון
 שהם השגלים הפדרי' מן הולרא עד המתיים הוא
 חלק אמנטי בחדש ומשם יולחי' שני שריגים והם יד ימין ויד שמאל
 ובהם נכללי' שבעה שעות והם האלכזב והד וכף והכפת והזרת
 והאמה והזרוע כנגד העולם האמנטי הוא עולם הגלגלי' אשר בכלל'
 שבעה גלגלי המנועה אשר שבעה כוכבי לכת קבועים בה . ויש בכלל
 החלק האמנטי מזה הלב בחדש אשר המחשב' בזה ממנו והנה הוא
 המלך יושב בחזירי חדרים וכל שאר אברי הגוף תחת ממשלתו והוא
 באמנטי הגוף כנגד כוכב חמה שהוא באמנטי הגלגלי' ממנו תבא האור'
 בעולם השפל הזה אשר בסבתה יעשה כל פעל פעולתיו .

וממתניו ולמטה הוא החלק הבלשי' ויש בכלל החלק הזה
 פעולת התולדה וההויה וההפסד כנגד העולם הזה
 שהוא בעל הויה והפסד .

אמר המאסף כלל הקב"ה כל מליאות הבריאה בחדש לרמוז
 שבעצלו ברא העולם להטיב עמו ואם חוטא
 כאלו פוגם בכל מליאות הבריאה כנגד עיני שפונם בעלמו שחנאו עונת
 פגם לכל המליאות שהכל כדבאמנו ואם זוכה מקיים כל המליאי' וזהו
 מאמר התנא בעשרה מאמרות נברא העולם וכו' להפרע מן הרשעים
 שמבדדי' את העולם והדבר בפסוק וק"ל .

כתיבת יד מאורך הראש עד החוטם אורך אלבע קטנה מן
 הכף עד גלגל העיני אורך אלבע קטנה מן גלגל
 העיני עד שיפוע הרחם אורך אלבע קטנה .

ובספר תולדות אדם אורך החוטם של כל אדם כשיעור אלבע
 קטנה שלו אם יתפשט אדם זרועותיו לא יאורכו מה שיש
 מאלבע האמנטי עד אלבע האמנטי הוא שיעור אורך גופו מראשו עד
 רגלו השעיני שמקוף עפחו הוא שיעור אורך רגלו של אדם . גם השיעור
 שמקוף הרגל הוא שיעור אורך הרגל . וכן שיעור אורך קף האשה הוא
 שיעור בית הרחם שלה ומשם יכיר אם האשה תלך בלעד או בריוח
 שאם כך ידה קלה תלך בלעד והדבר בפסוק .

אמ"ה בראשית האדם היא בריאה נפלא' מנועד ובשיעור איבריו של
 כל אדם אם לרובי' אם קלרי' רמז הקב"ה בהם כל
 מאורעות האדם הם לעוד או לרע מלבד העיניי' הגדולי' המור"י
 השקטונים שבמלא וכן פי' וסמני' הראשון' בחדש המור"י על מעשיו
 ומאורעותיו וכמו שאמר יתרו ואתה תחזה מכל הבט אשכי חיל
 וכו' תחזה דייקא בשרטוטי מלאם ומשם תכיר ודע מי הם אשכי חיל
 ואשכי אמת וטובי' בנע כדאיתא בזוהר פ' יתרו וישמעו ולכן טוב בשעי'
 המגפה שילך האדם מלאו מכוס' שלה יראה בו השטן במלחו ויכיר
 מעושותיו הנרשמי' שם מזוותותיו בריוח וזוהר יקרא' ברעית מיהימנא
 יש בשרטוטי הידים והמלא שרטוטי מורי' על עוונותיו ועל הדברים
 בטמדיים לעבור עליו ורמז בשרטוטי הכף עץ הדעת טוב ורע ולהכיר
 בחירתו של אדם אם טובה היא אם רעה וכו' החיים להכיר אם לרד'י
 ימים אם לא ח"ו ואם מזוותותיו בריוח או בלעד או יכה בעל אומנות
 אם לא ואם הוא בעל חולאים אם לא ואם פגם בריותו אם לא ועיניי'
 כפי' ידועי' קת' אילי המאסף דע שמשמתי' שרטוטי הידי' והמלא
 בדעותיו של אדם שהם שרטוטי מורה על גזרה רעה ח"ו וחרו בתחשבה
 השרעוטי ממנה ומתהפכת והדבר בפסוק על הרבה בשפע ועצירה
 ובסימני' לפורי' הד יכיר אם יהיה האדם עשיר או עני ר"ל עשיר עשיר
 ממש וגם משמח בחלקו לע"ס שהוא עני יש לו הסימן המורה על עושר

מדרש תלפיות את א ענה אדם ומדרגותיו

לפי שאזכיר אינו מקבל טעם לצי"ע דהו טעם התפילין שהם שחורו להוראו על האחות כמו שכתב ר' יהודה החסיד ז"ל
ירקות (קבלת סימן י') אמר ר' רבין אמר הקב"ה לא בנדע שפתיו לך יומר ירוק ועוף ובהמה מהם מהרף ומגדף לפני בראתי לך שני עינים ולה צ"י עינים לך שתי אזניים ולה שני אזניים דמיתוך להם נמשל כבהמות דנמו שתקמים מפני בלורך כמה עונה עשיתי לך וזין אתה מבין אדם ביקר ואלו יבין

מדרש [קבלת דף רפ"ג ע"ב] בעיר החכמה תענו לחכם זה תשובה שליטים אשר היו בעיר החכמה תענו לחכם זה תשובה ומעשים טובים מעשרה שליטים אשר היו שתי עינים וכו' אזניים שני ידים וכו' רגלים ורשע הגויה ופה .

אמ"ה רמ"ה אברים ופס"ה גידים שבהם הם כנגד תרי"ג מלות שבחורה ושם שבעה הדברות הם בכלל התרי"ג מלות אך הם ראשיים כך אפס"י שכלכל אברי האדם הם העשרה שליטים אך נקראים שליטים על היותם ראשיים שבאבריו וכשם שעשר הדברות היו נקראו משני עבריהם דמ"ס וסמ"ך שבלוחות בנה הם עומדי וכו' שנמלא שבעת הדברות היו בלכניי מלאן ונחלו הם עשר"י וכו' באדם יש עשרה שליטי אחריו כדאמרין בויקרא רבה הביאו הילקוט שם בקבלת עשרה שליטים ועשרה דברים משמשים את הגוף משומה לווסטא ומוסטא להמסכה ומעמסכה לקובת"ו ומקובתא לאסמובכא ומתאסמובי לברוכא קטינא ומתוכא קטינא לברוכא עבא ומתוכא עבא לבית מעייה ומבית מעייה לפי תרכא ומפי תרכא לעוקתא ומעוקתא לברא ומכלם לא היה לרין משה להוליא ולא להכניס הה"ד ויהי שם ע"י עכ"ל ה"י שליטי אחריו כשם שבלוחות היו נקראו העשרה הדברות מלך השני וכשם שבלוחות הדברות הכתובים על פני הכאניי היו נראו לעין והנקראו בלחורי הכאניי ה"י נכסי ועעלמי"ו כפי באדם עשרה שליטין נגלים שהם השתי עינים וכו' ועשרה האחרים נכסי שהם פומה ווסטא וכו' ובמקום אחר הארכתי בדמיון האדם שם התורה באורך בכל פרט עומה וכל זה שכיון שגוף האדם נבנה על דמיון התורה לרין לשמור ולעמוד ופומה ווסטא בכל דבר הפוגמו .

לוחות הדברות [דף רל"ד ע"ב] חיי האדם מחלקים ג' חלקים שהם שני העליה ושני העמידה ושני הירידה . כנגדם תקנו לנו רז"ל שלשה תפילין בכל יום צדק ערב ולהרים צדקן בזמן העליה וצבאריה בזמן העמידה ועברב בזמן הירידה להורות כי הוא יתקרב מטפיק לנו כל לרבינו באלו שלשה זמנינו עליותינו ועמידותינו וירידותינו וחולתו אי"ה לנו להתקיים ולעמוד אפילו רגע אחד .

אמ"ה סימן ל"ד לשלשה זמנים אלו שהם חיי האדם פסוק שלשה אלה בני נח ומאלה נפלה כל הארץ כלומר ג' זמנים חיי ורוחי האדם ואלו שלשה זמנים נפלה ומתחלקי' כל הארץ שהוא הרוף אשר מחומר קורץ לשלשה חלקים שהם זמן העליה וזמן העמידה וזמן הירידה ואפשר גם כן דעג' ג' זמנים אלו רמזו חז"ל באומרים ג' משמרות היו הלילה משמרי' ראשונה חמור נוער שניה ללבים לועקים ג' תינוק יונק משדי אמו וכו' כמו שפרשתימו בחיבור אחר באר הטב פוק חזי :

מ' גארנטי (בפסוק בלע בשני ועורי) עור האדם יש לו דמיון לרקיע כמו שזכרתי הוא מכסה אדם העליון ויש בו ככבים קבועי' ולמה שנגזר הן לרין כל הארץ שהוא הרוף על ידי ככבים חוזן לרקיע כן באדם התחתון הגור מכסה גופו וכל מה שנגזר מתרחף על ידי השרעוטים .

שוב הארץ בשם פרקי היכולת שכחיות הקדש הם נוסעים עם המרכבה ואינן הולכים במרוצה אלו מכים אותם עד שיתנו מהם נלווי אש וצבא מעטרו ונעושה מהם ריות להאיר במגורה העליונה וכשנגול איזה תינוק מנישראל מהקנים לו נשמי מאותן הגרות לכל תינוק ומינוק נר אחד . והכשנה כשהיא למנהג היא שואב' חיים כל ימי חייתה מאותה הגר לעבדו ולכשכבה הגר למעלי' שות ארוה אדם ע"כ .

ובקרבו שבת דף ל"ב ע"ד . פירש עם זה כונת פסוק נר ה' נשמת אדם ר"ל אותו נר שמאיר לו הוא נשמה של

אדם למנהג ע"כ ונראה לי זהו שאמר הכתוב כי ענוך מקור חיים באורך נראה אור ר"ל ענוך למעלה הוא הנקור על חיותו ונראה שבאורך שמאיר לך למעלה נראה ג"כ אור למעלה וכל כדו לעבוד משם חיים וז"ל מקור של חיים ענוך ובהו מתייבב ענין ממורה של מטה מדליק כנגד המורה של מעלה מהשפעתה ענין שם באורך .

אמר המאמר נראה במאמר מלמו לחקור באמרו וכשכבה הגר למעלה מת אותו אדם מדליק שייך כיבו של מעלה שהוא אש עלמי' דשבלמו באור של מטה ששאר באמצעות השמן ככלות השמן נכבה האור המאיר ונראה כשחיות הקדש נושאים המרכב' הוא מכה קיום המלות באן למטה שמוסיפים כח בפמלייא של מעלה ונמלא אותם המלואות שיתנו הם מכה המלואות ולכן מדליק מהם מעטרון נר לכל נשמה ונשמה שיהיה מאיר לו ובשוד שדדם למטה עושה תורה ומלות הוא כשמן לאורו נר של מעלה אמנם כמותו השמן נכבה אותו נר ומת האדם והוא שאמרו רז"ל זכה מוסיפים לו דקשה אם חייו תמיר בוארו נר מה איכפת אם זוכה אל או אלא הוא אשר דברנו שהשמן של אותו נר הם המלות שאלה עושה וצביוולם נכבה הגר לכן כשזכה בחורה ומלואות מוסיפין לו חיים מצום שהטיל שמן בוארו נר והוא כונת פסוק לעולם יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר שחז"ל דרשו פסוק זה על ענין התורה והמלות והכוונה כשהיו בגדיך לבנים רמז על עסק התורה והמלות המלבין העונות אז ושמן על נר של מעלה שהוא למעלה מראשך מונון לך למטה אל יחסר ומאריך ימים :

ובמאמר עלמו מתייבב פסוק ונר אלהים ערס יכבה ושמו אל שובב רמז על נר של מעלה שנקרא לו אלהים ערס

יכבה כדי שימות עליו וזוהו אל שובב וכו' .
וזהו כונת פסוק נר ה' נשמת אדם חופש כל מדרי ענוך יראה נר ה' שהיא הגר שמדליק מעטרון היא נשמת אדם שנשמתו באדם תלויה בעוד שמדליק אותו נר וחופש כל מדרי ענוך אם מקיים המלות כדי להאיר כדפירשית :

והרמז בזה במאמר חז"ל אמר הקב"ה נרי בידך שהיא הנשמה ונרך בידי שהיא התורה נקט הענין צנר לרמז על האמור וק"ל ובהקדמה זאת מתייבבים פסוקים ומתמרים הרבה ולא רחיתי לכותבם כי הם מובנים מעמלם אבל המאמר שהזכרתי לשור באצבע על מה שכתבנו שהמלה גורם אור לגר של מעלה והוא לעמוד במדרש פ' תזוה פ' ל"ז אמר הקב"ה יהי נרי בידך ונרך בידי ואינו נרו של הקב"ה זו תורה שנאמר כי נר מלוא ותורה אור מכו כי נר מלוא אלה כל מי שעושה מלוא הוא כאלו מדליק נר לפני הקב"ה וממיה נפשו שנקרחת נר שנאמר נר ה' נשמת אדם ע"כ הרי בדיחי שהמלות שאלה עושה מדליק נר לפני הקב"ה דמיון הגר מדלוק שהדלק מעטרון כמדובר שהמלוא לאקו נר כשמן לנר זה של מטה ועל ידי כך ממיה את נפשו משום שבעוד הגר של מעלה דולק הוא חי .

ענה אדם וישמעאל

חן טוב טעם שלה רלה אדם לעבור את ישראל דרך ארצו כי הוא אחר כך לתבוע חלקו מישראל ואם יניח להם לעבור אין כל מחילה גדולה מזה מעוה כבעל דין שחמסו על השער שאינו יכול לעורר אח"כ .

ספר כד הקמח ברבינו בחיי ז"ל דף ק"ע ע"ד מלכות אדם נקרא דומה על שם שלה נחבלי הקץ טעם אחר כל הנביאים ידעו ומכירין כל החיות בשמן חוץ מן החיה הרביעית שלה הזכירי' בשמן לעולם שנאמר וזרו חיות רביעה ולא מנינו מי שהזכיריה בפירוש כי אם אסף שנאמר יכרסמנה חזיר מיער בעיני' התלויה כי כן הם עובדים לתני .

שם ומתן ה' אלהים את כל האלמות האלה על אויביך ועל שונאיך אויביך רלו בני עשו ושונאיך אלו בני ישמעאל ושני ארצות הללו הם תרי חוזה דרבה נר מנה ושתי ארצות הללו קראן שלמה הע"ה שתי צנות שהן מונומות לניהוס ועליהן הזכיר ישעיה ע"ה המתקדשים והמנערים

מדרש תלפיות אות א ענף אהרן

אמ"ה כפי דברי ר' יונה המדקדק הזכיר הכתוב לעקב במקום חזר נראה שזוהא לעקב לומר לך מה אהרן כהן גדול גם יעקב היה כהן גדול כאח"כ הביאו הילקוט פי' וישלח אמר הקב"ה למיכאל עשית לכהן שלי בעל מום ועל יעקב קאמר ע"ש לך במקום אהרן הזכיר יעקב ללמדך חידוש זה שיעקב היה כהן גדול כאהרן המפורש בתורה ענין הכתוב

ענף אהבה :אהבת תברים ואיהבים

רקאנפי מזהו לזוהבו ולירא ממנו ועשם אחד לאלו והעטם הוא שזהב יולאת ממדת זכור והיראה היא מדת שמור והענין כי האש יולא מן המים כמו שכתוב בספר ירמיה אש עשית לךב מרמה היראה במדות עשה את ה' אלהיך מירא ואל"פ ש היראה היא מרמה שמור

שם הכלל הוא שהאדם נעשה צורת העלויה זה המנוח לזכור את אהבו וזמנו מפני שיבה תקום דע מה שאמרנו ר"ל את ה' אלהיך מירא לרבות תלמודי החמים לך זה לכבוד השפע מן התכונה נאלץ ממנו וכל זה את היראה כי בדרך ה' אהבה יולאת ממדת זכור והיראה ממדת שמור כמו שביארתי לך למעלה

ס' החסדים פי' תל"פ פעמים מן השמים שאדם אוהב אשה ואשה את איש אע"פ שאל יחקה כדי שיוקף בנשים אחרות שלא נצורו לו - כתב בס' החינוך חכם אחד לזו את בנו לפני מותו ואמר לו בני כמה אוהבים קנית בחיך אמר לו כבר קנית אוהבים עד

מאה ח"ל בני אמרו התכונים אל תחבה ואל תלל האוהב כמיר שמתסוה ותבטחו ותדע באמת כי איני שולחתי לפניך את קניתי בחיי כי אם חלי אוהב ואהתי קנית מאה ואתה קן ובחנת אל תמלא בבלם אחד סוף דבר תבטחו וכן אמר שמד בסיון עד שש אל אביו וח"ל אבי קרה לי כאשר אמר' בחסד רבים האוהב' במספר ולעת האורד'סמועתי' אפר החכם סודך אסיריך ואם מגלחו אתה אסירי' אפר החכם אל תגלה לזוהבך מה שמסתימ מאסוף אל לא בחתונ' פעמים רבות להיות אוהב נאמן פן יפוך שולחך ויגלה סודך

אמר החכם אל תשנאו רעיכם בלבבכם אם נאמר לכם עליהם להרע או אבק לשון הרע רק אתם בעממכמתוכחו עמיהסוכמת מגולה ואהבה' ס' החרדים וכו' ע"כ יש לאדם בכל יום לעמים לעורר אהבה ולומר בפיו פסוק בלדן ויראו ויראמו - יתברך כגון מלא לך אהבה כבוד ופסוק גדול העלם רוב העלייה אשר עשיתך פקחות על כל דרש בני אלהי עולם ה' וכיוצא בזה. וכן היה נוהג מורי הרב החסיד כמהר"ר יוסף סאגים זלה"ה ובתוקף חיבה לעמים ובגן אדם תלמידי לשון נוסח תפלה דרשה השנה אשרי איש שלא יתבאר וכן אדם יתאמן כך

רבינו תם ז"ל כתב בספר הישר וי"ל להבה נבנתו בעשר דברים מהאוהב הא' להיות אוהב תורת אלהיו השני להיות מהנה בתענוג עבודת האל יושר מכל תענוג השלישי למאוס מואם הבורא ולהוהב האל הרביעי להיות אהבתו בעובד העולם הארץ לאדם לעבודת האל ויתברך הששי לכל יקדים עסק מעשקו על שם האל יתברך השביעי להודיע לבני האדם אהבתו באל יתברך ראה לומר וירעמודיים בדרך שרה לזוט על הטוב ולהזכר מן הרע שיהיו אוהב לאל יתברך האהבתו הח' לל יזמיע לקול מסיחים ומדיחים בעבודת האל יתברך ואלו ללעג ולענוים ולתפתת המצרפי' והששי ח' יעורשו עליו מאורעות מעוב ועד רע אל יבעט בעבודתו המעשיר לל תהי' עבודתו ע"מ לקבל פים כי אז תהיה עבודתו תלויה בדבר ואלו עשר כשיתקבלו בחדם נקרא אוהב האל יתברך והוא הסוד בתפלות ועל אלה המדות נאמר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך ע"כ רבינו תם ולי האציר ירא' דלפטר ועל זה עשרה תיבות בפסוק ואהבת את ה' אלהיך

אמ"ה אפסר לומר כיון שעל עשרה דבריה'לו נאמר ואהבת את ה' אלהיך דבריה' ר"ת ז"ל דלכן נוסח הקב"ה עשרה חלקים בחדם שמוי"ר א' ודבר וכו' כמדת מר"ל והוא על דרך מי הקדימתי ואשלים שיוקשעמיד האדם להבה בעשרה דברים מקדים לו עשרת דברים המעולים בעצמו

כל פי' הפירוש קוד'האין והתם כתיב הבלא ירש יעקב ויחזקתה ישראל משמע האין תחלה לפרח וכן הוא דרך כל פירות להיות לין קודם ולפי מה שערטנו דעל מקלו של אהרן היה זה לבד וזה לבד ולא במקו' הפרי אינו קשה מהפסוק ויולא פרח ויולן לין אינו משמע והפירוש קודם האין והפירוש היה לבד והאין לבד כאשר פרשתי וזה בל לאשמיעיך אלל והאי לעולם רגילות והאין קודם הפירוש כמו שמשמע מזה הפסוק ירש יעקב

וגם מתוך מה שמקוין בתוספות של אשכנז מאי קאמר המקרא שאמר ויולא פרח ויולן לין ויגמול שקדים משיבין ידע משה שכן היה והלא פרחו וכל ופי' זה היתרון והפירוש היה לבד והאין לבד והשקדי' לבד אינו קשה כלום

ועוד וכל לתוך לתוספות של אשכנז כגון שראה אותם כל הפרחי' שחיו על הקרקע כדרך שפולסים עמה מן האילן ויושב' בקרקע תחת האילן ועמה ראו כלל הפרחים והשקדים והתוספות של אשכנז מקשוין והכתי' והוא כפירוש עלמה כלם משמע שהפירוש רגיל להקדי' האין ואני אומר שגם זה היה משמע גם והיה הפירוש לבד ויולן לבד והשקדים לבד

אמר המאסף נראה לי שבמדת אהרן ג"כ היה כדור כל העולם האין תחלה ואח"כ הפירוש וכשם דכתי' יולן ופרח ישראל שהאין תחלה ואח"כ הפירוש כדו' שלל ויגמול מקום להרבה אך אירע במטה אהרן כמו שאירע לפעמים עכשיו שאע"פ שילא הפרי נשאר בראש דבוק בראש הפרי יש קלת אך אירע בשקדים אלו שנשארו בראש השקדים כמין לין קלת אך מלא ויבה הירות שקדם לפני בדרך העולם ושיעור הפסוק ויולא פרח וע"כ יולא הפירוש עדיין נשאר בדרך מה שזיין לין תחלה ולא נפל לין ויגמול שקדים היה האין בראש השקדים וזכה לין קושיא מחזקיה שהפירוש נופלים קודם הפרי משום שאין נשארו דבוקים בפרי ממוזר וגם אין קושיא דמשה כידי ידע דבך היה ויולא פרח ויולן לין ואח"כ ויגמול שקדים משום שראה אותם דבוקי' בפרי שנשארו שם רושם וגם אין קושיא מפסוק הבלא ירש יעקב יולן ופרח ישראל לעולם כך הוא שהאין קודם לפרח וכן שיעור הכתוב ויולא כולומר שכלל הפירוש עדיין דבוק לו האין ויולן לין ואע"פ שקדם האין לפרח ע"כ לא נפל האין בזה הפירוש כדפרי' כתיבת ד' כהן שעבר ע"י פסוק ועבורה אהרן ששעה את העגל ה' כהן גדול לפרסם שאין ידו במעל כי לשם שמים נתכוון שלא יתקיים בדם אם ירבו נבוקדם ה' וכו' וכהן שהרג את הנפש לא יאחז את כפיו ופנחם הרב למורי וימתו לו כהונה עולם לפרסם לא אינו בכלל הרב נפש כי יל השופך דמם של רשעים ח"ל הקריב קרבן

אמר המאסף מענין העגל נלמד משבות רבים כדלח"ל לא דור התדבר ראויים לאותו מעשה אלא שאם חטא לצור וכו' באופן שהעגל ששעה אהרן גרם ליהוד המצווה בעולם המכונה על כל עון ופסע דהו כנגד מדה להיות גדול לכפר בצדדי הכונה על עוונותיה' של ישראל ולכן תיבת עג"ל ר"ת גדולה עבירה לשמה פנחם הרב נפש אחד שהוא זמרי לעורר חרון אף מעל ישראל שלא יכלו וממלא גרם חיים לישראל מזה שגם מדה הכני עתן לו את ברית שלום וי"ו

דשלים קשיאם כנגד מדה הכני עתן לו את ברית שלום וי"ו דשלים קשיאם כנגד מדה הכני עתן לו את ברית שלום וי"ו

מנחה בבלוה ק"ה א"ת אהר"ן ס"ת חתן ר"ל חתן חתן כהן פאר אמ"ה רמז חתן בלקיחת אהרן לומר מה חתן נמחלו עוונותיו כדלח"ל כך אהרן נמחלו על עון העגל ועוד רמז מה חתן חטו בעיני העם אף כהן גדול לר"י שיהיה יפה תואר ויפה מראה שחמו ה"י בעיני העם ד"ק רימתי סוף ס"י ל"ג גם זרע עמך וזה עבד האלם מקחת מוצרו

מועלה לי' אשיב את שבוטם ויחמך רבי ר' יונה המדקדק כי יעקב במקום אהרן לפי שזכר שמי המשפחות וכן אמר בל"ב מדות של ר' אליעזר בנו של ר' יוסי והוא חלילה ליהודה שאינו ענין ליהודה שהרי אכל הוא ענין לחברו כמו ואלה ליהודה שאינו ענין ליהודה שהרי נאמר שמה ה' קול יהודה תהיה ענין למשעון כיוולו לו גם זרע יעקב וזה שאינו ענין ליעקב שהרי נאמר יחאק ויעקב נתנו ענין לאהרן ראי' לדבר שמי המשפחות שאמר

והרביע ז"ל אך מי שהוא מרע יעקב אלאם בעבור שאמר' תורה שלא יאה מותל בישראל כי אם מעקב ועוד שהיא מתקשחת דוד והס' שני מעלה

וגם אביו ואמו ותימין זו עשרה דברים חמשה כנגד דברי' האמור'י במורה וזמנ'כבודו מנו שכתב הרב ב"י ז"ל בורה דעה הלכו כבוד אב ואם סירי'ת איהו מורא לא יעמד במקומו המיוחד לו לעמוד אם כבוד וקיי'עם חבריו וכו' שני לא יבט במקיי'מיוחלו להס'בציוו שליש' לא יסאו' דברי' ר"ה

מדרש תלפיות אות א ענה אהבה

תכונא תשמיש בראשי תמן בת והאי בת נקודה סתימאה
באורא עלה תאמר שמרני כלאשון בת עין והאי גיחא
באור וביה תאמריד אור וננין דא תאמר וירא מלאך ה' אליו
בלבנת אש .

רבינו בחיי ז"ל פ' בראשית כתב הרמב"ן ז"ל כמו שיש
בארץ כח הלמניחה במקומו ממנה כן ברקיע
מקומו מוכנים ומזומנים לקבל האורה והגופים האלה מקבלים אור
מזהירין ולכן יקראם מאורוי ולא אורים אע"פ שקראן המזמור כן
לעושה אורים גדולים עב"ל .

ויתכן לפרש יהי מאורוי שאין המאורוי האלה מקבלי האור מן
האור הראשון וגור עתה במאמר זה יהי מאורות שיחפשו
מן האור הראשון הוא מאורוי רוחניים שהיו מאורוי למאורות שעל
הארץ וזהו שאמר הכתוב והיו למאורוי ברקיע השמימי האלה מאורות
למאורוי שעל הארץ כי לא אמר הכתוב יהי מאורות ברקיע השמימי
למאור על הארץ אלא הכן כי המאורות הראשונים שהזכיר יהי מאורוי
הם מאורות רוחניים מקבלין אורם מן האור הראשון ומשפיעין
אותם במאורות של מעה והם תענוג נפשות הלקיזים מקיימי התורה
האמתי .

וזהו שאמר הכתוב והיו לאורות כלומר והיו אותם המאורות
לאורם שהיינו אותיות התורה שהיו זוכין ומתעוררין בהם אם
שקיימו המצוות שאמרו בהם אות כגון מילה ושבת וספיילן .

אמ"ה ויתכן לפרש והיו לאותוי כלוי המאורות שהם שמש וירח
והיו לעשות בהם אורות ומפאטים כגון יוהע שאמר שמש
בנבעון דום וירח בנבעון אילון ומשה רבינו ע"ה דרשע שריעה שכל
ואמר לפרעה כשיבא השמש במקום הזה וכו' וכן בישיעה עם
חוקיה במעלו השמש וכו' וגם יהיו המאורות למענידים למנות מועדי
וגם ולימים ושנים לימים ולרשעים ושנים לנדיקים שדרשע כשנכנס יום
א' מן השנה נחשב כל השנה ומקרי אובל לדיקוי משלי שנותיה
וכדח"ל יודע ה' ימי תמימי' כשם שהם תמימי' קך שנותיהם
תמימי' .

ס' החסידים סי' ר"ל אם רואה אדם מאורות לוקין כגון
לכנה לריך להתענו' שארי בשביל חלום מתענה
בשביל כל העולם לכ"ש וכן הגביר כשהיה רואה הפורענות היה מתפלל
ואומר להם שיזכו ויולמו .

שפתי כהן בששת ימי בראשית היה כולו יום ולא לילה זה
שני מאורות הגדולים דוגמת לעתיד והיה אור
הלילה כלאור החמה עד לאחר שחטא אדם הראשון שאמר שהעולם
חסך בעדו .

רבינו בחיי ז"ל פ' נח ועיין שם הראיות אשר הולאחידן מאור
כשדים דע כי לשון אור כולל שלשה ענינים
בקעה וחר ואש .

ענה אוב ובערת אוב

רש"י ז"ל פ' שופט' כגון המעלה את המת בזכורו וכו' מפרשים
ז"ל מהו מעלה את המת בזכורו הלא כשבעל אוב מעלה
את המת ומעלהו רגליו למעלה ושבעתו אוב העלה לשמואל עלה ראשו
למעלה לפי שלמלך עולה כך משום כבוד מלכות ומשם הבינה האשה
שהיה שאלו משום שכל המתים שהיה עולה לכל אדם היו עולים רגליו
למעלה וזה עלה ראשו תחלה בשביל כבודך שאחיה מלך וכו' ולכן נקט
רש"י בזכורו בשביל שזכרוהו דהיינו האבר של המת עולה עם רגליו
מתחיל .

אמ"ה ויכול לומר דנקט בזכורו על שם שמעשי' כאלו נעשים
בכשופי ועל ידי שכבת זרע כאח"ל גבי בלעם הרשע שהי'
מתמא עלמו בכשבת זרע על הלליתו ועיין בזהר בענין זה באורך
ואפשר שכיון שהשקוף הוא על ידי כמה שפועלי מזכורו דהיינו שכבת
זרע נקט המעלה את המת בזכורו כלוי בזכורו של העושה המעשה
ולרמוז אגב אורחיה על גדל עונו הקביר בזכורו כמזכור .

דבריו רבינו לא יריע את דבריו בפניו אפי' לומר נראין דברי אבה חמישי
שלא יקראנו בשמו לא בחייו ולא במוותו הרי חמשה דברי' במוורא .

וחמשה של כבוד אחד מאכליו ומשקוה דאכליה ושתיה חד
תשביין להו כיון דשתיה בכלל אכליה היא שנית
להבטו שתי' לכאורה רביעי' להכניס חמישי' להולילו כמו שהוצא בסי'
הגזר ס' צ"ד' י' גם הם כדיוחס שותפים למקום בענין כוולד הנולד
עושי' כמותו יתברך השוקף עמם אונתנין גם הם כל אחד חמשה כנגד
המש' דברים של מורא וחמשה דברים של כבוד שחייב ללבוז עמם
כי אלו וזהו כי חמשה חלקים כנגד חמשה דברי' שיש בכבוד כמזכור
שהבן מכבודו כעבור אוויו יתברך לפי שהבן מכבוד יותר לאמו שמגדלתו
דלכן אמר גבי אב כבוד את אבך כעבור מקדים לאב כדח"ל לפי שמגדלתו
אמו וכו' וכנגד חמשה של כבוד שעתיד ללבוז בו מקדים לתת לו חמשה
דברים וגבי מורא מקדים לאם אמו ואביו תורו וכו' לפי שגבוי
לפניו יתברך שהבן יותר מתירא ממבוי לכן מקדים גבי אם היראה
והכה כנגד חמשה דברים שמשעבד הבן לשמור מענין היראה גם לאמו
כעבור אוויו יתברך לכן מקדים בפניו בחמשה דברים כאשר עשה האל
יתברך שהקדים לשלם לו בעשרה דברים תחת אהבה ויראה באדם
בעשרה דברים להאבדו ולעוודו כמזכור .

וזהר תש' כל אילן חבזיה דלא רחמינו אליו לאילן אסתלקו מעלמא
עד דלא מטא זמניהו כל כבדייא ביומי מרי' שמעון רחמינו
דנפשא ורוחא הוה בנייהו .

ענה אור ואור שד הקב"ה ואור שד מעדה ומאורות ואור כשרים

הראב"ד (דף ה' ע"ב) דע אהובי שכשם שהחכמה הזאת מאירי
לכל בשר כן שמש ומגן ה' אלהים הוא אור לנשמתו
וגשם שעל ידי השמש הזאת יבדיל בעל בכשר בין הלורוי' כן באור השמש
ומגן ה' אלהים יבדילו הגשמי' בין כל פרט ופרט שכל עולם ועולם
מ"ם וכשם שהשמש מגביל ומעצב האור' עד שלא יגיע הבדל ביניהם
לכל בעל בשר כן בחשך שהוא תמורת האור' לא יובדל בין הדברים
והחשך הוא אורנו העדר האור' לנד אכל הוא דבר מרי' שני כי הנה
החשך יכסה ארץ וערפל לאומים ואומר ורשעים בחשך ידמו ועל כן
לאמר כהבדל הוילון ההוא בין האור של נשמת רשעים ובינים אפי'
הגשמי' האלו כמבלי עינים כי עינים להם ואלו יראו ודרך רשעי' חספלה
לא ידעו כמה יאכלו והיא ארץ עיפתה כמו אופל למנות ולא סדרים
ותופע כמו אופל וליפידך רועו (גבורה) רוממותם (תפארת) חסדר
חו היא מניעת האור וזהו סוד פירוק האברים ב"ם ע"כ .

רעיא סהימנא פ' תל' דף ר"פ ע"א אור דיומא
קדמאה אחזוי למשה בסנה' .

ספר החינוך ז"ל נתכוון משה לתקן יבי אור ויהי אור של
מעשה בראשית שהוא סוד עשרה פעמים הוי'
עשרה פעמים אהיה וכו' .

מגדה עמוקות אופן קב"ה י' שלשה מיני' אורוי' שלשה
מדרגו' זו למעלה מזו אור חילון אור
פינימי אור מקיף וזהו סוד באור פ"י מליך חיי"ם ר"ת פני"מי
מקיף ח"ו"ן אשר עליהם נאמר ויאמר אלהים יהי אור דא אור חילון
ויהי אור דא אור פינימיות וירא אלהים את האור כי טוב דא אור
מקיף .

וזהר מהאור שגנו הקב"ה מנשט ימי בראשית לית לך בכל יומי
דלא נפיק מיניה בעלמא והקב"ה זן עלמא עליה וכלל אתר
והענין באוריייתא בליה כהר רגא נפיק מההוא אור דאתמשך על
ארצו ונעלן :

ילקוט ויחל דף קמ"ה ע"ג דע מה בחשוכא אל תקרי מה אלא
מאה גדול האור של מעלה שלא יתכן לבריות אלא ה'
ממאה .

אמ"ה תיבת מ"ה עולה מאה כיול כל מ' מוליא מ' כל ה' מוליא
ה' הרי ל' ומס וה' ע' והתיבה י' הרי מאה .

יה מדרש תלפיות את א ענה איב ובעלת איב

לא ימלאו שם גופו עד אחרי חזרתו וגם אני המאמר שמעתי בודאי עכ"ל.
ידקוט שמואל האשה בעלת איב היתה אמו של אבנר.

ענה אומות העולם

מדרש רבה פ' גשא פ"ע שמי' משפחות יש בחרץ שמכירים את אביהם ואינן מכירי' את אמותיהם ונקראו מלכות ושמותיהם משפחות יש בחרץ מכירים את אמותיהם ואינן מכירים את אביהם ונקראו פלגשים שהפלגשים חסדות ומשאר אינן מכירים לא אביהם ולא אמהם אלא משמותיהם ועליהן נאמר ועלמות אינן מספר. **אמ"ה** לא ידעתי מליאות אינן מכירי' את אמותיהם כיצד הוא ואולי אומות אלו שטופים בזימה הם יש ביניהם שאתר שחלד האשה הבת או הבן הראשון במית' את האשה דכיון דהאשה מתעבר' תכחש ויפיה כדאי' ביבמות פ"ג לוקחי' אחרת תחתיה וכיון שחלד עושי' לה ג"כ וכן כולן ובה' יש מליאות שמכירים את אביהם ולא את אמותיהם ובחלוקה שלישית. והשאר אינן מכירים לא אביהם ולא אמותיהם אולי יש בין האומות האלו כשהאשה יולדת משליצין הולד בחוף וחסרו מאתק ארמו ומגדלו וכן עושים כל אחד ואחד מהם ומגדל שבין ארמו מביר לא לא ולא אם.

מחנות כהונה פרשת ויקרא סוף פ"ג וז"ל ברבתי הטיני' כבוד גירסא זו בסוף הפרק ואמרו חז"ל במשנ' בפי' כל המנחות ואפילו אומות העולם אוהבי' את ישראל וזהו עלמות לשון עולמות לומר אומות העולם ע"כ.

אמר המאסף הרי אמרו רז"ל במדרש פרשת תולדות כל האומות שזאבים וזאבין וזאבין כחן דאפילו אומות העולם אוהבים את ישראל ועוד שבכל דור ודור עומדי' עלינו לבלותנו והקב"ה מלינו מידם ועוד לחז"ל גדול הרוע' המלינו עליה משבעי' זאבים וכתבי' בלא נענו ערף לטיהיהם וכו' ובמסכת פסחי' גפי' של רומי בה' סלקינן ובה' נתתינן לבלות אתכם אלא שאלו חוררים בנו משום מלכותא קטיעא והרבה מתאמרין ופסקינן אינן מספר מורים בלעבע על שגת האומות עם ישראל א"כ איך קאמר ואפילו אומות העולם אוהבים את ישראל.

ודכאורה רח"ל במה שמכנו הראשונים' דלמה אומות העולם רודפי' ישראל בשאלו' וחקירות מהם שאין ישראל להם אלא שישאלו בהיותם ממוחזקים בתורת אמת אין להם לודן לחקור מאומות העולם לידע איזה הדרך ילכו בה מה שאין כן עכו"ם שהם מסופקים והמסופק רודף אחרי החקירות ע"כ תוכן הדברים העולה מזה שבראשית האומות העולם שהאמת עם ישראל מדר מולם אוהבים לישראל שהאמת נאבדת.

אך גוברת הקב"ה ומבטלת אהבה ומבקשים לבלותנו וכאומרים חז"ל גדולי' גמלא שמקלקל את השורי' הרי שהקב"ה מקלקל האמת אע"פ שכלל מסור בכל העולם שהאמת נאבדת לכלם. **עיר** תחומים לבלתי אלא שחזורים ואוהבי' לנו לתת לנו מושב ומנוח ביניהם משום מלכותא קטיעא.

מדרש רבה פרשת גשא פ"ה הקב"ה מנפה לאומי' העולם שמה יעשו משבו' ויקרבן לתחת כפיפי'.

שם יפהלך במשנ' של גלות שהאומות גזלו ישראל אינן חוששים עליהם עון אלא חושבי' מה שעשוין להם מן היום.

עוד שם ג' אומות אחר הקב"ה לישראל לכשיכנסו לארץ לירש את ארצם מואב אדום פלשת' וכו' ועל"ל עמיד הקב"ה להחירם לישראל.

גלי רויא נתקבלו אומות העולם וטריה' אמרו לפניו רבש"ע אמתו ג"כ מן יצור כפיך איב אחד כלנו כשם שעשית תקנה לאלו לירע אברה' ע"י גלגלי' סוף כלם יש להם חלק לעמלא דלתי' מה ראית שגהרת בזרע אבדיהם יוחר מכלנו כשיב הקב"ה א"כ: הייתם עושי' כמו שעשה אברהם שהביד אותי מקטעונו ויכנס לארץ כשד' לאברהם ואחם רחמים שהלתי' אותי מידכם מהאש של יעלע עס

יאבב אכתוב מה שכתב בפי' החינוך פי' שופטים סימן תק"ב ענין איב וידעונו שהוא ע"י כסוף שהמכסף משיס לתוך פיו עלם ממיה שמנה ידוע ואותו עלם מנדר ע"י כסופו וזו היתה ששמה ידוע כתבו הגאונים שהיא גדולה בחבל גדול שיוצא מן הארץ כעין חבל הקשאין והדוניעין וזרמו כזורת אדם בכל דבר בפנים וגוף וידים ורגלים ומעבורו מחובר לחבל ואין כל בריה יכולה ליקרב כמלא החבל על פי שתי' רוחה פנימיותיה כמלא החבל וזרפת כל מה שמתה להשיג וכשגאים לזדה מורים בחליים חבל העגל בע שנספק והיא מתה מיד.

ובירושלמי וכלאים אמרו ז"ל צפירוש כי עם אבני הסדה צריחך ברע עלם הוא והוא חיי מן עבודיה חופסימין ועבודיה לא חיי עכ"ל.

אמר המאסף תמיה אני מאד דכיון שמין האדם גברא בללם אלהי' ברכיביו כי בללם אלהי' עשה את האדם איך ולמה ברא חיה כזו בללמו כדמותו לורת אדם וקבלתי מזה ז' וזר בחרץ משבבת זרע של אדם שפנמי' הרועי' מוציאי' את הארץ בזמן החום ונבלעת אותו זרע בחרץ ומתהווה לורה זו וכו' ומלאה שהיא תולדת אדם ולכן נוצר לורת אדם וכן שמעתי על ההוראים שהם כזורת אדם שמתהווה בחרץ על אופן הכו'.

אבר לבי אומר שמקב"ה זכר עשה לנפלותיו וכשם שהינה קלת מהמגדל והינה גם תיבתו של נח משום זכר עשה לנפלותיו כדחז"ל חיתא בילקוט גם ביצירת האדם מן הארמה שהדיבר קשה לכת המניין שאי אפשר לכן עשה זכר לנפלותיו שימנח מן הארמה חיה כזורת אדם כדי שיראו וידו בעל האדם ביצירת אדם הראשון שהיה מן הארמה.

עוד נראה לי מנעשה הקב"ה שימנח הארמה לורת אדם להודיענו חסדיו הרבי' שעשה לנו עשה את האדם לעשות לו אופנים שיכניע וישפיל לפני לקיים מלותיו ולא יתעם את להרבות שברו שהרי היכולת בידו לבראתו מן הארמה כאשר עיניה' רואות חיה האלו ויולת מן הארמה אך לא עשה כן לא גזר כן כי אם שיהיה ילוד אשה עובר נמקום השתן שני פעמי' חד כשמוצאו אביו וחד כשילדתו אמו כדי שכל ידי כן יכיר נפחיותו וישפיל עלמו ויכנע לזכו ולהרבו' שברו מה שאין כן אם היה אדם נוצר מן הארמה כי אז לא היה מקום לומר לו חזור לחחורך ודע שגתא מעיפה סרוחה.

בענין הבעלת איב שהעלה את שמואל רב האי ורב סעדיא הגאונים ורבי' אומרים שהי"ת החייה כרזונו ולא בהכרח האשה ויש אומרים שהעלה את העולה את שמואל אצל היא הכירה שאלו בשבא לפניה והיא החביאה איש אחד ובחכמתה טובו השערתי' היתה עושה שהחנכה הטיב הדברים ההם הרלי"ג ז"ל בספר מלחמת השם אומר שהכל היה בדמיון שאלו ששקעו כל כך בדמיונו שגרה לו כאלו היה שמואל בעלמו. עקידת יצחק פי' קודשים אומר כי לא היה אפשר להעלו' שמואל מרוב קדושתו ימנע עם הקדושות מוכיח ששהתחילה האשה לקסום עלה שמואל מאיליו ודבר מה שדבר ויש אומרים שהאשה לא העלה גוף שמואל ממנח אלא שד נכנס בגוף ההוא והעלה והשיב על שם שמואל ע"כ. שלשת האקבלה דף פ"ו ע"כ.

אמ"ה רובם דעות נפסדות הם לבר דעת רב האי ורב סעדיא והרבא"ל ובעל העקידה שהם נכונים שכל דברים מוכימים למאמרם חז"ל שחמרו אינו עולה בשבת וכו' ולדעת שהאשה החביאה איש אלדעת שהיה דמיון ולדעת עשה שד וכו' מאן דבר שגיה שבת או חול ועוד דרשו רז"ל שראחו האשה עוטה מעיל על שם ומעיל קטן תעשי' לו אמו ועוד אמרו למה הרגותי' שחמרו ד שמואל לשאלו כשם שפטרעיס מן העובדים הם נפטרעיס מן הגעבדים ועוד אמרו אלהי' עולים מן בחרץ שהעלה שמואל לנפשו עמו כעבודו שמתעבדו לרין וכו' והרב' מאמרים כאלו מוכיחי' שהיה שמואל ממנח שיש כח לבעלת איב להעלות המת ועוד אמרו שיקלה להעלותו על היות בחוף י"ב חדש למיתתו והדעות הנכרי' מנחיבים כל המאמרים.

עוד שם כתוב על פי ר' יהודה החסיד ז"ל כי כאשר הבעלת איב עולה ג' אומות המת אם ידקו בקבר האיש שהועלה

מדרש תלפיות אות א ענף אוריה

עם כל זה . לא האמנתם בי מנאף ואיך אל תדבר עמם מטוב ועד רע .

ענף אוריה

אהבת השם חטא דוד שהרג את אוריה חברו בני עמון מנאס שהיה עליו אורת דרקון שהוא ע"ז של בני עמון והיה מוסף עומא' לאוריה .

ענף אייר

בס' הנמצא דהרמב"ן ח"ל בסם ית' ויתעל' שהוא צו וקיום האויר צו וקיום הכרוא' באויר והאויר נברא מנח הש"ת והראי' שנוכל להפרידו קלת בנפישת האויר וכל דבר שנוכל להפריד אויר דבר המחקי' וכל נברא בעל נפש שאין האויר מניע לנפשו מיד הוא מת ואפילו הדגי' ואפילו האש עד כאן לשונו .

אמ"ה שמתני' ששם יסתמו נפשות אחת כל החלונ' והסדקים שלא יהי' צו אפי' כמלא מחט שזכנס בחוכה אויר מיד נופלת הבית לפי שהאויר מקיים הכל .

וכתב רבינו בחיי ז"ל מס' הבהיר שכל דבר שהוא יותר הכרחי לחיות האדם בראו הקב"ה ברחמי כמו האויר שהוא חיות הכל .

מנורת המאור דף י"ג חלק ב' פ"ה האויל ממלא בטנו ואינו חושש להולא' ממנו כי יחשוב באלותו שלא נברא בעולם הזה אלא לנשות ואינו אומר מן בעולם הזה אלא אכיל' ושתיה בלבד ורמז לדבר פתיחות שמו או"י ענר"קון אכיל' ושתיה יאמר' לך :

ענף אורים ותומים

מנחה בלוקה פרשת תלוי ע"ה מנף ל"ב) את האוירי ואת התומים בנימנ' שם כן ע"ב וכו' האוירי בה"א הדעת ולא זכורו עד עתה ולא שם עושיהם ללמד שהיו מעשה שמי' והיו כתבי שם המפורש היוזעים לחכמי הקבלה האמיתות .

ולזה היה החושן כפול שהיו נתוני' בתוכו ולא הורשה שום אדם לשוטט בס' בלתי משה אדורינו לבדו בעת פתיחתם בתוכו וגם הוא לא ראה אותם אע"פ שהורשה מרוב קדושתן .

והדל אמרו שאותיותיו היו בולטות בעת השאלה וזה נקראו תומים שהיו תמימי' בעמלה והיה לר"ך עדיין הכפן לסדר האותיות ולחברי' יחד לזה נקראו אורים שהיו מאירי' עיני הבהן לחבר האותיות כסדרן .

אמ"ה מנאף תלמוד העונש החמיו' המשתמש בשמות הקדש שהרי משה רבינו ע"ה אע"פ שהורש' לראותם כמדובר לא ראה אותם מרוב קדושתם ק"ו בן בנו של ק"ו שאין רשות להשתמש בהם ואם השתמש עונשו רב ועיין בס' החסידים בראשון זה :

ענף אותיות ואקף רבתי ואות מם ואקף ואותיות אוריאל ואדה ועירא ואות תיו והא משפט אחד להם ותוספתאות וכספר האותיות והלקי האותיות

כפרי המקובלי' האותיות בבי' והקדוהו בתכמה והטעמים בכתר כן מהבנין הזה נמשך ושתלשל כיון העולמות דהיינו מאותיות התורה במקומי' סוד מה מהסג וכו' ועיין בלוחות הנברות דף קפ"ו ע"ב :

תכוניו הוהר (י"ט דף ל"ט ע"ג) אות חכמי' מפיטרי' דלתון וליה חכמי' מספירא דנקודין וחתון אינון בת קול ובהון רוח דדטרפא לכל מלה דתליא לדרש' טגיין אינון למחשבה ואינון ברוח דהאי קרא ולחשוב מחשבות וכלוה טליין בשיניהא תתאה ואירו כללא דכלאו וברוא דא תשכח רוח דנקודין וחתון וכו' בכל אות ואות

זוהר ויקרא ע"ד משה לא זכה להשיג בימיו בסוד חסון וזעירין והוא סוד חקף זעירא של ויקרא ובימי שלמה שהי' לו ינוץ אחד ממשה דכאי' בתקו"י נתהפכו חסון שלמה למה"ש כשכנה בית המלך אז אכן שלמה משע נענה ר"ל סוד חסון רברבין וכו' כל כלי ברוח לא נשמע בבית בהבטותו שהם סוד הקליפו' שכתבטל בזמן שבני' בית המקדש . מ"ע אופן ל' .

נגדה עמוקות אופן כ"ג חסון רברבין מספר' דהוסד חסון ועירין מספר' דנקודא דין .

שם אופן ס"ה כ"ב אותיות התורה כל אות ואות כלול ממות אחד של שם הויה .

שם אופן כ' אותיות התורה נחלקי' לשני חלקים החלק האחד הם כ"ב אותיות מאלף ועד ת"ו שכנגדן יש כ"ב לטורות בעולם שכל אות מן האותיות לינור אחד שמשם יורד השפע בעולם והוא סוד כך יצרך ישראל לאמר ראה לומר כ"ב אותיות התורה יורדין כ"ב לימורו' בעולם ויש ג"כ כ"ז אותיות עם אותיות מאלףך שהם ה' גבורות כנגדן כ"ז לימורו' בעולם וכן יש כ"ו מילואי' השם של הויה י"ג גלגל וי"ד נסתרי' וסיון פי יג"ד החלק' כמלא יבד שהם שני טביין י"ג י"ד והסוד מ"ט שערי' נחלקו לכ"ב ולכ"ו כמדובר בפרדם שער הליטות .

ציוני בראשית נטעיקון יש ששי' רבוא אותיות בתורה .

עמק המלך (דף ג' פרק ד') והבן כי כל תוספי' ופירוד וריבוי' וחסרון' אות או תיב' הוא כה מספר'א אחרת שגברא' על ידי פירוד אותיות ופירוד שלהם מסגרי' כלים ואותיותיהם אשר נפלו למטה בזמן שגדה עלונות והכריבן ועל ידס מולד' שאי' קדחה וקטטה בעולם ותלחמות האומות שגבראו מהם וכל מנמטם ומחשבת' לרעה לעם הקדש ולקפץ האילין הקד' עם כל נטיעותיו ח"ו שכתמר ואירבה אריות ביקר ובין האש' שהוא השכינה ובין זרעי' שהוא זרע עם הקדש אשר נעשותיה' ילאו ממנו כדוד .

יצא לנו מזה של חסר או יתר הוא ממש דרך וכה ספר'א אחרת שהוא ממש אותיות אדם בליעל אשר נעטו לשפוך דם במלחמי' עלומי' שיש לשני המשחית עם מלאכי' השכיני' ובזמן מיעוט הירח הם מתגברי' ובזמן מלואה נחלש כה זכא' העומא' לא כן דרך הקדושה של דרכי' ונתיבותיה' שלום איתן לאותיותיה' חסרון או תוספת או פירוד לכן כל אות האלפא' ביהא' לוקחת עמנה בלידופה כל שאר אותיות האלפא' ביהא' כמאמר ס' יציר' חקף עם כלם וכלם עם חקף וכן תרין לשאר' האותיות .

שם (פרק ד' דף י"ג ע"ה) למעלי' אין שום דבר רק אותיות של אור עומדי' בסוד תמונת אדם זכר ונקבה בראש ויקרא את שמש אדם ועומדים ממש כורת זכר ונקב' ויורד הדמות והלם הזה בכל העולמות אפילו בעולם המלאכי' שכתב ר' ישמעאל כהן גדול בפרקי' היכלי' במלחמי' יש מהם לורת אנשים יש מהם לורת נשים אבל הם כלם אותיות והם מונים או הכנים מאור הנויר הזה שהוא אור עלמיות כביכול אחר כמה מחילות וכולמי' השמחתי יתברך עליהם שנאמר הנה זה עומד אחר כותלנו' משגיח מן ה' חלונות והם חמש' חסדי' מניין מן ה' חריטים הם ה' גבורות וגזרה מלשון קעיוא' חודך שקי' והחלונות הים תנייד פתוחי' להשפיע בלי שום מונע של הדין אבל החרי' הים פתוחים אלא בסוד נקב קטן בסוד נקב ה' ר"ל נקבה שהוא סוד הדין המונע להאיר למטה בהשפעתו וכל זה לעובת העולי' לפעמי' בכדי שיכולים הביני' אדם והמלאכים לקבל וגם כדי שלא ילא' העולם ממנהגו של שחר ועושה והחסד יבטל הדין מכל וכל ולא יהי' עונש בעולם כי כל האשוי' יכבו עם הניבנס וזה לא יהי' עד לעתיד ודי בזה .

שם דף ו' ע"ג . על לירוף האותיות לר הקב"ה נפש כל היצור

מדרש תלפיות אות א ענף אהיות

קדושת כלכלו

שם אופן קס"ב צנריאת העולם קודם חטא אדם הראשון היה האלק כדמיון וי כי הוא ו' החלמניעת היתה וקופסו כעמוד כי השני יודין הם שני עיני' וזו' הוא החוטם כבוד פרוציו אדם בשיעור קומה וזה הסוד ויילר בשני יודין וזו' ולאחר שחטא אה"כ' נתקספ' ה' ו' וכעשה החמוכה כמו יוד ו' למענ' ו' בצלמנ' ד' למענ' ו' חסוד יתוס ואלמנה יעודר יתוס הוא יסוד אלמנה הוא מלכו' בסוד יכ"ן וז"ק"ק י"לש ל"ק הוא יסוד ילש הוא סוד מלכו' כי מתחלה היה יד אכל ודרך רשעי' יעו' ר"ל נרגן מפריד אלוף ועשה תמונת של ר' היא ג' וזכו סוד כל מעשה בראשית בצביון נבראו וזבעתן וזקומתן נבראו וזכו סוד דקתך דק לעולם כי העולם נברא בדרך ר"ת של דק לז"י"ס דעמ"ס קומ"ס שסס סוד גר"ן לזיוס הוא הנפש דעתס הוא הרוח קומתס היא הגשמה שהוא סוד שיעור קומה שנאמר וכל זבחה אל תקרי זבחה לאל זבוחס קשה הוא כתיב זבחהס לאלה כי תמונת אלק היה יוג' א"כ הוא כהלו כתב זבוחס וכו'.

זודר (פ') ויקהל דף רי"ד ע"ל בסעטר דקדושה גרעין ליה אהוון ואתוסף קדושתיה ודל דכתיב על י"ב כקר גרע מס דלה כתיב שני' אלה שני' ולסעטר אחרת יבינן ליה תוספ' אהוון דכתיב ויעש ירישו' עוים להלל על המשכן עשתי עשר ירישו' תוספ' אהוון ואהיו גרישומא'.

אמיה והלא לצברי' ולסרה נתוסף להם אות למוס' קדושה וכן ליוסף עזר' בזיוסיה שמו נע שקדס שס שמיס כחח"ל וכן ליחזעל ויתרו על שוותר פ' אחת בתורה וכן דויד ביוד לתוספ' מענ' ולעפרון נחסר לו אות על שיהי בו עין הרע הרי שמוספ' אות היא מעלה וקדושה והדבר בהפכו.

ונראה שמוס' אות בשם האדם הוא מעלה וקדושה אמנם תוס' אות אל כל דבר הוא בהפך ואין להקשות ממנה דאמרינן בתקוני' דמטטרון בלי יוד הוא יותר מעלה ממיטטרון ביוד דשני מאלך שאינו בעל צחירה ורלון רק מוכרה והסס בו הוא כדי להכיר בו בשם שאר הדברים שהסס בהם כדי להשתמש ולהכיר באלות דבר ע"י השם.

ס' התמונה אות ד' מורה על סוד ספירת כתר וזכו שאמר הקב"ה לתזרהס אל הארץ אשר ארלך כו' (מ"ע אופן קע"ט).

סודי רזיא בחרון וכפרת תכרובי' אין ה' לומר כי היה ראו קול ה' ששל בחרון וכפר' וכרוביס להחפשט לכל לז מזבי' המקדס ת"ת תחומי שבת כמנין ה' אכל לעמיד כתיב הרחיבי מקוס אהלך ויחפשט ירושלים כל דר ת"ת תחומי שבת וזו' ימלא כבוד ה' את כל הארץ (מ"ע אופן ק"ב).

מגדה עמוקות (אופן קס"ד) ד' אותיות רבתי הוא בס' הכספרי' ב' של בראשית ס של משלי ש' של שיר השירים א' של אדם שת אנוס אלו ד' קליפו' בשש"א ר"ת: צ"ר ש"ר מזבע"ה א"ס.

שיח יצחק מאלתי כבוד בכתבי הרמ"י ז"ל על מאמר רז"ל אין תחלה דיו על אדססלה על דברי תורה עורס כל שואלי' לאדם חס יודע החל"ף ב"ת לבראו' בהלבעותיו כל אות ואין מן כ"ז אותיות שבהלפא בית"ה בידו שאין שס ספר ולא פקסס אלה כל האותיות רמזו' בפרקי הלבעותיו ועל ג' פרקי חכמיו' ודי האדם נאמר זה ספר תולדות האדם מפני שבהלבעו' רמזו' כל האותיות שבחמרה ע"כ ועל זה כתב בכפר שח' יתח דזכו שחמרו חז"ל חשתי מי שגח לכאן ומלמודו בידו דייקה.

אמיה כיון שאותיות החמרה רמזו' בודי' כמדובר לזה אמרו חז"ל ידים עסקניו' שכיון שהאותיות רמזו' בהלבעותיו חיות היה ואין שוהטו' ושוטנו' בכל מקום וגם כל זה אמרו חז"ל כל המרי' לחבירו חע"פ שלא אכלו נקרה רשע כמו זר נחשב כשצבור הרמת יד בלמד שיקרה רשע אלה נקרה רשע על ששחמטס בהותיו' החמרה הרמזו' בידו בהוליא אותסס לזכו' חבירו בהרמת ידו.

אמיה כיון שאותיות החמרה רמזו' בודי' כמדובר לזה אמרו חז"ל ידים עסקניו' שכיון שהאותיות רמזו' בהלבעותיו חיות היה ואין שוהטו' ושוטנו' בכל מקום וגם כל זה אמרו חז"ל כל המרי' לחבירו חע"פ שלא אכלו נקרה רשע כמו זר נחשב כשצבור הרמת יד בלמד שיקרה רשע אלה נקרה רשע על ששחמטס בהותיו' החמרה הרמזו' בידו בהוליא אותסס לזכו' חבירו בהרמת ידו.

החלה עלמו סייע עלמו בשם עלמו ומקשה בגמרא וליקום הוא בעלמו ותירץ אין חבום ממיר עלמו שהן אמת שהקיס הוא לאחרים על ידי השם הני' אמנם לעלמו אינו פועל כי כיון שהוא חבום בחלויו אינו יכול לבוין בשם בכל כוונותיו ומלקין כי הוא שיכח אחר שיכיון בשם ויקימו וזו מועיל ג"כ קת שחמלה מסייע עלמו.

כרד והם כשמה לגוף ללעלו ולענעו ולהחיותו וכן כל התור' כלה שמוותו של הקב"ה.

ומובנין ע"פ חכמה זאת הילך אם תקיס על יסודי אהותי' שס נזיה המה חלקי' יס בהותיותיו מכל יסוד תמלא דרך משל בכלל חלקי יסודי אהותי' בראשי' חלקי' יסודי שס הוי' וממלא שבראשית שס הוא שברי' לול בחלקי אהותיותו חלקי יסודי שס הוי' ואס תכתוב חיבת בראשי' בעלמי אהותי' תמלא בחלקי יסודי אהותיותו חלקי יסודי שס אלהי' או ארנו' וקדומה וזה מורה יסוד גמור שבתמס גרמו שס חלקי' יסודי אהותי' כויה שס תמלא גס חלקי' יסודי שס א' משמותיו וכן תמלא כל שמותיו בכל חיבה ותיבה ע"י מלוי או מלוי דמלוי או כתיבה עמלה בכל התורה כלה וממלא כל התורה כלה שמותיו של הקדוש ברוך הוא היא בדרך יסודי האהותי' ומלקיו והכותיו'.

כן תמלא ברי' חנינא בן דוסה דלמר מי שאמר לשמן ויליקון יאמר לחמונן ויליקן שבדברי' אלו מי שאמר לשמן וכו' בהותיותי' חיבות אלו יס האהותיות שס הפועל ללמלכה זו כבודע למבייטס שחכמה זו ותלוי השס הזה ע"י חכמה זו להסתכל בחלקי היסודות של האהותיות להחבנר זו על זו לפעולה וככותב האהותיות השס הכלול בלוחס הדברים שמויליין מן הפה תפעל הפעולה כגון כאן שאמר מי שאמר לשמן ויליקן שבחיבו' אלו כלולו' אהותי' השס ועל דרך זה כל השס' העש"י על ידי השלמים כי הקב"ה מתרומס ומתגדל כשהליריקי' מכירי' בשמותיו הקדושים וכמשה רב"ע שקרע הים בשם ע"כ כבודע מנורסת חכמת יסודותיו' שגברו יסודותיה' ועל חלקי יסודי אהותי' הים והמי' ליבשה ככה השס וכיר' אמרתו לך דחכמה זאת עמוק עמוק מים ימלא' לררין וכירה גדולה שלל יעשה בחלקי חלקי יסוד האהותיות ומדרגת כחותיה' ולרין דקות דעת מאל וזה שכתבתי לך הוא התחלת משל להשקיף' כילד מתחכמת חכמה זו.

רבינו ברוי ז"ל פ' זאת הברכ' דע כלל זה אות התיו משמשת במק' היא כלשון תרגומי' לאפרי' כמו הרגלתי וכן אתן שנית לעיני כמו שיה לעיני וכן בקבלת עושי' רע מח"ת הרי תי"ו במקוס ה"א וכן תלנינו ה"א משמשת במקוס תי"ו שימו קטורה בלשך שהוא כהלו אמר קצרת ויה לפי דעתי מסוד הלשון כי ה"ה"ס סי' נקנבה כגון אמרה שמרה קרחה וכן לכל הפעלי' ולכך העליונה בהחמרה ויש בזה רמז ל"ה החמרה שבשם והתיו ג"כ סי' נקנבה למדבר נכבחר וכן אהותי' אלו משפט אחד לכן לפי ששתייה מורו' על נקנבה וכתרי דעתו כי התיו אחרונה לכל האהותיו'.

אמיה משפט אחד לאוי' החייו' וה"ה התיו משמע במקוס ה"א וה"ה במקוס תי"ו לרמזו על היחוד הגמור בלי קילוף ופירוד כי התיו הרמזו לתפארת ישלח וה"ה היותם לטכניה הכל יחוד אחד יתפארת נקראת מלכו' ונולכו' נקראת תפארתס וכמו שכתבו המקובלי' ז"ל על פסוק תפארת אדם לבנת בית דפיקי האשה כאן בלשון זכר שהוא אדם לרמז על היחוד הגמור כי תפארתס שהוא כיוני' אל הזכר היינו מלכו' ומלכו' היינו תפארת שברי' שס אדם כולל השני בחיני'.

מגדה עמוקות אופן ס"ע משה היה מושלם בכ"ב אהוון ולא יחסר הפילו' אות א' כעובדה בזוכר פרס' ויקהל שאמר ר' שמעון וסיי אמת חסר אות חד בדיוקתך כמו שהיה מושלם במרכבה העליונה שבגדל האדם בכ"ב אהותיו' התור' רכב אלהי' רבותיס הלפי' גלח' כנגד כ"ב אהותיו' התור'.

ס' דתכונה יש לאלף שני' תורו' ההחה ויי כזה א' היא בסוד יתסד והלירה הכטיה היא יוד' כזה א' היא

בסוד יתסד ר"ת של למד אלקס הכסר ד"ן והוא פירוש והוא בסוד הדין וסינינן א"ה הוא דין ומוה הכעס אין ה' ב"ח ברות וצברכת המזון מעבירין הף בהיה הלק' שהוא הף בטן קף

ס קול יהודה

הביא דברי רבינו סעדיא גאון ז"ל וז"ל
נתן הקדוש ברוך הוא כח בחזיות שאדם
בזרע מקרקע מנובלת וקוברה בקרקע ועושה עיגול ונגלגל סביב לבירוא'
ואומר בכל היקף אלפא ביתא וכן תס"ב פעמים לחס"ב אלפא ביתא
ואם הולך לפנים הבריאה עולם לחי' על ידי כח אמירת האלפא
ביתא שנתן בהם הקב"ה והוא ירלה לטחור מה שברא יחזור לאחוריו
בעיגול הליכה בחזירות האלפא ביתא ותשקט הבריאה מאליה בקרקע
ותמו'.

כתיבת יד

אני אעביר כל חובי על פניך עולה כ"ז כמנין
אותיות של מורתניו הקדושה ופני ל"א יריאו למפרע
אוריה"ל

אמר ישיעה הגידו האותיות לאחור וכו' הזכיר שלשה פעמים
אותיות הגידו האותיות לאחור כנגד משעה אחדי' א ב ג
ד ה ו ז ח ט ו אותיות ואשר תבואנה נגד תשע' עשיריות י כ ל מ נ
ס ע פ ש האותיות שאחרי על בני כנגד (משע' מאות קרחת סדסן סן) ו
מנהיג"ר חיים אלפול'.

אמ"ה יתחלקו אותיות האלפא ביתא משעה משעה לפי שהיא תורת
אמת שעולה משעה במספר קטן ומספר העו' לעולם עומד
ואין לו נפיל' ככתוב בחזיונו מה מקדמת ספר השפע על ז"ל עיין
לעיל.

שם ב' יש בה שלשה חליות כנגד ג' דורות ששטפו במים
שנבראו ביום ב' דור אנוש דור המבול דור הפלגה
ב' שני בתים יש לאדם בנות וקבר מנעון לקבר אוכל כעטן גול בקבר
כלה.

שם ג' שלשה דברים מחתכין הדבור ואלו הן הלשון והשפתי'
והסניפים פה נגד הים חלו פינו מלא שירה כיום לשון נגד
הגלים ולשונו רינה כהמון גליו והסניפים נגד החול מה חול גר
ליה כך העניין גרר ללשון מה הים עונב כך הפה מה הים אין
מתמלא מן החלתי' כך אין הלשון יגע מלדבר ועין לראות ואוזן
משמוע מה הים אם יתבקע אחד מן ההררות יתרכב העולם כך אם
נפתח אחד מנקביו של אדם אין יכול להתקיים מה הים אינו סובל
דבר מאוה שנלמד ויגרשו מימינו יפול ויעט כך הפה קאה כל דבר
נמאס.

מגדה עמוקות

(אופן קס"ו) ד' אותיות הם דכתיב הם
בראש הספרי' הם **במשא** ב'
של בראשית מ' של משלי ט' של שיר השירים א'
של אדם שם אנוש בדברי הימים והם מהאותיות של אלפא ביתא רבתי
הם כנגד ארבע קליפות **במשא** דליונו ב"ר ש"ר מנעה אש
דליונו אותיות עומדי' עליהם כנגד'.

ס' הפדיאה

יש לה שלשה סדרי' ראש והאלמע וטוף
ראש הוא הלא העליון שהוא ארוך ומורה
על ממשות האכמה וההרון הכה שהיא נאללת ממנו והאלמע מורה ען
ממשות השכל המתרבי' מהתחמה והקוף מורה על הגדה המתרבה מל
השכל ועל כן אורתה מזמנת להבין מעש' עילוינים והיא התחלת לימוד
התחמותי' על כן נעשים דבר אחר אלו כצבור ודעי' אלו השלש' סדרי' ש
שפע מוחלתי' ויונקים כה מזה החלק מלד השואתם ובזכרותם ובזיוון
קבוי' בית קיבול לכך נאלל והגפד מהם שהיא הגבלי' הברא' בתוך
עשר ספירות שהיא כלל לכל ענפי' החכמי' שהם נשרשי' בשורש העליון
אלל הכתר כדי שתשוך כה חיווק ככל הספירות :

אמ"ה

ולכך חותמתו של הקב"ה אמת שמספרו במספר קטן עולי'
ט' ואמת ג' אותיות אמת לשלשה חלקי האותיות אלף
נבאחדים מ"ם מהעשירי' ט"ו מהמאה' החזרים לאחד ומורים האחדות
גמזכר והג' חלקי האותיות הם מ"ט ט' אותיו' שעולה כ"ז מספר
אותיות התורה הרי שחזתונו של הקב"ה שנונה אמת ט' רומז האחדו'
ושמה חלקי אותיו' התורה ולכן עוסק בתורה נקרא אמת שכיון
שהוא אמת בתורה הוא אמת במשמותו שנקרא אמת ולכן דובר שקרים
לא יכין דליון אותיות התורה בעזרתו שהם אמת והאמת מנגד את
השקר ומפילו ארלה ובענפים אחרים בשנים או שלש ענפים הארמתי'
בענין אמת חותמו של הקב"ה שעולה ט' עיין במקומו ותראה
העליו' השם : ובה יחיא דגוריו חנוני' שצירושלים היו טעלים בני'
וד"ק.

יש לה שלשה דרדים במטה האחות בצלמנותו דוגמי' של זוהר ועזיזים
לקבל שפע ממלמעל' מנמי' והיא פתוחה לפנים כדי להשפיע מאותו
הכת שבאותיות' שלמטה ממנה ויש לה חלון בדוגמתה מפני שכל האותיות
הכת פרות ועומדות בשואתם הנשואתם שבראו בחוכם כמו אסטרולוגיה
מאירות דומות לחוכית לבוע במיני' זבועי' מוזמט' למאור ולגורו בהם
מעשה.

ס' חסד לאברהם

(כבר ו' עין יעקב) נבאר בריא' גוף
ושמה זוע כי אין גוף נפש רוח ושמה
אשר לא נבראו על ידי כ"ב אותיות התורה וכל א' נפש יש לה כ"ב
אותיות התורה והם נפשים של אדם ועוד האדם שזכר עליהם דוגמת
מג' הרקיע והמסג' הדיקים יש בנפשם להאיר מתוך העור שצבניו
לחון ולעבור האותיות דרך העור בהתגלו' לעין הזוכה לראות מן
'אותיות הפנימי' וזהו הענין שהיו הראשונים רואים כתוב העצירות
שבתוכה האדם וגם עיני' הדיקים רואים האותיות הם :

יש לה שני דרדיון זד נטוי וזד נטון והוא דפוס להשלים בה
חומר היסודות דבוקה בצלמע הגומל והחלון יש בו ממשות
להכיר מכל דרדיון מלמטה ולא מלמעלה ועל זה נקרא מהות
הי"ירה.
ד' דוגמתה פתוחה כדי לקבל שפע מכל זד ופתוחה כנגד פנים
כדי שיהו יונקות כל האותיות ממנה בדרך שפע ויניקם ויהי סתמי'
מלמעלה כדי שלא יתפצע השפע ללאת חוץ ממנה :

מדרש תלפיות אות א ענף אותיות

היא תורה היא תורה וכתיב וכתב הכהן הוא השפעת החסד היורד לישראל על ידי וכתב מלכות היא העטרה המעלה מבינייהם סמלך שנאמר שום תשים עליך מלך ר"ל שום אלה ותישים העטרה והתיו תשים תיו נסתר לנקבה והטון שרגלו נטויה כזה ז' לומר כך שאל סרח מלך או כסן או ת"ח גם העטרה מטה רגלו ומורידו מגדולתו ומניחו לבושת תמורת גדולתו ולמה רגלו מטה ללד ימיו לומר כך שאל שב בתשובה הקדוש ברוך הוא מגדלים ומחזירים לגדולתם :

י מגולגלת לומר כך שהטון רומנו לתפארת וכל מי שיש לו ענוה וחספוי הקב"ה ממחילו חיי העוה"ב שאין לה מדה טובה כענוה ויראת חטא חבל המתנאה הקב"ה עוררו מן העולם זהו גלות אדם תשפילו רולה לומר תפארת שהוא הגאולה כענין ה' מלך גלות לבש ויהיה במיולתו אדם הוא תשפילו על ידי העטרה והוא תשפילו בחייו .

ב יש לה שני זיווין לעיל והסמך רומנו לבינה ואין סודותיה נגלים רק למי ששוקק בתורה שבכתב וטורה שבעל פה :

ע יש לה שלשה זיווין לעיל לומר כך הגאולה נבזית בכהנים ולוים וישראלים שלא יעול הכהן ויורא מגוי ולא הלוי ויורא מישראל כי אחד הוא אשר לו היושרת והוא השי" וכשאלו השלשה הם עניים הקב"ה אורבם וביזותם הוא זן כל העולם וישי" שהטון זקוף ומוטה כזה ע לומר כך זקוף ומוטה כנגד ימיו של המגביה עלמו הקב"ה משפילו ואם שב בתשובה הקב"ה מקבלו ולכן הוא זקוף ומוטה כנגד שאל שאל לא שב בתשובה הקב"ה משפילו שאין תקומה במפלתו .

פ יש לה שני זיווין והפי' רומנו לעקרה שהיא נקראת תלה ונקראת תורה שבע"פ וכל לומר כך שכל הפסחם פיו בתורה ובתפלה עושים לו כל זורכי וחספיו ומה שהפה מגולגל כזה פ לומר כך שכל הפסחם פיו בתורה ובתפלה שאין בה תשובה ומעשים טובים התורה בטלה והתפלה אינה רלויה ועוד פה מגולגלת לומר כך שכל תפלה שאין בה לב נסבר ומדה וראש כפוף אינה רלויה וכל העומים שאלמרו בפ' גם יש ק' .

צ יש לה שלשה זיווין שהלוי הוא היסוד הנקרא לרק ואברהם יחזק ויעקב הם חסד ופחד ותפארת והרובים אותו ומפריכים אותו גם השלש' .

י יש לה חנשה זיווין כי היא מקבל מחמשה קולות עליונות הם השלשה רוחניות וחסד ופחד .

כ יש לה שני זיווין כנגד קשר תפילין של ראש ושל יד ולפעמים זיון אחד כנגד היד :

ק יש אחד כנגד מלות איצית שהרים הוא ליור השפע והחוטם הם הללויות .

ש יש גם ארבעה זיווין כנגד ארבע רגלי המרכבה הם חסד פחד ותפארת ועטרה .

ת יש בה שני זיווין כנגד תורה שבכתב ותורה שבע"פ .

היא" רומנו בגבורה היא ברפה כי קריאתו דגש כשאלה קורה אות לבדו ת' שהבית משתמשת הוא ברפה יהיה אינו נהגם כלל שאלה שהיא" הוא ברפה מנין לעברה כח להתנועע' ודגש בבית זומר כך איצ"פ שהיא משתת היוד והת' אפי' הכי אינה כולה רחיצת רק היא בקוד לרון ולכן דגש בקריאתה ומה שהנקד בצרי הוא מנח' המנקד שרולה להיות לרי במכה שהלוי הוא כח הרחמים וראשי' תיבות לרי לרי תלרי חל רחמים יסוד

י רומנו זיווין ושמשו' הם שלשה אותיות והם י"מל זמלת י"מל רומנו ביורה ולכן מהתפארת למים רולה לומר היסוד הוא לבינה וכן יעקב ביורה והוא למי אלה חתה נביעה חתה ובעבור שהוא דבר קדוש ויסוד והמלי' אלו על כן אמר המונ' ועול ויראה והבן שמשים ה"י שהיא הבינה מורים שני עניינים י"מל זהו אהוב היסוד למי' שהיא הבינה והגם אלו השלשה אותיות י"מל יוד לעטרה מס ליסוד לומר לתפארת שני זכרים ואחד נקבה והם בני' של אס אלה איש אשה ואביו ויראו ונראות התפארת אליה פעורה כי אין לה חלק ממנה ולמה יבעדה אך כשהיא בלי רשות אחרים מקבלת אן הפחד וטורח הפחד מן האס לכן תראו משניהם כא' ונקראו דגש פי היא קו ירוק ונקד בקדוה א' ענקרלת חירק חרק עלימו שינוי הוא המלך המשפט מנחת ומחיה בזרות האב שיש לו והרשות נתונה יצרת הם הגורמים ויפגשו הם עמי ארלות עוקקים בתורה ועמלו הארץ הטבורה והנקיה והחליפו כח צנח רולה לומר רחמים דרין והקב"ה יתכן בחילוף שאין לה תקנה ונקד הבית של גימל צ"י נקודות לומר שג' שמשים הללו הם סגולה לבינה והם חתן וששכין וכלה כל הביני' שהאלהים הבייכור' סגול' צ"י נקודות זה בלד' זה והוא למעט מהם מוכריע והיוד של גימל יעלם כי הוא האור הגנוז והגנעל והל' בלי נקוד כי בזמן החופש שלשתם עם אהם ואין גרף החסן ענוע ועל' .

ד רית רומנו בחסד ויש לו ב' שמשים למי' ונקד התי' ונקודות קמץ והלמוד בשלשה נקודות והי' ברפה לומר כך ל"ת תפארת ומעשה כי בני ישתמש סוקן אס לא בבוט שהוא הפחד וכן בנו שהוא התפארת ושם הלי' שהוא בן בנו והוא יעקב בנו וכן בנו יחזק מרוב האהבתו בו אינו מניח הלי' שהוא התפארת את ה"ת שהיא הגבורה להביע בזהבה שהוא איש חסד זכו ומכין עליו מראות את החסד ונקד הדי' למי' בקמץ בקמץ דתיב וקמץ הן מלא קמלו ראשי' תיבות קמץ' קול מלי' דקה עם כל זה לריכה להיות דגש בעבור שאינו שכל העליון שהוא חיזור לגמרי והלמדי' בשלש' נקודות לומר כך שהלי' הוא תפארת דינו ינקד בסגול' כי הוא נכנס בין דלי' ומי' צלורת השני' חסד וחסד והתפארת בהלמנו והת' ברפה לומר כך שהתפארת מרפה כל כחו מכת החסד ואינו נעלם שום אחד מהם ששלשתם מעשיהם נגלים גם שית' בלא נקוד כי הפירושו נבחו מנח' החסד :

ה די' (כ"ל שרולה להיות ה"ה) רומנו בגבורה שהי' אחרונה ששם בן ארבע אותיות רומנו למדת הדין הרפה והיא יונקת ממדת הדין הקשה על כן נקראת ה' ששורשה אן הבינה ונקד ה' בצרי ושמשו יוד לומר כך כי היוד רומנו בעטרה והיא אש רכה והאל' מקבל ועלם היוד ואינו נכנס שלא לעבור עליו הדין ויסר ונקד התי' בצרי לומר כך יש זמן שגם ה"ה שהוא הפחד בזמן שיועד כ"י שהוא העטרה' ומוליא הקרבן כדיתו אז הוא לרי לנקרבי' ולמקריבים :

ו משתמש בו' ונפתח בקו ונקודה בעבור שסומך לחסד ומוטה חליו על כן נקודו כנקוד החסד ומשתמש בו' כי דרך שם הולך השפע שלו אל העטרה :

ז רומנו ללח' ויש לו שני שמשים יין ונקד בקו אחר והי' נקוד אחד לומר כך שהוא אות המנחה ולרין להיות פסוח בזהרה כי הוא שזיל החסד והי' בגללות ון' השפוע לתתפארת ונקד היוד בנקודה אחת לומר כך שהיא חוגרת כלי זיון מן הבוד לנקוס מן הרשעים עד שלוקח ה' שהוא התפארת וחובקה ומפייסה ולכן הי' נהלה והוא בהלמנו והוא כלורת מטה משה :

ח היות רומנו להוד ושמשו ת' ונקד בשתי נקודות וראש והבן שגם העטרה נקראת ת' בעבור שיוקת מן הפחד ושזיל הפחד הוא היוד לרדת בעטרה וכן שמשו ת' שהי' מוליא כל ענייני

בספר הפליאה בענין שבאים מהם בקיים ובנקודות ומהם בקיים בלא נקודות ומהם בנקודות בלא קיים ומהם בשלשה שמשים ומהם בשנים ומהם באחד

א ארף ה"א צקו והי' בשני נקודות רולה לומר כפתח פתוח להשפיע גם התי' למה נקרא א' פתוח שהוא פתח פתוח קבל והלי' בצרי להורות שאל"פ שהוא סמך לנ' אפי' הכי נקד בצרי כי הלוי מנח' הכר המנקערב וק' הוא הפחד אינו נקד כלל שלא לעבור ויגם לפי הקב"ה עושה משפט אה לטוב אס לרע ולכן הולף שמשו' ק' הוא דין ורחמים :

ב בית בשתי נקודות והגם בבית ורסה בתי' ושמשו ית רולה לומר בית רומנו לחכמה אלהים יוד בעטרה ותי' בפחד והנה החכמה משתמשת בקשה ורפה להתייבש שלא לאבד העולם ולכן

מדרש תלפיות את אענף אמות

עניני הפה מן הכה אל המועל ונגקד בצרי לומר לך שיש זמן שנס הבוד של לצרי לרפאל הרשעים .

מית רומז ליסוד ויש לו שמש אחר והוא ה' ונגקד בצרי כי לפעמים גם הוא צרי לרשעים בזמן ששבים בתשובה והת' הוא שמשו כי ממנו מתמלאת העטרה ומתחייבת לשלוח להריק לעולם השפל :

יוך רומז בעטרה ויש לו ב' שמשו וד' ונגקד בחולם וד' ברפה ראה והבן ששב השמש להיות למלך ושבו המלכי להיות שמשו שכן ה' רומז לתפארת וד' לחסד ועל שם מוכרחים להשפיע עטרה נקראים שמשו וכשתמשת ממלוי היא ברחמים בזמן שהית' ככה על כן נקד בחולם להורות על הענין וד' ברפה כי אין דין יולא :

כה רומז בעטרה ושמשו פ' הוא פחד ילא וכשתחייבי העולם יתחייב גם הפחד לשלח אל בעטרה ואז גם העטרה בקושי ועי' פ' בדגש ועל שם' מתחייב בזה משתמש הכי עמו ונגקד בקו ונקודה הנקראת קמץ לומר לך ששם כי היא מקוה ויובטת ר"ל מתאחרת לזה לה מלא קומץ קמח מן הכהן ולכן הוא בקמץ :

למד בתפארת ומשתמש בשני שמשו מד' ונגקד ה' בקמץ והמ' בשני נקודות והד' ברפה כי הלמד בתפארת והמ' בעטרה והד' בחסד וצבור שהד' בחיוב להשפיע המ' בחיוב לקבל על כן ה' מלך עליהם כי החסד אליו מביע להשפיע והעטרי' אליו מצעת לתת לה ונגקד בקמץ כי רוב השפע היורד אליו רוב מן החסד הוא הכהן הקומץ והמ' בזמן שהלמד בלד אחד וד' בתפארת והיא באמלע אז הוא צרי ורפואה בכל העולם והד' ברפה כי העולם רחמי' יורד' מן החסד ועל כן היא ברפה .

מם המס הראשון רומז בתפארת והמס הסמוס בעטרה ואשה משוגעת לבעלה על כן משתמש עמה ונגקד בשני נקודות הם צרי שאין דבר רע יורד מן השמים רק צרי ורפואה לעולם .

נון נון כפופה רומז לבינה וה' ליסוד ונן ארוכה לתפארת ראה והבן שהבינה משתמשת בשני בניה שם ו"ן ונגקד בשורק כי היא שורקת אל הקנאו' כי סמאל מתגבר להלחם עם מלך ה' שהוא היסוד והו' נכנס באמלע ומתנגבל ועולה לבינה עם התפארת ואז הבינה שורקת אל ואף סמאל תחלשת ונכבט ועי"כ נקד בשורק והווי נעלם כי הוא און צרי יכולה להשיג .

סמך רומז לבינה שפעולותיה סתומות ובלאו שני שמשיה מך' ופפתה הסמך בקו אחד והמס בשלשה נקודות והך' בשו"א לומר לך שהבינה סמך העולם והמ' רומז לתפארת והך' לעטרה והיה האם פעמים ומשתמשת בשני זכרי' ונקבה פעמים בשני זכרים פעמים האם ונקבה כמלך הבינה עולה כרלום וכתחבן בקו אחד לומר לך שיהיה פתוחה לתת לכל הבאים לבקש ממנה ונגקד המ"ם בשלשה נקודות לומר לך שאע"פ שבינה הוא התפארת משמש אותה מכל מקום מקבל מסוגלת עלת העולם הם כח"ר חכ"מ בינה והך' בשו"א כי נשכן זוגה שהוא הח"מ' ממוקד בסגול אז המעור שהוא שהוא היסוד משפיע לתוכה .

עין רומז ליסוד ויש לו שני שמשו ו"ן ופפתה בק' ונקודה שנקרא קמץ והו"ו' בחירק לומר לך שהיסוד מקבל שפע מוקפו החסד דרך הגולה מן הלד ודרך התפארת והמשרה וכדי שלא תאמר שאין קבלתו אלא מן החסד דרך החסד והתפארת שכן אמרתי ל"י כי ראהו תכונה ובינה אב ואם ואוהבים אותו ויאבה יעקב את יוסף כי רואה יעקב שאהוב למעלה ועל דרך חיוב משפיעים אל היסוד נקראים שמשו ומלת שמשו סמך שמוקד האדם בשמשו ופפתה העין כי הוא קומץ קמח העליון שהוא תורה שכתבת ואתרת חסד על לשונה וזהויות היוד רומז לתכונה לרד להיות נקד בחירק להורות על שני ענינים השפעת הרחמים ואיום לפושעים כענין חרק עלימו שינימו ווי לכן מצפלי התורה עושים עממם שאינם רואים ואינם שומעים ירי רלון שיהיה כן .

פה רומז למלכו' ושמשו ה' הנעלם ורפה בדגש ותלשה נקודות לומר לך שטעמיה מורקת עליה הבינה הוא ה' הנעלם היא הבינה ורפה בדגש שלא להתיש כח מדת הדין הרפה .

צדי רומז לבינה ויש לו שני שמשו ד"ו ופפתה בקו אחד והד' ב"ו נקודות ונקראים צדי וד' ברפה ל' לבינה ד' לרפה ו' לחכמי עילאה והבינה מקבלת מהחכמה ולכן נפתח בפתח והשפעת ד' שהוא מלכות כל הנחלים הולכים אל הים ונגקד בצרי כי אז היא צרי לעולם והיוד נעלם שאין המלכות משיג ורפה מלמעלה כי להיומה צרי היא רפוי .

כוף רומז לבינה ויש לו שני שמשו ו"ף ונגקד בחולם ר"ל ו' בתפארת ו' פחד והוא הוא בנו של ה' הבינה גורה ל"ף שלא תתן ברבתי וכתי לעשו רק ל' של יעקב ואע"פ שה' אוהבת עשו כי הוא בנדרתו אפילו הכי הסמך ליעקב לברכתו עמו והנה ה' הכניסו באמלע ונעלם בקריאתו כי נחבד בחשאי ובשעת הברכה לא היה ערעור והך' בחולם כי ב"א אל הבינה מחולם העליון שלא להניח הברכו' ללאת לחון ובעבור שהשמש שמשו חף' והליו' והשתלשלות החליון ממנו ע"כ היה אוהב לנרד את עשו להיות לו קיום והגבוה שהוא הכתר אמר הברכות הם שלי ונחלם ליעקב כי אין לקבל ברבתי אלא מי עשהו בכלל .

ריש הוא לרוב האמלעי שפע השם שהוא הבינה ויורד דרך שם ומלכו' ולכן השין לפניו להורות ששפע היורד דרך הריש הוא מהשין ונגקד הרי' בצרי לומר כי הלאור דרך ה' ומשך הו' שם שני נקודות האחד בין הארבעות והשני בין הארבע :

שין רומז לבינה ויש לו שני שמשו ו"ן היוד כח בחכמת אלהי' והגון בתפארת ראה והבן האם מה עושה לבינה מורידה בנכסבי האב לבינה ועי"כ נקד בחירק היוד נעלם שאף הבן אינו משיג עניני אפיו כמו שהבט אינה משגת .

תיו רומז לגבורה ובראו' גורת האם מה שבה לו מיד שהיא חכמת אלהי' נתנו ליעקב שהוא הו' ונשאר בדגש ולא היה לו כי אם הקושי נתנו לעשו וזו ועל הרבה תחיה ופפתה המ' בפתח להריק הכל זו וראה והבן שהיוד נעלם שאף התיו שהוא הגבורה אינו משיג בחכמת אלהי' .

ס' הפליאה ארדה יש לורת יוד בתוך ריש של ארדה בית דבראשית גדולה ולמד לעיני כל ישראל בללמות כדמותו לרד לעשות שני כוונן מעוקמי' כדמותו וה' בהבארם קטנה וזה ינחמת הזיון מעוקמת מן החכמה אשר ארדה כענין יוד בתוך הריש אשר נחמו' ה' ארוכה ה' למעלה ולמטה לא ידון רוחי הכון נמשכה למטה והריש למעלה כוד כל אלו האותיות בשתיים אלו עיין קודם בספר הפליאה בציבור רחב ואני לא כתבתיים פה כי אם לעורר לכל קורה אל השייכים באותיו אלו כדי שידרום ויקבל שכל .

עשרה מאמרות יק' י' ע"ב' ארבע שומרים הן הן ארבע אותיות השם ו' הוא נושא שכל ה' שומר ו' שומר מוס ה' שואל עיין שם מלתא בעטמה וסודות : **סודי רזו** י' צפסוק קח את המטה והך' שני מימי מזרים כ"ב ממין הכונה לה ששעשה בראשית ו"א פעמים כתיב מים וכן בפרשת ח' כתיב ו"א פעמים מים וכן ב' בשלח בפרשת הים ו"א פעמים מי הים וכן ביהושע גבי ירדן ו"א פעמים מים וכן בפרשת סוטה .

הכונה שהקב"ה תחלת מעשה בראשית התנה והביא מבול לעולם בדרך ה' הוא נח והטעם לפי שחטאו בלשון איש שמתתן בחנק ולכן דן הקב"ה את המבול בניים של סוטה שהוא דין של אשת איש ולפי' גם המלרים שלא רצו לשלוח לישראל שם זיוונם של הקב"ה דין ג"כ בניים כו' .

ובוכות אותיות ה"ו שעולה ו"א בקע יתשע מי הירדן והוה שאמר הקב"ה למשה קח את יתשע ותזקרו ותזקרו ותזקרו דייקת ה"ו (אופן מ"ה מ"ע) .

רבינו בחרי ועשה לו כתונת פסים ממר לו כו' כ"ב אותיות **מדרש** הכתוב יוסף בן שבע שם והוא ועל זה הסוד אמר רש"י וגם אמר יוסף חיי ויש לו אחיה בשם אפי ועל ידם נעשה קריעת ים סוף אפי והוא עי"כ :

מדרש תלפיות אות א ענה אותיות

כ"ד

א ויהיו פקודיהם שמונת אלפים וחמשה מאות ושמונים [במדבר ד'] בני השוערים בני שלוש בני אהרן בני תלמון בני עקוב בני חטיטאל בני שובי הכל מאלה שלשי' ותשבי' [עזרא י"ב] כך שמנה אלפיו' ושבע מאות ותשעה עשר ס' בהלותו את ארס נהרים ואת ארס לונה וישב יואב ודן את הדרוס בניהו מלה שנים עשר א' ומקלת ראשי' האבות נתנו למלאכה התרשט נתן זהב דרכמונים אלף מורקות חמשים כתנו' כהנים שלשים וחמשה מאות נחמיה ז' כך שלש עשר' אלפים וחמשה מאות ושמונים

ב ומותר באורך לעומת תרומת הקדש עשרה אלפים קדמה ועשרת אלפים ימנה אלה שני חיו' אברהם מלה שנה ושבעים שנה וחמשה שנים כך ומאה אלף ומאה ושבעים וחמשים

ג סביב שמונה עשר אלף ויהיו פקודיהם למשפחותם אלפים שבע מאות וחמשים ס' עשרים א' ושבע מאות וחמשים

ד ואת הא' ושבע מאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים ומגני יתשבר יודעי' זינה לעיתים לדעת מה יעשה ישראל ראשיהם מלחתי' ס' אלף ותשע מאות ושבעי' וחמשים

ה ונפש אדם ששה עשר א' ויהיו כל ימי נח תשע מאות שנה ועשרי' שנה ס' עשר אלף ותשע מאות וחמשים

ו ואלה תולדות העיר מלח' לפון חמש מאות וארבע אלפים מדה בני שפטיה שלש מאות שבעים ושנים עזרא ז' כך ארבעה אלפים ושמונה מאות ושבעים ושנים

ז ומן בני אפרים עשרים אלף שמונה מאות בני פרעוש אלפים מאה שבעים ושנים ד"ה א' י"ב כך עשרים ושנים אלפים ותשע מאות ושבעים ושנים

ח רכב אלהים רבותים ויהיו ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעי' ומאת שנה כך שנים ועשרים אלף ומאה וארבעים ושבעה

ט ומן הנשים אשר לא ידעו משכב זכר כל נפש שנים ותלשים אלף המסוררים בני אסף מאה וארבעים ושמונה נחמיה ז' כך שנים ותלשים אלף ומאה ארבעים ושמונה ת' ובקר ששה ותלשים אלף ויחי חיוב אחרי זאת מאה וארבעים שנה ס' ששה ותלשים אלף ומאה וארבעים י"א מלחתי' תשע וחמשים אלף ושלש מאות' וארבעים ותלשה

י ויהי א' ת' ויהי א' בבור זכר במספר שמו' מן חדש ומעלה לפקודיהם שנים ועשרים אלף שלשה ושבעים ומאתים ויהיו כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנים ותלשים שנה ס' שלשה ועשרים אלף ומאתים וחמשה

יא והנני חוזר להעמידם לפניך בביצור

נמרון

א הא שנים וארבעים אלף ושלש מאות ושבעים ושבעה חב שמונה ותלשים אלף ומאתים ושמונה עשר הג תשעה י"ב אלף ויהי מאות ותלשים ושבעה הד שנים ותלשים אלף וחמשה מאות ותלשים וה ששה ומן אלף ושבע מאות ו' וארבע ה' ששה ושבעים אלף ותשע מאות ועשרים וז' הז ב' ועשרים אלף ות' מאות ששים וז' הזו ג' וז' אלף ארבע מאות ושבעה וארבעים דס מאה ועשר אלף וחמשים ושנים הי ששה וששים אלף וארבע מאות ועשרים הו ז' שבעה ותלשים אלף ומאתים וז' ושבעים הך עשרת אלפים ותשע מאות ושמונים ואחד הל אחד ומן אלף וז' מאות ושבעה עשר

ב דם ב' וחמשים אלף ושמונה מאות וחמשה הם ארבעה וז' אלף ותשע מאות ושבעים וז' הנ שנים ותלשים אלף ומ' מאות ועי' הז שמונה אלפים ושבע מאות ותשעה עשר הם שלש עשרה אלפים וחמשה מאות ושמונים הו עשרים אלף ומאה ושבעים וחמשה

אמיה ובפסוק ו' הנה ה' שמש (ו' הירח רמוז שם וז"ו דהיל"ל והנה שמש וירח אלה רמוז יוסף לאחיו בפיפור חלמונו שעמד לבדו מהעבירה מאשת פוטיפרע דשם רמוז שם זהו דכתיב ו"לס וי"ל"א החול' ובזכותו וינס הים בדכתיב היה ראה וינס בשכר וינס וילא החולה כדד"ל וכונתו ברמז זה לאחיו לומר להם שמוכרח החלום שיתקיים וכו')

זוהר פרשת ויחי ודף רל"ד ע"ב אמר ר' יתכן אלף דיוקרא אמאי היא זעירא אלף אתקיס משה בשלימו ולא בכלא דהא אסתלק מלחיתיה . בספרי קדמאי אמרי לשבחא וכו' .

לרבינו סעדיה גאון במה אותיות בתורה מכל אות בין תורה נביאים וכתובים

וסימנם בפסוקים כ"י :

א כל הקהל כלאחד ארבע ריבוא אלפים שלש מאות וששים : עזרא ב' . ולזבח השלמים בקר שנים אלפים חמשה עתודים חמשה כבשים בני שנה חמשה .

ב שנים וארבעים אלף ושלש מאות ושבעים ושבעה ב פקודיהם למטה בנימין חמשה ותלשים אלף וארבע מאות בני פחת מואב לבני יושע ויחב אלפים ושמונה מאות ושמונה עשר (נחמיה ז') כך שמונה ותלשים אלף ומאתים ושמונה עשר .

ג כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן על פי ה' למשפחותם כל זכר מן החדש ומעלה שנים ועשרים אלף מלבד עבדיהם ואמהותיהם אלה שבעת אלפים שלש מאות שלשים ושבעה ולהם מסוררים ומסוררות מאתים (עזרא) כך תשעה ועשרים אלף וחמשה מאות ותלשי' ושבעה

ד ומן הדני עורכי מלחמה עשרים ושמונה אלף ושש מאות (נחמיה ז') בני ששלה שלשת אלפים תשע מאות ותלשים כך שנים ותלשים אלף וחמשה מאות ותלשים ה פקודיהם למטה רחובן ששה וארבעים אלף וחמשה מאות שנים עילט אלף ומאתים י' דו' (נחמיה ז') כך שבעה וארבעים אלף ושבע מאות דו' י' ו פקודיהם למטה יהודה ארבעים א' וז' ושנים (נחמיה ז') ס' ששה ושבעים אלפים ע' מאות וז' וז' וז' ומן בני אפרים ב' אלף ושמונה ק' גבורי חיל (דה"א"ב) בני בניו אלפים וז' ושבעה (נחמיה ז') ס' שנים ועשרים אלף ושמונים מאות וששים וז' ה אלה משפחות השבטוני אלה ומאתים ב' פשחור אלף ומאתים ארבעים ושבעה עזרא ב' ס' עשרים אלף וארבע מאות ושבעי' ומי' ו ועשרת אלפים חיים שבו בני יהודה בן אומר ד' ה' ב' ב"ד בני אימיר אלף ג' ושנים עזרא ב' ה' מאה ועשר אלפים וחמשי' שנים נכחם נתנו לאורר המלכעה זהב דרכמונים שש רבואות ואלף וכסף מיני חמשת אלפים עזרא ב' כך שש וששים אלף וארבע מאות ועשרים כ ובקר ששה ותלשים אלף ומכסס לה' שנים ושבעים כרמי שלי לפני האלף נר' וששה ומאתים לנעוריי' את פרוי' כך שבעה ותלשי' אלף ומאתים חיים ושבעים ד ועשרת אלפים חיים שבו בני יהודה (ר"ה ב' כ"ה) סוכיהם שבע מאות ותלשים וששה פקודיהם מאתים ארבעים וחמשה (עזרא ב') כך עשרת אלפים ותשע מאות והמניס ואחד ל פקודיהם לנעוריי' אפרים ארבעים אלף וחמשה מאות בני הרים אלף שבעה עשר (עזרא ב') : כך אחד וארבעים אלף וחמשה מאות ושבעה עשר ס פקודיהם לנעוריי' חמשה ג' ארבעים אלף ושש מאות וחמשים גמליהם ארבע מאות ותלשים וחמשה המוריהם ששה אלפים שבע מאות ועשרים עזרא ב' . כך שנים וחמשים אלפים ושמונה מאות וחמשה'

ה ויהיו המתים בנגפה בארבעה ועשרים אלף והכהנים בני ידעיה לבית יסוע תשע מאות שבעים ושלושה עזרא ב' ס ארבע ועשרים אלף ותשע מאות ושבעים ושלושה .

ו ויהיו פקודיהם לשמונה מנשה שנים ותלשים אלף ומאתים ויהיו כל ימי למך שבע ושבעי' שנה ושבע ושבע מאות שנה כך שנים ותלשים אלף ותשע מאות ושבעים ושבעה .

מדרש תלפיות אות א ענה אותיות

אתאמנן להמונ העם שכל דור ודור מועיל ידיעה זאת של מספר אותיות ותיבות ופסוקים של תורה להליל משחת נפשו כי בעת מיתתו ישים נגד עיניו מספרים אלו ויזכירם בפיו כך וכך אותיות יו לתורה וכן תיבות כו' וכיון שהיה עת שמתחרט על כל חטאיו נחשב לו ידיעת המספר הזה כאלו תמיד יומם ולילה עוסק בתורה עד שממך ההרגל בה לזעזע מספר אותיותיה ותיבותיה כי הנה ראיית מספר שטן פרח שאדם בשעת מיתתו יזכיר בפיו בראשית שנות ויקרא במדבר דברים ראשית הספרים של המשנה חומשי תורה וכן שנות מספרי התלמוד והפסוקים ויחשב לו כאלו עסק בהם ובענינים דלעיל הזכרתי הענין באורך וכפי דברי הספר המפורסם הזכר מה טוב ומה נעים להזכיר מספר אותיות של התורה שהיה אם כל חי לכל הספרים שיש תחת השמש שיזכה ויתעלה נפשו ולכן מזהה לכל יודע הספר הנמלה אלל החולה בשעת יציאת נפשו שיזכה לו קודם שיזכה מפיו מספר אותיות ותיבות ופסוקים של תורה כמה הם אחר שכבוד התורה ויזכה להליל נפש זו וכמה פעמים המשתרגים ונזכרים על הגשש אחר המיתה *

- **ה**ם ועשרים אלף ותשע מאות וחמשים
- **ד**ף אלף ותשע מאות ושבעים וחמשה
- **ה**צ ששה ונשר אלף ותשע מאות וחמשים
- **ה**ק לרבע אלפי' וחי' מאות ושבעים ושיס'
- **ה**ק' עשרים ובי' אלפים ותשע מאות ושבעים ובי'
- **ה**ר שנים ועשרים אלפים ומהה וארבעים וז'
- **ה**ש בי' ושלשים אלף ומהה וארבעים ושמנה
- **ה**ת ששה ושלשים אלף ומהה וארבעים וי"א תשע וחמשים אלף ובי' ק'
- **ו**זי' עוד י"א ששה ועשרים אלף ומאתים וחי'

כתיבת יד סך כל הפסוקים

ששה ועשרים אלף ומאתים ושלשה *

בחומשי ישן כתיבת יד מצאתי מספר התיבות והאותיות שכתב משה

בחומשי תורה *

אתאמנן לעמוד עוד זה מהקבלה שיש בידנו שיש ששים רבוא אותיות לתורה ר"ת של ישראל יש ששים רבוא אותיות לתורה ולבנות על הקדמה זאת ענינים ומגזרים גדולים ונעשו ספרים איך קץ ובשמתנה מספר אותיות הספר תורה נהרסו מאד מאד מששים רבוא כנו' לעיל מספרם ואם נאמר דעם תורה ונביאים וכתובים הם ששים רבוא זה אי' אפשר דכבר מרע שגולה יותר וחלו מונין חכמים להשלמת המנין כל אות היוצאה מן חזרת' כגון ה"ה מו"א ה' מ"ם מו"א מ' ונבטלו אותיות אלו ונבטלים הששים רבוא אותיות כס' תורה אך לריך לעמוד על המנין שכן הוא' או אפשר שדברו חכמים ז"ל על ספר תורה של מעלה שהוא מכו' רבוא אותיות וגם לזה לריכוס חנו לראיה אחת שהיה ששים מדע אם מה שדברו היה של ספר תורה של מעלה ועוד אחרת לריך להביא ראיה או קבלה דכפר תורה של מעלה הוא ביותר מוספת אותיות מספר תורה של מעלה אך נראה בזכרוננו דים לי בענפי דלעיל או בחיבור אחר על ענין זה ומלאתי ראיה בדכפר של מעלה דברו והדבר מפורסם שם באופן שלא נשאר מהקוש'י כלל והקב"ה יאיר עינינו וישיכלנו ויחוננו חכמה ובינה ודעת להבין תורתו ודברי חכמים ז"ל כי מי בכל חכמי הדורות וכל להבין בעומק דבריהם ומתרי אמריהם ורמזי סודותיהם בדרך משל וחייה או בדברים פשוטים מלוכז בספור מעש' ובקרבן ימים אור זו לולא בעזר העוזר האמיתי החונן לאדם דעת שיכול אדם להבין בפתרי דבריהם *

בראשית מלות עשרים אלף ושש מאות ושלשה עשר ואותיות שמונה ושבעים אלף וק' *
שבועות מלות מאה ששים אלף וחמש מאות ושלש עשרה ואותיות שלש וששים אלף וארבע מאות וששים ושבעה *
ויקרא מלות מאה ותשעה עשר אלף ועשר ואותיות ד' מי' אלף ותשע *
במדבר מלות מאה וששים אלף ושש מאות ושבעה ואותיות ששים ושנים ואלפים וחמש מאות ועשרים ותשעה *
דברים מלות מאה וארבעים אלף ושלש מאות ושלשה עשר ואותיות שלשה וחמשים אלף וחמש מאות ושמונים ותשעה *

סך המלות תשעה ושבעים אלף ותשע מאות וחמשים וששה *

סך האותיות שלש מאות ועשרים אלפים ושש מאות ושבעים וארבע *

צפנת פענח כתיבת יד דף רע"א הנני מאיר עיניך באותיות התורה היאך הם רמזות בשם יהוה שעודה כ"ו

אתסכל בצורתה ותמלא בה וי"ד מלמעלה וי"ז מלמטה וא"ו באמצע עולה כ"ו כמנין שם הויה ועוד מפרשי התורה באותיות אמרו שאם תסכל בצורת האלף תמלא כל האותיות בה רשומי'להורו' שכלם חזרו' לאחד *
בתמלא בה שלשה וויס וזרת חי' הרי כ"ו *
גיש בה שני וויס וי"ד בתחתיה ויש בה אורת דל"ת הרי כ"ו *
דדומה לגימ'ל ויש בה כ"ו *
היש בה דלית וי"ד בקרבה ויש בה ז' וויס כ"ו *
ויש שני וויס קוץ למעלה וקוץ למטה וא"ו באמצע הרי כ"ו ובעל המסורת הערוז על אורת וא"ו שהיא שני יודין שאמרו וא"ו דברייתו שלום לריך שתהיה קטיעה ושמרו רוב הפסוקים שכל ספר שנמלאת בו זאת הוא"ו בלא חיפוך שבוה פסול :
זיש לה בראשה וי"ד מלך זה וי"ד מלך זה והוא"ו מחברתם ביחד הרי כ"ו *
חכמו בית הרי כ"ו *

אמרי' אמרי' בפרק קמח דקדושין נקראו הראשונים סופרים שהיו סופרים כל אותיות שבתורה שהיו אומרים ויו דנחון חליין של אותיות של ספר תורה דרום דרום חליין של תיבות * והתגלה של פסוקים ויכרסמנה חזיר מיעור עיין דיער חליין של תילים באותיות והוא דרום יכפר עין תליין דפסוקים * ספר רבנן סי' אלפים ותרפ"א פסוקים היוין ספר תורה יתר' מעלו ספר תילים חי' חסר ממנו דברי הימים ה' ע"כ הנה בודאי כיון שחכמי התלמוד נטרו למנות אותיות ותיבות ופסוקים של תורה ושל נביאים וכתובים לא לחסם מלבד שאדם קונה שלימות בהתעסקתו במספרים הקדושים האלו כי סגולת ידיעת המספרים אלו ומרוממים ומקדשים הגוף והגשם יחד להכניסם אל הקדש פנימה כמשל מי שהשליטו המלך באזרות חמדותיו לידע ומספר תפלו היקרים ואביו ומרגלותיו הטובים שמעלתו ורוממותו על כל השמים והאנגים בידוע מספר והשבון סגולת אורותיו אע"פ שאינו עושה בכל יום פעולת המספר אך ידיעה שיש לו מפעם אחת שספיר עושה קודם כל חפציו עסק אותה ידיעה מרחימם על כל מעלה ותהלה כי סגולת ידיעה זאת גורם לו אל מדרגות הגמלות כ"ש וק"ו בן בנו של ק"ו הוכחן דעמו לידע מספר סגולת חמדות אורות עליו של עולם שהיא מספר אותיות מלות פסוקים חליין של אותיות ושל תיבות ושל פסוקים שיקנה קדושה ומעלה בנפשו ובגופו ומה גם המשיגים ויודעים במספרים אלו סודי התורה ורזי דרזין התלויי' בהם כגון חכמי התלמוד דכל רז' לא גפלה מהם שעל כונה ידיעה זאת היו עורחים לידע מספרים אלו לקנות קדושה על קדושתם בגילוי סודותיה על תורה נביאים וכתובים בהאים במספרים אלו רכיון שהיא תורת אלפים מים כל מספרי הפסוקים והתיבות והתפלות והבקורות והכתובין בולק בלא ככיון להורות על דברים נעלמים וסודות נעלמים ורזין עלאין *

מדרש חרפיות אות א ענת אותיות

ורממה . וערמה . עלה וגבורה בניה ומחשבה . מאריות עניים . ושמיעת אוזנים . והילוך גרלים ומיטות ידים ופסו חות הפה שהוא חותן לב לאדם וגרמה שללו העולם מתקיים שנאמר חסד ה' מלאה הדרך .

ד"א חלו על ומטר וגשמי רטון שנתן הקב"ה משמי מרום בעולם בכל שנה ושנה וכו' כל כחו וגבורתו של הקב"ה יתנו אלף בשחקים שנאמר תנו ענן לאלהים על ישראל וגו' ועננו בשחקים גלותו בשחקים מנין שנאמר רובב שמים בעורך ובגאותו בשחקים שכינתו בשחקים מנין שנאמר וינין שחקים ממעל חורטו בשחקים מנין שנאמר ועננו בשחקים אין ענן אלף תורה שנאמר ה' ענן לעמו יתן ירושלים וצית המקדש בשחקים כשהיא בניהם בצבצנים ומרגליות בזבזן יקרה ובזבזן כדבר ובכל מיני חבן יקרה ירושלים נקרה לך שנאמר לך ילין בה ולמח נקרה שחקים שהם מתקיים מן על ומטר והגן לישראל בין בעולם הזה בין בעולם הבא .

ד"א אמר הקב"ה דברתי להקים לך לך להקים דברתי כשכח דל לפני איני משיבו מפני ריקם שנאמר אל ישוב דך ככלם ואני מקרב שכינתי אללו בכל יום ויום שנאמר קרוב ה' לנשכרי לב ואין נשכרי לב אלף עניים וכל האנוס חוטא ומעטת לו ואינו עונה לו בשעה שלועק לפני בקול נעקה ומרה גם הוא יקרא ולא יענה שנה' חוטא אנו ומעטת דל גם הוא יקרא ולא יענה ולא עוד אלף שחוטא מביט הקב"ה בכל רגע ורגע אלף גדל שנאמר ואל זה אביט אל עני וכזה רוח וערב לפני קול דבריהם יותר מכל בני אדם שחתה השמים שנה' כי שומע אל אביונים ה' וחת אכיריו לא בזה . מהו וחת אכיריו לא בזה אלו בעלי יסורין בעלי חילי ובעלי מכה שהם דומים בעולם הזה כאלו חבושים בבית אסורין עד שהקב"ה שולח להם רפואה וירפאם מחליים שנאמר וינעקו אל ה' בצר להם ויחלצום חלו חלואים שנה' למחר לאסורים לאו ולא עוד אלף שהקב"ה מנגלג רחמינו עליהם ומקיים מעשר להשויבים עם מדינים ולהגחילים כסא כבוד ואין כבוד אלף עוה"ס שנאמר כבוד חכמים יתחלו :

ד"א אין ה' אלף שמו של הקב"ה המפורש שבו נברא העולם שנה' אלה תולדות השמים והארץ נבראם אל חקרי נבראם אלף בה' בראם ומנין שאף שמים וארץ שעתידין להתחדש אין נבראים אלף בה' שנאמר ביום השמיני והארץ החדשה מנחל' אשה למד שלא היתה מפני הקב"ה לא בנמשה בראשית של עולם הזה ולא בנמשה אחרית עולמי עוה"ס שלם בראו אלף בדרם שאין זו ממש חקר בלבד בה' ומה שחתה מכל האותיות שבהם תורה לישראל שאין בה ממש מפני שכל האותיות כשהם מיליין מפיו הוא מרגיש בהן בשפתיו ובגלוטו ומילואי טיפה רוק מפיו אלף ה"א כשארם מילואי מפיו אינו מרגיש בו אלף בשפתיו ולא בגלוטו כל האותיות כלם מקבלות עומאה מפני שכל שמות המפורשות אינן נחתמות אלף בה' ובה"א נחתמו שמים וארץ בעוה"ס ובעוה"ס וציונות הנמשי .

ד"א היתה אשר אלהי אמר הקב"ה בנמדת העוב בראתי את העולם ובמדת הטוב אהי מנהיגו ואני עתיד להדשו בנמדת הטוב וכו' . דבר אחר אהיה אשר אלהי אמר הקב"ה בנמדת אמונה בראתי את העולם ובמדת אמונה אני מנהיגו ובמדת אמונה אני עתיד להדשו .

י"ן חותמו של הקב"ה וחרת אל אברהם אל יחזק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא מודעתי והם שלשה אותיות הללו חרית עלם להם כנגד שלשתם כי כנגד אברהם דלית כנגד יחזק י' כנגד יעקב וכלם הם אחד גילה להם אלף למשה גילה לו כל השמות בין שמות המפורסמות בין שמות החקוקים על הנמר מכות שבראשו ובין שמות החקוקי' על כסא הכבוד ומפני זה גילה לו דרכיו מפני שפירם עלמו מחלל ע"ז ומדבק תחת כפי השכינה .

י"ן שמו של הקב"ה שהוא זן ומפרנס כל ילירי כפיו כמה מפתחות לו להקב"ה יש לו מפתח של אשה שנאמר ויפתח את רחמה יש לו מפתח של גשמים שנאמר ויפתח ה' לך את אולרו הטוב יש לו מפתח של תחיית המתים שנאמר וידעתי כי אני ה' בפתחי את קבורתכם יש לו מפתח של פרנסה שנאמר פותח את ידך . יש לו מפתח של נבגי' שנאמר מהר ועבד להפתח . יש לו מפתח של מן שנאמר ודלתי שמים פתח יש לו מפתח של חידוש מלקיות שנה' ופתחו שערך תמיד יש לו

מפתח של עיני' שאמר אז תפקחנה עיני עוריי וכתיב ויגל ה' את עיני בעלם .

ח אל תקרי חית אלף חמו מפני שחמו נחשב להם לישראל לנדק' בשעה שרואים פני גיכנס ומתקבלים עליהם דינה גיכנס וכיון שבעל' איתם וחוזרים בחשו' לפני הקב"ה מיד מתקבלים לפני שכינה כלדיקים וחסידים וכל חטאו מעול' ומתקבלים שבר על חטא שהיה בידם בלדקה שנאמר וישבו רשע ומרשעו ויעשה חשפט ולדקה עליהם חיים ויחיה בןן יחייה ולא כחומר אלף עליהם מלמד שגליהם יחייה עם הדיקי' והחסידים לעוה"ס ולא עוד אלף שעולים אותם בשיבה אלף השכינה מפני ששברו את לבם בחטאיהם לפני הקדוש ב"ה שנאמר קרוב ה' לנשכרי לב .

ד"ב אחר קרוב ה' לנשכרי לב מלמד שכל מי שבו שבור בכל יום ורוחו נמוכה ודברו ממועט בפיו בכל יום עמו שכינה מהלכת ולא עוד אלף שמעלה עליו הכתוב כאלו מביח בבוז בלבו ומעלה עליו וחבשים עליו שנה' וצחי אלהים רוח נשברה וכו' דבר אחר קרוב ה' לנשכרי לב שכל שבורי לב חביבין לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת :

ב"ל מי שיש בו גסות הרוח כאלו עובד ע"ז ומחו יד ליד לא יקרה מלמד שאפילו יש לו תורה וחכמה כמשה רבינו עליו השלום שקבל תורה מיד ליד ויש בו גסות הרוח לא יקרה מדינה של גיהנם .

מ"ת אל תקרי עית אלף טיט ומחו טיט זהו טיט שבידו של הקב"ה שני' הנה בחומר ביד היוצר שכל העולם לא נברא אלף הימנו ולבסוף עתידין כלם שחוזרים לטיט שני' הכל הולך אל מקום א' הכל היה מן העפר ואין אלף עפר שנברא ממנו אדמ"ר שני' ויורה ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה .

י"ד אל תקרי יוד אלף יוד מלמד שהוא יד וחס עוב שעתיד הקב"ה ליתן להם לדיקים עולם הבא ומהו שם שהקדוש ברוך הוא מגלה להם לדיקים שם המפורש שנבראת בו שמים החדשים וארץ החדשה כדי שיהיו כלם יכולין לבראית עולם חדש שנאמר שם עולם אמן להם אשר לא יכרת דבר אחד שם עולם אמן לו שלא יפסוק שמים מן העולם ששמים ששמים החדשים וארץ חדשה קיימים לעולמי עולמים כך עתיד שמו של לדיקים וחס ורעים חרטי זרעם שיעמדו לעולם שני כי כחשר השמים החדשים :

ש"ם עולם אמן לו שלא יפסוק שמים וכו' דבר אחר שם עולם אמן לו מלמד ששלם מאות וארבעים עולמי' עתיד הקב"ה להגחיל לכל לדיק ולדיק לעולם הבא שכן שם בנימין מירא שלם מאות וארבעים הו' .

אמר המאסף ובתלמוד אומר ש"י עולמות שנאמר להגחיל ארבעים יש וכו' ומראה שכיון שחוספת של הקב"ה מרובה על העיקר לכן העיקר של חסלה ש"י עולמות והמאסף שהוא החוספת ש"ס עולמות שנאמר שם עולם אמן לו אמן דייקא שהוא הממנה דליתו החוספת .

כ"ה זה כף שכינה שהוא מכה זו על גב זו בשמחה רבה בשעודת הדיקים לעמוד לב' .

למ"ד אל תקרי למד' אלף ל"ב מ"בין דעית מלמד ששקול הל"ב כנגד כל אברים שבראם לאדם יש לו עינים אף לל"ב יש לו עינים לאדם יש לו אוזנים אף לל"ב יש לו אוזנים לאדם יש לו אף לל"ב יש לו אף לאדם יש לו דבור אף לל"ב יש לו דבור לאדם יש לו נחמה אף לל"ב יש לו נחמה לאדם יש לו נעקה אף לל"ב יש לו נעקה כל מה שיש לאדם יש לל"ב מכלן למדו שקול הל"ב כנגד רמ"ח אברים שבראם ולא עוד אלף ששנים עשר דברי' יש בראם ואלו הם לב מביין דעת ותבונה כליות יועלו' עליו טובות ורעות פה מחתך בכל מיני מאכלות ל' גומר כל מטעמי מאכלות קנה מושך ומילואי כל רוחות וקולות ושם בולע כל מיני מאכל ומשקה ריאה שואבת כל מיני משקות כבד כועס ומרה וזרקת בו טיפה ומשקה חחול שחוק כל מיני שחוקי' וקולע בלב שחוק כל מיני אכילות קיבה ושינה שניה משקה ואין שנאה אלף בלב שנאמר לא תשנא את אחיך בלבדך ואין קאה אלף בלב שנאמר כי יום קם בלבי ואין דלגה אלף בלב שנה' דלגה בלב איש ישמחה לפיכך אין

מדרש תלפיות אות א ענה אותות

כו

ל'ן הקב"ה לופה אלף ללכ שנאמר כי אדם יראה לעינים וה' יראה ללבב.

לדבר עמו שכיה בנאמה ושבעים וחמס מקומות שהוא מנבא כל אות ואות ועל דבר ודבר וכל פסוק ושפסא בצבורה שבבעים לשון הוא אומר לפני הקב"ה הן אני ענה שפתי.

קוף קוף זה משה אבי החכמה אבי כל היצורים אבי החכמה שהקוף לפני פרעה כל מיני חכמה וכל דברי ציה וכל דברי עלמנה וכל דברי דעת וכל דברי השכל שבבעים לפניו והיו שבעים וסופרים כותבים שבעים ל' וכל כזה וכזה עומדין לפני פרעה הרשע וכי ון שראו למשה ולאחרון שהם דומים למלאכי השרת נפלה עליהם פחד ורעדה והשליכו קלוימוסם בידם:

ריוש זה הקב"ה שהוא ראש לכל העולם והוא קורא דורות ראשונים והורות אחרונים שנאמר מי פעל עשה קורא הורות מראש דבר אחר ריש זה ראשו של הקב"ה שדומה לכתם פו.

דבר אחר ריש אין ריש אלף מגדול שבנו בני דור הפלגה ואמרו נבנה מגדול מארץ עבר לרקיע ונקה קרדומות בידנו ובקיע הרקיע ויוצו המים העליונים למעט אלף המים התחתונים כדי שלא יעשו כשם כשם ששעה לנוד המבול

שיו זה שנייהם של רשעים שעמיד הקב"ה לשוברי ולא עוד אלף שעמידן שנייהם של אוהליהם של ישראל להיות יולאים מפיהם עשרים ושתים אמות.

תיו אל תקרי מיו אלף תלוי זה תלוינו של בשר ודם שהוא מתלוי בצעולם הזה בכל יום ויום ולא עוד אלף שפסו דלכה ולתלואה.

אותות משיח ואות

ספר אבדת רוכל עתיד הקב"ה לעשות עשרה אותות קודם ביות הגואל.

האות הא' עתיד הקב"ה להעמיד שלשה מלכים וכופרים בדעת ומשקרו ומראין לעלמן לבני אדם שהם עובדים להקב"ה ואינם עובדים ומתעשים ומבלבלים כל הבריות וכופרים אומות העולם בדרייהם וכן פושעי ישראל המתחששים מן הגאולה כופרים בהקב"ה ועושים את ירלחו ועל אותו הדור נאמר ואתי האמת שדרת שבעלי האמת נעשו עדרים והולכים ובורחים ומתחבאים במערות ובמחילות עפר ונחספים כל גבורי הדור ובעלו ראשי אמנה ונגמין שערי ציה והכמה כי העומד עומד משוכה ובזאתו זמן אין מלך ואין נשיא בישראל שנאמר כי ימים רבים ישבו בישראל אין מלך ואין ער אין זבח ואין מצבה וגו' ולא ראשי ישיבות וגאון ישראל לא רועים נאמנים ולא חסידים ובעלי השם ונעלים דלתי שחקים ונשכרים שער פרנסה וכלכלה וזמנן שמשית יתגלה בנבואתו דור הולך ונופל בחייו מפני גזרות קשות ומשונות ומבוהלות שגזרוהו ג' מלכים הללו ועוד שגזרוהו לכבוד הקב"ה והצורה והקב"ה גזר שמתלך המלכות משעה השיש מכיפה לכיפה שנאמר לכן נשבעתי לבית עלי וגזרתי גזרות קשות כופלים ממ על ישראל על אחד עשר מי שהיה טפן שמונה נותן שמונים וכל מי שאין לו חותמים ראשו וכלל אלו משקה חשים מתחדשות גזרות אחד גזרות זו קשה מזו ויולאים בני אדם משקה העולם שם מכובדים ביותר וכל מי שראוה אותם מת מפחדים ומתים הכל וכל אחד ואחד יש לו שני קדקדים ושבעה עינים והם דולקים כהש וקלים בהליכתם ככבאים בצותהם שעה נעקבים ישראל ואומרים ווי ווי וקטני ישראל מתבצעים בצותהם ואלכים ועומדים כל אחד ואחד תחת אביו ותחת אמו ואומרים ווי ווי אלה מה נעשה ואבותיהם משציים להם עתה אנהו סמוכים לגאולתם של ישראל.

אמר המאמר בכפר אחר מלאכי וי"ל היות הראשון הקב"ה משגר שלשה מלכים בשלשה רוחות העולם וספרים בעיקרן והם מראים לבני אדם שהם עובדים להקב"ה ואין עובדים לו ומכניעים הבריות ע"כ.

האות השני מביא הקב"ה חום בעולם מתמתי של חמה עם שחפת וקדחת ורבים מולאים ודבר ומגפה מתים מלחמות העולם אלף אלפים בכל יום וכל רשעים שבישראל עד שיבכו רוחות העולם ויעקו חיו לנו אנה נלך ואנה נברח וכופרים כל

מם מפני מה מה שני בבית אחד מפני ששניהם עומדים בריו כסא הכבוד וכיו' מס מס שבמרכבה מקבלים פני שכיה בשירה עו מלכות ומה שירי שכן אומרים פסוחה אומרי מלכות מלכות כל עולמה ומה שפוחה אומרת וממלכות בכל דור ודור ומה שפוחה הקב"ה בצותה שעה ופוסק לכל האותיות במרכבה ומתקן ומשקן וקושר להן שני כמרי אחד של מלכה ואחד של כבוד וכן מס פסוחה ומס ספוחה ופוחה קב"ה בידו ומתקן ומשקן וקושר להם שני כמרים לפני פסוחה ה' של מלכה וה' של כבוד למס ספוחה ה' של ממלכה ואחד של פסוחה ויחיה משציים הקב"ה אחד מימינו ואחד שממלכו ומפייסן בדבריהם ואומר להם אומותי שחקקיהו באצבעותי בעטו טלחבת אלף גלוי ידוע לפני שלף נקרה מלכותי אלף בכם ולא נקרה ממלכותי אלף בכם מלך הלכתי ונושל ומטלים לפי שפוחה מס ספוחה נקרה הקב"ה ומשל השלטים שנאמר ומלכותו בכל משלה ואומר ה' ימלך לעולם ועד ואומר כי לה' המלוכה ומשל בגוים וכיון ששומעים מס פסוחה ומס ספוחה מפי הקב"ה דבר זה פוחתים את פיהם ואומרים שירה לפני הקב"ה ומה שירה אומרים לך ה' הנמלכה והמתנשא לכל לראש:

נון טו מפני מה אחד רובץ ואחד זקוף ועומד מפני שנבראת בו השמה ובריות שכל נשמה רובצת פנים שיהי רובצת פנים שהיא זקופה בזמן שחרם רובץ נפשו רובצת בזמן שחרם זקוף נפשו וזקפת שפאמר נר אלהים שמת אדם חופש כל אחרים צען.

דבר אחר נר אלהים שמת אדם ולא שמת בהמה והלא שמת אדם ושמת בהמה הכל הולכים אל מקום ה' שנאמר הכל הולך אל מקום ה' ולא עוד אלף ה' האדם וה' בהמה לימות המשיח

שנאמר כי נקרה בני אדם ומקרה בהמה מהו כמות או כן מות ה' אדם מות אף בהמה מות אדם משמח אף בהמה מעטולה בנשי' ולא עוד אלף בזמן שהבהמה מתה בעלה נוכר אותה לעינים ועכו"ם אוכלי את בשרה ושורה מומין רוחה לעבדה ולא עוד אלף בזמן שהיה מתה רוחה יש לה מנוחה אבל אדם שכח את רוחו אין לו מנוחה מפני שמתעמירן רוחו בדין ומתהרסו לפניו כל מעשי' שהיו בידו בין לעוהה בין לרעה.

סמך זו תורה שביה סמך לה נביאים וכתובים משה מדרש ואבות ושמעוני ותוספתיו שנאמר בחר חפרו שרי' וכו' ואין בחר אלף שורה שמשלה לנבא שנאמר בחר מים חיים

דבר אחר חפרו חיים אלו משה ושבעים זקנים שהיו דורשי' את התורה שבבעים לשונות ומולאין כל אחד ואחד עעמי החכמה מן התורה.

עין לא נאמר אלף עין של תורה שהוא עין לכל עין והיא אורה לכל אור והיא חכמה לכל חכמה והיא ציה לכל נבונים והיא מדע לכל יודעים והיא חיים למחזיקים בה.

פה אל תקרי פו אלף פה ואלף פה אלף פה אלף משה שנאמר כי כבד פה וכבד לשון אנכי מלמד שזין פה אלף פה אלף אמר להקב"ה רבש"ע יודע אני בעלמי שאתה אורה לכל בלוי עולם לא ברית את העולם אלף להלוק לך כבוד שנאמר כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו ירתינו וכי' וכל אבר ואבר שבראת באדם לא ברית אותם לבעול לא ברית ראש אלף לכבוד שמך לתפילין וליוקר לך ולהשתחות לך לא ברית עינים אלף לברית כבודך לשון לשיות ולדבר עבשו תן לי שיתח תן לי דבור להשתמש בפה ובלשון משיב לו הקב"ה מי שם פה לאדם הראשון שהפקדונו על כל בלוי עולם לקרוא כל אחד ואחד בשמו ולשום שמו ללכ בריו ובריה שנאמר וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו.

צדי אל תקרי לדי אלף לך זה של הקב"ה שהוא עושה עש כשר ודם זו דעת ציה והכמה ופתיחת פה ומענה ל' שהוא נותן לבני אדם שכל העולם כלו מתקיים בכם שאלמלא מענה לשון ופתחון פה אין העולם יכול להתקיים אחי' שעה אחת לפי שבשעה שאמר משה הן אני ערל שעתים מדועות כל בריות שנבעול ואמרו ומה משה שעתיד

מדרש תלפיות אות ענף ארותיות

אלף מיד יתרה אפיו של ארמילוס הרשע ויכבוש כל תילי אומות העו.
 לענמק החרוץ וילחם עם ישראל ויהרגו ממנו תלי תלים ויגנפו מישראל
 מעט ויהרגו משיח ה' ובאים ממלכי השרת וטוילי אוחו וממנוי אוחו
 עם אביו העולם מיד ימס לבס של ישראל וישח כחם וארמילוס הרשע
 לא ידע שמת משיח שאם יודע לא היה משאיר משיח שירד ופליט
 בחוזה שעה כל אומות העולם טורדים את ישראל ממדינותיה ואינם
 מניחין לדור עמשה במדינותיה ואומר רחית את העם צויו ושפל
 שמרדו עלינו המלכו מנך ואתי לרמי ליראל שאלה היתה כמותה מימיו
 העולם עד אוחו זמן

ובאותה

שעה יעמוד מיכאל לברר את הרשעים מישראל
 השומד על בני עמך ויתחם לרה אשר לא היתה וגוי מיד יברחו
 כל ישראל במדברות וכל מי שלבו מסופק בדיוו חוזר על א"י ואומר
 זו הגולה שלנו מהי' לה שהמשיח נהרג וכל מי שאינו מלפס
 לגולה מתיבש וממנה חוזר על אומות העולם בחוזה שעה הקב"ה
 בוחן את ישראל וזורס ככפף וכזה ששלמד בזכריה ויבא את
 השלישית באם וארפתים כררוף הכסף וכתיב ביחזקאל וברותי מכס
 הפושעים בי וגומר ובדניאל כתיב ימלגנו ויחלגנו וירפור רבי' והרשעו
 רשעים וכו' והיו כל שארית ישראל הקדושי' והטוירי' במדבר יהודה
 חמשה וארבעים יום והיו רועים ואוכלים מלוחו ועלי קוטפים
 ובהם מתקיים מה שנאמר בהושע הנה אנכי מפתיה והולכתיה
 המדבר' וברתי על לבה ומינין שחמשה וארבעים יום הם שנאמר
 מעת הוסר התמיד ולתת שקון שומם אלף ומאתים ותשעים וכתיב
 אשתי המחבה ויניע לימי' אלף שלם מלחמי שלישי ומחשה מללף בי' אלו
 ראוים לראות הגולה ויבא ארמילוס וילחם בממרי' וילבד שנה' וארץ
 ממרי' לא תהיה לפלטה ויחזור פניו לירושלי' להחריבה פעם שנית שנה'
 ויעט אהלו אפריו בין ימנך לרה לצי' קודם ובה' עד קלו ואין עוזר
 לו

האות ה'

יעמוד מיכאל ויתקע בשופר שלשה פעמים שאח'
 והיה ביום הווא יתקע בשופר גדול ובאו
 האזורים וגוי וכחושו אלהי' בשופר יתקע והלך בסערות תימן
 תקיעה הראשונה יגלה משיח בן דוד ואלויו הציב לחוזה הגלויים
 הברור' מישראל שנסו למדבר יהודה לסוף מ'יה ימי' ישיבו את לבם
 ויחזיקו את ידיהם הרפות וזכריה' הבושלות יאמנו וישמעו כל ישראל
 הנשחרים בכל העולם את קול השופר וידעו כי פקד ה' אותם וכו'
 בא הגולה השלימה ויתקבלו ויבאו שאלמד ובאו האזורים מררץ אשור
 וגוי ובאותו קול יפול פחד ורתת על אומות העולם ויפילו עליהם
 חלאים רעים וישראל מתאזרי' ללאת ויבא משיח ב"ד ואלויו הציב
 עם הזקיקים- ששבו ממדבר יהודה ועם כל ישראל הנקב"ש ויבאו
 ויתולים ויבאו במעלות בית הנשחרת ישובו עם וישמעל ארמילוס שעמד
 מנך על ישראל ויחמר עד אנה החוזה הבזויה והשפלה עושי' בן מיד
 יקבוץ כל חיל אומות העולם ויבא להלחם עם משיח השם ואז הקב"ה
 אינו ממריכו למלחמה אלא חומר לו שב לימינו ואומר לישראל התיכבו
 ורחל את יעושה ה' אשר יעשה לכם היום מיד הקב"ה לחם לכם
 שאלמד ויבא ה' וילחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב והקב"ה
 מוריד אש וגפרית מן השמים וכשפתי אהו בדבר וברד וגשם שוטף
 ואזני אלגבים וכו' מיד ארמילוס הרשע ימות הוא וכל חילו וכל
 הרשעים שהחריבו בית אלהיו והגלילו מאלרנו בחוזה שעה יעשו
 ישראל בהם נקמות גדולות שאלמד בית יעקב ללש ובית יוסף לבה
 ובית עשו לקס

האות ה'

הקב"ה בעל נפלאות עושה מופת בעולם אמרו
 שיש צדוים אכן של שיש דמות נכרה יפת תואר
 והיא אינה עשויה כדרי אדם אלא הקב"ה צרהה בן צבדור' ובאי'
 רשעי אומות העולם בני בליעל ומתממין אותה וכוכבי' אלהה וקב"ה
 משמר טפתן בתוך האבן ובורא נה בריוה ויולד בה ולה היא מתבקעת
 ויולד מנטי דמות אדם וזמו ארמילוס האסן זה שהאומות קורין
 אותו מנטיקרטו חרס שתי' עשרה אמה ורחבו עשרה אמה
 ובין שתי עיניו רמת והן עמוקות החומות ושער רחשו כזבוע האבן
 פעמי רגלי ירוקי' ושתי קדקדי' יש לו ויבא אלל הרשעים ויאמר
 להם משיח אני חיי אלהי' מיד מלממני' צו וממליכי' אוחו עליהם
 להם מתחברין לו כל בני עשו ובאי' אלא והלך וכובש כל המדינות ואומר
 לבני עשו הביאו לי יותרי' שפתיה ללם ומביאים לו תפלותם ואומר
 להם אמת היא שנתתי לכם ואומר להם הלמנו צי כי חיי משחכם
 מיד ממלמני' בן בחותה שעה משגר לממני' בן חושיאל וכלל ישראל
 ממנו בחוזה שעה יקום חמיה בן חושיאל ושליש אלף בגורים מנבזרי'
 בני אפרים ויקחו ספר תורה וקוראים לפניו אנכי ה' אלהיך לא
 יהיה לך אלהים אחרים יש פני ויאמר להם אלן בחורמכם זו כלום
 אלה בוח והעידו לי שחגי אלוה כדרך בעשכו כל החומות מיד יעמוד
 כנגדו חמיה ויאמר לבדיו תפשוהו וכפשוכו מיד יקום חמיה בן
 חושיאל ושליש אלף שעמו ויעשו עמו מלחמה ויהרגו ממנו מאתי'

כל אחד קצרו בחייו וטוולים את נפשם למות ומתחבאים בלחיות'
 ובצריחין ובורחין כדי ללנן את עולמם ובאי' בעמרות ובמחילוי עפר
 ואי' ח' יללו הזקיקים מחוזה חמיה הקב"ה יעשה להם רפואה בחוזה
 חוזה שנאמר ורחה ללם יראי שמי שמש לזקה ומרפה בכנפיה ועל
 אוחו עדות נבא בלעם הרשע אוי מי יחיה משמו אל'

האות ה'

הקב"ה מוריד טל של דם ויראה לאומות העולם
 כמו מים וישאו וימוחו ואת רשעי ישראל המתיאשים
 מן הגולה יסחו ממנו וימוחו וירדוקים ומחזיקים באומות של הקב"ה
 אינם נוקים כלל שנאמר והמשכילים יזכירו כזוהר הרקיע ויהיה כל
 העולם דם כל אוחם השלש ימיים שנאמר בהושע ונתתי מופתים
 בשמים ובארץ דם ואש ותמרות עשן

האות ה'

הקב"ה מוריד טל של רפואה לרפאו' הדם וישת'
 ממנה הבנוי' ויתרפאו מהלים שנאמר אהיה כטל
 לישראל יפריח כשפונה ודך שרשיו נלבגון

האות ה'

הקב"ה מחזיר השמש להשך והירה לדם שלשים יום
 שנאמר השמי יתקן נחשך והירה לדם אחר
 שלשים יום הקב"ה מחזירו לקדמותו שנאמר והספו חסיפת אסיר על
 צור וסוגרו על מסגר ומרוב ימי' יפקדו ומתפיהו' אומות העולם
 וממתיישי' וודעים שבשבל ישראל כל האומות אהלו ורבים מהם
 מתייהרי' בסתר שאלמד וממרי' הבלי שוף חסדם יעזבו

האות ה'

מנוולך הקב"ה מנך על כל העולם כמו שאלמדו
 למענה ויקס מנך אחד בדומי וימונך על כל
 העולם תשעה חדשים ויחריבו מדינות רבות יחר אפיו על ישראל
 וישלך עליהם מנן גדול ויהיו ישראל בחוזה שעה צברה גדולה מרוב
 הגזרות והמהומות שמתחדשות עליהם בכל יום וישראל מתמעטין
 וכלין בחוזה זמן ואין עוזר לישראל ועל אוחו זמן נכתבה ישעיה ואמר

יירא כי אין איש וישתומם וגומר לסוף תשעה חדשי' יגלה משיח בן
 יוסף אשמו חמיה בן חושיאל עם שפט אפרים ומנשה ובנימין ומקלת
 בני גד ושומעין ישראל של כל המדינות שבה משיח ה' ומתקבלון
 אליו וימעט מכל מדינה ומכל עיר שנאמר בירמיהו טובו צניס שובבי'
 נאום ה' כי אנכי בעלתי בכם ולקחתי אתכם אחד מעיר ושתי'

ומתפחה והבאתי את חמכם בן ויבא משיח ה' ויתגרה מלחמות
 עם המנך וינלה את הולך ויכרוה מנח תלי מליס ויהרגו את
 המנך ויחריבו המדינה ויולד קלת כלי בית המקדש שהם גזוים בבית
 ויוליטו קיסר ויבא לירושלים וישמעו ישראל ויתקבלו אליו ומנך
 מלרים ישלים עמו ויהרגו כל אנשי המדינות אשר סביבות ירושלים
 עד דמשק ותשקלון וישמעו כל אנשי העולם ויפול אימה גדולה
 עליהם

האות ה'

הקב"ה בעל נפלאות עושה מופת בעולם אמרו
 שיש צדוים אכן של שיש דמות נכרה יפת תואר
 והיא אינה עשויה כדרי אדם אלא הקב"ה צרהה בן צבדור' ובאי'
 רשעי אומות העולם בני בליעל ומתממין אותה וכוכבי' אלהה וקב"ה
 משמר טפתן בתוך האבן ובורא נה בריוה ויולד בה ולה היא מתבקעת
 ויולד מנטי דמות אדם וזמו ארמילוס האסן זה שהאומות קורין
 אותו מנטיקרטו חרס שתי' עשרה אמה ורחבו עשרה אמה
 ובין שתי עיניו רמת והן עמוקות החומות ושער רחשו כזבוע האבן
 פעמי רגלי ירוקי' ושתי קדקדי' יש לו ויבא אלל הרשעים ויאמר
 להם משיח אני חיי אלהי' מיד מלממני' צו וממליכי' אוחו עליהם
 להם מתחברין לו כל בני עשו ובאי' אלא והלך וכובש כל המדינות ואומר
 לבני עשו הביאו לי יותרי' שפתיה ללם ומביאים לו תפלותם ואומר
 להם אמת היא שנתתי לכם ואומר להם הלמנו צי כי חיי משחכם
 מיד ממלמני' בן בחותה שעה משגר לממני' בן חושיאל וכלל ישראל
 ממנו בחוזה שעה יקום חמיה בן חושיאל ושליש אלף בגורים מנבזרי'
 בני אפרים ויקחו ספר תורה וקוראים לפניו אנכי ה' אלהיך לא
 יהיה לך אלהים אחרים יש פני ויאמר להם אלן בחורמכם זו כלום
 אלה בוח והעידו לי שחגי אלוה כדרך בעשכו כל החומות מיד יעמוד
 כנגדו חמיה ויאמר לבדיו תפשוהו וכפשוכו מיד יקום חמיה בן
 חושיאל ושליש אלף שעמו ויעשו עמו מלחמה ויהרגו ממנו מאתי'

האות ה'

הקב"ה בעל נפלאות עושה מופת בעולם אמרו
 שיש צדוים אכן של שיש דמות נכרה יפת תואר
 והיא אינה עשויה כדרי אדם אלא הקב"ה צרהה בן צבדור' ובאי'
 רשעי אומות העולם בני בליעל ומתממין אותה וכוכבי' אלהה וקב"ה
 משמר טפתן בתוך האבן ובורא נה בריוה ויולד בה ולה היא מתבקעת
 ויולד מנטי דמות אדם וזמו ארמילוס האסן זה שהאומות קורין
 אותו מנטיקרטו חרס שתי' עשרה אמה ורחבו עשרה אמה
 ובין שתי עיניו רמת והן עמוקות החומות ושער רחשו כזבוע האבן
 פעמי רגלי ירוקי' ושתי קדקדי' יש לו ויבא אלל הרשעים ויאמר
 להם משיח אני חיי אלהי' מיד מלממני' צו וממליכי' אוחו עליהם
 להם מתחברין לו כל בני עשו ובאי' אלא והלך וכובש כל המדינות ואומר
 לבני עשו הביאו לי יותרי' שפתיה ללם ומביאים לו תפלותם ואומר
 להם אמת היא שנתתי לכם ואומר להם הלמנו צי כי חיי משחכם
 מיד ממלמני' בן בחותה שעה משגר לממני' בן חושיאל וכלל ישראל
 ממנו בחוזה שעה יקום חמיה בן חושיאל ושליש אלף בגורים מנבזרי'
 בני אפרים ויקחו ספר תורה וקוראים לפניו אנכי ה' אלהיך לא
 יהיה לך אלהים אחרים יש פני ויאמר להם אלן בחורמכם זו כלום
 אלה בוח והעידו לי שחגי אלוה כדרך בעשכו כל החומות מיד יעמוד
 כנגדו חמיה ויאמר לבדיו תפשוהו וכפשוכו מיד יקום חמיה בן
 חושיאל ושליש אלף שעמו ויעשו עמו מלחמה ויהרגו ממנו מאתי'

האות ה'

תוקע מיכאל תקיעה גדולה ויולד הקב"ה מנהר
 ביין ומלחלח וחקור ומערי מדי כל השכנתי' ויבאן
 טס

מדרש תלפיות אות א ענה אותה משיח

כו

ונתתי לכם לב בשר ורוח חדשה אתן בקרבכם והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר סליקו מלחמות המשיח לבנו מיראתך אל תקליקו

ובזוהר פ' שמות ובשאר מקומות מהאזנות שעתיד להיות קודם בילת הגואל וכן בילקוט ישעיה מדבר בענין הגואל בזמנה מקומות

ובילקוט שיר השירים על פסוק קול דודי כיון ששימעי קול השופר ששירי זיוותי בחי' לעולם עשרה מקומות נהרגי' עשרה מקומות נשרפי' מלמד שאין הפתח נפתח כלו כאחד אלא אליה ז"ל בא לעיר אחד ועולם מחברתה ומדבר עם האדם ועולם מחברו עוד שם בילקוט על פסוק ענה דודי אמר ר' יוחנן קול תייר טוב זה מלך המשיח וכו' אמר רבי חייה בר אבא סמוך לימות המשיח דבר גדול בא והרשעי' כלים בו וגו' ע"כ

רבינו בחיי ז"ל פ' ויבא עתיד הקב"ה להביא לרעות ברומי שלא יתנו בעבודה פרוטה שאפילו המעטע יטעו עינין שם • בזוהר בזמנה מקומות משמעי' שעתיד המשיח לעשות דברים נוראים ילקוט ישעיה שאלמד הקב"ה על המשיח מעיד אני בו שהוא לדיק • [עיין בהסכמה של אדונינו הרב הגאון המפורסם מוה"ר יוסף שאול הכהן דק"ק לבוב מ"ש ע"ז המלאך] •

ובתרגום יוחנן בן עזיאל עד פסוק והרחו ביראת ה' תירגם ויקריבוהו לדלתיה וגומר

ובהרמב"ם ז"ל הלכות מלכי' מדבר בענין המשיח עיין שם בשלשלת הקבלה מספר המשיחי' שקמו עיין שם • ובספר דברי הימים קראו משם בספר מקוה ישראל מאריך בענין המשיח בספר ומשרין קטרי' בספר לרוח המור בספר חן טוב על פסוק דרך כוכב מיעבק בספר האחסודים • המתעסקים בענין המשיח בחי' מלכי' מדריכי' אותו בדרך לבו לחרפה ולקלון על שהעריח המלאכי' בתשובת הרשב"א ז"ל היטות מזכיר ה"ר אבונעפי"א שסך למשיח בספר חיים ז"ל בהקדמתו מזכיר ג"כ בספר מעייני הישועה לכמו' הרר יתחק אברבנאל ז"ל מזכיר שם מעייני המשיח לדקו מראהו משם :

במסכת סוטה בעקבות משיחא חולפא יבגא עיין שם •

במסכת סנהדרין פרק חלק עיין שם •

בס' שבירי אמונה : **במדרש** במקומות רבים לא הולכתי לראש ובגנות זובבד ז"ל התענה על המשיח ע"ש

בנבואת אמר אברהם בספר קול מבשר כל הספר כלו מספר בענין המשיח :

בס' הפליאה דף י"א ע"ב חזי האלף הששי הוא ת"ק שנה הוא ממשלת כתר ובחתי ממשלתו שהוא ר"ב שנים ילאו ישרא' מנגלה הרביעי •

ובילקוט זכריה סו' י"ב יבא גול ומנגו לירושלים בגלותה הילך הרמב"ן וזה לך האות כי אלכי שלחתי כמו זה לי עשרים שנה צביהך יאמר כי אהיה עמך וזה לך האות אות והברית תהיה עמך ביחוד בחיבור שלם ר"ל לת"ת ולא ליסוד חז"ש שהוא נקרא אות •

ספר יוספין סוף פרק ח' קודם חרב המקדש נראה על ההיכל כוכב אחד ונזף וקמו איש בידו חרבות שלופות ובימים ההם יום האות הוא ימי חג הפסח היה וכל לילה אשר נוס ההוא היה ההיכל מאיר כאור יום ויהי כן כל שבעת ימי הפסח ויאמרו כל חכמי ישראל כי האות רעה הוא יותר העם אמרו כי אות טובה הוא •

גם בעת ההיא וגם בימים ההם הביאו עגלת צקר לעולה ויהי כהפלי' חותה לחיץ לשמיים ההם היה ילדה כבש ויאמרו גם זה אות הוא וראו עוד שם אל אות אחר בצבע הקדים כי שער קדים היה שער גדול וכבד מאלו ולא יפתח על צה"ו הנשים לפותח וכן לא יסגר עד צה"ו כ' הנשים לסוגרה וקול ז"ר השער משמע עד למרחוק

עם בני משה לאין מספי' ובזון שיעור כג"ע הארץ לפניהם ואחריהם תלגטו להבה ולא יאחרו ומהיה לאמונת בעולם בשעה שילאו השבעים עניי כבוד ויקפו אותם והקב"ה הולך לפניהם שנאמר עלה הפרך לפניהם והקב"ה יפתח להם מעיינות של עץ חיים והסקה אותם בדרך שנאמר בישיעה אפתח על שפיים נהרות בתוך בקעות מעיינות אשים מדבר להגם מים וזיה ימנולו מים וכתוב לא ייעטו ולא ימלאו ולא יכב חרב ושמש הקב"ה ימנול לראות את הגאולה משה הורה לראות בית הבחירה ויקים בנו מקדש שכתוב הכי עת שבות עקב ומשכנותיו ארחם ובגנתה העיר על תלה וארמון על משפטו ישב ויקים עלינו כל נחמותיו וכל הבעותותיו שנאמר ע"י נביאיו וכתוב בעת ההיא אביא אתכם ארבעת קבלי אתכם כי אתן אתכם לשם ולתהלה •

וכנגד עשר אותות אלו עתיד הקב"ה ליסר את ירושלים עשרה מיני חבני' עובות אור' פטרה וברכת תרשיש שוהם יספה נופך ספיר ויהלום וזהב הרי עשרה והקב"ה מוסיף עליהם צביון וצוית המקדש שנים והם כדרכו ואקדה שנאמר ושמתי כדרכו שמשותף וכו' •

בנגד עתיד הקב"ה להשיב להם לישראל עשרה דברים שאבדו הקב"ה מהם וחוקרים בצנין בית שני וראלה בה ואבדבה ה"א חסד אלו הם ארון וכתובי' ושמנו המנחה ועלי המערכה ואורי' ותומים ורוח הקדש והמשה אחר' שעתיד הקב"ה להסוף על מאורי' החמי' שלש מאות ושלושה וארבעים כלאורה של עכשיו שנאמר והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה ייהיה שבעתי' כאור שבעת הימי' ביום חבתי ה' את שזר עמו ומחן מכתו ירפא' ומנין נמניו שהוא שלש מאות שלשה וארבעים שכן מפורש על ידי יוחנן בן עזיאל ויהא יתור סיבה כיהור שמשא וזוהר שמשא עתיד לומר כיהור על חד חלה מאה וארבעים ותלתא כיהור שבעא יומיא וכשאתה כופל שבעתי' שבעה על שבעה נמנול ע"ל ארבעים הכפל אותם על שבעה שנאמר כאור שבעת הימים נמנול שלש ושלושה וארבעים וכן הלדיקי' עתיד הקב"ה להחזירם כמנין הזה שנאמר וואהביו כלהת בשמש בגבורתו ומתרגימין והעבדוהו לדיקו עתיד' לומר כיהור יקרא על חד תלת מאה וארבעים ותלת' כיהור שמשא בחוקפיה הרי אלו שבעה שעתיד הקב"ה להחזירם וכתבתי' שנאבדו בסיוי שכלם זכה בה' משה ועולם שנה' ומשה יקח את האהרן ועתיד הקב"ה להחזירם דתת' ושמנת עולם על ראשם ועוד תעדי תפיף וילת בגמול משחקים וברכת הדגן לשווים הפירות הרי עשרה •

וכנגד עשרה גאולי החממות וההבעות שהבעיה הקב"ה לישראל שכן עקר הנחמות והשאר ענפי' שלהם רחשונה ברכת ביאת גואל שנאמר הנה מלכך יבא לך שנית לקבץ גלויות שנה' ארמי' הניגי מבית חותם מחר' לפון וקבצתי' מירכתי מחר' גם עור אפסתי וגו' מהו עור ופסה מלמד שכל לדיק חוזר כמו שהוא נפטר מזה העולם מי שה' פסח חוזר בתחייתו פסח וכן כל המומיני' כדי שיהיה כל אחד ואחד מציר את חבירו שלה יאמרו בריות אחרי' הם אלה ואח' מרפא הקב"ה אותם שנאמר אז ידלג כחליל פסח יתרון לשון אלם שלישיית תחיית המתים שנאמר דביאל ורבי' מישיני עפר יקולו רביעיית בנין בית המקדש כנראה בנין ערפא יחזקאל בגבורתו חמישיית שעתידים ישראל לנגלוד בכל העולם כלו משפא לשפא שנאמר כי הניו והממלכה אשר לא יעבדון יאבדו וכו' וחזרי' כל העולם כלו על ריו של הקב"ה לתורו' שנה' אז אהפוך אבי' עפה ברורה לקרא כלם בשם ה' ששית שעתיד הקב"ה לאחד כל חויביו ויעשה בהם נקמות שנה' ונתתי נקמתי בחודש שבעיית שהקדוש ברוך הוא יסיר כל מחלה וכל נגע מישראל שנאמר וכל יאמר שכן חליתי העם שישב בה בשות עמיית שהקב"ה ירחיך ימים שן ישראל כען שנאמר כימי העץ ימי עמי וכתוב בישיעה כי הגער בן מנשה שנה ימות והחועת פן מנשה שנה יקולו וכתוב בעל המות לנח ומנחה ה' דנעמה מעל כל בני תשעי' שעתיד הקב"ה להגלות ישראל עיין בעיין שנאמר ונגה כבוד ה' ואלו כל בשר ירחיזו ועל לעשות כל ישראל צדיקים שנאמר בהשוע והיה אחרי' כי אתן את רוחי על כל בשר ובכלו צדיק' ובנותי' עשירית עתיד הקב"ה להסיר יגר הרע וכל דבר רע מישראל שנה' •

מדרש תלפיות אות א ענף איתיות משיח

ויציינו ההם מאלחואו, משפחת מאלחיו בלא יד ולא יכלו לנטור אותו עד אשר נקאלו הרבה אישים וסגורו וגם על האות הזה היו אומרים חכמי ישראל והכהנים כי אות רעה היא ויתר עם הארץ היו אומרים כי אות טובה הוא

יורקי אחרי כן נראה על בית קדש הקדשים מלמעלה כל הלילה כהצניתי פני אדם אשר לא נראה כיופיו בכל הארץ ומראהו נורא מאד ועד ציינים ההם נראו רכבי אש ופרשים עליהם וחיל גדול מאד משופים על פני הרקוב קרוב רים בלחי על ירושלים ועל כל ארץ יהודה וכלם סוסי אש ורכבי אש ויהי ציינים ההם עוד ביום חג הסוכות שמעו הכהנים כקול לבת בני אדם וקול רגלי בני אדם הגולסים בקרב ההיכל לרוב וישמעו קול גדול ועורא מאד מדבר וקורא ואומר לבו וללכה מן הבית וסעה לנו וחקמי ישראל כלם אמרו אשר זה אות רעה הוא ויתר העם היו אומרים כי אות טובה הוא ולפני האותיות האלה שנים ארבע היה בירושלים אים מעם הארץ ושמו יהושע בן חנניה ויחל לקרוא בקול גדול היום חג הסוכות לאמר קול ממזרח קול ממערב קול ממזרח רחמי קול על ירושלים וקול על ההיכל קול על חמון קול על כנה וקול על רהטו וישנאוהו כל חשני העיר ויאמרו לו למה תנעק לקרוא הדבר הזה ויעו השר אשר לעיר לכל יאמרו לו דבר שנעשה בעיניו כמשוגע ויך עוד האות היום קרוא חיו על ירושלי ואזו על מקדשה חיו על היכל עד יום המלחמה ויהי בזהות המלחמה הרשונה החל לקרוא ותביאחו זכני ד גדולה ותכסו עד ראהו ותמינתו וציינים ההם נמלא מכתב כתוב על הלור מימים הראשונים ויקראו אותו והנה כתוב לאמר צבת אשר ימלא חיל ההיכל ויהיה מרובע או יתקבץ ויבשר נלכדה לנבוכד נזיר והיכרוסו חיל הרומים ויפרטו את פת ההיכל וימירו יהודי' הגטיות את פירות פת ההיכל כללותם לבני היה ההיכל מרובע והם לא זכרו את דברי המכתב ההוא וגם נמלא כתוב בקיר בית קדש הקדשים לאמר כאשר יהיה הבנין מרובע או ימולך מלך ועם הארץ אמרו כי הוא מלך ישראל והכהני' אמרו כי הוא מלך הרומים ע"כ

מנחה בקדוה [פ] ותרע דף ס"ו ע"א) ההפסד שיש בין אות למופת אות דבר שמביא לאדם ילדי חלומה וכן תרגמוהו של יוצר ואתה ומופת הוא דבר המפסה להאמיץ צדקה ההוא .

אן אות הוא דבר שמניין כד"ה ונתחומות השמים אל תחתו והנפופת הוא גם ארציי ועל האמת הם שמו' נרדפי' עכ"ל וכן ברש"י פרשת ראה בענין צדקה השקר .

אמר המאסף המספר אות הוא דבר שניתן לזמן כמו שכתוב במכתב הערוב לתרה והוא האות האהוב ולכל דבר שניתן לזמן כגון מחר בשעה פלוני' אמר פלוני' הוא דבר הניתן לאותיות לכתוב השעה והרגע או לשעות איהו רושם כמו שמלנו במכתב הכרז דכתיב הגני ממעור כעת מחר בדר וגו' .

ופירש רש"י כתיב מחר כעת מחר למחר שעתו לו שריעה צבוחל למחר ששבעי עתה לנכחן ירד הברד וכו' וכן ממלא בענין הכביא השקר דכתיב ונתן לך אות או דבר המוסר לך לזמן פלוני יהיה כך וכן וכוון שכן הוא דבר הליך לאותיות לרשום הזמן ולכן נקרא אות משורש אותיות ומופת הוא דבר הנעשה מיד השעה וכדכתיב כי ידבר אליכם פרעה לחמר מנו לכם מוש' ואמרת אל הארץ קח את משך והשלך לפני פרעה יהי למנין הרי המופ' הוא דבר הנעשה מיד לשעה ועוד הדאומר מנו לכם מופת שואל דבר מיד ולא לתמנין ומופת הוא על דרך דאמרינן בחולין סי' גיד הכסה ח"ל מופת הדור כלומר אדם חסוב עיניו כערוך הות מ"ב חופקי' מופת הוא י' הדבר והעם כדפירשית' שמופת הוא דבר הנעשה מיד לשעה והוא דבר יותר חשוב לרואה מלמתי' עד אחר זמן .

עוד נובל לומר כפי משמעות הענין נראה דמופ' הוא דבר חמוי יותר מאות דכתיב צבוחל שנתן ונתן לך אות או מופת דמשמע מופת שהוא דבר חמוי יותר תמוה ובענין כי הוא דבר שכבר נראה כגון מער או בדר או דבר שבחי' לעולם לזמנים אך בגזרת המקום ע"פ צדק מביא חסוב צמת שירוק ולא יעבור כגון בגדוון שירד על הגיהה ועו' אך מופת הוא דבר פלא פלא בעתה ולא היה

לעולמי' כמו כי יאמר לכם פרעה מנו לכם מופת וגו' ואז בלע מלאך הארץ את מנפות' אחר שהכף מנחת לעמיה צבוחל' משה בלע מנפות המרומים והוא פלא ועוד ממתימה שאף על פי שצבוחיה משה בלע כמה מנפות לא נתפסה וע"ז יבא על כוון שנקרא מופת על שם שמתפה להאמיץ בדבר ההוא כנו"ל מנמחה בלולה ז"ל וכוון דמופת הוא דבר תמימי כידוע בל' טעמיקון של מופת מות שצורה אות פי המורה על חרון אף כלומר הרחוקה המופת חושב דעתו כן מות וחרון אף על מי שאינו מאמיץ לזה ולכן קאמר צבוחל השקר ונתן לך אות או מופת כלומר אפינו שנתן לך מופת אל תשמע לו .

אז

ציוני פי' בשלח דף מ"ג פ"א או יסיר מסה מכאן רמזו המכובלי' סוד מסודות התורה כי מרע"ה פתח שירתו בלא כי הוא סוד הכסדר וכן ומאז בחתי אל פרעה מלאחי אמר ר' עקיבא בשעה שאמר משה אז יסיר לכם הקב"ה לבוש תפארתה שהיו חוקקי' עליו כל אז שבתורה אזו משמח בלבוש אז ידלג אז תפארתה אז ידבר אז תראי וכוון שחטאו חזר וקרעם ועמיד הקב"ה להחזירם שנאמר אז ימלא שחוק פינו אז יאמרו ביום הגדול ה' .

ובזוהר אז תקראו ה' וענה אים את תקראו ה' וענה מיד ומאז אז חלה מלמד שאין לקרא ח"ל לבדה ע"י השני אומיות הדבקים היושבים הראשונה במלכות ועם האלף הם שלשי' נשארז שבעה מלמרות והיינו דכתיב אז יסיר משה וצני ישראל .

אמ"ה פירות מלת אז עולה עשר כמספר הספ"י אז חלף הם שלשה וזין ז' הרי עשרה .

אזנים

ברכת אברהם בענין האזנים שהי' אזניו של אדם נטות תמיד לשמוע הטוב אמנם שמע שוא או מנונה לא יכנסו בהם כלל כדרך שסוד האזון העליון אין שום נעקט דין ולא פנס לאון הדבר וכנס בהם כן לא יאזין אלא הטובות והדברים המועילים ושאר הדברים המגבירים כעם לא יאזין עליהם כלל וכמו שכתבנו ודבריו ולשונו חיו ככנס שם כך לא יכנס שם שום דבר והיינו לא תשא שמע שוא כל שכן שאר הדברים המנוגים שלא יכנסו לאזניו כלל ולא יתן האזנה אלא לדברים טובים (השקט י"ו) .

אחים

זוהר אחרי מות דף ע"ה ע"א למען אחי ורעי אמר ר"ש אמר ר' יאודה חי אחי למה רעי ואי רעי למה אחי אלא תאני ההו' מלה אחשתי לעלמין אקרי רע כד"ה רען רע אבדי אל תחשוב הוי רוח דמלה דאמר ר' שמעון אימנא עילאה רעי' אקרי בנין דלא תעדי רחמימותא דברא מיהא לעלמין ואימנא תתאה כלה אקרי אחות כמה דאוקיימנא אחות לנו קטנה ע"ש באורך :

אחלמה

מסכ"ה אחלמה היא אכן חלומות אל הנשאה . ובספר הבביר מלאחי שביא לבנה והמעני' הדם והיא כמראה גרעין רמון הבורחת מן החומץ .

ענף אחר

הריכות עולם כשרבי מאיר היה אומר דבריו בשם אליהו בן צבדיה אשר בשם אחר יבואה אז היה אומר אחרי' אומרים עכ"ל וי"א שאחריהם הוא ר' מאיר משום מעשה שהיה הובא בסוף מס' דהריות' .

ענף אחרוש

צפנת פענח יום שעשה אחרוש הסעודה היה יום אירו ויהי אסור בדבר דהוה אילו לע"ז כדמחל לפני

ארו של גויס אסור לשאת ולתת עממה וזוהי חטאו

תרגום וביע' בסעודת האחרוש הללים שהיו שוחים בהם פעם א' שוב אינן שותין עממה אלא היו מסלקי' ומביאי' אחרים

ובילקוט האחרוש והסקות בכלי זהב מי שהיה שותה בכוס זה לא היה שונה בו אלא מכניסו והוא שלו

שם על פסוק בלילה ההוא נדרה שנת המלך בלכות' שעה אמר הקב"ה למלאך הממונה על השנייה בניי בלרה והרשע הזה יאן על מעטו לך וכדור שינתו בלכותה שעה ירד המלאך וגד שינתו של האחרוש וחבטו בקרקע סס"ה פעמים והיה המלאך עומד על גבו ואומר כפוי טובה כפוי טובה עמוד ונשה טובה למי שעשה עמך טובה מיד ויאמר לה הביח את ספר האכרונות

אמר המאסף חבטו בקרקע סס"ה פעמים כנגד סס"ה יועלים שהיו להמן כדנ"ל ונתתי עין עמה'

לעשות העין למרדכי ר"ע ר' רמזו אה און ישראל און עולם שוב כמאסר ימי שנה שהם סס"ה לא יפה העולם שיתרב ח"ו

עשרה בני המן היו סונקטריין ו"ה סופרים של האחרוש כיון שבאו לכותו של מרדכי היו מדלגים והיו הכתבי' פורחי' מקנטרא לקנטרא וביאים וכותמים לתוך חיקו של האחרוש והיו קוראי' און כתוב כלן אלא ויהיו נקראי' מלאי' היו נקראים רבי יעקב בשם ר' חנינא אומר אל תתמה ומה להטיל שלום בין שבת לשבת היה הגורל מדבר דכתיב ע"פ הגורל תחלקו חלמיו ליתן חיים לאומה שלמה ע"כ

אמ"ה כיון שהכתבי' היתה מדברת כמנז' בני המן כשהיו מולאי' כתוב וכותו של מרדכי היו מדלגים אותו יכולים לומר

דמכתבי' וימלא כתוב אשר הגיד מרדכי על בנתנאל ותרם ה"ז דברי הכתיבה שילא קול ממנה והלשון למלך המן מעשה בני המן ואמרו ימלא כתוב וגו' כלומר כבר נמלא הדבר של מרדכי אלא שהם מדלגי' אותו וכיון

ירקוט מסכת מגילה וימלא כתוב מבני ליה אמר ר' יחזק נפחא מלמד ששמש' מחוץ וגבריאל כותב

אמ"ה כתוב משמע כתוב מחדש כתב משמע מעיקרא וכן פ' מהר"ב ז"ל שם נר ואיזו א"ר אליעזר מלמד שהיתה מחוה כנגד האחרוש בה מלאך וספר ידה כנגד המן

אמ"ה קשה טובה ארוך עלתה בדעתה של אסתר לעשות כן ולהתחייב ראה מלך אלא קושטא דמלתא שהאמיני עושה

רגילותו לדבר האמת ורגילותה אל האמת גרמה לה שהיתה מחוה כנגד האחרוש שהיה יותר נר ואיזו המן כאומרים חז"ל וכן תמלא במ"ה האמתית כנסו ארבע בביית פרעה בגחלי' והוביט נטה ידו לזבובים אלא שהמלאך הטוה ידו לנחלים וגו' דקף על פי שהיה קדו בודאי שהבין שלמלך הביאו כל זה לפניו ואך נטה ידו להובי' אלא שהאמיני עושה רגילות האמת שהאמת הוא שהנריים חביבין לו יותר מגחלים

ירקוט (אחרוש) דבר אחר ישנו עם אחד שישים הם מן המל' א"ל האחרוש שישים הם ואתה מנבק לעוררם עליך א"ל

אי לית אלא יכול להון א"כ ערק א"ל לא כן את ערק אי את נתו' בחרי' הדרי' ים להם כמה כבאי' שהם באי' על טעמוניות שלך כמו שעשו לבלל שנאמר בלא לה פתחו מלכותיה אמר ליה מפוזר מפתרים הם עשרה הכל ועשרה הכל א"ל כ"ש שחם מתכעשי' וביאים עליך אמר ליה מפורד

אמ"ה דברי נאמר זה סתומים והסתומים הם דמה כוונת אומרו ואתה מנבק לעוררם ועוד כשנאמר האחרוש להמן ים

ביניהם נביאי' מה משיב המן מפוזרי' הם דלה מעכב הפיחור לנפוא' ועוד להבין אומרו כ"ש שהם מתכעשי' ועוד להבין מה משיב המן מפורד

אמנם הכוונה כשנאמר המן שישראל ישימו מן המלכות א"ל

אחרות הם ישימו מן המלכות וברכותם הורה שאתה מגלגל עליהם יהיו חזורים בתשובה ולמה אתה מנבק לעוררם עליך להשמיד ע"י שחבותם אמר ליה המן מונעתי אני שאין עושים תשובה ואם עושי' ואיני יכול להם אני בורח א"ל האחרוש ים ביניהם נביאי' שיגידו להם מקום שתסתור שם א"ל המן מזה אינו מתיירא משום שחם מתכעשי' כלומר לא יד התשובה יהיה ויתכנסו בלרס לפי שאלוה שלהם מלפני שיעשו תשובה להשיבם לרס ואז ים מליאות נבואה וביאי'ם שבהם יגידו היכן אתה נחצה וביאי'ם עליך אמר ליה המן מזה איני מתיירא משום דמפורד הוא כלומר ים פיחור ביניהם וכיון שיש פיחור ביניהם אפילו שיעשו תשובה אינו מספיק להשיבם לרס

ירקוט והעיר שזון נבוכה הפיל הקב"ה בעיר ערובי' בתוך שזון אשה הולכת לפשוה פירות נופלת מן הגג ומתה אדם הולך לשאוב מים מן הבור נופל בו ומת שנאמר והעיר שזון נבוכה פירות היו תמיים שהיה היה יכול לעשותו דבר גדול כזה הוא לא היה חושש כלל כי היה יודע לעשותו בקל כך מרדכי ידע רפואה להטות על ידי תשובה ותעניות

אמ"ה למדנו מכאן כשיש כבוד לישראל ח"ו אפילו העלים והאבנים מרגישים בלעזם כמזכור והעיר שזון נבוכה העיר ממש דהיינו העלים והאבנים שהיה אדם הולך לשאוב מים מן הבור נופל ומת וכן נופל מן הגג ואין לומר כוכבים ומזלות שמשמיעים בלעזם כדנ"ל על פסוק ככה תבכה בלילה גם כוכבים ומזלות כבו עממה וזהו כוונ' המסרה וידוע ה' ידוע הארץ וידוע השמש כלומר בשמחתו בניו של אהרן ידוע הארץ בלעזו גם וידוע השמש רומז שגם השמש נתחבל עמו ונלעזר בלעזו

ירקוט ויהי כראות המלך את אסתר לפי שהיו הסגורים על עיניו כשראה אותה האירו עיניו הושיע לה השרביע שברדו

אמ"ה מדוייק עם זה אומרנו שגאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את שרביע הזהב כלומר כשראה שנש' חן בעיניו דייקא שיאירו עיניו מהסגורים מיד ויושט לה את השרביע

שם נמתח שרביעו וכמה א"ר רימיה בר אבא שתי אמות היה והעמידו על שנים עשר ואמרי לה על שפה עשר ר' הושע אומר עשרים וארבעים ואמרי לה ל"ב רב כהנא אמר ארבעים ששים וכן את מולא בלמתי' של בת פרעה וכן אתה מולא בשיני רשעים שנאמר שיני רשעים שברת אל תקרי שברת אלא שברכת רבא בר אפי' אמר משום רבי אליעזר בן שמעון ששמע מרדכי ורבו מרדכי מאתי' .

אמ"ה אלו דברי אלהים חיים תחילה שמתרצב השרביע שנים עשר ועמד קלת וחזר ושתרצב עד ששה עשר ועמד וחזר ושתרצב עד כ"ד וחזר ושתרצב עד כ"ח וחזר ושתרצב עד מאתי' והכל לרמוז שבכות י"ב שבטי' וכות הברס' יחזק ויעקב ושכניו שירון שהיו בפרדו עולה עשר י"ב שבטי' וג' אבות הרי ע"ז ושכניו שירון הרי י"ז וכות כ"ה עשרים ספרים וכו' שמצוות וכות כ"ח אהון שישראל עונין אמן יהא שמי' רבא מברך לעלם ולעלמי' עלמי' אלו וכות ה' מסכתות כל זה עמדה לאסתר בלכותה שעה ובה בקבלה איש מפי איש שהיו מאתי' רמו וכות ומאתי' לנעורים את פרוי עמדה לה וגו' כדנ"ל ומאתי' לנעורים את פרוי לרבנן

ירקוט האחרוש ויבקש הדבר וימלא שמעו בנתן ותרם שנאמר למלך והעבירו הנחש מן הקיטון וברא הקב"ה נחש בנתן הקיטון בשביל מרדכי לכן נאמר ויבקש הדבר וימלא חן אומרי' וימלא אלא לנדר וימלא כענין או מלא אבדה

אמ"ה כתבאר אללי בנתנאל ותרם וכו' שהכונה נדרה שנת המלך ואמר להביח ספר הכורונות דברי הימי' ושברואה המלך ידעו הם דברים שעברו בימי אבותיו שמה שעבר בזמנו אינו חידוש לו והקדוש ב"ה עשה גם כן בימי אבותיו ספר דברי הימי' מנזון קדמון מנאל כתוב שק אשר הגיד מרדכי על גנתגא' ותרם וכו' וימלא דרך מלכות

מדרש תלפיות אות א ענף אחשוורוש

זמנא דבר שגאבד ממקום כתיבתו ונמאל בספר אחר וכן ופירוט על האשורוס הארכתי בזה :

ושמעתי משם מדרש טעם שכתוב בגמלא ותרש בגמלא באלף ותרש בזוא והוא כי בני המן שהיו סופרי המלך כתבו ענין מרדכי כך הגיד מרדכי על בגמן או תרש לומר בין שניהם היה העלה להמית למלך אבל לא נודע ממני יאל העלה שחלה שזה דוקא חייב מיחה אלא שעל הספק מלו אף שניהם כדמות כן אין ראוי מרדכי לשכר כיון שסוף סוף גרם שהמלך במיתתו אי משניהם במתם וכנס בנחלא דם נקיה עשה הקדוש ברוך הוא חיבת .

אי הפירוט וחירי אות אלף בסוף חיבת בגמן ונעשה בגמלא ואת וי"ו בחיבת תרש ונעשה ותרש וזה וימאל כתוב על בגמלא ותרש אע"פ שסם כתבו כי הגיד מרדכי על בגמן או ונעשה שבקשו לשלוח ור כמדובר אך שבקשו הענין וימאל כתוב כך בגמלא ותרש שסם זה שניהם היו חייבים כי כלם הסכימו בדעת אחת וא"כ בדיו הרג המלך לשניהם ומרדכי ראוי לשכר הרבה .

עמודיה ז' על מאמר דמס' חולין אסתמן התורה מניין שני' ואכתי הספר ארבע' ונעשה דבר כלה ומתקבל שלך כתיב הספר גבי אסתר לפי שאמר חז"ל שסכה הקב"ה את אסתר מנאשורוס ומן שיד' במקומה וזה ואכתי אסתר אסתר ר"ל שחלה אסתר בהסתר מנאשורוס :

עור שם מנזר חדש ומתקונים תיקון ז' ענין הגזרה שהיה בשביל שסמאל התלבש בהמן לעשות נקמה בישראל בשביל שהיה קאה שפיס' הקב"ה את אסתר ומסר שיה' במקומה בדיוקא שלה והטעם שאירע לו כך לפי שכל עניינו הוא לערב קודם בחול עומאה בטהרה וכאשר נאמר על הקב"ה מנע את אסתר שלא ישתמש בזה חול התלבש בהמן וזר גרות רעות והפיל גורלות של ישראל לבלותם י

ומטעם זה נראה לי דאמר חז"ל במגילה שעשה המן עלמנו אלהו כי אחרי שאמאל אל אחר נתלבש בו חפש אומנות

דהארי זל"ה הקשה על זה כי 'אך יתכן שנתן הקב"ה שיד' במקום אסתר ואשורוס לא נעב באסתר והלא דריוט בן אשורוס הוא בן אסתר ורז"ל לא הוא ידברו ותרין הוא ז"ל על בן שאמרן בזוהר פי' כי תאל עמוד קל"ג' וכל מי שרואה להבין דברי הזוהר שם יבין על פי הדברים האלה בואר מאמר הדבר שם ז"ל כי אדם ואדם הוא מורכב מלד עוב ורע ושניהם הם מתלבשים זה בזה והם ממש כשני אורות של שני בני אדם ודומים זה לזה וכללים כאלה אלא שחלק הטוב נקרא לבוש וחלק הרע נקרא בגד מלי בגדים בגדו ואותו הרע נקי' ג"כ שד המחטית את האדם והוא הילר הרע שבקרבן וחלק הטוב הוא המרגיל לאדם בתורה ובמצוות ומעשים טובים וברז"ל והאבת את ה' אליהם בשני ירד' ביאר עוב וביאר רע ואם לא היה אדם הראשון חוטא היה כשתי' כלו עוב אבל אחר שחטא ושתתיר עוב ברע וקנסה עליו מיחה ועל ידי שהוא נקבד בקבר בעפר הארץ נקבד הרע והטוב מנח במקומו והוא ענין הקבורה ברח' כמו שאמרן גם מזה בטעות האר"י זל"ה הדפסות וכו' מרדכי ואתר יודעים השתמש בשם המפורש ולחלק חלק הרע מהטוב וכן עשו והפירוט החלק הרע הנקרא בגד ועד מן אסתר והיה דומה כאסתר ממש בזמנה ועם אותו חלק הרע היה מתייחד לאשורוס והוא השידה שהניחו במקומה כדוגמה של יוסף כאשר ראה שחטא חרופו שפתפשו בגנדו דריוט בחלק הרע הנקרא בגד הניחו אלא על ידי פעולת שמות וחלק פעולת הטוב הנקרא לבוש וינס ויאל החולה לפי שהיה לא יכלה לתפוש בחלק הנקרא עוב כי לא יוח שבע הרשע על גורל האדיקים ולפיכך נקרא דריוט בן אסתר אע"פ שגולר מן השידה כי אותה השידה הוא מחלק הרע מאסתר עכ"ל .

אמ"ה כל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה בלשאר אביה של וסתי עשה משתה על בישול בנין בית המקדש שחשב וטעה ועלה בדעתו ששזב לא יגאלו ישראל ולא יבנו עוד ב"ה ועל זה עשה משתה והוליא כלי המקדש כדרז"ל לכן תפול בתו ביד אשורוס שה' רואה לבנות המקדש וסתי מעכבה בידו כדרז"ל ותהרג על ידו מדה כנגד מדה תבא בת בלשאר ששמת על בישול צפ"מק ותהרג ע"י אשורוס שהיה רואה לבנות המקדש .

ירקוט דבר אחר ובהניע תור מכו' תור אלא תור וגזל שראה אברהם אבינו בן הבתרי' היא אסתר שבתרה בחוק והיה המן מפיל עליה גורלות עכ"ל .

אמ"ה קשה להלמנו ואומר היא אסתר שבתרה בחוק ואולי רומז בזה המאמר למה שאמר הרב הקדוש האר"י ז"ל שמרדכי ע"י שם חלק והפידיו הלא הרע של אסתר הוא כדמותה כללמה בצורת אסתר וזהו מה שמסר לאשורוס וכן עשה יוסף עם אשת פוטיפר עע"י שחלק והפידיו לך הרע שלו ומסר לה ולבסוף הודע לה הדבר וזהו ותתפסהו בגנדו ר"ל בגדיה עשה עמה והדברים ארוכים ועמוקים במקומו ע"ש ואפשר דזה רומז בעל המאמר לחמות לשון בצומרו היא אסתר שבתרה כלומר שחלקה מרדכי בחוק והיו ב' אסתר אי' מלד הרע ואי' מלד הטוב והמן הרשע בזהו חכם להרע חשש על הדבר הזה והיה מפיל עליה גורלות ליעד איהו לך מסר לאשורוס כדי להלשין ענ מרדכי והיה הדבר נעלם ממנו כי מעשה מרדכי היה בשמות הקודש וגורלות של המן היה ע"י שמות העומאה ולא יוח גורל הרשע על גורל האדיקים .

זמנא דבר שגאבד ממקום כתיבתו ונמאל בספר אחר וכן ופירוט על האשורוס הארכתי בזה :

ושמעתי משם מדרש טעם שכתוב בגמלא ותרש בגמלא באלף ותרש בזוא והוא כי בני המן שהיו סופרי המלך כתבו ענין מרדכי כך הגיד מרדכי על בגמן או תרש לומר בין שניהם היה העלה להמית למלך אבל לא נודע ממני יאל העלה שחלה שזה דוקא חייב מיחה אלא שעל הספק מלו אף שניהם כדמות כן אין ראוי מרדכי לשכר כיון שסוף סוף גרם שהמלך במיתתו אי משניהם במתם וכנס בנחלא דם נקיה עשה הקדוש ברוך הוא חיבת .

אי הפירוט וחירי אות אלף בסוף חיבת בגמן ונעשה בגמלא ואת וי"ו בחיבת תרש ונעשה ותרש וזה וימאל כתוב על בגמלא ותרש אע"פ שסם כתבו כי הגיד מרדכי על בגמן או ונעשה שבקשו לשלוח ור כמדובר אך שבקשו הענין וימאל כתוב כך בגמלא ותרש שסם זה שניהם היו חייבים כי כלם הסכימו בדעת אחת וא"כ בדיו הרג המלך לשניהם ומרדכי ראוי לשכר הרבה .

עמודיה ז' על מאמר דמס' חולין אסתמן התורה מניין שני' ואכתי הספר ארבע' ונעשה דבר כלה ומתקבל שלך כתיב הספר גבי אסתר לפי שאמר חז"ל שסכה הקב"ה את אסתר מנאשורוס ומן שיד' במקומה וזה ואכתי אסתר אסתר ר"ל שחלה אסתר בהסתר מנאשורוס :

עור שם מנזר חדש ומתקונים תיקון ז' ענין הגזרה שהיה בשביל שסמאל התלבש בהמן לעשות נקמה בישראל בשביל שהיה קאה שפיס' הקב"ה את אסתר ומסר שיה' במקומה בדיוקא שלה והטעם שאירע לו כך לפי שכל עניינו הוא לערב קודם בחול עומאה בטהרה וכאשר נאמר על הקב"ה מנע את אסתר שלא ישתמש בזה חול התלבש בהמן וזר גרות רעות והפיל גורלות של ישראל לבלותם י

ומטעם זה נראה לי דאמר חז"ל במגילה שעשה המן עלמנו אלהו כי אחרי שאמאל אל אחר נתלבש בו חפש אומנות

דהארי זל"ה הקשה על זה כי 'אך יתכן שנתן הקב"ה שיד' במקום אסתר ואשורוס לא נעב באסתר והלא דריוט בן אשורוס הוא בן אסתר ורז"ל לא הוא ידברו ותרין הוא ז"ל על בן שאמרן בזוהר פי' כי תאל עמוד קל"ג' וכל מי שרואה להבין דברי הזוהר שם יבין על פי הדברים האלה בואר מאמר הדבר שם ז"ל כי אדם ואדם הוא מורכב מלד עוב ורע ושניהם הם מתלבשים זה בזה והם ממש כשני אורות של שני בני אדם ודומים זה לזה וכללים כאלה אלא שחלק הטוב נקרא לבוש וחלק הרע נקרא בגד מלי בגדים בגדו ואותו הרע נקי' ג"כ שד המחטית את האדם והוא הילר הרע שבקרבן וחלק הטוב הוא המרגיל לאדם בתורה ובמצוות ומעשים טובים וברז"ל והאבת את ה' אליהם בשני ירד' ביאר עוב וביאר רע ואם לא היה אדם הראשון חוטא היה כשתי' כלו עוב אבל אחר שחטא ושתתיר עוב ברע וקנסה עליו מיחה ועל ידי שהוא נקבד בקבר בעפר הארץ נקבד הרע והטוב מנח במקומו והוא ענין הקבורה ברח' כמו שאמרן גם מזה בטעות האר"י זל"ה הדפסות וכו' מרדכי ואתר יודעים השתמש בשם המפורש ולחלק חלק הרע מהטוב וכן עשו והפירוט החלק הרע הנקרא בגד ועד מן אסתר והיה דומה כאסתר ממש בזמנה ועם אותו חלק הרע היה מתייחד לאשורוס והוא השידה שהניחו במקומה כדוגמה של יוסף כאשר ראה שחטא חרופו שפתפשו בגנדו דריוט בחלק הרע הנקרא בגד הניחו אלא על ידי פעולת שמות וחלק פעולת הטוב הנקרא לבוש וינס ויאל החולה לפי שהיה לא יכלה לתפוש בחלק הנקרא עוב כי לא יוח שבע הרשע על גורל האדיקים ולפיכך נקרא דריוט בן אסתר אע"פ שגולר מן השידה כי אותה השידה הוא מחלק הרע מאסתר עכ"ל .

אמ"ה כל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה בלשאר אביה של וסתי עשה משתה על בישול בנין בית המקדש שחשב וטעה ועלה בדעתו ששזב לא יגאלו ישראל ולא יבנו עוד ב"ה ועל זה עשה משתה והוליא כלי המקדש כדרז"ל לכן תפול בתו ביד אשורוס שה' רואה לבנות המקדש וסתי מעכבה בידו כדרז"ל ותהרג על ידו מדה כנגד מדה תבא בת בלשאר ששמת על בישול צפ"מק ותהרג ע"י אשורוס שהיה רואה לבנות המקדש .

ירקוט דבר אחר ובהניע תור מכו' תור אלא תור וגזל שראה אברהם אבינו בן הבתרי' היא אסתר שבתרה בחוק והיה המן מפיל עליה גורלות עכ"ל .

אמ"ה קשה להלמנו ואומר היא אסתר שבתרה בחוק ואולי רומז בזה המאמר למה שאמר הרב הקדוש האר"י ז"ל שמרדכי ע"י שם חלק והפידיו הלא הרע של אסתר הוא כדמותה כללמה בצורת אסתר וזהו מה שמסר לאשורוס וכן עשה יוסף עם אשת פוטיפר עע"י שחלק והפידיו לך הרע שלו ומסר לה ולבסוף הודע לה הדבר וזהו ותתפסהו בגנדו ר"ל בגדיה עשה עמה והדברים ארוכים ועמוקים במקומו ע"ש ואפשר דזה רומז בעל המאמר לחמות לשון בצומרו היא אסתר שבתרה כלומר שחלקה מרדכי בחוק והיו ב' אסתר אי' מלד הרע ואי' מלד הטוב והמן הרשע בזהו חכם להרע חשש על הדבר הזה והיה מפיל עליה גורלות ליעד איהו לך מסר לאשורוס כדי להלשין ענ מרדכי והיה הדבר נעלם ממנו כי מעשה מרדכי היה בשמות הקודש וגורלות של המן היה ע"י שמות העומאה ולא יוח גורל הרשע על גורל האדיקים .

אמר המאסף ועי' דין מתיישב בזה מאמר רז"ל שליעזר עבד אברהם כנסם חי בג"ע ור' בגמלא מאלו בפתח מערת המכפלה כדא' ז"ל ובמסכת ברכות אמר שפסדה הרגו לפי ששגו היינו ליעזר כדרז"ל ואך יתכן ור' אלא ששפסדה אברהם חלק הרע דיינו עוג הרג מזה וחלק הטוב שלו יושב עם אברהם

מדרש תרפיות אות אענה אהשוריש

כז

הוא על ישראל עם ס"מ בקריע תכלתס המן בעשר בניס שסס סוד סמאל סנתלגס בעשר סתרין דיליה וגו' והסיב הקב"ה למשה רב לך יש לך גדולה הרבה לעת הזאת עלה ראש הספנס סהס י"א מדרגות סהיו סבר נבו וכלס סססס משה ססיעה אחת לקבל י"א סקרין של המן ועזר בניו סהוא ססמאל ווי סקרין דיליה רב לך זס ולו את יהושע והוא יעשה נקמה בעמלק מודור דוד מנורו של ישראל לדרור של מרדכי וגו' (אופן מ"ד) .

תנחומא הא דכתיב דכבדסרס והוא עומד עליהס תחת העץ עומד להס בימי המן כנגד יעשו עץ וגו' .

ירקוש אסורוס דף קע"ג ודף קע"ד מקללתו של דריוס ואניס די יסנא סתגמח דא יתנסי' אעס מן ביתי ממותי קללה תכלה המן .

המן חשב לתלות את מרדכי בזמן קריאת שמע שס ע"ב :

אמר המאסף גראה סיוני זס במה סכתב בעל מגלה עמוקות סכסרה יעקב לעשו התחיל לקרות קריאת שמע וגו' ובסיובר הדרוסיס פרסתי העטס ממוס דכתיב וברבו הסופרים וגו' שמע ישראל ודרשו חז"ל אפילו לא יש בידכס אלא קרית שמע אחס נלוסי מיד חויביכס וגו' ולכן כרלות יעקב לעשו בך להלחס עמו קרא קרית שמע לרמוז רבש"ע אעפ"י סקטני מכל החסדים ואין בי זכות כי אס ענין קרית שמע בלבד ראוי אסי סתילני מיד עשו כמו סכתב סתורתך ולכן המן בקס לתלות את מרדכי בשעת קרית שמע כדי שלא ילל ביזות קריאת שמע ופרסתי לכן כיון גלית לבטל את ישראל מקרית שמע והיה עומד עליהס בוקר וערב לבטל מקרית שמע כחומרס חז"ל מעטס זס .

העין שעשה המן חמשים אמה היה מבית קדשי הקדשים שנאמר ויעש האולם העמודים חמשים אמה . פרכי ר' אליעזר פ"ב דף מ"ד .

ובתרגום ב"ע קאמר שהימס מתיבתו של נח רז"ל במדש אמרו שהיה מעומד .

ובמקום אחר אמרו שהרס את ביתו כדי ליקח הקורה לעשות העץ והאספר לומר שמעץ אחר היה והוסיס בתיבה נח ומסס נלקח למקדס כסנמרב המקדס לקחה המן וסס ארסס בניו ומסס לקחה לעשות העץ .

ירקוש אסורוס יעשו עץ גבוה חמשים אמה היה המן חוזר ומבקש קורה של חמשים אמה ולא מלא אלא קורה שהיה בחוד ביתו לפי סהיב נס פרסדסחס היינון סכריותו ומל"א ס' מתיבסס של נח שהיה ארסס על נס פרסדסחס אמה שעשה הקב"ה זכרון בעולם שידרו דורות השונים שכל מנבל לעולם שרן כתיב זכר עשה ונפלסלוס וכן סכספך סודס הנחתי זכרון לעולם ותבט אסתו מלסחיו וסחי נליב מלח .

אמ"ה ביקש המן עץ גבוה ו' אמה לכיון כבשופו כנגד חמשים שערי עומתה כדי לעשות עץ שלא יקבל עליו רק מרדכי בלבד שאס יתלו לאחור לא יקבלו והגס שעשה הקב"ה סהיה מבטל כשופי סלון עוד מלבדו כתיב ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי אף על פי שהכינו למרדכי דוקא סיתלס בו ולא אחר עכו"ז ויתלו את המן עליו כמו שמפורס הללו בחרוך ביצורו מנולו אסתר הכלל העולה שבפסוק משיעור חמשים לא היה מועיל לענין סכריותו ולכן מורה כל כך לבקש קורה כשיעור ו' אמה כנגד ו' שערי עומתה כמזכר .

ירקוש על פסוק ותאמר לו זרס אסחו וגו' העץ סהכין המן חמשים אמה ארכו ורחבו שיס עשר זרס חשב בדעתו מנמס קריאת שמע יתלו את מרדכי .

אמר המאסף כיון הרשע לבטל מה סכיון יעקב כסררה לעשו סקרא קריאת שמע כריתתו כמנ"ל עמוקות סכיון להכניס קליפות שהביא עמו כמזכר אל"י .

ירקוש על פסוק בשלשה עשר לחדס שיס עשר וגו' מפסי מה הכין עץ גבוה חמשים אמה כדי סיתלה הוא וי' בניו עליו כל וראה הכין היו ללובי בו תן לכל אחד ואחד שלסס אמות וזרית

ובהקדמה זאת מנזכר אל"י דברי התוספות ז"ל במסכ' מגילה על מאמר חז"ל וסיניס שהסכילה קדלי דחזירי וגו' ופירוס התוספו' היא לא היתה אולת חוץ מפסוקו כנזכרס לומר רזון הקב"ה מביא תקלה על בהמתן של לדיקוס וכ"ס ע"י לדיקוס עלמן וזו כ אף לאסתר הסכילה אסורוס חוזר ופירוסי ססן אמת אסחשורוס נתן לה אכל היא לא היתה אולת : אכל רמזו בלות שלוסס הקדמת מרב ז"ל . מרדכי חילקה לאסתר כמזכר וזכר מסר לאסחשורוס ומלא שהיא לא היתה כי אסס השידה שסמבר לו מרדכי כלורת אסתר .

מגרה עמוקות אופן ק"פ לכל אחד מישראל יש לגממה שלו אמת אחת מהסור : מניין רבוא אותיות בתורה וגו' ובהגדה כתב דוכו סוד אסתר מנין כלו מנין שיס לאסתר אריות בלות אח' שבחורה כמו ישראל שיס לכל אחד בתורה שנאמר אסתר אסתר כחומר אכני אתן לאסתר אריות במלת אסתר שהוא מנין אותיות התורה או יראה ידוע שאסתר היא השכינה כבוד ותלגס אסתר מלכות שמע זס אמרו רז"ל שלגשה רוח הקודס וחו סמר מנין שאסתר רז' השכינה שכלולה מכל תר"א ישראל שיס להס ת"ר אותיות התורה שנאמר ואכני אסתר ר"ל אסתר הס אותות התורה שרומז במלת אסתר סוד אסתר שהוא השכינה שכלולה מן תר"א ישראל וס ד אסתר זס אסתר כי היה השכינה והיא כלל ישראל ולכן היתה הגאולה על ידיה כי היא סודי השכינה כדוע והיא כלל ישראל וזס סחומר אכני אסתר אכני דייקא שהיא השכינה כבוד אכני ארד עמך ואכני אעלך וזס סוד אכני הוא ממחמכס כי עמו אכני ברה כסגלות סכינה עמסס .

משה מן התורה מניין הוא כלול מת"ר אותיות שנאמר בשגס הוא בשר כי בשגס הוא בשר בנינוני' שסיס רבוא .

מרדכי מן התורה מניין ידוע שמרדכי הוא סוד משה כדרז"ל שקול מרדכי כמשה (במדרש על פי' ארס יהוד') ולכן קימו בימי מרדכי מה סקבלו ככר וזס סחמר מנין שמרדכי הוא משה והוא כלול משעס רבוא אותיות התורה שנאמר קס לך סהוא נילוט וכתיב בשמיס רלסס שהוא נועריוקן אסתר רבוא אותיות .

המן מן התורה מנין סררה לקעקע בילתן ואחיותם שיס להס שנאמר המן העץ אשר לויתוך אש"ר נועריוקן אותיות שסיס רבוא .

ירקוש יס מגילה אמרה אסתר רבש"ע שמא על סקראתיו כלב דכתיב היליה מחרב נמשי מיד כלב ייחדתי חזרה וקראתו אריה הושיעני מפי אריה .

אמ"ה קסה מה לך עון יש אס קרה לאסחשורוס העלל כלב סחמרה לפני הקב"ה שמא כסביל סקראתיו כלב אסת חרוק מיסיעתי וגראה סבסיות חוסכו ככלב הכי אסת מקטין ולי הכס סליו דומה להילוס מיד כלב להכילתס מפי אריה סמתגדל הכס ועוד סנררה ח"ו כמספיל לישראל סמסרס הקב"ה ביד מלך פרתו וספל וכו' ככלב סהרי מנינו סהגדיל לפרעה ולגובודנלר לכבודס של ישראל סלוי יהיו תחת . מלך ספל כחומרס חז"ל יש לך עון דברד הכי הוי' ממנו כפי טובה עם מלך שעשה עמה טובה סהמליכה תחת וסתי וחז"ל חייבו לומר גס לחרבוכה זכור לטוב על אשר דבר טוב לפני המלך וחייבים אנו לדברך כדי לברוח ממדת היות כפויי טובה וכתב בספר החסידים ארדיו שעשה לו גוי מהסגבות כסזכור ריקן לומר עליו זכרו וברכה וכמה ערס חז"ל לתקן על יוסף שהיה נכצע חי פרעה על סקר בלומרו לחיו חי פרעה כי מרגלס אחס סמנלא סהיה כפוי טובה כיון ספרעה עשה עמו חסד להגדילו ופירוסי שמע האמת הי' נכצע כי מרגלס אחס מבני רחל נכבתס ולאורתס . יסמעללס מכתרת ומנלא שמע האמת היה נכצע סהיה מרמו סהמורע ברמז כחומר וי מרגלס אחס ועוד מריורס אחרס עיין בספריהס הקדוסיס וא"כ לא כהוג עשתה אסתר לקרות לאסחשורוס כלב ועוד שהקב"ה חזיר למשה על כבוד המלכות דכתיב וידרו כל עבדיך וגו' וכתבי גס כמדעך מלך אל סתקלל .

מגרה עמוקות ראה משה רבינו ע"ה לבטל בתפלתו מתשבת המן הרשע שהוא סוד סמנ"ל הרשע כי כל מה שעשה המן הכל למד מבלעם הרשע שהוא בנינוני' **חית**

מדרש תלפיות אות א ענה אחשוורוש

ומעין זו שמעתי משם האר"י הקדוש זל"ה על פסוק יכתב לאברהם והקב"ה אמר לא בדם שהיה עוטריקון של לאברהם וכיון שאין הגזירה חתימה בדם נילוים כחמ"ו :

גם כמדון דידן הוא הפיל פור בחודש אדר שמזלו דגים והשגב לבלוטת ולאברהם והיה הפסוק לומר פרו ורבו שהיה הפך מהשבתו ושיעור הפסוק הפיל פור הוא הגורל כלומר שם הפסוק היה רומז מזה הגורל דפי"ר ר"ת פרו ורבו ולא כמחשבתו לבלוטת.

והמפרשים ז"ל פירשו שהגורל שהפיל היה על ידי חתימת עולם מרובע בנקודותי מארבע רוחותיו (ובלעז דלדו) והפור הזה מן הלך שיש שלשה נקודות מהלך החתימת י"א ארבע נקודות ומן הלך שיש שלשה נקודות י"א בתחיתיו נקודה אחת באופן שאם חפל שלשה פורים" ויהיו למעלה בשיניהם בכל אחד ארבע נקודות ובאחד ששה נקודות אם תהפכם לראות הנקודות שיש בתחיתים תמצא בשיניהם שלשה נקודות בכל אחד ונקודה אחת באחד באופן שלמעלה ששה ארבע וארבע וששה הוא מנין דוד ולמטה מהם שהוא שלשה ושששה ואחד הוא מנין אגב והוא בגורל זה הפיל שלשה פורים וגשלו באופן שלמעלה ילאו מנין אגב ושמע כי עלה למעלה ר"ה להפכי" מה למטה מהם ומלא מנין דוד ומלא דבאופסם נשאר הוא למטה דוד למעלה וגו' ונראה דזהו רמז המדרש הפיל פור הוא הגורל עליו נפל הגורל וגו' כלי' עליו נפל בגופסם הפורים עלה דוד למעלה ואגב למטה.

אך קשה דכיון שראה שהפך הגורל וראה שעלה מספר דוד עליו ומספר אגב נשאר למטה כמדובר איד לא חשש שסופו רע ושמעתי שהסגן חשב שמשי הדרושה של הגורל היה מורה מעלה שבע"ל למעלה ארבע ארבע וששתי שלם עלה דבעתו שהיה מנין דוד שהוא י"ד אלא חשש שהיה מורה על מספר המן שעולה י"ד וראה עלמו למעלה ובשהפסם ראה אגב למעלה אמר שמשי הדרים אני עולה למעלה ועוותיו ילכדו את הרשע שלא עלה על לבו שמה שעלה למעלה ושהפסם היה מספר דוד מן ישראל שהוא מספר פשוט ולא המן כי מספרו י"ד במספר קטן שאינו מספר פשוט ואם כן היה ראוי לדון שיותר קרוב הוא שהמספר מורה על דוד ולא על המן.

נראה דזהו דם מתיישב קושיא שיש במאמרם כשיא"ה הגורל בלדור שהוא מול דגים שמתו באומרו תפוחים הם בדי' כדגים דא"ך יתכן דקאמר כך' ולא עלה על דעתו דבר קל כזה הדג פעם בולע פעם נבלע כדברי הקב"ה אלא הוא אשר דברנו שאם היה עולה דבעתו שהמספר שהיה למטה היה מספר דוד ושהפך הפורי' עלה דוד למעלה היה חושב לומר דג פעם בולע פעם נבלע שגרי בגורל תחילי' היה מספר חושב למעלה ואח"כ נפל אגב נבלע דוד למעלה אלא בחושבו שגם מספר הנקודות של מטה שהם י"ד היה מספר המן ושהפסם עלה למעלה אמר זה מורה שעלוש אני בולע ואני נבלע וכיון חזק.

אך יש לחקור דמאן דבר חמידי דוד בגורל זה **נראה** שמתחילי' יטוב עם מה שאמרנו דב"ס פור רמז פרו ורבו הפך סדרתו לבלותם וידוע שדוד הצי"ה הכין לבנין המקדש כל האוצר כדי שעל ידו יהיו ישראל פרים ורבים וגו' המן ביקש לבלותם לכן ילא דוד בגורלו להליץ בעד ישראל ולקשרג עליו שהוא הכין דבר כדי שיהיו ישראל פרים ורבי' ישראל והוא מפיל פור לבלות' אוי רשע הפור מורה שהלכה כמותו שיפירו וירבו דפוי"ר בר"ת מכריזי' וואומר פרו ורבו כדפרשית.

האר"י זל"ה טעם שהסכים המן לגזור גזרת על ישראל בלדור יותר מבשאר חודשי' מפני כי י"ב חדשים הם כנגד י"ב היות זה החדש הוא היום בהיפוך **ההדר** אשר היא סוד הרין ולכן הזכיר הוא השם מהופך וכל זה איננו שזה לי הוהי' ואסתר רתמה להמשיך הרחמים והזכירי' ביושר יבא' המלך והמן היום יהוה והקב"ה הסיים עם אסתר בצחיה' אחת ועם המן בצחיה' אחרת להורות על הרחמים לישראל ועל הדין להמן שניאמר כי כלתה אליו הרעה סופי' תצות יהוה שהוא דין והוא רחמי' כי הוא ביושר ואם תדקוק בשני' תצות הקודמים כי ראה הם ילא לומר כי שיתקו שני' שמת' אלו הכל כנודע מפסוק אם ענות תשמור יח גרתי מי' ישמך.

הרי לעשרת בניו י"ח אמו' וששה אמו' וורת להמן עלמו ובין כלה וכלה ארבע הרי מ"ט אמו' וורת וששה אמות שנעטת תחת הארץ ותי אמו' וורת שהניחו מן הארץ בעד הכבלה שלא יבא הכלב או חיה ויאכל מהם הרי מ"ט אמו' ואמה אחת הכיחו על ראש של המנהרשע שלא יבא העוף ויאכל ממנו הרי חמשי' אמה.

אמר המאסף יובן בזה מאלמר במדרש תלמי' מיומר י"ג בפסוק ע"ד אנה י' תשכחני נלח וגו' אחר הדברים האלה גידל המלך אחשוורוש את המן וגו' עד היכן גדלו אמר ר' יעקב עד עץ גבוה חמשי' אמה עכ"ל וקשה מה גדולה שייך בזה אלא שמה שהניח אמה על ראשו של המן שלא יבא העוף ויאכל ממנו כמאמר במאמר מאלף שגם על העץ גדלו בהוי' מונע החיה מלאוכלו ובחיבור אחר הארמתי בפירוש"ם על זה

אמר המאסף יש חשבון אחר בענין העץ ובזה חמשי' אמה והוא שכל אדם יש לו ארבע אמות נחלו בעץ עשרת בני המן והמן עלמו י"א פעמים ר"י עולה מ"ד הרי מ"ד אמות תן עוד ח"י אמה בין כל אחד ואחד כדי שיהיה ריוח ביניהם כדי שלא יגע רגלו של זה בראשו של זה כדי שיחנקו הרי עוד חמשה אמו' עולה מ"ט אמו' נר"ך אמה לתשלום חמשי' תן ח"י אמה על ראשו של המן שנחתו ריוח וח"י אמה למטה כדי שלא יגע רגלו של ויחאף בקרקע ויחאף ר"ה להר"ך רגלו וליגע בקרקע ולא יטול הרי חמשי' אמה.

ונראה שהטעם שאחשוורוש תלה ללם בעץ אחד ומלא כל אורך העץ מהם שמוס שידע שששה העץ כבאספיו כדי שיתלו עליו דוקא אוהבו של מלך לכן מתירא שמה שילעט השקוף תלמי' חילתו מלאוהבו באיזה מקום פנוי מבהיץ לכן לבעל הכאוף מלא כל חלל העץ מהם.

כתיבת יד תחת העץ ויאכלו תימא' למה לא אמר נהדיא תחת האילין אולי אמר תחת העץ לומר שזוטתו גרם שחלמה המן על העץ.

אמ"ה מה שייטי' יש זכוי' אברהם לתלייתו של המן יותר מזכות יחזק ויעקב ונראה בדרו"ל כי על כן עברתם על עבדכם מששת ימי בראשית הייתם מוזהמים בל"א אללי ע"כ והיוונה שמששת ימי בראשית תחלי' עשה הקב"ה עם מעשה בראשית' אם ישראל מקבלים הסורה מוטב ואם לא חוזרים לתהו ובהו וידוע שלא היה מליאות קבלתה כי אם על ידי שאכלו המלאכים בשר וחלב בני' אברה' אע"ה שגם זה נלחם משה רבינו' כשרלה לקבץ הסורה ובלאו המלאכי' לקטרג ואמר להם אחמול אכלתם בשר וחלב בנית אברהם ועבדיו חתם רולים הסורה וגומ'ר ומנאל' שמש' ימי בראשית היו מוזהמים לבא אללו כיון שמאלו נעששה תחלי' על קבלת הסורה וק"ל.

גם ידוע עד ימי המן לא קבלו ישראל הסורה בר"ון כדרו"ל על פסוק קיימו וקבלו וננאל' שתכלית היה בימי המן והנה כיון שאברהם גרם התחלת קבלתם בלכילים למלאכים לכן בזכותו תחלי' המן על העץ כדי שיהיו ישראל בעולם מקיימים דת בר"ון כי המתחיל בזמנה אומרי' לו גמור והוא התחיל בקבלתו כמדובר לכן זכותו ימחה להמן מן העולם כדי שיקבלו בר"ון וגו'.

ירקום אחשוורוש משם מפלס דף רע"ב י"ג הפיל פור הוא הגורל הפיל בצחיה' ונראה שיש בזה חסוד' ברוך הוא להמן רשע הם אינן בידך אחת בדיהם מה הג' הפעם הוא בולע פעם נבלע כך אחת נבלע בדיהם והתפוך הוא אשר תלעו היהודים המה שגמוליהם.

אמ"ה יוס י"ט לחדש אדר ראשון משנת הת"נ"ט כפתע פתחוים המוני' הקב"ה פור אדר מזלו דגים הפיל פור הוא הגורל פור בר"ת פרו ורבו דקשה בפסוק דהו"ל הפיל גורל בחדש אדר מסו פור אלא הוא אמר לאברהם ככתבי' יכתב לאברהם והקב"ה היה אומר פרו ורבו ומלאו את הארץ ויוסיפו' עליהם כהנה וכהנה כדכרי' אביהם וידע לרוב בקרב הארץ וידע כדגים ששים שהם לרוב כמו שפירשו חו"ל והיא על דרך אומרים חו"ל רעה' אמר אברהם נתחממה לו פן ירבה ואמר הקב"ה אני אמרתי כן ירבה ואתם האמת קן ירבה גרלה דברי מי מקיימים.

מדרש תלפיות את א ענף איוב

ענף איוב

חמד לאברהם

עין יעקב נהר מ"ט כתיבת די בענין איוב ודינה דע שדינה בת יעקב נולדה בשנת תשע"ט ליעקב ויוסף אחיה בשנת ל"ח כשהיה דיהה בת שבע שנים נתעברה משכס בן חמור וילדה את חסנת כשהיה בת שמונה שנים וכשהיה בת י"ז נשאת לשמעון אחיה וילדה לנחלל בן הכנענית וכשהיה דינה בת ארבעים ירדה למלרים ויוסף היה בן ל"ט שנה וכשמת יעקב היה יוסף בן כ"ו שנה ודינה בת כ"ו ולאחר שני שנים אחר פטירת יעקב נשאתה דינה לאיוב והיא היתה בת כ"ט שנה ואיוב היה בן י"ח שנים נמלל כשהיה בת מ"א חודש ואותה שנה היתה שנת ג' שירדו למלרים ודע שאברהם ומחור היו אחים ויחאן בן אברהם ועוז בכורו של מחור היו שני בני אחים ודינה בת יעקב בנו של יעקב נשאת לאיוב בן בנו של עוז ומה שכתוב איש היה בחרץ עוז דע שחן בכורו של מחור בנה עיר אחת על שפת ים עבריה לענמ"ו ונקרא שם העיר על שמו וזאת העיר קראה היתמרס ארמייתא הנקרא קושטאנטיניא והראשונה ואיוב נולד בחרץ עוז היה ארמייתא הנקרא קושטאנטיניא וכשהיה שניה שירדה דינה למלרים נולד איוב וכשהיה זה איוב בן י"ח שנים היה נביא חסיד מחסידי אומות העולם ונשא ארץ דיו קרובתו ודינה ג' חודשים בנאיה ודינה שטלה מהול דלוה נקרא תם ולכן נקראתה להנשא לאיוב עכ"ל חס היה יעקב קיים לא היה רולה ששאתה לאיוב אפילו שהיה חסיד ונביא ומהול לפי שאעפ"י שגדל מהול בעינין נקרא ערל אחר שחטא ולא הוליה עפת דס לשם גרות כי גם גליין נולד מהול ונקרא ערל ודינה ילדה שבעה בנים ושש בנות איוב בעיר היה וגדול הדור והנה היה לו שבע חלפי לאן לפרנסת בניו וששתי אלפי גמלי' לפרנסת בנותיו וחלף בקר לפרנסתו וי"ק חמונות נאשמו שיפסדו כל אחד מהפירו' והקרן ישאר לעולם קיים ועמד בעשרת זה וכבוד וע' סוף ע' שותפו ולסוף שבעים שותפו נפטר יוסף הלקיח וכל זמן שהיה קיים קיים היה מנן ולינה לכל י"ב שבעי' לא היה השטן יכול לקטור וכשנפטר יוסף אחים הי"ב חדש הראשונים אחר פטירתו שהיה משתדל לעלי' לג"ע כדד"ל כל י"ב חדש נשמות של חרס עולה ויורדת וסוף י"ב חדש עולה ואינה יורדת' וכדן ב' השמנה לאחר שהורגה בעולם השפל אחר פטירת אינה יכולה לפרוח כגומר ועליות לג"ע וזמן שהשפירותי' חל כפירותי' לאחר שילאו מקליפתן חזין יכולים לפרוח באויר אלא מתחילין להרגיל עלמן מעט וכל יום מוסיפם כח לפרוח יותר עד בסוף י"ב חדש יכולה לפרוח עד ג"ע וכשנפטר יוסף אחים' שנשמתו משתדלת לפרוח באויר ועליות לג"ע כנו' ולפיכך לא היה מנן על ישראל מלל המקטור במקום לקטור על ישראל ובי' ברתיו לו עיראל גירח הקטיר על חרס איוב להגיל את ישראל כדח"ל משל לרועה' עוד בעבור שהשם יתברך רצה לנסות לאיוב היכול לעמוד בנסיון ויסורין כאברהם ולא עמד בסב אלא צעט ביסורין ולא נתייסר מלל י"ב חדש שעתה נשמה על יוסף לג"ע והתפלה על ישראל ובגין חטא' ויחף על ישראל ובעבור שאין הקב"ה מקפח שר כל בריה וחפיתו הכלבים כדפי' חז"ל על פסוק וכלל בני ישראל לא יחרץ כלל לשונם לכן כתיב בתור' לכלל תשליכון אומי ופי' שאיוב לא מל לשם גרי' . . . הניף עפת דס ברית לזה נקרא ערל ואין לו חלק בעולם הבה' זה ניתן לו שצרו בעולם הזה וכפל כל ארץ לו משנה בשכרו ויתרונם לו עיר ק"מ שנה לחמור ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה וכתיב ויחי אחרי זאת מאה וארבעים שנה מכלל ששניו הראשונים היו שבעים שנה וזאת שנת היסורין אלא נכנס למנין אלא מאתיים ועשר לו ימי הטובה ששנת של יסורין הם ימי הרע' ואינם נכנסת במנין אשכנה השיה לאת בני ישראל ממלרים ורד"ל' שנים ואיוב נולד בשנה השני' שירדו ישראל למלרים ומת לשנה השניה שילאו [בגב בתרל] איוב לא היה ולא נברא אלא למשל היה גר' לי העטם שנכתב ספר איוב להדיע ולפרסם חסדו ית' עם האדם ועוד כמה מאריך אפו שאפי' חס הטיח אדם דברי' כלפי מעלי' מחוד נערו ארץ אומני' חייבים לשלוח בו יד או להחיותו רשע שפירי' איוב מחור ויכירו' כפי' בתחית המתים כאומרים חז"ל על השוקן כלה עני ויך וגו' ובקש להפוך קערה על פיה ואמר

לית דין ולית דין חנה בת רשע ואמר עוד שהקב"ה החליף בין איוב לאיוב וכללה רבות כאשר בא דברי רז"ל ועם כל זה גער הקב"ה בחברי איוב על שדברו עליו תועה ואמר למה לא ירחם לרבו בעבדי באיוב וגו' איוב לא צדעת ידבר וגו' אין חרס נכסם על צערו וליפין מינה שאין להשיב לחרס כשדבר דבר קשה מתוך צערו אך חס לא נכתב ספר איוב כל השומע חיו' דבר קשה מפי חסידו אפי' מתוך צערו היה הדעת מחייב לשלוח בו להורג ומלל' כתיבת ספר איוב לימוד גדול לתועלת החרס כמזכיר

שם פ"ח דף ק"ו ותסייתי בו לבלשו חסר אר"י אלמלא מקרא כתוב אי הפסר לאומרו כביכול' בחרס שמסיתים אומי ויסיפת הנה עולה ומסית יורד ומשעין טעל רשות וטעל נשמה

וכפי האמת איך יתכן זה דקאמר לבלשו חסר וכי עול בחינקו יתברך חלילה

ונראה שהכוונה כך שהקב"ה אמר לשטן השמנת לך אל עבדי איוב כי אין כמורו בחרץ והשיב השטן החסר ירח איוב אלהים הלא אתה וגו' ומתן לו רשות להכניסו בנסיון צעונה שנה לפניו החסר ירח איוב אלהים וזוהו ותסייתי בו לבלשו חסר לומר צעונה החסר ירח איוב אלהים וזוהו מתוקן קלת שאין חסר' שבלשו על לא סיבה כלל שפיר' עול חיו' אלא בלשו על סיבה דקאמר השטן החסר ירח וגו' ורלה הקב"ה להכניסו בנסיון כדי להרבו' שכו' **ירקום** איוב דף קכ"ט ע"ה י"ח מתקו' צענה מנין שחין היה לבוש איוב

אמ"ה כיון האמת להשיב עליו שבעי' מנין שחין כדי להגדי' כלבו לרמו ודחאטו י' בתמורי' צענה' בנים השכי' לו בלא עליו שבעי' מנין שחין והוא צער גדול אולי צוה יהי יכול להשתעור'

אי אפשר שהיבד' ז' מנין שחין עליו כנגד שבעי' בחימתו של דלקות והללח' שהיו בידו ועל ידו ויהי הארס הואו גדול מכל בני קדם ואלה ה' חס וישר ירח אלהים ושר מרע ועניו הבני' ויולדו לו שבעה בנים וגומר' ובחינת הללח' המקני' ויהי ומקחו וגו' ועבדו' רבה הרי שבעי' שעל ידו זה נתגדל מכל בני קדם ובזו עליו תמורת שבעי' מנין שחין וכונת השטן אולי ברשות התמור' מן הקלה אל הקלה יבא לזעזע'

ירקום איוב סי' כ"ב מי ידעתי וא' צללחו וגו' אולי לא קרא איוב תגר כשצאו עניו יסורין כשם שאומרי' עכשו' אלהי אברהם אלהי יחאק אלהי יעקב כך היו אומרי' אלהי איוב

אמ"ה אמרינן במסכת סנהדרין אמר דוד לפני הקב"ה מפני מה אומרים אלהי אברהם אלהי יחאק אלהי יעקב ואלו אומרים אלהי דוד והשיב לו הקב"ה שהבנות עמדו בנסיון וגו' והנה חס איוב היה עומד בנסיון ולא היה קורא תגר היו אומרי' אלהי איוב ובידיו ידוע שאיוב גלגול של תרה הוא כנו' חס אומרים אלהי אברהם אינו דין שיאמרו אלהי איוב שהוא אביו אלא שהוא שקר' תגר ביסורין מה שלא עשה אברהם ומלל' הבן גדול מהאב ולכן ראוי לומר אלהי אברהם ולא אלהי איוב

וזהר פ' ב' כשיירו ויחל למלרים עיר איוב וכשילאו משם מת עוד שם איוב וחזירו מורע אברהם ואיוב בן יבמה היה אמ"ה במקום אחר ככתבי על זה

שלושת הקבדה דף ק"ג ע"א רחמי' כתוב בקועתם איוב ודורשו לוקני ישראל וזהו למען ישמעו וילמדו כי יש תקוה לכל הבוטח בה'

אמ"ה אחיה זאת במאן דאמי' בפרק השותפין משה כתב ספרו ופרשת בלעם ואמר איוב דהנה גרתי' לישראל צטבר רות השעבוד הולך לכתוב ולברר בספרו מכל מה שאירע לאיוב כדי להראות לישראל כי יש תקוה לכל הבוטח בה' ואל יתיאשו מהרחמים **וזהר** פ' תהיה דף קפ"ח ע"ב) כל מה דהוה קריב לאיוב הוא עולי' דהא עולה לא אחתיה ספרא אחרת לעלמי' :

אמר המאמר העולה בזה על הרבוי הלב כחז"ל וכוין שהלב הוא משכן הנשמה' סיבה חלק אלה ממעל לכן בקרב' אין חלק לספרא אחרת כלל

מדרש תלפיות אות א ענף איוב

למנו יוסף בערך איוב איוב נעש על שהי' דר בחילה

אמ"ה זה נזכר לפרט כונת מאמר הקב"ה לשטן השמת לבך על עבדי איוב כי איז כמובן בדרך תם וישר ירח אלהים וסר מרע וגו' דקשה מאי בדרך אלא הכו' איז כמובן תם הי' דר בדרך הידועה היא ארץ ישראל משום שכבר היה איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע איז לו גריעות כי אם שדר בחו"ל לארץ שאם היה דר בדרך איז כמובן משום שכבר מושלם הוא מכל המדות .

איך אידה ונחש

איומה כנדרגלות בראשית אמר ר' יודאן סחידא ברה תיש רמז לאילו של יחזק שגברא נמטשה בראשית ואפרו הוא יסוד המנוחה וזני מעין יתרו כנור וככל שהיה מנגן בו דוד ועורו אזור של אלהים המסבי וקרנו השמאלי שבו תקע הקב"ה בנתינת התורה והיה קול השופר הולך וחזק הימני גדול מהשמאל וכו' עתיד ליתקע בימות המשיח ה"ל והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול .

פרקי ר' אליעזר

קול השופר זה שופר מחילו של יחזק קשה הלא חיל של יחזק היה עולה ועולה כלה כליל וי"ל מה מפירו של אותו חיל אחר שהקריב ברה הקדוש ברוך הוא חיל אחד ובפתח אורח מועד דף כ"ד ע"ב הביאו מהבחי' .

זוהר

דף ר"ע ע"ב פתח רבי שמעון ואמר כאיל תערוג על אפיקי מים האי שלטא בשלטנה על ארץ מפתחן בכל יומא ואילה נוקבא ותיאובתי תיר' על אפיקי מים מהכא ירתי לאסתכלא בקדמיתא כתיב כאיל ולא כתיב כאלה ולבתר תערוג ולא כתיב יערוג אבל רזא דא דבר ונוקבא כהדא דלא לאתפרשא לון יחד איכו דלא אלטרין לסלקא דאמרי אלא תרווייהו כחדא והאי נוקבא תערוג על אפיקי מים ואיה מתעברא חו' כדורא וקשה עלה דהא על דינא קיימי' ואולידת וקודש' בריך הוא זמין לה חד חוי' עלאה דברכא ואתי' ונשיך לגבי הכוא אחר' ואולידת ורזא דא הרבה ארבה עלבונך והרויך בגין דאיהו מתחלחל בכל יומי' ובעצמו על עובדין דעלמי' .

ידכוש

תהלים מזמור כ"א אמר רבי יודאן בר סימון בית שיש בה נחשים מביאים קרן של אילה מנשנין בתוכו ומיד הנחשים בורחים כך שכבשת אסתר ברח המן .

אמר המאסף

הנה האילה אינה יולדת עד שיכבה נחש במקום רחמה כאח"ל ולמה עשן קרן שלה מתיק לה עד שהורסים לבדו מריחו כי לכאורה נראה שהנחש מטיב עם האילה ולמה יגיע לה נזק ממנה .

וכדרך

רמז נזכר לומר שגזר הקב"ה ללמד דרך מוסר לאדם שרשע המטיב עמו הטוב שיעש' עמו שירחיקה מלהיק ואע"פ שמטערך לבעל טעבו וירגילותו אל יצניח לזה שהרי האילה שמטיב עמה הנחש הטוב שיעשה עמו רצוני לומר הטוב הגמטך לו ממנה להבדיל מן הבית כדי שלא יזיק עוד י"ל רמז זה שהנחש מתקלל מין היה כח"ל גרם שחטאו המשי' יציה' בעול' וגלות השכינה כדוד ואע"פ שגולד מירא"ה טוב בעינין שר' ונעש שרשע לרעה בתכונן ולהחרי' את העולם ולכן כולם מתפראים לעמיד לבא חוץ מן הנחש כאח"ל וכיון שהנחש מין היה והחזיק עלונו לחלוה מה עשה הקב"ה משועבד אל האילה להבטריחו לבא צבת לידתה ונשך זה כדי להראות שפלותו של נחש הקדמוני הוא סמאל' הרשע כי הכל הוא ומשועבד אל השכינה כי השכי' נקרא איליכדוע ומירחי עשןקןשלה הוא יצרח רמז על העמיד כשירומם קרנה יעלה עשנה בחרון אפה ויצריהו מן הבית הוא העולם כלומר יצברו ויחירו ונחשו לחשוף שלא יזכר עוד ויבא על כיון הרמז הזה בראות הנקט בעל המתאמר קרן של אילה אע"פ שאין קרניה לנקבה ויבואנה לומר של איל כל אפיקי בשלון אילה לרמזו על העמיד ע"ד שפרשנו כי אז שהיה היחוד גמור איל ואילה בלא חד

אין סוף

זוהר (פ' פקודי דף רכ"ז ע"א) מרזח דמחשבה ולתתא כלהו אקריין אין סוף .

איסור

ספר אמרי ביה לה"ר עזרי' מן הדומה דף י"ח ע"ב מה שהשיב אלעזר כהן גדול לתלמי המלך על רוע ההיזק ורע הדברים שאסר לו הקב"ה כגון החולדה והעכבר וכדומה לפי שהם המזון ואכילתם מולידים טעב רע בחדם מכח רוע מוסס הרי החולדה בסגולת טעבו התועבה הלא הנקב' מתעברת ממנה ותלד צפיה ע"ש באורך המוסר הנלמד ממה שאסר לנו הקב"ה בתורתו הקדוש' מזה לא תחלך וגומר .

אישה ואשה והנקראים איש האדמים

תקונא ס' בראשית בראשית דא אדם דכלי לשית ואינון תריין שפחות עלם ובשר איש ואשה דאחמנר בה כי מאיש לוקחה זאת היא חרבע אדם זכר ונקבה הו"ל זכר ונקבה בראש הא' שית בגין דא ויאמר ה' אלהים הן האדם היה כאחד ממנו ואידעוהו קדמאי כאחד ממלאכי השרת וגו' .

תקונא סדר בראשית ברה אלהים תמן איש תמן אשה עם ה' דאלהים ועלה אהמר סמכוני בחשיבות כאיש ואשה ומאן גרם דא בגין דאחמנשו מכתמות עור אדם וחיה ובגין דא סמכוני בחשיבות בכתמות עור דאיון לקבל ועורות אלים מאדמיס וגו' .

כס' הפליאה אסור לאדם לקבל את אשתו ואפילו אונאת דברים אסור עמה כי אדם גשמי כשמזעזע לאשתו גורם לער' ג"כ לנפלה כביכול וסכינה וגו' .

ס' הבריר מלת איש ואשה רמז לאש השכינה שנאמר אש אכלה היא וזהו סוד גדול ועשיית קרבן התמיד

אי' בבקר ואי' בערב רומז למדת יום ולמדת לילה שלריך ליחדה בהשתמו' הזמנים הביאו הרקניו ז"ל .

הרמב"ם ז"ל בהקדמתו לסדר דרעים ה' עומתה שאמר רבינו הקדוש ע"ש איש אדם לרדה איש' ירושלים וזולתן מן המקומות מפני שראוה' דרוע במקום ההוא וכדורו כלומר ה' האיש אשר הוא מאנשי המקום ההוא בנמת לרזוי לקרותו איש וגו' .

סדר עולם עשרה נאמר איש האלהים משה ואלקנה ושמואל דוד שמעיה עדו אלהיו חליטע מיכה אהנין שמואל וחנני נקראו הרואים שנאמר בהם הוואה הרואה יחזקאל ודניאל נאמר בהם בן אדם .

ענף אכידה

אבות ר' נתן (פרק ל') הוא היה אומר בזמן שאדם אוכל משלו אביו ומשל אמו ומשל בניו איז דעתו מיושבת עליו ואין לרדך לומר בשל אחריים ע"כ .

ציוני פ' אחרי מות המנאל' והנשמה הביא למחמת הלב ולהרחיק העלבון והדאגה אשר צרבות השנמה יתחזק כח השכל אשר נקפס להיות יותר מוכן לקבל המושכלות כעם אילי' יחזק אביו ע"ה עם בניו .

עידון ארבע לעולם יחזיר אדם את המאכלים הדקי' שהרי לפי דקותם יזכר השכל ויתפקח הלב כמו שאמרו רז"ל חמרה וריחה פקחין וידן שלה יתבוין אלא לפקוח עיני שכלו ויזהר מהמאכלים הנכסים כפי כמו שהשכל יתאזהר בהם וישחת מללולתו וזמרתו .

ורב' היה בקדמוניותו כפי מין ששמעונו מין שלא היה אוכל בשר בכמה לגסותה וזוהי רוב אכילתו בשר עופות קטנים דקים היו מגדלים אותם צבתי ומתים להם מזונות ידועים היו מוכנים בהם כדי לזכך בהם את המוח ולהיישר האברים שהם כלי הנפש כדי

הטעם כי עולם הנשמות בכס' הכבוד וינקי' מבינה הגאולה כעין הבינה ש' בה העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שזיה וגוי' ונגן עין התחתון שהם שואבים מהת"ת כהנין מריחון דגיתא דעדן ובעוה"ז הם נהנים ממלכו' היא באכילה ושתיה והנה שלשה אלו הנהנין כל אחד דרך פתח בפני עלמנו האור יכנס דרך העיני' ימינ' ושמאל חכמה ובינה והריח דרך החושים שהוא צבור וי"ו תלמה והאכילה ושתיה דרך הפה ומלכו' וימינ' קדמונים כל כוחותם כשם שמים היו מביאים את המגומר ומרכי' עליו לקשר עוה"ז עם עולם הנפשו' ליהנות גם מריח צבור הת"ת דרך החושים והאור דהיינו מנורה צבור העיני' ובאכילה ושתיה צפה דהיינו מלכו' כחומר וביהמות מתייחדים יחד הכונה בעונם שבת היו קשורי' כל העולמות ולכן נר שבא מלואו כל כך אמנם היות קיום העולם בריח או צמר אינו עשה אלא בעולם הנפשו' או בעיני' כחומר אם לא לחושים שהקב"ה הטעמין מעין עוה"ב כגון יחזון את האלפים ויחלבו וישתו דהיינו שנהנה מזיו השכינה או לחושים שנגמלו חיים צני' כדחת' בעובדי' דניוק' בעובדי' דר' אלני דהיינו שזכ' אליו מעין אותם העולמות בחייהם אמנם שבוה"ז אינו אלא שפע הנשפע לכל הנמלאו' התחתונים שהוא אכילה ושתיה כני' ומי שהוא גשמי לבני אדם הוא מושל למדות עליונות' כל התחתונים תלוים בעליוני' :

וידר [תרומה דף קל"ט ע"ב] לירך חסד שלה יהא בלען על שלחנו דכל מי שהוא בלען מסערה אחרת היו ורוא' דא הלעיטי נא אמרו בלענו וזכי' אלמריך לסערה אחרת וכתוב ובען רשעים תחבר ועי' ואלכלת לפני' את' הליך כתב ואל לפני סערה אחרת

ציוני לא יהא נרס בלען וגרנרן אלא כמאן דאכיל קמי' קבי"ה מללא כדי להדבק בגדות החסד וביקדו' ולא כמדת פחד והדיון וזוה' תשאר ברכ' בנעמי' הנה בנעי' כתיב הלעיטי נא מלי טעמנו בנין אינוא בישא (ס"א חייורא בישא) דשדיו בנעמי' ולא עוד דאתקרי רשע דכתיב ובען רשעים תחבר

אמר המאסף כיון דבשולחן מפרס במקום מנחת כדד"ל ח"ב שכי' שורה בשלחן כסם ששורי' בנמנח לקבל קרבנס של ישראל וזוה' לירך ששים נגד עיניו כמאן דאכיל קמי' מלכא וזוה' שכי' שורה וברכ' אשאר בנעמי' כי במקו' רשס השראת השכי' שורה הברכ' וכמה פעמים קראתי תגר על אנשים האוכלים לנעדיים שישבי' בשולחן בקלות רשס ומבירכס ברכ' מזון בלי טובע של כבוד על ראשם וחסדויותיהם מגולים ומטוי' מלד בלי ישוב של כבוד ובעניני' אחרים הארתי צוה תרלכו מטס

ס' החרדים דף ל"ה משס הי"ד יונה לא יחלל אדם דג או חגב עד שימות

ענף אדרד ומידד

ננפי יונה כבוד אלדד ומידד וגו' רז"ל לומר שם של אלהים נחלק לשני חלקים אל מיימין דתמן וינקתה חסד משמאל דתמן וינקת הדיון שהם סוד שני שדיך והא' של אלהים העומדת בצלמנו סוד הלב מנין שהוא בצלמנו ועל זה רשס משה ליכנס לארץ ישראל להשיג שם אלהים חיים (אופן קנ"ח) מ"ע ו

ר' כהני אלדד ומידד היו אחי משה לפי שגמרים פרס עלמנו מיוכבד דודמו ורננו עליו בני דורו וכסא אשה אחרת והוליד אלדד ומידד וזכו שאמרן אי"ל דוד' ומי' דוד' רי"ל לא גולד מן אסור דודמו

מנחה בדוקה מללחי כי חכם אחד כתב לרב עמרם לבבל שראה קברם של אלדד ומידד והיה כתוב עליהם אלדד ומידד אחי משה וזהו מן האב ולא מן האם ואלדד זה אינו מיוכבד דודמו שאחר מתן תורה נאסר על עמרם ולקח אשה אחרת והוליד שני בנים

ענף אלהות קדיש אלהים

מדרש רבא נשא פרסה ו"ג ד' בני אדם הכירו את בוראם מעלמם אברהם איוב חוקי' ומלך המשום קמרי

שתעלה הנפש ותמלא תבונה לקבל התורה ולהתבונן בדברי השם ז"ל לפי שהשכל מתחדד ומודרך כפי דקות המאכל וזכותו ודבר זה במזון ומנוחה מלאגי המדינה האוכלים למעדיים והמשקיים שלהם דקים וזכים הלא הם המשכילים בכל חכמה ומיני מדע על נקלה ומעט ומעט מגבי הכפר האוכלים השעורים והבזלי ושאר המאכלים הנכבים :

עדוני המאכלים לא נבראו אלא בשביל התורה ועל זה אמרו במסכת אבות אם אין קמח אין תורה אין קמח כלום אם לא היו עדוני המאכלים

אמר המאסף ומה שאמרו ק"ה היא דרכה של תורה פת צננה תחלב ומה שאמרו שישמרה תשתה שרר' שסותר כל זה יש לומר דפת ומלח ומים הם ראשי המאכלים הדקים והטובה והיול' מרבדים אלו הדקים תחלב לתד שכלך לתורה : **ואומר** ועל הארץ תישן לפי שהרד בעליות מקל' חייו לכן עלה טובה קח משמע לן שידור במקומות המנוחים וזהו ועל הארץ תישן

ו צריך שתבונן כי ראוי היה האדם שתהי' מאלכו למח האדמה כגון התבואה והפירות' לבד לא בעלי חיים לפי שבעלי חיים יש להם נפש התנועה וזמן בקלת סינותיה לנפש השכלית והם קרוב המועיל להרחקת המזיק שכן אין ראוי שתהיה נפש התנועה מאכל לנפש האדם ולכן נלטהו אדם שהיה מאכלו ומזונו התבואה והפירות' כענין שכתוב הנה נמתי לכם את כל שבז וגו' :

אך בזמן שהשחית כל בער את דרכו ומתייבד כל בעלי חיים ליה בולא נללו אלא בזכותו של מן הבורא בעלי חיים בירק עשב ואז הוסרה הנפש התנועה להיות משמשת לנפש הסכלית המשמשת לקונה ואי' אין זה גורעו לנפש התנועה אלא כבוד ומעלה וזכות על כן אמרו חכמים ז"ל עם הארץ אסור לאכול צמר של זה ואת תורת הבהמה והעוף כל העוסק בתורה מותר לאכול צמר בשמי' ועוף וכל מי שאינו עוסק בתורה אסור לאכול בהמה ועוף :

וביאור זה האל כל המשכילים השאר אמתו דוחין נפש מפני נפש אלו זה אלא נפש התנועה שאנו אוכלים אותה מפני נפש השכלית אבל כשהוא ז"ל אין לו נפש השכלית הרי בוראי אסור לאכול צמר לפי שאין לנו לדחות ולכלות נפש התנועה מפני שאין לו נפש השכלית והבן זה :

וכן יטעך כשיאכל האדם יסנה ממשבתו ותיבה משוטעת בהקב"ה על כל נשימה ונשימה כענין שכתוב ויחזו את האלפים ויחלבו וישתו וזה דומה לנפש שדרשו ז"ל כל הנשמה תחלל על כל הנשימה וכשימה תן לו עליו וזוה' אכילתו נחשבת אכילה גמורה כאלה מן הטבדו' האלפיו' או כמלוא אמת מן המלות זה עיקר הכוונה מסעודות השולחן שהגוף ניזון בו ומטעל חלקו הגופני מן האכילה הגופניות והנפש במחשבה הזאת דשנה ורוח וטעם כמו חלב ודשן מן האכילה הוראת ודרכ' השם ובענינותים יתברך ועל זה כאמר ואתם שלחך מלא דשן

הנהגת האדם לא יחלל מידי דמל מפתורא לארעה

שם אם אכל עם אחרים שאכלו ושמו והוא אוכל ולירך לשמו' ולא שמה לא יצרך הוא בהמי' רק אחד מהמסובין יצרך ויפטור אותו

עשרה באמרות (דף ל"ח ע"ב) . אלו זכינו היה אכילה שאמנר מכל עין הגן אכול תאכל נחשב לנו כאכילת קדישם וכהנחת תפילין

היצור שר'ה בעת האכול יהא לבו של אדם רואה בהשם יתברך יותר מכל היום וזהו בנין אב ויחזו את האלפים ויחלבו וישתו ומכאן שישו מתבוננים ורואים הכבוד בלב צבור שהיו אוכלים ושותים

חסר לאברהם נהר כ"ב עין ועקב סוד אכילה ושתיה ורזי' הנה דרך השליו' בדבר' העלויים אלו הנהגים הם למה האחד הוא האור השליו' ריח השליו' אכילה ושתיה דע ההנחו' של בני אדם בשלשה עולמו' צבוה"ז באכילה ושתיה צני' על משה בריח כנפסמין דגיתא בעולם השמות בנין השכינה

מדרש תלפיות אות א ענת אהירו ואישע

כתובת יד ויוסס לפניו לאכול ארז"ל שמו בחזק הקערה סם המות כדי שימינו וליקה הממון בנינו בשביל שראוהו עשיר ותינו מתיכן לרז"ל ששמו סם המיו במאכלו וי"ל שרז"ל למדו זה מגיש כתיב הכא ויוסס לפניו לאכול וכתיב החס גבי מיתת יוסף ויוסס בצרוח במלררס מה שס מיתת אף כאל מיתת ויוסס לענין מיתת .

אמה דרשו חז"ל ששמו סם המות לפני אליעזר להמיתו מדישי הכחוב לומר ויוסס לפניו שאליעזר הבי' עמו חכמים מה גס שגס לבן ובחולל יסבו עם אליעזר בשולחן הל"ל ויוסס לפיסי לאכול ודקאמר ויוסס לפניו בל לרמוז ששמו לעלמו דבר דוקא לו דהיינו סם המות כי הוא דוקא היה בעל הממון כדי ליקח שמו וזכו ויוסס לפניו מנחל סלפיו ששטרקין ויתנו סם מיתת ומנחל העומדים סם ומת הוא סם המות ואין לומר דקאמר ויוסס לרמוז ששמו לפניו מהמבוחר או מנחל מיוחד לעלמיותו לפי שהיה קטנה בסעודה לבן מוכרח שירדוהו למיתת עוד יש לומר מדלל קאמר ויתנו לפניו לאכול וקאמר לפניו ששטרקין ויתנו סם מיתת .

עשרה מאכרות סימן ל"ח ע"ד לכך נכפל שיחתו של אליעזר בתורה שלשה פעמים בספור הראשון הוא מתיכן לקשירה הראשונה הקרובה אלינו כמדת נפש והרמוז ותרץ הנערה כנוי לנפש המעשית וסיפר השני בדברו אל אביה ואל המה ותחיה לרמוז על קשירה השנית הממשלת הדבר והסיפור לילחק ויספר העבד ולא פירש כלל בסוד המחשבה :

מדרש אכביר כשהלך אליעזר בשביל רבקה וגו' כשראה לבן את הכוס מיד הלך להמית את אליעזר ואליעזר הטיח בו שמרוטו לרעה מיד הזכיר את השם והעמיד את הגמלים על היצין בחזיר והוא עומד על הגמלים בחזיר ויהי כראוהו בן הכיר שהוא לדיק ואמר בל ברוך ה' שהיה סבור שהיו אברהם שהיה קלסתר פניו דומה לו .

אמה בזה יוח' שאמר לו לבן למה תעמוד בחזק דקשה העומד בחזק לפי שאין מי מנחש אותו הדימה אלא הכוונה בחזק בחזק מן הארץ שהיה סוף בחזיר כמחזיר .

אליעזר עבד אברהם היה בן בנו של נמרוד כנראה במדרש ובשולחן שלח את רבקה אליעזר ולא חשבו .

ובפרקי ר"א פ' י"ז בכות שישמש אליעזר לאברהם נעשה עובד והוא עוב מלך הבשן .

ובמסכת ברכות ע"ג מרע"ה הרגו במעוה .

אמר המאסף אית' בילקוט יחזקאל ע"י נכנסו חיי' בני"ע חנוך משיח אליהו אליעזר עבד אברהם

עבד מלך הכושי שהוא ברוך בן נריה כנראה מפרקי ר' אליעזר פ"ג חירס מלך לור . יעבד בן רבינו הקדוש . סרח בת אשר . בתיה בת פרעה . ויש משומים ר' יהושע בן לוי תחת חירס וגו' וזכרנו בתרץ אמרין דר' בנאה בל הוא מליין המערות מלאו לאליעזר בפתח מערת אברהם מסכים ומאמר זו נכנסו חי בני"ע וא"כ ארץ יתכן שמשם הרגו וכנסו חי בני"ע כיון שמשם הרג לעווג זה אליעזר . וי"ל דיש בדרס חלק עוב וחלק רע כמדוע וזהו ענין יוסף באשת פוטיפר ומרדכי יום אסתר שחילק החלק הרע שבאסתר והיא כדמותה כללמה דאסתר וזהו מה שנקר לאחשורות עיין בצרורה בספרי המקובלים וי"ל והיה חלק הרע שבאליעזר היה עוב מלך הבשן וזהו הרג משה רביע ע"ה והחלק הטוב שבו נכנס חי בני"ע .

במדרש פ' חיי שרה משמע שאליעזר היה כענין בן חס ולפי ששירת לאברהם יחא מכלל חרור שני' בו בא חרקה .

אמר המאסף ראה כמה יחא שיומשם של תלמודי חכס על שיימשם לאברהם שהיה תלמודי חכס יחא מכלל חרור אע"פ שקללו גם הדיק בכל כוונתו ועי' אמרו גדולה שימושם יותר מלמודה :

מדרש פ' פנחס דף ר"ח ע"א' אליעזר נקרא לדיק שני' לדיק אכול לשאבע נפשו זה אליעזר שאמר לרבקה הגמלאי נח מעט מים מןהדק ובעין רשעים תחסר זה עשו שאמר ליעקב הלעטיני

ירכוט משלי מעט מודרס חסם דף רכ"ה ע"ד כפה פרסה לנשי ואשה אלמנה לרפית שכללה אליהו בלחם ובמים .

אמה כפי זה אליהו נקר' עני ולפי זה יבא על כוון שאליו עתיד לבשר על גאלותס של ישראל כי כיון שהוא עני ראוי שיבשר לעניים הם ישראל היוצאי בגלו' על דרך האומנס חז"ל כשראה משס לרעת מרים התחיל ללעוק משל לאחד שראה כלבים על אי' והתחיל ללעוק אל' מפני מה אהת דוק אמר לם אין מי שיכיר בלערו אלא אני לפי שהיו עלי' כך כיון שמשס נלערה והנה ידו מזרערת כשלג ידע בחיזה לער תכונה מרים לעק וגו' גם על דרך זה אליהו שעבר עליו מדת העניות עד שהוצרך לרפית לזונו הוא מכיר בלעני' הדוחק והעניות וכיון שכן הוא ראוי יותר לבשר לעניי' שכל עתה ללאת מלרה הזאת .

אך כיון דאחא לירי ראוי לשים לב למה לא נעשה הקב"ה נס לאליהו שיוכל לעמוד בלא חזילה וזחיה על דרך שעמד משה עבד בלא חזילה וזחיה ולא שהלרבו להסתפר בללה על לרפית שתזון אותו ולבאורה הן אמת דיש לומר היכא דאספר אין הקב"ה משנה העבד ומתה גם שרנה הקב"ה שילך שס אלל הדרפית האדקת להניח ברכה לביטה ורמוז שאמר לה כי הקמת לא תכלה ופחת המים לא תחסר .

אמנם עוד ללולה מליין שבהיות שאליו היה בתחילת הבריאה מכת המלאכים ששקרו צדירות האדם והשליכו הקב"ה לארץ ממכון שבתו כדכתיב ותשלך אמת ארלה זו אליהו כדי שיהיה לו הגאה מן התחמוני' ויכיר וידע מה עוב חלקס ומת נעים מליאות' בעולם וזהו כעטס שגלה אליהו כשערה השמיים דחור לעיקרו שהיה מנלך ויקתמה זו ארוכה בספרי וידעני' והוכרתי בענפי' אחר' העולה והנה מזה שאליו היה מנלך והושלך ארלה כדי שיהיה מן התחמוני' והנה כיון שעל מנת שיהיה מן התחמוני' הושלך לכך לא נעשה לו נס שיטעמו בלא חזילה וזחיה כי כוונתו יח' שיהיה כדי שלא יקטר כמדובר .

כתובת יד מנלתי בספרי אשכנז שיש במדרס שפיחוס הוא חזיהו שכתוב בו ויכפר על בני ישראל שמשפר יהולך עד תחית הגוים דלחיהו נכנס לקבל יסורין תחת כל לדיק ולדיק להיות נידון מעונות השבוע ובשביל כך רגילים להזכיר אליהו במנלתי שבת .

אמה בזה מתיישב דבכל רוב מזכירי' זו' אליהו יותר מכל לדיק והוא בחיזה לרה שלח חבה על הגבור הוא בשביל חיזה עון לבן מזכירי' לאליהו שהוא למוד לקבל עליו להיות כדון המעונות שנעשי' כדי לכפר כמדובר שיתעורר על קבלתו ולכפר על ישראל להיותם ינולתי מלרתס .

ענת אליעזר עבד אברהם

יגלה עמוקות אופן ל"ג אליעזר עבד אברהם בנימי' מרכבה שלמה וכן אליעזר בעלמו בנימי' .

שר שור אריה אדם שעולה אלף שי"ז בנימי' אליעזר דהיינו כשנחשב אות חלק של אליעזר שהיה אלף בשתיירו אהונו לעזר בנימי' שי"ז הרי שבמספר אליעזר נרמו מרכב' שלמה וגומר עיין סס בצרורה .

מדרש אכביר הביאו ליקוט פ' חיי שרה ויהי כראות את הכוס הילך לו להכחיר הכיר בו שמואלו לרעה הזכיר שסוהעמד הגמלים על העיין בחזיר והוא עומד על הגמלים בחזיר ויהי כראותו כן הכיר שהוא לדיק .

אמה יתבאר אללי מאמר לבן לאליעזר בל ברוך ה' למה תעמוד בחזק דקשה עומד בחזק דחוק מנחש אותו הדימה אלא י"ל כיון שנללל אותו תלוי בחזיר עם הגמלים חזק מתחוס מושב האדם לזה אמר לו למה תעמוד בחזק כלומר חזק ממנו תלוי בחזיר .

מפרשים המושל בכל אשר לו המושל בילרו והיה אליעזר בקי בהכרת פנים ושרטוטטים והיין ברבקה שהיה ראוי לילחק ועוד וצאה המים עובין לקרחתם .

ירוש פרשת קרח שמונה עשר ושלם מאות היא אליעזר .

מדרש תלפיות אות א ענף אריעזר

הפירוד ממנו הלא הרע שבו וסוף כדמותו כללנו לאליעזר ולבחינת הרע דבר בפרקי ר"א ששילם לו בצה"ו ועשה עוב מלך הבטח כיון שבבחיני הרע ג"כ שימש לאברהם אבינו וזהו הרעו משמרה"ו והלא הטוב של אליעזר דקאי בפתחה דמערתי וכו' שנכנס חי בנ"ע והדברים נכוחים למבין :

ענף ארישע ויונה

ספר החרדים (דף כ"ח ע"ב) השלים נענש על שאמר הנה ה' עושה ארובות בשמים יהיה כדבר הזה כך אמר ודאי ה' יכול לעשות אבל הדור הזה כדור המבול שראוי היה שיטעמו ארובות בשמים כהתם דכתיב וארובות השמים נפתחו ואזי אפשר שלדור רע כזה יהי נענש' גם גדול כזה השיבו אלישע הנביא דלפי שלמד קטגוריא על ישראל יראה ולא יאכל כך שמעתי מפי החכם ר' אברהם הלוי שראה במדרש תפינת יד גרצן המערב ע"כ :

פרקי ר"א (דף כ"ו ע"א) האיש שנענע ברגליו של אלישע בנמונו וזמיה היה שולח בן תקות בעלה של חולדה הנביא' ומפליג שם בגדול הדרק' שעש' בחייו לכן זכה לזה ואחר שתי' הוליד את חננאל בן שלום ובמסכת מגיל' מגאון בן מ"ח נביאים ע"כ :

מדרש (דף ל"ג ע"ג) בפסוק תקרא כיום מועד הוא דלדמור חז"ל שחלה ארישע על שגירה דובים בתיטקות והא רשעים הוא אלא הענין הוא כי הוא כבר ידוע שע"י מ"ב קרבנות שהקריב בלק נימן רשות ללילית לעשוק מ"ב ילדים ושקפה אותם והביא יש לה רשות להחלם השמותו אלו למי שמתרהם ולהרוג אותם לפיכך היה דעתה להורגם ובראות אלישע שאין בהם שום תועלת שהרי סופם למות קללם והרגם ובשרתה לילית שאלישע נעל את שלה מה שהיה בידה להרוג הרג היא קטרגה עליו עד שחלה כענין עגלה הערופה שמביאין לפנים מלאך המות שלא יקטרע וגו' .

בבא מציעא פרק ט' נראה שהתוטק שהח"י אליהו היה משיח בן יוסף :

במדרש שה"ש אמר כי ק"ב רבוא נביאים הי' לישראל בימי אליהו :

פרקי ר"א פרק ל"ג אומר האיש שהח"י אלישע היה שלום בן תקות אישע של חולדה הנביא' ואחר שהחיה אותו הוליד חננאל בן שלום :

ובמדרש הדרת נראה שכן הדרפית לא מת :

ובמדרש ויחי אומרים שאביה של יונה היה משבט זבולון ואמנו משבט אשר . ויש אומרים אמנו של יונה היתה גויה וזה כי אליהו כהן ונביא לא היה מעמנו עלמנו על מת ישראל שלגלת הקבלה דף י"ח ע"ב :

זה סידך בענף אדירו

וזהר רות כשהעלה הקב"ה לאליהו לרקיע עמד מלאך המות כנגדו אמר ליה הקב"ה על מנת כן בראתי את השמים שיגע אליהו לשם אמר ליה מלאך עכשיו יהי' פתחון פה לבדיות ח"ל הקב"ה אין זה כשאר הבריות ויכול הוא להעביר אותך מן העולם ואיך יודע כמו אמר לפניו תן לי רשות וארר אליו ח"ל רד מיד ירד כיון שראה אותו אליהו הבריות תחת כפות רגליו וביקש להעבירו מן העולם ולא נתן לו רשות כסף אותו תחמוז ועלה לשמי' הה"ד ויעל אליהו בסערה השמים סערה דא מלאך המות המסעיר גופו של אדם .

אמ"ה ראוי להבין דלמה לא עמד מלאך המות לקטרע על חנוך כשעל' לשמים ונראה כדו"ל ראה הקב"ה בחנוך דפעם היה לדיק ופעם לא היה לדיק שילקו למעלי' כדי שלא יחמוך כבאשי דורו והנה כיון שראה השמן סיבת עלייתו לא מלא מקום לקטרע מש"כ' באליוו לדיק גמור וי' ואדרבה עמד נגד כל אנש' דורו

לא וגומר פער פיו כגמל ואמר אתה מכנים וגומר וכן רות נאמר עליה לדיק אולם לשבע נפשו ותחלל ותשבט ותומר וגו' .

אמר המאסף אלוש נקי' לדיק על שהסגי עלמנו בדרך ארץ כי הנה אליעזר היה מהענקים כבודע מח"ל והענקים אכילתם דרך הפלגה כדתיא' בילקוט פ' נח שני שמחזי' היו אכילתו כל ח' ארץ שורים בכל יום וארץ גמלים ע"ס הפלגת אכילתו וגו' ואליעזר הרגיל עלמנו במיעוט האכילה עד שחמיתו שיעור נמיא'ה כדכתיב בגמול' מעט מים מוכין שיעור שחיתו הית' אכילתו והמעט מתברך במעטו הפך עשו הרשע שלא היה מהענקים והרגיל עלמנו ברוב אכילה כגמול עד שהרחיב גרונו כקצר פתחו ולכן אליעזר נקי' לדיק הפך מעטו שנק' רשע בחלוח בדיכיו וזכר במעשיו כמעשה בן המלך שהביאו חממי המוסר שהרגיל על כך ברוב אכילה עד שכנס אחד היה אולם בבוקר וכנס אחד בין הערבים ושאלו המלך אביו להורגו בסתר ובלכתו מלא בדרך ראש אדם וגרונו פתוח נגד פניו המוסר כי אצבע רגלו ויכנס דחק עוד עד שנכנס כל רגלו מיד לקח מוסר לעלמו בראותו שהכל תלוי בהרגל וכפי השיעור שאדם נכנס בגרונו כך נפתח ונראה שהרגיל עלמנו במיעוט אכילה יותר מכל אדם והליל ממות נפשו וכו' והנה עשו תפס בדרך הרשע ונקי' עשו הרשע ואליעזר הרגיל עלמנו בדרך הדק ולכן נקי' לדיק :

גם רות המואביה א"ע"ס שהיתה בת מלכים כדחז"ל לא הורגלה בגויה האכילתו וכו' וזה נרמז שחללה ותשבט ותומר במעט חסם שהטעם בנענו כפייה לדיק שהורגלה בדרך הלדיקים נתברך המיעוט במעיה ולכן נקראת לדיקת כמאזכר :

עוד נראה לפרש באליעזר הנקרי' לדיק וגו' כי לא נאה ולו יאה שיקרי' לדיק ידוע בקיטור נמרץ כי יש בלדס לך הרע וז' הטוב ויש כח ביד הלדיקים להפריד מן האדם הטוב מהרע וזהו סוד יוסף שממר עד להשת פועיפוע לשכב עמה וכו' הלא הרע שהפריד מעלמו וכו' כדמותו כללנו דומה עד כסופו נתגלה הדבר לאשמו של פועיפר הנבדיה עשה לה יוסף כי לא הוא עלמנו שהוכב עמה וזהו ותתפסוהו כנגדו כלומר תפסו כנגדנה שבעה לה וגו' וכן נהג מרדכי איש יהודי לעשות כך עם אסתר להפריד ממנה הלא הרע וזהו אסתר שמכר לחשורו ואחשורו היה חושב שהיה אסתר ממנו כמפורש באורך בספרי המקובלים עיין בס' עמודיה שבעה :

ובזה ל"ל דזכו אומרם חז"ל בענין אסתר עם אחשורו היה רולה לעינים טעם בחולה טעם טעם בעולה טעם וגו' לדיק אפשר זה חס לא שמסר לו מרדכי הלא הרע מחסתר ובהו היתה מתהפכת ענמה כרלונו של אחשורו כי הלא הרע שהי' דוגמת סידה יט"ל להחפך ובמחולר זה אולי בחיבור אחר ענינים רבים ב"שבו עם כמה מאמרים באסתר ובמקומות אחרים .

והנה נראה דיען ששימש אליעזר לאברהם כנאמנות הפירוד ממנו אברהם הלא הרע שבו ועשהו אליעזר נקי בני סיג ובהיות כן ראו' שיקרי' לדיק עוב שגמל' כי הלא הטוב שבו שמכאן ואילך זוכה ומזכה ואין חתא בלא על ידו כיון שאין בו כל הרע לפתוחו אל הרע ולהסירו מדרך טובים .

ובזה מתייבב אל"י מאמרים סותרים זה בלתי זה מן הקלה אל הקשה וכן שאמרנו חז"ל במסכת ברכות עשה רע"ה הרג לעוב וכן בפרקי ר"א עוב אז אליעזר עבד אברהם ולפי שימש לאברה' שזים לו הקב"ה בצה"ו וכו' עוב מלך הבטח ע"כ נמלי' שמשה הרג לאליעזר דהיינו עוב .

ובמדרש י"א נכנסו חיים בנ"ש ומונה לאליעזר עבד אברהם ביימים וגו' ועוד בנבא בתרי' בענין ר' יהודה דהוא מליין הקברות וכשהגיע למערתו דאברהם מלא לאליעזר דקאי אבנא ע"כ באורך וגו' דקשה אם שילם לו הקב"ה בצה"ו ועשהו עוב מלך הבטח כדברי פרקי ר"א כדמונר ארץ מוטים איתו חממי' כלל הנכנסים חיים בנ"ש ע"כ שהוא בפתח מערתו של אברהם אבינו אלא הוא אשר דברתי בהכרח גמור דכיון שראה אותו אברהם אבינו הולך למשקים ואמנו ביהו כדי להוליאו מכלל ארור או כדי שלא יטלטו בו עוד י"א ר' כסם שלא היה שולע בו כדחז"ל ג' לא שלט בהם יתה"ר אברהם יתקן ויעקב וגו' ולא מסיתו אחרות ידועות אלל אברהם

מדרש תלפיות אות א ענה אידיו

דורו העובדי ע"ז וא"כ מה לריך לעלותו לשמים דשלא חנוך ינחא דסליקו כדי שלא יחמץ .

סורי ריו אני נותרתי נביא לה' לגדי וארי כמה נביאי' היו באותו זמן בעולם אלא רמו שבזמן הזה שאין נביא הוא נותר לנביא .

אמ"ה אליהו דבר כפי דעתם כי לא נשאר נביא לה' אלא הוא כי הנביאים שהחזיקו עובדיה לא היה בהם ידע' ומנאל שגביה מפורסם לה' לא נשאר אלא הוא ע"י' אני נותרתי נביא לה' שנחמק לצבוע כבודו יתברך ועל את הגשמי' על שהיו עובדים ע"ז מה שלא עשה נביא אחר .

שם בכל מ"ש מעייני' דרין מי שנחמקרו לו עוותיו בניהם כדי שלא להחזיר בה ומי שנחמקרו לו עוותיו אליהו מביאו אלל מי שזמין לו להיות אללו גם אם יש לדיקים שחטאו במקלת דברים שלריים בנ"ש להשיבם לדינם אליהו מקבל עליו דין כדי להגין עליהם ולא יחזירם לגיהנם וזהו שאמר בתנא דבי אליהו הריני כפרת משכב' ולכן אומרי' ענייני אליהו בנ"ש .

אמ"ה אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף ופירשו חז"ל שהטובה לומר עד שיתעללו ויתמרקו כל הנשמות שבגוף כל אחד ואחד ואז בן דוד בא והוא דור שכלו זכאי ונראה לכן אליהו משתדל בהללם היושבי' בניהם ומקבל עליו דין במקומם כמזכר בדברי הרב ז"ל והכל כדי למנוח ולקרב זמן הגאולה לכל דרכיב הנני שואל לכם את אליהו הנביא וגו' .

ירושל' מלבי' (דף כ"ט ע"ב) חלה בן האשה בעלת הבית אמרה האשה תלחיו באת אלי בתשמיש המטה והזכרת את עוני עלי ומת ביה עול אמה שהבאת אללי אתי בני .

אמ"ה כמו ר' נחשב לך אשה שכרת בואת אמו של יונה כמזכר שם דברה בדברי' האלה על אליהו נביא השם ועוד להבין בנות אומרה עול אמה שהבאת אללי וכן לי את בני וגו' ובעל כלי יקר האריך בזה לבסוף כתב משם הרב יעקב שניאור ז"ל הביאו בפי' הילקוט באת אלי בתשמיש המט' המנו' ע"ד שאמרו חז"ל בא נחש על חוה והטיל בה זומא שזאת הביאה היא הדיבור שדבר עמה כביאה יתשב כי יש ברית הלשון וברית הסעוד וזה שאמר למחר כריסה בין שמיא לרמוז שג"כ הביאה תלויה בין השני כו' בברית הלשון עכ"ל .

יאני המאסוף כתבתי ע"ז בחיבור אחר פני' הרבה ונראה עוד בדרז"ל מסי' ע"ז ארמנותא לא תרבי כלבה ולא ליתי בר בי רב באותפוי וגו' והנה הכא קבלה ח"ח בביתה זה אליהו נגד הגמרא שהלמני איני יכולה הביא ח"ח בביתי' לפי שמתאמת לנות באומרה ח"ח לנעו עה ארזו מנלה הדבר וגו' והנה עתה שמת בנה אמרה עכשו יש פתחון פה לעולם לומר באת אלי בתשמיש המטה ושעל מנת כן הבאתי אותך בביתי כי אשה אלמנה אני ועשיתי נגד הדין ובעון זה מת בני והנה עתה כדי לפרסם שלא מת בני בעון שבתת אלי בתשמיש המטה ענה אמה שהבאת אללי דהיינו הברכה וכן בני ובראותם שהי' יכולת בידו להחיות את בני ועלול את הברכ' יתפרסם שני דברים הוא שלא באת אלי בתשמיש המטה דאם איתא שחטאת לך געש' כס התחייב על יך ועוד שנית שיתפרסם שבדבר השם באת בביתי ונתיב ברכה בביתי ובה אין בין את אשר חטא כהביאותך אללי ובעת לא היה בדי' הכלי יקר לענות את דורך בדברך זה .

מדרש הביאו הילקוט מלבי' א' סי' רע"ז דף ה' ע"א ויהי בעלות המנחה אומתי בנה את המנחה ואומתי' התקין את העניים ואת האבנים ואת הכנים אשר בתעלה ואומתי' שחט השור ואומתי' התפלל ויהי בעלות המנחה' אלא מלמד שהעמיד אליהו את השמש בצותו היום א"ל חמד כל זה בשביל דרויך בשביל לרשת כשעמדת בשביל ישראל שנלחו שונאיהן עמדת שני' ויודם השמש ועכשו עמוד לא בשבילי ולא בשביל ישראל אלא בשביל קדושות שמו של הקדוש ברוך הוא כיון שאל"ל כל מיד עמד שנאמר כי ברה דברים יקום י' שהיו ברה הכרתה כס עשה שמש בגבשוף דום וירח בעמקו אילן בעמק בגבשוף ירגו למה בשביל לעשות מעשהו זה מעשהו ולעבוד עבודתו לכך נאמר ויהי בעלות המנחה עכ"ל .

אמ"ה קשה עובא דבגמרי' קא חשיב שלשה נקדה להם חמה משה ויהושע וקרימוון י' גריון ולמה לא קא חשיב נמי לאלהו ובדוקה יש לומר דבגמרה לא קא חשיב כי אס ג' שמה שנקדה להם חמה הי' לכבוד בשר ודם לא כן אליהו שהי' בשביל קדושות שמו ולא הקב"ה ומדויק מדברי המאמר דקאמר אליהו לשמש כשעמדת בימי יהושע הי' בשביל ישראל שנלחו שונאיהם ועכשו עמוד לא בשבילי ולא בשביל ישראל כי אס בשביל קדושת שמו ולא הקב"ה וגו' וכן הי' כשעמד למטה שהי' לכבוד בשר ודם וכן לקדושתו כטעם לא כן אליהו שהי' לכבוד המקום כמדובר וכיון שעמדה השמש לשלש' הי' בסוב אחד ואליהו בסוב אחר לכן לא חשיב כלם יחד לאודיעך ההבדל ומכ"מ לריך עיני' .

וביערב שמתרחך היום הזה תשלום השמש ששקע' בעבורו .

עוד דבגמרה לא קא חשיב אלא למשה וליהושע וקרימוון שהם העמיוו השמש וביעקב הקב"ה העמידו .

ומזה הטעם לא קא חשיב שבקבורת ר' עמד השמש עד שחזרו לביתם וקר' הגבר של חתי הילכך כדאיתא בירושלמי דגם התם הקב"ה העמידו לכבוד רבי' .

ענה אידנות

שער השמים בענין האילנות שהם האילנות ששוי' פירות ואין עליהן עשרתי' היום והחרוב ואחיוו ולרנוט טשאין עשויים פירות עול' אלרז ע"ז ארז .

ואירן הממנה להבי' פירות מכולם האפרסק ומסב' בנה רפיון חלקיו ומולפת ענבו וקריוו והאילן הזה חיוונו מעט וכן הוא בסבת הגש' שחייבה חותכתי' ומזכירי' והטע' מפני הגעת לגבולם .

ויש טעם וסבה אחרת לפי שמרבה פירות האילנות שמרבי' פירות יתיבשו מהר כמו הפרסק והרימון ודומיהם והסיבה בזה כי פירות נולדי' מלוחו' דקות ופשוטו' וממרה"י להפדר ולהתיד והאילנות המאחרי' כגון זית וכדומה חיים יותר מן האחרים והטעם בזה כי הם נולדי' מלוחות עפריות גסות וכדודי' להפדר ולהתיד על כן עימד זמן רב .

עוד טעם אחר למהירות הולאת הפרי אילן האפרסק לפי שהי' קלר קומה וכן הגשם שהם בקומה קלרה ממחרת להתעבר' קולר קומתם לרוב שפעת הויזה שבהן יותר משאר הגשמי' ונקבות חיים הם קלרות קומה לרוב שפע הויזה שבהן יותר משאר בעלי חיים כי המותר שהוא ראוי לגוף יולא בויזה לאכן הגשמי' קלרות הקומה לא כן האילן .

שם אילן היות מתקיים זמן ארוך יותר מכל האילנות עושה פרי' .

ויש לו סגולי' אחת שיש לו שני פרחים בכל פרי ופרי מה שאין כן שאר אילנות ענין לכן אלא פרח אחד .

אמ"ה אולי למה ענין ישראל ליות כדאיתא במדרש על פסוק זית רענו ויפה פרי תואר על שיש להם שני פרחי' שהם תורה שבכתב ותורה שבעל פה .

א"ג על שהורו שני פרחי' פרחי' כסויי נמשה ונשמע .

א"ג על שותפין ישראל פרח המנוח בין בשלותם בין בגלותם שמתד מקדשים שמו יתברך לעוב ויחזיר כדאיתא במדרש .

א"ג נותנין פרח בין ביסורין בין בשלום בן בנחרותם בין בנקומתם .

א"ג על שיזכר בעוה"י לימות המשיח ולעו"הכ ומנאל' יש שני פרחים .

א"ג לרמוז שכל אחד משרתל העושה מלוא מתאו' באות' שעה לחזור ולעשותה ועוד שאותה מלוא ששוי' קשור עמה מלוי' אחרת דמנוה גררת מלוי' .

א"ג על שכל אחד משרתל מיהד תמיד יחוד גמור בלי קולר ופירוד לכך נמשלו לזית שכלל גס שני פרחים רמו ליתוד הגמור שהרי משני פרחים נעשה פרי אחד גס הויא וזריות הכל אחד יחוד גמור מה שאין הספי' יכולה להבדל והכל לחשוב מרוב דבקות היחוד יותר מהגלות קשורה בשלבת והשלבת בנחלת .

שם מן המנאל' מין אילן אחד שיהיה אל מין אחר חוץ משני מיני' כמין החיטה לפעמים יזוב למין אחר היא הנקרא' יול ומן מית

מדרש תלפיות את א ענף אידנות

שהם דקוי אך יש מין אי ממיני התאנה שמוציא תאני חדשי אחר קודם זמן בשל שר התאנים והקראים בפי ההמון פרחים והם נולדים תחת העלים והאחרים הם למעלה מן העלים והטעם ג"כ כעלים .

אמר המאמר

אולי התאנה והאגוז אין לה פרחי מפני שלילית בעת גדולה עושה עיקר מושבה באילן האגוז ולכן יש באגוז עלמו כמו וורדני אדומים ובזמן ליבוטה עושה עיקר מושבה באילן התאנה ולכן יש בה חלב אם תעקר עלה אחר וילא ממנה כמין חלב ולכן וילא מניוק כדד"ל וכמו שתבחינו בעינים אחרים משם המקובלים ז"ל אולי מושבה שם מונע יליאת הפרח השפרחים הם דברים דקים ומתהרים ואולי היא בתכלית גבות העומא" והמונעת כל הידור

שם

יש אילן אי לחוף אונג"לא ע"ירא שיואלים עופו קטנים מגו וקודם שיתבטלו תכלית באילן דרך פיהם וכשיבטלו נופלים אל מים חיים ומתעוועים .

אמר המאמר

ואפורי זלתי אזכירי הרב ב"י ז"ל בהלכות טריט"ו ושמעתי שמועלים מאד לעורר תאות המגבול .

ירקנוש

משלי דף ר"ב ע"ד מפסיקתא על פסוק מכסה פשעיו לא ילתיח לה הנטיעיות אם מכסה שרשיהם הן משבחות והאגוז הזה אתה מכסה שרשיהם אינו משיח כן מכסה פשעיו לא ילתיח .

אמ"ה

להורות לישראל שמשלו לאגוז כדכתיב אל גנת אגוז ירדתי שהם מכסים על הרשעים שביניהם אינם מללחים משבו בנימין בפילגש בנבעה שרצו לכפות על רשעים שביניהם ולא הלליתו שנהרגו כמעט שלא היה נשאר מרבע בנימין ולא כלום אלא לר"ך לגלותם ולמוסר להרג ככתוב ובערת את מקרבך וכו' ילתיחו שאחרים ישמע ויראו וגומר .

א"י

ישראל נמשלו לאגוז כמדובר והשרשים הם רמז אבות העולם הקדושים אם מכסה השרשים כלומר שאינו נותן גוד עיניו תמיד שורשו הקדוש לא ילתיח לפי שיבה לעשות מהדוריו כל מה שלבו חפץ לא כן כשרשיו מגולים תמיד נגד עיניו כשורשי אילן האגוז שאי משבית מלחמות בהסתכל בשורשו הקדוש וזהו ילתיחו שאינו חפץ אך כפל דרשת חז"ל מכסה פשעיו לא ילתיח כזו במאמר גומר מאי שנא אגוז ז"ל משום שאגוז עולה חטא דמיה העצם נובטים ואלו לכולו לאגוז כד"ה כתיב בעת האגוז ז"ל והיה כיון שגדעו עולה חטא יבא על אגוז דרשה מכסה פשעיו כשורשי של אגוז שאם מכסים פשעיו לא ילתיח גם זה ז"ל ילתיח .

אדיהו וי ברכאל ואיהוא זה יצחק זה בלעם

ירקנוש איוב אליהו בן ברכאל ר' עקיבא אומר זה בלעם ר' אליעזר אומר זה יצחק בן אברהם .

ירושלמי

דסוטה פ"ה דרש ר"ע אליהו זה בלעם בן ברכאל שבה לקלל את ישראל וברכס האל הבויה היתה נביאתו בזויה שנאמר נופל וגלוי עינים ממשפחת רם מן ארם ימיחי ממש ר"ה בן עזריה אין הוא כבר כסה עליו המקום ואין לית היה הוא עמיד להסווכה עמך אלא אליהו זה בן ברכאל בן שברכו האל שני ויברכה ה רביאי שבויה כל בתי עבודת אליהו שבעה שנקעד ע"ג המזבח ממשפחת ד"ה בן אברהם :

אמ"ה

הקשה מוה"ר"ש יפה ז"ל וז"ל ח"ל כסה עליו נעמא בשלמה גבי מקושש זה ללפחד שאמר בפי האורק אם היא התורה כפתו ואתה מגליתו ואם לאו ואתה מוילתו יסן רע על אורנו לייק יליחא שחורו שהתורה כפתו חטאו ואתה מגליתו יסן רע על אורנו לייק יליחא שחורו הנעלם וכי"ש אם אינו שמוציא עליו דבה היתה בו אכל הכא אף שכאן כסה והוכיר גנותו ברמז מאי רבותא כשדרות הכתוב על בלעם הלא מה שכתב שבה לקלל וברכין ושהיתה נבוחתו בזויה ושהיה מחדש בתורה מפורש שכן אם לא בלעם מאי נבוחתו כשדרות הכתוב הוא בבלעם מחדש שגנותו וזה כבר מפורש בתורה ולמה עמדי להתוכיח עמו על זה ואף שאפשר לפרש הוא עמדי להסווכה היינו אליהוא שאתה מפרשו על בלעם ודרש בתחיו אין הלשון נראה אלא עמדי דקאמר הוא בלעם הכי והזמה לזה השם בללפחד דבשתי הלכות הן על ללפחד וז"ל דמה שאמר נופל וגלוי עינים עיינים אדפשי דלח על בזויה נביאתו קאמר ר"ל לעולם נביאתו גדולה קל מהם דכתיב בלעם ואל קס נעיר בראש ישראל בשראל

אילן הלזו שהוא מתקיים יותר מכל אילן לאחר שיתיישן הרבה לפסוק זמן מרובה להוליא פירות ואחר זמן יוליא פירות מין אחר . והכסף לזמן מרובה כשיבטל בחום הארץ יבוא זהב .

שם

למה יהיה בהרבה מן המזים כשיחורך ממנו ענף ילמח אחר תחתיו ובבעה חי רלטו כן כשיחורך ממנו אבר לא ילמח אחר תחתיו כוננות המהנים והלכות וכל מיני על לה שלם לא ילמח האבר וכבת עליו בספר מלכתא קטנה עם בזה וז"ל הלומח החומר שלו הסודות כ"ש הארץ והיא ממליחותיו ושרשיו ממנה ימשכו תמיד המזון ואמנם בעלי חיים אשר יש להם האברים זה לשני עיניים האחד מהם שהאברים ההם הם מותר להם בהם הטעב צבונות ויהיה זה המותר מוגם ולא ממוחר חומר ארביים השרשים על דמיון ח"ל שימשך עליו הענין בנולה ובשער ובקריים ועלפים יהיה תולדותם על דרך חידוש וקאלתם יתהוו ממוחרים יתקבלו בגופותן ויחמו ויתפשטו בחום שוב יולא מוחן לחום הגוף ויולדו מהם אברים מקום האברים שפלו כמו שיקרה שילמחו השניים והם קאלה וישתת שעריו :

ואמנם

האדם האדם ובעל חי השלם מאבריו וכן שהולדם מן הזרע מהם לא יתכן להשיב אחר זו בשם מפני שהרע שגולדו ממנו הלך כלו בהם ולא נשאר שאריות וממם מה שהולדו מן הדם שפירק ויתכן להשיבם מפני שזלתיח החומר אשר ממנו נהוו עריו בנוף .

ואמנם

שבו שני העצבים אחר נופלים היא שחומי שהתילדו השני מותר חלם ויתלדו מהם תחילי שנים חלשים וכשיחוק עם אז יקלן צמיחו וישלחם מהם שואו יותר טוב מהם .

שם

סיבת חילוף מראה הפירות המקלה לבנים ומקלתם אדומים או שחורים כעניים וגוי אשר כל יום ומין מהם משתנים מראה'ם הלבנים טעב המים גובר בהם עם מעט מהשער או העפר ואחרי ושאחרים טעב השער והיושב גובר בהם והאדומים טעב האש גובר בהם והלבוים הם ממונעים בין המים והאור והעפר .

שם

כבת ירקו' הירוק הוא מפני כי לימיו המי' כשיתפסחו יבוא למראה ירוק כמו מראה מימי מערו' סרוחי' שהם ירוקי' ויש אומרי' כי הקר והיושב הם סבה לירקו' העשבי' עוד סבה אחרת כי מלשון מי' ומשחיתו העפר יראה ירקו' כי הוא מראה ממונע מזה ומראה הירוק הוא הממונע מכל המראה'ם ועל כן נהנה העין ממנו יותר

אמ"ה

יראה לי שכיין שאין אילן או אפילו טעב שאין לו מלאך שאומרי' לו גדל והמלאכי' מתהפכי לגווי' וכפי גוון המלאך מתהווה גוון הפרי' או העשב או הפרחי' והשג"י והכל ברצונו ית' ונדרך היוונ והיחוד בדרש עם אמתו שגולר הולך כפי מהשתכח ראייתם בצלמה שעה לבן או שחור הפושטת דלתי' במדרש בצלמה מלכתא שילדה הוולד שחור מסבת שרחתה לורת שחורה שהיה מלוייר כדכחל בשעת היוונ וגו' .

שם

בזילנות ובזמתי' אין בהם זכר ונקבה רק בזילן התמר וכן אמרו בזילן הפסיקתא אילן הפעמן שלא יקנה שרש פרי אם לא יהיה אחד סמוך לזו ועובדי האדמה אומרי' כי כל הפירות יש בהם זכר ונקבה בתפוחים ובצבונותים ובאגסים הארוכים הם זכרים והעגול' הקטנים הם נקבות .

שם

יש קלת אילנות ילאו דרך טעב חדות בטעב כמגן הסודות וקאלתם לא ובעלי חיים גס כן יש מהם שגולדים בחיבור זכר ונקבה שיש מהם שגולדים כמגז בלי התחברות זכר ונקב' כעכבר ופרדרי' יש עשבה שזכורים ממנה נבע דרום ואם יבצע דרום ידו מן הנבע הוא יתאדם השטן שלו .

שם

עם קדימת אילן שזק להוליא פרחי' יותר משאר אילנות מפני קלות חומרן וטעבי הסודות הקלים וברים בחומר על כן ממחר להוליא פרחיו שער מפני לחות השמן אשר בו שהוא פותח הקבקים למשוך הלחות ואתם בארץ .

שם

הדלועין ניכר פעולתו שירה בהם אברת הגידול וילד קול ונראה כי לפי הנהגו אללנו כי בקול יעזור למחר גידולים ובזמן קשואים ניכר כי יתקנו בשופר בעת יליאת פירותיהן הוא עזר גדול למחר להוליא .

שם

כל האילנות מויליאת פרח קודם הפרי לזר התאנה והאגוז שאין להם פרח כלל וקטנים נעלם מרוב החממים .

וכתב

אחד מהחממים כי החבז היואל מן טעלים הוא תחת הפרחי' ומפני דבקות ועובי' אות' הלחות לא יוכל להוליא פרי' .

אמנם מבואר אללי בחיבור אחר שלפניו בן עשו נסמך בעלמו כדי להגיל יעקב נסמך עשו להרוג יעקב דרך כשיאל לבנת לחרן לקח ממנו והלילו ואלו נלכדו דעמי חשיב כמה ואפשר שיכעסו עליו עשו הרשע כי כל תלמותו היה להורגו ממנו והממוזן מ"מ היה בן אללו אלא נסמך בפי שירנהו עשו כעסו כדי לתחיים יעקב וזהו פעולת ליק ארליו הפעולה שעשה ליקח ממנו של יעקב היה לחיים כדי להחיותו וארליו ארליו ומיכין למד ארליו לעשות ע"ז שגדל בחיקו כל יאחז ולמד ממנו הפעולה עצמה שיעשה ארליו עצמו לתימה בעקדה כדי לתת חיים לורגו של ארליו אשר יוליד להתפסעות זרע ישראל שזכות העקדה יעמוד להם להחיותם בעת שיחייבו מ"ו תבואת רשע דהיינו עמלק שהיה חונק מילותיהם של ישראל וזרקם למעלה כאוורים חזיל ומלא עמלק שזכה המילה ומיכין למד להיות שונא את המילה שגדל בחיקו כל יאחז ע"ז ארליו גרים שהיה ארליו מגיירם ומל ארליו היה עשו ארליו והיה ממלא מערות מהם וכיון שעשו שונא המילה היה למד עמלק ממנו .

וכיון דתחת לידן ראו לשים לב על עש מאמר חז"ל המכר שהגרים שארבהם היה מגייר היה על הרוב ארליו וממלא מערות מהם שנראה מ"ו עול בחיקו יתברך לתת כח ומקום לעשו לשלום בלשנים הנכחים חמת כפי השקיה וזכרית בלמות זמן שגדין האמונה רפויה וזה ארליו היה מחזיק לבו של עשו וסיעתו בלמות נכבות בראותם יוד תפיסה בעם ה' .

אמנם דע שהקב"ה כל דרכיו לרק ומפסע ומשירים ויוצן בדחול כל ארליו גרים שגיר ארליו ארליו כלם חזרו לסורם ובהיות כן הקב"ה ברוב חסדיו על הארס לזמות לעולם הבא אחר שהיו מתגיירים ומקבלים עליהם אלהותו היה עושה ארליו שיפלו ביד עשו להרגו כדי שימוחו וזכאים ולא חייבים ויוצו לעולם הבא כי הקב"ה עושה שליחותו על ידי הרשע ואח"כ מאבד לרשע על רשעתו וכדי להראות לעולם חסדו ותמימתו השאיר גרים שלא יטעו עשו עליהם שהם ארליו שחזרו לסורם הרע שעל ידי כך מגיירין החסד שעשה עם ארליו ששליט עליהם להתייחס כדי להחילם עולם הבא שהם היו בחיים היה חסדו לסורם הרע ובחר הקב"ה שימוחו ארליו שנתגיירו ויתר מלב ומנשאו אצל ברוב פתוי אפשר שיחזרו לסורם לכך קדם להתייחס וזכאים ארליו שחזרו לסורם לא לגלגל הקב"ה שימוחו כי מתחילה לא נתגיירו בלב שלם כי בוחן לבות הוא יודע .

ענף ארמנה

אמרי נועם מה טעם אסורה ארמנה לכהן גדול לפי תפילת כהן גדול שזמנת לפי שהוא ממלאך השם וכשהיה רואה אשה יפה שמתא היא מתפלל על בעלה שימות לכך אסרה תורה כדי שלא יבא לידי כך .

לוחות הברית ונתתם אותם אל אלעזר הכהן יש במדרש כשנראה אלעזר ששרגו לחור רך וצרה ומחבא ועזרו השם ולא היה שם בעת עשיית העגל ולא נמלא בטומאת העגל .

ענף אמונה

ציוני פ' וזאת למען מדע כי אלי ה' בקרב הארץ זה סוד ויסוד התורה וקיום האמונה האלהות האשר יאות לשלימות האל יתברך וכאשר יאות להאמין בשלימות האמונה האשר שרריך כל בעל דמיו להאמין אמונה שלימה אמונה מוחלטת קבועה בלב ובכל ארבו שיש אלוה קדמון מחדש יודע משגיח יכול וקיום אמונה זאת היא אמונה התורה כולה רוצה לומר תורה שכתבת ומורה שבעל פה כי התורה הקדושה מבטלת כל הדעות הארות כי יש דעות מופסדות וביטיות זרות בלמו"י יש מהן כופרים בעיקר האמונה והאחרים העולם קדמון כחשוב הם ויאלמו לא הוא ויש מאמינים בקדושה אך מביחשים ידעתם מקדשו בשפלים אמרו איד ידע אל ויש דעה בעליון ויש מורים בדיעה ומכירים השגחתו לרוממות האל נגד פחיתות הנכבדים ויגרו בזה כי אין דעת והשגות בעמלתי אים ועשה אדם כדגו היא והכל לא עשהו ע"ז השם את הארץ למקרים ויש מאמינים בחדו"י ובידיעה ובהשגחה אך גורסים ה' ממע דבר שלא יורה עליה שכל לאו הבעט כי הבעול כמנהגו נו"א ויבחרו

בשארל לא קם אבל בזמנות העולם קם ומנו בלעם ומה שאמר נופל וגלוי עינים כדאמר התם בלעם היה מדבר עמו בכל שעה שיראה שנאמר נופל וגלוי עינים היה עמדתה על פניו ומד היה גלוי עינים זה מנלה בזונו דררש נופל וגלוי עינים לגריעותה עכ"ל .

אמנם לע"ז נראה לתרץ דלון הכי נמי דבלעם רשע היה אמנם כיון שבעת שבה להתווכח עם איוב היה לכבוד המקום ודא ליסרו איד דבר קשות כיון שהקב"ה מרבה חסדיו עם האדם וכמו שהזכר שם בדברי אליהו מנה שהרבה בפניו המקום לכן העליונו וכסו"א ח"כ יש מקו לבלעם להתווכח עם מי שמגלהו עשהו נגד ראונו יתברך שהקב"ה יסרה ולמה הוא מנלה אותו והמגיין יבחר .

איד ראו לשים לב לשני הדרכות בין למאן דאמר שהוא בלעם ומיישב כל הפסוק לגלוי בין למ"ז שהוא יתרו ויתקו ויתקו כל הפסוק לשבח בין למר ובין למר שם אליהו אינו דרש לא בבלעם ולא ביהאק למה קראו אליהו למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה :

ונראה דמאן דדרש אליהו על בלעם בדחוף דדרש שהיה נבואתו בזויה ממילא נקפא דעם אליהו שארלו הוא לגלוי מורה על גלותו שהיה המדבר לבלעם היה כשר שלו כזוהר וזהו היה מתנאה ואומר אליהו שהקב"ה מדבר עמו ואינו כן אלא שזכרוהו בזויה בהיות ע"י שר שלו ולא מהקב"ה . וגי' יתקו במה שרודש עליו בן בזוי שזויה כל בתי ע"ז בשע' שנעקד בזה מפורש למה קראו אליהו כלומר אלי הוא אלוהי ארליו כפי"כ בע"ז ולכן אינו מוסר עליו לתימה על יחודו ואף על פי דגם בעלי ע"ז את ביהם ארליו כנתייחס ישרפו באש לאלהיהם הן עמלק לא יסתכלו עליהם אבל יתקו שהיה בן ל"ו שנים והיה יכול למחות ולא מיחה בודאי נתמחת לו ורמת ארליו עולם ה' וכן כב"ר פ"ב בן מבית זה יתקו שביים כל עובדי ע"ז דרש שנעקד ע"ז המוצח באופן שבהם עם זה כל ע"ז וע"ז נקרא אליהו ארליו ארליו ארליו ארליו .

ומורה ש"י יפה ז"ל פירש במה שאמר שזויה כל ע"ז עם מה שאמרו כב"ר מה שהיה ארליו ארליו עוקד את יתקו מלמען הקב"ה כופת שריה של אמונת העולם מלמען ולפי שכל מנמת עובדי אליהו ושרי מעלה מנמלחם ככפיתן או נתבזו כל בתי ע"ז והיינו שנמסר בהן וממסרו ביד יתקו וזרעו ושלד המזלות ברשותו וברונו ע"כ .

עוד הקשה הרב ז"ל דכיון דארברהם ויתקו היו לבדם בחר מגין ידעו אמונת העולם הדבר ויתרין ושמא ארליו הודיע אח"כ הדבר בעולם ואמרו דברו לכל בני ארליו אמונת העולם שהיו אז הודיעו הדבר ע"ז ולע"ז י"ל ארמנאל הודיע הדבר לאמונת העולם איד יתקו מסר עלמו על אלוה וכונתו בזה לפתותם שכן ראו להם לעשות לשם ע"ז כפי פתויה להם שז"עו יש בה ממש ח"ו וכונתו להענות' ולאדם .

כד אליפו היה גדול מכל החברים ולכן ענה חחילה וכן הכתוב מקדימו לשאר החברים כי גדול בחכמה היה ועוד שגוע בכוף בעמלת הנבואה .

ענף אריפו

אמ"ה אליפו זה היה בן עשו כדאיתא בילקוט ונראה שזכה לנבואת על טבעו הטוב היותו תלמידו של יעקב אבינו ע"ה כדרי"ל ועל כן לא שלט ביעקב כששלחו עשו ארליו להרוג רק נטל ממנו כדי שיחשוב עשו שהרגו ולא ירדוף אחריו ובהיות המוכתר שברעו של עשו נתרדקת עמו מנע כדכתיב' ותמנע היתה פילגש לאליפו אחר שהלכה אלא האבות להכח עמדתה ולא קבלהו בהרה' להדבק בה הארע ובתורה בלפיו בהיות מורע יתקו מעשו ובודאי שבתרה בו יותר טוב ובהיות כן זכה לנבוא' ושמו גרים אליפו אלי פו שהיה מתעשר עלמו בהקב"ה ואומר אליפו לראש כמו כתם פו ולכן איוב ירא אלהים בחר להדבק בו היות אחר מוכרתי בריחו דבק מלא לו .

יקומו

כתיב' תתק"ו מעולת ליק לחיים אמר ר' תנחומא זה אליפו שגדל בחיקו של יתקו תבוא' רשע לתת' זה עמלק שגדל בחיקו של עשו .

אמ"ה מדברי המאמר משמע שפועלת של סיום שעשה אליפו היה מסכת יתקו והרבה כעסו בעמלק וירד לבין רגל ועוד מה מיולה של חיים היה בלפיו

מדרש תלפיות אות א ענף אמנה

זוהר ויקרא (דף י' ע"א) ר' יואהם סבא פריש לימא רבא ואתרניש ימא ואתאבידו כל אינון דהוו בארבה ואתרתיש ליה ניסא ומחית בשבילין ידעין בלבה דיימא וספק תחות ימא לישובא חרד וממא מאינון בריין כלבו זעירין והוו מללי ללותא ולא ידע מאי קא אמר אתרתיש ליה יוחא וסליא אמר זכאין אינון ליקיא דמשמלי באורייתא וידעין סתימין דרוי עילאה ווי לצינון דלפנינו על מילאון ולא מהימני מההוא יומא בד הוה אחי לבי ר' ואמרי מלתא דאורייתא הוה צבי אמרי ליה אמאי קא בריח דמרי לון בגין געברת על מהימנותא דמלי דרבנן ומסתפינא מדינא של גיהנם :

אמירה

נחת אבות למה לא נחמר ויחמר אלהים יחי שמים וארץ כמו בשאר הנבראים וי"ל כי עדיין לא היה שום דבר בעולם ולא יכול לשון ויחמר כי למי יחמר ולאחר בריאת שמי' וארץ אף שח"ו לא הועילו מ"מ שיד' בהם לשון ויחמר כמו אמר להם וצפויים " **יפה** תואר לפי שלא נגמרה מלאכת שמים וארץ עד אח"כ יהי רקיע יהי מאורות לבד לך לא נחמר בהם לשון אמירה כללו ח"ו לא נתקיימה האמיר' מאחר שלא היה עדיין בשלמות עד אחר כך .

אמיה דאברהם ואמיה דהמן

בכא בתרא אמיה דהמן נקראת אמתלאה בת עורכתא ואמיה דאברהם אמתלאה בת כרעב וסיוניך עמא עמא טהור טהור .

אמיה כתב בשלשלת הקבלה [דף כ"א ע"ב] רחמי' בספרים סגול' הרוגה לכבוד השוגא יכיר' ו' פעמים אמיה דהמן עכ"ל אמר המאסף וי"ל טעם לטובלה זאת שהוא ע"ד אומרים חז"ל בלשון של קרא כשירדה גביהם כיבה גיהנם וגו' ג"כ בנדון זה בהזכיר שם המרשעת הזאת מכבה וכובש כעם השוגא הדומה לגיהנם :

עיר וי"ל כיון שהמן היה ראש הצוירים ובה נגד ישראל ולא עלתה בידו כלום אדרבה ישוב גמולו בראשו גם בהזכיר בפני השוגא שם אמיה של המן כובש אמו כי בתרע כמו מלהיסק כאשר נתרע כח המן השוגא אשר מצטן הנ ומהא הזאת יאל .

ענף אמן

מסכת שבת פרק ג' כתבי כתבו התוספות בשם רז"ל דיש בפסיקתא במעשה דר' שמעאל בן חלשיע כשישראל נכנסין לבתי כנסיות ואומרים אמן יהא שמיה רבא בקול רם וגו' מבטלין גזרות קשות .

ירבוש משלי בשעה שהחכם יושב דורש בפני הנכור ועונין עליו אמן ישי' מיד מוחל הקב"ה עוותיהם של ישראל ומסתפרי' עוותיהם עכ"ל ראה מעלת הדרוש והנכור עונין אמן שהקב"ה מוחל עוותיהם של ישראל .

הר' אברהם פרווץ בערוך כתיבת יד מלאתי טעם דאין עונין אמן במקדש לפי שאין לומר אמן בסוף הברכה וכיון דאין סוף לגרבותיו של הקב"ה לפיכך אין עונין במקדש ע"כ .

ספר יורה מטאים ואמרה האשה אמן אמן ר"מ ארבע כוסות מקרא מגילה נר חנוכה מכאן רמז לנשים חייבות בחלו שלש' .

מספר הקיצור של ראשית הכמה

יכון בלמנן ביחוד יאהודגו"הי כי עולה אמן ואולי על זה אמרו כל העולם אמן בכל כמו כי שם זה בחספס קמן עולה כ"מ יאהודגו"הי כלומר שיכוין אל זה היחוד .

הנהגות האדם כשואמר יתגדל ויתקדש שמים רבא יחמר אמן אס העושה מסיים לומר דאמירן בעלמא קודם שאמר הש"ץ שמים דקדושא ב"ה לרדי' לטות כהן אמן פסע שית .

כתב האר"י ז"ל כששומע שואמרים קריש אס הוא יושב ח"ל לעמוד קרי' יהיה יושב ועונה אמן ישי' ואם הוא עומד יחמר עומד וא"ל ישיב בעניית אמן אבל במולות חיים ו"ל כתב ש"תאמר חשי"ר משומד וכבוה גדולה ובקול רם .

ויחשו בזה אחרות ומופתים ונפלאות שהם כנגד טבע הנקראים נסו' נגלים ומבקשי' לאחרות ולמופתי' למנול להם סבה או טבע אבל אמונתו כי הבור' בחללי' ענייני' וספורי' מתחלת' ועד סופ' הם ענייני' לא יורה עליהם לא שכל ולא טבע כלל כי כן הגיע עדינו בקבלה אים עפי אים עד משה מסיי' האמוני' שהתבטאו בגדת ישי' אים מפי אים עדים נאמנים על כל האמוני' שזכרנו וגו' .

שם פי שמות דף מ' ע"ג בל גדול בדברי האמוני' כי הוה תות והמופתי' הנוראות והגדולי' אשר עשה ה' לאלהינו ולנו עדי' נאמני' באמונת האל ית' ובתורתו הקדושי' כי לא עשה ה' אלהי'אות זכר מופת בכל דור לעיני כל כופר ורשע בגלל זה נלעונו שנטע' תמיד זכר וזאת לאשר ראו עינינו ונעתיק הדבר אל בנינו והם לבנייה לדור אחרון והחמיר הרבה בעיניו אז כמו שחייב כרת בחבילת חמץ והאריך שנכתוב כל מה שנתראו אלינו על ידינו ועל זין עינינו ועל פתחי' בתי' המזוזות ובזכיר זה בפינו בקר וערכ' כמו שאמרו אמת ויז' דאורייתא ממה שנת' למען תזכור את יוס' למדת מארץ מגרי' לא ימי חייך וכן סוכה זכר ליצאת מצרים והאחרות היות לנו בכל דור עדות ומופתי' נאמנים שלא ישכחו ולא יהי' סתמי' פה לכופר באמוני' אלהי' כאשר עשו מימות היות ע"ז בעולם כל כת למיט כאשר פירש יתרו וגו' .

הסדר לאברהם

הסדר לאברהם יער א' ממעין עין קור' סוד האמונה כח הוי' כל עקרי ענייני התורה הם לורך האמוני' וכל מי שלא יאמין אפי' בשם אות אחד מאותיות הבור' נקרא מכחיש וכופר והוא הדין בתורי' שבעל פה שהמכחיש יקרא כופר וזלזול אס יהלק חז"ל בענין מהענינים שזכר לתפוס הלכה כמו פלוני אס לא נפקס ההלכה בתלמוד ועל כן בעניינין שאין הלכה אלא מדרשים וענייני' פלוג' בבורה ונחלקו חז"ל במדרש זה אומר בזה וזה בזה ויתקרי' לשכל האדם ענין מאותן ענייני' בדעת אחד מאותם החולקי' וטעה כדעת אחד מהם זה לא יקרא כופר המשל בזה שנתלקו ממז"ל בענין ארוב' יס' אומרים היה יס' אומרי' לא היה יס' אומרי' ישראל היה יס' אומרי' גוי היה ויהיה הבחירה ביד האדם לתפוס בדעת אחד מדעות הללו כנתנא גם יס' מן כח להכריח דעות מן הסברה לא יעלה בדעת' שיש בו להכריח מן הסברה בעלמא בלי סמך כלל או שלא יכריח מכח דעת הפלסופים וכיוצא .

ספר החסידים

ספר החסידים סי' תתקס"ו מי שנושא ונותן באמונה ונתני' לו שער גם משא ומתן שלא בזה לידו לפי שאם היה באל לידו היה עושה באמונה ואף אס נעש' עני' וחינו נושא ונותן ונתנין לו שער כעושה כאלו היה עסוק ועוש' באמונה וכן לכל דבר ולאחר מיתה כמו כן דאילו היה בעולסהיה עושה מלואו ובגלגל שחדיר עושה ובלבו לעשות אז נחשב כאלו במותו עושה .

ס"ג בהקדמתו שבעבר ישמעת עליו העולם ויש לו יחמינו בשאש"י שיצא חיזה אדם ויעשה אחרות ומופתי' כמו טעשה משה בפני פרעה ובקריעת ים סוף מ"מ אס לא יחמנו בדברי' עמו כמו ששמעו בדברי' עמך אז לא יחמינו בו לעולם .

קיצור דוחות הברית ז'ד

קקבל האמוני' כאשר עומ' ממעתו אל יעסוק בשום עסק בעולם ואל ידבר אפי' דבור א' רק יענה וירחוק ויחשוב בבור' עולם יתברך במחשבה בדוקה כי אחד יחיד וימיוח כי הוא מלך מלכי המלכי' הקב"ה כי הוא רב ושלטן עקרא וברשא דכל עלמין ויסתכל בשמים ובארץ ויחשוב בלבו בפי' שאו מקדש עייניכם וראו מי ברא אלה וכי הוא יתברך יס' מלך המוחלט ויחשוב מה רבו מעשי' ה' ויתבונן בגדולת מעשי' ה' בברייתו עולם וארץ וכל לבאש דומם נומח חי מדבר ובריות גדולת ותכמות נפלאות והים הגדול וכל אשר בו ומגוראות הלויתן ויוצר הרים ובורא רוח ואש לוטט נגורגת מחדל כחשב כנגד עולם הגלגלים וכן גלגל בערך גלגל שלמעלי' הימנו וכן כלסלכות נחשבים וכאין נגד מלאך ומלאך נגד מלאך גבוה מעל גבוה לאלפים ולרבות עד אין מספר לגדולי' חיליו וכלם כלא היו נגד הכסא רס ושא והכסא נגד כבודו ואז אס סתם כל הסבות ועיני' כל העינות ואין לזולקן ואז שתמלא ידאה לירא מפניו ית' ויכניס ג"כ אלהים בגלו בדבק בו ואחר המהפ' הזאת יחיל הברכות .

והנהגת אדם אשר התקבל יחמר אפי' מלמין ב"ה עקרים

הנהגת

האדם יזהר ויחזק בכל יום צ' אמיני ד' קדושות י' קדושי' ק' זרכות וזהו וטריקון לדיק רוקח בשם מדרש כש'שאל אומרים אמן י"ר אומר הקב"ה מתי אקבן את שארית ישראל מבין האומות

אמ"ה היינו מה להמרינו בגמרה מסכת זרבות בשעה שהקב"ה נכנס בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואומרים אמן י"ר הקב"ה מנענו זרקה ואומר אוי שחרבתי את ביתי והגליתי את בני אומות העולם וגו' באומרו או שחלתי להם בין אומ"ה הוא כמתחרט כביכול שהגלם ומתאוה לקבלם והוא מה שחמר במדרש שאומר בשמועו אמן י"ר מתי אקבן שארית ישראל כחומר

ס' החרדים (דף מ"א ע"ב) לריק לענות אמן בכל כחו מפרש בזהר כמשמעו וקורעין לו גזר דינו ואפי' היה בו שמץ מינות יתכפר לו כדליתא במדרש

זוהר פ' גח (דף ס"ג) בחוספתא בזמנא דישאל אחיבו בקול רם א"שר מברך הקב"ה אתמלי רחמיני ותיים על כלא ורמיני על מלאכה דרמיני על מרעי גיהנם ויחיני לון שמתא ופגית שמתא

אמ"ה יש לי ראייה גדולה ממאמר זה על מה שפירשתי באורך בחיבור אחר על מאמר חז"ל כל העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו ופירש ז"ל בכל כחו בכל כוונתו דפירשתי לה דלון כוונת רש"י ז"ל להוליא הדברים מפשטות דא"כ קשה למה לא אמרו חז"ל בפירוש כל העונה אמן בכל כוונתו אלל כוונת רש"י ז"ל לתת טעם למה שאמרו בכל כחו ש"ע"י כך יבא לעורר אל כוונתו כי הרמת הקול מעורר הדבקות כמו שבבט מוה"ר"ם ז"ל שילמד ארסבוקל רם ששם זה מעורר הכוונה והדבקות וגו' ואמין לדברי ממאמר הכוונת מהאור בזמנא דישאל אחיבו בקול רם א"שר מברך הקב"ה הו"א דלריך לאומרו בקול רם דברים כפשטות בקול רם לא שייך לפרש בכל כוונתו כמו ששייך בכל כחו באופן שגם בחומרים בכל כחו הם דברים כפשטות בקול רם כדכח אלל שרש"י פירשו הטעם שבארך לענות בכל כחו ששם זה ב"ה א"ס לאומרו בכל כוונתו כדפירשתי

ידקוט שפוטים א"ה על ג' פצרות פפרות וגו' אמר ר' חייל בר אבא א"ר יוחנן כל העוני אמן יהא שמיה רבא מברך אפילו יש בו שמץ ע"ז מוחלין לו

אמ"ה טעמו של דבר רשע שמנת עולה הויה ודתי ונמלא שבעיית אמן עושה רשע בשיטתו כדחז"ל גדול העונה האמויות מהמברך משום שהעונה אמן עושה יחוד כמדובר וגו' והנה כיון שכן העונה אמן עושה יחוד אפילו יש בו שמץ פסול ע"ז מוחלין לו ש"ע"י ע"ז עושה פירוד ח"ו ונעייית אמן שבעה יחוד הוא תיקונו

ידקוט ישיעה (דף ע"ט ע"ד) א"ה תקרי שזיר אמונים אלל שאומרים אמן שבעה אמן ח' שמונין רשעים מתוך גיהנם נלוים מתוכו כי"ד עתיד הקב"ה להיות יושב בג"ע והורש וכל הלדיקים יושבים לפיו וכל פמליא של מעלה עומדין בן רגליהם וחתה ומלות מימינו של הקב"ה ולבנה וככבים משמאלו והקב"ה יושב וזרש תורה חדשה שפמתי לית ע"ז משתי ויוון משמימי בדה עומד ורובל בן שלתיאל על רגליו ואומר יתגדל ויקוד וקולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל בתי עולם כלם עוים אמן וקף רשעי ישראל ודיקי אומות העולם שנסתיירו בניהנם עוין ואומרים אמן מתוך גיהנם ומתרשע העולם עונל ששנמע קול ענקת של הקב"ה הוא שואל מה קול הרעש הגדול אשר ששנמתי ונשמיים מלאכי השרת ואומרים לפיו רשע"ע אלו רשעי ישראל ולדיקי אומות העולם שנסתיירו בניהנם שמונין אמן ומלדיקים עליהם את הדיון מיד מתנגליני רחמיני של הקב"ה עליהם ביותר ואומר מה אעשה להם יומר על דין זה קבר יתר הרע גרם להם כרונה שעה עונל הקב"ה מפתח של גיהנם בידו ונותן להם למיכל וגביראל בפני כל הלדיקים ואומר להם לכו ופתחו שערי גיהנם והעלו אותם מיד הולכים עם המפתחות ופותחים ח' חקף שערי גיהנם וכל גיהנם גיהנם ש' אמות ארכו ושי' רחבו ועוביו יולך פפרה ועמונין אלף פפרה וכל רשע ורשע שפול למתוכו שוב ח'ומו עונל עונל מה עוין מיכאל וגביראל בנותה שפול מופסים ביד כל א' ואל' מהם ומעלי אומות כאדם שאול מקים את חבירו ומעלהו בחבל מתוך הבור שנא' ועלני מגור שאון ועומדים עליהם באתה שש ורוחנין וקרים ותאומהאן

אותם ממכות של גיהנם ומלכדים אותם בגדים נאים ומביאים אותם לפני הקב"ה ולפני כל הלדיקים שבהם מכוה"י ומכובדים שנא' הכני יבשו זקת וחסידיך ירעו הכיך אלו לדיקי אומות העולם שכלם כהינם להקב"ה בעוה"י כגון אנטייניוס וחבירו וחסידיך אלו רשעי ישראל שנקראו חסידים שנא' וספדו לי חסידיו וכשנכנסים לפתח בן עזר נכנסים מיכאל וגביראל תחלה ומלכדים בבגדי"ה השיב הקב"ה ואומר להם הבחינו להם ויכנסו שיראו אלו בחד יביון ששכנסים קפולים על פניהם ומסתחוים לפניו ומבשרין ומשבחין שמו של הקב"ה מיד לדיקים וגו' וישרים את יושבים לפני הקב"ה ונתי"ה הודאות ורוממות להקב"ה שנא' אך לדיקי יודו לשמך יסבו ישרים את פניך ואומר וירוממוכו בקהל עם ובמושב זקנים ולהלואו ע"כ

אמ"ה הבט וראה מעלה שמאיתם הלדיקים צעת שמיעת הדורש מפי הקב"ה שא"פ שאין ישיבה למעלה זולת למעטתן שר הפנים כחז"ל עם כל זה ניתן להם בשעת הדרשה מענת מעטתן שיושבים וכל פמליא של מעלה עומדים על רגליהם והקב"ה יושב וזרש תורה חדשה שפמתי ליתן ע"ז משתי ר"ל תורה חדשה סודי תורה וזיהו אשר היו נעלמים עד עתה ואין הכוונה תורה אחרת חלילה שהרי התורה שנתן לנו ע"ז משה רע"ה היא תורה נלחית לעולם ועד אלל גילוי סודותיה הנעלמים אחרת תורה חדשה או תורה חדשה היא בקדמה האחרונה צנפי"ה קראת שמה תורה הימה לפני הקב"ה בחיותיו ס' רבוא אומיות בלתי מסודרות מתיבות ואין שמתא חדם הראשון סידר האומיות בדברים שגרם התעלם כמו אדם כי ימות כזבחה ופרי' נחלות ופי' יימנין ואללה רבות ששם לא היה חנונא חדם הראשון היו אלו האומיות נתן מסודרות בתיבות אחר' ע"כ והנה לעמוד לבא ששון א"ה"ר כבר נמלא וחזורים הדברים לקדמות הסי' התורי' עלמה של משה רבינו ע"ה כמספר אומיותיה און חסר און יתר מסודרים מתיבות אחרות כמו שהיתה ראויה להיותה מסודרת אלל לא היה חנונא א"ה"ר וזכו התורה חדשה שהקב"ה וזרש ללדיקים והיינו חזרה עלמה של משה"ע או אפשר לסידור הסיבות מסודרי' עתה חדם כי ימות וכוונה דורש להם הקב"ה גילוי כוונתה ח"פ"י שאז און מיתה ואון נחלות ואון יימנין ואון לרעת צבאר וצבור וצבנג מפרשה על אופן אחר וזכו תורה חדשה בחמת דבר נעלם ועמק עמוק שהוא חידוש לשומעיהם ואחר סיוח הדרוש אומר זרובבל קדים הדרשה יותר מכל הלדיקים משו' ודרשה זאת היא על תורה חדשה שפמתי ליתן הקב"ה על יד משה שהוא מצית דוד וזרע דוד היה כלה ח"ו לא נשאר רק יהויכין שחיבשו בצובדלר צבית האסורין ועליו אמר הנביא כצבו את הלוים הזה עירייו וגו' אך יבא בשמחה צבית האסורין ומצטבלה הגזרה וסם הקב"ה צלב סנהדרי גדולה לדבר לאשתו של צבובדלר שפגרו לו אשה ועלה בידם כחז"ל ועיון בילקוט מלכים ב דף ס"ח ע"ג והוליד בן כחז"ל אמר רבי יוחנן גלות מכפרת על הכל שנא' יתבר אבו הגבר הזה עירייו ולבחר בגולה כתיב אסיר שלתיאל צמו אסיר שבערתו אמו צבית האסורין שאלתיאל שחטלו אלל שלל כדך ההשאל' דגמריי און האשה מתעברת מעומדת והיא מתעברת מעומד וגו' זרובבל שזרע צבל ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו וגו' עיון בהרד"ק ז"ל בדברי הימי' ח' ס' ג' העולם מזה דיוון דרובבל הוא מיהויכין שממנו חוזר המשכת צית דוד לכשאלא המשיח משום הדרוש שזרש הקב"ה היא תורה חדשה שפמתי ליתן ע"ז המשיח לו נאה לומר הקדים כי לו נוגע יותר מכל הלדיקי' השומעי' הדרשה חללו הוא גורם בדרוש כיון שממנו התחיל התפשטותו מלכו' צית דוד אשר שנספק כמדובר

ורשעים של גיהנם עוין אמן וגו' עד שהקב"ה שואל מה קול הרעש הזה אינו יש דבר נעלם ממנו יתברך אך כונתו לשאלו כדי שילינו המלכדים בעד הרשעים מליאת עוב כמו שפמתי אלו רשעי גיהנם שמונים אמן וצכה המליאות הטוב יש מקום להיות כופה מדת הדיו והלילום מניהנס

ושלם נתינת מפתח של גיהנם למיכאל וגביריאל ויתר מאשר מלאכים משום שגביראל צחית רחמיני כנודע וצא רחמינו דמסכים הדיו עם הרחמינים להוליאם מניהנס ועטם שימכאל וגביראל מלכדים בהקב"ה משום שנסתפקים אלל הם יבינים' ג"ע והוא העדר להם

מדריך תרפיות אות א ענף הכמה

והחזירו וסבה הגוי ליראתו ששם בלב ישראל להחזיר לו אהדתו והכריזו
כך הגוי בשוקים וברחובות ואדרבה היה חילול במקום קדוש :
" כל זה נאמר על הגוים הקדומים הנקראים הידועים אצל הגוים
שבזמננו המאומרים בהתאדות מלוא להחזיר להם ממנו אף שלא
ידיע שעה .

ספר החסידים סי' שע"ט שארית ישראל לא יעשו עולה
ולא ידברו כזב ולא ימלא צפיהם לשון
תרמית אם יש לאדם בן או בת לא יאמר כך וכך רוצים ליתן שאתן
בתי לאיש פלוני או בני לבת פלוני או לומר כך וכך רוצים לתת לי
בסמורה שלי ולא היו דברים בצולם .

שם סי' תרנ"ח כל מי שמקבל עליו שלא לדבר שקר אין שום עבירה
יבא לעשות נמשח ששם ירעה לגביו או לגנות וכיוצא אם מורה
הורגים אותו ואם כופר הרי משקר וכדי שלא לשקר מונע עלמנו
מלגשו העבירות .

חידושי אגדות ופרשת ימיה וקדמה וגו' נחלה בלי ממרים על
שם שלא ירעה לשקר לאביו בצאמו והייתי בנינו
כמתעתע דוגמת אי יבני לי כל חללי דעלמא לא משקרי וכן כתיב
מתן אמת ליעקב ולכן אורמו חקוקה תחת כסא הכבוד דכתיב דובר
שקרי לא יכון לגד עמו וכן אינו מת קודם זמנו כי אינו מהרס קיום
העולם שפתח בצלמת בראשית ברא אלהי' סי'ת אמת וסי'ת ברא אלהים
לעשות אמת .

תומר דבורה (דף ט' ע"ב) המדבר אמת בכל ענייניו
מאריך ימי ע"ש בחורך .

זוהר תשא (דף קפ"ט) אמר גוי לרבי אלעזר לית אחון אמרין
דמיהימנא דלבו קאטו ואוריתבון קאטו ואין דמיהימנא
דילן שקר ואוריתא דילן שקר והא כתיב שפת אמת תיבון לעד ועד
ארבעה לשון שקר דאן קיימין דעגמא שפית בנבלותא ולא אעדי מיעדי
לעגמין דרא בטר דאן תבון לעד ודאי ואחון זעיר הוה לבו מלכותא
ומיד אעדי מיכון וירא אפקיים בכו דכתיב ועד ארבעה לשון שקר
א"ל אמינא כך דלמת חכים בצוריתא תפח רוחיה דההוא גברא אינו
אמר קרא שפת אמת כוננת לעד הוה דקאמרת אכל לא כתיב אלא
תבון זימנא דשפת אמת דתבון מה דלאו הכי שתתא דשפתא שפת שקר
קיימא ושפת אמת שכיב בעפרא ובההוא זימנא דאמת יקום על
קיימיה ומנו ארץ תלמח דרין שפת אמת תבון לעד א"ל ההוא גוי זכא'
לנת וחכא עמא דאוריתא דקאטו ירמין והלך ונתגייר .

מקובלים בראשית ריש א"ף פי' סופי תיבות נפש וצדקת'
הוא טוב לומר לא לנפש הוא טוב לקרב אל האמת
ולרחק מן השקר כי שקר בנילווי בגון ש"ין קוי"ף ר"ש סופי תיבו' נפש
וכן ראי"ש בנילווי סי'ת נפש לומר כך אם תזכירו מן השקר ישמרו לך
הנפש ולא עוד שתהיה לראש ולא לזנב לך אדם ילמד ממדותיו של
הקב"ה שכל פעולותיו אמת ולכן סמך שמו של הקב"ה הנעלם של שקר
בגון ש"ין קוי"ף ר"ש הרי הנעלם הוי"ה דשתי יודיין ואות ווא"ו עונה
כ"ו כשם הוי"ה לומר לך שיש לך לירא מהלך מן השקר ווא"ת מי יעיד
כי הוא העד הוא הדין ולא עוד אלא ששמתו של אדם מעידה בו
כי סופי תיבו' של שקר אותיות נפש ושקר במספר קטן עולה עש"ב
בשש ימי' ברא את הכל באמת ובוים השביעי שבת ויפגש כל כך
אדם ילמוד ממדותיו של הבורא נמנע ינוח נפשו ואם עבר על האמת
ועשה שקר אז כופר במשנה בראשית ולא עוד אלא שפספסד שמי' וזהו
שאמר הכתוב בוים השביעי שבת ויפגש סי'ת שמים בזה העולם
ובעוה"ב זהו שאמר הכתוב ויפגש ויו נפש וכן נפש בנימנעריא שקל
להפך לקש לפי שהשקר אינו אלא רגל אחד ואינו בר קיימא והומה לקש
וכן שקר שלש מאות מאה ומאתים עולה בנימנע' תרי"ג וא"ף לומר לך
כאלו עבר על כל המצוות ולא עוד אלא עושה העולם שמת שנאמר
וירא אלהים את המלצ' והנה עתה לפני עמך על המעשה ולא עוד
בלבד שקר' חייב מיתה ולא עוד בלבד שקר' בר שמתא דעל כי אמת
ושקר אותיות שקר' מת וכן אותיו' רק שמתא .

איומה כנגלות בראשית אמר רבי עזריא בראשית ברא אלהים
סי'ת אמת וירא אלהים את כל אשר עשה סי'ת אמת
ברא אלהים לעשות סי'ת אמת וכלם בנימנע' בראשית והחוט המשוש
לא צנמרה ינתק .

אותיות ר"ע אות א"ף אמר ר' עקיבא א"ף מהו א"ף אמר
שאמרה תורה אמת למד פ"ך כדי שתזכה לחיי העוה"ב
הוי פ"ך למד אמת כדי שתזכה לחיי העוה"ב מפני מה מפני שהקב"ה
קרא אמת וכתבו מלאו יושב עליו בצלמת ופניו יקדמו חסד ואמת וכל
דבריו דברי אמת וכל משפטי אמת וכל ברחמי חסד ואמת .
הנר גת האדם ירחיק ממשקר ומהכזב וידבר אמת ואפילו לעמים
ידבר אמת ולא ישקר לו ולא יעשהו ומלוא לקדש השם
בעכו"ם להחזיר להם ממנו כדי שיאמרו ברוך ה' אלהי ישראל .

אמ"ה וזהו דוקא בשם איזה רב ספק שיבא הגוי לידע הדבר אז
יקיים והש"ר לא החזיר הממונ' וכל ברחמי חסד ואמת לא יכול
קגוי לידע אדרבה אסור דבזה האופן אמרו חז"ל עשות הגוי מותר
וגוי אצל בלאו הכי לא ואדרבה תולה הגוי הדבר שהט"ו שם בלב ישראל
להחזיר לו ממנו אע"פ שאנו אוחז ומעשה שהיה בימי מואב"ד דוד ו'
זמנא ז"ל שאמר הרב לאחז אל תחזיר מלוא' זו לגוי וטבר על דברו

ספר כח ו"י שפת אמת תבון לעד וגו' אמת במספר קטן
ט' ואם תכפיל ב' פעמים ט' עולה י"ח במספר
קטן תשעה ומשלוש עולה ד' במספר קטן תשעה ומריבוע י"ז במ"ק
אמת

להם ששארית חייבים למי שהכניסם על דרך מאן דאכיל לאו דיליה
או ינפשו הם בעלמם וזהו מעלה וכבוד להם יותר כאלו ראוים ליכנס
מלך הרין והאיב הקב"ה יתבדך שמו שטובתו שלמה יכנסו ממנו
וזהו אומר הניחו להם שיכנסו כלו' ששכנסו בעלמם בלי סיוע שלכם
כדי שלא יהיו מחויבים לכם עומדים לכן יכנסו מעלמם כדי שלא
יהיו בניזם .

ענף אומני

תקונא מ"ו בראשית ברא שית ודא יומא שתימתא דאתמר ביה
ויחי ערב ויחי בקר ויוו הששי הלא תלת אומני' אומני'
חד אפיק מהרין ביומא רביעאה דהוה תליין ביומא קדמאה דאתמר דהו'
אור אומנא מנינא אפיק רחישא מנינא ה"ה"ד לרב מרי הגנים ודא
הוה תליא ביומא תנינא דאתמר ביה מים הה"ד יהי רקיע בתוך המים
הכל מים והכל אומנא תלינא אפיק שבעים וזעין לקבל יומי' תלינא
אתמר ביה תשעא ארץ דשא עשב מוריע זרע למינא .

בבא קמא פ' החובל ברא ליה רבא לרב מרי מנא הא מלתא
דאתמי רגשי מטייל ואזיל דקלא בישא גבי קינח
דשרי א"ל כתוב בתורה שטי בניזאים ומשולש בכתובים תינין במתנין
תינין בצרייתא כתוב בתורה וילך עשו אל ישמעאל .

אמ"ה מיום שעמדתי על דעתי היתי מלגעת שלמה יבוקש התורה
מלתא דאמרי אינשי שנראים דברים בעלים שדו מלכס
וזכמה מקומות מהתלמוד טרח למלוא מה דאמרי אינשי סמך מן התור'
ואחר החיפוש מלמתי בלב אהרן ז"ל דף ס"ט ע"א שהרבים מזה ופירש
שתזכה כגוה אין כמות הביאה בבקד' מהפילוס' האלהיי' הנרמב"ם
וזהו בעל העקדה ז"ל וגם לא תחמי האומות מסכמים זה הוא כי
הסכמת העולם על דבור אחד תמיד על אמתות אותו דבר שאומרי'
והדבר ידוע שכל מה שהוא אמיתי לא תחסר ממנו התורה דכלא בה
לזה היה שאלו רבא לרב מרי מנא הא מלתא דאמרי אינשי ירעה מאין
לו מהתורה הא מילתא שהוא אמתי בודאי כיון דאמרי לה אינשי כלם
מסכמים בה כל האינשים וא"כ בודאי שלא תחסר מה התורה דהפוך
בה והפוך בה דכלא בה וא"כ מנא הא מלתא בתורה כי כל דבר אמיתי
ארץ שלא תחסר בה כיון שהיא תורת אמת מוכרת שהיא כלולה מכל
מדע והשכל אמיתי וגו' ומהו הטעם הקפיד שאל על המחוללות הנה
שאלו בגלפיו וכי' וזה כוללתו בדבריו ע"ש בחורך .

יאני המאסף מביא לו אני ראייה וחזקו להקדמה זאת מהמקובלים
ז"ל עיין בשפע ע"ז ז"ל שמכריע היותם הספירות עשר ולא
תשע עשר ולא אחד עשר כדאיתא בספר יצירה וגו' וכן במדרש רבה פ'
תא על כך א' עשרה זה כנגד עשר ספירות בלימה .

ענף אמת ומספר אמת

איומה כנגלות בראשית אמר רבי עזריא בראשית ברא אלהים
סי'ת אמת וירא אלהים את כל אשר עשה סי'ת אמת
ברא אלהים לעשות סי'ת אמת וכלם בנימנע' בראשית והחוט המשוש
לא צנמרה ינתק .

אותיות ר"ע אות א"ף אמר ר' עקיבא א"ף מהו א"ף אמר
שאמרה תורה אמת למד פ"ך כדי שתזכה לחיי העוה"ב
הוי פ"ך למד אמת כדי שתזכה לחיי העוה"ב מפני מה מפני שהקב"ה
קרא אמת וכתבו מלאו יושב עליו בצלמת ופניו יקדמו חסד ואמת וכל
דבריו דברי אמת וכל משפטי אמת וכל ברחמי חסד ואמת .
הנר גת האדם ירחיק ממשקר ומהכזב וידבר אמת ואפילו לעמים
ידבר אמת ולא ישקר לו ולא יעשהו ומלוא לקדש השם
בעכו"ם להחזיר להם ממנו כדי שיאמרו ברוך ה' אלהי ישראל .

אמ"ה וזהו דוקא בשם איזה רב ספק שיבא הגוי לידע הדבר אז
יקיים והש"ר לא החזיר הממונ' וכל ברחמי חסד ואמת לא יכול
קגוי לידע אדרבה אסור דבזה האופן אמרו חז"ל עשות הגוי מותר
וגוי אצל בלאו הכי לא ואדרבה תולה הגוי הדבר שהט"ו שם בלב ישראל
להחזיר לו ממנו אע"פ שאנו אוחז ומעשה שהיה בימי מואב"ד דוד ו'
זמנא ז"ל שאמר הרב לאחז אל תחזיר מלוא' זו לגוי וטבר על דברו

ספר כח ו"י שפת אמת תבון לעד וגו' אמת במספר קטן
ט' ואם תכפיל ב' פעמים ט' עולה י"ח במספר
קטן תשעה ומשלוש עולה ד' במספר קטן תשעה ומריבוע י"ז במ"ק
אמת

ודע ששלשה פעמים ב"ן או שלשה פעמים אליהו עולה יוסף והוא עולה כמנין קנאה ועל כן עלול לקבל היוקוס מהקנאים הפחותים בעל שם זה

ודע לך שמשה ויוסף שניהם עולים למנין אש"כ התעללתי במצרי וגו' כמנין תמוג'ה או פרוץ חרם ולכן לקח משה את עלמות יוסף עמו .

אהר מועד בגימטריא יוסף וכן יוסף עולה כמנין עוף כי עוף השמים יולד את הקול וזה נאמר על מטטרון . וגיל שמשה רומז למטטרון שר"ת של משה מטטרון שר הפנים וכן נקרא אל שדי שהוא בגימט' משה עיין בס' הפרדים יוסף רומז למטטרון שהוא מנעל כידוע .

וער וכן נעול כמנין יוסף וכמ"ס שמכרוהו בעבור נעלים . סנדלפון ומטטרון נאמר שני נערו עמו ששני אלו עושים פרוץ חרם וכל האותיות נעשו על דם ויש כאן סודות נוראו' וחספרי מוהר"י חרם תראה בארבות :

עין בגימטריא השמים על כן חמרו ז"ל וקרא אל השמים זו נשמה במילואו עיין ו"ו מ"ן בגימט' רמ"ח וזהו שאמר הכתוב ומהי עונותם על עלמות ר"ל שהאכרס מעידים על חסרון שהעון פוגם האבר המיוחד לו .

יעקב בגימט' מלאך האלפים מלאמי משפט ועתה מרצחי פ"י קרי' נאמנה שחיו בה תפ"א כנסיות כמנין מלאמי היתה לזונה שהיא ליליתא בגימט' של ליליתא תפ"א וכן ועתה בגימטריא תפ"א שמלאמי משפט הפך ועתה מרצחים 5

יד ליד יתקנה רע ככל יד על יד עולה קל"ו כמנין לא יקנה .

אפרים ונאמנה גימטריא תשכ"ז וזהו שאמר כראובן ושמעון יהיו לי שם תשכ"ה ומלאך מוכח שאחד אינו מהמנין .

כי שמי בקרבנו זה מטטרון שמי בגימט' מיוחד בן ירד וחו סוד ושמי את שמי על בני ישראל .

וכן וישל שלום כשתארל כ"ו של הויה אל ישם יהיו שעי' כמנין שלום והיינו ישא ה' פניו אליך כי הוא שר הפנים ויש אלל מוהרר ישר בעשר זה חיבור גדול וכמרי תורה שמפילאי' לשומען :

אונם

מפרשים ז"ל ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמד מה שואל חייב באונסין כך מי שנאנס ולא עשה מלוא נרדף להיות שמתחילה במחשבתו היתה שלא לשמה :

הפרש בין אני לאנכי

רבינו בחיי ז"ל פ' וירא מודק הקבלה מלת אנכי הוא יותר פנימי מנמות אני לתוספת הכ"ף .

אמ"ה אחר רבוי המחילות לדעת תוספת אות אינו מעלי כ"כ מדאלטרין סעד לתומכו ואיתא בתקוני' דמיטערון בתוספ' יוד אינו כל כך מעלה ומדרגה כמטטרון בלי יוד וכן בזהוה בענין אחר וגו' בזופן שאני נראה שהוא יותר פנימי מאנכי שאני מורה על מהות הדבר ואנכי מורה על הדבר שנראה ושמדמי לחוש הראות ולכן תראה דבסי' אמר הקב"ה אני אלהיך ולא אמר אני משום דבסיני מה שגדמנו להם כי לא לראות מהותו חלילה לו הוא בלבד דוקא מכיר מהותו ותרעה שיעקב אמר אנכי מת וגו' דהנה יעקב לא מת אלא שתרעה להם שמת וזהו אמר הנה אנכי מת כלומר הגדלה לחוש העין אמנם מהותו אינו מת וזהו לא אמר הנה אני מת . כך נראה לעד"ן וכן שגיתו חתי מלך מצרבות .

שם אנכי בגימטריא אחד במספר מרובע אי פעם אי הוא אי ח' פעם ח' הוא ס"ד ד' פעמים ד' הוא י"ו הכל ביחד במספר אנכי אמר המאסף ובהו נתיישב דקאמר אנכי ולא אני לרמוז על אחרד

אסיפה וקיבוץ

צדור המור משם המדרש ההבדל שיש בין אסיפ' לקיבוץ אסיפ' לרדחי וקיבוץ לנפולוי' הס"ד ווסף גדחי ישראל ונפולוי' יהודה יקבן .

אמ"ה ההבדל שיש בין רדחי לנפולוי' נפולוי' הם אותם שהפלים הקב"ה מתחילה ממוקמו לארבע פינות העולם תחת כל השמי

אמת שהוא תשעה וכן ערך זה וגו' לזה אמר הכתוב שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שרר במספר קטן ששה כמנין שש מנחות רכב צחור וסימניך שער הכסם לתשובה וכ"כ עולה ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי .

ובמדרש קולת וכן ברעיו מתימנל פרשת עקב בפסוק דור הולך ודור בא ס' רבוא נולדי' בכל יום וס' רבוא מסוס' .

וכן כתב הראש"ד ז"ל בקדמית פירוש ס' יצירה ורבו עיני מלת אמת וזה גרס לו מלך סגולה מספר ט' שהוא תכלית החשבון כידוע לחכמי המספר ולא להסם אמרו חז"ל שחומתו של הקב"ה אמת ואמר הגביה זה אלהי' אמת שמרובעו של שם אהיה ר"ל כ"ה אשמיים כ"ה עולה אמת וס' אדם ר"ל מ"ה הוא מעשר של אמת ואשמיים פלאות ממלת אמת וס' תתבונן בה תראה שכל אות משלשה אותיות במילואה העולה במספר חברתא ר"ל שאותיות מנלפך תחשוב למאות בחשבון אי"ק כבר כ"ו ותרבע כל אות עולה ז' וששים רבוא והוא פלא וכמספר זה היתה מנילה תיבת נח וזהו לומר כ"כ כוחות של ברכה כ"ד אלהי התיבה שלש מאות אמת תכפלה על המשיח רחוב יעלו שש"י וחמשה אלף תכפלה על ל' גובה יעלו ארבעי' וחמשה אלף אמות וזו חללות ושיעור מקוה כמו שאמרנו חז"ל שהוא אמה על אמה ברום שלשה אמות הלכך אם תחלוק חללות התיבה על חללי' המקוה שהוא שלשה אמות ולאף ועשרים אלף שיעור מקווא' וכל מקוה ארבעים סאה וכל סאה ששה קבין היינו ר"ס קבין וכל קב ארבע לוגין היינו תשע מאות וששים לוגין וכל לוג ארבע כוסות של ברכה ר"ל שלשה אלפים ומננה מאות וארבעים תכפלה על כ"ן אלף מקווא' וילאו שבע מאות וששים אלף וזהו מושל' וכל הקיין עם כל חלק לקבל השקר בחיב' כדאיתא במדרש שאי אפשר להסכי' בעוה' אחד שיעמנו :

וא"ת סוף סוף למה הכניסו י"ל שחללות התיבה ת"ר אלף מאות מספ' שקר וכפי דברי רז"ל יהיו ג"כ כל כך פירסא' העולם .

כיצד מלרי' היא ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה שהם ק"ס אלף וישל שהוא אחד ומששים לבוט התיבה כוח ששע"י ושה רבוא וכוח אי' מששי' לעולם יהיה העולם ז' מאות וששי' רבוא פרסא' כמספר הקודם ממש כ"ל שרובה לומר מילין ועם כל זה הוא עודף על חשבון חכמי הגיאוגרפאיה כידוע למבין .

ולדבריהם ז"ל שאמרנו בעירובין פ"ב דף ק"ה שחמנינו עפה היתה ל"ב מאות פסם בעולם תמלאנה מאה כמספר המזכר לעיל .

כיצד סתם חדש מלי' ימים יהיו ל"ב חדשי שהם ש"ס יום והמהלך מן הארץ עד לקרקע לדברי רז"ל הוא ת"ק שנה שהם עולי' ק"פ אלף ימים תכפלה עם ל"ב מאות ר"ל עם ג' אלפים ומאתי' וילאו ז' אלפי' וששים רבוא כנ"ל .

וכ"כ אמות יש בשטח מחנה ישראל כ"ד תתן לכל מיל אלפים אמה ומנחה ישראל היתה שלשה על שלשה עד מאות שהם י"ב על י"ב מיל ר"ל ארבע ועשרים מיל אמות באורך וכמות' ברוחב ושטחה עולה חמש מאות וששים ומששים וששה רבוא כנ"ל .

ואמר חז"ל שירושלים עיר הקודש שתבנה במהרה בימינו אמן תהיה שלש פרסאות וח"כ יהיה שטחה כנ"ל .

נחזור לעניינינו ששער הגימט' גדול וכבד ומעורר השכל לירד לעומק של דברים דרך משל **אריה** בגימטריא גבורה וכן יראה וכן ריגוה וכל איתנו :

דפדמני בגימטריא נבדילא אליהו עולה ב"ן כמנין כלב וזהו שאמרנו חז"ל אליהו עביר כלבים משחקים וכן עולה גדליה ובין ט' בבל לז' גדליה' ולא עד בכלל הם י"ב ימים כמנין גדליה ואמרנו שפחותי הימים שבעיבור כלב הם י"ב .

שרשה ראשי קליפות הן וס"ה ח ד חמור שור כלב שהן ראשי כל הקליפות ועל כך שקליפת כלב קשה והיא אמלעית בין שור וחמור ר"ל אם תקח וס"ו שבאמלע שור ואות מס וי"ו שבאמלע חמור תמלאה כמנין כלב .

וכבאן סוד משמרה ראשונה חמור נוער והשניה כלבי' נועקי' ודוד היה מתקן בחייו קליפה זו ולא ירעבו הכלבי' בחייו וזהו שאמרנו רז"ל ששלמה המעי' שלח להמנים אבא מת וכלבים של בית אבא רעבים והם השיבו לו ראשי' על הכלבים וזהו שדקדק באומרו כי כלכל חי הוא טוב ולא אמר טוב כלב חי וקרי' הענת ודוי' .

מדרש תרפיות אות א ענף אמת ומספר אמת

אפיד ואבני אפור

כתיבת יד בענין האפוד נתנו קצת חכמי זמננו דמיון האפוד אל המוח אשר כל חמשת ההרנסות יתקבלו בו וזהו זך ולכן כאשר המוח לבן וימיוו זים וי"ב שבעים חקוקים כי ששה משמותם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית כחלודותם ודוע לבעלי העבוב כי המוח מקום משכן השמה: חלק לשלשה חלקים ונפרד בשמו איש מרעוהו החלק הראשון אשר ללד הפנים יקרא מלייר ומרמה והחלק האמצעי הוא מחשב ובורר והחלק השלישי אשר מאחרי המוח ללד העורף יקרא זוכר וטומר .

ומבואר הוא כי שני חללים ים בראש אינו זימן והו בשמאל הרי האבן האחת הוא המוח הימני אשר עליו ששה שמות האלו הנזכרים והלק השמאלי גם בו ששה שמות אלה אך קראם נותרים כי חלק ימני ים לו קדמויות בזמנלו לעולם על החלק השמאלי כחלודותם ובראש טבאים והחשן נתון על האבן כי הלז מרגיש רטומי המוחיים הבאים לו מלד והשכן בשבין במוח והוא מולי' אותם אל הפועל כל איש למינו לכן חלוקי אבניו י"ב מראות כל אחד לבדו והחושן היה מחובר ממלעלה בשתי שטרות ודע כי מן הלז יעלו שני גידים אל המוח למנוז חוס הלז וקרירות המוח ולכן אמר לא יזח . ואמר וירכסו את החשן משבועותיו לומר לפי שכן כל בעצמות האפוד בפמלי תכלת ר"ל בחיבור כולל להיות על חשב האפוד כי הכל תלוי במחשבתם . ואמר מטבעותיו לשון רבים הוא טעם מרגיש וטעם מתעורר אשר לעינם אחרי האדם הטבעו וקבוצותיהם מודעו ושמותם שבעים שבעים לא ילדו לריק ולא יענו שכל ואלו זכיהם ישבעו ונולות כתרניהם עד שמים נענו .

ידקו"ש יהושע דף י"ג כשאמר הקב"ה ליהושע שעברו ישראל על החרם ראה יהושע ב"ר"ב אבנים שעל כהן גדול שם כנגד י"ב שבעים וכל שבע ושבע שהיה עושה דבר של דקה היתה אבנו מנבזה את אורה וכל שבע ושבע שהיה עושה דבר של עברה היתה אבנו מכהה את אורה וראה שהיתה אבנו של יהודה מכהה וידע שבעט יהודה מעל בחרם והפיל גורלו ביניהם ונלמד עכן .

אמ"ה כל דבר המיוחד לאדם כגון מלכות או תכשית וכדומ' מול שלד פועל בצלותו דבר לעוב או לרע כפי המאורע לאדם פועל בתכשיתו וקבלתי שחרם שבעה שבעים למוח בו איש רגיל בעצבת של אבן על ידו אותם שנה אין אבנו מאיר כאשר השנים אלא מכהה אורו וכן המלבושים שלובים אין נותנין בו תואר כשעבר וגו' והוא כי מול האדם פועל גם כן בדברים שגופא האדם כמחובר וראה מרז"ל על זה מחברי איוב שהיה לכל אחד אילן או כל וכשהיה רמז האילן היו יודעים שחברו נלצר עיין בבבא בתרא ולכן אבני האפוד המיוחדים לכל שבע ושבע כפי המאורע שבצט לטוב או לרע מולו פועל ומראה טוב או לעירי בצלן המיוחד לו וכן תראה בצלז ואם בן אוחות שהם מיוחדים זה לזה אם כל אחד בעיר אחת אם אירע רע לאחד מהם שאר הקרובים שבעירות אחרות נכבס דלגה בלבם ואינו יודעים על מה והוא שמול קרובו כיון שהקרובים מיוחדים אלו באלו אותם מול פועל בהם הדאג' כשם שפעל על קרובו שנתייחד עליו :

סוטה פ"ט דף מ"ח תניא אבנים של אפוד אין כותבים עליהם בדיו משום שאמרם פתוחי חותם ואין מחטבין עליהם באזמל משום שאמרם במלואות' אלא כותב עליהם בדיו ומראה להם שמיר מבחוז והם נבקעות ממליכהו כתלמה הוחת שנקצעת בימות החמה ואינה חסרה כלום .

אמ"ה שמעתי עם שן ממחר' מרדכי הלוי כר"ן על פסוק ע"ב' תלוא מעשו חרם אבן פתוחי חותם תפתח את שתי האבנים על שמות בני ישראל וגומר דקשה הדול"ל שמות בני ישראל מאי על חלף כיון שמתחילה היו כותבים שמות בני ישראל בדיו ועל רושם הדיו היה משים השמיר כדי שיתבקע לכך אמר על שמות בני ישראל שעל שמותם חסרובים בדיו היה מפתח על ידי השמיר עב"ל .

ובמנחה בלולה וי"ל תפתח את האבנים על שמות על דרך ותשם בפרך עיניה רלוני שהיה רלוי להיות הפוך תפתח שמות בני ישראל על השלבים וכן ותשם בפרך עינים ביה רלוי להיות ותשם עיניה בפרך עב"ל וזו רראה דלמר על שמות דכתב בספרו דלעיל כחלודותם ופירש רש"י וז"ל כסדר שגולדו רלובן שמעון לוי יהודה דן ונפי"ו על הקחת ועל קשית גז והשר יששכר וצילן יוסף ובנימין וירדן לז עבדיך וכו' וקמינ גם במיעך מלך אל חקלן .

השמים על ירך כי משם הפי"ס ה' על פני כל הארץ וגדחים הם אותם שמו אומות העולם שצמקום שלהם בנוים לא מלאו מנוח על ידי הגירסום מביניהם וגדחו אותם ממנומה ולכן גבי נדחי נקטו אעפ"י שהוא דבר יותר גדול על דרך מי אכף רוח בחפניו שר"ל שהקב"ה אסף רוח בחפניו שהוא דבר גדול ופלא ובעיניו יתברך דבר קל כן לגדחים שנגטערו הרבה אספס הוא בעלמו כביכול ויביאם אל מקומם וגבי נפולין נקט עיבון והוא על דרך וכוז' על די ירבה האלמו בצבר ודס וגו' נפולין שלא נטערו כל כך להלוד נע ונד יקב"י מידי צמר ודס שישלח המלך המשיח שלוחי להביאם אל מקומם וגם מכל הגוים יביאו אותם אל ירושלים וזהו כונת פסוק ואשרקה להם ואקבלם דה"ל ואשרקה להם אלא הוא אשר דברנו שקיבוץ על ידי צמר דלז אמר הקב"ה אבי בעלמו ואשרקה להם אבל ואקבלם על ידי צמר ודס כדפרש' אבל איש ה"ק לויק' ואקבץ להם הוא משמע שקבילה הוא בעלמו על ידי עננים על דרך והואו חתכם על כפני שמים והטעם דקצט בזוללות ואקבלם ולא אחיפה משום שהגדחים הם מועטים לבני הנפוליס ולכן אמר ואשרקה להם ואקבלם לשון קבוץ כדפרשית .

ענף אסכרה

מסכת שבת פ"ב אסכרה חולי שמחיל מן המעו' ומסיים בגרין **ובזוהר** פ' פקודי בזמנא חד דלדגמר דינא בעניו דבר נש דלא חבו בזנינו רביין יעירא חד ממנא בעיראל שמ"י וכפ"י וכר"ז לטער שמאלה עד ידעתיך דר רוחא דלקרי רוחא דפגינו דה"ל אכברי בפנימו דסיערה ואקרי אסכרה וזה קיימא על קטולי דרביא וימתיו לון לרביא כאיתתא דרביא לרביא ואחירא לון וקטלה לון . הגדנא האדם ירגיל ללכול עדשים פעם א' לשלשים יום שמונע אסכרה מתוך ביתו גדיס עוב לחווי מעים מחול יפה לשיים וקשה לבני מעים .

ענף אמת

רבינו בחיי ז"ל אמת בת פועיפיע גו' נקראת אמת על שם סנה שהיתה בת דינה וכשילדתה לקחה יעקב וכתב קמיע ותלה בזו"רה והיכה בתוך סנה אחד ומלאה פועיפיע ולקחה ועל שם שמאלה בתוך הסנה קראה אמת וגו' . **פ"ר ארבעור** אמת בת פועיפיע כ"ה הית' שגולה משאם וכשראזה בני יעקב רלו להורגה והיללה יעקב ותלה בזו"רה עם של כסף ושלחה למלרים .

ענף אסתר

ידקו"ש אמרה חסתי רבש"ע שמה על שקראתיו כלב דכתיב היללה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי חורה וקראתו אריה הושיעני מפי אריה .

אמ"ה קשה מה לז עון יש אם קראתו לאחשורוש הערל כלב שאמרה לפני הקב"ה שמה בצביל שקראתיו כלב אתה רחוק מיסועתי וגראה שבהיות חושבו כלה היתה מקוין את הנס שאינו דומה להלילי מעד כלב להילם מפי אריה שמתגדל הנס ועוד שגראה ח"ו כשפילי לישאל שמשרם הקב"ה ביד מלך פחות שפל ובזיו כלב ששרי מלינו שהגדיל לפרעה ולנכודגלר לכבודה של ישראל שלף יהיו תחת מלך שפל כאומרם חז"ל .

א"ל יש לז עון דבדר על היותם כמו כפוי עובה עם מי שטעה עמה עובה שהמליכה תחת וזתי וחז"ל חייבו לומר גם לחרבונה זכור לטוב על אשר דבר טוב לפני המלך וחייבים אנו לו לברכו כדי לברוח ממדת היות כפוי עובה וכתב בספר החסידים שאוריו שטעה לו גוי מהטובות שזכורו לר"ך לומר עליו זכרו לברכה וכמה ערותו חז"ל לתקן על יוסף שיהיה נכבד ע"י פרעה על שכן בצומו לאחיו חפירש כי מרגלים אחם שנמלא שהיה כפוי עובה כיון שפרעה עשה עמו חסד להגדילו ויפרשו שעל האמת היה נכבד כי מרגלים ר"ת מ"בני ר"הל ג"נכתם ל"אורחת ש"מעלים מ"כרתם אנמלא שעל האמת היה נכבד שהיה מרגז המאורע כדאמרם כי מרגלים אחם ועוד תירוצים אחרים עיין בספריהם הקדושים וא"כ לא כדווגן עשתי' אסתר לקרותו לאחשורוש כלב ועוד שהקב"ה האיר למשה על כבוד המלכות דכתיב וירדן לז עבדיך וכו' וקמינ גם במיעך מלך אל חקלן .

שמעון

מפוחת על פטרה והיא ירוקה ככרתי ותרגס אונקלוס יורקן ונקרה פראשמה ויחנה על שם שהוריקו פניהם ופני זמרי וכן כל מי שחטא משבט שמעון בחטא מואב ואמרו חז"ל סימן לעבירה הדרוקן וסגולתה שמקררת הגוף ועל כן ימזייה בדרך כוז שהם חמים ושעופי זימה ולריכים אליה לקרר אותם וזהו שאמר לא יערכנה פיטרת כוז ולפי שהיא מזייה בכוז יחס אותה לכוז.

לוי

מפוחת על צרקה ונקרה כן על שם שנואלת כבדק ומאיר ככר ותרגס אונקלוס צרקן ונקרחת אקדח שנאמר ושעריך לאבני אקדח על שם שקודחת כגחלת והוא מלשון קודחי אש ויחנה לוי על שם שבט לוי היו מאירים בתורה שנאמר יורו משפטך ונשה שהיה משבט לוי כשגולד נתמלא הבית אורה וגם קרן עור פניו שנאמר חכמת אדם תאיר פניו וסגולתה שהיא מחלימת פתי ומאירת עינים מלבד מה שמשתמשים בעלם גופה כמו כנר ואומרים שחס משחקים אותה ומערבין במאכל ובמשתה יועיל הרבה להכים ולפתוח הלב.

יהודה

על טופך והוא מרקאדו והיא ירוקה ככרתי על שם שהוריקו פניו במעשה תמר ונתגבר על ילדו והודה והוריקו פניו גם כן על שם שחזרו לבניו על יוסף שנאמר חיה רעה אכלתהו וכשצדך לבניו אמר ליה מטריך בני עליית אז נעשו פניו זכים ומבהיקים כטופך זה שהוא מבהיק וכתוב ביהודה ירך צעורף אויבך וסגולתו שכל מי לטושה הפכים לו עורף ולכן נקרא טופך.

יששכר

על ספירי והיא מראה תכלת לפי שהיו גדולים בחכמת התורה שנאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים ולוחות התורה על ספיריטון היו וכן מלנו במתן תורה וחת רגליו כמעשה לבנת הספיר ידוע שנפש צעלי התורה לרורה בלרור החיים תחת כסא הכבוד שכתוב בו כמראה אבן ספיר דמות כסא והתכלת לבט של עונה ושפלות לו גאולה באדמימות וירקו וסגולתה להאיר העינים ולכן מעבירי אותה על העינים וכן התורה מאירת עינים והאבן הזו תועיל לכל כאב וכפיחה בכל מקום שתייה בגוף וכן התורה מרפא לכל הגוף וכדורז"ל חש צראשו יעסוק בתורה.

זבולון

על יהלום ונקרחת פירלה בלעז והיא לבנה על שם שהכסף לבן והוא סימן לעושרו של זבולן שנאמר זבולן לחוף ימים והוא מללחת בפרקמטיא וסגולתה שמביאה שינה על האדם שנאמר הפעם יזבלני אישי.

דן

על לשם ונקרה לעופסי וכו' פרלוף אדם מהופך על שם שהפכו שבע דן את הקערה על פיה והפכו לשם למאכל בפסל מיכה וכתוב בספר יהושע בחילוק הארץ ויקראו ללשם דן כשם דן אביהם שהוא עיר מארץ ישראל.

נפתלי

על שבו ונקרה טורקיה והפרסיים מתמזגים לנשא' וכן תרגומו טרקוז וסגולתו שמושי האדם על הרכב ומללחת אותו בענין הרכיבה כל ימיו ולכן נקרא שבו וכל שהוא מחברת אותו אל הרכב גיתנה לנפתלי שהוא לשון חיבור על שם נפתולי אלהים נפתלתי.

גד

על החלמה ונקרה קרישטל ולכן תרגס אונקלוס עין עיגלל לפי שהקרישטל מלזיה הרבה אלל בני אדם והכל מכירין אותה כך שבטו של גד היו מרובים והרובים ניכרים שנאמר וטרף זרוע וגו' וסגולתו שמחוק הלב שלא ירך בלכתו למלחמה ולזה נקרא החלמה מלשון חוזק שנאמר והחלימני והחייתי.

אשר

על תרשים ונקרה קריאלוק כגווה כגון השמן וסגולתה לעכל המאכל וכל שכן למי ששוחקה ומערבה במאכלו ונעשה בזה עב וזמן שנאמר מאשר שמנה לחמה.

יוסף

על שלהט ונקרה אונקיליו סגולתה לתת חן מאדם צעני כל רואיו ונקרה שוכס ויש צו אותיות השם על שם ויהי ה' את יוסף ויהי איש מלליח ויתן חינו והכושלה צבית המלכות תועילו דבריו כשמעים.

בנימין

על ישפה והיא כלולה מגונים הרבה אדומים שחורה ירוקה וסגולתה לעזור הדם לפי שמשנה לבו לגוויים הרבה וחשב מחשבת במכירתו של יוסף אש יגלה הדבר לאביו אש לא ואעפ"י כן נתגבר על ילדו והיה מעזור לרות ולא גלה לאביו כמו שעולרת הדם ונקרה ישפה שני מלות יש פה וזה יורה מעלתו שאעפ"י שהיה לו פה והיה לו לגלות שתק ולא גילה (עד כאן דברי ר' בחיי).

מהרי

וקרמ"ה ז"ל כתב שהיו כתובים כזה ראובן שמעון ועיין בסמ"ג דף ר"ב יימוד שני לוי יהודה ובמנחה בלולה דף ל"א עמוד שני כלל יששכר זבולון העולם לכל הפורשים לא היו כסדר שהם נפתלי דן נזכרים צפי ואלה שמות אלה כתולדותם גד אשר כמדובר והנה כיון דקאמי' כתולדות' יוסף ובנימין קאמר על שמות כלומר העל על תחילה הקודם בלידה שהוא על מחבירו קודם באפוד ולכן לא קאמר שמות בני ישראל דהוא משמע באופן שהם נזכרים צפי שמות אז על אופן אחר והיה הפך ואמרו תחלה כתולדותם :

ע"ר

קאמר על שמות לרמוז כשתפתח את שתי האבנים יכוון שהוא על שם בני ישראל שזכותם יגן על ישראל ויזליח בפה בשעת שמפתח שמותם על שם בני ישראל אינו עושה כך.

ע"ר

כאן בלכני שזכרתי כתב תפתח את שתי האבנים האותיות היו שוקעות ובחשן היו בולטות וגו' עיין במנחה בלולה פ' תלזה דף ל"א ע"ב.

ונראה

לכך קאמר על שמות בני ישראל מלת על כמו נכנס בלשון תלמוד על ר' פלוני גבי ר' פלוני כלומר שיכנסו האותיות בשקיעה ושיעור הכתוב פתוחי חותם תפתח את שתי האבנים ואל תפתח האבן באופן שיסחרו האותיות בולטות אלה על שמות כלומר יכנסו שמות בני ישראל באבן שהיו האותיות שוקעות.

אך

בענין המאמר ראוי לחקור דלמה לא היו שמות השבטים כתובים בדיו בלבד על האבנים או חקוקים כדרך שחקוקים עכשו החותמות על ידי אומל כי אם על ידי שמיר כדי שיתבקע כתאלה צימות החמי' אלה לרמוז שישראל לא הוסיפו על התורה כלל בדיו הכתובה על האבן שבדיו הוספה על האבן וגם לא חיסרו מן התורה כלל כחקיקה זו שלא נחסר מן האבן כלל וזכות זה מהייעתם שהקב"ה ימחול על עוונותיהם של ישראל עי"ל להיות שתי אבנים אלו לזכרון לפני ה' על שתי אבני התורה שקבלו בסיני שלא היו כתובים בדיו כי אם כתיבה משוקעת בלי חסרון מהשקיעה דכיון דמעשה אלהים המה לא היה חקוקות באופן החקיקה היום צחותמות שהוא על ידי אומל שנחסר מהאבן בעבור שאי אפשר לחקוק בלי זה והיו חמשים אותיות לזכרון לחמשים יום של ספירה למתן תורה ורמוז לני שערי בינה שמוטגים על ידי התורה ולרמוז הזכות שנמלא בהם ללאות ממזכרים קודם שיכנסו בחמשי' שערי עומאה כדחז"ל :

אך

בענין החשן יש להבין דכתיב והאבנים תהיינה על שמות בני ישראל שתיים עשרה על שמותם פתוחי חותם איש על שמו תהיין וכי' איש על שמו וגו' והזכיר שלשה פעמים על למאי אתא ונראה דחד אתא לומר שיזמינו האבנים לשמש על בני ישראל כדי לקדשן וזהו האבנים תהיינה על שמות בני ישראל אמר עוד שתיים עשרה על שמותם אמר על לרמוז שיוסיפו אותיות על שמות בני ישראל כילד ראובן היה כתוב ראובן ואלף מאברהם וכן כל השבטים הוו משלימי' אותם ששה ששה אותיות עם אברהם יחוק ויעקב ושבעי' ישורון כאחז"ל ולרמוז לזה אמר על שמות וגו' כלומר על שמות בני ישראל יבואו האותיות אחרות כמדובר אמר עוד פתוחי חותם איש על שמו לרמוז שהיו כותבי' האותיות בדיו ועליהן משמיים השמיר לפתח וזהו פתוחי חותם איש על שמו שכבר כתוב הוא בדיו וכוון.

ע"ר

והאבנים תהיין על שמות בני ישראל רמוז שיבא צכוון סגולת כל אבן כפי שמות בני ישראל ומעשיהם כמפורש בחז"ל. סגו"ת אבנים אשר שם י"ב שבטים עי"הם מרבינו בחיי ז"ל. אודם פטרה וצרקה העור האחד ראובן על אודם דע כי נמלא כתוב בספרי חכמי העובדים על האבנים היקרות שהם השרשיות והעיקריות אינם אלה י"ב והם אבות לכל שאר האבנים וכל שאר מינים הם ענפיהם ותולדותיהם וזה שניתן אבן אודם לראובן על שם שהאדימו פניו בחטא בלזה כשבבל יאזעי לבני יהודה.

והאבן

הזאת נקרא רובין וגדל צ"ה והוא אדום בתכלית ותרגס אונקלוס סמקן ולזה נקרה אודם לפי שמראו אדום כדס וסגולתו שכל אשה שנטשתו אינה מפלת לעולם ועוב למקשה לילד שאם שוחקים ומערבין אותו באכילה ושמה יועיל הרבה להריון כדודאים שמלא ראובן שהם דמות אדם ועל כן נקרא אודם וככתב אדם חסר ויו להורות על אדם שהמקרי יורה סגולת האבן שהנקרה אודם והמכתב יורה על פעולתו ועל זה היה ראובן מפוחת על אדם.

מדרש תלפיות את א ענה אפור

ומהר"י קארו ז"ל פרשת תצוה פירש

וזה לשונו

ראובן על אורס והיה רובין לפי שהבן שנונה ארום הוא

ממארים ומאדים מורה ומצייב מכת חרב והרג ואבדן זמן הראוי כפי עבד העולם כיון שחיו יוסף היו רולים לרוב יוסף הראובן יסכים עמוהם בעבור שהבטחה שיעלה מראובן עולה יוסף שנאמר ובתלוי יושבי ארבי יסחם בפרט ליוסף הוא עשה בהפך שנאמר וישמע ראובן וייללו מירם ויאמר לא נכנו נפש ויאמר להם ראובן אל תפסחו דם השליכו ארובו וגו' וכמו שאמר חז"ל ראובן ראו מה בין בני לבן חמי וגו' ראוי שיפוח בנפשות לומר ארבעים סהיה ראוי לראובן ללבוש נבדי נקם ונמת ארוב עב כל זה לא עשה אלא ארבעה לא ר' שלח עשה אלה מניע מנמו הרהיגה מיוסף בן נראה לי

ונראה

לי עוד על פירוש רבינו בחיי שנתנה לראובן אורס שהי עוזרת לנקמה לילד שלכן לא ניתן לו דימאטי ארבעים סהיה חסונה מולד לפי שיש לה סגולה הפכית שהכס גדול בפרשה קראוהו על שגבירה ארת מנקה לילד והלך ועשה כל הרפואות ולא הועילו והלך מתיאש ומיד שהלך חור ואמרה לו למה חזרת כל כך במהרה והסיב לשאלו מאתך אם טבעת הדימאטי אתך והסיכה בן ים אחי ואמר נתנה לו ומיד שנתנה לו ילדה

שמעון

על פטרה לפי שמתלוי בספרי הבעלים שחוף מרחקת הזונה בכל כך עיניו שהלכה שגבירה ארתו אם תזנה משבר האבן שהינה כובלת זנות ושר אחד רעה לנכות. לאשמו שהלך למרחוק ואמר לה תשח אתך טבעת זו בעדוי מרחוק כדי שתזכור ממני וכן עשה וכשבה השר מלא האבן שבורה וידע שנתנה ולכן נתנה לשמעון לומר שראוי ענמו מהותם אם רוצה שהקב"ה יתן רוח הקודש באזורים ותומים הרי שנתן פטרה לזכות שמעון לומר עיין אם תחטא עוד אבנך משבר ולכן אל תחטא רק תהיה בעל תשובה והיית קרוב אלי

ועל

פירוש רבינו בחיי ז"ל נראה לי שנתן לראובן אבן הדומה ולא ירוקה כמו לשמעון לפי שס'י לעבירה הדרוקן וזמרי שלח שב בתשובה ראוי להדרוקן אבל ראובן שב ראוי שיאשר ארום מן העבירי מדרך המלכותיות חז"ל

דיו

על ברקת לבנה הנזכרת שהיא מוארה בלילה

ונראה

לי שגזר אמרו חז"ל אשת חיל וכו' ורחוק מפנינים מבר' זו אשת נח יש להקשות למה פירשו זה הפסוק על אשת נח ולא פירשו כך על בנה בה לב בעלה או על שחר הפסוקים ולמה אמרו כן על אשת נח ולא על שרה ורבקה וכו' שהיו לדקיות ממנה אלא הנוסח לפי שהשם לוח לומר תעשה לזכה והיא הקדח להאיר בלילה בתבה ולזה אמר אשת נח היא יותר יקרה ויותר מאירה מאקדח שנתנה בתבה כך נראה לי שאם לומר רוצה לומר חלון מה הועילה שברי אמרו חז"ל שלח שמשו המאורות בעת המבול

אמ"ר

ארבעים שלח שמשו המאורות הורדך לשמי' החלון כדי יוכלו שאת יסביבה בתבה דכפי הטבע ארס סבור ומסוגר בבית שאין מקום פתוח להולאת ההבל מיד מת כורע לכן נעשה צעמית החלון להולאת ההבל דרך ארובו חלון ואל תקשה איך ניתן זה כיון שהמים הבהים המעלה היו נכנסים דרך החלון והאפשר דעל התבה לא הגיעו המים כדרך שגשג גם שבמקום שהתבה עוברת המים מנענין כד"ל או עשה על פתח החלון וגומר מאוסע לכאן ולכאן באופן שלא יכנסו בו המים ואיסי קרח בלשון חז"ל דמשמע לתרין אנשי' דהיינו חלון ואבן טובה לאשמועינן שגשג חלון להולאת ההבל וגם הם אבן טובה להביר להי' יומם ויליה מוסם שלא שמשו המאורות ולזה לא חזר חלון דוק

יהודה

על נוסף כמו שאמר וסגולתה שהטובה חזורים פנים לו האובים נראה לי על זה שזו מנה שאמר ויד לרוי אחור חרפת עולם כמו לפטע כשהטבה פנים אלה בלחור היה חרפת שגורה שבת וכו' שאמר חבורות פנים מתרוק ברע הוא מלשון ונתון ממרוקיה לומר שברך יסף וכבוד לרעע כשם לו מכת

חבר בפנים אבל כשהוכה במקום נסתר כמו בחדרי בטן וכו' למכה ישישכר על ספיר הקסמי מדוע לא היה לוי על ספיר משום ספיריונות תשובה נראה לי שאף ע"פ שישכר היה חכם בכל החכמות היה אצלנו חכמות שאל' ומצוי ישכר יודעי בניה לעיתים וחכמת התכונה נוסף שלה השמים והם ספיריים לכן ניתן לישכר ספיר שהשם מורה על ספירות וכתבי ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעלם לנזכר שהם ספיריים וכתב רבינו בחיי ז"ל שהספיר גושה תחלת והיה לבנ של עמוה ע"כ

ישמעתי

שכן יוסף קושטאמעינא לא היו קמים אליו ולא מכבדים אותו ונתרעם לרבינו על זה ואמר לו אביו אמי אתן לך אבן יקרה ושים אותה כובעך ותראהו לבני ארם ויכבדוה סגולתה היא זאת וכן היה ואמר אותו לרבינו אמר אביו דע שאין זה אלא מלך שכתבארה להם האבן חובטים אותה משתחוה להם והם משתחיים לך ונתן ברקת למשה שהפעולה היותר גדולה שעשה הוא מתן תורה וכתבי כפי"י ויחי קולות וברקים

זבולון

על יחלוס היא פזולה לפי שהיא עגולה וגו' היה עגולה שהיא יסוד וכתבי זבולון לחוף ימים יסכון וגו' ועוד שגלגל הוא שחזור בעולם וספור שמסייע לבנות תורה יתמיד ועושר והם לא לא ולזה לומינן לאלל עדשים כך נראה לי

דן

על לשם דרוסי שאלו הנהגים בחיי ז"ל משום שאינו יתכן שגא לרמוז על דופי השבע שהלוחם בנלחמה ובא מאחרי הלוחם והורגו רוחה פניו הרוחם שהפנים שאינו הפוכות הם כשהלוחם פנים אל פנים ולפי שכתוב בדן יהי דן נחש עלי דרך הנושך עקבי סוס ויפול רכבו אחור רוחה דן פני ההרגר הפוכות לזה נותן לשם שפניו הפוכות :

ונראה

מההם והוא כמו שאומר להס"י אפקיר אותי ולזה אמר בדן לישועתך קויתי ה'

נפתלי

על שבו נראה לי לפי שפסגתו רומז למתן תורה כמו שאמרו חז"ל נפתלי נופת לי שהתורה מתוקה כנפת והעוסק בתורה לרדך שהיה תמיד על הספר שנאמר ולא מעבר לים היא וגו' אינן כעוסקים בהחורה שהולך מפה אל פה וממקום למקום לזה נותן לו שבו רוחה לומר שהיה במקום ח' שקוד ללמוד תורה וזהו שבו כלומר בו במקומו יהיה

גד

על חלומה נראה לי לפי שגד כולל מהול ויש לשאלו אם המולי הוא לתת שלימות בגוף או בהנהגה שראיה שהלוחם שלם ומתסרין מנמו הבשר ושאר כבעל מוס

תשובה

שהיה מותר והיה בעל מוס ושניטול נעשה שלם וזה אמרו שהתלך לפני והיה תמים פי' לא תחשוב שהי' שלם ונעשית בעל מוס כן אלא עכשו ארת תמים וז"ל לחלמה פירוש שלם בגופו ובלגו"ז שנו כמו והתלמיני והחייני

אשר

על תרשים נראה לי לפי שהתרשים הוא הסוככים כמו שפירשונו על דיו גלילי וכן היא השמים מנולאמים בתרשים הם מסוככים והסוככים הוא הנתן יותר מאשר שכלל העולמות וכתבי באשר בחשתי כי אשרוני בגוף לזה היה מפותח על תרשים

יוסף

על שזהם הטעם כמו שכתבתי למעלה וז"ל שלפי שאמרו חז"ל והאלהים יבקש את ערף שיעקב כרף ממשו ואמר זאת עשו שנאמי וואוב את יעקב הכל מקין יושע ה' אל הכל הבקר מהארי והכבש והאזב ארס כי יקריב מבד קרבן לא יכנס בבהמ"ק הרוחף אלא הברדף היונים והתורים מהכן לא יכנס בבהמ"ק אלא תורים ובני יונה וכן יוסף הדרף מחזיו לכה ויחי ה' את יוסף לזה הוא על שזהם ועוד לפי שכתוב ביוסף אחד מלאתיות השם עדות ביוסף שמו לזה ויחי ה' את יוסף ולכן הוא על שזהם שהם ארס בהפך לאתיות

בנימין

על יספה כמזכר ועוד ליל שלפי שנתנה ירוקה ושחורה ואדומה ויש שגמלימין אותו גונו עשה ארום ומיד ירוק ומיד ארום והוא שגמל' אים לו דגנה על אותה הנושה והלב נחלש והולך הים לחזקו ושאר ירוק ומיד רעה להנכס ויואל להנכס והוא ארום וכן בנימין רעה להנכס על אחיו והיה פניו אדומות ואח"כ

מדרש תלפיות אות א ענף אשור

רח

לבו נחלש על יוסף ונחפזו פניו לירקון ואח"כ שלא יכול להנמק בעבור חסרתו נשאלו פניו שחורים על מכירת אחיו כו"ל .

יהושע

שביעין לא גילה לאביו וכן ראונו לפי שאמר לא ימנע אם כונת הש"ת שיועד ליעקב מכירת יוסף או לא אם כונתו שיעד הקב"ה עליו יגלה לו ואם כונת הש"ת שלא יודע ליעקב איך אעשה הפך כונת הש"ת לגלותו .

אמה

כבר פירשתי בחיבור על התורה על זה ועתה הוספתי נוסף ספיר ויהלום ואזכור ג"כ כאן קלת ממנה שפירשתי שם מעורב עם התוספת והיו לאחדים בדרך ובתנאי בקלור נמרץ .

ראובן

מפותח על רובין בניות בלבו הרובין סגולת הדודאים שאל שוחקים ומוגינין אותו במחלל ממעברת דמ' ולכן להורות על לזקות ראונו וזכותו שגרם עם הדודאים שיעבדו של יששכר ניתן על אבן רובין סגולתו להתעבר כדי שיהיה זכותו לזכרון לפני ה' .

עוד

נראה שכיון שיש גם סגולת הרובין שמועיל לנשף המקשה לילד שאם נמנינים אותו על האשה המקשה לילד מיד תלך לכן היה מפותח על רובין להיות זכותו לפני ה' שהליל לכן המקשה לילד דהיינו יוסף דכתיב בלמו ותקש בלדתה עוד יש לפרש לראובן היה בעל תשובה תמיד בשקו ובתעניותו כדו"ל . התעניתו ממנע חלבו ודמנו על אדם לכן מפותח על אורח לרמוז על מעלתו שבתעניותו מיעט דמ' .

עוד

נראה על פי חז"ל שחטאו של ראונו היה שהיה מוספק בדבר הלכה ואירע הדבר שבה לשלול לאביו בנות היוצו ובעלו מפריה ורביה ונשמות מנשה ואפרים כבר ירדו למטה וליכנס בנות העיפות וכיון שנמנעו מתאחרו כל למטה וכלו בבני יוסף הם מנשה ואפרים ולכן אמר יעקב על מנשה ואפרים כראובן ושמעון יהיו לי ע"כ מנאל שאב"פ שראובן חטא בשוגג והוא לשם שמים נתכוון לנאל אלל אביו שיתר לו ספקו עם כל זה עשה תשובה כבמנין מתוך שהחמיר על עצמו לכן היה מפותח על אדם סגולתו גם להטיב כמדובר לרמוז כיון שהרבה בתשובה נחשב כאלו נתעברו מאות' הנשמו' בנאות הלילה ולא יטול העיבור .

שמעון

היה מפותח בחימו' ראלדה וכתבו הבעינים סגולתה להרחיק הזנות שהיה אבן קנאות מחד בענין הזנות שאם תהיה האבן הזאת על אשה ותננה האבן ולכן נראה שהיה שמעון מפותח בה להיות זכותו לזכרון לפני ה' שנתלבש בקנאה בענין שם והרגם על עיני הזנות ובפרט היות שמעון בנמת הגבורה כליו אחיו כמו שהובא בפרדס בשער הכנינים וכן בראות' מעשה זנות נתלבשו בגבורה והרגו ארסם וצננו זמרי ונשאו אותו מעשה נתעברו פנחס שהוא מלוי ונתלבש בגבורה והרגו לתבוע כבוד שמעון שקינה על הזנות שבשם ואין לא חסם זמרי משפט שמעון כמעשה אבותיו דהיינו שמעון שאמר נפשו על הזנות .

קרי

היה מפותח על אהבה והוא קרובו"ק וסגול' שמחכימת פתי והיא אבן מאירה מחד כמו שכתיב רבינו בחיי ז"ל ונראה שיתן ללוי על שנתחכם ולא תעבר במעשה העגל כי אין ראוי להתקרא חים כיון וחכם כי הוא ההולך בדרכיו יתברך ולכן היה מפותח בלבן זו לעלות זכותו לזכרון לפני ה' שנתחכם ולא היה אחר המסיתים במעשה העגל כמדובר וכסם שאבן הזאת מאירה עד מחר כך האיר אח"כ בכל ישראל ועשה נקמה בעושי העגל ובאופן אחר קנה כדו"ל לא עשו ישראל את העגל ולא התמיד להם עריות והנה לוי קימה על הזנות שבשם והרג בהם ועתה נתחכם שאם יתעבר ויסתם במעשה העגל דהיינו להתיר עריות היה חיוב יותר מכל השבטים כיון שהוא מתחלה קינה על הזנות והרג נפשות הרבה לכן לרמוז שנתחכם לבקש אופנים להרחיק עליו מן החטא לכן ניתן על אבן סגולתה מחכימת פתי וכו' .

יהודה

על אבן ששמה זמורה וירוקה וקולתה שהטוה ארסה אביביו הופכים לו עורף והיה מפותח על אבן זו לעלות זכותו לזכרון לפני ה' שהיה מלך וקיים דיני מלכות דכתיב במלך שום תשים עולך מלך שתהא חימתו עליך שהמלך לריך שיעיל חימה ואל יבזה עלמו יאודה אמר במעשה תמר תקח לה פן נהיה לבו כד' שלא לנעת עלמו ומהיה חימתו ואלסם יאסו

לו עורף לברוח בהחבא מפני חימתו . עוד נראה כדו"ל עמד יהודה ושרף העגלות ששלח פריעה על שהיה ע"ז חקוק עליהן וגו' ידוע שבע"ז כתיב וסם בסתר שהעובד ע"ז הופך פניו מהקב"ה וכמו שמתאר עלמו ממנו לכן מדה כנגד מדה ויתן ליאודה אבן סגולתה שאביביו הופכים לו עורף לעלות לזכרון שהיה למוד לאבד מי שהופך פניו מהקב"ה ומסתיר עלמו לעבוד ע"ז .

יששכר

היה על ספירה והוא אבן הספיר והלוחות היו של ספיריונו וסגולת האבן עשויה להאיר העינים כמו שכתיב רבינו בחיי ז"ל כל הנושא אותה מוכדין אותו כמו שכתיב במתארי' קארו ז"ל ונראה שהיה יששכר מפותח בלבן זה לפי שיסבר היה עוד שיהי מעניינו עסקת בתורה כעוד שזולנו עסק בפרקמית' ויששכר עסק בתורה יומם ולילה לכן היה מפותח בלבן זו לעלות לזכרון לפני ה' שמתיד האיר עיניו על התורה שמה עיניו מהכשיה והתורה נקראת מאור עינים שנקראת אור שנאמר ותורה אור וכפי סגולת דהאר שיש בה שהטוה אותה מוכדין לו בה לרמוז על מעלת יששכר שאע"פ אבן תורה היה מוכד את כלם ולא נתגאה בתורתו ולרמוז לזה היה מפותח בלבן הגורם כבוד לרמוז שיסשכר היה נותן כבוד לכלם .

זבולון

על פירלה וסגולתה שמינה סינה על האדם כמו שכתב רבינו בחיי ז"ל וזולנו היה מפותח על פירלה לעלות לזכרון לפני ה' שאע"פ שהיה לו מקום לחלו ולשמות ולשין על שהיה עשיר עם כל זה הוא לא בן עשה אך עיניו פקוחות לרוך בנאות בימים כדי להספיק גם מזוותיו של יששכר כדי שיעסק בתורה גם הפירלה הוא גדלה צים לכן חקק עליה זכר שיהי יורד ימים להספיק מזוותיו של יששכר שיעסק בתורה כמדובר .

דן

היה על אבן הלשם והיא אבן שיש בו זורת פלרוף אדם ופניו הפוכות כמו שכתיב רבינו בחיי ז"ל .

ונראה

לי שהיה מפותח בלשם לזכרון זכותו לפני המקום שכתוב בדן דן ידיו עמו והדיין לריך שלא יכיר פנים דכתיב לא תכירו פנים במשפט לכן לרמוז שלא הכיר פנים ועולם הפך פניו מבעלי ידיו .

נפתלי

היה על אבן העורקית וסגולת האבן הזאת שמושב' לאדם אל הרכב ומללחת אריות ובענין הרכיבה היה מפותח על אבן הזאת להיות זכרון זכותו לפני ה' שאף ע"פ שתאוחו של אדם אל הרכיבה כששבים לדרך פגמיו עם כל זה נפגלו שליחות מלוה היה רץ בגלגלו כדי למהר שליחותו שהיה קל המרוג' והע"פ שהיה מלמעט עם כל זה לא היה חושש ללגוד גופו בערך שייית המנוה כדו"ל נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר אל תקרי אמרי שפר אלא אמרי שפר שמייר והביה הסי' של מכירת הבכורה מנוגרים .

גרי

היה מפותח על קריש"עאל וסגולת האבן הזאת שחוק את הלב זכותו למלחמה והיה מפתח על אבן זו לעלו' זכרון לפני ה' תמיד על שהיה לוחם מלחמות השם להקם מעובדי פסל דכתיב גד גדוד יגדונו ששבע גד מתעסקים במלחמה והיה מחזיק לב הלוחמי' ולמר אל תיראו כי ה' אליהם הוא הגללה לכם לא כחומות העולם שצאים בצור בשר ודם .

עוד

נראה כתב בספר משפטי העולם דמול לך חס ולא והוא הטוב שבמזלות והיא יורד חיים ותוספת עושה ופריה ורביה ודברי לך ויושר וזאתו הקימו והדיינים והעושים והחסיד סוכה"ב' והלדיקים ובלחון האבן הנקרא יקוע הלבו והספיר והטובה והבדולה וכל אבן לבנה ע"כ באופן שפרק"ש"עאל שכן אבן הוא בעל לך אבן שמפותח שם גד לזכור לזכותו ומעלתו שאע"פ שהיה קשה הלב כעובד הלוחמים זה היה דוקא לזכור אביביו השם אבן במשפטי היינין היה חכם ישר חסיד נדיב ועניו כאשר מורה לנו לך שאבן הקרישה בחלקו היה על תריס' והתריס' שם שמו וסגולתו לעלל המלך והיה מפותח אשר בלבן זו לעלות זכרון זכותו לפני ה' שהיה מתעסק בנטיעת התמים ומרבה בשמן דראמרי'ן בזמן' ממנות וכו' והיה מפרסם בזה שבת מעלת ארץ ישראל כמו שדרשו על פסוק מלאך שמי' לחמו .

יוסף

על שהם וסגולת האבן הזאת לתת חן לאדם בעיני כל אולי וסיס

מדרש תלפיות את א ענף אפור

מחשבות על שמעון שהוא גורם חליה לכן ניתן על אבן שסגולתה לנגד הזנות והיא מנקרת כמדובר שהקר שונה זמנה כדו"ל אחאב מזנון היה וגוי לבעד עליו שהוא לדיק גמור

קרי היה על ברקת היא אבן טובה הדומה לזכוכי הטובה והבהירה הנקראת קרישטאלו נוטה לירקות חלוט דומה לקרע הזכיר כשאין בו עבדים והאבן הזו יורד לארץ עם המטר מתוך הענן עם הזיקים והזבקים וברק' האבן זו כמו לורת כוכב מתנועע ונקראת בשלון הקודש ברקת על שם שפיה יורד לארץ עם הזבקים ומתנה האבן הזאת ללוי לכבוד ולגדולה להיות כי הם לומדים משפטי השם ותורתו לישראל דכתיב יורו משפטך ליעקב וגורתך לישראל והתורה ג"כ ניתנה בקולות וברקים דכתיב ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר ויאלץ דברי תורה מתוך האש דכתיב את הדברים האלה דבר ה' אל כל בקולכם צרה מתוך האש

אמ"ה נ"ל שהיה לוי מפותח על אבן זו בהיות בו לורת כוכב מתנועע לעלות זכותו לפני ה' שלא כשתתקב במעשה העגל שכונו לעשותו מהניב לפניהם על כל המזלות כמו שפירשו חז"ל וטבע לוי נתחכם שאין לעבוד לשום כוכב או מזל או דבר העשוי ע"ש חכמת המזלות כי לכלם יש מניי ראשון שהוא הקב"ה ולו דוקא חייבית לעבוד

יהודה היה מפותח על הנוסף הנקרא קארבוניקאל דומה לאש המולא בפחם הנוצר והמחיק או נקראת כן על שם שהאש לא ישלש בו ובמראה לבו לרד שידמה כמו שיעלה עשן ממנו ושאחרי כן לרד שיראה עלמו כמו שיהיה ללול ובעוד בלבת אש ללולה וצבעו שחור ונגד האש או השמש יתקו יותר ובשומר אותו במקום שלא ישלש החויר הבורר בצופע הוא ללוב האשונה ובמקום מגולה ונגד השמש ידמה לאש דכתיב ויחלמו שוללות ממנו ולולות הרבה והוא המנובחר שכלכל לפי שיש מנפק מיניו הרבה וסגולתו שיעיל למרה לשחורה והראנה והשוטף אות' מנלח במלחמה לכל אויביו ולכן ניתן ליהודה מנפי שהיה גדול מכל אחיו במעלה כאבן זו שהיא מעולה מכל היהודים ועבות ושלכן היה משפט המעולה דכתיב לא יסור בנט מיהודה ומפני שהשחרו פניו בראותו שגלה טיאל לבב יעקב אביו כאשר לא מנלח יוסף ועמד יהודה בספק זה עד כי שמע אביו דבריו אותו מנרפק בני עליה וגם הוזהרו פני' כששלה לו תמר ולומר הכר נד' ועוד יאות לו הנוסף מפני היראה שמתה אשתו וסתי בניו בחייו ואל לרד בעבור זה לתחמם דכתיב וימחם יהודה וסוף סוף מפני שהיה גובר על אויביו במלחמה דכתיב ידך בעורף אויביך ובודד אומר ואכרתה את אויביך מפניך

אמ"ה נ"ל שהיה יהודה על נוסף לפי שבמעשה תמר נראה הדבר זה וחסף הדבר כעשן צפני העולם אמנם לפני המקום היה הדבר ללול וזכיר כלל ללולה וכדו"ל יתחם בת קול ואמרה ממנו יאלו כבזאים וגוי כנוסף זה שבהבטה ראשונה ידמה כמו שיעלה עשן ממנו ואחרי כן יראה עלמו ללול ובעוד ללולה ומבטק עד מחד אפילו נגד השמש שם כשנתפרסם שמה' יאלץ הדבר גבר על אויביו המדברים עליו עושה כנוסף זה שהבושם אותו ילל מכל אויביו וכוון

יששכר היה מפותח על ספיר והוא הספירה דומה לבהירות הקרע הן והספירה הטוב יש בקרבנו כמו ענן כהי' ויש מהם שיש בקרבים עננים דומים ללבע והתלח עד שידמו ללבתת הגפירות כשיתחילו להיות בו האש וסולת האבן הזאת הם רבות כמו לשמור בריאות בעינים וכל הגוף ותועיל ג"כ לנפש עד שתיטהר כטובה תמיד ומוכנת לעבודת השם ולהגם בתורתו ובמלכותו ותועיל לרדיפת השלום והמונחה ולכן ניתנה ליששכר לפי שהיו גדולים בחכמת התורה ויושבים צבית המורה תמיד דכתיב ויששכר באהליה וכתוב ומנבי יששכר יודעי דברי לעיתים והעק אלר בתוך הספירים הוא הענן אשר עמו ניתנה הבורה דכתיב ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר והענן לא היה בהיר דכתיב וערפל תחת רגליו ועוד נתן הספירה ליששכר מפני שפוחת התורה הם סנפיריות היו ובזמן תורה כתיב ויסחת רגליו כמעשה לבנת הספיר ועלם צעלי המורה היא לרורה בצלור המים תחת כפת הכבוד שכתוב בו באבן ספיר המורה דמות כפת וגם מנות התורה הם מלירות עינים דכתיב מלוא היבדא מחירת עינים

והיה מפותח זה יוסף לעלות זכרון זכותו לפני ה' שאנ"ש כשהיה יוסף יפה עינים וטוב מראה משה חן ורואיו כל רואיו חן המלירות ובפרט אשת פוטיפר אשת מרואים אותו עכ"ל לא הנה אבן עד שלעתיד דיין לרשעים עם יוסף על שהיה לו מקום לחנוח מלך חן ועכ"ל לא חטא ארצה היה עניו חכם לדיק וחסיד ועדות יש בצבני שהיא טובה שהיא בצול לקד שמורה לבן יוסף וחכמ"ם ועטוה וחסידות כזכור עליה גבוי נד'

בנימין היה על יספה והיא אבן בכמה גוונים וסגולתה לעגור הדם לבח לענין נקדים מאמר חז"ל שכל לדיק שמת מחווכה עם אלה"ר לומר שגרם לו למות ואדם הראשון משיב אמריו שהוא חטא חטא אחד ואין כל לדיק וליק של איש בידו כמה חטאים ע"כ ורואיו לשום לב דגם החטאים הנעלמים צד כל לדיק הוא גרם להם על שהוליא יר הרע בגלגלם כחכילי הפרי

אמנם נ"ל סוגת אדם הראשון בזה לומר שאינו מתמיה עליו בחיותו חטא שחטא אפי"ם שגרם מה שגרם כיון שמתחלה לא ידע מה החטא גורם אל הבלאיס אחריו כשבלים כמזוהרים עליהם נופל התמיה אף מנלח בידם אפי"ם חטא קל כיון שידעו טיבו החטא מה גורם וכיון שחכ"ו חטאו בזדאי שגם אם אז היו במקומו בלחוט אוי מאלילת העץ בזדאי שהיו עוברים על הלוי ובהיות כן אינו מהתמיה והתערומת עליו על שחטא וגבון' והנה ידוע מאמר חז"ל שבנימין מת בנפשו של נחש כי לא היה בידו חטא כלל ועיקר ולכן לעלות זכרון זכותו לפני ה' היה מפותח על יספה ר"ל יש פה כדו"ל לומר לבנימין יש פה להתווכח עם אדם הראשון להשיב כמשיב לכל לדיק כי לא יש בבנימין שום חטא כלל על דרך אחר כיון שבנימין לא חטא כלל יש לו פה לדבר לפני המקום על רצויו הסבר והתענוגים הנעלמים הרי בעבור הגשוי' האמיתי פירשתי לך אף היה בזה לעלות זכרון זכותו כל שבת וטבע אך כפי סגולת האבן שהוא מעלת את הדם יש לפרש יוסף מפותח על יספה לרמוז על דקויות של בנימין שאחר שנמלא יוסף אחיו וטועד שהם מכרוהו לא שפק דמם אח"כ לומר להם מדוע ככה עשיתם לחייך שפק וזה יוספה יש פה וזאת וסגולת האבן מורה ששחק כדי לעגור' הדם בנזף אחיו כי המכילת שפק דמים הוא יש חסידות גדול מזה על כן יעלו זכרון י"ב שבטי יה לפני המקום לבנין על עמו ישראל אמן ואמן נלח סלה ועד

ובספר שלטי הגבורים להחכם

השלם אברהם הרופא ז"ל

הארץ למעניו בסגולת האבנים ומליא.ת.ס ומקום מנחב' בחר היעב ואני המאכיל לקטמי דבריו בקליר נמרץ מדף מ"ה עד דף ע"א :

ראובן היה מפותח על אודם והיא אבן הדומה דומה לבשר אדם דמו

אמ"ה אדם חסר כתיב אופיות אדם לומר שדומה גוונו לבשר האדם ויתנה האבן הזאת לראובן על שנתמעט בשרו ודמו כשנתמיתו כשכלכל יועי אביו והוא סימן שקבל השם את משותפו ומנח את עונו :

שמעון היה על פטרה והיא אבן ירוקה ובה מכוז דכתיב לא יערכנה פטרת כוח עם מלחץ הזאת שתי מינים והאבן הזאת בטבעה לפעמים תגדל בכמות גופה הרבה מחד והיא בטבעה מנגד תחת המשגל והיא נקרת מחד בסגולתו ואם משוינים האבן זו בניים רותמים מיד ילנו המים והיה מפותח שמעון על אבן זו על חטא שנתעו עם צנות מואב ומדין וחמל השם עליו והאבן הזאת כמו סיגור ילמד עליו זכות וילקן גופו ולדמו עד שלא יהיה כל כך לחוט אחרי היזמה

אמ"ה נ"ל בחופן אחר כיון ששכטו של שמעון חטא בזות אפסר שיעלה על הדעת לומר זקוק וקורא לחוירא אעיקרא קאי אפסר שיד שמעון היה ענון ענן צית או נתחשה על גנות מאחר שיוסף אלר תולין עיניהם בבנות הארץ ובשבוט מנלח זנות יששכר

עניים ועוד מפני שישכר היה אוהב מנוחת התורה וסובל עולה בשמחה כדכתיב וירא מנוחה כי טוב ויהי למנוע עובד היותו בחר להיות עבד לה' ולתורתו *

אמ"ה

נ"ל שהיה ישכר על סאפירה בהיותו ישכר עוסק בתורה תמיד ומדיר התלמיד חכם מלעגד לומר מי יודע אהבהבתי הלימוד על צדויו או לא או אם חסרתי בדברתי דבר שלא קיימתי או חס פגמתי בזהה דבר או עברתי עליה בצונג ואם מקרב בעלמנו איזה חזק שם בן ימינו מנאזבים והדלגה לא סרה מנאזבים ומתמיד הוא דורג על חטא של אחרי: והדלגה עמונה בקרבו כאבן זו שיש בקרבה כמו עגן כהוי ועוד רומז על חסידותו שאע"פ שהיה תמיד בלימודו לא היה מחזיק עובה לעלמו רק תמיד הדלגה בקרבו כאומרו מה עשיתי ומה קיימתי כפי החיוב המוטל עלי לעבודת בוראוי ועוד רומז שהיה זמן בלבו של ישכר איך לא היה מקיים יגיע כפיך כי תאכל כענן זו שהוא בתוך אבני דהיינו הספירה כמדובר *

זבוקין

היה על יהלום הוא על דיאמנטיה והוא בעמלה רבה בכל חפצי האדם והוא מעולה בחשיבותו על כל שאר האבנים הטובים והיהלום רבו הימים והשנים כי לא הכירו אותו כי אם מלכים מועטים מימי קדם ונמלא במקום שנמלא הזכות לבנה שנקרא קפיטאליו הוא כמעט ממנו או קרוב לו ומיני היהלום הם ששה ואמי המינים הם קדים עד מאד ודוחפים לאחור הפטיש המכה גם ונכבשה ילנחו חמימות האש ולא יתנו בו בשום פנים לעולם ובלשון הקודש נקרא יהלום מפני שהוא רומם וסובר כל האבנים טובות וטובק ומשבר בפרט הברזל והוא מגורם הולם פסע שהוא לשון שבירה וסגולה הדיאמנטי הם אלו הנושאו על זרוע השמאלי בפרט ילח האויבים והענקים הגדולים והגבורים והחות הרעות ויטיל להם והסחר והפחד וההרתעה וטוב למי שמבקש הילום ורוך אחריו וייעיל ל"ב להעשיר ויתן הילום לזבולון הואיל כי כל בני שבטו היו מאריכים ימים ולא היו יראים מהדברים המחלפים דומים היהלום שהיה זמן רב ולא ימות עד ערן ועדתי ופלג עדן מפני שהדירים על חוף הים יאריבו ימים שם יותם המדברים בהרים שהם על הגהרות והמים המתוקים עוד יתן היהלום לזבולון מפני שהיה עשיר שני שמות כדאמר שסגולה להעשיר זבולון עשיר מופלג משני שמות כמדובר האחד מפני ששפע ימים יקו כמו ששופע כל העומרים על חוף הים שביצרו בעריהם יורדי הים בלחיות חפלים רצים כסף וזהב וכלים כמו שאמר יוחקאל על עיר אור (סי' כ"ח) והאחד מפני עמוני חול היינו מפני הזכות לבנה והדיאמנטי שנמלאו בהרים שבגבולו וחולו לו הרים דיאמנטי יכולה הרבה מאד עד שיעשו מהם פרקמטיא מנו"י של רב תועלת ועוד יתן היהלום לזבולון מפני ששבטו היה מללוח בפרקמטיא הנה יש מהדברים שהם לא יתכרו תכף ומיד תביע נזק בעלים כי יפסלו או יזלו אכל הפרקמטיא של זבולון לא היה כן כי בלמנת גם כי בלמנת ברבותו זמן רב לא היה נכסדת ולא תפחות ממנה בשויה דבר אך תרבה שברה בעבור תולדות שילדו לו מקרבה וממנעיה וילאו לאור העולם מוך הזמן שמת"י תחת ידו כמו ששופע הדיאמנטיה טובים דע שהדיאמנטי הטובים גם כן נמרו וחולקו מולידים בזמן מהמנים אבנים אחרים כדמותם כללמם למיניהם ומי שיביע בה יכיר כי הם כמו בני עממיים להן תולדות וזכאים מורטם ומרחם ממש לא זולת *

ואם

נ"ל אהנו להתפלסף כאמר כי הכת הוא הדיאמנטי הגמון בצבנים שמתה מתת השם אשר בללו הם מולידים בדומה יחליף גמור ומוחלט טבע האור הכך המוקף להם וישנה אותו שמיני נגלה ותקף עד שיהווה למים נקרשים כקרח הגורא אחרי כן ככה האלטי המוטבע בצבנים טבובות ההם יתהפכו ויתקשו המים עד שיהיו לדיאמנטי טובים למיניהם *

וגם

הנוסם גם יושפע באיליות נפלא מאתו יתברך וינח בקרבתו ונכבטם בחוקה ובאמון רב ואבן הנקרא כים"דתי היא הרה ואם יקשו בה יכירו כי יש אבן אחרת בקרבה והיא יולדת אותה במשך שלשה חדשים *

אמ"ה

נ"ל שבולון היה מפותח בהלום הוא לשון מלכות כדכתיב ה' הביאותי עד הילום אין הילום אלא מלכות והלוהוא

לשון הילום וכיון שהתלמיד חכם נקראו מלכים דכתיב כי מלכים ימלכו מאן מלכי רבנן שאלו האומר שזבולון שעסק בפרקמטיא לא נכנס לבלל זו ח"ו לכן יתן על הילום שהוא לשון הילום דהיינו מלכות לומר דכיון שהתעסקו בפרקמטיא היה כדי שישכר יעסוק בתורה שם לו יתן שם מלכות כישכר עלמו וכאם שהדיאמנטי הוא קשה עד שדוק אחרו הפטיש המכה בו כך זבולון לעולם היה לבו שלם במה שהיה זו ומפרנס לישכר על לבו ולח נכנס בו סוס חרשף אף ע"פ שהיה מסתכן בעלמו לון לישכר כמדובר *

דן

היה מפותח על לשם והוא אבן יקרה וחשובה ובאבן זו יש שני מינים אחד גרוע ואי משוה ויש לה לבע ירוק והאך כעשבים הרעובים נקרא בלעז וירי זה המין הגרוע והמין המובחר ויש לבנה שלו דמות מראה לבן כחלו הוא כלמות שני אריות והחוליות ויש נכבשה פלא גדול שהאיש הנושא אותה אם יחלה למות תשך האבן הזאת ופניה זיוה והדרה ממנה כאלה המתאבלי על צבלי כשנפטר מן העולם וינטל הוא תוארה ותפארתה ממנה ובבא האבן הזאת ציד בעל שני מחזיר לאיה ולהדרה כחמלת ברייתה בצופם שמונה ארבע סגנת המתקרים הרעים ערים בואם אלו *

אמ"ה

אפשר שהצבנים האלו היו לחברי איוב אבן על שם כל אחד מהם וצבנני מנמקרים הרעים לאחד מהם היה מחשך האבן על צבלה בעטבה ומשם היו יודעים מה היה מגיע לכל אחד מהם אף ע"פ שהיו מרוחקים זה מזה והאפשר לרומם חז"ל כמרים היו להם היינו אלו האבנים שהיה להם על צבנים כדמות כמרים מנשפה ידי אמון *

נהזור

לענין יש ג"כ סגולה לאבן זו לאמון ולחוק את הלב החלוח ולהעיר הדיגלה והלרבות השמחה ולשומר צריאות הניצנים ולעשות שהאי' המשתמט בה בכל אשר יעשה ילוח ומן הלש' לנקפסר עליו אם יהיה זכאי ולרקי במעשיו הואיל כי דן נכבטו כאבן הלשם והואבת צבלים הרבה כן דן פסע אהב השם פסע אחרי הצבלים ופסע חוזר להקב"ה עוד יתנהג לון האבן הזאת הנקראת על שם העיר לשם שקראוה כן כשם דן צבנים גם עלתה בחלקו מפני שנמשל דן לארי כדכתיב דן גור אריה והעיר לשם שמה מלפנים ליש כדכתיב ואולם לוח שם העיר לראשונה והלשם הוא הארי כדכתיב לביא וליש מהם (ישעיהו ל') עוד יתנהג אבן זו לרן מפני שאבן זאת נרמית לשני הארי הנמשל לו דן ויכונה הארי בדבר הדומה לעינו יותם מכל הבוק מפני שני הארי הם סבת גבורתו ואירע שהארי צה אלל רועה א' לעורפו ותכף השליך הרועה הבגד שעליו על ראש הארי וכשה עיניו ויטול ממנו כנקל כי בחמימות עיניו חסיר כמו ויקשרו בחצלים עוד יתן לרן האבן הזאת לשומר עיני השופט הבא ממנו דכתיב דן דין עמו כחמד שבטי ישראל והוא שמשון שלא יזנה אחר עיניו וכיון שלך אחר עיניו שאל' כי הוא יראה וקבל בעיניו שנקרו לפתים את עיניו ולא נעדר מנוח"ב *

אמ"ה

היה דן מפותח על אבן זו להעיר על חסידותו שאע"פ שמשכנעו עבדו ע"פ הדין בחטאו והרבה תשובה והסיר מעליו עדי הירו ותפטרנו כדרך הצבים המריצים בעיניו עד שמתקבל השוכותו וחזר לקדמותו זיוו והדרו דגדולים צבלי תשובה כאבן הלשם שאע"פ שמתשך חזרות לוותרה כן שפנן דן המשך עלמו בעיניו וחזר וחרה דהן אמת שחטפ בספל מיהא אלמנס נחחרט ועשה תשוב' ולרמוז על זה יתן על אבן האבן כמדובר *

נפתלי

היה על שבו והוא אבן הדומה כמעט לפרח שהוא הנקרא צבס יאצ"ניו כאבן השבו שקוראים אותה יאצ"ניו הוא משותף מלכב והכב ולכב הירוק כעשב ויש באבן זה שלשה מינין ואם יהיה האור זךגס הוא יאיר היטב ויראה לנו פנים לבבות ושחוקות ואם יהיה האור משונן גם הוא יתשך ויתמעט קלפת ציורו והודו עד שבדבר הזה ככיר ונדע שהגולת היאצ"ניו יושפעו עליו מן השמים והוא אבן קשה בעכשו וסגולת אבן זו דהיינו השבו היינו הקרירות והלינון כי הוא מקרר ומלנן הבוק ומביא צינה ומנחה ושמחה על העטאוי ויטיל ללב וישאור האדם מכל רע בזה המנפס ושטיי האור אם יתלוה על האור ויגע הבשר יורד על החוש במקום מושב הלב והוא אור להעשיר וימצי' לגוש' אותו חן וחסד ורחמים בעיני כל רואיו וייעיל

מדרש תלפיות את א ענה אפור

לחמה ולהשכל והנה עם האבן הוא בלשונו הקדוש שבו על עם
 הטיבה והמנוחה משלון לכן קראתי לזאת רבה הם שבר (שיטה ג')
 וייתה האבן הזאת לנפלי מפני שהוא חכם ובעל מליצה כדכתיב
 הנותן אמרי שפר שהיה עשיר וטלו וסקט ושמה כדכתיב נפלי שבע
 רטן ומלא ברכת ה' על כן השבו היה ראוי בלי ספק לעלות לעורלו
 בלפני השם.

אמיה

ג'ל שיתן אבן זו לנפלי לפי שנתפלי היה כחילה
 שלוחה להלך ממקור למקום וסגולתו לתת לעולם אמרי
 שפר ושלל להוליך מפיו בשורה רעה כלבן זאת דהיינו שבו סגולתה
 להגין מהמגפה ושיטי האויר הרע לכל ישמע על האדם בשורה
 רעה לומר פלוגי יניג או יזיק מעטי האויר אלא ישמע עליו מעתה
 ושמה'.

גד

היה מפותח על חלמה ומי שמוטף האבן הזאת עליו מביאו
 ליו דלגה ופחר ורעה וירבה החלומות המבהילים והקטנות
 והמריבות והאלחמות ועל כן נקרא בלשונו הקדוש חלמה על החלומות
 המביאו על הטמא אותו וכן כחב רייק בשורש חלם שהאבן חלמה
 נקרא כן על שם החלומות וימנה האבן זאת לגד מפני שהיה לעולם
 עורר במחלמות כדכתיב גד גדוד יגודו היינו גדודים יגודו ממנו
 שיעברו עם הארים למלחמה כל חלון עד שכבש' הארץ גם בני גד
 היו דלוגים ממנו על מיתת משה רבינו' וכלמה נפסח לחסות מתת
 אל קבורת בחיר השם כאשר הפיד הכתוב כי שם חלקת מחוקק ספון
 וסגולת החלומות המתמידות והלחמנות החוקות אין ספק שיבא גם כן
 על האדם הערוד והיפק ויבנה חלומות מבהילים החיזומות של פחד ורעה
 על דרך רעיון על משכב סלקו וזכות האבן הזאת המוכרת עוררות
 שנטו ודלגת בניו לפני השם יזכה כי די ירחיב ה' את לבו מרוב שלום
 וגם ירחיב את גבולו עד שישקוע על כר מרחב שמה טובו לב וישקוט
 מתאויבים בלי עמל ויבנה ויעלה לפני ה' כשיפלו בידו בנקלה כמו
 ששמה הארי שיערוף זרוע וקדקדו בלעקו ויאכלו וישבע.

אמיה

היה גד מפתח כלבן חלמה שנותריקון את למה לזכור
 זכותו של גד שערב חלון לפני אחיהם עד שכבשה הארץ
 לפניהם כדכתיב ועבדך ועבדך יעברו כל חלון לכל לפני ה' במלחמה והוא
 כאומרם ואת ללרת יזל לעזור לחיות בעת לרה דלפי לא כל את למה
 על כן לרד' הכח בעת לחם.

אשר

היה מפותח על תרשים והוא לבע לבן חלום טובה מעט
 אל הבורר והוא רשע לשמן זית הללו והוא אבן רך
 הגשבר נקלה ודומה למימי הים וזוהו אבן אוחה קטיליתו וסגולתו
 המועיל לזכרי הגשמים לרבותם הלב והקורא השמורה ושהיא מנגד
 לסגול' ושהוא מנגד ומנבירה הרחות רעות ושהיא מחכים הפתחי' ונתן
 בס דעה וזינה והשכל וימנע החלומות הרעים וירפא הפחד והרעה
 והטשאו עליו אבן מולת חן צעירי כל רחיו ואם אדם שישתמש ממנו
 תמיד יליח בברקמטיה ויהיה ערום ופקח בעסקי העולם והנה נתן
 התרשים לאחד לפי שהוא היה מולת חן כדכתיב יהי רצוי אחיו. ועוד
 מפני שדמה התרשים לים וכאשר נאמר אשר יב לחוף ימים ועל מפליו
 יסכון (אשפיה י) ואם מפני שדומה התרשים ללבע השמן זית טוב
 ובו כתיב ויובל שמן רגלו ועל שיהי צני בשטו חכמים כנראה באשה
 התקועות ויזכר וזכאה התכחה דשבע בן בכרי שאלמו חז"ל שהיא
 היתה שרה בת אשר וכן נראה מתרגום הקדוש יהונתן' עיוואל על
 פסוק וחס את שרית ששרה היתה רבת הימים שבתב ואם ברית
 אשר שרה אלחברת בשרית ריבון מלאכין ועלתה לנימא דערןבחיאלה
 מן בגלל דברת' ית יעקב דעד כדון יוסף קים ועוד בשבת השמן
 אמרו רבותי' ז"ל כל מה שהאב משבח הבן מפקח או כל מה שהוית
 משבח השמן מפקח.

אמיה

נראה לי שהיה מפתח חן תרשים שדומה לשמן זית
 הללו ומה זית עולה על כל המשקים כך אשר עולה על
 כל אחיו שנכנסת בתו בחיים חייתה בגן עדן ולכן לרמוז על מעלת
 אשר ניתן על אבן שגונו כאבן זית כל' עולה על כל אחיו כמדובר.
יוסף היה מפותח על שזהו הוא אישמי' אלה וגונו ולבט
 הירוק השלם וסגולתו שאלרה על העינים ויועיל בעיני
 הממיתים בו אם יתנו ממנו כמו שאמרה גרעני שעורה כתום על

שהיה לעפר דק למי שאכל סם המות יזיל החולה מהמות ואמרם שלם
 הכאשי' הרעים יצטו כמו ענה כלבן זאת על אישמי'אלרו הטוב ימקו
 עיניהם בחזורים ויהיה טוב אם יהיה תלוי בלזר או קבור בטבע'
 לשמור לאדם שלא יבא לרדי חולי הטפל ויש לו סגולה שאבן זאת מתנגד
 לבעול האשה ואם יהיה ביד האדם ששהוא בא עלי' יתפולמןרוב התנגדות
 שיש לו עם משכבי האשה ויועיל ל"ב לזכירה והוא טוב להפסיד והוא
 מלמד לשון האדם להלך עבר בחכמה להבין החידוש הנעלמות ושכמעט
 בא לרדי נבוא'.

וניתנה

האבן הזאת ליוסף מפני שהיו לו עינים טובים לראות
 ולהכיר והיה לו זכירה מעליה דכתיב וירא יוסף את
 אחיו וגו' ויזכור את חלומותיו וגם לא ראה לבא לבשלות זנות עם
 אשת פוטופיעה וגם היה חכם ובעל הלל נאה כנראה מפתרון חלום
 לפרעה שהשיב בהדרגה ובחכמה על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון
 כללם עליו רוח הקדש וידע מה שהיה עתיד לבא במצרה או ברוב הימים
 ברות מולתו כדכתיב אחרי הדעי' אליהם אורך את כל זאת וגו' והיה
 אדם סגולה ובעבורו דמותו העשיר כדכתיב ויבדך ה' בית האלף והוא
 ג"כ היה לו עושר נפלא שנאמר וילקט יוסף את כל הכסף וכלכל את כל
 בית אביו ואחיו.

אמיה

בהיות אמת שכל מי שאינו פונם בריתו מועיל זה להגין
 לאדם משאר עונות ואפי' אם שכל בשאר עונות זכות שלא
 פנס בריתו בתשובה קלה מספיק לו כדודע מחז"ל ולכן יוסף שלא
 פנס בריתו היה מפותח על לשם סגולת אבן זו להליל לאדם מכל
 עם הממתי' ששם סגולת שמירת הנבית מליל לאדם מכל עון וחסות
 הממיתים לאדם דלוי ערוד ממיית אלה החטא ממיית כדד"ל עיין
 בהקדמה הובא בספר לב אריה שכל עבירה ועבירה שעושה האדם
 בורא עין אחד למלאך המות וזהו שהוא מלא עינים ושעושה המלוה
 בורא עין ללד הקדושה ע"כ ולכן היה מפותח על שזהו סגולתו שמאיר
 את העינים שריון שיוסף-ל' פנס ברית הרבה במלות כדודע וזוהו האיר
 עינים ללד הקדושה.

בנימין

היה מפותח מן היספה ויש בנימין אבן זאת זכר ונקבה
 הוא אבן רבת הטבעים ויש מהן עשרה מינין וסגולת
 היספה הם אלה שימור לאדם שלא יתנו לו הסמים הממיתים והטשאו
 לא יחנק בשעירת המים והנחלים ובמנוע טוב לחולשת האיילומות טוב
 בסגולתו שעורר הדם הבא מהפה או מהחוטם או מהרחם והוא טוב
 להחיות ראות העינים ומכיר תמות המשלג הבלימי נכון ומזות כלדם ויועיל
 לאשה במקשה לדת וניתן אבן היספה לבנימין מפני הכח היוזר לבני
 לרזן לו לפי שם לפי שגבר את פיו הפתוח ולא הלשון את אחיו כלבן
 במכירת יוסף ועוד לזכור לו זכות אמו שילדה אותו חי והיא הלכה
 לעולמה בעת לרחה ולא הזיקה ולא התיחה אותו עמה ועוד להבין על
 שנטו פלגם בגבעה שאולי בזכות האבן הזאת שהיה בחשן והגין על הזימי'
 לא מתו השם ממות איש שסבו המדברה על סלע רמון ולא נכרת שבת
 א' שמישראל מכל וכל.

אמיה

היה בנימין מפותח על יספה שיש בנימו עשרה והוא רבת
 הטבעים לפי שבלגימיה היה לו עשרה גנים וכלל א' ואחד שם
 על שם הנזאורע ליוסף כאומר חז"ל כלבן זו שיש גוונים רבים מחולפות
 בשמותם וגם מסיר היספה האמת תמות המשלג הבלימי נכון ומזו כלדם
 גם בנימין לא הרבה בשום תאוה בלתי לאותה שהרי מת בעטיו של
 מנח כדד"ל.

אמיה

הנה כתבתי לך מלתא שבעמול בשמות השבטים החקוקי'
 בלפני השמן כפי דעת רבינו בעי' ז"ל ודעת מהר"י קארן ז"ל
 וכפי דעת שלטי הגבורים ובהיות שרבו הדעות בשמות האבנים זה אומר
 צכה זה אומר צכה הסדיר לפנים שמונתם כפי דעת אונקלוס ותרגום

מדרש

יהונתן בן עוויאל והירושלמי והמדרש רבה ו
 רבה סוף ב' עמודים כ"ל יזיל היו המורים עור אורם פורה
 וברקת על אודם היה כחוב אבריה יחק יעקב ראובן על
 פודה היה כחוב שמונון על ברקת היה כחוב לוי.

והטור

השני נוסף ספיר ויהלום על טוה היה כחוב יאודה על
 ספיר היה כחוב יששכר על יהלום היה כחוב זבולן.

והטור

השלישי היה כחוב יסחגר על יהלום היה כחוב דן על שט
 השם

היה כתוב נפתלי על אחלמה כתוב גד.

והטור הרביעי מרשים שהם יוספה על מרשים היה כתוב אשר על שהם היה כתוב יוסף על יוספה היה כתוב בנימין ושבטי ישרון.

תרגום חוקקום הנר סדרה קדמיה פסקון וירקון וברקן סדרה חד וסדרה תינחא אסמגרינדין שבזון וסבבולום סדרתא תליתאה קנברי טרקון ועין ועיגלא וסרי ד' כרוס ימא ובורלא ופענרי.

תרגום (יונתן בן עוזיאל) סדרה קמיתא סמוקת' ירקתא וברקתא סדרה חד ועליביו חקי' ומפרש שמנה תלתא שבטיא ראובן שמעון ולי וסוס סדרה תינחא איומורד וסנפיריון וכדורין ועליהן חוקק ומפרש תלתא שבטיא אירדה דן ופסלי וסוס סדרה תליתא קנברינן וטרקון ועין ועגל' ועליהן חקי' ומפרש שמה תלתא שבטיא גד ואשר ויששכר וסוס סדרה רביעאה כרוס ימא רבא וברליות תלא ומרגייתא אספונריון ועליהן חוקק ומפרש שמה תלתא שבטיא זבולון יוסף ובנימין.

הסדר שהיו כתובים מל החושן לדעת רבינו בחיי ז"ל והחוקקי ז"ל על אבן אודס ראובן א על פניה שמעון ב על ברקת לוי רהם על לשם דן ק קע על שבו נפתלי ב על אחלמה גד שבטי על מרשים אשר ישר על שהם יוסף וי' על יוספה בנימין מלא וכל האותיות עולות למנין שבטים וסתימ האותיות על שם המפורש הנמון בתוך החשן.

אמ"ה היו משלימים שם כל שבע משהה אותיות בשם האבות ושבטי ישרון כדי להשלים כל האותיות אלפא ביתא כדי שתמלא תשובה לכל שאל על שבעת השבטים כל היה אותיות **השקב** כדי להשלים אותיות ע"ב כנגד שם ע"ב כמדובר

אך ראוי לחקור דאם לזה באו אותיות האבות ושבטי ישרון היה ראוי שצטרף ו' מהטורים יכתבו אברהם יצחק ויעקב ושבטי ישרון ולמה לחלק האותיות בשבטים לא על חסם בודאי ולרבים אלו למודעי

ונראה שכל אות בא להעיד בא דקות וחסדות ומדת כל שבע ושבט

ונתחיה מראובן שהיה בו * לרמז על דקותו מה חלק ראש כל האותיות גם ראובן ראש לבעלי תשובה וכדור'ל אמר הקב"ה לראובן אתה פתחת בתשובה תחלה ואעפ"י שאם הראשון היה קדמו שתשובה קודם ראובן לא ראי זה כראי זה דתשובה אדם וקין וקין אתה שבתו ומראה שבה גזרת ונושם לא כן ראובן שהיה ראש לבעלי תשובה ממהבה כאלף זו ראש לכל האותיות **גם** בא לרמז מה * אחד והוא תשובו המושע ובו כלל תשובו המשובה דהיינו חלק גם בראובן כחיי ויהי מתיו מספר ולא שהיו מושעים ח"ו אלא אגשי' וסו'ס ורבו המעלה הבאים במספר בפי כל העולם שכל אנשי מעלי' מתוך חשיבותם ביום במספר לפי שעיני כל ישראל עליהם ואפילו שהיו לאלפים ולרבבות כשם שהאלף מעטות במניה דהיינו אחד אפ"י שקריאתי עולה לאלפים

יעוד בא האלף בשם ראובן לרמז דמה שכלל יועי אביו אינן דברים כפשוטו כי ראש המושע שבתים היה עסוק בדבר הלכה ונסתפק ובה לשאל מאביו ואירע הדבר שהיה שעת הזיווג וביטלו והוא לא ידע ולהעיד על זה יתן * לראובן שאותיות חלק רובה לומר ח"מת ל"מד פ"יך כדאיתא בלאתיות רבי עקיבא וגו' בלופן שהאלף בראובן מעיד שבה ללמד מאביו חמתות ההלכה כדי להוילא מפיו האמת

שמעון ב הגה יודע שבטיה נברא העולם וכדאיתא בלאתיות ר' עקיבא בלות ב' דבר אחר אמר הקב"ה בבית ברלתי את עולמי וכו' וירא' לי שצברא בבית לפי העולם לורת בית שיש בה שלשה דפנות וחלק אחד פרוץ בעולם זה שיש בו ג' דפנות וד' לפון פרוץ כדור'ל והנה הרחקת הזנות מקיים בנין העולם שהרי בדר שמואל מסכת הזנות נחשב העולם כדור'ל בנדרש פ' נח ולפי שהיו שטופים בזימה ניטחו מן העולם

ומעמי של דבר משום ששכאשיכיה בתחמינים או יש חיות לעולם

ומקיימו וכשיש זנות מסתלק על דרך ולא יראה כך ערות דבר ושב מאחר'ך וכוון שצדור המבול היה זנות כשאלקה השכינה מנייהם וחזר העולם לתו'

לכן הבית שהיא רומות לבנין העולם על תיקומו יתן בשם שמעון לבנין על דקותו כי הוא גרס בקיום העולם הרמז בלות בית בקנאה שקנא על הבלות בשכס ומתהבר עם יו אחיו בבית זה שממרו שיהי' וזמן נפשו בלכות וברעו ואת כל העיר לפי חרב. גם בית רומו על שני בתי מקדשות שיתרבו גם על היותו ושמעון שקנא על בזותו נחשב כאלו נבטו בנימו וקיים

לוי רה"ם הגה לורת ריש כזורת דם הקוס המקלחת מן הזרוע כמנהג בדרוש האותיות מוהר"ר חיים ללפול ז"ל עיין שם באור' והנה כיון שלוי החזיק זרועו לשפוך דמו של זמרי וסחבן ענמו חף שיספכו דמו דעל מנת כן נכנס פנחס דלתי מלוי כדור'ל ועל שקח רומתו בידו יתן לו במתנת הזרוע כדור'ל ולכן לרמז על דקותו על יתן ב' ר' וגם לוי לשון ראש שהיה פתח דהיינו לוי ראש לקלח' כדמציב בקנאו את קנלתי בתוש' **וגם** ריש לשון ירושה שיתן לו ירושה הזרוע והלחיי' והקיבה כדור'ל במדרש הזרוע על שם ויקח רומתו בידו והלחיים על שדבר לפני משה בידו הבועל הארמית קנלח' פונעים בו. והקיבה על שם ואל אשה בקיבתה וגם י' לו ירושה בבית שפיחם שהיא אליהו מ' מת' גם ריש זה שמו של הקב"ה כדאיתא בלאתיות ר' עקיבא על שם שהוא ראש לכל העולמות לכן יתן ללוי על שאלו שמתקב בתעשה העגל וידע והכיר שהקב"ה ראש לכל העולמות ואין שני לו

ומטעם זה יתן גם לו חות ד' רלחן ר' אלא שמו של הקב"ה שבו נברא העול' כלו שנאמר אלה תולדות השמים והארץ כהנבראם אל תקרי כהנבראם אלא בה' בראש עיין בלאתיות ר' עקיבא ולכן יתן ה' בלוי שהוא הכיר בזה ולא הסכי' יעשיית העגל' ועוד דורש שם אותיות ר' עקיבא על אות ה' אמר הקב"ה שמי אהיה במתת אמונה בראתי את העולם ובמדת אמונה אני מנהיגו וכו' ולכן יתן ה' בלוי לרמז ולהעיד על אמונתו בהקב"ה ולא עבר מ"ו כשצדור לעגל

ובדרשות במהר"ר חיים ללפול ז"ל כתב בלות ה' נברא העולם ור' פחזו למעלה רמזו שעתידין לעלות ע"כ ונראה שלכן יתן ויורדים לקבר ועוקן למעלה רמזו שעתידין לעלות ע"כ ונראה שלכן יתן ה' בלוי לרמז מעלתו ש"אל ממנו פיחם סוף כנגס כלל זה שפיחם דהיינו אליהו לוי מת' גם ה' במספרת חמשה כנגד חמשה דמי' עמלתי בלשה עין בדרשות הר"ר ח"א ז"ל ונראה שיתן ללוי שאלו שמתקב בעגל עשות אותו להחיר להם עריות כאומרם חז"ל ובענין עריו' לא שייך בהנות הדמים כי הכל מותר לדעתם. גם יתן ללוי אות מ' כדאיתא בלאתיות ר' עקיבא מ' מפני מה שנים בבית אחת מפני ששהים עומדים צרי כסא הכבוד ע"כ ונראה שלכן יתן ללוי רמז על מעלתו ש"אל ממנו פיחם שצדור אליהו מרכבה לכינה שנקרא כסא וידוע צרי כסא הכבוד' גם בלות מ' י' קרן במלחו לומר כל העוסק בתורה שניתנה לרביעיים יום תרומתה קרומיו ולכן בליות לוי חכם שצדורו כדודע מ"ו המ' בו

יעוד שהם לוי' למי שיש משא עליו רמז למי שנוכס בעסק התורה לסבול עליו עול תורה ועול כבוד ללמד דרכי השם להיות לוי עסוק בזה יתן גם אות מ' בו בלופן שיימנו אותיות **רה"ם** בלוי כי כל אות מאלו יעידין ומכריזין על מעלתו ודקותו ומעלתו ודקותו זרעו

יעוד רומז המ' על חכמתו כי מלרס מתחיל במים ומסיים במים דהיינו מים וכל ישראל ששתבדו שם על ששמעו למלרס בהתחלת השיעבוד כדודע מוח'ל על פסוק בפרך צפה רך' ולי לא שמע מתחלה ולא שפיעה במלרס שמתחלה מים וכל אותם רד"ו ומעלתו ודקותו זרעו

יהודה ר' היו"ד היא עשירית במדת מלכות שהיא עשירית לספירות וכיון שיאודה הוא במלכות לכן יתן היו"ד בלוי על מעלת מלכותו ובלאתיות רבי עקיבא י' אל תקרי יו"ד אלא יד מלמד שהוא יד ושם עוב שעתיד הקב"ה יתן להם לנתיק' נעשה צ'

מדרש תלפיות אות א ענה אפור

למח"כ בירושלים וצבית המקדש שנאמר ונתתי להם צביות ובחומותי
 יד וסע טוב ע"כ וקניינו מכלל שו"ל רומז על יד וסע טוב ונראה
 שלכן נתן י' ליהודה שהוא מלכות בית דוד שאע"פ שמלכותו עכשו
 בגלות אולם יד אצל עמית לחזור לעמית ולרמוז על דבר זה יתכן י'
 בשמו שלא יתפחד אע"פ שיבא זמן העלמותו מלכותו שבאמת עמיד
 לחזור בתוספת טובה ומעלה ביד וסע טוב י' גט י' קטנה מכל
 האותיות וחסרה הקב"ה ונמטה בראש השם הנכבד מורס וקדוש ואת
 דכל וספלו רוח כאשר פירש כמה"ר ח"א ז"ל :

ונראה

שלא יתכן אות י' ביאורה לרמז על מעלתו עמיד
 ללא ממנו דוד שנקרא קטן ודוד היה הקטן כמות י'
 שהוא קטנה שבאותיות וסע"פ שהיה ראש לנלמדי בית דוד כיון שהיה
 ראש לשם הנכבד עכ"ז היה משפיל עלמו כדו"ל כל מי שיועד שהיה
 יודע דבר חידוש היה דוד הולך אלא גם יו"ל לשון הודאה ולכן יתכן
 ביאורה להעיד על לרקותו שהורה במעש' תמר .

גם

י עשיר ודבור עשירי שנעשרת הדבורת לא תחמוד אשת רעך
 לכן יתכן י' ליהודה להעיד שמה שכל על תמר לא היה
 חנינה משום חמדת אשה כי אם שמלך על התאווה דחפו כדו"ל על
 פסוק ויע אליה אל הירדן ובת קול ילא ממני ילאו כבושים י' כנגד
 עשרת הדבורות ותחלת עשרת הדבורות אכזי ה' לא תעשה לך פסל
 ויהודה שרף עגלות פרעה על שהיה ע"ז חקוק עליהן כדו"ל לכן ב'א
 היו"ל בו להעיד על לרקותיו שלמוד היה למחוק ע"ז .

יששכר צ'

יתכן ביששכר לרמז על מעלתו שהיה רובץ בין
 המשפטים והיה עושה תמיד פרחים וזליים בתורה
 כל' זו שורטו כפרת יתן גם יד כפופה וספוטו לרמז שיש שני
 לדיים לתורה אורך ימים בימינה בשמאלה עוזר וכבוד ונותנת למומיה
 מזון ולידה בעיניה ובע"כ לבו לחמו בלחמי כאשר פירש כמה"ר ח"א
 ז"ל ונראה לי שלכן יתכן צ' ליששכר שעסק בתורה והומין לו הקב"ה
 מזון גע"ה ופשה לידה לעוב"ב ע"י זבולון אחיו ולדי הוא לדיק
 ויש שני צ' לרמזו ויששכר וזבולון לדיקים כאלה אע"פ שזבולון עסק
 בפרקמטיא כיון שפירשם ליששכר שניהם שזוין לעובה י' גם ידוע שאין
 אדם קרא לדיק גמור עד שיכח האחרים עמו כמו שנאמר לדיקת ה'
 עשה בעבור שמספטו עם ישראל ויששכר וזהו לזבולון ונעשו שניהם
 לדיקים וזהו שני צ' :

ובאותיות

רבי עקיבא צ' אל תקרי לדי אלא דק זה דקו
 של הקב"ה שהיא עושה עם בשר ודם זו דעת
 וחכמה וצביה ופתיחת פה ומעלה לשון שהוא ויתן לבני אדם שכל
 העולם כלו מתקיים בהם ע"כ לעניינינו . ונראה בהיות בני יששכר
 יודעי צינה לעיתים והיה מעל מנגנה לשון בתורה ופתיחת פיו לנשות
 היה בתורה ונמלא שהורה על הדיק שעשה הקב"ה עמו יותר מכלם
 בצביה וחכמה ופתיחת פה ומעלה לשון שנתן לו ולכן לרמזו על מעלה
 יששכר כמות לו צ' .

זבולון ה'

הנה לורת ה' זבולון ויתן זבולון על שם
 שזן ופרנס ליששכר וזהו להיות לעוב"ב בלל סוכתו
 דהיינו לא חופי כי בלל ההכמה בלל הכסף גם מסכת ח' שמונה
 רמז למנוחה חופי היליית צובה זבולון לחילונין בליית וגם ידוע שחלת
 שזליית צו לטור וללכן ולהדקק כל ערוביית ציטא שביתרל וחי
 לשון חטא כדאיתא באתיות ר' עקיבא אל תקרי בית אלה חטא וכו'
 ונמלא שכל חטא שיש בישראל נטור על ידי תכלת וחסא לשון חי ובני
 שלמה חטאים כלומר כל ריגויות שיש בישראל מסכת אח"ה ערוביית
 של פסול נטור על ידי תכלת שהוא שומר לבעו בדם החלון כמו
 שכתב המקובלים ז"ל ולכן יתכן לזבולון אות ח' המורה על ח' חופי
 היליית דתכלת ככלל כדי לטור כל חטא ופסול כמדובר .

דן ק ע"ב

הנה קוף לשון הקוף כדאיתא באתיות רבי עקיבא
 וכו' ונראה שכוון שבדן כתיב דן ידיו ענט כאלה
 שבני ישראל דהיינו שמשון שאלו מננו שנת ח' ישראל חידוד של
 עולם וכו' והדיין לריד להקים דברים כדי לתקור את העדים כדברי
 התנא היו מריב לתקור את העדים והמקרה הוא בהקוף דברים כמדוע
 לכן להעיד על ישרות דיון יתכן לו אות ק' שהיא לשון הקפה כמדובר .
ומה הטעם ג"כ יתכן לריד והעין ק' שהיא לשון הקפה כמדובר .

והדיין לריד שיתעטף בעליתו לדין כדאיתא במדן ב"י ז"ל
 וע"י העניפה אדם נעשה כגולם כדאיתא במסכת שבת גלימה שנעשה
 אדם כגולם וי' כיד זה שהוא לורת גולם וכסוף . ואח"כ ידיו מה שירא'
 בעיניו כי אין לדיין אלא מה שעיניו רואות ולכן יתכן לו אות ע' וגם
 לרמזו שבעת הדין אל היה מביט בעיניו בבעלי דינין אף יחשוב אחד
 מהם מחשבות ופיתתם ועמיתו וזהו ע"ל לא מלשון עין אחד לרמז שמה
 שלא היה מביט בפי העבלי דינין היה עיניו אחד דוח רומז כמו שמרמז
 לאחד מהם וצוה יש סיתוס עונה עם עיניו פקוחות לשמוע ולהבין
 ולהסתכל צפיהם כדי להבין אם יערימו או לא ולכן יתכן צו ע' שיש
 כל שני ראשין דוגמת ב' עינים לרמזו על האמור גם יתכן ק' אחרת
 בסקופ לדן לפי שכן לשון הקוף כמדובר רמז לדין שצדוף שגומר הדין
 יקוף דברים שצדוף שזיון החייב איד התורה חייבו ויקבל עליו ובהיות
 כל זה בשמשון טיילא מדן עד שהתורה מיעיד עליו שדן את ישראל
 כאביהם שבשמים יתמו אותיות **קיעה** כדן לרמזו על מעלתו
 כמדובר .

נפתלי ב'

יתכן נפתלי צבית לשון בית על שם שנפתלי
 היה עשיר שקט יושב במנוח' כיושב צבית כמו שכתבתי
 לעיל בסוגות האבן שהיה מפותח עליו דהיינו שבו משם שלטי הגבורים
 תרואה משם .

ונראה

שניתן לו אות ב' להראותו על לרקותו שאע"פ שהיה לו
 מקום וסבה לשבת בית במנוחה והסקט עם כל היה זה
 כאילה שזוהה להלך ברגליו לתת אמרי שפר ודו"ל אל תקרי אמרי
 שפר אלא אמרי ספר שמינה והביא ספר מכירת המערה ממלכיים
 כמדוע .

עוד

נראה שניתן בו הבית שהוא לשון צרכה לזה התחילה התורה
 צבית כדח"ל וצרכת משה רבינו ע"ה שנפתלי נפתלי שבע רלון
 ומלא צרכה ב' י' ודרוס י' רשה .
 גד שבטו ידוע שגד ב' במלחמתו כדכתיב גד גדוד יגדונו וכו'
 ויתכן יתכן צו לפי ששטון י' בו ג' ראשין כנגד ג'
 קדושתו שבעולם ואלו הן קדושת הקב"ה קדושת שבת וקדושת ישראל
 כדאיתא באתיות ר"ע כ' וזה האות שכן להעיד על מעלת לרקותו
 שאפילו במלחמתו שאלס טרוד ומסוקן לא זו מנגד עיניו ג' קדושות
 אלא תחלה היה משיס הבטמותו ומוקו"ל הקב"ה ולא היה בועת בכחו
 ובגבורתו וגם משיס בתפלתו להקב"ה שיעזרו צבוקת קדושת ישראל היה
 מולה המעלה באחרים ולא צו . גם היה מדקדק בקדושת שמירת השבת
 גם במלחמה .

ועוד

ג' ענפים פונים למעלה ב' י' דברים נושאים לשמי' אלד
 ה' נכסי אשא . אלד שאפתי את עיני . נשא לזכנו אל כמים
 אל אל בשמים כמו שכתב מהר"ר ח"א ז"ל ונראה לכן יתכן אות ש'
 לגד שכל מלחמותיו היו ע"י שפיות עלמו ועיניו ולזכו לשמים שיעזרו
 במלחמותיו כי ידע דסקר הסוס לתשועה וגבור לא ימלט בגבורתו רק
 בעזרתו .

וגם כיון דבשין יש ג' ראשים והם רמזו דג' אביהם משמתינ בתפלה
 עין למנוה לב למנוה לשון מכין מןו שכתב הרב המכר ז"ל ולכן
 יתכן השין לגד כי בכל מלחמותיו כדן כיון לשאלו מלחו יתבדק שיעזרו
 גם השין ג' ר' ראשים כנגד ערב בקר וזאבים זמני י' תפלות להעיד
 על ג' שלל ציטלס מעולם אף ע"פ שהי' עסוק במלחמות ובעשר'
 כדי לומר שני קדושות והיינו הב' והיו"ד י' עשרה ב' שמים רמז שלל
 חיסר יוס אחד מלומר בעשרה כדי שלל לאחד ב' קדושות .
 וניתן אל אות ט' לפי שאות ט' נעלמות בחמור ועקר ה' ציוס ארה
 כי י' דברים מעבדים את התפלה ח' המסתכל בלא כוונה ב'
 בלא נקיות ג' מי שאינו מקיב לתורה . ד' מי שאינו שומע לעקת דל
 על מי שאינו מקבל תוכחות . ו' עשק וגזל . ז' מי שנבדו שפניו
 ולא שב . ח' מי שנחתם גור דינו . ט' מי שסם בעוהו בע"ל כד כתב
 מור"ר ח"א ז"ל וצוה נראה שניתן אות ט' בגד לומר שהיה משולל
 מנטי' דברים אלו ועדות יש ששבע גד היו יולאים למלחמה וגולחים
 וזה היה בהם טינח ח"ו היו נופלים און ערות גדול מזה .

גם

יתכן לגד ט' איתא בפרקי באתיות ר' עקיבא ט' אל תקרי ט'
 אלא טיע ע"כ והכה כיון שאות ט' רואה לומר טיע יתכן אות
 ט'

מדרש תלפיות את א ענה אפר

מא

ארום גבורה . גוון ירוק כחלמון בתי"ם . גוון אזול לבן הטוטה לארום
בללח גווןמורלחו בזהו . גוון זינגלאכי ביסוד . כל הגוונים הם במלכו
כך מלאחי כתיבת יד למקובלים זליל וברלחתי דעות מחולפים בנומי
האבנים אשר השבטים חקוקים עליהם כמו שהזכרתי לעיל דזה אומר
בכה וזה אומר בכה ירחתי יד שליחתי יד לכתוב כל שבע ושבע בלחיה
מדה הוא מכוון לגוון אבנו במדה עלמה .

אך אלינה נח ליון במדות השבטים ראיון תפס מדת העגוה והיה
מוחל : **ששעון** ילוי תפסו מדת החסד והאמת . יהודה תפס
מדת הגבורה **יששבר** תפס מדת עיון על התורה . זבולון תפס
מדת השמחה עם העוסקים במורה דן תפס מדת הבטחון נפתלי
תפס מדת המהירות במלות . גד תפס מדת המלחמה לכלה אויבי
השם **אשר** תפס מדת הדיבורים יוסף תפס מדת הרמנות . בנימין
תפס מדת האמת והקב"ה . הלל המה מפורשים בבורך על פי
רלחה בפרט מנחה ועקב דף י"ח וי"ט .

ואם ירלה המעניין לכוון מדת השבע על פי סגולת האבנים המזכרים
לעיל תמצא למה ראונו היה מפותח על הורם ושמעון על
פטרה וכן בכלם כי סגולת הלחץ מורה על מדת השבע וכיון שרכל
הדבר כד לחזור עליהם בטוחים על המעניין ליטבם ולקבל שר מצעל
במול ישפחם שמו לעולמי עד ולגלל נלחום .

אמה אותיות האבות והשבטים ושבעי ישרון עולים ע"ב כמנין
שם ע"ב ואותיות אברהם יתקב עולים י"ג כמנין
אחד רמז שהם פירסמו אחדותם בתוך בעולם . ואותיות האבות
והשבטים ששם שהם כתובים בחזן עולים ששים ושלשה כמנין שם
ס"ג ואותיות השבטים עולים חמשים כנגד חמשים שערי בינה
ואותיות האבות ושבעי ישרון עולה במספר כ"ב כנגד כ"ב
אותיות התורה שקבלו ישראל הכל רמזים לעלות וזרון זכותם של
אבות והשבטים ישראל כדי ליכנס בהם לפני ולפנים :

ענה אפיקומן

אפיקומן הבינה נקרא ה' ממנה יולדוין וז"ל שזורת ד' והנה חליה
הרשעון חנו מניחין לאפיקומן והוא לרדת הו' והחליה השניה
חאו מחברים אותה עם המלה הראשונה השלימה ומזכרין עליה
המליצה והוא לרדת ד' וחבר ד' :

אפיקומן הנחלל בחזרון בודאי מורה על עוה"ב והוא מורה על מלה
שמורה בודאי הוא בסוד יין המצומר והחלל על השבע מי
שבע כמ"ש אני בלדך אחזה פניך אשבע בך בקין תמוגדך . [לוחות
הברית דף קס"ו ע"ב]

אמה גרים הרב ז"ל אפיקומן בלי יוד אחר הנס דהנותריקון
הוא אפיקו מין חליו חכילה זאת של אפיקומן מזכות
ואומרת בחכילה זאת אפיקו מן לעתיד לבא כיון דחכילת אפיקומן
רומז על מלה שמורה ויון המצומר דבריה הרב ז"ל גם נותריקון
אפיקומן רומז על חכילת המן לעתיד לבא ובפרט שהלוחות י"ב או כל
מיני עשמים כסגולת המן ממש כאחז"ל ומבואר חליו למד נקרא
שמו לוימן משון ילה כמו החמדים עורר לוימן והוא נס כן לשון
לויה כלומר שתיקבלו ויתלחו הדיקים לטעור הלוחות הדיקים שמתי'
הרשעים צובים ורדחלו מין שחלל שקלים ורמשים בעולם הזה חיו
זכה לחלוב במעודת הלוחות ואז חלו בוכים ואכליו שממים על דרך
הנה עבדי יאכלו ואחם תרעבו וכו' ומנרסת אפיקומן ביד אחר הנ"ס
יבא מין ג"כ רמז המן כמדובר כלומר בחכילה זאת אפיקו לעתיד מן
כל מין טעם כללו בו והוא אפיקומן אפיקו דבר של מין טעם כלול
בו כמדובר ומה גם דמן לשון המנה לרמז בחכילת אפיקומן מזה
בכל המוזמן לכס לעתיד לבא .

עוד יש לפרש דאפיקומן נותריקון אפיקו מין דכיון דחכילת האפיקומין
זכר לקרבן פסח הנחלל על השבע ועל ידי קרבן זה מתפרסם
במארים שאין ממש בעיני שרי העלה שהיה ירחתש שחזורה ישראל
לעניהם ולא יוכל להליל עצמו הנה נודע ומתפרסם כי מלכותו יתברך
בכל משלה בחופן שאפיקומין הוליה את אפיקורום והמין ממנה שבלטו כי
חליתו מציאו לזכרת בישול ה"ו כי אין בה ממש עוד נותריקון
אפיקומין אפי' יקו"ס כלומר בחכילה זו יסתלק ויקו' אפי' וזמתי מעליכם .

גוון הסאפירה היא בחכמה . גוון מצוי ואשאפרחן בבינה . לבן חסד .

מי לגד שהיה משים אויבי השם לחומר חולות כדר"ל הרוגי גד היו
ה"ים וכו' שהי' מרבה תללים תללים כטיט ו זאת וטרף זרוע חף
קדקוד .

אשר יש"ד דע שאשר תפס במדת הנדיבות הוליה לחארים כמו
שמעיד עליו הכתוב מלחם ממנה לחמו והוא יתן מעדי
מלך עיין באורך בספר מנחה יעקב דף י"ח ע"ב גם כתבו המפרשים
ז"ל בדיבורו של אשר שהיה שמו לחמו ומלכו ואם תאמר מאלו
שמנה חבל לפני היה נותן הסכולת לזה חמו והוא יתן מעדי מלך
כשהיה נותן לפני היה נותן מנחה מאלו דהיינו מעדי מלך ע"כ .
ונמצא ששם אשר ישבר הקב"ה שוי רשעי' לעתיד לבא אוחם
האכולים מעדי מלך בשיניהם וכשתומנין לפני נותנין הפסול'
ולכן בשין יש ג' ענפים כדליתא בליתיות ר' עקיבא שין זה שיעיהם של
רשעים שעתיד הקב"ה לשברן ג' פעמים אחת בעולם הזה וא' לימות
הבשית וא' לעוה"ב ע"כ .

ורכן נראה דלהעיד על נדיבותו של אשר ניתן בו אותיות **ישר שר"ת**
| **י"שבר ש"יני ר"שעים** ספק"ה **י"שבר ש"יני ר"שעים** שאלכו
המובחר ונתנו לפני הפסולת ולא למדו מאשר על שם שדן את העני
עם הלל ואת השעיר עם רבי אלעזר בן חרמוס ואת הרשעים עם
יוסף כדליתא במסכת יומא על דרך זו דן את השעיר עם אשר .
גם ניתן **יש"ד** באשר ליתא בספר וזבח יעקב ד י"ח ע"ש משם
הר"י הקדוש ז"ל שאשר היה עוסק במורה ונמשנה יותר מהחויב
ולחצר פתירתו של אדם כשדנין אורו בניהם קורא לכל שבע ושבע
שילבו ששם ואין קול ואין עונה וי שקורא לאשר משי"ב לו אשר קור'
מימין משנה חס אומר לו הן מיד גוליה אותו מניינס בזכות המשנה
וזכו שאמר הכתוב מאשר שמנה ר"ל שמנה אותיות משנה בשביל שקרא
המשנה הוא יתן מע"די מלך ר"ל עין של מעלה עכ"ל .

הנה הי"ד עשירי לאותיות במדת המלכות שהיא עשירי למדות ומשנה
שהיא תורה שבע"פ הוא במלכות עגודע : לבן ניתן הי"ד לאשר
שהי' עוסק במשנה שהיא תורה שבע"פ הרמזה ביו"ד דהיינו מלכות
וע"י כך נעשה שר' הוליה רשעים שבניהם כיון שעסקו במשנה ודו"ק .
יוסף ו' ליתא בליתיות ר' עקיבא ו' הם חותמות של הקב"ה שחחמו
כל שמות המפורשים עליו כסא הכבוד וכו' נמלינו למדים שהיו'
היא אחת מחותמיו ונראה שביון שהיו' מוחם יתקב ביוסף הלדיק
להעיד על דקדומו ששמר את חותם ברית קודש .

ע"י כך נשמנו וקופה לפני כסא הכבוד כיון שלל פנס ברימו ולכן
יתן בו ו' קופה דליתא בליתיות : עקיבא כיון כפופה נון
וקופה מפני שברכתו ו' נמה בליות וכל נפשו ושמה פנס שהיא
רובלת פנס שהיא זקופה ו' יתן ו' ביוסף לפי שהיא עומדת על
ל למעל' ונחמה ברגל ק למטה לומר המשפיל עצמו כקוף יתעלה
כלואר ל' הגבוה מכל האותיות כאשר פירש מוה"ר ח"א ז"ל בחות וי' :
וגראה ולכן יתן ו' ביוסף מעיד על דקדומו שעל שהשפיל עצמו כויו'
שברגל הקוף לפני אשת אדונו עד שגלגל לו חבישה בבית
הסאורין וספגו גדול נתעלה כויו' שבואר הלמד שמלך במארים והאיר
לחיו ונבית אביו ולכל ישראל כשהם קנים היולאים מן המורה במספר
ו' שהם גש על שלל עשה פנס ברימו והיה גדר לזכרים במלואים
כדחז"ל . שם יתן לו אוח ו' שני' כפופה כמלך יושב על כסא ו'
שפועה כחורן הפסיפה רמז שזכה ליטב בכסא המלכות והיה לישראל
הגנה במארים כחורן זה שהוא הגנה לספיני' .

בנימין היה כתוב מלא כי היה בולרך בנימין לאור מנחון להעיד על
לקדומו כי הוא מעיד בעצמו כי בנימין מת בעטיו של נחש
כדר"ל כי לא (ממלא) בן דבר מקום לרבה עליו כדי שיתרך לעדו'
הרי פרשתי לך הקורא טעם לאותיות הנתמים בכל שבע להשלמת שמו
מששה אותיות כיד ה' הבורה עליו . ודע שטעם כל שם שנעלה לששה
הוא רמז למשה קלוות . ורמז שכל שבע ושבע הוא קיום לכל מה
שנברא בששת ימי בראשית וכדחז"ל מסי' חגיגה העולם עומד על י"ב
עמדיים שנחמר יבן גבולות עומד למספר שני ישראל .

אמה רלחתי ליטב טעם בנומי האבנים אשר שם כל שבע ושבע
חקוק עליו על פי המדות כי הנה לבן ושחור הוא בכמה .
גוון הסאפירה היא בחכמה . גוון מצוי ואשאפרחן בבינה . לבן חסד .

מדרש תלפיות אות א פיקומן

שם ויאמר אל עמו וכו' והלא מלך היה למה לא גזר מעצמו . לפי הפשט מפני שעמו היה מוחים בדבר אם היה הורגם שהרי בני אפרים ומנשה היו קרובים להם השמים ולכן אמר כי תפארתה מלחמה בלאו הכי נפסד אותם נעשה תקנה שלא ירבו כל כך וישארו בכאן בעל כרחם .

ענף אפרכיות

פרקי רבי יהושע אומר עוביה של ארץ מהלך ששים שנה ותוסה אחד אלל גיהנם כובע ומזילה מים חיים תענוג לבני אדם (פי' ר' אליעזר .)

ענף אצבעית

כתבו חכמי הענין בספריהם כי כשם שכל אבר ואבר מאברי הגוף נברא לתועלת מיוחד בגוף ויש ברובם שכלל אחד ואחד כולל שמים שלם תועלת ואין בו דבר לבטלה כן חמש אצבעות שבר כל א' ואחד מהם נברא לתועלת מיוחד והוא כי כל אחד מהאצבעות הוא משרת לחוש אחד מתחשה חושים שהם עיקר האדם ובהם מתגלים כחיו הגשמי הראשון משרת לקטוף הפה והוא שבו חוש המעט . והשני חוש הכחיים שבו חוש הרוח והוא לחוש המעט למשש בכל חלקי הגוף ולפיקד הוא ארוך מכלם והרביעי לקטף העין . והחמשי לקטף האוזן . והששית ברא בגוף האדם חמשה חושים ומסר להם חמשה משתרים שהם האצבעות והיו שלימות העצב כי אין העצב עושה דבר לבטלה והוא חלוץ כי כל אחד ואחד מהאצבעות הולך לחוש שבו תמיד שלא בכונה . יתעלה ויתברך היוצר יוצר בראשית אשר ברא את האדם בהמה (רי' בחיי ז"ל פי' שמיני לו) .

אמ"ה מכאן מודעא רבא לאורייתא שאין דבור אחד שבו לבטלה שהרי הקדמה ידועה ומפורסמת שלל פרטי המורה רמזים בלשון שהרי בתורה יש אמויות נקודות נעצמים ותנין כן בלשון עור ובשר עלמות וגידיים וגם הוא מורכב מארבע יסודות כנגד ד' דברים אלו שבתורה . ובשם שבתורה יש פשט וסוד נסתר כך בלשון יש גוף נשם וכשם שבתורה יש רמזי' מלות עשה וספי' אל תעשה כך בלשון יש בו רמזי' אברים וספי' גידיים . ובשם שבתורה יש פשט והדרת ורמז וסוד ויש מי שזוכה לזה ויש לזה . כך בלשון יש מי שיש בו נפש ויש זוהר לנשמה . ויש מי שזוכה לרוח . ויש מי שזוכה ליהודה כלל העולם שכל מה שיש בתורה יש בלשון ובשם שראוי בעיניו שלא נברא דבר בו לבטלה כך מוצרם להודות שאדם שבתורה אפילו דבור אחד לבטלה ובאומרים ז"ל במדרש פרשת אחרי מות במדרש קהלת על פסוק ויתרון ארץ בכל היא רבי' נחמיה אמר אפי' דברים שאתה רואה אותם יתרון לתמן תורה כגון הלכות לוייתן טיילין ומזוזה אף הם בכלל יתן תורה ובמדרש קהלת בא בטומא אחר מיתרו משש ואין אתה יכול להוסיף או לגרוע דברביתורם על דרך שאין אתה חפץ להוסיף או לגרוע אבר מאברך וכמו שפירש אדוני אבי ז"ל על פסוק אל תוסף אל דבריו פן יוסיף בך וגזבתי וכו' כלומר אמר הקב"ה אל תוסף על דברי להוסיף דבר בתורה פן יוסיף בך באברך ותקרהה שהם כנגד מנות שבתורה כמדובר ומגאל סבוכות אל תוסף וק"ל שהרי כשם שאברך כלם עשויים לזורך חיותך ואין אחד מהם לבטלה כך היא התורה ומכאן מודעא רבא לאורייתא שהיא תורת חמת כמותה מן השמים מיוצא הכל ברוך הוא וברוך שמו שהרי הוא מיוסדת כנגד אברי האדם להיות כל דבר שבתורה חיות לאותו אבר להיות שמהו זה והיינו דלמיב כי הוא חייך ואורך ימך לא בתורות נמוסיות עשויות ליסוד והנהגת המדינה מאשר כל אחד בזה מלבו כפי הכנה אותה מדינה או אותו מלכות לא כן תורת ה' תמימה משבת נפש אשר בלירוף אמותיה יכול האדם לברוא שמים וארץ בכלל אל שיהיה יודע לגרף אמותיו שנבראו כשם שמים וארץ ויש בה להמית ולהחיות מלבד הסודות הנעלמים והרזין עליונים אשר נגזרים בתורה ובלורות אמותיה והיונים דברים גדולים ונעלמים עמוק עמוק מיימאלתו אין זאת כי אם מהקב"ה הולכה זאת כלליה ופרטיה אורח אמותיה' ונעמייה ותניה ואפילו תג אות קמנה תלמיז כי רוא דרוח וסמך דסמין פי' עדות גדול מזה שמאלתי' לוקח' ואת

עוד י"ל אפיקומין נעטרין שהיו רומז להקב"ה אפיק אחסם מן ר"ל מחמשי' שערי עומאה והוא מה שאמרו חז"ל שאלו היה מתעבדין ישראל עוד רגע במלכים היו נכנסים בחמשים שערי עומאה ולא היה להם תקומה וזהו כי בחשון הוליא להם מ' מלך מלרים וכו' וזהו אפיק ר' שהוא תפארת מ"ן מ"ם ניו"ן ר"ל מתחמשים שערי עומאי' כמדובר .

עוד יש לפי נעטרין אפיקומין נעטרין אף אף יקו מן שלשה תיבות כלולים בחדה על חרון אף שסכלו במלרים יקו"ל לחלוט מ"ן כמדובר ואפיקמן שנאלל על השובע רמז למן שאללו במדבר לחם אפרים לחם הנבלע באברים דלא שייך אכילת המן על הבועע או שלא לשובע כיון שהוא נבלעת באברים וזאניה נרגשת . גם ר"ת אפיקומן א"יני ס"דה ו"ישראל ק"דושו ו"חציבו ס"ד ל"כרים .

ובספר החשבי אפיקומן פירושו שבו נעטרין אפיקו מיני מנות ותמיה אני ארץ לא ידעו שאלו לאון וין ממש אפיקומן נקרא סעודה גדולה ומה שאוכלים אחר הסעודה נקרא אפיקומן ובדברי רבותיו ז"ל נקרא קיטום סעודה עכ"ל :

אמ"ה לא משיי שאתיקומן מלת יונית היא נפל מלדרת בה נעטרין או שמעוה לאון או א"ר ולפי שכל תיבות שהוכרו בתלמוד ובמדרשים בלשון וין או בלשון מלמות הגויים העיקרי' היו מלות של לאון הקודש ונפלו בתוך שבעים לשונות כשנתבלבלו הלשוני' בידור הפלגה כמו שהחריך כזה בעל ספר אמרי בינה תראה משם באופן שכל מלה מלמות הגויים שהוכרו חז"ל בתלמוד ובמדרשים היא מלת של לאון הקודש שסבל בלשונם חילוק לקטף אותה להשתמש בה בספרי הקודש כי קודש היא לכן אומרים נייף בלשון וין ללה וכן קפודקיא עשרים ובלאה רבות דמי הכריחם לנדר בלשונות הגויים ולמה דוקא בבלה אחת ולא בכל הלשון אלא הוא אשר דברו שהעיקר' היה מנה . ל לאון הקודש שסבל בלשונם חילוק' הלשונות ורבותיו ז"ל לקטום ברוח קדשם והוא דומיית נלווי הקדושה שסבלו בתוך הקליפות שבירת הכלים כדורע למקובלים והלדיקים שכלל דור הדור מולאין אותם כל אחד כפי כחו כמו שהוליא מזה רבע"ה ר"ב נלווי קדושה ממלרים וזהו סוד ר"ב ר' כדורע וכן בכל דור ודור כל אחד מוליא כפי כחו .

העודה מזה שאתיקומין אפי' שישווינו מתחמשים סנה מלה של לאון הקודש היא שסבל בלשונם כמדובר ולכן הוצרך בדברי חז"ל אין מפעירין אחר הפסח אפיקומן ומשום זה דרשו ופירושו בו נעטרין אפיקו מיני מנות וזהו מלתא מתיהת החשבי ז"ל דאך בגמל' מין פירושו כן נעטרין .

ספי' החשבי דף ר' בהקדמתו ויש לדעת שלשון וין שנמאלא בדבר רז"ל על הרוב אינו הלשון שמדברים בו המון עם מהיונים אך מלשון המדוקק שיש להם שם שכתבו בספרים וכן הדבר בלשון עברי' בלשון ההמוני' אינו הלשון שכתבו בו ספרים והוא ל' מדוקק מאוד ובו כתב הרמב"ם ז"ל כל ספריו חוץ מהיד החזקה .

אמ"ה נתייבש דעתי עם זה על מה שאמרו בפרק חלק גבי סנהריב הרעב ביום שבה להלחם בירושלים אמרו לו עמו לשלוח תי מיד והשיב לכל למחר איתיי' לו כל זה מניינו גולמיה הרג וכו' ופירש רש"י ז"ל גולמיה הרג תחילה שבו חומה לשון פירסי אכן רעושה מן החומה ונבקעה ע"ה ונשאלתי לני שידוע לאון פירסי מלי גולמיה הרג ולא ידעו והוא אשר דבר החשבי כי איזה לאון מלשונות הגויים המדברים ביה' אינו מלשון שמדברים בהמון וכו' ולכן נעלם פירושו למי שאלתי .

שם דף ע"ח ע"ד יקח דבר מהאפיקומן לנשוא אלו (או במקום אחר) והוא סגולה להנלל מן הגזלנים ולהבריח הקפיטות ממנו .

ענף אפרים

עוד שם יעקב שם את אפרים לפני מנשה והקב"ה קיים דברו לשמו רלשון לכל דבר . בשופטים . ובדגלים ובמלכים . ובקרבנות ע"ה מרר פי' י"ג נשא .

שם דף ר"ן ע"ב (ע"ב) ברעט דכענן וז"ל ע"ה דמלרים מכלה הגוף ומקרב ליה למנו זעיר מכל שאר ארעא וכו' .

מדרש תלפיות אות א ענף אצבעות

זאת ול"ב מי הוא זה ואיזה הוא אשר ימלא לבו לשלוח בו יד להוסיף או לגרוע שלא יעול שלו מתחת ידו כי תלא אש מלפני ה' ותאכל אותו.

ענף אצילות

המאציל הכל היה מקומן הרוסס לנקודות קטנות וכן מאה נקודות נעשה אות אמת (עמק המלך דף א' ע"ד) :

ענף ד' מיתות

הוספת מסכת סוטה פרק א' דף ח' ע"ב הא דאמרינן מיום שחרב המקדש דין ארבע מיתות לא נבעלו לאו דוקא משחרב שנס בזמן הבית כהגו דין ארבע מיתות וכו' ומה דנקט מיום שחרב בית המקדש מלחא דפסיקא נקט דבעלו ארבע מיתות לגמרי .

ענף ד' כושות

נובלות חכמה [דף קמ"ח ע"א] כשהשם אחד מיוחד מלא העולם כל טוב שאז מתפשט כחו וממלאו צברבע מלאויו ע"כ ס"ג מ"ה ב"ן גימטי ר"ל"ב וסיונו כווס מלא ברתה כ"ש שמילוי כווס כ"ף ו"ו שמ"ך מנין ר"ל"ב וכווס בני' אלהים יוש' כווס התרעלה מדת הדין וכווס ישועות מדת הרחמים וארבע כושות של פסה נגד ד' אמות השם וכן ארבע פרשיות ולכן אין הפסקה בין פרשת ג' ל"ו וכן אין רש"י לפרשית בין כווס ג' ל"ו שלא יכשל בחטא א"ס הראשון לפירוי ה' אחרונה מבנין וכוו וכוו מלא פרוס פרוס ה' ודוק - כך שמעתי מא"ס חמודות .

ענף ד' מינין בקורב

סערת המאור (דף כ"ד ע"ג) ד' מינין שבלולב רומנים ל"ו נהרות פישון מלשון פשו תרגום פרו ורבו וזו היא הערבה שהיא גדלה במקומות החמים ולזממת הרבה וסובבת בהרבה מקומות ודומה לנהר הזה שכתבו עליו שסובב את כל ארץ החמילה הגהר השני גיחון זהו הים שגומה שפל בקרוב הארץ ודומה שהוא על גיחון על שם על נחוקך תלך . הגהר השלישי חוקל וזו לולב מושון דקל חסר ח' הגהר הדי' פרט זה האחרון שהוא פרי .

בס' סדר היום (דף ל"ז ע"ב) כל אינו ואינו או עשב או ירק יש שר שופט עניו ארבע מינים שבלולב לא השליטם הקב"ה ביד שר ושופט אלא כביכול מכחו ומהתנתחו הפרעיות הם גדילים ולכן לזה לנו ארבעה מינים מיוחדים לו בחג להראות לכל שעם ה' אלה והנה הכס בידו שאין להם פחד ואימה בעולם משום בריה ואפי' לס"מ אין בו לשלוח יד בהם אחר שהם מזויינין ומסומנים בס"י של מלך : **מעם** לקיות אחרון לפי ששן הדעת שאלכ א"ר אחרון היל לכן בלא אחרון לכפרה ולמלאן דלמאר חמיה היה בא מלא לתקן חטא אדם הראשון . לקט יוסף ערך יהושע .

אמ"ה ולמלאן דלמאר פחתה ענביה ונתנה לו בזו יין של קידוש והבדלה לכפר עליו . **יוסף** דלמאר נתנה היה תלמים ביום צבכורים לכפר עליו . **יד** וילמאן אחרון חסר פסול כי אחרון דומה ללב וראוי ללב שיהא שלם במחשבה וערבה דומה לשפתים נגד הדבור והדם דומה לעינים ולולב דומה לשדרת האדם ולקחים צידה להורות שהכל מסור בדינו והכל כיוס שהוא עו"הו רמז היום לעשותם ולא למחר .

ענף ד' נהרות

מדרש רבה פ' בראשית (דף ע"ו ע"ג) דרש ארבע נהרות רומים ל"ו מלכות פסון זה צבל על שם ופשו פרשיו גיחון זו מדי שהי' המן שף עמה כנחש על שם גיחוק תלך חוקל זו יוין שהיתה קלה והיה בגזרותיו שהיתה אומרת לישראל כתבו בקרן השור שאין לכם חלק בצלתי ישראל . פרק זו אדום פרט שהפירה והצירה לגביו פרט שפירה ורבה מברכתו של זקן פרט שאני עמיר להפסע לה' פרט על שם סופה פורה דרתינו לבדי .

ענף ארון

הגיא אמר רבי יוסי נר הינהל ארון של לא ומורה כל לש' ושלחן

של אש יירדו מן השמים ורחל משה ועשה דוגמתן שנאמר ורחל ועשה כתבניתם אשר אחת מראה בזה אלא מעשה דמכ"ב והקמות את המשכן כמשפטו אשר הולות בזה הכל נמי הכל כמשפטו התם כתיב כתבניתו אמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן גבריאל חגור כמין פסקי"א היה והיה מראה למשה מעשה המורה . בפרק הקומץ . נראה שכונתם כי שלשה כלים אלו כתבניתם ירד בלש וז"ל החמורה יתני' בלש כשם שנאמר מימינו אש דת למי כי המורה היא דוגמ' החמורה שכתב' החמורה דוגמת החמורה שבעה פה והארון כנגד ע"ה' **אמנם** שאר הכלים נאמר בהם כמשפטו כי היו דוגמת חלקי העולם ששייך לומר בהם משפט וז"ל ההנהגה העצמית הנקרא בפי החכמים משפט ואמר שגבריאל היו חגור כמין פסקי"א ר"ל שהיה לבוש פסקי' והוא כיוני לבת אלהי שהיה עם משה שלמד החמורה ונקט גבריאל כמו רגל צפיהם כמו שאמרו אחא גבריאל וכמו שפי' הרשב"א ז"ל בפי' אגדותיו : מורה העולה דף כ"ב ע"ב .

אמ"ה נראה שהראוי למשה רבינו ע"ה ארון ומורה ושלחן של אש יוסר משאר כלי משכן לרמז כי הארון שהוא רמז לתורה אינו מושגת לאדם כי אש משכן חמורו ע"י ארון העסק בה עד שיגבר עליו החוס עבדי ויתלבב גופו עד שיבעל ממנו התאוות הגשמיות על דרך אדם כי ימות בזהל ע"י התגברות יסוד האש עליו מנח עסקו התמידיו ואז החמורה שהיא אש דת יתנתן לו בתנתה .

גם להשיג העיון הרק להבין צמזמלות הנסמרים כסודי החמורה התלויים בעיון ולבלוש פי רמז למורה המאירה שהוא הדעת המאיר לאדם הש"ה זו תלויה ג"כ בהתהפך אדם עלמו לבחינת אש כמלאכי רוס עם המאירות וההבדלות מהדברים אשר לו יאות לגמיה ובהיות מהר בהם מהלך ואז יסוי ויבין עיונו שנמשל למורה דברים כסמרים המצויים לאש אוכלת אש גם השלחן הרומז אל המיון נראה לו של אש לרמזו ששי הדברים הקודמים שהם ארון ומורה שהם רמז לפשטי החמורה ואל סוד עיוני אל הנסמרות תלוי השתם בהזכר עלמו מהשלחן דהיינו המזונות שלא ימשך אחריהם רק אכילה כפי זורך החיות בלגד כרבינו הקדוש שלא נהנה בענותות וכו"ל או יושבו ודעמו כאלו הוא מאש יסודי כמלאכי השרת שאין לפניהם אכילה ושמים זכא ריבה צאכילה של מלוא יכיון בצאכילה כאלו מקריב קרבן על העינים לעלותו קרבן לפני ה' ובהיות מהר בענין השלחן על דרך זה הוא הפתח ליכנס אל הארון ואל המורה כמדובר .

מדרש (שיר השירים) אני חבללת השרון אמרה כנסת ישראל אני הוא וחביבה אני שחבבני הקב"ה משבעים אומות חבללת השרון שעשיתי לו על ידי בללאל דמכ"ב ועש בללאל את הארון השרון שאמרתי לפניו שירה ע"י משה דמכ"ב אז יסיר משה ובני ישראל .

אמ"ה למה קדם מעשה המשכן לעשרה ענין אומירת השירה שהיה מקודם אמנם הכונה באומירת השירה שאמרו על הים הקדושו מלמחה וכו' נמי כמזן בלתיס ה' והוא מכח האמונה שהאמינו בו בראותם כחו הגדול וידו החזקה והנורה דרמכ"ב ויחמיו בה' ובמשה עבדו ואז יסיר משה כלומר אז בראותם שהאמינו בהקב"ה בלא אמר שירה ולא מיד בלאתם ממלרים כי עניין היו רפויים קלת בלמונה כמו שפירש הר"י פיטנו ז"ל .

והנה בעשיית העגל ששמו חזרו שמה שחזרו שמו על הים בשירתם ומלאל שפרסו כל ענין ובצביות המשכן שחזרו להקב"ה חזר הבנין למקומו בצופן שאם לא היה מעשה המשכן לא היה מוכר עוד שמה השירה שאמרו על הים משום שחזרו בהם בעשיית העגל באומרים אלה אלהיך ישראל אשר העלך וגו' לכן מקדים מעשה הארון כמשמכן ואח"כ ענין השירה כי מעשה המשכן החזיר להם מעלת השירה שאמרו . **אמר** ראוי לדקדק היכן רמזו ענין הארון בחבללת דמכ"ב שירה במלת השרון יחא דהשרון לשון שירה . וי"ל דברז"ל על פסוק כללו חמדותי ויבחי' זה כיוני שבאו כללו של הקב"ה וכו' לקבל החמורה וכו' והנה כיון דכתיבת חבללת יש אומיות בלא דר"ש חבללת על הארון שבו לחות החמורה שקבלה כסיוני שבאו שם כללו של הקב"ה . **אמר** רבי לוי כשהכניס שלמה את הארון לבית המקדש הרעיתו כל העולם והלרעים שהיו שם ועשו פירות שנאמר שחוליס צבית ה' במזרות אלהיו יפריחו וכו' הולכין ועשין פירות ומהם יסיהם **פרנס** **מסרי**

מדרש תרפיות את א ענה ארון

לפתי הטונה עד שצמד וכשהם את הכלל בבית קדש הקדשים ונסתלקה הכשיכה ויבשה השירות שנאלמד פרחה לבגון האוגלל .

שם (פי עקב) כשעלה משה רבינו ע"ה על לוחות שניות עשה ארון תהלה כדי שיהיה מזומן לתת הלוחות לתוכו מיד כשירד מן ההר עד שימשה ארון כללאל הנעשה לרוחות זה של משה היה יולל עשהם ומלחמה של כללאל לא היו מוילאין כלל אלא בימי יבואם בלבד הוא שהוליוארו ע"פ הדיבור שהוליוארו מעשים בימי עלי לקראת משלתי נעשו עליו ויבשו ועזבו חרדו פלשתי ואמרו מי יילנו מיד הלהים הארירים האלה כי לא יהיה כוחם תמול שלום בראון זה של משה היו מנחין לוחות ושברי לוחות עד שכשבה זה של כללאל שמתן בו לוחות האחרונות בלבד הוא שכחבו ונתחה אל הארון את העדות אשר לתן אליו ומה שאמרו בבגל בחרת פרק בחרת אין בראון רק שני לוחות וגוי אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שהרי לוחות שמינחים בראון זה היה אחר שככה בית המקדש שהרי בבית המקדש לוחות ושברי לוחות מנחחים בראון שעשה כללאל ר' בחיי .

אמ"ה כיון שספדנה המקדש נתבסס העולם כמדוע לכן שברי הלוחות הניחו לוחות בראון שעשה כללאל עם לוחות ראשונות לרמוז שבנין המקדש נתבסס העולם וכלאו הותקנו הלוחות השבורות שאם היו בראון צפני עלמנו היה הכר בהם ובראיהם כלאו העון במקופו והיה במוזרת עון ח"ו לכן שחפו אותם מעט ושלמו ומה גם שבשפית השמכן ע"י כללאל התחיל ביסוס העולם מעון אדם הראשון עיין בספרי גבעת שאול ובפנינים דלעיל וגם בבנין המקדש נחזק הביסוס לכן שמו הלוחות שבורות בבנין המקדש שככה שלמה בראון שעשה כללאל כשע"י המשכן לרמוז שבכללאל ושלמו פעלו פעולה אחת בעינין ביום' העול' **שם** הארון היה של ספיטרוטן .

ענין הארון שבו לוחות הברית והבפורת ושני הכרובים נדרש' בדרך רמז ברבינו בחיי ז"ל וז"ל ארון וכפורת וכרובים שלשה דברים אלו רומזים שיש בהם הגוף והנפש והשכל . וירמוז לתכלית הגמול הטוב והשקר העלום אשר להם ידיעות התורה כי הארון היה מעני עשים שבמדבר רמז לגוף האדם .

וארבע טבעות שבארבע כנגד ר"י וסודות שנתנו האדם שהן מעמדיו וטוהאים אותו . ושני בריחים בטבעות כנגד שני חוטמין שבגוף האדם מראשו ועד רגליו והם השדרה וחוט אחר סמוך בליו שני לוחות הברית שבו כנגד שני האברים מיוחדים שבגוף האדם אשר בהם יקבל הכחמה ההורה וכן המוח והלב .

ושני הכרובים רמז לנפש ולשכל האחד זכר ואחד נקבה כי הנפש והשכל דמיון זכר ונקבה זה פועל זה מקבל וכבר ידעת כי הזכר הוא העיקר והוא מאמרו שלמה הע"ה גם בלא דעת נפש לא טוב יצאר כי אין שלימות לנפש מבלעדי השכל . ואין ל"ל ביורה התחנותי בעולם השפל כי גם בעולם האמצעי הוא עולם הגלגלים יש זכר ונקבה והם השמש והירח שבעולם האמצעי ולכן נמשלו בתורה בזלומנו של יוסף לזכר ונקבה ששפלים גם השמש והירח שבעולם האמצעי הוא דוגמא לזכר ונקבה אשר בעול' העליון בלומר פועל ומקבל . והיו הכרובים מקשה לפי שהכונה בנפש שחבוב שללית הלוות והיו שניהם לקוחים והאללים מהוב הכפורת עליהם . הכפורת רמז לכסף הכבוד כי שם שורש התכונה וכפורת מלשון כפרה ותשובת' לשורשה או אפשר מנלתי הכפרת ועבולתי ידיעות התורה שהיא משיבת נפש לשורשה והעולה לפי מזה כי עם ידיעת התורה שבראון הנפש והשכל לקוחים והאללים מנכס הכבוד ומענין למעלה ונעלה וחוזרים לשורש ומזה אמר הכתוב סוככים בכנפיהם על הכפורת לרמוז כי שם שורשה ואמר פורשי כנפיהם על שם שמתעלין למעלה לנעלה .

אמ"ח נראה בדרך רמז בעינין הארון ושיעורו וטבעותיו ובריו וכפרת' וכרובים לרמז על עינין התורה תורה שכתב ושבצ"פ וגדריה וסוגיה ואופן התעבקותיה כדי שמתקיים בע"י כל לומדיה וזה אח"י לזכר בקצור נעמד .

ועשו ארון ע"י שיעור וגוי הארון עומד רמז לגוף דלר"ך לעשות בו חיקון לקדשו ולהגישו למדרגת מלכות על ידי דברים אלו כנאלמר תחילה לר"ך שיקנה האדם בעלמו מרת השפלות כדי ששאר' עליו התורה כדח"ל דעל זה נמשלה התורה למים שלעולם יורד במקום

שפל ולרמוז לזה לא שיעור הארון בתחלים אמתים וח"י ארבו ואמה וח"י רחבו ואמה וח"י קומתו ולומר שיתחוק האדם בינו לבין עלמנו כאלו הוא ח"י ולא שלם ואף שיראה עלמנו רב המעלה יתחב כחילו ח"י המעלות בירו והח"י חסר ממנו וכשהולך אל ילך בקומה זקופה דשכינה מעל ראשו ולרמוז לזה היה הכתוב שיעור קומת הארון בסוף הפסוק דכתיב ואמה וח"י קומתו דל"ן אחר קומת השלמת שיעור אחר כמו אמתים וח"י ארבו ולמד ואמה וח"י ברוחב ואמה וח"י רחבו דמ"ד מוזכר אח"כ ואמה דל"ד ואמה האמורה האמורה משלים אח"י האמור לא כי בקומ' הרומז אל הגאווה דהוא בסוף הפסוק ואמה וח"י קומתו שאין אחריו ואמה ולומר ויפיל עלמנו לעולם כל מה שאפשר כשעוסק בתורה .

ורכב שיעור האורך ורוחב וקומה של ארון הכל מספר חמשה אמתים וח"י רמז למעשה חומשי תורה וח"י העודף לא כי בקומ' שבעל פה שאפילו שידרוש לעולם בתורה שבכתב לחדש תורה שבעל פה אל יעלה דעתו כבר נדרשתי כל מה שאפשר ואין עוד דעת שלעולם הוא בח"י הדרשה ועשות ספרים א"ן קץ במקור מים חיים דכל עוד שמול"א מנאות המים תמיד עוד מי המקור עול"י ומתבר'י וכאלו לא הול"א מכה דמי דרכתיב רחבה מנודת' מאלד ועוד רמז ח"ח יש בה ח"י תאותו פת במלח תאלל .

וצאת אותו זכב עמוד הארון היה אצלנו של עץ ויצית ומחון זכב לרמוז דהתורה ל"נה נחלה וכל הקרב אל התורה אפילו בז משפחות פחות הערך כעץ לעסוק בה התורה קולעתו ומכסה עליו וכאלו הוא זכב יקר המעלה מביית ומחון חף דשורטו עץ ר"ל בח משפחות יעוד רומז שהתורה מכסה על מומי האדם שאף על פי שיהיה חונד או סומא כיון שהוא בן תורה כלם מנחבין ומכבדים אותו כזכב זה שהוא חביב אצל"י שאלו נמשליו בעץ ר"ל בעל מום וחזו ועשית אותו זכב עמוד כאלו עמוד ומקנה מופתיות ומעטות אמות ומתעלים מביית ומחון תלפנו שיכסה את העץ עוד רמז ולפית אותו מביית ומחון חביבין דברי סופרים כדברי תורה .

ועשית עליו זר זכב סביב רמז שירבה כדברים וסיגיה כדי שלא יעלה לעבור על דברי תורה על דרך אמרין מירא סחור סחור לנרמא לא יתקרב משום גדר כדודע וזכו זר זכב סביב .

ויצקת לו ארבע טבעות זכב כל לרמוז שהתורה התמימה מדרשת בלרבע דרכים פשט רמז דרוש סוד' ונתת על ארבע פעמותיו ונתת לרבע האמורים בקול כדי שתתקיים בידך וכח"ל' למעולה בהם כפעמון זה שקולו נמשך .

אך בתנאי שהעסק בפר"ם יהיה בשיעור נאות ובסדר נכון כ"ל שתי טבעות על ללבו האחת שתחילה ימלא כריסו משפט ורמז שהוא היותר נקל ואח"כ שתי טבעות על ללבו השנית הם הדרוש והסוד יבואו אח"כ ולא ישנה מזה פו יעלה בירו חרם .

ועשית בדי ע"י ששים וגוי והבאת את הברים בטבעות לרמוז שכדי שיוכל להבין הפרדים יעשה משלים שהם אונים לתור' כמו שעש' שלמה הע"ה לשאת את הארון כדי להקים ולהבין תורה שיגוף הלומד וזכו והבאת את הברים שהם האמורים בטבעות שהוא הפרדים לשאת את הארון בהם כדי לשאת והבין את התורה בהם ואעפ"י שהמשלים הם דברים משלים לעץ שאינו יקר הנהיות עכ"ל כיון שבהם יובן התורה כבד אותם ולפית אותם זכב . לכן בטבעות הארון שהיא התורה כמזכור יהיו הברים שהם המשלים לא יסורו ממנו שהם נתקדשו ובהם תבין את התורה .

ונחת אל הארון את העדות תשר אתן אליך הכוי וכשתעסוק בתורה תתן את התורה את העדות תחשוב שהיא המעידה עליך כדי לקבל את אשר אתן אליך בשכרך ובהיות כן יהיה העסק בה לי לשמי דוקא כיון שתתן נגד עיניך כשהתורה עליהם היא המעידה עליך בהיותה חופק עסקת בה .

וכבר ועשית כפורת ביהודי וסוף לשמי חף שהיה בידך לזכר חטא ועוון בעסק התורה עשית לך כפרה דכפורת לשון כפרה . אך בתנאי ששכר התורה לא יהיה בז' בני חרוב על הברים ולא עוד אלא שמתעסקי כאח"ל' אלא ועשית ח"י כדרכים דכרובים כענין רבי ח' גדול וזה קטן ודוגמת זכר ונקבה רמז שעסק התורה יהיו שני ח"י יחד וזכה מוקשה תעשה אותה חיה קושיא יוכלו לתקנה

מדרש תלפיות אות א ענף ארץ

לומר כי מה שכתב בתורה כי הוא חייך ואורך ימים איננו בעולם הזה אלא לעולם שגלו עוב וכולו דרוך דמי לנו גדול ממשה שטרם ועסק וכלעבר על התורה יותר ממנו וכלם למדו ממנו וקלר ימיו אלא בהכרח שאריות הימים הוא לעולם הבא . וכן מאדם הראשון עד יוסף לא קלר ימים כיוסף שכבד כל כך לאביו להודיע שאריות ימים שכבוד בכבוד אב ואם הוא לעולם הבא . ומשה שהיה חסיד ימות בקלר ימים מחובותיו להודיע כי הכל מדרב לעולם הבא סי' החסידים סימן שג' .

ענף ארנבת

שם יק כ"ח ע"ב הארנבת אין בכל הבעלי חיים יותר רך הלבב ממנו כי בהיותו ביער אם ישמע קול עלי נדף מן הרוב יברח וימנו מפניו

ענין הארנבת ובת ה ענה

ארנבת לא נמצא במינה זכר רואה לומר זכר מוחלט כי מין הארנבת חודש מתגדל בו זכר הכרות וסגור הרבה וחודש אחד להפך זה נודע לנו בזמנת .

אמ"ה זה העטם השעושה משכב זכור מתגלגל בהרנבת כמו שכתב הרא"י (זה"ש):

בת היענה קבלו כי הזכר כלו נדים ועגמות ולא בשר ואכן לא הוצרכה התורה להזכיר מלאכול זכר כי אינו ראו לאכילה :

ענף ארץ

מדי משלי משחקת בתבל ארלו וטעשוני את בני אדם אמר רבי אלכסנדרי מהו בתבל ארלו מכאן אתה למדי טעשי שמות

יש לארץ . ארץ חרומה . חרבה . יבשה . ארקה . תבל . חלד . ראשית . גיא . שדה . ארץ שבני אדם ריץ בה . אדמה שממנה נברא אדם הראשון . חרבה שמחריבים אותה המים . יבשה שקבלה דמי של הכל דבר אחר שבונישה מעשיה הטובים . ארקה שברחה מלפני הקב"ה בשעה שרצה ליתן לישראל את התורה על הר סיני . תבל שהיא ממוגלת בפרותיה . חלד שבני אדם חלודים בה . ראשית שהיא ראשית לכל מעשה בראשית גיא טעויה גבעות . שדה טעויה שדות שדות . רבי זעירא דרש ציה מוכחא וילא יחק לשוח בשדה לפנות ערב :

אמ"ה לא הבנתי כונת מלאמר זה דהנה צוהר פרשת בראשית חו"ל שבע ארצות חיוון דה לעילא מן דא כהנה דריוון שבעה רקיעין דה לעילא מן דא וריוון . ארץ . אדמה . ארקה . גיא . שיה . ציה . תבל . יפין שם ומקומות אחרים גמרא ומגדלים גמרא גם כן שבעה ארצות בלבד ובאן מונה עשרה ועוד שצוהר אינו מזכיר חרבה יבשה . נשיה . ציה . ובאן הזכיר : ובמקומות אחרים מזכיר מקלמס שהזכיר כאן במדרש משלי במקום קלמס הזכיר צוהר .

ועוד שכן בדרש משלי קלמס עשרה שמות יש לארץ ומזכיר משמות הארצות המוחלפות והמפדירות זו ממנו דמשמע דהד ארץ היא אלא שנקרא בעשרה שמות מהטעם שפרש בכל אחת ואחת וצוהר ובמקומות אחרים משמע שהם שבעה ארצות נפרדות זו מזו משמות משמותיהן . ועוד קשה לבין דברי המלאמר רבי זעירא דרש מהבא וילא יחק לשוח בשדה לפנות ערב מהי קלמס :

ורבאורה נוכל לומר דכאן במדרש משלי סובר גם כן דהם שבעה ארצות מוחלפות זו למעלה מזו כדברי הצוהר אך כונתו כאן לומר שארץ יש לה עשרה שמות מסבות דמפרש ואילא ובכלל העשרה שמות יש לה גם כמותם ששה ארצות ששה אדמה . ארקה . גיא . נשיה . ציה . תבל . שאף שהם ארצות מחלפות זו מזו אך לארץ יש לה אלו השמות . ואומר רבי זעירא דרש וגוי . דהיה קשה לרבי זעירא שפסוק דה"ל וילא יחק לשוח לפנות ה"ל וילא למקום שילא דלמה הולך ומר בשרה אלא שחיון שהארץ נקרא שדה ולמדינו זה קלמס הכתוב וילא לשוח בשדה לומר שהארץ נקרא שדה וזהו אמור דרש מהבא וילא יחק לשוח בשדה דמהבא דמדברי ר' אלכסנדרי לפיכך שהארץ נקרא שדה היה דורש דלכן הולך הכתוב להזכיר שדה לרמוז שהארץ נקרא שדה כמדובר ועדיין לריבים אלו למודעי .

עוד יש לפרש במלאמר דמדברי ר' אלכסנדרי משמע שאנו בארץ ובמקום אחר משמע שאנו בתבל דכשי ישוע תבל בלוק יב

לשני קלות הכפורת כלומר משני קלות הוא עד עבשו זה מציין כך וזה הפך מצינים ומכפרים זה לזה הוא מלשון ארצה פניו . **ואת** וילדו יבאו לבדר הקושי משום דכרוב דכרוב אחד מקשה מזה כלומר הת"ח מקשה מזה הלך וכרוב חברו מקשה מזה וזה תבשו את הכרובים על שני קלותיו מחמת שזה מקשה וזה מקשה זה מקשה אתי נעשים ומתישבים הת"ח על שני קלותיו שהיו רחוקים זה מזה והיותם הכרובים דה גדול ממצור לרמוז שהאחד מנסה את רואה חברו גדול ממנו קלח יספיל ויקטין עלמנו בפניו וזהו יבואו לכלל לימוד ומודה על האמת .

אך בזאת בעת שמלפלין ומקשים זה לזה לא יהיה על דה היותו כי אם לשם שמים ולא על מנת לקבל כולם והיו הכרובים חלו ת"ח המלפלין פורשי כפפים למעלה יהיה כוונתם והרמת כפפי חכמתם למעלה דוקא ולא משום שררה של עולם השפל וזכר גופניו וזכה על הכפורת בלשים על הכפרה שעלו למדרגה שזכות לימודם יגן ויכפר על דורם :

וסימן לדבר לעוסקים לשמו שפנייהם איש אל אחיו יהיו פני הכרובים שאעפ"י שנעשו שואלים זה לזה בשעת הלימוד את זה בשופה סימנא מלתא היא שמשקלו לשמה רחיים שבסוף שאלרין בחיבתם :

ובשאתה מקיים כל האמור תעלה למדרגה שאני גור ואתה מבטל על דרך מושל יראת אלהים . וזה דקלאמר ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה כפורת מלשון חכפיה פיו לשון בעול ידוע הארון הוא רמו לבח העליון הנקרא טורא שהיא נחבה בארון כמו שפיר' רבינו בחיי ז"ל הורמיהו לעיל ואם כן ונתת את הכפורה על הארון מלמעלה שהארון גור מלמעלה ואתה מכפר ומפר מלמטה . **ואל** הארון עלמנו תמן את העדות וגוי כלומר תמן לעדות שהוא חפץ ומשמה ציה מראית השכי אשר תמן אילך ואם איתא שאינו רלוני שתבא נגד גזרתי אך אני נתן לך שבר על זה וכדח"ל בבבא מליעא בעובדא רבתי וז"ל לעירור וחקמים דקס ר' יהושע על רגליו ואמר אין משגיחין בבית קול ומלא ר' נתן לחליהו ח"ל מה היה עושי הקב"ה באתה שעה ח"ל שמח ואמר נלחוני בני נלחוני וכו' בני הרי קודשא ב"ה אמר והאריך מבטל .

ונועדתי לך שם ודברתי איתך וכו' ושתבא למדרגה זו תזכה למדרגת הכהונה שנועדתי לך שם ודברתי איתך וכו' . **אין** לשם ארון של מת על ארון אחר שיש בו מת כבר ואם נעשה בודאי שימות אחד מבני העיר בחוד מ' ימים וזוהרות ר"י הפסוק . **וזהר** ר' אפקי ר' אליעזר וישם בארון במגרים שבני יודין נקבר בשני ארונות בארון אחד למעלה ואחד למטה ארון כל הארץ על שלח עימא נפשו בלשנת פוטיפרע .

ענף אריה

ירקוש משלי סי' ד' ח"ר לוי שבעה שמות יש לו לארי ואלו הם . ארי שהל כפיר לביא ליש שחך גור אריה ארי . כמשמעו שהכל מתחיראין ממנו . ארי שכל מי שרואהו סופר בחייו : לביא שהוא חוטף לבבות של בני אדם . ארי ששברו של אדם גולם שבינו . שחל משלי לפיו . שחך מחתך שבניו :

אמ"ה מכאן תראה חכמתו של אדם הראשון יותר ממלאכי השת בשמו שם לכל בהמה וזהו דלכאורה ישאוב החושב מה חכמה היא זו לשם השם הנופל בפה לכל הבא לפניה לא כן כי כל שם ושם אורך למדותיו של אוחה חיה או בהמה וזו חכמה ושלמה להכיר בהכמתו הרמה מנחם ומדוהם מכל מה שברא הקב"ה כדי לשם השם המורה על המוג ועל המידה או ההכנה כמראה מהארי שנקרא זו שמות כל אחד מהם על דבר שיש בו כמדובר .

שם דק כ"ז ע"ד האריה תמיד הוא יסן צביעים פקוחות אם הלייד מוכבז חתך שריגה בו ומתכה בונו ופגרותיו להעלים עלמנו מן הליידיים ההם ואם רואה כי חבד מנוס ממנו כלים מלחמות יולא ונלחם בלי יראה ופחד על כלותו .

ענף אריכותימים

משה רבינו ע"ה לא האריך שנים כן כד כתובתו מאדם הראשון

מדרש תלפיות אות א ענה ארץ

די שאתה נכהה אל חוסף דבר אלי בדבר הזה על ישראל לפי שאינו ראויים עתה נכשמתם בזה (אופן רל"ד מ"ע) :

בלבן סימן קס"ו בשם הר"ם ושאלת לפרש לך כל הדר בחו"ה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה וכו' ואשיבך היינו משום דעיקר שכינה בחרץ וכבודו בחרץ ישראל כחם מול כסא וכתיב והתפללו אליך דרך ארצם תלפיות תל שכל פיות פומות לשם עייל . נשמת ישראל הדרים בחו"ה לארץ על מעולם סגלפון עולם של

דע האופנים הנקרא בית יעקב ועבד עברי אשר חשבנו הוא ש"ח מנין נחש : וישראל הדרים בחרץ ישראל ביום מעשר ספריות של הילירה ונקרא בית ישראל גם נקראים ביום גם נקראים בני אל חי והארם כי הוא בחו"ה ישראל כי גם נשמה האופנים וכשזוה"ל לארץ ישראל בא אליו נפש מיאירה חדשה ומתלבש תוך נפש הישנה שלו וכליה לא רשונה היום בחרץ ישראל יולאים שני הנפשות ועולים למעלה ובחזרה איני חוזרת כי אם הבדש בלבד ולכן הוא אינו ראוי לעשות כי הלא

הוא אינה חושבה ולכן אמרו חז"ל שנמתלו לו כפי עונותיו וכל הדר בחרץ ישראל נקרא לריק הבש סמוך אינו לריק כפי הבראה לעינים כי אם לא היה לריק היסוד הארץ מקילו וכמו שלאמר ותיקול הארץ את יושביה ויבון שהארץ איני מקילו בהכרח הוא שנקרא לריק וקף שהוא בחוקת רשע גם דע כי הדר בחרץ ישראל והולך לרוד שם בנימרים שנחשב על לעבירה ועבירה זו גורמת לו שער של זריק כפי הבראה לעינים כי אם לא עליו לרוד בחרץ ישראל כל ימיו ולא לרדת למלרים נחשב לו כאלו כל ימיו המליך הייחוד של הקב"ה ודע כי א"י אינה מפקדת על העבירות הנעשים בים כי אם על הנשגות בלבד אבל אותם שבמיד אינן נמחלים

כי אם ביםורין או לני שגובר על פסע והפסעים הנעשים בחרץ ישראל אין להם סליחה כי אם בתשובה (נכר י"ב עין הארץ) .

בסוד המן ופירות הארץ ישראל הכה ים להקשות למה ארץ ישראל יגרע ממנו המן הרוחני וי"ל כי הטעם לזה הוא כי במדבר כל הדברים שבו מן החלומים והעומאים הגדלים בחרץ העומים שהם ממשלת השרים על כן אין פירותיהם גדלי לקבל את רוחניותם של הקדושה כי אין גוף עומא נעשה כלי לקבל רוחניות הקדושה ואם היתה הקדושה היתה פירותיותה ובמזונויותיה היה הכל יתן ט"ו השרים חלילה וזו אינו ענין כלל וע"כ נתן להם הקב"ה מן השמים המן אשר אין בו חלק כל השרים בלא חמנם פירות ארץ ישראל הם ע"י הקדושה ואותם הרוחניים שהיה ראוי אל המן נתלבש בפירות הקדושים המן וע"כ לא היה המן בחרץ ישראל כי אם במדבר (נכר כ"א עין הארץ) חסד לאברהם .

ס' החרדים [דף ס' ע"ב] הבאים לארץ ישראל ופיו שמים על לב כי הם בזהכל המלך ומורדים ופיו שמים ומרבים במשתאות של סעודת מרעות ומרוחים עליהם הכתוב אומר ותבואו ומתאווה את חרתי ומתלוי שמתם לתועבה וכתיב כי תבואו לרעות פני ומי בקש זאת מירכס ממום חרתי ואל יעלה על לבם שאחרי מותם יתארו בחרץ אלא במותם יגרסום חו"ה כגלגלים וזו לשון פירקי ר"א וכל המתים הרשעים שבא"י נפשותיהם נשלכות בחו"ה לארץ שני זאת נפש אויביך וקלענה בתוך קף הקלע ולעמיד לבא הקב"ה ארצו כנכפות הארץ ומנער אותה מכל עומאיה ומשליכן לחו"ה לארץ שני' לאחוז כנכפות הארץ וינעור רשעים ממנה .

והרמב"ן ז"ל בפרשת אחרי מות שהזכ"י הכתוב בעבריות ותעמ' הארץ ואפקוד עונה חז"ל שבעריות חובת הגוף ואינן תלויות בחרץ מ"מ עיקר כל המלות ליושבים בחרץ כי וכן שניו בספירה ולא תקול ארץ אתכם ח"י אינה נשמה ארלות אינה מקיימת עברי עבירה . והנה הכותבים לא היו נכשמים בחר"ה ובבואם בא"י ושם שני כמעשיהם הראשונים שלה בהם האריות הממיתים אותם לכן כל איש יחד בבואו אל א"י להיות ירא שמים כפלי כפלים ממה שהיה בחו"ה לארץ יודע כי בדיית המלך הוא יושב .

פרקי ר"א פרק י"ג [דף י"ז ע"ד] רבני א"י כבדים מאד בני חולה לארץ ובה היו מבחינים חסידים הראשונים אם נזרו לבבול ח"י .

למה לא זכו ראובן וגד וחמי שבט המגפה ראובן לפי שמרע בחשאי שיעקב שב'ו לביה רחל והיה קלת פנס בלדתו וכן גד שמרע לזה את אלה בחשאי שיעקב ולא נמלכה ביעקב חמלה כמו שמשו

וביושמי' דשבת פרק י"ז הביאו הילקוט תהלים בזמנור מ"ט משמע שאנו בחלד דרדים שם האריות כל יושבי חלד רבי אחא בשם ר' אבהו חד אמר למה נמשל כל באי עולם לחולה לפי שכל מה שיש בישוב יש בים חוץ מן החולה וחד אמר מה חולה גוררת ומנחת ואינה יודעת למי מנחת כך כל באי עולם גוררין ומניחין ואינם יודעים לנו מניחין ויבדו ולא ידע מי אוספם ע"כ משמע שאנו בחלד ועל שם שיושבים במשללו לחולה נקראת חלד :

עוד יש לדקדק דרדים כאן במדרש משלי יבשה שקבלה דמו של הכל דאין השמן נופל על השמן דבשלמה הדבר דקאמר שנקראת יבשה על ידי שהובישה מעשיה הטובים יחיה דיבשה לשון הובישה וה"ה בשאר כל החלוקות שלם לשון נופל על השמן .

ויראה לי שלם סוברים שאנו בחרץ ואומרו בירושלמי בחלד כמדובר אין הכונה בחרץ הנפרדת שנקראת חלד אלא אנו יושבי ארץ על שם שיש לה גם חלד בשם הארץ הנפרדת שנקרא חלד על שם שנמשלים לחולה היושבים בה והיינו גם כן מה דרדים כאן במדרי' משלי חלד על שם שחיה אדם חלודים וכו' שרואה לומר הם בנייה חלודה על שם שחופסים מרת החלודה להוליא זמנם לאסוף ואינן יודעים לנו אוספם :

ובענין אומרו יבשה על שם שקבלה דמו של הכל סובר שכיון שבעבור קין הוסיף הקב"ה קללה לאדמה כעש"י ז"ל על פסוק מה עשית קול דמי אחיך לנאקים וכו' באופן שבעבור הוספם הקללה גרם יובש לארץ אך הדבר אחר סובר שכיון שלם מדרשות לשון נופל על השמן גם זו ולכן קאמר על שם שהובישה מעשיה שהיא לשון יבשה כמדובר :

כמו שהשמים נקראו ארץ כמו שכתב הרב הגאון חלק שלישי פרק ד' . בתרגום יונתן שפירש והנה אופן אחד בחרץ מלרע לרוע שמיא כן אפשר לומר כי הארץ נקרא ריקע כי הוא שלם משותף על כל דבר מרוקע ומיין על חדרו . ולכן כתב הרב . אכן עזרא ז"ל כי ריקע הוא האור וכן דעת הרב המורה פרק שלשים חלק שני . ואלי אומר שהוא הארץ לכן נאמר לרוקע הארץ על המים ובפירי רבי אליעזר הארץ על המים נרקעת כאינה שהוא נפה בלב ים כך הארץ מרוקעת על המים ולכן נקראת ריקע (חורת העולה דף ל"ד ע"א) .

אמ"ה השמים נקראו ארץ והארץ . שמים לרמוז שכשם שהקב"ה בשמים כך הוא בחרץ וכשם שהוא בחרץ כל הוא בשמים הפך סברת המיינין עזב אלהים את הארץ והתעסקותו בשמים וכו' אי אפשר כן שהרי הכל שווין לפניו ועדות יש שהשמים נקראו ארץ והארץ שמים .

ענה ארץ ישראל עתירה ארץ ישראל שחוליא גלוסקאות וכלי מלת ים לומר שזה כבודם שישראל מנבישים את העניים ומאכילים אותם וזה רמז כי יליל ארצו משמע וכו' יחוס על כל ואביון יהי פיסת בר בחרץ וכו' ילקוט יונה סימן תנ"ו .

מסכת ברכות קלת שהארץ היא ברירה ויש רמז לזה ראש ארלות עבוד הארץ עין הארץ וכו' וכשם שאברהם האדם מעולים זה מזה כך יש תקומות לארץ מעולים מזה מניולאין ברזל ובחשם כסף וזהב אבנים טובות ומרגליות ואין בחרץ ישראל דבר מזה ששכינת ה' ששורה בה תמיד ויקרה הוא מפנינים ומה שאמר ארץ ארץ אכניה ברזל הכונה שאחר שסיפר בסבחה גילה ג"כ כשאין עושים ראונו של מקום נעשית ברזל וחושת מלהוליא פירות כי אינה מניולאיה התבואה דרך עבע כשאר ארלות אלא אם שמור למלותי ששכינת אם לא ועלר קרבן מנחה ס"ו ר"י .

זוהר שלשה הם יעקב יוסף משה יעקב זכה שיקברו גופו ועלמותו בחרץ ישראל . יוסף זכה שיקברו עלמותו ולא גופו משה לא זכה אפילו עלמותו שייכנס לארץ ישראל ששם עבר השמים

שעם שנתאווה משה ליכנס לארץ ישראל משום ששם עבר השמים למטה ממכות בניגוד המרכב שלמעלה שהיא השכינה יושבת על הכסף והחיות נשאו את הכסף סביב ושמה יטבו כסאות והשמות עיילין ונפקין משם מ"ע אופן ק"ו .

בוונח משה ליכנס לה"י כדי לתקן בנתהחומים יהיו נכנים מזון השכינה בלא יגיעה כמו העניוים והש"ו להקב"ה רב לך

מדרש תלפיות אות א ענף ארץ ישראל

את בעבור עשה לך צדקות וצדקותיך של יוסף שנתעסק עמכם נתעסק עמי הקב"ה ולא עם משה בלבד אמרו שמת בנשיקה בעבור ה' עשה' כמדובר אלא גם על כל הדיקים המופסים בדרוק של משה שכל וכן לפיך לך זכות ה' יאספך שימות בנשיקה במשה וכן שחפס בדרוק לעשות לך כמדובר ובחיבור אחר פרשתי אופן אחר בשיבו הקטוע.

ספרי הביאו ילקוט משלי סי' תקנ"ג משחקת בתבל ארלו א"ר שמעון בן יוחאי תבל זו ארץ ולמה נקרא שמו תבל שהיא מתובלת מכל ארצות שכל הארצות מה שיש בזה אין בזה אלא א"י אינה חסרה כלום שנא' לא תחסר כל בזה.

אמ"ה א"י היא באמצע העולם שהוא עמוד של הארצות והשמה הג"ה ה' מירי המנוני משאוב בלחיה ארץ ויולל שם כגון הפולין שנמ' בדרך מרחקים ולא בשאר ארצות וכן המנוני"ה שנגמל במקום אחד ולא בשום מקום אחר שבושם אף בא"י הכל נמצא כי מהביבור ויוללם כל ארצי שאר ארצות ולכן לא תחסר כל בזה. ובגמ' הבא' פרשתי בזה ענין שהיו במקדש עשויים מזהב ועשויים פירות בכל שנה וכו'.

ספרי הביאו הילקוט משלי על פסוק משחקת בתבל ארלו אמר רבי אלכסנדר מיהו תבל ארלו מכלן ששערה שמות י"ט לארץ. ארץ ארומה חרבה. יבשה. ארקה. תבל. חלד. ראשית. גיא. שדה. ארץ שבני אדם רשע בזה. ארומה שמננה נבחר אדם הראשון. חרבה שמחברין אותם המים. יבשה בשעת שקבלה דמו של הכל. ארקה שברחה לפי הקב"ה בשש שרש ליתן תורה לישראל על הר סיני. תבל שהיא תחובלת בפרותיה. חלד שבני אדם חולדני בזה. ראשית שהיא ראשית לכל מעשה בראשית. גיא ששעויה נבטעה נבטעה. שדה ששעויה שדות שדות.

אמ"ה כיון ששורש כל הבריאה היא מעשר ספירות שבאים בעשרי שמות כתר חכמה ביה גדולה תפארת נח אוד יסוד מלכות א"ע"פ שכלם אחדות אחד בלי קלוץ ופירוד ג"כ ארץ א"ע"פ שהיא אחת בזה בעשרה שמות לרמז אל השרש אשר מננה נתחובה בכל אשר לא דמעתם זה באים כל מספר שבעים אומות עד עשרה ואח"כ סופרים אחד עשר שנים עשר וכן על דרך זה עד עשרים וכן עד שלשים באופן שהשורש עשרה הוא לא להסגל כל העולם ומספרים כך אין זאת סי' אם שמורה על שורש הכל שהם עשר ספירות שמהם נתחובה כל הבריאה כמו שפירש בעל המעשר על זל"ל ע"ש.

יבנה מתיישב בספירת העומר שאחר מספר העשרי ימים שהם שורש המספר אלו מוין אחד עשר יום שנים עשר יום לעומר שלשה עשר יום לעומר וכן בדרך זה עד מ"ט יום לעומר שהי' ראו לומר שנים עשר ימי' שלש' עשר ימים וכן בכלם מאיל לאון יחד.

אמ"ה כוונתנו ליתד הכל לעשר ספיר' שהי' מקור המספר והעשרי הם יהוד גמור בלי קלוץ ופירוד לכן סמכינו יום שהוא יחיד לעשר באומרו שנים עשר יום כלומר העשרה הם אחד זה כרמו באומרו אחר כל מספר יום בלאון יחד ובעלות המספר מעשרי ולבעלה אלו מוין שנים ועשרים יום ג' יעשרים יום וכן על דרך זה וכן משלשים ואילין וכן מהרבעים ואילין לרמזו שא"ע"פ שעולים במספרי הכל חוזר אל שורש האחדות שהם עשר ספירות שהם אחד כמדובר אחדות גמור.

ירחי מהכונה י"ל שכל יום המחודש הוא חגיגי יותר כיון שמתקרב ימי קבלת התורה כנראה הסופרת שכל יום הבא חגיגי אליה יותר כיון שמתקרבת לימי טהרה ולכן אנו מוין יום לשון יחיד כלומר זה יותר חגיגי מיום שעב' וכאלו יום זה עיק' ע"ל אנו מוין זה לרמזו על חיובו המזהו שאין אנו קלים לספור בכל יום יום ובאנו כל לילה היא החגיגי שאנו מתחיל לנגות ולרמזו לעינינו לוי אומר שנים עשר יום וכן ששים ושלשים יום וכן בכלם לומי נחשב בעיני כאלו היום התחלתי מתמת החיוב ע"ל כיון שחלית מאי הכיפוי היה הוא עד להשלים מוין מ"ט ימים בלי שום חסר כלל אם כן כל עוד שלא בחתי על תחילתו נמצא שעדיין לא עשיתי כלום וכאלו לא נתיני כלל נחשב לכן אנו מוילאים הימים בלאון יום יחיד לומר קיום

המלוה בזמני כלם ובזולת כלם חסוד בלאו אין בדי מספי ימים עדיין. **ע"ק** כיון שאם אנו ולא משה וכל אחד שוב אינו יכול לננות בזכרה נמצא שכל יום ויום מיוחד לענינו כי בזו חלוי שאר הימים שאם חיסרו אבד שאר ימים ולזה אנו מוילאים אותם בלי יחיד ע"ל שפיון שכלל יום המתחדש יש לו זכרה בפני עצמו אנו מזכירים בלאון יחיד לפי שכל היחיד שיתחדש בזה הזכרה.

מעשה ה' על וזמנך חז"ל כי הדר בא"י דומה כמי שיש לו אלוה וכל הדר בח"ל דומה כמי שאין לו אלוה ע"כ הטעם כי הקב"ה קדש אותנו כמו אשה והתורה היא שער כתוב וכפיית הדר כגינית היא החופה וא"י היא הכתובה וק"ל דאסור לאדם לעמוד ע"כ אשתו בלא כתובה לכן כל הדר בח"ל דומי' כמי שאין לו אלוה:

אמ"ה ענין אחי' לפי שכל הארצות חלק הקב"ה לשנים ונעל אחי' בחלקו ומנאל שכל הדר בח"ל שהיא אחת השנים דומה כמי שאין לו אלוה וק"ל ובחיבו' אחי' כתבתי תירוץ בקושי' אומרו דומה כמי שאין לו אלוה דאומרו דומה משמע דומה שאין לו אבל יש לו ואומרו לו הדר בא"י דומה יש לו אלוה משמע דומה יש לו אבל אין לו ומנאל שמון שכל הדר בח"ל מנאל לחוד לארץ מא"י.

מעשר ד' א"י יש לו דין קרקעו' משום שהוא תחת יד הקב"ה וח"ל יש לו דין מעלג' משום שהי' תחת יד השרי'.

לקט יוסף ענין שהשיבה אין שורה בח"ל כי אין אדם חוסר דבר שאינו שלו והקב"ה יחד לענינו א"י ואם כן האומות אף שעובדים ע"י בדרך ישראל אינן יכולים לאסור דבר שאינו שלהם לכן שורה שם שלא יוכלו לאסרה.

אמ"ה עשה הקב"ה בחכמתו הרבה להשיות שכירתו בא"י שהיא טיבור העולם כמלך הקובע כסאו באמצע הגדוד ששם זה השגחתו לכל הסביבות וזכו מתחייבין כל עובדי ע"ל ליום הדין על שעובדים ע"י שנמצא שחלקו כבוד לעבד בפני הרב שפיון שודעי' דשפוי' שורה בא"י שהיא טיבור העולם ממילא שהשגחתו לכל ארבע סביבות העול' כענין העומד באמצע וא"י אף עובדים לשנים בפני הרב. שמתאי' אנו ישימו על עיני האמת ועל טיבורו ועל מילתו מעשר **עוד** של א"י נחשב כאלו הוא קבוי ממש בא"י.

טיב הארץ [דף י"ב ע"ב] כתב הרמ"ק זליהה בכל גבולי א"י יש מים כי גבול מזרחי היא הירדן וגבול מערב הוא ים הגדול וגבול לפי הוא נחל מצרים וגבול דרומי נהר פרת והכוני' כל הנכנס לא"י שהוא אויר הקדש מח"ל הוא אויר העמא לר"ך בכניסתו לעבול ולקחי' עלנו מח"ל ואח"כ יבטע על הכנסתו מתקדש אח"כ בתוספת נשמה.

אמ"ה כל גבול א"י מים לרמזו שפיון שא"י הוא מקום השראת השכינה לר"ך להיות מוכן בעברה להל' יאערכו לו' מים מים כמו שאמר הקדש ומרים יום מים כשנראה שכל בתחום שכברו בהמה על אודות האשה הכושית.

ענף אשה

ידוע הוא לכל המשפחה כי האשה הוא נמשלת ל גוף האדם והזכר הוא כמו הנשמה שבגוף.

ספר הכהני מלת אש ואשה רמז לאש השכיני שנא' אש אכולי הוא וזהו סוד גדול ועשית קרבן התמיד אחד בבקר ואחד בערב רומז למדת יום ולמדת לילה שצריך ליתדה' בהשתנות הזמנים הביאו הרקנטי ז"ל.

ידהוש חיוב סי' ל"א חסור לאשה ללאת בתכשועיה אף בחול לרשות הרבים לפי שהם מסתכלין בה לפי שלא נתן הקב"ה הכשועין לאש' אלא שהי' מתקשטת בהן בתוך ביתה שאין עומדין פרה' לפני הבשר וכ"ל לפני הנכב.

ידהוש משלי סי' י"ו [דף רע"ו ע"ג] ברצות ה' דרכי אשם גם אויביו יטלים אחר ר' יוחנן אמר אויביו זה אשתו שנא' אויביו אשם חשי' בישו. רבי שמואל בר נחמני אמר א' הבחש ופי' ר' יהושע בן לוי אמר זה יצר הרע. רבי זכריה אמר אויביו אמר גם אויביו לרבות מתיק' בישו עון פרעושים יתחיים וצופים דבר אחר ברצות

לכן מודה השם מודה כנגד מדה הוא עברה בגזרת מלה תצת ללצי
מלה .

אמיה חומרו כאן שמה של אשת לוט מלה וכו' ר"ל על שם
המאורע כינו שמה מלה דשם האחר היתה לה הלא היא
בספר הישר אך רצוי להבין איך צבור שהמלה נעשית מן המים
ומן העפר תצתה לעולם דבר טוב עד שלא היתה משגת
לקללת הענייני והדרבה חזרת ועונה האריות אמן .

אמנם כיון שהמים והעפר הם שני יסודות נופיני ממששים מה
שאין כן יסוד האש והרוח והמלה נעשה ממים ועפר כך
היה מליאות' לאורך ימים בעולם הגשמי הוא היות' בעולם גרמית
לעין שהיא בחינת ממשיות וזה בחינת החיים העומדים בעולם מה
שבין כן בחינת שאלה' נולמס ונמשיות בחינת חזורים לאין ולכן
היתה עונה אמן חמריהם בכוחות' להיזמה בבחינת המלה העשמי ממי'
ועפר יסודות ממששים ועומדים .

והמביה עשה גם שמים רעון הענייני ורצוי רעון הענייני
שהחזירה ללצי מלה - ורצונה היות מליאותה קיימת
בעולם גרמית בעין לפי שהלצי מלה נעשית' היא כלה לעולם כדומע
שלוקמים מאתו מלה וזינה נחסרת כלום באופן שהיא בעולם בבחינת
ממשיות כמים ועפר וגרמים בעין .

אך רצוי לשים לב מה היתה רצונות לתת מלה לעניים . אמנם כיון
שהשכיני נקראת מלה כדברי הפליאה כמדובר וכו' היות סוברת
בגזרת עורטרופוס הרשע בבבא בתרא אש הקב"ה אוהב עניים למה
הינו מתפרנסים משל למלך שכעס על עבדו וחבשו בבית אסורין וכו'
המאכילו הינו חיוב וכו' בתמי' וכו' לכן נותנת מלה לרצון לעניים
השכינה הנקראת מלה יוון ויפרנס כלם שמהנה השפע בעולם הזה ואם
הוא הינה מפרנס לכל אין רצונה בכס וזו איך צבור רצונה לפרנס
לכס . ולכן לא היתה משגת לקללת העניים והדרבה עונה אמן
חמריהם בכוחות' כי רעון השכינה עושה עם מה שלל היתה מפרנסם :

והענייני היו סוברים בברת ר' עקיבא שעשה הקב"ה עניים
בעולם כדי להליל עפוסה למפרנסם משה של גיהנם
ולכן היו מקללים אותה שתחזור נליב מלה ולא תגלל מקללתו וכו'
יתפרנס דעושה הייתה כבשרתך בנהיג איך קללת העניים שגשג
שענת הפך המפרנס העניים שגלו מועוט גיהנם ודוקא בעולם נליב
מלה שהיה עושך דכיון והשכינה נקראת מלה כדומע אלא וכו' רצוי
שמדין מה מלה מתקן ומתקיים הבשר כך השכינה נקראת מלה גם
מנעם שזן ומפרנס ומקיים ומתקן לריכס קיום ופרנסה והאדם חייב
לנעוד מדרכיו כדכתיב והלכת בדרכיו וכו' חייב מעושך שחמה רצונות
לנו שהשכינה נקראת מלה יוון אחסם משל לריך שגלמוד שחון גם אחס
לון לעניים כמדובר .

אך קשה מיהו כיון שמה שלא נתנה לעניים היה מנעם שעשה
בשיקול דעתה כבשרת המורטרופוס הפירטי' וסבורה שעושה
רעון השכינה בזה לכן היתה רצונה להשיג לרצות פני שכינה הנקרא'
מלה אלא עשרה של הבעב' ולא רצתה לשמוע דברי המלאך אל הבט
האריך והביט וחלה עליה מדת הדין הקשה השורה על קדום ונעשית
נליב מלה .

וכברר הלכה היתה נותנת מלה לעניים לרצון לכס בזה ים
לכס לאכול ולשבו והיות' הולך עמכם בדרך ולא
תחזירו עוד אל בתינו על דבר דהיתא בנהיג אריב כפיסור תמות
ירושלים אפילו בתימוקות על (השלם) ששלח לתינוק א' לקנות לו דבר
לאכול ולשבו והותיר והביא לו מלה וז"ל מזה תאכל ותשבע ותומיר
להולך עמך בדרך .

אך כפי דברי המדרש שנעשה בנליב מלה צבור שכבדו המלאחי'
לבימה היתה שואלת מלה משמיות' כדי לפרנס שבאו חזורים
בביתה וכו' מתיישב שולר עושה על ידי המלה צבור דברו אל קצב
האריך מדה כנגד מדה כיון שלכס רצתה לגנות כדי שיעשיוהו לכן על
ידי שהיה עושה .

עוד יש לפרש למה היתה נותנת מלה לעניים . בזהו שהכריזו
בשמים כל המחוזיק כי עני ואביון ישרף בלש דמחיל ולעורה
שהחוקק

ברלות ה' דרכי אש זה אברהם גם אויביו יל' אחו זה אבימלך דבר
חזר בלתי ה' דרכי אש זה יסראל גם אויביו זה פרעה ויהי בשלח
פרעה .

אמיה לכל הפירושים אלו מתיישב אויביו לאון רבים כי אם לדברי
רבי זכריה דקאמר אלו פרעושים יסחים וזבובים . והגם
שנא' דהאומר זו אשה ר"ל נשיו אף אם היו רבות וכן האומר זו חמס
ר"ל מן הנחשים על כל פנים לאומר זו יר הרע אינו מתיישב מלת
אויביו לאון רבים :

ואורי י"ל שביון שיר הרע נכנס י"ג שנים קודם יר הטוב צנשו
של אדם כדבר הורגלו עמו כל האברים ונמלא שבבא יר
הטוב לסוף י"ג שנים מונא כל האברים ג"כ כאויביו כילר הרע האורר
כמו שדרשו מח"ל עיר קטנה זה הגוף והאדם בה משע אלו האברים
ובא עליה מלך גדול זה יר הרע וזנה עליה מלודים וכו' באופן שאבריו
של אדם עומדים בגזרת' יר הרע .

אמנם ברלות ה' דרכי אש גם אויביו דהיינו הילר הרע עם
האברים שבו יסלים אחו וקטע זו יר הרע לפי שהוא
עיקר . או כלך בדרך זו שבע ידי יר הרע עבר עבירות והס'
הקטרוגים אויביו של אדם כדומע אך ברלות דרכי אש שחזור בו
ומתקן דרכיו גם אויביו שסם הילר הרע והקטרוגיו שנעשו על ידו
יסלים אחו שנעשים העבירו' זכיות מליני עליו לעובה . או כלך בדרך
זה שבהיות אדם שומע עלת יורו הוא מניק לבירות חלה ומי' ורעות
וגבול ונמלא כלם נעשים אויביו אך ברצו' ה' דרכיו על ידי שתיקן גם
אויביו שהוא ירו והאויבים שהולד על ידו יסלים אחו משים הקב"ה
בלבם שאעפ"י שהרע להם שפלינו עמו . ע"י' אמר אויביו לאון רבי'
לרמוע על רוב שנחתם כאויבים דמי .

ירקוש (משלי דבר ר"ז ע"א) דבר אחר מלא אשה מלה טוב
אמר רבי יוחנן בן גורי את מונא עד שלא נבראת האשה
כתיב לא טוב היות האדם לבדו אכל משגברת כתיב וירא אלהים
את כל אשר עשה והנה טוב מאד .

אמיה נראה לפרש כונת מאמר הורה דהיתא בזהו וכהו עוב
זה יר הטוב מזה זה יר הרע וכו' וכבר מנאמר חללי
פסוק לא טוב היות האדם לבדו שהסו' אמר הקב"ה לא טוב כלי
אין מליאת טוב בעולם דהיינו יר הרע כמדובר והנה טוב זה יר
הטוב מזה זה יר הרע כלומר טוב מזה זה יר הרע וכו' היות אדם
לבדו משום שאין אדם מתפתה לחבול מן העץ כדי שיענף הילר הרע
לכן גנשה לו עור כנגדו דהיינו האשה והנחש יפתה לנשה והאשה
לאדם ורואה שאין אדם מתפתה שהרי מרוב חלמתו קרש שעות לכל
בזמה וזיה מה שלל יכלו מלחכי הסרת כדח"ל וזהו סניד מיד ויר
ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל העוף השמים ויבא יר
האדם לרצות מזה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא
שמו . הוא רואה שלא היה מתפתה כיון שחכם כל כך היה ויר' טוב
ורע היה מוכרח להיות כדי שיהיה שר ועושה לכן ברר לחוה כדי
שיוכל הנחש לפתוה . וזהו כונת המאמר את מונא עד שלא נברא'
האשה כתיב לא טוב כלומר קודם בריאתה כתיב לא טוב לוי אלה'
אפשר היות טוב בעולם דהיינו יר הרע לפי שעל ידו האדם לא
היה ימשך השכר אכל משגברא' כתיב וירא אלהים את כל אשר עשה
והנה טוב מאד שחבר שגברת' יש מליאות טוב מזה היינו יר הטוב
וייר הרע כמדובר טוב זה יר הטוב מזה זה יר הרע כלי טוב מאד
זה יר הרע שיר הרע טוב יות' מילר הטוב כיון שעל ידו ימשך
השכר .

פריאה שמה של אשת לוט מלה ולמה נקראת מלה שהיו העניים
מבקשים ממנה לחם ונותנת להם מלה וכו' לא היה לה
לתת להם דקה אלא מלה על כן היו מפללין העניים עליה ומבקשים
מוססם להחזיר' תל מלה והסם שבע תפלתם והספכה למלה ובשמים
שומעת היתה חזרת ועונה אמן בחושב' כי תפלתם לעובה עליה
ולדעתה כי המלה נעשית מן המים ומן העפר וזכונת לעובה והס'
כונתה לרעה לכן חזרה ללצי מלה .

ועוד אשת לוט היתה ארובה להשיג פני שכינה הקב' מלה ולא
רצתה לשמוע ולשמור מה שאמר לה המלאך אל תבע האריך

מדרש תלפיות אות אענף אשה

ו"ל ידוע שעטם העלם הידיעה מהשכל האנושי הוא עובי הנשמות והחומריות כי זה יהיה כמחילה אל השכל לא יעזוב אותו להשפיל כל ומלווה לזה ידוע שעובי החומר ועפרותו יולד בלדס מפני כוונת מולידו אם יכווננו בעת יצוונם לבגלות הגשמיות ולהכבות התאוות ולערכו' המיטות ולזה בודאי שלם תהיה האשה שיאר עיקר המרמיות תובעת בעלה מבלי הגאה כלל אל כל כוונתה לדבר מלוא שבה הפועל הוא שכלי נגזר הנה ככלת הבנים אשר מולד היו זכי החומר לגמרי אשר לא יעכבו אל השכל כלל ולא יקרה שום ערובוב לידעת' להיותו זך ונקי תולדת החומר כלל וזו היא הסב' שימלאו בהם מדרג' מהחמט' אשר לא נמלאת בימי משא וזה שבימי משא אם היו אז שפע החכמה בריבוי כמדרך נמלאו החכמים והם מגמלים ממה שזרו להם וזאתם יודועים והם המגמלים מה ששקלו בשכלם .

אמנם עבונים שהם המגמלים החכמה לא אשבה על אזה לקחת מהם וזהו אמר שלקח אלל חכמים וידועים ומלא' ילאו נבונים בני יששכר וידעי בינה וזהו ביצרו עינם נמלא רבוי החכמי בני יששכר והנה ממאמר זה מוסד על סדרתם ז"ל אשר יראה במהו' השכל שהוא עלם גדול משכיל בפועל קודם בואו אלל שהדיקו' לחומר משכח ממנו המושכלות ובאשר יוקח ויודק אז תוכרנה לו והוא דעת האומר שסבור שהידיעה עמה ששבה מפאת החומר והבן עכ"ל

ואני חומר בדרז"ל יותר בינה יש בלשה מבאיש שגא' ויבן ה' אלהים את הללע וכי' דרש ויבן לשון בינה' והנה כשהאשה תובעת לבגלה לדבר מלוא הקב"ה מתעסק בלוחו יצווג ועושה שכל כחותיה שיש בה יפעול בולד הנולד ובכלל כחותיה היא הבידיע' בה יותר מנזכר ובה יולאים בניה בעלי בינה כלאה ומבני יששכר ידעי בינה ובי' מה שלא נמלא דבור המדבר כי לא אירע אשה שתבעה לבגלה כמו שעשתה לאה .

עוד כשהאיש נותן דעתו על אשה לופקה והיא אינה רוצה אז רדיך האיש להוליד בניהו להבי' להמליך דרך שיוכל לפתותה ולרואיה ונמלא שקלת בינה שבו הוליעה על ענין זה וכשמדווג עמה פועל בולד הנולד כפי כחותיו ובה הבינה שבו כבר נחלשה כיוון שהוליעה לזול שבודאי בלוחם המגמלות המגמליה איך יוכל לכפותה היו בהם מהדופי וכיוון שתחלה בניתו בניו מנחריים מביך לא כן כשהיא תובעת לו לדבר מלוא שאז בנית שניהם על כוון בלי עירבוב הפגם בתוכם ובה בניו בעלי בינה .

עוד נראה כשהיא תובעת לו בדבר מלוא בעת היוווג כל דעתו על אשמו בעלות על לבו תסודותה והולך נרשמת נגד עיניו ומזריע במחשבתו זורת אשמו נגד עיניו וזהו הולך נולד כפי מחשבתו על אשמו ויולא בעל בינה כהאשה שיש בה יותר בינה מבאיש כדפרישית בדרך ראשון . אך ראוי נשים לב שבמדבר היה כללאל שימלאו הקב"ה בחכמה בתבונה ובעתה כמו שמעיר עליו הכתוב והיא קלמר דבונים לא מלא וי"ל והבאשם היה על נבונים רבים ונבונים רבים לא נמלאו חכמים וידועים כי אם אחד דהיינו כללאל ומדויק מדברי המאמר דקלמר ואלו נבונים לא מלא' . עוד ח"ל שכללאל מלאו הקב"ה בתבונה ולא מלא עמנו היה לו .

ענף אשה מזרעת תחרה

רבינו בחיי ז"ל צענין אשה מזרעת תחלה יולדת זכר רז"ל ראו ללמוד זה ממשק אשה כי תזריע וילדה זכר וזכרו נתן לנו תור' אמנת' נוטריקון א"שה מ"זרעת ת"לה יולד' זכר איש מזרעת תחלה יולדת נקבה העטם כי העטפה הראשונה אשר תהיה מהזכר או מהנקבה היא כמו השדה שזרעים בו והעטפה האחרונה כמו הזרע שזרעים בגדי' ולפיכך תלד זכר כמותו וזכו לשון תזריע . וזהו הזכר יזריע תחלה הרי העטפה ההיא כשדה ועטפה הנקבה שבאחרונה הוא הזרע ותלד נקבה כמותה

והכמי הטבע כתבו אשה מזרעת תחלה יולדת זכר כי כשהאשה משוקקת לבגלה ומתחממת בחשקו כל כוונתה ומחשבתה עליו ומגמלת לזרעה בלבה ומתוך אותו חשק ממחרת

החוקיקה בלדקה שרפיה בלש . לכן אשמו של לוע דרשה בעלמא חייד קודמים לחי חבדך ואיך אסתבן עמנו כדי להחיות לאחרים אך היתה נותרת להם מלא' דבר שלא היו מקפידים על זה אשמי סדום כיון שאינו דבר ראוי לאכילה . וכונתה לרמז להם סוד אשמי סדום ולא בדבור משום שוף האשמים יולד את הקול שהכריזו על מניעת הלדקה ואם כן מהרו לעור רגליכם מן העיר הזאת כי אין לכם בנפשו מזהו רק כמה שנגעשה המלצה שאתם ממני ועפר לנעמר לשמות מים ולאכול יצויות של הדמה עד שתחלו וכן תמותו ואל תשימו לבכם למתנות הידירים הנותנין לכם כי אין עתנין לכם בעצורם מוון שתבואו לקחת ותמותו ברעב ואח"כ לא אחד לוקח דינרו כדאיפת בירמ' ומקללים אותה

ידנה העניים אל היו שמים אל אלהים לבס אל הרמ' ומקללים אותה שתחזור לתל מלח והיא חוזרה ועונה אמנ' בחשבה כי תפלת' טובה עליה וכי' כלומר יהפכו הקלות לטובה עליה על דרך קללת חסם את תבא והרדפה וזהו ענין הברכות משום כי לדעתה המנה נעשית מן המים ומן הצפנה וזה עמנו היתה מרמזת להם לעובתי' שלא יתאחרו בעיר כי לא יזונו רק בדבר שהמלא נעשית בהם שהוא מים ועפר כדפרישית וא"כ ימותו ברעב . וכיון שכן היתה רחומה להשיב פני שניהם שנקראת מלה מטעם מה שכינה לטובה ברמז המלה כמדובר אלל שעבר' פי המלאך ונצפה בה עמדת היין הפועלת מחאריהם בסדום ומתגלו זה דמיכה שמע הקב"ה תפלת הענייה כיון שפעם אחד לכל הפחות היתה יכולה לתל לכל עני ולקיים מצות הדקה שרפת הכערה טול על שהרגילה בתחממה לזון לחברתה הענייה ואמרו אשמי סדום איך קיימת כמה זמן לא תחלה ותקרו אחרים ומלאו אחריהם הוליעה המגמלי' שימת כדה והרגה כדחז"ל בלזופן שבפעם ראשונה אין הרגש בדבר ובה סתמה אשת לטע ולכן שמעה הקב"ה תפלתם .

זרע האשה היא דם דות . היה הדי' ארלי' ומימי זרע האיש אוריי ואשי שלשת הקבלה דף ע"ו ב"א .

אמ"ה כיון שהאיש מעולה מן האשה בכל מכל כל ודעתו הדי' משגי הדברים המושכלים הרותניים לכן זרעו כולל שני הסודות היסוד רותניים והם האור אשר כן יסוד הרוח וגם יסוד האש שהם ב' יסודות העולים למעלה בלשם שבדעתו עיוונו והסתברותו עולה על רוח רקיע אלל כן האשה כי דעתה קלה לכן זרע אשה כולל השני יסודות היסוד כבדים כנבעם היורדים למטה והם יסוד המים והאדך .

ירא מלאך ה' אל האשה וכי' נמלד שאשמו של מנות היתה לדתם שזכה לדבר עמה מלאך ילקוט שופטים ד"ב ע"ב .

אמ"ה הולך ללמד שהיתה לדתם משום שהבן הוא מלך האש כחז"ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר ושמןון נחמו' לדבר עומאה לזכר ילאו לו מים מן המחשבת מלחי החומר דבר עמו כחז"ל ועוד לחז"ל מיכה כי היה בנה עיניו הלך כו' יושן מקו' לזרע הנלך אמו נמשך לו כל זה לכן הולך ללמד דלה לפי דלרקי' היתה . אלל היא אדרבה שמה דברי המלאך שהזכירה על היין כדי שיהיה לדיק מיר אלהי' ואל יביאה לדי יזמה וכחז"ל הביאו ילקוט שופטים דף כ' ע"ב כי מיר אלהים יהיה הנלך גלוי לפני הקב"ה ששמעון הולך אחר עיניו לפיכך הוירו בזמיר אשה יהיה שמה יין לפי שהיין מבא לדי יזמה ומה בזמן שהי' מיר הלך אחר עיניו אלו הי' שות' לא היה לו תקנה לטובם וכי' .

עירובין (פ"ה) אמר רשב"ן אמר ר' יונתן לא אשה שתובעת בעלה לדבר מלוא הוויין לה בנים שאפילו בדורו של משה לא היה כמותם דאלו בדורו של משה כתיב הבו' לכם אנשים זכמים ונבונים וידועים וכתיב ואקח את ראשי שבטכם אנשים חכמים ידועים ואלו נבונים לא אשכח וגבי' לאה כתיב אלי תבא וכו' וכתיב ומבני יששכר יודעי בינה לעמים .

אמ"ה ראוי לחקור דלך תהיה תביעת האשה לבגלה לשיאלו ממני בנים דלפילו בדור דעה לא נמלאו כמותם והתם f מלא משה רבע"ה נבונים נבונים ומעניו ה' יולאים נבונים שהיה מדרגה גדולה מהחכמים וידועים .

אחר היחסי מלאחי בלב ארצן דף ל"ד ע"ב הרגש מהו ופירש

ממזרות ומזרעת תחלה ובכח אותה הנחשבת המלטיירת כלבה חלד זכר שכנגד לבה ועיניה והדבר בהפכו והיו עיני המקלות של יעקב שהיה עושה לזורים בכין ובאים הלזן ומתחממים והיו מתעברות דוגמת אותם הזורות .

מזן שליטיר ממנה נקבה שחיה חס בעצמה .
עירל בעיני המחשבה כחזק מרבינו בחיי ז"ל לעיל אך הוא באופן אחר כשהאשה מזרעת תחלה נדה שקטה ודעמו ומחשבתו של זכר עליה שהקד בהתגברות התאוה עמה וליחא כי כבר נכתב: תאוה ומתוך העסק עמה דבר זה מזריע נמלא שלא הסיר מחשבתו ממנה לומר שתחזור להתעורר אל תאוה יולדת זכר כי דעמו על הזכר הדינו שתתעורר עלמה לחשוב בזכר והיא שומעת לכן מלטיירת הולד כפי המחשבה והדבר בהפכו הריש מזריע תחלה יולדת נקבה כי היא מזרעת שיתעורר עדיין לתאוה והוא מזין וחושב ברמזיה וממלא התעסקות-המחשבה אל הנקבה ומלטיירת נקבה .

ייש מי שפירש אשה מזרעת תחלה יולדת זכר מפני שיש בלשה כח גזון והוא כח הזכר ולכן יולדת זכר כשם שיש בלשם כח גזון והוא כח הנקבה ורואים מזה הרשון שהיתה חיה בזויה ממנו והיתה גנוה בזיוו כי כח הזכר גזון ברע 'הנקבה וכשם שהנקבה נאלצת מן האדם כך היא ראויה שהיה הזכר נאלץ ממנה והיה הסבה היא מזרעת תחלה יולדת זכר שהוא הכח הגזון בה ואם הזכר מזריע תחלה יולדת נקבה הכח הגזון בו . עוד ע"פ אחר כשהאשה מזרעת תחלה זרע הזכר הוא אחרון בה ומתגבר בה ולפיכך יולדת זכר דעילאה גבר והדבר בהפכו .

ציוני פ' מזריע כוונת רז"ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר וכו' איך כוונתם שיעשה הולד מזרע האשה אע"פ שיש לאשה בליש כבלי' הזכר או שלא ישנה הזרע כלל או שאין הזרע נקפה ולא עושה דבר בעולם בעובר אבל מאמרים רז"ל מזרעת ר"ל על דם הרחם שיתאסף בשעת גמר ביהא ומתאחד בזרע הזכר כי על דעתם העובר עולר מדם הנקבה ומלובן הזכר ולשניהם יקראו זכר וכן מרמזת שלשה שותפים יש בלדם איש מזריע לובן שממנו גידים ועלמות ולובן שבעינים ולזה מסכימים חכמי הרפואים וחכמי המחקר והפלוסופים רואים לומר שכל גוף העובר מדם האשה איך לאיש בו אלא הפה הידוע בלשונם היולי שהוא החומר הראשון הנקרא היולי שהוא נופן האורה בחומר כי איך בצינים התרנגול הבא מן הזכר למתפלגת בלשן אלא שזו תגדל האפרוח וזו לא תזרע ולא תלמית בהמנע ממנה החום היסודי אם כן תהיה מלת מזריע כמו זרועיה תלמית ע"כ .

אמ"ה כשהאשה מזרעת תחלה ואח"כ בה זרע הזכר על זרע הנקבה כשהנקבה חותה לזרע הולד בחומתו בה החותם על זרע הזכר שהוא מעלה מזרע הנקבה ומלטיירת זכר והדבר בהפכו במשל אם תשים שתי החיות של שעה זו על זו ותחתום עליו תלטייר העליון . עוד אפשר לומר כשהאשה מזרעת תחלה מיז מסתלקת תחתיה ותשקה מעיני התשמים והאיש כיון שעדיין לא הרזיע עדיין מתגבר והולך בכחו ואין הפעולה נקרתת כי אם על שם גומרה כנודע ולכן הקב"ה מלייר זכר כי הזכר השלים אע"פ ובהסוכר מזריע תחלה מיז נסתלק תאוה והוא בעל ובה האשה עדיין בתוקפה והיא גומרת העיני ולכן הקב"ה מלייר נקבה הכל הולך אחר מי שהשלים הפעול' .

תקונא ס"ה האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי וכו' לא הזכירה בשם חוה לומר חוה נתנה לי לרמוז על מה שאמר בן סירה גרמול דגפל בחולקך עב או ביש גרמיה וכו' **חורה** ח' חממה כח מה כללל דשנא קדישא .

אך כפי העטם הזכר לעיל דאשה מזרעת תחלה יולדת זכר משום שמזרעת תחלה הוא מסבת חשק גדול שיש עמו ומלטיירת הולד כפי המחשבה וכו' מבוחר אללי טעם בכוונה דדרשו חז"ל שאם היתה נקיה יולדת זכר שחומר ונקתה ומזרעה זרע וכו' העטם לסבר' זה לפי שבעלה חשדה בחזר ושלל חשק ותאוה' היה עם הנואף כפי סברתו והזרות כי טועה היה היתה יולדת זכר ואם איחא שדעתה בלחור היה ראוי שתמאם בתשמישו כיון שהוא בעל כרהה ומזריע בלחוריה לפי שהמזריע תחלה הוא מרוב חשק המשמגש עמה . ולמנוח מלחן מוסר השכל כי כשם שהולד מלטייר לפי החשק ומחשב' אם זכר אם נקבה כך פעולת המחשבה אם רעה אם טובה לפעול בזול היות בו הכנה לדיק או רשע וזהו עיני מציבות פרכת שפועל עם מזריע כתיב לעיל ולהבדיל בין העמא ובין העהור ומיך אשה כי מזריע כלומר היות הולד טבור או עטנא כלומר לדיק או רשע הכל תלוי בשעת הזרעה כפי מחשבת האיש ואשה ולכן לריך בלזותה יתעב ללייר נגד עיניהם אששים חסידים ולדיקים זכר' יוחנן דהוה יתעב בשערי עובליה וכו' וכמו שהארך בזה החסיד לזכות חבדית ז"ל .

ענף אשת דוש

זוהר פ' וירא (דף ק"ו ע"ג) הנערה ששרפו בקדוש על שנתנה ללדקה היתה בתו של לוע וכו' .
אמ"ה כפי זה איך עון כל כך לאשתו של לוע שבלזותה הליגה שבאו המלאכים לביתה הית' חזרת בלזכות' לשאלו מלח לאורחים כדי שירגשו בהם כדו"ל שכיון שראתה ששרפו לבתה ואע"פ שלוע בעלה היה מדיינים ומבגדולים שהם ועבדי' לא יכול להליגה אמרה כשירגשו בני העיר מעמלן על אלו האורחים יאמרו דגם די במעל עם בעלי לעבור על תקנתם והרגוני ולכן קדמה לפרסם הדבר ולהודיעם שאין ראוה בךד וא"כ איך נעשת לגביי מלח כיון שמיראת המות עשתה מה שעשתה וי"ל שמה ירגשו אשבי העיר בזאורחים שבאו לביתה היה ספק ובהרגיהם שבאו הוא ודאי שיהרגו להם ואת לוע והיא היתה את הספק ונקתה את האדאי והלשיגים אע"פ שיהרגום מספק שאם ירגשו מעמלן יארגו גא אותה לכן נעשה להיזהר לניב מלח .

אמ"ה ל"ל שטוב ללייר בלזותה שעה נגד עיניהם לזרע האותיות של אל"ף ב"ית כי לזרע כ"ב אותיות שבתורה יש בהם רמזים נפלאים ורזין עליונים וכח לזרע האותיות שליירו נגד עיניהם שועל בזול להשלימו אל תכלית השלימות . עוד נראה בעטם אשה מזרעת תחלה יולדת זכר מדע כי כל מין אוהב את מינו וכשהאשה מזרעת תחלה היא כאומרת אל הזכר שישלם הדבר כפי רגונו כי היא כבר נסתלקה וטבע הזכר פועל כפי רגונו אל הזכר ולכן כשהאשה מזרעת תחלה יולדת זכר וכשהאיש מזריע תחלה הוא כלומר הנקבה כבר נסתלקתי עלמי מזה פועל כפי רגונו ורזון האשה אל האשה שכל מין אוהב את מינו וחק ע"פ שהנקבה תחלה ורנונה לבנים זכרים אמנם הטבע עושה פעולתו כי הטבע מתייב לאהוב מין את מינו ולכן יולדת נקבה .

ובררך זה ביתא ומאמר הגדוש שבהביא לוע האורחים חילקו את הבית והיוסיבם בחלקו ולא בחלק אשתו וזהו כי על כן באו בלל קורתי ע"כ דקשה מה כל האדם הוהת לבא נגד בעלה עד שהלקו הבית לשנים אלא הוא אשר דברנו שאשת לוע ברלזותה ששרפו את בתה ולא יכול לוע להליגה כמדובר יראה על נפשה והלשינה עליו כללחד יד בשאלו מלח לשכנות כדו"ל וכו' וגם כשיבאו לביתה שידעו שהיא לא רתתה בזאורחי' ששרי חולקה הבית ובחלקו הם עומדי' .

ענף אשרה

זוהר פ' בראשית (דף מע"ט ע"א) בכל מקום כל אותם עובדים לשמש אירקון עובדים לבעל ואותם עובדים ללגנה אירקון עובדי

עור י"ל ידוע שהנקבה היא חס בטבעה מה שאין כך האיש כנודע ולכן כשהאשה מזרעת תחלה בה זרע הזכר על זרעה ומכנה חמימות זרע הנטייר זרעו נונה אל הקרירות כמים בהאים על דבר חס וממנו ולכן הנטייר הולד זכר כי הרע הוא מוכן אל הזכר כי הוא מנוון אל הקרירות ואלו שבהאים מזריע תחלה אז יולדת נקבה לפי שזרע האשה הבא על זרעו מחממו ומתפכו אל החמימות והיא זרע

מדרש תלפיות אות א ענף אש

האומרי' כי ראיות מכה ראייה שמתבטע להטיב חי' אשפר שימשך ממנו
 להרע פועים הם מדרך השכל כי לא מה שירד ממנו הוא טוב וזהו
 דבר פועל כפי ענין או דמיון המקבל ומנו שפירשו קדמונים הקדושים
 מפ'רים ז"ל על פסוק וידעת היום . שג"י השמש מוכח שיש רשות
 אחד שהרי היום דהיינו השמש שהוא מלאן כחם היום מתפרסם שיש
 רשות אחד שהרי השמש נתמנוגג השעוה ומקפא את המלח והוא אחד
 אלא כפי ענין המנוגג במקביל פועל וזהו וידעת עם השמש והשבת
 אל לבדך אשר חור הארצית לומר שתי ראיות מההכרח אל המיון
 בראשית דהיינו השמש תדע כי ה' הלאה' בשמים מנוגג ועל הארץ מתחם
 אין עוד .

ספר סודי רזי מקשה שנאלץ כמה פעמים אש קוד' לצדד אש וצדד
 וקטור רוח סערה . וכמה פעמים מוזכר ברד קודם לאש ברד
 ונחלי אש ובאלה רבות ומתדן כי בכל פעם מוזכר לניכאל קודם
 לגבריאל ופעמים לגבריאל קודם לניכאל לפי שבמכיל ליומן ברד ומים
 וגבריאל משמאל אש ולפעמים מיכאל משמאל אש וגבריאל מימין ברד
 והענין הוא כי המלאך הוא נקרא על שם מחיתו ולכן שמיכאל מלמד
 זכות על ישראל או הוא מיימן ועל שם צד נקרא ברד אש"כ שבגבריאל מלמד
 עושה שחיתו הטוב למטה להגן על ישראל או לוקח אותו ומעמידו מימין
 והוא עומד בשמאל או נקרא גבריאל ברד ומיכאל אש . ואל תתמה על
 זה כי בסדר המשני היה אהרן יושב מימין משה ואה"כ בסמל אהרן
 יושב לשמאל משה ואלעזר ליומן משה וכו' .

אתון ברעם

כת בת יד בענין האתון ומדבר תחת ברעם התוספות של
 שכנו שוליים והלא ידעת האתון שהוא מלאך
 ולמה נקמה מן הדקד ולמה לחזה אל הקור ולמה רבנה תחת ברעם
 ולמה לא חשב' אש המלאך רוחה לעבור הוא יקפוז . על ראשו לאיזה
 מקו' שיראה והיה לה ללכת לפניו וי"ל האתון הכירה המלאך וידעה שכך
 ענין המלאכים שאינן הולכים כי הם לא אחד במסילה שלו באויר הקלוב
 לו כי הקב"ה חולק כל האויר' לכל אחד ואין אחד נכנס בגבול חבירו לכן
 אדם שהרס כותלי ביתו אש יטעה ההלכות מנוקם שהיו קודם לו כי
 סכנה כי המלאכים שהיו עוברים דרך אותם החלונ' כועסים צבור שיש
 להם להקפ' .

אמ"ה וכן הו' סכנה מפני השדים שהורגו שביסת' דרך שם ועת'
 שינו דרכם ומניקין כדאיתא ברבי יאודה החסיד .

בתיבת יד ויפתח אש את פי האתון חינו' מלי נפלא
 מינוה מחותו דיבור של פי האתון ועוד למה לא
 דיברה האתון בפירות צלעם מלאך אי רואה לך אני רובצת ולמה אמה
 מכי ותיירו בתוספות של אשכנז דחידוש גדול לנו רואים כאן שהרוא'
 מוזיקן בליה אין לו להגיד שהרי לא הגיד' האתון אבל לאחר עי' לילות
 יוכל להגיד .

אמ"ה כתבו המפרשים ז"ל שלא יתון רשות לעין בעל חי מדבר
 לראות במיוקן שבאויר ובעד' הכנכים לפעמים בתוך בני
 אדם כדאמרין בגמרא שלפעמים ברם מהם סוס וצאים לנקסו כדברים
 נפלאים לפי שאין מעולר לרוחם שלא להגיד וכו' מנידים מה שרואים
 ואז יש רשות בעיני חיים לך סתם הקב"ה שנייהם שלא יראו כדי
 שלא יזקוקו אמנם בעיני חיים בלתי מדברים רואים הרבה מדברי' בסתרי'
 אלו לפי שאינן בעלי דבור כדי להגיד .

ענף אתרוג

אתרוג מקבלו דומה לחיין ומקנתי לתבואה לחיטון זרעים (זו"ח"ב
 דף ק"ב ע"ב)

אות בית ענף באר

זודק (פי חקת דקפ"ג ע"ב) הוא הבאר היא הבא' קריין מ"ש
 בקדמימת' בחרה והסתח' בחר' אלא בקדמימת' ונקב'ה
 בגזרותה

עובדי אשירה ועל דה' לבער ולאשרה ולאשרה חקרי על שום בעלה
 אשר חי הכי אחי' שמה לא אלא אשרה על שום דכתיב
 בלשני כי אשירו בנות והוא שאל אשרה שחר עמין וקיימי אותה
 תמותא ולא עוד אלא דכתיב כל מכבדיה היולה ובנין כך אשתבד
 שמה דה' .

ענף אש

שנים עשר ראיות נפלו מן השמים בזרות בזמנים חלוקים ששה
 מהם היו לקבלת הקדמות והדך רזי ורחמנות . והששה
 הנותרים דרך כעס ונקמה . כח' היה האש והזאת אשר ירדה לקבל
 הקדמות הללו שמתקד ככה המתקן שכתוב בה ותלץ אש מלפני ה'
 ותאכל על המזבה את העולה וזהו החלוצ' . כשי' הוא שירדו בימי
 גדעון כאשר שאל אות מן המלאך דכתיב ותעל האש מן האור השלישי
 האש שירדה בימי מנחם כשנגלה המלאך לאשורו דכתיב ויכי בעלות
 הלבש מעל המזבה השמימים . הרביעית בימי דוד כשזב דבר בעס
 וקנה דוד המקום צנורן ארונם היבוטו וכתוב ענין שם מזבח להי' ויעל
 עולות ושלמים ויקרא אל ה' ויענה ה' בלש מן השמים ותאכל את
 העולה והזבחים וכו' . החמישית בימי שלמה כששאל בנין בית המקדש
 דכתיב וכללת שלמה להחללו והאש ירדה מן השמים ותאכל את העולי
 וכו' הששית בימי אליהו הוא שכתוב ענין ה' עניי ירד אש מן השמים
 וגם המים אשר נתעלה לתכה :

והששה שירדו דרך כעס ונקמה הו' האש של נדב ואביהוא הוא
 שכתוב ותלץ אש מלפני ה' ותאכל אותם . השנית

בתצורה כשתיגרמו המים על משה כתיב וצבער בס אש ה' . השלישית
 במחלקתו של קרח כתיב ותלץ אש מלפני ה' ותאכל את הלמטי'ים
 ומתמים אש וכו' . הרביעית בענין אויב שנאמר אש אליהם נפלה מן
 השמים . החמישית והששית שייחס ע"י אליהו שירד' אש מן השמים
 ושרפה אשר חתמים בראשון וחמשי ופעם שנית ירדה אש ושרפה אשר
 חמשי' השני ותששו הוא שכתוב ותדע אש מן עניי השמים ותאכל אותו
 ואת חמשי' וכו' (רבינו בחיי ז"ל פ' שמיי) .

אמ"ה וזהו אומרת שהקב"ה בכל מה שהוא מכה הוא מרפא
 כמו שפרשו חז"ל על פסוק משפיל חף מרומם בלחץ שמשפיל

זה מרומם לזה והמורד דך בשר דוד מכה בלחמל ומרפא ברטיה
 אבל הקב"ה כמה שמה מרפא : וזהו הברות שבהל בגמרות שהוא
 הדון הכל ומי שחמר לשמן וירליק יאמר לחומץ וירליק אש"פ שבע
 החומץ לבנות האש לרודיע שהכל תלוי בגחמורו להכתיס עגרת המיון
 האומרים שיש כי ראיות חיו זה פועל טוב וזה פועל רע בצלומם
 שחי אשפר שמי שבעו להכניס שיהיה לרעה וזה קברא כזבת לפי
 שלעולם טוב יורד מלמעלה והטוב מתהפך כאן למטה כפי הכנת המקבלי'
 כחולה הוא שאם מלא'יים אותו מתכל בריאים מוזיקו וממית חף שבמאלכ
 אין ערוך לו בצבוייתו ח' נהפך ירע כפי הכנת המקבל שמונו רע
 וחולה ולעולם שמהטוב שהוא הקב"ה ירע טוב אמנם כאן למטה פועל
 הטוב כפי הכנת המקבל ולרעותה על זאת הוריד אש מן השמים וכו'
 פעמים שמה לנודע ושמה לרדך כעס ונקמה כדי שירוד ביניהם אך
 הטוב מתהפך כפי הכנת המקבלי' שהרי האש שירד לעובדי יד לרעה
 והכל אש אין זאת כי אש שהמקבלים גרמו להופכו לרעה אש"פ שהוא
 דבר טוב ומשכן להטיב .

וכן תראה דמי מרה שג"י עין ארופויו שהוא מר' ימתקו המ'ס
 נמלא שזפילו במר מוזק להטיב אך המקבלים אותו הם אינן

ראוים פועל המר טבטו ומזיקים ואם הם רואים פועל המר לטוב כי
 כל מה שברא הקב"ה לא ברר דבר מוזק ומרעי שהרי עין המר
 המתיקו המים וכן תראה הכס המות הממית לאדם הוא מוכן לכמה
 רפואות כגודע מהאלטרי' וכן שמשמים בה מין הארם מלאך שהכל
 תלוי כפי הכנת המקבל . וכן תראה אש מנוגימים לאדם בריא ואלם
 להשקותו ממשק עולה על פלגן מליכס באחרים לו שהוא ס' המות
 מיד מה כפי דמיון המקבל בחופן שטוב מתהפך לרעה כפי המקבל
 וירע פועל טוב כפי הכנת המקבל ואם בן טחאס וזהו תורם ליומן

מדרש תלפית אות ב ענה באר

ורד"ק ז"ל ששך בא"ת ב"ש בבב טבלא פסוק הוא בישיעה פ"ו ויעלה רמלא בלב"ט ורמלא הוא רמליהו מדרש רבה .

ענה בגרי אדה"ר

ציוני פרשת תולדות כתנות עור שעשה הקב"ה לאדם היה מעורו של ליתין .

אמ"ה כלננו מנכ"ן דסתם לבוש יהיה מהמין שהיה מתכסה בשם בגד שהרי בגדי עשו החמודות היו לבושו של אדם הראשון כחצו"ל וכתיב ותקח רבקה את בגדי עשו וכתיב וירח את ריח בגדיו כריח שדה היה שהיו מעורו של ליתין וקראש בגד .

ובספר קריאה נאמנה דל"ו ע"ב לבוש אדם וחוה נעשו בשם מלא ונתקיימו גם כן בשם מלא ונתקברו עמם ולא בלא לרי נמרוד .

ענה בגרים

ציוני פ"י תלוה ואלה הבגדים אשר יעשו בגדי כהונה לא היה צו תפירה אחת שלא היה רמזו בה תלי תלים של הלכות וסודות נפלאים הנמוסים בכתרי המורה לכן היו לריכים טוונה גדולה והוא מה שאמר וחתה חלון לאו כחמיו על אשך מלאתיו רוח חממה בדי שיצונו מה יעשו ולא יפלו בג במחשבותם ואם יבא הכהן להעשות יחשוב בבגדיו שהם לכבוד ולתפארת וכו' .

אמר הקב"ה דמות דיוקנו של יעקב מנלא לפני צבית מלחמחו וכו' והנה זה מנזכר באגדה .

בגרי שש שש בלשון ערבי עשור הגד הוגד לנו כי הוא גדל בארץ מואב כאילן ששה פרי כמו אגסים ואינן ראויים לאכילה רק יגדלו למר עליהם ולא יבשורו רק המלכים ושרי המדינות והלמר הוא יקרא עשור .

וזהר והבגד השתי וכו' נגעי בגדים ברום על שלא הזכיר שם שמים בעבודת אלו הבגדים כי על כל דבר עבודה בני לארצורי שם שמים .

סדר לבשת בגדי כהונה גדולה כסדר שבעה רקיעים מנכנסים שהיו לכסות בגד ערוה כנגד הרקיע הראשון שבו לבנה שהוא מכסה לאהל העולם השפל בשם הוא בגד . כתנות כנגד הרקיע שבו טובב אבנ"ט כנגד הרקיע שבו טונה . מעיל כנגד הרקיע שבו חמה אפוד כנגד הארת הרקיע שבו מאירים . חסן כנגד הרקיע שבו דלק ולכן היו בכפלו אורים ותומים שהיו מזלזקים בדבריהם מלפנת שהיו עליון בראש כנגד הרקיע שבו שפתא דהו"ל עליון על כל השבעה והכתוב קראו ראש ראש כוכבים הוא שכתוב וראה ראש כוכבים כי רבו : איך שכתוב קודם לה' כנגד כסא הכבוד שהוא למעלה משענ"ר בחי ז"ל פ' שמיני .

אמ"ה מכאן מודעת רבא שהלדיק המקדש עלמו ככהן גדול שהוא קדוש בכל מיני קדושות ומנוקא מכל חטא הוא קיום שמים וארץ שהרי ז' רקיעין רמוזים בבגדיו והוא מלובש ומעוטף בהם כאלו הוא המקיימת כשמי' זו שהיה בתוך הנוף להחיותו ולקיימו ולאו דוקא כהן גדול גם העוסק בתורה דמזה התעם גרלה לי למה תלמידי חכמים נקראו כהנים כדו"ל על פסוק ובי דוד כהנים לז' לרמז שיש להם מעלת כהן גדול המקיים שמים וארץ כמדובר שכוון בהלכות בגדי כהנים נחשב כאלו הם לובשים אותם על דרך אומרים חו"ל כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה ומנלא שביחוס עוסקים בהלכות בגדי כהונה נחשב כאלו הם מלובשים בהם דהיינו שגלובשים ב"ו רקיעים ואם כששמה להם לקיימי' ולהחיותו בבח' אלקותם ויראה דעל זה הלדיקים נקראים שז תפיים של הקב"ה דכשם שהקב"ה אדון הכל והוא המקיימ' ומחיה לכלם כך הלדיקים כמדובר ומנלא שהם כשופטים המתעסקים בפעולה אחת הליבשים והוא על דרך אומרים חו"ל מה הקב"ה מוריד בשמים כך הלדיקים הרי שמואל מה הקב"ה עולר בשמים כך הלדיקים הרי אליהו מה הקב"ה מחיה מתים כך הלדיקים שהרי אליהו ואליעזר מחיי מתים וכו' כיבול כשני שותפים שמה שפשה זה עושה זה , ונראה יך

בנחודה והסתא דקאמר הוא כללה דבר וטקבא אקרי בחר ובחאתר דאסתכת דבר אפילו מנה נוקבי דבר קרינן כללה .

זוהר פ' שמות דף י"ב ע"ב הבאר שראה יעקב ומשה היה הבאר שנברא בששת ימי בראשית בין השמשות :

אמ"ה האבות סימן לבנים ומי הבאר ההוא עלו ליעקב ומשה על שם שעתידין המים עלות לישראל במדבר . זוהר פ' שמות .

ידקוט חודש ערך דוד ע"כ כ"ה מהזכר למה לא פגע הבאר בדוד ובאליהו כשברחו כשם שפגט גב"ר ליעקב ולמשה כשברחו ומשני שם על פי הסוד .

אמ"ה כ"ל על דרך הפשט דשאני יעקב ומשה שברחו לפנפם יעקב משני עשו ומשה משני פרעה וגרם הליכתם להב"ה כשמות בעולם יעקב והב"ה י"ב שבעים ומשה לנרשם ואליעזר ועוד שמושה הליל נפשות הן צנות יתרו שהשיבוס הרועים בתוך המים להמיתן וגזרמן משה והושיען כאר"ל על פסוק וגם דלה דלה לנו מה שאין כן צבריתם אליהו ודוד שהיה להיפך דשברא אליהו מאחזבל נתבשר על איבוד נפשות דממש שלחו ה' למשוח יהושע בן ננשי למלך על ישראל וכו' והים הנמלט מחרב חזאל ימות והוא והנמלט מחרב יהוא ימות אלישע וכו' והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברטים אשר לא כרעו לבעל ודוד צבריתו מנשך משם מימת שמיני בן גר' וכו' וכיון שכן לא פגע בהם הבאר הנמרה על החיות וכיונן לדבר בחר מים חיים וכו' ומבריתו נמשך הרפ .

עו"ר דשאני יעקב ומשה שילתם צריחתם היה להלך לקיים מלוה יעקב לשאת אשה וגם משה לקח בת יתרו שהיה תאומוהו כהיותו הכל שהרגו קין על התאומוהו ויתרו היה שורש קין וזפוריה היא התאומוה שעליה נהרג הכל לכן בלא הכל במשה והלך ולקח תאומוהו מיד קין שהוא יתרו כמדה וכל כיון שהלכו כשלוהו מזהו פגע בהם הבאר לא כן בחליהו שברה לתועלתו שלא יגיע לו נזק מאחזבל וכן דוד שלא יגיע לו נזק מאבשלום .

עו"ר ידוע מנחמנו הקבלה ז"ל דבאר היא המלכות לבדה אחר שנסתלק ממנה הזכר המשפיע עיין בפרש"ם שבערי הכנעיים כו' והנה ידוע דיעקב ומשה הם בתפארת לכן ביולאם ילא הבאר לקראתם כללה המקבלת לחנן .

עו"ר דשאני יעקב ומשה ויעקב ערחו אבותיו על המים בעינין הברארות כמדה וח"כ ארנו מזהדין שילעזר על המים לכן פגע בבאר המים וכן משה ללעזר במים שהשליכו לאיור לכן פגע בבאר מים כדי שלא ילעזר על המים ושימשכו בקשתם ע"י המים יעקב עם רחל שהשקה את לאנה ומשה צבנות יתרו שלא היו הרועים מניחים להשקות את לאנה כדכתיב ויבאו הרועים וירגשו וכו' לא כן בדוד שברח מארץ ישראל דכתיב בה למטר השמים שמתה מים והמים שם על ידו של הקב"ה ולא ע"י שליח כחצו"ל . אליהו שפחה בריחתו מנה ששער את השמים דכתיב חי השם אש יהיה על ומער וכו' לכן לא פגעו בצבאר מים .

ענה בבואה

ספר סודי רזי צליל הושענא רבא כשחשים מי מעינין בכלי מלוחלה וזך ומעינין בו אש ים לחיות אותה שכה אפילו פיו סתום ועיניו סתומות יראה בבואה של שמים שמתושים ואם יהיה פיו ועיניו סגורות ימות זה דבר ברור .

עוד ים מי שמדליקים נרות ביום הכפורים בשמן זית ומביעים בשמן בבואה שלהם אם רואים עיניהם ופיהם סגורים לא יוילאו שנתם וים רואים צליל הושענא רבא צליל הלכנה ועטם קלילת אית ביה אנו דמינין שנתנו לשנות הלכנה שמשמתי מהמקובלים דאומרים כי זה לריך בשעת שוכב לבנה שלולת בואתה היללה ובשעה שהיה הנסיון אמיתי (בזו"ת פ' שלח לך) .

ענה בבר

שש"ך בבב בא"ת ב"ש . שבאל בחי"בס רמלא . (פירוש שש"ך פסוק הוא בירמיה י"א איך נלכדה שש"ך ופירוש רש"י

מדרש תלפיות אות ב עוף בנדים

שקרבן מכפר בראות האדם ומקבל מוסר כך דומה בלומה צגרי למונה מכפריס שרואה ומקבל מוסר כדפרישית :

אמ"ה ובהקדמה זאת נבאר אללי מאמר בבורת הכניס וזיל ויאמר אל אהרן קח לך מעט מלמד שאמר משה לאהרן כניסי וזיל ויאמר המקום לכפר על עוונותך לריד את ליתן לתוך פיו של שטן שלח דורון לפניך עד שלא תכנס למקדש שמה יתאמר בנחולך ויקדש ושמה תאמר אין לריד כפרה אלף חף יתאמר לריכסי כפרה יתאמר ואל בני ישראל תדבר קחו שציר עיני תלפתא וכו' .

קשה איך קאמר תפסי שנתרלה והלא עדיין לא תרלה כי אם על ידי הקרבן שטרחה שכניה על ידו כדליתא במדרש . קשה עוד והלא ביד אהרן לא היה חלל עון אחד והוא עון העגל ואיך קאמר לכפר על עוונותך שחס רב ס . עוד לרקדק אומרנו שלח דורון לפניך מאי לפניך . עוד להבין ואמרנו ושמה תאמר ישראל איכס לריכסי כפרה אדרבא הם לריכסי כפרה יותר ממנו שלא מיחו ביד הערב רב בעשיית העגל .

אכנס יובן עם האמרו כי אהרן הוא כנגד אדם הראשון ושמונה בנדים בלויס לרעות על העבר כמדובר שטעם בחי דברים כדפרישית . לכן אמר לו משה תפסי שהקב"ה נתרלה על עוונותך שחס השמונה עבירות הנוכחות ששטעת עשיית חי הנבדים ולבישתם התחיל הרצוי עם כל זה לריד אתה ליתן לתוך פיו של שטן היינו סמאל שהחייטא בהיותך אדם כדי שלא יקטרג עיניך לאמר למה הוא שכיח דברי הרב שמואל דברי העבד יתכפר והוא אינו מתכפר כי הן אמת דעונה זאת נסתה ונעלם אז מהנשח היינו סמאל שחס היה (נותנה) [וענה] אז היה נולח כדד"ל והקב"ה לא ענן בעצרו מכאן שאין עוטיני למסית וכו' .

אמנם עכשיו כבר טענה זאת גלויה ויכול עכשיו נבח בטענה זאת לקרר עיניך ולנשב הרצוי והכפרי . לכן שלח דורון לפניך ולפניך מלשון וחת לפנים בישראל כלומר שלח דורון על מה שעבר מלפנים דהיינו בהיותך בחינת אדם הראשון . ושמה תאמר אין לריד כפרה אלף אינו בחינותי אב כללם וכלם תלויים יבחינותי מתכפרים כלם מתכפרים כי שגס הם לריכסי כפרה משום שחלחו במעשיך וחתונו בע"ז ומנאל שחיו שריס כחטא כי כבר חטאו בע"ז שחטעה אדם הראשון בע"ז שאז היו כלם כלויס בו לכן גם הם לריכסי כפרה ויבואו שציר עיני על שחטאו בשציר עיני במיכרת יוסף ועגל שלח להם על מסכה כדבר שם בסוף המאמר הזה . ובמיכרת יוסף יש גול שגזלו ליוסף ומכרוהו וש"ד וג"ע וע"ז שבגלות כללו ביה חף יוסף מוהר מעלמו .

ובהקדמה זאת יובן גם כן מאמר במדרש אמר רבי יודן כל אותם שבע שנים שגנה שלמה בית המקדש לא שמה בהם יין כיוון שבגנאו וכשא בת פרעה אותה הלילה שמה יין והיו לפניו שמי שמתות אחד שמתת בית המקדש ואחד שמתת בת פרעה אמר הקב"ה של מי יקבל של אלף או של אלף בלוחת שעה עלה על דעתו להחריב את ירושלים הב"י כי אפי ועל חמתי יביאם היום עלה עב"ל :

ראוי לסיס לב דלח על חסם בנה שלמה המקדש בזי שייס לא פחות ולא יותר דמה כיוון בזה שבדורתי לא נפלו הדברים על מקרי עוד קשה מה כיוון שלח לשמות יין וחס משום שלא יתסכר ולעמוד בדעתו זה שייך לריכסי ולפוחים שמתות ומתחברים ולא לחסם שזחכמים כשלמה ולדברא חמרה ורחמי פקחין ותו ק' מה ראה שלמה אחר המעשה הגדול שטעה מבניו המקדש כי טורח הוא לעשות וליקח לבת פרעה . וט קשה אומרנו שחיו לפניו שמי שמתות שמתת שבעה המקדש ושמתת ששאל בת פרעה כמו ז' וחשב להשוות שמתת המקדש לשמתת בת פרעה שהיא נשיאת על חיבור . עוד קשה אומרנו שבלוחת שעה עלה על דעתו של הקב"ה להחריב את ירושלים דלריד לידע ולמה לא החריבו .

אמנם הוא אשר דברנו שהמשכן והמקדש הוא דוגמת העולם ובנה לבשה העולם כמדובר בהקדמה ובחינת שלמה חס

ונראה שתחילת הקב"ה זאת המעלה ויולו לפרסם גדולתו על יום שנתן להם תכחו לעשות כפעולותיו והנה הוא יתן להם מכת הגשמה הקדושה שזיה חלק אלם ממעל וד חלק ככל החלק ומנאל שהקב"ה שוכן בתוכם ועל זה ים כח בידם לעשות פלאים .

והן העטם שבהיותם קוראים להקב"ה על שאלת איהו דבר מיד נענין כמו שרבו המעשים בתלמיד בכתה מקוונת כרב יאודה בשאלת המטר וכן חוסי מעגל ואלו רביס רבי חייל בעובדה דלנעונוטם ששאל מהקב"ה והחיה לעבדו של אטנונוטם שהיה הרוג בפתח המערה וכן רבה ששחט רבי יורא בסעודתא דפורי והתפלל עליו והחיה אותו באופן שנתחתה פיהם היו נענין אין זאת כי אם שהשכינה שורה ביניהם וכל מה שהי רזיס לעשות היו עושים בריון שלה .

בגרי כהונה לכפר עון אד"הר

והנה אופן הכפרה יבא על דרך זה . חשן מכפר על הדיון כי חשן רח אומיות נחם ואלם הראשון עשה בדיון זה דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים והוא הניח דברי הקב"ה ושמע לנחם לכן יבא כהן גדול שהוא דוגמתו וישרת בקודש בחשן הקודש ויכפר על הדיון . וכנגדו מי שטעה בדיון יסתכל בענין החשן ומקבל מוסר ושב ורפא לו ומנאל עיני החשן הבא לכפר על חסם הראשון מעורר גם למי שקבל בדיון כמדובר ועל דרך זה שאר הנבדים .

אפוד מכפר על ע"ז כי אדם הראשון חטא בזה כדד"ל אדם הראשון כפר בעיקר היה לכן יבא כהן וישרת בקודש באפוד ויכפר על עון זה . וכנגדו מי שחטא בזה בראות האפוד על כהן גדול מתעורר לאבז בראות הרעות שגרם הראשון בזה שחטא בזה .

מעיר מכפר על לשון הרע שחטא בזה ששמע דברי הנחש הנמסית שדבר לשון הרע על בוראו כמי שאמרנו חז"ל וגם אדם חסם אומנותו ואמר האשכח אשר נתתה עמדי הוי נתתה לי ואוכל דבר על חוה לשון הרע כדד"ל והקב"ה בשפתה שברחתי לשמשך חתה בל לדבר עליה .

כתונת על שפירות דמים . דלחם הראשון חטא בש"ד כמו שדרש חז"ל על פסוק כי ביום אכלך מננו מות מתות מיתה לכל העולם ומנאל שחלחלו גרם בש"ד של כל בלויס אחריי לכן יבא כהן גדול שהוא דוגמתו וישרת בקודש בכתונת ויכפר עליו וכנגדו האדם אשר חטא בש"ד יראה ויקבל מוסר וישבו .

מצנפת מכפר על גסות הרוח . שאלם הראשון פגם בזה כי חיון רשע חוטא אלף אם כן קודם לו הגאווה ורוחו גם עליו על דרך שטות רשע וגם רוח וכדד"ל במדרש דור המבול לא חטאו אלף עד שנתגאו וכו' . ומנאל שכיין שארם חטא גרם לו הגאווה . לכן יבא כהן גדול שהוא דוגמתו וישרת בקודש במצנפת ויכפר עליו וכנגדו מי שחטא בגאות רואה ומקבל מוסר ושב .

אבנט על הכרוז הלב . דהיינו מנינו דההרור הוא בלב וכתיב אמר נבל בלבו אין אליהם ודרשו חז"ל אדם הראשון מין היה . לכן יבא כהן גדול שהוא דוגמתו וישרת בקודש עם אבנט לכפר על המנינו שבלב . וכנגדו מי שחטא במנינו רואה ומקבל מוסר .

ככנסים מכפריים על גילוי עריות ואדם הראשון פגם בזה כדד"ל אדם הראשון מושך בערלתו היה לכן יבא כ"ג שהוא דוגמתו וישרת בקודש ביס ויכפר עליו וכנגדו מי שחטא בע"ע רואה ומקבל מוסר ושב אל הקב"ה .

צייץ מכפר על ענות פנים . שדרם הראשון חטא בזה בהיות שהעניו פניו לחטות בהיכל המלך וביום ראשון שחטא ובלווי ראשון שנגנזוהו אין ענות גדול מזה וכאומרם ז"ל איט ומה מי שחטאו לפני המלך לחטוא בחזן לכן יבא הכהן גדול שהוא דוגמתו וישרת בקודש בציץ ויכפר עניו . וכנגדו כל אדם שחטא בזה רואה ומקבל מוסר . הרי כסם

מדרש תלפיות אות ב ענף בגרי כהונה

ואם כן תפלה על זאת למה . אלא ברבם יוסף ה' עניכם וכו' שכן
שבתא של אר"ה נמשכה המיתה הממנעת צביות עשוי שגבי משכן
לחוקו שייך בהכח שפוסט :

ויובן גם כן מאמר הביאו הילקוט פ' שמיי על פסוק ויקרב אהרן
את קרבן העם קרבנו של אהרן מכפר יותר מקרבן העם
שהקרבן העם אין מכפר על הכהנים קרבנו ע"כ עמו עמדת עם
האלוהי שכיון שהיה דוגמת אדם הראשון שגח לתקן להקין ויפחד
הוא על ידי המקלקל כדוע לכן קרבן אר"ה דהיינו קרבן אהרן שהיה
במקומו ית כח לכפר עוד יותר מקרבן העם שהם ספיפס של אר"ה
כי הוא היה האורש .

ובזה יובן גם מאמר זה כי אומרים שהיה אהרן רוחה את המזבח
כתבנית שור וזהו מתיירא ממנו ככח משה אללו ואלו אהרן
אחי ממנו אתה מתיירא הגם דעתך בל וקרב לך נאמר קרב אל
המזבח ע"כ . הוונה כיון שהיה דוגמת אדם הראשון ואדם
הראשון הקריב שור מקריין מפריס ונתראה לפני המקום לומר עכשיו
שגבנו הנשפר דוגמת העולם לתקן דמות המזבח לאהרן כדמות שור
לרמו שנתראה הקב"ה עתה במקום ומאלו שהקריב אותו שור מקריין
מפריס . ואהרן כיון שהיה ביראת מעשה העגל דן בעלמו שראו לו
ענין העגל שור אוכל עשב שעדיין מחוור רשום ומשה רבינו הבין מה
שזן אהרן שלק מתיירא וגילה לו עוד הענין שעיני תבנית שור שראה
איתו כמו שזן אלא רמזו לו שנתראה על פה כמו שנתראה אלו אדם הראשון
בהקריבו שור מקריין מפריס והוא אומר הגם דעתך דעוב מבשרים לך
בראיה זאת ותון מהכונה פרשמי בחיבור על הקורס אופנים אחרים
תראה ממש .

בהקדמה יובן גם מאמר זה כי מאמר נמדרש ויש אהרן את
דיו וגו' ויברכס בראתה שעה זכה בנשיאות כפיס
לו ולדורותיו עד שיחיו המתים ע"כ . ידוע מרז"ל שדמס הראשון היה
כסן גדול וכו' והנה כיון שחטט שגרו בחטאו לשפך דמו של כל הדורות
נתגרע כדין ההורג נפש בשגנה וכו' וכיון שכן נפסל מלישא כפיו :
אמנם עכנו שגבנה המשכן והתבסס הכל כמדובר ואשר שוא
דוגמת אה"ר בראתה שעה שגבנה המשכן זכה במתנות
כהונה דהיינו מה שאבד אדם הראשון בחטאו וגם זכה לנשיאות כפיס
לנרד לפי שכבר נתקן והתכפר .

ובזה יובן הקטרוג הגדול על סמאל להחטאים צמדנר במרגלים
בקרח ומתחמנים ואלה רבות שברחוהו בנין המשכן שוא
לבסס העולם מה שואו בלבד וחירב היה מבקש אופנים להחטאים כדי
לבעל כוונת הבנין ויחזור העולם לקולו כמקודם ולכן קטרר מאלו עני
שהחריב המקדש כדוע .

ובזה יובן מאמר במדרש אשחרות ח"ל אמרו מלאכי השרת לפני
הקב"ה אם יתקיים עמלו של רשע זה מי מקריב לפניך
כרשגא מי מקריב לפניך פר בן שנה , שחר מי מקריב לפניך שפי
חורים . אדמתא מי בונה לפניך מזבח דרמה . תרשיש מי לובש בגדי
כהונה ומשמש לפניך כד"ה תרשיש וזהו יוסף . מרס מי ממרס לפניך
את העופות . מרסנא מי ממרס לפניך את הכלות . ממוקן מי
מכין לפניך את המזבח בראתה שעה אמר הקב"ה לישראל בני הם
רמי הם קרובי הם אהובי הם בני וכו' .

קשה דלמה לא הילינו המלאכים על ישראל שראו מלות שבקרה
לומר מי יהלך בלבב מי ייתחם לפניו ואלו מוחה ואלה
רבות ולא הילנו כי הם צביעין קרבנות בלבד . גם בנין ג"כ מאמר
במגילה תפארת גדולתו מלמד שנתעטף בגדי כהונה וישב דמה כיון פזא
אחשורוס . וגם בנין ג"כ מכו כיון צעשית המשנה ולהשיב להם זמלת
כדי להחטאים :

אמנם דע שבמשכן הביאו ח"ל דברים וזכ וספך ומשת ותכלת
וארגמן וכו' . ותולעת שני וכו' הנה י"ג דברים מקיין
בקרח כנגד י"ג עוליס שששו כדי לכפר עוהיס כדריאתה במדרש תהלים
והנה במשנה שששה אחשורוס בעלת המן הרשע להחטיא את ישראל
תמלא י"ג דברים חז"ר כרפ"ס ותכלית כיון ארגמן גלילי כס"ף
עמודי ש"ש מנות וזכ וספך עירכ כסף וזכב ועשה תולדה ממחבת
אחר

הכס שבחכמים ידע סוד הדבר ונכחו לשבעה שנים דוגמת העולם
שגבנה לששה ימים והשביעי קודם . וכוונת שקלול העולם היה על
ידי היין שהנחם סמנו ענבים ונתן לאדם כדור"ל לכן לתקן זה לא שמה
יין בראתה ז' שנים שגבנו אף אחר שגבנו נתחכם שלמה יותר שבהיות
הבנין על ידי שלם בלי מחוא אם משרל חוטאים לא יעיל כעסו על
מעשה ידיו דמזה העולם לא נכנס משה רבינו בחרך ישראל וזכה
המקדש כדור"ל וגם מעטם על לא שלטו הארץ בשבעים שהיו מנשה וכו'
של דוד וממלא שהקב"ה יהיה מטיל כעסו על ישראל ח"ו לכן מה עשה
שאל לבת פרעה כדי לקלקל ושיטיל כעסו במעשה ידיו :

ולכן השווה שמחת בית המקדש לנשיאת בת פרעה כי נשיאת
גורם הללת ישראל שהוא גדול מבנין המקדש ובראות הקב"ה
עוב כוונתו של שלמה הסכי' דעתו להחריב את ירושלים כלומר להטיל
כעסו בו ולא בישראל וכו' .

ובזה יובן מאמר חז"ל כי האומר שלמה חטא איתו אלא עושה
וכו' אשפי' שחטאו המורש בקרח כשיו העו את לבבו משום
שכוונתו לעונה כמדובר ומה שאמר חז"ל טוב היה לשלמה שיגרר ביבין
ולא יתבונ עליו כשיו וכו' משום דבהדי כפשי דרחמנא למה לו
ולא ראו לחטוא בקום אשפי' שיוש לעושה . ומיהו כל האומר
שעשה מלך ירו עושה . וכו' .

י בהקדמה זאת יובן ברייתא ממתריב הכהנים ויהי ביום השמיני
איתו היום נעל עשר עפרות , ראשון למעשה
בראשית . ראשון לנשיאים . ראשון לראשי חדשים . ראשון לשבון בישראל .
ראשון לכהונה . ראשון לעבודה . ראשון לירידת אל . ראשון לאכילת
קדשים . ראשון לאסור הבמות . ראשון לברך את ישראל ע"כ דקשה מאי
ראשון למעשה בראשית ולמה עשר עפרות אמנם הוא אשר דברנו כי
המשכן נבנה דוגמת העולם כדי לבסמו והוא אומר ראשון למעשה בראשית
כי כיון שעל ידי המשכן נתקן העולם מחשב כחילו עתה . נבנה ולכן נעל
עשרה עפרות כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם .

וזרן כוונת מאמר חז"ל ילקוט ויהי ביום השמיני מלמד שהיה שמחה
לפניו במרוס ביום שברא בו העולם במעשה בראשית אומר
ויהי ערב וכאן הוא אומר ויהי ביום השמיני ע"כ שגבה כיון שגל ידו
המשכן שהיה דוגמתו של עולם בתבסס העולם לכן היה שמח לפניו
אמרס כיום שברא בו העולם . ודקדק לו' שהיה שמחה לפניו במרוס
דא"ל שהיה שמחה לפניו מאי במרוס אלא לרמוז על שמחת מלאכי
השרת ששמחו בבנין המשכן והוא חירוס גדול לפי שהמלאכים קטרנו
בבנין המקדש באומרס מניה את העליונים וסוכן בתחתונים וכו' ועכ"ו
במשכן שגבנה לחטקו של עולם שמחו אשפי' שורר לשבון בתחתונים
משום שאם אין משכן עולם הולך ומתמעט עד שחזור לתהו ואשפי' שגם
המקדש נבנה לראת הכונה א"כ למה קטרנו מיהו כיון שכבר נתקן עם
המשכן ועכשיו ישראל בחרך ז' ישיבסם לשבון לבסס העולם ולכן מלאו
מקום לקטרר שיהי עיבוב לעליון לשבון בתחתונים .

ובזה יובן ששנת משה רבינו ח"ו ימי המלוכה של פחות ולא יותר
אלא כיון שהמשכן דוגמת העולם כמדובר ובשביל משה נברא
העולם כדור"ל לכן יתן לו רשות לשמש ז' ימים דוקא שהוא שיפור ימי
העולם שימח אלף שני עלמנו ושביעי קודם שנתברא בעדו מכאן ואילך בני
השמימות להכרין שהוא כנגד אר"ה שיהיגל כל מה שברא באלו הימים כדי
שיתקן . ויובן גם כן מאמר ויברך אותם משה מה ברכה ברבם אמר יהי
רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם רבי מאיר אומר כך ברכס יוסף ה'
עליכם והם אומרים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ע"כ .

הנה כיון שחטא אר"ה בסתלקה השכינה מה התחטאים כדור"ל
במדרש שגאו שבעה דורות עד שנסתלקו לשבעה רקיעים
כנגדס בלו ז' אדיקס עד שחזרה כאן למטה וכו' לכן עכשיו שבבנין
המקדש נתקן העולם כמדובר אמר יהי רצון שתשרה שכינה כאן למע'
במעשה ידיכם כמו שהיה קודם חטאו אדם הראשון . ורבי מאיר סובר
אלו עג המשכן לניסוח המשנה אשפי' שכינתו ציינס

מדרש תלפיות אות א ענת בנדי בהונה

המשכן מזר העוממה כדי להגביר הסמרה אחרת על הקדושה ח"ו ולכן נמשעף עלמנו בבנדי הכונה להדמות עלמנו דוגמת כסן גדול הלוכז

בנדי בהונה לשמש זהם בטומאה :

והנה כיון שבנדי דוגמת משכן הקודש מזר העוממה לכן פתחו זה לאכוס בעמילות קרבות ישראל שהיו עושין במשכן ובמקדש רבש"ע מי מקריב לפניך פר בן שנה מי מקריב לפניך שתי תורים מי בונה לפניך מנחה אדומה מי לובשי בבדי הכהונה ומשמש לפניך וכו' כלומר כבר הרשע עשה דוגמת משכן אם אחת מלליחו יאמר מי יעשה כל זה לפני המקדש דמי יחול להחיים ח"ו וכמו שאמר הכהן אלהה של אלו יסן הוא ח"ו והוא זקן כדח"ל במדרש כי הם בדעתם סובבים שאין ישראל חוזרים עוד לקדושתם לכן עורר למה מישן ה' והקב"ה השיב ישראל בני הם רעי הם וכו' לא עורר ולא יעזוב מיד לבלב עלתו והסרה ועשי הריא דוגמת בת זוג של סמאל הריינו המן והוא עלמו קפגרי עליה להוריה כי מזר העוממה הכל קטניו אלו עם אלו כמדע וישראל קבלו התורה ברצון ומתקיים התיקון .

ובהקדמה זאת יובן עין מיתת נדב ואביהוא בחוכמת המשכן כי הנה בראות סמאל הרשע בנדי המשכן שהוא

לתיקון העולם שקלקל בעמילות לחוה עשה אופנים ובעמילות עד שגלגל במיתת בני אהרן אולי יעשו דברים ובהיות שהוא היה דוגמת א"י הראשון לתקן במקומו יהיה מקלקל כל התיקון כבתחלה ביהוה בוגמ"ה ח"ו וכוונת סמאל לגלגל ענין מיתה במשכן כדי לבלב דעת הרוח"ל בנזומים אם איתא שהמשכן הותקן לגשם העולם ומחשוף א"י אם הראשון שגרם מיתה איך ולמה נמשך ממנו מיתה שהרי מתו בניו של אהרן און זאת כי אם שאין ממש בדבר ח"ו והסרן הבין כוונת השטן ושתק וקבל שכר על שתיקומו כדח"ל במדרש ופירש החכם שלם אחי ז"ל שהיה נמוס להסרן לחלוק עם משה ולמר שהוא גרם השמיה בניו בהיות שהוא הקריבו בעל"ל כרחו אל המנחה הקריב כי הוא לא היה רולה בראות שמדמה לו המנחה בתבנית שור כדח"ל ומשה הקריבו בעל כרחו דכתיב קרב אל המנחה וכו' ומשם נמשך הקרבת בניו אם זרה ועכ"ל שתק שאינו חוזר השמיה לפני מעלה וכו' חסדו היה אהרן על כל כך ח"ו אלא השמיה היה כלפי משה כמדובר וכונת אהרן בהשמיה כדי שלא תהיה נמוס לסמאל שזהרן בעט ח"ו ולכן קיבל שכר על שתיקומו על שהיה לו נמוס לחלוק עם משה ולא חלק ואדרבה קיבל הדון בשמחה ופרסם הקב"ה שלא ענלב על הדבר נגדה אלו לאמר על ידו פרש"י ויין וסבר אל תשת וידוע שאין הגבוה שורה מתוך עלנות ובראות שראה אלו השכנה וידוע שחיות גדול מזה שהיה שמה וזכה נהלם כחו של סמאל כי לא נעשתה עלתו וגם כל ישראל לא הרהרו אחר מדותיו יתברך כי כלם ידעו סוד בנין המשכן לתיקון העולם והבינו גם כן שמשעה שטון גרם לגלגל כל זה כדי שיבעטו ויחזור הקלקל ומקומו .

ויהי שאמר ח"ל שהמקדש הוקם על יום שיוון שמתו ולא הרהרו אחר מדותיו יתברך כדי שלא יללח סמאל בעלתו און קידוש גדול מזה לבית כי הליח כוונת הבין .

ויובן מאמר בילקוט פרשת וישלח על פסוק ועבר נח ארוני שאמר יעקב לעשו עשוי לפני לעשות מלאכת המשכן מלאכה המקדש וכו' הנה כיון שיעקב היה דוגמי אדם הראשון כדח"ל שופרי דיעקב מעין שופרי דאבי"ר . ועשו הוא דוגמת סמאל הרשע שסמאל שרו של עשו והוא ידעמן עם יעקב בלילה להלחם עמו כדח"ל ולכן היות עשו סמאל ויעקב אד"ה"ה והוא אשר החטויו ביהוה אדם וקלקל העולם בה עכשו בחוה"ה כח ויעקב א"ה"ה הבין כוונתו והחליש כמו בהזכיר לו שיש לפניו מצניו שהם עתידים לבנות משכן ומקדש ועל יד בניינים אלו יתבסס העולם שפוח מה שקלקל ובהיותם בניו הבונים הרי כללו הוא בעלמו הבונה כי ברא כרע"ה דלבוה כדח"ל וחוה שדקדק לומר לשי לפני לעשות מלאכת המשכן והמקדש וכו' לפני דייקא כלומר כאלו הבנין לפני עשוי מניד כיון שיואל"י ירכי הם הבוני וחון מהבונה הארכתי בפירוש על התורה בכונת מאמר זה באורך .

ויהי הענין שאסתר שמהו בחינת חוה גלגלה מיתת המן בחינת סמאל במשתה היין לשלם לו מה שהחטיאה ע"י היין שחסט ענבים ונמן לה כאומרים ח"ל וגרם מיתה לכל העולם לכן הביא מיתתו ביו"ן .

ולכן חייב אדם לבסומו בפרייה כדי לסמות את עניו של סמאל לשחוש יין בליוו הקב"ה ולקבל שכר בהפך מה שגרם בזמן חוה ועניניו אלו מנזארי"י אלו באורך בספר מנחת אליהו .

אחי ועשה ממנו מעות כמו שפירשו ח"ל בזה"ש וט"ס וד"ר וסוחר"ת וכלים מכלים שונים היו כלם דיוטיריטל של כלי זכוכית שראוס פניהם זהם יפים ויקלים כלי יזבב כדאיתא במדרש הרי י"ג דברים .

והנה כיון הרשע להכניס קודש בחול ובראות שחבר המקדש ומנה ועטה כדח"ל במס' מגילה חשב מחשבות לחזור העולם לקלקלו ביודעו שהמשכן והמקדש היו תיקונו כמדובר לכן עשה שחבר ביעקב להגביר העוממה בעולם בעלת המן הרשע שהוא דוגמת סמאל הרשע כמו שפירש הרב בעל המפה ז"ל בפירוש על המגילה שעשה ועשה כדוגמת המשכן שהיה בו י"ג דברים עם הוא הכין י"ג דברים ויילויון ואלהות כדוגמת המשכן וכלים מכלים שונים כדוגמת כלי השרת .

וכיון שהמן היינו סמאל כמדובר הוא אשי החטיא לחוה בין וזנות כדח"ל פחת ענבים ונמן לה ואח"כ שכב עמה כדח"ל על פסוק וידע אדם מאי עשה ידע עשה נחש ער חוה וזכר עליה וכו' גם כדון זה נתן ענה להאטיאם ביין וזנות וזהו והשתיה כרת און אונס שפירושו שלא יאכסו לשמות כרת עמה הכוס בשתי פעמים כדח"ל שמה בנת אחת הרי זה גררן בשלשה הרי זה גשחון כי אלא הוהר השר בשתי פעמים והרשע לוח השמיה שיקריחו שיהי כרת און אונס לעשות כן אלא ימחו לעשות כדח"ל אים ואים לשחוחו בנת אחת או בשלשה וכו' כדי שיתבאו ויחמו ויחברו ויקלקלו בזנות שהושב אללם כמו שעשה עם חוה ויחזור לקלקלו במקומו :

וכיון שהמן היא סמאל ביקש להכר מזלדי שהוא דוגמת אדם הראשון כמו שפירש עם בעל המפה ח"ו וכמו שבזוהר אל"י עם זה פסוק אים יהודי היה בשוון הבירה וכו' כלומר אים יהודי הריינו מרדכי דוגמתו של אד"ה"ר שהיה יהודי הראשון שבעולם כדח"ל על פסוק ועבדה ולשמרה שהניחו בנ"ע לשמור מלות עשה ומלות לא תעשה וכו' וחס היה בשוון הבירה שהוא גן עדן היכל של שופנים ושמו מרדכי מירא דכ"א יליר כפיו של הקב"ה בן יאיר ושעקבו של אד"ה"ר היה מנזיר יותר מנגלל חמה והארץ לו הקב"ה עניו לתשובה בן קים שהקים בלתי תשובה ופתח לו כדח"ל בן ימיני שבארלו הקב"ה ביומיו כאומרים ח"ל אשר הגלה מירושלם שמתגרם מגע"ל עם הגלה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה רמו שבחטאו והתגרסותו גרם גלו לישראל והוא גלות השכינה וכנ"ה ד"ה רמו לשכינה כדודע שהוא מלך יהודה שהקב"ה קרלה מלך ישראל שהוא מלך היהודים המעידים עליו כדאיתא בילקוט ישעיה על פסוק אים עדי נח"ה כי ביבול אים אחת מעידים שאני אלוה אבי אלוה וכו' אחר הגלה נבוכדנצר מלך בבל נהיינו סמאל שנקרא כלב כדאיתא בזוהר ונבוכדנצר מלשון כלב נחמ דח"ל נחמ כלכלב והוא מלך בבל שגלגל העולם שהחטיא לאדם וגרם גלות השכינה כדודע ובראות מרדכי שהוא בחינת אד"ה"ר שהוא בחינת גשמה פירוד בניו היה ואדנות לכן לתקן זו ויהי אומן את הדסה שהוא אסתר בחינת חוה היה מנגילה שאמן שפולה היה ואדנות וחוה ירה אמן את הדסה אמן חסר אותיות אמן היא אסתר שהיתה נשאת ממנו בשעת הבריה שהיתה מאחריו עד שפרסה הקב"ה העמדיה בפניו והוא בנת דודו או בן דודו שמרדע על הקב"ה כי אין לה אב ואם שלא היתה יור אשה . והעברה יפת תחר ועובת מראה שהכל בפני חוה כקוף בפני אדם . ובמות אביה ואמה שאדם לחוה בחינת אב ואם שהיתה עלם מעלמיו ובשר מבשרו ובמוי בחטאו לקחה עכשו מרדכי שהוא בחינת אדם הראשון לו לבת לתקן מה שעוותו בשמותיה דברי הנחש .

ויהי הענין שאסתר שמהו בחינת חוה גלגלה מיתת המן בחינת סמאל במשתה היין לשלם לו מה שהחטיאה ע"י היין שחסט ענבים ונמן לה כאומרים ח"ל וגרם מיתה לכל העולם לכן הביא מיתתו ביו"ן .

ולכן חייב אדם לבסומו בפרייה כדי לסמות את עניו של סמאל לשחוש יין בליוו הקב"ה ולקבל שכר בהפך מה שגרם בזמן חוה ועניניו אלו מנזארי"י אלו באורך בספר מנחת אליהו .

ובה מתיישב הענין מאמר הזוהר המסופל ותקע כף ירך יעקב שנענ בנדב ואביהוא וכו' ויעקב התפלל על נדב ואביהוא וכו'

בחוור לענין שהחטוים בראותו שהמשכן היה לתיקון העולם כמדובר רעה להחזירו לקלקלו וכו' עשה הכין בתבנית

מדרש תלפיות אות ב ענף בניי כהונה

ממ

ממזכר מיד הגהש וביין שהוא גרם לעלמו ראווי שיקא רחמה בזאמרו
 עוונתי העו אלה כי כל הגשמות היו כללות בגוף אד"הר וכלם ממלאו
 בחטא ולא הקב"ה גרם לי אש כן ביין שלימי הרעוטי את עלמני ראווי
 לקבל נחמה ולבלום פי מדברר ויהיה לכפרה על העבר . והרשעים
 כיון שעוזבים דרך חיים ותופשים בדרך המות דרבו על סמאל ראווי
 לשלום שפרס צעו"ה ע"י היותם הדבר שצחרו בו דהיינו היין שבלו
 המשיך סמאל הקלקול ע"י היותם א"כ בדין הוא שצ"י היין ימשך קלקולו
 ואברו לעולם שכלו חיים דמשלם לו הקב"ה צבוה"ז שבר איהו מנחה
 טעשה ע"י היין כדי לעוררו מן העוה"ב וזוהו יחא שצמלת יין
 רמזים ע"י אומות שהם מספרי יין כדח"ל על פסוק כי עובדים דודך
 מיין וכו' לפי שזין שהשקה נחש לתוה גרם צמליותם צעולם שאם לא
 היה החטא כלם היו עובדים להקב"ה וע"י מנסכים יין במזבח לתקן
 על זו .

וברהקדמה

זאת הותר ספק שנתעוררו המפרשים ז"ל הביאו
 בעל רבינו צחי ז"ל תחלת פרשת שמני
 דכיון שכוונת אהרן במעשה הנגל לא היה לע"י כמו שאמר חנ להי
 מחר שלא אמר חנ לעגל כדח"ל וזהו אמר פרוקו חנו הזב אשר
 באזני נשיכם כדי שיעבדו הנשים על תכשוייהם ויבא בחוק כך משה
 רע"ה לכן ויבן מזבח לדחות א"כ מרוע זוה ה' האהרן איל לעולה
 כי העולה היא על המחשב"י והוא לא חטא במחשבה וכו' אלא כיון
 שהמשכן נצלה דוגמת העולם לנשמו אהרן היה דוגמת אד"הר כמדובר
 וזוהו לתקן על מה שעיוות אה"ר ואדם הראשון חטא במינות כדח"ל
 בסנהדרין אד"הר מין היה והמינות הוא צלל דהיינו במחשבה כדכתיב
 אמר כבל בלבו חין אלהים לכן הוצרך עשה להביא איל לעולה הבא על
 המחשבה לתקן על שער .

וכו דקשה מה כיוון סמאל לנוגע בדבר ואביהו ולמה יעקב התפלל
 על אלו דוקא יותר משאר לדיקים אלה בראות סמאל הרשע שקלקל
 העולם שעתידין ישראל! לנשמו על ידי בנין המשכן מה עשה רמז
 ליעקב שלא יועיל תקנתם כי הוא יגלגל אז מימת נדב ואביהו ועם
 זה יבעשו ישראל או אהרן המתקן במקו . אדם הראשון במעשה המשכן
 וזוהו יתקלקל התיקון . ויעקב מיראה זו התפלל על נדב ואביהו ועיניו
 התפללו שלא ימותו או ימותו שלא יתהירו אחר ממותיו וכנון ושתה
 תפלתו של יעקב פרי שצ"פ שמתו נדב ואביהו אהרן וכל אחד
 מישראל נד"ב לכו להזיק את הדין ולא לנשמו אלא לומר להקב"ה
 אביהו"ל וזה נדב אביהו .

וכפי

ההקדמה מתיישב ולמה המשכן עשוי פרוקס והיו מתכדים
 אותם והיו פרוקס אותם וחזו"י ומקיימים אותו רמז שבנין
 העולם או הפכו תלוי בהם לקיימו במעשיהם העושים או להחזירו לפרקי'
 לתוכו וזכו כמשכן זה שהוא דוגמת העולם בידם להקימו ויבדל לנשמו
 פרוקס ואחר הפרקים חוזרים להקימו ולהעמידו בניו לרמוז אל המצו'
 ששק ע"פ שישעו מעשים המהינים ביטול העולם שבזבס אל ה' הוא
 העולם לקיים בניו כמשכן שאחר הפירוקה מסיבת הגשעיה היו
 חוזרים להעמידו .

וברהיות

המשכן דמות העולם זהו הנשעו שלא נעשה פי אס
 מעלמו בגורתו יתברך כדוגמת העולם שהיה במחשבו
 ובגורתו יתברך ומינה היה צבפיית העולם עירוב מלאכת יד כל חסם
 לז רמז לבריאת העולם שנתיעץ הקב"ה בבריאת העולם שנתיעץ הקב"ה
 בגשמותיהם של לדיקים כדח"ל בפרקי ר' אליעזר וכו' גם במלאכת
 המשכן נתעסקו בו נשמותיהם של לדיקים היינו כל חמני לב .

וידר

אומרים חז"ל במדרש שם שהעולם נבנה כחמנה בצבונה
 וזבעת דכתיב ה' בתחמ"ה יתן ארץ כוונ שמים בתבונה'
 בדע"ו תהוונת נבקעו וכו' כך המשכן והמקדש נבנה בשלשה דברים
 אלו וכו' להראות באלגע כי המשכן נבנה לתיקון העול' כמדובר והרבה
 מאמרים האלו מורין על זה חין אורך להארץ . ובינין אב שכלם
 שפסוק תכונת שמי בתנה ציפה חזבה עמודיה ז' עתה וכו' הדרש
 בבריאת העולם דרש ג"כ במעשה המשכן כדח"ל במדרש פ' שמני
 תראוהו משם לרמוז על הקדמתו זאת .

ובהקדמה

זאת יובן העשם ויין לא ישחו כל כהן צבואה אל
 החל"ה הפנימיים (יחזקאל ס"י מ"ד) שזיון שהמשכן
 והמקדש היה לתיקון העולם כמדובר וקלקלו ממשך מתיין כדח"ל חטו
 ענבים ותנן לו ותיקונו על ידי עבודת הכהנים לכן אינו מהראוי
 שיכבדו שמו יין כי אין קטיגור נעשה סיגור אך אמנם כיון שהקב"ה
 בכל משלה לזה לנסך יין במקדש ומקדושו שזמנו המות דהיינו היין
 משם ימשך דרכה ע"י הניסוך לפניו . וזוהו יחא שכל דבר שבקדו'
 הוא על היין לרמוז י"ג דברים הביאו למשכן כנגד י"ג דברים שהביא הקב"ה
 לזה לומר שהתחיל תיקונו ע"י הכהנים ימשך תיקונו ע"י זאת לעשות
 דבר שבקדושה על ידי היין .

ויובן

גם כן למה הביאו י"ג דברים למעשה המשכן זהב וכסף וכו'
 כדח"ל לתקן על שבו נתקלקל העולם כמדובר והאמרו
 גל היין י"ג ויין לשון ווי כאומרים חז"ל מאוס דמחל כוון להחיות
 לאד"הר ולעקור י"ג עיקרי התורה שהיא יסוד בנין ולכן האמרו י"ג
 ויין לשון ווי על מה שכוון ובימות המשכן פרשת תרומה על פסוק
 דברים אל הקדש לתיקון הי"ג ויין עיניו בילקוט פרשת תרומה על פסוק
 וזאת התרומה י"ג דברים הביאו למשכן כנגד י"ג דברים שהביא הקב"ה
 עמהם במלרים ולעתיד לבא יגמול להם כנגד הי"ג דברים ע"כ כפי
 דרכנו הכל לתקן י"ג ויין שאמרו על היין הטיב עמהם י"ג דברים
 לבסם הי"ג ויין כמדובר .

ובהקדמה

זאת יובן מאמר לחז"ל בסנהדרין פרק בן סורר
 ומורה אמר ר' חנן ג' נבא יין בעולם אלא לנחם
 אכלים ולשלם שבר לרשעי' שאמרו תנו שבר לאובד ויין למרי נפש ופירש
 רש"י ז"ל שבר לרשעים שמתעדיין בו בנפ"ה ומקבלי' שבר ממות ששועי'
 צעו"כ לאובד היינו רשע שנשרד והולך לו עב"ל שהנה כיון שצ"י
 היין ממשה הייתה והטומאה בעולם לכן ע"י היין ראווי לנחם אכלים
 לומר שאין רע יורד מןממטה ואדם הוא שגרם העולם ע"י היין שמתה

גם מתיישב קושי' כיון שקודם כל מעשה מקיים המחשב' למה לזה
 בקרבנות הנלווים קרבן חטאת תחלה שהוא על חטא המעש'
 ואחר כך העולה שצאה על הרצור הלכ שהיה ראווי להקדים לווי העול'
 שצאה על המחשבת כיון שהמחשבה קודמת לעשה' אלא קדם לווי
 קרבן חטאת לרמוז חוץ מפשוטו על הכסתר האמור שכל זה בא לתקן
 מה שעיוות אדם הראשון ולכן קדם המעשה להראור לרמוז בא לתקן
 על מעשה שגבר נעשה ולעוררו אל .

גם מתיישב קושי' הנפרשים למה ענייני הסוטה היה על ידי כהן
 ולא ע"י אחד מחמני ישראל ומוקיינה אמנם כיון שהעולם נתקלקל
 ע"י היין כמדובר והסוטה הרבה יין עושה כדח"ל לכן הכהן שהוא
 דוגמת אד"הר שבו לתקן מה שנתקלקל ע"י היין ראווי שנתעסק בבנין
 זו שהרבה יין גרמה לה ונמצא אחוה בדרך הגהש התפלל יבא הכהן
 המתקן ויחזקנו מן העולם או ילכנה מבהשדה אל חין בה עון אשר
 חטא . ואם נמצאת עוורה שברה בן זכר כדח"ל על פסוק ונקמה
 ומרעה ורעה וכו' כיון שבהשדה דבר שגרם נתינה צעולם הממטע
 הישוב מדה כנגד מדה תלך בן צבירה המיישב העולם .

יאפשר

לומר חוץ מפשוטו דמזה העשם היו משקים לנהרגים כוס
 של יין עם לבונה כאומרים חז"ל והעשם שלא ירגיש כל
 כך המיתה אמנם כפי דרכנו הוא חסם בדריה הגהש וחסות לאלהיו
 משקים לו יין לרמוז הלך ויון בדרך מן שהמשך מיתה צעולם ע"י היין
 וזהו גרם לך מיתה מרה כוחת בצמים שביהת ראווי להחיל עלמך מכל
 מוס וזהו רמז הלבונה לשון ליבון .

וברהקדמה

האמורה מתיישב מאמר בילקוט פ' תרומה וז"ל
 זהב וכסף ונחשת זהב כנגד משכן טעשה משה
 שהיה הטיב לפי הקב"ה כוזה וכסף ויין מקדש ראשון שבלוה
 דכתיב בו חין כסף נחשב בנימי שבלוה למחומה . נחשת זו מקדש
 שני וכו' דקשה הן אמרת דהמשכן היה על ידי משה רב"ה ארון כל
 הנביאים מיהו כיון שהמשכן היה בחוזה לארץ ויהיה העולם משא"כ
 במקדש שנקבע שישלים מקום אשר הקדישו הקב"ה מתחלת הבריאה
 כדח"ל והיה בניימו למונן רב היה להיות חביב יותר לפני הקב"ה
 אלא הוא אשר דבריו שזיון שהמשכן היה לתיקון העולם ומשם
 התיחל

מדרש תלפיות את ב ענה בגרי כהונה

כדי לשכרה ולתקנה משל"כ הישוב שהספיק תקונו מוזהמת הנחש בבנין המקדש בצבד .

ועם זה מתיישב מאמר חז"ל הביאו הילקוט ז"ל אמרה הים לפני הקב"ה רש"י במדבר נחת התורה בישוב נכנה המקדש אני מה תהא עלי א"ל כבר כתבתי על כל קרבנך תקריב מלח ע"כ כונת הים ביוצאי כי כל זאת לתיקון לעולם קלת מוזהמת הנחש לכל ימוע עולם והתקן מיקון כפי המקום לכן שאלה עליה צמה הוסיף חלק שלה כי העולם שליט יסוב שליט מדבר שליט ים כדחז"ל והנה חלק המדבר שהוא החלק הקשה יותר והתקן בנתינת התורה שם ולכן הזכיר התורה שהיא עיקר התיקון לפי שהוא תיקון כולל למדבר וישוב ולא הזכיר משכן ועוד כי מנתינת התורה נמשך עשיית המשכן כי באותו פרק באותו מקום חטאו צעגל וזכר כפרתו בעשיית המשכן לבשם העולם מעלת הנחש הנמתיח"ס גם בישוב נכנה המקדש דוגמת העולם לתקן חלק הישוב א"ל הן אינו משארתו לבדי צלי תיקון דהיינו החלק השלישי שהוא ים והשני כל הקב"ה כי גם תיקון הישוב שהוא המקדש ומתיקון המדבר שהוא התורה נוגע לך חלק שהרי כתב בתורה על כל קרבנך תקריב מלח ובהיות הדבר כתוב בתורה ויהי קרב משכן ובמקדש מלח הנעשה מן הים גם היא נתקנת .

ויבנה יוחא שלח ליה הקב"ה קרבן מדנים כמו שנתעורר על זה בעל תולדות יצחק ז"ל וכפי דרכיו אין לורך משה לפי שעל ידי המלח בא מיקון הים כמזכיר ודי בזה . ובחזיר אחר פרשת חזן מן הכווי' שלא היה על קרבן דגים משום עורה מהטעם עלמט שלא זכר בקרבן חיה על שאריות ארבע שאינן גרילים כחבוסו של אדם כדחז"ל .

ומה טוב ומה נעים מתיישב עם זה ועם שניתן להם מן במדבר וגם הנעשה להם על ידי בחר מרים שכל אחד היה נמשך ממנו סביב להללו והיו יולאים פירות בני יומן חלנה וגפן ורימון כדחז"ל בילקוט בתחלת חגי וז"ל בשילאו ישראל ממרים נתן להם הקב"ה מן ושליו ויבאר והיה כל שבת ושבת ממשך אמת המים מן הבאר והיה נוטע תלנים ורמונים גפנים וחספוחים והם עושים פירות בני יומן כשם שהיו בברייתו של עולם וכיון שחטא אדם הראשון נתקלקלה הארצה שנאמר צועת אפך תחלל לחם וכנסתם לחך בצלם נשתקפה הטובה אמר הקב"ה לך חמור לישאלו כשכניסו לחך אינו מחזיר להם שנאמר כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נהלי מים כיון שבאו לארץ התחילו חסוחים ומתוליו עמד זורעים הריבה ומביאים מעט להם שבעלו הבכורים אכול ואין לבעט משבעל לחם הפנים . שמה ואין לשכרה משבעלי יסוך היין לבעט היין לחום לו משבעלו בגדי כהונה ע"כ לעניניו .

הנה מאמר זה מורה בצלבע על ההקדמה האמורה שהנה כיון שבמדבר היה תיקון ובנישום העולם מוזהמת הנחש חזר העולם לקדמותו שהיו האילנות עשוקן פירות בני יומן וגלוסקאות מן הארץ דהיינו השלו והמן ושעמנים בה כל עממי השיוון על דרך שהיה אדם הראשון אוכל בשר ולאח מן השמים כדחז"ל שמלאכי השרת היו לזין לו בשר ומלנין לו את היין . וכל זה נמשך כי המדבר מקין מוכן לבישום העולם ואעפ"י שקדם המשכן וקבלת התורה קדם להם מן ובחר כיון שאלו לא מנת לקבל התורה כדכתיב בהויכח' א"ל העם ממלרים מעבדות את האלהים על החר הזה וכן ילאו על מנת לבנות משכן שהרי הולילו עמיהם ארצו' ממלרים כדחז"ל נחשב כאלו עשו פעולה ויתן להם קודם מן והשלי .

והנה כיון שחזר העולם קלת מימי אדם הראשון קודם החטא ראה הקב"ה שחזר להנהיג עמיהם גם בצדק אלא שבצדאם חטאו וגירמו ביטול בכבדו' וגלחם הפנים בבגדי כהונה ונשתת התיקון וחזר העולם כמו שהיה אחר החטא לולי התורה כבר הייתה בריאת העולם חוזרת לתבו וזהו .

וכפי הקדמה זאת מתיישב על כוון שנחת שבעים אומות עם ישראל דווקא והיו משתדלים בכל כחם השתדלות נמרץ בנפשים ובממונם להחריב בית המקדש ולגרום בביטולו לעולם וזממה קאמרו בימי רשע הכשר קדי לבעלו מה זה ועל מה זה בשלמה זאת מה

התחיל תקונו ראוי להיות יותר ראוי אף ע"פ שתיקונו ג"כ ע"י המקדש מיהו התחלתו הים מהמשכן . ועל ידי אחרין נציה השם המולבש בח' בגדי כהונה לתקן על ח' עבירות של אר"הר כמזכר בתחלת הענין .

דער זה בא התחלת שירותו ביום שמיני רמז שבא לתקן על המנונה עבירות וגם לרמז זה בא רוב עימיני המשכן ובמקדש בחשבון שמונה . שמונה בגדי כהונה בושמי שמן המשחה והקטורת היו ג"כ שמונה . גם הבדים היו שמונה . גם הקרבנות שהיו ממשירין לא הוכשרו ליקרב כי הם אחר שמונה ימים . שנא' ומיום השמיני והלאה ירעה גם השירים שהיו הליום אומרים על הקרבנות היו שמונה בני בוארץ יותר ברבים בחיי ז"ל פרשת שמיני וכו' כפי דרכיו הכל לרמזו שכל זה תיקון על שמונה עבירות של אר"הר כמזכיר .

ויובן בזה מאמר בשעה שאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך הרע לנשח אמר ליה תורה היתה לי והתתיה לך שאלמלא היה אבדתי את עולמי ע"כ בחיבור על התורה הארכתי במאמר זה בכמה פנים .

אמנם כפי דרכיו כונת המאמר כך שבשעה שאמר הקב"ה לנשח ואתה הקרב אליך את אהרן הרע הרע למשה מטעם דסבר אולי מלא בי איהם פסול עדי שאיך ראו לעבודה זאת ומלא כונה זאת הרע לו ולא מלא מעלת אהרן חלילה והקב"ה גילה לו סוד הדבר שאינו בשביל זה כי אם היות הכרח נגמור היות עבדו' זאת על ידי אהרן כדי שלא יאבד העולם מסיבת זו והמתה הנחש כי אהרן בדוגמת אר"הר לתקן קלקלו בפרט היות אהרן מלא קין כנודע שאע"פ שהיה מעוב שלו מייבו הוא חסם בקלקול הנחש שהתחיל בחטא שפיכו' דמים ולו נוגע לתקן שלא ילך העולם הולך ומתמוגג עד חיבור מהטעמי ע"כ שמונה היתה לי ונתתי לך דייקא שאתה מנשרט הכל שחלק העולם עם קין וגטל מעלנלים וקין קרקע כדחז"ל בילקוט ואחר החילוק אמר קין להבל שילא מן העולם שהקרקע שלו עד שמתוך זה קם עליו והמיתו ומטעם זה נתגלה משה בשמים כי אבד דרך שדהו ולר"ך לפרות כדאורי' כדברי' דלמון במשקה מי שאלך דרך שדהו יפרח באיך כהאיתא שבער עיניו זה התורה שהיה עמוייה שבעה עיני שם בצלום שבעה באורות הנתינת התורה כיסור על ארץ על היותך מהבל ואלמלא התורה אבדתי את עולמי כדכתיב אם לא בריתי וכו' כך מהטעם עלמו מוכרח היות עבודת המשכן על ידי אהרן על היותו מקין המקלקל וזהמת הנחש כנודע כדי שלא ילך עולם הולך ומתמעט מאהם נחש עד חיבור לגמרי .

כי העולם הוא דוגמת האדם כי כל מה שיש באדם יש בעולם כדאיתא באבות דר' נתן וכשם שבאדם כשמטיל הנחש ארם אפילו באבד אחד הולך בכל האברים ומנייתו אם לא ומהרו בתרופות כך העול הנחש והזהמתו בעולם שכלקלו בעלמו אם לא ימהרו בתיקונו דלחיהו הרפואה יחזור לתוהו :

וזהו כונת פסוק זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואם המזבח תוקד בו ידוע שהעול' בזה על הכהן הכל והנה אהרן הביא קרבן עולה על היותו דוגמי אר"הר כמזכיר לתקן עליו שאר"הר חטא בבהירו דהיינו מינות שהוא בלב דכתיב אחר מלך צבאו אין אלהים דאמר חז"ל אר"הר מין היה וכו' ושיעור הכתוב זאת תורת העולה העולה על הכהן הלב היא העולה לר"ך לתקן ולהיות מוקדה על המזבח כל זה הולך כל הלילה דהיינו עולם הזה הוזהם ללילה עד הבקר עד שיאיר הבקר דהיינו בקר של מלך המשיח שאו ישתלם תיקון העולם לגמרי עד שאם המזבח תוקד בו ממש בו בילך הרע המפסח בבהירו וכלל חטאו שאו עמיד הקב"ה לשחטו דכתיב והסירתי את לב האבן וכו' בצלופן שהאם תוקד בו ממש הפך מה שהוא היה עדי עתה שורף ומנלה באחרים .

ובזה מתיישב למה במדבר ניתנה התורה ונכנה המשכן כי כיון שהמדבר הוא מקום חרב ושמש נחש שרף ועקרב וזמאון אשר אין בו מים הוא מקום שליטת החילונים כי שם נקלטו וזהמת הנחש ויחר ושם הקליפה הגסה לכן הולחרי שמים אלה תורה ומשכן

מדרש תלפיות אות ב ענף ברני כהונה

ובערבית ומסדר את הככבים וברכו בנימינ' חדשים וימים לשנה ולמועדים ולתקופות ומוולדות בהילוך השמש והלכנה שמים וכל זכאם יעיד על זה.

אדני ומדברות וכל עני היער וכו' הולכי דרכים ומדברות לא ברכו
אלהקים ברכת הודאה בהגיע לישוב עני היער לא לקחו ישראל
מכס ארבע מינים שזלוב להלל לפני בוראם בהמות חיות השדה אתם
עדים לאמינם השתמים בהשכר שחיהם הזכרות שמים עליכם היינו
הברכה ועל כל עוף כל כף ולקחת ערוזותים לכתוב בהם ספרים
תפילין ומזוזות.

י יעיד על יורדי הים באניות כשעלו לישוב ברכו ברכת הודאה
ולקחו ממנה מלח שלה להשביט ברית מלח מעל הבשר דגים ויכחו
שלדו להם להכילת מלוח שבת סקלים ורומסים ועידו ועל הגדול מהם
וכן שאר המלות הכלולות בשמים ובארץ ובים ובמדבר העד האכלו הנאמן
בכל דבריו יבא ויעיד דקות ישראל לפני בוראם אף לא בשלו דבר
ממנו בגלותם ארבעה הוסיפו מיום ליום ומחדש לחודש גזר על גדר
וסיי על סייג ומסרו נעלמם על קידוש שמו ימברך אשמים שמים וטף
לאפלים ולרבותם לא יוספר ולא יועבר כחול אשר על שפת הים הנאמל
כזה כן מזה חתת כל השמים ארומם נבחרת וקדושה כחמת מקדישים
ומעריצים שם אלהיו בדוחק גלותם ולרת מליקים זו אחר זו בלי מנוח
ומרגוע ואמירתם תמיד לישראל באו חסו גלילנו ונעשה מכס דוכסים
ואפרכים כדליתא מדרש רב פ' במדבר וכו' וישראל מרבים חיבה על
חיבה והאבה על האבה ודבוק על דבוקת זבחרם ובחרתו תוספת על
תוספת בלי פיסוק אם כן מי אשר יגלה פירו' ואיחור הגאולה בשביל
ישראל אין זאת כי אם בשביל אומות העולם כמדובר.

ואר תקשה ממחמר חז"ל טובה לפורקן ול ראשונים מברסם של
בנים וכו' ובירה יוכיח שנגנה לראשונים ולא לבנים וכו' דחליה
שהוליו חכמים ז"ל מפיסה דבר גנות על הבנים לומר שיעל מעשות זכות
שבהם עדיין לא נכנה מקדש. אלא כוונתם באלה הדברים שטוב לפורקן
של אבות לפי שעדיין בזמנם לא היו נשעיי החכמה כל כך סתומים
לפי שדור הולך ומתמעט ובהיות כן בזמן מועט בגלותם יכלו ללמח כי
בכוונתם הנמרצות מלך רוב הכחמה התקיימו מה שהגיע להם לתקן
מנוולו הקדושה שנגעם במקום שגלו היינו צבל ועילס ולכן טובה
לפורקן מברסם של בנים שאעפ"י שהם אשמים לדיקים וחסידים ואנשי
מעשה כיון שנשעיי החכמה נסחמיהם כגודע אין כה בהם לבוין כוונת
הראשונים להסיר כח הקליפות להוציא צבל כרחם גלוני הקדושה שברקבם
כי כיון שנפקו הלבנות הלבנות הקדושה הרבה מפני רמת חמת
הבאים מכחם ומעבדים את הגרים כמדובר ולכן עדיין לא נכנה בירה
ונמלח שהאומות גורמים האיחור כי מה ציד ישראל לעשות כי הבא בידם
מעסק החומר ובמלכות הקדושים וקדושים השם וכל מלך חסידות הרי
הם עושים ומה שאינו יכול לקיים זה מקיים חבירו וכן בלי אינו חסר
מקיים תורה ומלות דבר גדול וקטן וישראל כלם נפש אחת הם. לפי
שנשמתה חלק אלוה ממעל וז' החלק ככל החלק ואם כן איך שייך פירוד
בנשמותיהם כי כיון שהיה חלק אלוה הוא א' המנשפעים בגלם כי
מלא כל הארץ כבודו :

ונמצא עם זה שכל אחד ואחד מקיים כל התורה כיון שזה מקיים
מה שיכול ואחר מה שיכול שול סוף נפש אחת מקיים כל
אף שהיא כבשה בין ע' זאבים אוכלים אותה בכל פה ירא השם וישפוט
ויגביר חסדו הגדול עליו ויכסנו צבל ידו ויביאנו למכון קדשו בביאת
הגאול ובביתו אריאל אכס"ו.

ונראה להקדמתו אשר דבר יובן מאמר חז"ל מסכת יומא דף
כ"א ע"ב חמשה דברים נפלאים אמרו ביום הנוכת הבית
א' האש שירד מן השמים על המוצה היה רבולה כחרי. שנית ברה
כחמה. שלישית היה בה ממש. רביעית אכלת להה יבשים. חמישית
אינה מעלה עשן. הגה חמשה דברים אלו נעשו להראות לכל ישראל
בחוש הענין אף הביני המוקדש הזה הוא לנשם העולם ממומהת החש
ולכן היה האש על המוצה רבולה כחרי לרמוז שנשמתו ונחלש כח הכלב
בלאון בן בלאון. שנית היה ברה כחמה לרמוז שנשמתו האור שמשך
בשבילו. שלישית היה צו ממש רמוז נחלש כח סמאל שהוא דבר שאין

אף שאין כן אומה בחברתה אעפ"י שאין דת אחת להם וכל אחד נפרד
מחבירו ומה שמאמין זה אינו מאמין זה ואם כן מתיכן נולד שגלה זאת
בישראל ובחרתו ובית מקדשו אלא הוא אשר דברנו שחורו ומקדש הוא
תיקון העולם ממה שקלקל הנחש הוא סמאל הרשע: והגה כיון שהשבעים
אומות הם בחלק סמאל החורק שיינו על התורה ועל התורה לכן
האומות שהם בחלקו כאן למטה מתעוררים אל השגאה עלמה כי סמאל
השתולתו בחרוב העולם מתחלת הבריאה ועדיין מחזיק בעומלתו ע'
אומות אשר הם חלקם.

ורכז נקראו אומות העולם מוקדי עולם כאומרים ז"ל שאלמלא היה
יתן להם רשות היו מוקדי העולם בשעה קלה וכו' והוא
כי מתעוררים כאן למטה כי התעוררות של סמאל תמיד להתריב העולם
לולי רחמי שמים מרובים המפר עלמו ומכניעו ומשפילו כי מלכותו יתברך
בכל מעלה.

ובזה מתישב מאמר חז"ל במדרש חזקוני גרים לפני הקב"ה כיון
שמתנסך על גבי המוצה וכו' דמה שייכות יש זה לזה אלא
כזה אשר דברנו שכיון שיון שהיה מתנסך במשכן ומקדש היה לבטל
הוא כי אומות שעולים ממסר יין כדחז"ל כנזר ליעל להשבעים אומות
הם כח סמאל החפץ בהשחתת עולם והם כנזרוה כמדובר הגרים שבאים
להתגיייר עושים פעולת היין של נכסים כי מבעלים כח סמאל בהיותם
צועטים צו ובאים לחסות תחת כנפיו יתברך ונמלח מכריזין שסמאל
הכל הוא מעשה תעמושים יש שברון כחו גדול מזה ולכן חזקוני הם
כיון שנמתסך על גבי המוצה בהיותם עושים הפעולה עלמה של נכסי'
כמדובר.

ובזה יובן מה דאמרין במסכת פסחים לא פיר הקב"ה לישראל
בעולם אלא כדי שיתקבלו גרים כלום אדם זרע סאה חטים
וכו'. הכוונה כיון שראה הקב"ה כי היו מחייבים תעמוט שברון המקדש
שהמקדש היה ביטול כחו של סמאל כמדובר חשב מתחשבות ידה
העולם ויחזור לתבו וזכוו בהתגברות וזהגות הנחש פן יתפש ארסו בכל
אזבי העולם לא יוסר לישראל שם במקומו אחר החרבן רק פירס לקבץ
גרים שעל ידו כן יש ביטול כח סמאל כדפרשית גורמים ישראל עם
זה הפעולה עלמה הנעשה על ידי המקדש שכסס שהיה ביטול כחו עם
המקדש כך יש ביטול כחו על ידי הגרים שהם גלוני קדושה שפעלו ברשותו
כגודע ובהיותם צועטים צו מבעלים כחו.

ונראה חלמת שאיחור הגאולה עד עתה אינו עשבור עונות ישראל
חלילה חלילה לישראל בגלותם שאמרים תורה ומלות צבלייה
ופרטיה וקדוקיה ואכס"ו שיש לה דוחיקה הרבה מפני רמת חמת
המג'י מכל אומה ואומה המלירין להם מכל זד וגורם להם גזרות קשות
ומרוב עשבור קיום התורה והמלות אשר לתרד לתרד ואשר לרעב לרעב
ומיתות רעות ומימות אשר לא כחבו בספר הבט וקדשה בשבע יאורה
ובספרי דברי הימים מפרו ישראל נכסע על קידוש שמו יתברך
ונעבור קיום תורתו ונמלוני שלל לשנות אפי' עקרתה דמנחלח' ואומרי'
יהודי או ללוב ואפילו רקנים שבישראל מלא' מלות כרימון ואפילו מי
שהרבה לתפוא לא להכעיס נתפון כי אם מפני אונם מגורת חרב אן
צבלי דעת ומחסרו ידעומו נתפנה כי העדר ידיעומו שכלולת מעניניו אן
עך ודין הגשם וזיהוב גרמה אמנם לא היה מציר ומרד הגבל העולה
שהאומה קדושה כלה יפה וזה אין מום וקב"ה מעיד עליה באומרו
כולך יפה רעיית ומוס אין כך ואמירה זו לא לשיעורים נאמר' כי על
כל הזמנים תחמרה ביטובם ובגלותם.

אך איחור הגאולה אומות העולם גורמים שהרגים ורודפים לכל מי
שמתגיייר ובהם זו איחור לגרים לנח מירחא הנושפים ואין ישראל
נגאלים כי אם עד שיתקבלו כל הגיונות שפעלו תוך עמקי הקליפות
מגודע והיונו הגרים להבי בהיות שאומות העולם משתכים הגאולה עד
ישקוף יורה יו' משמים לבטל כחם וממכון שבתו יאעתי לרחם על עמו
המקודש בשמו צמורה בנימו אמן גלה נחש ועד.

דאזינו השמים וכל זכאם ותשמע הארץ וכל אשר בה יאזין שמים
וחילותיה יבואו ויעידו דקתת ישראל לפני בורא' וכו' ב'א
חדש ולא ברכו ישראל להקב"ה על הלבנה המתנה בשמים. ובשחרית
על המאור הגדול באומרים ברוך חמדי יולר אור וזורא חשך

מדרש תלפיות אות ב ענה בנדי בהונה

הני בני עלמא דאתי ינפלו חזל לנביוו ח"ל מאי עובדיכו ח"ל אינטי בדיוו חן כי חוין אינטי דלגיבא דעתיא מיעדיחין ליה ח"ל חוין ב' תרי דאי' לכו תנרא בבהי דהי דחיון דעדין לכו שלמא בכל

אמ"ה למדנו מאלף של מי שהוא שמח כל ימיו מורה על גדל בטחונו בהקב"ה וזכו סבה על היותו שמח בשמחה שאף הרעה הבא עליה יודעים כי עונותיהם הטו אלה וגם שמחים כי אלו היסורים הם לטובה בבתי להם ודי מזה זו זכות לאדם לעולם הבא גדולה הבעתה ואח"כ שלא יהיה שלם בשאר השלמות דאי"כ תפוסו שכו חלו בני עוה"ב על היותם שלמים בשאר השלמות ועוד למדנו צמעת הטמיל שלום בין אדם לחבירו .

ענה בדיקה

שני השמים הם בשנה הם עומדים זה לקבל זה והוא מחלוקת ר' יהושע ורבי אליעזר ביטן נבדל העולם חשתי נבדל העולם ואיחא בזהר פרשת בלק שבחדש ניסן זמן בדיקת החמץ שבנזק ובחשתי זמן בדיקת הכפס לבער הילר הרע והעבירות שעשה כל השנה וכו' כמו שדין ביעור חמץ מן הבית חן מבערין את החמץ לא בחוין עילאין ולא בחמין במקום שאין די אדם שולטת בהם גם כן העבירות שאין אדם זוכר מה שעשה בימי נעוריו חנו נענש עליהם וכו' . מ"ט באופן ק"ן .

ענה בהמות שהורות

מדרש פרשת שמני שני שני רבותיו עשר בהמות שהורות הם חיל וזכי ויחמו וחקו ודישו וסאלו וזמר וזור שה כשבים ושה עוים יותר מאלו חן בעולם .

ענה בודמוס

יומא (דף פ"ו ע"ה) שני רבותיו מי שחזו בולמוס מאכילין אותו דבש וכל מיני מתיקה מפי שהדבש וכל מיני מתיקה את העינים אמר רבי לא שנו אלא לאחר אכילה אבל קודם אכילה גריר שגא' וימלאו איש נולרי בשיה ויקחו אותו אל הרד ויחמו לו להם ויאכל וישקרו מים ויחמו לו פלח דבילה ושני נמוקי' ויאכל ומשכ רוחו חלוי .

אמ"ה הרמז בזה שהדבש הוא מ' משפיע של עולם הבא כאומרם חז"ל ועוד בה ובכל מיני מתיקה שמרגלת הלשון לתורה ומחיימת פתי כחז"ל במדרש רות על פסוק ויאכל בעו וישת וייעב לבו וכו' לכן מי שחזו בולמוס שהוא קרוב למות מאכילין אותו דבש וכל מיני מתיקה שמאירי' את העינים כדי שיחשוב בשוב רוחו עליו שהדברים הנמשלים מניין עולם הבא והמרגל'ין הלשון לתורה מאירי' העינים וממשיכים רוחו עליו ומזה ימשך לשאת ק"ו לעסוק בתורה שהוא תורת ה' תמימה משיבת נפש לכן נתן הקב"ה סגולה זאת בדבש ובכל מיני מתיקה שמאירי' את העינים שיתבך בחור' שהוא ענמה אור שגא' כי יר מלוח תורה אור : ואיני בא לפרש סגולת הדבש ומיני מתיקה פועלי' בסולתם אחר שחילק וישתה תחלה הרמז בזה שקודם שיכנס לאור התורה ישא אשה תחלה ואח"כ יעסוק באור התורה דכיון שיהי' תורה בעתה' יאיר תורתו דחס לאו כל ימיו בהרהור עבירה כחז"ל עבר אדם מנב עשרים ולא נשא אשה כל ימיו בעבירה לכן יאכל וישתה תחלה שהוא כינוי לאשה ואח"כ יאכלנו דבש ומיני מתיקה כדפרשית :

ענה בוקר

תוספות ז"ל בנסכת פסחים פ"א דף ב' ע"א דבור המתחיל ופאור בוקר וכו' עד ששה שעות שבוים נקרא בקר כדמוכח בפרק תמיד נשחט :

תקוני

הדברים כי תמנול ובישת אהיה הכונה שהלכתם את הדרך השאלה ללבד כמזכיר . והשכנים בסובים כי הנחילו הכונה גזונה עומם קרעו ההמות לבטל הכספה כדי שתבטל המסובב .

רבינו בחיי ז"ל (פ' אחרי מות) כתוב בבגדי כהן גדול והיטה שם לומר שלא ישתמש בהם ביום הכפורים אחר כונו שדרשו חז"ל בבגדי' שתמנש בהם יום הכפורים זה אל ישתמש בהם יום הכפורים אחר שגמרו והיטה שם ללמד שטעוין גזרה ואמרו כי משקל הבגדים היו י"ח מנה וזה לשון והיטה ר"ל והנה י"ח .

אמ"ה לרדק להבין על מה רמז היו בגדי כהונה משקל י"ח מנה ועוד להבין מה טעם בגדי' ששתמשם יום הכפורים זה אל ישתמש בהם יום הכפורים אחר דבגדים חתומים חללו היו כשאריום חדשים משנה לשנה ולמה לנכנס . ולכאורה כדי להראות עשירות לפי שאין עניות במקום עשירות . ועוד טעם כיון שיש חשדה שמא ימות הכהן גדול והנכנס במקומו אפשר לא יבא הבגדי' מחדתו וכמו שבי' הרמב"ם ז"ל בפ"ח מהלכות כלי המקדש הם היו בגדיים ארוכים יותר י"ל מחדתו או קלרים עבודתו פסולה לכן בא הלוי על לבושים חדשי' בכל י"ה וכיון שכן אח"כ שיחיה הכהן גדול לשנה הבאה לא ילבשם ועשוני' נתייה כדי שידרו ויכינו עליו לעשי' החדשי' שלא ימות .

אבנם מה שגראה קוסטא דלמלאר זהו שקבלתי מרבי הקדוש שטעם עביות כהן גדול אחר אלתו מבית קדש הקדשים משום דבלתי משס הי' סמאל אוחז בבגדיו שעליו לקורטן מתוך קנאה ולכן הוא הקב"ה לעשות שפה בפי המעיל מעשה ארץ כפי תחלתו יהיה לו לא יקרע כלומר כדי שלא יוכל סמאל לקורטו בתפוס במעילו שעליו והקטינו על זה אפי המלחם וכו' לא ר"י כה בסמאל לקורטו אח"כ שיהיה קשה כברזל ותיחלתי שכיון שהי' בא עשיית השפה זו בפי המעיל בנזויו יתברך שגרה ברטונו הפשוט שהי' שפה לא יקרע עס זה לא היה כה בסמאל לקורטו וכו' הכלל העולה דסמאל היה נוגע בבגדיו בלחמו מן הקודם ולכן היה לרדק עביות ע"כ וזהו יחא שלם היה יכול לנכס בבגדים חלו ביום הכפורים אחר ואח"כ שיטבלי' ויעהרו' כי כיון שנגע בהם סמאל העומא חין כבודו של מלך לחזור ולהשתמש בהם לפיו ומזה הטעם היו משקל הבגדים י"ח מנה כיומן ח"י לסמו' עיני סמאל החוזר בו להזיקו לרמזו לו חיו יחיה ואין שילטתך עליו כי מללך ר"ל יבאית הוא .

עור טעם על דרך הפשט שכיון שכל דבר מחודש הוא שמחה לאדם לכן היו עושין לו בגדים חדשים להכניס שמחה בלבו כל"ג כי חין שכונה סורה מתוך גאבות חלל מתוך שמחה כדחז"ל ועי"ל כיון שזכו אותם הבגדים שנקבם בהם בשלום ויאל בשלום חין ראו' להגבישם ליום הכפורים אחר שאילו ימות על איזה מחשבה שבלבו ומננ' שהסיגור נעשה קטיגור .

עיר לוח השם בבגדים חדשים בכל שנה כדי שלא להזכיר עון על דרך זאת בהבנתו הרהורו כדי שלא יחמורו זאת בהבתי' שנהרג פלוגי עיר וכו' דהפטר שיכנס כהן גדול בקדש הקדשים וימות ויבין שנטמאו בגדיו ליום הכפורים אחר היו מזריכים בגדים אחרים ויחמורו מפני מה עושין בגדים אחרים' והמשיכים אחרים מפני שנטמאו הבגדי' של יום הכפורים שערב במיתתו הכהן ונמלאו החרת עון לפי שעל זה עון עבדיו היה שנת' משא"כ בהיות הלוי לעשות בגדים חדשים בכל שנה שכיון שאין שיעור בדבר חין ונתין לב לעשר .

עיר עשה הקב"ה כדי שירוחו המתעסקי' בלריגתם ובעשייתם דבגדי כהונה כלם חין עושין אותם מעשה מחט חלל מעש' אורג שגמרו מעשה אורג וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל סוף פ"ח מהלכות כלי המקדש וכו' והוא מלכ"י של אומנות ויש שגר להתעסקי' בה' .

מדרש אכזיר כתות עור וילביסם . הלבישן הקב"ה בגדי כהונה .

ענה בהמות

רב ברקא חזאה הוה בשוקא דבי לפט אחא אליהו ז"ל אמר ליה מי חריבא כהאי שוקא בר עלמא דאתי וכו' עד אתו תרי ח"ל

מדרש תלפיות אות ב ענף בור וביות הים

ענף בור

החכמה והתורה בגוף האדם ומציאים ראוה צרורה לא יוכל להחיה
להכחישה כי בתחלת היצירה שהנפש בזה בגוף אין לו דעת ולא תבונה
כיון שהיא מתחכמת והולכת ומגדל חכמהה כל זמן שהגוף הולך וגדל זה
יורה שאין הנפש אלא הכנה שאלו היתה הנפש חכמה לשעת בואה יעוף
יתחייב שיהיה בגוף חכם בלאתו מרחם אמו .

תקוני אוויר בהקדמתו דף ו' ע"ד מארבע אבות מוקין איבו
הבור וכנוונת בור דיוסף ואוקמוהו עליה הבורה והבור רק
הבורה נקבא בישא בור דבורא .

ענף ביזת ים

יידוע כי אין דעות הפלוסופים אללנו עיקר לפי שאין אלא
מגד החקירי ולא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו אבל משכילי
ישראל אין להם אלא דברי חז"ל חכמי האמת אשר מפי הנביאים
בצלו האמת והם אשר ידעו הידברים כולם על אמתתם כי הנפש
בשלמותה וחכמתה בזה בתוך הגוף מתחלת הבריאה והעד על זה יופח
באפי נשמת חיים לא ולמד מי הנופח ואם כן הנה הנפש נלחית
קיימת עליונה בתכלית העלוי לרוב הפלגת עלויה לא מזכרה בו בריאה
כמו בשאר מעשה בראשית ואפי"ן ברמיזה והחכמה הזאת אשר בעוד
שהיא במציא אמו היא משתחת ממנו בחולוד ולאחו לאויר העולם וחכמי
האמת כנוי החכמה הזאת מנמשס לנר ללוק שמכבים אותו כשמים
יולא לאויר העולם והוא שאמרנו בפי' המפלת נר ללוק מונח על רגלי
וכו' ובאלתו לאויר העולם משכח ממנו כל התורה כלה כדי שישאל ילמי
בלמוד ויקבל שכר ע"כ כוללות דבריו .

שפתיו כהן ז"ל בפי' שמות . ביזת מלרים היו שבר הנשים וביזת
הים היה שבר האלמים כמו שאמרנו רז"ל כפי יונה
נחפה בכסף זו ביזת מלרים דמיו אוחה לכסף ואמר נחפה למי שהוא
שבר הנשים ואברותיה בירקרק תרוץ זו ביזת הים היתה לאלמים שהם
נשתעבדו יותר מן הנשים וזהו ושאלה אשה משכנתה כלי כסף וכו'
ש"י שם .

אמ"ה פסוען של דברים שכוין האלשי' נשתעבדו יותר מן הנשים
לכן ראוי שיקחו ביזת מהם שהיה בריבוי יותר כדחז"ל גדול
היה ביזת הים מביזת מלרים ולפוס לערף אחרת : אבל חוץ מזה י"ל
דכיון דליאת מלרים היתה בזכות הנשים לדקיות כאומרם ז"ל לכן
בדין הוא שיקחו ביזת מלרים . וביס האלשי' קדשו שם בפרהסיא
למסור עלמן לעכס בתוך הים קודם הבקיעה עד שאלו המים לחועמיה'
כדחז"ל לכן בדין הוא שיקחו ביזת הים .

אמ"ה הנפש בצוהה לגוף האדם היא בתכלית השלימות וטעם
בצוהה לגוף האדם אין לו דעת ותבונה אינו מחוסר ידיעת
הנשמה חלילה חלילה אלה שחין הנשמה פועלת כי אם כפי הכנה
הכלים במשל נר שבחודך הפנס שכפי הכנת הזכוכית מראה האויר לראוי
שחם הזכוכית נסים או מלוכלכים האור והדבר הנפסו ומאלל
שהחסרון אינו מגד הנר שבחודך הפנס כי אם מגד הכנת הכלי כך
התינוק הוא חלוש המוגן קטן הכמות מלוכלך במעשיו ועל ידי כך הנפש
המאירה שבחובו אין כח להראות אורו לחוץ כי הכלי' המפסיקי' אך
במשך הגידול שמתחיל ליכנס אל הקודש בלימוד התורה מתחילין הכלי'
להודרך עלמי' והנשמה מתחלת להולא אורה לחוץ וכפי מעשה האדם
אם לעובד אם לרע כפי בחירתו כך הנשמה מתנהגת בגלוי אורה וכבר
הזכרתי מזה בענינים לדעיל ולכן אינו מאריך וכל זה נמשמת בני ישראל
שהיא חלק אלוה ממעל לכן חונק ננפשות שאר האומות היא נפש
הבהמית ביותר גלוי יותר כיון שהם נבגנת אברים בלורת אדם והנפש
בזה הכנה לקבול לגוד האור ובהכחמות החלומיות בערמו' הנמלאים
בבעלי חיים לבקשת מזונותיהם ולהרוב למבקש נזקם ולהללל מהם כמו
שהארכתי מאווען ערומת' לדעיל אך בחומו' בהיותי' ביותר עלא ננפשות
על שזה בעלי אורה ניתן להם כח הדבור מגד הכנת נפשותם לפחות
להם פתח הבין ולהכיל אולי יבאו להסתופק תחת עול מלומיו וישרך
ובתורתו הכלל שהולעה הפלוסוף אשר דבר כי נפש האדם היא הכנה
בלבד דבר על מינו עובדי פסל כוונתו כי להם ודאי נפשם הכנה
כבהמו' כמדובר וזהו דבר ואלו יקי' אמני ישראל שנשמותיה חלק אלוה
ממעל בצוהם לגוף הם בלתימות וחכמתם ובהיות הפלוסוף מובדל
מפרשם מן הקדושה דבר כפי כח נפש הבהמית' שנקרבו ודבריו נכוחים
בם על שאר אומתו .

עוד נראה שכוין שמעשה העגל היה סבה מאת השם כדי שילמדו
תשובת רבים כדליתא בזמכת ע"ז לא דור המדבר ראויים
לאותו מעשה וכו' ופירש רש"י ז"ל גזרת מלך היה אי"כ הולרך לתת
לנשים ביזת מלרים שהוא מועט ולאנשים ביזת הים שהיא מרובה
כדי שימלאו עומן בריבוי כסף וזהו ויבאו לירי מנעשה שריבוי הכסף
נרם להם כדכתיב וכסף הרבתי להם וזהו עשו לבעל וכדחז"ל אמר
להקב"ה רבש"ע מה אלה כובעם עליהם אלה גרמתה להם בעבור
כסף וזהו שהרביית להם .

אך בהקדמה זו דביזת הים נקחו האלמים פירש הרב בעל לב אריה
בפירושו שר השי"ים התמנומה חז"ל וזאת התרומה אשר תקחו
מאתם אמר הקב"ה לא משלכם אתם ומתין לי אלא מביזת הים
שנתתי לכם שנאמר כפי יונה נחפה בכסף וכו' ר"ל שאתם ירו ליתן
שאינו שלכם אלא מה ששייך לנשים או היא ביזת מלרים שבר שעבורם כי
גם מלרים היו משעבדי' לנשים שהיו מן האלמים עובדת אישים לנשים
וכו' אי"כ אתם רואים ליתן מביזת מלרים שאינו שלכם אלא תתנו מביזת
הים שנתתי לכם דייקא שהיה לכם על העגל ששיתים כפרה משאי"כ
הנשים שלא חטאו בעגל ואינן לריכות ליתן כלום ואפי"כ ויבאו הנשי'
כלי חט וזם .

אמ"ה בזה מתיישב היפך למה גדלה מעלת נבי המדבר עד
שנאמר ביעל מנשים בזהלל תבורך ודרשו חז"ל מאן נשים
בזהלל היינו נשי דור המדבר וכו' כלומר חז"ל שכן במעלת הגדקות
ראויות לברכות עם כל זה תבורך מהן וכו' ונראה שהגיעו לגרם
המעלות על שהבילו למעשה המשכן והוא בלומן שכוין שמביזת
הים עשו האלמים את הטגל והמהם לא נשתתפו לתת מחלקן דהיינו
ביזת מלרים לעשייתו כשבא מעשה המשכן לכפרת העגל ראוי שהכל
יהיה מן האלמים ממה שהיה עמיהן מביזת הים כדי שיהיה התיקון
עם מה שקלקלו קלקלו בביזת הים כל הכפרה מביזת הים
ועכ"ז הביאו מחלקם למעש' המשכן איש איש שלל עליהן להביא כי הן
לא נתנו לעגל אדרבא ראו לעבד ביד האלמים ולא ראו ליתן אלה שלא
נעשתה עלתם כי הם פרוץ מזה שהיה עליהם מביזת הים לכן נחטטלו
הנשים במעלה עליונה כי הביזת למשכן הוא גלוי מלתא מהדבקות
שהיה להן בהקב"ה ובפרטי הים קבע הנשים קמלנויות ולענין תניית
אל הקודש גימור מיתתן .

ענף בבר

ענף בחירה
כפר אפריון שלמה (דף י"ד ע"ב) על ענין הבחירי' שהשיב
לחכמי האומות וכשומעם אמרו רק אין נבון והכס כעס קדוש
הזה הנביאים בנשמות . הנה ידוע חקירת הרמב"ם ז"ל שאם
הקב"ה יודע אם אדם ל"ק או רשע מוכרת שיתקיים ידעתו ואם
נאמר שאינו יודע אך ח"ך חלילה שאינו יודע וכו' . השאנה יסוד
מוסד שהספירות הם שרטי כל השרשים ובפרט שורשי כל הנשמות
שבנוולמי' ב"ע וסביבת הסיבות הוא שורש לשורשי הספירות האלולוי'
ממנו דאם לא כן לא היה חיות שעה לכל אשר נשמת רוח חיה
באפיו .

רבינו בחיי ז"ל (פי' אחריו מות) ואמנם חכמי הפלוסופים
סבורי' נגפש האדם' שהי' הכנה לקבול למוד

הנה אם כן נעשה במחשבה לברוא איזה גממה עם נרתק גופה
מיקף

מדרש תלפיות אותב ענף בחירה

הקב"ה בהם ברא ימים ובחר ביום שבת . בשנים שביעית . בשביעית יובל בארצות ארץ ישראל . ברקיעות ערבות . במזבחות מדבר סיני בבהמות בהמות בהרי אלף . בעשות זיו קדי . בדגים ליתן . באזנו ' לישראל בשבטים אהרן . בנביאים למשה במלכים לזרד (וגלם מיימי לבו מקרא ע"ש) .

ענף בדיבת עוף

מדרש רבא פ' תולדות יחזק סי' ס"ה . בימי ר' חייה רבה עלה זרזיר א' לארץ ישראל אחון לגביה אמרו ליה מיהו דתלפיות אמר לו אלון יתבו יתיה על איגרא וכל עוף דשכן על גבי' מן מיניה הוא עשן כן וחסא היין עורבא מנראה שכן על גביה אמר מסאב הוא דמן מיניה הוא דמבי' וכל עורב למיניו אמרו לא לחמי הלך עורב אלל זרזירי ללא שהוא מינו .

אמ"ה קשה דלמה הולך לבייקה כוז היה לו לבדוק בסמיניו הידועים כמו שכתב רבי ז"ל וז' הלכות ערפיות סי' פ"ב כל עוף שהוא דורס ואוכל בדיוט שהוא ממיניה העמאים ואם אינו יודע אם דורס אם לאו אם כשמעמידיו אותו על חוט חוקק את רגליו שני אצבעותיו לכאן ושני אצבעותיו לכאן או שקולט מן האויר ואוכל בדיוט שהוא דורס . ואם יודע שאינו דורס יש ג' סמני עברה אלכב יתירה וחסק וקורקבן נקלף זרד לאפוקי אם אינו נקלף אלל בסכין וכו' ואם כן היה לו לרבי חייה לבדוק בסמיני' אלו ומה לו להניח נגד לראות מה עוף יסכון אללו בדיקה נחודשת לא מוכר בדיון ולכאור יראה לתרץ עם מה שכתב שם מרן ז"ל בסוף דין הנזכר ז"ל ואעפ"י שיש לו שלשה סמנים אלו אין לחיובו לפי שאינו חוששים שמה הוא דורס אלל אם כן יש להם מסורת שמסורו לחיוביהם שהוא עהור ולכן ר' חייה חשש שאף שיחשטנה לבדוקה בזפק וקורקבן וימלא שנקלפי' עכו"ם שמה דורס לכן ללאת מכל ספק בדקה באופן שדקה .

ע"ר רבי חייה רבה לבדוקה באופן שישרר העוף בחיים כדי להראות לכל עובר ושב כדי שיזירו שמין זה העוף עהור או טמא מה שאין כן אם היה שוחטה שבוים או יומים כשרתה וגאדתה ואינו יכול לפסוקה מה היא עהור או טמא כדי שיאכלו מין עוף זה או כדי שיפסוקו מלאכלו ולא יבאו לידי ממכסול אכילת אסור :

ע"ר רבא ר' חייה בבדיקה זאת מלתא אנב אורתי קמ"ל ללמד מוסר לאדם שלא ידבק אדם עם הרשע פן יחשיבוהו לרשע כמוהו או כדי שידעו לבדוק בלשם אם לדיק או רשע בראותם מי מתחבר עמו או עם מי מתחבר ולהשתחרר ממנו ונסיון הדבר בראותם בעיניהם ענין העוף מי מתחבר עמו מהעמא מתחבר עם עמא כמוה והדבר בהפסא

ענף בטחון

דהקדו' לנעמח כשיפגע אדם בפרשת דרכים יקח אבן אחת ויקרא עליו פסוק זה אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי . וישלך האבן ויקח אחר ויאמר עזרי ממני ה' עושה שמים וארץ וישלך האבן ויקח אחרת . ויאמר אל יתן למוט רגלך אל יטוס שומרך וישמור האבן בידו וילך בעמא . ויש אומרים בכל הפסוקים יעשה כן מ"כ .

ס' החסידים אם מראה אדם שמרבה בדברים וטובל בדבריו אל יח' לך עסק עמו שהרי כל היום יעריךך בדברים ותבעל מדבריו מורה .

ענף בטול גזרות

מדרש קהלת שם על פסוק כי ברוב חלומות שלשה דברים מבטלים גזרות רעות ואלו הם הפלה לדיק משוכה , ובגמי' מונה לעקס .

תיכף החנוץ בלילות הגורל וכמו כן בפטימיות בשמתו אותה הנשמה יאיתו השורש הוא ידעת היולר המזנין יודע כל מה שחפסעל אותה בשם בחברת גופה הנה הידיעה והנשמה ובחירה ששלמן סגולה ועלם אחד בלתי מתחלק ; לתלפיות כלל ועיקר זו היא הדרך וזו היא הסיבה שאינה ידיעה מכתרת-הבחור' כי ידיעה סגולית עם הבחירה שאין קיימה לזו על זו ולכן הכל לפי והרשות נמוה .

אמ"ה בענין הידיעה יש עמי סוד כמוס עמדי לא ריתיה להעלותו על הספר בדיו פן יפול ביד מי שאינו הגון חלילה ולא יקבל דעתו דקות העיני וישים אור לתשך ח"ו . אמנם כיון דלאת' לדין נראה לי שב הקדמה שמתיישב עמה על הדברי' הקשים המוריי' ביעול הבחירה כמו שאמרו חז"ל בזמא מקומות הרא' הקב"ה לאדם הראשון ולמשה רביע"ה דור דור ודורשיו וזכמניו ומנהיגיו וכו' שמורה זה שהדרשנים והמנהיגים כיון שהיו נרשמים שם מששת ימי בראשית מוכרחים להיות וא"כ מה שבר ראו' להם וכן הראה למשה אהרן כהן משרת בלללל עושה מקדש וכן שלמה וא"כ אין מקום להם לשכר שמוכרחים במעשיהם היו כפי קיימת הכתיבה בספרו של אדם הראשון וכן מאמר בילקוט שנה קודם שטולד שמואל היה בת קול מתנוץ בכל יום עתיד לדיק אחד להיות ושמואל שמו וכו' ואם כן כפי זה מוכיח היה שמואל להיות לדיק . וכן במדרש פ' עקב על פסוק וברך-פרי בטעך וכו' מה פרי אדמקך אין בו עור אחר חטא כן פרי בטעך אין בו עון וכו' לדיק יתכן להבטיחם על און כיון שהרשות נמוה ביד כל אדם ומאמרים רבים כאלו אין מספר כנודע לכל מי שידע ספר ומתיישב גם עכ מה שגאמר הגדה שמחך הרמב"ם ז"ל מהתלמי' ארבעים יום קודם ילירת הולד בת פ' לפלוגי וכו' מתמת דוחק גדול שכיון שמואל פריה ורביה היא עשה ואדם בעל בחירה בקיומה ארך גזורים עליו שיטעא לפלוגית כפי ההכרזה .

אמנם כל זה מתיישב בנקל בדבור אחד שלל הגזרות והכרוזים הם בקיימת הבחירה באופן זה שהקב"ה הראה לאדם ולמשה דור ודורשיו אם ירלו כלומר פלוגי יהיה דרשן אם ירלה מלך בחירתו אבל אדם אחר אעפ"י שירלה להיות דרשן או מנהיג אינו עול' כי אם זה דוקא וכן כשרשם שם בלללל עושה משכן ושלמה מוקדש הוא בבחינת הבחירה בהם שאם ירלו מלך בחירתם ילליחו בדבר מה שאין כן בלשם אחר שאף שירלו לא ילליחו וכן בת קול דשמואל עתיד לדיק אחד להיות אם ירלה כלומר מוכן הוא יותר מכל אדם בתנאי' אם ירלה ואם יחפון מלך בחירתו .

וכן בהכרזה בת פלוגי לפלוגי בתנאי' אם ירלה מלך בחירתו מוכי' זאת לו ואם לא ירלה הרשות בידו וכן בכלם באופן שלל הדברי' המעורים בגורה הוא בתנאי' האם ירלה כמדובר ואם לא ירלה מלך בחירתו מבטל הדבר שגראה כגורה משום דעל מנת זה נאמרו הדברים .

ונביא ראייה לזה ממה שכתבתי לעיל מרבינו בחיי פ' תשא על פסוק ואם אין מחיני נא מספרך אשר כתבת דספרי של הקב"ה הוא מערכת הוכיב ולוירו הכחות בעיני האדם ובה האדם אשר למעלה הוא יסוד העמדתו וקיומו מלמעלה וכו' תרא' משם באורך . והנה ידוע שביד האדם לנעל מערכת הוכוכבים וכבר אמרנו שמערכת הוכוכבים הוא ספרו של הקב"ה באופן שמה שכתוב בספרו יוכל האדם לנעלו מלך בחירתו . ריע בזה ללל מי שיש לו מוח בקדקדו יודע לנעוס הדברים .

מורה"ר אלשיך אמרה הכחש לא מות תמותון על דרך חילל שבת אחד וכו' כי עגשיו אתם כבהמות ואינכם מקבלי' שבר כ"כ כי אינכם יודעים לעשות ריע אבל ונפקחו עיניכם וכו' טוב ריע ועכ"ז דנבחרו טוב מרע אם כן יהיה שרצתה גדול מאלל (על דרך שפירשו החוספוי ז"ל על גדול התנווה ועושה שדואג תמיד) .

ענף בחירים

תנחומא הביאו ילקוט שמואל (דף כ"ו ע"ב) אלו שבת

מדרש תלפיות אות כ עניף ברבני

ירקונו שיר השירים (דף רס"א ע"ד) על פסוק שחורה אני וכו' כשאלו ישראל מומרים לא היה כוס שלא היה טעון עליו יותר מעשר רבוב של זכב .

אמיה אפשר לומר שהיה טעון אבנים עונות ומרגליות שזה יותר מעשר רבוב של זכב על דרך שדרשו חז"ל בעשרת דוד שלקה במלחמה משקלה כבר זכב כלומר היה קבועה בה אכן טובה שזה כבר זכב :

עניף ביטור צרה

בספר קיור לוחות הברית ז"ל (דף פ"ג ע"ג) שמעתי מהכס אחד מה שראה שפעם אחת היה לרס גדולה בר מינין על העיר ואמר ההכס שלהם שיאמר לא אחד ואחד אותם פסוקי תהלים בלוחות של שם לוחות העיר דרך מלא של אחד העיר נקראת חזונו ואמרו כל הפסוקים שבהלים המתחילי בלות א' ואח"כ הפסוקים המתחילין בלות ' ו' ואח"כ הפסוקים המתחילין בלות 'ז' וכן כלם עד גמירא והיא סגולה אמיתית בעזרת האל יתברך ואמר אותו ההכס שכן היה קבלה בידו ממקובל גדול שזכו סגולה לכל הלרות שלא יבאו .

עניף בית דין

בורה"רם אלוך שמש ירח עמד זבולה עלו לזבול כי שם זבול וזכב בית דינו של מעלה וסם מיכאל מקריב שמתם של לדיקים .

עניף בית דינו

יפה תולר וכו' הוא וכו' וכו' והא כתיב וכו' שמים עשה וי"ל דוקא היכא דכתיב גבי פורעניות כגון וכו' המעיר אז לירף לבית דין עמו והא דכתיב שמים עשה שעל ידו מה שיתקף הקב"ה מדת הדין עם מדת הרחמים בזמן הגדילה לכן כתיב וכו' ומה דכתיב וכו' פקד את שרה כיון דהסתירה בבית פרעה ואבימלך י"ל הדין ונקתי ומרעה .

ובדרבנו טוב אמר וכו' שמים עשה אמר וכו' וי"ו כדי להפסיק בין חליליו לשם הוי"ה .

בספר פענת רוח פי וירא מקשה על הא דאיתא וכו' המעיר ופירש רש"י וכו' הוא וכו' דיו וכו' והא כתיב וכו' שמים עשה וכו' ומרן שנגלך בנפשותיהם של לדיקים ועוד תירץ דהתם מדבר בשמים שנטשו הפסלות מהם בדאיתא במדרש רקיע נברא מעל ראשו מלאכי השרת כי המלאכים הממונים להביא תפלות אל ישראל הם הנסויש"ש בצריחת שמים אלו .

עניף בית הכנסת

ספר החסידים כי תשכ"ב נמשכה בזקנה אחת שהיתה מקדמת לתפלה והיו בה מנעושים טובים לאחר מותה בזה בהלום וסיפרה שמכין אותה בדיעין גדולים וכאשר הלדיקים והלדקניות בשמחת מרגשים אותה מנביהם ענון כשכיתה בחיי"ו היתה וילאח מנבית הכנסת בסדר קדושה ולא היתה מנמנתת עד שהיו יולאים מנבית הכנסת ע"כ .

לא יעשה אדם ביטור גבוה מנבית הכנסת . לוחות ר"י החסיד .

כשבא

לבית הכנסת יאמר שויתי ה' לנגדי ומייר שהשם הגדול והטורח הו"ה כתיב בדין שחור על יייר לבנה ויאמר לשם יחוד הקב"ה וכו' ויאמר אתה הוא האלהים הון ומפרנס לכל הברואים הערפתי לחם חוקי ותן לי לחם לחלול ובגד ללבוש שאם אתה לא תרחם עלי מי ירחמיני . עליך השלכתי יחבי מרחם אחי אתה יאמני דבר אשר דברת השלך על ה' יחבי והוא יכלכלך ויאמר מוזמור ה' רועי וכו' פותח את ידך וכו' ויאמר אלא ה' המג"ן לי ממונתי בנחת ולא בלעזר בחרת ולא באיסור ולא אחרת

בהם יותר מנדי כדי שאוכל לעשות לזונך ולעסוק בחורתך לקיים מוטותי ואל תזריבני לידו מתנות בשר וזה ולא לירי הלוחתם אלא לידך הנולא' הפתוחה הקרובה והרחבה יבין לרצון אמרי פי והגיון לבי לפיך ה' לזרי וגואלי וכו' עיני כל אליך יסבדו וכו' פותח את ידך כי אתה שומע תפלות עמך ישראל ברחמיים ברוך אתה שומע תפלה וישים אל לבו מלאת עשה של ואתבת לרעך כמנך ויחיון לאהוב כל אחד מישראל ויאמר שרי ליה מרים מאן דביה איתי מכל מה שהפה יוכל לדבר והלך לחשוב בין בגלגול זה בין בגלגול אחר שלא יענש שום עושה בסבתי לא למעלה לא למטה לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי . וישהה מעט ויכנס במורא בבית הכנסת ולא יכנס בפתע פתאום ויאמר בבית אלהי' הלך ברגש פירוש במורא לפני הקב"ה . ויאמר לשם יחוד קב"ה ופבינתיה . ויחן פרוטה ללדקה ויחיון שעט לוחת פרוטה פודה פחלתו מיד המקטרג כי פקטורט עולה בגימטריא לזקה גם יחיון בנותח' בשם יראהו"הי כי הןטון בברוך הויה והמקבל בסוד אדנות . ויחן בידו ימנית ובידו פשוטה ויאמר דק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ויאמר מה עובו חולטך יעקב משכנותך ישראל ואני ברוב חסדך בזכות אברה' נקראת חסד אשתחווה אלו היכל קדשך בזכות יצחק שנגדך בקדושה על הר המוריה ביראתך בזכות יעקב שאמר מה נורא המקום הזה . רבש"ע בזכות ג' אבות אלו אבא לבית הקדש תפלתו וזכורתי תעלה תפלתו תפלות האביון לרחמים ולרצון לפני כסא כבודך ותעלה ותתנשא לבתר על ראשך על ידי מטערון שר הפנים אמן .

ויאמר שבעה פעמים אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ו' פעמים סעפים שנאחתי ותורתך אהבתי כי אלו הפסוקים מסוגלות הם להסתלק כל המחשבות זרות מהאדם . ואח"כ יאמר ואני אשתחוו' וכו' ואני קראתך . שיר המעלות שמחתי ויראה לוחות המזורה ויאמר למלאך בנינות אלהים יתנו ואח"כ יאמר תפלת רבי נחמיה בן הקנה ז"ל . אלא בכה ויפסיק מעט ואח"כ גדולת ימין ויפסיק מעט וכן כולם ואח"כ ישב מעט והומם ויביר מחשבותיו הורו' מלבו ויחשוב בגדולו ושלפלו ויסיים של כסס יתברך ברוך הוא ויאמר מוזמור כ"ה כ"ו לא פ"ו ק"ב ומוזמור א' ב' ג' ד' כי אלו ארבעה מוזמורים שבהלים טובים הם שלא יחשו האדם ח"ו בר מינין בעונותיו הולאת שכבת זרע לבעלה כי יש בהם ש"ו אותיות ועם ארבעה מוזמורי הוא ש"י כמנין קרי ויראה שידבק בשם בתהלי . ויאמרם בכל יום מוזמור פ"ט פ' קל"ח כ"ה כ"א ל' פ"ט ל"ח ק"ו ל"ו . להגנת אדם .

דבר ר' חיים ופעט ז"ל היה טובה בכל יום בביתו לבית הכנסת להקף ויחול אחד את ההיכל ובשבת היה עושה שבעה הקפות . אבל בכונות האר"י ז"ל היה טובה להפך שכלל יום בביתו לבית הכנסת היה משתחוה אל ההיכל ואומר אלהים יתנו ויש-כו ז' פסוקים ועשה כנגדם ז' הקפות אל התיבה ולא אל בית הכנסת וכיון בכל פסוק ופסוק לגמור להקפה אחת .

לא ישק אדם בבית הכנסת את בנו ולא בביתו לפי רבו . לאחר שקורא אדם בתורה ישק הספר תורה על שם יאקני מנשיקו' פיהו . והא דזמנן לו רוק וירוק ואח"כ ישק הס"ת ולא יאקני ואח"כ ירוק . גם מי ששטה לעמנו ליתא לו עלית חדש לא ימתינו לחובי שבבת רק מיד יקיים המלוה אבל כשקנה לבוש חדש או ימתינו לחובי שבבת . ורמז לדבר השתי ולא התנגמנהו לשמור מנזחך ס' החסידים ס' רל"ו .

לא יעשה אדם בית הכסא כמיון כנגד בית הכנסת או כנגד בית המדרש כשיתגלה לעשות לרכיו שלא יהא נעולה כנגד בית הכנסת או בית המדרש :

בר בית הכנסת דלאו ביה חלונות לאו אחר לללאה ביה בנין דאית בית הכנסת דלאו בית הכנסת ביה הכנסת לתתא לקבל בית הכנסת דלעילא דאית ביה חלונות לא ימיו לעילא כנסת הגדולה אית ביה תריסר חלונות דעלאין הבי נמי להאי בית הכנסת תתאה ובלא קיימא דא לקבל דא בנין דעלמין קיימין אלין כגוונא דאלין .

מדרש ילמדנו הביאו ילקוט משלי על פסוק אשרי אדם שומע לי מעשה בלשה אחת שהיקוי' הרבה בלש לפני ר' יוסי קגלילי

מדרש תלפיות אות ב ענף בית הכנסת

תמן ואחריו ללא אינון לדיקויה אחריו מתמן זה רשימו ומזוירין ומתחקין דיוקנין דעלאין ותחלין לירא דלדס רשימו תמן ואזיו דמות אדם וכו' .

תכונא תמינאה בראשי ש' שמים ירא שמים בית דיליה דלחיו ראש בית דחיל ליה בביתיה דא חשו בראשיה ואזיו ומנמן דיליה לא דחילו מגיה וירביבו ביתיה בית ראשון ובית ב' ובגין דא וחסרה הלכנה דלחיה נקי' אשת זנונים ובושה החמה דלחיו גיהנס דנחש אשת זנונים חריבת ביתא דשמינתא וחמה דלחיו גיהנס סס המות אוקרי' היכלא וכו' .

ענף בית הכנסת

איז משיחין בבית הכנסא מפני הכבנה דשמים שכיחי התם ורזיק לניעות ושתיקה להלל (חרדים דע"ו ע"ב) .

ענף בויש

מי שהא טוב ויש לו אב רשע ומגיע לו בושת כשמוכרים את אביו אין ראוי להזכירו לפניו כדי שלא לנערו . [ס' החסידים ס' תקע"ג] .

אסור

לבייש את העבד ואת השפחה ולא את בנו ולא ביישו על חנם ואם עשה רלונו לא יאמר לא עשית בטוב שנאמר הוי בהומרים לרע טוב .

ודא

יהא אדם כפוי טובה אפילו כנגד הברכה שהרי הבהמה הערפה אמרה תורה להשליכה ללכבים שמתקן כשילאו ישראל ממרים שנאמר ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונן ס' החסידים ס' תרס"ו .

יודר

החזן מלקרא לספר תורה למי שיש לו נתק בפי' נתקיס ולא לעור בפי' עורת או שבור ואם ידבר אדם עם חברו אל יביע אליו במקום שיש לו עוס ואם חשוד אדם בלחש מהעצרות לא יתכן שיקראו החזן בפי' עריות שלא יליגן פניו . ולא יקרא החזן בלשון רחמים אלא בלשון אופן קריאה אלא הכבוד רשאי . אין נשלים עבור לחשוב כשקורא בתורה הברכות לברך את הקורא וכן בקלות לקבל את הקורא . מי שקולו ערב ואינו ערב לפני המקום יזח לו שלא מולד ובהפך עליו כאמר השמעני את קולך ס' החסידים ס' תשע"א .

ענף בינה

דבר אחר בית בינה לכל בריה בינה לכל יצור בינה לכל נפש בינה לכל נשמה בינה לכל רוח שאמלא בינה אין העולם מתקיים אפילו שעה אחת שנאמר הנה לכם אנשים חכמים ונבונים בלחות שעה אמר הקב"ה לישראל בני הנו לכם בעלי בינה להיות רשאי עליכם מיד הלך משה והיה מחזיר בכל משכנותיהם של ישראל לבקש בעלי בינה ולא מלא שנאמר ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים ולא מלא כנפושם מקארן איתא למד שגדולה בינה לפני הקב"ה יותר מן התורה שאפילו אדם קורא בתורה ובתורה וטובה מששת ומדרשים הלכות ואגדות שמועות ותוספות מושבות ומעמדות ואגדות ועל סדרי בראשית ואין בו בינה אין תורתו שיה כולם מפני מה ברא הקב"ה את העולם בבית וסיים בלמד להם כשמדבקס ביחד אינו אלא בל ובסתהפוך אותם אינן אלא לב אמר להם הקב"ה לישראל אם אתם מקיים שני דברים הללו אני מעלה עליכם כאילו קיימתם את התורה כולה : אותיות ר"ע אות ב' .

ענף ביחוד חודים

עני חולה ועשיר חולה אע"פ שהעשיר ת"ח כיון שרביה הולכים לעשיר לברך לך אלא עני כיון שרביה מנזיין אלא העשיר ת"ח שאינו יראה שנים והעני עם הארץ ירא שנים ירא שנים קודם שנאמר ראשית חכמה יראת ה' ובתיב אלל ביקור חולים העניים השרי משכיל אל

הגלילי בן חלפתא אמרה לו רבי זקנתי יותר מדאי ומעשיו חיים של ניוול הם שאני עושי לה מאכל ולא משתה ואני מבקשת ליטער מן העולם אמר לה כמה הארכת כל כך ימים אמרה לו למודי אני אפילו יש לי דבר חביב אני מנחת אותו ומשכמת לבית הכנסת בכל יום אמר לה מנעי . עלמך מביט הכנסת שלשה ימים זה אחר זה הלכה ועשתה כן ובוים שלשתי חתלה ומתה ולכן אמר שלמה אשירי אדם שומע לי מה כתיב אחריו כי מולאי מלא חיים .

אמ"ה

מכאן אוליפנה שבת הכנסת הוא בחינת לוח שאין מלאך המות נכנס שם והאקוים שבו כיון שמזקנין כל כך עד שקלין בהי"ם מולאיין אותם חוץ לחומת שם כן ומשכימים לבית הכנסת אע"פ שמזקנין אינן מיעד ששפורים עלמן מהשכמתו .

ובזה

קשה לתרי כושאי שהיו צפני שלמה דלמה הולך לשולחם ללוח כדי שלא ימותו והיה לו להרגילם בהשכמת בית הכנסת ובה היה נלווה . וי"ל דמיון שהגיע קיום חשש שלמה ה"ע מלא יעכבס המלאך המות מלאך לבית הכנסת ה"ו מתים לכן חשב ממשבות וכוון שהיו מוסקים מלאך לבית הכנסת ה"ו מתים לכן חשב ממשבות ל"אחם ללוח : ע"ל כיון שהם לא הורגו מתחלה לכן אם מעתה ומעכשו היו מרגילים עלמן אפשר שלא היה מועיל להם כיון שהיה על דרך ע"מ לקבל פרס כדי שלא למות והגם שנאמר שהם לא היו יודעים מהענין שלמה דוקא ידע כיון שהם היו עושים המלצה ע"י שלא המהוים על כך נמלא שלא מלכס היה ולא היה מועיל ולכן שלחם ללוח .

ע"ר

כיון שהגיע קיום ה"ה היה מלאך המות יכול להמיתם שם או משום שהיה בידם מלות השכמת בית הכנסת כי בזדאי כיון שהיו משרתי שלמה חסידים גמורים היו ולא היו חסידים מנמלה זו או מקבה דרגוליה דבר איניס ערבין וכו' ולא היה יכול להמיתם שם כי אין שם מקומם סתם הקב"ה עלת שלמה לשולחם כרת שתיקה עלמו יתברך כי רבות ממשבות בלב אדם כדי שאלה ה"ה היה תקום .

אך

קשה במאמר דאך נתן ר' יוכי ענה לזקנה באופן שתתקרב מיתתה שטוב שיטלנה מי שנתנה ומה לו לתת לה ענה לעשות אופנים כדי שתמות שהרי ר' חנינא בן תרדיון שהיה בלער הסגופים על לבו כדאמרין מושכמת ע"ו ואלמרו לו תלמידיה פתח פיה ויכנס מהר"א ולא ראה לעשות אופן למות מהרה ולהליל מהעונש אע"פ שהיה בלער הגדול שהיה אין כמוהו ואמר יטלנה מי שנתנה וכל שכן שגדון כזה שאע"פ שרוב הזקנה לער לו שלא מן הדיון לתת לה ענה לקרב מיתתה בידים .

ובדוחק

י"ל שכוין רבי יוסי לעשות דבר על דרך עת לעשות להי הפרו תורתך כי בראות שהיתה אשה וזקנה דלא שי"ך בה לומר באים ללמוד ממנה תורה ומוסר כדרך הא"ש הקוץ שאם הוא ת"ח אע"פ שחזקן דעמו מתוספת עליו ובאים אללו ללמוד ממנו וכו' לא אשה זקנה כזאת מתחבם לתת לה ענה כזאת אע"פ שאינו מהר"א כדי שילמדו העולם מעלת השכמת בית הכנסת בראותם הכסיון בחוש העין כי כל עוד שלא הפסיקה מלאך לנ"ה לא היתה יכולה למות והפרישות גרם לה המיתה ובה ידעו כלם למאזן זו כי גדול כח הכסיון .

עוד

אפשר לומר דשאני גבי ר' חנינא אם היה פותח פיו כדי שיכנס האש בתוך פיו מלאך שהוא בידיו היה מניית עלמו קודם ולכן לא ראה לפתוח פיו משא"כ שגדון זו היה שדבר ספק אם תמות או לא תמות שאפשר שלא תמות . ועוד שאלה עומה אינה מניית עלמה בדיה וגם זה דוחק .

מסכת

מנילה הגולים עם יהויכין הביאו מירושלים לבלב עפר מביט המקדש ואכרים טובות ומהם בנו בית הכנסת כנהרדעא והשימו שמו סף וימיב .

ענף בית

תקונא קדמאה בראשית ב' ראשית זה השער להי לדיקים יבאו בו דא חיבה תרעה לדיקויה דלית לון רשות לאעלא ין

מדרש תלפיות אות ב ענף בכורה

ששה פעמים שכתוב ביום בכורה ללמדך שהבן זכר בכור נוטל פי שנים אכל הבת בכורה אינה נוטלת פי שנים .

אמ"ה רמז דבכור נוטל פי שנים לפי שגל ארוכות בכור כפולות ועולות פי שנים כך כתב בספר אגורי נועם . ונראה לי רמז בנקודות בכור שהם ששה שני נקודות רמז שיקח שני חלקים ויש חולם שהיא נקודה יתירה למעלה לומר ואל תקשה למה בן נוטל פי שנים ולא הבת משום שכך גזר חי יחיד עומד ברומו של עולם : ולמקובלים ז"ל נעטם טעם הבן נוטל פי שנים כמובן ליודעי חן .

פירוש על פסוק ואני נתתי את הלויים תחת כל בכור לא היו ראויים הבכורות לנחלה כדי שלא יהיה להם עסק רק בעבור המקום ויהיו זריונים ומשגלמחו הלויים במקום הבכורות לזה הקב"ה . שלא יתמו ללוים נחלה רק מעשרות לפיכך הבכור נוטל פי שנים הראוי לו וחלק ללוי ע"כ . בחזקוני פרשת במדבר :

וברקת יוסף כלל העולה אמו נותנין מעשר בשביל הבכורה שבדין היה שלא יבול הבכור חלק בחרץ שהיה תמיד צעבות המקום ממיילא לפירוש אז חין לעמלק מענה על הבכורה כי אמו נותנין מעשר והוא אינו נותן .

אמ"ה בחיבור אחר פרשתי בטעם נטילת הבכור פי שנים . ונראה עוד שכיון שהבכור הוא הראשון לפתיחת רחמה של אמו נמלא עשה דרך לשאר אחיו הבאים אחריו שיצאו בשלום ויזכו נחלה וממלא שהבכור גרם להם כל זה בדיון הוא שמלכד החלק הנוגע לו שיותר כל אחד חלק מחלקו לתת לו וזוהי נעשים לבכור פי שנים .

בענף בורים

תקונא ארביסר בראשית עלה אהמר ראשית בכורי אדמתך בתיא בית ה' . אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו תא חזי חכמה עלה אהמר קדש לי כל בכור דכל בכורים על שמיא אהקריאוו וסכינתא מתנתן אהקריאת בכורה חכמה ודאי עלה אהמר ראשית כל בכורי כל וצברא בכורא דילה קדמאה דכלהו דא ומעורא דאחמניתא בכורי אדמתך תרי סמכי קטוע מאי אדמתך טכינתא תתאה וכו' .

טעם על בכורים תרומות ומעשרות לפי שהקב"ה הוליא אותנו ממזמרים להיות לו לעבדים ונתן לנו ארץ ישראל אם כן בדין הכותב כל נכסיו לעבדו ולא שיר כל שהוא יוצא לחירות לכן לזה הקב"ה להביא בכורים תרומות ומעשרות וליתן לכהן פי הקב"ה שיר זאת לעלמו הוא בדין שיר קרקע כל שהוא לא יאל לחירות שפתי כהן ז"ל וקשה על זה הלל דין הוא דוקא שיר קרקע כל שהוא ולא פירות אלא סובר דקנין הפירות כקנין הגוף דמי לקט יוסף .

אמ"ה עיין בענפים דלעיל דפרשתי טעם על בכורים תרומות ומעשר' ונראה עוד טעם שנלטינו על כל זאת כדי להרגיל אותנו במדת הנדיבות וזוהי כוחת אדם ידו לעניים שכל עני הבא לפניו לא ישוב ירקס כיון שכבר הורגל דו בנתינת הבכורים תרומות ומעשרות וחלה והוא על דרך שכתב הר"ן ז"ל בני שיש ביום מלאה מנה לתת ללדקה טוב לחלקם פרוטי' לכל עני אעפ"י שמה שמגיע לכל אחד הוא מועט מן המועט מלתת כלם לעני אחד שמעשירו . זוהי והטעם שחלקם פרוטה לכל עני כדי שירגיל ידו לתת וזוהי יחזור ויתן עוד :

ענף בביה

כר הצובה על המת יותר מנדי' על מת אחר יבכה שלשה ימים לבכי ז' ימים להספד ושלשים ימים לגיהון ולתספורת מכאן ואילך אמר הקב"ה או שתלחמי יומת מנני . לואות ר"י החפיד .

יבבה בראש השנה וציום הכפורים ומי שאינו בוכה בימים אלו אז חין שנמתו טובה וטוביהם : ומי שבוכה הוא מעלמו ומתעורר בכביה גדולה ומלאוי בידוע שאותה שעה דקין אותו בבית דין של מעלה ובכפו ותרגמתה ואלפיכך בא לו בכביה ומלאיה הכגנת האדם : בלעם

אל כל ביום רעה ומלטוה ה' וכתיב ה' יסעונו על ערש דוי וה' ישמרהו ויחיהו ס' החסידים ס' סכ"ב .

יפד תואר כי ידעוהו אלו וגו' אשר ילוה את בניו וכו' במדרש זה ביקור חולים וא"ת והיאך הלך לבקר חולים הלא היה מלך ואין בכורו מחול וי"ל שאני אברהם למה היה מלך בעל כרחם שתיאח אימתו עליהם רק הם המליכוהו מרזאנס :

ענף בכורה

כתיבת יד שמים ממנוה כתוב בסן לא יוכל ואלו הן לא יוכל לבכר לא יוכל בעלה הראשון אמרו חז"ל אמר הקב"ה אע"פ שכתבתי בחורתי לא יוכל לבכר אלא י"פ כן עשיתי ליעקב בכור שגמא' בני בכורי ישראל ה"ד הלא אח עשו ליעקב נאם ה' ואהב את יעקב הפך חורתי לזה אמר לא יוכל לבכר וללמוד מהקב"ה והטעם משום שהקב"ה העולם שלו ויתמו למי שיראה אבל האב אין הממון שלו הקב"ה שנתנו לו וזוהי שלא יבכר לזה אמר לא יוכל לפי שזוהי ללמוד מהקב"ה .

גם כתיב הישלה איש את אשתו והלה וריתה לאיש אחר הישבו אליה עוד זאת זנית רעים רבים נאם ה' וכו' לזה אמר לא יוכל בעלה הראשון ללמוד ממני להשיב גרושתו שגאחת והטעם משום דכתיב כי אל אחי ולא איש כלומר אני אל יכול לנשות מחגוף שזיהה גוף בריאה חדש' אחר שצלה בעטר דלא חין הבעול דומה לבעול לכך אינו אומר עכ"ל .

בספר חז"ן הלוות מליכס בא המלאך כדמות עשו ליעקב אמר ליה שאתן קרחה למה אמרת אחי עשו בכורייך א"ל שקניתי בכורתי ואמרת עשיתי כהאר לזיתי כמה פעמים א"ל מה שמך א"ל יעקב א"ל לא יעקב לבון נוקבא יקרא שמך כי אם ישראל ישר לאל ורואי' לבכרה דכתיב וברכות לאיש אמונות שארית ישראל לא ידבר בז .

ירקוש (דף ר"י ע"א) כתיב ויהי בחגי הלילה וה' הכה כל בכור במזמרים וכתיב ביום הכותי הא כילד לקו בליה מכת מיטה והיו מפרסרים כל הלילה ומתו ביום ולכך כתיב כלנו מתים ולא מתמו הלא שזדיין לא מתו עד היום .

מפרשים הבכורות עבדו לנגל מפחד שלא יכרנו להם ישראל בשם שהרגו לחור וזוהי שאמר וישכימו ממחרת ויעלו עלי"ת חקר כתיב שלא עשאו לעולה כמשפט יראה וכוהן שעבד ע"ו אפילו בשוגג פסול לכהונה לכך נבחרו לויס תחתם וזוהי מתוך למה לא הרגו הלויים לבכורות כמו שאמר הרגו וכו' .

וי העשירים טעם שמכרם היום הבכורה משום דאין מתחבלים על בנו הבכור ואמר עשו כשימות לא יתאבל אביו עליו ואם כן לא יוכל להיות לו כפרה על עונותיו .

מפרשים ז"ל פרשת בא טעם מכת בכורות בחגי הלילה לפי שאני הלילה היא טעם ר"ויה שצליה כמו שאמר דוד חלות לילה חקוה להודות שיש שעות ראויות בליה כמו ביום ערב וזוקר וזהו שהם תחלת היום ואחמנינו וסופו שהם כנגד זמני האדם העליה והעמידה והיירידה ובחמניתי היא עת ראוין כמו שכתוב ואני תפלתי לך ה' עת ראוין לשעת המנחה וכן בליה שלשה משמרות ראשונה ותיכונה ואחרונה והתיכונה היא יותר עת ראוין ממלס וכנגד חלו השלשה זמנים עשו מן הדם שלשה מינין על שתי המזוזות ועל המשקוף כנגד שלשה יודין אחת מכאן ואחת מאלו אחת על גביכ' היות הראשונה תחלת היום ואחרונה סוף ארני והאחמניתי מן ארית היא המשובחת ולכן היא על שמיכן ועצבור פי האשמורה התיכונה והמשובחת מכלם לכן רוח פטונית היטה מנשבת בחלות הלילה .

כתיבת יד לו משפט הבכורה רמז דמשפט הבכורה לכן ולא לבת מדרכתיב הכברה חסר ויו להדיענו שמשפט הבכורה זכר ולא לנקבה . ועוד דורש בספרי ומשפט הבכורה אומר ואשה בכורה אינה נוטלת פי שנים כלל שהרי כתיב בכרה בלא וי' כנגד

מדרש תלפיות אות ב ענף ברעם

ענף ברעם

וב' וכן אולי יקרה ה' לקראתי ושם הויה הוא שם מיוחד להקב"ה על שם שהוא דוקא משהו היותו ומתיב אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא תמן ובלעם הרשע היה מוכה שם המדבר עמו והיינו שרו בשם הויה ח"ו וזאת הרי כתיב וי' ה' דבר בפי בלעם וכתביב ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפי דמשמע דשם הויה מדבר עמו דע דשם אלהים מדבר עמו כמזכיר בכל הפרשה ויאמר אלהים אל בלעם והיינו שר שלו אך כשראה ויחייב לברך את ישראל אמר וישם ה' דבר בפי בלעם ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפי ישראל ומספר הכתוב דשם הויה הכריחו לברך את ישראל כדכתיב וישם דבר בפי אצל אינו אומר שדבר עמו ח"ו .

ענין

בלעם וישך שפי הכוה הלק על שפת הנהר מגזרת קול על שפיים וישך שגפיים הגחשים שומאלו ועליהם אמר העובד הוא יוסף דאש גם כה משפחו להיות שומאלו ויוסף בפי גס לרע ממקו' למקום כמו דשך מדוכתיים ואפשר כי על כל הכוונות האלה נקרא שפיין ובקבוצי הגחשים יששה החובר את אונמנו יכיר היללית כאשר עס לבבו .

ובראות

בלעם כי עוב בנטי ה' לברך את ישראל נה הלק אל מקום המים וישת אל המדבר פניו מקום היובש מקום אשר שעירים ויקרו שם ולהם זבח ולהם יקטר כדי שיחדש עליו רוח ביה . ובלעם קוסם היה וקוסם כולל קסמים וכו' ויש במשפטי הכובדי ראשונים שניים ושלישים והוא כי כל מול מלי"ב מולות נחלק לשלשים מעלות העשרה המעלות הראשונות פנים ראשונים והיחס שלהם אחד משבועי כובדי לכת . והעשרה האחרונות נקראו פנים שניים והיחס שלהם אל השני משבועה כובדי לכת והאחרונות יקראו שלישים ומה יכיר המעונן משפט העונה והשעה והמזל והסוכב כ"כ"י .

וזהר

פ' וישלח (דף קס"ז ע"א) אמר רב יהודה ח"ו דהוה ידע בלעם בקדושה ללעילא כלל עיין שם באורך .

אמ"ה

בזה נחה שקטה קוסית המפרשים ז"ל אך חלה קדושה על בלעם בועל תמונו .

צרוך

המור פ' בלק . וישלח מלאכים אל בלעם אמרו בזהו מלאכים ממש כי בחכמתו שלח לבלעם המלאכי הראוים לאותו פועל קדורים בלירופיה' והשג בלק לחנוך לישראל יכלה וכן בלעם חשב כי בחכמתו וכשפיו לבלעם כשאל חיים למר לו הקב"ה לא ישה דרשתי אני אכלכל לשונכם בענין שלח תשמעו איש אל שפת רעבו ועשה מבלעם ובנק **עמיק ברב"ל** לרמז"ל שהשם יכלכל לשונם וישליכי צעמק עבור וכן היה כי הנשפי עלתם ולא הועיל להם חכמתו ויכשפיו ומלאך רע ענה בעל כרחו אמר .

אמ"ה

אותיות בלעם ובלק הם אותיות בק"ל בעמ"ל על שם שמעלו בחדשים של ישראל שהתעוררו אותם בזכות צדקות מואב ובאלו עליהם בעמל שפלו מישראל מה שגפלו .

ובענין

מה ששלו מ מלאכים ממש ראה בלק להראות כחו לבלעם להכריח' שלחיותו אין מקום למוטע בואו אללו לקבל את ישראל כי בהתערפות כח שפיהם יחד יאל מתחבתי בפועל והקב"ה הפך ובכלל עלת' והיפוך את הקבלה לברכה .

שם

פ' בלק וילך שפ"י ר"ת ש"מר פ"תאים ו"י כי היו ישראל כמו פתאים ותמימי' ולא היו יודעי' התחבולות והכבלים שבו מתכללי כנגד' . וכן היתה כוננת בלעם לפחד את ישראל מרבליהם ולהפירי' בלומרי' אולי אובל ככה זו חוה ש"פ ש"ה פ"וורה "ישראל .

אמ"ה

שפי בר"ת פנים ואחר ש"עבוד פר"ק שיחבדו "ישראל פ"י"ט ש"יית כי בראות' בלעם ובלק שילאו ישראל ממלאים קודם השלום התי' שנים סברו שילאו ממעמלם וחזירי' הקב"ה לשיעבוד פרך בידם עד תלאו פ' שני' ובראות כי כבערה מתחבתי אמר אל מוציא ממזרי' ולא ילכו שבעולם נגד רעונ' ימכרו כמו שחבתי וכמ שאמר בלק הנה עם יאל ממזרי' שילא מעמלמו .

כתיבת יר

אם יתן לי בלק מלאך ביותו כסף וזהב וכו' פ' רש"י ז"ל למדנו שגפשו רחבה וכו' החיטופות הקשו וכי גפשו של ר' יוסף כי שפולס איני רר אלא במקום תורה ומתילאו דלא נותן לי כל כסף וזהב שבעולם איני רר אלא במקום תורה ומתילאו דלא נתי

ברעם הרשע כמו היה מן מ"ו הן תרין גנין דיליה מ"א

והמלא ולכן ראה משה ליכנס לארץ ישראל ויהיו שם שני כרובי' הוא ויהושע ד' משה ויהושע ר"ת מ"ו כנגד שני גערים אלו של בלעם וזכה ויכעו תרין סערין אלו בישין נחש ועקרב וכו' ולקבל ויהא ממזרה שרין בטוואה נדב ואביהוא בקדושה וכו' מזה הטעם כשלקח אהרן מדי יוסם ויוצרים גזירה גזירה על נדב ואביהוא למוטע שניהם ישלם איש לרעהו . מ"ע אופן פ' .

הרקים

מהמוח וישעמו ויאמרו כי מעלת בלעם היתה יותר ממעלת משה רע"ה שהיה השם יוצא לקדשת בלעם ומרע"ה ויקרא אל משה שיבה אליו . לא מאלו ידיהם ורגליהם בבית המדרש וחז"ל המשלחו למצורע שר"ה לברך במלך אמר המלך אל יכנס לפנתין שלי שלח ימנח אחי איני חלק לקראתו וכשגב אהבו מכניסו בחדרי חדרים ומראה לו גמזן וכו' .

יבא

אלהים אל בלעם במדרשו של רשבי' איתא כל בני ישראל משתחיים להקב"ה . ואלוה של כל בני עשו משתחיים להם מנלן ויבא אלהים אל בלעם לילה אלוה שלו ישתחוה לו ויבא עד ביתו וידבר עם בלעם מן הלחן שלו וכל זה למה בשביל כבוד הגוף שהוא עיקר שלהם ועל דא כל גוי דעבד תשובה יש לו חלק עם בני ישראל . אך חלק בפני עצמו וכל זה למה בשביל השומרים שיש בגופו מן הטומא' ורוח הקדושה ונפש הקדושה שיכון עליהם שומרים ההוקה הגדולה ויבא להם כמו אדם הדר בארסה ומיד שימות יאבדו השומרי' שלו על דא אמרו הגוף מן הגוף עובד ע"ו עמא בחייו ובמותו טהור לוינו פ' בלק .

ברעם

רשיעא נעל חרשים מטורח תשובה דאתקרי הררי קרם דכפיתו תמן בשלאלות דפרזלא בניו דשמוחזי ועולא ותמן חולפי חרשא לבני נשא ומוליף מיהון חיונו חרשא דמתכחש פמליא של מעלה ואלמלא שלילי דמשקעי בגו תרובתא לא יכיל עגמא למיקס ואיזון טורי דחשוכא מסטרא דלפון . שם פ' בלק .

יונים

ויומברום בני בלעם היו שקולים כשלתת אפי' איש דכתיב ויפול מן העם ביום ההוא כשלתת אלפי איש בענין העגל זה היוס ויומברום : וזהר בלק דף ק"ד .

לא

היה יכול פתחם להרוג לבלעם בשום מיתה ע"ד שאמר לללא שימיתוהו ולא בשם כדי שלח תלא נפשו ויתכללני במלין דקדושה ויתקיים ביה מזה דאמר תמות נפשי מות ישרים אלא נעל חרבה דביה דקיק בה חיות מהאי סטרא וחיות מהאי סטרא והנימו דכן ארתוי דההוא סטרא מאן דאולי אלתיה לא ימות וזהר בלק דף ק"ד ע"ב .

אמ"ה

הוא ואת בלעם כי בעור הרגו בחרב ר"ל בחרב הידוע דחקוק בה נחש .

נמצא

בספר דשמדתי דמסר לשלמה דכל מאן דהוה בני למעבד חרשין תחשפי סמימין דשינא ילק במקום דנפל שם בלעם וישבח נחשי' ששעשי' מעעממותו שאפילו הולעוים שנתהוו מברשו ועשו נחשים ואם ימית חד מנייהו יששה חרשין תקיפין ומנחש אחד נעשה ג' מניי חרשין ומנכט שבה כשבתת אלא שלמה שאלה לו על עיני זה וגילה לה שבדי לבין נחשים אלו לריך שכבת זרע שיקבלו אורו בצגד אחד בעוד שהוא רותחת אלתיה וימד כפוף ריבו' ותופסי' אורו ובענין אחר אי אפשר לתופסם . וזהר פ' בלק .

וזהר

בלק (דף ק"ד ע"א) . שומע אמרי' אל האל לא כתיב דהא האל תמיס דרכו אכל סבה אל אל אחר איהו כי לא תשתחו' לאל אחר . שומע אמרי' אל מלאך צעירא איהו דרמי למאן דלא ידע דאיהו רב ועלה . ויודע ידוע על כל דרעין דמסאכו .

אמ"ה

ויבן בזה רשעתו של בלעם מכל עולם ולכן עוכבו גדול מאד שומכל עממותיו נעשו נחשים ואכזר לדרוש עליו שום דבר לנוכח כד"ל מה שאין כן בשום רשע ממשו שידע מי המדבר אליו הוא אל אחר של שלו והיה קורא אותו בשם הויה בצומרו לא חולק לעבוד ע"י ה' אלהיו וכו' וכן ואדעה מה יוסף ה' דבר עמי

נה מדרש תלפיות אות ב ענה בארשצר

מששים מג'ע כמו שאמרו חז"ל מס' פסחים וכו' ולעמוד צבא משה עם כל ישראל לארץ יתקיים זה בצורת האל צבא' וזוה יש שיעור לכלס וצומת .

יִרְקוּשׁ משלי סי' ע"ו בן חכם ישמח אב בשע' שהוא לומד תורה וכסיל אדם צוה אמו בשעה שהוא יולא לתרבות רעה ע"כ : **אֲמִיהָ** כבר הפסוק אומר שבבן החכם ישמח האב ומה חידוש בעל המאמר זה אינו כל כך מקושר לפי שחכם קרוא גם כן המבין צדקה' לחכמה מנתיים וכוונתו זאת בעל המאמר ללמד דבן חכם דישמח אב דוקא כשהוא חכם בתורה והוא אומר בשע' שהוא לומד בתורה . אך מה שיש לקדקד גבי בן החכם אמר דישמח לאב ובכסיל אמר דבויה לאמו שבאמת שגם האב דואב זמנו הכסיל והאם שמחת מצבה החכם :

אֲמִנָה גרסה בדחז"ל בכבוד הקד"י אב לאם לפי שגלוי לפני הקב"ה שהבן מכבד לאמו יותר מאביו מפני שאמו משלמתו וכו' ובמורה הקד"י אמו לאביו איש אמו ואביו תיראו משום שגלוי לפניו שבבן מתיירא מאביו יותר מאמו לפי שאביו מייסרו לכן הקדים לאמו וכו' ובארוס דמי גרס לזה לאלת תרבות רעה אמו שמשלמתו בדברים שרוב היוולדו לתרבות רעה משום נעוטי' המור"י לכן כאומר' חז"ל גבי דוד עם אשכולט עיין במדרש רבה פי שמות .

וְרַבֵּן כשהבן חכם ישמח אב ואינתי' בשעה שהוא לומד בתורה משום ששלמתו בתורה רואה למה הקדים הקב"ה לאב בענין הכבוד לומר שאשע"י שאמו משלמתו חייב בעבוד אביו ובכבוד אמו ובראותו כן מכבד לאביו ומתיירא ממנו ובהיות בידו שתי' נוטה שכמו לסבול מוסרו ומתגבר והולך בתורה ובמלות ולאמו אינה נוגע' כ"כ מהשמה אשע"י שרואה בתורה ומתיירא ממנה כיון שמה שעסק בתורה מוראו של אביו גרם לו ולא היה אביו למה שהוא משלמתו .

אֲמִנָם וכסיל אדם כיון שנהג בו בנעוטי' והי' משלמתו זהו גרם שילא לתרבות רעה ולא עסק בתורה וכיון שאינו עוסק בתורה כדי ליעד דבמורה הקדים אס לאב ללמד שגריד לירא ממנה כמו מאביו מאחד ירחתו וצוה אותה כי הוא אינו יודע תורה כדי ליעד שצייב ביראתה שהרי אינו לומד איש אמו ואביו תיראו שהקדים האם כמורה . ולאביו אינו יודע לו כ"כ מהבזיון כיון שאין לו יד בזה ולאמו גרמה שמשלמתו .

עֵינֵי בן החכם נקט את האב משום שבבן חכם ואביו יושבים בבית הגדרש ושם אין האב מנתי' ומלאה השמחה נוגע יותר לאביו שרואה אותו מפלג עם החכמים והכו דרייק בעל המאמר בשעה שהוא לומד בתורה דהרגיש שגם בבן החכם אמו משמחת אלה מה שנקט ישמח אב מדבר בשעה שהוא עוסק בתורה שעסק הוא עם אחרים דהיינו בבית הגדרש ושם אביו מלוי' .

אֲנָם גבי כסיל מוכיר האם שהכסיל אינו יולא מדלתי הבית מוטל על מפתו מרוב העללותו ודברים מנוגים מאלו ואמרו רואה תמיד מלאביו שהואך לחון ולהי' אמר צוה אמו : או אפס' דרך אחר מה בכסיל מוכיר אמו ומתיישב ג"כ אומריו וכסיל יאדם ולא קאמר וכן כסיל כשם שזכנה בן חכם מורי' אדם אמנס כיון שעל הרוב מה שיואל הבן לתרבו רעה אמו גורמי' שמשלמתו וכו' לכן צבא' האב לכלל אדם שהוא בן דעת ומבין בדעתו שאמו גרמי' לו כל הרע' הזאת על שהרגילו בנעוטי' ועל ידי כך בחר ברע לכן למפרע בוי' אותה כי היא גרמה לו וכוון .

ראשית חכמה (דף ל"ט ע"א) משם התקו"י דע"ד ע"א) בענין בני חיי ומוזני לא צבוחי' תליא מלתא אלא במזלל פירוש שזולת הם שלשה הראשונות ואמר שחיי כנגד חכמה מוזני כנגד בינה בני כנגד דעת ואמרו ז"ל ומתמן בני חיי ומוזני חיי והחכמה תחיה את בעליה . מוזני פותח את ידך ומשבע לכל חי ראו' וזוהי אינתי' עילאה יד רמה בינה דאתון דילת' ראו' .

אֲמִיהָ אמרתי דרך דרש הכל תלוי במזל אפי' ספר תורה שבהיכל כלומר הכל תלוי במזלו של אדם אפילו אס לאדם ספר תורה בהיכל תלוי במזלו להוליא לקרות בו שיש מזל של אדם גרם להוליא ספרו והרבה פעמים ויש מזל של אדם גרם שמתגלגל הדבר שאין ספרו אחריו ספרו מן היכל לקרות בו כי גרם א' ציבול .

זה פירושו חש"ב ספר אלהי ישראל את מנין איביו וקצן אותם שקל שקל איביו במאזנים ומנאל חסר . הפירש אלהי ישראל את הממלכה מיד אויבו ונתנה לדרוש ולגורם מלי מדי ופרסם הגלגמים עמך להיות ממלכתך ביניהם .

אֲמִיהָ הוא שכתוב בקרא מנא מנא תקל ופרסין אך ראו' לשי' לב למה תיבת מנא כפל ולא תיבת תקל ופרסין וי"ל כדי לרמוז שכל תיבה בפני עצמה כפולת פירוש בפני עצמו דמפרש ואזיל מנא מנא אלהא מנאכתי' ובשלמה וכו' ותיבת אס ח"ב מנא מנא תקל ופרסין הוה משמע דפירושו הוא כסדר כתב התיבות לכן כפל התיבה ראשונה לומר כל אחד מדרש בפני עצמו .

ענה במות

הַרְרַבִּי ג' טעם על איסור הבמות בחולה לארץ להורות שהקב"ה יחיד ואמו עם יחיד ולא כמו שהמניין אומר' ב' רשויות לכן נוה להקריב דוקא במקום אחד להורות הקב"ה הוא הא ארץ שני לו' .

ענה בן זכר

וְדָרָה אוליפנא קב"ה יהיב מטמו בין ארץ לדרוס והכי אוליף לו אלא והויין ליה בנים דכרין דהא אהכוון כלפי מהמימותא עילאי' בשלימותא דכולא לגבי קוב"ה דליהו בין לפון לדרוס והאי שיהיו בני זכרים וכולא בעי' לאחזה עובדא דלעילא ובמה דאתחזיאו האי עובדא . דלתתא הכי והאי איתער לעילא ואוקמוהו התבונן במאמר המופלא הזה כי רמתו בו סוד גדול וזהו צבירו אמר כי הקב"ה יתברך יהיב מטמו בין לפון לדרוס ר"ל כי מדת הרחמים מקבלת הברכה על דרך האחדו' מלפון ומדרוס מדרוס קודם שהוא חסד ואח"כ מן הגבור' שהי' האש הגדולה הזאת לא אחרת עוד ולא אמתו ומעמו של הקב"ה הוא בית התפארת שאמר הכתוב בית קדשנו ואתפארתנו ובו השיג משה רע"ה שנאמר בכל ביתי נאמן הוא . וזה הבית הוא כנסת ישראל של מעלה שהזכירו רז"ל במדרש רקנטי ז"ל .

יִרְקוּשׁ פי' וישמע יתרו על פסוק ממלכי' כהנים וכו' כל אחד משראל עתדי' להיות לו בנים כיוולאי' מומרים וכו' וכלס יהיו בעלי קומה וטרים ומלכים עיין שם בבורך .

אֲמִיהָ אינו מתיירא אך חזיקים העולם דכפי שיעור העולם ח"ק שנה לאורכו ות"ק לרחבו היא כמות קטן לכשיחזיק הרבוי העולם הזה ושיהיו מרווחין ד"ל יתגבר הקב"ה בעולם כגם שהיה במקדש שהיה מחזיק כל הנכנסים בתוכו אפילו רבי רבבות אין חקר ועומדין לפופי' ומשתחיים רוחם להגדלת הכס ומבזוהי אלני בחיבור אחר טעם מחזיקים לפי שבבואם של במקדש היו מתכפר'י ונכנסים בצחינת רוחניות ובדבר רוחני לית תפיסת מקום כדוגמת הללס וכו' וכן לעמוד יעלו כלס למדרגה זאת כי אז יסיר לב האבן וזה הלפזוי רחיק ויעלו כלס לבחיני רוחניות ולא יהיה להם לב כי אס לעשות ("ג' צבר) לבבד ויזון שכן לא שאר שום חזיק אך חזיקים העול' וראי' ממלאכי השרת צבואם כאן בעולם השפל אשע"י שכל מלאך שליחו של עולם ירוו בנתן תורה כמה רבבות. והחזיקי' במקום הואו שכיון שהם רוחניים לית בהם תפיסת מקום קי' מהללס שאשע"י שיש בה חיזה מנחם תפיסת רחוי' ועי"ז אינה תופסת מקום .

וְגַם שנאמר שיהיו אז בגופניותם כמו עתה אינו מהקושי לפי שבורא הכל ירחיב העולם וכמו שכתבתי בענינים דלעיל משם רז"ל שעמד ירושלים להיות כשיעור כל העולם וכו' ובהכרח שהעולם יתרחב יותר או יסתח פתחים לארבע רוחות העול' לעולמות אשר יש אחר מזרח ואחר מערב ואחר צפון ואחר דרום ויהיו נכנסים ויוולאי' משם לעולם זה כמו שהאר"ך במדרש כוון מעולמות אלו עיין שם . או יסתח פתח לגן עדן שיהיו יולאים ונכנסים משם לכלן ומכאן לשם כמו שהובא בתשובות של רבינו סעדיה גאון ז"ל עיין שם :

וְכַמוֹ שהובא בחז"ל שאם היה נכנס משה רבינו לארץ ישראל היו נפתחין שערי' צדק' והיו נכנסין ויוולאן בו' . ועולם זה אחד

מנחה

בלולה לשפופם משפחת השופני וכו' בכל מלה בזה הפסוק יש פ"ה לומר שגביעין היה פה ולא גילה לאביו על ענין מכירת יוסף.

בנים ושלישים בנות שלה החולה בנות הביא לבניו ממחזן בכלם לא זמן למנוח אמר פרידה עקרה בשמי פרע לי תאלף וכלם ממו בחייו וכו'.

אמ"ה אי שמים ליקן כצעז איד ולמה עשה דבר כזה איד כמורה מנחרות ומנהגות וחדר הכה"ה שלם כמס' מירכאל הכהן ז"ל פיי דכונתו היה לשם שמים כדי שילעזע מנוח מדברים אלו ויפקדה את כלמרת חז"ל שזן ופניה גש"ם כחכמו פניה דכתיב ויפקדה ארטה גם כעם וכו' וכונתו לעצרה כדי שתתפלל אל ה' ע"כ. ואין להקשות אם כונתו של בעז לשמים למה נעשה שמתו כלם בחייו השמונה מהעשם ועלנו שנעשה פני' כחז"ל דעשרה בנים היתה לפניה וכשולד אי למה לא היה מתים ב' לפניה.

ועם זה מפורש אלא ממאמר הביאו ילקיט שמואל דלמרה חנה כי שמחתי ביצועתך אני שמחתי אבל אחריה לא שמחה עמי עכ"ל דהכונה כיון שהיתה חנה וילדת היתה פניה קוברת ב' בנים ומנאל היא לבדה בשמחה ולקחה בעלה ופניה כלבנות הרי שאחריה לא שמחה עמה ובחיבור אחר פירשה על זה כונות אחרות וכו' היעלם מזה דפניה אעפ"י דלשם שמים שונה נעשה על כי הכזירה דבזה לעצרה מזיר דזהו כונת הפסוק בחומרו וכעסחה לרעה גם כעם דעלת גם מורה על רביי הכעם עמה יותר מדאי ועל זה נעשה ומעטע זה נעשה בעז אע"פ דלשם שמים נתכוון כי האריך פעמים רבות לבנות.

ואני אומר דנעשה משום שהיה לו להזמין ולכבדו בפני הבריות ובחינתו כך בשמחת חגיגה איד לו לעז גדול מזו ומוחן דעתו איד לא זכה לכלל זה וע"י כך היה מתפלל וגם אם היה מזמין ולא היה ב"ה כדי שלא לעזר את עלמו בראות כשאי בנות מה שהוא לא זכה גם ע"י כך היה מלעזר ומתפלל ועל שלא הזמין כלל שגמלא שביורה בפני רבים על זה נעשה וכו' ובעז הליקו מלי סבר שלא לעשות כך אלא בעז סבר אם אי מזמין אפשר שיבא ומנאל מלעזר עלמו זמן רב בעזרו במשפחה על דהרוב נראה בפניו ומנאל מלעזר הרבה לא כן כשאינו מזמין דהוא לעז לעשה אך יושב בחזן ביתו ביתו לבין עלמו ואינו מניע לו מהכזים כל כך ועשה בזה גדול כבוד הבריות ובשאלה היה מזמנו הוא ביום מפורסם בדרים והקב"ה מדקדק על חסדיו ולזה נעשה.

ונראה עם זה דכיון שהגיע למנוח כל כך מהביזת על שטעה בעז בסיקול דעתו לרזן שטוב שלא להזמין וזהו גרם שקיבל כל כך כליעתם הוליו ממנו לשמשון שהיה דן את ישראל כיחודו של עולם כחז"ל ומעולם טעה בשקול דעתו עם על שהחזיק עלמו ומתברר כנצוי לקבל ולסבול ק"צ פי הביזת עם מזה כנגד מזה הוליו ממנו לשמשון גבור בכחו איד כמורה ועל שהיה מנוח מובדל מופרש שלא הזמין יאל ממנו שמשון מיר אלהים שהוא מובדל במעלה מכל ישראל דמיר קדוש הוא ובמדרגת כהן גדול. ועל שלא היה עוזר ומושיע להתיעץ לבעז שיזמניה יאל ממנו שמשון מושגים של ישראל עזרם ומלילם מיד פלשמים.

ועד שנעשה בעז על ידו שמתו בניו בחייו קודם זמנם נעשה גם הוא שמת שמשון שלא בזמנו שגם הביזת עליו כעודע ואפשר ג"כ דמנוח מתוך העזר שלא היה מזמין ומכליתו היה נותן עיניו בצנני של בעז לכן נעשה לשמשון ויקרו פלשמים את עיניו.

עוד נראה לומר למה נעשה בעז אע"פ דלשם שמים נתכוון משום דעשה בזה שחיין לעצרו כדי שימתפלל והיא מזהה קלה ועל מזה עבירה חמורה שהיה גורם מחלוקת בין אים לאשתו שענין זה היה גורם דמנוח מתקוותו בנכחו כחז"ל דמנוח היה מתקוותו מזהו הוא אומר לאשתו מנחך העקרית ואשתו אומרה לו מנחך ב"ה וכו' עד שגא המלךך ואמר לו הנה כל את עקרה מנחך העקרית וכו' וכוין דגרם מחלוקת בין אים לאשתו דהוא עון חמור כעודע לך נעשה. וגבי פניה נעשה על רביי העעם כדפירשתי לפי דהתה לא ש"ך מעט זה דכיון שהיו לאלקנה מפניה בנים מנאל לא היה מקום לאלקנה להתקוות עמה ולמה לא היתה לה מקום להתקוות עם אלקנה בראותה שהעקרית היה ממנה היתה מלעזרת בינה לבין עלמה כדכתיב חנה למה חבקי וכו' ואלקנה מפיסה כי אתה טוב לי מעשרה נעשם.

אמ"ה ששה פעמים פ' בזה הפסוק לרמוז על ששה שבטים שהם ראובן ובימין וד' בני השפוחות דן ופתלי ג' ואשר שמכירת יוסף היה על חסם ועל חמתם ד' בני השפוחות מפני שיוסף נתנדל עממם כדכתיב והוא נמר עם בני בלהה וכו' ופתלי וכו' וראובן שרלה להלילו להשיבו אל אביו ובנימין שהיה אחיו מאם אחת ושלה עממם ולששה אלו היה להם פה ויכולת לגלות מכירת יוסף כי לבס בעזר בקרבם ועכ"ל היו כושבים אים ילרם מלהגיד הדבר כדי שלא לעבור החרם ועיין ברי' בחיי כיון שרצה היו עם יוסף וגם יוסף עמם למה לא עשו מלחמה להליל אף שחם היו רואים לבקש אופנים ופתמים להקיר החרם אפשר שהיו מתירים ועכ"ל לא נתנו דעתם על זה כי אמרו אולי סבה מאת ה' היא כיון שנתמלך רוח הקודש מיעקב אביהם ולכן אע"פ שהיו רואים לכתוב בנותם גדול לא היו מבקשים התרה ובפרט שהיתה מכירתו על לקרם כמזכיר עכ"ל היה להם פה ולא היו מגידים הדבר.

עוד בכל זה הפסוק יש ח' לרמוז שהיה בנימין חביב לפני המקום וראוי והגון להיות גואל ופנתן התורה על ידו כמשה שיקר' פ"ה כדאיתא בבראשית ר' עקיבא על אות פ' איד פה אלא משה שגא' כי כבד פה וכבד לשון אכזי וכו' אלא שלא ניתן על ידו כי עדיין לא הגיע הזמן לפי שלא היו מירשאל עדיין ששים ריבוא וכדחז"ל דמזה הטעם לא ניתן בימי האבות. ועעם חביבותו של בנימין כל כך לפני המקום על שלא טעם טעם חטא ומת בעטיו של נחם כחז"ל.

ענה בנין

לא יבנה אדם בית של אבנים אלא יבנה ואם בנה לא ידור בה ימים רבים כי הוא או בניו ימותו אלא יך וימכרו. ושל עץ ספק. לוואות ר"ה החסד.

לא יבנה אדם בית על קרקע שלא עמד בו בנין מעולם. ואם הוא אינו רואה להניחו פנוי או לא ישב בו טעה תמימה. שם **יזהר** אדם שלא לבנות בתים גדולים בחריים רבים בחולה לארץ רק כפי הכרה לורכיו ולא יותר ויבנה חרדים להתבודד בהם לתורה ולתשובה. הנהגת האדם.

כשבונה בית יאמר שבויה לארץ יסיר בו אמה על אמה בלא וכשבונה בחולה לארץ יסיר בו אמה על אמה בלא סוד זכר להרצין ולא ד' בזה הם שבושים אמה אפשיים לורה מרובות. וכותבין על גבו זכר להרצין. הנהגת האדם ובעל הלבושים ז"ל.

ענה בעז

במדרש בעז היה בן ת' שנים בבואו אל רות וביום מחמתו מת. ואלרו שטובד בנו אבי ישי' היה יותר מת' שנים. ובסדר עולם ובתנחומם שלמון הוליד לבעז ובתלמי מ"ה אתר יליאת זמרים.

אמ"ה הבנים שמוליד האדם בזקנותו הם כפי הטבע טובי המזג והדיקים לפי שהמוליד בתחרותו בלשם מנח רחמות הדם הגורמים ההרורים הרעים והמחשבות הנבונות וכמו שידוע שהוליד גולר כפי המחשבה לרעה או לטובה ובעז בנות שהוליד בזקנותו הוליד בן ליק וכן המעשים ממנו ובה מבוחר אללי פסוק בפי' תולדות ואחרי כן יאל אחיו וידו אוחות בעקב עשו וכו' ויחלק בן ששים טנה בלדת אוחת דקשה מה תועלת ויאל בדרע' שיעור שני יחלק עתה אומנם ב"ה הולכים דקשה שילא ארמוני מורה על שפיות דמיס לא יחלק גרם לו כן מסכת ארזה הריבוי גלתי גורן בשעת היווה ח"ו אלא שילא כן על היות ב"ה מזל לבן ועדות יש שהרי ויחלק בן ששים טנה בלדת אוחס וכיון שהיה בן ששים שאלו איד רחמות דס איד מקום לתתם בו הדבר. **בתרא** פ"ה דף י"א ח"י יחלק אכלן זה בעז ואמר רבה בר יוחנן ק"צ משתאות עשה בעז לבניו שאלתו ויהי לו שלשים

ענף בעלי חיים

יש דברים שאין נולדים מוצר ונקבה אלא משליכים מגופות ליחות דנקות וישקוט לארץ ומאוחז הלחות וילדו ולדוהיה עכבר או אישית וילדו ממוג העפר הפרדע מימי נשימת הדבורים וילדו מן הבקר מין זבובים קטנים מן היין הנפסד .

והדבורים והזבובים אי להם חוש הריח חזק יותר מכל בעלי חיים המריחים את ידי נשימה שהחוש הזה בהם הוא החוש על כן לא יריחו כי אם על ידי נשימה וכמעט לא יריגשו בזולתה ועל כן אומרים דרך משל בבעלי חיים אלה שמגיעים ממוסם דרך נבואה וזכירה מהסם : ובענפים לדעיל כבר כתבתי בענין החושים [שער השמים].

יש בעל חי בנוי בין בעל חי מדברי ובין בעל חי מימיני והיא חיה אי שנקרא' בישי'י אשכ מביניה ואלה הסוס הנקרא קסטי'ורן ואומרים על חיה זו שהיא גדילה על שפת הנהר ויש לה קשקשים בזנב כמו דגים : ש"ה

יש קלת מבעלי חיים אשר דגם אינו קפאף כדם איל ויתר המינין והסבה בזה כי בדם בעלי חיים יש בו חומין לבנים דקים שהם מן הלימה לבנה ואות' החומין הם מקפאיין את הדם שהם מליחה דבוקה אך דם האיל אין בו החומים האלו כי אם מעט מועד וזה אינינו קפאף

וקצת בעלי חיים אין להם דם כדבורים וגמלים ודומיהם והאשר יש להם דם ובעלי חיים שיש להם דם הם המים ולחים ושאין להם דם קרים ובישים [שער השמים].

כר בעלי חיים יש מוח בעלמותם החלולים לבד מן האריות שאין מוח בעלמותיו ומה הם קשים מאוד ואם יכה אדם מעלם אחד אל עלמו יאל מהם אש מתפוצץ כפטיש יפוצץ סלע .

כר מיני בעלי חיים אין להם עמם לבנותם מלבד מן הסוס ובמין אח' השוורים שיש להם עמם בלב לבד גודל גופם ואריך חזק מן מן הלב כמו שאר האריות שקריהם עלומים לחזק .

כר בעלי חיים מניעין רגל הימני מתחלה ממיני מן הוא חזק וחס משאר רגלים לבד מן הפיל שהוא מניע רגלי השמאלי מתחלה . (ש"ה)

קצת מבעלי חיים אם ישחו מים ימותו כמו העכבר וקצת בעלי חיים שאין להם מרה כלל ויש שיש להם במינים כגון ויה ויין השליו וליפור דרוור ויש שיש להם מרה בבען וקלת מהם שיש להם מרה באזון : ואזי ואיל אומרים עליהם שהמרה היה בצליה שלהם .

ורוב העופות הוורטים אין להם מרה כלל וזהו זאחם לבנה כי המרה לזבעת המאכל בבען .

ובר בעלי חיים בעלי ארבע יש להם כליות ומקוה וזהו הם מנשתיים שתן אבל העופות אין להם מקוה וכליות ועל כן אינן מוליטין שתן ולא לומיי הדגים גם כן ש"ה .

יש מין בעלי חיים שאם נקמרים את עיניו ישובו לאיתנם כליפור דרוור ומין אחר כשארית .

יש עשב שנקרא דרוור ואמותיהם של לפור דרוור מביאים לבניהם כשהם עולים מניייהם ונקרא כן על שם רפואתם כלפור דרוור ועשב זה טובה מאוד לכל בעלי חיים שהם עלולים משיייהם .

אמ"ה מלשון ישמעאל שזובעיי בו וזון ירוק .

יש קלת מן העופות שמתעברים מן שאיפת הרוח שמשב הזכר עליה כמין הקורא הנקרא פירדיו בלעז ואין ידוע אם אותם בינים יזריעו בבליים המולדים בחבור בשר זכר או לא יזריעו בבליי רוח שנולדים מתחנות הנקבה שמתחמם בדרך ומין הדומה שלא יזריעו ואם מתעברים ג"כ בהריחם הזכר או בשומעם את קולו וחוזא מין בעל זימה מאוד .

יש מין לפורים שאינן חיים שנה שלימה מפני שהם שטופים במשגל יותר מכל בעלי חיים .

יש מבעלי חיים שאוכלים ששה פעמים ביום ויש מהם תשע פעמים ויש שאוכלים י"ב פעמים והפיל אוכל פעם אי ביום וזוהיה פעם אח' ופעמים שנים עשר פעמים והגמל יעמוד שלשה ימים בלא משתה ואח"כ ישתה מאד והסבה מפני שהכל גם כן .

כר מיני בעלי חיים הנקבות הן תלושות בבת יותר מהזכרים חוץ מואב וזמר כי הנקבות יותר חזקות ובעלי גבורה .

ויבבר מיני בעלי חיים הזכרים הם קלים להתלמד לעשות פעולות יותר מהנקבות אך מין הזכיר הנקב' קלה להתלמד מן הזכר' ויש מקלת בעלי חיים שמשפיעים עורם פעם אי בשנה .

יש בעל חי שרוב מאכלו עלמות ויש שציקר מזונו שערות והוא העעלף .

קצת מיני בעלי חיים יש להם קלת חכמה בטבע לבקש דברים המועילי' בהלל' ולרפואת' הכלבים כשקרה להם חולי אוכלי' שורש עשב אח' להקיף ובעלי חיים אחרים ג"כ אוכלי' עשבי' ומקיא' .

ומין שארשונה לאחר שאוכלה הנחש אוכלת אחריו אכונס מדברי וזה נראה פעמים רבות .

ובתחלת אכילתה כבד שיטרה שורש זה העשב שיהיה מזומן לה אחר אכילת' שאם לא תמלא תמות

והתרנגוד שנלחם עם הנחש אוכל רודיה כי הרודה יועיל לנחש הנחש ותנין כשנלחמו מניחים על לרפואתו והעופות כשנלחמו מניחים על חבורות' אוריגוס מדברי ונקבות ה'האילים כשימחו בחץ תלככה לבקש פועלייה דייאל ואוכלת אותו לח ורך ויאל החץ מתכוו .

יש מין אחד מן החיות הנקרא פרס הוא בעלי חיים שלא יוכל לשאת שום משא עליו והמין הזה שבעטו שהוא עומד בללא זמ' רב כדי להגלל מיד הבאים לאדו כי כשיראה הליד מיד בורח למקום המים וזוהיה עד בלי די וישבו כנגד הליד וישליך קילות המים על פניו עד שיגלל מהם וזה מפעולה טבע מהחיה על בעלי חיים .

יש עוף הנניס אחד שמתקשה להוליי הרעי מגופו מניח מימי הים בפיו ומניינס המים בקב' התחתון עד שנשתלשל היינו .

הנחשים מתחבאים בחורף תחת הארץ ובעומד' במקום חשוד כהו מאור עיניהם מאד ובזלאתם שמת' בתקופת ניסן ומבקשים עשב השומר ואוכלים אותו ומקמים בו את עיניה' ומתרפאי' .

אמ"ה שמעתי ששורשים רפואות לנשים שולוחים שפופרת מקנה של שומר הנקרא חינוג'י' בלעז וממלאים אותו מסוקאר ויליזנה וסותמים פי השפופרת בשעווה ומנייכים אותו בתוך גוף תרנגולת שלא עבר עליה שנים וקוצרים התרנגולת בזולתה עם השפופרת בתוכה בדרך עד שלשים יום ואח"כ מוליטין השפופרת וישפוך מה שבתוכה שהוא כמין מים בתוך ללוהית ובכל בוקר וערב ישליך על עינו טיפה אי מאותו מים ויתרפא ובחון הוא .

יש עוף אי הנקרא איושטיר כשיש לו כאב גדול בבענו הולך ומבקש כבד הולפוך ואוכל ומתרפא היינו .

גם במיני העופות נראה בהם קלת סכל והוא טבעו בהם כי כשיראו להבין קיניהם יעשו מפעולת האדם לערב מבין בקן בחומר שיהיה הבנין נאות וחזק ויעשו יסוד חזק לקן .

והדבורים יעשו ישרת הדגש בנין נאה ארית על גבי לבנה ולורת החלל עשו בתבונה שתוכל להחזיק כמות רב מן הדבש .

והעכבש מזונה ללוד זבובים ואורגת כמין רשת מזורה ללוד אותם וכשיפסחו הזבובים ברשת תלף מהר מן החור ואוכלת אותם .

ועוף אחד שנקרא לואר עוקס ולטונו ארוך מאוד והולך סמוך לחורי הנמלים ומפיל עלמן לארץ כאלו הוא מת ומזליף את לשונו והנמלים הולכים על הלשון ובוטעו אותם יחד וכן עושה תמיד עד שיאכל די הספוק .

יש מין אחד מן העופות שאין במין ההוא רק זכר אחד לבד ואין בו נקבה וכשיקוין עולה למעלה לגבול האש ומתלהב באש ויורד למטה וכשנשרף גופו מתהוה מן האשפך ההוא עוף אחר כמורה וכן תמיד אמ"ה

מדרש תלפיות אות ב ענה בעלי חיים

בעניים רבים והחלב נקפא ויש לזכרים קרני' ולא לנקבות . רחל שטרפה ואב נולדים בניו רבים כלמרי האות ומין הרחל הוא שיעל בשמתי המים וזהו יוכלו הרועים מלח לשמות הרבה ובקץ יועיל להם מים קרים ללד לפון ובחורף פושרים ללד דרום והמזרעה יועיל להם לענת הערב ואם יתענו שני ימים או שלשה ואח"כ תאכלנה יהיו שמונות מלד .

פעים אחת אירע במקום אחד שילח חלב מתיש א' קרי גבינה אחד קטנה . אמרו הרועים כי אם הרחלות הזקנות מתנועעו אל החיבור צעת ידוע הוא אות טוב בשנה היא ואם הבחור' יתנועעו אות רע הוא להם והחלב צעת תחת החיבור יהיה להם לרם הגדות ואחר ההולדה הוא טוב . אם יקח אדם עז אחד מן העדר כל העזים יבינו אליו הבטנה סבלה ואם פשאר אחת מן הרחלות יחידה בשנה ותשמע קול רעש מיד תפיל . הפך יחילקו שיצו אחר ה' חדשים ולא כלם יחד . וכשהפרות מתעברות ועושות ולדות רבים הוא אות שגשמי השנה מרובים . ופרה בת שנתה לא תתחרר עז זכר כי אם בעצין פלח ויחידו' . מין הפך הוא פחות ומשכיל מכל שאר בעלי חיים שאם יעמוד במקום גבוה העגל יפיל עמו לרחץ ולא יגיגש מרוב סבלות למין הפך יקרה להם שני חולאים א' חולי פוארגי שיכאבו רגליהם ולא יעונוו בזה החולי וחולי אחר שנקרא קנדקר"כ ויראה זה החולי כחולי הקדחת לבני אדם ואות זה החולי שמשפלות עגמן ולא תאכלנה וימותו פתאום בזה החולי .

האריה יש לו בחירה ראויה וזמירות וכשזכר הגלת תענוג השמישי יתאזה לחבור אבל שאר בעלי חיים שאינן מדברים אין להם רק בחירה טבעי ע"כ אינו מתאווה רק להעמיד המין בטבע וכשהשלי' פעולתו אינו מתאווה עוד .

הסוס הוא ספוף בזימה מכל שאר בעלי חיים ואינו יפן שינה ארוכה לרוב חומו ואינו בל על אמו ופסם אחת הביא מן הלפון סוס אחד עם אמו וכמו פניו של א' יראה אמו והלק עליה ותחבר עמה ואח"כ הפקרו המסוה מעל פניו והכיר אמו ועלה להר גבוה והפיל עמו למטה ומת . והיו הזכר לה' שני' ובימים הקדמוני' היה חי הזכר עד ע' שנה רובו הסוסיות מתעברו' לשלשה שני' ויש מתעברות לשני שנים וחציה בכוסית א' ויש מתעברת בכוסף שנה ויולדה קודם שני שנים והיתה חלשה מלד . וסוסית ומעברת א' תרחי ריח נ כבה מיד תפיל . והמרה בשוס אינה נפרדת ויכרת אלה עומדת בתוך גדיים היואלים מן הכבד . יש מקלת בעלי חיים שילח מהם אדם גדול וריח רע וחוק מפייהם בענין האזב ומין שרף מעופף כי מן האזב יולד הכל מפיז שמעפף האויר הקרוב לו עד שלח יוכלו ואכשים הקרובים אליו להרים קולם כי האויר המעופף נכנס בתוך גרונו ומנוע מהם הקול והדבור ושרף מעופף ושרף האויר המעפף הוא כל הקרב אליו .

הזאב אם יסקולתו בני אדם יכיון הזאב לראשון להחל לסקולו ואם יימקה לו להבין יכיון להתייתו ואם לא יזיק לו לא יימיתוהו ואוכלים ע' דגים .

הפיר הוא בן תרבות וכנענ מכל בעלי חיים מדברים ומקבל טובחת מוסר והוא ממוז שזה כלכל וכוס ומכיר ומשכיל וילמדוהו שיתחווה למלוה ולא יתחבר עם הנקבה אחר עבודה וחירו מזה שנה או מזה ועשרי' ויש אומרים מלתיים או שלש עבודות וחירו עליו שהוא משכיל ומכיר ועורו מלד וזאתה אוכל פעם א' בזים ומגיע תחלה רגלו השמאלי הפך הבעלי חיים והוא לועק בפיו ולא בחוטמו ולעקתו גדולה כמו הרריה ואחר שילעק ישאר בחוטמו אויר שישמע קול כקול זמר ערב ולפיל יארע לו חולי שאינו יכול להשתין ויקרה לו כאב בפרקים ויעזור לו שתיים מים חמים ועשב טובה ברבם וכשהוא יגע שלא יוכל לישן ימשחו כתפיו בשמן ויש מהם שזותין שמן ואם יש ברול צבענים שבלעוהו וזילאו ויפלטוהו וזאתה יין וכשלל יוכל לשמות היין יעברוהו עם השמן וישנה לרין ויש פריקים וחוליות כאשר בעלי חיים ואינו יכול לטון רשאו למטה ולרין ויש לו חוטם ארוך שמקבל מומו וזאתה לבו ומתשש ובו מקבל זרע מאברו ואח"כ משליכו ברחם הנקבה ויש לו שיניים גדולים ורגליו הראשונים גדולים מהאחרוני' **יפ**

אמ"ה זה החול שאינו מת על שלח עעם מפרי העץ כשנתן לו אדם הרחש כלאומר חו"ל .

ויש אומרים כי הכשר טבעו לעלות קרוב לגבול האש ומתלכב מסוף עשר שנים לעשר שנים ומרוב חומו מפיל עגמו בים בקרר חומו וסם ימרט נולחו ויתחדש נולה אחרת ויתחזק פחו עד ק' שנה שיעלה סם ויפול בים ויטבע .

יש מין אחד ממיני העופות שמכיר את אביו בתוך אלף עופות מן המין .

יש מקלת בעלי חיים שיש להם שומר ומושל ומנהיג כמין הדבורה וגרו"ליה ואמרו על זה המין מין הגרושה שלועקת בחברותיה צלילה ועומד' במשמר במקום גבוה ואם תשמע או תראה אדם בל עליהם לעקת לחברותיה ומעירה עליהם עניינתן ומשלך אכן אחד בתוכם ליראם ולבהלם .

יש מין אחד מהעופות שאין להם רגלים והוא המין שנעשה באויר ומזנו האויר והוא חומר שלו ולא ינוח בצליו ועל כן לא יעטרך לרגלים והטבע עליו יקשה דבר לבעלה דגירת ביציו וגדול הפחיתויות הוא בזה היצויי ושמטיל הנקבה בינה מקבלם בכפפים ותחממם אותם נכפיה ואחר שילאו תעלה אותם על גביה עד שיגדלו ויעפו וזה המין נקרא גא"לי"און .

רוע כי בכל יסוד מדי' יסודות שאינם בעלי חיים א' מיסוד האש נולד סלנגרדא שהזכירו שאינה ייחזת כי אם מן האש והוא החומר שלה והיא מתאווה מהאש כמו שהזכירו רז"ל ויש אומרים כי צהר שללו בפירות דולק בהם האש ומשם יולא ומלאמר הסלנגרדא עושין בגד וכשהם מטופים מתלכבים אותם באש .

אמ"ה זהו שהזכירו רז"ל במדרש הסיעון הזה אין אש שולט בו ופירש הרב בעל מנחת כהונה סיעון הוא בגד עשוי מלמר סלנגרדא ומיסוד העפר יתאווה האישות שזה כיוון עכברי' בלי עינים ולכן מאלכס עפר ומיסוד המים מתאווה לו א' שנקרא ארינק ומזנו המי' לבד ומיר שבע' מת כרדו"ל במס' חולין .

בת היענה אינה יושבת על ביציה אלא בראיה בלבד תאסף ביציה .

האוכל שלו ימות ממגפה לפי שהם בעלי חיים חרשי' וכן אפשר בזויו .

אמ"ה אפשר לשכן נתן הקב"ה למתאווים שלו על שחטאו וליפער מהם וכדכתיב לא חדש ימי' וכו' עד אשר ילא מאפסם ומתו ממוט עם רב ואעפ"י דאמרינן בגמרא דרבי פלוני היה מואף סגלו בין החבוי' לרבי פלוני מביאים לו וכו' ואין היו אוכלים כיון שימשך נזק מאכילתו וי"ל . שיש מימין הרבה בשלו עוב ורע עי"ל לרשעים היה מניק אבל ללדיקים לא על דרך ירידת טוב שרשעים היה בעורח גדול וללדיקי' יורד פתח אהליהם .

יש מין לא אחד הנקרא שרפא שיש בתוך גופו מנותרות שחורים וכשהדגים רודפים אחריו לתפשוהו הוא מטיל אותם המותר' למים ויעבור המים וימנע ראתה הדגים ההם הרודפי' אחריו ולא יראו חומו וינלא מהם גם יש חיה שמטיעה שמן רב אל פני הרודפים אחריה ואין לה דברים אחרים שמעזור לה .

השוערים מתחברים צהרי' במקום שהוא אדם שמתניחו וסם האוון אומרים עליו שהוא לנע בתשמישו (הגמל לאומר חו"ל) כל בעלי חיים מזדווגים עם נקבותיהם בהגאה ובריות ולא נקוטי' חוץ ממין יראו"ל שהנקבה תזעק בקול גדול וכבת צעת היוווג וסם היא תלד בקוטי' גדול . בקלת' מקומות יש נחשי' קטני' וירפאו מנשיכתם באכזים הממלאים בקברי הקדמוני' מן התלכים שיעיב לו אותו ביין וישקו הנשך וחי . ומן הדומה כי הם אכזים טובות ומרגליות שהיו עבעותיהם ויש להם סגולה זאת או יש להם כח הזו טבעי יש מין בהמות עת ידוע לחיבור' וכשפניה' ללד לפון צעת החיבור תלדנה זכרים ואם צלד דרום תלדנה נקבות . ולפעמים יתהפך אף על הרוב הוא כך : ויש נרה שיש יתוה סם וילדו לניס והמין הזה מעלה גרה ואין בו שיני' למעלה כי אם העומות ויש לו

מדרש תלפיות אות ב ענה בעדי היים

ישן מעומד וזונים עליו מגדל גבוה מחזיק חמשים פרשים או מאה

הגמל לנוע בחמשים ומעלה גרה והזכרים לא יכירו הנקבות והוא חולב שיפור מוזון נלשלה ימים ובעת חבורו עם הנקבה הוא רע מאד ואם ימלא בעלי חיים או אדם יכה וימחלהו ושותה מים עכורי וחיו גדלי שנה יום מהם מאה שנה ועוד זמן רב על נקבתו בחבור ועומד בלל ומסתה ח' ימים . יש כוכב אחד שאם יבט בו הנמל מר ועומד וקרא כוכב החרב את הגמלי ויארע לו חולי השגעון כמו שאירע לכלב . ש"ה .

הכלבים רובם מהם ירים יריבו להטיל מימיו והנקבות וישבות בעיטם מימיהם . יש אומרים כי תלפיו שניהם כמו אדם והם מלחכי בלשונן חזרתים ויועיל להם מאד ומכיר ארזו ומילוחו לשמור . ארזו כי בישו והם נלכדים בעת שנתם והוא מופ' שסם חולמי וכן אמרו בעלי המחקר על כל בעלי חיים שחולמים .

אמיה ראיתי בספר פתרון חלומות בהקמתו שהוכיח בראיות שבעלי חיים אינן חולמי' לפי שהלום ס' מהנבואה וחכמי המחקר מאומתם העולם הם האומרים שחולמי' ומביאים ראיה מהכלב שנובח בעת השינה ואין זו ראיה כי הרגלו בהקיץ לנבוח מביאו שנובח בעת השינה וראיה מהתינוק שבעת השינה מתנוע' שפתיו מהרגל תנוע' שפתיו בהקיץ שנוכח . ולכלב יש לו חוש הריח חזק מאד ומריח מרחוק ויש לו הכרה גדולה בריח . ובהריח שומן הארץ שארע מלגיע לרשותה מיד הוא בורח ממנו . והנקבה קלה להתלמד יותר מן הזכר ונשיתה ללב שוטה רעה מאד וכל אדם הכשור ממנו יקרה לו כמותו שישתעה עד שיברח מן המים ואם תחם שכן מזה הכשור בכלי זכוכית וראו במים שהוא דומות גורי כלבי ואם יסתנו בנגד לא ימלא זה הרוחם כלל ואם תשוב ותשיב בכלי זכוכית ויעמוד בו המים שעה אחת מרחם כלורה הראשונה :

וכתב בם יאיר נתיב כי הכשור מכלל שוטה אם תחם מרס הנשיכה ותחסיז בו מעט להם ותשליכו לשאר הכלבים יעוצבו ולא יאכלו לחם מפני הדם ההוא . וסבת בריחת הכלב שוטה מן המים היא מפני הלל שראה שם ומתפחד ובורח וכך הכשור ממנו יברח כנסת זה וכל בעלי חיים הנשוכי' ממנו ישגשגו . (ש"ה דף כ"ו ע"ד)

הרוב קצתו להתנועע תמיד בלי השקט מנוחה .

אמיה זהו שאמרו חז"ל בנמרמא מס' קדושין פ"ד הפרס"י דומי' לרוב שאין להם מנוחה כדוב וכו' כפי זה מתנועע תמיד בלי השקט מנוחה וזה שאין להם מנוחה כדוב שגם הם מתנועעים לכתן ולכתן ויש סגולה להם ימשה לו אדם עץ אחד או דבר אחר יקבלו בו כל הפצועים אשר בדיחם ההוא .

החזיר מוליד ולדות רריה ויש לו סגולה שנתנת השד הראשון ולד הנזיר ראשון ולא ילד הזכר על הנקבה עד שתקוף את איניה והבטן ומיני והריאה שלהם הוא שזה לא לדם . ובתור אחי' מתעברו מכל יריבה וחלי הארזי' לקרה להם כשהחום חזק ובהחזירי' הם גסי' יעורו באכילת פוחים ויעורר להם רחילה במי' חמיני והקזי' בנגד שפתת לשונם ויקרה להם שחין אבעבועות בירכי' ובולוא ובכתפי' ותחת לשונם ומיני הקרעת גולד בהם על הרוב .

החתול אומרי' עליו כי הנקבות מתעברות בלל חיבור זכר ולפעמי' כשעומדות על עשב אחד .

האריה גבור מאד . וירא מאד מניה אחת קענה וקקרתא חובש"א שנתכת בתוך גופו כחך ויובת מוקנהוף בלד החלד .

האיר נשבהקבה תלו אולגת תחלה שרפטינה ואח"כ תשוב לפאריהיה וגם כשויאל' מן הפטריות שמתבחי' שם תחלת מאכלו זה העשב הנכר כדי לתדד שינוי והנקבות מהם כשימאחו בתן בקפ פוליאלי ידאל ואוכלום איתו רך ומו ויולא חזן מתורבו והנקבה תלו אולגת השליח קודם שתפול לתרץ בימות החין הנגחסי רודפים אחרי האילים והאילי' בודתי' מתייבסם וישאלו ויכלו להלל מהם בולעי' הנחשי' ואחרי כן מרוב הארם שבבעני' הולכים האילים באפיקי המים ועומדי' עד' ואלרם במים זיכ או זימיס נקטר חומם והשותה מאות'

המים ימות וכשעומדי' בתוך המים הקרים עיניהם זולגים דמעות ואוחת דמעות נעשית כאלון אבעבועות סמוך לעיניהם ומתקשות ולא יד זמן נקבות בלבוז ומקרא אוחת נעשית אפי' ולידת האילים הוא בזה העצבן כי אנשים הולכים ואחד ממם ישרוק וישיר והאיל יקרב אל הקול שהוא הערב כי יערב לו ואז חבירו וישיר ויולדהו ואם איני האיל רמות וינביסם ישמע מרחוק וירגש בעצמה היד ואם לא ירים תלפיו קריהם וילאו משרשים וישליכום ביערות ואם לא ירם למואלס הקרן השמאלי לא ימלאו לעולם כי יחביאוהו שידעו להעזר לו . ש"ה דף כ"ח .

מרשומא היא חיה אחת שישנה כל היום ואינה נוערה גלתי שעה אחת או שתיים והוא קר ולא' שם ע"ד .

אריצון היא חיה אחת קטנה ובסאיא רזה היא מתעגלת עצמי' כדבור ופערותיה הם קשים כקוליס ויש לה סגולה אחת להבין נשיבת הרוחות הפטריות ללגא אחר יום או יומים כי הם ישבו חסירות בלרץ ועושים פטריות לנגד הרוח הפטריות ללגא יכנס בחפיר' ההוא .

התרנגודים לפעמים מולידות בלים בשני חלומים והם מצי' זרעים ומשני חבורים ומאות' בעלי' ילאו אפרוחים תלומים בשני ראשים ארבע רגליים אך לא תשלם להם בריאותם ולא ילאו חיים . (ש"ה דף י"ט ע"ד)

הפאיון חי כיה שנים ושובת על בילי' לי' ימים ולא דגור הנקב' כי אם פעם אחת בשנה והנקבה בעת גידירתה בורחת מן הזכר ושובת במקו' נסחר שלה מלא אוחת עד זמן ילאי' האפרוחי' העופות הדורסים יש לשם ראות זה יותר מן האחרי' ומלמדים אפרוחים שיבינו לנובח השמם ואם מדמע עיני ימותו וכסלא יוכלו להביט יכו אותם וישליכום מקיניהם :

הזרם מין היצופות שלחמי' זה ע"ז והמללח יתחבר עם נקבותיו כי המנואל והנקבה תסתר מן הזכר הראשון שלה ירעה . הגרז"לשי יש להם הבעה עונה ועולי' למקומות גבוהים מאד ובסרואים מרחוק ענין נבסם ויעקים ומודיעים לחבריה' צעבור שיסחרו לחבריהם בקניהם והמנהיג שלהם לעקב באחרונה ופעמים שיכומו על הארץ ירום המנהיג ראשו ויראה סביבו אם יש שם אדם יעקב ויגיד לחבריו וכלם ישיני' על רגל אי' צעבור שייעפו מהר . ומיני אחר שהוא גדל בין הגדרות הוא בולע עוף אחר שהוא גדול ובוכל אוחתו שלם וכאשר יתחיל להתעבל באסנומכתא יקאלו ואח"כ יבדיל הבשר מן העלמות ויאלגו וייהי העצמות . ויש מיני עוף אחר כשרואה העוף הדורש מעטמן ראשו בחול או בחור ויחשוב כי לא יראהו העוף הדורס עוף שקרף קוני'ול שפיות מתחם בלים אך ממה אוחת בתוך קנים של שאר עופות וחותה עופות מושבים סאם בליהם וזה העוף אוכל בילי' האחרי' . מיני עוף שעומדים על שפת האנמים ויש להם עקב וסמנת אחד מים טועקי' טעקה גדולה ומרה ואלו היעופות קקראי' אביעי ורביעי' . יש מיני עוף שסמנת קולו בלל ויש וקקרא ריני' ועושה קיטע ויכל אדם לצבורו צברול ופרסכום מרגים והוא נשקר ללח"ק שמפרנס אביו ואחזו אחר שיגדל כמו שפרנסו אותו בקטנותו ויש מיני אחר ג"כ שמפרנס אביו ואחזו לעולם ולא בזקנותו בלבד ועומד האב כל ימיו בקנו נבחת ובלוה' ויש מיני אחר שיעשה קטן חזק מאד שלא יוכל אדם לצבורו צברול ופרסכום מרגים והוא נשקר כספוג שיש לו נקבים נקבים חלולים יש מיני אחר שאוכל דוקא מפירות האילן ודוקא מאלין שיש לו סרף . יש מיני עוף אחר הנקרא הררי שמרחהו מיניק לראסו' . ויש מיני עוף אחר שרואה ברחוק מאד ואינו רואה בקרובו ויש אחר לו מאתי' היום עד הלילה ומצת זרוח השמש עד חלי היום ינוח וישקוין יתירך מרעומו בחלק העליון ויחודד ובחארתיו ימות צרעב .

בצר נפון יש עוף אחד גדול מנשר ומוליד בלים ולא ישכב עליהם ומניח אותם שזור שזל או יש שפן עד שיאלו האפרוחים יש פלח גדול ביצירת אפרוח היותה כי בליה קענה מאד וסאיאל האפרות מהבייה לא יוכל להחזיק הראש כ"ה גיף :

מדרש תלפיות אות ב ענף בערי חיים

ענין הדבורים

יש מין הדבורים שהם יפות מראה ומקטנות עלמות כחומר הנשי' יפיות ולא יתעסקו רק בקשוחותן ויש מהם שהם עליות ולא ידעו לעשות פעולה אחרת שכן רעמת מוליחין העלות מתחילין וריות המלח יעורר אותה לעקוץ עקלת רעה וחולה אשר אין לה רפואה וינטיח אפרוחים צבתי השבור והח' מתעסקות לעשות דבש הרבה וכשהמנהיג שלהן חי יעמדו הזכרים יחידים במקום אחד והנקבות לפנים מן הבתי' ושיניות המנהיג יכנסו ויכריז' בתוך הבתים עם הנקבות . וזהו המין נקי וטהור ומכל בעלי חיים אחר ולא יזילאו לואתם בעת שפורחין מין לכוורת כי הריח רע ויזיק להם והדבש הטוב והלבן הוא טוב לעיני' כל זה הוא בספר ש"ה .

עירה

הדבר בסגולות מחלקי הבעלי חיים והדבורים הגדלי' בהם משום סוד י"י ליראיו . לקוטים מספר שלמי הגבורים דף ג"ב .

אמר שזנב האיל ים מין א' להי ירוקה כעשב של מי שיעטס ויאכל ממנה ימות . ודם האיל מעורב עם שמן אם יעשו ממנה תקנות ירפא נגעי המעים ואם ישמו ממנו עם יין ירפא מי ג . וזהו עם הלי' שנמשח עם סם המות . ודם האיל אינו נקדש כמו שנוטה דם כל שאר מבעלי חיים והרי הוא כמים אדומים . ומה האיל ירפא מורסת הגיד' והפרקים אם יושם עליהם כמו רטיה . וקרני שרופי' מעורבי' עם דבש ימותו התולעי' צבטנן הבערים . וקובים לשלול ולזכות לבן מהקשים וירקון ולקרניו ג"כ יש כמעט הסגולה שהיא חרין המנוח'ירטוי נגד הסמי' . ואם יקחו מן האיל מחדש אלוו עד חלי' חדש תשרי מהדמעות הקרושות שהן בלד הפנימי של עיני האיל אם יושמו על שכיבת בעל חי מומית ירפאו בהם הנשוכי' אם ימשחו אותם על המכה שזוילאו חוץ ממנה כל הסם הנבלע בשכי' היא' . והעלם שהוא בלד האיל הוא טוב לרפואת הסמים הממיתים ועפר גידו היינו האבר המוליד בו אם ישחיתו עם יין ויעיל לנשיכת הנחשים השורפים הנקראים ופי"רי . הרי ח' מאברי האיל מועלים לרפואה .

החוקרה

אם יקלה בלש כשהיא צביים ויזילאו אחר כך מנייה ממנה וימלחו אותה ותעמוד זמן רב וכשהיא יבשה ללל היטב אם ישחו רביעית האו"קיה ממנה כחושה לאפר עם יין ירפא שכיבה כל בעלי חיים הממיתים והרפא החולי הנופל . ואם ימשחו עם דמה המורסות קרות והם החירי' נקראו בלגו סקרופ'ולי תרפא אותם וטוב דמה ג"כ להשקיט כאב הפרקים בחולי הנקרא פוד'אגרה :

הצפרדע

של אגמים ומקוה מים מתוקי' אם תבשל במים עם שמן ומלח היא והרובע שלה מרפאים הסמים מכל הנחשים מחמת שכיבה ואם ישרפו הצפרדעי' בלש יעלרו עם הפרה דם היואל מבורידיים או מכל מקום הגוף הפשטני הגוללים בזמן הקיץ אם יבולגו שבעה מהם בעודם חיי' ויעילי לנשיכת הנחש הממית . ואם יושם עפרם כפי הלמנה ירפא חולי קושי' הנחשמה .

חמור

אם יאכלו חבד החמור ללי ויעיל הנופל הכמו ששוחי' ג"כ עלפיו שוקר' לעפר ומים הטופלי' מונבד בעו' בזמן לליתו ויעיל להאיר העיני' למי שאינו רואה בלילה וכן הוא עושה בהם השמן העולה ממנו בזמן הלילה . כלב חר' הכבד על כלב שטוה ויעיל לנשיכתו כמו שאומרו הקדמוני' אמנם רבותיו ז"ל יתספקו בסגולות זאת ועל כן ציזמנו פרק חי משנה ששית דשו דברי ר' מתאי' בן חרש ולא הרשו לתת אותו בזים הכפורי' למי שחבו כלב שטוה ובלאו יאסרו ג"כ בשאר ימות השנה כי הנה לא יתירו מעולם דברים עמאים כספק נשמות הלל' כשידמונו סגולותם ברפואה תהיה ודלית ולא מוספקי' ואני נלתי לעולם ממנו למי שמשכוהו בלחי' אלו ועשיתו צם תרופות אחרות והועילו ברוץ הסם . סום ברגלי הבוס מלד פנים אלל עלפיו יש דבר קשה נוסף נקרא ליחי'י בלשון יון אם יעשו ממנו עפר וישחה ממנו החולה עם החומץ ויעיל לחולי הנופל גם הוא טוב לנשיכת הבעלי חיים לנשא ראש הלעטאה לאגרארטיג'ה בלגו כשהיא חיה כתוש אם יושם על המקום הנרדך ויליא קוליס וברקני' וחליס מוגף האדם . וכן ויעיל

נח

לכל קושי הגולד בעור האדם כמו לקושי הבא על אלבעות הדי' ורגלי' נקראו פו"רי בלגו וכן ירפא הקאלי' הבחי' . שם . ועוד שאם תכתוש כל הלעטאה חיה ותושם על שכיבת העקרב תועיל * כעבר הבייתי חי אם יושם על שכיבת העקרב תרפא אותה .

ארנבת

קלת הארנבת תועיל לנשיכת הבעלי חיים הממיתים ולשלול ולרם הנדות ולרקיקות דם * וחוליו הנופל . שרץ המים נקרא סרטן עפרו עם שורש לענה אם ישמו אותם ביין ג' ימים רופוי' וישמו לנשך מכלב שומה יועיל לו הרבה . וגם התרופה הזאת היא טובה לחריצים והם נגעשים דקים ארוכי' נקרא רימי' אם פוסורי' שגולו צפי העבנות . והסרטן חי כתוש וממוסה עם חלב חמורתה יועיל לנשיכת הנחשים והעקרבים ועכנשים והרובע שלהם טוב למי שיש בו חולי התרחור וטוב ג"כ למי שאכל הארנבת של ים נקרא ליפירי מארזו הסרטן כתוש עם עשב נקרא חוימו היינו צבאס'יליקו יתרוו העקרבים :

זאב

זורת הזאב ידועה אמרו בשבד הבהמה או החיה שטרפה מן הזאב היא יותר טובה לחיד ממה שהוא צבר הבעלי חיים הבהרים צבתי המעמידים .

זאב

הזאב נשך הכוס הקטן והקום הבקול כשיגדיל יהיה חזק ובעל מרואה גדולה ולא יעף ולא יגע נהול . ואם יעשו חזור מעור הזאב ויקשרו בו כרס החולה יסיר הכאב הנקרא קוליק'ה וכן אמרו שהם הזאב הוא קודם לרעות האדם קודם שהוא יראה אותו או יסכך קול האדם ממנו ולא יראה אותו ואם יבטלוהו כל הזאב בשמן עד שיהיה כשמן כמו רטיה ויעיל לנכא הפרקים הנקרא גופו' אם ימשחו הפרקי' עמו' . ואם ישמו עור הזאב על האלעזומכא יועיל לנכא המאכלים בו ועפר בשרו היבש נתון במרק עוף או עגל או גדי שלשה ימים רופים ירפא הקדחת הרביעית וזה העפר ג"כ ילבין השינים אם ישפשו אותם : 13 .

זמי

שנושא עין הזאב מלוח עליו לא יבא ליד חולי העינים הבאים מחמת התלכבות הדם . ומשמר האדם מהכשפים . ועפר לחי הזאב במשקל חצי אונקיה' עם יין לבן טוב ויעיל למי שלא יוכל להשתין וכן הזאב יסיר הפחד והרעדה מהנערים הנשואים אותו .

זיועיר

ללמיתת השינים במתה וצנכל ודם הזאב עם שמן אגוי ויעיל לחרשים אם יזינו ממנו תוך האזנים . והכבד שלו טוב למי שיש לו נגעים בריאה וטוב למקשה לילד . ולשלול הבא מחולי הכבד ויעיל למורסות קשות שבו ועפר הריאה של עט חלב תועיל לתרחור ולקולר הנשימה * והמרה שלו עם מעט מוס'קו אם תושם באזני' או בלף למי שיש לו חולי הנופל פעם אחת בכל חדש ישמור אותו שלא יבא עוד עליו . והמעט שלו וכן נואתו היא טובה לכאב קוליקו .

אמ"ה

כיון שיש בזאב כמה סגולות כלם מועילות לרפואות מוחלתי' הרעים אפשר דלכן המשיל יעקב אבי' לנתימן שמת בעטיו של נחש שלא ננאל כן תחא כלל לנכא ביות מנאלים בו כמה תועילות עד שכל חיה או בהמה שטרפה את הזאב היא יותר טובה לחיד מאותם שנשחטות צבתי המנעמיים כמדובר ולכן לרפואת על מעלת צימין חמד עליו צימין זאב יערך וכו' .

תרנגול

האבן הנקראת אליקטי'יראו הוא לבן ויבטיח כמעט כמו אקריסט'אלו ומנלל צורקבן התרגול' הזקן יש אומרים של חרבע שמים יום אומרים של תשע שמים וכל עוד שיהיה יותר זקן הוא יותר טוב והוא גדול לפעמים כגרעין של פול וסגולתו לעורר תמרות המשגל ויחזיק הנושא אותו עד שיבגר על חריציו וגם הוא טוב להרבות דברי הללמה ולקמות אוהבי' רבים ואם ימותו כפה תחת הלשון ישיקט הללמה . וזאת הסגולה אחרונה היא מנוסה .

צפרדע

ארליית ודעתי נקרא לב בלשון הקודש ובלגו רוספו יש אבן בראשם והאבן היא שגי של שני מינים לפעמים הוא לבן לבן כהוי נותה לאדמימו' ולפעמים הוא שחור ואם יזילאו האבן הזאת מראש הלבפרדע הזאת צהיתה עדיין מפרכס' האמנע האבן

מדרש תלפיות אות ב ענה בעלי חיים

הזבירה והוא חלגלית בלעז ע"י צהרי אצורה" ז"ל ויולא ממין החמור ויש בה ריח טוב וסגולתו היא להרבות תאות המשגל. ואם ימשחו ממנו העפרה קודם התשמיש יועיל להריון. ואם יתנו אותו בעצור האשה הוא טוב להחזיר למקומו הרחם היורדת למטה. ואשה אשר תריח בו פגמיו רבות תפול בנקלה בחו"י חקיקת הרחם.

המור הוא ממין חיה ועל הרוב מייפס אותו והגסיון לעוב שאם יריח האד"ר בן מיד ללב ליד רשיפת דם מהאף גדולה מיד וסגולתו שהוא טוב ללב ומחזיק הרוח החיוני ותועיל לחולאים הקרים ובשאר סגולותיו הוא כמו האצורה הכתובה לעיל.

והברדתם בין הבהמה הטעורה לעמאה ובין השוף העמא הקדים העמא לטוור כלומר צבררו הבהמ"ה הטעורה ע"ן העמאה וזה יורה כי הבהמות העמאיות יותר רוח הטעורות והצבררו השוף העמא מן הטעור וזה יורה כי השופות הטעורות מרובין מן העמאים ולכן פ"ע לק הכתוב בעמאים ללמדך דרך קלרה * (ר' בחיי פי שעיני').

אמ"ה ולמה בלגמ"ה בן צברא הקב"ה במין הבהמ"ה רובם עמארי ובמין השוף רובם טעורים. אלה ללמדך שאין אדם יכול לקנות שלימות לעמנו אם יתהבב בגשמות ולא ישתדל לערוך ליכנס בבחינת הרוחני? שהוא בחינת השופות שיש לה כפי"ה כמלאכים לעוף באויר דמוה העולם ומכסים דם היה וכוון שהחיה קל ומגורה וכן השוף לעוף בשמי"ה וחס בחיותו המלאכי" וכיון שיש להם דמיון למלאכי" בזה מפני הכבוד מכס"ה דמם כמו שפירש בספר ענומי המלות. ולכן יריבה הקב"ה בשופות הטעורות לרמוז שרביבו הטעורה מנללת בניו שטריח לקנות מעלת הרוחניות כי המתנהב בבחימות ראונו לומר לשים דעתו ונגממחו אל אכילה ושמיה ואל תאוותי המשגל כבהמות כל זה מסך מנדיל להשגת השלימות וישראל רובו עמא כמין הבהמות שרובם עמארי" ולכן נמכה הכתוב בלתי הגווי' להבחי" כדכתיב אדם ובהמה תושיע ה' ודרשו ז"ל אדם על הגון ובהמה על בלתי הגון ובכוללות האומה ישראלית מליטו שמשמלי אותם לעוף כדכתיב וינתי בחגוי הסלע סכלות ישראל הם בחזקת כשרים ולכן ממשילם ליונה שמוטפת כלומר הם בבחינת רוחניות כמלאכים שהם בעל כפיס'.

ועוד מוסר השכל שבהמות שאכילת' דברים גסים רובם עמאים והעופות שאכילת' דברים קלים כעוד רובם טעורות ולרמוז כי הרווף אחר האכילות הגסות למלא בעטו מביאו רוב השביע' לדי עומא" קרי שבה מרוב השביעה כעוד ועומאות אחרות. ועם זה מבוחר אללי מאמר חז"ל כל הלין שבעה לילות בלא חלום נקרא רשע שנא' ושבע ילין כל יפקד רע אל תקרי ושבע אלה תפקד וכו'. דקשה מה הרבישו חז"ל בספוק לומר אל תקרי אלה הוא אשר דברנו ששביעה מביאו לאדם לדי קרי ואם כן איך קאמר ושבע ילין כל יפקד רע שאם לן שבע כל יפקד רע דחריב"ה איכא הוא שהלין שבע יפקד רע שראוה קרי לזה אמרו אל תקרי ושבע אלה ושבע בחופן שרביבו האכילות הגסות מביאו לאדם ליעטע עמנו אל קרי רוב בעומא" כבהמות שאכילת' גסות ובמינס רובם עמאות והן בעלמם מוטופים מה שאין כן במין העופות שהן נקיות ועמו שפרמתי בעופים ללעיל משם רביבו בחיי ז"ל שבהשופות לאמר בהן אלה טעורה הם הרוחניות כי מלת אלה מלה רוחנית משם אלה"ה שהי"ד והמינס כיוו' לרבוש ופיקר המלה אלה עיין שם בפ' שמיני על פסוק אלה תשקלו מן העוף.

עור רמז ריבה העמלות במין הבהמה רמז שימטע האדם האכילת שבר הבהמה שהיא אכילה גסה ומביאו לדי ריבוו הלימות המבדילי' להבין כעוד ועמו שכתב בספר עור ברכת ז"ל רמז על מיטעו אכילי' הבשר וזיה מידי חדש בחדש ומידי שבת בשבתו יבא כל בשר רמז שלא יאכל האדם מדי' בשר כי אם מידי שבת בשבתו ומידי חדש בחדשו והוא רמז כיוו' אל בנין העופות שאכילת בשרם הוא קל ריב' בעבורי' לרמוז שיתנהב האדם רוב אכילתו מהדברים הקלים שמתעכלי' מידי בעמיו ומינאו לחוף ואלו שם גופו ומה ידו זה קוהה בחינת רוחניות בבחינת השופות כמדובר.

האבן יהיה כלורת עין טעה ללבע ירוק כעשב ולפעמים יהיה זה לורת נפרדע ואם יבלע אחד מהאבנים שלמה כמו שהיא תריק המעינים ותטרי' מכל מותר רע ואם יהיו שני האבנים יחד ביד אחד במקום שיש שם ארס ויחיקו כס ביד חזקה סתומה ישרפו היד ויחליפו לבעס והוא סימן שיש שם ארס אלא ויאו האבנים ללכ התי יבקש בכל כמו יגע לאבנים וללבעס:

צפור דרוו בלעז קולונדירה שגומה קנו בקורות הבתים יש אבנים בקורקבן שלו של שני לבעים האחד שחור והאחר מטה לירקות וכל צפור מהם ימלאו לעולם השתי אבנים האלה יחד וסגולתם בפרט אז היא טובה ומעולה ומוקמה האבנים מהלפפור בחדש אלול והאבן שהיא מטה לירקות אם יקשרו אותה בעור עגל או איל תחת האללים של לך שמאל היא טובה להסיר הכלכות הבה מחמת חולי ולרפאות הכאבים השיני' והיא טובה לשמור נחלה פן יפול בחולי הטפל ויש מי שאמר שהיא טובה לישא חן וחסד בבעי הבריות והשחור' היא טובה נגד הלחות הרעות להקדחות וכעס הלב. ואם ירחלו אותה במים המים ההם ירחלו חולי העין ואם ישימו סביבות האבן הזאת על העשב הוא הנקרא קוליד' ירחל תחשך ראות העינים והלפפורים עממן אם יאכל ללי ויעילו לעינים ועפרם השמיו עם מים למשקל ארבע חוקיות יועיל לחולי אסכרה. והראב"ע ז"ל פי' בהר פי' אם יהיה הדרור ביד אדם לא יאכל עד שימות.

תנשמת יש אבן ארום בתוך השרץ הזה והשרץ הוא של שני מיני' האחד ימלא ברוב במים והאחד ימלא ברוב בנהרי' ובנקעות ומבשר השרץ היה או ביטו לפעמים מוטובו יאר ויחיר כחיי השרפי' שמנללים בהם כפיניס. ואם תשים האבן הזה תחת הלגון היא מעוררת ומביאה הקיץ ביום האבן ללבעס וביומא האחרון בלבד ולעולם אם ישימו אותה בחש גדול לא תהי'.

גחשים הגדולים הדומים לתנינים יש בהן אבן סגולת טוב נגד הסמים המנימיתים של בעלי חיים ותמרו שהטעה אותו ינלח ויגבר על אויביו.

עין החיה הנקרא ארזיה נכד האבן אם יושם אבן זאת תחת הלגון הוא טוב לנבואה ולהגדת עמיות. וזאת האבן מנללת בהן הקאת הנקראת בלעז אופופה אמרו כי הוא מנלה סודות האדם אם ישימוה על חזהו כשהוא ישי'.

תרנגור אם תשליך ראשו למלמל עד שיאכלו כל בשרו מעליו אחרי זמן רב ימלאו בגולגולו אבן והוא טוב לנשח אותה לבקש ולמלאו את כל חפסו אשר ישאל מבני אדם.

יש אבן יש אומרי' כי הוא אבן הנמלא בעמי התשמי' הנמללת בחודו והיא מטה ללבעס הרבה או כמו ארמיניות שפוע או ארמיניות דומה לטפוחה וגם יש בה לבע לבן. ויש מי שזומר סר' אבן הנמלא בשרץ פרס ויתרבה גדולו ועלמותו כשהלבעה היא במילוא' ויפתמי' בחכרו' והיא טוב כמו שאמרו להגי' העמיות רשאו ייחוחו תחת הלגון שבעה ראשונה של יום ראשון ללבעס ובשעה ראשונה ושנית תחת יום הששירי ללבעס. ואופן הדיועה ברוסן או שימטה האבן תחת הלגון ויחשבו בלבם על דבר מה מהמריב' והוא האבן הזאת ירחל חולי הריאה דהיינו ננעי הריאה שהוא חולי המרחי' והקדחי' דקה היא אטיקה והחששים מחד מתחת חולי.

דגים יש דגים גדולי' ומן הדגי' אלו ימלאו בראש' שלשה או ארבעי' אבנים גדולי' ולבעס מחד יעברו משקל שני לעריק לאבן האחת ונגררות במגרה בנקל והאבנים האלה הם עובות לשבר האבנים שהם בכליו ובמקוי' ויועילו למי שלא יוכל להשתין.

האצמרה יש אימרי' שהוא זרע דגן יש אומרים שהוא כמו נפט הכולה מחד יעברו מיהותם שברקעית היס ועולה וף על פני המים ונקרש וריחו טוב ונודף למרחוק וסגולתו שחמקת הלב והרוח החיוני וכחוח ובכיריס והאלקומא קרה וגם היא טובה נגד שינוי האויר ונגד כל מילה קרה ומחרכת שנות חזקה וטובה לרובי העפרות שלא ילדו מתחת קירות הרחם. וטובה לחולי הטפל ולחולאי' האחרים אמנם אם ישימו אותה ביין יבא היין שחכות גדול על מי שישתה ממנו.

מדרש תלפיות אות ב ענף בעדי חיים

אמ"ה לא אזה הקב"ה להביא קרבן חיה כדי שלא להטריח לאדם לאדם להלך הרים וצנעות לזרוד כי אם מהבמה שמגדלת באבוס כחמ"ל ויוון שכן נראה שכל רחמנא הזה בכלל בהמה שבהקריבי קרבן בהמה יחשב כללו מקריבין ג"כ חיה וזה מתברר ג"כ חיות שהיה כשם שמתבררם בהמות ע"י הקרבן כי כל דבר הנקרב במקדש היה כדי שיחול הברכה על אותו המין כיצד ע"י לחם הפנים מתברך כל מין טובאה ונקטרם כל מין טובם וכן כל דברים שבגולם כמובאר חלני באורך בחיבור אחר בכלל ופרט .

ענף בעדי מראה

שם (דף ב' ע"ד) ומתא האשה וכו' ומראהו כמראה מלאך האלהים מכאן שאין השכינה שורה אלא על בעל מראה .
אמ"ה אין השכינה שורה אלא על בעל מראה וכו' הוא דרך שאמרו בגמרא אין השכינה שורה אלא על גבור ובעל קומה וכן בפירוש הילקוט וכו' ומראהו דבעל מראה ר"ל יפה תואר ויפה מראה ויוון שבאים אשר אלה י"ם בו יותר הבנה לחטוא כדאיפתא בתום י"ם שובדת דר' יחושע בן חנניא חכמה מפוארת בכלי מכובר עינין שם ועב"ז אינו חוטא ראויה שמשרה עליו שכינה כי מי שאינו יפת מראה אינו מהסתימה שלא חטא כיוון שלא היה בו הבנה כדי שבעבור זה תשרה עליו שכינה . וכשיש לדיק שאינו יפה מראה ורואה שמשרה עליו שכינה הקב"ה מיפה אותו ומתן חנו שבניי הטולם וזאתו של חסדי . משוך עליו כדי להעיד עליו שא"ע"פ שיהיה יפה מראה מתחלה לא היה חוטא . ושכינה שורה עליו .

ענף בער צפון

תרגום יב"ע פ' בשלח ע"פ וישבו ויתנו לפני פי החירות . בעל צפון מרביעיתא לחצבריו בנווי בני נשא דכר ומקבא ועיינין פתיחן להון .

שם על פסוק ופרעה הקריב וכו' כראות פרעה לבעל צפון ע"י שלו שהליל בצמח זה והקריב לפנים הקרבנות ודרך אחרי בני ישראל .

ענף בער קרי

ורחץ במים את כל בשר לא תמצא בכל שאר העומאים כל בשרו כי אם בצבע קרי ואפילו בזב שהיה עומאה חמורה ממנו לא הזכיר בו כל בשרו העצם הוא כי כשיואל בכונה הרי הוא מוכן לקבל הרוח חיים מפני שרוב חלקיו הוא הרוח הטבעי שהוא כל הנפש גובר עליו הכח האווירי ואע"פ שהוא גם כן עומא לא הזכיר כל בשרו אלא בצבע קרי שיואל בלא כונה דומה לבשר המת וזה טעם העומאה בצבע קרי שהזכיר בו כל בשרו . ומה שאמר הכתוב ובי יהיה כך איש אשר לא יהיה טהור מקרי לילה והיה לפנות ערב ירחץ במים ולא הזכיר כל בשרו יהיה פירושו ורחץ במים כמו שאמר בגמרא אחר את כל בשרו דהיינו בפרשת מאורע בצבע קרי . (כ"י בחי ז"ל פ' מאורע ועיין שם טעם אחר) .

ענף בצראל

כנפי יונה על פסוק ועשו לי מקדש שיש בזה הפסוק כ"א אותיות שהוצרך בללא לעשות מלאכת המשכן לחשוב מחשבות בשם של אה"י זה סוד רז"ל יודע היה בללא ללרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ ששם שני שמות הויה והיה בהם נבראו שמים וארץ בהם דייקא שטולה הויה אהיה וכו' . מ"ע אופן ק"ן .

ענף בכשה

בראש השנה בשעת הולאת ספר תורה יאמר י"ג מזות שלשה פגעים ואחר כך יאמר רב"ע מלא משאלותי לעובדה והפק ראוני ותן שאלתי ומחול על עונותי ועונות בני ביתי מחילה בחסד מחילה ברחמים

ספר סודי רוא כיון שהאכיל אדם לכל הבריות אף ממנוטו הבטומם כהררי אלף אלא מה כל שמומנו לעמוד לזה לא הכניסם הקב"ה לב"ע .

אמ"ה כיון שלעמוד לזה כלו חיים דבעל המות לנחל אין ראויה שיאכלו בסעודתו ממנו שאכל מפרי הממית .

שפתי כהן פ' שמיני בעינין בת היענה שמוטת בזים ומניחה במקום גבוה ועומדת במקום רחוק כנגדן ומבטת ורואה בהם ואינה מסיחה דעתה מהם ובזאתה הבעה היא עושה פירות שיואלים האפרוחים ואם יודמנו שבתא שום חיה ומפסיקה ראויה בינה ובין הבליים הורגת אותה חיה לפי שעל ידי אותו הפסק נעשים הבליים מתורות ואינו נוהג אפרוח מהם .

ולכן נהגו לתלות בזים אלו בזית הכנסת להראות לכל שיעקר השפילה היא שמתקבא וישנה פירות היא הטובה שלא היא שום דבר מפסי' בינו לבין אבינו שבשמים שהוא עומד כנגדו ומדבר עמו לנוכח ברוך אתה ה' עב"ל .

אמ"ה יש טעם אחר לתלות בזי' בת היענה בזית הכנסת והוא לרמוז לכל בני כוונה ושמוד עיני ה' על ישראל בלי הפסק רגע ועל ידי השגחתו בנו אלו חיים כבילי היענה שעל ידי התמדת הראיה בהם בלי הפסק הם חיים ונעשים אפרוחים ואם יפסק מהם הראיה רגע הם כליס ומאבדים . ובתמו אדם בדעתו כל זאת מביאנו אל הדבקות בהקב"ה בעלות על לבו חיבתו ועמו שהמדי השגחתו בעליו בלי הפסק כדי להגין ושמור אותו מכל נזק . וכן כוונת פסוק הנה עין ה' אל יראו למיחלים לחסדו יראה עין ה' תמיד על יראו הם ישראל בלי הפסק רגע מלהשגיח בהם ועושה כך בזכות המיחלים לחסדו ולמ"ד למיחלים הויה למ"ד בעבורית כלומר בעבור המיחלים את חסדו שתמיד עיניהם תולס בהקב"ה גם הוא יתברך מזה כנגד מזה השגחתו תמיד בישראל . גם כיון שמעולם לא זזה שכינה מארץ ישראל כתיב זה ארץ אשר עיני ה' אליהם בה מראשית השנה ועד אחרית השנה שתמיד השגחתו בה בלי הפסק כבת היענה זו ממזובר .

ובזה נאמר טעם שנית על מה שחולין בלי בת היענה ב"ה דכיון שב"ה הוא מקדש מעט בראות הברכה שם הבליים אלו עולה על זכרוננו שעניי הקב"ה תמיד בארץ ישראל מקום מקדשנו וזכה בזה להתפלל על הגלות ועל החורבן . ולנמך מזה שאין לנגל על שום מנהג של ישראל כי לבלם שי להם שורש על מה שיסמוכו ובענפי' לדעתי כתיב מעינין בת היענה :

הרבין שבת דף מ"ה ע"ד אלהסכרדומו מוקוין כשבישב העולם הלך במקום שהיו שם חיות ועופות שמניתיים בראיתם ונתיירא שלא יאבד הוא וחיליו ולבם עלמנו בלבנוס מטסה במראות . איסיפ"ו בלענו ורואו העופות והחיות ההם את עלמם במראה ובראותם אורת עלמן בתוך המרעה המיטו עלמן וכך היה ממש עין הרע דבלעי עינין בליוני פ' בלק . וזכה פירש קרבן שבת פסוקי פ' בלק וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לבצטווי ואתי עליו רוח אלהים . וישא משלו ויאמר נאם הבה שמוס העיני ע"ש :

אמ"ה ברה הקב"ה עופות וחיות אלו בעצב מוטבט בהם להמית בראייה להודיע כחם של דייקים המניתיים בראיה כדאמרין בכמה דוכתייה מהתלמידי נתן עיניו בו ועשהו גל של עלמות ואין דור שאין בו לנינים המכחישים ובחן הלדיק בצאומרי שאין ראויה פעל כל זאת אלא שהגיעו למות בראותה שעה ובלק מת .

אמנם בהיות חיות ועופות בעולם מניתיים בראיה אינו מהתימה שיש בדייקים שהם עיקר הבריאה לפעול כך . ודע שראיית הלדיקים בכל מקום היא השראת הברכה אלה דאמרין נתן עיניו בו ועשהו גל של עלמות אינו דרך ראייה ממש אלא בכוננת לבס ונתן עיניו ר"ל נתן כוונתו וראיה מרב ששת שיהי סגיא נהור ואמרין גמס' ברכות עליו . נתן עיניו בו ועשהו גל של עלמות וכו' הרי בהדיא שנתן עיניו אינו ראייה ממש אף הרשעים המכחישים בכח הלדיקים שאין כוונת' פועלת דאין אפשר שבמחשבה יש ממשות לפעול יסתם פיהם בראותה שהראיה עפ"י שאין בה ממש פועלת .

חור שם בהמה ויאמר על חיה ובמהה שחאמר על חיה הבהמה וכו' איל לבי ויחמוי . עיין בספר מנחה בלולה פ' דף ק"ו ע"א .

מדרש תלפיות אות ב ענף בריאה

בנין בית הכנסת וזית המדרש וזו של תפלין וספר תורה וזליות וזוכה וכוונת בזה והמערכי לזייר כלים ובנינים של ע"ז ובניני הרש"י וכוונת וכן המוח המנונה על הרע יס לו ד' רוחות רוח דרומי ונזרחי חצים טיפות הזכרים דיינו המדרוני טיפות של ז' חדשים ונזרחי טיפות ע"י החדשים והמערכי טיפות מתקבצות על ז' החדשים והלפניות בל"ז טיפות תקבצות מע"י החדשים חסד להצדקה נהר"י ע"ן יעקב

ירקום תהלים דף ט' ע"א אמר רבי הניח כשבר"ה הקב"ה את האדם מנלך במלאכי השרת וגלה להם של צדיקים ויעזרו ממנו ולא גילה להם שיעמדו ממנו ויהיה שלם וימנעוהו ב"ח"ל לבראותו וזהו דכתיב כי יודע ה' דרך לדיקים ודרך רשעים תאבד .

רבינו בחיי ז"ל פירש על ה"א שנהשתי דבגמ' מעשה בראשית הניח הקב"ה חומות . י"א ש"שיו ו"כלו ה"שמים ר"ת של זה היה חומה של הקב"ה

אמ"ה הקשה על זה אם בעל לקע יוסף בדמות' לריבים להיות האותיות למפרע עכ"ל לא הבנתי כוונתו דל"ן הכי נמי דבחומה האותיות למפרע . אמנם כשהותם בל"א האותיות כסדרן ובל"ן חתם בשמו כל מעשה בראשית ולכן האותיות החומה שהם האותיות היום חצים על הסדר :

מסכת מדרים (דף ל"ט ע"ב) שבעה דברי' נברא קודם בריאת העולם וכו' ובמקום אחר מנה עשרה דברים וכו' ואיחא בספר מעשרות חלקים דף כ"ו דף כ"ז כל מה שנברא אחר בריאה אינו יכול לשלוט על הדברים שקדם בריאה מה שנברא קודם בריאה אינו מועיל רק לבני האדם שנבראו קודם בריאה וכל מה שנברא קודם בריאה קיים לעד ומה שאחר בריאה יושמד ויכלה עי"ן בלקט שמואל דף כ"ו ע"ב מה שפירש בזה .

ספר משה אהרן על מאמר חז"ל בעשרה המצוות נברא העולם והלא ט"ה הם בראשית נמי מאמר הוא וכו' וקשה למה לא אמר ויחמר כמו שצ"ל אלא לפי שכל דיבור היוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך ואם היה כתיב ויחמר הוא אמיתה שהיה בלמחשבת אמירה ונברא ממנו מלאך ובי"א ראשון לא נברא מלאך כדי שלא יאמר שביעי אוחז וכו' כאחז"ל במדרש לא נבראו מלאכים ביום הראשון כדי שלא יאמרו מלאכה ומתא וכו' .

אמ"ה העולם הקב"ה מתחיל ראשון וכתב בראשית וכו' להראות על כחו הגדול כי ביום ראשון ברא הכל במחשבתו בלבד ואחר שברא כל הבריאה ודרך כלל הפירוש בשבת הימים המתחיל כל דבר והבר לעלמו אבל אם בנקום בראשית היה כותב מאמר היה פתחון פה לומר במאמר דוקא ויול לברוא אדם לא במחשבתו לכן כתב בראשית ולא הזכיר מאמר לרמוז שגם בלי מאמר ברא הכל במחשבתו כמדובר וזהו כוונת אומרים בראשית נמי מאמר הוא וכו' לומר במחשבתו ג"כ מאמר הוא מה שר"ה לפיכך במחשבתו פועל כמו בדבור הכל שום לפניו ויראה דוכו דכתיב בדבר ה' שמים נעשו וכו' דיי"ן דרמו כבורה בראשית בראשית ולא הזכיר מאמר לרמוז שפועל ג"כ בלי מאמר דיי"נו במחשבתו כמדובר לכן קאמר בדבר ה' שמים נעשו לרמוז שמתחבתו הי"ו בדבור ומה שפועל בדבור פועל במחשבתו וכיון דהו"ק :

רבינו בחיי ז"ל בראשית ויחמר חלקים למי אמר אלה מלת אמרי' היה החפץ וזהו מאמר נפשו ומה מר"ה ותחשו' . או יהיה עי"ן ויחמר גור כענין שנאמר ותגור אומר ויקס לך .

אמ"ה ויחילם ויחמר דוילמר הוא לשון את ה' האמרת היום לשון התרוממות כלומר יתרום הקב"ה על כל דבר והבר שברא שהרי הוא ברא כל נמצא ולכן אמר בכל דבר והבר שברא ויחמר .

שם יהי אור ויהי אור היכל ויהי כ"ן על דרך הפשט שני אורים היו הראשון האור שמתחבתו צו בעו"ה הוא אור חמה ולבנה השני האור הגנוז לליקים לעתיד לבא וידוע כי האור שמתחבתו בעו"ה הוא נכלל בגן האור הגנוז לליקים וזהו שר"ה ז"ל מובילת אורה של מעלה בגלגל חמה . שני אורים אלו הגנוז והגולה רמזוהו כפועל מה דר טובין וכו' כי דר טובו הלשון הוא האור הגולה פועלת לחוסים כך היה האור הגולה לומר מאתו מציאת אור גולה לחוסים כך בל"ך בעו"ה וזהו נגד בני אדם . והלא תתמה ותאמר והלא לא נבראו המלאכות עד יום רביעי כי האמ"ר ביום ד' הוא גור שיליחו למעשה

בנין בית הכנסת וזית המדרש וזו של תפלין וספר תורה וזליות וזוכה וכוונת בזה והמערכי לזייר כלים ובנינים של ע"ז ובניני הרש"י וכוונת וכן המוח המנונה על הרע יס לו ד' רוחות רוח דרומי ונזרחי חצים טיפות הזכרים דיינו המדרוני טיפות של ז' חדשים ונזרחי טיפות ע"י החדשים והמערכי טיפות מתקבצות על ז' החדשים והלפניות בל"ז טיפות תקבצות מע"י החדשים חסד להצדקה נהר"י ע"ן יעקב

ירקום תהלים דף ט' ע"א אמר רבי הניח כשבר"ה הקב"ה את האדם מנלך במלאכי השרת וגלה להם להם של צדיקים ויעזרו ממנו ולא גילה להם שיעמדו ממנו ויהיה שלם וימנעוהו ב"ח"ל לבראותו וזהו דכתיב כי יודע ה' דרך לדיקים ודרך רשעים תאבד .

רבינו בחיי ז"ל פירש על ה"א שנהשתי דבגמ' מעשה בראשית הניח הקב"ה חומות . י"א ש"שיו ו"כלו ה"שמים ר"ת של זה היה חומה של הקב"ה

אמ"ה הקשה על זה אם בעל לקע יוסף בדמות' לריבים להיות האותיות למפרע עכ"ל לא הבנתי כוונתו דל"ן הכי נמי דבחומה האותיות למפרע . אמנם כשהותם בל"א האותיות כסדרן ובל"ן חתם בשמו כל מעשה בראשית ולכן האותיות החומה שהם האותיות היום חצים על הסדר :

אך אם יש להקשות הוא על מה שאמרו חז"ל הראובני השמעוני הטיל שם י"ה כדי להעידו יחוסם ללאו שלטו המלאכי' בנשבותי' וכו' והקשו המפרשים דלמה הטיל בהם שם י"ה שלא כסדרו וקדם ה"ה לז"ד ויתרן דהחומה האותיות למפרע ושם י"ה הוא חומתו ע"כ .

וקשה דכיון שחתם בהם שם כדי ראוי שיהיו האותיות כסדרן דבחומה הם למפרע כ"י שחתום ובל"א האותיות כסדרן ובר"ה לי המלאך דטעם שם י"ה שלא כסדרו והוא כמו שחקוק בחומה לרמוז על גדול יחוסם של ישראל שכל כך מיוחסים הם עד שיכולים הם ליחס או לפסול לכהנים ואין מקום לומר להם קטע עמך ואח"כ קטע ביהדים או טול קורה מבין עיניך שהרי מסר להם הקב"ה החומה עליונה שיהיה אומר חתמו אותם על מי שתרצו וכו' מורה היה גדול יחוסם כיון שזה יובין ליחס לראשית' ולרמוז להו קאמר הראובני ה"ה ראשונה וז"ד בסוף על דרך שהם בחומה לרמוז שמסר להם חומתו כמדובר ובפירוש על המורה פירשנו אופנים אחרים בקדימות ה"ה לז"ד .

אבר בעיני י"א ש"שיו ו"כלו ה"שמים ויחילו ה"שמים והארץ דבגמ' מעשה בראשית הניח חומתו של הויה נראה שבה לרמוז שאח"כ שכלה כל מעשה בראשית עכ"ל עי"ן מהו היות ובורא עולמות ומהשם בכל יום מעשה בראשית ולכן בתחמת המלאכה חתם בשם הויה דשם מורה על שהוא מהוה היותו כלומר אחר גמר מלאכה זו עי"ן מהוה היות .

ספר מאמר כת (דף ח' ע"א) מאלו ראיוני צבריות שמים וארץ כי בהיות שכתב בכל פרטי המעשים הנבראים כי טוב אחר גמר כל המלאכה ואמר וירא חלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד שהורה יתברך כי בנה שראה כוללות כל המעשים הנבראים מסודרים בסדר ישר והשתלשלת מליחותם מלבד הטוביו הפרטי הנמצא בכל אחד מהם ראה בהם (מלאכות) מתעבות בכללותם וזהו מציאות כל אחד מהם מפני עצמו והוא אלא דקדוק טוב וישר .

אמ"ה בהיות דקאמר הקב"ה נעשה אדם כדי ללמוד מוסר לאדם שיטול עשה הגדול מהקטן כדחז"ל גם אחר כל הבריאה אמר וירא חלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד להורות כי מתרבה טוביות הכוללת מלבד טוביות הפרטי כדברי הרב ז"ל והוא שילמדו מכאן שאינו דומה יחיד העושה את המלות כרבים העושים אותה שאף שבעשות אותה היחוד גורם בקיום העולם והתרבות שפועו אבל אם יעשו אותה בשיעור יחידים יהיה קיום שלם ורבוני ההשפעה כפסלי כפלים . וכן א"ל כל אחד בפני עצמו יהלל הקב"ה הנמצא שכלם מהללים לו אמנם ברוב עם הדרת מלך . ויול"ה גם לימוד ללקחת עשה שיהיה בעלת הרבי' כי מה זה מתרבה טוביות העלה ולכן אחר אומרו טוב בכל פרטי הבריאה חזר לומר על הכולל טוב

מדרש תלפיות אות ב ענף בריאת עולם

ערב אך מיום ד' ואילך שנבראו המאורות הזכיר ערב ובקר כלפי האור.

אמ"ה י"ל קרוב לזה דאמרו שנברא האור ערב ובקר ר"ל היו כ"ד שעות שהם שיעור ערב ובקר ואחר עבור כ"ד שעות שהוא שיעור לילה ויום ברא ענין אחר וכו'.

ענף בריאת האדם

פליאה כתר עליון הוא עגול מעלת העלות והכ"ת האלילי החכמה והחכמה האלילה הביני"ה והבינה האלילה ההיקף גשמי נורד לכל אלו. אלא דע עלת העלות גזר גזרה שיעשה אדם למעלה ואלויה הכחות של מעלה לא יעשה אדם למטה של כח וכן למעלה נותן כח לאשר כנגדו למטה ולכן התחיל והאליל הכי"ת והכ"ת"מה והביני"ה אשר שלשם נקראים ראש אחר ואח"כ האלילי ההס"י" זה דרוע ימין ואח"כ האלילי הפחד זה דרוע שמאל ואח"כ האלילי התפארת הוא הגדרה. ואח"כ האלילי נ"ח הוא ירך ימין. ואח"כ האלילי הכבוד הוא ירך שמאל ואח"כ האלילי היסוד הוא המעורר ושערות סביב לו הם כחות חילוניות המסביבים אותו לקבל מהורו והדרו. ואח"כ האלילי העטרה הוא הפריעה שבמילה ושערות בית השחי בימין ושמאל הם כחות ישמעאל ועשו הגלחיים מאברהם ומיחזק הוא חס"ד ופח"ד וזני אטמיה הם תחת הירכיים לעולם לחים ואין שערות רמז נל"ח והוד המשיעים למעט מהשפעה שלמעלה מהם ואין שם שערות כי אין שם אחיזה. ובית השחי יש לחות מעט מן המעט ושערות רבות לומר שאין נותנין לכחות החילוניות רק מעט כדי פרנסתם והנה האדם לר"ך שיהיה לו למעלה אבר רוחני כנגד כל אבר ואבר שלו כי בלאו הכי איהו לא ינלא וזכו נעשה אדם בללמנו כדמותיו.

ואי"ת אם הברב כאשר אמרתי ואלהוהו בעין אחד בזרוע אחד בירך אחד למה האלילי כל הכחות אלא דע שאם יאילי זרוע של ימין האדם לא יתקיים ברביעי הרחמים או בזרוע שמאל לבד הוא דין וידקדק בדיון ולא יתקיים אפילו רגל אחד על כן הולך בשניהם מאחר שכן הוא העולם השפל אינו ראויה להשתמש בהם והאלילי אחרים הם ת"ת ויסוד' ונלח והוד וגם אלו ראה הקב"ה שאין העול' כראוי להשתמש באלו האלילי גם הנקבה היא העטרה.

אמ"ה כיון ששערות בית השחי הם כחות ישמעאל ועשו ושערות אשר סביב ברית המעורר הם כחות חילוניות לקבל מהורו והדרו ויראה המסחיתים כמה קטרוגים עליו לקטרב כיון שנכנס בתחומם להפסיק שפעם משם כי סביב רשעים יתהלכו ולכן לר"ך לתת חלק לקטרה אחרת.

ענף בררדם

בספר קרבן מנחה ס"ו ז' פירש הרמב"ם ז"ל סוף פרקא קמא דקמא בררדם שלום מין חיה מין ציורים שבארץ ישראל ע"כ וספרו הרבם מחובתי' עלום שדומה קאת לחמור ויש לו זנב גדול וקולו נעים והולך וזבא בפני אדם ומכשכש בזנבו ומלפ"ך בפיו עד שרצה כמין זמר נעים ומרומנו קלה כלבי ואשר נפתה והולך אחר קולו גונב את דעתו והוא מרקד בפניו ומשתגע כמו הקוף עד שטלויכו לחורו כשור ארז עבה ויפן תקנה אלא להראות לו חרב שלופה ולגבור בו בעלים ובאכנים ובזרה מן האש ואם אירע שהלך אחריו פתאום הפתי שלף ידע ילכיהו לאחד הפתאים וסם יאכלנו ועלמותיו יגרם ממש דמיון הי"ר הרע שאלתי אדם יש דרך לתפוס אותו ואמרו שהוא פחדן הרבה והולכים הימין אחריו מרחוק כשוראים אלנו לחור שלו מהם עולים לראש המערה ומהם דרך החור ולועקים אלנו כנגד אלו בדבר"י כנראה שהם כעין לחם ואדיון אותו בשלשלות של ברזל ומתג ערוץ ורסן ערוץ לבלוס ומושכים אותו כחמור כך שמעתי מפי רבים מגידי אמת זה שלף כנגד זה וגרעה שאין זה הבררדם הנכור בפסחים גבי מקום שחוליהו וברגלם מגויין שם אין לר"ך בדיקה דאין זה אותו אלא מין ארץ עכ"ל.

רבינו

למטה לארץ וזה שאמר להאר על הארץ שהרי ביום ראשון לא מגיעין האורה למטה כי אם ברקיע.

אמ"ה נראה שאמר ויהי אור מלוקף בדח"ל שהאור שנברא ביום ראשון גיזוח וזה האור ילולי אותו אור ומלא שהיו שתי גזרות על האור חדא על בריאתה וחדא על חילוקי הנלוזות ממנה ושיעור הכחוש ויאמר אלהים יהי אור על האור הראשון ואח"כ יהי אור עפלה לאותו אור שהוא האור העולם משתמש בהם וכמו שבאר אלילי על פסוק וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל בין האור ובין החשך דקשה מאי בין אלו וירא אלהים את האור שברא ביום ראשון כי טוב ואין ראוי לעולם שישתמשו בלוחו אור וגיוחו ומה עשה ויבדל אלהים בין האור ועלמו חילקה העיקר גימי והנלוזות היות לשינוש העולם וכן הבדיל בין החשך הבדיל בחשך עלמו החשך שהיה על פני תבוס הכחה בניהם לרשעים והקלה הכחה בעולם הזה ולרמוז לזה לא אמר ויבדל אלהים בין אור לחשך אלא בין האור ובין החשך לרמוז שמלבד שהבדיל בין האור והחשך גם הבדיל באור עלמו ובחשך עלמו.

ענף בריאת עולם

ספר אוצרות חיים כתיבת יד (דף קל"ד ע"ב) וז"ל בענין מה ששאלים החוקרים למה

נברא העולם בזמן הזה ולא קודם וזמן מה להבראות יותר מוקדם גם לא נתאחר יותר באחרונה להבראות והנה שאלה זו אין ראויה להתעסק בהשוכחה כי ממש הוא ענין שאלת מה לפנים מה לאחור הנזכר במסכת תנינה וכו' ושיב בתי"ר בקיבור נמרץ והמשכיל ביון הוא כמה שהדעת"ן הא"ם הוא פסוק ואח"כ נשתלשו כך רבע עולמות אבי"ע ומן הסדר שהולך ומתפשט אותו השתלשלות כך מזה התחיל עולם וברואו לא עד שבה הדבר אל המליוזות שהוא עמה ומצתה אין לשאל למה לא נברא העולם יותר תחלה כי בסדר ההשתלשלות כך נעשה ולא היה אפשר להקדים או לאחר ודי בזה שאל נחמה ח"ו ליכנס בעומק מה לפנים מה לאחר והסם יתברך יתחול בעדיו אמן עכ"ל.

אמ"ה כפי מה שכתבתי כמה מקומות מהו הספר מענין הספירות שכל א' וא' משמשת ז' אלפיים שנה לא נשאר מקום לשאלה זאת ועיין ברבינו בחיי ז"ל בענין השמיניות ובפירוש על התורה לכמוהר"ר ר' יחזק ארביבאל ז"ל פ' בבר סיני וברש"ת ובספר מפעלות אלהים להרב הנזכר. ועוד אם תשים לבך לשאלת החוקרים למה נברא העולם בזמן הזה ולא קודם תבין שאין מקום לשאלה זאת כלל משום שאם היה בורא אותו קודם עדיין תשאל ולמה לא נברא קודם לכן מוכרחים אלו לומר שנברא כשעלה ברזונו הפשוט לבראותו ואין לומר ולמה עלה לבראותו בזה הזמן ולא קודם כי ראונו הפסוק חייב כך בעבור מה שהוא יודע ואין ידעתו כידעתו.

רבינו בחיי גם עליו עדן שנבראו כנגדו מן הבריות וכל מה שנעשה עד יום שלישי נקרא עולם לפי

שהוא נעלם ומה שנעשה אחריו ביום רביעי נקרא שנה והטעם לפי ששם שהשלה מתלק האחר כך הארבעה עשרה שאין הארבעה אלא כפל השני' על כן שני המאורות שהם מנת השניות נבראו ביום רביעי שהוא כפל השנים. ונקראת השנה שנה לפי שהוא נגמרת בשני מאות הללו וכו'.

וכר מה שנעשה אחריו ביום חמישי ובוים ששי הוא הנקרא נפש וזה שהזכיר בספר יצירה עולם שנה נפש.

אמ"ה עיין בענפים לדעיל בהקדמה שכתבתי שישאל ע"י קיום המועדים בשנה מזיירים השנה והעולם בלורת אדם באברים וגידיים וכפש רוחו ושמהו ומשם נלמד כלאן ימו באומרו עולם שנה נפש שהעולם שנברא בשנה ישראל הם מזיירים העולם והשנים היות להם לורת אדם בשנה כמזכיר.

יד"ו ערב ויהי בקר יום שלישי בשלשה ימים אלו הזכיר ערב ובקר לא היו שם מאורות אלא מנחיים הערב והבקר כי שקיעת האור הוא הערב וזריחתו הוא הבקר אמנם הזכיר בשלשלת ערב ובקר לא כלפי האור אלא כלפי הגלגל שהוא חוזר ומתגלגל בו כי כל חלק מחלקו הרקיע שהוא עולה הוא לו בקר וכששוקע

ענף ברזל

קש קשה לאות יו"ד קשה לאות ה' ועל האי קש חממך ובית עשו לקש ואיזה לקש צהיפוך חמוון שקל ואיזה שקל לזרקים דנערין צרית שקל הקדש וכו' :

רבינו בחיי ז"ל ישראל מתקדש בצרית הפה המכוון במלאע עשר אלכצעות רגלים והגם הפה שבצעי בנקבי הראש סהם ז' שני אונים שני עינים שני נקבי החוטם והפה היא שבצעי והקב"ה בחר שבצעי כנודע וכן בחר צפה להללו ולשבחו כי הוא הכלי לשבח בו ואין ראוי לנו לחלל שפתינו ולא לשקר באי משגי הגבריות כענין שאמר הכתוב ולא שקרנו בצריתך .

אמ"ה צרית הפה וצרית המעורר הם שוין שהנה בצרית הפה מות וחיים כדחז"ל מות וחיים ביד לשון יש גחלת נופח בו מות רוקק בה חיים וכו' גם צרית המעורר מרירע לנעלה מות שמונית העתידין להיות נולד מטיפה זו כמו שדרשו חז"ל על פסוק שוחטי הילדים וכו' עולר מענינו מללהשחית זרעו הרי היא ומנאל שיהיה שוין ומה גם שהפה אכולת ומתאוה הזרע מהממאכל ויולא פעולתו לפועל על ידי צרית המעורר שמוליד צנים מסבת המאכל צפה שגרים צהויית הזרע .

בר זמן שלא יעשו ישראל תשובה על פנס צרית קודם לא יגאלו : עמק המלך דף ע"א :

ענף ברכות ומלכות ומאה ברכות

חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר מה ה' אלהיך שאל מעמך וכו' וכן המשורר רמזו בפסוק גאם הגבר הוקם ע"ל בנימיעריו מאה כי כל צרכה יש לה מעיין ומקור ממה שהיא שפעת וגאללת כי כל אחד מעשרה ספירות כולנה בעשרה וזה המאה שערים ממלא יחאק וזה המשניות והשערים סבובי שערי דקק שממם צרכה ויולאה ופע לעולם . לשיכך תמלא בהאל מועד מאת אדריס למאח הככר ככר לאין ואין לך ארון שאין לו בית קיבול לעמודים וסוד העמודים ידוע בחור הווים וסמיין ויו העמודים והסוד קו האלמעי ואלהי יעקב ואם ח"ו שיחמר אחד מהם הרי פוגם כל האורות ומקלקל כל האינורות וכו' ו"פ"ש ר"וח "שמה ישראל כהן לוי והסוד הגה לבני לוי נחתי את כל מעשר בני ישראל וכתוב ואל הלויים מדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל מעשר וגו' והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר ממלא שישראל יתיבין לנוי מכל מאה עשרה והלויים נותנים לכניס אחד מעשרה ואם אין מאה לישראל אין עשרם ללוים ואין אחד לכהן ומתפרדה הכנילה ואין כלי עוד להריק צרכה וכן זה אם אין הכסף מצרכת בכל יום מאה ברכות לא יגיע עשרה לרוח וכשאין הרוח מקבל עשרה אין אחד לשמנה ובכן חמנו חייבים לקאר הגפס ברוח והרוח נשמנה והגשמה צמם יתברך . ליוני פ' עקב .

ברך קע"ד ע"ה בענין שמאלנו צחמני התלמוד כשהיו מברכים היה בלשון דהוה משמע קללה והענין הוא כי היו רואים מזל הבא לפניהם שיברכם מזל רע והיו אומרים מה שמורה המערכה כדי שיהפך הליו בתפלתו לעובד וזהו אשפי זורה ייכהו ו"ל הודיעים לזרת הכובדים והמגלות ולזרות שרעוטי הפנים ויודיעים המערכת לחות הצרית .

בראשית צרית ב"קול ר"ם ח"בך ש"ם י"ו ת"מיד . ס' יורה חטא ס

בר במלואה מאה הגה כי כן יבורך גבר יבך כתיב חסר ו"ו המברך מאה ברכות בכל יום יבורך במאה ה' יבך ב"ה יבך אותו במאה ויזרע יחאק בשנה ההיא וימלא מאה שערים ויברכהו ה' . ה"ר"ר חיים אלפואל .

ספר הפליאה כי סתומה הוא העברה והוא הברכה של אברהם שכל מי ליחאק ויחאק ליחאק ויחאק ליחאק הברכה היא גם ביד משה ודע והבן שכל יום שטעול מלכות הברכה אינו מוטל שפע הגשפ"ע לו אלא לפי הדין וכפי הראוי לו ובשיעור ובמד' ובמידה נותנין לו .

שערי שמים טעם שנהק ברזל מן המקדש הואיל הוא כמו של עשו וא"ת למה דוקא ברזל והלא זכב הוא צבל כסף זו מדי כדאיתא במדרש אלא משום דעשו מחשב ישראל מומר ובחולין איתא מכם ולא כולכם להוליא המומר משום צמם חלקתי ולא בענו"ם משום דכתיב איש איש ישראל ממ"ל איש איש דברות העכו"ם דמודרים גדרים ונדות ישראל וא"כ בדין הפסל הברזל חבל ומשאר מלכותי אינן נפסלים :

ענף בריה חדשה

מורה"ם אלשיך דומם לומה חי מדבר כלם שנלעטרו למשכן נעשו צריה חדשה דומם זה כלי שרת ולומת זה איזוב חי זה קרבן ומדבר זה אדם ומדבר ועשה תשובה ומתודה נעשה בריה חדשה ממדת קדושה השולטת בו וזהו שאמר ציונה ויהיה הפכת והלא לא נהפכה ואין הקב"ה עושה הגביא לכזבן אלא נהפכת ר"ל נעשית בריה חדשה על ידי תשובה כזכ"ר .

ש בריה בים והוא אובח את האדם ומתיירא ממנו ובריה זו כשרואה מי שבה ליקח צניו בולעם וצרה ואח"כ מקיאם חיים .

ענף בריה התיכון

שם על פסוק והצריח התיכון צריח התיכון היה מהאילן שנטע אברהם בצלח שבע וכשעברו ישראל צים עקרו אותו מלאכי השרת והשליכוהו בים והיה לף על פני המים והיו המלאכים מכריזים ואומרים זהו האילן שנטע אברהם בצלח שבע ולוי תמן בשום מימרא דה' ולקחו אותו בני ישראל ועברו מניה גרר מליעאח אורכיה שבנין אמין ופרטיין מתעבדן צים דכד הוו מוקמין ית משכנא הוה מתגלגל היא כעכנא חוזר חוזר מלגיו ללוחי משכנא וכד הוה מתפרק הוה פשיע הי כחוטרה . ת"י"ב"ע .

אמ"ה כיון שהצריח התיכון רומן לעמודא דלאמיעיתא לכן נעשה מהאילן שנטע אברהם אצינו ע"ה שפירסם אלהותו עולם וזהו דכיון המלרגם לרמום באומרו הויו מכריזין המלאכים דין הוא אילנא דלניב אברהם בצלח שבע ולוי תמן בשום מימרא דוי' וכו' דמי לא ידע שהתפלל שם אלא הוא אשר דברט שבלו לרמום שיחשדל לקחתו כי הוא דוקא מוכן לצריח התיכון הבא ברמום אל הוי ותפארת ישראל שנתפרסם על ידי אברהם בשאל שטי' בצלח שבע שעל ידי האילן היה מניירם כדחז"ל כל שהטן קולעתו היה מאכלו ומשקוה והיה מודיע לו לבורא עולם .

ענף ברית

כי לא יפוש ה' עמו מאי טעמא בגין דכלא חתקשר דא צדא וכמה יתקשרו ישראל בהקב"ה כשהוה רשימא קדישא דאתרשים בצבריהוון ובניי כך לא יפוש ה' את עמו ולמה בעבור שמו הגדול דאתרשים צהו תמלא אוריתא חקרי ברית וקב"ה חקרי ברית והאי רשימא קדישא חקרי ברית וע"ד כולא חתקשר דא צדא ולא חתפרש דא צדא אמר ליה רבי ייסא אורייתא וישראל שפיר חבל קב"ה מ"ל דחקרי ברית ח"ל דכתיב ויזכור להם בריתו והא חתידיע והא חממך וזהו פ' אחרי מות שם דף ע"ג ע"ב :

תקונא ס' בראשית דא צרית דחממך ציה עץ החיים והא אוקמוהו ובתפוכא חביר דגרים תבירו לאדם הראשון ודא עץ הדעת טוב ורע וכו' .

שם (דף ק"ב ע"ב) אדם הראשון מושך בעלתו היה ומה דנעיר אייהו בהקס חלי בשותפו עמי (אומר הקב"ה) בדיוקנא דילי ענה אמר ויברא אליהם את האדם בלגנום בגין דמאן דנעיר ברית זכה למלכות הרי אייהו בהקס עמי בשותפו עמי ואם לא נעיר ליה אחחור

מדרש תלפיות את ב ענף ברכות

ריקאנאטי

בזהל מועד תמלא מנת ארנים למאת הככר ככר לארץ המקיים מנחה ברכות בכל יום יוכה ליה . נמלא הגומר בכל יום מנחה ברכות כאלו פירש אהל מועד ותקטו על מנחה ארנים ומתברך במנחה ברכות .

יד יוסף

הלא אמרינן אל תהי ברכת הדייט קלה צעניך וא"כ למה לא נפקדה רבקה מברכות נבן ובחולל אלה י"ל בשאר מיני דעלמא ועושים פירות כמו דריוט משא"כ הולדת בנים שיעלה המזוזא דוקא כח זכות אומה ישראלית כמו שארם בלעם דרך כוכב מיעקב דוקא וכמו שאמר הקב"ה לאברהם דרום כוכבא - ע"יל טעם אחר שלא הועילה תפלתם בשביל זה על שלא הזכרו שם ומלכות באותה ברכה .

אמ"ה

לא הועיל תפילת לבן לפי שבאותה ברכה שברך לרבקה אחותנו את היי לאלפי רבבה כיון לקלל את יצחק שימות כדי לקסוף על כבודת אחותו והוה אמר דריווק את היי כלום את דוקא אחר מיתת יצחק .

ר' בחיי

בפסוק ועתה ישראל מה י"ט אחיות ועם מה שחוסר האלף מתיבת מה זה מנחה ברכות .

ענין

כוללת מנחה ברכות הם שורש ס"ג והמ לו"י שלו היתה מן השם בעלמא הוא בנימי" ל"ז הרי ס"ב ול"ו הם ק' ובשמתחברים ארני" או גם הוא בסוד מנחה ברכות הוא כי אלף של ארני" תליירנה כזה א' הם כ"ו והטון הוא כמורת טו"ן וי"ד הרי ס' והלית יו"ד כמו ששם הרי הכל שהוא כמו יו"י י"ד כמנין מנחה ברכות . נגיד ומנחה .

זוהר

פי' אחרי מות דף ס"ב . מהו איש עתי אלה רוח דמלה הכי הוא דבכל מה דאתעביד בני ברש זמין להיחא מלה אית בר נש דברכתא ואתקיים על ידיה ימין מאחרא בנין דהאי זמין דיתקיים ברכתא על ידיה ואת בר נש דהוא ימין לאתקיימא לוותין על ידי ובכל מה דיטגה ליתי לוותיא ומארה ובעותא כגון בלעם דאקרי רע עין .

תנחומא

אמר רבי מאיר לך המברך את ישראל כאלו מברך את השכינה וכו' אמר רבי שמעון בן יודא כל העוור לישראל כאלו עוור את השכינה .

אמ"ה

לר"ד להבין הדק העיב א"ך המברך לישראל כאלו מברך לשכינה וכן בחלוקת עוור וכו' אמנם כהיות ידוע שהשפע הבה לישראל הוא על ידי השכינה המקבלת ממלמלה לפי שהיא דלה דלית לה מן גרמה כלום א"ך ברכות הטובה משפע הבה ממלמלה לברכה התחתונה מושפעים ומתברכים כל העולמות ואם אין יורד שפע ממלמלה שיעור מספיק ח"ו אז וטרי יהיב יבש כדוע ומנאל שברכתם של ישראל בא מסבת השפע המושפע לשכינה והוא משפעת לישראל הרי שהדיא שהמברך לישראל כאלו מברך לשכינה כיוון שברכת ישראל ושפעתה תלוי בברכת השכינה נמאל שהמברך לישראל בברכה גמור שמחשני כאלו מברך לשכינה שמתחתו שיתרבה שפע לשכינה ממלמלה כדי שיתברכו ישראל וכן מחלוקת כל העוור לישראל .

ע"ד

ביותם ישראל מבורכים אין אומה ולשון שולעת בהם ומנאל השכינה מתברכת בזה שהינה יולאה עממה בגלות כדכתיב בכל לרעה לו לר וכן העוור לישראל כלומר שלא יפלו ביד לר כאלו עוור לשכינה שבטופלם ביד לר ח"ו יש תשות כח לשכינה ח"ו ביותה בלרה עממה .

כתיבת יד

לא תאור לך העם כי ברוך הוא סימאל למה לא אמר כי מבורכים הם ו"ל כי ב"רוך ה"וא"ו יש בו רוב אחיות של אברהם וה"ו"ו של כ"י כנגד עשרה כסיונות שנתנסה אברהם א"ע"ה וכו' קאמר הקב"ה לבלעם לא תוכל למללם כי אברהם שנתנסה בעשר כסיונות בתוכם כלומר זכותו שנאמר בו ואברהם מברך ומקללן אחור אמר בלעם להקב"ה והלא א"י והוא ילצנו מארס נגרים ש"י מן ארס ינחיה וכו' וא"י נבוא כמבוה ועשה לי רצון זה שאקללם כמו שקללתי את מוצב ולקח סויוון אח כל ארלו מידו עד ארצון אמר ליה הקב"ה לבלעם א"י נסיתי לאברהם בעשרה כסיונות ועמד בכלם ואתה נסיתך נסיוון אחד שאמרת לך לא תתך עממה אפילו זה לא שמרת אלא שאתה ממחר .

ועוד כי ב"רוך ה"וא"ו יש שני וי"ו"ן מנינס ו"ב שהם י"ב שני"י שהם אבותיהם של ישראל אין נמי וי"ד שנמלת כ"י כנגד עשרת הדברות שקבלו . ועי"ל בשת"רף ה"ו"ו"ו עם השני וי"ו"ן עולין כ"ב אחיות של תורה שיש ביותם שלא יחול קלתך עליהם עכ"ל .

אמ"ה

אמר כי ברוך הוא לשון יחיד לפי שהיו ישראל באותה שעה באחדות שכן אמר בלק בלעם עתה ילכו הקהל שנתירא על שהיו כלם קהל אחד כלומר שהיו באחדות ולכן אמר הקב"ה לבלעם כי ברוך הוא לשון יחיד לרמוז לו ראה צעניך כי לא תוכל להם כי הם באחדות גמור ולרמוז לו זה לא אמר ברוכים הם לשון רבים המורה על הפיודו כי אם ברוך הוא לשון יחיד כי כלם כאחד נחשבים מסבת אחדות הכוונת באותה אפילו עובדים ע"ז אין שטן ואין פגע רע כאח"ל על פסוק חבור עבדי אפרים הכה לו וכו' כ"ש וק"ו הוית' השרים ובאחדות .

רבינו

בחי"ו ז"ל פי' וחתם הברכה יחי ראוהו ואל ימות ויהי מתינו מספן ואל יח ימינו : וכמוהו ולא למדתי חכמה ודעת קדושים אדע . וכן כי לא נללל יסכה ארבו תקות עניים תאבד לעד וג' ובחמתך תיסרני . וכן ותהלתי לפסילים .

אמ"ה

ואע"פ כן סובלים דרשה כפשוטו ויהי מתינו מספן ר"ל אגשים אגשים כי ההשואב רשומים ובא"ש במספר ותהלתי לפסילים פירש כמותר"י מאיר נמלך ברוכות וז"ל א"י הוא ש"ל המיוחד וכבודו י"ו הם לאחר לא אמתן שאין מי שיקרא בשם הויה אבל ותהלתי שהוא שם אלהים לפסילים אפילו הפסילים נקראים בשם האלהים ובשאר הפסוקים שהביא פרשנים במקום אחר .

ידכוש

דף כ"ט ע"ב . ויגידו ליותם וכו' הברכות בוא על הר עיבל והקללת בוא על הר גריזים שהרי עומדים על הר עיבל ומקללים למי היו מקללים לא לאלו שהיו כנגדן ומנאלו הקללות בוא על הר גריזים והברכות על הר עיבל לשיכך אמר יותם איני מקללים אלה על הר גריזים .

אמ"ה

זה מורה בלצעם על דבר שאינו מערב מיין ורחמים א' בו קייסם כשם שברא הקב"ה עולמו מעורב דין ורחמים כדי שיתקיים כאח"ל והמשל כדי שתבינהו שאם אדם שואל מים גשמות הרחמים מחייב שיכנס בפיו נחל שורף כי הרחמים מחייבים רובי הטוב אומם אם יבוא המים בפיו האדם בדרך זה שהוא רחמים מיד ימות כי איני יכול לסבול רוב הטובה א"ך כדי שיכול לסבול ר"מ שיתעבר דין עם הרחמים והוא שלא יבוא המים בפי השואל דרך נחל שורף שהוא ברובי כי אם דרך קיוון שהם מועטים וזוהי ימלא רצונו ולא ימות והדבר בהפכו כשהיות שואל מים הדין מחייב מניעת המים ממנו מכל וכל ורורף הרחמים עמו מחייב שהיו לו מים די מחסורו אשר יחסר לו . וכן הדין מחייב בהפכו החוועתא ימות מיד והרחמים מחייבים שלא יגיע לו נזק ואע"פ שחטא ואם יהיה כזה או כזה לא יש קיוס בעולם לכן על הר גריזים שנלמרו הברכות שהוא רחמים אותם שבהר עיבל לקלל היו כנגדם מנאלו הקללות בוא על הר גריזים כדי לתרף דין ברחמים והדבר בהפכו כדי לתרף רחמים בדין .

וזהו

לדעתי רמז בפסוק ונתתה את הברכה על הר גריזים ואת הקללה על הר עיבל ד"ש לרקוק דה"ל"ל ונתתה הברכה וכו' מאי את אלא לרמוז לומר ונתתה את הברכה ואת מרבה הקללה מעורבת עממה על הר עיבל דפרש"י .

וזהו

גם כן רמז בפסוק א"כני נתן לפניכם כיוס ברכה וקללה לא קאמר וקללה בשבא תחת הו"ו"ו שהוא נפרד אלא בשורק שהוא דבוק לומר בברכה מאורפת קללה שהוא דין והדבר בהפכו .

ראשית

חכמה (פי' גידול בנים דף ש"מ"ב ע"ב) ילמד אדם לבנו כשהוא קטן לנשק ידי אביו ואמו ורבו וידי הגדולים והחסידים וכן אזהרה לכל מי שקטן מנשק ידו להניח ולגיס ידו עליו ולברכו כי כששים הגדול ידו על ראש הקטן מתברך שלאמר וישלח ישראל יד ימינו וכו' ומכתיב ויברכס בנין ההוא לאמר וכו' וזהו יסודו ידו על ראש הקטן וכו' מתברך ורמז לדבר כי

מדרש תלפיות אות ב ענה ברכות

כב

לי ניד האדם ט"ו אברים כמנין ט"ו תיבות שבפסוק
יברכך יהוה וישמרך כלומר יחולו עשר על ראשך
הברכות שבששה פסוקים
אלו שהם ט"ו כמנין אברי היד עם כוללות היד כי לך עמימי' היד על
ארון של מת או על הקבר לבקש רחמים על המת לפי שידו של אדם
יש כוללות ט"ו אברים כמנין ט"ו תיבות שבפסוק יחיו מתוך .

אמ"ה כיון דלברי היד הם ט"ו כמספר אותיות שבפסוק יברכך
ה' וישמרך אפשר דעל זה כתבי וזל ישרא' יוצא' ביד
רמה כי יד עם הכולל עולה ט"ו כמדובר ויאלו ככה שהקב"ה מצרכ'
ושומר מכל הקמ"י עליהם כדכתבי יברכך ה' וישמרך שהם ט"ו תיבות
כמספר אברי היד עם הכולל .

אד' ראו לשים לב על אומרו דמשימי' היד על המת משום דיד'
עולה ט"ו עם הכולל כמספר תיבות פסוק יחיו מתוך לרמוז לו
שעמדין לחיות דלמה לא יחוש דיד עולה ט"ו כמנין יה וכתיב לא
המתים יהללו יה ונמצא לועג לרש דנראה שימת ידו עליו כאלו אומר
לנ אני מהלל יה ולא אתה על דרך שהקשו התוס' זל' במס' גדה פ"ע
דף ס"א ע"ב בדבור המהמיל אבל עושה אדם מכריזין למת וכו'
מכלאי' דנראה לועג לרש דנראה כאומר לו אין לו חלק במלות וכו'
על דרך און מגרין הליית על המתים מעטס זה ע"ש וא"כ גם
בשימת היד עליו יחוש דנראה לומר לו אני מהלל יה שעולה יד
ולא חומר .

ורכאורה י"ל במה שפירז ר"ח בדבור הנזכר דדווקא שיד'
לועג לרש בליתי' שהיא שקולה כנגד כל המאול' וכו'
וכפי זה לא יהיה לועג לרש ברמוז לו אני מהלל יה ולא אתה דאין
דכו זו שקולה כנגד כל המאול' . ועייל דרוקא בליית וכלאי' דעושה
מעשה מנעם לועג לרש וזכרן אינו אלא רמז בעלמא ומה גם
דכיון דבשימת היד יש שתי משמעיות חד רמז לט"ו תיבות שבפסוק
יחיו מתוך וחד רמז לא המתים יהללו יה' כמדובר אין שייך לועג
לרש דהמת דן הלא העוב ובפרט דאין מקום לדון אבקוס עשה יבא
אדם לשים ידו עליו וומר לו אני מהלל להקב"ה ולא אתה' .

עוד י"ל דהם יד הוא חזי הכס רומז על שתיים בגלות עד שיעשה
מלחמה בעמלק שנאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק
כאחז"ל ואז השם שלם ואנו החיים חיביים להלל שם יה שהיא עמנו
בגלות ושומרו מה שאין ר' המתי' דאין שייך בהם גלות והם מתעסקי'
בהילול שמות אחר' ושיורו להכותם לא המתים יהללו יה אבל מהללי'
בשמות אחרים וא"כ שימת ידו עליהם אינו לועג לרש .

ואין להקשות ממה שהביא ילקוט תהלי' מומר קט"ו משם ילמדנו
וח"ל לא המתים יהללו יה שנו רבותינו לזכר היבש פסול שני
לא המתים יהללו יה לעולם שייקוס אדם בחורה ובמאול' קודם שימות
כיון שמת בעל מן הגלות ומן המאול' אין להקב"ה שבה זו והיית
דלומר ר' יוחנן מאי דכתיב במתים חפשי כיון שאדם מת נעשה חפשי
מן המאול' ע"כ דלומר כן אין להקב"ה שבה זו הוא בענין קיים
המאול' ובדקאמר היינו דלומר ר' יוחנן כיון שאדם מת נעשה חפשי
מן המאול' וכו' אבל בענין הילול מהללים . כשם שתפללים ממיד על
החיים כדאיתא בחורה וכו' כשם שקלסו עולה מגיהה' כך קילסו
עולה מן הליקוס מגי' . עייל כתיב כל הנשמה תהלל יה שהם
בשמותיהם . של ליקוס שזכו לנשמה אבל ברשעים שנקראי' מתי' כתיב
לא המתים יהללו יה' ושימת היד עליהם כאלו אומ' אתם נשמות
תהלל יה ואין המת דן ר' האחר כיון דיש ב' משמעויות .

פסיקתא הביאו הילקוט פ' בלק טוב עין הוא יברך אל חקרי
יבורך אלא יברך זה משה שעניו יפות לברך את
ישראל וברך אותם ארבע ברכות א' וירא משה את המלאכה והנה
עשו אותה כאשר אזה' את משה ויברך אותם משה . ב' ויבא משה
ואהרן אל חלק מועד ויאלו ויברכו את ה' בעם . ג' אלהי' . ד'
יוסף עליכם ככם אלק פעמים ויברך אתכם . ד' וזאת הב' .
אמ"ה ברכם בהרבע ברכות ללול ברכה לכל א' מהרבע יסודות
שאלם מורכב מהם והם יסוד אש רומז מים ועפר . וירא
משה את המלאכה והנה עשו אותה הוא כנגד יסוד העפר כי המלאכה
נעשית ונפעלת על ידי הנשמה בהמלאכות הללו הם אברי האדם אשר

מחומר קורלו עפר מן האדמה . ויבא משה ואהרן אל חלק מועד
ויאלו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל העם ותלל אש מלפני ה'
ותחבל על המוצב וכו' בענין המלאכה וכו' ברכם כנגד יסוד האש
ברכות שזכו לכבוד ה' אש אולה וכו' לאש מאש ה' ותחבל על
המוצב . וי' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלק פעמים ויברך
אתכם ופירשו חז"ל ברכם מסוף העולם ועד סופו וכו' הוא כנגד יסוד
המים שהעול' על המים הוא עומד והמתעטפות המים מסוף העולם
ועד סופו ברכם ד' וזאת הברכה שהיא סמוך למיתתו בשעה שהרוח
תשוב אל האלהים ברכם אז כנגד יסוד הרוח .

בענין הברכה ששורה על דבר הכסוי מן העין וכו' הר"ם מרקטי
דף מ"ז ע"ב משם הזוהר הקדוש רזא אולופנא קב"ה
סתים וגילא גליא הוה יד דיעא סתים הוה מקוס שכל הברכות יוצאי'
משם ובעבור כך כל הדברי' שאלם מתעסק בהם בסתר ברכה שורה
עליהן וכל אותם שהם בגלוי הרין שורה עליהם שהוא מקוס דתגלית
והכל סוד הוא מרזא עלמה כגוונא דלעילא ע"כ ומעטס זהו שזכרנו
היו התכמי' נמנעי' לגלות הסודות הנסתר' לבני אדם וכו' אומרם
לגלותא ורעות יהא רזא מתעסק לחובל לגלותא רזא .

ובספר הזוהר המופלא מלאחי כך האו סתים סתים לבר ועמיקא
עייל לנו הואו טוקבא דנעיפא ממוחא בגין לניצנכס קלא
לנו ולא יפוק לבר ויהא דסתי' מכל סטריו בגין כך הוא רזא
ווי להסוה דמגלה רזין דמתן דמגלה רזין כאלו אכתיב תקוהא דלעילא
דחאקן למנכר רזין ולא יפקון לבר ע"כ .

מי שקרוין אותו לספר תורה ואין לו עלית שהוא שלו אין לו לברך
על הטלית שאלוה אלא ילבוש בלא ברכה וכן הוא הרין בעבור
לעני התיבה ומה דמברכין על טלית שאלוה דוקא שלוש בשעת התפיל'
עם התפילין (כן הוא בספר עולת ממיד סימן ז') .

ובאר זרוע בשם המרדכי ז"ל בטלית של הקהל דהוא הטלית של
שופטין ואפילו כו' לעלות לספר תורה או לעבור לפני
התיבה מברכין עליה . וכתב בספר מגיני ארץ בסי' י"ד שהעובר לפני
התיבה מברך על טלית שאינו שלו ומביא ראיה מפסקי תוספ'ו במחז'ו
סימן ק"ו וכהנים המתעטפי' בטלית שאינו שלהם כשעולין לדוכן
מברכין . קיזור שלי' .

בספר פננת רזא דף נ"ז ע"ב ברוך תהיה מכל העמים בירושלמי
אמר מאכאן כשהגוי מברך לישראל לריך הישראלי לענות
אחריו אמן .

אמ"ה נראה שהעטם שפירז לענות אמן כדי שיתקיים ברכתו ושלח
יתבטל מעטם שלא יאמרו תפלתו עשה פירות כשם שנקרא'
רצקה כדי שלא יאמרו שמקויו' נה ברכתו של לכן ובחזאל .

מדרש פ' קרח הוקס ע"ל כנגד מאה ברכות שכלל יום היו
מתים מישראל מאה אש' בא דוד ויתקן לבן לישראל
מאה ברכות כיון שתיקמו נתיערה המגפה ע"ל עולה עולה של תורה
ועולה של תשובה .

הברכה שמתקיים לריך שלשה המלאים המברך ראוי זהו שאמר
וזאת הברכה אשר ברך משה אש' אלהים המקבל
ראוי ז"ש אל בני ישראל המן ראוי ז"ש לפני מותו . ה"ר ר' עזרא
בס' תהלות .

כשאדם לומר מלאכה גדולה לריך לגרכו שהרי לאחר שברא
הקב"ה את עולמו ברבו שר העולם שנא' ישימה ה'
במעשיו וכן בשכילו מלאכת המשכן ברוך אותם ומה ברכה ברכם
בשביל מלאכת המשכן ברכת הכהנים שהרי סמוך לברכת כהנים ויהי
ככלות משה להקים את המשכן בלח כתיב שאף הבלה לריכה ברכה
וכן עשה דוד ושלמה וזמקויה וכן הוא אומר מי האיש אשר נטע כרם
ולא חיללו שלא ברכוהו וכן בזית וזאבה [ס' החסודי' ס'י תמרס'ה'
ותמתכו' .

רבינו בחיי ז"ל לא נזכר בברכת יעקב ליהודה און זיין לפי
שמלחמתו היה בשם כמפורס' ולא בכלי זיין לך שס' בן ד'
אותיות בשם יהודה .

ענה ברכת יצירת האר"י ז"ל כתב יברך גם על
מית קטן להעטף ויכסה ראשו

מדרש תלפיות אות ב ענף ברכות

אומך לא פלתי מאי פניך אמננס יוסף ביוטבו אלל יעקב הי' מלכווי
 כווי' הנכור ברחילת פניו ועל ידי כך היו פניו בהאר' רבה ויעקב
 חשב כשבישרוהו על יוסף שהיה במלרים אולי פגס בריחו ונתעבר
 עמם ואין עוד עסק כבודות הקדושה וזוהי אבד הארת הפנים
 הנמשכת בכיוון ברכה המעביר שיהי מעיני וזוהי אומרו ראה פניך
 המאירים במקורם לא פלתי והנה מלכד שראיתי פניך מאירתי שמעדת
 בלדקושת הראהו אליהם גם את זרעך בפנים מאירתי דמושך עלמו
 ואחר עמו כי הדרכת אותם בדרכי השם ומסרת להם הכבודות הקדושו' .
רחוץ | מבטוה ראה פניך לא פלתי בחישיבי שפגמתי עמךך ואסור
 להסתכל בפני אדם רשע כאלו' והנה הראה אותי אליהם
 את זרעך לדיקים כמחך .

ענף ברוך שאמר | בספר סדר היום דף י' ע"א ברך
 ואין להוסיף עליו תיבה ואין לגרוע עליו לאו שבח משבחה ומפואר
 שם לומר ברכה זה שבח .

ענף ברכו | ספר מפרש חזאים מני שלא שמע ברשו' בזהרית
 יאמר זה אחר רחום וזמון כפירוש פירוש בישראל
 בהתנדב עם ברכו' ה' קומנו ברכו את ה' אליהם כי העולם ועד
 העולם ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה יו' שם ה'
 מבורך מצתה ועד עולם ברך ה' אליהם אלהי ישראל עושה נפלאות
 לבדו וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן
 אמר רבי עקיבא שכל יום ממלאך אחד עומד באמצע הרקיע לברכו
 ואומר ה' מלך ה' מלך ה' מלך ה' מלך ה' לעולם ועד עד שמיניש לברכו
 ובשמיניש לברכו חיה אחת ששמה ישראל והקוקק על מלכה ישראל עומדת
 באמצע הרקיע ואומרת בקול רם ברכו את ה' המבורך וכל גדודי מעלה
 עושים ברך ה' המבורך לעולם ועד .

ענף ברכת התורה

האימר | בלשם ברכת התורה וברכו גזול את המלות שהרי תר"ג
 קולות לא תמלא' אלא עם אמן וברכו שעוין לכך יאמר
 הקהל בקול רם ובתנוע וענו הלוים אמרו אל כל לרש ישראל קול רם
 כשקורין בתורה אותה המברך על התורה חושל' את מברך בלשם שלא
 יענו ברך ה' המבורך לעולם ועד ויענו הקהל אחריו אמן סי' החסיד'י
 סימון רכ"ה .

הקדמה | מעולה עשה אויבך כהפרכתם הבנו ימיו וראה מה
 שכבד בזוהר פי' ואתמתי וגם איתא בפי' תרומה
 שזיוס שהוקם המסכן היה יחוד של ברוך כשמלוי' ביה' אותיות ימנו
 שהוא יחוד של שמע ישראל ולכן אמר בפסוק ויקרא' ביה' אותיות
 וידבר ה' אליו מהאל' מועד לאמר שיש בהם ביה' אותיות וזה הי'
 תכלית כוונת ירידת למלרים שיהיו שוים שני יחדים אנו זוהי הסוד
 ה"ש ובתי' בלאו ס"ת שיהיה איש יחוד של שמע ישראל שהוא סוד
 הקב"ה שנקרא' ה' איש מלחמה ובנו זו היא יחוד של כשמלוי' שהוא
 סוד הדני .

ובהג"ה | אמר הלציר שלמה זהו סוד מה שמאמרו רז"ל בסוטה
 על פסוק ואמר אליהם שמע ישראל בזכות שמע ישראל
 אחס נלולים ולכן ראה גלית לבעלם מקי"ם של שחרית וערבית ע"כ . מ"ג
 חופן רכ"ז .

מברכת | המינין כשתאמר ותכניעם במהרה צימינו תאמר
 כדכתיב ובחדשך תלמיני חויבינו וכי' כדכתיב עולו
 עלה ותופר וכי' ברוך ה"י ותכוין בשם היואל' משפוק עולו עלה שהוא
עצודיוביעאל והניקוד מר"ם הפסוק ויחוקק רגלו הימני בחרץ ויכוין
 שהוא דורך על גמות שואלו' שהם כך וכך ויכוין בהם וזי' למצין .
 מכתבת ד' .

ענף ברכת כהנים

רש"י | ז"ל בסוף הברכה שהיו הכהנים מברכים לערל
 הימה בשם של י"ב .

עמו ואח"כ ישמע ממקומו במקום לבשמו וילבש אותו תחת
 הכנדים מהחלוק דוקא . הכהנת האדם .

אחר | הברכה שמברך על העליה גדול יהיה ראשו ממוסה עם
 העליה כדי הילוך ד' אמות כעש"ס ישמעאל ואח"כ יאמרו
 לשם יחוד קב"ה הסיך התפילין ויניח תפילין של יד ויברך להניח ויכוין
 הוי"ה דר"י ויעשה ז' כרכושו ברזע וזו וכהה התפילין עם העליה
 ואז יניח תפילין של ראש ויכוין אה"ה הוי"ה אה"ה כמנין חיים ויכוין
 שיהיה תמיד יהוד של תפילין של יד מקושרת תמיד עמה ויהדק טוב
 הרלוועות סביב הראש כהידוק גמור ולא רפוי ויהיה הקליפה כולה
 מונחת במקום הכלות ועו' ומזייר בעל לוחות הברית ז"ל על זה מאר
 שבו הכהנת האדם .

ענף ברכת השהר | ברכה הראשונה דעל נעילת ידים
 י"ט י"ב תיבות כמנין ה' אחד

ו"ג מידות . השם יאמר בקמץ תחת הברך ואז עולין הנקודות כמנין
 ה' אחד ואח"כ יאמר בלי הפסק ברכת אשר יר' ולא יפסק כלל בין
 ברכת על נעילת ידים לאשר יר' . וזמיו מקום אסור בכל הברכות
 רק במקום שברך ע"י יברך כל הברכות עד פרשת התמיד ויברך
 הברכות בזמיו בקול רם כי הקול מעורר אל הכונה וכשאומר השלתי
 ליבור הברכות בזמיו הכנסת יאמר ארומם בקול רם . ואחר הברכות
 יאמר האדם שמונה פעמים חלקי ה' אמרתי וכו' י"ב פעמים ה'
 לבחות עמו וכו' . ג' פעמים אתה סתר לי . ג' פעמים אוריאל ז'
 פעמים שמריאל . ז' פעמים עהריאל ז' פעמים ויאל ז' פעמים שדי
 יתן לי רחמי' בעיניו ובעיני כל הבריות . ז' פעמים ליסותתך . וז'
 פעמים ג' גוד יגודנו והוא יגוד עקב . ואחר כך יאמר שיר למעלות
 אשא עיני על ההרים . ואח"כ יייר בעיניו הממורה ויאמר ז' פעמים
 למנלא אליהם חזנו . הכהנת האדם .

דוחור | הברית ז"ל לא יאמר ברכות מנביה ספלין ולא ברכת
 הנותן ליעך כה ע"כ .

אמ"ה | ראיתי מחזור כתיבת יד על הקלף ישן נושן משש מאות
 שנה ולא היה כתוב בו היותן ליעף כח חבל היה כתוב
 בו מנביה שפליס את ברכת רופא חולים וגם עשהה לי כל לרש וברוך
 וכו' וזה חומר מלרי כלום .

שם | דף ט"ו ע"א משם האר"י ז"ל בברכות של שחר לא יברך ברוך
 ששמי ישראל אלא ברוך שלא עשני גוי והיה מכריה את המברך
 לברך כן ולא בסיגנון אח' והעם הוא כי כבר נודע לכל בר ממאמדי
 חקלא קדישו' כי הבעול לרמיות וכל מי ששרע עשה ומשק אליה ורצן
 עמה בעולם הזה קלקולו כ"כ חמור למעלה כי פגס כל פסוק ופסוקו
 מחמשה חלקי כשמו' י"ש ר"ח ג'שמה ח"ה"ה יחידה ומיקונו הוא
 כך לפשוט נורה וללבוש נורה אחרת גרועה ממנה ופחותה במחמד מאד
 וזה מן הקליפה כי זה בחר בעוונותיו הגדולים ולכן בגללו הוא
 לחזור בעשיה בזה האת התחמטה בר מינין בגופו של כותי לתקן את
 המעוות הם אפשר לו אח"כ להתגייר ולהי' יכוון בברכתו המזכרת
 להיות ללל ולברכו על ששכחו מניני' ונבטן קדוש ממטרה קדושה
 ולא עשהו גוי לא בגללו ולא בגללו אחר ונתן הודאה לשעבר ולעופק
 לעתיד ע"כ כונת שלמה .

אמ"ה | נראה לי על דרך הפשט למה לא יברך ששמי ישראל משום
 דמשמע עשמי ישראל אמננס את היתמי גוי אינו מהדופי
 ומתערה הגדולה אמננס באומרו שלא עשני גוי מודיע דגוי דבר רע
 וקשה בממד' מאד ונתן אתה עשהו דבר רע ועמל' זה הדוק .
 ושמעתי דישאל מהכנה הדיק בשם זה כאלו' יעקב בלתי בגון
 וא"כ אם יברך ששמי ישראל משמע ששמי לדיק ואינו כן לדיק
 ורשע לא קאמר לכן יברך שלא עשני גוי .

שם | דף ט"ו ע"ב טעם אמרם חז"ל כי משי אסיה לימא הכי ברוך
 המעביר חבלי שיהי מעיני וכו' לרמוז כי על ידי רחילת פניו
 במימי החסד אל ריך לכווין להסיר הדינין מעל הפנים של זעיר
 אפסין כי הם גרמו אליו הטיה . ועל ידי זאת הרחיבה נשפע אליו
 מנמנעלה למטה הטהר והורה מאל' טורא .

אמ"ה | נוכל לומר דזהו דקאמר יעקב ליוסף ראה פניך לא פלתי
 והנה הראה לי אליהם גם את זרעך וקשה היל' לא ראה

מדרש תרפיות אות ב ענף ברכת כהנים

ציוני פ' נשא יצחק ה' וישמך הכרעה מלמעלה מאת השם הגדול מגלות עליות לגלות תחתיות עד כנסת ישראל שהוא השמירה יתר ה' פניו ר"ל השם הגדול שהם פנים מאירים לשאין מאירים שם .

בא ג"כ על הרעור . יא ה' פניו אלך נגד שלמים לפירוש יא כמו וישא משאת מאת פניו כמו אדם שמקבל ממנו מתנות ופירש לו שלמותו וזוהו וישא לך שלום .

מעם זכרת כהנים בנשיאות כפים הבהן הוא תחילת הבנין הוא משפיע לכל השם קולות אשר תחיתו כי הוא המשפיע על כן נלעוו הכהנים לברך את ישראל בנשיאות כפים בעזרה אלבעיותיהם ולהאיל מהם בלמסר עשר ואמרו בנשיאות כפים יצירה עשר ספירות כנגד עשר אלבעיות חמש כנגד חמש . רקנטי

יש להזהיר החונים ולהודיע מה שכתב בזוהר פרש' נשא כשאומרי זכרת כהנים כשאומרי יצחק ה' יטה החזן ראשו מעט כלפי היכל וכשאומר וישמך יא פניו לאסתכלא לדר ימין תחילה והעטם לעורר מידת המסד וכשאמר יא ר"י יא ראשו מעט כלפי היכל . וכשאומר ויתקן יהיה פניו נגד שמאל כשאמר יא ר"י פניו נגד היכל . אלך נגד ימין וישא לך נגד שמאל שלום בלמעט . ופי' יא ימין ש"מאל ח"מלע ואם ח"ו החזן המסתכל בשמאל תחלה הוא מעורר ח"ו דין על הצדק ק"ו' ל"ה דמ"ב .

רבינו בחיי ז"ל פ' נשא כה תצברו את בני ישראל את ריבות מלאכי השרת שגם הם מתצרכים בנשיאת כפים .

אמ"ה הכהנים במדת החסד ויוון שהמלאכים מנעלים והם למטה מהם לכן מושפעים גם הם בזכרת כהנים .

כתיבת יד חז"ל הם מצרכו וכו' ואלוים למה היה מועיל זכרת כהנים אם לעובדים אם לנאמר אם בחקותי תלכו ונתתי גמתיים בעתם ובפרשת כי תבא והיה אם שמוע ששמע בקול ה' כהן אומר וכו' . עלך כל הברכות האלה והשיגוך ואם לרעים הרי כבר נאמר תוכחה ראשונה ופי' . ומתחילם לעולם ללדיקים וכשמתצרכים מפי כהנים אז הם שומקל את הלדיקים מי שיש לו מזל לקלותו מתקיימים אפילו ללדיקים וזה מועלת זכרת כהנים ללדיקים שלא תשלוט בהם קללת הרשעים כי זכרת כהנים מנעלי הקללה ע"כ .

אמ"ה חמרתו תשובה על זאת ונאלמתי בספר לב תריה ז"ל זכרת כהנים הם זכרות על בני חיי ומזוני דלינן תלויים זכות אלה במזל יצחק ה' בבנים וישמך בנכות כאח"ל וכו' ויתקן במזון דהיינו מזוני וישא לך שלום בצברך דהיינו וכו' והנה זכרת כהנים מועיל לבטל המזל ויזכו לבני חיי ומזוני ופי' ולא נהיה משום דבזכרות שבתורה אם בחקותי תלכו וכו' שם הכהני בני חיי ומזוני ונתתי בשמיים מזוני . ושכבתם ואין מחריד והשנתי היה רעה חיי והפרתי אתכם והרביתי אתכם בני הרי שבעשותם רזונו יתברך זוכים לאלו חז"ל זכרת כהנים למה . על כן נשא לפרש זכרת כהנים מועיל כשהעולם מחלה ועוונות ומחלה זכות שאלו ואין ראוים לעונם כיון שאין רובם זכיות והרי הם תלויים ועומדים ועל ידי זכרת כהנים שהיא מלות עשה שמקיימים מכריע השקל לדר הזכיות והעולם נידון על רוב זכיות כמו שאמרו חז"ל ואלו נשפעים ברוב טוב .

עיר מדתו של הקב"ה לתת תוספת על העיקר ותוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר כאח"ל לכן זכרות שבתורה הם בתנאי אם יהיו לדיקים וזכרת כהנים הם התוספות והם יותר מרובות שבזכרות אלו יש בהם כפלי כפלים מהברכות והשמות כמו שפירשו בהם חז"ל וכל דבר בגמרא בקיבור ניתן להרבה כל מה שיכול האדם לדרוש ולעולם זכרת כהנים הם כהנים לדיקים ומלבד זכרות שבתורה שהם העיקר זכרת כהנים הם התוספות .

אך מדברי הגמרא משמע זכרת כהנים הוא כדי להלחם נגד הפורעניות חז"ל בפרשת כהן דף רמ"ה ע"ל יצחק ה' וישמך ויאר ה' יא ה' כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה שהם נלחמים נגד כל פורעניות שבעולם איש חרבו על יריבו שאפילו אדם רואה בחלומו כלאו חרב מתחתת ביריבו מה יעשה ירכיש לבית הכנסת ויעמוד לפני הכהנים וישמע זכרת כהנים ואין דבר רע מזיקם לפיכך מזהיר את הכהנים ואומר להם כה תצרכו ע"ל ויכולים לומר שכונות המדרש לומר

וירונה תשא חן בעיניו הוא הן הגדול המאיר לעולם כענין שנאמר עולמי עולמי הלאה ויהיה מועלת חן לפני כל שעה . ויקרא עולמי עולם השפל ששם עשויים ראוה מן מקום והואמר שקרא לשיכיה עולמי אינם עושים . יא ה' וכו' כתב מאירם עינים רומנו לכתר וישא פלאון סילוק כמו יא פרעה את ראשך מעליך ופניו לאון כעם כמו ופניו לא ה' כה שהם פנים של זעם שהוא הפחד כלומר ה"כ יסלק מעליך כה הפחד וישלם לך ויורכך כה השלום ע"ל .

ישא ה' פניו אלך על דרך וישא פניו אל הכהנים מנעל שהוא השיכיה . ס"א . הבינה כי אחרי מאיר הפעם ונתייחדו דו פרטופים יא ויעלה העמרה לתפארת אלה לבית בעלה מתוכה מנכביו ויעלה השיכיה לתפארת ישראל וזוהו וישא לך שלום כי השלום שלם בביתו והיו כל המדות האלו שלמים וכו' . ושמו את שמי ר"ל שמי הגדול ואני אברכם זה כבוד השיכיה שם .

צחצחיה בנימטריא יאר כי הוא כהן גדול ברקיע והוא עולה לזוכן לפנים מהפסגה ויגדל את ישראל ושיכיה שורה על ידיו וזוהי הקב"ה ומניט ענין דיו לברך את ישראל שנאמר הנה זה עומד אחר כתליו מנמיט מן החלומות מליץ מן החרכים לחלמיה בגמטריא בגו"ר כי כשיבחר הקב"ה בנביא וישרה שיכיתו עליו יתר שר הפנים עליו וזהו שיכיה ויהיו פניו מזהב וזהו שיכיה כשמש כדי שיערו ממנו חכמי העולם . לחלמיה בנימטריא ח"ר"א כי הוא מליץ יותר והראה לנביאים מנעל . חן הוא הורה לנעלה קשר של תפילין והראה לישראל על הים יותר ממנה שראו הנביאים אחר כך . לחלמיה בנימטריא הדבר כי כשהדבר בא לנבוא תחלה קורא לו בת קול . בת לשון מדה כמו אלפים בת יביל הוא שולט מדת הקול לנביא מרזון הברא ומלוד .

זוהר חדש כשהכהנים מנכריים את העם הם ישראל זוכים חזי האלבעות מווקפים מעלמין כי הם שמחים נגד השיכיה ואם אינם זוכים אז האלבעות כדבי' וברוחק יכול לזקוף וכן מנינו במשה דהיו חותמים בזכותה שעה כדכתיב לפניו על ריב בני ישראל ועל נכותם לך יבא עמלק לך וכו' ידיו משה כדכתיב על שיקבל עליו עונש ומה העינש ויקח אבן וכו' .

ספר הברור אסור לעמוד בנשיאות כפים יותר משלש שעות שלא להעריה כלפי מנעלה אלה כדי ג' זכרות יצחק יאר יא דהיינו זכרה ובעה אחת כנגד אברהם ב' כנגד יצחק ג' כנגד יעקב וכו' .

אמ"ה מכאן יש לר קיוע למקומות שאין עולים הכהנים לברך כי אם בשבת בלבד ויש מקומות בראש השנה ויום הכפורים בלבד אפסר כדי שלא להטריח כמזכר .

הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה . ששים אחיות שבזכרת כהנים . מ"פ קרח .

יכוין מאוד זכרת כהנים ושהשליח יצבור אומר אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרה יאמרו העם מנמור אלהים יחנו . ויראה שבמורה כשאומר ברוך אתה ה' הבורך אלהי נאה להודות יכרע בברוך כריעות גוף . ובזכות כריעות הגוף ובה' יוקף ב' זקופות דהיינו הגוף והראש הנהגת האדם .

כוונות (דף ס"א ע"ג) כשהיו יולאים מפי הכהנים ס' אותיות של זכרת כהנים היו פורחים ברקיע ופי' ממונים על כל אות עטם ששם בהם ס' אותיות כנגד ס' רצון של ישראל .

שפתי כהן פ' שמיני וישא אהרן את דיו אל העם ויברכם וירד משמות החטאת והטובלה והשלמים לפי שהקריב ג' דברים חטאת עולה ושלמים לכן ברבם זכרת כהנים יצחק ה' וישמך וישמך מן החטא וזהו נגד חטא שלם חטאת עוד . יאר ה' פניו אלך נגד העולה שאחר שלכן לבו מהרעור הוא בהתרת פנים ועולה

מדרש תלפיות אות ב ענין ברכת כהנים

עמר זכרתי כהנים הוא כהנים לדיקים אך אין לדיק בחרך אשר יעשה עוב ולא יחטא וחס על איזה חטא שעשה ראוי לכה עליו איזה גזירה רעה מראין לו בחלוט זכרתי כהנים מנעלתם וחסו אומרם שהם נלחמים נגד כל פורעניות שבתורה וכדפרישתי שהם לדיקים אך נמתיב איזה פרטי אחד מהפורעניות שבתורה על איזה חטא שחטא זכרתי כהנים מבטלו והוא שמראין לו בחלוט ועומד לפנייהם כדמפרש ואזיל.

ספר לב איזה משם בעלן ווי העמומים זכרנו זכרתי המשולשת בתורה למה הזכיר המניין שמשולשים הם אלה כתב המרדכי פ"ק דברכות גבי אפילו עטרוט ודיבון פי' רש"י ז"ל שאין בו תרגום ואריך העברי לקרות שלשה פעמים והנה זכרתי כהנים אין להם תרגום כמבואר בפוסקים ואריך לקרותם שלש פעמים במקרא וזהו משולשת בתורה עיין בספר לב איזה פרשת נשא דף ל"א ע"ג טעם אחר.

אמ"ה נראה לי דאלמוני זכרתי כהנים משולשת בתורה משגי שמתחלקת לשלשה אחד זכרתי ישראל מפי הכהנים ב' זכרתי ישראל מפי הגבורה ע"כ הכהנים לידכתיב ואני אברכם ב' זכרתי לכהנים מדכתיב ואברכך מזכרך כדאמר' במסכת חולין פ"ג רבי עקיבא אומר למדנו זכרתי לכהנים מפי הכהנים מפי הגבורה לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכם כי אומר לכהנים מזכרתי ישראל והקב"ה מסתיר על יד זכרתי לכהנים מנא לן אומר רב נחמן בר יצחק מאזכרתי מזכרך ע"כ לזה אמר משולשת בתורה וק"ל. ופסוקן של דברים שהם ב' פסוקים וזהו המשולשת וכו'.

במדרש מה רבו מעשיך ה' היה אחת עומדת בזמנא הרקיע וישראל שמה בכל שחר אומרת זכרו את ה' המבורך וכל גדודי מעלה עוינין ברוך כבוד ה' ממקומו לכן נהגו ישראל לומר זכרו והקבל עוינין ברוך ה' המבורך.

אמ"ה הטובה אומרים ישראל ברוך ה' המבורך כלומר המבורך מפי המלאכים לפי שהמלאכים קודמים לומר ברוך כבוד ה' ממקומו ומנא שיהי קדמוני ברוך כבוד ה' אומרים כהן למטה המבורך כלומר המבורך כבר מפי המלאכים כמבואר.

ענין הגבתי כפים זכרתי כהנים בקרבן שבת דף ל"ד ע"ג הגבתי כפים זו כדי לעשות עיני' ללאה העיונה העומדת אחורי העורף במקום קשר של תפילין ועל ידי זה שהידים נדים ונעים וכהני' מנביה' ידיו' גרמין שגם ידי' מלויני' מנביה' ויולא מהם אור גדול ועל ידי זה יש לה עינים שבהם מאירים וכו'. ונראה לי שגור גדול זה כיוונו חז"ל במסכת סוטה ועיני לאה רכות ארוכות זכרתי ור"ל שבאמת עיני לאה הם רכות אבל פעמים נעשו' גם כן ארוכות שהם גדולי' דהיינו זכרתי על ידי הגבתי ידים זכרתי' הם נעשו' ארוכי'.

אמ"ה גם בהקדמה זאת נוכל לפרש פסוק ועיני לאה רכות ורחל ביתה יפת תואר' ויפת מראה' ידוע כפי ששע בזמנא עילאה מושפעת גם כן אימא תתאה והדבר בפסוק ח"ו ושיעור הכתוב כשעניי לאה רכות דהיינו עילאה ורוב עיניה מאירות ורחל ירצה ורחל דהיינו אימא תתאה ג"כ אין עיניה מאירות אמנם הייתה יפת תואר אימא עילאה על ידי הגבתי כפים של כהני' גם אימא תתאה יפת מראה לפי שמקבלת על ידה ששפ מאימא עילאה ופניה מאירי'.

ומתיישב גם כן למה היא כההנה מלאה כדי לרמוז שלאה עילאה מאירות פניה תלוי בהגבתי כפים של כהני' וק"ל. וזוה מתיישב מאמר חז"ל וישא אהרן את ידו ויברכס ידו כתיב וכו' שרריך להבניה די ימין יותר מיד שמאל וכו' והרמז בזה כדיון שעל ידי הגבתי כפים של כהני' מושפעת אימא עילאה ומשם יורד לאימא תתאה לכן די ימין מנביה על די שמאל כליו. מורה תתאה ב"ש זו מושפעת אימא עילאה ומשם יורד השפע לאימא תתאה כליו מורה באצבע הפעולה הנמלאת מנשיות כפים והרמז גם כן הוא סיוע להמשכי השפע לאימא עילאה ולאיימא תתאה.

ציוני פי' גש שם של י"ג יולא מייברך ע"פ מסורת המקובלים מאלפא ביתות ר"ב וסידורם כפי שפירשם לא אכחד כי הם אמרי קדוש. דע שהם ארבע שמות הראשון אנוקתם והשני פסחם והשלישי פספסים והרביעי דיונים הם לך בזוירם הראשון אנוקת' והשני שזומעת אנוקת' והשני לשון פיסת יד [פ"א סומך התם] והשלישי ר"ל בפס ידו כקטו היא העניבע ועל מלריס ופסס ידו הילל את ישראל זהו שאמר הכתוב מייך ה' גלדתי בזמתי מייך ה' ערפן אויב והרביעי דיונסים ר"ל הרבה ניסים.

ודא לך הילתה הראשון ואלא מפסק לשמוע אנוקת חסיד לפתח גבי

אך כפי הדרך הראשון זכרתי כהנים הוא לבעל המזל. דבני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזולא ועל ידי זכרתי כהנים מתברכים גם על בני חיי ומזוני. קשה טובא מרבי אלעזר בן פדת שאמר ליה הקב"ה להחריב את ארץ ישראל ולחזור לבמות ואולי יפול במזל דמזוני ומה כל החרדה הזאת כיון שהיו כהנים מזכרים לזכות לאדם על מעשיו כמדובר.

אמנם נראה לתרץ דאם זכרתי כהנים היו מוכחי' לגבור על המזל ולהיות לו מזוני היה לרע לו וא לא היה מועיל לאדם זכרתי כהנים לבעל ממנו המזל זכרתי כהנים היה להטיב ולא להרע וזה כיון שאם זוכה למזוני חוטא עמהם לא היה פועל לזה ולא כלום דהנה מדתו יתברך שמו מלך חסדיו הרבים שאם אדם עני היה צעבכו לפזר ללדקא אם היה עשיר חושב לו הקב"ה כאלו היה לו ופזיר מעותיו ללדקא ומקבל עליה שבר ועוד לו שפילו' שאם צעודו עני אומר מי יתן שיהיה לי ממון לתת ללדקא וכפי האמת יודע הקב"ה שאלו היו לו לא היה טוחן ע"כ' חסדו הגדול הוא לתגבול הוא לותתו שחלבו למעשה אע"פ שגלוי לפניו שאם יבא הממון בידו לא היה עושה כלום ולאיש כזה אינו מועיל לו זכרתי כהנים לבעל מזלו של עוני ולהכניסו במזל דמזוני לפי שהוא רע לו שכיון שיהי לו ממון ואינו עושה עונש יענש במשפטי גיהנם ולכן טוב לו שיהיה עני ויזכה במלות ה'דקא במחשבה בלבד כמדובר ושמחם מהחכם השלם ה"ר יצחק עמנואל ז"ל בישוב דמשיך דלרץ ולמה לרבי אבהו שהיה עשיר מושלג כהרלו לו י"ג נהרי אפרסמון ולרבי אלעזר שסבל כמה עניות אחיו ליה גם כן י"ג נהרי ובחיבור אחר פרשתי אי דבני ר' אלעזר הוה יתרון משום דקאלמר דאחיו ליה י"ג נהרי דמשיך אפרסמון נהרי דלא קאלמר ברבי אבהו דמשיך רק י"ג נהרי אפרסמון דמשמע נהרי מקובלים ואינן מושכים שהוא דבר הלא פסוק לעולם אבל הוא ז"ל פירש שמדתו של ר' אלעזר היה על קד המלמות מדקאלמר כשאחיו' ליה י"ג נהרי וכו' לא נמלא שאם היה לו ממון לא היה מפור כרבי אבהו ולזה אינו מהתיימה דסבל עניות ואחיו ליה י"ג נהרי בלבד כרבי אבהו ע"כ וזוה סתלק כהני' אך דלמה לא היה מועיל לרבי אלעזר זכרתי כהנים להוליתו ממדת העניות ולהכניסו בזמנוי משום שהיה לרע לו לפי שאין מדתו לפזר זכרתי כהנים אינו בל להרע כי אם להטיב כמדובר.

כה זכרתי את בני ישראל את לרבות מלאכי השרת אמור' להם לבלו ממנה ומטה.

אמ"ה מכאן תלמד עונש מי שאינו חולק כבוד לכהן לקדשו לכל דבר שבקדושה כאלו אינו תשוב בעיניו עליונים ותחתונים כיון שעל ידו מתברכים והוא מזכה אותו בזמנו ממנו הכבוד תדע מה עושה וצפרת היות כהן דוגמתו של כהן של מעלה שהוא מבורך ומקבל זכרתי מעולם החרמים העליונים מבורך וכנסת ישראל עיין יותר באורך ר' בחיי ז"ל פי' נשא :

כשם ה"ר יצחק הזקן בעל החוספות אמר שאין כהן נושא את כפיו אלא א"כ כשוי ע"כ נראה שיה עקר לזה לפי שאין האדם שלום בלא בת זוגו ואינו ראוי לא לבדך ולא להתברך (ר' בחיי ז"ל פי' נשא)

אמ"ה דברי הרב ז"ל יהו לברך יחידו אינו יכול כיון שאינו נשוי אבל עם כהנים חרמים נשארים יכול לברך כיון שאין ישראל תלוי בו שהרי שאר הכהנים מזכרים להם ומדברי הרב ז"ל בהגלות נשילות כפים משמע שכיון שנתמלי' וקנו יכול ליש' כפיו אפי' יחידו וכו' ע"פ שאינו נשוי.

מדרשת לפיות אות ב ענה ברכת כהנים

בני תמותה וכן הוא אומר וישמע אליה נאקת'. אותיות פספס"ם יונק מפסוק הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי באתות שניות פס ותאזרי שמה באתות שניות תם. הרביעי יונק מפסוק מסתירי מסוד מרעיש מרגשת פועלי און מסתירי מסוד אותיות ד"ו ניס"ם מקרין ומפרים ראו עוים וישמחו דרשתי אותיות ד"ו ניס"ם.

ענה שבמקדש

כתיבת יד פ' האזינו פירש רש"י ז"ל מכאן שענין אחר ברכה שבמקדש ברוך כמל"ו שמעתי טעם כהן על זה מרבי מנחם ל"וון האשכנזי וזה"ה שאמר שבביל שר"ת של אלו האותיות הן נמנא"י על שם הקדוש של ארבע אותיות שבמל"ו הנה מנאלו שאומר הפסוק ואשביעך ז"ל אלהי השמי' הרי ב' על השם אשרי העם שכה לו אשרי העם שיי"ו אלהיו. הרי לך ש' על השם ומי גוי גדול אשר לו אלהי קרובי אלויו ביי"ו אלהיו הרי לך ב' על השם. ויען לכן ובתפלה ויאמרו מי"י יאל הדבר הרי לך מ' על השם למען תדע כי ליי"ו הארץ הרי לך ד' על השם. ויהי בחצי הלילה ו' הנה כל כבוד. הרי לך וי"ו על השם. ולכן לפי שמאל יעקב אע"ה ורחה שהם חביבים תיקן התיבות האלו שאמרו אותם במקדש אחר כל ברכה וברכה שהיו מברכי' במקדש ומפני שהוא דבר עמוק בסודו תיקנו אותו חז"ל ואמרו בלשם כשקורין ק"ש אבל ביהו"כ שישראל כתיארי השרת מלוכנים וטוהרים אומרים אותו בקול רם בשמל"ו.

וקשה על זה והא כתיב בירמיה בהפעל און אפיסם הנה שועת בת עמי מארץ מרחק' היי"ו און בליון אום מלכה אין בה אס כן מליו אות ה' שהיה על השם ולמה לא תיקן גם על זה יעקב אע"ה תיבה וי"ל הואיל אות ה' הוא ה' מלמות השם לכן לא ראה לתקן בו תיבה אבל שאר אותיות שאינן מלמות השם תיקן בכל ה' תיבה אבל קשה והלא הוי"ו מלמות השם אפילו הכי תיקן בה תיבה וי"ל הואיל לאותיות א"י וי"ו מתחלפים והם שוים לכן כיוון שתיקנו בבות וי"ו לא ראה לתקן בבות ה' גם כן עכ"ל.

אמ"ה סימן האותיות הבאים על השם משה וכלב חסר וי"ו. דכיון שכתב וי"ו לא הור"ך לתקן בבות ה' כדברי הרב ז"ל צאופן שאותיות משה וכלב הם אותיות בשמל"ו והוי"ו במקום ה' והי' לדרך משה המולי' וכלב מכנים כלומר משה מולי' וה' וכלב מכנים וי"ו במקו' ה' ואע"פ דמי' זה הוא לענין אחר גם שייך כאלן.

ענה ברכת לבנה

פתח האהל טעם דאין מקדשין ללבנה בליל שבת משום שיש תחומים למעלה מעשרה ובהו שמקדש ממשיך השכינה אליו וכלו השכינה בה נגדו או הוא נגד השכינה וא"כ מלוא גדרת עבד' מי"עם דיש תחומין למעלה מעשרה. עוד טעם דהוי כמו קדושין ולי מקדשין שבב עור דאין מקדשין משום קבלת עדות ואין מקבלין פוזות בליה אבל קשה ליה דאלל הקב"ה השכינה כאלרה. עיין שם דף י"ע ע"ג.

ע"י ברכת הלבנה אנו מייחדים כנסת ישראל תתלה בספירות עליונות ועיקר ייחוד ה' הוא במואל' שבת אין לורך ייחוד זה כי בשר היא מיוחדת בשלימות ובימואל' שבת שפחות חילוניות מתעוררי' אז אנו מסירי' אותה מנמנה ומייחדים אותה בספירות עליונות וסימן זה יהיה בירך בחודש שמתברכו ברכת הלבנה במואל' שבת תמאלו הלל'י וכשתתקפה ותתעלם ולא יוכלו לברך אותו החדש לא יהא מוללל וזק ותשכח:

ואין מברכי' עד שתעבור שבעה ימים לפי שחכות חילוניות מתדבקי' בכי"ו תתלה בהתחזותה ולכן לריך לעבור עליה ז' ימים רמז לצבעה ימי בראשית וע"י כך הם מתפדרים מנמנה ומכל מקום עדיין כשאר'י סביבה וכשבאים ישראל ומברכי' ברכת הלבנה אז פונים והולכי' וספרו תמו כי בהתייחד כ"י תתלה בספירות שעליה ע"י ברכת הלבני' אין יטילים לגמא עליה ואם היו מברכים ברכת הלבנה קודם ז' ימים

שעדיין כחות חילוניות דבקי' בה לא היה כח לנו להפירי' ומנאל' שהיינו מייחדי' אותה עם הספירות עליונות צבד חילוני' דבקי' בה והיו מעבירי' קודם בחול.

וע"ב כתב המגיד כי עת החיבור הוא מוז' בחודש עד חלי החדש כי אשר תהר אמו ממנו משם ואילך יהיו ימיו מכאזני כי חסרון הלבנה מורה על כן וכן ב' ימים הראשונים שכן החילוני' דבקי' בה מגיד דמסרים (דף מ"ה ע"ג) :

בספר דרך חיים [דף ג' ע"ג] טוב לקדש על הלבנה קודם לאמו לדרך והיא סגולה להנלל מכל סכנה. והאחרונים הביאו מגשה בחדש שנלל מיד לפיכס שביקשו להרגו ע"י שקדש על הלבנה וקבלה בידיו שכל המקדש על הלבנה מוצנח לו שלל ימות בבות חדש והמגיד מיישרים כתב סימן טוב כשהלבנה נראית במואל' שבת זכה וברה בזמן שטלבויר ומקדשין אבל כשנכסית בעבים והצבדו רז"ים לקדשה ואינה ברה אז ח"ו סימן לא טוב לאותו חדש דוק ותשכח.

ענה ברכת הנהנין

כתב האר"י זלה"ה שבברכה יכוין מאד שאוכל הפרי לתקן צעל חי או דומם או לומח. ע"כ אם שורה פתו ביין מברך בורה מיני מזונות ולא המול'א : אם חלל חטה ושעורה וכוסמת ושיבולת שועל ושיפון כשהגורעין שלמי' מברך עליהם בורה פרי אדמה לך פ' הרב בעל לומות הבריי' ז"ל דאין לכולל כך אלא בתוך הסעודה כי יש ספק בהם לענין ברכה אחרונה אך יברך או בורה נפשות רבות או מענין שלש.

תבשיל של אורז אם נתבשלו ער שנתמעך יפה האורז מברך בורה מיני מזונות ואחריו בורה נפשות רבות אבל אם לא נתמעך רק שהוא בעין מברך בורה פרי אדמה אבל אם עירב מהן בתבשיל אחר והתבשיל האחר הוא הרוב מברך עליו בברכת התבשיל בלא האורז.

פירות ירשים מצוטלים שיש להם מרק אין לאכול בלא נטילה ואין לריך לברך עני'.

אם בידו אגוז אחד ישבר תתלה האגוז ואח"כ יברך בורה פרי העץ ולא יעשה להפך משא"כ שאר פירות שייברך כשהוא שלם עדיין פרי שאינו מתחדש משנה לגמא אפילו אם יש ימים רבים שלא אוכל ממנו אינו מברך שחתינו. לא יברך שחתינו על שום ירק אפילו הוא חדש. לא יברך שחתינו על פרי האדמי' לחם חדש. שיעור כוית הוא חלי בילה כוית הזכר במשקים בכל מקום היינו שיעור מה שמפל היות כשנותנין אותו בכלי מלא משקים שיעור רביעיית לוג כמעט ימלא שני קליפות בילת תרנגולת. כשמשתרין בהפלת בילה חוך הכימס הוא בילה ומחלל.

כר דבר שטיבולו במשקה לריך נטילה וגם למרחקת שנטשה מדבש לריך נטילה.

אמ"ה הרב בעל כנסת הגדולה ז"ל פסק שאם אוכל המרחקת בכלי ולא ציד אי"ל נטיל'. הנהגת האדם

מי שיש בידו אגוז אל יברך ואח"כ ישבר האגוז שמא תתלי' הגרעין או מרקבו ומנאל' שברך לבעלה. ס' החסידים סי' תמ"ג.

רוח ת הברית דל"ע כתב ב"ס חסידים סי' תמ"ג אדם שיש בידו אגוז ח' אל יברך בורה פרי העץ ואח"כ ישבר האגוז שמא תתליע על אגוזו עד שאינה ראוייה לאכליה נמאל' שברך ברכה לבעלה עכ"ל וגראה לי דנקט אגוז כי אם בהאש וימנה היתה בו אינה ראוייה לכולם והוי ברכה לבעלה מה שאין כן שאר פרי שאף אם הבא"ש והתעלע בתוכו עכ"ז לא צרך לבעלה שבביל קליפתו החילונה ועליה חלה הברכה ג"כ על כן יותר טוב לברך על הפרי כשהוא שלם משבוח חתום שכל מלי דברכות שלם עדיף יעקב לוי ואלי הוסיף על דבריו עוד טעם אחר ואומר כי שצירת האגוז הוא הפסק בין הברכה ובין האכליה דומיא לברתי' הלחם שהוא חסיד הפסק לבחלה' בין ברכת המול'א ובין האכליה לברתי' התום והראש"ש ז"ל עכ"ל.

אמ"ה לטעם הראשון קשה דגם ברימון לא יברך שלם כיון שאין קליפתו ראוי לאכליה ואפשר כשנחתוך אותה תמאל' בולה

חז"ל ז' שנים וזכו האויבים את כרמיכם ממש הרוני ביתר ומטעם זה תקנו על היין הטוב והמטיב.

אמ"ה נראה טעם אחר למה תקנו הטוב והמטיב דוקא על רבינו יין איתא בילקוט הושע סי' ע"ד קפ"ה ע"ג על פסוק כענבים במדבר מלאחי ישראל וכו' משם תחומות חז"ל דבר אחר כענבים במדבר למה במדבר ולא בישוב אלא כשארם הולך במדבר הוא רעב והוא למה אם נותנין לו פת ואוכלה ומבקש לשתות ואם נותנין לו מים או יין לשתות שמה ומבקש לאכול אבז אם נותנין לו ענבים הוא אוכלה ואינו מבקש מאומה לפי שיש בהם אכילה ויש בהם שמיה כך ישראל קבלו התורה במדבר וכתוב לנו לחמי בלחמי ושמו ביין מסכתי וכו' והנה כיון שהיין יולא מהענבים שיש בהם אכילה ושתיה משא"כ צפת ובשאר דברים לכן תקנו על רבוי יין דוקא הטוב והמטיב על שיש יוצאים מן הענבים שטובים הן לאוכלם באכילה ומטיבים בשמיה שהאוכלם כאלו אכל ושתה כמדובר.

טעם אחר נראה דכיון שהנחת החתיכה לחוה בעגרים כדחז"ל סמו ענבים ונתן לה וכו' וזוה החתיכה לאדם כדכתיב ותתן גם לאישה וכו' ממלא שמה עולבד שלח האישה לעמלה בעבור על כל האכל מן העץ גם לא הטיבה עם בעלה לשומרו מן המיתה אלא אמרה כשם שאני מתה גם ימות אדם כדחז"ל לכן תקנו על היין הטוב והמטיב לרמוז לאדם שאף שבייניו יכול להרשיע לו ולאחרים עמו אל יעשה כך הלא תראי נה שאירע לאדם ולחמה שגרמה קללה לעמלה ולבעלה כדחז"ל שכל אי נתקלל בעשר קללות וכו' לכן יהיה טוב לעמלו ומטיב לאחרים אף שבח יינו יש בודו יכולת להרשיע.

לבן תקנו דוקא על רבינו יינות הטוב והמטיב כאלו היין מכריז ואומר לאדם אל תרשיע עמי אלא אחיה טוב לך ומטיב לאחרים וזהו יכריזו עליך מן השמים האדם אז אלא הטוב ומטיב לאחרים כיון שנחפזה ביינו כדחז"ל כן המתפתה ביינו דעת קונו יש בו וכו' והוא טעם כיון.

צדור המור בריש פרשת מטות משם הראב"ד ז"ל של על שינוי הפת ואומרים ג"כ הטוב והמטיב כשם שבדרך כל שינוי היין הטוב והמטיב:

אמ"ה כיון דמה שמזכרים על היין הטוב והמטיב הוא משום שהטיב לו בראשונה ועוד השפיר על מריבו עונתו ומטיב לו כיון זה האחרון שימתו לדי ברוב חסדו כמו שכתב בספר הלכות ז"ל הלכות סעודה סי' קע"ה גם הטעם עליו שייך בשינוי הפת שהטיב לו בפת בתחלה ומטיב לו בלחם זה האחרון ברוב חסדו ולכן כתב הראב"ד ז"ל שגם על שינוי הפת מזכרין הטוב והמטיב אומנם כפי חז"ל שזכרת הטוב והמטיב ביבנה על הרוני ביתר שעשאו אותם גדרים לרמיים וכו' תקנו שלח הבריתו והמטיב שינתנו לקבורה אל שייך כלל טעם הראב"ד ז"ל על הלחם דבשלמא על היין נאמר כדי שיזכור האדם ויקח מוסר ואל ישתכר ביינו שהרי היין גרם לבני ביתר שהרגו שבראותם שהלך הקיסר גיאלם הדליק נרות ואכלו ושמו וזוה עליהם והרגם כדאיתא בזמם גיאלם בארצם שהרגם וכו' על עושה לכן תקנו לומר על רבינו יינות הטוב והמטיב שהוא הנוסח שתקנו על הרוני ביתר שהיין גרם להם כדי שיזכור האדם ויקח מוסר ולא ירבה לשתות.

כתבו הפוסקים הטעם שאמרנו על שינוי יין מברך הטוב והמטיב ולא אמרו כך בשינוי הפת או בשאר דברים יש בהם טעמים האחד שיעקב לטעות הסעודה אינה אלא על היין ודרך המלכים לשתות יין ואין דרך לטעות פת וכל ישראל בני מלכים הם. טעם שני שכל שולחן שמביאין עליו יין אין זה אלא רבוי שמחי ויערך אדם שלא להרבות שמחה בעולם הוא יותר מלאי כדחז"ל דעל זה יש מנהג בכמה מקומות מקהילות ישראל במקום הסעודות של מזה והשמחות ששזורים אששות יין וכלי זכויות כדי להעביר השמחה ושתמערב עם השמחה ועדה.

ואין לך שמחה בעולם כשמחת התורה לישראל בהר סיני במעמד שכתוב עליו כמחולת התמיים וכבר ידעת ששם שמתברו הלוחות ותמלא בהקב"ה בשמחתו של עולם ושמחה ה' במעשיו וסוף השמחה מגד מין החושני בשגם הוא בשר מה כתיב בתורה ויחם ה' וישתלב אל לבו.

ויאחזם ישראל בגלות מחדת די עי שרים ועמיד הקב"ה להפילם להוליא ית'אל מרשותם הוא מחדת דבה כי גדול ה' מכל האלהים ואו והאלילים כליל יתוף וכלם שובו אל ה'.

הנה ידוע שלעתיד עתיד הקב"ה להוליא גלוסקאות מן הארץ כדחז"ל ומלא דקדים בישראל קודם שיגיע הלחם ביד האדם באופן שלא יעריך האדם לעורה האפיה וכפי זה הובטע המוטי ממקום דקדם ציטולו מורה ומורה על אנוכחו לעמיד שעתיד הקב"ה להוליא את ישראל מיד השמים כי כלם אפס וזכו מחביו לו והסתעדן לישראל בכל בני עלי טורה כנון להוליא להם אפוי מן הארץ דקדים בישראל קודם שיגיע ביד האדם כמדובר ושיעור הברכה ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שהוא מוטיא לעתיד להם מן הארץ כולל ממש דקדים בישראל לפי שמוטיא מן הארץ להם ממש דקם להם טעם על אחר האפי' ומלאך דלכנעו-ממקום דקדים בישראל מורה ומציד על יכולתו יתברך ושכל ע"ז הכל מעשה תעמושים ולכן אמר רב אשי למנשה כיון דהכמיתון כולי האי איך פלחיתו לע"ז שהוא הפך מה שאמרת מעיני המוטיא וכו'. אך ראו לשי' לך דלמה שאל מנשה לרב אשי דוקא מעיני המוטיא ולא שאלה אחרת דלמה שימות ים היין מזכרים המוטיא לעיניו.

ונראה דברכת המוטיא ממקום דקדם ציטולו משום שהוא המקום היותר מנוצר ומטעם לאדם ורואי לנבדך להקב"ה על המנוצר באופן שהקודם ציטול מנוצר מהמאומר. ידוע מה שאמרנו חז"ל יפה לטורין אל אבות מזכרים כל בניס וכו' ואם הראשונים כבר אינם חנו כחמורים וכו' שדור הולך ומתמעט וכו'. והנה כראות מנשה שרלו לרבר עליו בזה בחלוט לרב אשי ושאל לו מעיני המוטיא וכו' לרמוז בשל עולם הקודם טוב מהמאומר כמו שפ"שתי ורואי דמזכרים מהקודם ציטולו וא"כ כיון שהוא קדמו כמה זמן ומן המזכרים לפני המקום ובפירש דקדם צבולו כלומר כבר מברך בשמחה ומה לו לרבר עליו ואז שאל לו רב אשי מטולך כיון דהכמיתון כולי האי על היותם מהקדמונים בזמן כמדובר והבאים אחריהם מחכים כאין לפניהם הן ביראה הן בחכמה כדאמרין אם הראשונים צבר איש אתו כחמורים ח"כ היכי פלחיתו ע"ז והשיב שילר בע"ז הוא תקיפא ואם דור האחרון היו ממלאים בכסיון זה היו עובדין לה ביתר שאת אך חכמתם עמדה להם על היותם מהראשונים שלא עשו כך וזהו כוונת שזכרנו בדברים מועטים שהשיב לו.

תנחומא (פרשת תולדות יצחק) מה ראה יין שתהא ברכת משונה מכל המשקין משום שהיה מתמסך על גבי המנוצה ולא עוד אלא שהוא גורם ליעקב ליעול את הברכות.

אמ"ה לא הבנתי אומרו מה ראה יין וכו' והוליל מה ראו חממים לתקן ברכה משונה כיון מכל המשקין הואיל ייל גילה לנו בעל המאמר דבר הגפן ביקש מהקב"ה היותו משונה בברכתו לעניו כי כל הדברים יש להם סע עוקב והם המדברים ומדברי התוס' ז"ל גבי ר' אליעזר בן דורליטן שאמר הרים וגבעות בקשו עלי רחמים ז"ל על שגפן עליך כבקש עלינו וכו' נדמה היה משיב לו וכו' וכן בצץ המן הגפן אמר עלי יתלו שמונני מנסיים על גבי המנוצה וכו' שבוטלי השר הוא המנוצה גם בדרון או אומרו מה ראה ה' כלומר מה ראה שר הגפן דהיינו שר היין לשאלו מאת המקום שתהא ברכתו משונה וכו' עי' ששים ברעית החממים לתקן ברכת בורא פרי הגפן ויתיר משום שהיה מתמסך על גבי המנוצה וכו'.

ענף ברכת הטוב והמטיב

כר הממח דף י' ע"א טעם שמזכרין על היין הטוב והמטיב משא"כ על הפת או בשאר דברים לפי שיעקר השמחה בסעודה אינה אלא כיון דרך מלכים לשתות יין ולא לשתות פת וישראל בני מלכים הם.

טעם אחר שכל שלחן שמביאים עליו יין על יין אינו אלא רבוי שמחה וילעך האדם שאלו להרבות שמחה בעוה"ז יותר מדאי כדחז"ל וכו'. לכן תקנו על היין הטוב והמטיב שהיה הברכה שתקנו על הרוני ביתר שכתנו לקבורה וכו' ביזור ה' יתאור רבוי שמחתו בדרך המנוע. טעם אחר לפי שהיין יולא מן הענבים שזכרם וכבר אמרו

מדרש תלפיות אות ב ענה ברכת המזון

נס במשכן שהיה דוגמת העולם ביום ח' של מלאכים שהיה ר"ח ניסן לא היה כמותו בעצמת השמחה אשר קרה בו ביום שמתו נדב ואביהוא שלא היו כמותם בכל ישראל ומה שהאחרן ויתעלבו בו ישראל . ועל שמחה העו"הו אמר קבלת לשחוק אירתי מכולה ולשמחה מה זו עושה לפי שהשמחה והעלזון סמוכים זה לזה כשני אחים וכסמיכות היום והילהל ויסם שאדם בעוון ביום שיהא לילה אחריו וכן הוא בעוון בלילה שיהא יום אחריו וכן הוא בעוון שמתה אחר השמחה והעלזון אחר השמחה ומה שביאר עוד יאמר בכל עכ"ל יהיה מותר מורה על השמחה אחר העלזון . נמלאת למד כי שמחת עולם הזה אינה שלימי כי כל טובו ושלותו הכל ורעות רוח וכל כבודו לכלימה ויין נוכל לבי תפארתו שארי בשעה ששמחתו של אדם חלקה בתקנות הרי היא פוסקת והולכת וע"כ תקנו על שינוי יין הטוב והמטיב שהיא ברכה שתקנו על הרוגי ביתר שניתנו לקבורה כבודו וכל זה כדי להעניב את האדם המקורן מחומר המורכב מן היסודות הטבעיים שהם גופים ממים המטוקע בחושי תאוותיו ושיחורו רביו שמתחו לרדף הניאווע . ועם שלשי שתקנו על שינוי יין הטוב והמטיב לפי שהיין משקה היואל מן הענבים שבכרם וכבר אמר חז"ל ז' שנים זבלו הארובים את כרמיהם מדרמן של ישראל ועל זה תקנו על שינוי יין לברך הטוב והמטיב כדי שיגדרו עמנו באכילתו ושתיימו בעלותו ועזרונו כל זה .

ענה ברכת המזון

בבהמ"ז אית עשרה מילין חד לתקוני פתורה כמו דיתבי קמיה מלכא כמו דתבי ואלתא ושבעת וברכת את ה' אלהיך שני נטילת ידים קודם אכילה ששלישי דיעול ימינא בשמאלא וישמח ימינא לשמאלא ויעול עד שיעור הגזרו רבנן . רביעי דבעי להגביה ידיו בתר נטילה וידווגו שני ורעותיהו כאלעדי בשעת נטילה חמישי דלריך לברך בשעת נטיל' . שש למהיב פתו לחי . שביעי לברך ברכת המזולא ולדקרב בה . שמיני האוכל פתו על שולחנו שלא יהא גרגרו ובלעס אלא כאוכל קדם מלכא . תשיעי דבעי למהוי על שולחנו מיני דאורייתא ואם יחיד הוא ואין לו יעמונ די בברכותיו . עשירי מים אחרונים חובה ולא עטוני' ברכה וכל חד איתא עטמא ממתיבא דרקייעא וכו' וע"ש בארוכה . יו"ט פ' עקב .

בענין

ברכת המזון בעוון ומטובו וכו' מטובו רוא עלמא תתאה דנפק למדת הטוב ובעוון הוא מדת הטוב עלמנו מאי אקרי טובו כדקאמרת ונתרו אל טוב ה' דא עלמא תתא : ולא טובו דא חילגא דהיי ונתרו אל טוב ה' דעל ידיה תתמין כולי עלמא .
נשים ועבדים וקטנים חייבים בברכת המזון אבל הם אינן מברכין דהא תינחא אוי לו לאדם שאתמו ובינו מברכים לו . ואמר רבי אבהו נשי ועבדים חייבים במקרא מגילה אבל הם אינן קוראים רק חייבים לשמוע מפי הקורא וכו' כעין זו הבש"ס חייבות בבהמ"ז וחייבים בעליהן להמתין להן על שולחן כדי שתשמיע מפי המבצר . היו שנים הרבה המבצר עליהן אינו מבצר בשם דתינחא נשים אינן מנטרפות לזימון הואיל ואין מנטרפות אינן מברכין עליהן בשם דיעקר מלות המזון בזכרים ולא בנקבות אמנם חייבות הם לשמוע .

זודר

פרשת בלק דף קפ"ט בבהמ"ז לריך כד מטי על הארץ ועל המזון קודם שיאמר רחם (וע"ש הטעם) נתת מים לטוב של (ברכה) .

בהמ"ז

הם שלשה ברכות מן התורה ואי ברכה רביעית מדברי סופרים . וגרול בשלחן מנצח ואפילו שבא לאחר סעודה וכו' לגי ברכות מן התורה ועשית שלחן ע"י שטים ולפית אותו זה"כ ברכת ה"זין ברכת הארץ ברכת ב"ונה ירושלים . והו זה"כ מספר דוד וכן השלחן רמז מלכות ביתר הוא מלכות בית דוד בני יין וכולל מלכות זו דוד של משה וכן מלכות של מעלה היא הכה לרוד מלך ישראל חי וקים בזמן שאמר אין לנו חלק בדוד ולא חלה בזן ישי אית לאהלו אין לאהלו אלא לאהלו .

וכבר ידעת כי השלחן במקדש כנגד מדת הדיון ומעטם זה היתה מונחת בלפון שהוא השמאל ומדת הגבורה והיו על השלחן כלי בגדים אחד שי ואחד תכלת אחד כנגד מדת הדין על מעלה והתכלת כנגד שלמותה הכלולה מכל המדות שארי לחם הפנים היא על השלחן עליו כלי רוס אמלעות ובאחר ולחם הממיר עליו יהיה ועל הלחם פורשים בגד תכלת ועל בגד זה ריו נותנים כל כלי השלחן ועל כלי השלחן היו פורשים בגד ע"י והיה העליון על הכל והיה בגד ע"י מלמעלה ובגד תכלת מלמטה כי מן מדת הדין שלמותה משפעת בשל מטה וכל הענין כי מן השלחן שבמקדש תבא פירסה לכל העולם וכנגדה מדת הדין המפורסרת העליונים לבא המרוס גם השפלי' כי היא המדה האונתת טרף לביתה וחק לנערותיה . ומכאן תבין טעם היות קומת השלחן עם המסנרת עשרה עתים וכו"ל השלחן שבמקדש עם מה שעליו יורה על מדת הדין והבין וכן עשרה ממורות ועשרה כירות וכו' . ס' שלחן ארבע .

טעם

הקדיש ברית לתורה בברכת מזון לפי שהתורה ניתנה בשלשה בריתות והמילה ב"ג בריתות והם המוכרים בפרשת המילה לאברהם ובזכות י"ו בריתות אלו נילווים ממתת הדין שהוא חרבו של הקב"ה שיש בה שש עשרה פיות ועל זה אמר משה רע"ה בהבטתה עתידה אם שומתי ברוך חרבי ותחלו בשופט ידי סמך יו"ד של חרבי אל יו"י של ותחלו כדי לרמוז שש עשרה והבין פסוק גורו לכם מפני חרב למען תדעונו שון . ביאורו גורו לכם מפני חרב של מעלה כי העונות גורמים החמה והחרב למטה ולמען זה יש לכם לדעת שיש דין והעולם אינו מקרה וחרב זו רשעים דנויין בה אבל לדיקים לא די שאין מתפחדים ממנה אלא שהיא נמסרת בידם הוא שכחוב רוממותו אל בגרוס וחרב פיפיות בידם קרי ביה שש עשרה פיפיות והבין זה כי ש' בכאן ענין גדול נקשר בקלת אריותה השם הגדול אך בוחתי לקר .

ובספר

כלי מחזיקי ברכה לכמוהו"ר ישראל נאג"ה ז"ל בענין ברכת המזון וז"ל וכבר ראיתי בזמנינו זה או חכם גדול ומופלג בעושר ובזקנה וגדול בחסדות ומור"ר מרדכי מסכות ז"ל עברו אל ביתו שלשה חכמים גדולים לדבר מלואו ומכללם הרב אב"א מארי ז"ל והיה יושב על ברכיו ופניו כלפי מעלה ודיוו פרושות ומבדך בהמ"ז ומעולם בוחנו לא שת לבו אל החכמים אשר באו אל ביתו ולא הרגיש אם כנסת אדם ואחר שסיים הברכה ואמר ברכה אחרונה על הדין קם על רגליו ואמר בואכם לשלוט אל תשיתו עלי מוחות תמחלי לי שהייתי מדבר עם קווי לטוב ממלל עם ממלל :

מצוה

מן המובחר אם כלם יודעים לברך בהמ"ז שיברך אותו שאכל כדי שביעי הגנה' האדם .

בשעת

ברכת המזון שים עליו בגד העליון וגם הכובע או המנפת על ראשו בשעת ברכת המזון . ויכוין שיש בברכת המזון ארבע ברכות כנגד ארבע אריות שבשם הוי"ה .
יכוין מאד בברכת המזון ובדקדוק מלותיה שלא יבלעם ואל יבדך אלא מתוך הפה ודקדוק כשהוא בציטו"ה הכתב מוצרר הכולה ובפרט בציטו"ה בידו כלי שלשה או ארבע או כוס כי אז לריך לאמרו בעינים סגורות ואם יש לו ישימורו לפניו ויניח ידיו זו על גב זו ימינו על שמאלו כנגד החזה וכן יעשה אפילו יש שלשה רק שאין לו יין .

בשהזור

המבצר ומשיב ברוך שאכלנו משלו יאמרו המסובין אמן קודם שיסתחיל המבצר ברוך אתה ה' .

בר

אחד מהמסובין מחוייבים לומר עם המבצר כל ברכה וברכה ואפילו החתומות ויקדים לסיים קלוד המבצר כדי שיענה אמן . יאמר ובעוון ולא יאמר ומטובו . יאמר לא תשר לנו ואל יחסי ילנו החי"ת בקמ"ץ והסבך בפחה . ואל יאמר שבכל יום בשין אלא בכל יום בלא שין . אל יאמר רויעטו אלא יאמר רעיטו שבבא כשאומר יעלה ויבא ברחש חורש ויום טוב אל חנון ורחום אלהי' כי אל מלך חנון ורחום אתה אלהי יאמר כי אל חנון ורחום אתה אלהי' עונין אמן אשר הרהימי הוא שבברכת המזון ברוך אתה חנון ורחום וקבאט . כשאומר משה שלום במרומיו אחר ברכת המזון יכוין ב"ת של טושה שלום שהוא שם ע"כ :

מדרש תרפיות את ב ענף ברכת המזון

עומדת בדוגמא אחת זו מתבצרת משבחה ברכות סוד שבעה נהרות מריקים עליה - השמן הטוב, וזאת מתבצרת בשבוע ברכות דוגמת השבוע העליונים.

ברכה ראשונה בורה פרי הגפן סוד היין המשמח אלהי ואנשים והתעוררות השמחה הבהלה אליו מלך הגבורה דהיין ההוא עושה פרי ועץ החיים עושה פרי בהתעוררות זה גפן זאת נוטלת הכל ועושה פרי כמנו נטע לפיכך ברכה ראשונה על היין.

ברכה שנייה כוללת ברה לכבודו סוד העמוד שעליו העול עומד ונקרא כל שהוא כלל הכל והוא סוד הברית סודו החיבור תלוי בו והוא מקבל לה שמן הבה אליו ממה שעליו לעשות פירות גפן היא וכבר ידעת כי השמן הטוב יורד מהנוח דרך חוט השדרה אל המעורר ומ"ש בברה שבע וזה התעוררות הימין כי אין הפרי אלא משם השמאל מעורר השמחה הימין גומר הפעולה אח"כ ככלל הימין והשמאל זה צדו והוא סוד האדם בשלמותו ולפיכך.

ברכה שלישית יורר האדם איש יושב אהלים מברית ראשון הברית התיכון בתוך הקרשים מברית מן הקפה אל הקפה והיא האדם הגדול.

ברכה רביעית אשר יורר את האדם כללנו סוד העמוד הימני יבין המצוי המן הבה מנגעת הלבונה שולחו אל הארץ התחתונה פני יהושע כפי לבנה.

ברכה חמישית שום תשים ותגל עקרה עקרת הבית רחל הקטנה עיקר הבית בקיבוץ בניה מוארבע כנפות הארץ בסוד עמוד השמאל בועז אשר לו העוז והגבורה ומתחבר עם העמוד הימני לקבוץ פטוים ולהכניסם בין ברכים סוד לגודי י"ו והעטם ששתי ערבות שבלילב אינן עושים פרי אבל קבוץ הבנים הוא הפרי שלהם ואין מי שיעורר קבוץ הבני' אל האם כי אם הבניתי

ברכה ששית שמח שמחה רעים ארובים מקום הרעות ושמחה והאחווה הוא יסודו של עולם ולמי כל תמורת ישראל ואד"ק וד"ק שני רעים הארובי' זה דודי וזה רעי ואינן נפרדים זה מזה זה דודי וזה רעי שני עפרים תאומי לבי הרעות בשוטי'.

ברכה שביעית היא המאמת הכל וממנה מתבצרי' כל המאורוי' והיא כלל עשר מאמריו ולפיכך יש בברכה זו עשרה מיני שמחה והם שש"ן ושמ"ה חתין וכלה ח"נה וחת"ה גילה ידלה שלום ורעות' . עד כאן סוד שבע ברכות עליונות שורשת הכלה העליונה ולפיכך דוגמת כללה התחומה שהיא דוגמתה למטה והכונה בלא ברה בכלל הנהגה מן העולם הזה בלא ברה שגולו אצו ואמו ובכלל זה הבה על הפניות ואף אם עגלה גזול השם ברוך הוא ושינוי בלה בלה ברה אסורה לבעלה כגדה והעטם כי כמו שבזמן נדמה אין האיש בבית כי קרר המלע מהשתרע לקבל אשה ובעלה ורעה' . סוד נעלה ואז אין ברה שורה כי אין האדם שלם ואין מתיחדו' כי אם בברכה ולזה כל עוד שאינן בברכות נמשכות ממעלה הכלה אסורה .

ודע כי הידיד נקרא כל הכלה ה' אחרונה ובהתחבר לדיק עם אדק נקראת כלה והרי היא מותרת לבעלה כי נמשכו אליה מי הברכה העליונה וכן למטה האשה אסורה לבעלה בלא ברה לפי שהיא בדוגמת עליונה (ספר תולעת יעקב) .

ענף סוד ברכת בתולים

בספר תולעת יעקב זה לשון רשיתי לבאר ברה זו אף אם לא הזכרה לא במשנה ולא בתלמוד למעלתה כי הגאונים תיקוהו בדוגמת עליונה .

ברוך אתה ה' אלהי אשר נתן לנו גיבורה על היצירה התחומה שהיתה בדוגמת היצירה העליונה ואמרנו חז"ל אדם וחוה נעושים היו שנאמר נרר מטעמי מעשי ידי להשתאר . וירמזו לאדם וחוה העליונים סבתם שהיו כקריי חגבים בעמקי ההייה וטרשתן הקב"ה ועשו ארזים גדולים וזה סוד חרזי לבנון אשר נטע .

יש ונהגים כשנוטלין כוס לברך ברכת המזון אומרי' כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא ומהר"ן כתב אחר ברה"י סמוך לברה שמתבכין על הכוס יאמרו פסוק זה ואני ראשי מעשה כשהיו מושיעים להם כוס לברך היו אומרי' פסוק זה והבחר יבחר קילו ל"ה .

יש ונהגים לברך ברה המזון דווקא מתוך הסודור .

רענין יזמון בבית הגוי כתב רמ"א בשלחן ערוך שלו סימן קל"ב בזה הלשון המנהג שלא לזמן בבית עבריים משום יראת העכו"ם והיו כאלו אכלו בלא קבע ועוד דיש לחוש לסכנה אם ישי' בנסח הברה ולא יאמרו הרחמן יברך בעל הבית הזה ולכן מתחלה לא קבעו עלמון רק לברך כל אחד לבדו ולכן אין לשנות המנהג אף אם לא היו עומדים חלו מספיקי' מכל מקום מאחר דכבר נהגו כך הוי כאלו לא קבעו עלמון ביחד . וכתב בעל עולת תמידי על זה וז"ל וכל האחרוני' חולקי' על הרב בזה בעל הלבנום והב"ח ומהרש"ל ז"ל .

זוהר לשון מטה משה מברש"ל כשהיה זמון בבית כותי היה אומר הרחמן ישלח לנו ברה מרובה בבית מקום הליכותינו ובמקום ישבינו ופסוק אחת היה סעודת פדיון הבן בבית הכותי והיו שם כמה גברי דרבני' והסכימה דעת כלם לברך ולומר יברך את בעל הבית הזה דקאי על בעל הסעודה . וכתב בעל אליה זוטא על זה והאולל בבית חבירו משלו אין לר"ד לברך הרחמן יברך בעל הבית כיון שאינו אויל משל חבירו .

כתב האש"רי מלוא מן המוצבר אם כלם יודעים לברך שיברך אותו שאכל כדי שביעה שהוא חייב מן התורה ואם אין יודעי' לברך יברך מי שאכל ביות להוליל אותם כדי שביעה' כשחזר ונשיב המבצר ברוך שאלכנו משלו ובעובו חביו יאמרו המסובין אמן קודם שיתחיל המבצר אח"כ ברוך הוא וברוך שמו כי בכאן נשלה ברכת היזמון ואח"כ מתחיל ברה"י וכן כמה גדולים ונהגים כן שם ע"כ .

ספר החיטוב אין אות ק' בברכת המזון לפי שכל המבצר ברה"י בכוכה אין שולט בו אף ומזונותיו מלזין לו בכבוד כל ימיו והמקדק יזהר לברך דוקא בתוך הספר ברה"י ולא בעל פה .

תוספות ברכות דף נ"ח . ברה"י הוא דאורייתא החמירו בה להיות יושב ומבצר שארי עשרה דברים נאמרו בה משא"כ בשאר ברכות וזה נוטריקון ואכלת ושבעת שבעת וברכת לברכת המזון (מפי משה אלברס) .

אע"ג דנשים וקטני' פטורין מן המולות בזמן דברכה הכל חייבי' בלבד דיגדעו לחזן ומבכרין' . וזהו פ' תשא .

כנפי יוג' סי' קל"ב כוס מלא כזה כ"ף ו"ו סמ"ך גימטרי' ע"ב סי"ג מ"ה ב"ן הלא מלא ברה"י ה' הדיינו השם במלואו לפיכך טוב לכוון בארבע מינולאים אלו בשעה שהוא ממלא כוסו לברכת המזון .

ענף ברכת נשיאין וסודו

שנינו בתולה נשאת ליום רביעי ואמרין טעמה שמה יהיה לו טענת בתולים וישיבים לבית דין ובמדעט לרש"י ז"ל הקשו וסם חסרונה של בתולי' ישראל כי ביום רביעי נתמנע הירח לא היה ראוי שזו יהיה שלמות לבתולה אחרת . והשיב שהותקפו נשואי בתולה ברביעי להראות קיום ומעלה בבתולה ישראל כי אף כי נתמנעה ביום ההוא הנה יש לה נחת רוח למעלה בנשואי בתולה ובת קוג' אומר אל תשמחי חויבתי לי אם נפתיני קמתי ולטעם זה בתולה נשאת ביום הרביעי .

וצריף לחקן חופה מקלי' יקרים לכבוד הכלה הנזכרת בשיר השירים שהיא מזדמנת בשמחת הכלה שלמטה שהיא דוגמתה והחופה היא דוגמת החופה העליונה שהכלה שרייה בתוכה והיא כללת יופי הממה גווי' יקרים כי הכלה העליונה והתחתונה

מדרש תלפיות אות ב ענף ברכת נשואין

אגרו

המשיל הכלה לאגרו שהיא סגורה ובחומה האמת חמומה וכן הכלה העליונה שגאה שם זה עליה חומר המגן שהשלוס שלו אל גינת אגרו וירדה הוא הגן שאמר עליו גן נעול אחותי כלה והיא כמו האגרו שיש לה כמה קליפות והמחז מפניס הוא שכתוב זאת ירושלים בתוך הגויס שמתימה וסביבותיה אריות והמחז ההוא מתקן נלד חלקים דוגמת המרכבה העליונה והם סובבבים מלד זה ונפרדים מלד זה כמו שהמאורות ביחוד שלה ונפרדים לה אחד לפעולת הממונה עליה וכמו שכתוב ומוסס יפדו והיה לארבעה רלשים . הוא הסובב הוא ההולך . ולפי שהאגרו הוא נעוע בגן נקראת גנת אגרו על שמו ומגשלה המרכבה העליונה לאגרו מה אגרו זה סתום מכל לדין אף המרכבה העליונה סתומה ועלמת מהכל .

ששנת

העמקים על שם שהכלה הכלולה בכל יופי נקראת בשם זה וכמו שאמרנו על עולמה אני חבללת השרון שושנת העמקים וחבללת הוא הנקרא חב"ק והוא ירוק על שם אסתר ירקרקת היתה השרון שהיא מומרת ושירה לפני המגן שלמה .

ד"א אני חבללת השרון שהיא עומדת לקבל מים חיים מהלבונו כענין שכתוב והיה השרון לאגס . ושושנת העמקים ויש זה ששה עליו כנגד הכלה שהיא כלולה משהה קלוות העמקים שהיא מהעומק העליון וסם הייתה ונקראת שושנה מה שושנה זו משובה בגווניה לבן וארום ומתהפך מעוון זה גוון זה אף היא משובה במדותיה פעם דין פעם רחמיים .

ודע

כי טעם שנקראת תחלה חבללת ואח"כ שושנה יש לו סוד והוא כי קורם התחברה עם המגן נקראת כן ולפיכך ירוקה ואחר חוט על חסד משוך עליה שבתה עם המגן ואז נקראת שושנה כבוד שפתותיה שושנים .

בר

יימשול זר לזה היא סתומה ושומרה מכל עברי לבן ימלא חור מקום ליכנס שם למקדש כי גל נעול אחותי כלה ומעיין חתום ובניקא קדוש ואין מקום לומר לעמוס ליכנס שם . על כן חילת אחיבי ומה היא חילת השחר ויעלת חן שמרה בטברה וחק לא הפרה כענין אל תלכי ללקוח שגדה אחר כלב עיניך שגדה על פשוטי עם חלף נעורי וזהוית הבתולה בדרך זה הנה היא בזוגמת בת ישראל ברוך אתה ה' הבורח בזרעו של אברהם להיותם חלקו ומתחו כי הם בניו הנולדים בזימו עובדי עבודתו וזומרי דמו וחוקותיו ואינן מפירי חק ואינן עוברי ח"י לעבור ממקום קדושתם ללכת שגדה אחר כי בעצב הנהר שבו אבותיים מעולם ואחק את אצבי את אברהם מעם ואחך אותו בכל ארץ כענין ונטעמיו במקום הקדוש והכנסתיו בסוד האמונה ומתח יי אהב את אבותיך ויבחר בזרעם אחריה להיות לו נעם סגולי מכל העמים .

נקרא

המילה ברית כי בבריתיה הערלה שהיא הקליף נכרתו ברית קליפות והבעול ארמית מושך ערלתו מושך קליפות כמנין ברית עליו לכן נקאוין פוגעין בו והוא סוד ארם הראשון משוך במלתו ה' שמשת הקליפות לעולם בחילתו מן העץ וכו' מ"ע ק"א .

ירקוט שפדת עקב דף ט"ע ע"כ חייב ארם לברך משה ברכות בכל יום ושלא הקב"ה מעורב שיפתו לו שני פסוקים בכל יום כל ימי חייו וכמה ימי חייו של ארם שבעי שנה שאמר ימי שנותיו בהם שבעים שנה וכמה ימים של שבעים שנה כ"ה חלף ותפ"ו וחשבון ימי שנה שם"ד ותשובון פסוקי של חומש ע"ו אלפים ותתמ"ב . ופסוקי של ענין ע"ו אלפים ור"ל פסוקי של כתובי ח"ו אלפים וס"ג כך הכל ל' חלף וק"ט לבד מסי החילוני עול מהם השבתות וימים טובי שאינן מן המנין שהם ימי משתה ושמהה ותענוג ומלאו מנין ימי שבתות ג' אלפי ותרי"ג ומנין ימי המדיס לחשבון מ"ה ימים חלף אר"ם ושפתייו ימי החול כ"ה חלף ותפ"ס כך הכל כ"ה חלף ור"א בני ישראל וקבלו עליו נבנות כדי שיוספו על משה ברכות שני פסוקי בכל יום אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע ומאן אינון שני פסוקי ומקבלין דין מן דין ואמרנו ונעלמתי ורוחא ואומר סדר זה שבתות וי"ט בימות החול ביזר .

אסיה

לא ירדתי לבחן ואומר סדר זה שבתות וי"ט בימות החול הנכבד הוא ששתי לבחן ואומר דסני פסוקים של תורה ע"ו אלפים ותתמ"ב וכו' ופסוקי התורה אינון אלף כי חס האמת אלפים ותשע

מאות וארבעי וחמשה ובמס' קדושין פסוקי ספ תורה ה' אלפים ותתפ"ח יותר עליו ספר הכתיב ח' חסר ממנו דברי הימים וכו' וגממ. פסוקי הנזכר בחומש הנזכר במאמר זה אינו לא כמספר המזכר במאמר כמדובר ואינו כחומש אשר לפינו יהוש שיה ה' אלפי ותתפ"ח . ולזה יש לומר שהם היו פסקי פסוקי לא חלו שיש לנו היום ולכן בגמרא מונה ה' אלפים ותתפ"ח ובמאמר זה מונה ע"ו אלפי ותתמ"ב וזוה מתיישב גם כן שפסוקי נביאי וכתובים שהזכיר המאמר אינו כסכום שיש לנו היום . וכן קשה דפסוקי נביאי וכתובים שהזכיר המאמר להשלמת ברכות של שבתות וימי טובים אינו בא מספר מכוון דחסר שבת מימי החול ה' ברכות לא והשוב חמש ברכות לכל שבת של ע' שנה וכן מה שחסר מהבכרות של ימים טובי עם סכו פסוקי נביאים וכתובי שהזכיר ולא תמלא חשבון שוב . וכן קשה דתמלה מוילי יא שבתות וימי טובים מחשבון ימי החול ואחר כך חוזר וכוללם באומרנו סך הכל וכו' ועוד להבין אומרנו לבד מספרי החילוני מאי קאמר ואם קורא לתרגומי של תורה נביאים וכתובים ספרי חילוני ואך היה סליק על דעת שהייתי מחשבין במספר התורה ועוד ימי לא ידע שעם התרגומי עולה הכתיב גדול יותר מל' חלף וק"ט שם מספר תורה נביאים וכתובים עד שהולך לומר שדוקא מנה הפסוקים לבד התרגומי שאינו ככתיב כסכום זה . וכן קשה למה שאלו הקב"ה שני פסוקי אלו שהם ומקבלין דין מדיון שהוא פסוק וקרא זה אל זה ואמר פסוק ונעלמתי רוח יותר מפסוקי אחרים . וכן אומרנו ימים של ע' שנה כ"ה חלף ותפ"ו אינו אלף כ"ה חלף ות"פ . לא ידעתי מה אומר ומה אדבר במאמר זה אשר לבי אומר לי שהוא מלא עשיות או חסר או יתר ואין המדרש שמשם הביאו בדיניו כדי לראות אם כך נוסחו במקומו כדי להטריח דעתי עליו .

אמנם

על ענין ק' ברכות וזני פסוקים נראה שכיון שמשפר הנראה הוא מספר קדוש ומופלא מייחד שם י"ה עם ו"ה כמו שאפרש בס"ד ומלא שבהיות מנצח מספר ברכות מלה בכל יום כחילו מוילי שכיתו מן הגלות שכתוב ו"ה ובזמן הקדש ק"י היה שמו ויחוד עם ק' ברכות . אריתא בשפע ע"ז חלף ה' ע"ב ג' ו"ל שמו של הקב"ה בגימטריא מלה כ"ד השם בן ד' נחלק לשני מערכות קדושות מערכה א' י"ה מן היות מערכה שיה ו"ה מן היות לא והשוב כמה פעמים מספר י"ה שהיא עולה חמשה עשר תמלא בכל אלפא ביתא כשתטקף על אותיות יחד זוגות ואלו זוגות יתר מג' זוגות ואלו הם י"ה ע"ו י"ח יתר מג' י"ח תמלא בכל אלפא ביתא חלף אלו ג' זוגות שכל א' מהם עולה חמשה עשר שהוא השם של י"ה ברוך הוא כמה עולה ג' פעמים עולה מ"ה השם הגדול הקדוש שם בן ד' שעולה מ"ה כי כל פעמים חמשה עשר עולה מ"ה בסוד האדם העליון ברוך הוא וכו' שעולה במילואו מ"ה כ"ד ארם כמה עולה מ"ה הכס הגדול במילואו כזה וי"ד ה"א ו"ח ה"ה כמה עולה מ"ה וכו' באופן דשם י"ה עולה מ"ה כסם הויה .

צ"א

והשוב כמה פעמים מספר זה שהוא מספר אחד עשר לא תמלא בכל אלפא ביתא יותר מן חמשה עולה ח"ה וי"ד ח"ג ש"ב י"א עולה לכל הפסוקים ח"ו והוא שאמר ח"ב ה"ו יראת ה' היא חכמי ר"ל סוד התורה שכולי שמותיו של הקב"ה המורין על סוד אחרותו ויראתו ברוך הוא וכו' לשלם ועד כ"ד חורה כמה עולה תרי"א אותיות תרי"א גיינו אותיות יר"ת והוא סוד ה"ו יראת ה' ר"ל סוד התורה וסוד היראתו רמזו בו גם כן אחרותו יתברך הוא שאמרנו ח"ל בלעון יון קורין לאן ה' באופן דשם י"ה עולה מ"ה ושם י"ה עולה ה"ו הרי מלה מלא שבתות משה ברכות עשה יחוד בין י"ה לו"ה כמדובר העולה משה ומורה תורה ואחרות ויראה כדברי רבי ז"ל ולכן במספר ק' ברכות כל ימיהם נחשב כחילו מקיימים כל התורה .

ובספר

חומה כדגלות דף כ"ח ע"א בנות הקוף כתב שקוף אם תמנה אותה במלואה עולה קפ"ו וכן שמו יתברך כשתמנה יוד עשרה פעמים עולה משה ה' חמשה פעמים עולה כ"ה וכו' ששה פעמים עולה ל"ה ו"ה אחרונה כ"ה הרי קפ"ו כמנין קוף וכן תמלא קוף במס' קטן עולה ע"ו כמנין י"ה עכ"ל תמלא שאלו ק' שמשפרי משה מורה על מספר שם הגדול הויה כ"ה וכו' ומורה על

אמ"ה בזה יתבאר אללי פסוקים בפרשת ראה והיה כי יביאך ה' להטיח אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונתתה את הברכה על הר גריזים ואת הקללה על הר עיבל * הלא המה בעבר הירדן וכו' הוונת אמר הקב"ה למשה כדי שיראו בחוש העין פועל הברכות והקללות ונתתה את הברכה וכו' הוא מלאו נרדף תוך ריחו וכמו ולא נתן סיוון בלומר והנחת את הברכה על הר גריזים שלעולם כהר ה' יהיה רענן ואת הקללה מניח משפולו כהר עיבל שלעולם יהיה יבש אין נמח בו וזכה יתעוררו הרואי' ויאמרו הלא שני ההרים אלו המה בעבר הירדן מקום חילוי מים וגם המה אחרי דרך מצא השמש הרי השמש ג"כ נתן בהם שהם בעיקרים שרדף הגינה מים ושמם וגם המה בחרף הכנעני הושב בעברה מקום מנוח לרע ומגה גם היותם אלו חלוגי מורה מקום חילנות וח"כ כיון ששני ההרים אלו שווין בהכנתם לכהננתם יונאץ בהם למח האחד רענן והאחד יבש בלי נמח כלל אין זאת אלא שהקללה שניתן בו גרם והברכה שניתן על הר גריזים גרם.

זוהר פ' וילא ברבתיא דלעילא לאו חיטו פחות מאלף .

אמ"ה וכול לומר בבואם לרמות שמקור ברכות באים מאלף שמספרו אחד וזאת האלף כזה המושג כי הוי"ה .
א שהיא שני יודין ויו" שצולו כ"ו כש הוי"ה ולכן כל ברכתא לאו חיטו פחות מאלף כי כל הברכות באים משש .

ענף ברורים

הראב"ד ז"ל סי' ד' ז' הגלו לך שערי מות ושערי חיים מלמדת דע כי אין המות שזה בכל אך חיים חיים הם עד שיהיה שם מות נחמ"ה בלעזק עד שיהיה מות של מין מן החיים והוא בעצמו חיות של מין זולתו כללו תאמר שדבר אחד ממיני הלמחים מתייבש והרים תולעים הנה מת מהלמחיה וחזר לאחד מבעלי חיים ולבסוף בשר בלה ומת מחיותו וח"כ יצא מנמו אחד מין הלמחי' וכן מהמגדבר לכל מין מן החי וכן מן הלומח וכן מן החומה בעולם המלאים והגלגלים והככבים והמזלות וכן בעולם הספירות וכל אחד ואחד יש לו מדר לפי מעשיו ולעולם הלידה ועל אלה המעשיו תאמר שערי מות .

ברכות יעקב כתיבת ד' ויתן לך האלהים בפרסוק זה יש בו עשרה תיבות כנגד עשרת הברכות שנקבלו בניו של יעקב * ובפסוק שני יעבדוך עמים יש בו י"ו תיבות ועשרה מפי' ראשון הרי כ"ו כמנין שם הוי"ה שמאמין יעקב בזה השם ואינו קורא אותו ככתבו ויש צפ' ויתן לך האלהים אותיות מ"ב כנגד שם של מ"ב שמות ואימון צ"ס סניי בקודש ובפסוק ב' יש בו ע"ב אותיות כנגד שם הנפוצה שהיא מוזכר כ"ו לרמוז שכל חילו שמתן ליעקב אצ"ה להשתמש בהם שהיא מוזכר כ"ו גדול ביום הכפורי' שם של מ"ב היא מוזכר בשחרית ולא היו כורעים ומשתחוים בו ישראל אבל שם של ע"ב היא מוזכר בחילי' היום וכו' היו כורעים ומשתחוים בו ישראל והיו עומים בשכמליו ע"כ .

אמ"ה לדקו דבריו דמאמין במוצא אבדיו ויאבק אים עמו אמר הקב"ה למיכאל ובי יפה עשית שעשית כהן שלי בעל מוס אמר לפניו רבש"ע והלא אני כהןך אמר ליה אתה כהני ברקיע והוא כהני בחרץ ע"כ בחופן שיעקב כהן גדול בחרץ כמיכאל ברקיע וזהו יעקב רש"ע כהן גדול ומסרו לו שם צ"ס ע"ב ככהן גדול שהיה מוזכרים ביום הכפורים .

ברכת עשו בברכות של עשו פסוק הנה ממנני הארץ יהיה מושגך בפסוק זה יש בו י"ג תיבות וכן בפסוק של אחרייו ועל חרבך תחיה יש בו גם כן י"ג תיבות והוא כנגד שם הוי"ה שהוא חלוק שהוא חילי' השם ופסוק שני כנגד הכסא שהוא חלוק כמו שאומר כי די על כס יה רמו שמשטל עשו ממשלה נעשה השם והכסא חסר עד שימחה זרעו על עשו וכן הוא לומר והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד משמע שכל זמן שלא יבא היום ההוא והכסא חסר יש בשני פסוקים אלו

על שם יה לכן נתרצה הקב"ה בברכות כמספר קי המורה על יהודי למו ותורה ויראה עיין בשפע על ז"ל באורך ארך מורה על כל הנזכר .
מצורף עם זה הוספת שני כתובים גם כן בכל יום א' קדוש קדוש וכו' המורה על מעלת ישראל ממלאכי השרת שסם מזכירין השם אחר ג' ואזו אחר ב' דבורים ששני ישראל ה' אלהינו ופסוק שני ותשחי רוח המורה על התעלמותו ומתמותו יל על לומר בדרך כבוד ה' ומתרגמנין אותם להביס את הבש שמוי אז מבינים שאין תרגום עיין בכלבו וכו' מנאץ ששם ק' ברכות ובי' פסוקים אלו כחילו מקיימים תורה נביאים וכתובים כי ב' פסוקים אלו המורין על מעלתו יתברך ועל מעלת ישראל כמדובר בולגיס תורה נביאי' וכתובים המורין גם כן במעלתו יתברך שמו ומנאץ ישראל .

מסכת סופרים פרק שנים עשר לוי בר פאטיי' שאל לרבי חניני' הלן ארורי' מנאי יקראון חד ויברך לפניהם ולאחריהם אמר לו אין לך טעון ברכה לפניו ולאחרייו אלא קללות שבמשתנה תורה ושבתורה הכיים .

אמ"ה במאמר זה מנסחלקת קושי' חז"ל על מאמר המדרש אין מפסקי' בקלות לפי שאין קרוי וקרוי שאין מברך לפניה ולאחריה ואמר הקב"ה אין שורת הדין שבי מתקללי' ואנו מתברך ע"כ ומקשין דבימי המשתנה העולה הראשון הנה מברך ברכה אחרונה וכו"כ א"כ לומר שאין קרוי וקרוי שאינו מברך לפניה ולאחריה ע"כ וא"כ בעיניך שאין קושיא כלל דבפירוש האמר שהקללות טעונין ברכה לפניו ולאחרייו וק"ל .

נהר מ"א לבאר מיד הברכות והשפעת' העינין כי הנשמה היא נעשית' סולס לעלות הברכות וממשה למעלה בבחינת אבי"ב וכן היא סולס לארירי הברכות מלמעלה למטה דרך אבי"ב ולכן בכל מקום שהברכות הם למטה הם כסא' ובכיים לברכות העליונות הם באילנות בבחיני' נשמה דלתי' ומנונו לכל הבחינות הם בבראי' בנשמה א"כ ביורה גרוח וא"כ בעשית בנפש דעשית א"כ בנשמי' בנפשו לעולם הוא כסא' ובכיים לאות' הברכות שגרם להשפיע ומנונו יושפע אל כל שערי המקבלי' ואין הברכות גורמין אלו בשום מקום אלא כבוד האילנות שהברכות ומשכות מנוקסן שאינו מושג' וח"כ מדרך סוד שמתו הנזכר ובבחינה מה ששפיע לנשמה ורוח ונפש כחיוני וקשועין ומנושין לעולם הלא ומה ששפיע בנפך הוא אוכל פירות בעולם הזה וכו' . חסד לאברהם .

ירב מערואי ז"ל בפרק ז' מהלכות תפלה על מאמר אל תקרי מה אלא מנאף שחייב אדם לברך מנאף ברכות בכל יום וכו' משום שבפסוק ז"ל ע' אותיות ובשטרף אלף יהיו ק' מלותיות ובמשמעות התיבה ע"כ * והערוך כתב מ"ה באת' ב"ש עולה מנאף .
הרב אברהם ז"ל כתב עוד יש גם רמו נביאים שנאמר מה ה' דורש מעמד וכו' מעמד עולה מנאף רמו למאה ברכות .
ובספר מורה שולח בולג' ז"ל על פסוק אדם כי יקרי' מכם מכם בגימטריא מנאף . רמו למאה ברכות שנתחייבים להומרים בכל יום שהיא במקום קרבן בזמן שאין קרבן' ושפתי' יסק וכו' * וברבינו בחיי ז"ל בפרשת עקב הכה כי כן יברך גבר ירא ה' כי ירא ה' יו על לברך מניין כ"ו כ"ן .

הר"ר חיים אלופאל ק' אם יקיימו מנאף ברכות מספר ק' ומאה מכם רבבה ירדפו ק' קוף למפרע פוק רמו בן מנאף כאילו מת ועבר ובמל מן העולם וזכו פוק כאילו יל מן העולם ופינו משתגי' כקוף ודעתו מנאף ואין גרלו כובלים אותו לכך רגל ק' כדל מן סוכה ל"י הכתיים מנאף ברכות מנאף דריק ק' אותיות יש בפסוק מה ה' אלהיך שאל מעמד רמו למאה ברכות מ"ה באת' ב"ש י"ך הרי מנאף .

קורם ברכת המזון יאמר לו הריני מנוון לקיים מצוות עשה של ברכת המזון שנאמר והלאת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ העובדה אשר נתן לך . לשם יהוד קב"ה ושכינתיה על ידי ההוא עמיר ועלם . ואין להתחיל ברוך הוא וברוך שמו רק בזימון שלשה אבן היחיד יתחיל ברוך אתה וכו' . יורה חטאים .

ירקום (שופטים דף י"א ע"א) הקללות בלו על הר גריזים והברכות על הר עיבל .

מדרש תרפיות אות ב ענף בדורים

ענף בשמים

מנחות פרק ה' תניא ר' נתן אומר כשהוא שוחק אומר הדק היטב היטב הדק מפני שהקול יפה לבשמים וכי' כדאמר ר' יוחנן בכריתות כשם שהדבור רע ליון כך הדבור יפה לבשמים פירוש גבי' יין של נסכים תנא זרק הגיר של שמרים גזבר הקיש בקנה פירש רש"י ז"ל כשהתחיל לראות אורו לבן שמתח הין שף על השמרי' הקיש הגזבר על גבי' הכד וסותם זה מיד וזה היה סימנו שלא היה רולה לזרוב כל זמן שמויליון היין מפני שהדבור רע ליון מה שאין כן בבשמים שהדבור יפה לבשמים והכלבו פירש הדק היטב פי' לשמני הקטרת אומר היטב היטב דמקדק וזהו שאמרו שהקול יפה לבשמים פירוש קול המתאמר להן הוא יפה לבשמים שהדבור הזה ילא הגל מפיו שהרי אלו התיבות יולאות מן הגרון ע"כ * והרמב"ם ז"ל בהלכות כלי המקדש פ"ב כתב וכשהוא שוחק אומר הדק היטב היטב הדק כל זמן ששוחק ומעבר הכל . ושם גם כן הביא הכסף משני' ופירש רש"י המנומה אומר כן לשוחק ומפירש טעמא בגמ' שהקול יפה לבשמים כולי' .

אמ"ה הלשון סובל לפרש שהשוחק בשמים עולה מהם ונכנס בגרון ומוזיק לשוחק כנודע אך באומרו שוחק הדק דוחה אורו חבק לחזן וכו' יכול לשחוק ואינו מנגנו ממלאכתו וזהו שהקול יפה לבשמים קול השוחק האומר שוחק הדק וכי' יפה לו לבשמים צעבור הבשמים .

ענף בשורה

בעיר פאריש מנאלה תחת מנדל אי' שיש שם אבן אחד ארוכו ח' אמו' ורחבו ארבע אמות והיה כתוב עליו בלשון הקדש כתב אשורית באותיות מוזהבות .

בשנה אלף ושש מאות ותשע אלוהי' משיחם יהי' מלחמה גדולה בים וביבשה והאפיפור ימות ויעמוד אחר במקומו .

בשנת 5' יפול ממדינו' משיחם נמורקא ואלמורקא יאנעלרא ואמריקא ויהיה מלחמה גדולה בלר ובאשכנז ובאשולאס * .

ובשנת 6' ימות האפיפור הזה ולא יהיה אחר במקומו * .

ובשנת 7' יהיה מלחמה גדולה והרון אף של הקב"ה * .

ובשנת 8' תהיה אמונת משיחם מעט ניכרים בין העמים * .

ובשנת 9' יהיה רעש גדולה וחרדה גדולה וזעזוע יהיה :

ובשנת 10' כל ארץ אפריקה תהיה כולה שרפופ וכל הנהרות יהיו כלם דם .

ובשנת 11' יבא שלטון אחד ונקרא שמו גוג ומגוג * .

ובשנת 12' יהיו ארצו' חרבות רועדים ורועשים רעבים יהיו בתוכם .

ובשנת 13' יכירו וידעו כל האמונות כי לה' הארץ .

ובשנת ת"ס ישלימו אלו לאלו ויהיה אמונה אחת ומנהיג אחד וארון אחד על כל הערים . עד כאן מלאתי מכתבת יד ארת בצות חיבה בתיבה .

ספר הכוזב (דף כ"א ע"ב) כל הבריות אפילו תולעים מוכיחים לבשורות וברפרט העורב מערב תמיד לבשורות רעות בפרט למגפה בר מינין ופעמים לעובה * הנץ לבשורות טובות וכן אפור דרור הנקרא גולור"יאל בפרט לעגירות המגפה ולכן כמעט כל ימי המגפה אורו ברהם ולא מנאלה בעיר שיש בה מגפה ולכן כתיב בחרבן מעוף עד ברתה נדודו הלכו שלא היה שם אורך בזה * .

אלו מנצחת עשו בפסוק ויען יחאק יש בו כ"ה אותיות . ובפסוק שהוא ועל חרבך תחיה יש בו כ"ו אותיות והרי בין הכל ק"ה והם עולים כנגד עשו ומחזק ופניו ואלופיו וגמי שציר החזי והמלכים אשר מלכו בחרן ארום כל אילו השבטים ק"ה ולעמיד יכניס הקב"ה ארת א בין קוף ובי"א על שם שפך באחוזמו ויעשה קאה ויאמרו ישראל תשמרו מלשנות כמעשה עשו שלא יקרא אחכס החרן כאשר קאה את עשו .

א"י יכניס הקב"ה בין אותיות ק"ה שהוא חשבון עשו ואלופיו וכ"י שעולים ק"ה כמדובר ארת ב"ת וי"ו ויעשה בוקה שיתקיים נצוהת ישעיה על עשו בוקה ומצולק' ולב נמס פיק ברבים והחלה בכל עתים ולמה יכניס אותיות ב"ו בין אותיות ק"ה בית של בראשי' שבה ברה הקב"ה את עולמו וי"ו כנגד ו' ימי בראשית ועשו צנט שבתה ק"ה קיום הבריאה לכן יכנסו אותיות בו בין אותיות ק"ה שהוא חשבון של דעו כמדובר ליפרע ממנו אי"כ חשבון אותיות ב"ו עולה ח' כנגד ח' ימי המילה שלא ראה עשו לקיימו . כך מלאתי בכתיבת יד וחס מאריך ליד חשבון עשו ואדו' ואלופיו ובשני טעיר וכי' עולים ק"ה .

אמ"ה בפסוק ויען יחאק אין בו 16 אלא כ"ד אותיות והמחבר מנה כ"ה אלא דחד לא דייק דכן כלל הוא צירימו חד לא דייק .

ענף בשר וחרב

רקנטי ז"ל טעם חיבור בשר וחלב לפי שהוא אכזריות לחלוב הבהמה ובזאתו חלב היורה ממנה לבשל בנה ולהרוג ולכן כתיב לא תבשל גדי חלב אמו כלומר אחר שהיא אמו של גדי אין ליקח חלבה ולהשת ארת בנה כי אכזריות גדול ביותר מהה היה מבשל בחלבה גדי אחר זה טעם כי התורה היא תורת חסד על לשונה ואין דרך החסד לנטות אחר הדין והאכזריות ע"כ .

וצרוד להמתין ששה שעות אפילו אחר אכילת בשר עוף והוא הדין צבאר אחר גבי' לרד' להמתין ששה שעות כך פסק הרב בעל לוחות הברית ז"ל אבל התולדות וה"ל פסק שאשתי מעשה אף אובלים בשר אחר גבינה או חלב עד ששה שעות אבל אחר בשר אין תוללים חלב אלא מעט לעם :

מי שפולל בשר בחלב יחד או בשרה אי' או בכבוד' אי' מי' יוס הוא נראה בעיני האסורא אחרת כגדי מוקלס ולמלא דבר כש **אחצבר** מיניה ובקל יזיקוהו ומעורר עליו דינין דלא קדישין ואם באות' **משיחם** אוליד' בן מושכין לוי נשמה מסטרא אחרת והגית' מישאל ועצרים ילולו בשביל זה שלא נעמאו במאלכות אסורות וגם דניאל ילול **מאחריות** לפי שהיה לו ללם של מעלה שלא תעצבר מיניה משום שלא **אכל** מפת. בנ של הרשע שיהי בשר וחלב ושאר איסורים . (זוהר ע' שמי"ב) .

יודר אדם בשתי מפות בצולתו חד מיוחדת. לאכול עליה בשר ואחד מיוחדת לחלב וזהה שלא יאכלו אותם יש נוחלין :

אמ"ה אי צוהר בשני ספיטס לנקד חד כל בשר וחד לתחי' בו המתאכל ותמה איני על גדולים שלמים שרתיחי שאין נוהגי כך אולי משגה הוא .

בענין מאן דאכל בשר וחלב או בשעתא חדא או בפסודת' חדא ארבעין יומין ומתחייב גדיא מוקלסא בקלפיו לגבי איונו דנפילת' וביעתא' מסאבא מתחייבים בדיה וגרים לתעשרא דינין בעלמא דינין דלי' וזאי אוליד בר' באיוני יומין אופיני ליה כשמתא מסטרא אחרת דלא אילעריכנא וכתיב והתקדשתם והייחס קדושים זוהר פ' משפטים דף קכ"ה .

שם מנאלה של נבוכדנצר הרשע היה בשרא בחלבה בר מיכלין אחריון וזה סליק ליה בפתוריה בכל יומא והניאל שפירש מכל אלו המנאלות לא נשתנה גורמו ועל דא דחילו ארזיוותא מיניה ולא חבולוהו .

אמ"ה יבא על נכון בזה פסוק וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת ב"ג הנלך ב"ג ב"ת בשר גבינה כמדובר שבכל יום היה נבוכדנצר אוכל בשר וגבינה .

מדרש תלפיות אות ג ענה נאור

גאונים ועל זה עונה זה המקרא גם בפרשת ואתחנן ובתים מלאים כל עוב אשר לא מלאת וכו' והכלת ושבעת השמר לך פן תשכח ע"כ .

אמ"ה רחמי רעה חולי' תחת השמט חכמים בעיניהם מע"כ המאשים בתורתם ומצביעים ומשפילים לבנות ולהשפיל ולהכניע חכמים שלא הגיעו למדרגתם כמו שהם בעלי מקרא או בעלי משנה בעלי אגדה בחומרים שהם עסקים בעמוקות ומה לתבן עם הבר ועם עיני שכלם מראות כי גאונים ממעטם לבם מהשפיל ומלהביין כי התורה שיפורים יתנה כי יש תשובה לתלמוד ויש מי שזוכה לשמרה ויש חלוקה בתלמוד ומשנה ופירושים כאלו' וגמלא זה המתאגף לבנות חבירו כפוי טובה בבקב"ה וכפוי טובה עם חבירו כפוי טובה עם הקב"ה שבעבור שהק' לו מנחמתה מתגלה וגורם בגאותו כפילות שינתו כאלו' כל המתאגף' אומר הקב"ה אין אני הוא מקרא אינו כפוי טובה אלא כפוי טובה עם חבירו שלא הגיע למדרגתו מאוס שמלילו מכמה הלבנות וכפוי אס שאלים ממנו דבר אגדה או דבר מקרא אינו כפי להשיב ובהיות זה בעל מקרא או אגדה משיב במקומו וכלה ומסור השאלים אע"פ ונמלא מנחה על חרפתו . ועוד שאם אלו יהיו שוין למדרגתו לא יזהו

במעלה בעיני החברות ובאומרים כי אחרים גדולים כמוהו ונמלא זהו השפיל בערכו גורם בעליו מעלתו וא"כ הבנות אותו הוא כפוי טובה עמו כיון שעל דוד נמיל מהרפה ומתעלה יותר כמדובר אין זאת כי אס פשוו ירם המסית' המודק דברים חיים אל מות ומותן בלבם להתגאות לכן כדי להסיר הגאווה והכבוד שבהם כי אין מקום להשתבח עליו בחכמתו כיון שחכם ויפס גורם הלא כאלו' ועוד י"ס נגד עיניו כי בערך חכמת הראשונים חכמתו כאין נחשב ובפרט בעלות אל לבו חכמת בעלי התלמוד אשר נתגלו להם רוח דריון ועל כל קוף וקוף היו דורשים תלי תלים כמו שאמרנו על רבי עקיבא ועוד אחריו על דולג שהיה דורש על מגדל הסורח באויר דהיינו בלואר הגמ"ד י' הלבות וכלה רבות התלמוד והמדורשים מלאים וכראות האדם אלו החכמות מנה מקום יש לו להתגאות . ונראה דעל זה היה אומר השלם במסכת חולין אס הראשונים כמלאכים אלו כבר אשם ואס הראשונים כבר אשם אלו חכמורים וכו' היו הקדמה דרך מוסר שלא יתגלה אדם בחכמתו בעליו על לבו חכמת הראשונים שבהים יש נגד עיניו לא ינלא מנאוס להתגאות כי באים להכיר בחסרון ידיעתם ואס משימים נגד עיניהם חכמת הראשונים ועם כל זה מתגאה בראי' שהוא טובה רשע וגם רוח ואיו לו ואיו לנפשו ועליו מוקוין הנביא אוי חכמים בעיניהם ונגד פניהם בנזים לומר אין ראו לקוין ולומר אוי עני מן המתגאה מנבט שלא שם דעתו על חכמת הראשונים מאוס שבעלות על לבו חכמת הראשונים יש תקוה אולי יכיר מדרגתו וישפיל עלמו אבל אוי ואבי לאותם חכמים בעיניהם אע"פ שמשמיים נגד פניהם הנבזים הראשונים כמה גדלה חכמתם בהשפיל להביין בעמוקות ודברים נסתרים ועכ"ו לא הכיר מוסר ידיעתו אין לזה תקנה . . . ובגור גאווה ישנה והוא ימות באין מוסר ותורתו משתכחת ממנו כאלו' על דולג ואחיותפול שבעת מיתתם שבעת תלמידים שנא' חיל בלע וקיאנו וכו' .

עוד שאין ראוי שיתגאה מי שידע הרבה מן מי שאינו יודע כמוהו ויבזהו ויבטל שמו מזהם שאם כן לא יהיה מוכבד כי אס מלאכים משוללים מחכמה דהיינו המון העם ואינו דומה מוכבד מחכמי' למכובד מעיני הרבך . ועוד המתגאה על החכמים ומבזה אותם גורם לעלמו שאין שפתותיו דובבות קבבר דמתוך השנא' אין באומרים דבר משנו :

ועוד שגורם רעה לעלמו שכל המתגאה חכמתו מסתלקת ממנו ונופל ביד המצוה אותם ואז נעשה סיו ומאוס בעיני הבריות ואף שיחזור בתשובה לקנות השפלות ויחזור לחכמתו לריך שיספיל עלמו חמור בפני אותם שצוה להם כי אין לו פנים להשתבח בפניהם ולבנות פן יאמרו לו זכור מנשך הראשונים ומה שאירע לך ודברים אלו לו לקולן ולחרפה ומה לו לאדם להביא עלמו בידיו לחרפה זו במקום היות חביב לעולם בעיני כולם ולכבד לשפיל ממדרגת חכמתו .

ושמעתי מרבי ז"ה על משנת איזו הוא מוכבד המכבד את הבריות הדוליל' איזו הוא מכובד מי שמכבדים אותו

ח"ו ויקש עשו ג"כ ליכנס בחלקו של יעקב דהיינו עולם הבא . ועם איסור הגאווה כל כך עד שאמרנו ח"ו"ל כן המתגאה כאלו עובד ע"ו לעולם דמתא' שרו על עשו הקרא אל זר לבכיים את זוראו מתלבס בגלות כדי להשתמש בשרביתו של מלך כי הגאווה הוא לבושו של הקב"ה שני' ה' מלך גאות לבס וכו' ונמלא שהמתגאה משתמש עלמו בשרביתו של מלך יש ע"ו גדולה מזה שתופס דרבי סמאל אל זר . העולה מן המחבר שיוסף ודינה גרמו ליעקב שלא יתגא' על עשו מוכאן תראה כמה גדולה דליקים אלו שעל ידם מנע הקב"ה ליעקב להתגאות אס כן מוכרחים לומר שמה שהע"ה יוסף בלשון הרע ודינה שהיתה ילאית כחמת הגבלות היה כזה מות' ה' כדי לשמור ליעקב מלהתגאות על עשו ושלא יכנס עשו במחילת יעקב ועולם הבא ואל תקבה אס כן לנהל נעשו דבר זה ועלם משפיל וגבוה מעל גבוה הוא היודע כי לא מתגאווים ומתעבטו והוא כענין העגל גדורח נמלך היה כפרש"י בנסתת ע"ו גבי מאמר לא דור המדבר ראויס לאותו מעשה וכו' ובדחיתא בזהר כביכול סייע באותו מעשה ועכ"ו נעשו והכסתרות לה אלהינו גלויית .

כנפי יונה (חלק ג' סימן מ"ט) אין הכעס יואל אלא מנד הגאווה שהוא קשה היינו שהזועם כאלו עובד ע"ו והגאווה מנד עלמו אל זר לכן להסיר הגאווה לריך לבוין שם יה מנה כזה וי"ד ה"ה כי הפשוט עולה י"ה וכמלא עולם ע"ו וכתוב אשרה לה' כי אס גלה גלה מה כתוב בתורה יש גאווה וכתוב גלה גלה אל חס לם י"ה וחד' למילואו אורס שיה לו ענין מפרות ומכיל שם של יס ממנו ובה ונתן כח לקליפות שיטה להס אחיזה באותיות וה שנסתלק שמירתם ופוגם ג"כ בשם י"ה .

ר"ד כל מי שיש בו גאווה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד שאמרנו גבי עינים ורבה לבב אותו לא אוכל אל תקרי אותו אלא חמו .

אמ"ה אמר אל תקרי מדורק אומרנו אותו לא אוכל וכו' הקב"ה אינו יכול עלמו ח"ו לכן קאמר אל תקרי אותו וק"ל אך קשה אעיקרב דהיינו למה לא כתב אותו וכתב אותו כי הלאמר לומר אל תקרי אלא כוננת אל תקרי לומר אל תקרי אותו בלבד אלא אותו ואלו והכונה אותו לא אוכל שאת להאריך אפי עמו כשאר החוטאים מאוס שם ברו עון גדול כל כך שאחו אינו יכול לדור וגורם כפילות שבינתי כדי שאל לדור עמו במקום אחד וכיון שאני קורא גם אחו משמע גם מנת אותו במשמעות אחד לומר אותו לא אוכל שאת להאריך אפי עמו כדפרשית משום דעעמו בלדו לפי שאין אני והוא יכולים לדור במקום אחד אמנם שאני קורא בלבד אותו לא אוכל משמע ככפירה ח"ו כאלו הקב"ה אינו יכול עמו חיליה אך שאני קורא גם אחו מנלה כאותו לא אוכל ר"ל לא אוכל שאת להמתין לו אולי יחזור ודוק .

אמנם בעיני המתאמר נראה לומר טעם נכון למה בעון הגאווה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד ודוע שהקב"ה כתב בתורתו נעשה אלו לשון רבים ללמד דרך ארץ ואשפיל בגדול ועול עלה מקטן כאלו' ע"כ . הנה מי שאין לו גאווה ושאפיל שהוא גדול נוטל עלה מהקטן נמלא דנעשה אדם אלו לטבות בשתי רשויות משא"כ בני שיש בו גאווה שאינו נוטל עלה מן הקטן ונמלא שנעשה אדם בלשון רבים יש מקום שיטעו המניין לכן אומר הקב"ה כל מי שיש לו גאווה אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד משום שעל ידי גאווה מעיד על שתי רשויות ואיך יתכן שאני יכול לדור עמו במקום אחד .

ושמעתי משם כמוהו"ר ר' סוד ז"ל עיני שייך לעונה בכל מקום הנאמר בתלמוד על איזה שם דקאמר הדרי בי וכו' שלכאורה נראה שפלות גדול לומר הדרי בי וסם אדם אינו מוליא לכן מפיו אף שיהרגוהו באומרו אין השפלה גדולה מזה לומר שטעיתי לך להלכות הפך זה אמר השלם בלשון זה הדרי בי כלומר מה שהדרי בו זכר אדרבא הדרי וכו' ומפארתי :

סמ"ג דף י"א סימן י"ד השמר לך פן תשכח את' אלהיך ואחרי' שלא יתגאו בני ישראל בהקב"ה משפיע להם טובה ויאמרו שבריות שלהם ועמלם הריווח כל זה ולא יחיוקו טובה להקב"ה מחמת

מדרש תרפיות אות ב ענה נאולה

אחוז הכריות אלף דרך הבווי לבנות תחמים אחרים ולהשפילם פן
 על יתגלה חוסר ידיעתו אמנם אם הוא חכם בלמדת מכבד הכריות
 שאף ע"פ שידלו בעיני העולם אינו מגיע לו חסרון כיון שהוא חכם
 בלמדת ע"כ ואם כן המבזה את החכמים על היותם פלילים בערכם
 מכריז על חוסר ידיעתו .

אמ"ה כל המשבח בתורתו ומביא ת"ח ברוך אחריו ותמלאו
 משולל מכל חכמה דוק ותשכח ומה גם בדפוסות אחרת
 בדברי ר"ל שאין התורה שורה על מי שיש בו גאולה לזה כמלאה
 תורה לנפש שלעולם יורד למקום מדרון וכו' ואם תחזיקוהו לחכם
 מנאל חופר בדברי חכמים .

ענה נאולה

ובמיכתא אשר פדית לך ממלרים נוי ואלהיו ח"ר עקיבא
 אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כביכול
 אמרו ישראל לפני הקב"ה עמך פדית וכו' וכן יאמר בספרי וכו' .
מסכת כלה האומר דבר פשע חכם ואלו אמרו ממנו גורם
 לטכניה שסתלק מישאל וכל האומר דבר משום אומרו
 מביא גאולה לעולם שח"ו ותאמר אפסך למנך בשם מרדכי וכו' :
סוד הקן וסוד בעתה הענין שהגאולה תהיה כבוד שמאל דוחה
 דהיינו מאחריהן בגלות עוד ששה חודשים מתשרי שמאל דוחה
 עד כיון ועיני מקרבת כי בששה חודשים אלו יהיו בעיני לרות ולרות
 עד שישובו כלם והיו ישראל זוכים לגאולה ע"י הגלות והיסורין לעת
 בקר בלומי' והשארתי' בכס עם עני ודל וחסו' בשם ה' והתועלת
 המגיע בזה הוא כי אם יגאלו בכבוד הגבורה ימנעו ח"ו כי מלך הדין
 כלם בשמאל ישראל רק אדם אולם הגמלים יהיו בכבוד גדול ואין זה
 הכוונה אלא שיבאו ויזכו כלם לגאולה כי אם יתמעטו ח"ו יתמעט
 כבוד עליון וברוב עם הדרת מלך שהוא כבוד לגלות שמונת ס' רבבות
 ויעמוד העולם עד מלאות הגאולה ולא יפחתו משיעורם ואם ח"ו
 יתמעטו וישארו אחר מעיר ושים ממשפחה ימנע כבוד גבוה שאין לך
 עולם פחות מששים רבוא ויתמעטו התקוות א"ע יתמעטו הנשמות
 וילערפו בגלגולים אמנם אם ילטרפו בחיים ימעט אורך לגלות ויזכו כלם
 וירבה כבוד שמים וירבו מקורות השפע חסד לאברהם (כר ל"ח עין
 משפט) :

מדרש הנעלם כל הגלות אנו מנשכים יותר מארבעים ארבעים
 יכנו לא יוסף סוף הליכתם ישראל במדבר ארבעים שנה
 בארבעים שנה קודם תחית המתים הנשמה ממתנת בארץ ישראל
 בשנת הארבעים יקומו הגופות מעפרם . בארבעים יוס כלה הגשם
 של מצול זמן גאולתם של ישראל בשנת הארבעים (זה לר"ך ביאור)
 ועל זה נאמר ויהי יאקב רמז לנשמה בקחתו את רבקה רומז לנפ .
אמ"ה אולי חוננת אומרו גאולתם של ישראל בשנת הארבעים
 שבהחלת האלף הששי עד מי' שנה יגאלו או אחר ק"מ
 מאלף הששי או לר"מ או לשי"מ או לת"מ הכלל העולה נראה שבמספר
 מי' יגאלו . אי נמי שבהכנת האלף הששי י"ט שנה יגאלו או לפ"י שנים
 להם שפעמים מי' ואם לא בלא ל"ק"ש שנה עוד אחר מי' ואם
 לא בלא יבא לאחד בשנת ק"ם שנה עוד מי' וכן הולך ואזיל הכלל
 העולה בבא הגאולה ייאלו השנים במספר הארבעים .

ובירקוהו חרש בערך משיח ס'י ל"ח הביא ממנו מדרש הנעלם
 ימות הגאולה ותחיית המתים הם שני דברים הנמנים הם שני דברים קבוע
 גלויות יהיה ארבעים שנה קודם לתחיית המתים וביני וביני יהיו לרות
 גדולות וכו' והנה על פי זה יבואר אומרו זמן גאולתם של ישראל בשנת
 התי' עכ"ל .

עוד אפשר לומר דרך דרש כיון שמתן תורה היה בשנת אלפים וארבע
 מאות וארבעים ושש לבריית עולם ובהמש' השלישי ליליאת מלרי'
 ניתנה התורה נמלא שליחת מלרים היה בשנת אלפים וארבע מאות שש
 זכר לששה חודשים והששה שנים מזכרים בשם מי' עד שיעלו לחמישים
 כבוד שבעה שאני אומר ארבעים והבט מי' וטכנים מי' ושלשה אני
 מזכיר מי' עד כ' ומנאל שבע"פ שיהיה יליאת מלרים ומלרי' ות' ומי' ושש
 כיון שהשש עדיין כביא האלף כארבעים דמי וכו' והדרשה מדרש

יפה תואר והיה ה' לי לאלהים זה מפתח לגאולתן של בניס והיה
 בניס הואו וכו' ר"ל והיה שם הויה הואו מפתח לשערי
 הגאולות כי יודע שיעיר הברכות על ידי שם הויה .
דברי שלום דרוש י"ב הדין נותן שהקב"ה יגאל אותנו כי ישראל
 הם כאלהו של הקב"ה שחייב לפדותם שתקנו פרקונה תחת
 אכילות פירות נכסי וגו' שלה והקב"ה חוכל הנכסי מלוג דישאל דהיינו
 הקרבות של ישראל וכל ועשו לו מקדש אומות שנטלו ישראל ממלרים
 וגם חילונת ששתל יעקב במלרים הביאו אומות במקדש ואם כן מחוייב
 הקב"ה לפדות אותנו .

זרע ברוך טעם שלר"ך הקב"ה לגאליו דליאת המוכר עלמנו לנוי
 חייבים הקרובים לפדותו והקב"ה נקרא קרוב שלנו מה שאין
 כן המוכר בית בתי ערי חומה פלוגתא אדם הוא חייב לפדות ולכן את
 בית המקדש אינו חייב אלא מרגליו .

שפתי כהן פי בראשית דף ו' ע"ג טעם למה שלח הקב"ה למשה
 שיגאל לישראל ממלרים ולמה לא היתה הגאולה על ידי
 משיח כמו שיהיה לעמיד אלא דהקב"ה אמר ואתה לכה גימטריא לך
 משפט הגאולה משום דפרעה איתויה העפר ועפר אינו נגבל אלא
 במים ואתה מן המים שנאמר כי מן המים משתייה ולכן מכה ראשונה
 במים מאחר שנגבל העפר במים עושה היוצר ממנו כל מה שרואה
 שנאמר כי כחומר ביד היוצר והמים מכבין האש נגר שזרפין בני
 ישראל בלשם שנאמר ויוליא אתכם מכור הברזל ולכן היתה מכת שחין
 ולא עוד אלא שהוא מתגאה עליך ששמו יותר על שמך עשר ולכן עשר
 מכות הגני נאלמה . עליו .

ברי יקר פי' מסעי מקשה תרי פסוקים אהדרי כתיב ממחרת בני
 ישראל ויולאים ממלרים וכתיב הוליאנו ה' לילה ותר"ך שערב רב
 ויולאים בלילה וישראל ביום .

אמ"ה שמעתי תירון על זה משם המפרשים דלילה ילאו כדכתיב
 הוליאנו ה' לילה לך כיון דכתיב וגאלתי אתכם בזרוע נטויה
 חשף ה' זרוע קדשו והוליא הלילה ופנ"ל נהורה ביום מק"ו דרבי יוחנן
 שגילה זרועו ופנ"ל נהורה כדח"ל וכו' ונ"ש ממחרת שהלילי נעשה כיום
 יאירי ללאת השמש בבבירתו .

הרמב"ן ויודע דעת עליון היה יודע באחרית הימי' על גאולת
 המשיח ע"ד לבי לפומי לא גלי .

מדרש רבה פי' י"ב שש צבאות יעקב ויוסף גאלו ישראל ממלרים
 שנאמר גאלת בזרוע עמך בני יעקב ויוסף .

חסד לאברהם שיעור עמידת העולם כשיעור המקוה כן הוא שיעור
 העולם כי שיעור מקוה היא ארבעים סאה וכל"סאה היא קמ"ד
 בליים ארבעים פעמים קמ"ד עולה חמשת אלפים ותש"ס כן הוא עמידת
 העול' שיעור הזה חמשת אלפים ותש"ס שנים ואז תתחדש העולם כי כמו
 המקוה היא מעשרת המטמאים כן בזמן הזה יעביר הקב"ה רוח הטומאה
 מן העולם ולא ישאר לה שורש ועקף הוא אינו מדבר בקנהגאולה שיתממהה
 כל כך ח"ו און זה מדבר לאל אחר כל הסבות והתמארועות ושיסיו אחר
 ביאת משיח לדקונו ועיין בספר עמודיה שבעה עמוד שלשה שפירש בזה
 פסוק עורה לנפש מישן ה' שמישן הוא מנין שיעור המקוה כמדובר
 ופירש פסוק מקוה ישראל ה' מושיעו בעת לרה הכל שם בחר היעז
 בחריבות .

וביון דשיעור העצרת רוח הטומאה מן הארץ הוא כשיעור המקוה
 כמנין הבנים כמדובר לכן מורגל בפי חז"ל בכמה מקומות
 עתיד הקב"ה לקטקע בימתן וכו' ודי בזה לחימוא ברמיזא הכל שם
 בעמודי' שבעה :

ילקוט משלי סימן י' ותחת ארבע לא מוכל שאת זו אומה רביעי'
 כביכול אין הקב"ה יכול להגיה את ישראל אלא מיד הוא
 גואלם .

מה שהלכו זקני ישראל אלל סרה בת אשר לשלול לה על
 סימני הגואל ולא למכיר ויארר בן מנשה שמלרו בימי
 יעקב והיו מבאי הארץ והם היו מבני בניו של יוסף י"ל מסוד
 כב

מדרש תלפיות אות ג ענף גאודה

הגאולה נמסר לקרח כדליתא בפריק ר' אליעזר תוס' מ' סוטה דף ז"ב ע"ב

אמ"ה נראה למה סוד זה למד נמסר לאיש כי אם לאשה כמזכיר שנמסר לקרח ולא למד ולאירי לפי שהאיש אפשר שיזיק בדבר ויאמר כי הוא הגאולה או יתעזב עם אחר שיאמר בא כסומן זה ואני אעזיב ענין וחסה תהיה מנך ואני שני לך כי אדם בעל בחירה הוא ומפתחו יארו על הגדולה ודברים אלו רחוקים מהאשה ואין לחשוך שזיפת כדי לתת גדולה לבנה או לאחי או לבעלה דלמן אדם חוטא ולא לו

מדרש פ' תולדות יתח. ואחרי כן יאל אחיו הגמון אחד שאל לחד ר' קולוני דבית פלו' אל' מי תופס המלכות אחרינו הביא נייר חלק ונעל קולמין וכתב עליו ואחרי כן יאל אחיו וידו ארוחות בעקב עשו אמר ראו דברים שמים מפי זקן תהם להודיעך כמה לער נלעטר אותו לדיק.

אמ"ה כמה ריוות משתפכות וחסה קולמוסים משתבשים בכונת מחמיר זה למה הולך להשיב לו בכתב ולא על פה ודייקוס אחרים ובחיבו אחר הארתי בכמה דרכים אך הכני מודיעך עיני נפלא למה השיב לו בכתב ולא על פה. וחלוי לפניך הקדמה איתא בספר הפליאה שישראל למעלה הם בחלמנע העיגול וישמעאל מחד ימין ועשו מחד שמאל כזה

(ישמעאל (ישראל) עשו) עד דרך סביב רשעים יתהלכו ורואים בשמתי ישראל ויחזיקו לשם רשות לנכס בתוכם וכל השעלותם להחיות נפש מישראל כדי להולי' החולה וליומן ממנה נילוי הקדושה שיואל עמה כי לחמם וחיותם הוא עיני שם בחורף העולה מזה שישמעאל עומד לחד ימין ועשו לחד שמאל אשר נראה לי בזה דלכן ישמעאל שהוא לימין בחר סדר כתיבתו מהימין אל השמאל כדי להתקרב אל הקדש הסמוך לעיגול הנזכר ואדום שהוא בשמאל סדר כתיבתו מהשמאל אל הימין כדי להתקרב אל העיגול הקדו' ואינו יודעים שמעוה לא יוכל לתקון שהרי הערלים מהשמאל מתחילין ואל לימין איתא כי זורת ארוחות בחדר כתיבתן הוא להוליך היר למעלה או למטה ואזה ארת שיש לה זנב חדר נוטין ארוחת לחד שמאל ואל לא לפנים שהוא לך ימין וגם ישמעאל וסאר ארומות המתחילין כתיבתו מהימין עכ"ז הליכתם אל השמאל כי זורת ארוחותיהם רובם ככולם להוליך היר למעלה או למטה או לחד שמאל ואין מוליכם היר לפנים שהוא לך ימין.

לא כן ארוחות הקודש שלעולם פונה לחד ימין בין בהתחלת הכתיבה שמתחיל מהימין בין בכתיבת זורת הארוחות שעשיית כל הגגים של כ"ו ארוחות הוא להוליך היר מהשמאל אל הימין דרך קו המישור בחד לכתוב **אב** לעשות יו"ד האלף או וי"ו האלמנעי שבה אינו מושך ידו מימין לחד שמאל אלא לעולם מושך ידו אל הימין וכן לעשות ב מתחיל הגג ממקום העוקף כזה ב מושך ידו אל הימין וכן כל הארוחות ודוק וזה שאמרו חז"ל כתב אשורים שמתחילת בכתיבתם וזהו ארת ומותן סחוך. על ארוחות הקודש שהם מהקב"ה לא עשה כן לכל גוי כי בשבטים לשון זורת ארוחותיהם אפילו המתחילין מחד הימין לכתוב עכ"ז ארוחותיהם מתייב בכתיבתם להוליך לחד שמאל לך המעלה ארוח' הכל המה מעשה תענועים.

הערה מזה לכה לכוונת המאמר שאדום מתחילי' בכתיבתם מהשמאל וכפי זה כשכתוב וידו ארוחות בעקב עשו ארת מתחיל הקריאה מהשמאל תהי קורא ביו עשו בעקב ארוחות ידו שפירושו שלענתה יהיה עשו ארוח בעקב של יעקב להיות כסוף תחתיו כאשר יעקב עכשו על הכתם נתחכם להשיב להגמון בכתב ולא על פה משו שמי סבות סכה ראוונה שאם ישוב על פה וידו ארוחות בעקב עשו הוה משמע שחשבונו להגמון שלעולם יעקב יהיה ארוחות בעקב עשו ואין מי שיחך המלכות אחריהם לכן כתב על הנייר וידו ארוחות בעקב עשו והראה לו הכתב שיקרא ובין שהגמון מורגל להחמיל הקריאה מהשמאל אל הימין קרא עשו בעקב ארוחות ידו שראוה אמר דע שעתיד יעקב תופס המלכות ועשו כסוף לו כמזכיר אך בהש"ס על פה לא היה מוכן פירוש זה קיבה שניה אל ישוב על פה וידו

ארוחות וכו' וישאל הגמון הפירוש. היה מוכרח לפרש לו שיעקב יתפוס המלכות ואפשר שיאמר הגמון מורר במלכות ארתה וזהו הורגו ולא היה לחכם מקום לחזור בו כי כבר פירש המלכות אמנם להיות התשוב' בכתב להגמון מתחיל לקרות כמנהגו מהשמאל וקורא עשו בעקב ארוח' ידו והיא תשובה ברורה על כפילת עשו תחת יד יעקב ואם יאמר מורר במלכות ארתה יס לו מקום להשיב סדר קריאתו מהימין וא"כ וידו ארוחות בעקב עשו כתוב שפירושו שלעולם יעקב ארוח בעקב עשו וכסוף לו

וזהו דסיים בעל המאמר להודיעך כמה לער נלעטר אותו לדיק כלומר דמה לער נלעטר עד לבקש ערמה להשיב לו באופן שלא יתפסחו למורד ויהרגו כדפרישית

כונת (האר"י ז"ל) ובה לניין גואל אמרו חז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף וכו' ובה לניין גואל שהוא המשיח ור"ת של ג'ואל ו"שבע פ"ש"ע הוא גוף גואל שהוא המשיח

גם דע שהמולות זרע לבטלה הרי הוא מוסר את בניו ביד החלוניי' וכאשר יחזור בתשובה אז יחזרו הבנים למקומם בחוך האל' הנקרא גוף וזהו ולשני פסע בעקב כי הוא שב בתשובה מן הפסע ההוא ור"ת ב"יעקב כ"אם י"י ו"אחי הוא בניו כי לא הם מעבדים את משיתו וכשיחזור בתשובה יחזרו למקומם ועם זה ובה לניין גואל

מדרש רבה פ' י"ח שמות. ליל שמורים בה עשה גדולה ללדיקים כשם שעשה לישראל במצרים ובו הילי לחזקיה ובו הילי לחנניה מישאל ועזריה ובו הילי דניאל מגוב אריות ובו משיח ואליהו מתגדלין שנאמר ארתה בוקר וגם לילה.

שם משעמדה אדום אמר הקב"ה הסימן הזה יהיה בידכם ביום שעשיתי לכם תשובה ובארות לילה היו יודעים שאני גואלכם ואם לאו אל תאמינו שלא קרבתם העת שנאמר אני ה' בעתה קרבתם: **אמ"ה** פירוש בנין נגאלו ובנין עתידין ליגאל לכן אם יבא אחד למור בחדש אייר או סיון וכו' ארתם נגאלים אל תאמינו שלא קרבתם העת אמנם אם יאמר בנין שהוא הזמן שעשיתי לכם תשובה במצרים תאמינו:

ירקוש מיכה דף קל"ג ממש פריק ר' אליעזר. תרום ידך על לךש נגאלה קטנה בה הראה לנח לעשות התביה שאל' וזה אשר עשהה ארתה. שניה לקטנה בה הכה את המצרים שאל' אלבע אלהי' היא שליטין לקטנה בה כתב את הלוחות שנאמר כתובים באלבע אלהים. רביעית לקטנה בה הראה למשה שנאמר זה יתנו כל העובר על הפקודים. בזהו וכל היר בה עתיד הקב"ה להשמיד את בני עשו שהם נרו ולהכרית את ישמעאל שהם אויביו שנאמר תרום ידך על לךר וכל איביך ויכרתו.

אמ"ה סימן לדבר תמלך לעתיד לבה ת' תיבה מ' מלרים ל' ארוחות כ' כופר נפש לעתיד צבוחן ולכל היר. אמנם נראה לעשיית התיבה היה באלבע קטנה על היות הללה לשמנה בלבד נח ואשתו ו' ביה עם נשותיהם. ועוד היה באלבע קטנה רמו שנה היה מקטני אמנה כאלו' שלא נכנס בתביה עד שבאו לו הנשים עד קרסוליו. ועוד לרמו שהילי נח מן המבול על שהקטין עמלו כאלו' במדרש שדור המבול נאכדו על שנגאלו. עוד רמו באלבע קטנה על שמעט בתביה כדלמריין בתק שאלמנה את רבה ללגיטניה עבר אפרים לער גדול היה לאבי בתביה וכו' ודליתא במדרש שניה גונה דם בתביה מלריים לקו בשניה לקטנה שהוא רביעי לגודל על שם שהיו כופרים בשם של ארבע שאלמנה פרעה מי ה'. ועוד על רמו ד' גאלות שנמשכו לישראל. עוד רמו האלבע שניה לקטן נקרא קמינה ובשניה האובע ששלה הקב"ה בניו יוסף כדי שיבטחו בר לשני הרעבון ויביאו כל כסף וזהו שבועות מנצרים

מדרש תלפיות אות ב ענף גאודה

ע

אמ"ה כשברא הקב"ה עולמו בראו ברחמים ולא עמד דין ולא עמד עד שתיק דין ורחמים כאחול וכזה החסד צנל לוחות הברית עם כל זיה כתקיים ומחבתו יתברך להתגב עולמו ברחמים עם הרשעים ודין עם הדיקים שהדיקים מדוכים בישורין בעו"ה ע"כ והנה כיון שכן גבראל שהוא מסתיר דין הוא ממונה על רוחיהו ולדקיא .

כונות האר"י ז"ל דף קמ"ח ע"ג גבראל משך קסת הסופר במתניו הם סוד כל הנבזות שלוקח מנלפך מן הבינה מנלפך מן המלכות והם בגימ' קסת .

ספר כתנות אור דף ע"ג גבראל קסת הסופר במתניו לראות ולפקח על כל מעשה בני אדם בתחולותיו בפעולותיו ולהטיב ולהביא בעט סופר מהיר בקסת הסופר אשר במתניו ולהביא מעשיהם למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא .

אמ"ה אע"פ שהכל גוי וידוע לפני הקב"ה יש לורך מנבראל שיכתוב מעשה אדם אם לרע אם לטוב . לרע כדי לייסרו ע"י מי שמעיד על מעשיו הרע כי אין מדרו יתברך להעניש שמדוה דוקא להטיב אך צבא לפניו מי שמעיד על רוע מעשה האדם לריך לעשות דין וזהו ימשך המוסר בעולם והשאלים רואים ופורשים ענין מלחמות ומנלף רשימת לגבראל על זה הוא להטיב ג"כ אך הדין ענינו לא ימשך מלך הבורא כי מדרו להטיב גם מעיד על הטוב כדי שגבראל הוא מלך הדין יודה על נקי מעשים הטובים ויכפול השכר ללדיק כיון שגם הדין מסכים .

ענף גר

ותקרא שמו גר ר"ל לא נולד רק דרך מזל ולא דרך גזירה מאת השם יתברך ולכן נעשה שחור ילידה בת שלא הייתה דקת ותקרא שמה דינה לכך נקי' דינה שדנה דין בעלמה על דברים אלו . יד יוסף

ענף גדוד וגדודה

כל מימרא שתחלתה גדוד או גדודה שבכד התלמוד

צדקה גדולה לדיק יוחר מן הקרנות . גדול המעשה יוחר מן העושה גדול המלוה את העני בשעת דוחקו יוחר מן העושה לדיק גדולה הכנסת אורחים מהשכמת בית הכנסת . גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכניה . גדולה לדיק שהקב"ם קדש בה שגאמר ויבנה ה' לצלות במשפט והאל הקדוש קדש בלדיק .

תפלה גדולה תפלה יותר ממעשים טובים גדולה תפלה יותר מן הקרנות יוחר מעיני יותר מן הדיק שזה בגופו וזה בממונו . גדולה תפלה שבזכותה ישראל נילויס מיד אויביהם . גדולה תפלה שבזכות' הקב"ה מוחל עוונותיהם של ישראל .

תשובה גדולה תשובה שכיחיה רפואה לעולם גדולה תשובה שהיא מקרבת את הגאולה . גדולה תשובה שמקרבת את הרחוקים . גדולה תשובה שבזכותה יודו עשמה תשובה מוחלין יו' ולכל העולם כלו .

ענוה גדולה ענוה ששכתבה בה אברהם . גדולה ענוה ששכתבה בה יצחק . גדולה ענוה ששכתבה בה יעקב . גדולה ענוה שבה שכתבה משה . גדולה ענוה שבה נתגדל אהרן . גדולה ענוה שבה שכתבה אליעזר . גדולה ענוה שבה נתגדלו הלויים גדולה ענוה שבה נתגדל שאול גדולה ענוה שבה נתגדל דוד .

תורה גדולה תורה שבה הבדיל הקב"ה את ישראל עמו מאומות העולם . גדולה תורה שבזכותה הקב"ה יגיל את ישראל מן היסורים . גדולה תורה וגדול תורה מכל התורים . גדולה תורה שמחירה לגומיה בעוה"י ובעוה"ב גדולה תורה וגדול שכתה . גדולה תורה

למלרים כדי שביחיתם משם ילאו ברכוש גדול כאשר הביטת הקב"ה לאברהם ואחרי כן ילאו ברכוש גדול . ולכן נלקו באלבע הנקרה קמינה כדי שילאו ברכוש המלרים שהיה צדק מננה שנקבץ ומכת ימי השבעה שנעשה הארץ לקמלים לשון נופל על האשן . עוד רמז נלקו באלבע רבי'ג לנודל על שם ארבע כוסות שעתידה מלרים לשמות אחד בימי פרעה וכו' עד הרביעי שמעיד לשמות עם הצרותיה .

עוד רמז נלקו בשני' לקטנה על שם שגאלו ממלרים בזכות השני לאבות דהיינו יצחק כדאיתא במדרש שבזכות יצחק נגאלו ישראל ממלרים וכמו שפירש הרב בעל הערויים ז"ל וארף אל אברהם וכו' וארף בגימט' יצחק רמז למאמר חכמינו ז"ל שבזכות יצחק נגאלו ישראל ממלרים .

רוחות התורה היא בשלישי לקטנה שהוא האלבע האמלעי דלמלעי שלם ואין שלימות כשלימות התורה ועוד שאלבע האמלעי היא יותר ארוך רומז לאות וכו' שהוא תפארת ישראל . עוד רמז נכתבו באלבע דלמלעי שבאחרים שני אלבעות לפניה וסוים לאחריה לומר שהתורה יש לה דינין לפניו ודינין לאחריה .

כופר נפש שהוא מחליט השקל הראה למשה באלבע רביעי לקטנה לפי שזה האלבע משמש יותר משאר האלבעות כך הכפרה מהמשת יותר מכל הדברים שאם לא היה משים אדם נגד עיניו שבעשות תשובה מתכפר בהיות נכשל בחטאו בפעם א' היה חוטא והולך בחמרו וכאשר אברתי עוד רמז קרוב לזה על אופן אחר שהכופר נפש צא לכפר על עון העגל דמשם נלמד תשובת רבים שאם חטאו רבים אומרים להם כלך אלל דור המדבר וכו' כאחול' במס' ע"ו והתשובה משמשת לדורות יהו' קודם העולם לכן היה ההוראה באלבע זה שמשמע לקיום מעשה הגוף יותר משאר אלבעות .

גאודה עתידה צבונה הוא גדול בעבדותו וקל על שם שלטנו בצאונה עבה בתורה ומלות והקטני אותם אדום וישמעאל בתרופין וגדופים ונבעבור גדול וקלרו חייהם בגזרות קשות ושדמות .

דרך אחר בקשור החלוקות זו בזה אחוזות בשלשת הראה לנה עשיית התיבה באלבע קטנה שאף ע"פ שריתת עשייתה גאולה לנה ובינו ולכל החי מכל דשר מיהו היה מלעטר כביכול בצביוה עולמו כאחול' שבעשה ימים קודם ללעטר הקב"ה על עולמו ולכן לרמז על עיני אלעזר הראה לנה עשייתה באלבע קטנה כלומר והלואי לא יהיה ויתמעט יצאת המבול על ידי חוזרת בתשובה . והנה כיון שאנשי דור המבול ופלגה וסדום נתגללו במלרים ערות כדור מחכמי הקבלה והם הערב רב שעלו עם ישראל לכן הבה למלרים באלבע הסמוך לקטנה שבו הראה התיבה כדי להביא מי המבול כי המתיס במבול נתגללו במלרים ובאלבע השלישית לקטנה שהוא אלבע הסמוך להכתת המלרים כתב הלוחות כי הכתה מלרים גרם לערב רב שיעלו עם ישראל והערב רב במתן תורה עשו עגל מסכה ולכפרת העגל נמשכו השקלים זה יתנו וכו' ולכן באלבע רביעי שסמוך לאלבע שכתב הלוחות הראה למשה זה יתנו כ"ל מן הלוחות ימשך העגל ומן העגל נמשך זה יתנו ע"י השקלים ניללו מכליה ושאר שלם העון של עגל בכל דור ודור כאחול' שהוא לוקח מליערא של עון העגל ועון זה גרם הגליות במתן תורה שגם חרות ממלכות וחור עליהם גזרת השעבודים בעון העגל ולכן כשיתמרקו בגליות מעון זה תחת אדום וישמעאל ישעה בהם הקב"ה נקמה עד השמים ולכן צבונה שהוא הגדול שהוא סמוך לאלבע שהראה השקלים שצאו בעון העגל עתיד להשמיד את בני עשו וישמעאל .

ענה גבול

ערוך בערך גבול כל ארץ ישראל קרוי גבולין לבד מירושלים עד כאן .

ענף גבריאד

זוהר פ' שמות (דף י"א ע"ב) מלאכה דלמנלח על רוחיהו ולדיקיא לילה שמיה וזיהו גבריאד וכל מאן דחתי מסתרא דשמאלא הדי אקרי .

מדרש חלפיות אות ב ענה גדולה

שם הקב"ה הנכתב בקדושה ימחה על המים להטיל שלום בין איש לאיש גדול השלום שלח התחיל הקב"ה לברוא דבר בעולמו אלא דבר שהולך שלום שהוא האור. גדול השלום כשהמלך המשיח בא אינו פותח אלא בשלום שנאמר מה אמר וכו'. גדול השלום מן הברכה ומן השמירה. גדול השלום שיתן לבעלי תשובה. גדול השלום ששמו של הקב"ה נקרא שלום. גדול השלום של שבת הקב"ה לאהרן אלא בשלום שנאמר בריתי היתה אחר וכו'. גדול השלום שבו נמכר דוד שנאמר ורוח לבשה וכו'. גדול השלום שהוא קודם לשבתו של הקב"ה שכן יתרו כשבא אל משה לא פתח בלידת מלכים ולא בקריעת ים סוף ולא בזמן מורה ובמנו אלא בשלום שכי' וישאלו איש לרעהו לטוב. גדול השלום שכל מלות שעשו הרשעים בעו"ה נותן להם שכרם בעו"ה כגון חיים וצניע ועושר ונכסים חוץ מן השלום שנאמר אין שלום אמר ה' לרשעים. גדול השלום שאפי"ו עשה אדם כמה מלות ולא עשה שלום אף בידו כלום גדול השלום שהוא קודם למלחמת הרשות. גדול השלום שלא גלו וצביותו עד שהיחיו השלום בזכות השלום הקב"ה מניין כסאו של דוד שנאמר יפרח בימיו לדיק ורוב שלום וכן בשלום מניין כסאו וחרבו אחריו וזכור לו בית נאמן לעולם שנאמר מגדול יסועות מלכו ועושה חסד ומשחיו לרוד ולרעו עד עולם.

ענה גדולה

מסכת זבחים פ"ד דף ק"ב לא יגרע מלדיק עיני א"ר אלעזר א"ר חייבא דבעה שפוסקים גדולה לאדם שפוסקים לו ולרעו אחריו עד סוף כל הדורות שנאמר לא יגרע מלדיק עיני ואת מלכים לכאף ויושיבם לנחם ויבואו ואם הגיס דעתו הקב"ה משפילו שכי' ואם אסורים בזיקים ילכדו בחבלי עו"ה.

אמ"ה היא קא חזינן שיש גדולה לאדם ורעו חזריה על הפתחים ואיך נאמר כשפוסקים גדולה לאדם שפוסקים לו ולרעו אחריו וא"ת שהגיס דעתו ולכך נפסק הגדולה ממנו ומורעו קשה למה כיון שכבר פסקו גדולה לו ולרעו לו שהגיס דעתו יפסקו ממנו אמנם מורעו למה דמרוצה מדה טובה והיה ראוי שימנע הגדולה בזרעו.

ונראה לפרש דאין הכי נמי דאך ראוי להיות אך כיון שזה חטא בגבסות הרוח שענין ה' גורם סילוק השכינה מן המתחייבים כאח"ל על מי שיש בו גבוה אין אינו והוא יכולים לדור במקום אחד דכתיב אותו לא חולל אל תקרי ותמו אלא אחר וכו'. ובהיות שהגדולה לאדם הוא מלך דשכינה עמו להשפיעו מרוב טובו וגודלתו וכיון שזה סילוק בגבולו מן שפיע אל בהמים אחריו וכיון שגבסות שכינה אין בעולם כי אם לער ושפלות וכל רעות שבעולם לכן בהיות נפסקת הגדולה ממנו על שהגיס דעתו ונפסקתה שכינה ממנו נפסקת מורעו אחרו ואע"פ שהיו מנוכרים לכך כי הוא המניע השפע כמזכור.

ענה גדולה

ידרכום (שופטים משש התחננומה דף י"ט ע"א) כשהאמר גדעון שיהיה חורב בכל הארץ ועל הגיזה על אמר הקב"ה אני איני עושה כן שאני כתבתי אהיה ככל ישראל ולכן לא אמר ויעש אלהים כן אלא ויהי כן מעלמו אבל כשהאמר יהי לא חורב על הגיזה לבדה מיד ויעש אלהים כן.

אמ"ה מכתן תראה מעלת הלדיק לפי הקב"ה ושמכר העולם ברשותו משועבד לו ועשת כל רלונו שחרי לא אמר ויעש אלהים כן אלא ויהי כן מעלמו בזורת הלדיק שיהיה חורב בכל הארץ ועל הגיזה בלבד על ועטעם שכיון שהעולם נברא בשביל הלדיק וכלם נבראו לנאותו כאח"ל לכן מכר הקב"ה כל העולם בידו ושעבודו תחתיו לקיים על כל מה שיגזור ואלו היו יודעים העמי ארלותו בזה היו מעטרים את הלדיק בזה יום שערות וזה על ומספקים לו כל לורכו כי ממנו נותנין לו בעבדים שמשפיע את המלך במסים וארניות דעבד שקנה נכסים עבדו דמאן נכסי דמאן וממלא שהכל על לדיק ששבעיו נברא ולו נתן הקב"ה הכל במתנה וכל מה שאובלים

תורה מכל כלי חמדה שבעולם. גדולה תורה שנקראת קדושה גדולה תורה שבכותה ישראל נגאלין מן האומות. גדולה תורה שנותנת חיים בעו"ה ובעו"ה.

מצות גדולה מצוה שנמחת לעושים בעולם הזה ובעולם הבא. גדולה מצוה של העושה המלות ומורה בהן בלב שלם כאלו מורה בהקב"ה ובמלאכותיו ובחלותיו.

ג"ח גדולה גמילות חסדים יותר מן הלדיק. גדולה גמילות חסדים שכל העושה חסד אפילו עם מי שאינו לריק הקב"ה משלם שכרו גדולה ג"ח שגור דין וצדקה נקרב בה:

שבת גדולה שבת שהיא שקולה כנגד כל המצוות. גדולה שבת שנמחה הקב"ה לבחון בה גרי הלדק. גדולה שבת שאין בהן נכנס לעבודה אחר משיחית לא שמתעורר עליו שבת. גדולה שבת כשתתדלרו ישראל ממעשים טובים לא עומד להם אלא זכות שבת. גדולה שבת שהיא נדחית אלף מפני סכנת נפשות

כבוד אב ואם גדול כבוד אב ואם שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו. גדול כבוד אב ואם ששקטו הקדוש ברוך הוא לכבודו.

נשואין גדול נשואין אשה כלומר שמוכר ספר תורה לישא אשה או ללמוד תורה. גדול נשוא אשה הגונה וכשרה שכל עובות שבעולם סובבין אותה. גדולה הבטחה שהבטיח הקב"ה לגשי' יותר מן האלמים:

בנים גדול שכר גידול בנים על הדרך הנכונה והנכונה. ואע"פ שער גידול בנים קשה אל יתשל אדם בגידול בניו אמר ר' שמעון בן אלעזר טוח לו לאדם לגדל לבניו אחד של זמיה בגליל ואל יגדל תיגוק אחד בארץ ישראל.

משא ומתן גדול אמונה לפני מי שנאמר והיה העולם ששכר אמונה שהאמינו בו שרתה עליהם רוח הקדש ואמרו שירה לפני הקב"ה שנאמר ויאמינו וכו' או שיר משה וכו' גדול האמת שהוא אחד משלשה עמודים שהעולם עומד עליהם. גדול האמת שכל מי שעושה מלאכתו בלמות עם הבריות כללו קיים התורה כולה.

דין גדול המשפט שקרא הקב"ה שם כסאו משפט. גדולה המשפט שהסוגא אותו אין רפואה למתו. גדול המשפט שלח חזר העולם לתכו וזכו אלא על המשפט צדור המגול. גדול המשפט שבעון חסר המשפט הרבים נעשו. גדול המשפט שבו נמחלין ועוונתיהם של ישראל.

שמה בחלקו גדול ההבדל מייגעו כפי וישר מיראת שמים גדולה מלאכה שחמה בריות ברא הקב"ה בעולמו ולא מסר מלאכה אלא לבני אדם בלבד. גדולה מלאכה של הנבאיים התעסקו בה. גדולה מלאכה של שרתה שכינה בישראל עד שעשו מלאכה. גדול השמח בחלקו והמתפרנס ממלאכתו.

בעם גדול המעביר על מדותיו ואינו כועס בהקב"ה אהוב אותו ושומע תפלתו גדול המעביר על מדותיו ואינו כועס שכל הכועס נקרא רשע.

חנופה וללנות גדול עושה של חנופה שהיא שקולה כנגד ע"ג ג"ע ושי' גדול עושה של חנופה שכל המתניף כאלו עובר על התורה שכתב ותורה שבעל פה.

אדרבה גדול השלום ושני המחלוקת שאפילו עובדין ע"ג כביכול אין שכינה יכולה לנגוע בכל גדול עושה של שאלת חסם שהחריבה ירושלים ובית המקדש וסמך לדרב א"כיה י"שבה ב"דד ה"עיר ר"ת חי"בה.

רשון הרע גדול עושה של לשון הרע מעושה ע"ג ג"ע ושי' גדול עושה נבלות בהם דמיהל כל המגבל פיו אפילו נחמם עליו גזר דינו של ע"י שנה לעושה נכסף עליו לרעה.

סוד גדול כסוי הסוד שכל המגלה סוד חזירו כאלו שופך דמים. גדול המקיים סוד חזירו שהוא נמקיים ממשכות חזירו. ואם אינו מכסכו הוא מפר מהשקטו אף יתקיים הדבר מפני שהוא מגלהו.

דרך ארץ גדול דרך ארץ שהיא שקולה כנגד כל התורה כולה גדולה דרך ארץ. שכל מי שיש לו דרך ארץ הוא אהוב הקב"ה ולבדיות. גדול השלום שעליו העולם קיים גדול השלום

שחולטים וזומים ע"ה במוצרות ופוסקים מהלדיק גולה הוא בידם
הבשלמה בנפוסים שבביל לשמש ללדיק בכל אורכו מה שחולטים אינו
גזול אלמס לפי שהוא כעבדים המשמשים את רבם שחולטים וזומים
והוא ברשות רבם .

ענה גיהנם

ענין רבן יוחנן בן זכאי שאמר ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים
ואיני יודע באיזה דרך מוליכין אותי וכו' הענין ששני דרכים
יש לנגן ערך האחד ורך גיהנם כמו שאמר מוריד שאלו ויעל שמשם
עולין לג"ע כמ"ש יש דרך ישר לפני איש שהוא הולך לג"ע אבל האחרית
דרכי מות שארץ לידך דרך גיהנם כי לא תשוב נפשי לשאלו לא תתן
חסידיק לראות שמת תפילתו היתה שלא ויליכהו בזה הדרך והוא שאמר
אח"כ תודיעני אורח חיים וגומר .

דרך

שני יש שעולים למעלה מיד ועל זה אמר שלמה מי יודע רוח
בני אדם העולה הוא למעלה מיד או לא הוא רוח הבהמה
שהיא יורדת למטה שהוא דרך שאלו .

והנה

בכל מקום שתלך הכשמה העמיד הקב"ה אדם אחד מזה
העולם ועל זה אמר איש אלך מרוחק כנגד קרח ועדונו שהוא
ממונה על הרמות ולמה מפניך אברהם הוא אחרת על מטערון שר
הפנים שהוא גם כן בן אדם מעולם הוא וכו"כ מפרש אם אסק שמים
ר"ל שיעלה הרוח דרך מעלה שם אלה ר"ל שם עמדת בן אדם אחד
מזה העולם שהוא חנוך כמו שאמר בשמים עדי בגמטרי"י חנוך אל"ע
שאלו ר"ל כשאני הולך דרך שאלו והנה כי שם העמיד עד שהוא קרח
להעיד על מעשה בני אדם וזהו ק"ו ש פי שנים עשרים יומת המת שהם
חנוך ואלוהי בשמים בני שלשה עדים עם קרח בשאלו שלקחו
הקב"ה והורידו לשאלו להעיד על מעשה בני אדם וכו' מנאל שהעלה
לחנוך ולאלוהי למעלה מן השמים ואת קרח למטה בשאלו להעיד על כל
באי עולם . אופן ק"יא . מ"ב

והנה

פרשה ג"ח בכל יום בעידן ללותא יש מנוחה לרשעים בגיהנם
בכל ללותא שעתא ופלגא ע"כ מנאל לפי זה שבכל יום שלשה
תפלות יש לרשעים בגיהנם בכל יום ארבע שעות ומח' הרי בששת ימי
השבוע ששה פעמים ארבע ומחלה הרי כ"ז וכ"ד שעות של שבת הרי כ"א
שעות בכל שבוע יש לקרוא מנוחה בגיהנם וכו' .

בכתבי

היה פירוש כי שני מלאכים יושבים בשערי גן עדן
בפתח חילון כשהכשמה הוללת לג"ע המלאכים רואים אותה לועקים שם
לממונים בשפתח גיהנם החילון שיקחו הכשמה היא ומקלעין אותה
להם ואומרים להם בני ר"ל הרי הם יצדקם אך אינם הולכין שם
המלאכים כי הם קדושים אלא ממקומם לועקים ואז מקבלים אותם
ממונם שערי גיהנם ומקלעין אותם לגיהנם ואחר השתלם זמן ידונה
מוזילין אותה והם לועקים גם הם למלאכים שבגן עדן ואומרים להם
הנם כבר הם עקורים ומקבלים אותם וכוסס לג"ע וכו' עכ"ל וזהו
ההקדמה פי' בעל שיש יתכן מאמר עתידה הללו לגומר אין לי חפץ
ברשעים בדרך ע"א ע"ג :

הי

יש זה שלשה חוליות רמוז שלשה פתחים לגיהנם כדו"ל או בים
אחד במדבר אחד בישוב והחית פתוח למטה כי אין שיעור לגיהנם
וכל מי שלא קיים מצות מילה שהיא בשמיית לא ילא תמוכי' ח' מספרים
שמונה שכל המצות מתקיימים באברים אלוים . עינים . לשון
נחירים . ידיים רגלים . ערוה . והלב עם כלם וכנגדן ח' חוטי זליית להכלל
משמונה עובשים שקילה שריפה הרג חנק כרת מיתה בירי שמים . מנקות
גיהנם . פסוק חסד ירא וסר מרע וכסיל מתעבר ובוטח מתחיל בחית
ומסיים בחי"ת שהחכם ירא משמונה דברים הללו ושומר נפשו מעשות
כל רע והכסיל בדרך וגו' .

אמ"ה

המצות מתקיימות בשמונה אברים הנזכרים דוקא בשמונה
שהמילה לשמונה רמז כל מי שהוא מהול דוקא יכול לקיימם
בדכתיב מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישאל לא עשה כל לב גוי .

עדע"דיה

בגימטריא ע"ל אב"דו"ן כי הוא ממונה על הגיהנם
וגם על התורה שנמשלה לאש שהאמר הלח כה דברי

כאש נחם ה' וכו' על כל דברי חכמים אין אור של גיהנם שולט על
האש . וקפוי"ר שר של גיהנם תחתיו . קפוי"ר בגימטריא ק"ץ ולכן בריית
אינו מכניס בגיהנם כי אברהם אבינו ע"ה יואב בפתח גיהנם והוא יעטול
למאה שנה וזרה בת א' כשינימול יתחק בנה . עדע"דיה בגימטריא על
גורלך לפי שהוא ממונה על הגיהנם והרשעים נותנין תורה וגדולה להקב"ה
בגיהנם יותר ממלך בנגן ערך שני כל השמה תהלה יה לרבות רשעים
שכניהם : עדע"דיה בגימטריא ע"ל ג"ס כי כל אדם שם בו נסוי הרוח
נופל בגיהנם כדו"ל במס' סוטה .

סוד הכרתו הגלגול והגיהנם

הענין כי כל העניינים הנמשכים מן הספירות העליוני כלם משורשי
בספירות לא במליחותם למטה אלא בחינת רוחניות ודוקא
למעלה ולזה כל זיווג וזיווג כאשר יעורר אור הספירה להוליד השמה
הנה מליחות משורש בספירות העליוני בחכמתה בספירה ר"ל היות
מחשבות רוחניות וזבדים הם במשפט של משם סוד אלילות נשמה
להתפשט למטה מתפשט עד סוד זכר ונקבה .

ועתה

כאשר השמה תתנהג בהנהגה רעה דהיינו שתדבק בחילוני
ותעטמל עלמה מיד הספירה העליונה נפגמת מפני שכל
השמה תדבק ברע יטלוע הרע שדבק בה ויתשרת ברוחניות העליון
ויעורר משם סוד חושך ופגם וסילוק אור החיים משם והרי הספירות
פגומות בחושך זה ושחרות זה שהוא סילוק ההשגחה העליונה וחי
הספירה אור המתלבש בהם וכיון שהשתדל שם מיד הדינים שם וכיון
שהדינים שם מיד החילונים שם שכל חיותם אינו אלא בגבורות חבו הפגם
הזכור תמיד בכל מקום וכלל מן השמה נפגמת שאינו זוכה אל
הקודש דהיינו שמהיה נבדלת מן החילונים וכנסת אל הקדושה הכל
הוא בספירה לכן היתה עלה העליונה לתקן הענין זה על ידי שפע
הדינין בהם על החרס ואלה הדינין יושפע על החרס בגיהנם ויהיה ירון
לא מפני זה יתקון פגם הספירה מכל וכל מפני שפגם לא יתקון אלא
על ידי שתתלבש הכשמה אל הגוף וס הגוף וס פרי מעשיו והדינים ההם
והוא מעטל ומתקן הספירות על ידי שני עניינים האחד על ידי הדינין
השפטים עליו בעויו בקריות שנים במוטעו בנים עד ידלו עונו והוא
יתנהג בחסידות ומתקן שלא קיים התורה מעושו . ומקיימו בעויו וזהו
נרלה בספירות העליונות ומתקןם ולזה יהיה סוד תורה הגלגולים מפני
שהוא נוגע בכבוד גבורה ומקוין זה דרך כלל למליחות הפגם .

אמנם

דרך פרע הספירות הנפגמות ממש התגלגל עם הכשמה
לפי מה שיהיה בחירת החרס נבשמתו או שהוא מציב או
מן החכמה ויתגלגל ויגלגול ראשון בחסד או בגבורה או שלישי בתפארי
כך ממש מתפשט מתגלגל החכמה או הציבה של הספירות האלו והלפני
שם סוד הפגם הוא ולתקן העוונות לבשם החרס בספירה היתה חס
שמהיה נתקנת הפגם הואו בספירה אחרת . המשל בזה היה גלגול
בחסד ופגם שם ומתגלגל בגבורה הנה החסד יורד בגבור' וסם מתגלגל
וישפיע הפגם אשר בה עד יתקון ענייני שם :

זה

הכלל למליחות הגלגול ועמונו כנזכר בתקוין והמפתח לכל כי כפי
ש עור מקום חליבת נשמה ואלילות מן הספירות העליונות ק'
שיעור הפגם שפוגם מפני שהפגם תלוי בהשראת שם השמה כחבר
(עין משפ' נהר י"ד) חסד לאברהם .

סוד גיהנם וגלגול

הענין שהנפש משתלחת בגלות ראשון לגלול אחד ובגלגול השני
אין נפש משתלחת שכבר פסקה הזוהמנה והרוח לבד משלמים
ובגלגול הג' מתחלש השמה לבה .

והענין

שיש חטא ועוון על החטאים הנפש מתגלגלת על העוטי
הרוח מתגלגל על הפשעים . נשמה מתגלגלת והיינו
ובפשעים שולחה תחכם פשע נגוע למעלה שפגם בלש עולונה . וע
כי לא כל השמות ותגלגלו ולא כל השמות יכנסו לאש עדן אלא הענין
שיש נשמה שפגם עוהה יתקון ויכנסו בגיהנם או יכנסו לנג עדן ולמה
שיש נשמה שפגם ויכנס בגיהנם ויעטרך אחר כך לכנס אל הגוף בגלגול
ולא תכנס אל גן עדן אלא יש חצר ידוע ונזוהו חצר הוא מקום כל אותם
המקוין

מדרש תלפיות אות ג ענת גיהנם

מאי ועומד לפני המלאך מאן מלאך דא מלאך דלמנא על גיהנם וזמנא על מאן דמני בחיזון לנשין עד דלחבי ואמר הסירו הבגדים הלאוית מעלין .

מדרש

הנעלם בשעת בריאת האדם קודם שבה לעולם מוליכין אותו לג'ע ואח"כ לגיהנם ומראין לו כל החדרים בגיהנם ומראין להם ההר"ב ומראין להם הלבנים עזי נפש ומראין לו מ"ב טיילות ממשך ואופל וכמה אנשים בשלשון בלזאוריהון וידיהון ורגליהון אכורות ולועזקים ושי שהלכו בבבלי העולם ולא הלכו לבית הכנסת ולא קרינו שומע דמ"ב שמהן ובעל האסורין ממונה עליהם אח"כ מראין ליה ע"ב חלונות חושך ואופל ובהון עמלי בשלשון אח"כ מראין לו חמישים שערים וכלם נקבים ולועזקים ווי שהלכו בבבלי העולם ווי דלא חזינא לבי"ה ולא למדנו שמה ד"ן בק"ש אח"כ מראין להם ע"ב חדרים ויריבון אסורות בנותקין ואומרים ווי לדינו שלל התקשרו תפילין אח"כ מראין לו כל מדות דגיהנם אמר כל בר נש דעלמא יעול באתרא דין ואפילו מן דלויח חפשי הדי"ק קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו לאלל כל דבר שידע שמה קדישא דקרא יאות הדי"ק יקראלי ולעגור .

אמר

רבי יששכר דכפר מנדי דרכן של ישראל ליתן דביעור התחווה של גיהנם שנאמר תחת רשעים ספקס שלשת רעי חיוב הלכו לבית האבל ונדרו מניהנס דכתיב ויבאו איש ממקומו איש מביטו איש מעירו איש מחרלו אינו ואמר אלל איש ממקומו ממקום שנחבר להם בגיהנם נדחו ונלוו זמנו (מדרש קבלת על פסוק טוב ללכת אל בית אבל) .

אמ"ה

נלמד מכאן כמה כח הנחם את הדואגים שחברי איוב נלוו מניהנס על שבהו לנחמו חת הדי"ק ידידיה אבולאפתי נר"י פירוש במאמר זה פסוק גבי יעקב ויבא לו בני וכל בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אבל שאולה שהכונה בלא לנחמו להלל מדינה של גיהנם|| חס תחייבו צעבור מכירת יוסף והסיב וקבו כי ארד אל בני אבל שאולה כלומר מהסיבה עלמה שאתם מתחממים ואתם להליל מניהנס איני מתחמם משום שרדך אני לירד לגיהנם להליל את בני דקבלה בידו שאם ימות אחד מבניו בחייו היה רדך לירד לגיהנם כח"ל .

זהר

חדש (פי' בראשית) לית מעיין בעלמא דליט חמן מההוא סלונא דגיהנם דן בראשית דיראל אלמלא דשחו כל עלמא מההוא תמליד דארעא דיראל לא יכילנא למשחי מנייהו .

אמ"ה

כשם שארץ ישראל מטהר את האד' דכתיב וכפר אדמתו עמו כך מימיו מכשירים כל מימי שבעולם מסלונא דגיהנם שמתערב בהם .

זהר

דף ר"יב ע"ב מנכיסין הגשמה במקום דנקרא בן הכס ואמאי אקרי בן הכס על שם שיש שומרים בפתחה דגיהנם וכן בפתחה דג'ע וכד נשמתא אינה ראויה שומרי פתח ג'ע משליכין אותה לשתומרי גיהנם ואמאי לון הכס וכד מתלבנא בגיהנם שומרי גיהנם מוסרין לשתומרי ג'ע ואומרים לון הכס .

ספר

החסידיים סימן מ"ז משפט רשעים בגיהנם י"ב חדשים בלבד ואחר י"ב דינן לאדם בפורעניות שאינן קשין כל כך כמו ה"י"ב חדשים .

אמ"ה

יש בזכרוננו שראוינו ככתב שחזר לחסו האדם מניהנס וככנס בנן ערן עשירין דינן אותו על איזה דברים ומורידים אותו ממדרגתו אשר הוא דר שם ולפעמים מחייב דינן להולילו חוץ מג'ע יום או ימים או חדש או ימים ויש דינן שדינן אותו שיקבל עונשו כן בחדן ג'ע ע"ב .

אמ"ה

ויש לדברים אלו סומכים ברכנו דלמרו ועשן בחופה למה אלא כל מי שעירוי לרות בתלמידי חכמים צבוח"ז מתמלאות עשן לעוה"ב וכו' הרי בהיות דשם בג'ע נעשים בששן אש בחופה וכו' ועוד אמרו כל הגדול מחבירי כחמיס אחרים מחופתו אש הרי הנגיע עלה מהעושה שם צב"ע ועוד אמרו הרובי מלכות אש כריה יכולה לעמוד בתחילתם וכו' הרי מהביות לאותם שלא עלו למדינה זאת נביות שאין ככה זכותם ליכנס שם :

העמידין להתגלגל ולה המנוגלג שהוא מתגלגל לקיום המלות וכיוצא להטיב אל הדורות האלו הם כשמות בנן ערן ומתמוללת בנוף למשה ומתנגלגות .

אמנם

העסק כלן אותם בשמות אחר לא זכו לנן ערן והם כחותו הלא מוזמנים עד בלא עת פקודתם . והעטם שיש בידם פנס שאין גיהנם מלרפו אלל לרופו בנגלול על ידי עוני או הלא או טיפס וכיוצא מן הגזרות הקודמות אלל הכשמה קודם בואה שעל אז ירמו ר"ל ע"ב זו מה תהא עליה .

והטעם

שאיין עהרנס בגיהנם הוא מפני שסוד לירוף גיהנם הוא כעין מה שעתה נבאר כי הכשמה שיעור קומה והפנס צה יהיה כעין הבשר המת המלאוס בחי' שהרופא גורדו ומעמידו על צפר הכי והכתם הזה והבשר המלאוס הזה שהוא פנס הכשמה אין גירדתה מן הכשמה אלא על ידי גיהנם וכפי שיעור שכתבנו מן [הגיהנם] (עצירה) היה שיעור ממדתה בלש גיהנם עד שם יצבה בעל חוב לגבות את חובו וכאשר תלח הכשמה מניהנס תלח כולה מלאה פלניס ומבורות מהבשר המלאוס שנטל ממנה ואשר מקום הפנס גומה דרך משל .

והנה

כאשר תשאר הכשמה ברמ"ח אברים שצבואה שלה קיימת תכנס לנן ערן וכן יוצא הקב"ה אור שמש עלין דהיינו אור הת"ת מלך הכתר ומשם מתפרץ הכשמה בנן ערן תחתון ואפי' בשעת רפואתה סובלת שם לנר בתוך ג'ע ככור צבוע צבועה צבועה יעוקא .

וידיה

המשל בזה ממש אל נגעי בני אדם ואל מחן מכותה שגניהנס הוא גירדת המלאוס והבאוש בלבד ונן ערן הוא רפואת המכות והחבורות והנה נודע שגמגמי אין חסרון אבר למעלה ארוכה כלל כילד אש יסוד ר"ח רגל או זרוע או שני או לשון או נחיר אין לו תקנת רפואה וזהו הכשמה שיש לו חסרון כעין שגדלה אשמה עד לשמים עד שנפנס האבר הוא שיעור שאין לו תקנה אלל לעקור האבר הוא מחמת שהוא מלאוס או בלוא או שני אברים או שלשה שירך אשפר לתקן בגיהנם אשרי יחבר האבר הוא מכל וכל והשמה לא ירפא מחוסרי אברים מחוסרים ילל ולזה ילמך שיקבל עונש גיהנם ולא יגמור שם אלל ולא באברים מחוסרים ולגמור תקויו יתגלגל בעולם הזה ואז תתוקן הכשמה באל אבריה וזה טעם הנגלול של העצירה מפני שאין גיהנם מתקן אלה וזהו שאמרו שאין כל עצירה מתקנת בגיהנם אלל שיש עצירות שתיקוקם בנגלול וסוף על עונש גיהנם והתגלגל מכל זומתמה מיד כלי גיהנם ג"כ ירגלו שיעבר ריע מאל אלל ידונית בגיהנם שיקל ריע ומתנגלגת להוסיף הטוב ולהתרפאות ביסורין ותוכחת על עון וכן ירד בתיקונים אמר רבנן להתרפא ממחאבו נחית לה בנגלול (שם מעיין חמישי עין משפט נר ט"ו) ועיין שם בצורך בסוד הגלגול נבאר י"ז י"ח י"ט כ"א . פרעיים ריסי ככשר יראה עיני הקורח חסד לאברהם .

בסוד גיהנם והגלות

הענין

כי העון גורם פנס גם בגשמה כזכר לעיל והפנס הוא שימשאן והקליפה אליה רוח טומאה והיא נטמאת ונפגמת ברוח הטומאה והיא והחזיר הכשמה לתוך אשו של גיהנם מקור הרוח הטומאה והחשפע עליו כל דבר אל שרשו אשו של גיהנם מעכל רוח הטומאה ומחזירו אליו ופחד מהכשמה והכשמה שארפת עטורה ונקיה לחזור אל שרשה שממנה חולבה והיינו העופרת החוזר אל יסוד העפר הטמא שמשם שורשה וכן עיין הגלות ישראל כי כמו שהם ממסרו אחרי הקליפות ונטמאו בצבוח"ז כן הקב"ה מגלה אותם לטהרם בסוד הגלות שעל ידי הגלות כללות האומה נטהרת ומצרת בסוד הגלות והטומאה הגדוקת בהם צעון חילול התורה בארץ ישראל מתעכל ומתבטל מעט מעט ובעת הגאולה יתלבנו ויתבררו בענין שילאו טהורים ככסף הנירף . מעיין משפט נכר י"ח חסד לאברהם .

זהר

פרשת פתח דף ר"ל ע"ב . מעובדים דבר נש נעשין צנדים לואים ומכשירים צו עמניה לגיהנם וזהו ויהושע היה לנחש בנדים לואים דא חינון לנשין דאחלשא ביה רוחא בההוא עלמא

מדרש תלפיות אות נ ענף גזרות

ראובן גזל קרקע אחד וקורש לבניו חרעו לזרעו עד כמה דוריו אם היו יודעים שהם הקרקע גזלו הוא הכל דוונים בגיהנם אם אין תחריס הקרקע לנגזל או לזרעו ח"ע"פ שאין להם עדים או שטר . גם אל יאמר אדם שחופי ממון חזרו בעולם אם אני תופס שזה ליערף הרי אני נותן כשעויר זה ללדקה לפי שאין מחשב הנתיבה ללדקה לכפר על הגזלה טוב לו לאדם שלא יגזול שזה פירוטה ולא יתן הרבה ללדקה מאשר יגזול מעט ויתן הרבה ללדקה ספר החסידים סימן תקל"ו .

ענף גיד

מסכת נגעים פרק ששי במשניות בהגה שמצא שם זה לשמו ראש הגויה הוא ראש גיד האמה ומחייחם כל הגוף לזה האבר לפי שממנו הושתה ומחידם כל גוף האדם גם כי תענוג זה האבר ראש לכל הנאות ותענוגי הגוף עכ"ל .

ענף גידים ספר הענינים והראב"ע ז"ל יש בלדס שם"ה גידים שוקטים וסס"ה גידים דופקים .

גיד הכשה במדרש ההעלם את לרבות תשעה בלדס ראונו כי בזה הפסוק נרמזו ארבע הזומות ג' נחשתי י עשרה בטבת גיד במספר י"ז הוא י"ז בתמונה א"ת לרבות תשעה בלדס ואותיות הכשה הסנה כי בללו ימים בשנה לא יאכלו בני ישראל . גם א"ת גי"ד הכשה בגימטריא ט' בלדס מנחה בלולה פ' וישלח .

אמ"ה שם"ה גידים שבאדם כנגד ימות השנה כל אבר כנגד יום אחד וגיד הכשה כנגד יום ט' בלדס וכיון דסמאל שולט ביום ט' בלדס לכן יוכל סמאל שהוא השר שבא להלחם בו כדד"ל לשלוע בלדס זה שהוא חלקו ולכן לא יאכלו בני ישראל את גיד הכשה על שנגע בו סמאל העמא .

ענף גידוד לא יגדל אדם ענלי' הגולדי' . מבהמותיו וכן לא יושב אדם תרנוולת על הבינים לגדל אפרוחים לוואות ר"י' החסיד .

שם איש בלדס שוב"ן לא יגדל נערים שזכו לשיבי' .

ענף גידוח לא יגלה אדם הראש ולא הזקן בראש חדש וכן לא יעול לפרויו בראש חדש לוואות ר"י' החסיד .

אסור לגלה ביום חמישי' אסור לגלה ערב שבת אחר חלות שהיא עת זמן מנחה גדולה .

אמ"ה הכונה לומר בלדס שעה שהוא עת מנחה גדולה לא יגלה אבל אחר כך יגלה . ונחות הברית .

ענף גזרות

הן טוב לא תקח אשה לבני מצבות הכעני הטעם הוא כי רנה חברהם שיתחיל הגירות מלידת ילדק ואם יתחתן בכעני לא יחשוב גירות ממנו זה כי תושב יוא וגם זרעו שילד מכעניית יוא לו חלק בלדס ובעל כרחו יתחיל הגירות מירידתן למלרי' עוד טעם לא תקח כי שמא יאמרו רשעי ישראל ירושה היא לנו ארץ כענין מאבותינו זקנינו חמיו של יחזק ולא השם פעל כל זאת ח"ו .

ובאלו הטעמים מיושב שלא נזה יחזק ליעקב שלא לישא מצבות הכעני רק מפני שאמרה רבקה קלתי בחיי מפני צנות חת כי כבר התחיל הגירות של כי גר יהיה זרעך בימי יחזק וגם יעקב עלמו היה מיורדי גלות מלריס לכן שאו השבעים כענינות לפי שהם עלמם מיורדי מלריס .

ענף גידוד

ספר החרדים דף מ"ב ע"א מעשה היה בקשעויליא שהיה מוזמן לגוים שור לשחוק כמו שהם רגילין להכות בו ולענותו בלדס היום בלילה הואו בל לאדם אחד יהודי בתלום וראה חביו ואמר לו דע בני שבעותי הרבים גלגלו אותי אחרי ימותי בשור והוא השור המוזמן למחר לענוי וליסוריון קשים בשחוק העם הכז' לכן בני פדני והיליני שאני אבדה דרך מקום פלוגי קדום אירגוני וטריס יערפויו ואתה תפדני ולא תחיות על ממוניך ותשחטם הארז הוא ויהיה כשר ותאכלנו לעניים בעלי תורה כך הודיעוני מן השמים הרשוי

מי שגזל מתבירו ולא השיב הגזילה עד אחר זמן כשמחזירו לו לרדי להסוף על הגזילה כפי מה שהיה מרויח מעת שגזלו עד זמן ההשבה ומשערים כפי עסק הנגזל כמה היה מרויח ומלכד זה יתשוב לו הערף אף ע"פ שכל זה לא הריכיתו התורה אבל ללחץ ידי שמים לרדי לחשוב הנער . עיין בלדס בסימן תקל"ט' .

מנחת יאודה לא נחתם גזר דינס רק על הגזל א"ת"ו והא בקרף כתוב כי השחית משמע זנות' וי"ל דגזלו כשי חביריהן לנכות :

מדרש רבה טא פרשה י' יתהלך במשעים שכל גזלות שהאומיו גזולין לישראל אין חושבין ענמם עון אלא חושבין שכל מה שעשים להם מן היושר .

אמ"ה סוכרים האומות שכיון שישראל מתסרים בידם על עונותיה' העושה עמהם רעה עושה בזה רלוטו יתבדך ומן היושר עושין כל מה שעושים על דרך חסדוים המניס ליון שהקב"ה עוש' לאדם עני המפרנסו עושה נגד רלוטו יתבדך כמו שאמר טורניסרופוס לרבי עקיבא כדאמרין בבבא בתרא וכולי וטועים הם כסברתם דמשל לכן מלך שכתם על בנו וחובשו בנית האסורין ובה אחר והלכילו והקטרו המלך מחזיק לו טובה כדאמרין התם עיין שם לכן עמדי' אומות העולם שחולין לישראל לעושין גזולים ולשלם להם שבעתיים כדכתיב תחת תחת הנחשת אביא זכב וכי' .

ענף גזרות

אם ראית חסידים שולקים דע לך שהוא בעבור שהיה לו לבקש על אחרים שלא ילקו ולא יבוקש או בעבור שמתחברים לרשעים או שדרים בעיר אחת עוממם אם ראית מלך או שמועך שלוקח הרבה מישראל הוא בעבור שהיה ללדיקים לרחם על העניים שלא ירחקו מנשותיהם ומרשע ולא עשו ובעבור שלא נחמו הקהל לעניים כראוי או יש מהלוקי בניהם או ביעול תפלות וכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך מרוב כל ועבדת את ארבייך ס' החסידים סימן רי"ב .

יח זדרים שרבו בית שמאי על בית הלל אפילו אליהו לא יכול לבערן כי תלמידי בית שמאי היו הרובים בתלמידי בית הלל ועמדו להם בנפשותם ספר יוחסין מפרק השולח גט שכתבו התוספות מהם הירושלמי .

מי שיש לו אשה חשודה על הזנות ואינה מקפדת לשמור נדתה וזועק לקהל ואין מאמינים אותו ורולה לתת לה גט ואין קרוביה ענינים ילך לארץ מרחקים ויספר הדבר לחמני אותה העיר כדי שלא יעכבו בידו מלישא אשה כיון שהוא כשוי וישא שם אשה אחרת וישלח לזאת האשה הרעה הגט ואם תקבל הגט יש לה דין כתובה ואין לו עון בדבר כיון שהוא יודע שהחשיבה צנות או צדנות ס' החסידים ס' תתש"ד .

כתיבת יד דע כי בעי' בניסן יאלו ממלריס ובי"ז בתמונה קלקלו בעגל ודע כי הגרושה לרדי להמתין ל"ב ימים כדי שיוכר עוברה ויהי כמשלם חדשי' לא אמר בשלם חדשים אלא כמשלם כי צריך המינס הם שלמה חדשים ובערך שמות החדשים הם ארבע ימן א"ר סיון תמוז צדק הימים הם שלם או מ"ו בתמוז מסחיל הדין שבעל הגזל ואומרים גמלה וכי והוליא חל בלדס ח"ו ותשרף צלות ויהי שלחה אל חמיה זה חמיה לאיש זה ת"ת אשר אלה לו הם

ענף גמ

מי שיש לו אשה חשודה על הזנות ואינה מקפדת לשמור נדתה וזועק לקהל ואין מאמינים אותו ורולה לתת לה גט ואין קרוביה ענינים ילך לארץ מרחקים ויספר הדבר לחמני אותה העיר כדי שלא יעכבו בידו מלישא אשה כיון שהוא כשוי וישא שם אשה אחרת וישלח לזאת האשה הרעה הגט ואם תקבל הגט יש לה דין כתובה ואין לו עון בדבר כיון שהוא יודע שהחשיבה צנות או צדנות ס' החסידים ס' תתש"ד .

כתיבת יד דע כי בעי' בניסן יאלו ממלריס ובי"ז בתמונה קלקלו בעגל ודע כי הגרושה לרדי להמתין ל"ב ימים כדי שיוכר עוברה ויהי כמשלם חדשי' לא אמר בשלם חדשים אלא כמשלם כי צריך המינס הם שלמה חדשים ובערך שמות החדשים הם ארבע ימן א"ר סיון תמוז צדק הימים הם שלם או מ"ו בתמוז מסחיל הדין שבעל הגזל ואומרים גמלה וכי והוליא חל בלדס ח"ו ותשרף צלות ויהי שלחה אל חמיה זה חמיה לאיש זה ת"ת אשר אלה לו הם

ענף גמ

מי שיש לו אשה חשודה על הזנות ואינה מקפדת לשמור נדתה וזועק לקהל ואין מאמינים אותו ורולה לתת לה גט ואין קרוביה ענינים ילך לארץ מרחקים ויספר הדבר לחמני אותה העיר כדי שלא יעכבו בידו מלישא אשה כיון שהוא כשוי וישא שם אשה אחרת וישלח לזאת האשה הרעה הגט ואם תקבל הגט יש לה דין כתובה ואין לו עון בדבר כיון שהוא יודע שהחשיבה צנות או צדנות ס' החסידים ס' תתש"ד .

כתיבת יד דע כי בעי' בניסן יאלו ממלריס ובי"ז בתמונה קלקלו בעגל ודע כי הגרושה לרדי להמתין ל"ב ימים כדי שיוכר עוברה ויהי כמשלם חדשי' לא אמר בשלם חדשים אלא כמשלם כי צריך המינס הם שלמה חדשים ובערך שמות החדשים הם ארבע ימן א"ר סיון תמוז צדק הימים הם שלם או מ"ו בתמוז מסחיל הדין שבעל הגזל ואומרים גמלה וכי והוליא חל בלדס ח"ו ותשרף צלות ויהי שלחה אל חמיה זה חמיה לאיש זה ת"ת אשר אלה לו הם

ענף גמ

מי שיש לו אשה חשודה על הזנות ואינה מקפדת לשמור נדתה וזועק לקהל ואין מאמינים אותו ורולה לתת לה גט ואין קרוביה ענינים ילך לארץ מרחקים ויספר הדבר לחמני אותה העיר כדי שלא יעכבו בידו מלישא אשה כיון שהוא כשוי וישא שם אשה אחרת וישלח לזאת האשה הרעה הגט ואם תקבל הגט יש לה דין כתובה ואין לו עון בדבר כיון שהוא יודע שהחשיבה צנות או צדנות ס' החסידים ס' תתש"ד .

כתיבת יד דע כי בעי' בניסן יאלו ממלריס ובי"ז בתמונה קלקלו בעגל ודע כי הגרושה לרדי להמתין ל"ב ימים כדי שיוכר עוברה ויהי כמשלם חדשי' לא אמר בשלם חדשים אלא כמשלם כי צריך המינס הם שלמה חדשים ובערך שמות החדשים הם ארבע ימן א"ר סיון תמוז צדק הימים הם שלם או מ"ו בתמוז מסחיל הדין שבעל הגזל ואומרים גמלה וכי והוליא חל בלדס ח"ו ותשרף צלות ויהי שלחה אל חמיה זה חמיה לאיש זה ת"ת אשר אלה לו הם

ענף גמ

מי שיש לו אשה חשודה על הזנות ואינה מקפדת לשמור נדתה וזועק לקהל ואין מאמינים אותו ורולה לתת לה גט ואין קרוביה ענינים ילך לארץ מרחקים ויספר הדבר לחמני אותה העיר כדי שלא יעכבו בידו מלישא אשה כיון שהוא כשוי וישא שם אשה אחרת וישלח לזאת האשה הרעה הגט ואם תקבל הגט יש לה דין כתובה ואין לו עון בדבר כיון שהוא יודע שהחשיבה צנות או צדנות ס' החסידים ס' תתש"ד .

כתיבת יד דע כי בעי' בניסן יאלו ממלריס ובי"ז בתמונה קלקלו בעגל ודע כי הגרושה לרדי להמתין ל"ב ימים כדי שיוכר עוברה ויהי כמשלם חדשי' לא אמר בשלם חדשים אלא כמשלם כי צריך המינס הם שלמה חדשים ובערך שמות החדשים הם ארבע ימן א"ר סיון תמוז צדק הימים הם שלם או מ"ו בתמוז מסחיל הדין שבעל הגזל ואומרים גמלה וכי והוליא חל בלדס ח"ו ותשרף צלות ויהי שלחה אל חמיה זה חמיה לאיש זה ת"ת אשר אלה לו הם

ענף גמ

מי שיש לו אשה חשודה על הזנות ואינה מקפדת לשמור נדתה וזועק לקהל ואין מאמינים אותו ורולה לתת לה גט ואין קרוביה ענינים ילך לארץ מרחקים ויספר הדבר לחמני אותה העיר כדי שלא יעכבו בידו מלישא אשה כיון שהוא כשוי וישא שם אשה אחרת וישלח לזאת האשה הרעה הגט ואם תקבל הגט יש לה דין כתובה ואין לו עון בדבר כיון שהוא יודע שהחשיבה צנות או צדנות ס' החסידים ס' תתש"ד .

כתיבת יד דע כי בעי' בניסן יאלו ממלריס ובי"ז בתמונה קלקלו בעגל ודע כי הגרושה לרדי להמתין ל"ב ימים כדי שיוכר עוברה ויהי כמשלם חדשי' לא אמר בשלם חדשים אלא כמשלם כי צריך המינס הם שלמה חדשים ובערך שמות החדשים הם ארבע ימן א"ר סיון תמוז צדק הימים הם שלם או מ"ו בתמוז מסחיל הדין שבעל הגזל ואומרים גמלה וכי והוליא חל בלדס ח"ו ותשרף צלות ויהי שלחה אל חמיה זה חמיה לאיש זה ת"ת אשר אלה לו הם

ענף גמ

מי שיש לו אשה חשודה על הזנות ואינה מקפדת לשמור נדתה וזועק לקהל ואין מאמינים אותו ורולה לתת לה גט ואין קרוביה ענינים ילך לארץ מרחקים ויספר הדבר לחמני אותה העיר כדי שלא יעכבו בידו מלישא אשה כיון שהוא כשוי וישא שם אשה אחרת וישלח לזאת האשה הרעה הגט ואם תקבל הגט יש לה דין כתובה ואין לו עון בדבר כיון שהוא יודע שהחשיבה צנות או צדנות ס' החסידים ס' תתש"ד .

כתיבת יד דע כי בעי' בניסן יאלו ממלריס ובי"ז בתמונה קלקלו בעגל ודע כי הגרושה לרדי להמתין ל"ב ימים כדי שיוכר עוברה ויהי כמשלם חדשי' לא אמר בשלם חדשים אלא כמשלם כי צריך המינס הם שלמה חדשים ובערך שמות החדשים הם ארבע ימן א"ר סיון תמוז צדק הימים הם שלם או מ"ו בתמוז מסחיל הדין שבעל הגזל ואומרים גמלה וכי והוליא חל בלדס ח"ו ותשרף צלות ויהי שלחה אל חמיה זה חמיה לאיש זה ת"ת אשר אלה לו הם

ענף גמ

ציוני פ' ויקרא מוכיח מדברי המקובלים שאדם מתגלגל דוקא בזהמה ולא בחיה ולכן לא ליתמה הסורה קרבן ממיה .
אמיה קשה מזה למעשה שארע בימי האר"י זל"ה ברוח אדם שכנס בלשמה והלך אללו הרח"ו וספר לו הרוח שתחלה נכנס בלילה אחד שיהיה חיה ושתפסה והיתה דולקת בהרים עד שמת' ומשם יאל ויכנס בלשמה זאת וי"ל אולי שיקר הרוח בביסור' להפליא בלערו כדי שתפלטו עליו כי הרח"ו עומד עין ותחבלין הס כמדע מכתבי האר"י זל"ה ויעין בספר מעשה נסים .
גדגורים מס' אור נר מכ"י לנקטים מס' בגלגול של האר"י זל"ה והנה מסודרים על א"ב .

אות אהר

אברהם גלגול אדם הראשון לתקן עון ע"ו ותקן למסור נפשו ע קדוש השם .
 אנוש גלגול הבל מזד הרע וסימן ה"חל ליקרא ב"שס ה' ר"ת הבל ותעל בע"ו .
 און מזד הבל ותגלגל בזה .
 אהרן גלגול הרן שלח תיקן חטא א"ה בע"ו והוא שאהרן מקין ומשה מהבל .
 אבושי בן לרזיה משורש קין .
 אביגיל משורש מייין וקובין מרוחא קדמאה דשק יעקב בלחה והיא גלגול דינה . אליעזר עבד אברהם משורש הבל ומנוב שהיה בעזא ועזאל היתין לממרוד . אשת געמיון נפש זכריהו הכהן הנכרה משורש הבל . אבימלך י"א דקליפה דלרזיה גימטריא עגל קב חרונין . אויב: משורש הבל שגל' אויב הבל יפלה פירו . אליהו בן ברכאל גלגול יחאק משורש הבל והיה בו יחזוי קין . אליהו גלגול גדב ואביהוא נפש אדם הראשון שגמחיל לקין ועיקרו מאכיהו .

חסנת יחזולאה ממוחי קטנו'למ"ד אלי'קלמ"ד אלי'קיה"א ולאה וי"ו חסיות האחרים גימטריא חסנת . אפרים משורש הבל וקנה הבכורה כיעקב שקנה בכורה משבו . אשת פרוטוסרופוס נטול ר' עקיבא יחז' ללא והיא גלגול דינה . אליעזר ואחמזר משורש משה בחינת הבל . אלדר ומירד בסוד מרי דדי הנוקבא אל ד"ד ומה ד"ד . אלישע משורש קין וכה לפי שנים ברוחך דשמת גדב ואביהוא וקראהו קרה משורש קורה . אבי כל נפש רוח שמה שבו משורש קין והוא גלגול רב יחז' ונהפך לאב"י . אלקנא ישרש קין . אחאב משורש קין והוא גלגול זמרי וכוזי נתגלגלה בחיובל וטורש אחאב משורש גדב . אליעזר בן עזריה משורש עזרה והיה מבני בניו משורש קין . אליעזר בן משה משורש קין . אליעזר בן הורקטוס משורש הבל מניטין משה . אסתר משורש יעל אשת חזר הקני משורש קין . אליעזר בן דורדיה גילגול כהן גדול שנעשה לזוקי . אפלל בדברי הימים משורש קין . אביה בן רחבעם נמלא בו דבר טוב מקין והוא יהיה משיח בן אפרים : אוריה הכהן משורש קין . אבשלום משורש קין אבא שאלו משורש קין . אחאי בר יאשיה משורש קין . איו אמורא משורש קין . רב אחא דפומבדיתא משורש קין . רב אחא משורש קין . ר' אבין גנרא משורש קין . ר' אבשי החכמה דחסדים דלכא דהיינו משורש הבל והוא שהיה גלגול ענר המשפת פסל מיה . ר' אבא מניית דהיים דלכא דהיינו משורש הבל . אריסטוטלס יחז' אבטליון . אנטוניוס גלגול עשו . אחיה השילוני משורש הבל . אשת יחזקאל מאבא אומא יתורה דקין . אלישבע משורש רחל . אוריה החיטי גלגול אהרן . גדב ואביהוא משורש קין .

אות בית

בנימו משורש הבל והוא גלגול אליעזר עבד אברהם וכן יהודיע אביו .
 בלעם שורש הבל מהרע אשר בנפשו ולכן הוא מגביל לנמה גלגול הבל ויש בו רע דקין קלת . ברזילי בגלגלי גלגול נבל הכרמלי : בנימין בן יעקב שורש הבל . בנות לוע כנגד לאה ורחל : בוז בן נחור משורש ב

יהרשו להגיד אלוך ובוה תחזור נפשי למעלה ומגלגול בהמה לגלגול אדם והזכה לעוד את ה' אבירי האל ע"כ ומעשים כאלה רבים ארעו בישראל שאם צדק ויגדד זקניך ויאמרו לך :
שיח יחאק ועטם אומרו ותעלה לך גמל כהבו הראשוני דיש ג' עברות שאם אדם מת בלא תשובה מתגלגל בזהמה טמאה ואחת מהם גילוי עריות מתגלגל בגמל דכתיב גומל נפשו איש חסד וכתיב בעריות חסד הוא וכדו עוד שאדם הראשון עבר על ג"ע כדח"ו"ל ומשם גם שהחיות חסד סמאל ירכב לו בגמל כאומרים חז"ל ומדוחיו של הקב"ה מדה כנגד מדה וזו כוונת המאמר ותעלה לך גמל רמז לו הקב"ה לאדם הראשון שאם לא יחזור בתשובה מעון ג"ע שבידו יתגלגל בגמל ע"כ בקלור נמרץ דשם הובא העינין בג' או ד' דפים והו כוללת בדביו .

ציוני פ' שמות ומשה היה רועה לאן רמזו סוד הגלגול דמשה הבל ויהי הבל רועה לאן וזהו ויסתר משה פניו כי ירא מהבים כי היה נזכר מזה שאירע לו בהבטתו אשר בו נעטם והכרב בעבורה כי כאשר שעה השם אל מנחתו והלא אש מלפני ה' ותאכל את מנחתו האין בלש אש ומפניו בן פרשת אברהם בלחה והמנין יבין כי מן הראוי היה משה רבע"ה לקבלת התורה כי מן השלשה הני בכדו ור"ת משלשם יודיעוך הסוד ולא תשגה ואמרו במדרש אכני אלהי אביך האמרו במשה זה אדם קדמאה ע"כ .

בענין הגלגול אמאי טרח קב"ה בהון לאמתייהו בגלגולא בנין יקרא דלדיקייא אלעברא חובא מנייהו לאורעא לכו רעד דקין תב בתיובתא פגומי דארס לא אשתלים ובנין דא ליקרא דיליה טרח קב"ה בקין זה כי בכל רשיעיו לאונו בני לדיקיא וכו' תקויה הוהר ס"ט .

שם תוסף רוחא יגועון ואל עפרם יטובון הכא רמז גלגולא דלדיקיא ואחזי ליה קב"ה גלגולא דיליה למשה בכל דרזא ודרזא אידך הוה אזיל ממדיק לדיק עד שתיין רבוה עד דמתיה להווא דאתמר ביה בשגם הוה בשר בשגם דא משה ומיד דתמא דעתיה אורייתא לאתתייבי על ידיה אוסיפת בגייה כמה קרביני להקב"ה וכמה לזותין וצעותין ודא יאיה ותוסף ללדת ובג"ד אתמר ביה דור הולך ודור בל וכו' .

תקוני הוהר ע"י ע"כ מאן דשרטוטין דיליה רביבין כנוונא דא וכו' דא אחזי דקא אחזי בגלגולא חדא . ואם מריין שרטוטין מורכבין כנוונא דא וכו' אחזי מריין גלגולין . ואם תלת שרטוטין מורכבין הא אשכחין כל כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר .

שם במה יתודע בר נש דלחיה בגלגול' קדמאה אס הוא קליה כשברים או כתרוע' וגופו ופניו חוזרין אס קולו כשברים הוא מפעם שנית . אס קולו כתרוע' הוא מפעם שליטת . ואם גופו ירוק ופניו ירוקין וקולו כתרועה הוא אלו נמי מוזימנא רביעית וכו' תקויה הוהר ע' :

שם כל נשמתן דאתיין תלת זמנין ולא מתתקנין אתקריאו פוטעי ישראל ערב רב אכל הלידיקים כל פעם שבאים מתתקנין אפילו עד שתיין דור וכו' .

הרא אהרן אחיך הלוי רמז לו הקב"ה בזה רזא עילאה שאהרן יתגלגל אחר כך ויהי' לוי והוא שמואל וזהו ז"היה טעות קרה שראה שמואל יז"א ממנו שהוא אהרן ממש . אופן ל"ג מ"ע .

רבי ישמעאל הוא גלגולא דיוסף הלייק ורבי עקיבא הוא גלגול של שמעון וזהו סוד שאמר ר' עקיבא בפרק ארבע מיתות ישמעאל אחי וצת אחי דורש אני דייקא ומתחלה הס לא הכירוהו אכל לבסוף בא לתקן ולהכיר האחות וכו' מ"ע אופן ע"ג .

משה היה בגלגולא בשם בן נח ולא למנא הוא שם קובע מדרשות לפי שהיה בו נשמתו של משה ומתוספת לו אח"כ ה' של משה וכו' מ"ע אופן ק"ו .

בר הכשמות שבעולם מתגלגלים בסוד נע ונד תהי' בחרץ והנה כל הכשמות שבעולם הם מסתערך דקין והבל והלדיקים הם בניו דהבל והרשעים הם בניו דקין וכו' (מ"ע אופן קל"ז וכן בְּוהר .

מדרש תלפיות אות ג ענף גדגודים

רב חנא בנדתאה משורש קין .
 רב חלקי בר אבא משורש קין :
 רב פמי ופסמי נלווי נדב ואביהוא בני עלי גלגול אהרן .
 רב חסדא משורש הכל והיינו רב חסד .
 חגיגא חצר ליראל משורש קין .
 ר' חזקיה תלמידו של רשב"י ז"ל מנחא חסרין דאבא משורש הכל
 ר' חייא תלמידו דרשב"י ז"ל מיוסוד דחסרין דאבא משורש הכל

הבן . בזמן גלגול יאודה דהיינו מנחה עז לעמו יתן . כללאל גלגול
 יוסף משורש הכל . כלל מלך הרע דקין ומעורב זו רע דהכל : ברתא
 דר' ימניה בן תרדיון גלגול דיונה ולכן נעולה והוסיפה בקובה של זומי
 שחטא בפסיעוטיה . ברק גלגול משה משורש הכל : רב ביבי משורש
 קין . באלי משורש קין : בן עזאי גלגול שמואל משורש הכל מלך גבורה
 דהכל לקח בת ר' עקיבא ובמקום אחר כתב שהוא גלגול חזקיה משורש
 קין ולא רלה לשאת אשה כחזקיה . בן זומא משורש הכל ויש בו
 מערבות נלווי אדם . בתיה גלגול חוה יליר כפיו של הקביה בת יה
 ורע שבוהו נתגלגלה בבת פרתה שבימי שמה . בת שבע סוד תלמידי
 יסירה ובמקום אחר כתב שהיא משורש רחל . בן חזיה גלגול שלה
 בן יאודה משורש קין .

אות שית

טבי עבדו דרבין גמליאל גלגול חסאבא משורש הכל ותקן ונעשה הרע
 טוב והיינו טבי .
 רב טבימי משורש קין .

אות נימל

גדעון משורש הכל . גמליאל משורש קין . גלית הפלשתי מקביל ללאה
 מן עורפה שכנגד לאה מקום העורף .

אות רדית

דלילה נלוץ יעל אשת חבר הקני ושמשון גלגול אדם . דבורה כנגד רחל
 ובמקום אחר אומר שהיא גלגול לפורה . דינה סוד חוה הראשונה
 שרש לאה והיא גלגול אשת חזקיה . דתוףאבירי משורש קין והיא
 דואב ואחיתופל . רב דימי מנחמיה משורש קין הוא גלגול חזקיה
 המלך משורש קין . רב דוסתא גאון משורש קין . רב דימי דסליק לארץ
 ישראל משורש קין .

אות דא

הרן גלגול אדם הראשון שבה לתקן ע"ז ולא תיקן שלא היה לבו
 שלם .

המן גלגול סיסרא משורש קין .
 הלל מנילוץ משה משורש הכל מלך החסדים ומי כמשה ק"ך שנים ועניו
 גדול היה כמשה .
 רב הונא שבימי רבינו הקדוש משורש קין .
 רב המנוח גלגול משה רבינו .
 הושע הכניא משורש קין ואחיו גומר תלומה יסירה נלוץ יעל אשת
 חבר הקני .

אות זיין

זמרי מנגלול קין בן סלוא שהיה קין מכאיב מחיית דתת ובמקום אחר
 אומר שהוא גלגול עשו והכל :
 זכריה בן יודיע הכהן גלגול נביא . זכריה בן יברכיה משורש קין
 ר' זעירא בן הלל משורש קין רבי זעירא משורש קין .
 רבי זריקא משורש קין .

אות חית

חמוך גלגול הכל מלך העוב ואח"כ זכה יותר זיכרא בצינית כשמה
 ראש הראשון ונעשה מלך מעטרון . ומלך הכל שבו יוסף גלגול
 הכל ש לו שייכות עם מעטרון .
 חת קליפה שכנגד ליור השמאלי שביסוד שמשם יולאים המותרות
 ובינים למלכין קדמאין .
 חור משורש אדם הראשון ובה לתקן ע"ז והוא גלגול נחור .
 חס משורש הכל מן הגבורות שבו .
 חולדה מבינה לאה עילאה דתכתסא לשון חולדה חלודה .
 חזינא בן תרדיון גלגול שם בן חמור מלך נלוץ טוב שבו שהיה מא"ה .
 רב חייא מדפתי משורש קין .
 רב חמא בר בוני משורש קין .

אות כף

כלב משורש הכל גלגול אליעזר עבד אברהם שהיה כושי שהיה בן
 ממרוד ולכן אמרו חז"ל ולמה נקרא אשחור שהשחיר פניו בתעניות
 (ללא)

לגלות מכלל חרור לכלל ברוך . כלכא בן דוד משרש הכל גלגול אליעזר . כלכא שטוב משרש הכל גלגול אליעזר . רבי כרוספדיא מהזוהר משרש קין . כזבי גלגול דינה ואח"כ מתגלגלה באשת עורוסקורפוס הרע . כמהה בן ברזלי גלגול בלעם משרש הכל וזס נתתקן בסוד ותהי אחריתי כמנה .

לכן משרש הכל מזל הרע . לוט משרש הכל לוט בן הר"ן ר"ת . לאה תיקון חוה ראשונה . לוי בר יסי משרש קין ויש בו קלת נלווי הכל .

אות פא

פלאשים קליפה שכנגד לאה העומד כנגד שערות שחרות דז"א עשרה תלמים עשרה פעמים אלהים עולה בניו פלאשים . פנחס בן יאיר גלגול אברהם אבי"ה סבא חסידא . פנחס אחי שמואל האמורה משרש קין . פרים של אליהו ילווי רבד ואביהו ונתקדש שם שמים על יד פנחס גלגול יוסף וקלח על הכרית שיוסף מרכבה לו ובמקום אחר אמר פנחס גלגול יחזק .

אות למד

משה משרש הכל . מהללאל גלגול הכל ה"א ולמ"ד שבו על שם ה"ל של שם הכל בא במהללאל ב' ובמקום ב' של הכל בא ה' הורות תיקון הכל . מזרים קליפה שכנגד העורף ז"א' מקום לר שכנגד הגרון ומשה יב"ע"ה . מואב קליפה שכנגד רחל וכנית מאבא ה' בחמה יסד ארץ ולכן נקרא אבא מואב . מנשה משרש קין לכן אבד הבכורה כקין שנטל בכורתו . מדין קליפה שכנגד אבא . מרגלים ילולות השבטים ולוי בא ביחושע ויחודה כלכל והסאר כל אחד בשבטו . מנכת שבה גלגול רחב הזונה . מרדכי משרש יעקב הבא משרש הכל . מאיר משרש קין היואל לפרטוף לאה במקום העורף . מנשה משרש קין ומזל הרע עטא הרבה . מניכה המורשת משרש קין . מתת"ה כהן גדול משרש קין . רב אולפא משרש קין . רב משרשיא משרש קין . רב מיאשא דבזמן ר' יוחנן משרש קין . מייכל בת שטול משרש לאה :

אות מס

משה משרש הכל . מהללאל גלגול הכל ה"א ולמ"ד שבו על שם ה"ל של שם הכל בא במהללאל ב' ובמקום ב' של הכל בא ה' הורות תיקון הכל . מזרים קליפה שכנגד העורף ז"א' מקום לר שכנגד הגרון ומשה יב"ע"ה . מואב קליפה שכנגד רחל וכנית מאבא ה' בחמה יסד ארץ ולכן נקרא אבא מואב . מנשה משרש קין לכן אבד הבכורה כקין שנטל בכורתו . מדין קליפה שכנגד אבא . מרגלים ילולות השבטים ולוי בא ביחושע ויחודה כלכל והסאר כל אחד בשבטו . מנכת שבה גלגול רחב הזונה . מרדכי משרש יעקב הבא משרש הכל . מאיר משרש קין היואל לפרטוף לאה במקום העורף . מנשה משרש קין ומזל הרע עטא הרבה . מניכה המורשת משרש קין . מתת"ה כהן גדול משרש קין . רב אולפא משרש קין . רב משרשיא משרש קין . רב מיאשא דבזמן ר' יוחנן משרש קין . מייכל בת שטול משרש לאה :

אות צדיק

למורה אשת משה גלגול תלמוה דקין הימירה (נראה דרז"ה לומר מהבל) שעליה נחלקו קין והבל ונקרא אשת מדייטס ובית חבר חבד הקני יתרו . ללפחד משרש הגבורות קין ובזמתי חמש ג בזרות . לרפת גלגול חוה ותיקנה עיני חלה שחצתה על חוה : רבי גאון ונתקדש שם שמים על יד . למח גאון ברי' דרבי . פלגוי גאון משרש קין .

אות נו

נח גלגול רוח של הכל מזל הטוב . נמרוד זכה לרע וטוב דעווא ועוואל ומתן לך הטוב לאליעזר בנו והרע לעוב בנו ולכן יש משמעות מאליעזר הוא עוב יש להם שייכות משרש הכל . נחור גלגול לר רע שבאדם הראשון ובה לתקן ע"ז : ולא תיקון הראשון משרש קין מזל הטוב . נבל הכרמלי גלגול לבן משרש הכל . נבוכדנצר גלגול נמרוד מתחיל בזון ומסיים בדת כמו נמרוד כי שם אחימי שבו נבוכד נר כמו קיסר ובמקום אחר נבוכדנצר בן מלכת שבה משרש שלמה ונק' עבדו וכל זה משום הכל . נדב ואביהו נפש א"ה שהחיל לקין . נדנוראלן משרש אליעזר עבד אברהם משרש הכל . נעמן גר לך גלגול למך משרש קין . נחום איש גז וז גלגול חור בנה של מרים ובו תיקה היה ולך נחום גלגול אדם הראשון . נתאי הארצלי מזל הגבורות לכך בית דין . נתנאל בן לוער משרש קין . נביח הירעלו משרש קין נחום הכניח משרש קין . נדקיה בן יביה משרש קין . נתן דלויאל משרש קין . רב סהילאי גאון משרש קין . רב נחומי משרש קין .

אות קוף

קיין גלגול קין ובו התחיל קלת תיקון . קרח היה מזל דהבל וכשראה לחלוק עם משה נתטפץ בו רע דקין וזכו ויקח קרח . שלקח מקח רע לעלמו . קמסא מבי ר' יוסי משרש קין .

אות ריש

ראובן גלגול קין ברה קרמה דהחלות בעלמו ראובן בנימני עולה ג' אלהים . רבא משרש הכל משרש נעמה הטנונים בת לוט . רחל חוה שניה הנקראת עקרי' הבית . רבקה גלגול חוה ויהי כבחינת חוה ראשונה דהיינו לאה רחל . בת כלכא שבו משרש רחל ונשאת לרבי עקיבא גלגול יעקב . רחל משרש קין והוא גלגול תמר . רבינו הקדוש משרש יעקב אבינו מהבל . רבין דסליק לארץ ישראל משרש קין . רפירס בר פפא משרש קין : רמי בר יוחנאל משרש קין . רמי בר חמא משרש קין .

אות שינ

שם גלגול הכל מזל הנפש ובו הושחת העולם . שם גלגול הכל מזל הרוח וזו סוד שאלמר למשה דיעתיך בשם וגם מלאחי חן . שלה דומה לשת שלישי לקין והכל וכן הוא שלישי לער ואזני ועיקרו מקין אמר שמעא אחי דוד משר' קין . שאלו משר' קין שמואל משר' קין ובמ"א כי הוא גלגול דבד ולכן נקרא גבור בעל גבורות . שרה גלגול חוה ותיקנה שלשה מלות שעברה חוה וילדה יחזק שהוא הכל . שוממים גלגול חוה ולכן נקראת אשה גדולה וילדה לחבוק משרש הכל . שלמה גלגול משה משרש הכל . שכס ילוץ דלדס הראשון והשק בדינה סוד חוה . ראשונה ר' שמעון בן יוחאי גלגול משה רב"ה משרש הכל וברח מפני הקיסר כמו שברח משה מפני פרעה ובמקום אחר אמר שהוא גלגול אחיה השלוני שמעון הלדיק מיוסוד דאימא הנקרא ככסת הגדולה שמגר בן ענת משרש קין והוא גלגול גרסם בן משה . רב שמעיאל חסידא משרש קין . רב ששת בר אחא משרש קין . שמואל בר שילת משרש קין . רב טילה בעל הסם משרש קין . רב שמן בר אבא משרש קין . רב שבנא משרש הכל מגבורות . מגבורה דדעת אבא . שמאי משרש הכל אלא שהוא מגבורות שבו . שמעון בן מנחל משרש הכל מילולות טובות שהיו בשוג מלך הכשן שבחי"ת כרי' גרביאל משרש קין .

אות עין

עשו גלגול קין ומזל טוב שבו קנאו ליעקב בליחת הבכורה מאחיו . עמלק קליפה מקטרת כנגד היסוד דז"א זורק מילות כלפי מעלה הוא רע דקין . ער משרש קין רע ומגלגל כפרן ולכן נפרסה מלכות בית דוד ולא היה לו קיום . עבן משרש קין ואביו כרמי גס כן ועבן לאון עבכא . עלי גלגול יעל אשת חבר והיא משרש קין גם היא בו ילוץ אהרן שחטא בע"ז ולכן נשברה מפרקתו כדון ע"ז כסקייה שנפל מהכסה עמון קליפה שכנגד לאה מ' דלויאל עמון נושם ולכן נקרא ביה לפעמים בשם עמון . עוף כבורו רע דקין בן נחור גלגול א"ה . עובד משרש יחודה . עקיבא גלגול ישכר משרש יעקב מזל הטקב שחטק מעשו ומקין והוא מחסר דגבורות ערבת אבא והוא גלגול זמרי . ערב רב נלווי דעת שנתעברו בקליפות דרע ג' גימטריה דעת משרש הכל יש בהם רע דקין . עוג קליפת אחיה מלך הכשן כלב קטן טיש אליעזר כלכל והוא כנגד הקליפה רעה דהבל . עזייה מלך יחודה גלגול עווא שמת

מדרש תלפיות אות ג ענת גרנולים

הצדיקים

לויכים להתגלגל למרח איה עון ומשמע שם שהרשעים גמורים אינן מתגלגלים רק סובלים עונשם בנייהם אך הצדיקים אינן יורדין לגיהנם רק מתקיימים על ידי גלגול ולפעמים אף שהצדיק כמה שנים בני"ע כשרוים להעלות ממדרגה יותר ואיה הענף שעשה מונע אז מוכרח ללאת מני"ע ולהתגלגל לתקן אותו פנס כדי שיוכל לעלות ממדרגה יותר ואיה פנס מונע אותה המדרגה הגדולה שם דף כ"ז ע"ה ס' הכוונות //

פעמים

שמתגלגל אדם בזהויות איה ועוף ויוםם זומת זומת כפי חטאו ואיה שחטא ברציהו מתגלגל במים וסובל שם עונשו שאין לו מנוחה תמיד ובפרט במקום קילוח המים שם סובל לער ביותר וכן חשיב שם הרבה המתגלגלים במים כגון מי שאינו זהיר במעלות ימים ולכן אין לשמות מן המעין בפרט במקום שמקלה רק יטול המים לתוך ידו וישתה כי יש לחוש שאלו יכנס בו איה נשמה רעה ויטול בידו פעמים עסקה להלל רק כשמצינף המים לבית אז אין חשש ואף כזה ישפוך מעט קודם שיתסה . ספר הכוונות דף כ"ז ע"ה וע"ב .

שלשלת הכברה

דמ"ע ע"ה קבלתי מתלמידי הרב רבי ליאון דימיראל ז"ל שהוא קבל מרבותיו שקבלה אללם שנפס רב מתגלגל ברש"י ונפש שמואל בהרמב"ם . ונפש רבי יוחנן ברבינו תם . וכן נתגלגלו הדברים כמו שקבע הלכה כרב באיסורי שר"ל מאלכות אסורות . וכן קבעו בל"ה וזמו כרש"י ונפש שקבע הלכה כשמואל בדיני וסימנין אריון מלך אלסר היינו שמואל שהיה מנצח התלמידים בהלכות והיה כמו מלך דינא דמלכותא דינא ולכן נקרא גם כן שבור מלכה . כן קבעו להווה בהרמב"ם וכמו כאשר יש פלפול בין רב ושמואל היו קובעים הלכה כרבי יוחנן כן בהווה במקום שלא נתכוונו רש"י והרמב"ם לקבוע הלכה כרבינו תם :

האר"י

זל"ה כתב כשייב"ד אדם גלגול ומת וטול לו בן אחר מיחמו איה הוא מתגלגל באותו בן . הנהגת האדם .

ספר

הכוונות (דף מ"ז ע"ב) אז הוחל לקרוא בשם ה' ר"ת הכל שמתגלגל באותו ולכן כפי ראש בני"ע . נשמת חנה בל"ה ביוכבד ורחב היתה מלך קין ואח"כ נתגלגלה בחבר הקני ואח"כ בחנה . והוא רחב פי על אויבי והוא אשה קשת רוח אכזי שהיתה מלך רחב הזונה רוח הקשה והעומתה והנה יעל אשת חבר הקיני נתגלגלה בעלי הבהן והוא מנשי' בזהויל תבורך שמעלתה מכל הנשים הוא מה ששמעה בזהויל שילע ע"י גלגול עלי הבהן ופי' יותר בצריכות שם בכונות ד"ח ע"ב] .

שם

וישלה ה' את ירובעל ואת בן ואח"ל בן הוא שמשון והוא היה גלגול נדב בן אהרן אהוון ירדין כדון ולפי שמדב לא רלה לשתף אשה לבן כענש שמשון להיות עותן ביות האסורין עמי נשי פלשתיים .

שם

ד"ג ע"ב מי שמת בל"ה במים אף שלא היה ריוך להתגלגל בשביל זה כגון עזאי מ"מ כשמוכרח להתגלגל בשביל איה סיבה אחרת אז אי אפשר לו לבד יחידו כשהוא פלג גופא שלא היה אשה ובהכרח ריוך לבד בשיתוף נשמה אחרת . פעמים מתגלגל האדם בשביל שלא קיים איה מלוא שלא היה לו ואפשר לקיימה .

כתבי

האר"י רבי עקיבא גלגול שמשון שנשא את דינה וילא זמרי ותנ"ו ל"י הנער"ה לשתיה ס"ת ה'וי"ה וכאן את חסר ולכן היה ר' עקיבא דורש כל חתין בלתימה א"ה לרבות ת"ח על שהיה אומר מי יתן לי ת"ח ואשכחו כחמור בן שכם .

גרי

רזי יוסף היה גלגול ראשון בחמור הנקרא הער גלגול שני היה אליעזר עבד הצדקה לעבד נמכר יוסף גלגול שני ביהושע שנקרא ערר וזכה להיות נער אל השכינה לכך בתי שני פעמים ח"ת ו"ת את בני בבלה ואת בני זלפה לרבות לנו כל הלה והנשמות שזכה יוסף לכל הגדולה .

גרי

רוח שמשון הבבור היה מתגלגל יפת הה"ד יפת אלהים יפת וישכון בבלה שם וי"ל יפת מדה רדון ליפת וישכון בבלה שם שהיה מנוח שחך מנרע אברהם שהיה מנצי' שם וקבל ברית ומורח בשביל מנוח ששאו לאביו והקב"ה הסכים בדבר שיעשה בן שיתגלגל

ועוד

במנוח כדי להושיע את ישראל מיד פלשתיים ך תדע ששם ויפת היו נשמה א"ה ה"ד יוחא שם ויפת א"ל השמלה ויחאו הול"ל נשמה שנים מכאן למנו שחיו שנים בנוף ובנשמה א"י כי קודם לכן נולדו עשו ויעקב תלומדים וילדו אחרונים מכאן רומז שחזרו בגלגול פעם אחר יחד ויכחו ערות אביהם ופניהם אחרונות וערות אביהם לא רחו כפל לשון הכתוב פעמיים כדי להעמיד הענין שדך היה כמאל דלחמור וצדוקת שיפת היה בהשכמה אחת עם שם אחיו לכפות ערות אביו וזה להתגלגל במנוח שחאו כשם אביו מן ותגלגלו ב' ילדוים משני נשמות בגופו של שמשון ילדון א"י מן עשו וילדון א"י מן יפת לקיים קרא יפת אלהים ליפת וישכון בבלה שם שהוא מנוח שהיה נח עמלמו .

שם

לקח מרת אלהים לחנוך שהיה מעלמא דנוקבא אח"כ נתגלגל בבית אברהם ומל והיה אחד מן בעלי ברית אברהם ונק' שמו ענר . וענר איהו חנוך האכול איהו אליעזר . ממרחא איהו יוסף ולעמיד יקחו חלקם מן האומות .

שם

אל תחשוב שכבר חלקם גלגול על אליעזר מאחר שגל ועשה שליחות אברהם . בצעון היוונו של יליחור שפעם אחר יתגלגל ביוסף כי עדיין לא השיג לכנסו כחזר בית המלך הפנימי אע"פ שהוא מהול כיוון שגופו היה מזרע עמאל ויחוס דליה היה עבד כנעני ואפילו בנת שהיה עבד אברהם עכ"ל אין לבד בשער מלך בבלוש שק דליהו גוף עמאל ולכן הורחק להתגלגל בפעם א' ואחר שנתגלגל להיות מיואל ירבו ונולד בטהרה ובצריכות ובנקי' ונקרא יוסף וזכה לשלום על אחיו ושלטו גם כן על הקליפות .

שם

חנוך אליעזר יוסף היו ענר האכול ממרחא חנוך הוא ענר הבפוך אהוון . ענר' ותגלגל בענש כנעני שהוא מאליעזר ומאליעזר נתגלגל ביוסף דליהו ממרחא שנתגלגל בחנוך בל"ה ורחל שחשבוט ממרח' ושלשטן ב' ראים נעדים חנוך נקרא ענר שנקרא חנוך לענר . אליעזר נקרא ענר שנלמד ויתן אל הנער לעשות אותו יוסף והוא נער אח שני בבלה .

שם

ויקח שם ויפת כאן רמז שחיו בגלגול ועשו ויעקב תלומדים ואחר שגולדו נתפרדו יעקב לסער טהרה וקדושה ועשו לעסר דמסאכזבות שם בא עם יעקב ולכן מדבקו בסמרה לדהון ולכן התפלל יפת אלהים ליפת וישכון בבלה שם כלומר שנתגלגל יפת בזרעו של שם ויפת נשתתף בצרו של עשו שהוא מאל"ה וזה השותפות עשה שמואל שהו' נשמתו של יפת בעשו בשעתיה שמתהרה רבמה :

שם

סיבב סמאל שרו של עשו שיתגלגל יפת עם עשו ועם יעקב שיהיו כלם בחוגיה אחת בלתיבה ויבחוה והקב"ה יקפדי' בצעון אמה יפת היה נשמת של עשו בצור מאל"ה וי' וולד רשעים ממלח"ם ומשעיר מסערת דשמאלו וישכון בבלה שם שהוא יליחור שכל משס ויעקב נולד איש חלק חלקו של הקב"ה ואח"כ ביקש סמאל לעשות רעה לתולדות יעקב על ידי ברית של יפת שהיו עושיין מלחמה וילא ישראל סיבב הקב"ה שיפת וסמאל עמו נתגלגל במנוח כמה דלחמור וילא מיה שמשון ועשה בזהם נקמות והיו הם בזהם ולא יורע כי בזהו אל קרובה ויתקיים קרא מהרסיוך ומחריביוך מנחך ילאו ואפילו שמשון היה מנצי יפת סוף סוף טול על ידי מנוח וקבל הברית וספג את ישראל והקב"ה יתן שכרו ויתגלגל בזמן משיח בן אפרים ויהיה שר לבא א"י על חילותיו ושמו שריה ואחיו יהא ירשה לשעיר ארציו ועליו נלמד יפול ורכבו אהור וביא חשבונו דן .

שם

תדע ששם ויפת היו נשמה אחת ותגלגלו שני ילדוים משתי נשמות בנוף של שמשון ילדון של עשו וילדון אחד מן יפת ובשביל שעשו לא הביא א"י לאביו כשהביא לידו כמו שעשה יוסף בעשה מיר שלא ייכה מן היין המשומר ובריות הבטי נשמות בנוף אחר של שמשון היו מקשקשין בצעויו היו מתחמם בבלו לעשות מלחמה לפעמים היה מתחמם בבלו לעשות מלחמה ולפעמים היה מתקרב בחוקפו ולא להם דרך אחר נשים נכריות ואחר מראית עיניו וכמו שעשו היה מלער לרבה בצעון כך נזר שיהיה מיר מצעון וגם כן כמו שעשה לאמו רות רבות ע"י נשים ה"ד קלמי נוצר מנצי בנות חת חך עשו לו נשי וקלטו אלהים

בגלגול שני זה ועפר אחר יקח על דרך כי מעפר לוקח. לא חזר בו בא בגלגול שלישי ונתן את הבית וכו' עפרו וכו' ור"ך הוא להחזירו לגלגול הראשון.

שפתי כהן כי הדם הוא הנפש ר"ל מתגלגלת הנפש תוך בהמה זו ואם יאכל לחמו אז יגלגול גם הוא בחטאו ויגרום לנפש זה שיגלגל ג"כ עמו מה שהיה אפסר סוף לגלגול של נפש על גבורים שיכרת הנפש הזה מתוך עמנו זה עולם שמתמות ע"כ ואתה ג"כ נפש שלו מדה כנגד פדה. וכן הטעם שחזוי חוץ הוא לא לר"ה לקרב אותם נפשות המורחקות על ידי גלגול ואדרבה ריחק אותם ע"י שחיט לחוסן הדושים לכן ואתה הנפש הריהו.

חמשים נמרים ולכן אין לתמוה מאלו המאורעות שבאו על שמשון כי יצא המולדה מן התחלת השמש הוא שמאל ומאדים ומה שחשב על יעקב בא גמולו על רחשו ולכן נקרא שמשון וסל ביד סערה דליה ובהיות שהיה לו עין הרע סערה דליה ובה עיניו ונתוללו בו כמרון דליה בסוף אחר תמות נפשו עם שלמתם ואבד מן תרון עלמיו.

שנים בהיות שיוסף בא מגלגול אליעזר והליעזר היה עבד אברהם ולכן נאמר עליו לעבד ממכר יוסף לרמוז שסערה דעבד באו דליהו חנוך ולעבד ממכר יוסף בסערה דעבדות לעליה דליהו משערו.

גדי ר"י תתקפ"ד דורות היו מגלגלים באלן לבן ואח"כ הולכים יעקב לנמרים וזו הו פרים ורבים וכו' להתגלגל במין האנושי ולכן היו ישראל פרים ורבים מאד בגלגלים.

עמרי המלך דף יד ע"ד ששרה חנה השומעית הרפית כלם הוו מגלגול חוה ובהה לתקן נדיה חל"ה הדלקים ושרה תקנה כלם ברכה מלויה בציטע שביל מלוות חלה וכו' דלוק שבת לערב שבת וזהו חלל נהיית לשרה אותה בנשים. חנה תקנה נדה ופניה לא היו לה עוד. שומעית נקמה נר ונשים לו שם משה ושלחן כסף ומגורה. לרפית תקנה חלה דתכתיב כד הקמה וכו'.

מדרש רבי עקיבא הוא גלגול שמשון ששאלה דינה ויאלה ששאלה לשם ויאלה ממנה זמרי וגם מאלו היתה נשמת ר' עקיבא גנוזה תוך הקליפה שילא ממני בניו של סירסא שהוא הניחון של פרעה כעבדאר שבבניו ויהו וכו' ר' עקיבא תיקון זמרי אשר על שם סוף תיקונו נקרא שלומיאל בן לרי שר חסם באל שדי דוגמת משה כי ר' עקיבא שקול כמשה וזהו למדרגה עליונה יותר ממהה בסוד כך עלה במחשבה.

עשרה מאמרות (דף ע"ד ע"ג) זמרי היה גלגול סכס וכזי היה גלגול דינה וכו' אלף שנהארז אלל זמרי הם היו עבד רב גלגול כ"ד אלף הרגו מלכות.

פריאה לעולם אל יוליא אדם דבה מפיו וראה והבן מה נעשה ללדיק שהחליף נדקומו בחסידותו וגירר דבר אחר לשונו וראה אדם אחר ויאל לתרבות רעה והכנה דבה רעה הורג שלשה האומרו והמקבלו והאמרו עליו האמנושי ויסק הלדיק הוליא דיבה על אחיו ונתגלגל בחסיד אחד ונתה חסיד אחד חזיר וגרד לשונו וראה אדם אחר ואמר הלשון שהוליא מרגליות תורה מפיו כך זו תורה וזו סערה יאל לתרבות רעה והכנה הרג שלשה יוסף ואחיו ואחיו אדם.

זוהר בראשית עמוד קמ"ח החוטא בג"ע נתגלגלה נשמתו בכבד והחוטא בג"ע נתגלגלה נשמתו בעחול. והחוטא בש"ד נתגלגלה נשמתו במרה ויזיונים גביהם ותלת מנומין עליהם אף נשחית חימה.

ציוני הסוד שהיו מנצרכים פעשטי ישראל כי לפעמים הנשמות מתחלפות ומעטעס זה יבואו העקרים והעקריות.

תמונה ענינה משולשת ע"ז משולש חיל משולש הראה לו סוד הגלגול שאדם מגלגול שלשה פעמים.

דור הפלגה נתגלגלו בקרה ובסודו זה מגלגל שלים כשרף ר"ל בסודו שלים כבלע זה בקרה וזהו שתרנס ונקלום ויקח ותפליג לשון הפלגה מפרשים ז"ל.

עמודיה שבעה היתה תרח מגלגלת בדינה בת יעקב שבא עליה תרח בניו דינה יורה יורה ותרע בת בחיוב גלגול ויאלץ הקדושה שבשכס בא ברבי חניניו בן תרדיון ולכן אמרו חז"ל שהושיבה בקופה של זמות לבתה זהו שאמר הארץ רחבת ידים ר"ת ר' חניניו בן תרדיון.

זוהר שלשה דברים נבטעים הנגה ומליה על דרך פעמים שלש עם גבר תחלה הסניג את הבית מות אשתו שנשמתו ורמוז מוסקרים אללה לא חזר בו מת הוא ופקודתו יקח אחר ובה

ספר כוונת האר"י זל"ה ראובן היה גלגול קין שהוא בטר של אדם הראשון וזהו ראובן ראו בן הראשון שנברא בעולם שהוא קין ור"ה יעקב שראובן יתקן חטאו קין בסוד אש תשיב שאת זהו ראובן בכורי וראוי אהיה לתקן קין אבל בלחמה ית"ר שאת שהוא יתרו שאת הוא ועל אותה ותקנה כי בחטאו ראובן פריחה ממנו נשמת קין וימיתה ליתרו.

אמ"ה בפסוק ותצאנה אל רעואל אביהן שם אוחיות ראובן וראובן הוא חמשה אוחיות ורעואל הוא חמשה אוחיות ואם תסיר אוחיות ראובן מתחיות רעואל אביהן שאת חמשה אוחיות מלא בראובן ומלוכשים אוחיות משנו בתוך חמשה אוחיות של רעואל אביהן ורעואל ג"כ ה' אוחיות לרמוז מה שמתקן רעואל אביהן דהיינו קין היה ראוי תיקונו בראובן אלל שבחטאו פריחה ממנו נשמת קין ובה ברעואל דהיינו יתרו.

ספר ורע בך הדש פ' וישב ע"ש וזכר חדש אדם וחווה שניהם נתגלגלו בייעקב והולילו משה שלימה י"ב שבטים והיינו שתיקונו אשר עיותו.

אמ"ה אולי לרמוז על זה נתן הקב"ה ליעקב בת לרמוז שמלוכשים בו בחינת זכר וקבה דהיינו אדם וחווה ומה שאמרו בת היתה לו לאברהם ובכל שמה כבר פירשו המקובלים ז"ל שאינן דברים כפשוטן כי אש כלל שמה דהיינו מדת כלל כוונתו.

גריה רזיה נשמת יפת בא בעשו ואח"כ בא בשמשון ונתקיים קרה מהרסי"ך ומתרי"י"ך מנחך יאלו ובסוף יתגלגל בזמן משיח בן הפרים ויהיה שר לבא אחר על חילולתו ושנוו שריה ואיבו יהא ירשה לשעיר לרזיבו ועליו נאמר ויפול רכבו אחרו והוא חשבונו ק'.

הררחה של רשע הולך נע ונד תוך כך הקלע בורח עלמנו מן הסטן ומכניס עלמנו בדומם או בלומה המקום המיור עליו והראוי לו אבל כשברוח נכנס בגוף אין הסטן יכול לשלוט בו להיקפו וכו' והיותר קשה מן הגלגולים או גלגול אבן דומם יבש שלא יאל ממנו שום תועלת וזה שאמר אחר מקור תועק ללאת לחמו רוח מנוקמות וכמו ככל שנתעמר וימת לבו ויהי לאבן שבא בגלגול ככל שהוא נשמת בלעם ולזה יונס ויונברוס בניו עשו את העגל כענו שיתבאר בש"ד.

ודע שהגלגולים בבחינות המזכר הם עומדים שם בגלגול זמן קצוב שזכר עליהם כדי שימחק חטאו שגורם לו זה הגלגול וכלותו זמנו עולה עד למדרגה הכרת ומתגלגל בבעלי חיים עד מן קצוב ואח"כ יתגלגל באדם. ודע כי אושון גלגול בחדם הוא בא"י משני פנים האחד דוגמת אלו הרחות שאלו רואים שנקבצים בגופו בני אדם ומדברים שם בתוכם ומספרים כל הקורות אותם כעודע רהמנא ללן. או הוא בלופן אחר כי הם מדברים בחדם בסוד עיבור ומתגלגלים בו בהסתר גיזול וכאשר האדם יהיה לדיק ויעשה פעמים טובים הם המגולגל הוא וידק ויתקן שם על ידו אדם ח"ו יתקן האדם גורם רעה ואלו עיבור מסייע לחמו לדרך רע כי כענו נשמות הלדיקים מתעברים בחדם ע"י זכותו וגם מסייעים אף

מדרש תלפיות אות ג ענף גילגולים

אלו אינן יכולין להעלות המנוגלגין כי אם מדרגה אחת והוא מצעל חי לאדם והיודעים חכמת האמת והקבלתם והעלאת ב' מדרגות והוא שהם מזומנים לאדם והמפלאים בחכמת האמת מאד מאד אלו יבוסים להעלות אפילו מן הדומים להם .

יבזה ויבן מאמר רב חסדא שאמר אנה לא בעייתו אכלי ירקא ולא בעייתו אכלי ירקא חמירי ירקא חמירי באתרא דליעול ירקא ליעול בשרא הכה הדבור הזה לא יאכלי אלה לרקמי הוללים בשר למו וח"ו להאמין על קודם כזה הדברים הלאה :

אמנם הענין שאין עניי אלה עניי מן התורה ומן המצוות ולכן אמר רב חסדא כי לא בעייתו פירוש בהיותו עם הארץ קודם שהיה חכם בתורה ולא בעייתו פירוש אחר שנתחכם בתורה תיעולם לא רפה לאכול וירקות ולבד לזנום והטעם כי כשהיה עני שהוא עם הארץ לא היה יכול בדוחי העלות מזומנים לאדם ומכל שכן שלא היה אוכל בשר כי עם הארץ אסור לאכול בשר . ולא בעייתו שהיה חכם והיה יכול להעלות חפציו מן מדרגות כגון מזומנים לאדם לא היה רוצה להעריח עצמו לאכול ירק ולקבץ שני מדרגות ביחד כי לריך תיקון גדול ולכן היה אוכל בשר כי בשמחה ומעט אי יכול לתקן מעט אחד ולתקן כמה גלגולים של אותה מדרגה .

אמנם אם יפגע המנוגלגול במי שארץ יכול לתקן כגון מנוגלגל מצעלי חיים בחדש עם הארץ או מזומנים בחדש ת"ח שאינו יודע חכמת האמת הנה יזיק לו מאד ויפתנו בכל דרכיו ומעטנו מכל המצוות וזהו סוד שמראה כמה לדיקים יש להם מעשה רע שאינן יכולים ליפרד ולמנוי ממנו והוא לכבדו והזכר כי פגע בו מנוגלגל שהיה דרכו באתה בעצירה והוא מרגיזו כמוהו באתה העבירה ולפעמים יתגלגל בחדש כמה גלגולים ביחד רחמנא ללן ולשכן . כל זה לקוט מנכחי הר"י ז"ה (ה' .)

אמיה הן כל אלה ראתה עיני מכתה רוחות הנכספים בגוף האדם ודברתי עמהם ויספירו לי מהמי' הזוהי' מריס ומארי' שעברו עליהם בהיותו פורחים באויר ודבר'י תמוהים מעיני עונס וממה שראו בעולם בעת פריחת' בתוך חלל העולם ומאומתם שהלכו עד פתח גיהנם אזלי יקבלו אותם סיפורו כילד הוא פתח גיהנם ממה שראו מרחוק ועינין לעקת הרשעים שבתוכם האומרים ווי ווי רחמנא לשכן אמנן וכאלה מדברים אלו אין כאן מקומו להעלותם על הספר בדיו ומיה גם שכמי' דברים מצאו כתבתי ביצירותי אחרים אך לא אחשוך על' למספ' דבר תימנה שראיתי כחבתי שבהכרחי לו בתרומתי ללאת ומיה עשה לקיים החרם ילא מן הגוף וכנסם בתוך השערות שבראש וקמו השערות מהמזלע הראש ויאלו ממוחית שער השערות שסביב הראש ועשו השערות קשים כמו מחטים של ברזל וזויתו להסתפר השערות בתער חדא וכשהיה מגיע התער אלל השערות היו נוטים השערות ללד התער ודוחים אותה עד שבחוזק גדול גילחו השערות ועלה מהם הכל דק מאד והלך לו דרך שם עדיין לא נראה כזאת ולא נשמע כמוהו .

בענין הגדגוד והקרבן

יהענין כי בהכמה הנקרבת על גבי המזבח על ידי החלב והדבס קושף המדות העליונות וזהו כלי שחול עליו הקדושה העליונה כדי שיהי פגום בעל מוס כי בלי ספק מוס היה פגם דבוק בעלמיו הדבר מורה שליות הקליפה עליו ומצריח הקדושה ממנו שאי אפשר לשתי צורות להיותם יחד שלא תברח זה מפני זה כי בלי ספק קדושה צורתה משם ולכן לריך כלי שלם להשרות בו הקדושה כדי ליהדד בין המדות העליונות .

ובזולת טעם זה יש עוד טעם נוסף בסוד הגלגול כי ימאל סודו גם בבהמה ויבינו רשעים שחייבים מיתה יתלבשו בשור או שה וטובחין אותו ותחשב לו מיתה והריגה עד ירלה עונו ותסתלק וברלות ה' דרכיו תתלבש בבהמה שפיר הקריב על גבי המזבח ואז בסוד עשן המערכת היא מתחלקת אחר שקבלה עושה בשחיטת סכין כשכר על ידי מיאלה הכהן שר הגדול ומקריב נשמתו של ישראל וזהו סוד גדול בקרבנות לתקן רשעי ישראל ששרהרו בתשובה

את האדם לדרך טובה גם האדם החוטא גורם שידבק בו נפש רשע ומוסייע לו לדרך רע .

ודע מי שמתגלגל בדומם אין לו זמן לעלות להתגלגל בזומה רק בזמן ידוע ב' הדשים המצטיינים של השנה שהם א"ב אלו"ל חסר"י האו"ן ואם נשלה הזמן הקצוב להם ב' הדשים הגלל הוא עולה ומתגלגל בזומה והם לאו ארבע עולה עד ד' הדשים המצטיינים של שנה הבאה וכן המתגלגל בזומה זמן עליותו והתגלגל בעליו חיים הוא בארבע הדשים ואחרים של השנה יס"ו א"י"ר סו"ן תמוז א"ה לאו ארבע עולה עד ד' הדשים הראשונים של שנה הבאה וכן המתגלגל בעליו חיים זמן עליותו להתגלגל באדם המדבר הוא בארבעה הדשים אחרונים של שנה הבאה .

וכבר ידעת כי ערב רב עם את העגל ורחשי הערב רב הם יונים ויומנרום ב' בניו של בלעם הרשע והם אשר לקחו ענה ואשר השליכו עם של זהב . ולריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הוא ומה הגאה להם בזה . אמנם הענין הוא כי הלא כבר נודע אללנו כי בלעם היא פסולת והואמא אילא מצדע הוא שורש משה וזה שאמר וידע דעת עיון ג"כ ערב רב הם ג' בסוד הפסולת של הדעת כי כן ערב רב בנימט' דע"ח אך אינם כל כך זוהמי' כמו בלעם ודע כי לכן אינו כל כך זוהמה כמו בלעם . ודע כי לכן ובלעם ובצור ובניו של בלעם הם משורש אחד כי לכן הוליד בצור ואח"כ נתגלגל לכן בלעם וכולם היו מכשפים גדולים ועודי' ע"ז .

ודע כי נשמת בצור רביו של בלעם היה מתגלגל בזומה והיה תמיד באותו הגלגול אלו היה יכול ללאת משם ולכן בני בניו שהם יוטים ויומנרום ילו וימנרום וכן כל הערב רב ר"ז בזה כי קרובים אלו ולכן מנאלו בבוזו מעשה הרע ההוא וראו כי א"א להוליוו משם כי אם על ידי שחיתו לישראל ועל ידי קטרוז זה תתגבר הקליפה ותוכל להוליוו את בצור אברהם משם ולכן השליכו להם עם של זהב כתוב בו עלה שור כדי שעל ידו יעלה ג"כ נשמת בצור אברהם המנוגלגל בזומה ויתגלגל בבעל חי שהוא כשור ההוא הנעשה ע"י כשפים ויעלה מדרגה עליונה עד שיעשה אלוה עליה' ואז ילא יתגלגל וזוהו ואמר אנכי ה' אלהיך שהיה בו כח בצור הרשע ושם רשעים ירקב הגחון תוך העגל ההוא ע"י כשפים והרשע ההוא היה אומר אלהיך ישראל .

ודרו שאמרו חז"ל שהאלכוה עשבים כמו שאמר הכתוב כתבנית שור אוכל עשב פקדו כיון שהוא מנוגלגל תוך עשבים שהם זומה לכן היה אוכל עשבים להעתיק משם נשמתו המנוגלגלת שם ועל ידי חכמתו אותם יחירו אברי מאברי השור . והנה ענין זה היה בחדש תמוז כי אז הוא חדש אחרון מן ארבעה הדשים שבו נשלמו המנוגלגלים בזומה להתגלגל בבעל חי .

ודע כי לפעמים מתגלגל האדם מהדומם לאדם כילד הרי שהיה מנוגלגל במעט עפר ונפל אותו עפר תוך תבשיל ואכלו האדם הנה אז מתגלגל בו ועולה כל אלו המדרגות ביחד . והנה אפשר ג"כ להתגלגל במלת וקרא לזומה ולכן אמרו חז"ל הכולל מן המחלב שבת חייב משם קולר ואין קלירה אלא בזומה ויש מנוגלגלים במים ולפעמים יתגלגל האדם מזומה לאדם כגון העשבים ויאלכלם . האדם . ויש כמה מיני גלגולים והנה הדיקים בעת אכילה מתקנים אותם המנוגלגלים ואם האוכל אותם יהיה אדם רשע אפשר שיפגום אותו ועל מ' מעשיו ואפשר שהמנוגלגלים ייקרו אותו ויעשו אותו ויחשיתו רחמנא לללן מכל פגעים רעים שפוגמי' שאין לך שאין בהם כמה מקרים לאדם בעת אכילתו ובעת שתימו אמנם הדיק לא די שאין המנוגלגלים מייקין אותו אלא אדרבא מתקנים על ידו ולכן ראוי לאדם בעת אכילתו שלא לאכול כמו הבמות אמנם מי שהוא עם הארץ אינו מתקן מדרגה כלל אפילו הקדושה אלו אינו יכול לתקן כמו שהיה מנוגלגל בבעל חי ומתגלגל בו שאינה רק מדרגה א' על כל זה לא יוכל לתקן כלל לזה עם הארץ אסור לאכול בשר אצל שר' דברים יוכל לאכול בו אין מעשאים אותו ועל רק כשאינו יכול לתקן אפילו מדרגה א' .

ודע כי התלמידי חכמים שאינן יודעים בקבלת בסודות התורה

היה בנו של רב הממונה סבא שאר יהודיע ומת מפני שהלוי נשמתו באותו הזמן וגם כן בקלרות ש"י בזמן שהיה בניו מפני הסגופים שעשה והוא שאמר והוא הכה את הארי בתוך הבור ביום השלג ודבר הקרח ועכל נגד הילר הרע המסיתו ומדיווהו שלא לעשות והו הכה את הארי שהארי הוא הילר הרע :

חבקות תכונה לשונות דכתיב למועד הזה כעת היא את חובקת בן זלוחה מת והולך אח"כ אליעזר למישיבו בעלמא דדכורא דהיינו שם של ע"ב היולא מן יוסע ויבא ויע ש"ס בהם רי"ו אותיות שהם כמנין חבקות רומן לתרון חבוקים חד דלימא וחד דל"שע :

ודע ששרה חנה שומנית ורפית כלן עד שידם מנגעת דהיינו כמות שאמרו חז"ל שיהיה ברכה מאיזה בעימה דהיינו שבביל מלות חלה ונר דלוק מערב שבת לע"ש וזיה דכתי' חז"ל לע"ו לשרה ואורח כנשי' ומפני שהיתה מלתת החיקון לא נתקנו כדא"ו לזה הולך שחבוקיה אלה השלשה בשנים אחרות לתקן כל אחת מהן מנהו א' מאלה השלש :

חנה תקנה מלות נדה דכתיב ופניה לא היו לה עוד שומנית תקנה נר דכתיב ומפני לו שם מעשה ושולחן וכסא ומגורה ורפית תקנה חלה דכתיב כד הקמה לא כלתה וכו' (עמק המלך שו"ע) שעשועי דף ח' :

שם בניו : דהיינו והוא יעקב בנו של רב הממונה סבא הוא רבי צנאה צננולו והוא אבי אחרי צא הארי צ' אליעזר דרמות עיינא על החמור לרמוז על היסוד שהוא רובב על המלכות בסוד יששכר חמור גרם כלומר שרומז על אברהם שקודם שנתייגר היה כמו אבר' שעולה כמנין גר"ם ואחר שנתייגר הכיב שמו אברהם שעולה חמ"ג חסר ו' שעולה רמ"ח ודע כמו ש"ס חמור לז' ימין בקדושה ק"ה ק"ה קליפה חמור מ"ק כמו שאמר ר"י עקיבא דבבבא עם הארץ זה חומר מי יתן לי ח"ח ואשכנח בחמור ובספירה דשמאלא ים שור מועד שמרחקין ממנו כמלא עיניו ש"ס לו כלי הקודש כחמור ויותר ממנה הגניחה רבי לפרך ששור וחמור הם מיינין ושמאל של קליפה ובקדושה ג"כ שור פר מקרין מפריס וחמור מזל ימין מפריסה כמו שאמרנו .

ודע שישמעאל היה בו כח חמור ולהיות שצא על חמותו ועל זכרים צא צננולו חמורתה שקודם נתקן באותו של צלעם שמתה באותו מנעשה של מלאך שא"ל בסבוק וזוהיה החייתי ואח"כ חזר צננולו וחמורתה של רבי פסחא בן יאיר שנילוך רבי פסחא היה אברהם שצא לתקן נפש ישמעאל בן וליהוה שהישמעאלים הם נכדים ונולדים לבן נכדה וישבה שלשה ימים בלתי אכילה וסתימה עד שחזרה (ל' פסחא בן יאיר) :

דע אם אדם לא השלים ע"אמו בכל תר"ג מלות במעשה בדבור ובמחשבה צננולו בהכרח והדבור הוא בסוד וזאת המור' לעולה גם מי שלא עסק בפרד"ס שהוא פסע רע דרוש סוד יחזור צננולו לקיים כלם שצא להכחיש הפסע וכו' והרב למח ז"ל כתב ומשה רב"ע"ה שהיה יודע פרד"ס הנה הוא כמנין משה עם הקולג' . נגיד מלוה

שפתו כהן בכל עבירות אדם מתגלגל ג' פעמים לפי שלא פגם רק בני יסודות אש עפר מים אכל והרוח תשוב אל האלהים אבל בעוה"ז פוגם בדי' יסודות לכן ופוקד על שלשים ועל רבעים :

גדיא רחוי וילל אלהים מקנה אכזבים רוח דנילחא אלטרין יעקב למנוח גבוה דלגן ויפוק מניי' חיילים קדישין דמטמנין בלאן ויימי לכו לספרא קדישא דענא רמו להנהו חיילין דזוגמא וזאת הנפש אשר עשו בחרן וילל אלהים ממקנה אכזבים דהאליל הקדושה מנו הוהו ספרא דמסאבא והיינו נמו דענא יתרו דרעי' משה רב"ע"ה שהיו חיילין דקדושה דגניינו רוח והוה רעי לון משה רב"ע"ה משהו אל הקדושה והלטרין לישא במו ולקברה וזוהי לספרא דקדושה משום דיתרו גופא הוה עתיד להתגייר והיינו רוח ויקרא יעקב לרחל וללאה השרה אל אלנו דהיינו דאעיל לון בחקל פסוהין [עיין בספר לב' אר"ה פ' שמות דף מ"א ע"ד מה שפירש בהקדמות אלו] .

בצטונה ומיוס שחרב בית המקדש נתקנין על ידי מיתת קטנים ואם היה נפש רשע בלתי טהור והגון להקריב על גבי המזבח היה מתבטבט בה בעושה שם מוס במקום קדוש כדי שלא תחקרב על גבי המזבח ולא תכניס בקדוש אלה אלה שוחח אוחס בחול בסכין בדוק ויחיה' מטהר' ומתלבנת בתוך תיקון המלות עד שתתקן ואחר כך תעלה בשחיטה כשרה אכל לא לעזבה ולזה עם הארץ חסור לחלוץ בשר כי אינו מטהר והוא ע"אמו עתיד להתגלגל ויש מתגלגל בבהמה מיה ופוך עטורים ונעשים כנלה בסכין פגומה או ממאליס טרפה וזה קשה לגלוגי מגו הקודש ויש מתגלגל בשאר בהמה עומאה או ככלב זה קשה לגלוגי מאר עד שכמעט אין לו תקנה ויש מתגלגל בכוחי זה קשה במעט מקודש . ויש מתגלגל בעבדי ישראל זה יותר טוב מקודש ויש מתגלגל בצלמה זה יותר טוב מהקודש ועכ"פ היה אדם ממועלה ראשונה ואל שלשה אלו חמו מברכים שלא עשו גוי . עבד ארסה ובבהמה כולי ועל לא מברכין אמנם סוד הגלגולים האלה אינן לשמה ח"ו אלא לנפש לבד והמלאך הממונה על זה הוא שר הנפשות והוא מלאך זכות על נפשות בני ישראל לערסם כדפירס בחינקונים במלות שילוח הקן והוא נפש כוללת כל הנפשות של ישראל אפילו הכשרי' והוא מתאווה לבלי ירח ממנו נדח ועל סוד זה נאמר בכל אות נפשך חוצת ואכלת בשר להשלים סוד הנפש הזאת המתאווה שלימות הנפשות כלם (חסד לאברהם עין הקורא נהר מ"ו) :

עמב המלך דף י"ו ע"ב האר"י ז"ה"ה משר סימן תלמודי וידע הנפשות שהיו קודם זה צננולו בהמה או חיה ועוף עמא וידע כשתראו בני אדם שהם עזי פנים ואין להם בושם פנים מביי אדם תדעו נאמנה שקודם נתגלגלו בבהמות הנזכרות ולכן הולכים אחר למודם הראשון .

גם לפעמים יקרה שיתגלגלו נפשות שכבר זכו לנפש רוח נשמה וחזרו ופגמו את עולמי' בבעויותיהם הרבים והרעים ומרדו כנגד אביהם שבשמים רחמנא לשזכן שילכו להשחית את נפשם ולהכריחם ממקור החיים עד שלא יונסו אפילו עם כת הרשעים הכידונין גביהם המלפספין בצטונה ועוליים אלא נדחים לגמרי ומשליחים למקריי' רעים היושר קשים מדינה של גיהנם עד ע"ב צדרי יתברך ויתעלה שמו ברחמינו הגדולים והרבים שהוא עושה לבלתי נדח ממנו נדח ומעלה אותם מעט מעט לתקן אותם ולרפסם ומגלגלם בדומם לזמנא וכו' שם .

המוסר ממונו של ישראל ביד גוים על ידי מלשינותו מתגלגל בכלב ונבח שחמור ויקרא על נובה בשמו ומלת ל"ה ר"ת לשון הרע ר"ל יבא מלשין עבדא למרייה נובח בלשמו ככלב נבה וכמלכים עשו אחיבתן שפירושו כלב שם .

רבינו הקדוש ע"ה היה ניגולו יעקב אע"פ שצא לתקן נפש עשו אחיו באשכנזיטוס לא הכניס ידו מטברו ולמטה שלא להשחית זרע לבמה וכן יעקב עמד פ"ד שנים בלא אשה ולא ראה קרי ע"כ עמק הנגל' :

יאשידהו היה גלגול אחו שחמור בו בן שמונה שנים החתיל לדרוש להלוי ולא היה מלך כמוהו לפניו ולחחריו אשר שב אל ה' בכל לבבו והלא עדיין לא היה בר עושנין ולא נכתב סוד דבר שעשה אלא לזיק מבעטו אמר אלה כיון שהיה בסוד הגלגול מספר ששב צננולו זה מכל מה שעשה מקודם בהיותו אחו . עמק המלך דף ז' ע"ג .

עמק המלך דף ז' ע"ד בשער שעשועי המלך מאבא ואינוא עמס נחלכו שמת של רב הממונה סבא ובנו שמתו בסוד ג' ארוכה ובנו בסוד כ' קלרה ועל זה נקרא בזהר נוחא רבא ונוגה הוא דג והרג בסוד יסוד כמו שהרג בתוך הים לעולם מתמועע כדי להשפיע למלכות ושרש נשמתו של רב הממונה סבא היה יהודיע ובנו היה בניו כי הי' הוא בכל זעיר וזעיר שבספירות אד"ש שהיא שארית השם של יהודיע ר"ל ידע כמו וידע אדם את הוה אשתו דהיינו יסוד של אבא שבן הידיעה בין אים לתשמו ובניהו הוא בן י"הו שהוא מיסוד דזעיר של אמא ש"ס בו שם ב"ן וזהו אחקרי בניו בן יהודיע שזולג שם בן ש"י פעמים שהם שני שמות של הו"ה"ה ש' יעילי הו"ה"ה"ה שעולה ב"ן כל אחד מהם ש"ס מיסוד ביהם שהוא של אמא וזהו מת בקלרות ש"ס מנובא בניו ויקרא

מדרש תלפיות אות ג ענה גילגולינו

בזמן שכל אומות העוונות כלל נפלו בעמקי הקליפות במקום המיתה שאין שם חיוב כלל ועיקר וזהו קצ"ה רחמינו הגדולי מעלה מהם בכל דור ודור ובכ"ז יום ויום ושותלן לן לאט לאט כדי לזקק ולגרסם ולתקנם בזהות הסביב שמתות גדולות וקרות מזהר מאד אלף שבועות בהם הקליפ' והרשע כל קד' עד שלא היה כ"ז ויכולת בקדושה שהיה בהם להרים ראש וקב"ה ישתבח שמו מעלה או חס לאט לאט ממדריגה למדריגה בתחלה ומגלגל אותם בדומם ומן הדו מם ללומה ואין לזכור לבצע ח"י בלתי מדבר ואחר כך לבצע ח"י מדבר בגו י"א או בעבדים אחר כך בשראלי לפעמי' אלוהי' נפשות מהם מדלג ים ב' או ג' מדרגות בפעם אחד :

פריאה יזכר אדם לקדש עלומו שלא יעמא נפשו בשום דר' עומאה ורעה כמה הזכיר' המורה שאכרי' לנו מפרשים פרסה ולא יגר אור ולא יפריס ואין לירך לומר כאלה יפריס' ולא יגר מי לא ירים קולו לשמים על זאת לאמר מנה איכפת אם לא יפריס' או לא יגר הלא בשור רך ועוב לבן ושמן וזמן וזמן שאלכילס אוחו שאינן מוקין ולא נחלשי' ממנו ומפני שאינו מפרים יחי' אכור עלינו .

אך הכונה היא זאת כי יש מהם שהלילות מכה העומאה והם הכקראים ערלה ויש מהם מקליפי ערלה הנחלש' מן הערלה: יש להם מעלה אחת או מפרים או יגר והנאלל מקליפי ערלה לא יפריס' ולא יגר כי הערלה נלחמת מן הדיקף וקליפי ערל' נלחמים מן הערלה והבשמות העבורות מפרים פרסה כי הוא מוכרח להסיר בלחמות ולעלות גרה כענין חוקן ומתן ואינו כובש המאלל במעויו ישראל הקדושי' והעבורים אלוים הבהים ומטהרה והחי רשע כי הרבה מהם שובני בבהמות העבורות ומכאן שוכנים בעמאות ערל' וקליפי ערלה והעדות שאינו מפרים כי הוא חילין ועל כן האוכל אכול כלי ששמתם כש עמאה אך הבהמי' העבורי' אם יודע שיש תיקון והאזהרה בלילותה יחלטה והיא לא למה יחלטה בשר אכיו או קרובו וילך נפשו על ידי אכילה זו חוק ממשפחה ומצית אביה והוא יתן הדין במקומה וגם לא ישלח ידו לנשות בה דין שלא כמשפט ואע"פ שאוכלים אותה עובדים לבן מתוך ידך מנה ומנה ורעה כמה חששו חז"ל בדברים הללו שאלמו חז"ל בדרך משל ומתן והכל רמזו זה לשון בהמה עטורה שילדה כמין בהמה עמאה מותרת באכילה ובהמה עמאה שילדה כמין בהמה עטורה אסורה באכילה ורעה בעיניך שהעבור הולך בעמא העמא בה בעבור ונשאו ונתנו בדבר והמרו הבא מן העבור עטור והבא מן העמי עמא עיין שם בדרך כפולות השם :

והאך זכ"ל מסר נ אימן תלמידיו שיכירו נפשות ח"י שהיו מגולגלים בגו גמות או בחיות או בצבעל ח"י בלתי מדבר ואחר להם כשתראו בני אלו ח עי פיהם ואין להם צותת מפני אדם תדעו בזכורו שהם היו מקמת ד: לא בגלגול בעלי חיים בלתי מדברים וכמו שאין להם צותת לבהמה ו' לחיה ולרשף ג"ג עמא ח"י לקה בזהם מפני אדם והם הולכים אחר לי זכור ולראשון גח לפעמים יקרה שיגלגלו בפשות עיני אדם שחבר זכו לכנס רוח נשמה וחזרו ופגמו אותם בעוונותיהם הרבים והרשים עד שהשחיתו נפשותיהן והכריחו אותם מלמוד הבאים עד שאינן זוכים להמותו אפילו עם כת הרשעים הגדולים בגיהנם הנאלפין בשם זה ועולים אכלו חלו נדחים לגמרי ונשליחו מלמוד רעים יותר ק שין מדריגין של גיהנם עד בלא עת דברו יתברך ויתעלה שמו הגדול לבלתי ידח ממנו נדח ובלא עת פקידתו עליהם ומעלה אותם מעט מעט לתקן אותם ולגרסם והנה מתחילי' מגלגל אותם בגומה ומדומם ללומה וללומה לחי בלתי מדבר ואח"כ למדבר הכל בלדק וביושר וברחמים ובמשפט ע"פ צ"ד הגדול של מעלה .

אמ"ה הנה כחבתי לך בענפים דלעיל משפר אמרי בני' מוסר תחמו ועיני על אהר מעלה גרה ונפרים פרסה והדי' בהפכו תראהו משה ומזכך את נפשו עמו אך כפי דברי הפליאה כאן שהרבה נפשות על אשוי רשע שזכרים בבהמות רראה לפרס כוננת פסוק שחזק השור מכה אדם וכו' שהכונה הנביא מתרעל על היותם בלתי הגונים בדיון שאין הגונים נמלא שחמתן לאוכלו ממש מכה אדם הוא נפש האדם המגולגל שם בדיון שאינו ראוי לאוכלו על היות בלתי הגון מכה אותו ממש כחיה המכה חזרו והורגו וכן הוזהר השם בלתי כונה כונה משפר נפש המגולגל בו ואחזו נפשו שבחבו מנמא את הבשר עלמות וגידים כי לא יוכל לתקנו ולעלות למדרגת העבורה ומלאה כאלו עורף כלב ממש וכן מעלה מנחה בלי כוננה לתקן מה שבחבו הכי הוא כדם חזיר וכו' ובחיבור אחר פרשתי אופנים אחרים בפסוק זה .

אמ"ה חלק לי הקב"ה מעט מזער להבין בשרטוטים בפרלף הפנים ת"ל והכרטי' כדור הזה בני אדם מגולגלים מכל בעלי חיים עמאים וטהורים ומגוה' וזהו פנים ומזיקים לבירות ועיין במרכבה וכן שמה בעלותי על לבני מאמר הוזהר דברא דמשאח' יתעורבו בשראלי כל הערבויות האנושיות להיותם קרובים אל הקדושה לתיקונם וכו' וכמו שרמזו רז"ל במס' האשה עיני' בדברים הנעמיים בעקבות משיחא' חולפא' יסנה רמזו על האמור' בדברים מועטים דמסתמא העיני פנים הם מגלגלים מבצעי חיים כדברי הרב ז"ל על מעבדי' או מאומות העול' שהעמות והחולפות מרחפת על פניהם .

ספר זקן אהרן דף קפ"ח ע"ד . בספר הגלגולים חלק שני אהרן הכהן נחלק בעלי הכהן ובעון ע"ז היה חייב סקילה לכן תשבר ומפרקתו ויפול מעל הכסא ורח"ל כותב בצורה הסופר לכן ג"כ כהן וחס נתקן ע"ד . ואני קבלתי שלכן לא התפלל אהרן ליכנס לארץ כי ידע שיכנס את ישראל אחרי כן . ועוד רמז לשני בניו עי' מתו במיתה משונה מפני ופגחם וכן בני אהרן נדב ואביהוא והמקום יראנו כפולות מתורתו .

רוחות הברית דף שפ"ב ח"ל ידוע לידעי חן כי המגולגלים נקראו אחרים והדין נתן שיקראו אחרים כי אינן עלמין אכל אחרים כי על כן קובלים עונות רשואים .

ראקנטי תשא דף קכ"ד ע"ד אמרו קלת מחמתי הקבלי' כי העובר על מצוות עשה הרבה יתגלגל בפסג או בסומי' שיהי' פטור מן הראי' כי כיון שעבר בה היתרי' לו ואם קבלי' נקבל .

קקט שמואל פי' שניי' קין חטא בתאוונה יתירה שלקח מהכל וענש וישב בחרץ כ"ד אריותיו דן והיה לו לתקן וליקח אשה כשרה ולא עשה כענש שנתגלגל בהוד מלחיותו דין וידב נתגלגל בשמאון שטענש בלשמו . ע"ש שפירס ע"ה .

וכמודר"ר ישראל סרוק ז"ל פירש דכיון דעלי הוא אהרן דאמר בעעשה עגל פרוק נזמי הוהב קבל עשמו בעלי ששצברה מפרקתו ואהרן במספר קען בעלי במספר קען . וגם כיון ששמואל נתגלגל בעלי ואהרן גרם בצביר' הלוואות במעשה העגל לכן אמר הכתוב ויהי בהזכירו את ארון האלהים ויפול מעל הכסא רמז לשביר' הלוואות אשר היו בכסאם וע"כ הפיל עלמנו מן הכסא לקבל עשמו .

ס' קנה העוברת בדרים ושבועות שורש הדין והוא האם וענף הדין והיא הבת לוקחים קנמה ומולכים אותה לעשות ראוה ביהמר ומתגלגלת בגויה שאין לה לאט ולא שבעו' ואין הדין בלשם שעובר כי הוא מתגלגל באשה יהודית כי לא ילמד עוט עד שילך באשה כי בעירותיה רבו מהאיש הוא שאמר החכם אי אפשר באשה נדרית :

שמעתי מחכם אחר שקבלי' בידו כי עמרים אבי משה רעבי' נתגלגל בשמואל הרמתי ועמרים במ"ק עולה שמואל במ"ק ע"י עכ"ל .

אמ"ה נראה שגילגל הקב"ה לעמרים בשמואל ולאחר מנה לפי שפמרים היה עליו והקב"ה עשה בלשהרן וכן והוא מעלה בגולה מלוי ויש פתחון פה שאם היה בימי ליה ארץ לא נתכבדו הוא וזוה יהיה משה גם כן כהן ומלאך שכהונת אהרן אינה על נכון כל כך כיון שאם עמרים קיים היה בלבו קלת תרעומת בדבר לכן הביא לעמרים בשמואל

ספר נובלות חכמה דף קפ"ו ע"ל דע שכל אותם שתקע"ד דורות שעלו במחשפה להבראות ולא נבראו מחמת שחיו רעים ומטעים לה' מאד יותר מדור המבול ומדור הפלגה וכלם קמטנו בלא עת וגבר וזקן יסודם כי מאש הדינין ילאו והאש די נהר דיתור תאלכס

הנה מאמר זה פרשתינו באר הטיב צמקוס אחר אמנם לא באתי עתה כי אם לפרש מאמר אהרן וכי לא גואל אני וכי דנאן דבר שמיא דאהרן כאן אמנם כבר הזכרנו לעיל שעלי גלגול אהרן וחספי ופחמם היה גלגול נדב ואביהוא וכו' וכתב הר"ק ז"ל בצמקאל א' סימן י"ז פסוק ויקח ממנו בידו שלחפני ופחמם בני עלי הרגם גלית כמו שכתבו בדרגותיו על חוספתא ע"כ וכפי זה יבא על כנו שאמר אהרן אפי גואל דרם ממוש שחרב לחפני ופחמם שהיו נדב ואביהוא בניו כמדובר .

גריא ריח חודך אתגלגל בלעיוור ואח"כ ביוסף ועמיד להתגלגל במשח בן אפרים .

אמה בצמקוס אחר מלאתי שחודך נתגלגל בלעיוור כדי לקיים מלות מילה וכיון שלא היה מילה לחי ימים הביאו במשה רבע"ה לקיים מלות מילה בחי ור"מ משה מטערון שר שר הפנים עיני באורך עיניו זה בסי עמודים שבעה .

עמק המלך (דף כ' ע"ג) הטוב שבעשנתי קין היה בזהרן ומה שלא לקח אהרן בני ביתר לשון יתר הפליטה ובה מה שלקח אהרן נדבב ואביהוא ורלו להנות מן זיו השכינה בקנאתם שעד עכשו מתעורר להם הקנאה של הכל ומשרפו וכלו בסוד העיבור בפחמם וכשהיה הענין של יפתח שלא רצה לילך אליו להחיר נדרו נעתקו ממנו וכלו בחפני ופחמם ונהרגו ובאו בשני בני שמואל ונפתי שחטאו בבשר בלא בשני עורבים שהיו שני בני אדם ונתקנו בבשר שהיו מביאים ללחיהו בכל יום .

אמה רמז לדבר ואל אלילי בני ישראל לא שלא ידו ויחזו את האלילים וכו' שהיו נדב ואביהוא נדחול' וכפי שלא לערבב השמחה לא המלטים וכו' ופני הרב ז"ל שנתעורר להם הקנאה של הכל ומה שלקח אהרן מהכל בא נדבב ואביהוא לרמוז להם אמר ואל אלילי בני ישראל ואיל' בנימני' הכל כליו מחלקו של הכל היה באלילי בני ישראל שהם נדב ואביהוא :

רקנטי העובר נדרו צמזיז ולא עשה תשובה לר"ך להתגלגל באשה נדרנית וזה סוד איש כי ידור נדר וסמך ליה ואשה כי תדור נדר וזהו שאמר רז"ל אי אפשר באשה נדרנית כי כבר היתה זכר ונחף לנקבה ועל זה אמרו בעון נדרים אשתו כי אדם מתה ואם הוא חטא אשתו מה חטאה ואפשר אשתו היה זכר והיה נדרן ולא קיים ועכשו מדווד עם נדרן ואינו כדון שיתקיימו שיהיה ידחה הראשון מפני השני .

ציוני דף כ"ז ע"א רחיה לענין הגלגול בראיית הענין רואים כמה ודמה מחוסרי אברים שיש על זה עננה גדולה ואלה הסברה הכרחית והדעת מתבררת ותורת משה כי הדבר אמיניו כי האל יתברך תמים פעלו וכל דרכיו משפט אל אמונה ואין על אינו נקפחא שבר כל בריה לאמר מה חטאה הנשמה הזכה והבריה והנקיה ליכנס בצוק השר אלא כך היא הנדה בתיאור אבר שיהיה הנוף הראשון לרייה הנשמה היחיד שבעם בצוק אחר אבר וכו' מלקח' ונשמה נתישבו כמה קושיית ופרוטים בתורה ובבבאלי חז"ל וכו' מקובלי מפי מהר"ו אסיר התקוה ע"כ .

עשרה גלגלים ויקום מספירות עליונות וכפי היותה כן המעלי' ואם תשים הדברים במאמר שכלן אז תבין כי הרקיע שעליו הוא נראה תכלת וכן עולה בשלשבת האש כעין תכלת ובעיני אחרים להראות למוכים בסמורים שדוגמתם רומזים בעניינים גדולים . ועיין בצפירין אשר חותמיו סביב בשר והוא עומד בתוך הבשר ובושרו לכן כשלא נמשח ואילך משתני' המראית עד לאתו בחוץ ומקבל כל חול עד שיוולו חוץ' בעצילה ובעצילה .

רקנטי מפליג צמקובלים על העונש המשורר עם הגשום בתפלות ולילות והוא מתגלגל בשר וזהו שאמר לא תחוסם שור בדישו ר"ל די לזה שמוגלגל בו ע"י שפער פיו לבלי חוק בלינות ולכן לא תחוסם ותניהו לו לפחות שיפתח עכשיו פיו .

בשמואל שימשם לעלי שהוא אהרן להראות שחוטם עמים בכהונת אהרן דלון קיום הגע אלא בחותמו .

יבנה מתישב קושיית המפרשים ז"ל דל"ך שמואל שחכם גדול היה טעה שמורה הלכה בפני עלי רבו ובחיבור אחר תרמתי על זה אמנם כפי דרכו כיון דשמואל הוא עמרים אביו של אהרן שהוא עלי נתעלם להורות לפני בנו ז"ל אף עלי בקם לעלו דלא כולי עלמא יודעים בעשרתם ובראיותם שלא יענים אותו ויקבעו ההלכה להפך או יתשדחו כמחניף לתלמיד המשמש ויזון גם כן בזה פסוק ותעלהו עמה כאשר גמלתו וכו' ותבארכו בית ה' שלו והכעיר נער . הנה הרגיש דל"ך הביאה חנה לשמואל שהוא עמרים ולשם לפני עלי שהוא בנו כיון דעלי היה אהרן להשיב להם קאמר והנער נער כלומר הן אמת כן אמנם כיון שהנער עתה לשער נער ואינו ניכר לעולם שזה אב וזה בן לא נפיק חורבא שיאמרו האב משמש את הבן :

ונראה קלת רמזו לדבר דשמואל היה עמרים ביותרא דקרא ותעלהו עמה כאשר גמלתו וכיון דקאמר קודם ומיקא את בנה עד גמלה אותו א"כ הול"ל ותעלהו עמה בפריים ג' וכו' אלא העיל יתיר ותע"להו עמ"ה כאשר גמ"לתו ואותיות עמרים אחר כל אות שני' שבתבינה ואע"פ שאות ר' בסוף תיב' .

גם כיון דעלי היה אהרן כשם שאהרן שפט את ישראל מ' שנה . גם וכול לישב מאמר עלי לשמואל בפעם שניה שאמר הנני כי קראתי לו ששביב עלי בפעם שניה לא קראתי בני שוב שכב וכו' ולמה קראו בני בפעם שניה אלא בפעם הראשונה השיב לו שלא קראו אף כשחזר לבה אליו בחובו שקראו שנגלגל הברייתו לקום מנעמתי וכן לו שטועה בזה דל"ן הוא מטריוהו כל כך כיון שהוא גלגול אביו וזה אומרו לא קראתי בני שוב שכב כלומר בשלמה אם היה הדבר בהפך שאתה גלגול אהרן ואני גלגול עמרים יחא שיהיית מטריוחן כיון שאת בני והאב יכול להטריח את הבן אבל לא קראתי בני אלא קראתי אני ויחך יתכן שאם אני הקורא את הבריה קורא אליו להטריחו אם כן מוכרח שאין אני הקורא אם כן שוב שכב .

אך נראה עמם כיון למה גלגל הקב"ה לעמרים בשמואל ולאהרן בעלי הכהן עם מה שמבואר אלילי באורך על מאמר הילקוט פרשת שמות כשנראה הקב"ה למשה בסנה נראה לו בקולו של אביו ואמר משה עמרים אפי עיין שם המאמר באורך פרשתי שנראה בקולו של אביו ממוש שעמרים לקח דודתו והחיר גרושתו כדודע מתרבות ונתן ו' עוזיאל שגירס עמרים ליוכבד ונראה אילתפן כן פירך גירסא והחירה עמרים וכו' וכפי האמת עמרים ידע מה שעשה אף העולם שאין בתי' בסוד ה' היו מגנין לעמרים עד אופן שלא היה יכול להתפא' בצרקות של אביו לכן נראה הקב"ה בקולו של אביו וכיון שדמתי הקב"ה בקול עמרים אין עדות גדול מזה על עמרים לא טעה במה שעשה על דרך אליות שדמתי לר' חייא ומשם רבג ר' כבוד לר' חייא כיון דליתיה דמה לו ק"ו בנדון זה שהקב"ה דמה לעמרים עד כאן תוב עיני' .

יבנה כפי לעניינו שהנה אהרן נחמד בצמשה העגל וכפי האמת הוא לשם שמים נתכוין כדי להליל ישראל מכליה כדודע מחז"ל עכ"ז לא היה יולא מדי שדרת הטובם מה עשה הקב"ה להעיר על לדקות אהרן שגלגל לעמרים שכבר הקב"ה נדמה לקולו וישמע לעלי שהוא אהרן ואם איתא שאהרן חתנו בראיתו מנשה אף עמרים שהגיע מעלה שהקב"ה נדמה לקולו כפוף לאהרן אין זה אלא שאהרן קדוש ה' ודוק .

יבנה יובן מאמר הילקוט שמואל ויקח חמשה חלוקי אבנים אחד לשמו של הקב"ה וא' לשמו של אהרן ושלושה כנגד ג' אבות אמר הקב"ה וכי לא לפני חירף וגיףך עלי ליפרע ממנו אמר אהרן וכי לא גואל הדם אני עלי ליפרע ממנו אמרו אבות וכי לא עלינו ליפרע ממנו שחירף מעורבות אלהים איתו וביקש לעקור נגנו ולעקור תורתם שהיו מחייתם ע"כ .

מדרש תרפיות אות ג ענף גלות

ענף גלות

חסד לאברהם

דבאר

סוד הגלות וידיעת האנשים העולם נמלא כי- בראו הקב"ה ברום המעלות בעת בריאתו וקשרו על ידי אדם הראשון ממש באלותו והיינו מדה אחרונה שהיא השכיני' ונחטא אדם הראשון ירד כל המלאכי' שלו ושכינה עמו וירדה גדולה שמתגשם כל המלאכות וקבלה הפסד גדול ולבשה לבוש החלומי ושלטון קללות דכל החלומי' ר"ל בכל השפלים התחמוסי' ולא נתקן לו עד עמוד ישראל בסני' לקבל את התורה ובמעשה עגל נתמקלקל וכן היה העולם מחמתן ומתקלקל פעם אחר פעם עד בניו בית המקדש ובאותה שעה עמד העולם על התקיון היפה ולא כמתחלה רק על רום המעלות מה שלא חזר כך מעולם מחברני הבית ועד יצאה התחיל העולם וטכניה עמו לרדת דרך מורד הקליפות והקליפות שלטות ואין לך יום שאין בו קללה יותר מחבריו מפני שבכל יום יורד מדרגה אחת ממדרגת החלומים וכל מדרגה שהיא לנמש היא קשה יותר ממדרגה שלמעלה ממנה והיינו שוכת דוד הנופלת שלטוש נופלת ויורדת וקץ הימין תלוי בידיהם ובכלות' לרדת מיד תעלה בבת אחת ולכן מי שידע ויבין בעמקי הסוד רבא שהוא משכן החלומים העלמיים והספירותיו והיכלותיו העממות משם ידע סוד הקץ כי יראה ירדת השכינה ובמקום שהיא עומדת וכמה מדרגות שאר לה עד ירדחה וכמה יורדות בכל יום ומזה יד- ויבין עמקי סוד הגלות והקץ דהא בזה תלוי:

ענף גלות מצרים

עשרה מאמרות נאמרו אל כל חי חלק ראשון סי' חי' הנה צברתי בין הבתרים נגזר על אבותינו עבדות ממש להיות גופם קבוי לה שבעדו בלבד אלא שבעבוד תקיימו ביוסף כי לעבד נמכר ויוסף שהי' גופו קבוי להם ואילו ירד יוסף שם מיד שבעדו גופו ולא שלטו בו אחיו מתחלה אלא היה נשבה ממצרים או מישמעאלים ומכר שם היה אפשר להטמע בביניהם והיה ח"ו שבע אחד נגרע מישראל כי לא היה יולא לחירות כל ימיו אף שבעדו יולא נגרעו כל כסף היינו הדוקא אם מכרו ישראל אבל בכאן אלו מכרו גוים לא היה יולא לחירות ואף שמוקד עליהם יוסף לא היו המצריים כפופי' תחת ידו כי אמרו מקרה הוא - שהיו אפילו עתה אמרו והיינו עבדים לפרעה ולא לך כל שכן זולת זה והיו רמק לומר אחר שיטעמדו בישראל לא היתה להם ש"ן תקומה אבל עתה שבעדו מכרו אחיו ושלטו בו תחל והמכירה היתה בארץ ישראל גאולה תהיה לו וחסד עם קוהו והנה רגע מפדיונו במה שזן ומפסדים אותם והיה להם לארון והוא היה תחת שליעת אחיו אפילו שבעת שררתו דכתיב וילוו אל יוסף שהכניע עלמו תחת שליעת יוסף היו כולם תחת שליעת כל ישראל והוא שעמדה להם.

פרקי ר' אליעזר פי' מ"ח דף מ"א הא דכתיב ומושב בני ישראל במצרים' ת"ל שנים היינו שבמצרים היו רד"י שנים וחמשה שנים קודם לכן נולדו שנים ומשה היה נחשב ג"כ ממנין הגלות הרי רע"ו שנים ימים וילות בזכות אבות.

מדרש פרשת משל דבור לא יהיה לך נרמזים י"ג גלות כי בכל מידי גלות אחד והיינו שלשים - ורבעים היינו ארבע גלות.

עניני גלות חדוש וזוהר חדש (דף מ"ג ע"ג) בא מיכאל שר הגדול' אפטרופא של ישראל ותרן רבש"ע אימתי יפקון ישראל מגלות' דהדוש הכרת כחשך יסלון לרות רבות יגלו מן הגלות אמר הקב"ה יבא סמאל לדרוש לדרוש אדם עמך תחא סמאל ואמר רבש"ע תחא אמרת שיהיו ישראל גלות אדם עד שיטעו תשובה ועתה הם שרעים שותה גצה עבר הקב"ה בסמאל שדבר לשון הרע על ישראל וברח סמאל ג' אלפי מילין אמר ליה הקב"ה למיכאל היה לך לראות מחלה הפסוק וצבת עד י' אלהיך וחל"כ כי אל רחום וכו' ח"ל מיכאל מרי דעגלמל וכו' בחגם נקראת אל רחום שטרחה אלפי' שאין ראוים ח"ל הקב"ה כבר נכשעתי שלא אפרע עד שישובו לפני אפי' כחודה של מנחם ולא על גופם וחמדם ועלו לירושלים וכו'. נהר כ"ב עין הארץ.

תוספות

התקונים ז' דף קמ"ה קכ"ה זכין שכניתי' בחזיונון דבנהא בגלותא רביעהא איהו נעיר לה ואיהו פריק לה ומאן המכבד לה בגלותא לקב"ה מכבד ומאן דמזלג לה כביכול לקב"ה מזלגו ובגין דא כי ממבדי אכבד ובזוי יקלו דעם כל דא דקב"ה זכין לה בחזיון דבנהא הוא נעיר לה והוא יפיק לה ורוא דמלה וכו' ימכור אית בתו למאה וכו'.

ספר

הפליאה בראשית נוטריקון ב"ת ר"י ח"ס רב ישראל שנקראו בת יהויר ר"י שנים בגלות ח"ס דהיינו גלות מנרים שנקרא ח"ס.

וורה

חדש נתפזרו ישראל לארבע רוחות העולם לקבל ארבע גלויות אות חד בכל גלות. בבבל אות י' במדי אות ה' ביון אות ו' בלודוס ה' אחרונה שששם.

בימי

משה רב"ע"ה נמל עכן בשלטה חרמות וא' בימי יהושע ביריחו וסימן החרמות שמשל עכן אלה מסעי' בני ישראל מסעי' בר"ת מ"י"ן ס"י"ן ע"ג י"ריוו ונמלאו חסלה בימי משה ישראל מבימי יהושע ולכן הולרכו ישראל לגלות בארבע מלכות שרמזים בר"ת של ח"ל"ה מ"סעי' בניי" ישראל ח"ד"וס מ"י"די צ"ב"ל י"יון וכו' מגלה עמוקות אופן ר"ם.

דא

דכתיב הלא אם תשוב אמת וחס לא לפתח חטאת רובץ קחי על גלות לפי שצדיקין ישראל להיות בגלות אלל בניו של קין ואמר לו הלא אם תשוב לישראל להקל מעליהם שאת יאריך הקב"ה אפו לבניו של קין ואם לא יפלו לגביהם שאת בראשית דף קכ"ב - **וורה** ח"ס דף ס"ה"ה תא חיו כמה שניו יתבי האוהו (יוסף) דלא חזא לאבהו עשרין ותרין שניו הא יאיון יתבין במצרים עשרין ותרין שניו לכל שבעטן ובטבטא מתינון עשר שבעטא דזכינו ליה לפוס חושבנא היו מנחמו ועשרים דל מתינון עשר שניו דנכיתו לון בדינא דלעילא בניו עשר שבעטין קדישין דמיתו שם במצרים אשתארו מנחמו: ועשר סה"ד ר"י"ן שמה.

חסד

לאברהם נהר כ"ו בעינין גלות השכינה העינין כי השכינה יבט להם לישראל בחלומים צברי' שהם גולים תחת רשות' ואו השכינה נתגה אותם עם ידי השמים הללו יתחכם בתוך השר וישם כסאם שם כמו שאמר ושמתי כסאי צבילים ונחתי השפע אל השר והוא וישפיע לאררו ויתן מנון לכל אשר תחת מנשלתו ורשותו והשר גלות השכינה על היות השכינה מתפשטת שם והנה ימינו של הקב"ה שהוא החסד בגלות מפני שיעקר ההבה' היה בימינו וכוון שהשכינה היא בגלות כזכור הוכרח להיות הימין הגלות והוא קאת רפואה אל השכינה להחליט כה החלומים שלא ישלטו כי"ם נופני שדרך הימין להעביר החלומים ולבערם מכל וכל ועכשו אינה מבעטלים מפני שהם שולטים מדר הנהגת הדיון הזה בגלות ועם כל זה מחלשת אותה קאת להיות שאינה מבעטלת חסם מכל וכל גם היות מנועבדים אל השכינה לתומכה על כן נקרא גלות הימין ועוד יתייחס לה גלות הימין מפני שבעבות הגאול' בה צמחה נשבה ב' בימינו וכל זמן שאין הגאולה הרי עינין הגלות נוגע בסוד ימין כי אין חסם העליונים מנגיעים בימין עד שיטעוך עליהם הגאולה לאחר הגלות כזכור בתקוין.

מסורת

קבלה יש בידינו כי בראותו יום שיבא מלך המשיח עם קבוצ' גלויות לארץ ישראל ימלא כל בארץ ישראל שבעת אלפים מבני ישראל ובאותו היום יחיי המתים שבארץ ישראל וגם בראותו היום ימתלק החומות מירושלים ויבנה אותם בחבנים טובות ונורגלויות ויחזור אז המתים שבארץ ישראל בניית חיותם אל ברית חדשה רוחנית והן השבעה אלפים אשר נמלאים חיים צנת היא שמה ג"כ יהיו ברית חדשה כולם גוף רוחני' כמו גוף אדם הראשון קודם שחטא והגוף של חמד ומשה רב"ע"ה ואליהו וישועטו כולם באויר ויעופפו כשירים וכל זה יהיה לעיני אשתי קיבוץ גלויות ובאשר יראו אשתי קיבוץ גלויות תלוא שבעה אלפים במעלה זאת יתרעמו על מלך המשיח למה שמתו מהם ומשכי להם שבעה מנעטם שלא, לא חסו על כסף וזהב ולא על גופם וחמדם ועלו לירושלים וכו'. נהר כ"ב עין הארץ.

זוהר שמות הא דגילה יחזקאל כל כך עמין המרכבה יותר משאר כביאים הטעם לפי שאדם הרגיל בלעזר כשגב לו אחיה סבה וכו' ואינו חרד מחד אבל מי שרגיל תמיד בתענוגים ובה לו אחיה לעזר זהו ודאי לעזר גדול וכן בני יעקב שהיו תמיד בלעזר מחמת שיעקב כל ימיו בלעזר היה על כן סבלו גלות ממרים כדקא יאות אבל גלות בבל בא להם מתוך גדולתם ותפוקתם היה לעזרם גדול והקב"ה כביכול ירד עם פניליה שלו להיות מנחה ש' כיון שגזר יחזקאל ובישר הכשיתה עמיה לא רצו להאמין לו עד שהוצרך לגלות להם הכל כדי שיאמינו ואלו קבלו הגלות בשמחה .

אין שום אומה יכולה לשלעט בשאר אומות אם לא ישלעט תחלה בישראל וכן היה בצבל ובאדום וכן בממרים שבשעה שיסתעבדו בישראל שלט בצל העולם והיה להם תקומה לממרים וחו' ויקם מלך חדש :

אין לך גלות גדול לישראל בגלות ישמעאל ועליו נאמר תחת שלט רגזה ארץ תחת עבד כי ימולך אלו ממרים שהיו אומה בזויה מאד לפני הקב"ה ופיהם כי תירש גברתה זו הגר קמה שרה שילדה את ישמעאל שמנר מאד לישראל .

לוחות הברית בארץ לא להם זה ממרים לפי שאסור לקבוע שם ידירה כדכתיב לא חוסיפון לרחומם עוד עד עולם .

אמה בזה קדמי הרב ז"ל ונראה עוד לפרש דברך לא להם רמז על ממרים שלא היה של ממרים כי יוסף קמה הכל מהם בימי הרעב ועוד שגשון ששם ישבו ישראל היה כחכות שרה שנתן לה פריעה שלקחה כדכ"ל .

שערי אורה יחזק לפה ברות הקודש שבני עמך יחטאו וירשו גיהנם ושארם שליבי בגלותו של עשו שמח וזה יוהבך יחזק את עשו כי יד כפיו ר"ל ידוה של גיהנם נתן כפיו של עשו וישראל יוכפרו מעונותיהם ע"י גלות של עשו שמכפר עון .

מפרשים כשמתחיל בגלות משולד יחזק א"כ למה ישבו בשלום היו באהבה ואחיה ושלום ולא היה כח למדת הדין בגלות חובו ואח"כ ע"י מחלוקת שמקרו ליוסף נגד מדת הדין .

רב אריה פעם גלות ממרים משום שבידו יעקב בתורה לשון ארמי וזה ארמי אובד אבי ר"ל אביו ארמי אובד אבי שהולך לירד לממרים ונעפפים לעליל הארכת בזה למה עניינים ע"ש .

ספר פליאה רזה והבן כחמנו של נחט שלח דבר עם אדם רק אל האשה בעבור ששמת האדם מן התפארת שהוא הזכר ונשמת האשה מן העטרה שהיא ג"כ אשה ולכן מן הזכר מן האשה הזאת מן הנקבה ואמר הנחש אחר שהעטרה נאלץ מן הזכר והאשה הזאת מן העטרה וגם הנחש העליון נאלץ מן הכשון ואלי נלחזו ויונק מאותו הנחש אסיתנה ואפתנה מהרה ולכך הלכה אל האשה וכו' שפיתה אותה ואכלה בא כנגדה סמאל והטיל זוהמא וכו' ומשם נמשך הגלות וגיזירות למרחק אותה וזהו המא .

שפתי כהן למה דוקא בגלות ממרים לפי שממרים מלכו על כל העולם וממלא הן בכל העולם והשחיתו דרכם בזנות כמו דור המבול כדכתיב בעריות כמעשה אלהים וקב"ה שכעב שלא להביא את המבול לכן הביא לישראל בגלות לממרים שיסתעבדו בהם וילקו בשבילים עשר מכות דוגמת עונש דור המבול ע"כ .

אמה במה שהטעין בים היינו מבול :

ובזוהר למה דוקא בממרים לפי שהשחר שלהם בא לפני הקב"ה בשעת הגזירה בארץ לא להם ואמר אני מלך סמוך לארץ ישראל וכן בעת גזירת גלות בבל בא שר נהר פרס שהוא סמוך לבלל .

מעם דהיו ישראל בגלות משום דאדם הראשון נגב מעץ הדעת וכל הכשמות נגבו עמו והיו חייבים כל ישראל למוכרם בגלות מזה כנגדם כדון נגב האנמר בגניבתו . שם :

ארהבת השם בגלותם של ישראל כמו המגורש לאשתו ואמר הרי את מגורשת ואי את מותרת לכל אדם לדיט גע על

אמה קשה חומר לזיון בערת הקב"ה בסמאל דברה ג' אלפי מילין דאנה מפיוו יגער כי מלא כל הארץ כבודו ובמדרש רבה אמרה מעטרונית לרי ויבי אלהי גדול מאלהיך דכתיב ויהי לנחש ויטם משה ונפניו וכשראה לאלהיך לא נס אלא ויסתר פניו אמר לה בשלמא מאלהיך כיון שברך ד' אמות נייל אבל מאלהי היכן יברח כי מלא כל הארץ כבודו ע"כ אם כן ארץ קאמר לה וברח סמאל וכו' כאלו עם הצדיקים היה נייל אפסר נח"ו והפסר נח"ו הבריחה דקאמר הכא הוא דילוג מחמת יצר ירעה מיוזר הנערה דלג לאחריו וכו' הכוונה גער בו הקב"ה כדי שיחזור למקומו וזהו הבריחה דקאמר שברה מיד לשבו אל מקומו ושלל להתוכח עוד עם מייכאל .

ספר פליאה אמר ליה רבי מנו וחשך מנו ו' א"ל אי לא ו' מי יוכל לסבול שריפתו ו' עובש שלום במרומיו א"ל מנו וחשך א"ל סחו לי מלאכי מעלה שחשך יבא זמן וישכה את ישראל ויהבך האומות והיא זמן גלות הה"ד אף חובב עמים וזה חשך שכי"ח א"ל ונתידין להנלל ממנה א"ל עתידין להעלות ממנה שהיא בתמן תורה ועכו"ם ופלו שתחיהם למעלה ומטה א"ל מי יולם ויהי יעלם א"ל אותי ו' שהוא ו' יעקב שניתן לו להיות מלא בזמן הגאולה יעקוב מלא :

זוהר חדש דף ו' ע"ב . רבי יוסי בן חלפתא שאל את רבי יחזק למה הגלות הזה ארץ יותר מגלות הרשאים א"ל בגלות הרשאים נכלאו בזכות אברהם יחזק ויעקב אבל גלות זה יבאל בזכות משה כי גלות זה הוא בשביל ביטול תורה שנאמר על עונכם את תורתו אמר הקב"ה בגלות הרשאים חזרו בזכות ג' אבות עכבו חטאו בחמרה שנתתי למשה ונקראת על שמו כשישבו ויחזרו לעסק התורה בזכות משה אני גואלם ופירש הפסוק מורשה קהלת יעקב מלשון ה' מורש ומעשיר .

סוה דכתיב גבי יחזקאל היה היה דבר ה' אל יחזקאל היינו כי שם אהיה הוא משונגל להגן על ישראל בגלות ואלו היה שם השם שלם עמיהם לא היו מתעבדין כלל בגלות אבל נסתלק ארז מן השם אות א' ושאר היה וכדי להגן על ישראל מה שלא היה ארז בכמו כל כך בלא אף לך איכפל היה

שוב הארץ דף ו' ע"ד כשכא נבוכדנצר ונכנס דרך פתח האפון והגלה החרש והמסגר וכו' כנה נתיאשו מן הרחמיים וכו' אמר יא לבס באומרים איה תעלה תפלתנו איה יתקשר הבל פה תורתנו עד שנתבשרו ואמר נפתחו השמים וראה מראות אלהים ממש פתח הקב"ה פתחי ריקיעים ואמר דעו לכם כי ממש כמו שאני בארץ ישראל כך אני יאחתי עמכם בחוה לארץ ותפלומיכם ומגומיכם ושמותיכם ברות אלו מפני שילחתי עמכם בגלות וריקיעים הללו הם עליכם כאותם הרקיע שהם על א"י ואז בעתו ישראל הקב"ה והמתחמו מאלבם .

עשרה מאמרות הגה כל מה שהיו בממרים היו רד"ו שנה לא מהם א"י שנה שחיה לוי יותר מכל השבטים ומה בממרים א"י שהרי כשכחו לממרים היה יוסף בן ל"ע שנים כי בן א"י היה כשירד לממרים וכ"כ שנה לא ראה את אביו ולוי גדול מיוסף חמש שנים הרי ג"ד שנים היה לו כשירד לממרים וכל שנות לוי היו קל"ז ממלא היה בממרים ל"ג שנה וכל ימי חייו לא התחיל השעבוד כידוע ול"ג הוא בגימטריא וה' שהיכל קדשו כי בהיכל היא ס"ו והשם היו כ"ו הרי א"י הוא ארון יהו"ד גם כן בגימטריא הכי הוא זה היה מנן עשרים כל ימי חייו השבטים פסרו לוי שהיה מארי אולפן ממלא היה השעבוד ק"י שנים ל"א מהם היה השעבוד בפה רך ממדת החסד חסד אל כל היום ופ"ו שנה גימט' אלהים משולמה מרים היה בפיר' ובמיריות מתוקף הדין כדי להוילא יקר מוולל ע"י הליקוף הזה :

לדעת תרגום יונתן ברש פירשה ויבש שמכירת יוסף היה תחלת גלות ממרים אלמא כשטוסק כ"ב אלו על רד"ו יהיו רל"ב מורה על ד' מילואים של שם ד' שם ע"כ ס"ג מ"ה ב"ן מספרם יחד רל"ב כמנין ברוך כבוד ה' ממוקומו כלם יחד הסכימו בגלות ממרים לליקוף ישראל . ועוד שם שגם הסכימו עם התורה יחד למנין וטושתם שם . ופ"ע ודקוקן להבין דברים אלה .

מדרש תלפיות אות ג ענף גדות

ימלאו העצים גשם וכו' בזמן שהיה רשב"י ורי' אלעזר בריה דרמיה מצימת המלך רומי' נשאלה זאת השאלה בקלות ראשנות היו דבר נחמות גדולות ולא בקלות שניות ולא היו יודעים פחד דבר לפי שלא היה סם הקדוש לתרץ ונחשיב על שאלתם אע"פ שהיו יודעים היכן הוא היה הדבר ציניהם בסוד ולא ראו לגלותו ולא קסרי' יהודה וכמד בפסק א' זאת השאלה והלך לכן יונה ואמר שפניאל צפניאל נאמן הייתי מימי המבול לך אלה רשב"י וכו' זאת השאלה עמנו וקח והתבד והילכו למערה וכשראה רשב"י זאת השאלה התחיל לבכות ואמר מה יעשו חרות לח רועים שלא יהיה ציניהם תורה ואז התגלה שם אליהו ז"ל לשכך דמעותיו ואמר כי זאת השאלה נשאלה בישיבה של מעלה וסידרו שאלו על כלו קלות מראשונים והם תוכחה של אהבה כמו אב ומתנו מעיו על גלו וכשראו ליסרו ותן קולי קולות וזהם כארי ומקלל בפיו ובלבו ירך מזהבת הבן כן כאן קלות רבות ושאלה לו בלב ים כהמות ים ולא מלבו אלא ליסרם ולהיריכם בדרך ישרה ולכן רוב הקלות הם כפולות ורובם הם חז"י רעב ואינן חמורות כבשראסנה.

ברומה

הגלו יהודה וצנימין עם כל כלי המקדש ועשו ברומה למי שגלה אותם ליון גדול נפלא על גבורתו הזה כי רבה היה בעיניהם בידועם בנפשות חודש שישראל עו שבאומות ובו ברומה ליון גדול על אכן מעשים הקדוה חרפו לסימן ומנכרי' עולמית בגבורתו הזאת ויזירו על הלייון ההוא תבנית כלי המקדש והגשים האסורים ואני ראיתיו וגם ראייתו כבליג'יקי יזור אחד כמנחו אכל אין בו יזור הכלים ויש קבלה אללם שגם הוא נעשה לכבוד עיטוס כשעבר משם עם הגולה שלשלת הקבלה דף ק"ו מ"ג.

אמיה

עשו ליון למזכרת עולם ממנה שהכניסו להקב"ה להחריב את ביתו ולחרוף היכלו ולשלוט בעמנו ולהרוג חסידיו עליון ובכח הגואל יהיה הליון ערות על מעשיהם ויראו ויבשו בראותם מעשיהם הרעים החוקים בחבן בעת גלותם ובפסולת שמיר.

דקמי

ישראל לקחו ארץ ישראל שהוא קרקע ומייביים לפרוע חובות אביהם אבל עשו וישמעאל לקחו ומטלטלים ומטלטלי דיתמי לבצע חוב לא משתעבד.

שערי שמים

הקב"ה מוכר שבתו ואתו שני פעמים לעבדיו בחורבן בית ראשון ובחורבן בית שני.

וקשה

הלא אמרו חז"ל אין הדם מוכר לבתו לשפחות אחר אישות שנאמר בדגדו בה כיון שפרש עליהו שוב אין רשאה למוכרה אבל לרין נומר דשפחות אחר שפחות כל זמן שלא פרש עליהו לדעת ר' עקיבא ואב"ה"ה לא פירש עליהו דאין ל"ו דין בשואה דלא דין ארוסה כדאיתא בנפטרשים ז"ל דמתן תורה היה בסוד אירוסין והחופה יהיה בימות הנמשח.

אמיה

מה שנסכרו וקב"ה ביד האומות שני פעמים הוא כדי לעשות כונתו על ייטו ונשעו ונמלא שלחן אותו כדרך המלך השולח לעבדו למדינת הים לעשות שליחותו ועובר עליו מסכנת הדרכים גם שלא לנו בין האומות כדי לקבץ גרים החומרים חז"ל ועל הסכנות אשר אנו עוברים בין האומות לעשות שליחותו מרבה לנו שר. ובזה פירש חסידו קשיות הרב ז"ל דאין לחוב מוכר לעשות אחר אישות דלא מוכרו רק שלחו בשליחות ורואה לזה ממה דכתיב חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו דקשה למכירה שייך בדמים רבחים הוא מתנה אף אמר הקב"ה אני שלחתי אתכם בין האומות לדרך שליחות והם שלחו בהם ומכרום מאומה לאומה ומלאם עין חנם נמכרתם שכלמא אס הייתי מוכר אתכם להם לעבדים חרם יבול למכור את עבדו אכל אלא לא מוכרתי אתכם להם רק שלחתי אתכם ציניהם דרך שליחות וא"כ איך יכולים למכור להם מלאם דהנם נימכרתם שלא דרין נמכרתם על כן לא בכסף תגאלו אף שיתנו כסף כי תמורתם לא תגאלו ללאות מידים בנותם כסף להם על מה ששפכו בן אלם בניפשותיהם תגאלו שפחות בהם שפטים על שאלת נפשם ואז תאלם מידם לשוב אללי בשליחות שבשפטים שאלת להם תגאלו יקוטו

כן חסור לישאל לעבוד ע"ז דהם מגורות ואינם מגורשת. סס. שפתי בהן למה היו פרים ורבים ששה בדרם אחד ישרעמו ועבדום ועמו אותם ולא דורות אחרים לזה עשה הקב"ה שיהיו מולידים שלא כדרך העולם שלב פורמא ופורמא מעטעוד על כל אחד ובחמם הנשמות העתידות עשו וולדו במלרים ומתו וראו השעבוד וז"ל בחנה לא את אבותינו בלבד וכו' וז"ל אשר ראינו פה כי כל הנשמות היו בהר סיני כאשר היו כל הנשמות במלרים ושייך שפיר אשר הולאתיך. **מגדה עמוקות** אלה מסעי בני ישראל ד' חרמות מעלו ישראל מדיון ס"חיון עוג יריחו ר"ת מסעי

בשביל זה עסקו בגלות כזה הד"ס מדי' ביב"ל ויו"ר אלה מ"סעי ב"י ו"שאל ולכן טעם אולא גירש על תיבת אלה.

שפתי בהן

ז"ל מ"ב פעמים ויסעו בני אלה מסעי שהקיף הקב"ה את ישראל כמעט בכל העולם החרות שהקב"ה שרף העולם שם של מ"ב אל בראו רק בלבד ישראל וגם שגיו לפניו שיתפזרו בכל ארבע כנפות הארץ לכל הולך ס' רבוא ומשה וההרן והקניזים והאהרן והמלכין והקריבו שם קרבנות כדי שיהיה לכל אחד מישאל לחיות ככל מקום.

שפתי בהן

ז"ל. שמעתי מפי מקובל אחד שמכירי' יוסף הוציאה לגלותם שלמלחה כן היה שופך חמתי בבית ראשון או בבית שני על ישראל והיו ח"ו כלים. אבל כשגלה יוסף וגלתה שכינה כביכול עמו דתמיב ויוסף הורד ממרי"נה בגימטרי' שכי"ה הרגלה השכינה בגלות ולכן אזו כשתפאו בבית ראשון ושני לה חמתו בגלות שנאמר שלח מעל פני יולכו עב"ל עיין בספר לב ארים פ' שמות מה שפירש בזה:

אמיה

יובן בזה פסוק רועה ישראל הויזיה נוהג כלאן יוסף יושב הכרמים הופיעה. הכונה מה שזוה"ה הקב"ה לעמו כלאן בכל מקום שהם ומשענו חף בגלותם יוסף יוסף כיוון שהורגלה בגלות על ידי יוסף נוהג אותם כלאן בכל הגלות וגם זהו כונת פסוק בזמנמר ע"ז גאלת בזרוע עמך בני יעקב ויוסף סלה. כלומר מה שבאו לכלל שבאלת בזרוע עמך בני יעקב מן הגלות ולא סוף תמו בגלות מסכת ויוסף סלה בעבור יוסף ששכחיו הרגלה השכינה בגלות ולכן עמדו סלה ולא נאדו ויכלו בגלותם. כי השכינה היה עמם בגלותם לשאמר מיד נמלה ומשחית ויוסף גרם שיהיה בגלותם מפני ששכחיו הרגלה בגלות כמזכיר.

שבתת

לקט כשאלמר הקב"ה לחבריה בדרת שבתת חותם ענין הגלות שחק ולא התפלה בשביל שידע שחיות גלות היה לטובת ישראל ולהלל נפש מיד התפלה אחרת שהיו בידם תפוסים מקדמת דנא כי כל הנפשית שעמדו ציעקב עד שעמדו בהר סיני כלה נפשות שונות מן התקע"ד דורות שקומתו בלא עם והורכו להתגלל בתוך מלרים ולהתחבק בצנינים שניחורו וילגבו למקום הראשון: **אמיה** אמרו כל הנפשות שעמדו ומיעקב עד שעמדו בהר סיני כלם היו נפשות שונות מן התקע"ד דורות וכו' ר"ל אותם שטולדו אחר כך כהנלרים חוץ מנבי יעקב ושבעים נפש שבדורא היו נשמות חסודות טהורות וקדושות גם בעיני אומרו שלא התפלל אברהם על ענין הגלות לנעלו בשביל שידע שחיות גלות היה לטובת ישראל וראה לי שלא הגיפלו על אופן אחר משום שהקב"ה גילה לחבריה שעיני הגלות יהיה כדי לתת להם התורה בזמנמר ואחרי כן ילאו ברכות גדול שהייתו חמורה ואזו רכוש גדול מזה כמו שפירש בעל שפתי בהן ז"ל כמו שחמורה ובעיני דלעיל ופירמתי מאמר שלא יאמר אותו לרין עיין סס וכו' וא"כ איך היה יכול אברהם להתפלל לנעל הגלות כיון שאמר לו הקב"ה דהגלות גורם לתורה ולכן לא התפלל.

ספר

בשאר אומות אפילו אחד מישאל גולה להם מעלה עליו כאלו כל ישראנו גנו שם: ועטם הדבר ע"ס צויהר דף י"ט ע"א. **צרוח המור** דף קמ"א ע"ד. מביא משם הזוהר על פסוק אם

מדרש תלפיות אות ג ענף גדות

עמ

עינה נכספו חנם את האור בנימי תורה. ונקלה אחיך בנימני מתלוקת שזכות בנימניא ששה בסיון עלה האוריד תורה [ספר חכמת רובל].

ירקו תהלים דף קכ"ט ע"א בשעה שהלכו ישראל על נהר פרט ירד הק"צ כביכול עם המלאכים ושאלו המשו מעליהם.

ספר כה ה' דף ר"ד ע"ב בנימניא והוא קל שלשה אושני' בנלמי' במספר גדול ובמספר קטן.

ושמית מרבי שרוב האשכנזים משכנו בנימין הקטן שבשטים על גל משתמשים הרבה במספר קטן.

שפת אמת תיכון לעד וכו' אמית' במספר קטן ע' ואם תכפיל שני פעמים ע' עולה י"ח במספר קטן ע' ומשלישו עול' וז"ל במ"ק ע' ומריבועו ל"ו במ"ק אמת שהוא ע' וכן על דרך זה וכו' לזה אמר הכתוב שפת אמת תיכון לעד ועד ארבעה לשון שקר. שקר במספר קטן ששה כמנין שש מאות רכב בחור וסי' ימנו ש"ק הסוס לתשועה וכ"ב עולה ולרש"ע אמר אלהים מה לך לספר חקי.

ובמדרש קהלת וכן ברש"י מהימנא פרשת עקב בפסוק דור הולך אדור בא' ה' רבוא מולידים בכל יום וסי' רבוא מתים.

וכן כתב הרשב"י ז"ל בהקדמת פירוש ספר ירמיהו ורבו עיניי מלא אמת וזה גרס לו מלא סגולת מספר ע' שהוא תכלי' החשבון כידוע לחכמי המספר ולא לחנם אמרו חז"ל שחומתו של הקב"ה אמת ואמר הגי' א' אלהים אמת שמרובו של שש אמת ר"ל כל פעמים כ"ח עולה אמת ושש אדם ר"ל מ"ה הוא מעשר של אמת.

ואשמיעך פלאות ממלת אמת שאלם תתבונן בה תראה שכל אות משלשה אותיות במילואה עולה במספר חמרתא ר"ל שאותיות מלכ"ח תחשוב למאות תשבון א"י"ק בכ"ר כ"ו ותרבע כל אות בעלמ' ותכפול המרובעים א' בזה ותמצא שכל אות עולה 876000000 והוא פלא.

ובמספר זה היתה כביכול חיות נח ארבע לומר כ"ב כסות של צרכה כלד אורך התיבה 800 אמה תכפלם על חמשים רוחב יעלו 150000 תכפלם על ל' גובה יעלו ארבעים וחמשה אלף אמות. וזו תללות ושיעור מקוה כמו שאמרו חז"ל שהוא אמה על אמה ברום שלם אלמות הילכך אם תחלוק תללות התיבה על תללות המקוה שהוא שלשה אמות יאלו לך חמשה עשר אלף שערי מקוואות וכל מקוה ארבעים סאה וכל סאה ששה עשר קבין היינו ל"ח קבין וכל קב ארבע לוגין היינו חמשה מאות וששים לוגין וכל לוג ארבע כסות של צרכה ר"ל שלם אלף ושמנה מאות וארבעים תכפלו על חמשה עשר אלף מקוואות ויאלו 876000000 זה משר"ל. ולכן הדין עם נח שלא לקבל חסד בתיבה כדאיפת' במדרש שא' אפשר להפסיק בנאות אחד שיעמרו.

ואי סוף אמה הכניסו י"ל שחלולת התיבה ז"ר אלף אמיני מספר שקס' וכפי דברי רז"ל יהיו גם כן כל פרסאות העולם. כיצד מרבים היא' ר' מאות פרסה על ר' מאות פרסה ששה 100000 ולפי שהיא אחד מששים לבוש תהיה כוש 9600000 וכוש א' מששים לעולם יהיה העולם 876000000 פרסאות במספר הקודם ממש. נראה לי שרואה לומר מילין ועם כל זה הוא עורך על חשבון חכמי בני"אונ רש"י"איה כידוע למנין. ולדבריהם ז"ל שאמרו בצירוף פ"ב דף כ"ח שהמנינה עפה היתה ל"ב מאות פסג בעולם תמנלני' ממש במספר 876000000 הכוזב לניל.

כיצד סתם חדש מלי' ימים יהיו ל"ב חדשי השנה ש"ס יום והמאה מן האריך עד לקריע לדברי רז"ל הוא ת"ק שנה ששה עולים 1800000 ימים תכפלם עם ל"ב מאות ר"ל עם 876000000 ויאלו 1500000000 הכוזב לניל.

וכר כך אמת יש בשעה מחנה ישראל כיצד תתן לכל מיל אלפים אמה ומחנה ישראל היתה שלם על שלם פרסאות ששה י"ב על י"ב מיל ר"ל שערים וארבעה אלף אמות באורך וכמותם ברוחב ושטחם עולה 876000000 כהיל'. ואמרו חז"ל שירשלים עיר אדום ששטחה במהרה בימיני אמן היתה שלם פרסאות ואם כן יהיה שטחה כזו"ל.

בחוור לענייניו ששער הגימטריא גדול וכבוד ומעורר השכל לירד לעומק

אמ"ה כיון שהמלאכים קטרו צבירות האדם כאח"ל בזמור' שהם בעלי קטנות וישראל גלו על שנתח חנם כאח"ל לכן ירד כביכול הקב"ה עם המלאכים ושאלו המלאכי' להראות לך לא שביל שהגלם מהרלו הכביס עמיה עתה י' עובם ולא יעובד ועמיד לחזור עליהם אך מסרם ביד אויב ליסרם כאב המייסר את בנו אפי"ם שהוא חביב עליו ומסרו ביד אחר ליסרו וארברבו ז' מתוך אהבה שיש לו עמו.

ירקו משלי דף קמ"א ע"א פרעה היה מתשב להרוג כל בכורי ישראל.

אמ"ה פרעה היה מחזיק עממו לאלה ולכן חשב להרוג כל בכורי ישראל לפי שגדור' בצבורות ורלה לעקור לראים לעבודה לאלהי ישראל לכן מרה כנגד הרג כל בכורי מלכים ששה המוצחרי' שלשה לעבודות הזרות וגם כדי שיבין פרעה צדעתו כי הכל הוא כי הוא היה בכור ואם אלה הוא ילי את עלמו.

מדרש רבה פ"ט דף ר"ד ע"ב צדבור לא יהיה לך אלהים אחרי' רמו שם ד' מלכות.

אמ"ה אך צדבור לא יהיה לך רמו המלכות ונראה דכיון שלא גלו כי אם על עוזבם תורת ה' כדכתוב על מה אבדה הארץ על עוזבם את תורתיה והמרה מע"ו כאליו מקיים את התורה כולה והדבר הבטח.

ירקו שיר השירים דף ע"ב ע"א כי חולת אהבה אני אמר ר' יחזק בראשונה כשהיתה הפרועה מזויה אדם מתאוו' דבר משנה דבר הלכה דבר לימוד וכשכשו שאלו הפרועה מזויה וצויתר שאנו חולים מן המלכות אדם מתאוה לשמוע דבר מקרא דבר אגדה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

אמ"ה הקורא פרק א' עכשו בגלות ובפרט בזמן הזה שכלתה פרועה ותתרו הרעות וכבוד השיעבוד ונחשו הכחות יש לו שבר בהקורא מלה פריק מקודם בזמן השלום כשהיה ב"ה קיים וכאומרי' חז"ל אינו דומה יש שגורא פרק אחד בלעד לקורא מלה שלם בלעד וכו' ואם כן הקורא בזמן הזה דבר מקרא ואגדה כקורא דבר משנה או הלכה בזמן הקוד' וכשר של זה יש לזה.

מדרש תלפיות אות ג ענה נ'מטריאות

מקבל עניים ועשירים ומכלכלם ומלוה אותם על יד על יד עם הספקי' ומזונות בכל המלטרך ובזבז בזה הון רב ויהי היום הגיעו צביתו ארבע' וקניו הבאים מהגולה חמשים גדולים ובראותם את עולם כבוד תפארתו ונפש החסידים והגדידה ששעה לכל הבלות הוא שאלו ממנו מה צקתו מהמקום והשיב חכמת הבנים ויאמרו לו בטח בזה' שיאל תוך שנה בן מחלףך אשר הוא יתחכם מאלו ותקראוהו אברהם לסימן ששעית חסד עם ריע אברהם ויאל ממנו בזה וזו הגאון והיה חכם בכל המושכלות .

אמירה ראה כח ג"ח כמה היא משלבת השכר שיש לעושה בעולם הבא יש לו שכר בעולם הזה וצנינים גדולי התורה המוסיפי' תמיד שכרם לעולם הבא בעבורם על השכר שכבר קבלו על הג"ח שעשו לפי שטשהבן דריק כל מוש שיוסק בתורה או במלוה מרביים שכר אביהם בעולם הבא .

לעומק של דברים לדרך משל אריה בגימטריא גבורה וכן יראה וכן רוגז' וכלהו איתנהו ביה לפלמנוי בגימטריא גברי אל . אליהו עולה ב"ן כמנין כל"ב וזהו שאמרו חז"ל אליהו בעיר כלבים משחקים וכן עולה גדליה וכן ט' בכל לום גדליה ולא עד בכלה הם כ"ב ימים כמנין גדליה . ואמרו שפחותי הימים שבעיבור כלב הם כ"ב .

ש"ש

ראשי קליפות הן וסימן חש"ן ח"מור ש"ר כלב שהן ראשי כל הקליפות . ודע על שקליפות כלב קשה והיא המלמית בין שור וחמור ר"ל ח"ס תלך וי"ו שבאמלע שור וזאת מ"ס וי"ו שבאמלע חמור ומתאלס כמנין לום ובכאן שור שמורה ראשונה חמור נוער שניה כלבים לועקים ודוד היה מתקן בחייו קליפה זו ולא רעבו הכלבים בחייו וזהו שאמרו רז"ל ששלמה הע"ה שלח לחכמי' אבא מת וכלבים של בית אבא רעבים והם השיבו לו ראשונה על הכלבים וזה שדקדק באמורו כי לכלב חי הוא עוב ולא אמר עוב כלב חי מן האריה המת ודוק .

ידע

לך ששלשה פעמים ב"ן או שלשה פעמים אליהו עולה יוסף והוא עולה במנין קנאה ועל כן עלול לקבל אליהו יוסף מהקנאים הפחותים בעל פה זה : ודע כי ק"ם שמשלש יוסף עולים כמנין אשר התעללתי במצרים וגם כן כמנין תמו"נה או פרלוף אדם ולכן לקח משה את עצמות יוסף עמו . אה"ל מוע"ד ב"ג' יוסף וכן יוסף עולה כמנין עוף כי עוף השמים יולד את הקול וזה נאמר על מעטרון . וז"ל שמשלש רומי למטערון ש"תם של משה מ"מטערון ש"ר הפנים וכן נקראת אל שדי שהוא בגימטריא משה עיין בספר הפרדס יוסף רומי לסנדלפון שהוא מנעל כידוע . וכן גן נעו"ל כמנין יוסף וכמ"ס שמכרוהו בעבור נעלים . ו על סנדלפון ומטערון נאמר שני נערוי' עמו שני אלו עושים פרלוף אדם וכל האמונת נעשו על ידו יש כאן סודות נוראות ובכספרי מוהר"י ש"ר תראה כחבריה' ע"ה ב"ג' השמים על כן אמרו ז"ל יקרא אל השמים זו נשמה . עון במילואו עיין ו"ו מו"ן בגימטריא רמ"ה וז"ש וזהו עונותם העולות ר"ל שהאברים מעידים על חטונן שהעון פוגם האבר והעושה לו יעקב בגימטו' מלאך האלהים . מלאתי משפט ועתה מרחמים פי' קריה אלהים שהיו בה תפ"ל נכסות כמנין מלאתי היחה לזונה שהיא ליתיתא בגימטריא של ליתיתא תפ"ל וכן ועתה בגימטריא תפ"ל שמלאתי משפט הפך ועת"ה מרחמים . יד יד לא יקנה כפל יד על יד עולה קל"ו כמנין לא יקנה .

אפרים ומנשה גימטריא תש"ו זהו שאמר כראובן ושמעון יהיו לי שם ש"ה ומכאן מוכח ש"ה אפרים מהמנין . כי שני בקרבן זה מטערון שמי" בגימטו' חנוך בן ירד וזהו סוד ושמו את שמי על בני ישראל . וכן וישם לך שלום כשתלמטרך כ"ו של הו"ה אל וישם יהיו שמי' כמנין שלום והיינו יש' ה' פניו אליך כי הוא שר הפנים . ויש אלל מוהר"ר ש"ר בשער זו חסיד גדול וספרי תורה שמספיקים לשומעם . סי' כח ה' דר"ד ע"ב .

ענה גמרא

גמרא ר"ח ג"ביראל מ"יכאל ר"פאל א"ריאל כי אמר המאסף כי העוסק בדברי חז"ל הקב"ה עושה עליו המרכבה דמלאכי' אלו הם שרי המרכבה כדוע סי' יורה חמשים .

ענה גן עדן

זוהר פרשת תזריע דף מ"ג ע"ב מפרי העץ אשר בתוך הגן וכו' ומפרי העץ דא קב"ה אשר בתוך הגן אשר בתוך האש' תנינן היינו אשה כי תזריע וילדה זכר כתיב ולכילול דכר וזקובא כפוס אורחוי לעלמא דליתון גרמו ליה רבי אלעזר אומר לאו הכי דהא כלא דכר וזקובא כלילן כהדא ומתפרשין לבתר אבל וילדה זכר כלילן כהדא מסטרא דמימנא ע"כ .

ענין

רבן יוחנן בן זכאי שאמר ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים ואיני יודע באיזה דרך מלוכין אותי וכו' הענין ששני דרכים יש לגן עדן האחד דרך גיהנם כמו שאמר מורד שאלו וישל משמש עולין לג"ע כמ"ס יש דרך שר לפני אים שהוא הולך לג"ע אבל אחרית' דרכי מות שר"ך לילך דרך גיהנם כי לא תעזוב נפשי לשאלו לא תתן חסידך לראות שחת תפלתו יהיה שלא יוליכנו בזה הדרך וזהו שאמר א"ח"כ תודיעני אורח חיים וכו' : דרך שני יש שעולים למעלה מיד ועל זה אמר שלמה ויזע רוח בני אדם העולה הוא לנעלה מיד או לא הוא רוח הבמהנה שביא יורדת למטה שהוא דרך שאלו והנה בכל מקום שתלך הכשמה העמיד הקב"ה אדם אחד מזה העול' ועל זה אמר אהי אלך מרוחק כנגד קרח ועדתו שהוא ממונה על הרוחות ואהי מהנין אברהם הוא אהמ"ר על מטערון של שר הפנים שהו' גם כן אדם העולה הוא ואח"כ מפרש אים חסך שמים ר"ל שיעלה הרוח דרך מעלה שם אהי ר"ל שם העמדת בן אדם א' מזה העול' שהוא חנוך כמו שאמר בשמים עדי בגימטריא חנוך ארבע שאלו ר"ל כשאתי הולך דרך שאלו והבן כי פי העמיד עד שהוא קרח להעיד על משה ב"ן אדם : וזהו סוד על פי שנים עדים וימת המת שם חנוך ואלהיו בשמים או ששנה עדים שם קרח בשאלו מטה שלקחו הקב"ה והורידו לשאלו להעיד על משה בני אדם וכו' כמלא שהעלה לחנוך ולאליהו מעלה מן השמים ואת קרח למטה בשאלו להעיד על כל בתי עולם . מ"ע אופן קי"א .

בספר

בספר גורן עדה הביא שאמר חז"ל ומפירו' שור הטיב דרך גורן תראה משם . וזה לשון המאמר אמר רבי יהושע בן לוי שני שערי כרכד יש בגי'ע ועליהם ששים רבוא של מלאכי השרת וכל אחד ואחד מהם זיו פניהם כזוהר הרקיע מנביק ובשעה שהל"ק בכל אללם מפשיטין מעליו הקבדים שהיה עומד עמהם בקרב ומלבישין אותם שמונה בגדים של ענני כבוד וכו' כתיבם ותניין על ראשו א' של אבנים טובות ומרגליו' וא' של זהב פרוים ותותיין ח' הדסים בידו ומקלסין ואומרים לו לך אכול בשמחה לאכול ומכניסין אותו למקום חלמי מים מוקף ח' ורדים והדסים וכל א' ואחד יש לו חופה כפני עמנו וכפי כבודו שאל' כי על כל כבוד חופה ומנשכים ממנו ד' נהרות א' של שמן ואחד של יין ואחד אפרסמון

ענה ג"ה

אבות דר' ג'הן פרק כ"ט הוא היה אומר תחומי אבלים וביקור חולים וגמילות חסדים מביאים טובה לעולם עכ"ל .

תקינא

תקינא ר' עקיבא פתחה לקבלא מימני' לההוא דנמיל חסד עמה ואמנאי דהני יוד על רישיה כבוננה דא ג' ובגין דא הרוגה להחכים ידירים אל או בת אמר וראה את ערותה והיא תראה את ערותו חסד הוא ב' חזרת תכפיו מאלף ג' אחרת תכפיו מנ' דלית מנ' ה' מדלת אל תאמון וראית אפינן דא נדא ולאו איתון אפינן באפינן רוח דמלה ורואת אחרוי וכו' .

ספר

הספר הכונות מן אשתי נומל דלית א' ויתן מום למעלה ולכן יתעורר עליו דין כי מום בגימטריא אליהם . עיין שם באורך דף ס"ד ע"א .

דגאון

כמוהר"ר אברהם דהפסא ז"ה"ה נה לעולם בתחלת חבניו ישראל ומחורש המעשה שביחית גלות ספרד היו בורחי' משם יהודים לעבור אל ארץ תורגמה והיה זקנו של הגאון הזמר

מדרש תלפיות אות ג ענף גן עדן

אפרסמון ואחד של דבש וכל חופה חופה למעלה ממנו גפן של זהב ושלשים מרגליות תלוים בו וכל אחד מזהבין זיוה כזו המוגה ובכל חופה יש בה שולחן של אבנים עבות ומרגליות וכו' מלאכים עומדים על ראש כל ליקין ולדיקין ואומרים לו לך אכול בשמחה דבש שעסק בתורה בשמחה לדבש שנאמר ומתוקים מדבש ושתה יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית שעסקת בתורה בשמחה לייך שנאמר אשך מין הדקה והמסומר שבהם דרמונו של יוסף ודרמונו של רבי יוחנן בן זכאי ופרעי רמוני של כסף מוקף כסף ויחד השמש ואין אללה של יוסף שנאמר ואור לדיקים כאור נוגה ומתחדש עליהם שלש משמרות .

משמרה

ראשונה נעשה קטן וכנס במחילה קטנים ושמה שמחת קטנים . משמרה שניה נעשה בחור וכנס במחילה ושמה קטנים :
למחילת בחורים ושמה שמחת בחורי :

משמרה

שלישית נעשה זקן וכנס למחילת זקני' ושמה שמחת זקנים ויש בגי' שמונים רבוא של מיני אילנות בכל זיוותו הקטן שבהם משוח מכל עלי' בשמים בכל זיוה יש בו ששים רבוא של מלאכי שרת מומרים בחלק נעים וצין החיים באמנה וגופו מוכסה כל גי' ויש בו טי'א חלק עמיים ואין טעמו של זה דומה לזה ואין ריחו של זה דומה לזה וטבעה ענני כבוד למעלה ממנו ומארבע רוחות מכין אורו וריחו מורף מסוף העולם ועד סופו ותחתיו ת"ח מלאכים את התרי' וכל א' יש לו ב' חופות א' של ככבי' ואחד של זמנה ולבנה פירוד של ענני כבוד ולפני' התימה עדן שבה י"ש עולמות שנאמר להגחיל אהבי י' . ובתוכו ז' בתים של לדיקים :

ראשונה

בגון הרגוי מלוכת רבבי עקיבא וחבריו שניה הטובעים בים ג' רבן יוחנן ותלמידיו מה היה חסיד שדך היה אומר אם יהיו כל השמים יריעות וכל העולם לבגדין וכל הישרים קולמוסין אינן יכולים לכתוב מה שלמדתי מרבותי ולא חסרתי אלא ככלב המלקק בים . כת ד' אלו שיררה הענן וכסה עליהם כת ה' צעלי תשובה במקום שבעלי תשובה עומדין אין לדיקים יכולים לעמוד . כת ו' אלו רווקים שלא ענומו עשה חטא מיימיים . כת ז' אלו העניים שיש בהם מקרא' משנה ודרך ארץ עליהם לכתוב אומר וישמחו כל חוסי כך לעולם ירננו והקב"ה יושב צדיקים ומבאר להם את התורה שנאמר עיני בנאמני ארץ לבבת עמדי ולא פרסם הקב"ה השקר המתקן להם לו יומר ויתר שגאמר עיני לא רחמתי אלהים זולתך יעשה למחילתו של עבד' עיני שם בבחי' רוח דרוין .

דע

כי צנת בריאת אדם הראשון היה בגן עדן אמנם כן שאר העולם לא נברא בהם אלא שיהיה אדם הראשון יולא מן גי' אל העולם לנודד תשמיש הגוף וכל לרבו והיה הגי' של אדם הראשון כמו בית המדרש שהיה הפתול בו וכמו בית המדרש לעסוק בו בתורה ולקיים המצוות ולהתגבלות שם בשם ה' ושאר העולם היה שייך לכל רכשויו וחיותו הגשמי רק שלא האריך אדם הראשון בשלותו ותגרם משם וכו' חסד לאברהם (כבר ז' עין יעקב) .

ביאור

סוד גן עדן תחתון דע כי גן עדן תחתון נברא אלק ותס"ה שנים קודם עולם השפל שאנו בו ושיעור זה העולם אחד מששים בגן וזה הגן עומד על ג' ימינו של גן עדן לרוח דרומית מזרחית ודומה זה העולם לפני גן עדן כילד בן יומנו לפני אמו וקרקע עולם השפל רחוק מרקיע הגן טעם ולפניו של עולם השפל בלל דרומי של הגן ולפניו של עולם השפל של הגיהנם מדרום המניקין ומלאכי חבלה ונורות העולם השפל לנורות אור ב' ואפי"פ שהוא קשה בין לחיים בין למתים ללכת לגן עדן מפני פחד המניקין של איהם העומדים בלפניו של עולם לכן גזרה חכמתו יתברך לעשות מחילות עפר ומנמרת המכפלה שבחברו של חוץ עולם השפל סמוך לגן כדי שיעבר נשמות הדיקים דרך ישר שם ולא יפגעו המניקין ואדם וחיה שידעו סוד זה השתדלו להיות שם קבורתם ומינם שנקברו שם אדם וחיה נכתם פי המערה מפני הבריות שלא ידעו מעלת 'המקום ובלחיות יום שהלך אברהם אליו הבקיע עם יוסמעאל בנו ליעול שלשה פרים ממקנה שלו הלך אחריו רפאל בן יוסמעאל ואלתר שנטל אברהם שני פרים ונתן ביד הערר להוליכם היה משתדל עוד ליקח

בספר

משכן העדות מכתיבת יד בעיני גי' וגיהנם והטעם והסכר בשער החלק הד' זה לשונו .

בעיני

עולם הנפשות צדיקים ומהו גיהנם וסודותיו ומחלקותיו ואם הוא גיהנם למטה או למעלה או אם שניהם כאחד מכוונים כל המצוות אלו ידענת לחפור בסוד החלק הזה .

ויש

להקדים בתחלה סוד עיני גיהנם ומהו עיניו . מדע לך כי סוד גיהנם מקום מוכן בעולם בדרך ובמקומות ידועים בעוה"ז כפי חו"ל והוא עוד אש לוהטת מוכנת לרשעים לאחר שיואלים מן העולם הזה נפשותם תאכלם אש לא נופח והמקום ההוא צנו"ל הנקרא גי' ב"ן ה"ים נקרא גיהנם על שמו ור"ל הודיעו בזה כל האדם .

דע

כי סוד המקום הזה הוא ידוע אלל החכמים ומדרו בסוד החכמה אל תכנינו ואל תכונתו ארכו ורחבו והודיעו את מקומו והפתחם אשר לו ובמקומות העולם הירדותיו ומקומו דיון לנפשות הרשעים והאש דולקת יומם ולילה לא תכבה לעולם ועלמה עשנה ולפי מדורות הארץ זו למעלה מזו כך מדורות גיהנם זו למעלה מזו ומלאכי חבלה מזויים שם והם מלאכים של אש לוהטת אש חזקה בתקפה זקה מאש גיהנם ולפיכך שולטים עליו והם דיון לנפשותם של רשעים שם .

ואמנם

כי שבע מדורות גיהנם ידועות בשמותם כאומרם חו"ל כגד שבעה שמות שיש לו לילך הרע שהרשעים נכנסים בהם ולפי הכנס הרשעים אלו בילך הרע כך נכנסים ממדרגה למדרג' ואלה שמותם רשע עומ"א טע"ג שו"א אר"ן מכשיל"ג לפי"וי והרשעים שנסככים באותם שבע מדורות של ילך הרע אלו הם רשעים גמורים . ושבע מדרגות גיהנם אלו הם בשמותם וסודותם בוד"ר שח"ת דומ"ה עי"ש היון שאל"ל ללחיות ארץ תחתית וכלם הם בכמה עיניים גדולים שהודיענו חו"ל בתוך עומק דבריהם . והרשעים נכנסים בהם כפי עומדתם בנספך כמורו סוד המערכת כפי הכנסם בסוד מדרגות יל"ר כך יכנסו במדרגות של גיהנם שהם זו לפנים מזו ומלאכי חבלה בכל מקום ומקום האש לוהטת שם :

יעתה

יש לדעת בזה הענין מהו ועומק הדברים האלו והגני נכנס בצניעותם סודי' עי"ה . כבר ידעת מה שאמרנו חכמים ז"ל ז' דברים נבראו קודם שנברא העולם והאחד מהם הוא גיהנם שני כי עירוד מאתמול תפתה וזהו סוד התייפ"ת אשר בגי' ב"ן ה"ים והוא יתברך ברא אותו קודם שנברא העולם ובכללן הוא הענין לדעת סוד החימתי מדע לך כי ממרום שלא אש הוא יתברך מסוד גיהנם של מעלה מנהגשכת היום בנבוער כמורו סוד המערכת והוא היסודי הנקרא פחד יחזק . ויש לחזור על סוד השורש והעיקר מסוד התחלת כל ענין כי הדבר גזוז וסתום :

אמר

עד שלא ברא הקב"ה את העולם היה הוא ושמו בלבד במילואתו ולפי סוד מילואתו היה נמשך ויולא סוד המשכ' מסוד המילואות והיה העולם כלו מים במים והשדו"ה העליונים נמשכו במילואות עולם העליון ונתפשטו למעלה נמשך מסוד המשכת ימין עליון שהוא יסוד המים רוח אחד והוא סוד רוח אלהים חיים וזה נמשך למטה ועליו נאמר רוח אלהים מרחפת על פני המים ימשך מסוד חשול המשכ' האש הוא יסוד האש וממנו נמשך למטה המשכ' אחרת מהמשכת האש אשר תחת אש האש והוא חסר תחתי

מדרש תלפיות אות ג ענה גן ערן

מעליו וכי מלאך בא כאויב על לוי וחברו שלשה בידו כעלה נדף יערוך הלא מת הוא בלא חרב ובלא חנית אין זה אמת כי אם לומר הסוטים והטפשים וזוהם הפסחאי' המאמני' לכל דבר כדברי האלה מהרבה בני אדם שמעתי והחשמתי עד אשר באתי אל המקום הזה לכתוב ולסדר הענינים האלה תפח רוחם לאותם מחמרי אמונה אשר אין להם חלק בחלבי ישראל והם כמו המינין והכופרים כי הם דוחים אמונת חכמי ישראל בעלי התלמוד תורה שבש"ס ואין מאמינים בהם בתורי' שכתבתי ואין להם חלק בשב"ה:

הלא ידעו פועלי און כי עמ מראות עיניהם מהשכיל לבותם כי לא השיגו מעשה ה' ונפלאותיו והם חרוקים מן החכמה ונבצר דעתם מדעת

באמת אמרו בתחת כל ענין כי לא יראני האדם ומי והארכונו בזה כל הנורד כי באמת האל יתברך נתן נשמתו של אדם בקרבו על די שלוח ועל די שלוח נעילת הימנו וצבוד שהאדם צדיקותו וצבקותו גופו אינו רואים ולא נחמה רשות והראיה על זה האמת המשלים והנבדיל והמבדקים להבין ולראות ולהשיג מעניני הרוחני' למעלה מבקשים תמיד להתענות ולשבר גופם ולהחליט' למען יוכלו להשיג ולהבין בענין סוד אמת כי מן היום אשר נתתה אל לבבך להבין ולהתענות לפני אלהיך וכו' כי בלי תכלית לא יוכל להשיג וראות עד שיחליט הגוף הישב ושלטון השגמה ולא ימחה בה הגוף וכן בענינים אלה הרבה בתלמוד רב חסדל הוא בעי למיחמי לרבי חיאל רבה וכו' וכן הרבה כי לאחר מיתת החסידים ופטירתם מן הע"ה החכמי' אשר הם בחיים אינו יכולים לדעת ולחקור שכן מעלתם בחיבתו העולם זולתי מתוך תעניות הרבה וכפי שיצרת התעניות וחולשת הגוף כך ראויים להשיג' דבר הרבה

כ"ש וכל שכן החולה שכבר נחלש הגוף ויתר ממקומו כי נשמתו שולטת ואין מוחה בה כי אין חפץ לשם צבצר ואינו מתחבר להראות עם הבשר עפה סרוחה מןהאם אשר יש בה מום מלך המשמית המכללה זולתי עם הר"ח וכן רואה ראוות הרבה מלך הדברים הרוחני' וכבר אמרו על זה משל הניר כשכא ליעדך תמלאת כולה אורה וכן הוא הסוד פוסק רוחם יגועון תוספת רוח כאשר אמרו בתחלה ואין להחריך בזה הירא מקול הקורא עבר ה' השומע בקול מורו ומאמין באמונתו ביין ושיכל בדרך האמת בלי שום ספק כי אין חפץ לשם צבצר עפה סרוחה ועל כן אמר אשר אהבתו בו כתיב ו' חפץ דכחו החלי למען יסבר הגוף והבשר ויהנה עם הרוח כמו שאובר קליפת האגוז ליהנות במוחו הך הוא האדם כי צבת פטירתו הוא רוא' ראיות הרב' וכפי חלשו ושבירת גופו כך הוא ראייתו יותר ואז מובן אללו הדברג וגם כי עיניו נהפך ללבן הוא רואה כי נפקד לקחת חשבון מעליו:

י"ש עיניו וירא והנה שלשה אנשים נלבים עליו האחד סופר והאחד מונה והאחד שהוליוו באמרו יתברך לאור העולם ועניינים הרבה אמרו ח"ל שרואה המת והכל אמת אבל עוד דינו תלוי בשעה שיכנס לתוך מלאך בא לעומד עליו ומביע ברגליו ואומר לו אי לרגלים שרלו לדבר עבירה מביע בידיו ואומר לו כדברים אלה בעיניו כמו כן מיד אומר לו קום עמוד דין ומכניס נפשו בגופו ואם מקבל עונשו לא ג' ימים והוא אמת וגבון כל שום ספק ועניני הרבה מתאבל במרגליתא דרבין שלמרו בפסוק ומה תעשו לפני פקודי' ולשואל ממחוק תבא על מי תמוסו לנזרה ואלה תעזבו כדכ"ה והם דברים נכוני' יקרים מזהב ואחר כך הגוף נבקע וירס תולעי' ויבאש ובאמת כי הפסח מתאבל על הגוף (עליו תאבל ו' יומין כתוב בתרגו') דכתיב אך בשרו עליו יבאש ונפשו עליו תאבל' משבצת ימים והלאה רוח של אדם נכנס למקום שנכנס אשר בירו נפש כל חי ורוח כל בשר איש הוא מכין לו הדרך אשר תפנה הם

כר הרוחות והלכות לניהי' יש מהם טובות ועוברות ועולות. ומהם חלקבות שם ונכנסות בצמוד הראוי לידון שם רוח הליקין כנגם חלק שטף ועבר כי אין לבא אל שער המלך בלבושה וכו' שטיף' הרוח זולתי באש כי מאש יאלו והאש תפטרם רוח הרשע כנגם וידיון שם כפי רשתתו במספר.

ירדה למטה וממשה תחת המים בתהום וזה שנאמר עליו וחסך על פני תהום ונתהוה שם עד יום גלות הארץ וכשאמר הוא יתברך יקוו המים מתחת המימים אל מקום אחד יקוו המים ואותו רוח שהיתה מרחפת על פני המים כבר חלק ועבר כי הבדיל אלהי ישראל אותו מצל המים והוא הנמשך מנסוד ימין עליון הוא רוח אלהים אשר אמרו ומסודו והמטבתו על זה והוא הוא כי נמשך מנסוד ארץ חפץ מאשרני מרדו ונעשה לו מקום להיותו במשמיו. עוד מניין ואינו עליון ועטרו בו ולא יחד לנעט אורן וגשם יגדל ונעשה ממנו גן ענדים וטוב מענינים ארץ מובחר שהיא ארץ חפץ ואינה מן הארץ הזאת הנתהווה משלג אשר תחת כסאו זולתי ארץ מיוחדת בחפץ ורלון ועכ"ו הצבור אחד על פני הארץ הזאת אבל מיוחדת היא במעלתה והמקום הוא היה נגדו עד יום גלות הארץ כאשר אמרו ויהי נפש ה' וזה הנמשך נבדל מעלם הרוח המרחפת על פני המים כאשר אמרו וזה ג"ע שנבדל בימין.

האש אשר משמאל מנסוד הפסח' המשיך אש חסוד הגקרא סיג הכוב ומפני חשבו היה נאלץ כמו אופל וממשך למטה בחוך המים ותשקע האש היא למטה על פני תהום ומפני חשבה וזההנתה נתפשטה וגשם מקום להותה ונעשית ממנו ארץ חיפת' כמו אופל ללמות ולא סדרים מעלם האש היא ממש והמקום הוא כנגזו על שנבראת הארץ הזאת בשבע מדורות נבדל מהתפשטות המשבת האש היא כאשר אמרו וכשנברא העולם וכן עלהים הארץ ויבדלו מתוך העולם.

באיתם ו' מדורות יש מדור אח' הגקרא שאלו והאש שלו בתקוף חמיץ יותר ואמרו כי זה מדור אינו משתכך לעולם אלא יורד בעולה שהוא עולה לכל נפשות ויורד עמיה למקום הראויות להיות שם. ובהעלותו איז כשנברא העולם עשה לו פתחים כל מדור ומדור עשה לו פתח בדרך שנאמר לכן הרכיבה שאלו נפש' ופער' של לבלי חק וירד הדרה והמונה והלכו בה. בכאן סוד שבע' מדורות פה גיהנם שפתח פתחים שאלו הם גיהנם והוא שם בני' ב"ן הכ"ס ארבו ורבה עומקו וגובהו והאש תוקד כי לא תכב' במקום האוה והפתחים ידועים הם היום בעולם במדבר וצ"שבו. והוא מוכן להעניט נפשות הרשעים כאשר אמרו והאש דומה לא נופת לעולם אינו משתכך.

ומלאך הממונה על גיהנ' אשר שמו וכמה מלאכי חבלה ממוני' תחת ידו להעניט ולנפשותם של רשעים בכל מדור ומדור כשם שנכנס אדם במדרגות יר הרע כך נכנס במדרגות ומדרגות של גיהנם והם ממונות אז אלזו כל בילר הרע ר"ע לנגדו בניהי' צ"ר בילר הרע עמ"ל לנגדו בניהי' שחת בילר הרע שטן לנגדו בניהי' דומה בילר הרע שומ' בניהי' ט"ע הוין בילי"הר אב"ן מכשול לנגדו בניהי' שאלו בילי"הר ערל לנגדו בניהי' שכל ללמות בילי"הר לפניו לנגדו בניהי' ארץ תחתית וכבר אמרו ענין כל מדור ומדור

שרשה הממונית הם תחת דומ"ה והם משמית ו"ח"ף ויחמ"ה והם שולטי' בניהי' כל ימי השבוע ובשבת כפי שקידש היום מסתלקים מן הדין ולפיכך אין האומרים והוא רוחם שאין דין כמלא והממונים מסתלקים מן הדין כי בעלי המשמית כללים בפסוק זה

עבשיו יש ליכנס ולפר' בסוד חלק' הזה ותכונותיו כתיב כי הנה יום ה' בא בוער כבוד וכו' וכתיב הנה יום ה' חיימה וכו' יש לדעת ולחקור סוד דין האדם קודם אבוד דין גיהנם ועניניו וסודותיו. דין האדם בשעה שגמלו ימיו ואותו היום הוא יום דין חיימה סערה מאין כמורה הוא יום דין ותשבון לפני יולר בראשית

ראיתי אנשים בני העולם לופי' עורים כלם החושבים בלבם כי חכמת השם בקרבם האומרים מי שמע כזאת ומי ראה כאלה היחול גבר יותר על מחלתו ואם יוסף שבע מכמו ו' חפץ דכחו החלי בתחולותיו שובר כל עליון והוא שוכב כמת על מנתו אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו כל שומע ואין רואה ואין מקין וענינו החלו כהות לא יוכל לראות הנה אדם אומרים הכל ודברי תעבותים כי מלאכיו יאה לו לעמוד עליו והוא רואה אותם ותובעים ממנו חשבון

פא מדרש תלפיות אות ג ענף גן עדן

ועולה ונכנסת בני"ע של חטא ושם תלפיות צלילי' הראוי לה הנשאה מעלה ונכנסת בסוד אש גיהנם למעלה וטובלת ועולה אל מקום אשר היה שם האהבה בתחלה וכל דבר חוזר אל הסבה הראשונה אשר לוקח משם דע ורחם תוכן גיהני' של מעלה כאשר תאמרנו סבת המות והרע אשר משם פורחות רוחות העומאות ואלמני' כי יש בזה סודות נעלמי' בראוי' בני העומאות זרות תלפיות' ולא ימשיכו הדורו' בבחי' האתריה' הבלתי' נגלות ולהודיע הדברי' .

כבר

תאמרנו בהיות כל הדברי' חוזרי' ליסוד' ושורשי' וסבתם ולאמרנו כי רוח העומאה בדידת' שולט' בבחי' לרע לו ונשתחוה עם הגשם בהצנקה עמו מושך אותו ומלפסמו ומוליכתו לגיהני' והוא לך ליד הגשם שם ואח"כ אם היא היפך אשר אין לה תקומה עולמי' יורדת לנשול תחתית עם הרוח והוא ואין נפרד' זה מזה ואותו הרוח חוזר אל הסבה הראשונה אשר ילא מעלה והוא סוד גיהני' של מעלה כי משם פורחות רוחות של עומאה גשמי' ומשם ילאו ויחזו בנימי' כל מעלה ולשם ישובו וכשישובו אינן שבות ריק' זולת בנפשות הרשעי' הנשאות בתוכי' ומתקשרות עמה ככלב ואזי הוא תוקף למקו' ההוא . ולאחר זמן בהיבדד' משך העומאה מסוד אותו גיהני' נמשך ונתלבש בנאותו נפש בהתקשרו' אחד ופורחו' בעול' והן הן המיוקנין מן המות בעול' ומראי' בלורה' דמות לפי שמה וזהו אומרם חז"ל נפשות הרשעי' הם המיוקנין שבעול' והדברים סתומי' וכני אדם אינן מפשפשי' ומשגיחים בהם . והבנור' ית' כל הדברים הראוי' לעמוד מעמידן על תוכן יסודותיו כפי הראוי' אות' שאלוה' ראוי' לעמוד מלבד שם של יתקיימו אלה ממשעית אותם ומכלה אותם רוח העומאה מחדש שמשפטם בהתפשט' זו בעול' כפי מה שאלמרנו חוזר וכלה אותה הנפש אשר אותו כלולה נעשית אפר ומזלי' תחת כפות רגלי' ההידיקוס וזהו ההסד' שיעשה הקב"ה אח"כ .

וידו

אומרם חז"ל רוחם כלה זהו רוח העומאה שמכלה הקב"ה שלח תפשט כל כך בעולם וכל רוחות עומאה אלו לאחר י"ב חדש כלים בסוד י"ב חדש כפי סודותם ותכונותם ממה בני"ב כמשמעו וממה בני"ב חדש כפי הסוד שלהם . אותם שיש בהם שום כלוק ששאר הי"ב חדש הם כמשמען ואותם שאין בהם שום כלוק רצו שום זכות מתגלגלות כפי מה שאלמרנו בסוד י"ב חדש כנגד סודות והבן כי לכוף זה אותו הרוח כלה ולאמרנו זהו דכתיב רוח הולך ולא ישוב והוא רוח העומאה כי הולך לשם ואח"כ יכלה ולא ישוב וזהו כי רוח עברה זו ואיננו תאמרנו עברה זו כעברה זו על אשר מתלבשת בנפש כאשר תאמרנו ואינו תלמד כי כללה ופסק . ועל כן תתד הקב"ה לנלות הסבה היא ויסוד שורשו מן העולם דכתיב בלע המות לנלח ע"כ סוד גיהנם ומחלקותיו ועניניו :

ביום

הדין יעמיד הקב"ה הראויים והשוין יתדיו ולא יתעבל האב על שאין הבן אלולו כי שפחת גיע ושמחת שנהיט מניו השכיני' משכחת כל עלבון ועבר שני' וזיקוק ישמחו ויעללו לפני' אלהים יספר החסידים סו' שס"ה :

רבי

יאודה חומר העדן למעלה מעברות ורבי יוסי סבר בעברות הוא ששם גמיו ושמתן לו לדיקוס מיע תלק פי' ה' .

עשרה מאמרות

סימן ל"א הוא דכתיב ויאל ירחק לאוהב בדה היונו מגי'ע ילא או מצית מדרשו של שם כדברי התרגום יונתן ויכול להיות שגם כותב התרגום שילא מצית מדרשו של גיע ששם היה יוקם ממנו .
במדרש אלו לא תנחמו ישראל משה מיד מוליכין לגיע ועולם הבא ז"ש משה ליתרו נוסעים אהנו אל המקום אשר אמר ה' זה עולם הבא כי לרדך להודיע לנר שבר עולם הבא .

אך יש לעורר כיון שרות האדם הוא סוד מליאותו יתבדך ממש אם כן אך הוא יתבדך לן לעלמו לסוד מליאותו לעשות עמו רעה והוא יתבדך לזה לנו שלא להיטיק אדם לחברו וכי"ש לעלמו דכתיב והלכת דרכיו מה הוא חנון וכו' וכו"כ אך הוא כביכול עושה רעה לעלמו לרין בניהנם לרות שהיא סוד מליאותו .

אמנם

המשובה לזה כי כשמתעורר האדם את נעלמו הרוח של קדשה ומסתלקת מקרבו ועולה למעלה לשורשו וממקום בשר משם פורחת רוחות העומאה ואלו רוח ונכנס בקרבו זה הרוח אשר ידון בגיהנם ולא רוחו של קדושה ועל זה התפלל דוד רוח קדשך אל תקה ממני .

ואף

שאלו לדיק אשר יעשה טוב ולא יתעל אין כח בנאותו חטא להבריית ממנו רוח קדשו כי מעשיו הטובים מרובים אך מנשבת בו לך רוח עומאה ממתת החטא האכל שאין כח להתקשר עמו וכיון שעובר בגיהנם נעמרו לשם כי אש היבט שולט בנאותו רוח עומאה ולא ברות קדשו ועוד גבנים שכן ומנער אותו לך רוח עומאה ואלו הולך למקום מנוחתו ואל"ת למה ישראל ההידיקים והטבורים מטמאים במיתתם לא כן עבו"ם הטמאים אמנם דע כי העבו"ם מטמאים בחיייהם ממתת רוח השוכן בתוכם ובמותם פורח מהם הרוח והם כלבן משם לא כן ישראל שרות הקדושה שוכן בתוכם בחייהם ובמותם משתלקת רוח הקדושה ובהיות גופו שהיה נרקק לקדושה רוח דמאבלא מואל' כלי פניו מקדוש' ושור' עליו ולכן מטמאים בנותם .

דין

הרשעים בגיהנם י"ב חדש' כפי מה שהודיע חז"ל אמנם כי סוד גיהנם ותוקפו ועלמו י"ב חדש' הם והכל כעטם בית הלל שאלמרנו במסכת ומוא' הארשים הזוכים בדבריהם וכל אמתות בין גיהנם ובין גיע' אינו אלא שיעור מועט לפי סוד המדה כי קרובים זה לזה וזהו שאמר דוד כי כפצע בניו ובין המות והבן . דין גיהנם הקשה לרשעים מכי יטעו לללי ערב וכל הלילה עד הבוקר ועי"כ יתקנו שפתלת ערביית והוא רחום שהוא דין נעושים ולהלקות' כי מזמן שמתעורר פחד יתקן הדין עומד עד הבוקר שהוא בוקר של אברהם שהוא מאל' נפשות רבות וחסרונם משיאל יתקן לפנות ערב ודי בזה לכל משכיל . עד כאן סוד גיהנם אשר היא בזה העולם בדברים מועטים ולא באריות .

סוד

גיהנם אשר למעלה בשמים גיהנם של מעלה הוא מכוון כנגד גיהנם של מעלה כאשר הוא גיע' של מעלה מכוון לגיע' של מעלה וכאשר ירושלים של מעלה מכוון כנגד ירושלים של מעלה .

דע

כי גיהנם של מעלה הוא בסוד דוגמת אותו של מעלה שבבע ידירותו עליו וממנו נמשך זכרון גיהנם של מעלה אך יש להקשות שהיה די בזה גיהנם של מעלה אם לעלות לנפש שם והיה לאכול זה אי' אפשר כי די להם עונשם הגדול אשר הם בו ולמה גיהנם עוד כי לא תקום פעמים לרה ואם אינו מוכן גיהנם של מעלה לנפש' הרשעים למה נקרא גיהנם . דע כי מסוד גיהנם של מעלה פורחי' רוחות של עומאה אל חיק הרשעי' המטמאי' עמי' לסוד גיהני' של מעלה ישובו כאשר מסוד גיע' של מעלה ואלאי' הרוחות ולסוד גיע' של מעלה ישובו ויש לרדע כי סוד גיהנם למעלה הוא מהמטמאי' האסורי הנקרא יחד יתקן והאש הוא משך המהמטמו' ומתלבן בסיודות הכלה אמות אשר כלם ממשכי' מהמטמטם פחד יתקן ובהמטמו' יסוד אש פחד יתקן האש החזקי' הקשה לשאר אמות סבתם שמתל' נפשעי' ומתחיד' מסבת ההוא וכלם מלקים ובעברי' ומאירי' כושר שבים אישם כפי הראוי' ומתמלי' יאלו אותו תמלי' אל מקו' גי' לנמות הגמלי' למטה מהמטמטת התמלי' ההוא וקרי' על סבת' גי' כנס גי' מהמטמטת הסבות מסבת שמתל' כי הוא גי' שלה' וכאשר תענין בסוד אע"פ שלמענה גי' בן הסם על סוד ההמטמטה הנגרה וממשך מסבוי' העליונות נקרא כן גיהנם והבן .

וענין

לרדך גיהני' של מעלה הוא הודיע שיש כפ"ש ר"ו"ח ושמי"ה וכפי סוד אחרית' בעול' הזה כך הוא סבת פרו' במחלקותם אחר מות האד' וכל דבר חוזר לסוד שורשו וסבתו הראשונ' .

ואמנם

כי ה'פ"ש נשארית עם הגוף בקבר זהו סוד ממשו' המת' שאמרנו חז"ל שהמת' יודעי' בקבר הרו"ח נכנס במקום שהרטה להטור מלכלוכה ולהגער ממנה בניהני' והיא מתלבגי' וטובלת

מדרש תלפיות אותג ענה גן ערן

גיהנם אם הזכות מכריעות יורש גן עדן ואם החובות מכריעות יורש גיהנם עכ"ל ה' יליגלו מדינה של גיהנם אכ"ר מהר"ם דק"ד .
ירקות קולת ס"ו כמה ריוח ים בין גן עדן לגיהנם כותל רחבו ע"פ .

וכי פתורה ח"ת לון לנשמתין בההיא עלמא אין דהא מוויני סיוסוקא רעיונא חלי בההוא עלמא כגוונא דמלכא עילאי חלי ובי מלחי עילאי חלי אין כגוונא דליחא חלי ישראל כמדבר וההוא מוונא רוח חיבו נעלה דגדיד ואפתחך מרוח דעלמי דלחי ואיכו מוונא דהיירו משה רבות קודשא ונשמתיהו דלייקא אחזנו מתמן בנגתא דערן דלתחא כגוונא דהאי עלמא ובשכתי ובומי מתפשטן וסלקין למחמי ביקרל דמלריהוין ולתענדגא בערוזא עילא כדקא ירוח שבלמר והי מידי חוש בהדשו ומי שבת שבתו וכל כל בשר להסתחות לפני אמר ה' וזהו תרומה דף קנ"ו .

רז"ל כל אחד יש לו שני חלקים חלק בג"ע וחלק בגיהנם וזה נוטל חלקו וחלק חבירו בג"ע לא וזה נוטל חלקו וחלק חבירו בגיהנם העטם משום שהרשעים אין גורמים בנקים משום שעל ידם נגזר מיתה על הנלקטים וימים דין . מוין אך קשה כל רשע יכול להסתכל בלא מבלעדו נמי היא מיתה מכת רשעים הקודמים אלא יש לומר דהוי כמו א' שברה בור עשרה עתפים וכן אחד והשליש ל' האחרון חייב חט"פ שהראשון כרה שיורר מיתה לקט יוסף שער מיתה .

אמ"ה ראוי לשים לב ואמרו נוטל חלקו וחלק חבירו בג"ע או בהפך דראוי להבין ליהו חבר הוא שרואי לריוק זה שיטול חלקו ולמה לא יטול חלק רשע זה לריוק אחר או יחלקו בכל הרקיעים ובחבירו אחר פרשמי על זו ובראה ע"ו כפי פשוטו בדברי המאמר הם על אופן זה שאם היו חברים בעו"ב כדן נקטו ותיבירו ויחם לקים שב בתשובה לא כן חביריו לכן נוטל חלקו וחלק חבירו בג"ע לזה הל"ק דווקא נוגע זו ליקח חלק זה בג"ע כיון שהיה חבירו ולא למד לשוב כמו ששב חבירו לכן כדן הוא שיטול חלקו בג"ע ותיבירו הרשע יטול חלקו וחלק חבירו בגיהנם שהוא חלק חבירו הל"ק .

עוד נראה שאלם בזה לזה העולם לעסוק בתורה ובמלות ואם אחד לא עשה כך וכן אחר ועשה תורה ומלות כריבוני באופן שהשלים כל מה שהיה ראוי להשק אחר רשע על זה אמרו יטול חלקו וחלק חבירו שהוא האדם שלא השלים על מה שצמחה וכן א' והשלים תחתיו ודוק . עוד נראה חבירו הוא אותו שחלקו בגן עדן היה לזר חלקו וכיון שעבר רלונו יפתך הרקיע שכל חלק רשע לוקח חלק הרשע מדינה דבר מלוא עוד י"ל הגנותו שנגזר אחת שהיו באילן קרובות זו לזו ונקראים חברים ובוואם בעולם הזה א' ויהי זה לריוק וזה רשע הל"ק נוטל בג"ע חלקו וחלק אותו רשע שהיה חבירו באילן השמות כמדובר .

עוד מוכל ומר דים שני בני אדם שוין בזוגם ובצבצם וזה לריוק וזה רשע כדן הוא שחלק לריוק של חלקו של זה בג"ע כיון שהיה בזוגו של לריוק ולא עשה כמותו עוד י"ל אין לריוק בעולם שלא השתדל להשיב רשע מדרכו הרעה וללמדו תורה באופן שיהיה חבר שלו ואם לא ראה הל"ק היה נוטל חלק רשע זה בג"ע והרשע נוטל בגיהנם חלקו וחלק חבירו דהיינו חלקים שהשתדל עמו אולי ישוב בתשובה ובהפך בג"ע שאם היה מפתח את הל"ק להמשיכו לריוק הרעה והל"ק לא שמע לו דק זה כדן שיטול חלק רשע זה בג"ע כיון שבעלתו היה רואה לחבר ממנו חלקו .

יאנב נראה לפרש המשך פסוקי משלי . בני אים יפתוך חטאים חל תאבה אם יאמרו לכה אחתי נלרבה לך דע שיש שני מיני פתאים יש רשעים שמפתים באומרים עשה מה שלבך חפץ ואל שמע ולא תאב' לרברי הקב"ה כי אין דין וחשבון . ויש רשעים מפתים בהרואות ללדס דרך מלוא כרי שיעתף עמהם ובהיות שותף עמהם הוא כגול להמשיכו בהרבת הרעה והנה כנגד שני כתי רשעים אלו דבר שלמה הע"ה כנגד כל האחת אמר בני אים יפתוך חטאים באומרים לך הקב"ה אמר אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו אל תאב' ואל תשמע ועשה מה שלבך חפץ וכנגד כת השני אמר אם יאמרו

לכה אחתי כוונת אם צאים לפתוך בהרואות לך דרך מלוא באומרים לכה אחתי נלרבה לך לבער אותם שאפסי דמים והורגים נקיים ולריוק ט בעלמס לרשעים האלו בשאלו חיים בעבור שמשימים תמימי' כיוודי בור מה יודדי גיהנם ראו' שיספך דמם כך משווין לתמימים בשפוך דמי' ובזכות שתלך עמנו לבער קולים מן כרס יומין לנו הקב"ה פרנסתנו שלל הון יקר נמלא דרך מלואה מן ההפקר ונמלא חמיו משלל השופכי דמים .

ואל תעלה בדעתך שכוונתי בהל"ק מלוא זאת הוא על מנת לקבל שכר רק אלו הולכים לעיקר המלוא ואם יומין לנו הקב"ה הון יקר מוטב ואם לא אין אנו בועטים במלוא וכדי שתרע שכוונתי אינו אלא למלוא בלבד דע שאם יומי ולנו הקב"ה כל הון יקר לך יהיה הכל אף גולך תפיל טובוכו ביים אחד בלבד לחלוק בין כולנו שהוא חלק הולאת החיבה בלבד ושא"ל כל הכיפוס לך יהיו בני אל תלך בדרך אחס לא מבעיה לעשות כמעשיהם אלא חפילו להתלוות עמהם בדרך אם תרלס להלך לנקום שלך חפץ אל תלך בדרך אחר וכדי שתחזוק במוסר זה מלהתלוות עמהם בדרך אחר הרגל עמך למנוע לעבור בנתיבותי בנתיבה שבערו אל תעבור בו וזהו תמימי לך טבע שני ולא תבוא להלך עמהם בדרך א' והעטם משום שרגליה' לרע ירלו ואם תלך עמהם ויאמרו לך שמעשה כמעשיהם ולא תשמע להם מיד וימהרו לשפוך דם כוונת מיד וימהרו להורגך .

ובחיבור אחר פרשת ההמשך על דרך זה בני אים יפתוך חטאים באומרים אל תאבה ואל תשמע לדברי הי"ר הרע עיין שם וכו' . והמפרשים ז"ל פירשו בני אים יפתוך חטאים אל תכנס עמהם בעצמות לפי שה"ר הרע הוא חסד ואפשר שיגלה אותך אלא אמרו אל תאבה ואין עטם בראון ע"כ . עוד נראה לי ללא כתיב חטאים אלא חטאים שאם הי"ר הרע עלמו אם יפתוך באומרו כבר יש כך חטאים הרבה ומה מעלה ומוריד אם חסוף בחטא אחר למען השם אל תאבה ואל תשמע דכתיב אל תרשע הרבה וכו' . עוד שאפשר שחטא זה יהיה מכריע קף העונות לכן אל תאבה .

עוד י"ל דרובות שלמה לומר דהבאים לפתוך אינו מספיק שלא תשמע לעצתם כי אם שגם תייסר להם להסירם מדרכס הרעה ושיעור הפסוק בני אים יפתוך חטאים אמרו לכל אחד מהם בפני עלמו אל תאבה בדרך זה כי מרה שהיה בההיריך שוב אל ה' ומי והעטם דלא קאמר אל תאבה לשון רבים כיון דקדם לוי חטאי' לשון רבים ללמדך כשתייסר להם יתבול כל אחד בפני עלמו כדי שלא יתבייש מחבירו לזה אמר אל תאבה אמרו לכל אחד מהחוטאים בפני עלמו אל תאבה .

לקט שמואל ז"ל בג"ע נקרא קץ הימין וגיהנם קץ הימים .

אמ"ה אמר הקב"ה לריואל ותתנו לקץ הימין כל' תמות שם בג"ע שנקרא קץ הימין הבעיות שלא ישוב בשום נגלוו אחר ונקרא בג"ע קץ הימין דלכ הימין של הקב"ה וריונו התורה דכתיב זה אורף ימים וימים בשמאלה עושר וכבוד והחסד לנו לימנו של הקב"ה שהוא אורף ימים ולכן זוהי לג"ע שנקרא ימין מרה כנגד מרה והרשעים מוכינים לגיהנם כיון דלכ כסיל לשמאלו של הקב"ה דכתיב בשמאלה עושר וכבוד ולכ השמאל לשמאל לעושר וכבוד שהוא דבר שייך לימים שגומרו בו ומואם לאורף ימים שהיא לעתיד לבא לעול' שכולו טוב שכלו ארוך לכן מרה כנגד מרה יורד לגיהני שנקרא קץ הימין .

שם גן עדן תחתון נכרא אלפים ושס"ה שנים קודם זה העולם שהיא א' מס' בגן עדן .

אמ"ה נראה שרמזו זה בפסוק ויעע ה' גן בעדן מקדס כלומי נעיעת גן עדן היה מקדס זה העולם וזהו מקדס ר"ל מקדס זה העולם .

סוד גן עדן הגני מקדס לך בתחלה ענין אחד שאמרו חז"ל כמעשה הרקיע כן מעשה בג"ע יש לרעת אחד רקיע הוא חס הוא הרקיע שעל ראשי השמים אשר הוא כעין הקרח נטורף ואם הוא הרקיע אשר למעלה מן וילון מואתם ז' רקיעי' שלמרו

ואמריו חז"ל במס' תגיגה והוא הנקרא רקיע וכך שמו אם הוא הרקיע
כגון הקרה הנורא כבר אמרו כי מן השביעי ולמעלה אין מי שידוע
בו וא"כ היאך חומרים כמעשה הרקיע כן הוא מעשה ג"ע ואם הוא
הרקיע אשר למעלה מן וילון בזה יש לומר וענין ידוע נכון על מתכונתו
כד"ל וילון אינו משמש כלום למעלה ממנו רקיע אשר בו תמה
ולבנה כוכבים ומזלות כבא"ן יש לזרים ידועים כדוגמת כל שאר
הרקיעים והוא כעין כלם וטעם מהם כהצבה והאזהרה שלימה על כל
גאה גאה נהרי נחלי דבש ותמאה והסוד האמיתי כי מזה הרקיע
שואב ג"ע למעלה ומסודו וענינו דבש ותמאה ויאלץ לדעת מאוס ברע
ובחור בעובד ומפני כי הרקיע הוא סוד כלל והוגמתם כדרך כל
עכ"פ ג"ע השואב מתוכו העומד במתכונתו ממנו הוא כמעשהו .

ובנסויע הרקיע ללד פאת לפון אמרו ששם טבעת אחרת ועליו
השך הגדול העומד משמאל הכסף ואחוז בחוזה טבעת
והרקיע עומד והוא גבוה על י"ח אלף רבוא חיי"ל וגדודים כלם כלפידי
אש מניחי ורזהו אחרות השם הבקייע על הרקיע וזכ"ל ידוע ודיבור
שיואל מפיו יולאים מתוכו י"ב אלף ברקים של אש והאש לזימה וקורא
האחרות וידוע כי למען הלקדים אשר בני"ע הוא והכל סוד זוגמת
יסודות עומק גאוה של יולר בראשית והלדיקים עומדים והגיי מזורר
טועם עליון סודי עולם הבא והשכינה על ראשיהם למעלה ואמרו כי הם
הבקרעים בני מלכים על סיבה זו ולא על אחרים כי בהעין משני לדיין
מחלק העולם הבא ומחלק זו השכינה על ראשיהם והרקיע הזה היא
מכוון כנגד מעלה מכון שבתו וקרלו לו זקני עירו שם ידוע זה שמו
אשר יקראוהו ר"ם הג"ן ביסוד המעשה ג"ע נמשך מהמעשה מעלה
מסוד עומק רוח ועומק חתם ומנשכים רוח זה שהוא הרקיע ועומד זה
הוא קרקעיתו של גן מענין סודות עמוקות כפי מדת ההיא אשר
בסודה נתהוו העולמות וזכא"ן לטעירו הליורים ברום ועומק ונעשה מהם
גן זה .

הרקיע היה אשר עליו עם יתר הרקיעים הסובבי' מניע אלל
קרקע של ג"ע בתחום מחוגה וסובבים והולכי' והשיעור
אמרו כמנע אלבע לפי יסוד חק"ו ושיעור מנע הארץ אלל קרקע הגן
הנקרא עונק. כן הוא סוד שיעור שתי אלבעות וזה נוגעים ואין נוגעי'
וסודו שמים לר"ם וזרץ לעומק ולב מלכים אין חקר והסוד הוא על
ענין הרקיע הגן וקרקעיתו והמלכי' הם אין חקר לדעת ולב"ג בזה
כי ממלך והעליון הוא לא רחאה אלהים וזלתי והמלך על כל הארץ
עשרת נבי' כמובן .

הרקיע היה ר"ם מכון ומחוגר בשלשה גוויני כמראה הקש
יר"ח ואד"ם ולב"ג' וברקיע הזה ד' חלומות לב' פחות
וגם כי הוא הגלגל ותלון אחר כמלכיתו וכלל תלון ותלון אחרות שם
המיוחד מהגלילות כהתנולף אור הלבב וכולעות בכל יום ויום יש רוחות
כמות עולית בתוך אותם החלומות אשר לארבע פיות הרקיע . בשעה
שקדק היום בערבי שבתות אותו תלון אשר באמצע נפתח וכלל חדש
וחדש ובמועדים ובאחר ימי השבוע נסגר א"ש נפתחה אותו תלון כל שאר
החלומות כבשרים וכשהו כסגר כל שאר החלומות נפתחים כשחלון זה
נפתח כמה גווי מאורות וכמה ענינים גדולים נפתחים ונעלמי' נגלים
מתוכו ובה הם הענינים אשר הורו וגלו כענין זה חכמי עליון הקדמוני'
והתכוון העיני הנכון כי סודות הרוחות בני"ע עין לא ראתה אלהים
וזלתי וכן אותם היורדות לעולם בהתעוררות אותן העולות למעל'
בערב שבת ובערבי י"ע וכלן באותו הרקיע יורדות ועולות ואמנם כי
העול' רוחות כלם ואלו היורדות רוחו' נעל הנמשך והיורד בגן למעלה
כפי יסוד העולמות ותכונת' .

שתי הטבעות מעמידים הרקיע משני לרדיו מימין ומשמאל כפי אשר
אמרטו ושני הטבעות הכסארות הסובבות הרקיע ע"ש שני שרי'
ידועים ממונים על כנה רבבות והרקיע סובב במחוגה כפי סוד
הכפורת אשר על הארון למעלה לעומת המסגרת היו הטבעות פיות
הרקיע . ואמר חזק ראיית דמות על ראש הטבעות השבית אשר לפאת
לפון דמות שר אחד והוא גבוה מחזירו ששים רבוא פרסאות והוא
ממונה על מלאה אלף חייבים ועבמוד הטבעות לפאה הייה קול רעש
גדול קול אש קול רעמים עושים ואומרים ק"ק"ק ושאר המהות אומרים
כח"ל .

עמוד אחד מוכן מקרקעיתו של ג"ע הנקרא עומק הגן והוא כנגד
ההלון האמצעי' עשו משלש גוויני ע"ן וע"שן מוג' כענין
סוד אמרו וברה ה' על כל מנין הר ליון ועל מקראיה עין יומם ועשן
וגיה אש להבה והלה הגוויני מעוררים בחושות כל אחד כפי הראוי'
וכבר אמרו בזה מדרשים רבים ואין להארץ בטה . ורואים במדרש
ענין גדול ברקיע הזה ולל' תכנתו אותו כבא"ן כי זהו ענין יומר מסודר
במקום

ואמנם כאשר תעיין בסוד אפילו באתו רקיע העליון אשר הוא
נגז ומאוס מעשה ג"ע ותכונתו כעין דוגמתו כי הבת
יורשת נחלה בתוך זוהר המעלה וכלל לך תמלא כי כמעשה הרקיע
כך מעשה ג"ע ולו' כדוגמתו וסודו כי הנסתר יוכר מתוך נגלה
פועל אלהים ומעשהו כענין זה למטה עומד כי בסוד גן עדן של
מעלה ובו נמתיק סוד בעזרת האל ונרמוזו צענינו .

אבר בזה שאלו בניאורו יש ענינו וסודו הוא כעין של
מעלה והרקיע אשר עליו הוא רקיע הכמספיע על הגן והמסק'
אותו ומאיר עליו כעין סוד של מעלה הוא מוכן בשם שיש על הגן
למעלה רקיע עומד עליו והיא בליור כל שאר הרקיעים ככה אותו
הרקיע הגנוז והסחות אשר על ראשי החיות כך יש רקיעים עומד על
הגן למטה בדוגמת ליורים רוחניים וליונים ככה אותו הגן של מעלה
באירי הגושב בו .

ואמרו כי הרקיע אשר על גבי ג"ע למטה אינו הרקיע הזה
אשר אנו רואים עליו כי בטמם עשות ה' אלהים ארץ
ושמים נתהווה ג"ע והרקיע אשר עליו מלמעלה כחות' ז' דברים
שנבראו קודם שבראה העולם והוא מלווייר בניוויים דקי' פנימים רוחני'
ואין רקיע זה כשאר רקיעים המעמידים העולם השפל הזה כדוגמתו
ורוחו . והרקיע הזה למטה אלהים הוא מעשה חושב של מעלה
כזוהר דת פעמים מתהפך למטה גוויני בשעה שחמה זורחת ויעש
אלהים אש הרקיע כמעשה לבנת הכספיר וכעשה השמים לעוהר הוא
מראה דמות כבוד ה' בכמה ליורים ומאורות מינים ממינים דוגמת
תאר הכסף המתגשף אשר על ראש העמודים העומדים שם את פני
הארון הרקיע הזה הוא מכון כבוד ד' הכפעות ד' חותמות על ד'
פנותיו ד' פעבות רשומות חקוקים בסוד ד' שמות הם שמות הקדושים
הידועים בסוד מסע מחנות עליון אשר ה' מחנות שכינה .

וראייתי בסוד סמרי הכתומת בתכמי עליון הקדמונים אשר אמרו
במה שראו בספר חנוך והודיעו כי בנסוע הרקיע הזה
נגבה למעלה סוד טבעתה גדולה אשר לפאת דרום והוא יתר התקופה
אלל הרקיע לפאת היא והרקיע עומד ושם נראה גוון א' ועליו
גמונה וזורה אור שר אחד העומד מימין הכסף והוא שר הגדול אשר
לפאה היא והרקיע עומד ושם נראה גוון אחד ועליו גמונה וזורה אור
שר אחד והוא מתחת יד הימין ושם אמר שמותי' ועיניתי' ותכונתי'
והרקיע חוזר ועומד ס' .

ובעמוד הרקיע זורחהו אחרות שם המחוקק כלי"ב אחרות והוא
סוד השם המפורש אשר נמנו עומדים ומרעדים כל
בזה המחנה של מעל' ואו הרקיע חוזר ונרפין באותו הגוון אחרות של
אש שמורה כי הגוון הוא לבן ועל שם זה נקרא לבנת הכספיר ואמרו
חזרות אבן עמא דזרעא תדיר והכפעת היא מחוקת ברקיע ועומד
בשעה שטומה בל ממונה אחד שטומה על י"ב אלף משרתים שומרים
ששמרת שער אחרות הרקיע ללד דרום וקורא אחרות השם המיוחד וידוע
כי למען מעלת הארץ אשר בגן נתן לו רשות להסתכל בזה סוד וידוע
ששומעים כל גדווי כך ורואים האחרות שומרים בחוזה הרקיע כלם
באומה ביראה ברעש גדול בקולות ורעמים עונין ואומרים בשכמל"ו

מדרשתדפיות אות ג ענף גן עדן

מעלה ואל תתמה כי ירושלים הבנויה למעלה כעיר שחבורה לה יחידו למטה וכל הדברים והענינים הם דוגמא אחת וענין אחד ומהדבריו הנגלים בכלן תוכל להבין סוד נסתר מתוך נגלה וכי כי לא בלאו להאריך בזה ולגלות יותר והדברים סתומים וחסומים ילרמי ה' ולחשבי שמו.

סוד גן עדן של מעלה המכוון כנגד גן עדן של מטה והוא סוד ענין גדול ומזין לסוד הש"י כי הוא שם ה' עליון על הכל שאר בלאות עליונים וזו כל המדרגות והמעלות שהם דוגמא אחת כפי אשר אמרנו עתה בין הדברים וחסום הענינים כי הוא סוד גדול מוכן ליראי ה' ולחשבי שמו.

ענין ג"ע אשר למעלה בשמים הוא סוד כוון צדיעת הש"י והוא ענין סוד המחשבה העליונה והוא ג"ע אשר נטע ה' אלהים בתוך אפדני מעויו להשתעשע בו כפי הטוב בעיניו גבוה ודס וכשא על כל לבא מרום והוא בסוד הדברים הפנימיים הרוממים עומד בתכונת' ומשפט ומסתבת. וזה"ר יואל מעד"ן העליון להסקות אותו ולהלמיחו ולעטנו להמתקן פניו. ובו נכללות גמלים מיוחדים על לפני אש ארון הוא על כל לבא מרום ובו עומדים וקיימים כל לבא מרומים כי מלך על כל הארץ אלהים כמו כן ארון הכרית הוא בסוד ירושלים הבנויה ואסותיו ויסודותיו מיוחדים על לפניו פו וההכלות בנייים לתלפיו יסוד מורא עלילות וסם הכרובים והאופנים ושרפים בעשר מעליו גמלים וכלם עומדים כעין דוגמת הצדיקים בג"ע למטה והמעלו' הפרדות בסודותם ותכונתן כעין מעלות הצדיקים.

ביום השבת וימים החדש והצמורים זמן לקבל נועם כל צדיק וצדיק ונכנס בסוד הנחשלה הראויה לו כפי סוד דוגמתו לחזות בנועם ה' ולבקר ברכילו כלשאר אמרנו בתחלה.

הרקיב אשר עז גבי ג"ע למעלה הוא הרקיב אשר בו חמה ולבנה כוכבים ומזלות כדד"ל מס' חגיגה ומעשהו ותכונתו הוא כעין הרקיב הסתום והגנוז אשר הוא כעין הקרב הגורא העומד על החיות למעלה מן הרקיב הזה נשפט ג"ע אשר תחתיו וממנו יורד העל הגנוז ומשם פורחות סוד הנשמות הלאורות בלרוב החיים את ה' וכלם עומדות בזה ג"ע בלוס אחר זולתי שמתלבשות בצלור נועם ה' כפי הדוגמא העתידים להיות כשם שג"ע של מטה הוא מוכן לסוד הרוחות אשר אמרנו בו ג"ע למעלה הוא מוכן לסוד הנשמות ואלמרו כי הנשמה אינה בלורה זולתי בהתלבשה בסוד הרוח היואל מתוך הגן לטועת לחזות בנועם ה' ולבקר ביחילו.

ואמנם כי סוד הדרך האמתי אשר אמרנו ואמרנו עמודי עולם הקדמונים כי הנשמה כלשאר אמרנו בתחלה היא יואלת מתוך הרקיב הזכר והוא אילן החיים וסוד הרוח היואלת מסוד ג"ע של מעלי אשר מתחת זה הדמות הביוטו עמו ומתחבר' לחזות ומתלבש' הנשמה ברוח ומתליירדים בקדמות לורה קודם שיבא האדם לזה העולם וסמכו בסוד אמרו חי ה' אשר עמדתי לפניו אשר אני עומד לא כתיב אלף עמדי והבן כי סוד ענין המאורות הפנימיים כשהם אלף סוף הנחשבה כלם מתלבשים בו והוא היותם מלבוש ועל כן הנשמה שהיא מלמעלה מתלבשת בסוד הרוח שהיא סוף המנוק המעשה וכן דבריו הפנימיים כמותם והוא מאמר רבי אליעזר הגדול שאמר שנתעטף הקב"ה בצלור וברא את השמים שלמאר עוטה אור בשלמה וכתיב הוד והדר לבשת.

הרקיב הזה אינו זו עולם מן הגן להשפיע אותו ולהסקות ולגבל פרוי ולתת לו כל לרכו ואע"פ כי הוא יואל מסוד העדן של מעלה אילו נמני' בסוד מעלותיו האחרים בחשבון ואמרנו בסוד חשבון המדרגות העליונות שהם חמש והם סוד חמשי' שערי בינה מהלך ח"ק שזה וכל הענינים לא משאל שיהרקי' הזה שהוא אילן החיים בחשבון והוא הטוב שבהם עם שאלת העובים אלל הסוד האמתי והכנון דכתיב על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו וגו' ונחזור למע שהחיינו צבאור כי גווי הרקיב הוא ענין גדול והוא מרוקם בכל גוויים שבעולם והוא סוד האילן המוגבל בשנים עשר גבוליו חלכסון כפי אשר אמרנו.

היבקות שגנן זה הם עניינים פנימיים סתומים וחסומים מוכנים הם לענין המדרגות והמעלות שבהם כפי אשר

במקום אחר ממה שאמרנו מספר מתוך ומלאתי אותו בסוד החכמה הפנימית.

ג"ע זה אשר אמרנו הוא געו"הב וברא אותו האל ית' קודם שנברא העולם כפי אשר אמרנו והוא מקום גנו וסתום במחלוקת הארץ וגם כי זכרנו בסוד הרקיב אשר עליו לא זכרנו שליטתו מסודו העליון בכותב מכל הדברים הגנוזי' אשר בתוכו והוא המקום אשר הכניס שם האל יתברך לחדש הראשון וגי'ש המבור' והעטע על מה שנברא מתוכו היה כי הואיל והמשך בתוכו רוח עושים יסוד הרעה הידיעה אשת זנוי'ם רלה הוא יתברך שלא תהא מושבה אלל אפדני עדיים נעמי נאמנים כי אשת זנוי'ם אינה ראויה לשכון במקום ההוא בסוד דוגמא של מעלה.

המחיצה השלישית והיא החומה אשר מבפנים והיא אש הדמו"ה וירוק"ה לבני"ה בכל גוויים כלולה ומשם והלא' עין לא ראתה אלהים וזולתך וסם העיונין בלי שום ריוגו כלל והצדיקים וחסדי עולין התמימים כלם מלובשים כעין העו"ה' כאשר אמרנו בלבוש מלכות איש על כסאו ועולים בחופתו למתיבתא דרקיעת וחזורים למקומם.

מי יוכל גבורות ה' וישמיע כל תהלתו בסוד הענינים הגדולים והגוראים אשר בגן זה ומעדן אשר למעלה שואב בכל יום ונשפע בסוד רוח זוהר האפסלקריה כלומרנו וזה"ר יואל מעדן וכו' ועם כל זה אע"פ שסוד הנהר הוא גדול אבל נהר כמשמעו שם ומש' נפרדו שאר הנהרות שהנמלאים בעולם כשמותם "וכבר הודיענו בזה ואמרנו על חמני יון הקדמונים שהם היו חכמים קרובים ארדך האלמת יותר מהבאים אחריהם והם היו יודעים בסוד חכמתם במשקל כל גבולות הארץ במחלוקת' ונגלה להם בסוד החכמה ענין המקום הזה וכי הוא באקלס ידוע במחלוקת הארץ וידעו בלמתם כי שם בתוך הגן נטע נועם בעמל ג"ע ה' החיים וגם עץ הדעת נעושים שם כלשאר נטע ה' אלהים בע"ה אמנם כי איז חכמה ותבונה ודעת לדעת אמתת כל דבר זולתי עמו ישראל אשר בחר בנחלתו והנחילי תורתו ואפילו הם לא ידעו תוד העי' . וגם כי מלאו מתוך החכמה המקום לא מלאו סוד החרב המתספכת והדברים אחרים מלאו בחכמתם כי נהר יש בעדן כמשמעו המש' ויפרד אותה לארבעה רשאים והם היו מלויין בעולם והאלהים האלה לחזו עתים לנכת אל המקום ההוא בדרך נהר פרת דרד מעלה המים ליכנס בגן ולאכול מעץ החיים למען יחיו לעולם אמנם כי הוא יתברך משיב חכמים לאחר ודעתם יסכל.

עברו מעברה גבע מלון לנו לא זוז מן הנהר ימין ושמהל לעולם לעולם דרך מעלה המים ותמיד כל היום שוקלים המקומוות והגבולים למען לא יעשו עד אשר קרבו אל המקום ויראו אותו מרחוק ובערם יקרבו אליו החרב שלח אש בעברתו וברק ממזרחו ולתך אותו' כלחוך השור את ירק השדה ושפרו ואברו גן העולם כי חק החרב ההוא כל הקרב אליו נשקף כשיעור מיל סביביו. ואמנם כי הארץ היא ארץ יבשה מלא כי היא ערד דרום והחמימות גדול לפאה היא וסמך' לה לפאה אחרת ארץ גנות ופרדסי' ועניינות ועגובים הרבה כגן ה' אשר נטע במה יודע שבו זולתו בהיותו מעולה מהכל.

כל ההיכלות אשר הם לפני מן החומה מעלה והצדיקים העומדי' בכל היכל והיכל כלם הם דוגמת מדרגות עליונים כמותם העומדים ברומו של עולם כשם שיש למעלה כרובי"ם שרפי"ם חיות ואופנים כך יש למטה בגן דוגמתם נפרדים במעלתם אלה וזכה אלה להיות הכן דוגמא אחת מעלתו מדרגות הצדיקים אשר שם הכל ענין אחר וסוד אחר על אופן אמתי ועולים ומשוטטים לחזות בנועם ה' למענה יש להם מהלכים בין העומדים בסוד דוגמתם ונעמי' נפרדו' בסודותם ותכונתם אשת אשר הם דוגמא של מעלה משוטטים ועולים לאותה דוגמת שלהם וכן כנס יש להם מהלכים בין דוגמתם כלשאר אחרת.

בר מעלות השכליים הנפרדים למעלה כך יש דוגמתם ממעליו' הצדיקים למטה וההיכלות של מטה הם דוגמת ההיכלות של

פנ מדרש תלפיות אות ג ענה גן עדר

אשר אמרנו ולא זכרנו סוד הסיכות אשר בג"ע זה וסוד המדרגות אשר בכל היכל והיכל כי הם דברים סתומים ואין להאריך בהם ואמנם כי ג"ע זה ברא הקב"ה אותו ויעו בו עשיות ועממים להשתעשע בו וליהנות ממסודו ותוכו והוא מיושב בסוד אבני יקרות וירגליו לכנס מינים דכל בסוד דוגמת הדברים הפנימיים וג"ע של מטה הוא דוגמת כפי מה שאמרנו בתחלה ועמה עיניים וסודות עמוקים הורו בזה החכמים בקדמונים עמורי עולם ואין ראוי לגלותם כבחן ודי ברמיזים הלא אשר רמזנו

הנשמות

הם לרורות שם ואינן יורדות והקב"ה נמלך בהם על כל העיניים הכריזים לזה העולם והוא האומר חז"ל במי נמלך בנשמותיהם של לדיקים הנשמות עמו במרום והדברי כפשוטן בודאי כי אסור גן עדן אשר למעלה הנשמות לרורות בתוכן והרוח בתוך הגן אשר למטה וזהו סודו כסוד האמיתי ה"שפ שאם בנין עולם המעשה תשאר בזה העולם שהוא סוד ותכונתו כפי אשר אמרנו. הרוח נכנסת לתוך ג"ע אשר בלחץ כי היא סודה ועיניה מסוד לחץ החיים שהוא עולם הדבור וסודה ועיניה מסוד לחץ החיים וסודה ותוכנה הוא בעיניו הלחץ מוכן בשמו על דבור זה הנשמה היא תעלה למעלה לסוד ג"ע של מעלה כי הוא הבית מן העול' העליון כי השמ' מסוד עולם העליון הוא ועל כן הנשמה לרורה ברור החיים את' כי וכל זכה ומחלק לפי העולם הראוי לו. ולא תוכל לכתוב לתקשרות העולמות מסוד התקשרות שלם הכחות הידועות כסוד כל עולם ועולם שיש תוכן הסוד האמיתי ובעולם הרוח המושב בסוד ג"ע של מעלה בשכחות ור"ח ומועדים הנשמה מתלבשת בו תמיד ואין תראה יומם ה' לבקר ביכולו

ובכן

הקב"ה משתעשע עם הלדיקים וישמח ה' בנמשיו וברדת הרוח מסוד המעלה הישונה אל ג"ע אשר בהלחץ מוקדם מקום השפס ומודעת לה עיניים גדולים ונוראים לפי התפעלות וידעי' למעלה והדברים חמושים כפשוטן בלי שום ספק כלל' כי גם ואמנם ממלא בדברים ז"ל עיניים והגדות אשר אמר מהם כי בהם מהם כפשוטן בלי שום חידה. והדברי' האלה הם בלי שום חידה אחרת. אפנים כי חמ"ש ג"ע של מעלה הוא תענוג בסוד הנשמות על כל פנים עוד מעלה אחרת יש לה כי כשם שהרוח אשר למטה בג"ע בהלחץ עולה למיני' ידועים בשכחות ור"ח ומועדים לג"ע של מעלה להשתעב עם ולהיות משועטת לחיות בעולם ולבקר בהיכלו כפי זמנים שהשגמו עולה למעלה להאחר ולהתענין בסוד הלחץ סוד העול' המשתעב והוא זמן גדול בכל יובל ויובל בעינין סוד אמרנו בשנת היובל האחת תשובו איש אל אחוזתו וכל הדברים חורים לקדמותם ולהיותן כאשר בתחלה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה בסוד ג"ע אשר למעלה ומשם תרד אל העונג הגדול מתעמדי ג"ע אשר למעלה אל מקום ג"ע אשר למטה בלחץ כי הנשמה הוא עולם המשתעב מנחותו האילן אשר משם פורחות הנשמו' כאשר אמרנו וגם כי אינו נמנה בתשבו' אות' המדרגו' אל ככה אותם הדברים הפנימיים הוא פועל ועושה וממנו פורחות הנשמות וכל דבר חוזר ליסודו כי הנהר אינן פוסקים מימיו לעולם וג"כ הוא הסוד האמיתי בעונג הנשמות למעלה וכבר אמרו כי היובל הוא מאסף רוחו אלי לזמנים ידועים והוא סוד הנשמות בסוד החיים רחמה אליהם וזאתן יעשה למחכה לו והוא יתברך בעינין זה משתדל כפועל לקיימו ולתעמדי בקיום אמיתי.

והנה

לא כתבו עומק הדברי' הרמי' ושאי' הראוים להיות נגזרים על עמם. סי' משכן העדות.

ובספר

חסד לאברהם בסוד גן עדן שהלדיקים מתענגים בו ראיתי בו דרכי' וכלי' מסכימי' שהשבעה היכלו' מסודרי' למנוחות הנשמות כל זמן שלא הביע זמנם להסתלק ואח' שיתקלקו הנשמות כאשר יבואר יומן המנוחה אר' הרוחות. וסם ז' היכלות ויש היכלות עליונים למעלה בסוד החר' והם מדרות הנשמות ומליחות היכלות אלו נמלאו ממליחות אחר מפני שכל' בראו הקב"ה בראו

מדרש תרפיות אות ג ענף גן עדן

ה' ו"ד כלומר תמשה פעמים עשרה דייטו חמשים חמשה היותה נרא' שהוא גם כן נגד היסוד ועוד שהיכל שלישי שהוא נחל לשלש מדות אל הכור ולא הנלח ואל היסוד ששניהם פעולים אחת עם היסוד .

וישבי ההיכל הזה כל אותם שסבלו יסורין בעולם הם לתקן עלמנן לנקות משיניהם ולא קלו בהם אלא היו משבחי' להקב"ה עליהם בכל יום וזמרים לפניו דייטו מלך יסוד להורות על הדין ועל היסורין והיו מתמיידי'ם להורות על היום על יסוריהן ולא נטלו תפלות משיניהם כל ימיהם אף שזיו יסורין קשים בליום עליהם אף עפ"כ מתקנים היחוד הזה ביסורין ורואים אל אור ההיכל הזה וכבר נודע שההיכל הזה כלול מיסוד לכן לריכוס תפלה תמיד כדי שלא תפרד המלכות ממנו והנה ההיכל הזה כלול משיניהם דייטו ההיכל והאור המאיר בהיכל כל הוא כולל שתי מדות הו"ד וי"סו"ד ואלו המדורים הם מבחינות הו"ד ומבחינות היסוד הם אותה הפנימיים ופנימיים בתוכיות ההיכל היינו אותם שענו קדיש' אמנן יהא שמייה רבה בכל כחם דייטו סוד אמנן ביסוד וכן קדושה יהו' הם מקישי'ן בכל יום בית גדול ונדע שסוד הקדושה הוא קק"ק' ה' לבאות מלח' כל הארץ כבודו דייטו היסוד והקדושה מן הכור ולכן אלו הם מבחינות ההיכל הזה פנימיותו ומלכותו אור רואים כוללות האורות העליונות שהם מבחינת הת"ת ענין היסוד המאיר מהספירות העליונות ורואים ואינו נשאר מפני שהם נעלמים וראש' יושבי היכל זה הוא משיח מפני שסוד מדת הוד הוא במלכות ומשה יהו' משיח מלכים בשמן כנו' בזהיר בפרשת בראשית ולא שהוא עיקר המשיח כאן אלא הוא נכנס כאן ומנחה אותם על שסבל היסורין שמלך המשיח בעל יסורין כדוע ובדכתיב והוא מחולל מנשעינו והוא נכנס מהיכל זה אל היכל שלישי וממנו אל היכל רביעי כלש"ר יתבאר בס"ד .

היכל ג ההיכל הזה הוא כולל הנלח וההוד והוא היכל נגדי להיכל נוגה והנה יושבי העול' הוא שלשה מעלות הא' למודי ה' שהם אותם תינוקות של בית רבן שלא השלימו מפני שמתו בקלות שנים בתלמוד תורה אלו הם והאי' באלו המדות מפני שעסקו בצורה בסוד ליימודים אלה כדוע והם מנשערים על שלא השלימו ימיהם ואלו והאי' בעלי יסורין בחייהם ממש . השני כל אותן שסבלו יסורין קשים מאד מאלו הגזר' כגון אותם שסבלו חלאי' רעים ובאב"י קשין מלך הגבורה הרדין דייטו הו"ד וכל אותן המצויים ומתאבלים על החרבן בית המקדש שהיינו בסוד הגזר ירבו יבש' ואלו הם שופים דמעות בעולם הזה תמיד אלו כלם מנוחשים בעולם הזה ואלו הם מנשערים והמשיח מנחה אותם חף' לנרש' שסבלו בעולם הזה וכבר פרשתי שהמשיח נכנס מהיכל שני להיכל שלישי מפני שאלו סבלו יסורין כמורה ועוד שמכח זכות תינוקות של בית רבן הוא מתחוק אל הגאולה ללח' וכל אלו שסבלו היסורין מקלים יסוריו שאינו סובל כל כך כיוון שאלו סבלו יסוריהן מלך עלמנן לכן מנחה אותם והאורות הבאות עמו מאירים בהיכל הזה כדפי'רש' בפרשת בראשית זה לשון משיח אחי בכל אינון מתיבתא וסתי' אורייתא מפומייהו דרבנן ובההוא שעתא אחי משיח מתעטר מן רישא מתיבתא בעיטרי'ן עילאין .

היכל ד' הוא היכל הגבור' והוא היכל נגדי להיכל היסוד ויושבי ההיכל הזה הם אב"י'ן זיון ויושלים ירש' אותם המתאבלים תמיד קבועי' בצבילות על החרבן וכן אותם ההרוגים על ידי עש"ס מפני שאלו הרגו בזרוע גבזירת דין הגבורה ולכן ממוקם בהיכל הגבורה זה החרבן בית המקדש המתאבל עליו מבעל הדיין מפני שזו סוד לב נשבר ומדכה אלהים לא תבוה ולכן כלם בהיכל זה וכל אלו ההיכלות ממלך בהם מלך הגבורה שכן כל אלו כלולים בהיכל זכות לכן כלם

חותם הספירה ולכן תחלת שבר הדיקים הוא ההיכל הזה מפני שהדיקי' שזוכים הזוכה החילונית ושלטי' בזירה ומתדבק' בבורא' וצודים אותו ח"כ תחלת שברם הוא שיעזבו מהחלואי' ויתדבקו בקדוש' והכו ההיכל העוזב החלואי' ומתחיל תחילה הקדושה וכמו שהוא ח"י נשמר מאשה זרה בעולם הזה אשר לאמריה החליק כך הקב"ה שומרו עתה בצואו לכנס שלא יתדבקו בו .

אמנם אם מדבק בה בצדו אלו הכניסו זו תופסי' בו הכרוצים ואין מניחים הורו' לנכס ובשער אנו נפתח ומנשם זה מיד כשתלך הנשמה מן הגוף וזכחה תכנים דרך ההיכלות האל התחתונים ושם תרגיל עמנה בפשוטות החומריית אשר הורגלה כל ימי היותה בגש' ואם דבקה מלך בגשמיות מתעכב מאד כאן ואם שפוטת היא לא מתעכב אלא מיד תעלה ותכניס ז"ל פירש' שנים נשאר חש' וזה גבול הבנוי ויש שלעולם לא יעלה :

ובכל היכל ההיכל שבהיכלות יש חותם דיוקן השורש העליון ובמילות דק רוחני עליון ובמילות שמי קרוב כדי שיהיה אמלעי אל . הגשם ואל הרוחני וכן בכל אותו הלבוש שמתלבש' עם הדיקים כדי שמתוך גשמי יסתכל ברוחני עמנם אלו לכשיגיע זמנם להתעלות כל אחד ואחד כפי שיעור זמן שלריכה להתעכב ומתוך הלבוש הזה בינוני בין הגשם והרוחני . וכן העולה בעלמנו מסתכל למעלה ומתוך עלמנו להסתכל ולרדע בספירות עליונות וכן בפעולת' וכבר זה הוא בכל ההיכלות .

אמנם ההיכל הזה פתח לכנס לכלל הדרך בו נכנס והנה יהיה סוד ההיכלות ענין הנוף שגבוליו גשמיים ורוחו ושמתו פנימה אלו רוחני כך הוא ההיכלות יש להם גבולים גשמיים מלך גשמייתו והוא ענין גבול מלך רוחניות העליונים בסוד פנימיות ולכן חומיו ההיכל הזה גבוליו הגשמיים אבנים עובות וזה מובחר כל האור הגשמי אמנם פנימיותו כמה ענינים לזורים רוחני' ודיוקנאות להסתכל בהם הנשמות לדעת גדולת הספירה הלו' היא מדה המלכות .

ונודע בספירות המלכות היא חלק הגרים דכ"י אקרי' גר דקל לכן ביה"ח הוא היסוד והענין שבה עוזב את נצחיה' ודבקו בקדוש' גם כן ראו' שמהיה שברם במדה זו ובהיכל זה שחוב החלואי' בו ידבק בקדוש' חומר וכל עסק שברם כאן הוא ווא"ת המשל בזה אלו שזכרו יקדים ולעניני' שאלו חומרים לקמן שכתב' בסוד היכל שני היא' יהו' למטה . הענין שההיכלות ברוחניותם יתאחדו חלו' באלו ואלו יאיר להם שברם בכל המדות ודרך זה יתקשר עם המבניה הנמשל בזה איש אחד חבר לגר ואיכה עשו כאחד המזוה היא וראייה כלם לשבר בזהו יתדבקו שיהיה בהיכל פניו כל אחד כפי מה שהוא חברת הק"י'ם אשר לו' . זה הכלל ההיכלות יש להם אל רוחניות ומלכותו ד' יתאחדו ההיכלות בדרך הארות הספירות .

וכמו שדמת המלכות בה פתח להסתכל אל החילוני' למטה כדוכר בפרשת פקודי' שפסוק תחלה דבר ה' בהושע כך ממש יש בהיכל זה פתח הכולל לניהם כדי שיראו הגרי' דיני הממשתיים המידים רשע עב"ס והיך מורידים אותם לניהם וישתמו יגילו שפילולו מדינים הם וכמו שדמת המלכות יהודה עם הליכות העליונים ג' יתורי' ערב וזקר וזהו כן ממש ההיכל הזה שלשה פעמים מאיר מאור העליון ומשתפע' בשששע גדול בהישגם מאור ההיכל האור וכלל היכל והיכל ראש ממונה מן הדיקים על כלם וכן ראשי ההיכל האתקולס הגר וכיוצא מאותן שניירו עלמנן בחייהם גדולה כיוצא בהן ובשני' מנות' זו מסתלקת אל כיוצא בה' בג"ע בסילוקם לעת זמנם כדוכר .

היכל ב' היכל הזה נגדי להיכל עם השמים והוא נגד מדת הוד והנה ההיכל הזה ממעלי' ופנימי' אל ההיכל הראשון כגון הספירות וההיכלות העליוני' דא' דלופי' לנח' ודא' מוחל' לדא' כך הם היכלי ג"ע ממש זה פנימי אל הראשון ומתעלה עליו כעילה על עלתו ופתח היכל זה סמוך אל מערת המזכלה הוא מלך שני אבות יכנסו אל היכל זה וס' יעלו כח ורשעו ליכנס בהן עין כלש"ר יתבאר בס"ד וגבולי' ההיכל הזה הוא מקיף כל רבן וקרי' בעליו ובחון היכל זה מלאך אור כולל כל גווי'ן דייטו מכל אורות העליונים והי' מאיר וממנלה למטה מפני היוקו' מלך העליונים ואשפר מפני שהאי"ד כלל כל החמישי' דייטו

מדרש תלפיות אות ג ענה גו ערן

שבעלי תשובה עומדים אמנם אותם שהם בעלי תשובה יראה שקבלו סיגוף ויסורין כנגד העון שהיילו תשובה המשקף ושב ומתאמתם דהיינו שגדלו לענמן גדרות שלא לשוב לכסלה והוא תשובה הגדר ויאלה שמתם בעתהר דהיינו אותם שנית' מנרקת שלריון וריו' בעת מיתה כ"י שמתוך תשובה תלא שמתם ושאר מיני בעלי תשובה כלם בהיכל זה וכל אותם שקבלו מית' ביום שלא לעבור על התורה כגון אותם שפולטים לעמין בזרות או בלאש כ"י שלא יאנסו אות' על התורה כלם אלו מרים אהבתו של הקב"ה שאין תמים שיתעם האויבים מפני פחד' שלא לבגל את התורה כי יראים אהבת ה' וכן בעלי תשובה מחמת אהבת ה' דהיינו תשובה שלמה. לפיכך כל אלו ככלל אהבת ה' מלך החסד .

ובשער

ההיכל הזה מנונה מנשה מלך יאודה שבב אל ה' וחרת לו מחמתה מתחת כסא כבודו וקבל תשובתו מפני שהיתה שלימה מלפניה ויש פנימה להיכל זה מדרגה עליונה לאותם שנתמרמרו על עונם ונתוך מירירתם יאלה שמתם כגון רבי אליעזר בן דורדי' וכיוצא בהם והנה נודע שמתה תשובה היא הבינה המאירה בחסד אור עליון בלא לתוך ההיכל הזה ומאיר להם שלשה פעמים ביום נוסף על טעיון העליון אשר להם תמיד .

וקהיות

מיני התשובה רבים מאד ומליאת חרטה הלב עד כמה לך רבו בהיכל הזה חופות לבגלי תשובה וכל אחת גבוה מחופתו של חבירו ולא אלו בלבד אלא כל בעלי היכלות הם חופות חופות ואין כל אחד נכנס לתוך חופתו של חבירו אלא כל מדרגה ומדרגה לענמו .

ומה

שנאמר שהלדיקים נבגים מחול יחד נראה שהם מתקבלים יחד וזה ענין לענמו ויתבאר במקו' אחר בס"ד והנה ההיכל הזה מתגלה על כל הנזכרים ועל זה נאמר במקום שבעלי תשובה עומדים אין לדיקים גמורים יכולים לעמוד ויש בזה כמה פעמים האחד שמי מלאך מלגלות החלוטים שבאו ומכניעים מה שלא עשה הלדיק שלא נכנע אליה' לשבר כחם . ששני שהרי התשובה מלוא המאירה כל בעירוי שבתורה ומשם כל זדונות החסובים העושים פנים האור העליון בלא עליהם אור התשובה ונעשה זכיות יראה אורות וכים מאירים כמאלו אלו עבירות כלם מלות תשובה מתקנס שרי' עושה תשובה על כל אחד ואחד מהם ובהיותו מתמרמר ושב מכל אחד הרי זה כלם אלו הם מלות שאין לדיקים גמורים כמותם יכולים לעשות והאי שמלות התשובה היא מלות הממרת העמאים והלבנת השחורים ומהפך העמא לעטור .

היכל

ההיכל הזה הוא היכל הריון והוא כנגד מדת הת"ת וזה נקרא היכל החסידים דהיינו מולך לייפין משה והוא היכל מאובת על כל היכלות ואין מי שיוכל לעמוד בו אלא אותם החסידים הלדיקים הקדושים שמהבנס בעיניהם לפנים משורת הדין וכל אותם האוהבים לקונם רבה וענין אהבה הזאת היא אהבה שאין דבר שיעמוד איהם כנגד העבודה ומפני שצפן העבודה האחת הוא קרית שמע בסוד הייחוד שסוד הייחוד ואהבה מעטם זה כל אות' המייחדים בכל יום זהו לעמוד בפתח ההיכל ועבור עלות הנשמות להתקשר למעלה כהיכל הזה פתח הייפין קודם שיהיה השמאל יתקם עשה הובוא אהבה רבה אל הבורא . ואלו המורה עומד ועיבד שלם בחיר אהבת כלם טדבקו בזהבה עוה בקונם ועיבד י"ב שבעים סביב לו שהוא מתעטר עליהם בחימת י"ב פלים לחיות .

ובפתח

מעצרי הם אותם המייחדים דפרישית ועל ראש ג' אבות שכינה שהרי הם סוד המרכבה כעוד . אמנם אדם לא מוכר כאן וכפי הרעה אליו ראוי פתח המערב שהוא במערה עממה וכן נראה בזוהר שאדם הראשון בחברה עממה בן עון שהם יחד במצרה הוא עממה כמודר הנזכר כדאיתא בזוהר בפי תרומה .

דין וגבורה והמשותף כשנכנס להיכל שלישי נכנס אליה' להיכל רביעי וכיון שמכר עם לרצם של ישראל שהחונות הרגו להם ומכר חלול מקדש ביד עכו"ם בזכה על אלו ומנר עליהם ומיד מודמנים עם שאלי בית דוד ארזים בו וננחמים אותו בעקמות שפחדו הקב"ה לעשות על ידו וחזר וזוכה פצם שנית ואין הנחמה היא מועלת אלא לבני האדם האלו .

אמנם

על מציאות הקול הזה שנאמר בו קול ברמה נשמע ותי כתי תמרוים רחל מבכה על בניו קול זה אינו שקט אלא ברמה נשמע עולה עד אין תכלית ואו עולה המשית ונאחז בקול ההוא והקול הזה יולאה מעת לעת ודוקא בחסרונה של לבנה שאו רחל מחלטה להנחם על בניו כי אינו איהם ולא נאמר אלא כי אינו דהיינו שאין הת"ת עמה דהיינו סוד חסרון הלבנה וכיבוי אורה ואו המשית מורכבם אל הלבנה מלכות בית דוד עולה עם הקול ההוא ואורו נמשך מכל הישיבות שכאשר אור שכינה עליהם הם באור הגאולה עממם והמח' אללם ובשלבנה מתמנעת אור משית מתעלם ולכן קול עולה משכינה אשר עם ישראל בגלות וכאשר קול זה יולא על בניו שצבחה שכינה עמה כאחז בקול ההוא והוא אל עולם עליון למקום שעולה ושם נומד ומלפסה הדוש הלבנה ועומד עם מתחבה ונעלם עד שהלבנה תתחדש בראש חודש ואור יורד ומוריד עמו זו שכינה לכל היכלות האמרים וזהו ראש חודש שאין חידוש מתחדשים עם מעולם עליון וכיון שהלבנה בחסרונה סובלת לכיבוי ומכאובין ונער גדול כך המשית סובל כל חסרונה של לבנה ליימנן במקום שלא יראה פנימות אור וכאשר הלבנה העליונה תמלא פנימתה גם הוא יתפאר עמה ואלו כלם שסבלו בעו"הו מכאובות ועבר גם פנימתה לתפאר עמה שישו אהה משום כל התאבלים עליה לכן כלם מתחדשים מאורה על ידי משיח בדרתו ומביא להם אור רפואה חלוף העלער שנלעצרו עמו בעו"הו ועם לער המשית המחולל מפשעי ישראל .

ובעדייתו

בסוד קול בניו גם לובש לבוש שלזרות כל אותם הרונים מלזייר בהם כל פלעייהם וכל מכותם כדי להזכיר כל לערם שסבלו להתלבש נקמת הגבורה העליונה כל אותם הדינים והמריגה והמיתות ופעמים שפעמו עכו"ם בשראל ולבוש זה עמיד הקב"ה ללבוש ונקרא בגדי יקם שיהא נקום נקמת עמו ישראל הה"ד דיון בניים מלא מלא יהיה הנהגה בניים מלא מלא גויות על ידי הגבורה שהיא מלאה לבוש גויות אלו הדינים שעשו עכו"ם בהם וכשהוא בלא ומביא נחמות ואור זו השכינה המתמללת ומתחדשת מביא לדיקים האבלים אור נחמה ולהרונים שהם עלבים מפלעייהם ומעלה לורתם ומביא אור לבוש הלבנים נוסף על הנחמה הנזכר וכל אחד ואחד מהם מתלבש באור הלבוש ההוא ושם בהיכל מתעריים כל זמן החודש בעוד שעולה יורד אליהם ומחדש עליהם אור ומלבישם חידוש כעוזר שהם מתעוררים בעוד שהוא מסתתר בזמות האור הנשאר להם והנה סוד הגבורה מיסודה נלוד ולאשר הנשיאים לכן הם כמלאכה בללו היכלות שאינו היתה מלכות בלשונה ובשלימותה כל לערם של אלו היתה מתקנת והמלכות והגבורה שלהם היא אלא שאינם בתקנס מעטם חסרון הלבנה וראשי ראשים בהיכל הזה הם עשרה הרוני מלוכה שיש להם כמה תוספת מעלה שהיו קדושים ולא נתחייבו מלך המיתה ומחו על קדושת השם לכן הם פנימיים בהיכל פנימי מאד ואלו עומדים נהיגים מסוד המלכות האירה מאור התפארת ומאיר מאור החכמה והבינה בסוד כך עלה שמתחבה ונהיגים ממי המחשבה המאירה על ידי הבינה שעל סוד זה נאמר עליהם תלקם בחיים ולפונך תמלא בעונם דהיינו עין לא ראתה אלהים זולתך מעלה עוד שאין מי שיסגורו אלא הבינה דהיינו מסוד החכמה דהיינו העליונים ומאור זה מאיר עליהם .

היכל ה'

היכל הזה הוא היכל אהבה היכל החסד מסוד ימינו פשוטה לקבל שבים לכן היכל הזה מקום

מדרש תלפיות אות ג ענה גן עדן

אמת והרי הענין בגן עדן הזה הוא לכלות לגן עדן עליון עד י"ב חמש וכיוצא והדוך אלו הליקיים ממונים כאלו ולא עלו עד עתה וי"ל שהאבות והליקיים הקבועים אינן בנשמה אלא ברוח ובנשמתן צ"ע עליו וכן הוא סוד כל העוליס שיפשוט הנשמה הלבוש בגן עדן זה וילבש הרוח כדפרשית לעיל וכמו שהנשמות מעוררות לאבות בנשמת המכפלה כך הרוחות מעוררות לאבות כשיש יצר בעולם והאבות מעוררים השכינה והשכינה היא העולם מבחינה זו אל היצירה והביציה ומשם אל האלימות ומרחמי' על כל העולם ומנייה על ישראל בשפע הספירות העליונות שריא מקבלת בהתעוררות האבות שהוא עוררות מדרת למעלה על ידי נשמתם בכסף מבחינה שכן העולם לקשר הליקיים בנפש ונפש ברוח ורוח בנשמה והנשמה בשיכה ונעשיה ביצירה ויצירה בבריאה ובריאה בחלימות דהיינו ג"ע תחתון בגן עדן עליון והיינו היכולת ג"ע בחיילי היצירה והיכלי יצירה בקודם הקדשים והיכל קודם הקדשים בכסף הכבוד.

היכל ד' כל ההיכלות האלו הנזכרים מתקשרים יחד בחיילי שביעי אשר עליהם בחלימות היכלי היצירה שהם נקשרים כלם בחיילי קודם קדשים והנה היכל השביעי בכל מקום הוא כנגד שלשה רחליות והם נעלמות וכן דפוס מליאותם נעלם בלתי מתגלה והיכל זה אינו אלא כדי לעלות מתוכו הנשמות למעלה דהיינו עליות הנשמות מן עדן תחתון לג"ע עליון וסוד עלייתו היו הוא דרך עמוד שבאמצע הגן והעמוד הזה הוא בגן היכל קודם הקדשים והנה הלבושים אינן עולים ומשם מתחילתם כלל אלה תשאר הנשמה מופשטת מהלבוש והדבק על העמוד ותכנס בתוכו ומתוכו תתעלה למעלה ויחד העמוד הזה מוחלף לו הוא כבוד ענין וענין ומונה אש להבה כדכתיב וברא ה' על כל מסו'ן הר ליון והענין שישמה שפשוט לבושי' ותשאר ערומה ואין ראו' שתעלה כך לענין הכל ואין שתתלבש עד שתעלה אל סוד הכסף ומשם היא כמליאות הגן עדן שולמעה סוד לבוש מהלבוש הזה לזה כשיבא זמנה להתעלות כדכתיב וברא ה' על כל מסו'ן הר ליון ועל מקראים היא מתקרי' אל העמוד הזה ומשם אבי' בתוך העמוד שהעמוד מבחוץ ענין וענין כדי שלא יתראה מה שבחוכו ולא יזכר ומתוכו נוגה אור להבה והיינו אור כבוד חופה שלא יתראה הרוחות בכבוד הנשמות בעליהם.

מעשה ברבי יהושע שבא אללו ארס ונתן לו תפילה ושחיה והעלהו לגן לשכב ועל סולם מתחתיו מה עשה אותו האיש עמוד בחתי' היללה ועל את הכלים וזכרם בעליותו וכיון שביקש לירד כפל מן הגג ושכבר' ומתקרות השמיים השכים רבי יהושע ובה ומלאו כשהוא נובל אל' ריקה כך עושים בני ארס שבנותק אל' רבי לא הייתי יודע שנתלת את הסולם מתחתי אל' ריקה אי אשה יודע שאלמשי היינו זהירין כך מכאן אמר רבי יהושע בן לוי יהיו כל ארס בעיניך כלפטים והיו ממכדים כרובן שנתעון בגן גמלא. מס' דרך ארץ פ"ד.

ענה גניבה

קידע הגבב קח קלף העשוי לספר תורה או לתפילין וכתוב עלי עוף עוף ותלה הקלף בציור תרנגול לבן מיד יעלה על ראש הגבב או יסוך.

מפרשים הא דאמר במה מדע ר"ל שלא יאמרו האומות לסטים אתם והשיבו לו הקב"ה קח תור וגזל שנייון מאחרים ולח מבעליו והא' הקב"ה שואג גזל בעולם אלא על פי הדיבור שאני :

על יד שגבב יחאק דעת אבימלך לכן נעשה בניגבת דעת של עשו שאמר לו אבה האידן מעשרין את המלח ואת התבן וזהו דיתא במדרש שכמות עינים שילא מנאך אחד כשהיו עינים זה יעקב שנטל הברכות ע"י גבינת דעת ע"י שביה יחאק כהוי עינים.

כנפי ונה תדע איסור הגניבה כי מי שגונב גורם שהאור המוכס' ילך למקום הקליפות ויהיה להם אותו השפע כי הגונב נקרא הגונב בסתר ובזעלם ולזה גורם שהאור המוכסה יהיה גנוב אלא הקליפות וזה היה כונת יוסף כי גנוב נבטיה פירוש אחי גרמו שהשפע מוכסה שהוא ל' גבינה וכיסוי ילך לקליפה.

ענה גרזיים

ציוני פ' ראה ונתת את הברכה על הר גרזיים . סוד גרזיים ועיבל הוא יכין ובעזו שהאחד בדרום הרומן לתפארת השני לנפון הרומן למ'.

ענה גרים

ברך ק"ב ע"ב בענין נשמות הגרים מנין להם לתירץ שמתחשבות הטובות של לויקים שבעת התשמיש משם נהטוים נשמות הגרים וזהו אברהם מנייר האלמים ושרה הנשים מכת מחשבת קדושת אברהם בביתה נשמות של זכרים ומתחשבות קדושות שרה בביתה נשמות נשמות של נקבות וזהו ואת הנפש אשר עשו בחרן עשים

והרי הענין בגן עדן הזה הוא לכלות לגן עדן עליון עד י"ב חמש וכיוצא והדוך אלו הליקיים ממונים כאלו ולא עלו עד עתה וי"ל שהאבות והליקיים הקבועים אינן בנשמה אלא ברוח ובנשמתן צ"ע עליו וכן הוא סוד כל העוליס שיפשוט הנשמה הלבוש בגן עדן זה וילבש הרוח כדפרשית לעיל וכמו שהנשמות מעוררות לאבות בנשמת המכפלה כך הרוחות מעוררות לאבות כשיש יצר בעולם והאבות מעוררים השכינה והשכינה היא העולם מבחינה זו אל היצירה והביציה ומשם אל האלימות ומרחמי' על כל העולם ומנייה על ישראל בשפע הספירות העליונות שריא מקבלת בהתעוררות האבות שהוא עוררות מדרת למעלה על ידי נשמתם בכסף מבחינה שכן העולם לקשר הליקיים בנפש ונפש ברוח ורוח בנשמה והנשמה בשיכה ונעשיה ביצירה ויצירה בבריאה ובריאה בחלימות דהיינו ג"ע תחתון בגן עדן עליון והיינו היכולת ג"ע בחיילי היצירה והיכלי יצירה בקודם הקדשים והיכל קודם הקדשים בכסף הכבוד.

היכל ד' כל ההיכלות האלו הנזכרים מתקשרים יחד בחיילי שביעי אשר עליהם בחלימות היכלי היצירה שהם נקשרים כלם בחיילי קודם קדשים והנה היכל השביעי בכל מקום הוא כנגד שלשה רחליות והם נעלמות וכן דפוס מליאותם נעלם בלתי מתגלה והיכל זה אינו אלא כדי לעלות מתוכו הנשמות למעלה דהיינו עליות הנשמות מן עדן תחתון לג"ע עליון וסוד עלייתו היו הוא דרך עמוד שבאמצע הגן והעמוד הזה הוא בגן היכל קודם הקדשים והנה הלבושים אינן עולים ומשם מתחילתם כלל אלה תשאר הנשמה מופשטת מהלבוש והדבק על העמוד ותכנס בתוכו ומתוכו תתעלה למעלה ויחד העמוד הזה מוחלף לו הוא כבוד ענין וענין ומונה אש להבה כדכתיב וברא ה' על כל מסו'ן הר ליון והענין שישמה שפשוט לבושי' ותשאר ערומה ואין ראו' שתעלה כך לענין הכל ואין שתתלבש עד שתעלה אל סוד הכסף ומשם היא כמליאות הגן עדן שולמעה סוד לבוש מהלבוש הזה לזה כשיבא זמנה להתעלות כדכתיב וברא ה' על כל מסו'ן הר ליון ועל מקראים היא מתקרי' אל העמוד הזה ומשם אבי' בתוך העמוד שהעמוד מבחוץ ענין וענין כדי שלא יתראה מה שבחוכו ולא יזכר ומתוכו נוגה אור להבה והיינו אור כבוד חופה שלא יתראה הרוחות בכבוד הנשמות בעליהם.

העמוד מתוכו הוא עשוי ד' חופות ששם ארבע גוויין חיוו"ר וכוונ' ירוק' אובים' לנכח ד' פרלופין שהם ארי' חיוור ארס שור ירוק ארוכס ארס נשר וכל נשמה תתאפק בסוד גוויה פרלופה עולה ותתקשרת בביציותה ומכאן מתחלת אורה עליונה להודוך.

ועמוד הזה הוא עמוד באמצע היכל מעין שיש אל ההיכלות העליונים היכלי היצירה עמוד שדרך בו יורדות וזוכות אל היסוד ודרך בו עולות למעלה ואין בהיכל הזה שום מדור כלל אלא עשי עלות הנשמות.

אמנם יקשה אש העמוד הזה אינו יורד למטה בכל ההיכלות אלא עומד בחיילי השביעי דוקא והלבושים אלו הרוחות אינם עולות מהיכל מפני שנוכחין התחתונות מחיפות אברה' כ"כ היאך תעלה הנשמה מלמעלה ממנוחתה בחיילי השבוע או שני או שלישי' אל ה'כל השביעי להתעלות דרך העמוד ולאחר שתעלה השמי' שפועה בלי עמוד ואורה אין ראוי וכפי פירושי' בפרשת תרומה.

אמנם שכל ההיכלות יש להם קשר ודרך אל היכל השביעי דרך הספירות שכלם קשורות בצנינה ויש לה דרך נכנס אליה וכן פירש בזהר בחיילי זה ואמר וכלוה היכלי ומתקשרים ומתקשרים בזה היכלא שציעא' הרי שיש דרך לכל היכל והיכל להקשר בחיילי השביעי (עד כאן מענין ההיכלות בספר חסד לאברהם).

גוף ונשמה שלש ערים בתביל לך זה הגוף השואב בקבר והרוח בגן עדן התחתון והנשמה בגן עדן העליון ובראש חמש ושבט מתקבלים למקום ה' מקובלים.

ענה גידוי עריות

ירקוש דרך דוד ע"ה מלניו גם בניגוי עריות מחשבה כמעשה כמו צע"י והא' ראו'ן באמת לא שכב בצלג' אביו רק

ממש מנח ב'לא ונמלא ש'צברה וטרה עשו נפשו . לוחות הכ"ת .
והגרים שמרו בעון אדם הראשון מליכנס תחת כנפי השכינה
 נכתרבו ביוזוג אברהם וטרה כי כל אות' השני שמדווגו
 אברהם וטרה ולא ילדו לא היה יוזוג לירק ח"ו אלא המטיבו כבונות'
 הנשמות שהם עתידים להבראות לגרים הראוים להדבק בזרעו של
 יחזק בעטם הנפש אשר עשו בחרן ושמרו חז"ל אברהם גמיר אהשי
 וטרה נשים לא אות' הגרים שבאותו עת לחד קאמר אלא כל הגרים
 שעתידין להנטייר והיטה להם גאולה אחר שמרו על ידי חטא אדם
 הראשון ונמלא היוזוג אברהם וטרה השלימו תולדותיו של אדם הראשון
 וטרה זה כעין מעשה יבוס' שטרה מאמרות חלק ג' סימן ו' דף פ'
 ע"ג וגם בסימן ז' .

תמנה דבר שהרי את מנאל בלויפו ע"י שנתגדל בחיקו של יחזק
 נעשה לירק וזה שטרה עליו רוח הקודש .
אמ"ה היינו דאמרינן במדרש חלב מעמא חלב מטרה וכו' וכיון
 שהיניקו חלב טהורה וזה הקיבה שמתגדיר דוגמת אנוכיותו
 שנתגייר על שהניק חלב טהור מאמנו של רבינו הקדוש דליתא במדרש
 עיין במס' ע"ז פרק ראשון דף י"ג בסופות ז"ל דבור המתחיל
 אמר לה אם כי וכו' .

במדרש יהושע הגיורות החסידות הן . הגי'ר חסיד'ת לפר"ה
 שפר"ה פוע"ה בת פר"עשה רח"ב רות יע"ל .
אמ"ה כל אלו מנאל'י הקדושה שפלו בתוך עמקי הקליפות ומנח
 קדושתו מיהרות לחזר לשורש אל הקודש' .

מדרש רבה (פי' נשא בפי' ח') בניך כשתלי זמים מה הוית הזה
 זמים לאכילה זמים ליבשה זמים לשמן זמים דולק מכל
 השמנים ואין עליו נוטרים לא בימות החמה ולא בימות הגשמים כך
 באים בני הגרים מהם זמלי מקרא מהם זמלי מעשה מהם זמלי משא
 ומתן מהם חכמים מהם נבזים ומהם יודעי דבר בשמו וי' להם זרע
 קיים לעולם .

אמ"ה קשה למה נקט בני הגרים שגם הגרים עלמם יש מהם
 זמלי מנאל' ומנחה וכו' ועוד דמכנה הגרים בניו של ישראל
 וי"ל דנקט בני הגרים לפרשם מעלת הגרים לעמנו שזע"פ שהיה הור"ה
 שלא בקדושה וממקום הטיופת בלא כיון שבלאו תחת כנפי השכינה
 טוב לא היה במתשבתם העליוס' שהיו בהם זמלי גוינות ורואה לזה
 שמוילדים בנים כשרים זמלי מקרא ומשנה וכו' ולא ליתא שמתשבת'
 רעה היו מולידים בנים רשעים שהולך נולד כפי המהשבה כמורה .

ומה שמכנה לגרים בשם בני' לישראל לפי שהם עשו להם על דרך
 ואת הנפש אשר עשו בחרן ומה גם שלא יארו ישראל בגלות כי
 אם כדי שתקבלו עממה גרים כדאמרינן במס' פסחי' וכו' ונמלא שישראל
 גרמו מליאותם כלב הגורם מליאות הבן בעולם ובפרט כי כל אחד
 מיישראל מקרב נפש הגר שהיא מזר שרשם נשמות מהגלויות הקדושות
 שפלו בתוך הקליפות כמידע וכיון שהוליו משוך הקליפות כאלו
 הולידו דמי' .

דקמ יוסף עמם קבלת גרים תמסו ישראל הם קדושים וכל דבר
 הקדוש לירך תוספתו מן שבת ויום הכפורים וישראל הם
 קדושים לכן לריכס לתוספת גרים' .

אמ"ה נראה לי הטעם שנקבלי' גרים הוא לעובדתם של ישראל
 לפי שהגרים סורסם רע כחז"ל ועוד שאינן בקיאים בדקדוקי
 המלות כישראל וכו' וזוה בערכם אפילו בזמן שישראל רפוי' מן המלות
 ליריקים נחשבים בערך הגרים וזוה ח"ן מקום להקב"ה לכעוס על
 ישראל . ואפשר לומר דמעט זה אמרו במדרש חזיב"ים גרים לפני הקב"ה
 כיון שמתבסך על בני המזבח וכו' . והנה כיון שבשנים לנדקים ישראל
 כמדובר לכן מחבבם הקב"ה . וע"ז הזכיר בתורה על הגרים בכמה
 מקומות כחז"ל לפי שעג ידם זה היריקים ישראל כמדובר .

עוד טעם כדי לחייב לאומות העולם ליום הדין שלא יהיה להם פתחון
 פה לומר אלו היה מקבלים אותנו היינו שבים הרי מי שבת
 וקבלו אותו .

עוד טעם להראות שלא ברא אלהים עולמו כי אם להטיב עם בריותיו
 ועדות יש שהרי מקבל גרים להטיב עמם ולהחילם עו"כ
 אה"פ שחתלה בעטו בו . וזה נלמנו טעם התשובה .

עוד טעם לקבלת הגרי' משום דישראל נקראו בנים למקום נמלא
 ישראל בן מלך היא והנה לא יכיר מעלת בן המלך בהיותו לבדו
 חך מגדולת העבד יכיר גדולת הארון לכן מקבלים גרים ונותן להם
 הקב"ה מעלה גדולה להזכיר עליהם בתורתו בכמה מקומות לחבב' וע"י
 כך יכיר מעלת ישראל אם לזה שבת מבחון מגדילו כל כך לבנו לא
 כל שכן .

איתא במפרשים ז"ל גרים יש להם אחוזה בתרגום אם כן אם
 יש תרגום מן התורה יש ללמוד דמקבלי' גרי' . לקטן יוסף
אמ"ה אמרו חז"ל הקב"ה חלק כבוד לתרגו' בתורה יגר סהדותא
 כנביאי' וכדיעה מתרון וכו' והוא דומיל' דגרים דחזק
 בו
 להם

כשם שנתחזה ארץ ישראל ללידת יחזק כך נתייחדה חרן ששם
 חרון אפו של מןקום לה לבדה ואתא להמליח שם נפשות
 הגרים לקיים מה שנאמר מי גר יחזק בענייותך עליך יפול . ע"ג סו'
 ח' חלק ג' .

נשמות הגרים כשמתקלקל מן העולם הארץ הם חוזרים תנא
 נכסי הגר מי שקדם והחזיק וזה בהם כך נשמות
 גרים שבגן עדן התחתון פעננים שוכנין לעלות ולתשבע בע"ה העליון
 כי לא כל הלידיקים יורתם בע"ה העליון . כמבואר בזהר חדש ח"ו
 כשעולין מי שקדם וזה בליוון נשמות וזה ונמלכש"ים בהם כי בנ"ע
 כל הנשמות עומדים בלבזם וכשיורדין בגן עדן התחתון יורדים בלבזם
 זה אך כשזוכים לעלות עוד יותר מנ"ע מתפשטים מלבזם זה הירוקא
 וזה עומדים בלבזם אלא כשזוכים לעלות לפני כסא הכבוד עומדים
 בלא לבזם וזהר שמות עמוד ק"ע .

כל אוחס הגויים שזיו עם יונה בספינה כיון שראו גדולת השם
 נתגיירו כלם ונעשו גרי דקד והחמיים גדולים . וזהר שמות
ידיהו ישעיה דף כ"א ע"ב שלש' גרים הם יש גר שנתגייר לשום
 אכילה אמר הקב"ה הרי היא נתונה לו שנאמר לגר אשר
 תחננה ואלכלה . השני והוא מתפרנס כעני היא נתונה לו
 לעני ולגר תעזוב אותם . השלישי שנתגייר לשמו של הקב"ה אמר הקב"ה
 הרי הוא שקול עלי כחמד מיישראל שני' הקבל חקה אחת וכו' ולא
 עוד אלא ששקול עלי כליו שנאמר ובה הלוי וכו' אמר משה רבש"ע
 הגר הוא שקול כליו אמר לי גדול הוא לפני שנתגייר לשמי ראה כמה
 עובות עשיתי עם ישראל עד שקבלו תורתו וזה חן מעלמו לבך שקול
 עלי כיישראל וכליו .

כל הגרים בחי' מקליפתם נבה שזוח אי' מדי' קליפות וזהו שאמר
 גבי אברהם כי אב המי'ון ג"מים ל"חתיך שהוא למפרע ר"ת
 נג"ה שהיא אב לגרים מנגל עמוקות אופן פ"ח .

וזהר פ' פקודי דף ר"ל ור"ל' כל אוחס שהיו בספינה עם יונה
 נתגיירו אחר שראו נסים ונברות שטשה הקב"ה ליונה בים
 וכלם ראו כשנפל לים והוא דג שעלה ובלע ליה לפניהם וישבה הוא
 דג גדול בעיניהו דרולן ופלע ליה ליבשה בלא אלוו והגיירו כלם וכלם
 היו גרי לדם ואתחכמו בצוריתא והוו חכימין עילאין וזהר פ' ויקהל
 דף ר"ט .

כלי יקר הניקה בניס טרה ר"ל שכל אוחס שניקו מחלב טרה
 הקדושה וטוטה נתגיירו ונעשו בניס ליקוס לבך לא אמר
 הניקה ילדים טרה

לוחות הברית יתרו ודות במעלה אי' היו גרי ליק והוסיפו תרי'
 מלות עם ז' מלות בני מד וזהו שרת תר"ו וי"ד הוסיפ'
 ביתרו שלא רלחה וי"ד לוח משמו כותם וי"ד של טרה שיתמי' ליהושע .

מד פ' נשא אשר ישעה אוחס האדם וזה בהם הכניס לים
 וישראלים לא נאמר אלא האדם מנלמד שאפי' גוי המתגייר
 ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול .

מ"ך פ' בא פ' י"ט אמר רבי ברביה כנגד מי אמר בחוך לא ילין
 גר אלא עתדין גרים להיות משרתים בבת המהרש שגלי' ונלוה
 הגר עליהם ונספחו על בית ישראל ואין נספחו אלא כהונה שנאמר
 ספחני נא אל אחת הטהרות לחבל פת לחם שעתידין להיות אוכלים
 מלחם הפנים לפי שנטוהים נושאית לכהונה .

תנחומא פרי לירק עץ חיים אחרו רבותיו כל הבנים שהניקה
 טרה דקתי' הניקה בניס טרה כלם נתגיירו ואל

מדרש תלפיות אות ד ענה ראגה

פך

הביישן טובה מאהרת הבחיל ומי שהוא רואה להסיר בגדה הזאת אל תחלה הדר פניו ופניו מביני אדם כי כיוון שתחלה את הדר ריגך אי תבא . ונאלץ מי שמדמה לך .

ובשער ה' מבצ מצולת התאוות התרחק מנאות' כי התאוה אינה הלב וי' שממך אחר תאוותי יפסד ומי שימרה אותי יגבר והמדה הזאת בוחרים בה כסלי בני אדם חפני קורבת ערבות' ומנה שבוחרים במלחוק והשמחה ושמיעת הגנוים הערבים ושמיעת הקול הערב ואינן שמים על לב מנה שימרה בחרתים מהדלגה והמגורים ועל כן המה נועים אחרי עבדים להשיג התאוה הגמולה וכמו שנאמר תאוה נהיה תערב לנפש ומה שנוטים מדרכי החכמה והעבודה מפני שהשגת הגאון' ונעימותם רחוק מדעתם ומחשבתם היא רחוק מדעת' .

ורחם אדם חכם לכתב לכתב אחר בענין הכרת התאוה ואמר לו יגיע אל מה שאתה אוהב עד שתסבול הרבה ממנה שתנשא ולא תלל ממנה שתנשא עד שתסבול הרבה ממנה שאתה אוהב ע"כ .

ענה גרשום

מכובלים וכי יבא הלוי אשר הוא גר"שם זה בן משה בפסל מיכה אין ראוי למחות לו מלאכה שטענה עלמנו בפירוש ע"ז שהיא זרה וראית אף בזה חטא זה למשה שיא זה מחללנו לה אמר על האבות . ר"ל שהתנה עם יתרו לימן בן ראשון לע"ז .

ענה גשמים

זורה אמר ר"ח בשעתה דאלטרירך עלמא מערס אמאי אילין לגביהון דמיתא והא כתיב ודורש אל הממים ואסור א"ל עד כעין לא חמיתא גדאף ולפאר זדון ודורש אל הממים אל הממים דייקא דליון חייבי עלמא דליון מעמין ע"ז' דאשתכחו תדיר ממים אכל ישראל דליון זכאי קשוע שלמה קרא עליהו הממים שכבר מתו בזמנא אחרת ולא השתא שכבר מתו והשתא אילין חיון .

מדרש רבה פי"ב שא מצא השמש הגשמים יורדים ומכה השמש הארץ מנעה פירות :

אות ד ענה ראגה

ספר תיקון מדות הנפש להרב הגדול רבינו שלמה י' גבריאל זלה"ה מי הוא אשר לא תפטר ממנו הדאגה המבקש לעלות אל המעלה שהיא למעלה ממנו מי שהוא מחזיק עלמנו בחזקת שהוא דעתן מחזיקים אותו בני אדם בחזקת שהוא שועה וסמוך לגאווה רע מעללים .

ג מי שיעללנו רעים מתמדת ארואו שגאת הבריות והנפשות נעות מעליו . עוד שם כאשר נעימות הלורה אור הגוף כן נעימת המדות אור הנפש . אמרו הקדמונים מי שמדדיו ראויות בעיניו רבו הקולפים עליו . אמרו על מלך אחד שנתן ביד אחד מעבדיו העומדים עליו כתב אחד וא"ל כשפראה אותי כועס תהיה לי מיד והיה כתוב בה שוב לך כי איך אלוה אכל הגוף שיאכל קלחו אל קלחו ובקריבו יאוב רימה ועפר .

ובענין השפלות כתב בנאח מהמליכים כי הי' אלו לילה אחד אכשים רבים יושבים לפניו וקם הוא בעלמנו ותיקן הגר אמרו לו למה לא ייטמו ארבעים א"ל המלך מלך קמתי ומלך שבתי .

עוד דע ברי השפלות אהבה והבזויה . ואחר מן החכמים היה מלוה את בנו מי שאינו סובל דבור אחד ישמע דברים הרבה ומי שהוא נקל אלל עלמנו יהיה נכבד בעיני בני אדם . אך אשר ריך האדם שיתרחק מן המדה הזאת שלא ככעו לרעים וזכה אמר הכתוב מעיין נרפם ומקור משחת לדיק וגו' .

ובפירק ה' כתב מי שיעשה הפקוס מעיל הבושת יהיו מומיו ועלפני כבוד עגוה . עוד שם אין לחמול חמלה גדולה כי אם לחכם שפיל בין פתאים . אל תחזבר אלא עם אדם שמראה עלמנו כי איננו יכול לעמוד זולתך ואם תחמול לו יתחול ויראה עלמנו כאלו הוא החוטא ואם תרע אליו מראה עלמנו כאלו הוא הרע לך . קבלו מדרכי הנבואה כשאין אדם מתבייש עשה כל אורכו ורואו הרע . בצנור הבושת ירבו העושים סימן הבשרים הבושת על פניהם והבושת היא דרך החיים הארוכים ואמרו הבושת מודע צנת הכעס ואמרו שנא

יבענין השאנה כתב מי שזרע השנאה יקאר החרטה ומי שהוא טובה המנגה הוא מרוע לב בניו ובין בני אדם כ"ש שינגה בניו ובין אלהיו ואלו מפתה אותם בתפלה ותחנונים ובלבו ענין אחר כמ"ש ויפתוהו בפיהם ובלבוסו יכזבו לו . והכס אחר היה מלצה לתלמידיו שתמרו ממני שינאחו לבבכם כי לבות בני אדם כמנורות וכ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם והנפשות מנשמות .

בענין האכזריות כתב א"ן המדה הזאת נמלאת בלדיקים כי אם בטבע כזבועים כמו האריות שאינו מרחם ולא חונן ואלו הם שגאמר גוי עו פנים אשר לו יא פנים וזאת המדה רעה עד מאוד מעשנה ורובה .

בענין השחוק יעטרך דעת קלה וכמו שנאמר כקול הסירים תחת הסיר כן שחוק הכסיל וכו' ואמות השותה שחוק במקום שאין ראוי זו השחוק ובני אדם שיש בהם המדה הזאת יותר מלאחר בני אדם נפשותם נמלגות ומזות הבורר המתיחסות אל המלכות העולות אל המעלות הרחוקות וכו' ונדת השחוק איננו בטבע על נפש המדבר אך היא נפש הבהמות וראיה שהשחוק יארע עם העניינים המשחקים ואפשר שלא יבוא האדם לסבול בעלמנו שלא ישחק ולכן ישתדל האדם להכניע נפשו . והמית לנפשו המדבר יקר שינהיג שכלו אל עבדו ופסיהו כי אי יהיה נמנה עם גדולי בני אדם' ודע שהדבר שהשמחה זו הוא שהאכל עליו .

ועוד השמחה בלב דוקא חיים ומעלה והיראה דוקא ואכזרן וכבר אמרו כי הראגה היא המיתה העצבית ואין איש נמלט ממנה ויש שמניעים ממנה אל מנע דבר גדו עד שחילו חולי הנפש וכמו שנאמר דאגה בלב איש ישחנה והמדה הזאת נראית הרבה אל הפנים כמו שאמר יוסף לפרסיו המלך מדוע פניכם רעים היום .

בענין הכעס דע שהרעם והרוגו שהם הם שני שמות לענין אחד וגראה על פני הטעסן כאלו הוא עמוס מתחמם גופו הרבה ומתמדד לבו מדוד גדול ודופק דפקו בחוזקה ובמהירו' ואמרו מי שכעס במחשבה יראה עליו היסוד וההדר ומי שכעסו שלא במחשבה יראה עליו השמחה . מי שכעסו חזק ורוגו אמיץ אינו רחוק מהמאונעים הככמים עוד אמרו אין הכעס נמלץ שנת לעולם ואמרו כי כאשר השחין חולי הגוף הכעס שחין הנפש . בענין הלדיקות כשאדם הלדיק רואה בבני אדם ובני אדם רואים אותו כ"ש שהקב"ה רואה ועוד שאיובי משלימים עמו שנאמר צרות ה' דרכי איש גם איובי' ישלים אהו .

אמר החכם כל רואה עשיר . וכל מסכית שליו מלשון הסכת ושמע ישראל וכל ממנר משתומם וכו' . גם דע מי שאינו רואה בעיניו לרואו רואה ורואה זו על ריחו וכו' בענין החריזות המדה הזאת מטבע המרה ארומה ומדת החריזות יותר כשהנפש פנויה מן המדות המגומות אין מבלבל אותה שם דאגה וביותר מה שהיה בנפשות האבות החשובות ואולי לאדם שימתנה בה בכל מעשהו במה שמתעסק במלאכת החמה .

מדרש תלפיות אות ד ענף דביקות

ענף דביקות

בענין הוריות דע כי הוריות להשיב בכל הענייני ועוד שבהם שתיין זו בעת שתתן ותמנה בעת שמתעשה ותאמר כי ההמתנה אחר המניעה טוב מן המניעה אחר המתנה והגדבה וטוב שתאחר לעשות וכשתחל עשה מיד משתדקק לעשות ותאחר להשלים ומדע כי יותר אחר קרוב לעשות מה שלא תאמר משאתה קרוב לומר מה שלא עשית על כן הזכיר שלא תמחר בדבריד בדבר שאתה ירא שלא תוכל לעשותו ויפה דרריך באתם ומעשיך בדרך .

בענין הדביקות עם השכינה דע כי ענין של משכן השכינה היא תלויה בעבודת הטוב של אדם למטה וכל זמן שהעבודה קיים וקבוע על האדם או נשמחו קבוע ודבקה בו והשכינה קבוע בנשמתו לפי שאין השכינה שורה וצוהנה וקובעת על הגוף כי אם על ידי הנשמה והגשמה אינו שורה בגוף והוא כ"א ע"י העבודה הראויה ולכן אין הנשמה נמשחוקת בהאדם כי אם בשעת העבוד' והתפיל' והנה כל מי שעושה מלאכות עבודתו עיקר ושאר עניינו טפל או נשמחו קבוע כי מלאכת שהוא קבוע בעבודה ובתפילה גם כן ואינו חסר תמיד מעבודת הש"י רק כמה שהוא מוכרח לעשות לחומריו מאד שהוא חומר כדי לקיימו לעבודתו ויבדך . לחינה מין שאינו עושה' עבודת שמים עיקר רק ערלי ועושה עבודת גופו עיקר או השגמה אינה קבועה בגוף ולכן גם השכינה אינה קבועה עליו אם כן נקטעין מזה כי כפי שיעור העבודה ומעשי' טובים כך הוא שיעור הנשמה באלים וכפי שיעור השגמה באלים כך יהי' משכן השכינה גם כן .

והמעשים לזה כי השכינה והגשמה הם עם כל הנמצאים וכל העניינים כי השגמות הם באלים בטוב שלשה עולמות ב"ע והשכינה ג"כ שורה בב"ע וכל הנשמות כלם הם כמו בתולות ההולכי' אחריהם על השכינה הם נמשכהו בגוף האדם כפי מהגו של הגוף בעבודת שמים ומעשים טובים נהר ע"ו מעין יעקב חסד לאברהם .

ענף דברים קשים

מדרש קהנת על פסוק ומולא אני מר ממות את האשה אמר ר"י ארבעה עשר דברים קשים זה מזה וכלם מתגאים זה מזה תהום קשה וחרץ מתגא' עליו דהוא כבוש עליה הארץ קשה וההרים קשים ומתגא' עליה : זה קשה והברזל מתגא' עליו לכובדו ברזל קשה והאש מפעפעמו . האש קשה והמים מתגא' עליו לטובו . המים קשים והענינים סובלים אותם הענינים קשים והרוח מפורתן . הרוח קשה והבול מתגאה עליו ועומר בו . כותל קשה אדם מתגא' בו וסותרו . אדם קשה לזה מחלחלו (משלון ותתחללו המלכה) לזה קשה היין מתגא' ומשכחתו יין קשה והשי' מפעפעמו שי' קשה חולי מתגא' ומעלעלו חולי קשה ומלאך המות מתגא' וינטל נפשו ואשקו קשה קשה מכנס דכתיב ומנוח חני מר ממות את האשה עכ"ל ובגמרא במ וז המאמר בקנת שינוי וכו' .

ענף דברי חכמים

כתב רבינו חננאל ז"ל למען אשר ימי' את בניו ואת ביתו וכו' נעשו דברי האבות בקבל' בלא כתיב' בתורה כמו תורה הכתוב' . ומכאן אתה למד כי המשנה שהיא סדורי בגמרת אבות לבנים היא קבל' שחיובם לגמור דבריהם כחיוב דברי תורה הכתוב' שזה זה שווין ושאר עשרת הדברות נשמעו מפי הגבורה וככתבו מפי הכנאל ע"ה ושאר התורה נכתב' מפי הנבי' וכסס שאין הפרש בין המלות שבו בשמייעה ובין המלות שהן בכתבי' כך אין הפרש בין המלות שהן בכתבי' ובין הנמות שהן בקבל' (עיין ברי' בחיי ז"ל פ' וז"ל) .

אמרה מלאך תבין כי כל הכופר בדברי חכמים גם חיו לו יו' וזנק בתורה שכתב' א"ד חומר שמהיין בתורה שכתב' כדי להבין עמו בסדרתו חששים רבים עני דרך ששנה מדוק וביתו' כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בפירושו המשנה עיין שם דכיון שתורה שבער פה נעש' כחלו היה כתובה מאלה ששכל אחד ואחד מנבי' שמי שבער במשנתה כופר בכול' לכן הכופר בדברי חכמים אפילו בלאחד מדבריהם ובפרט המגדף ומתחף אחד מדבריהם עני היות כפי שכלו דבר תמו' הרי זה בעיני מוסד' את היין כי כיון שכופר בדבר של חכמים גם אין בלבו תורה שכתב' וכיון שינוי' ה"ע מפתחו על כך גם מנילו להרבה בע"ז וזק ושטחנה מה שחמתי בלאו הכופרים בתורה שבעל פה .

בענין הקמלות הוא מדה מנונה עד מאד אין ברוב המדות המנומות מנונה ממנה מפני שהמפקיר ממונו אש"פ שהוא מנונה יהיה נהנה מהנאותיו ושכן מבני אדם אבל המצנן אינו עולה לו כי הם הגנות והשם רע וכו' . בענין החכמה אין ראוי למשכל שיהיה כלי בחכמתו כי אין החכמה חסירה בעבור למודה כמו שהשם אינו נכבד בעבור שמדליקין ממנה כי וזמן המוסר הטוב בתקנת המדה הזאת שירגיל האדם את עלמו להתמדה אל הקרובים עד שיל' להט אל הרחוקים עד שירגיל צמדת הדביות והחסד . בענין הגבורה צמדת הגבורה יצרת בנפשות האלפים הגדולים האלופים הגבורים ומה שאמר אחד מהפלוסופים בחר בצנות יוספו לך שנות חיים והיו בני הערב קוראים לכבוד מאונע ולכן לריך המשכל שיתנגב צמדה הזאת המנוגה השואר כדי שלא יקרא מאונע וימנה בו על דרך הטובה והישי' לעת לורך הטוב כפחם שהרג למורי כי הגבורה העניינים אלו מטבע הכסף המשונה לעומת הכח בגוף . בענין המורד הוא מדה מנונה ותמאל' בנפשות הפחותות הדלות הנכבזות ודרך המשכל לזכור ממנה ושתדל להרחיקה מעלמו ולהסירה מעליו כי אינה מביאה שום תועלת .

בענין העללות מדה זאת תכלית החרפה והגנות והדבר הידוע מהעלל ורך הלכב שהוא חומר לא חנך מעיר געיר מפני פחד הלסטים והחיות כמו שחז' חמר ענל שחך בדרך ולא לתעסק בתחורה שלא אפשרו ולא התענה שלא חלמה ולא אתן בזהקת שלא אירש והדומה לזה מן הדברים המביאים אל הבעלה עד כאן כוללות של הכפר כלו .

חובת הלכבות אחד מהדברים המעורר את אהבה מהתשובה כשיחשוב חסד אלהים עליו להאריך לו על פשעיו ומחילתו לו ע"כ .

ענף דבר סתום

תקונא חד ועשרין בראשית נחתין תרין סבין ואמרין אתעסקנת כמה דהוינא ואנן לא הוינן דא ב'י ודאי ראשית הא סבא עלאה קא נחית בינייהו אמר הא אנת ותלת הוינן וכענן אנת חד אלהים ודאי מי ברא אלה באלין תלת ואיך רביעאה ושיעאה בראשי' אשון שית תבין ומאן יניכור את השמיים ואת הארץ ותלת גניזין עלייהו בלחיון ז' סבין חד עולמיתא הוה מונב אבתרייהו וכו' עיין שם באור :

ענף דבור

תקונין דף ס"ב ע"ב כד בעת קב"ה למלאך במלכיה נחית שמייה עליהו כנונה רח הויה יוד בחיה חדא דליה אריה וביה אחרת אריה שחג מי לא יירא ובלא אחר יוד ברישא' על גבשו . ו' בשמייה ה' בזבניה ובנייה אחרת הו' זכב לאריות וכו' וזה הוא וקני אריה אל השממל לארבעתן וכו' וכן בכל היוצאים לפני הכסף שור ושפר וכו' יסיון כ"ב .

שם יסיון ל"ב בראשית מאמר קדמאה לבלא ואיכו כליל תרין דבורין חכי' ולא יהיה ק' דאחמרו בדבריהם חדו ותרייהו ח"ב ח' חכני ב'י לא יהיה לך וכלא אתאחד ותיכו בית מבראשית : ד' מתפרה חריב כנגד ארבעה מקומות שסביבור מתחתך בס בוט"ף גיב"ק דשלג"ת וצ"ש"ים . הרי"ר חיים הלפולן .

מדרש תלפיות אתר ענה דברים נפלאים

שראים בניעוהם המים אשר מתחת לארץ רחוקי כמה אמות .
אמ"ה כתבתי בספרי דעת פלאות הבט מצרות צרה בעולמו
כל השנים למנון דעת פלאות הבט מצרות צרה בעולמו
כי ספר זה מספק כל המאמנות מכל החכמות רמות ושאלות פשט רמזו
דרוש דין וסוד תל שלל פיות תלוים זו

הזה בא צוער תגור . הנושא אשה לבנו הקטן . והמשיח צבא לזקן
והמחזיר אבדי' והעושי טובה למי שאינו יודע' עליהן הכתוב אומר לא
יאבה כי סוף לו . והנחלקין . הסורקין . והסומקין עליהן
הכתוב אומר הרוקן ועלובך * הסוקר על שותפו לבולגו חנם והמלי'
את הצירוף על מנת לישול את חביתו ואת שדיהו והדר בלא אשמו
והמזיל עלי' עליה על מנת לגרשה עליהם הכתוב אומר אני ה' סוקר
לב * הביאנו הרוקן צבוי' כ"ט .

ענה דברים כפודים

ענה דברים המרבים הזרע

ילקוט שמואל דף ל"ב ע"א . ואני זקנתי ושכתי זה אחד מחמשה
דברי' מוסר מנפולין זקנתי ושכתי . משפטי ודיני * סודי
ועדי' * פחד וירוד . עלמו גרמיו .

מסכת יומא דף י"ח ע"א הדברים הנביאים לירי עומאת קרי
אחרוב ובלים יין יסן ויין לבן וכשר שמן חלב וגביני' מי
גריסין של פול וגומריים וסוס ושחיים ותלנגות וגריני' שום אהד
מאלו הדברים אין מאכלים לכהן גדול בשבעת ימים קודם יום
הכפורים לפי שהם דברים המרבים את הזרע והיו יבא לירי עומא'
קרי עוד שם אכסנאי לא יאכל ביום (רש"י ז"ל שלא יבא לירי קרי
ומתנבא לא יאכל ביום בני הביט) .

אמ"ה וכן ראוי לכל אדם לפרוש עלמנו ממאכל המרבים את הזרע
כדי שלא יבא לירי עומאת קרי וכ"ש בערב יום הכפורים ק"ו
מכהן גדול שהי' נכנס לעבוד' במקום משכן השכינה דלוימה שכונה
עליו המבטל כחמור ועב"ז היו מונעים ממנו כל המאכלים אלו כדי
שלא יבא לירי קרי כ"ש כל אדם ופסעו בזמנים אלו .

אמ"ה ובמה דלמרינו דלכסנאי לא יאכל ביום וכ"ש הדברים
המרבים את הזרע כבולים כמזר וכן אכלי' בעיני' אליהם
עט הסוגיית דלתיב ויהי היום ויעבור אליהם אל שונם ושם אשה גדולי'
ותחוק זו * אכול לחם ויהי מידי עברו קרי שמה' לאכול לחם ותחמר
אל אישה וגו' כי איש אלהים קדוש הוא עובר עליו תמיד ואמרנו חז"ל
מנא ידעי' משום שלא רתיע' קרי בסדני' שלו הבוי' ויהי' מידי עברו
יסור שמה' לאכול לחם ובמה שלא רתיע' קרי בסדני' שלו משום הכינה
שבחמנו שהי' אכול לחם ומה שמה' תמיד קרי לאכול דברים

אמ"ה העני' שפסין ללמד הדין ארץ אלהים טהר ויפול דברו שני
פעמים שהוא כבודו והוא מהדורי ואם מוכרח לכפול דברו
כדי להגדיל הדבר ויפול על אופן זה שסי' ה' כמו זקנתי ושכתי
דוקי' ושי' הכל א' והוכרח לכפול הדבור להגדיל הענין וכפלו בשינוי'
לאון * ושמעתי מהדווי' הני' זל"ל דשמו נקרא חרום על שם הדווי' שכל
דבורו עלי' טוהך ובלשון אחד שגמר ובעיני' נח את הארום הארום הוא
על כן קרא שמו ארום בצבור אומרנו ב' פעמים ארום קרא שמו ארום
וכן מלתי' ג"כ בדברי' הנבתיים כבסר הכר פי מילות .

ובא הכפל בחמשה מקומות לרמזו שבחמ"ט חוסיס שבאדם הם
חוט הרואי' והכמעט והריח והכעס והעיני' והאזן והכל בהם זה
אחד זה שהוא מהדווי' אך דרך שינוי שכלל פסם ידא' כדבר חז"ל
שעושי' כגון רחב דבר אחד לא יכבוד לחזור לראותו ואם רוצה יבשה
איה שינוי בחזרתו לראותו שיראה לעומד' שם דלכסנאי זו דבר
שקסמק בראותו דבר חזר לראותו וכן בשומע או מריח או טועם חזי'
דבר וכו' .

מנהגין של פול וגומריים וסוס ושחיים ותלנגות וגריני' שום אהד
מאלו הדברים אין מאכלים לכהן גדול בשבעת ימים קודם יום
הכפורים לפי שהם דברים המרבים את הזרע והיו יבא לירי עומא'
קרי עוד שם אכסנאי לא יאכל ביום (רש"י ז"ל שלא יבא לירי קרי
ומתנבא לא יאכל ביום בני הביט) .
אמ"ה וכן ראוי לכל אדם לפרוש עלמנו ממאכל המרבים את הזרע
כדי שלא יבא לירי עומאת קרי וכ"ש בערב יום הכפורים ק"ו
מכהן גדול שהי' נכנס לעבוד' במקום משכן השכינה דלוימה שכונה
עליו המבטל כחמור ועב"ז היו מונעים ממנו כל המאכלים אלו כדי
שלא יבא לירי קרי כ"ש כל אדם ופסעו בזמנים אלו .
אמ"ה ובמה דלמרינו דלכסנאי לא יאכל ביום וכ"ש הדברים
המרבים את הזרע כבולים כמזר וכן אכלי' בעיני' אליהם
עט הסוגיית דלתיב ויהי היום ויעבור אליהם אל שונם ושם אשה גדולי'
ותחוק זו * אכול לחם ויהי מידי עברו קרי שמה' לאכול לחם ותחמר
אל אישה וגו' כי איש אלהים קדוש הוא עובר עליו תמיד ואמרנו חז"ל
מנא ידעי' משום שלא רתיע' קרי בסדני' שלו הבוי' ויהי' מידי עברו
יסור שמה' לאכול לחם ובמה שלא רתיע' קרי בסדני' שלו משום הכינה
שבחמנו שהי' אכול לחם ומה שמה' תמיד קרי לאכול דברים
המרבים את הזרע הנביאים לירי עומאת קרי והוא הוכחה גמורה
דקדוש הוא וימות יש שלא רתיעו עיפת קרי בסדני' שלו וכיון שמהר
מהאכלי' המרבים את הזרע כדי שלא לנערו ועש' נח עליית קר
קני' ושי' לו שם מטה ושלחן וכסא ומזרעה וכו' . בבואו אלינו יסור
שמה' ויאלץ נחם שהוא יראה לאכול שבדווי' מלמעט להעריחנו מלבקש
לו מאכלים שאין מרבים את הזרע כי כן בעל הבית אוכל ומאכל
מנהגיהו לו וקשה עליו לבקש מאכלים מיוחדים וגמלה מלמעט להעריחנו
לכן נעשה לו מקום מיוחד שבבואו אלינו להתאכסן ומלח מקום מיוחד
לו והוא משגלו והוא יאכל מה שיראה דברו ראונו ובעבור זה לא אדם
ומדויק כל זה מלמד קלמור יסור שמה' לאכול לחם כמו שהוכיח לעיל
ותחוק זו לאכול לחם ויהי' מידי עברו יסור שמה' לאכול לחם אלא קלמור
יסור שמה' בלבד כלומר יסור לעליית קרי והוא יאכל ממה שיראה לאכול
ולא מלחמנו כמזכר לעיל ומדויק י"ז ע"ב זה אומרנו נעש' נח עליית
קר דמגש נח אך למותר אלה מלת נח כמו עתה כמו שכתב הרשב"ע
ז"ל כלומר עתה שאני רואי' שקדוש הוא הבית שמעולם לא רתיעו
עיפת קרי בסדני' מוכרח שמהר מהאכלים המרבים את הזרע וא"כ
נעשה לו עליית קרי מיוחד שיהיה ממה שלבו חפץ ע"י נערו כי
הוא בדווי' מלמעט להעריחנו כדפרישתי .

ובמאמר זה יוכן מהאמר במדרש רבה וגם יד קרי ושי' אלהי'
אל מעבדי' לא הוה זקנה ולא היה שיהא אלה המר דוד
הם נתתי' לי זקני' תן לי טיבי' עמה' * והוא מאמר קשה דכנס וימר
דוקי' ושי' הכל אחד ויולח בתשובה דממעט שם שני דברים ובחזיר
אחד פרשתי על זה אמני' כפי הכתה מאמר זה דוקי' ושי' הכל א'
אלה טהר בלשון כפול ויהי' כוונת המאמר כך לא הוה זקני' ולא הוה
טיבי' כלומר זקני' ושי' דבר אחד הוא ולמה כפל וימר חם נתתי' לי
זקני' כלומר חם נתתי' לי זקני' קודם זמני' על חזי' טהר ודווי' אללך
שמואל קספני' עליו זקני' זקני' זמני' משי' א"י תחיי' שאל' תמתינו
כענין שמואל אלה' שתתן לי טיבי' עמה' הדיינו זקני' עלמנו שתמיהנו עד
זמן זקני' כפי האמות ושי' בלשון מקני' לשי' חז"ל שיהי' א'
כמזכר במאמר כדי שלא להוסיף דבר ב' פעמים על אדם בשינוי לשון
כדפרישתי .

ענה דברים בטלים המרבים שיחת חולין עובר בעש'

ואפשר לומר שהמנסי' חוסיס המזכרים כל חלוקי' שבמאמר רומזו
לחוש שיהא זקני' הוא כנגד חוש הראות שהזקי'
גורם ביות הראות על דרך ויהי' כי זקן יתקן ויחכי' עינו מראות .
כנגד חוש הריח אומר משפטי ויהי' רמז לבר והריחו ביראת ה' וכו'
המאמר במלך המשיח שהוא מריח הדת . סעדי' ועד כנגד חוש השמני'
שהגדים כדי שיוכלו להעיד לרוב שהם בעלמון ושמעו ולא יעידו עד מפי'
עד כדע' * פרח וערוד כנגד חוש הטעם שלא ייהי' האדם כפרח
וערוד שאין בהם עשימה להנחין בין טוב לרע * עלמו גרמיו כנגד חוש
הטעם שאין שהעלמות הם גסים וקשים דבר ממש .

ענה דברים רעים

ענה דברים שנבראו בשני

פרקי' ר' יהושע פרק שלישי שמונה דברים נבראו ביום השני
ואלו הן הבהר והמנו והמטה * והקשת והכתב והמכתב
והכתובות והמזקין וכו' .
אמ"ה ובפרקי' אבות נס לקמן פרק ט"ז מונה שם עשרה דברים
שנבראו בערב שבת בין השמשות ומזכיר שם אלו לבד
הכתובות ומזכיר קבורתו של משה . ואילו שם של יתחק והלכות * וקשה
לכאן

בריותא אלו הן שאין מורישין נכסים לבניהם ואם מורישים
אין מורישים לבני בניהם המשחק בקוביא ומלוה ברבי' .
והמגדל בהמות וממעות שביעית . והמנוחה הכחות מתיבתה הים כהן
ולו שמו על חלק העיני' המסורות החיטין והמחללו שם שמי' עליה'
הכתוב אומר יסור רשעים לשלוי' . וההונן כיון והמנהיגין כדוכים
והמנעין בדיהם והמנעני' ברגליה' והמלכין בראשי' אלבעיני' וכו'
עליהן הכתוב אומר אל תבואי רגל גאווה . גמי הרוח ומספרי' לאון
רע ומדרי' כוז ומכמי' בשינוי' עליהן הכתוב אומר כי הנה היום

מדרש תלפיות אות ד ענף דברים שבשני

דכאן צפרק שלישי קאמר שנברה ביום שני ולקמן צבאו קאמר שנבראו
צבע"ט. וזוילי י"ל רשימו מהם נבראו ביום שני ובערב שבת נראה
ציריאתם בפועל.

ענף דברים שאירעו בעולם משכנתם האלף ה'.

בשנת מ"ה עלו ארבע ואלכו תבואת השדה והשחיתו כל ירק
ועשב האדמה ונמשך מזה רעב של כליה בכל מדינות
אשכנז עד שאכלו העם מספגרי הסוסים אשר הכבישו גם כלבים חתולים
ועכברים גם נגבו את הגנבים אשר תלו בעץ ויבשלו ויאכלו וימותו
ברעב עם לא יוסר גם מאלה הארץ חמם בעת ההיא אשר בשביל
דבר מועט קם אדם על רעהו והרגו ואחר הרעב היה דבר כבד מאלד
בכל ארצות אירופי ומתו יותר מששים הישוע ולא שכבו העם בחולי
רק כמו יום א' ומתו.

בשנת ר"ו נולד ברומי ילד עם ששה שינים והיה שם צעיר
רעש גדול ומרעו הארץ רגזה ממקומה ובימיים רבים
נפלו לארץ ורבים מאנשי העיר מתו תוך הרעש. גם היה נראה כוכב
גדול ומרעו והגולרים שפטו יריות הנפלת האומ' ויהי כאשר פתרו כן
היה.

בשנת רפ"ד ארבות השמים גדולות נראו שנתקבלו עופות השמי'
העורבים למיניהם התעוררו לאלפים ולרבות לשני מחנות
וללחמו זה עם זה באויר ארץ השמים גם בעלם היום לעיני השמש
והמינו זה בזה רבים לאין מספר והי' כל זה רמז למלחמות והריגת
הגולרים צנוורים.

בשנת ש"ט צביר פרח הקיסר חידש קברו המלכים לכבוד
ולתפארת אשר מאפי זה הוליו את המלכים מקברים וצין
המלכים שהוליוו שני מלכים שכבר מתו כמו ר"ב שנים עדיין הי'
גופם קיים ושלם לא חסר מהם מלחמה ואריות רבים משמשו בהם ולקחו
ידיהם בידם וראו אותם למאות ולאליפים אנשים וגם בהלון כמנה"ר
חיים הכהן וראש הקהל כמ"ר יודא ל"ז וכן אחיו כמ"ר אברהם
סופט היהודים העידו כאלה בייניהם ביום ד' הי' אלף שנת
שמי'.

בשנת ש"ן היה שנת צלורת במדינת ביהם והיה איש עני אשר
נכספו יצאו לחמו ולעקו לו ציון ללחם ופורם אין ילם
ויבך האיש בלילה ההוא ביוגן ואכחה וילעק אל הי' ויהי צבוקר וילם
בפחי נפש לחמיו לחפור להביא משא חומר למבורו ויהי כאשר חפר מלא
באדמה אשר ואבן לבן אשר לא ידע מה הוא ויביאה אל ביתו ויעש
ממנו תבשיל דייסא ויאפה ממנו לחם ויאכלו וישכרו וידע הדבר וילכו
שם לאלפים ולרבות לקחת מן העפר לטרף ומוזון בני ביתם. ואמר
בעל הספר גם אני רציתי זאת העפר ולקחתו ממנו להיות לי למשמרת
גם בשנת ש"ן היה רעש גדול והיכוות גדולות ממגדלים וחומות:
בשנת שס"ט במדינות לרפת נראו ארבות בשמים כדמות עשרת
אלפים אנשי חיל והעריכו ומתמה יחד ויפלו משני הצדדי'
עם רב ופתע פתאום לא היה כלום והיה המומה גדולה בכל מדינות
לרפת ממלחמות ורעש ונפשה.

בשנת ש"ע במדינת בראונט היה גשם ומטר וקולות ורעמים
וכפל מן השמים ברד משקל ח'י ליריעה והמות אדם ובהמה
לאין מספר והחריבו כמה בתים ומבולרות גם כל תבואות השדה נתקלקל.

בשנת שפ"ט במדינת מייסן נראה ארבות בשמים דהיינו שני לדיים
בעלי מלחמות זה נגד זה והרגו אלו מאלו כמו על הארץ והיה
חידוש גדול גם בשנה שפ"ח נראו ארבות בשמים וגשם וברד וברקים אשר
לא היה שם כמותו ומתו רבים.

בשנת שצ"י מאלף חרד מפרית העסקן צאר של רפואה והיה
לו שם בעולם עד היום הזה באים אנשים רבים לרפואתו בו
וטוב למשקה גם לצריאים גם ברומה בשנת ש"ז ילדה אשה אריות חי
וזיה שיים עשר שעות ומת.

בשנת ה' צנערתאניח היה רעש גדול גם גשם דם גם נפל אש
משמים ובמדינות אחרות התחלפו האירועים להם גם ילדה
אשה שבעה ילדים ארבע זכרים וג' בנות.

שנת ת"ב נראה בשמים שני לדיים בעלי מלחמות והיה מלחמה
גדולה בין הגולרים.

שנת ת"ג לוד מן העיר ח'י היה רעה וח'י אשה והסתחלה לברר
אחר כלות חמשה ועשרים שנה יבא שלום במדינה בא גם
כן ח'י היה וח'י אש וכו'.

שנת ת"ד בכפר הארמי היון מאלו ט' צלרות של רפואה ובאים
מארץ מצרים לרפאות החולי בשנה זו היו מקומות שזיו
קולות וברקים ברד ורעש ארץ אשר כמותו לא היה לפניה.

שנת ת"ה ילדה אשה יהודית תינוק מת עם פיל חי והפיל אכל
את בשר הילד מלד אחד.

שנת ת"ו נראה ברקיע כוכב במדינת ערשפאל י"ד ימים והיה
מקום אחד וט"ו פלטיענא בארץ נבלע כהלוי אנשים ופשים
בהמות וכל רכושם כמו סוסים ועמורה.

שנת תט"ו במקום דאלגיו נראו שני נשרים פורחים באויר וילחמו
זה נגד זה עד שנפלו שניהם לארץ והאנשים המינו א'
מהן והשיי נשבו חיים.

שנת תכ"ד במקום לנדי וזמאטנדראס הייתה מגפה גדולה צ"מ
ומתו יותר ממאה פעמים מאה אלפים נפשות בזמן מעט
במקום קרען נראה ברקיע כוכב גדול עם זנב ארוך עוד נראה כלי
זיין של אש והיתה בשנה זו שרפות גדולות ובמדינות קריין המעיר הי'
מן השמים דגן ומרזיחי שחור אבל לאחר המציהה היה יפה מאלד
למראה ועוב למאכל גם נראה על הים דג גדול עם קרן ואורכו כ"ב
אמות.

שנת תכ"ז נראה שני חיילות זה נגד זה ומשמע קול ערב וסחוק
ולבסוף נהפך ליללה וביה ונפל מן השמים גפרית וגם אש
חתיכות כלי פשתן בשנה זו מתעורר מלחמה בעולם והיתה כמותה גדולה
בעולם ובמקום אחר הייתה שריפה גדולה וגשרפו י"ב אלף בתים
ושמונים בית עבודתם גם הבנין הגדול המכוער מיריאתם שערף ובאחת
ממדינות אשכנז נפל הר על עיר אחר והחריבו מאה בתים והמית
חמש מאות נפשות. ובמקום אחר נראה צבאיר חיות משאות גם תנין
גדול לסוף נפל התנין לארץ והמית נראה נפשות מחמת סרחון ועם רב
נפלו מחמת חולשת הכירחון.

שנת תל"ל נראה כוכב גדול עם זנב ובמדינות אשכנז אירע לרות
מלחמות וקלת מקומות שובע אשר לא היה כמותו גם ירד
מן השמים בימות החמה כמו צבטט ואחר גם נראה קשת
בלילה כמו ביום גם דג גדול ילא מן הים והלך ציבשה ועמד כמו
רביעית שעה וכשבאו בני אדם לזרו חור צרורות אל הים למקום שבה.
התל"ב הי' שריפי גדולה באמטנדראס ובמקו' אחר מדינה אחת
נבלע לארץ וארכו ורחבו הייתה לערך ששים מיל ובמקומות
אחרים היה מרידות ומיתות משאות.

שנת תל"ג הייתה שריפה גדולה ובמקום אחר הר אחד בפתע
פתאום פרח באויר וטרף לאפר ומפני העשן לא יוכל האדם
לראות את חבירו תוך שלשה ימים וסביב לבר שלשה פרסאות לא היו
יכולין לילך מפני האפר שריפה בזה אמה בעוביה גם בלם כבדי לבר
לא יכול ספינה לילך מפני האפר שבים שהרוח נשבה לשם. ובמקום
אחר היה רעש ארץ שאין כמותו היה מוזון רב.

שנת תל"ד במקום אינשפרוק נפלו ששים ורמשים מן השמים אבל
לא החריבו חיים עד כי יעבור עליה מתו כלם. ונחשבת
נראו ארבות בשמים. ובמקום אחר לוד דג אחד גדול ואורכו היה מ"ד
אמות והיה לו פה של עלם כעוף ושינים כמו חיה וגם היה לו חלב כמו
פרה יותר ממאה מדה בכל יום. גם היה במקום אחר שריפה גדולה
במבצר גדול.

שנת תמ"ו במקום אחד ירד ברד מן השמים ושערף אלפים בתים.
ת"ך נראה ברקיע שלשה חומות ושני קשת אדום.

שנת תכ"א באוינרן היה דובר תינוק צבטן בלתי ידע אש
את מקומו.

שנת תפ"ח במדינת פרם היה רעש שלשים ימים רלופים ובמדינה
אחת

מדרש תלפיות אות ענף רגים

ואצ"ג שזילית דג אחד מכל מין כדי שזילית להם שם ואע"פ שימותו היה שימת השמות לבעלה ובשלמה הכעלי החיים הגדולים אלל האדש דהיינו שחס עם האדם מרגיל בהם ומכירם בשמותם לא כן בדגים שמים מכבדים עליהם ואין העין שולט בהם להרגיל עלמנו בהיכרם .

בענין הדגים בספר שער השמים דף ל"ב ע"ד הדגים יש להם חוש השמע וחוש הריח וקצת מן הדגים יזונום מתאפרויהם כשיצאו להוליד אחרים וקצתם אוכלים בשר לבד וקצתם מונוין כבעבים וקצתם מוצל ועיט וקצתם מונוים מתאכלת גופם לבד וזה המין רחוי לאכילה וקצתם יזונוין מן החול ויש מהם שקוללים יחדים ויש מהם שהולכים בחבורה :

ויש מין דגים שזיהו זמן רב אחד לאתו מן המים לרוב לחותו ויותר ברוח לפוגי האל ברוח דרום לא יחיה . ועינין מולדותיהם הוא בענין זה מלאותם המעילים בליום הם יבואו קרוב לארץ והבדבה תפיל בלילה והזכר רץ אחריהם וישלך זרעו עליהם וכל הבליים אשר יגע הזרע עליהם יאלו מהם אפרוחו דגים והשאר יפסד לא יגשו פרי ויש מיני דגים שמתעבדים כשאר מיני בעלי חיים בלל בליום וילאו הדגים מתוכם ויש להם שדים להיקח וזה יוכר בדל"פ לעין ויתר מכלם . יש דג אחד שיש לו אבן בראשו והקור יזיק לו מאד כי כשיתקרב האבן מיד יפול וימות ויש מיני דגים שהשמים יזיק להם כי יסמו עיניהם וקצת מן הדגים יהיו שמינים מרוח לפוגיות וקצת מרוח דרומיות ויש מין אחד מן הדגים שיזמן אחר עלות כוכב ובעת ההיא ינאלו חולאים בלתיים ויכאז וירקו וידלג מרוב הכאז ויש מין דגים שמתעבדין בחום וילאו לחוף ליבשה להתחמם ויש מהם שיחלבו בראשם אחר עלות כוכב בלל כי הוכב הוא יבוא כאב וכבד בראשם ויש מהם שיחבד להם חולי גדול .

פעם אחת נמצא דג אחד בעירטו והיה כרוח מור יולא ממנו בתנועת ומין הדלפי"י יש לו קנה ורואה ומתנש"י ויש לו נקב גדול על מצחו להוליא בו המים והדלפי"ן כשהוא יבן נשמע קולו לפי שהוא מתנשם בחזקה ויש מין אחד מן הדגים שהוא גדל ביום אחד וכתב בספר בעלי חיים כי רחל שתעבד מדג ויש מין אחד מן הדגים שלא תלד נקיבה כי היא שתמרים בענה בחול הים .

ורחי הדגים ארוכים יותר משאר בעלי החיים ואמרו על הדלפי שהוא חי ק"ל וכן כי בן כרחו ונבו לסימן ויש דג אחד שנקרא מחזק הספינה שיש לו כת ובעט לעלור אותה בעברה עליו ועושים רפואה מנשרו לאהבה ושגאה .

ויש דג אחד כשילמד בגמורה ויחזיק הילר המלודה בידו יתבטל כל כחוחיו וכשייח המלודה וישליכנה מידו יחזור לבריאות ויפתחו כחוחיו ונקרה הדג ההוא אלנעור על שם שמרעיד הנקב :

עוד יש מין דג כי כשיהיה ביד אדם מתאווה ומתקש"י ויש לו רוח מלות משגל . ויש מין דגים שגולרים בליום נבטנן האם וא"כ שתנו שם לגזרת תולעים ואח"כ יאלו מבטנן אמה ונעשים דגים כענין תולעת המשי בן מתחלה יהיה בליום ואח"כ יאלו אפרוחי תולעים קטנים וכי רוב הדגים לא יקרה להם שיהיה כי אם טעם ואין ניכרת בהם הטיה לפי שהין להם עפעפי"י שסגרו כשם שאר בעלי חיים ואין להם ראות חד כי יש להם מנועים רבים ויש דגים שמולידים בלל חיבור וכן ויש מין אחד מן הדגים שמינת כלו מלוחיו וישלך נוראו ואלו שאר ממנו כי אם עיניו ואם ימלחוחו לא ימותו ומין דג אחד שנקרא לנפרדי"ה שאם יתלו אותו דרך זבנה תלך כל לתותה דרך פיה ולא ישאר רק עורה לבד .

גם יש מין דגים זמן ידוע וקצוב לעוברם כמו שאר בעלי חיים ויש מהם שלשים יום ויש מהם ל"ג ימים . גם יש להם זמן קצוב לעיטורם יש שמעבדין בראש הקיץ ויש בסוף ויש דג אחד יולא מזרע . בטס אחד יקר מאד והוא עמכרי"ס ויש מין אחד שהגרים שלו הוא כענין פטר"ף פנים של אדם עם החוץ"י ועקר על ראשו .

אחת שמה ויין במלכות יון היתה שריפה גדולה במבצר הקיסר וכשרף עם לירה הכתומה .

שנת תכיה במדינת פייראין היה הדגוש גדול כי פעם אחד היו קולות וברקים אחר לא נשמע בימי הדג והיה שם מלמד אחד והשביע את הברקים ונפל מהשף אחד זקן מן האויר"י שהיה עמון עם הודיה שהוא ושיעוהו עשו את זאת ימים רבים והליתו כמה בני אדם ובהמות ועבדו דמו למיתה ושרפו אותו . גם בברכה מקומות גראו לחיות בשמים ובקדרי"ו היה רעם ונפלו הרבה בתיים .

שנת תכ"ט במדינת זיליאל שרף הר אחד והשרפה היתה גדולה נשמע שלא היה יכול אדם להלך בסביבתו במרחק ע"י ימים גם נשרפו שלשה ספרים .

שנת תל"ה היה ארץ גדולה נפרצת שפתרה המים דמיון מן המבול והמית כמה אלפים נפשות ובהמות וסוסים אין מספר וגם נחרטו הרבה מקומות . ובמדינת פולין נכפף המים לדם אחר סביב לניקוס ובמדינת זיליאל הובער הברד יער גדול וכשרף חילות גדוליהם וקטנים ובמדינת אחרת היה שטף מים רבים ושקף הרבה מקומות וכפרים ובמקום אחד נא רוח סערה וזרק ליבשה שמונה ספונות גדוליהם של אחר טעף שלש מאות משאות ונבשה היקף גדול אשר לא יסופר .

שנת תל"ה במדינת נעא היה גשם כל כך שהיף יותר מעששים פרסאות מדינה והמית אלפים נפשות גם בהמות וחיות לרוב מוחו בתיים .

שנת תל"ו במדינת מתאסקויה היתה שריפה גדולה וכשרפו מוק וזמן ב' ימים שנים עשר אלפים בתיים ומתו נפשות הרבה והיה הפסד גדול .

שנת תמ"ד נפלה שריפה במדינה שטרטאצברג וכשרפו עד למחרתו יותר מב' אלפים ידית שן אדם והיקף לאין ערך . גם היה שנת הפוכה בקיץ היה קור גדול ובחורף ותימות גדול חוץ מן העצב .

שנת תת"ה במקום מסקויה נשרפו אלפים בתיים ובצער פראנקפורט היה שריפה גדולה והיה היקף גדול ובמקום אחר גברו המים והיף כמה בתיים וספינות .

שנת תת"ט היה שריפה גדולה בעיר פראג וכשרפו בשנה אחת ב' אלפים בתיים ורוב בתיים של רחוב יהודים ויותר משלש מאות נמולים וערלים נשרפו .

שנת ת"ן באימפריה היה רעם שנמנוו לא היה והמית כמה נפשות ובצער מסקויה נשרפו שם אלף בתיים . ובמקום האחר נפל גפרית ומלח מן השמים במקום גאס .

שנת תנ"א היו שריפות גדולות בהרבה מקומות ליקוטים מתי' זמח דק ז"ל :

ענה רגים

ר"ק ז"ל ביחזקאל ס"י מ"ז על פסוק ויהי כל נפש חיה וכזי כתב יש ים שלא ישרו בו דגים ולא יחיו בו דגים וזה זכרו חכמי המחקר בים פלגשים לא ישראו בו דגים ולא יחיו בו כי המים מרים מאד מרוב מליחותם וכן י' הדגים הם כתב המבול ויפי תדע שהרי במקומות מן המים שהן רחוקים מאד מן היבש לא יהיו בו דגים עכ"ל .

מכרד יופי ויבדל את האלהים את התמינים ובי אחר ויבדל לפי שהמים לא היה בהן כח פנעי וזקק להוליא נפש חיה מצלתי עזור אלנה מלגד הנטע עמך בהם ומשמים נעשו היזורים בהם לפיכך אמר ויבדל אלהים ע"כ :

והרמב"ן ז"ל כתב על פסוק ויבדל אלהים את התמינים צעבור גדול הבריאה שיש מכם ארבע פרסאות וכדומה כמו שהפליגו בהם חכמים [בנא בתר"פ להספינ] צעבור זה יחס בהם הבריאה לאלהים כי הוא שמתאליה מאין מתאליה .

מנחה בלילה מה שלא פירט החורש שם הדגים כמו שטעה ליתר הצעל חיים לפי שלא מיעט לזהר הרחוק קרה להם שם שלא החזרו שהובאו לאדם ע"כ .

אמיה והמסע של הובאו לפני שיקרא להם שם לפי שזהוילא אותם מן המים מיד מתיים שקי התפעל בהם הטעם הנורא יתבדך

רפאל כנגד אפרים ולמה נקרא שמו רפאל כדי לרפאות שברו של ירבעם שיאל מהאפרים שהוא נמשבר אל נח רפא גל לה הרי רפאל .

אמיה מהאמר זה מבוחר אללי בחיבור אחר בחר היעב אמנם כי לנח ידי חובת ביאור ינמא בו מלתא ונקדי דברי המקובלי זיל וזיל כמו שהשם היו"ה מקור לעשר ספריות ולחברע עולמות כה"ג מקור לר' יסודות . ה' מקור ליסוד העיט . ה' מקור ליסוד האש . ו' מקור ליסוד הרוח . ה' אחרונה מקור ליסוד העפר .

והם סוד ה' חיות המרפבה עשר אריות מימין ליסוד ה' פני אריות משמאל מסוד ה' ראשונה פני סוד ו' פני אדם ה' אחרוני סוד מלכות הוא דו"ד אדם שמיא כבודע .

ושמשמיהו שמרכבתו ארנבאן אוריאל רפאל גבריאל מימין שר החסד נגד הדרה . גבריאל לאות ה' פני השור משמאל שר הדין לר' יחאק . אוריאל לסוד קו האמצעי סוד ו' לפני נשר ולכן השור יאר קינו במתת הרחמים כנגד יעקב . רפאל לאות ה' אחרונה כנגד דוד ושם פ"ר דינין דאל . הוא פני אדם הכלול בטולם . ומה שנקרא לעמתי אוריאל ולפעמי אוריאל החילוק ביניהם לנור דאור הוא חסד ונור פירות אש והוא דין וכיון שעשקב הכלול משניהם על כן מנחין החסדי שבו ימין נקרא אוריאל ומנחין הגבורות שבו שמשאל נקרא נוריה ע"כ .

באופן דמיכאל משרת לאות ו' חסד וגבריאל לאות ה' ראשונה שר הדין . אוריאל לאות ו' שם רחמי . רפאל לאות ה' אחרונה שם דינין דאל .

והנה מיכאל משרת לאות ו' של הויה ושם הויה לא ה' ניכר גדולו וגבורתו שהרי פיעה אמר מי הויה והיכן ניכר בים כשטבע את המלר"י והליו את ישראל ולכן פתח משה בשירה ואמר מי כמוד בלתי ה' כי עתה הכל מודי שאין כמוד שעד עכשיו היו כופרי בשם הויה וזהו שם הויה כופרי בשם הויה לא היה ניכר מעלת מיכאל המשרת ליסוד של הויה שמעלתו גדולה מחבריו בהיות משרת לאות ראשונה שבשם אלף אחר שבתפרים שם הויה בים תגדל מעלת מיכאל בעולם ולכן רמז שמו במי' כמוד בלתי ה' ובאין כ"אל ישרון דמי' ואין כ"אל הרי מיכאל שאין מקומות המעדי' על פסוקים של הויה שעל ידיה כך מתפרסם מעלת מיכאל .

אוריאל כיון שמשרת לאות ו' שבשם קו האמצעי הוא ת"ת ישראל שמשם תורה שבתכע כבודע צדוד שהדין לא תנחם התורה לא היה ניכר מעלת אוריאל המשרת לאות ו' שמשם התורה וכשניתנה ועממו טעמה ורואו בצורה אז נתפרסם מעלת אוריאל ולכן רמזו שמו בענין האור שנאמר קומי אורי' ובפסוק אל ה' ויאר לנו שהאיר לנו על ידי תורתו שנקרא אור וזהו קומי אורי' שהוא אור התורה אל ה' ויאר לנו הרי אוריאל ששל יד התורה נתפרסם מעלתו וזהו דקאמר בעל המאמר למה נקרא שמו אוריאל בשביל תורי' וכו' להורות באלכע דמשרת לאות ו' שמשם התורה ובשביל התורה שהאיר את העולם כשקבלו ישראל תפרים מעלתו ולכן נקרא אוריאל רמזו בפסוקים הרמוזי' של אור התורה המדובר .

גבריאל משרת לה' ראשונה שבשם פני השור משמאל שר הדין כנגד יחאק אך לא ניכר מעלת גבורת גבריאל עד ימי חזקיהו שבו סתריב בכנה רבנות אין חקר למעט בירושלמי ועבר ביניה גבריאל ונגף בהו ושפאם אפר לכן רמז שמו בשם חזקיהו יאודה גבר בחייו שמורה על הגבורה ובפסוק יקרא שם פלא וינח גבור שמדבר בחזקיהו כדרש"י ז"ל צפירות על הפסוק ויקרא שמו וז"ל ויקרא שמו הקב"ה שהוא מלפני מלה ואל גבור ואני עד קרא שמו של חזקיהו שר שלום וכו' וזהו שפירס' אז הקב"ה גבורתו על ידי גבריאל . כמדובר לכן רמזו שמו שם שמשם נתפרסם עוד מעלת גבריאל המשרת לה' ראשונה שבשם שהיא דין ככו' .

רפאל משרת לאות ה' אחרונה שבשם היא מרת מלכות . שעל פיה חיים כל העולמות שהיא זן ומפרנס ממת ומחיה מכה ומרפא לכן רמז שם רפאל בפסוק אל נח רפא נח לה שהרפאות מרים נתפרס' כמו יחברך על הרפואה שהיא כנגד טבע שכל מי שיש לו כו

אמיה סיפר לי החכם השלם כה"ר יוסף קמחי שראה שלחו מנהר אחק מין דג והוא ראש אדם בלבד ושערות גדולות בראשו והיה לורת ראש אדם בחוטמו ובעיניו ובאזניו כדמותו כללנו . ויש מן דג אחר כדמות כוכב ואין לו לי ראש ולא זנב ופיהו באמצע ובזמניו נראה דג אחר גדול וראשו הוא רחב כשתי ירמות ועיניו הם צבה העיני העין האחד בקצה ראשו והעין האחר בקצה האחד ופלתו עליו כל הרוחי' אותו כי לא נראה כמותו .

ודע שלא ינמלא דג שיתחבר לשאינו מינו ויש מין אחד מן הדגים שמעלה גרה והוא הקרפ פאז"ש ויש דג אחד כשבוטע דג אחר אס יבקע אדם כריסו תיכף אחר בליעתי ימלא בבלוע כאילו נתבשל שתי פעמים לרר עשולו וחוטו צבטנו וזה המין ליפסו קשה עד מאל ותחת הקליפה ששר מראשו כלורת כוכב וממלא במחוז אחד . ודע כי מין הקרקק יתחדש לעת זקמתו ככשר נעוריו .

הרא"ש ז"ל בעי"ז פרק ח'ן מעמדיון דף פ"א ע"ג בהגה . כתב רש"י בשם רבינו שלמה ברבינו אהרן הוא דג עטור ורבי יאודה החסיד אמר כל מי שיאלב ברבותו לא יזכה לאכול לוי' ופעם אחת התירו רבינו אפרים ואמרו לו בחלום שהתיר שר"י וחזר בו יאסרו וכל האוסר מלאכלו ימות ברבות על ראשו פ"י בדרבנא הוא דג שאין מולאין לו שקשקש ומספקא לו אס השירו .

בספר יכוח הבעלי חיים שער הקמחי' פרק שערי יש בנים ובהרות ובאגמי' ובחרי' והפיקין מינין לא יספרו מרוב ככל אלו סוגי דגים וסרעסס ותמכחי' ותמינים ולפונין ומינים אחרים לא הגיע בן אדם למספרם וכבר נאמר ומלאל בחקיר' ועיוון שהן חשש מחלות לורות שמתחלפות מלמד המינין והסיני' אשר ביבשה בכמו חשש מחלות לורות סוגיות וכל אלו הבריות מהללים להשאם ית' שהוא ביכולתו בראש ויודע מנהיגם וענייניהם .

ענף דגלים

כתיבת יד פרשת דברים איש על דגלו באותות לבית אבותם פירש רש"י ז"ל כל דגל היה לו מפה לבועה שאלתי את ה"ר שלום שאכמו בה"ר יחאק ופירש לי מה זכע האור' היה בכל דגל ודגל במפה שלו ואמר כי בדגל ראובן היה פרוףף אדורי שיש להם לורת אדם וארבע דגלים אלו היו כנגד ארבע חיות שבמרכבה .

דגל ראובן היה כנגד פרוףף שנאמר בו ודמות פניהם פני אדם אריות בדגל יאודה .

ופני שור מהשמאל כנגד אפרים לכן היה לורת שור בדגל אפרים ופני שור לארבעתם כנגד דן לכן היה לורת שור בדגל דן ישאלתי להרי' שגום הנזכר ולמה היה לורת שור בדגל דן והלא יעקב אש"ה קראו נחש כמו שנאמר ית' יין נחש עליו דרך ומשה קראו אריות כמו שנאמר דן גור אריות והרבה תרולים אמר לי ולא ישרו צעיני ישמעתי מנה"ר מנחם כהן מלמד תורותות שאמות דן למילולו כזה דל"ית טון בנימטריאם שר ולכן היה בדגלו פרוףף כשר עכ"ל .

מדרש רבה דף רי"ב ע"ב כשם שברא הקב"ה ד' רוחות וכנגדן ד' דגלים אף סיבב לכסא ד' מלאכים . מיכאל וגבריאל ואוריאל . ורפאל . מיכאל מיימיו כנגד ראובן . למה נקרא שמו מיכאל בשעה שעברו ישראל בים פתח משה בשירה ואמר מי כמוד וכו' מס"י את התורה אמר אין כאל ישרון מי' כמוד אין כ"אל הרי מיכאל .

אוריאל משמאלו כנגד דן שהוא בצפון למה נקרא שמו אוריאל בשביל תורה נביאים וכתובי' שהקב"ה מכפר עליו ומאיר להם לישראל שנאמר קומי אורי' כי בא אשך דוד אמר אל ה' ויאר לנו הרי אוריאל וכן הוא אומר כי אשך בתוך ה' אורי' ל"י .

גבריאל מלפניו כנגד מלכות יאודה ומשה ואהרן שהיו במזרח ולמה נקרא שמו גבריאל ביאודה כתיב כי יאודה גבר בחייו ובמשה כתיב ויקרא אל משה וכתוב ויקרא שמו פלא ויען אל גבור הרי גבריאל .

סדרש תלפיות אות ד ענף דגלים

ענף דורים

זודר ויקרא דף ד' ע"א הכפרש שיש בין דורים לרעים . חומש
שמחבנין זה לזה ולא משתכחין תדיר אקרי דודים ואינו
דמשתכחי תדיר ולא מתכסין ולא מתפרשן דא מן דא אקרי רעים

ענף דוד

האר"י זל"ה דוד היה לו בחינת נפש לבד ולא רוח כי כבר ידעת
שיש נפש רוח כשמה וכי' ודוד היה לי מבחינת נפש של
אדם הראשון וזהו שאמר ותדבק נפש דוד ביואחזן וכן ברוב ענייניו של
דוד לא נזכר כי אם נפש והיתה שקועה בתוך קליפת מואב כלודע
ולא היה אפשר לדוד ליקח את רוחו אלא היה מוכרח אדם אחר ליקח
את רוחו והנה אם היה מעלים את נפשו לגמרי ולא היה חוטא בבת
שבע היה אפשר שישלם הוא מחלה חלק נפשו קודם שיסתלם הרוח ועל
ידי כך עיקרי כי הנפש והרוח שניהם יקומו יחד בתחית הממים כגופו
של דוד הע"ה אך עתה לפי שהחל בבת שבע נמצא כי האדם האחר
שלקח את רוחו יסתלים מחלו וכשקוי' בתחית הממים לא היתה תחייה
גוף של דוד ח"ו שהרי הכפס והרוח שניהם יקומו בגוף האחר שלקח
הרוח והשלימו וזהו שאמר רבים אומרים לנפשי איך יבועתה לו לנפשי
אומרים איך יבועתה לו לדוד שהוא הגוף של דוד שלא יקום ח"ו מפני
שלא תיקן ע"כ והענין שם באורך ומה שכתבתי הוא קלור מופלג .

מזבח

יעקב למא לא הרג דוד לשמעיו כיוון שחירפו ומרד במלכות
שחיבי מיתה ומלך שחלל על כבודו איך כבודו מחול ועוד
מה חכמה עשה שלמה דקאמר ליה ועשית בחכמתך ויש מפרשים ז"ל
לא הרגו לפי שראה ברוח קדשו שעתיד לאתת ממנו מררכי ואסתד
שעתידין ליגאל לישראל וכדו"ל מרדכי משמעו ור"ה להמתין עד שלא
ישיה לו כח להילד אכל י"ל לדוד נחמסך כשעמי אה חרפו על"ה שהיה
לו לנשות נבזים ואלא לאת לאת לארץ כי היואל מלך ישראל
לחוי' לארץ דומה כמי שאין לו אלוה או חירפו במרד ובמעל לכן לא
הרגו וזהו לשלמה שידע בחכמה על איזה כונה חירפו ושלמה היה לו
שלא ילא מלך ישראל וכשצדק שבדיו והלך לגת אחריו שהוא לחולה לארץ
אמר אכן מרד הרב דמה שיהיה לדוד לא היה על שאל לחולה לארץ
שהרי הוא יאל אלא קלנו על שקלה מורד במלכותו של דוד וקלנו ע"כ .
מזבח יעקב בח' מנרות יעקב דף י"ח עמוד שי .

תקונין

דף קכ"ד ע"א שונאי' כלע מסכרא דמות ויד ודוד מסכרא
דאות יוד אמתר ביה ודוד הוא הקטן .

דוד שבעה מיני דבצה הוה בשעריו . זהב ירקק . זהב אופי זהב
אופיר . זהב פרויס . זהב תרשיש זהב כולל כל גוונים . ואיהו
זהב שיבא ואיהו זהב מווקק שבעתים . והכי אינון שבעה מיני חוורי
ושבע מיני סומקי . זהב ספירן איתקריאו שבעיות מסכרא דלדיק' עמודא
דמלמליתא איתקריא כליל כל גוונין .

בשחמא

דוד נפגס רגלו שבמרכבה ונסתלקה ממנו השכינה
ולנטרע ששה חדשים מדה כנגד מדה הוא רחוק ה"ה
מן הוי שהיה ששה לכן נסתלקה ממנו ה"ה שהיה השכינה ששה חדשים
חדשים דייקי' כי מלמטה למעלה נקראו המדות חדש ומלמעלה למטה
נקראו שנים .

זבוח

מתורץ קושיא של בעל עשרה מאמרות דף ז' על מה שאמרו
בירושמי שבעה שנים נטרי' דוד כלל חדא הוא ברזא אור
ישר ואור חוזר ולכן נטטרע כי בהתאו נגרא הנחש למעלה שהיה אשה
רעה לרעת לבעלה נמצא דפגס רגלו וכי' (עיין שם בתרוכה אופו' ד
מ"ט)

זיעה משה

מערכת מושב דורשי רשומות דורשין מלמד שהראה
הקב"ה למשה שלשלת בית דוד שהיו עתידין לעמוד
מרות המואבים . על פני יירווי מלמד . שהראהו שלשלת נביאים שבאו
מרחב הזונה ביריחו לזני פי' האינו .

ענף דואג

ירכוט שמואל מש"ך ל"א ע"ג . דואג היה שקול כנגד כל
ישראל .

אמ"ה

הכנו וראה שיראת שמים הוא שורש השרשי' ובו זוכה
האדם לקנות חיי עולם הבא ואין הדבר תלוי ברוב חכמה
דאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו בשמים ודואג יזכר
שברוב חכמתו היה שקול כנגד כל ישראל על שהיה עליו שיהיה דירש
על מגדל הפורח באייר שהוא זואר הלמ"ד ש' הלבנות כדו"ל וכיון
שחורטו היה מן השפה ולחץ באח"ל בעת מיתתו שכן חורטו כאח"ל
על פסוק חיל בלע ויקלטו וכי' וכל זה בעבור שלא היה בו יראת
שמים שהכל תלוי ביראת שמים ולא ברוב חכמה ור"ה היה לזה דמשתאר
אמות יש החמיים מחוכמים בבורת משה וכרפס וירדים לשאלו מטה :

ענף שר דונמא של מעלה

צרו"ה

הנור (פי' תזריע) החכמה שדמיו' לאדם הראשון באבריה'
שבכלם לקו . שמשון נכחו . דקיהו בעיניו ז' אסא ברנליו .
אבשלום בשעריו . שאלו בלוארו . חמשה אלו רמזים במשנה היו עו
כנמר וקל כנשר עו כנמר לפי שהנהר היה בריוה קטנה ויש לה עזות
להלחם עם הארי' . וכן אבשלום היה לו כח בגאווה להלחם עם אביו
ונקרא גור אריה . ו' אבשלום בשעריו דימיו' לנמר לפי שנאמר בו
היהפך כושי עורו ונמר הברבורותיו ואלו הברבורות הם כשער
הנמר . וקל כנשר אמר כנגד דקיהו דכתיב ביה ואת עיני דקיהו
עור וזהו דימיו' לנשר דכתיב ביה כנשר עיני אוכל לפי שיש לנשר
ראות הרבה והיה פורחת למעלי' עד שכפיו ושרפס ומשם אופה ומביט
למטה למקום רחוק עליו אוכל הראוי לה .

ור"י

לכ"ז כנגד אסא ברנליו דכתיב ביה חלה את רגליו ודימיו
לכ"ז באומרו לקל ברנליו כאחד הבלבאים . וגבור כארי כנגד
שמשון שנקרא אריה דכתיב דן גור אריה וכתיב דן ידיו עמו כאחד
שכטי ישראל שהוא דוד שנקרא אריה וגבורת היתה למעלה מכל
הגבורות לפי שהיה יחיד בלי רכב וסוס ועם רב אלא שהיתה הגבורה
לרעה ולכן לקח כנגד כלם בשעריו ובעיניו וברגליו שחסרוהו ובכל גופו
לפי שהוא חטא בכל אלו הבלבאים . וגבור כארי גם כן כנגד שאלו
שחפ"י שהיה יודע שימנה במתלחם את חשש ולבו כארי שגפל על
חרבו כנודע ולכן דיני הש"י מדה כנגד מדה במה שחופי' האדם בו
ולקח .

אמ"ה

עם זה יביא על נכון כונת המשנה היו עו כנמר כוי'
שהנה כיוון שהמשנה המורית נבראו מעין דוגמ' של מעלה
כדח"ל וכלם לקו על שנתגאו הכוונה הוי עו כנמר הרומז לאבשלום וקל
כנשר הרומז לדקיהו ור"י לכ"ז כנגד אסא וגבור כארי הרומז לשמשון
ולשאלו כדברי הרב ולומר אם תהיה בך אחת ממדרגות אלו או כלם
יהיו כלם כזונתך לעשות רצון אביך שבשמים ואל תתגאה בהם של
חלקה בהם כשם שאירע לנו שמתגאה בהם אך כונתך יהיה בהם לפת
שבה והודאה ליוזר הכל ולעבודו בהם להיות עו לעמוד נגד הילך הרע
וקל ברנליו לרוץ אחר הנאות . ור"י לכ"ז לשם שלום בין אים לאשתו
ובין אדם לתנור דכתיב בקם שלום ורדפסו . וגבור כארי על עסק
התורה באופן שהיה המואבים האלו לך לעשות רצון אביך שבשמים כי
אותם שנתגאו בהם ראה מה עלתה להם כי ממו מיתות משונות .

עשרה

מאמרות אין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט לכן אמר דוד גם את הארי גם את הדוב שהם עובדי גבי ארי אמר גם את הארי למעט שלא המית את הארי לגמרי אלא שכתב גבורת הארי והשפיל ואלה המיתו שאליו את הארי מיד דוד ולא היה נבוכדנצר מחריב בית המקדש אבל מלכי מדי ופרס שהם הדוב רלו לנטל בנין הבית ולא יכלו כי מה הדוב היוצא למלכותם מת תחת יד דוד וכן אמר דוד והיה הפלאתי כאי מים או ימות דבוב או יחלש כלרי לכן אמר ונא הארי ואת הדוב יראה כי הארי הובא וברח והתיר כל בכתו שרו של מעלה ולתאכרו על שר פורה ועל דוד והחזקתי בזקנו הוא השר והכיתיו והמיתיו מלמטי.

ימה

שזה נבוכדנצר להקרא ארי לפי דמיות דוד קאמי מזרעו של שלמה ממלכות שבה שניירה אלא שבה לא כיון עמה וחזרה לסורה לכן רחקה בניו מיצע.

ירפי

דלתי משלמה לכן זיקם דיראל להשיאו עלה לכפר עונו ונענש לפי שסוף סוף ולרה כמות ולכן קראו מלך מלכיה ודרשו בגמרא דכלפי שכינה אמר כן אבל אין מקרא יולא מדיי פשוטו גם אי תימא דקאי האקב"ה הא הקב"ה נקרא מלך מלכי המלכים ואכן לא אמר ר"ל מלך מלכיה אלא קאי אנבוכדנצר דלתי מזרעו של שלמה שהיה מלך מלכים דכתיב ביה והוא יב על כסא ה' ונבולות מגדולת שלמה ניתנה לפי שעה שער שיחה נאה ושכר ד' פסיעות כשהיה סופר רמרודך בדור"ל בחלק לכן קראו מלך מלכיה דאלו סמחריב נקרא מלך שרים בזהו.

זוהר

חדש דף מ"ז ע"ב כשחזר דוד אף שמתח לו הקב"ה עם כל זה כשמת היה היחזרו ההללכים יכנס בשערי ירושלים של מעלה עד שכינה שלמה בית המקדש ואז מיהה הקב"ה למיכאל וששים מלאכים עמו שהיו אפטרופים לישראל ואז הכניס מיכאל לוד בשמי ירושלים ועשו מרכבה עם אבות העולם והיינו אבן מאסו הבונים ,

תקוני

זוהר חדש דף י' ע"ב דף כ"ו ע"א וזוהר גדול במדבר עמוד תני"ו ובספר הכוונות דף י"א ע"א) הא דכתיב ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים היינו שלקח לכוונתו שהיה בחמשה חיות של קריית שבע דהיינו שבע"י ישראל ה' אלהינו ה' בכוונה זו נטל האבנים ואחר כך כשעם אותם בכיסו נעשו כלם אבן אחת ונשלם גם תיבת אחד שבבנין ישראל :

רא

דכתיב גבי דוד למעטי ואשבעה לו לאמר אם אמינתך בחרב ומחי שבונה היא זאת דילמא ימיתנו בתיבת או בחי"ם אלא שבוטע דוד תמיד היה שנטל בירו שהיה חקוק עליו שם המפורסר זה הית' שבונתו וא"כ הא דכתיב בחרב פירוש קמפרש שנטבע בחרב א"כ אמר סתם אם אמינתך באום מיתה בבוטס .

ירקום

שמואל דף י"ז ע"ב כיון שבה שמואל למשוח את בני ישי ברח השמן לאחריו וכיון שבה למשוח את דוד ראה השמן רץ מעלמו וזיקק בראש דוד הה"ד ותרם כראס קרני בלתי בשמן רענן . שם (משומר טוב) ויקח חמשה חלוקי אבנים אחד לשמו של הקב"ה ואחד לשמו של אהרן ואמר לשלשה אבות אמר אהרן לא א"י גואל הים על פסוע ממנו אמר חמשה הקב"ה לא לפני חירק וזיקק עלי פסוע ממנו י"ם האבנים היו מתלקטות מאילתן אמר ר' יהושע דבבבין בשם רבי לוי מתיבין ובילקוט .

תנא

דבי אליהו שבעה שהקב"ה עושה חסד לדוד שמים וארץ שמתים שפאמר מלכיה ישועות מלכו וכו' מה כתיב בתריה השמים מספרים כבוד אל וכו' .

שם

דוד היה זורק חץ והורג שמונה מאות בפעם אחד והיה מטעור יגל שני מאות שאלמר איכה ירדוף אחד אלקי יאתה בת קול ואמרה רק דבר אוריה לכן לא נתנו לו השני מאות וכו' והוא מגמרה ולא מגולין :

יבער

ילקוט חדש ח"ל וז"ל עיון מאי מייתי מאיכ' ירדוף דכתיב בקללה שירדפו האומות את ישראל ובכרבה לא כתיב רק חמשה מלה עד כאן לשונו .

אמ"ה

נראה שכוונת המאמר לומר שהתרעם דוד על האחים בעבור דבקללה כתיב איכה ירדוף אחד אלקי וא"כ הוא שהוא דיק למה לא יהרוב אלקי בשלימות והוא אומר והיה מטעור על שני

מאות שגא' איכה ירדוף כלומר כיון שאלמר גבי קללה איכה ירדוף אחד ויגף היה מטעור למה דברכה אינו כן והיה הורג ח' מאות בלבד והטוב לו הקב"ה דבר אוריה שאלה לא היה זה כיון שהיה חסיד היה הורג אלק .

מפרשים

אשר נשיא יחטא זה דוד שבה מנשיא נחשון למטה יהודה שכל מלות ה' אלהיו שבכל הפסלות ה' אלהים או הדוע אליו על ידי נתן הנביא והביא את קרבנו שציר עיזם או הבן הראשון שמת לו וכפר עליו . דכתיב כי ה' העביר חטאתך לא תמני' . שמתה בשמן המשחה כתיב בו שכיבה ויוצא שלא נמשח בשמן המשחה כתיב בו מיתה דבר אחר והלא שכיבה הוא מיתה אלא דוד שמת על מטתו כתיב בו שכיבה יואב שנהרג כתיב בו מיתה ד"א דוד שירשו בניו את מקומו כתיב בו שכיבה ויואב שלא ירשו בניו את מקומו נאמרה בו מיתה . מדרש קהלת על פסוק טוב סם משמון טוב .

אמ"ה

מדקאמר דוד שגמשה בשמן המשחה כתיב בו שכיבה משמע דהגמשה בשמן המשחה לא היה יכיר בו כיומן מיתה דכתיב במשה רבנ"ה בחרתו לא רכחתה עמי ולא כי לחם שלא שמתה כלל והיה בכל סימני החי ממש וכן בגמשה בשמן המשחה היה כך כי סגולת השמן מעמיריו כחי שוכב על מטתו שאינו חסר ממנו כי אם הדיבור ללבד והוא דוגמת החוטאים שהחיות היה מעמידם כחיים אך ההבדל שהחוטאים עוז פניו יאונה אבל המשחה בשמן המשחה מעמירו בתורתו וזכיותו בלי השמות פנים כחי ממש שהוכב על מטתו לישן דקדושת השמן עלמה משעה שמשחו אותו למלך פעל הועלת והמעלה האתם לגוף ולכן כתיב בידו שכיבה ויבואש מיתה כיון שבו נפל סימני פנים הפך מהחי' וחזן מטעמי המדרש נראה דוד שהיה מרכבה לשכיבה דוד מלך ישראל חי וקיים כתיב בו שכיבה ויואב שלא הניע למדרגה זו כתיב בו מיתה . עוד נראה דוד ששני חייו שחי לא היו שנותיו אלא ממתנה בגודע ממור"ל שנמאל שלא היו לו שנים מנגמנו כתיב בו שכיבה כי לא שייך לומר בו מיתה שהמשלים שנותיו שלו נקרא שמת מחייו לכן בידו כתיב שכיבה ויבואש כתיב בו מיתה דמי שיש לו שנים כיון שמשלם סייך לומר שמת מים .

עוד

יתכן דודד הוא דחננל דמלכא ולעולם המלך גזר מית' על דחננל שלא יעשה מה שיצעה הסמך לדבר משל למננן שהי' אומרים למלך למננן שלך הרג את הנפש ולא המיתו וכן בכל יום יום אומרים לו עשה כך וכך ואל היה שמתה המלך להמיתו פעם אחת אמרו למלך למננן שלך חתני יוד אמר הרגו אותו והטעם לפי שאינו מועיל עוד לנגן ולהיות דחננל דמלכא והוא משל על ישראל כשיו עוסקים בתורה שהיו מנגינים בפיהם אפי"ם שהיו עוברים כל עבירה לא הוליא' מאל"ם כשפסקו מן התורה מסרם ביד אויב דכתיב על דעובא פת תורתו וכו' העולם מזה שאין דרך המלך לגזור מיתה על דחננל דליה לכן דוד כיון שהיה דחננל דמלכא כמדובר אין כבוד למלך להזכיר בו מיתה ולכן כתב בו שכיבה יואב היה דחננל דמלכא כתיב בו מיתה .

עוד

נראה שהקדים הקדמה הביאה בעל עמודים שבעה בצמוד פחד יחאק דף י"ע ע"א משם גילוי דיעה ו"ל המרכבה היתה לריבה להיות מארבע רגליה אברהם יחאק יעקב דוד וא"כ יחאק יוסף בידו ויעקב עם דוד היו רואים ללאת מילחא ומתן הקב"ה עשו תחתיו והטעם כי המלך השנן קטור על בריה' יחאק ובזמן עקידה שיליו ממנו לפי שילחא הוא פחד יחאק ראש לכל הדינין וכלם נכפעים תחתיו ולא ראש או מלך ואילו יחאק להיות משועבדים תחתיו וסוף נתרלה באומרו שיהיה לו חלק בזרעו של יחאק בצן הבכור שילא עשו ממנו והבטיח לו הקב"ה שיהא כדבריו ותפיים עכ"ל .

אמ"ה

פירש עם זה החכם הרמב"ם ידירש אבולעפיא נר"ו שמתעם זה יעמי' לאה הולת משבת שתייה בחלקו של ע"ל כארז"ל שטעם הכביה לא משני שהיה רשע כי היה היתה יכולה להופל לדיק בעובדה דליתא ברז"ל לדאורו רשע ששאל לדיקת והחזיר למעט וכו' אלא שיעשה שהיה תמורת דוד ודוד היה ראויה להיות בעלה ועשו נכנס תמורתו מלך הספרא תורתא ואין בו מילאות . להחזיר למעט וכו' ובפרט היות חזרת מכתבו דם הגמות כארז"ל והוא עלמה היה היל"הר עיין בלוחות הצבית

מדרש תלפיות אות ד ענף דוד

יגחזור

לענין דוד שהיה ראוי ללכת עם יעקב וכנס עשו במקומו ובעשו כתיב הנה אנכי הולך למות ומה גם דרשעים בחייהם קרוים. מתיא אס כן אין ראוי שבדוד יכתב בו שם מיחה כיון שבאותו רגע זכר מיחה חפליו בחייו כהנהגה בקדושה שאפילו במומו לא יזכר בו מיחה ולכן בדרוש כתיב ויבא אל שאל אינע לו כזה כתיב בו מיחה כדרך שזוכיר בכלם.

אך

בהקדמה זו יובן למה יעקב דודו בחימותו אחד שיעקב אבינו לא מת כארז"ל וכו' דוד מלך ישראל חי וקיים אלא כדי לרמוז שיעקב דודו היו ראויים ללכת ומלחם. ולכן נגלות כל זה בשפת התלפיות כזה דכסם שיעקב לא מת גם דוד חי וקיים.

מדרש

רבה פ' י"ג נשא כשברח דוד מפני שאול הולך אצלו ושאול אל מלך מואב פי' היה יורג מפני שאול והיה בוטח במואבים לפי שהיה מרות המואבים וכו' וירג אותם מלך מואב ולא נמלע מהם אלא אח אה לודו שברח אלל נחם בני עמון ושלא מלך מואב אחרינו ולא רלע לימנו והוא החסד שעשה נחם עם דוד ולפיכך נכתרו עם המואבים.

זוהר

בראשית דף ח' ע"ב בדרבנא ועשרים באלול הוא מה דהוא מנבט שבע וביומא לכדורי מחל ליה קב"ה הווא חובא ורית דאמרי נשבעה בלוד לעבר כרווא ואתכנסו בחמיסד דלירי ובחמיסר באלול הוא מה דהוא מנבט שבע וביומא דכפורה לתבשר גם ה' העביר חטאתך לא תמות מאי' לא תמות לא תמות ביד' דדומי'.

תנחומא

פ' וירא אלו כתיב דוד לפני שמואל אמר ליה הקב"ה לשמואל משיחי עומד ואתה יושב קום משהו.

תנחומא

פ' שולדות כשם שילחם היה דומה לאברהם נדי שלא יאמרו מוציאמלך ונתבעה שיהי כן כללכ בנה של

לביגיל הים דומה לדוד משום שהיו ילני הדור אומרים לביגיל כלקחתי דוד כבר היתה מעוברת מנבל מה עשה הקב"ה לר קלסתר פניו של כללכ דומה לדוד וזהו ומשנהו כללכ ללביגיל אשת נבל הכרמלי מה תלמוד לומר כללכ שהיה כלו אב כל הרואהו ואמר דוד אצלו של זה.

אמ"ה

בזה מתיישב הפסוק ואמרו ונאמר כללכ ללביגיל אשת נבל הכרמלי דקשה מאן דכר שמהי נבל להזכירו כיון שעתה היתה גשואה לדוד אלא כונת הפסוק ומשנהו כללכ ללביגיל והערה שנקרא כללכ משום ילני הדור והיו אומרים שהיה בן נבל הכרמלי שכשנשאה דוד כבר היתה מעוברת מנבל כן נקרא כללכ שיעירו הכל שהיה דומה לדוד כמדובר.

אבר

ראוי לשום לב דלחמינין בנמי' בדרבות פ' ראשון וזה דוד שילא ממנו כללכ אמר רבי יוחנן לא כללכ שמו אלא דינאל שמו ולמה נקרא שמו כללכ על שהיה מבייש פני משיבשת ובתחומא קאמר שנקרא כללכ על שהיה דומה לדוד אצלו ולכאורה י"ל דמיך כשולד שמו דינאל ובשנתגל כבן שנה או שנתיים ולאו שהיה דומה לדוד כי אז היה בתחנה גדולה היו קוראין אותו כללכ כלומר בן אב כדברי התחומא אך אחר שנתגל וכבר נתפרסם שהיה בן דוד ולא בן נבל מה לורך לקרואו כללכ ולא דינאל שהיה שם הטעם על זהו דקאמר בגמי' לא כללכ שמו אלא דינאל שמו ולמה נקרא שמו כללכ וכו' כלומר ידע שנקרא כללכ על שם לו לא כדברי התחומא אמנם טוונת הקב"ה' אשת' שנתפרסם שהיה בן דוד מה לורך לקרואו עוד כללכ אלא על שם שהיה מכלים פני משיבשת' כלומר לא הפסיקו שם זה מפני העולם על שנה אחרת שהוא על שהיה מכלים וכו' עד עכשו היו קוראין לו כללכ על שם שהיה דומה לאצלו ובשנתגל היו קוראין לו כללכ על כונה אחרת על שהיה מכלים וכו'.

ובזה

יחא שלא היו קוראין אותו מכלים דשיך יותר על שהיה מכלים אלא הוא אשר דברנו שבוין שנקודתם היה כבר לומר שכללכ על שם כלו אב והורגלו בשם זה גם אחר שלא היה לורך לקרואו כללכ משם שכבר נתפרסם שהיה בן דוד היו קוראין לו כללכ על שם שהורגלו בשם זה להראות על פינה אחרי' שהיה מכלי' פני משיבשת'.

בספר כלי חמדה

פ' תולדות יתחק דף ל"ה ע"א קבלתי מהחכם השלם כמנהג"ר חיים ויעל

ופש' יאונתן נתקשרה נפש דוד ויאהבו (ויאהבו ק') יאונתן כנפשו הנה כתיב ויאהבו וקרינו ויאהבו" ביה"א לרמוז טעם התקשרות נפש יאונתן בדוד מסכת שהיו נפשו משרש אחד מה"א אחרונה כמדובר ומדויק גם כן אל הענין שייתר מה"א אחרונה בסוף תיבת ויאהבו לרמוז שהם מה"א אחרונה דוקא.

זוהר

שית בשמין חסד חד רחוק רחוק דחיי מכלאן ואליך טעים טעמא דמותא ובגין כך חמרינן דוד מלך ישראל חי וקיים כי לא יין מעולם שמתין בשמין.

ירקוש

שמואל סי' ק"ח פ' יתל אבי מן האתונות והאב לנו מפני מה זכה שאול ללכות מפני העונה דכתיב והאב לנו שקל עבדו כיואלא זו.

אמ"ה

ראוי לחקור איך הוא כנגד מדה דבעבור העונה זכה למלוכה ונראה בהקדים קודם מה ששמעתי מהחכם השלם בה"ר נפתלי אשכנזי ז"ל במאמר חז"ל ג' אין להם חלק עולם הבא וחד מהם פרנס המתגאה על אצ"בור חסד דיה לדקוק מלת חסד אמנם הכונה כיון שהוא פרנס כבר המשרה על שהמו וכלם ממכדים אצלו ואם כן מה שמתגאה עליהם הוא חסד ללא לורך ע"כ ה"ה ידוע שבמלך זכא בחייה אחרת הפך זו ש'אע"פ שכלם ממכדים אצלו וכורעים ומשתחוים לפניו מלואו שיתגא' עליהם ולא ינהוג בעלמו קלות ראש בפניהם כדכתיב שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך ובוה נכה לענין שהעטה הביאו לשאול למלכות מדה כנגד מדה הוא השפיל עלמו ראוי למלך כדי שיתגבה בגאוה ושררה שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך ומלואו יתשב לו במה שמתגבה במעלה.

אמנם

כיון דלחא לירן ראוי לשים לב למה בלתי נמשך מלכות של שאול על ידי אבדת האתונות דמה רמזו ין לדברי כי בודאי לא בלא הדברים דרך מקור' ועוד לדקוק בדברי הגער שהיה עם שאול שגראה לכאורה שהיה פניו לפניו ולא נמד מאתונות של שאול שהרי כשראו לבא לפני שמואל סיגיד להם את דרכם ולא נמלא דבר ביד שאול אמר הגער לשאול הנה נמלא בידי רבב שקל כסף ונחתי לאיש האלהים והגיד לנו את דרכיו. דלך העין ולמר ונחתי ולא אמר ונתתה.

אך

אמנם עד דמלות רששון שבישראל היה משבט בנימין בעבור שנימין לא השתחוה לעשו כי עדיין לא נולד כמ"ש בעל עשר' מאחמות ונראה הטעם לפי שאם היה מלכות ישראל תהא משבט שכבר השתחוה לעשו וכנענ לפניו בנפולם ישראל בגלות תחת עשו לו היה להם תקווה חז"ל אצל עכשו מלך ראשון היה משבט שלא כלל והשתחוה לו אפי' שאלו בדרשות' עכשו הוא דרך השאלה כבן מלך שגלה תת' עבד שונא שאפי' שהוא תחת רשותו אין כח בו לשלע בו דרך עבודתו מה שאין כן אם היה משבט שכב' מתחלה עשה עלמנו בחינת עבד בהשתחוות לו. הכלל העולה משלכותו של יאודה היה גזור מששת ימי בראשית אך הולך הקב"ה לגלגל הדבר כיוון מלך ראשון משבט בנימין שלא השתחוה לעשו מטעם האומר באופן שיתן לו המלכות דרך השאלה וזהו טעם חז"ל שאול בלחוד ולא עלתה לו הבריה והלתה לו ועוד לחז"ל אמר הקב"ה לדוד אלמלא הוא הוא ואתה שאול וכו' שהכונה שבוין שיעקר המלכות היה יאודה מתחלת הבריאה היה מעביר לו הקב"ה לדוד דלחיי' מיוחדת כל מה שהיה עושה אך לשאול כיון שהמלכות בידו דרך השאל' היה מבקש תואנה להסיר מלכותו ולהחזירו לבעליו וכו' ולכן לרמוז על זה ניגלגל מלכותו על ידי אבדת האתונות לומר שעתה מלכות זה ליאחד ממנו על ידי תואנה מלשון אתונות והנה הנער אשר היה עם שאול ניגלגל כלומר הקדש ורמזו לו הענין ולמר לשאול הנה בידי שקל כסף ונחתי לאיש האלהים והגיד לנו את דרכו דהיה לו לומר ונתתה והגיד לך את דרכך לעשותו עיקר אך השווה עלמו לשאול לרמוז אין מלכותך ומשנת אסוף סוף הדיוט כמותי אלא לכן אמר גם ונחתי לומר ונחתי חיי מלכותך דהיינו מלכותו רמז המלכות הנמשכת מענין זה אחר ימלך תחתך והוא בידך לשע' דרך השאלה כאשר אין אי משליטך בשקל כסף זה לנמשור בידך לעשות' שלעי' הגם כפי' שהנער לא ידע זה ברוח הקודש כמדובר לא יבצר שהיה על דרך ניבא ולא ידע מה ניבא ולכן שם הקב"ה בלב הנער ניבא כך.

אמנם

חזן מהמכותו מבוחר אלעי טעמו של נער ונטקו באומרו ונחתי

מדרש תלפיות אות ד ענה דוד

דוד לגדול מעלתו עומד על גבם בכל מחילה ומחילה ולפרסם בין הדיקים שמה ששבע עם בת שבע לא היה חטא לגנות מלך היה כדי שילמדו תשובת יחיד האבות העולם שכיילים ליכנס ולהיות על גבי במחילת ביניהם אינו חידוש וכן משה רב"ע"ה אינו חידוש וכן משה רב"ע"ה אינו חידוש להיות על גב תלמודיהוון אך בדוד בלא החידוש לאוריע כי שקול כנגד כל הדיקים אף על פי שלקח לבת שבע ומה מחוק מהדבש שלא הסבו ישי' ושמואל שני' לדיקים ישי' שמת בעטיו ולא נחש ללא טעם עם חטא' ושמואל כמובן דשקול כמשה ואהרן והכתוב מעיד עליו כי נחמד שמואל לה' עד שיבד דוד ביניהם לרמוז מה אל ובלא חטא כך יפטר דוד מן העולם בלא חטא ומה שעמיד לעשות עם בת שבע לנמולה רבה יחשב לו שעל ידי כך נגבה העולם בלימוד התשובה ומנוח כמדובר .

עוד

נראה כוונת המחבר ה"ך דוד לאורה שלשה פרסאות דאיתא בליקוט שמואל דף י"א ע"א שבעה נביאות מרים בגבורה דבורה בת"ת חנה בנחל אביגיל כבוד שוק שמואל וזהו סוד גלתה שוקה שפרסומה נבואתה חולדה אשת שלום ע"י לויק ברית שלום אסתר ותלכש מלכות וע"ש כאורך .

אמ"ה

ובזה יחיה ה"ך דוד לאורה ג' פרסאות שנתכונת באור נבואתה שגילה לו שיעור ג' פרסאות .

זוהר

פי' בלך דף ר"ו ע"א כיון דכתיב וקלל הפלסתי באלהיו אסתכל ביה דוד בעינא כל זוני לרעת אסתמשך מעיניה דדוד והכי ראה ביוצא כיון דאסתכל ביה דוד בעינא שישא מה כתיב ולא יכרת מבית יואב כיון דאמרנו כי עינא דדוד הוה מרקמא מכל זוני גוויין לא הוה עינא בעלמא שפירא למחוי כעינא דדוד כל גוויין דעלמא מנלוין ביה וכלא ברחימו נמאן דחילל חטאה דכתיב יראך יראוני וישמחו דחילן כל דחמנין ול כל אינון דחייבין לחילן מקמיה .

אמ"ה

ויכן בזה כוונת פסוק ארמוני עם יפה עיניו לומר לא היו עיניו שפירין ויפיהם כעיניו דהוה מרוקמים מכל זני גוויין . על היה ארמוני לעשות דין ברשעים בעיניו השפירין שלל ארומ מודה של דין כנודע ולכן אסתכל בגלית וגלטרע וכן ביוצא כמדובר . והארמינונות שהוא דין היה מתהפלג ליראה הסם לרחמיים וכשפיו מסתכלים בעיניו היראים היה מושפעי' שמהם אחרוה כדכתיב יראך יראוני וישמחו כמדובר ועטם דעיניהו דדוד מרקמן מכל מיני גוויין לפי שהוא בגדרת המלכות שכוללת כל הגוויים כי הוא הברכה המקבלת שפע מכל המדות כנודע ואפשר לומר דכיון דהיה הוא במלכות ליכן נאמר בזה ורחל היתה יפת תואר ויפה מראה שלל מקום שמוטי' ליכן היתה פועלת רחמי' כדוד דלואי עיניהו מרוקמין בצמה מיני זניין וזהו טובת מראה .

דוד

חטא כדרי לקיים אינו לדיק בהרץ אשר יעשה טוב ולא יחטא לקט יוסף ערך גלים .

אמ"ה

במס' סנהדרין חטא דוד ללא למרו עבדא זכי למרי' עוד בדנ"ל במס' ע"ז כדרי שינמדו מנומו תשובת יחיד עוד י"ל חטא לקיים מצות ושבת :

ירקנות

ההלים ס"ו ד בקרפי עניי אלהי דקר ר"י אומר אמר דוד להקב"ה עליך להליקתי למת שלי משבט יאודה ואתה שומע קול תפלתו שלי' שמע י קול יאודה עב"ל :

אמ"ה

קשה מאי עליך להליקתי שגריה שמבקש דבר שיטעה בשבילו ולכבודו כלאו אחרים היו מולאים מקום להיבין ואריך להבין מהו . ולכאורה יראה לידוע שמואמר חז"ל בסנהדרין אמר דוד גלוי וידוע לביקש היתיי ביאל לעמוד בנסיון אלא עשיתי עיני בת שבע כדי ללא לימרו עבדא זכי למריה . וזהו כוונת הפסוק רפאה נפשי בצבור שמה שחטאתי הי' לך לכבודך ללא לימרו וכו' וזהו מהכונה רפאה נפשי בצבור שמה שחטאתי היה לך רבה היה חטא בין חרם לחבירו שאינו כפרה עד שיראה לחבירו דמה שלקח לבת שבע היה משאם שהי' לא גט כריתות וזהו שגרי' לאוריה דבין הרגו על שמה שחטאתי על אמרו לפניו ארזוי יואב . מחזור לענין שדוד חטא לכבוד המקום ללא לימרו ודבר זה גלוי לפניו יתברך היודע מחשבות האדם ולא היה דבר גלוי לעולם לזה אמר רש"י עריך להליקתי שגריה דבר שידעו שלא חטאתי וא"ת למת אני מפיל חתיני על זה התשובה לפי שאני משבט יאודה

הקב"ה לפייסו שני' השיחין שכרה חושב לו כאלו מלאכת המקדש ותועלתו נעשה על ידו לכן נתן פתחון פה לרום שידבר לרמוז כבר חשב לפני כאלו הדומם עלה למדרגת חי מודבר שהיא הפעולה הנעשה ע"י המקדש ומלא שחשב אינו כך כאלו בנית המקדש .

ספר

הפליאה דוד הנוגד היה מכירת התנועות וידע שהוא חרם הראשון ואוריה החמי' הוא הגחש ונת שבע היה חוה ור"ה דוד להורגו כי מסית היה אלא חנור דוד פן יחשדוני כי יבקשו ממני אות שהוא הגחש ועשה שדוק ונתחייב הר"י והכריז כי מאריך אפי' וגבי דיליה ומה שטעם בד הוא על שמיירא רגלו המתין לעשות הפס' משפטו . גם כי בלא עליה בלי תיקן שנתחלה היה לו להעביר וזהמת הגחש ממנה דהיינו שחבבל החלה להדיח והל"כ לו ולכן מת בנו הראשון שגולד לו ממנה כי היה מזהבמת הגחש ואחר כך מלי' גם על ישראל על שיהיה בט זנו .

אמ"ה

אלו היה בלא דוד על בת שבע שתיקן היה נתיקן חטא שחטא בהיותו חרם הראשון והביא מות בעול' והבן הגולה מבנת שבע היה מלך המדינה וטוב לא היו ישראל רואים חרפת גלות בעולם וביצע המות ללא כנודע מחז"ל והכי כיון שכונתו לתקן אלא שלא עלתה ברו מינה רחם הקב"ה ונמנו הטוב ויסד על ידו יסודי המקדש ועל יד שלמה בנה של בת שבע בנהו כדי שיתבסס העולם קנת מחטאו של חרם ולא יך ומתמוטט על בנין המקדש נתבסס העול' כנודע וכמו שאבדתי באורך כמה פעמים בעינסי' דלעיל .

רש"י

ז"ל דברי רמיה' א' ס' י' וז"ל אורח דברם את יחלק בנו יחלק עשו ישראל מעיני' כבודו של דוד אמר ישראל .

אמ"ה

מאן דכר שמי' כבודו של דוד ובחיבור אחר פרשתי לשון זה בחר הטוב ע"ה הטוב' עיל' .

עמק

הנוגד דף קנ"ג ע"ה דוד לא זכה ליבש במחילתו להיות רגל רביעי שגמררבה אלא חרם שבעה שנים לנתינתו ביום שהכניסו לבית קדשי הקדשים .

אמ"ה

כתב בספר הפרדם בערכי הכנעיים ד' קנ"ד ע"ג ארון היה השכינה ונקראת ארון לפי שהיא ארונו של תפארת והוא נגזר בתוך ארונו ע"ש באורך . והנה כיון שנגנס הארון שהיא השכינה שהיא מדרשו של דוד בבית קדש הקדשים להיות רגל רביעי והטעם אחר ז' שנים לפי שהשכינה מרת המלכות היא מדה שביעית .

ירקנות

שמואל ר"י ס' י"ו דף ל"ג ע"ב כי לא נכזיב עד בלא פה אמר ר' שמואל בר רחמימי לפי שבעה"ל לא הסבו שני גדולים ישי' ושמואל עד שיבד דוד ביניהם אכל לעמיד לבה אין לך כל מחילה ומחילה של לדיקים שאינו דוד עומד על גבם .

אמ"ה

מאי שנא דוד שמומר על גבם ולא אבות העולם או אחר מוסס או משה רבינו ע"ה ומלאכי בהר"ב גדליה ז"ל משס מורש"ל ז"ל ח"ל דע שהמאמר הזה סוד יש לו דוד עומד על גבם הוא מלכות דוד ומלכות שמים אמר היה שכינת עזו יתברך שדוד קשור בה וע"ה זה דוד מלך ישראל חי וקיים קשור בחי עולמים ומוכרח שכל מחילת לדיקים על גבם ימלא דוד הכו' כמו שאמרו חכמינו ז"ל לדיקים ועומדים ומעוררתיכם ברחשיהם וההים מיוו השכינה העומד על גבם ולה אמר כי בעה"ל הגמני ולא הסבו שני דדיקים ישי' ושמואל עד שסיבד דוד ביניהם כי בזה מנובן תיבת פה רולה לומר לריך שיבא בינינו מנחם אכל לעמיד לבה לא יהיה כן להיות ביניהם אלא על גבם וזהו שאמר אכל לעמיד לבה תיבת אכל היה בבחינת שעתה ביניהם אכל לעמיד לבה על גבן עב"ל .

והנראה

לי ככוונת המחבר על שבידו לדיק הקים דגל תשובת יחוד כנודע וידוע דאין לדיק בהרץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ואותו החטא היה גורם לדיק גרשין מנן עדן אס לא שדוד גורם לו ליבש בני"ע בהיות שמומו למד התשובה ומנאל' בזה שעל כל מחילה ומחילה של לדיקים מתעטרים הם דוד כי הוא הסיבה להם בעמדם מתחילת אלו כמדובר וארמון זה לא הסבו בעה"ל שני לדיקים ישי' ושמואל עד שיבד דוד ביניהם ונתעטרו עמו לרמוז על העמיד שהלדיקים מתעטרים עמו כדפרשתי .

עוד

וכל לומר וידוע שאין לדיק יכול ליכנס במחילות לדיק חברו המשולה וממלא דכל או נכוח מחופת חברו הגדול ממנו אך

שכב עם ממני כלתו ואם הודעת לבנות שלח חטא כאח"ל יאלת בת קול ולומר ממני יאלו כבושים וגם משה אשר שמע ה' קול יאודה ודרשו חז"ל הקול ניתנה במתה ליהודה וכו' וכל זה לפרסם שיאודו לא חטא עם תמר גם שמע קול תפילתי שאני מיאודי והלדיקני מנעשה בת שבע וים זו מודעת רבה על יאודה שלח חטא בתמר בהיות אני יולא מלכותו מעשה חסיד כמותי

אמנם

מראה עוד ידוע לוט בנבותי • יעקב ב' אחיות • בעו עם רות ומשכב מרגמותה כנעניה אחת הנהלות • יאודה עם תמר כלתו • ישי אבי דוד דעתו בשפתחו • כל אלו עשו מעשיהם דרך זרות וגנות כדי לבלבל דעת השען שלא יעבד ויבלבל בקטרונו יאית הלדיקים בעולם דזהו כונת מלאמר מדרש רות רגזו ואל תחטאו השבטים יאודו רות לא מרות המואביה את לא מפסול משפחה את א"ל הקב"ה אמור להם שהם משתי אחיות ע"ן שם הכונה לא היה דעת השבטים לבייש לדוד שהיה מפסול משפחה אך היו ממהים חסיד כמותך אך יאל משפחה מרות המואביה שכפי חסדותיו היה ראוי שלא משפחת היותר מעולה שבישראל וזהו אומרים לא מפסול משפחה אתה אך יתכן ללאת מפסול משפחה חסיד כמותך א"ל הקב"ה שישוב לא מטיק מטעם שהם משתי אחיות כדי שלא יעבד השען יאיתם בעולם נעטעם עלתו הוא מפסול משפחה כדי שלא יעבד השען מיאודו בעולם ע"ן באורך בספר יד יוסף ז"ל וזכה נבא לכונת מלאמר על"ך להלדיקני להודיע טעם יאיתמי מפסול משפחה הדרבנא הדבר היה מצד מעלה שכיון שהוא חסיד אס לא ה' בך דברך עקלתון היה מעבד השען יאיתו בעולם אס כן על"ך להלדיקני ממה שאומרים לי שאני מרות המואביה ושאני מחטאתו בשפחה וא"ת למה אני מבקש זאת לפי שאני משבט יאודה כלומר שכב עם כלתו והוא דרך עקלתון כדי שלא יעבד השען יאית פרץ וזרה הלדיקים ואם הודעת העטם לעולם לכות שלא יאודו ממנו יאלו כבושים גם אני משבטו עשה עמי ארת לכות לפרסם ביאיתי בעולם דרך עקלתון ומוטעת אני שתעניני על בקשתי לפי שאני מיאודה דכתיב כי שמע ה' קול יאודה וניתנה לה הקול בתמנה •

עוד

ובל לומר בקראי עניי וכו' על"ך להלדיקני כלומר אל תדקדק בבקשי לך לכל דבר אס הדברים מסודרים כראון או לא רק עניי כפי כוונתי וכדו"ל על פסוק מנעמקים קראתיך ה' ה' שמע בקולי כלומר בקולי דייקא אע"פ שלא יהיה מסודרת כראוי וכו' והוא כונת המלאמר בקראי עניי ועל"ך להלדיקני לתשגי כפי כוונתי אע"פ שקולי יהיה בלתי מסודר כראוי וא"ת ולמה אני עושה לך כך התשובה משום שאני משבט יאודה שימתו לו הקול בתמנה שחלמי שמע ה' קול יאודה כלומר ואף על פי שיהיה דברי בקשתי בלתי מסודרים כהוגן ואס כן לר"ך אני הבא משבטו שאתה שומע קול תפילתי באופן שיהיה •

ענף הודאים

מ"ר פ' ע"ג וימלא דודאים ודודאים בשרה ר"י בר סימון אומר פרי של חילין ששמו מיים עכ"ל ויס מפרשים שהוא מין עשב מריח טוב ויס מפרשים שהוא מין שושנה מיניגי"ש בלע"ז ועיין ברומב"ז ז"ל •

יודו

בימי קציר חטים וימלא דודאים זו היה ערב שבועות לכן יעבד ענין בלילה הוא יולא ישכר תמר גרם בתורה שהיה ומן קבלת התורה והוא שאמר בן חמישי חמשה חומשי תורה מנר"ס אלשי"ך •

אמ"ה

להרמב"ן פירש דודאים יאסימין והמפרשים פירשו מיני שושנים יבא על כוון מנהג כל ישראל לשים שושנים בצה"ל בשבועות שהוא מתן תורה לפי שהדודאים שהם מיני שושנים הובאו ערב שבועות זמן מתן תורה ויבא משם ישכר ת"ח כמזכיר ובחיבור שאלות ותשובות אשר לי כתבתי טעם אחר על המנהג לפי שש"י"א הדבור מהקב"ה נתמלא העולם בשמים כדו"ל ולרמז זה הוהגים בבשמים ביום מתן תורה •

ענף דורות

רצה משה שיטה בדורו כל מה שיהיו בדורות הבאים וכן הוא אומר ז"ה דור דורשו עדרשו ר"ל במס' ע"ז דף ק"ח שיהיה הקב"ה למשה כל הדורות וכו' כי ספר של אדם הראשון יש בו י"ב מינות באמני

זה שם מ"ע אופן ע"ה •
בימי אלוט ידעו לעשות כפסיס ולהשביע מלאכי מעלה ומתם נמשך לרוד המבול ועל זה בערו שחטאו מדרש הגע"ל רות •
ענף דור אנוש בימי אלוט עשו בע"ז והיו מכניין לע"ז בשום מימרא דה' (תרגום יב"ע על פ' ולשת גם הוא יולד בן ויקרא שמו אלוט)

אמ"ה

כחז בריתו בחיי ז"ל דור המבול כפרו במיאלות השכינה והפלגה כפרו בהקב"ה ע"ס באורך ע"ה נח •

ונראה

שגם דור אלוט כפרו במיאלות השכינה ושמנו לע"ז אמנעי בינס להקב"ה ולכן היו מכניין לע"ז בשום מימרא דה' ובמקומות אחרים פדשתי דעות הרבה על ענין כוונתם של דור הפלגה ודור אלוט וקודם תבאקס וסתמלס בענפי' לע"ל ובתרגום יב"ע על פסוק ואנשי סודם רעים ותמלס לה' תרגם ומרדון לשמא דה' ובפי' וירא על פ' וה' המציר תרגם ומימרא דה' אחית מיטערין •

ענף דור המבול

כשם שחזירי דור המבול ידוע עוד המבול כפרו במנהג אחרונה ולכן נשתחו מן הארץ התחזקו וכן מן העליון בהרחקת' ועם זה היו נמחים מן העולם הזה והבא והנה זה מדה כנגד מדה חטאו בלתיים נשתחה להם הארץ שהיא בלתיים • אבל דור הפלגה כפרו בשם המיוחד לכן הענינים בשמו הגדול והראה להם כמו וזהו לשון יורד הרי שכל אחד נענש במה שחטא בו והיה עונשם מדה כנגד מדה כשם שדפידרו הם נעם שהים מחובר ומיוחד כן הש"י הפסיד חיבורם והפיץ אותם על פני כל הארץ ר' בחיי פ' נח •

זוהר

פ' נח דף ק"ג ע"ב אמר זור המבול שיחא ירתי חיוני במיא שיחא ירתי בלשא והא הכא היא הו אמנעי תריסר ירתי א"ל רבי יוסי בתרין דינין דגיהנס אהדינו בלשא אמנעי בתיא דחמט עלינו מנעילא הו ליניין כתלגא בלשא במין דפקין מתתא הו רתיחין בלשא ועל רל דגינא דגיהנס אהדי בלשא ובמיה ובגין כך תריסר ירתי הו דלמרי ר' אלעזר דדינא דחייביא בגיהנס תריסר ירתי הו •

אמ"ה

קשה שאלמנעו ר' דבשלמא בגינהם הרשעים מתדין ששה חדשים בלשא וששה ז'יון שנואלא שרגשיים בהעבר ששה וששה אמנם דור המבול מיד בבא המבול מתו כלם ולא הרגישו מלעזר לנייט פחים רק יום או יומים ועוד דוהי הגשם על הארץ מ' יום ומי לילה וממלא שמים הלוינין שבאו מלמעלה לא היה רק מ' יום ולא ששה חדשים כדי לומר שידועו ז'יון ששה חדשים •

ועוד

קשה דלמן קלמרי שהיו מים רותחין מלמטה ולוינין מלמעלה והוא הפך מאלמנעו חז"ל בניקום אחר אולי שבא הקב"ה עמסה בלשא מלמעלה כדיכול לא היה יכול עיניהם (תמלא מלאמר זה בספר שמי ידות) •

ובדוחק

י"ל שלעולם מיד מתו ואל עשה הקב"ה שירגש נפשות מלעזר המים הלוינין שבא מלמעלה ומים הרותחין שבא מלמטה ששה חדשים מלון וששה מרותח ואחר י"ב חדש ספו תמו נפשותם והיו כלא היו ואף על פי שנתעברו מים הלוינין עמי הרותחין גב' הקב"ה שירגשו מזה לחוד ומזה לחוד ומה ששקטם במלאמר שבא עליהם בלשא מלמעלה אחר דורו היה דוקא כשתחיל להמטיר כדי ללכותם מיד אך א"ח"כ היה יורד ז'יון מלמעלה ומכל מקום לר"ך עיון •

נשים

של דור המבול היו יפות מאוד והיו כחילין ומהם עיניהם ומקושטו והולכות בגילוי בשר תרגום יב"ע ע"ז ויראו בני האללים •

אמ"ה

כוונת הרשעי' אלו היו להסתלק שכניה מן התחתונים וכדו"ל שדור המבול אמרו מה שדי כי נעבדו וכו' ולכן הרגלו להלך בגילוי בשר כדי להרבות הזנות לסלק השכינה על דרך ולא יראה כך ערות דבר ושכ גאחר"ך •

ענף דור הפלגה

לעובד היא באומנם הקב"ה ברא כח מערכת בארץ וממשלת כוכבים ומזלות וכיוונו עלמם להוליא מתחת הממשלת ההוא ולהיות תחת כנפי השכינה והאמרו אס נעבה מגדל זה תשרה עלינו שכניה ומחשבה זו מה שחשבה עובדי היא אמנם חטאו בלאמר ונעשה לנו שם ולכן היה כחן שחשבה כמו בדור המבול (ועיין ענין זה יוסר מפורש בליווי דף ע"ז) •

מדרש תלפיות אות ד ענף דורות

ענף דור המדבר

פרקי ר' אליעזר פי מ"א רבי פנחס אומר כל אותו דור שמענו קולו של הקב"ה בבר סיני וכו' להיות כמלאכי השרת לא ראו עיפת קרי עיניהם ולא משל בהם כל מיני כינים ובמות' לא שלטה בהם רימה ותולעה אכריה' בעולם הזה ואכריהם בעולם הבא ועליהם הכתוב אומר אשרי העם שככה לו

אמ"ה

כפי הקדמה זאת מתיישב שכיון שבשכם בא תקלה לדינה גם בשכם בא תקלה ליוסף כמו שנאמר הנה חבור רועיש בשכם לך ואשלח אליהם ושמונו ולי ששעו דין בשכם בעבור דינה הם עלמם נהגו בדין למכור ליוסף כחצו"ל דשמעון ולי היו עיקר הסבה ושמונו דחפו לבור וכשם שדינה היליאה גרמה לה התקלה שנאמר ותלא דינה בת לאה וכו' כך יוסף היליאה מביטו להלך לשכי' גרמה לו התקלה וכשם שדינה נכנסה ביד שר שכם החוי נשיא הארץ ובעבור' וינלו את שכם גם יוסף נכנס במלרים ביד פריעה וילקט יוסף את כל הכסף וכו' ולכסף וינלו את מלרים וכשם שעל ידי דינה נימולו אנשי שכם גם על ידי יוסף נימולו המלרים וכשם שדינה ויטבד אותה' ויענה גם יוסף קבלו פוטופיערע לתשמים אלא שהקב"ה יסרוק וכש' שדינה ה' תה' נישאת לאחד מחציו דהיינו שמעון כחצו"ל לגם יוסף שדי' פריעה וילקט יוסף את כל הכסף שבת פוטופיערע בת דינה היתה שגידלה פוטופיערע בביטו שמאלה תחת סנה אחד וקומע תלויה בלוארה וכמו שב שהיו מורעו של יעקב ולכן נקראה אסנת מלשון סנה כמו שדינה רבינו בחיי ז"ל הרי שדינה הוא יוסף ויוסף הוא אסנת שדינה כדברי הרב ז"ל

אמ"ה

ומה שחמר בפרק מ"ד של מי שהיה לר"ך עבולה היה הענן מפליטו חוץ ממחנה ישראל שני' והיה מתיקן קדוש וכו' לא היה מעומאת קרי כי אם מעומאת מת או ששימש בשפתו וכו' ועד נח אלף כ"ו שנים והיו עשרה דורות שלטת הקב"ה דף י" ע"א

אמ"ה

נמלא שזור אחד מאה וחמש שנים וקרוב לשלש שנה' נראה דזהו דוקא בדורות הראשונים שתייהם ארוכים אמנם עכשיו בדורות הללו הדור נחשב כפי מיעוט השנים

ספר

ובלות חמנה (דף קט"ו ע"א) י"ר רשעים' ידע"ך בנימטריא תתקע"ד וכלם נתליו"ן בפריז"ן ג"כ בנימטריא תתקע"ד כמו שאמר רז"ל' גם כן רחוקתרשעים' יאענה בנימטריא תתקע"ד אכל סוף סוף יש להם רפואה שנאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב : אמר י"י ורפאתיו עם ארבע אריות על השם הוא תתקע"ד :

ענף דוסא

דוסא בן הרביע' חיה יותר מחרבע מלות שנים : יחסין דף י"א ע"ב :

אמ"ה

כפי הקדמה זאת מתיישב שכיון שבשכם בא תקלה לדינה גם בשכם בא תקלה ליוסף כמו שנאמר הנה חבור רועיש בשכם לך ואשלח אליהם ושמונו ולי ששעו דין בשכם בעבור דינה הם עלמם נהגו בדין למכור ליוסף כחצו"ל דשמעון ולי היו עיקר הסבה ושמונו דחפו לבור וכשם שדינה היליאה גרמה לה התקלה שנאמר ותלא דינה בת לאה וכו' כך יוסף היליאה מביטו להלך לשכי' גרמה לו התקלה וכשם שדינה נכנסה ביד שר שכם החוי נשיא הארץ ובעבור' וינלו את שכם גם יוסף נכנס במלרים ביד פריעה וילקט יוסף את כל הכסף וכו' ולכסף וינלו את מלרים וכשם שעל ידי דינה נימולו אנשי שכם גם על ידי יוסף נימולו המלרים וכשם שדינה ויטבד אותה' ויענה גם יוסף קבלו פוטופיערע לתשמים אלא שהקב"ה יסרוק וכש' שדינה ה' תה' נישאת לאחד מחציו דהיינו שמעון כחצו"ל לגם יוסף שדי' פריעה וילקט יוסף את כל הכסף שבת פוטופיערע בת דינה היתה שגידלה פוטופיערע בביטו שמאלה תחת סנה אחד וקומע תלויה בלוארה וכמו שב שהיו מורעו של יעקב ולכן נקראה אסנת מלשון סנה כמו שדינה רבינו בחיי ז"ל הרי שדינה הוא יוסף ויוסף הוא אסנת שדינה כדברי הרב ז"ל

מפרשים

ז"ל גם דינה העלו עלמותיה לארץ ישראל כמו שהוא ידוע היום קברה אלא נתאי' הארכלי

צפנת פענח

כתבית יד רלע שכם בן חמור החוי להעיל זוהמא בדינה שדי' פריעה וחסיה כבשה תחת ידו עד שבה שמעון שהוא נכגדו ואמר הכתוב ויבאו על העיר בטח ואמרו חז"ל שהיו בטוחים בזכותו של זקן והוא ישראל סבה והחיותו כהם ובה שמעון וככנס במקום שכם בן חמור ונשא את דינה ועשה שלום בעליונים ב'סתחוטום ועל זה נקראה הנשיא למלשון של זקן שדי' רמזו לשכינה שנקראה לור ונקראה שדי' ואחו במקום העהרה :

ענף דחיות

דחיות דף קל"ה ע"ב מלאכי כתוב אלו שבעה דחיות שמנו חז"ל א' שבעות שקר אחת דוחה מלאה זכיות ב' חילול השם אחד דוחה מלאה תפלות ג' כזוי אחד של תורה דוחה מלאה שמחות ד' נבלות פה אחד דוחה מלאה הבטחות ה' גזילה אחת דוחה מלאה ברכות ו' מחלוקת אחד דוחה מלאה שפכות ז' לשון הרע דוחה מלאה שחטות ע"ב :

ענף דיוקנין

הזוהר חיינון בלבו חינון רשימון דיוקניוהן בחכמה וכונוי' רשימון דיוקניוהן בדינה וגוארי' נמילת חסידים דיוקניוהן רשימון בחסד' וגברין ביטריא בלבו רשימון בגבורה' ונמארי תור' כלן רשימון בעמודא דתמליעתא ונביאיה בלבו רשימון דיוקניוהן בלל' והוד דחיונו תרין סמכי קאטו : נבוי' ברית בלבו רשימון דיוקניוהן בלדיק' ומארי מלכותא בלבו רשימון בכתר עלאה דליהו מתחבבה דתמן לר"ך לסלקא יתודא במחשב' סתויהא ובעלבו תקויוהן אליון לר"ך לשבחא לעלת העלות דליון מלגלו כשמתא' בנופא ובנין דבני נח' רשימון בלליון דיוקנין אמר למשה ואהת' תתזה וכו' :

ענף דינה

מסבת סופרים פי' כ"ב' בת שש שנים היתה דינה כשהוליד' את אסנת מיין שש שנים של שחר הללן שעבד יעקב אבינו עם לבן והוסיף עשרים שנה שמיט מכל'ן ואילך יוסף הנביא' דעת וירד מיבאל והולוכה לבית פוטופיערע ע"ב :

צפנת

פענח כ"י דרש' במדרש הזוהר דינה נקראת שור הטעם הוא לפי שבא' במקו' יוסף שנקרא שור כמו שדרשו חז"ל על פסוק ואחר ילדה בת ומקרא את שמה דינה ואז"ל שדיה את עלמי' ש.הכף הולך לבט והטעם כזי' שלא מהא רחל פחוחה מן השפחות והם כבר ידעו שזר אפטר להוליד לא' י"ב כגיד והנה כפי זאת הדעת דינה הוא יוסף הבטור לרחל ולעל' בן צא' יוסף כגיד לר"ך לר"ך עולם מתחבר עם השכינה שהיא בתו של הקב"ה והנה כמו שנמסרה דינה ביד שכם בן חמור גם כן נמסר יוסף ביד המלרים אשר בשר חמור'י' בשרם' עד שבה' משה שהוא משבע לוי ועשה נקמה במלרים כמו ששעו שמעון ולי בשכם ועל בן ממנה שכמוהו יקח משה את עלמותו יוסף עמו :

ענף דין

תנא דבי אליהו ויגרש את האדם מלמד שנתן לו הקב"ה גרושין כלשהו וכו' שם עמיד הקב"ה ליטב בבית המדרש שלו ולדיקים לעולם ויטבים לפניו וגואלו' ומתינון במקרא במש' במדרש ובהלכות והגדות ואומרים על טמא טמא ועל עטור עטור על טמא במקומו ועל עטור במקומו ואח"כ מביאין את רשעים ודינין אותם בפניהם כדונין שלשים יום ויש ששים יום שלשה חדשים ויש ששה חדשים כללו של דבר שני רבותינו בנשנה משפט רשעים בנייהם י"ב חדשים ואח"כ עומדים הדיקים לפני הקב"ה ואומרים לפניו רשע' כשהיינו בלאתו עולם אלו בני אדם משיעמיים לנינו הכנסת אקורין ק"ש ועושים שחר מלות ואומר להם אם לא רפו אותם מיד הולכים הדיקי' ועומדים על עפרם של רשעים ומבקשים עליהם רחמים והקב"ה מעמידן מעפר גליהם שנאמר וסכות רשעים י' יהיו עפר תחת כפות וכו' .

ספר

חזון לה"ר יעקב לנדו ז"ל כי אדם לפניו שתי מלות לעשות וכל אחת נדחית מפני חברתה וזו אפטר לקיים שתייהן אכל בידי לעשות או זו או זו ומפני שאינו יודע אי זו מהן קודמת פטור משתייהן :

הפתרון

כגון שיש לפניו אבדתו ואבדת' רבו וכבוד אביו לל' ידעלא' לו מייבוו קודים' אם תאמר לאבדתו הלא כבוד אביו קודם למד' ב"פ' דקדושוין משל בנו שרלונו לומר שר"ך הבן לכבוד האב ממומו של בן וזאת כבוד אביו קודם הלא אבדת' הבו קודמת כדמארינו חני ה' וזאת' אבדת' רבו קודמת אלא' שלו קודמת שאינו חייב לכבוד הרב משלו וזו אפטר לקיים שתייהם אלא היבא שצאבדתו יכול לכבוד אביו להאכילו מנונה לל' אבדתו קודמת מפני כבוד אביו אכל בלואפן אחר פטור משתייהם עכ"ל .

שם

בשני דברים מותר האדם לתפול בשביל שיזכה חבירו אפי' בעצירה חמורה כמו המלו' שמקיי' חבירו הפתרון כגון מי שחליו עבד וחליו בן חורין וכו' רבו ועושה בן חורין כדי שיקיים העבד פרייה ורביה מטובו רש' בני בפרק השולח ואע"ג שהר"ב עובר אע"ג שלגולם בהם מתבודד כדז"ל' כל השמחרר עבדו עובר בשעה . כהן שעלתה יבלת חבירו חתכו בשיטו' דקע"ב אשבות כדי שיזכה וכו' חבירו בעצרה כדאיתא' במס' עירובין פירט בתרי' וכן בר"ש תמיד

מדרש תלפיות אות ד ענה דין

כ"ט ע"א

דיינים כשירגיש הדיין בעלמו כעכל דין אחר אינו מרוצה לון
באשר שיש לו לדיין קירוב הדעת לנד שכנגדו אזי יסתלק
עלמו מדין והוא הדין טובי העיר מחוייבים לסלק לדיין מבגל דין שיש
עליו קירוב הדעת אם שהוא כשר לרון מלד הדין יאמר הדיין לחייב
עטם הדבר למה מחייבו ויסבר לו הענין הנהגת האדם

מ שפוסק בדין שהוא ישוב העולם אל ישאל לו אדם בזהוה שעה
בדברי תורה גם אל יפסוק החכם הדין מיד בלבו יום אש"פ
שברור לו שהרי גם העליונים אין גומרים את הדין בפעם א' שנאמר
דינה ימיב וספרין פתחו ודינה ימיב וסולטני יבערון הרי שתי פע"י
ושב בדין וכן כתוב כי נעשית מספתי ודיני וכו' ע"ש בלורקס' החסידים
פ"י ת"ב

ספר הפליאה בראשית הגנלה והעטלה הוא מספר אומיות ד"ן
ב"ית יו"ד ת"ו ר"יש יו"ד ש"ין א"ליך למ"ד ס"א ש"ין יו"ד
נו"ן יו"ד ו"י דל"ת ת"ו יו"ד ו"י הרי כדן אומיות ד"ן לומר לך
שמבדלת את הבעול וזהו ד"ן אכ"י :

ספר תמונה מלת אלהים הוא דין כשמוסף בדין לומר האלהי
הוא רחמים הויה הוא רחמים כשמוסף ו"ו הוא ובית דני
והוא נפלא מלד כי ו"ו כלו רחמים ובהתברור אל הויה נהפך לדין וזאת
ה' הוא דין ובהתברר לאלהים הוא רחמים ע"כ

אמ"ה אינו כל כך מהפלא כיון דקיימא לן רבוי אחר רבוי למעט
וכיון דשם הויה רחמים וארות ו' רחמים ממועטים הרחמים
ונעשה דין גם אלהים דין ואות ה' דין רבוי הדינין ממועטים הדין
ונעשה רחמים וק"ל

הא דאמר הקב"ה לאדם הראשון בתחלת דינו איכה ארומז שאותו
היום שהוא א' בשמי' הוא תחלת דינו של אדם בכל שנה
ופנה ואחריו בעשור לאדם גמר דין היינו י' והוא סוף נעילה השער
שהיא גמר דין והרמז בו ג"מר שעות מרמש השנה עד הנעילה למי
שמוסף מחול ג' שעות עד הקדושה הרי עשרה ימים ר"ס שעות
ושלשה שעות ההוספה הרי רמ"ג שעה אומיות גמ"ד ולאחר ב' ימים
בחדש י' חומס הדין דהיינו בליל הושבעה רבה בשעת ממשלת הלבנה
הרי פ' ואותו הושבעה רבה היא אז זיוס פג"מ עיקר ממשלת הלבנ'
כנודע שעת השפעותה לרבים הוא בשעה חמישית על כן אמר איכה והנה
משעת נעילה עד ארחה שעת הויה גם כן כמו רמ"ג שעות כי הוא
גמר החתימה בין הכל תפ"ו שעות וסומן לדבר הללוה בתו"ף ומחול
תו"ף היינו תפ"ו שעות הכל' שעות היינו מחילה ור"ל לבוך תוף
שעות חמסל המחילה וגם השם במלואו יו"ד ה"א עם חותם אמת
עולה שפ"ו לרמז על זה י' מאמרות ד"ב ע"א

זודר דין מסערה דמלכות שוער מסערה לדיוק ומסערה דיוסף
הלדיק מתמן ויוסף הוא האילן ירד הקב"ה עם ע' דיינין ודן

פדיאה כשכלל אדם עם האילן ירד הקב"ה עם ע' דיינין ודן
מינה בעולם ואתה תשמע ראיות ברורות שמבדלת
העולם עד הפרשה שגורש משם תמלא ע' בין ה' ואלהים בתורה .
זודר כמדבר עמוד ט"ל ברעיא מהימנא הרשעים מהפכים זמת
הרחמים שהוא שם הויה"ה לדין דהיינו שמהפכים השם למפעל
דכל אחרו הוא דין ורואה מן המן הרשע וכל זה אינו טוה לי :
אמ"ה יובן בזה מאמר חז"ל ויהי לשון לער לפי שבמלת ויהי
האומיות של הויה שיש בו הם בהפך וכל היפוך הוא דין
כמדובר :

רצות אהבה מה שאמר מי שפך לתיש שר וסופע עליו משום דמשה
לא היה עדיין נשוי אשה ע"כ והדין הוא דסרים אסור לרון
זמנה הוא סרים וכו' פתח החבל :

וברקנטי ז"ל קיימא לן חלב עמא אינו אותם נפי שבה החלב
עמא מסערה דדינא גמין מן הפורענות לפי שאינו
מסערה דמינא אז אברהם של בני אברהם :
ספר הכהיר אילן אחד יש לו להקב"ה יתברך) וכו' י"ב גבולי אלכסון
בפנים ממש הוא האילן וכו' ואלו ה"ב שעות שההיר רע כי
הם נגד שבשים לפנות ומדת רחמים ומדת הדין עיקר האילן כנגד
ישראל הרי ע"כ וכשנגלה הסדר הוא עוד למעלה מזה נאמר כי ארבעה
דגלים הם נגד ד' חיות הגושנות הכסא' הביאו הרב רקנטי ז"ל

בהקדמת ס' עטמי המלות .
עמק המלך דף ב' ע"ג פרק ששים ההם בעל רלון יתברך שמי
לפס שאלו העולמות שהיה להאליים היה לרדי בתם דין כדי
למת שבר ועונש בעולם לא היה משמטע לא היה מקום לדין
המתפשט למטה עד שנעש' ממנו שבדי כלים אשר מהם נעשו הדינים ומהם
נעשו הקליפות הנקראים אלהים אחרים היוקים מאלהים קדושים שאלו
אלהים בלא גוים בנתחך וגו' כי מהאלף הקשה יאלו והאלף מתכלס לכן
כל תאומים ותקסל להרע ולא להטיב כמו הכלב שנעטבו לנשך בני אדם
והטבע שלו רק רע כל היום וחס"י המלאכ"ה המקבלים ומספירת אדם
נאמר עליהם יהודי והפך עלי למשחית והם נקראים בני אלהים מהם
משרשים דרכם וממהם משחיתים דרכם ועשמים מקטרינים בזמן
שהתחטוים ממשכיכם עליהם פרי מ"ר וזהו שנאמר ויהי היום ויבאו בני
האלהים להחליב על ה' ויבא גם השען בתוכם וכו' והדין הראשון בן
מן כח גבול האומיות שנעשו משורשם שהי' האין סוף ב"יה המקום
וממלסס לנקודת ומתקדוה נעשו האומיות וזהו סוד הפסוק ואור לדיקים
ישמח ונאמר יהי כבוד ה' לעולם שיכירו גדולתו וכבודו ישמח ה'
במעשיו

מדרש קבלת על פסוק את כל זה ראיתי וכו' כי האדם עץ
השדה מה האדם עמיד ליתן דין וחשבון אף חילני סרק
עתידין ליתן דין וחשבון

ובמדרש בראשית פרשת ל"ו דף כ"ט ע"ד אמר ר' אליעזר
אין לך מי שמתחייב בעולם הזה אלא אדם כיוולא בו
רבי נתן אומר אפילו ואלו כלב (מתנות כהונה ו"ל אפילו זאב וכלב
אם פגעו בחדש שלא בדין שנים סופן ליתן חשבון ליום הדין) רבנין
אמרין מן הכה' כי אדם עץ השדה אף עלים נותנין דין וחשבון עכ"ל .

אמ"ה מאמר זה מבוחר אללי ביאר יפה בספר מנגלה לפנות אשר
לי גם אומרו שכלב זאב שהיוקו שלא בידי שמים סופן ליתן
דין יובן מאמר המלך שאמר לאלכסמר מוקיין יש בעירין דקוקין בעירך
אמר ליה הין ח"ל בשבילן המלך יורד באלכס' הקשה מנה לו בהמות
קטנות או גדולות שהיה חסיד ובהמה סתם בין גדולה בין קטנה
אלא היה אותו מלך חכם וידע שגם בהמה שהיוקו עתידה ליתן דין
וחשבון וזהו נמלא בבהמה או חיה גדולה דבעירין דקוקין לא שכיחי
דמויקין ומוכרח דמה שכבוד אדם ובהמה וכו' אדם שבביל בהמה תושבי
ה' הוא שבביל בהמה קטנה שדעיין ללם היוקה :

זודר פי' וישך דף קט"ט ע"ב כל דין דמקבל דבור ממעל דין קודם
שיבא בעל דין חבירו כאלו מקבל עליו ע"ז להאמין בה אלא
יבא רעהו ותקרו

מדרש רבה פ' י"ב נשא דין ד' ימיות לא בעטו מי שהוא חיים
חנק או עונש בנהר או מות בסרוני' או נמסר ביד גו ס
שחוקים אותו מי שחיב סקילה או נופל מן הגג או חיה דורסו או
גוים סוקלין אותו וכו' :

מנחה בלולה פ' קדושים בלדק תשפוע עמיך רמז שבית דין
ישבשים בשני ובחמישי שכן לוק משמש בשני ימים אלו
ע"כ

אמ"ה כתב בספר המאורות מנחמית יד דמול לךך הוא תחת שבתי
כי הוא בגלגל הששי כנגד ארץ והוא קר ולא ישר בממסבו
והוא הטוב שבכוכבים והוא יורה על החיים ועל כל תוספת טוב' ופריה
ורביה ודברי לךך ויושר ובחלקו הנפש הלוטמת - ובחלקו מהגבולים הגבול'
שהני שהוא ארץ אלימן הם שבל ארץ אלחיו והם אשור ומישל'
ונכנעוים הפרסיים והבבליים ומבני האדם הדיינים והכממים ועובדי השם
והענוים והחסידים והמדינים והלדיקים ע"כ לענייניו באופן שהדיינים
והכממים וכו' הם בחלק מול לךך לכן בשני ובחמישי בית דין וישבשים לרון
שהם ימים שמול שולט בהם והמול מחייבם קאת מלורף עם בחריטם
אל הלאך לרון דין אמת

מנחה בלולה וישב משה לפנות את העם קשה מה דינין היה להם
במדבר ואולי היו מרובים על פסקו חסיפת בזית הים .
אמ"ה על ידי המן היה מתברר ספק בין ע' לראשון ובין שבעה
לאחרון וכן בעבד הנגבד זה אומר שלי הוא וזה אומר שלי הוא
מי שהיבא לו עומר מיותר שלו הוא כחולף לךך היו באים לרון כשהי' שני
הבדרים

סדרש תלפיות אהרן ענת דין

צב

הדברים שבראיו ושמעון שהיה ביניהם מחלוקת על העבר וגם צבידור האשה של מי הוא ויחזיקו ע"י התפרסם ע"י העונן כחם דרך משל העבר על רחובן היה נכבד ביד שמעון אם ילק עומד בנית ראוהו אומר שמעון לא בשביל שהעבר שלך מלאה עומד יותר כי אולם להודיע שהולך שלך והדבר בהפסד ועל דמיון אלו וכיוצא באלו היה יושב משה רבינו"ה לשבות את העם"

מדרש ילמדנו על פסוק לאהיה לא מקלל ומסוך מלאהך והמנך המקלל את הדין מקלל תבואתו"ה משפטי"

מדרש משלי על פסוק לא ירעיב ה' נפש לדיק אומר רבי ישמעאל בא וראה כמה קשה יום הדין שעתיד הקב"ה לזון לכל העולם כלו בעמק יהושפט וכיון שתלמידי חכמים באים לפיו אומר להם כלום עסקתם בתורה אחר הן אומר לו הקב"ה הואיל האהיה אומר לפני מה שקרית ומה ששנית מנאמן כלומר כל מה שקרא האהיה יאה תפוס בידו ומה ששנית תהא תפוס בידו שלא תשיגוהו כלומה ליום הדין היה ר' ישמעאל אומר חוי לאותה בוסה או לאותה כלומה וע"ו ביקש דוד מנך ישראל שתפלה ובחמטוים לפני הממוקס ואומר ה' בוקר שתמונה קולי בא מי שיש בידו מקרא ואין בידו משנה והקב"ה הופך את עיני ממונו ומלרי גיהנם מתגברים בו כזאבי ערב והן נוטלין אותו ומשליכים אותו לגיהנם בא מי שיש בידו שני סדרים או שלשה הקב"ה אומר לו בני כל הבלכות למה לא שנית אותם לא חוי להם היחזוהו מנובד ואם לאו עשין כמדרשו הראשון של ראשון"ה בא מי שיש בידו הלכות ואומר לו בני תורת כהנים למה לא שנית שיש בו עומות שרירות שומאה וטורה עומות נעמי"ה וטורה נעמי"ה עומות נקיים וטורה נקיים עומות כמים וטורה נעמי"ה עומות נבי"ה וטורה נבי"ה עומות לידה וטורה לידה עומות מלרע וטורה מלרע סדר וידו לו עומות הכפורים ודיני עורכין וכו' דיי"ה ישראל שכל דמיון ומתכו"ה

עוד מלאהי תרופה להליך צבדי ובעד כל קהל ישראל כמאמר חז"ל כל העוסק בתורה בעולם הזה ואינו מבין מלמדים לו לעולם הבא כל מה שלא הבין

והנה בזה כל החכמות הנזכרות במאמר בהיות האדם עוסק בהם כמו שהם חכמים על הספר בדיו אע"פ שלא הבינם כי אם עוסק ולומד כמלות חכמים מלומדה או מודיעין ולא לעתיד לבא כל הנזכר כמדובר ובבא יום הדין בעמק יהושפט היו הדין הגדול והגורא אחר התחייב מנאלים כל תלמידי חכמים יודעים כל הנזכר כי כיון שעסקו בהם בעולם הזה דרך לימוד בלבד מלמדוין להם הכל לעולם הבא כמדובר ומדוייק וכל מחלת המאמר דמתחיל לן ירעיב ה' נפש לדיק זה תלמיד חכם שכל זמן שהוא מתעסק בחיים מתוך דברי תורה אם נתעלם ממונו פרק או דבר מתלמודו לריו נפטר מן העולם עד שבאים מלאכי השרת וסודרין לפניו בשביל שלם יחא לו בוסת פנים לפני הקב"ה לעתיד לבא ע"כ הנה אומרנו אם נתעלם ממונו וכו' וכל לומר שעסק ומתעלם ולא הבין או מלאכי השרת סודרין לפניו מה שלא הבין כל זה לכל מי שעסק בתורה ולא הבין ומדוייק אומרנו בכל חלוקה עסקת ואינו אומר למדת כלומר אם עסקת בדבר ח"ך על פי שלא למדה הענין מחמת חוסר הדעת לא איכפת"ה וכל מי שלא עסק בתורה רטוי לומר

בחכמות הנפלאות והרמות האלו המזכרות כגון ההגלי' בחסד י' להם בונה שהחזיקו ביד הלומדים כדז"ל ישראל נמשלו לגופן העלים הם בעלי בתים שמכסי' האשכולות שהם התלמידי חכמים שמגויין עליהם ומחזיקים בידם ולהם ג"כ נחשב כמעשה ועוד שמתחילים אל הלימוד ומתחבזה עובדה הקדוש ברוך הוא מלרפה לנעשה כמדובר בדרך ראשון"ה

עוד דע שחיון של ישראל נחשבים לנפש אחד כמדוע יז להם אחיהו לכל אותם שלא השיגו כל אלו החכמות עם אותם השלמי"ה שהשיגו אותיעל דרך שפירש הרב בעל לוחות הבר' בענין היבוס והגע וטאר המלות שאינן משולות כי אם למי שהגיע לו כל שבעה שאלות האים מקיים מלות יבוס או חליהו או ע' וכדומה מתבשרים עמו כלמות שעה כל השמעות שלא באו מנלות אלו בידם ומתבשר להם כאלו קיימו אותם כיון שישאל כלם נפש אחת ויש אחיהו זה עם זה ע"כ והענין עלמנו כדון דידן

דיוצא לנו מכל זה שיעשוק אדם בכל חכמה מקרא משנה הלכות תלמוד קבלה בראשית דרשום ומעשה מרכז' וכל דבר של תורה ואע"פ שלא הבין ויהיה כמלות חכמים מלומדה ועל ידי זה יזיל נפשו מיינה של גיהנם ולא ישה און לקול מורים ממרים ומרים היעושים להדם אל מפנה אל הפנים המזכרים בעלמנות רמות ונשאות רק בעייון בלבד ובחילוקים כי אין בוחנת כי אם לכבודם לרמוז ולומר כי הם ירדו בחדיי העייון ואין עור ובזמנת מה משולל מעל וגרמיים לאדם לירש גיהנם ושה יענו במאמר זה אם לא עם אשר כתבתי שיאחוז מזה יהיו לאחיהם בידו ואע"פ שלא יבין דעם זה ימלא רפואה למחלתו ולא ימלא בבוסה וכלומה לפני בוראו בולאו לפניו לדין כי בעסוק בכל יס לו פתוחים מה להשיב כבר עסקתי בזה לפני בני ומה גם שבשעות כך יס לו פתוחים מה להשיב כבר עסקתי בזה לפני בני ומה גם שבשעות כך מלמדים אותם מה שלא הבין כמדובר ושומע לו יסכן בעת ואשכן מפחד

אמ"ה המאמר הנכבד הזה מבהיל הרעיונות ומרפא כל ידים וכל זרכים תלכה מים בראות האדם עלמנו ערום וטריה מכל החכמות הנזכרות במאמר שעתיד לתת עליהם דין וחשבון"ה דמה יבנה ומה ישיב האדם המורס התלפות והלרות לריוסין מלרות השעבוד ממדה צלו והלק וקנעה עומי ובה הבית ומסך ידו ומשבו מרדת המזמזמות

פחאוס

מדרש תלפיות אות ד ענה דין

יח הער"ב ומקד"ש אם יש עמאים ביניהם אסור לקנות מהם ואפילו יש ששים כנגדו ועוד הוא מונח באמצע אבל אם רואים שאינן נוגעים יחד דהיינו שנומחים על השולחן ואינן נוגעין יחד וה"ה שאינן רואים שנוגעים יחד מותר לקנותם לכתחלה יש רואה הער"ב שריון עם דגים עמאים אסור לקנות מהם אפילו בדעיבד אסור ב דגים ועופות שנמלחו יחד אסורים אם מונחין אלל העופות או תחתיהן אבל עמאים על העופות מותרים אך לריחים קליפה במקום הגניעה ומיירי שידוע שמתחלה ועד סוף היו הדגים למעלה אבל אם הוא ספק מתחלה ועד סוף אסור .

בא אם העוף נמלח והדג נופל עליו מרפה כדון תתלה גבר ואם מונחין אם אלא זה אזי אם האיבור חס והיהיר קר אסורים כולל ואם האיבור קר והיהיר חס לריך קליפה וכן הדין בכלי אם אין סי' הכל אסור אפי' נפל עליו איבור גוש עלגהיהיר ולא מהני כדי קליפה וכן הדין בגליחה בב נפל בשר בחור חלב זבין או איפכא בבשר בקליפה והחלב לריך סי' כנגד הקליפה אפילו במקום הלזרך כג אם הכיח איבור חס לריך קצירה חס האיבור חס שחיד סולדת בו ואסור' אם אין ששים כד הא דחתיכה אסורות חברת' בניגוע' דוקא שאסור' מנעלמו אבל חתיכה שנאסרה מאיבור על ידי בליעה אינה אסור' בניגועה אבל אם נללה או נמלחו יחד חתיכות שנאסרה על ידי בליעת איבור עם חתיכות אחרות אסורות אך אין נמלחו יחד רק שהחתיכה מליחה נוגע בבשר ואפילו שניהם מלוחים בודאי אינו אסור . בה פסק מוה"ר ישעיה דיש חיילוק בין כלי של עץ ובין מתכות וחרס כבלי שני דכבלי חרס שבולע אסור בכל שהוא בו דיון ירחח מלתא היכא שהתמור סמוך מכל ד' והקדירה' שמוות אסור אפילו בדעיבד ואפילו בהפסק מרובה כז היכא שנאסר הבשר מאור דס כגון שנמלח אסור שאר בשר שנללה או נתבשלה עמו בחמור כח אם נללה הירך בשומן הגיד פסק הרב בעל לוחות הברית ז"ל דשמונו של גיד אסור עד סי' כב דיון דבר שבמנין לא בטל אפילו כל שדרכו למטת אפילו לפעמים ולא לעולם ל בילה אינה בטלה : לא דיון גויס שעלו בקצרה וכו' ולא ילילו אסורים ואפילו בדעיבד וה"ה שנתבשלה אם תהבו קף של בשר בן יומא לקדירי' של חלב שאינו בן יומא או איפכא ויש שם קטניות או ירק אינו לאכול לא עם בשר ולא עם חלב ואף שלא לתת לטוס לכל ריק בקצירה הדשה או לאכול מהקצירה בכף חדש או לתפוח בו הלחם לב לטון שחתכו בסכין של גוי אסור לאכול בכוחת ואסור כלו ואינו מועיל שיקלוק מקום החתך וכן הדין בקרין (פירות כמין לטון) ואם עבר ובשלו לריך סי' כנגד כל הסכין לחדו וכן הדין אם חתך בשר רותח בסכין חולבת אם הוא חס שחיד סולדת בו ואם לאו חתך קליפה אם הוא בקצירה . לב ג' ממונים שחומצין בסכין של כותי הכל נעשה אסור לד דוחן ואורז אחר שנמעררו מקדירה לקצרה כל זמן שהיד סולדות בהם הרי הם ככלי רשואן וז"מ לענין בשר וחלב . לה אם הוא ספק בהם היה הדם בצילה על החלבון או על החלמון אסור כו השואט תרנגולת ונחלה עם הדם גמורות אסור לנלוטן עם בשר ואם מולחן עם בשר נעשים נבלה ואם נתבשלו עם אחרות לריכה סי' א' נגדה והיא : לו בילה שיש לה חלבון אפילו שנממרו קליפתן לנגירי' אך שלא נתקשה הקליפה כדרך בילה הנמכרת בשוק אסור ללכלו על בשר דח חלב מן הבהמה שהתפחה ונמלחת ערופה אסורה כל החלב שנתהבה ג' ימים קודם שחיני' לב דבר שיש לו מתירין לא בטל אפילו בחלק אפילו אינו אסור מחמת עמו ג' דבר המתקלקל אפילו ישנה מקרי דבר שיש לו מתירין ואינו בטל מזה חנוץ בפסח מקרי דבר שיש לו מתירין מב אף ביטל עכו"ם אם התה ישרא'ל בגחלי' קודם שנתבשל שיש לו אכל אסור שנתבשל במחלב כו דרוסאי על ידי עכו"ם לא מהני חתימת גחלים אבל עשיתו לש או גמירות התמור על ידי ישראל והוא הדין השלכת קיסם מהני בפת אבל לא בביטול . מג דגים קטנים אם הם מין דגים ששאריו לעולם בטעות' ואינן גדלים והלו הדגים עולים על שולחן מליכס אזי יש בהם משום ביטול גויס ואם לאו דגים קטנים שדרכן להבטול אזי אינן עולין על שולחן מליכס בידים קטנים עד שיתגדלו אם הם מלוחים כשהם קטנים אזי יש בהם משום ביטול גויס הם אינן מלוחים אין בהם משום ביטול גויס . מר אם אכל בשר ושהה אחריו ששה שעות מכל מקום אסור לאכול אחריו גבינה עד שישור וברך ברכת המזון מה אם תמך קף של בשר בחלב או איפכא לריך

פתאום מפתחה של גיהנם והשם יאיר עינינו בתורתו הקדושה והטהורה להבין סודותיה כלליה ופריטיה וממרה יחסי משיח דקדקו אשר לו מיוחדות עינינו לדעת את ה' גדולים וקטנים כי מלאה הארץ דעה את ה' כמני' לים מכסים אמנו נלח סי' .

ועיר נתימי ידו בקן קולומבי דרכי המוסר לברי' הדברים שכתבתי בראיה ברורה שלא יעה האדם איזן למיעוץ או שלא יעסוק בחכמות המנות כי אם בתלמוד לבד לו ימיו או כדיון לבד וזכורא בזה כי הוא עיקר הלך דע כי אין לבדו ככונה ושקר כל לאמי פיו הלא תראה שכל שהוא מחזיק עצמו שהוא בקי בתלמוד הכה עלתו בפיו אל תלמוד כי אם בתלמוד לבד ולא עוד לפי שהוא בקי בדיון יועץ לאמר אל תעסוק כי אם בדיון לבדו ואם הוא בקי בהגדה אומר קח נח עמתי לעסוק בהגדה לבדו וכן הבקי בדקדוק וכן בכלם וקטנה כן אם ש מדבר אמת זה מדבר שקר וזהוית כך איך ישמע לזה או לזה אשר על כן העלה הכונה בעיני אלהים ואדם לעסוק בכל חכמות התורה גדולה וקטנה למען יזכה לכלם אם יבינם ואם לא ילמדו לעמוד לבד כמאמר זה ולא ישרו בבושת וליטות כמו שכתבתי אך קח עלת כלם ורחמו מזה וגם מזה ולמוד תלמוד ודין ודקדוק ומדרש וחכמת האמת כי כל אחד המעיד על אחת מדבר אמת באותה בחינה אך משקר בזה שאומר אל תעסוק באחרת ואחיה שמע לקיים דברי כלם וחיית ורצית בתורה ובמנות :

ענה דינים מחודשים

אדו הן הדגים שמתמור בהם הרב בעל לוחות הברית ז"ל ואף שמיקל האדם לאחרינה יחמיר ועלמנו .

א' אסור לקנות בשר מהטבח עד שידרוש אם לא היה סירכה ומשמעף אותה ב' נסירכה מרר ערופה ג' אם

נמלח בעחול נקב בראש העב במקום הדק ערופה ד' בשר שלא הורח הדח' אחרונה ובשלו אסור ונתה חתיכה אפי' יש בה פסח בהחתיכ' ובמים נגד דם ומלח ה' בשר שהודח ולא נמלח ונתבשל לריך סי' כנגד אותה החתיכה כולה ואותה החתיכה אסורה אפילו בשעת הדחק ובפסד מרובה . ו' בשר ששהה במים מעת לעת אסור אותה חתיכה אפילו יש סי' במים נגדה : ז' בשר ששהה שלשה ימים בלא הדחה ומליחה אסור בביטול ובלי מותר ואסור לבשל ללי אפי' בדעיבד . ח' חתיכה של בשר הנמלח ולא הורח מתחלה אפי' בדעיבד אף ללי אפי' בשעת הדחק והפסד מרובה . ט' אם נפל ליר בבשר או בשר בתוכו אפילו לאחר שיעור מליחתו אפי' בשעת הדחק או הפסד מרובה ולא מהני כדי קליפה . י' אם מלח אפילו בכלי מנוקב אסור לאכול זה רותח ואפילו בדעיבד אסור אבל מותר לנלוט בתוכו בשר ששהה כבר כדי מליחה והורה במים ככלכתם אם אינו רוצה להשתחו' יוס שלם אבל אם רוצה להשתחו' יוס שלם אסור יא' בשר ששהה כשיעור שיעור מליחה בכלי מנוקב וחלכ' שמוהו בכלי שאינו מנוקב ונמלי' ייר אסור הכל ואינו מועיל קליפה אלא מה שלמעלי' מן הירר ואסור להשתמש בכלי שאורים בה אפילו לא שרה בו ולא שעה אחד ובדעיבד שם רחלו היטב שלא נדבק בה דם מות' אפי' לכתחלה אם אין רוצה להשתחו' בבשר עם יוס שלם אבל אם רוצה להשתחו' שם יוס שלם אסור אבל הכלי מנוקב שנמלח בו מותר לנלוט בו בשר . יג אסור להניח דגים מבושלים בקערות של גויס וכו"ש אורג"ש שאסור לאכול בכלי או בקצרה של גוי וכו"ש הירר שלו וה"ה מלוח והדומה לו שהוא לא אסור אך שאינו מלוח ד' דגים מלוחים שקונים מהגויס אם רואים ביניהם עמאים אסור ליקח מהם אף אם לא שריון ביחד ואפילו בדעיבד אך קנה אסור ואפילו רואים מונחים על השולחן העמאים והטהורים ולא נגעו ביחד אסור לקנות לכתחלה רק בדעיבד מותר **זא** ואם יש ששים מן הטהורים נגד העמאים אם הוא בענין שמונה העמא' באמצע דלזו ודאי' נעלמה עמא מותרים חוץ מהקליפה מכל אחד מהם שאסורין ומותר לקנות אף לכתחלה . **זב** ואם יש בקליפה ששים כנגד הדג עמא גם הקליפה מותרים אבל אם אין הדג עמא באמצע אסורין לכתחלה כל הדגים הנוגעים בו דשמי' לאחר שיעור מליחה הגיח עמאם ז' ובדעיבד מותרים בקליפה אם יש ששים

מדרש תלפיות אות ד ענף דינים מחדושים

שהוא זכה לכך שלא שלט בו מלאך רק הקב"ה בעלמו.
רבינו בחיי ז"ל פי' ראה איסור הדם זוכר בתורה שבעה פעמים
 שבת זוכר בתורה י"ב פעמים יריאת מזרים זוכר בתורה
 חמישים פעמים :

אמ"ה נראה לתת ענין לדבר בהיות שיש שבעה מלכים לשים
 בשמי' ידועי' כל אחד שליטתו יום א' של השבוע וכל אחד
 יונק מהשבע' כוכבים כל א' ייקחו מהכבד אחד והוא בתהומי רצה
 ויולצי' ומתפשט' בעולם כל אחד בזמן ששלט בו אחד והם וככתיב' כמו
 שהאריכו בזה המעשר' ז"ל את' אלוהים מלאך את הדם ועל כן
 האומות שופכים בדם כתי' ליתן לשים לאכול ועל כן אשר החמנה
 אכילת הדם כמו שהארמית' בענפי' לעילל הכלל העולה שהשד' אלוהי'
 את הדם ולכן בא איסור הדם בתורה שבעה פעמים כנגד שבעה
 מלכים שיש לשים האלוהים את הדם וממלאים רלון האדם המקריב
 להם הדם

ושבת זוכר בתורה י"ב פעמים כנגד י"ב שבטים דשבת מורה
 על יחידות העולם לרמוז שדכתי' יהיה כל אחד מהשבטים'
 שבעשילו נגרה אשם שלם שזין לנבוא' וכדלמירין במי' חגיגה העולם
 על י"ב עמודים הוא עומד שמי' י"ב נבולות עמים למספר ז"י ישראל
 העמיד העולם על י"ב עמודים כמספר י"ב שבטים לרמוז כי נשכיל
 כל אחד נגרה אשם שזין את ח"ו יחסר עמוד אחד העולם מתמוטט
 והולך ונרדף עמו י"ב לא פחות

ומצרים זוכר בתורה חמישים פעמים לנמון תזכור החסד הגדול
 שעשה הקב"ה לאבותינו במצרים להוילאם בחפזון אשם
 יתאחרו עוד רגע אחד היו נכספים בחמישים שערי טומאה ולא היה
 להם עוד תקומה ח"ו כמו שכתבו חז"ל לכן זוכר מצרים י' פעמים
 לעלות לזכרון חסדו ויחדר עמו

צדוק המור פי' שופטים ואתה תבער דם הנקי מקרבך וכו' קשה
 דהוליל ואתה תבער דם החייב אלא אמר דם הנקי לרמוז
 ששם יראו הדיינים באומדנה דמוכה ובאמתלאות מוכיח שהוא רואה
 אפי' שלא יהיו להם עדים זכרים יכולים להרוגו לפי לורך השעה
 ולפי הזמן אפי' שרעה שהוא דם נקי ולכן לא אמר ואתה תבער דם
 החייב אלא ואתה תבער דם הנקי או רמוז כוד גדול מסמרי התורה
 בענין ההרונים שנפש ההרוג הולך באויר נע ונד כי אגב לעריכו יתרחקו
 בלבם או יתמרו בפייהם כלפי שמיא עד שלא תת הסבה בשמתם אינן
 עולים למעלה מהרה ומיני מדות הדין מהכלבים עזי נפש פונות בהם
 ועל דרך קול דמי אחיך לוטקים אלי מן האדמה אומרנו מן האדמה
 נראה שלא עלה למעלי' באופן שנפש ההרוג לועקת חמם על יושבי
 הארץ שיקמו את דמו וגורם רע ליושבי' כשאינן עושים דיו ובטוקמתי'
 נקמת דמו מניע לנפש ההרוג מוחה שמיד עולה למעלה ואינה הולכת
 נע ונד בתוך אלה' אמר ויבער דם הנקי משראל זהו דם ההרוג
 ששסף על לא חמם בכפיו והולך נע ונד ובעטת הבקימה עולה מן
 הארץ שהיתה עריון לועקת בישראל ע"כ שוכן דבריו

אמ"ה פשוטן על דברים יע"ד שבהריגת הרואה השאחרים ישמעו
 ויראו ולא יספכו דם וזוהו תבער דם הנקי משראל שעוד
 לא יספכו דם וכן ומלאך שבהריגת הרואה אתה הודם לבער שלא ייהיה
 עוד שפיכת דם נקי בישראל וזהו לא אמר ואתה תבער דם החייב וק"ל

ר' בחיי ז"ל דף ע"ה ע"ד במכת הדם כתיב ויעשו חרעוני מזרים
 בלתיאם לם נבחו המפרשים ז"ל מניין מלאך החרעומים
 מיס כדי שיהפכו לדם והתשובה כי היו מפרשים בתיקע ומולאים
 מיס ומפסי' אותם לדם כי הגזירה של משה ואהרן לא היתה כי אש
 במקומות ששם נקווים המים בנילו ולא היתה הגזר' במים שחתת
 הקרקע ע"י' ויעשו כן הכל עשים מווייפת כיון ששמעו למשה ולאחרין
 ההתראה שהתרו לפרעה הקדימו במקומות שעדיין לא יתפכו המים
 לדם והראו את עמנם עושים כן בלתיאם והיו אומרים כי נעשה כן
 מחסם ובודאי שלא על פיהם נהפכים כי אש על ידי משה ואהרן וזהו
 שאמר ויעשו חרעוני מזרים בלתיאם כלומר עשו מווייפ'

אמ"ה לעד"ן קושיא ליתא דכתיב קושיא קושיא קושיא קושיא קושיא קושיא
 מיס ברוחם וכדחז"ל במדרש לא העשירו ישראל אלא
 ממכת הדם א"כ ברוחם המים שקמו משראל הפכו לדם החרעומים
 וזכרנו

פי' ואם שני פעמים לר"ך שני פעמים ששים י"ו קדירה הנאסר מבשר
 תחלב שאסור בהנאה ובשלו בו מנאכל אפי' דקדירה אינו בת יומא'
 ולא נאסר המאכל מכל מקום לר"ך להשליך את הקדירה לנהר ומותר
 רק לחום בו חמין לחוף היראש אבל לא חום מנאכל ומתמה מן כשכא'
 החכם להחיר האיסור שפכל בקדירה ולשגרה בששים לר"ך לחקור אם
 נתנו מים בקדירה אחר שנתנו בו האיסור' מה א"ס תחוסף האיסור
 מלטרף לאיסור אם יתוסף מניין איסור הראשון אבל אם אין האיסור
 השני ממין איסור הראשון אזי מותר ואורב"א השני מנבט לא
 חבירו . מה דוקא אם נפלו שיהיה כאלו אבל אם לא נפלו שיהיה
 כא' אין לו היתר נ אש נתערב במינו ושלל במינו ונשפך הרובע
 אינו מתבטל ברוב נא אם נעלו הלימות שפירה וכן אם ייקבו וחסרו
 אפילו הגיע החסרון והקבץ עד הלב קפרה אבל אם נחסר עד
 החריץ טריפה : נב אם מנאל דם כבולית עריפה : נג מחט שמתנאלת
 בקורקבן וכולה נבלעת בעוביה ושאר כחאי אלבע מלד הכיס גש מלד
 החוץ שלא היתה מחט אוכלת ולא היתה יוכר שם נקב לא ללד חוץ
 ולא ללד פיהם טריפה אפי' מונח בעוביה הגשור' . נד ואם יש צבית
 טרגולתי ותחולק והלך החסול למות הבעול' אפילו לא ראינו שדרך
 אחריו והכה אות' אפילו הכי ערפה .

בבב אלו הדינים יחמיר על עמלו אף שמיקל לאחרים וכל ירא
 שמים ירחיק מהם וכל המתחמיר תכל' עליו ברכה מאלהי
 המערכה אמר ר' אלמן [הנהגת האדם]

ענף דלים ד' לשון דלות ואתה תבער דלים הם הלוי והגר היתום
 והאלמנה הר"ר חיים אלפולא .

ד' רגלו למטה כי הדל משתחוה למי שמטיב עמו וגבו כלפי גומל
 לפי שמתבייש ועוד לפי שמתנת' מועטת .

ד' ארבע פסוקים בפי' עשר תעשה שיש בהם אביון
אמ"ה כדי לרמוז שכל העושה עם האביון כמו שעושה עם הקב"ה
 שמו ארבע אותיות דכתיב מלוה ה' חונן דל הר"ר חיים
 אלפולא .

ענף דרתין ארבע דלתין באלף בית דלת' יו"ד למי' דז"י
 ועולה תרל"ב וכן עולה מזההכמה מאין תמלא וכן
 עולה בר"ה שפליה וכן עולה קמץ חולם חירק סימן נקודות אכ"י ע"כ
אמ"ה לא הבנתי כוננה בזה הר"ר חיים אלפולא .

ענף דם

להעמיד הדם היואל מנחירו : ואין כתוב דמנו על מלאך
 ואומר שבעה פעמים משביע אני עליך סיוני' הדתי'
 בשם ח"י י"ה יהו"ה לכחות שהשביע יבועש את השמש ועמד כן
 תעמוד היום הזה מפלוגי בני פלוגי ח' א' ס' ס' מ' מ' כ"י
דרם היואל כתוב בגמ' האש בירומיקשה בירומיקשה
 ויעזור ברוק ומנוסה מ"כ

ר' גורת ריש עשוי כמו דם הקוק הנעקתה מן הרובע וכל קילוח חזק
 הוא להרחיקו וכן תיבת ר' בראשית חזקה הוא בראש ולכן אות ר'
 בראש ובסוף כפסוק וכן עסק לגלתי אכול חסד כי הדם הוא הנפש
 ולא תאכל הנפש עם הבשר הר"ר חיים אלפולא

כתוב לא ששים דמים צביקת אחד היה מתקן מפחת להדריס
 שלו שאותם שבעים לא היו יכולים לפתוח ושפרק הבית
 ולא יכלו ללאת ונאכדו המפתחו' וגפרו כפי' החסידים סי' נהרמ"ו .
סנדרפון יענטריח פ"ר כי הוא כולו מן הארץ עד בין חיות
 הקודש עד דמות השר דכתיב וארצה והנה אופן
 אחד בחרץ אלל החיות לרבעת פיו .

רבינו חננאל ז"ל דם הברית שזרק משה על העם היה על בגדיה'
 כמו כהם ורושם בעדים וז"ל הורד עריך מעליך זה
 הגנדים שעליהם דם ברית וכן בהר"ם מקולי ז"ל

במפרשים הורד עריך מעליך זה דם הקרבני' שהיה מזה על
 בגדי בני ישראל שבעת מתן תורה להודיע שקבלו
 התורה ברצון דבר אחר שהיה על כפיהם שם המפורש שלא יטו
 בהם מלאך המית ז"ש חירות ממלאך המות ולכן נאמר ומשה יקח ר"ל

מדרש תלפיות אות ד ענה דם

אמיה נקרא דן לפי שדן הוא כינוי אל היחיד הדין לאחרים לרמוז על שמשון היוצא ממנו שדן את ישראל כיחידו של עולם כדח"ל שמשון דן את ישראל כלביתם שבשמים שנאמר דן דין עמו כחזה שבטי ישראל ויפד רש"י ז"ל כיחידו של עולם * וגרסה שסבוכה ללמדנו שאנ"פ שהיה דן יחידו שאין דן יחידו אלא אחד עכ"ל לא בא תקלה על ידו והיו כל דיוני ומשפטי ישראל ועושים כדיון שדן יחידו של עולם אל אמונה ואין עול *

ובזה מבוחר בנות הפסוק אולי כיחידו אחר דן דין עמו כחזה שבטי ישראל ידוע שאם כל שבטי ישראל יתקבלו כלם יחד אל מקום אחד לדון דין אחד אין ספק שבוטחו דין לא יפול בו שום עוות כלל ויעיר כי הנה הסנהדרין היו שבטים שבשבעים כולל כל הדעות שבעולם כמו שכתב בספר היחודך וכו' וכו"ס וק"ו היותם יחד כל שבטי ישראל לדון שאין שום עיוות היותם כלומו דין וזה אומר דן שהוא שמשון דין עמו ויהיה דינו כל כך ישר כאלו מדון באסיפת יחד כל שבטי ישראל שאו דרשי שהוא דין אמת בלי ספק כך היה דינו של שמשון ואנ"פ שדן יחידו *

ובעין זה פרשתי על פסוק ויהי ביטורון מלך בהתחסף ראשי עם יחד שבטי ישראל כלומר יהי מלך רחוי והגון למלכות עד שאם יתאספו יחד כל שבטי ישראל במקום אחד לא ימלא איש מסתפק במלכותו בראות שאין בהחמנה ובמרחאה ובקומנה ובנבואה דומה לו כי הוא שקול כנגד כל ישראל וכדח"ל ושקול משה כנגד כל ישראל והוא על דרך שפרשו חז"ל על פסוק ירושלים הבטויה כעיר שתבורה לה יחידו שהכונה יש בונה היכל נאה ומשובח בכל מה שאפשר מתקין הבנין ועכ"ל בראותם הבנין אומנים אחרים ימלאו בבנין איהו דופי מה שאין כן בנין שנבנה בצלאת יחד כל האומנים שבעולם והנה ירושלים הבטויה היא בנינה כאלו שמשון יחידו כל אומנים שבעולם שבעה בנינה שאו לא יפול שום דופי בעיני כל ראויו עדות של ששם עלו שבטים וכו' ואין שום אחד מאלה דבר של דופי בה *

ונחזור לענין שדן שיצא ממנו שמשון דן את ישראל כיחידו של עולם וגרסה דלזה המשילו לתורה דן גור אריה כדכתיב בהקדוש ברוך הוא אריה שאם מי לא יראה ה' אלהים דבר מי לא יבא על שיצא ממנו שמשון שמשנשיל דינו כדיון יחידו של עולם וכיון שדינו כיחידו של עולם נקרא על שמו של הקב"ה כי שמש ומגן ה' אלהים כדאמרין במסכת סוטה * וכיון דתחת לידן ענין שמשון חמיצה מלמא חי לא מסתפיצה שהנה בעל עמק המלך ז"ל קורא תגר על אחד מהאראומים שכתב שמשון היה ירוש"ל ויפת ולכן היה לו גבורתו של יפת וכו' כי לא מצינו מזכר בשום מקום שיפת היה גבור * ע"כ *

ואפשר לו לומר דכוונת הסופר האומר דמשון היה לו גבורתו של יפת לא על יפת בן נח אלא כדאמר כי חם על יפת הגבור שבה להלחם עם יבושע עם שובך מלכו אחר שבישב יבושע כל הארצות כמזכר בשלשלי הקבלי בזורך והזכרתויהו שבשפי' לנעיל * ואם על היפת זה דבר בעל הכסף יבוליו לומר דכיון שחנבלגלז דן קדושה שהיה באותו יפת שמשון לכן שמשון עשה נקמה בשלשתי' לעזור לירשאל לחקן על העבר שבה להלחם נגד ישראל ועל דרך מיי"ו אביה חבא מילי ביה רגא * ירך מתוכה נסרכת ואפשר לכיון שהיה אוחז יפת הלך אחר עיניו ונחאזה לדבר עמא כדח"ל כי אולי מיהא אחר עיניו אולי ואמריו הוא נחאזה לדבר עמא לכן נתלו חיוו דבר עמא שיצא לו מים מלחי החמור וכו' ונתקן בבית שנקרו שלשתי' את עיניו חם כוונתי על האמת יראה ויראה ונתקן אשה לפני ידוע תעלומות אשר כל אדם בכנפיו יחסה * ואם הדבר נהפכו ח"ו הוא יתבדך על האוגג יכפר ויכסה ויהיו לריון אמרי פי כאלו אל האמת נתכוונתי ובחדרי היסוד נכנסתי * כיון שלמדו בחתי * לכתוב מה שהבטתי *

ענה דקד

שמעתי מחד לורבא דרבנן שראה במדרש שהתמר אין גידולו מסבט שטרשו יונקי' מן הארמה כשאר אילנות אלא גידולו מסבט שיונק מלמעלה ומלמעלה יורד שפע למטה בשרשי' כדי שיפאחי

בחיי ז"ל דף ע"ו ע"א פירש משם הגאון רבינו סעדיה ז"ל כי אך יכלו לחיות ז' ימים בלי שמהי אלה שהיו שומים מהמים המלוחים שאינן ראויים לשתיה וזה שאמר כי לא יכלו לשתות מים מן היארז שהיו מתוקי' וראויים לשתיה ע"כ אכן המאסף לא ידעתי מי הכניסו להגאון ז"ל בתג זה כיון שאמרנו במדרש שהיו קוין מירשאל ואותים מים כמדובר ואולי הכריחו להגאון ז"ל לפרש כן דיתחא המלריים העשירים שהיו קוים אמנם העניין לא היה להם יכולת לקנות איך היה יכולים לשתות ז' ימים בלא מים א"כ מוכרח שהיו שומים מהממי' המלוחים שלא הפכו להם * ומיהו ק' שאמרנו חז"ל כשלקנה המים נלקו כל המים שבעולם וכל המים שנשמעו בין מתוקים בין מלוחים ואין להקשות ובשאר מקומו' העולם שלא היו עם ישראל כדי לקנות מהם מים אך שבו ז' ימים בלא מים מאוס דבשאר העולם שבעת שלקנה היארז במלריים נלקו כל מימות שבעולם כדי שזכירו בשם ומיד חזרו לא כך במלריים האמהו המים הפוכות דם ז' ימים ומוכרח שגם המים המלוחים הפכו להם דאם לא כן היה פתחון פה למלריים לומר דאין שליטתו בכל חיליה שהרי מים מתוקים יכול להפכה להם ואין שליטתו במים מלוחי' ח"ו כשם שאמרנו העבר רב צבועים בים המים יכול לנכס אמת לא הטיע כדליתא בתרגום שיר השיירי * דקשה כיון שיבש המים יכול ליבש הטיע ומה שברשם לומר כן אלא שהיו סוברים שליטתו במי' ולא בארזח"ו ג"כ כדנודזה אם המים המלוחים לא יפכו להם יש להם מקום לדבר א"כ מוכרח שגם המים המלוחים ג"כ הפכו להם ואינו יודע מהיכן בא להגאון ז"ל שהמים המלוחים היו שומים ואם קבלה נקבל *

ענה דמעות

פרדס כהיכל אחד לז' מערב שני מלאכים ושם פדיתאל קומיהאל והם ממונים על מ"ב אלף ממונים אחרים והם מורדי' דמעות על המגרסי' כשי נעוריהם צעבור שבעה ברכות שנתברכו ולא נתקיימו כשתתגרשו והדבר הזה מורה הסתלקות שבעה ברכות שנתברכו מהנקבה העליונה ואז בת קול יוצאת ואומרת איהו ספר כריתות אמנם וס' דף קפ"ג ע"ב * ביוזג ראשון בת קול גברות בת פלוני לפלוני אבל לא מלאה בת קול מוכרת באלמנו ואלמנה כי אינן מן השמים והם נשמות ענושות אבל יוזג ראשון והוא מן השמים וכו' וזה שכתב גדול נאסרת עליו אלמנה מפני שהנזבח מוריד עליו דמעות ואין מקום לחול הברכה והברכה ממשכת ממנו וזה דף קע"ו ע"ב *

מקובלים ידוע כי מזה השם על מ"ב מים ליריהו מכבי' אש לשון תיקונים מכבי' מנין ע"ב ושם מ"ב הוא יסוד האש ולב"ה תמן מ"ב והנה למנין ע"ב מ"ב עולה דמ"ע והוא כי המוח יסוד המים והלב יסוד האש ומן העשן העולה מן חמימות אש הלב אל המוח מוריד מים יסוד המים תוך בה העין וזכו דמעות * ודמ"ע בל"ה ב"ש קי"ז מספר ע"ב והדמ"ע מעלה המדומ"ע מן הקליפות *

זוהר פי' פקודי צדיקות הקדושה היכל חי' שם דמעות שהורידו מלאכי השרת בחורבן ב"ה שנאמר הן ארשלים לעקו חוליה מלאכי שלום מרי יבכיון ואינון דמעות שמוריד ארס על אדם כשר מערבין דא דאז וזהו ומתה ה' דמעה מעל כל פנים אלו המלאכים וחרפת עמו יסוד הבוכה על אדם וכו' *

ענה דניאר

הרגום יונתן ה' עוויאל בנחשארש * המן הרג את דניאל כשראה שהיה הולך בשליחות בין מרדכי ואסתר * יחוקאל ודניאל נאמר בהם בן אדם סוד עולם *

ענה דן

כי בחיי ז"ל פי' וזאת הברכה דן גור אריה על דרך הקבלה נקרא דן כנגד מדת הדין כי אמריה רחל עיני דני אלהים והמשילו משה צברכתו לגור אריה כנגד מדת הדין של מעלה ששם אורת גור אריה

שיקויי בקרקע

אמ"ה אפשר לומר דמטעם זה תמר אין מחליף כשאר חילנות דשגלמא שאר חילנות שיקות שרשו מן ההרמנה אם נקלף גזעו מחליף ע"י שחור להניק מלחות הארץ ולזמנה אמנם התמר כיון שיקותו מהאוויר אם נקלף אין גזעו מחליף שהרי כשנקלף מלמעלה הרי נקבלו שרשו שעשפיו הם בחינת שרשו ואינו כשאר חילנות ששנקלף שרשו טוב אינו חורר

ולכך

גם כן נמשלו לנדיקים לתמר שנאמר לדיק כתמר יפרח מה תמר ייקותו מהאוויר אשר ממעל לעשפיו כך הנדיקים גם מנמחה להמשיך להם שפע מלמעלה ואין בועותיו על מנתות בשר ודם והיינו דלמרו חז"ל למה נמשלו לדיקים לתמר מה תמר לבו מכון למעלה כך הדיק לבו מכון למעלה וזהו הטעם גם כן שהתמר עשפיו סמוכים לראש האילן לפי שגלה סמוכים לייקתה שהוא מלמעלה כמזכיר

ענף דרדא ארמי

מ"ס קדושו פ"א כל שיטלו במקרא ובמשנה ובדרך ארץ לא במהרה הוא חוטא שנאמר והחוט המושלם לא במהרה ינתק וכל שאינו י"א דמקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ אינו מן היטוב ע"כ ובדרך ארץ גם הרמב"ם ז"ל דרך ארץ הוא חבורת בני אדם חבורה טובה בנחת ובמוסר וכו' ולא בדרך ארץ הרב ברטירא ז"ל פ"י שאין משאו ומתנו כנחת עם הבריות אינו מן היטוב הומועיל ליטובו של עולם אבל להולילו מן המקום תועלת למדינה ואמרו בזהם כאלו מעשיו מושב לגיס ופסול לעדות מהרמב"ם ז"ל והר"ן ז"ל פ"י אינו מקפיד על דבר שהוא כבוד לו ואין לו בזהם פנים ומשום אין אמרין פסול לעדות וכו'

רש"י

ז"ל פ"י ראה כי ירחיב למדך התורה דרך ארץ שלא יתאווה האדם ללבוש בשר אלא מתוך רחבת ידים ועושר ע"כ והוא מוחזל במדרש

אמ"ה

נראה בדרך דרש שהדרך ארץ הוא שאדם בעניונו אל יתאוה ללבוש בשר שכיון שאין ידו משגת ומתאוה מה שאין בידו להשיג מנאל שאינו משגת בחלקו ומכיים עלומו בגדר העניות פסוק ראוהו עשיר השמח בחלקו אמנם כשאינו מתאוה עשיר יתקרי משום דשמח בחלקו אך ראוהו לחקור דכיון שאכילת הבשר גורם לאדם אהגים לבו כמו שכתבו חז"ל וכנהו במפרשים ז"ל כרי שיהיה האדם מוכנע לעבודתו יתבי ימעט מאכילת הבשר שמגים לבו של אדם רק לא יבא אל פיו כי אם בשבתות ומועדים ור"ה והגור בקרת נתן לסומן והיה מדי חרש בחדשו ומדי שבת בשבטו יבא כל בשר וכו' וזהו פרשמי בחיבור אחר על משנת מרבה בשר מרבה רימה שהמרבה באכילת הבשר גורם להגים לבו ולהסירו מתחרי ה' וזהו בנותו מרבה רימה מה שאין כן הנדיקים שאין רימה ותולעה שולט בהם וא"כ אך אמרו חז"ל שלא יתאוה האדם ללבוש בשר אלא מתוך רחבת ידים ועושר וכו' דלדברא או אכילת הבשר מסייע להגים לבו ורע לו על כן אולם הפך מהמובן ממשטו שהכוונה לומר אדם בלתי מוכנע ובעניונו אם שולט בהם אף שבעט הבשר להגים לבו האדם כיון שהוא מוכנע מלך דוחקו לא יש לו מקום להגים לבו אך לא יתאוה האדם ללבוש בשר דרך תאוה כי אם מתוך רחבת ידים ועושר שאז ימעט באכילתו ולא יאכל תאוה כי אם לפרקי דרך תאוה שאם ירבה באכילתו יגים לבו כיון שהוא ברוחב ועושר אבל בעניונו אף על פי שלא יאכל תאוה דרך תאוה לא נקיף תורבה שלא יבא להגים לבו כי יש לו מליקים שאין מניחים להגים לבו והם הדוחק והעניות

ונראה

לדכן ההגים משתרי עליון היו מרבי באכילת הבשר מהקרבנות כי אף ע"פ הבשר מגים את העב אך בהם לא שייך זה דמורא השכינה עליהם כדרך הגני שדוחק העניות עליו ואינו מניחו להגים לבו ודוק

ענף דרדא

מקובל אני בעת זאת אדם לדרך כשהוא יולא משער העיר או

מן הכרך שיגע בדי ימיו בדת שער העיר ויאמר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שכאם שהלאת את דוד מקץ שאלו כן תלילי מקץ כל חויב ואורב בדרך בשם יידיך חיוני'ה ויך לדרבו שלום

לשמירה

כשחלה מן העיר תחב קומץ עפר מלך ימיך ותאמר עליו ויסע מלךך האלהים ההולך לפני מנהג ישראל ויך מנחתייהו ויסע עמוד העגן שפיהו ויעמוד מנחתייהו ותאמר מיכאל מימיני בשם אלהי אברהם

ותקח

קומץ עפר מלך שמלךך ותאמר ויבא בין מחנה ישראל והיה העגן וההשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה נבדיל לנשאלו בשם אלהי יתקח

ותקח

קומץ עפר מלפניך ותאמר ויע מה את ידו על הים ויסע את הים למרבה ויקבעו הים ותאמר אוריאל מפני בשם אלהי יעקב

ותקח

קומץ עפר מנחתיך ותאמר בשם אלהי דוד מלך ישראל ושיכנה מעל ראשו בשם אלהי ישראל ותפור העפר לארבע רוחות העולם ותללתי בדרך ולא תפחד בשום דבר בעול

תפלת

הדרך יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתלילי משעוה הרעות והקשות היוולדת המתרגשית לבא בעולם יפיעל דע"ל עשה למען שמך עשה למען עשה למען שמיך לרד"ך עשה למען תורקך עשה למען יתלונן יירדך הושיע ימיך ועניו שמי' סם הרמב"ם ז"ל ויאמר מזמור לדוד הבו לה' בני אלים שלשה פעמים וכו' בראשית וכו' ולכל היר החוקה ויאמר יעקב כאשר ראם וכו' האזינו השמים יערוך כמטר יהי כנסוע הארון ויבנה יאמר ולכף ופקודיהם ה' ולי אלהי ר' מלות כל הפקודים למנחה אפרים קי אלהי ואי אלהי וקי לנבואות ותלישי יסעו אתה סתרי רבו ולמפרע שלשה פעמים כל זה ה' אלהים אמת תרגש הדרך וירעשו חויבי ולא יכילו עמי זעמו ולא שום אדם בין מישראל בין מלומות העולם להרע לי ולא להזיקי לא בנפשי ולא בממוני בשם ארני' מרגי' רגמי' מכי'

מידש דינה מולדה בהריון אהד עם זבולון

אמ"ה כיון שהשבעים שאלו התאוה שטולדה עמו מוכרחי' אזו לומר שהם זבולון היו בבתן עמו דינה שנהפכי' מוכר

לנקבה ותאוהה אחרת כדי שישאנה זבולון ואין לומר שכיון שהיו שני זכרים שהם זבולון ודינה שנהפכה מוכר לנקיבה היו ג"כ שתי תאוומות חד לזבולון וחד לדינה שהיתה זכר ונמלא שילדה לאה ששה בדרם אחד דכיון שגלוי לפני המקום שעתידה לאה לבקש מלפניו להפך לדינה לא ברא רק תאוומה אי לזבולון ואין להקשות כיון שגלוי לפניו שעתיד דינה להפך מוכר לנקבה למה הולך לברוא תאוומה לזבולון די שיקח לדינה די"ל ראה הקב"ה לפרס' הגם שדינה נהפכה מוכר לנקבה ולא היתה משיקרא תאוומתו של זבולון שהרי גולד עם תאוומתו וא"ת יותר פרסום הגם היה שתלד לאה לזבולון ושלש נקבות עמו ומשם ידעו כי הנקבה אחת היתה זכר והנפכה לנקבה ומוכרח כן שהרי גולד עם זבולון תאוומתו וכו' נקבת התאוומה הם הזכר שנהפך לנקבה ותאוומתו שנולד עמו דאם לא כן ג' נקבות למה די"ל דכיון דהגם היה ניכר בלא זה אין ראו להרבות ליעקב עוד בת אחרת שבביל לפרסם יותר כבוד

שם באות' ז' השתחוויות שהשתחוה יעקב לעשו עד גשחו עד אחיו הכעט קליפות עשו דרמתי לתניח' דתית ליה ז' ראשון שהם ד' כחות העומאה

יתן

דקדק קודם שילך לדרבו שנאמר דקד לפניו יהלך וישם לדרך פצמיו גם ליתמד תורה וקודם שילך מפשת העיר יאמר בית יעקב בהגת האדם

כתב

הרב בעלי שפתי כהן ז"ל כשיוליא להלך לדרך חוץ לעיר יתח' דיוו על המזוזה ויאמר בשמך על אעלה כי על בגימטריא כו' זו סם

ענף דראון

רד"ק ז"ל על פסוק והיו דראון לכל בשר דעיקי מלת דראון היא תולעת בלשון רז"ל הדירה והכינה שבתבואה אינה תולעת שבתעו' ותר

מדרשתלפיות אות ד ענף דרוש

ענף דרוש

יחזר לאבנר מאד על דברי איש בשת ויאמר הראש כלב חכמי אשר ליהודה כלומר מלעני אלו הייתי ראש כלבי ירצה אפילו לא הייתי ממונה אלא על הכלבים שבייתי נקרא ראש כלב לא היה לך לפקוד עלי עון האשה מואשר שכל כך חסד עשיתי עם בית שאול אביך מפדשים ז"ל

תיקוני

הזוכר ל"ה הדורש איכו לדיק עניי חתמר ה' אלהי נתן לי לשון לימודים

ידרש הדרשן והדרוש יהיה שלש פשטים עובים ומובחרים מנפרשים ויאמר בשמם ואח"כ גם כן משלו ושלישי השני ידרש הדרשן דיני אשר הראש יתבאר האדם מלמו צביתו וחלק השלישי ידרוש דברי מוסר כגון מוסר מוצת הלכות מוספר ראשית חכמה רק יראה בעלמו שהוא תחלה יקיים המוסר אשר מוסר לאחרים לוחות הברית ז"ל

בראשית

אמר רבי בריה אבי רבתי רמז שאין דורשי במעשי בראשית בשנים ארומה כשנולדת

תקוני

הזוכר ל"ה. שם הדורש איכו לדיק עליה חתמר ה' אלהים נתן לי לשון לימודים וכו'

ספר

חסד לאברהם דף י"ט ע"ד נהר כ"ו הדורש באגדה יש לו כח למחול עונותיהם של ישראל ועוד אם הוסף ואמר קדיש על האגדה נמחל לו כל עונותיו אפילו אם נחתם גזר דין הקב"ה מוחל עונותיהם וכן השומע דרוש מפי חכם בתחנות הקבלה הנקרא הגדה נמחל לו עונותיו ע"כ

אמ"ה

כתב בספר כבוד חכמים שהרשנים נקראים מכבדי התורה משום שהם מפרשים הדברים הסמוי"ה והראש"ה זרי" בפי ההמונ שחי"ו יבא לבזו" ולקפור בהן וכשומע" פירוש" כי נעמו בחי" לכבד התורה ולהכבד בידוע" כי כל הרכי"ה דרכי נועם אין בהם נפתל ועיקש ולכן נקראים מכבדי התורה על שגורמים לכבדה ע"כ וכפי זה אין ערוך למעלת הדורש ובדין הוא שצדקותו ימחול הקב"ה עונותיו של דרשן ועונותו כל ישראל

מדרש

כשהראה הקב"ה לאדם הראשון דור דור ודורשו וכו' הראה לו את דוד המלך שהיה לדיק וחסיד גמור ולא היה לו נחיות אלא שחי שנים אחר אדם לפני הקב"ה רבש"ע ואיך אמה נותן לזה הלדיק שעתיד ללמד ממני אלא שחי שנים לבד א"ל הקב"ה איני נותן לו אלא שחי שנים בלבד מיד ענה אדם אני נותן לו מן השנים שלי שבעים אה ומיד שם הקב"ה עדים את השמים ואת הארץ כשהגיע זמנו של אד"הר ליעטר מן העולם אמר אדם להקב"ה עדיין ויש לי לחיות ע"י שגה ולמה איך מניח לי לחיות עד שיתמלאו האלף שנים א"ל הקב"ה כבר הגחתה אותה לדוד א"ל רבון כל המעלמים אני קודם מכל יוצאי יריבי כלומר יותר טוב שאתי אני ממה שיתי" דוד אע"פ שעתיד ללאת ממני הוליא הקב"ה את השמים ואת הארץ שהיו עדים מיד שתפקד אדם ונאלם ומת עכ"ל ומאמר זה מלתיחו ככתובת יד ממדרש בנחם זה

אמ"ה

כיון שלא היה עתיד לחיות כי אם ב' שנים בלבד איך שייך לומר בו לדיק וחסיד ובחיבור אחר תירמלי על זה ועל מאמרים דומים לזה בהקדמה ונראה דספר שהראה הקב"ה לאדם הראשון הוא שמכר לו תחנת החכמה ונראה שמתביין המנוחות לאדם הגולד בלחיה מהם ועיין על זה ברבינו בחיי ז"ל ונראה בזכרוננו שהוא בפרשת פנחס

ק"ה

דף קפ"ה ע"ב הדרשן צדיקים ידרוש לש"ה להיות זוכה ומזכה ויחלק הדורש לשלש חלקים חלק א' פשטים עובים בפ' המובחרים שבמפרשים ויוסף כפי שכלו הכוז חלק ב' דינין המנערין כגון סדר כל היום ודיני יצ"ת ותפילין ומזוזה והלכות שבת וההנהגת הבית בהלכות ראשית והלכות ביאה ויבואה וחלה שלישי דברי מוסר ממוחזת הלכות וראשית חכמה ויבואה והמייסר יראה בו שמקיים קטוע מלמד ואח"כ קטוע אחרים וצמח"ס סוטה משמח רבי מאיר בעלנו מושלי מעשים וכו' וזוה"ל אלו המשלי היו להראות דברי מוסר ע"כ לוחות הברית

ענף המלך דף ע"ו פ"ד עיני הדרוש שידרוש הדרשן את העם

דברים להשיב' בתשובה מענייני ישינם וכדומה ולא כמו הדרשני' המראים תירפוסתם צדיקים בדרוש שלהם ואין בהם תוכחה ודורשים מה דשיך ללמוד בישיבה

דינים מחודשים

כתב האר"י ז"ל שלא יאמר ועתה יגדל נח כח ה' אפילו בשבת רק יאמר אמנ ולא ראה לגלות העם. ציור אור יאמר ברחמים ונצטבו כו' יולד משרתים ואשר משרתיו יאמר צקול דבני אלהים חיים ולא יאמר דברי אלהים. לאל ברוך נעשות דבני יאמר בקמץ תחת הלמ"ד וכן במלך אל חי וקיים יאמר בקמץ תחת הלמ"ד. לא יאמר אהבה רבה אלא אהבת עולם. כשאומר ומן צלבנו להבין יכוין שיהיה זרעו לומדי תורה ולריקים. כשאומר והביאו לשלום מארבע כפפות הארץ יקח בימד ארבע לילות ציוו השמאלית וישים אותם כך נגד הלב בדר שמאל ויהיה ציוו כך עד שיאמר ונחמדים לעד. כשאומר ובנו בחרת יכוין לזכור התורה לקיים מצות עשה מן התורה. וכשאומר וקרבנתו לשמך יכוין שהוא קריבות הר סיני לקבל עליו למלך ולקבל תורתו. גם יכוין מצות עשה לזכור מעשה עמלק. כשאומר להודות לך יכוין לפה ולשון שנתן לנו הקב"ה איכו לדבר לשון הרע רק להודות להשם שיתבדק ולרוממו לא יענה אמנ אחר הברכה שקודם ק"ש

סמ"ג

ז"ל בעשין י"ב דרשתי בגלילות ישראל כי ברית תורה נכרת בדם שנאמר הנה דם הגרית אשר כרת ה' וכל מי שאינו עוסק בתורה חרב מביא לעולם שנאמר והבחיני חרב נוקמת נקם ברית ומסקינן בסוטה פ"ג כי עברה מכבה מלוא ואין עבירה מכבה תורה. **ספר** המורה בעיני אישור הדם משום שהמלכל ישוב בגוף האוכל והיו לבשר אדם ואם יאכל דם בהמה אדם הוא נפשה יתערב בדמה והיו לאהדים להיומו בלתי לרץ שיכול לא כבשר אשר יעבד יתערב יתמנה שבעולו מתולדותו בהכנתו אבל הדם הכניסו יתערב בנפש השכלית ויולד בלבו עובי הגסות וישוב שכלו חומרי ויתערב מהשיב לחיותיו אשר הוא תכלית הכוונה הגדולה בהווייתו וכן אין ראוי שתמלכל נפש את נפש ויתערב בה הנפש הנכרתת בנפש הקיימה ובהתלקח אל השם אשר נהנה לא חוכל לשפך את מעלתה מפני אבקות בהמות אשר בה המכבדת אותה מבלתי יכולה להעלות דוגמת אבן שאובת את הקש הגה תבאר הפסד הגדול ולכן החמיר התורה בחזירתו וכן יש בו ריח ע"ו ובעבור היות האדם מתאווה לתחבולות ולשגעונות ויבא לידי הפסד אמונות וכו' (הביאור הליוני פרשת לו)

אות הא ענף הא רבתי

רבינו בחיי פ' האזינו הלה' תגמנו זאת על דרך הקבלה יתכן נומר כי ה' הנה' תרמונו לה"ה תשובה שבשם ופקח עיני שכלך ותראה איך הזכיר משה רב"ה"ו זעירא בתחנת התורה וה"ה רבתי בסוף התורה לרמוז צוה כי ה"ה זעירא ברא צבא ה"ה רבתי ששם תשובה הנשמות ועל זה רמז משה כן ביום מותו. וידוע לכל משכיל כי בזמן שהיה אדם זכאי' ומוסיפין כח ושפע צדיקים וצדקה חיובים ח"ו הכח הראוי נפסק וזו השכינה מלנה הגחם על צנייה כי חיינו השפע הוא ולכן יאמר הלה' תגמנו זאת תרמונו להפריש המדה הנקראת זאת מן ה"ה"ה הראשונה שבשם שלא תקבל שפע ממנו ומזה אמר לו חמנו ישלנו זאת ללומד וימשיכו ממקום החכמה והשכל נמדת זאת וכו' יצונו לחתות' וימשיכו הבינה אל החתיות לא יפירוהו

אמ"ה ה"ה זו הנכתבת לבדה היא רבתי מכ"ב אותיות גדולות שיש במקרא פשטי' בכלם בפרוש על השיר השירים אשר לי

ונראה עוד לומר שה"ה רבתי זו על היותה רבתי שבהה כל אמת היואל' ומרוב' כל שאר האותיות שבהה הוא דמיון האדם הנוקף עלמו ומראה קומתו כאלו עומד לתבוע דין וצדקתו כשבישראל מוחלי"ח השכינה מלעטרת כי היא קבלה עליה עונותיהם של ישראל נחת בעבור' בגלות כדכתיב וצדיקים שיהיה אומנם כדתיא' ציור וצדקתו ה"ה רמז לשכינה ה"ה רבתי כאלו קמה וגם נכבדה לומר לישראל הלה' תגמנו זאת היותכם עם נבכ' כי נבכ' הוא ה"ה הממנר בחסד עשה לו חזירו כמו שכתב הרמב"ן ז"ל על פסוק זה וכו' ואין אחס יודעים שלי נוגע הלער היותכם עם נכל ולא חכס עם ה' אלהיכם ודין אני חוצע מכם

מדרשת לפיות אות ה ענף הברדה

צז

איך גורמים ללחץ בגלות כבד עבדו כ' הריני קמתי ומוכנת ללחץ בגלות על היותכם עם ככל .

שם ברבתי בחיי פ' האינו על פסוק הוי גוי חוטא עם כבוד עון זרע מרעים בנים משחיתים משם רבותינו ז"ל וז"ל גוי שנקרה מי גוי גדול שיהיה חוטא עם שנקרה כי עם קדוש עמה שיהיה כבד עון . זרע שכתוב בהם זרע ברך ה' שיהיו מרעים בנים שנקראו בנים אחם לה' אליהם שיהיו משחיתים ע"כ .

אמ"ה כבר פרשתי בפירוט על ההפטרות אשר לי פנים מפנים שונים ומראה עוד דישור הכתוב כך שאמר הקב"ה לישראל הוי גוי חוטא אמרו ישראל יש עם כבוד עון הם שאר האומות ובערכם ישראל לדיקים נחשבים ולמה תלונמו עלינו לקרותו גוי חוטא משא"כ על עם הם האומות שהם כבד והשיב הקב"ה אין תמיהתי על האומות אע"פ שהם כבד עון כדי שיהיה תלונתי עליהם כמו עליכם משום שהם מועלים הוי זרע מרעים בנים מרעים משחיתים כפרו ז"ל ולכן הם בנים משחיתים כי אבותיהם דמעיקרא עזבו את ה' כאלו את אלתי ישראל נמרו אחור שהחזיר הקב"ה המערה עליהם ולא קבלו ובעטו בו ובתורתו אבל עליכם יש לתפוא ולעמוד עמכם בדיון היותכם גוי חוטא כי לא יתא ולא נהיה לכם אי מלך אבותיכם הקדושים אי מלך עמכם שקיבלתם אותי עליכם לאלוהי והוא כבוד .

ומשם בראשית ברח אליהם ולכל היר החוקה אשר נפשו במעמדות בסדרו עד אמר ר' חיננא וכו' .

קוחות הברית ז"ל כתב יחזקאל לערות בזום של הבדלה כשמתחילין הנה אל ישועתי והולך עד שמיניע למעניי הישועה אזי שופך על כל גדותיו עד שיולל היין עד שפת הכוס .

כשמריח האדם בידים במואלף שבת אם הריח קבול לו תקף הריח בידים כבדו ואז בידוע שנפשו לחוטמו ויושבת ואם מתאחר להריח אזי הנפש רחוק מחוטמו כי לפעמים יורד נפשו למטה בגרלו יבדיל ההבדלה מעומד ובינינו טוב ויפה הנהגת האדם . אמ"ה המקובלים כתבו שארץ מיושב .

במוצאי שבת מיד אחר יליאת מביית הכנס' קודם שיבדיל יקפיל העליית כי היא סכנה גדולה משום כי אם אינו מקפלו מיד במואלף שבת אחר יליאת מביית הכנסת אזי הקליפות מתדבקים בטלית אכן אם שכת בדביעוד ולא קיפול מיד במואלף שבת אזי למחר בבקר כשמניח יקח העליית וינער אותו מכל זל לארץ .

ומה שתיקנו חז"ל לומר לארבעה הבדלות שכתב קודם לחול ובין אור לחושך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה כנגד ד' קליפות הרמוזה בפסוק והנה רוח סערה בזה מן הפסוקים גדול ואם מתלקח' ומונה לו סביב .

מברך על השר במואלף שבת ובוד הענין כי כל הקליפות וכל הקמריג' כלם נחבחו במערו' לוריס ומנוולות ים ומשאר הממשלה לכנסת ישראל ולזה ישובת אם של גיהנם ביום השבת וביליאת העבת כשישראל משמלים סרידין' ולא כל מקמריג' כל אחד לממשלתו וכתב שלח יחריבו העולם בלחתם לריכים אכן הלאות להם שאע"פ שילה הבד עדיין הם רחוק ממשלת הארון היחוד ובפוסים ובפוסים לתמונה לנאמרו ולעשות וזה עטם שאומרים שיר פנעים כי הוא יועיל לכוף כל המקמריגים ואומר אחריו סדר הקדושה לתת כח וקדושה לשכינה למשול על הכל וטעם ומלכותו בכל משלה ואחר שפשינו זאת הכונה בדבור עושין ג"כ בפועל וזה כי הנה רומז לשכינה כי היא נר מערבי וכוף אלבעותינו לפני הנה לרמוז כי כל הכחות כלם כפופים תחת השכינה וממנה יהיה להם אור ואין להם ממשלה אלא ממנה וכבר ידעת כי האלבעות עומדים ברום עולם פני האלבעות רומזים למדות העליונות שעליהם אמר הכבוד ופני לא יראו ואחורי האלבעות רומזים למה שאחרי השכינה שהם מרכז' השכינה סוד הרגמן והלפרני' רומזים לקליפות ולזה אין מרחין לפני הנה אלא אחורי האלבעות שהם סוג המרכז' בסוד וראית את אחורי ופני לא יראו וכוף אחורי האלבעות גם הפריכים שהם סוד הקליפות לפני אור השכינה ומברכין בורא מאורי האש ר"ל בשעה הזאת במואלף שבת שילאו מנוקבא דתואומא רבה שהיו מתחבאי' שם כאלו בלחות שעה נבראו אמנם עדיין הם תחת ממשלת השכינה ואינם אלא מאורי האש לא שיש להם אור מעמלן לעשות ראוים וכל זה מוצא ב' הזוהר פ' ויקהל .

מעם בשם רבי יעקב בן יקר ז"ל מה עטם מריחין הבשמים במואלף שבת מפני שגשבת שובת אם של גיהנם ואינו מפר' ובמ"ש חוזר גיהנם וזוף ורומי לפיכך מריחין בשמים להפיג ריח רע אלא ביום הכפורים וזיום טוב לא מלינו שביבת גיהנם ע"כ ומה שמריחתי ההדס יותר מכל מיני בשמים לפי שהדס רומז לנדיק סוד נשמת יסירה והבן זה . שם דמ"ו .

רבינו בחיי פי ויקהל דף קכ"ז ע"כ תקנו לו רז"ל בגלות ההבדלה במואלף שבת שהוא תחלה הימר המלכות לברך על האש בורא מאורי האש לפי שהאש תחת המלכות במעשה בראשית ובענין שכתוב ביום ראשון ויהי אור והנה ארבע ברכות ההבדלה רשומות שם לכל משכיל ברכת היין רמוזה היא בפסוק בראשית בגלת הארץ שהוא הגן והבגן בגן והוא היין המשומר בענביו מששת ימי בראשית .

ברכת עני בשמים רמוזה בגמלת ורות אליהם כי הריח באמלעות הרוח והוא שאמר שישאף האדם האויר וכינים ארסו בחוטמו והוא ממה שדוה כי הרחות מנגפות הריח מאורי האש האמר יהי אור המבדיל בין קודם לחול לאמר יבדיל אליהם בין האור ובין החושך והבן זה עכ"ל .

ענף הברדה

תקונא ל"ע בראשית כי בזה ה' נשפט דעיון כתות עור דלרין כהון הבדלה כד אמרי ישראל בורא מאורי האש ואמרין המבדיל בין אור לחשך אות' כתות עור דליה אומנין וכו' .

סוד ההבדלה של מ"ש ומסוגלת לשמירה ולהללחה ולפרסה והכל דבר שבעולם .

קודם כל יאמר הפיוטים כאשר חפץ ואח"כ אליהו הנביא שכתוב בסידור של ספרדים ואחר כך אליהו ואלהי אבותינו עד מנבא אתן . ואחר כך תחזור ותאמר אליהו הנביא ק"ל פעמים בזה שעולה כמנין אליהו הנביא עם עשרה אותיות .

עוד עשרה פעמים כנגד עשרה אותיות של אליהו הנביא שעולה בין הכל כמנין ק"ל בסוד והקו"ל ק"ל יעקב שיגורב על הקליפות אשר הם כבוד הנה ה' רובב על עב ק"ל וכו' . ואחר כך יבדיל כהלכות ויאמר אחריו ויתן לך האלהים וכו' עד ה' עוז לעמנו יתן שיר למעלות האש עיני אל הרים וכו' המבדיל וכו' . ואחר כך יאמר הפרשה של השבוע עם ההפטרות שיבא בגזרת האל ויקרא מעתה נפשו בשבת שיבא וכו' . ופרשת וישלח יעקב עד מהא קשיטה . מסוגלת לשמירה ולחן ולחסד רבינו הקדוש ויבוח .

ופרשת המן כולה מסוגלת להללחה ולעוסר . ופיוטם הקטורת שמוצא בנמש' סוד . ופרשת העקודה להכנס' הקליפות שלא יקטרגו עליו כל ימי השבוע לפי שבמואלף שבת הם וילאים . ו' פעמים לישועתך קויתו ה' פעמים ויעקב הלך לדרכו עד מחנים עשרה פעמים יברך ה' וישמרך ה' פעמים המלאך הגואל מוכי' .

אסור לשחות מים קודם הבדלה ואם שותה ימות באסור' והוא הדיון בין השמחות של מואלף שבת ואם היה אוכל על שולחנו בסעודה ג' ונמטה סעודתו עד הזמן הראו לומר הבדלה אזי יכול לשחות . אסור לעמוד כוס של הבדלה . הגהת אדם .

יאמר קודם הליכתו מביית הכנסת במואלף שבת ומשמע ודומה למד

מדרש תלפיות אות ה ענף הבדלה

ענף הבטה

בשהורד ברחם אמו הזכר פניו לנמטה והקבצה פניה למעלה דרך תשיעה האיש מביט לענף שמשם ליקח והאשה מנבעת למעלה אלל האדם שנקלחה עין הללע שלו .

וכן כשהאדם טובע במים פניו לנמטה שטע על כריו כדרך שטומד בצננן אמו עליו לאמר במעויות ים וכתבי ויסק דלתים ים בגווחו מרחם ילא . והאשה הטובעת זים פניה למעלה כנוי שטומדה ברחם אמה ס' החסידים ס' תשמתי:

רקנטי ז"ל אלהים היה מביט מן הים ועד סופו מאי נקפא מיניה מהבטה אלא ר"ל שהיה משיג כל החכמות וכל הסודות של תורה שהם מתפשטי' מסוף העולם ועד סופו וכל בני ישראל היוניעולין נתגלה להם אור שנתגלה לאדם ויכולין להשיג הסודות .

ענף הבר שפתי כהן (פ' נח דף ז' ע"ב) כוללת דבריו שקין לקח שתי תאומות שגולדה עם

הכל והתאומה המיומרת שגולדה עם הכל שעל זה הרגו קין וזדוקא בעמא עם קין והתאומה שנטמאה בזה בצניה בת פרעה והחא מה הפסוקה שלא נטמאה בזה בפורה בת יצרו . ופרעה היה קין ולכן אמר הקב"ה לנשתיאין וזלמך לעלול זאת הבחולה מיד פרעה לפיך אחת הכל ופרעה שהיא קין הורג וקח שני זוגתיך ולקחת דמו מידו והנה תאומתך האחת היא בתו שהיא תלילתך ותמלה עיך ותאמת' מילי העברים וה צגיתיה' וזהו הכל שם קין והרגו עם ד' תאומת' ואע"פ שהחנה מעולוי אביה עם כל זה לא יוכל בנעה הראשון אשר שלחה לפיכך לקחתה אחרי אשר הטמאה ולא נשאת לבוס אדם וכנכסה בחיים לפני עין וקח תאומתו שהיית שהיא לפורה שהיא בת חובר הקני נפרד שפתיך ולפורה שמה מעיד עליה לזכרה לפרה תרגום בוקר לפרה גם כן לפרה צגית' שמי פיה כמו שאלמנה חז"ל על יעל אשת חבר הקני ות כסהו בשמייה ר"ל שמייה מה מעיד עליה שלא נגע בה ויפרא כל שקן לפורה שלא נגע בה קין .

אמה יובן בזה מאמר שהוכרתי צנעפים לדעיל אם ילקונו דוד לפרעה ובניהו היו אחות משה שגולדו עמו מלח אחת ע"כ הכונה כיון שמשא הוא הכל ובתיה ולפורה הם ב' תאומות שגולדו עמו ומה גם שזוכר היינו חוה כשה שכתב בעל חסד לאברהם נפלא שבניהו ולפורה יגורו עם נשה שהיא בכל מחוה וכו' .

כונות האר"י ז"ל אותם ההגברים על קידוש השם הוא על ידי הכל שהי'ן בשכינה ושפרם יהיה שראו בשכינה לעתיד לבא ויחמרו זה אלי ואנוהו ולכן הרג קין להכל ואנדר שנהרג היה מטעם זה עכ"ל .

יש זכרים הרבה מרבים הכל זה המגדל עופות לנוי וקולנס ומה שמוציא עליהם היה לו לתת למעיים ס' החסידים ס' תחרתי' .

אמה כמה פעמים קראתי תגר עם אנשים הבונים חורבות לנו בתים ועליות במשפיות בענין הוללות ועל דבר שאינם של קיימא שנה או שתי' שאלרן כך עולה שני ועפר במשפיות ומשחרים ונמלאו כל אותה הוללות שבוילי להכל וריק והיה קושה עולמו אל אפי חזי הבוללה היה מחלק לעניים או למלואה אחרת על שחגנו השם לבנות לו בית מושב ובפרע אותי העשפי' הבונים בית הכנסת ומרבים בהוללות המשכיות כמה חורבא נתיק חרף שהמתפללים עם תאמדיים הכונה ועד שמתקרים מלוקחו פרים מהקבל כדי להעשות כך ועוד שהוללות המשכיות היה ראוי לחלק' לעניי הקהל או לעשות לת"ח ולעניים עם שזי' השם לבנות בית הכנסת או בית המדרש כמה פעמים עשיתי תגר על זה ולא עלתה בידה השם יתחול להם כיון שגשם שמים מתחבים .

תקוני הוהר ס"ע דף ק"ו ע"ה מעשה גדול ומרה ולמען ריזן הקורא בו הנינו מנעמיך קאת מנשה הקורש פתח לדלקמין ואמר יש הכל אשר נעשה תחת השמש ת"ח שמענע עובדא הוה בלום אחד פיסח בעניי קבין שהיה הולך בדרך פגע בשני תכנים ראשי הדור מאריי דהכמתא בצוריתא אמר להם שלום עליכם רבין שמועתי עליכם שאתם חכמי הדור לארוה מקום אלהים ואתקני אמרו לי לודן פלי וערב שבת היה אל"ל לשם אני הולך אלך ואתקני לכם מקום אם אתם עושים אמרו

אמ"ה בזה מתישב למה מקדשין בפת כשלין יין ואין מבדילין בפת כשלין יין ועיין צ"ב' בהלכות שבת סימן רל"ו . אמנם כיון דיין להבדלה לרמוז על יין המשומר כדברי הרב ז"ל א"כ א"ל הרמו כי אם כיון דוקא ולא בפת ואף ע"פ דרשלין יין מבדילין שומר או במשקין אחרים חוץ ממים אם הם חמר מדיה מיהו כיון שחמר מדיה ים קלת מהרמו ליון המשומר מה שאין כן הפת ובשאלות ותשובות אשר לי הארתי על זה עיי"ש והבדיל על היין במולאי בפת הרי הוא מנוחלי עולם הנה כדאמרין במסכת פסחים וכו' שהנה כיון שיון הבדלה רומז על יין המשומר לכן השאר מקדוש הבדלה לרמוז על יין המשומר וחול עולם הבא כדי שזיכר ליון המשומר ולמדנו מהם כשם שהיין הוא רפואה ראשית לחלאי הגוף כדאמרין בבבבא דף י"ן של מלואה הוא רפואת הנפש כמדובר :

אין מברכי' במולאי יום הכפורים על גר ששבת והטעם הוא מפני שמלת השטן עולה שפ"ו וימות השנה ס"ה שפ"ה מפני שאין לשפן שום שולטנות ביום הכפורים ואנו מברכי' בורא מאורי האש בכל מולאי שבת מפני שנכנס' אז ימי החול שלטעו וכו'י' לחאזי' מן הגבורה דהיינו האש ולכן אנו מברכי' אל הבורא שברא לי הוא אלהינו ואין לנו חלק בהם ולכן עשוי צי"כ שלא היה שום שולטנות חוץ לריוי לנרד על האש ומכאן שהוא גופא דע"ז כדי שלא יתגבר על אור ששבת שכבר נכנע אל הקדושה נגד ומלואה .

פרקי ר"ה פרק עשרים אם אין לאדם אש להבדיל פושט ידו והוא הכובעין שהוא על אש ויסתכל בשמיים שהן לבנות מן הגוף ואומר ברוך מלואי האש ואם נתקדו השמים תולה אבן מן הארץ ומבדיל ואומר ברוך המבדיל בין קודש לחול . רבי אליעזר אומר לאחר ששוחה אדם כום של הבדלה מלוא להקלי מעע מים בכוסו של הבדלה ושוחה .

ענף הבטה

ולקונו תהלים דף פ"ו ע"ב משם מדרש אבכיר וישבו ויהונו לפני פי החירות כאן נתקיים ואחרי כן ילאו צרכים גדול' לחמד הקב"ה זו היא הבעטה שהבעתה לו יחזרו לחוריהם שכל כסף והקב שכנים יוסף יהוה נתון בצעל לפון וכשחזרו נעלוהו שאל' כפי יוגה חפס בכסף .

ובספר חובת הלבבות כתב שאדם אחד אמר לאומן שילמד לו מנשה האלקימא אל' חסיד אחר שהיה עם בנהו בה' כי הוא האלהים הוא האמיתי' כי מי שיבטח בשם לא יגנוב ויריח נפשו וכן יריח גופו שלא יסכן גופו זים ולא ביבשה ולא יכהו שרז ושמע ויבצר שיסתכל במלאכתו .

רבינו בחיי פ' עקב מדה הבחון רואי עיקר המל' כלם .

אמ"ה כיון שיש בלום חרמך הבעטה בהקב"ה אנו מלעטר מהיסורין הבאים עליו וזה מביאו שאינו בועט ביסוריו ומה הטעם אמר אליהו לרב ברוקא על אותם דחתי' שהיו בני עולם הנה כדאמרין במס' תעניות לפי שכיון שהיו משמתי' לעלבים מללא היו מדרייים לחת בדברי הבעטה שהיו עיקר המנות כל' כמדובר .

אורחות חיים דף מ"ח ע"ב משל נאה לענין הבעטה מלה עורים ההולכים זה אחר זה וכל אחד שם ידו על כתפו חזירו ובראש כלם י' איש הרואה הוא מנהיג כלם אחריו הנה כל אחד יודע שאע"פ ששם ידו על חזירו והוא מנהיגו שאין זאת ההנהגה ברה מכחו אך כלם משפכים אחרי איש הרואה הראשון ואם יהיה שמע מהם יכסלו כלם ויפלו . זה ישים האדם בלבו ויחשוב שהקב"ה הוא המנהיג כלנו כעורים וכל אחד ממנו מסמייע ולעזר בעזר חזירו אך אין כח בחזירו לולי המנהיג העליון .

אמ"ה מלה בלום חרמך בנסוק חרור הגבר אשר יבעט בלום ושם בשר זרועו ומה' יסור לבו שהוא במשל העור כשלין לו דעת להבין שהכל מהתנבים הטליון ובוטח בלום חזירו אשר שם זרועו על בשר כתפו להיות נסמך עליו וסובר שהוא מנהיגו ואינו שם כי כלם משפכים אחר הראשון שהוא מנהיג' לכן ארור הוא והנמשל מהבטח בלום העורו ואינו משי' נגד עיניו כי העורו כלנו בהקב"ה וק"ל .

מדרש תלפיות אות ה ענף הוצאה

אופה ומביע ויודע הרבה . הגולד בלא חבלי יולדה כל כך סימן יפה הוא לו .

ענף הבחנה קבלה ישנה אם חפץ אדם לעשות חיזה מעשה ישראה לו שיהיה רוח מקלת הבריות נוחה מזה ומקלת אינן נוחים מזה רק חפלים שלא עשה המעשה הוא מכדי שקולים הם דעות בני אדם בזה ורואו ואינו רואה טוב לו לאדם להיות בשב ואל תעשה כי שב ואל תעשה בכל מקום עדיף יש וחלין .

ענף היינו דאמרי אינשי

אמ"ה בראותי ספר כתיבת יד של מוסר נחמד מיוחד כל המוסר על כל היינו דאמרי אינשי שבתלמוד להודיענו שאפילו משיחה בטלה של ת"ח יש בהם סוד המוסר ועניינים עמוקים ע"כ ראייתו לכותבם פה על דרך אלפא ביתא שכל הרואה ליעול יבא ויעול וידרוש בהם מוסרי ומוכחות ולמען ירוץ ביהמה בהם ככתבים עם פירושים ע"פ פירוש רש"י ז"ל וע"פ פירוש משאר המפרשים ז"ל ויש גם לשונות המורגלים בדברי ז"ל בתלמוד ומדרש .

אות אלק

אבב חנותא כפישי אחי ונפישו רחמי . פירוש בפתח החנות שמחלקין שם מוזנות ויש שם עושר הרבה אחים והרבה אוהבי ומלאו שם . שבת פ' יהנה מרילין :

אנב בזיונא לא אחי ולא מרחמי . פירוש בפתח החנות שיש שם בזיון והפסד ועוני לא מלאו שם לא אחים ולא אוהבי .

אנב חוטרא מיילי . פירוש בפתח המטה דברים כלומר כשהרועה בא לפתוח גדרות האלן שם מדבר עמה להקנות . שם

אבי דרי חושבנא פירוש לבית הדיר של אלן באים בחשבון . שם

אברהם יאל בהבטחה ואני יאלתי באמנה אברהם חוץ לסירה ואני בתוך הסירה פירוש סירה סוגר ר"ל האספר והוא נקרא (קאברישטרו בלעז) שקוטרים בו הבהמות כ"כ רבה בפי' כי עלר ענר .

אנרא דכלה דוחקא . פירוש שבר הדורש וכו' או שבר הכלה הדוחק ר"ל שבר ישיבת החבורה שיושבי' החברי' לכבד הכלה הנכנסת לחופה השכר שיעלה להם בעבור הלער שדוחקים זה את זה . בפ"ק דברכות .

אנרא דבי אצלותא שתקופתא . פירוש שבר האבל שתקופתא לקבל מנא הבה .

אנרא דהספדא דלויי . פירוש דלויי שמגביה קולו בהספד כמו וישא את קולו ויבך שם

אנב לחארזי זמר לגרדיאי . פירוש אבוב חליל שהיה לשרים הגדולים ומרו בו אפסים פעוטים ר"ל הפחותים אינו ערב אליהם אלא מחזירים עליו .

אדחלא ארבעין זיבוקי זבין . פירוש בעור שהעפר על רגליך קודם שתרחלם שחורחלם מכור מיד כשתבא מן הדרך ערבי פסחים :

אדכפנת אכול . פירוש כשהרעבת אכול היינו (דהרמז"ם ז"ל) לא יאכל עד שירעבו . בפי' הרואה :

אדלא אדם קרוב אלל עמלו ואין אדם משים עמלו רשע פירושו פסוע . פרק כ"ד .

אוכמא בחיורה לקיא חיורה באוכמא לקיא . פי' שחור שנמלא בין לבנים גרוע ופחות וכן לבן שנמלא בין שחור ג"כ פחות ומגוע :

אחנא תגרי אצוני מנדיקי . פירוש אחינו סוחרים שעל קנייהם נבדקים כלומר במקום שחורחם נבדקים הכאמנים אם הם כאמנים או לאו .

אידו בקרי ואתתיה בבזויני . כלומר האיש כשלא ימלא אשה לזנות נקוב בלעז לזנות זו וכן האשה כשלא תמלא זכר לזנות זו תעשה

זו אלא ההכרחות נבדד ומי שמוציא ממנו יותר מכדי האורך הרי הוא כמי ששולח יד בפקדון ועמיד ליתן עליו את הדין חוץ מהוללות שבתות וימים טובים וראש חדש והוללות בניו לת"ת שאם מוסיף מוסיפים לו . **והכלל** שמתהגו בענין הפיזור בדרך תהי' תפארת לכם ותפארי' מן האדם גיב' והיינו שחעממו בזה על המיועט על דרך שפירסו חז"ל במשנה ר' אומר אצוה דך ישרה שיבור לו האדם ע"כ וכן תעשו :

יעל כל פיה אל תאכלו לחם העלנים ר"ל אל תהיו עלבוי' וחרדי' על הוללות אכילה ושחיה רק תחיו תמיד שמוי' בחלקכם אשר חלק ה' לכם ותבטחו בשם יתברך שימנין לכם פרנסתכם ואל תמלממו בדקדוקי עניות וכו' אמרו במדרש כל בני עמי רעים ר"ל מי שהוא עני באמונתו ויקוץ בהוללה ואם יקנה פרנסה לנפשו יראה לו שירד מנכסיו ויאמר לבריות נמלא כל ימיו בעב' ובדאנה אבל מי שהוא שמת בחלקו ומאמיני' בהקב"ה שהוא ימנין לו פרנסה בכל ית שייערך לה הרי זה לעולם שמת טוב לב וכו' ואלו' שולחן ערוך ומשנה תמיד לפניו ועל זה אמר שלמה הגד' ושבח את השמחה ר"ל מי שישמח בחלקו . **גם** כל מה שיקנה אדם הן בשר הן שאר דברים אורכי הבית לא יאכל ממנו קודם התשלומי' כי הוא בציני' כמו אבן גזל מי שאכל דבר הנקנה קודם התשלומי' וכללו במאמר חז"ל שאמרו קשה גזל הנאכל כ"ז בפי' יש וחלין .

אמ"ה זיכול הכתוב מדבר . **הארי'** זה"ש לא היה מפקד במלבושו שיהיו כל כך נכבדים ביותר וגם באכילה היה אוכל מעט ובענין הוללות כל אורכי לשמו היה מנוצח כרלוכה .

ענף הוראה

כשביל שאמר יהושע לפני משה עשרה דברים שאמרו ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו והאמר אדוני משה כללם וכו' לפיכך פתחו לו עשר שנים מחייו מכאן אתה למד שאין תלמיד רשאי לומר דבר לפני רבו שכל המורה דבר לפני רבו או אפי' אינו מורה אלא חומר לאחרים הלכה במקום שרבו מונו שותפו מתקלרות מדרש ילמדנו פ' תלוא .

אמ"ה בפסוק ויען יהושע בן נון יש עשרה תיבות כשתחשוב בן נון תיבה אחת וזהו אומרנו עשרה דברים כלוי' דבר עשרי דבורי' .

ענף הושענא רבה

בליר הושענא רבה עד חלי הלילה יקראו סי' משנה תורה עד ואת הברכה ואם ייח' אומר קוד' חלות יעסוק בחזרה ובסמרי הקבלה אם יראה ולא בדבר אחר וכו' גידי ומלואה . **ויקח** חמשה בני ערבה וישנה הושענא חוץ מחמתן בדים שגולב ויזכר שלא יחבר ההושענא עם הלולב כלל ולא יקח בידו ההושענא עד אחר קדים שתקבל אחר שכבר הונח הלולב מידו כן כתב הר"י זלה"ה .

ובדוחות הברית כתב שלא יגע ולא יקח ההושענא לידו עד שיגיע לתענה אמונים שופכים .

בכר הקפה יאמר פסוק אחד . בהקפה ב' ראשונה יאמר פסוק אמרתי עולם חסד יבנה . ובהקפה ב' יאמר לך זרוע עט גבורה . בהקפה ג' יאמר תמן אמת ליעקב חסד לאברהם . בהקפה ד' יאמר נעמינות בימיך נלח . בהקפה ה' יאמר ה' אדונינו מנה אדיר שמך בכל הארץ . בהקפה ו' יאמר לדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו ; בהקפה ז' יאמר כל הפסוק לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת ועליו והודו כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתכסה לכל רחש . והי' ה' למלך עד כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד . ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד . יכה ההושענא על הקרקע ה' פעמיים . הנהגת האדם .

ענף הוחרה תוחר האשה בימי עיבורה מכל טיוף עמא ושלח תלך במקוי' מנוקף כי העובר שנמטיה

בו תעשה לה מקשות זכרות לזנות בו . פ"ק סוטה . ועיין ברש"י ז"ל .
אי קארתה לא תחשבה . פירוש אילו יגעת בשחר לא יגעת בעבר .
אימת יתום על הפיל . פירוש יתום הוא רחם הגדול ממניס
הקובלים ונכנס באוזן הפיל או בציבורו ומפחידו . שבת
פ' המזילה י"ן :

איסתרא בלגיא קיש קיש קירא . פירוש המעטב טוך המזרק
לעולם מקשקש וישמע קולו כמנהגו . ב"מ פרק
המוכר הספינה .

אייתי זוזא מביתייה וקא שקיל במזייה . פירוש זוזא הוא שם חכם
מביט לקח זוג של ספרים .

אי בטלי יהורי בטלו אימנשי . פירוש כאשר יבטלו גסי הרוח
יבאדו ויבטלו המכשפים פ' ח' .

אי דלית דלינא ואי לא דלית לא דלינא . פירוש אם תשאב מן הבאר
אשאב עמך ואם לאו לאו לא תשאב לבדו . שרק החובל .

אינו דומה מי שיה לו פת בסלו למי שאין לו . פירוש אינו דומי
מי שהוא שבע למי שהוא רעב .

אם בקשת ליהנק תתלה בשולן גדול . זהו יש פירושים רבים
ומתחלפים הכוונות ואילו הם אם בקשת וכי' אם רצית לשאול על
גל דבר אסור חמור או החר גדול או לרין בדיני נפשות או דיני
ממונות גדולים תלך אלל מי שהוא חכם גדול ואם יתירוך או יעישוך
אז תשקוט נפש בכם כי הם דני' אלמנה לאיתנו : ויש שפירשו אם
בקשת לעשות טעם דבר בלתי הגון אל תחך משל מההדיות רק
מהאנשים גדולים כי כל מה שיעשו ועשו בחכמה ואז יתלו הסירחון בכם
ולא כך . ויש שפירשו אם בקשת לחלוק עם בר פלוגתך תתלה עלמוך
על האמת שהוא חילין גדול ועלולם תמלא ענתך ודברך מלא וגדול .

אכור תוחלתה ותי קשיחה לבר . פירוש אכול תמרים וזרוע
הגרעין לחוף . מ' חגיגה פ' אין דורשין .

אזל עכברי וגיט . פירוש השמרה שאכל עכברי הרבה ומלא
בטנו ממש ומת .

אל תדור במתא דלת לניף בה סוכיה פ' אל תשב במקום שלח
יכהיל בו הסוכ . פ' ערבי פסחים .

אלמלא נגדוה לחנינא מישאל ועזריה פלחו ללמלי' פ' אם הכו
למה היו משתחוין לללם(והיו) שאם היה ע"ז היה משתחוין
שעל ע"ז יהרג ואל יעבור רק בהיות האלם הנדרטי של מלכים כדמפרש
ר' חם ולכן אלמלא נגדוה היו משתחוים . בתוי' אלו נעדות .

אמאי פשטי' ליה מנחה דמזויה מנחה עוכלי בעובלי' פירוש כשהיו
מקשים קושיות אחת שהיו מתרלים אותה בתירוטי' הרבה
וחה היה רגונו והיה שאל' אמאי' היו מתרלין היו משיבין מנחה עוכלי
בעובלי' עוכלי מזות ועוכל מדה אמר בעבור מדה אחת מדה מזות
הרבה . או כמה מזות ומדוד כהן כלומר תמו ותירלו אות' תירוילין
הרבה כלומר על שאלה וקושיות א' תשו' הרבה . ב"ב פ' הא"ה .

אתר דמפזרין כנס אתר דמכסין בדר' פירוש במקום שמפזרין
קבץ ובמקום שמקבלי' פור' .

אתא גרד דביטה' אתר גרד דעלמא' פירוש בה מזל טוב צבית
בה מזל טוב לעולם .

אות הבית

בגדי עם הארץ מדרש לפרוטי' כבר ידעת ענין הפרושים שהיו
לכשים חסידים שהיו מפרשים עמלי' מכל תענוגי העולם
והיו עומדי' ימידי' בקדוש' ובטהרה היו מתנהגים מנאד והיו מרחיקי'
גופם לבתלי הדבק עם שום אדם רק עם קת' ימידי' סגולי' ובכל יום
הם עובדי' השם מנאכהב ומיראה ומזקקי' מנאד בצמולה ועל זה אמר
בגדי עם הארץ מדרש להם כלוי' הם היו חולבים היות' הם וכל מנונס
עמא' וליקן רוליס להשתמש והשתמש מוסס כל חגיגה פ' אין דורשין .

בשלשה דברים אדם ניכר בכוסו בכיסו ובכעסו פירוש פשוט
בג' דברים אלו אדם ניכר במדותיו אם טובות או אם
רעות : מי עהרות פ' הדר' .

בריי הולא לקי כרנא' . פ' בעבור קוץ אחד ילקח שדה חרושה .
קנא' פ' החובל .

בוצינא טב מקרי טוב לאד' הנאי' הקישו' שאוכל לאוכלי' עתה מהנאי'
הדלעת שתארך להמתין למחר עד זמן ביטול' .

הכונה כי טוב לאדם הדבר המועט ומשיג אותו מהדבר הגדול ומקוה
אותו לזמן ועל זה אמר שלמה המלך עליו השלום תוחלת ממוטכה
מחלי לב וכי' סוכה פ' החליל .

בוצין בוצין מקטפיייהו ידעי' פירוש הקטופי' הקטנים מקטנות'
הם ניכרים .

בין ווי לוח נמלט רבן יוחנן בן זכאי פירוש ווי לשון לער זה לשון
שמחה פ' בימי הרומי' אמר רבי יוחנן ווי על היות' הצריס
ראש לישראל שמעו לילני הדוד והלטיניהו לקישר והביאו הקיסר לפניו
ואמר לו מפני מה לקטק ווי כשידעת שאלמנו מולכים עליכם והשיב
לא חמרתו ווי אלה ווי אדרבה שמחתי ונמלט .

בירא דשתי' מיניה מירא לא תשי' ביה קלא . פירוש הבור ששתי'
מננו מים אין ראוי להשליך בו אבן או לירות .

בבא בר חמרא מוך שקך וגני' . פירוש החמר שהולך אח'
החמור נקרה בר חמרא ואומר לו פשוט וערוך שקך והלע
בקרקע וטבך .

במתאי שמאי שלח במתאי' תותבאי' : פירוש במקומו שמו שלח
במקומו מנבוי' :

ביקש להולמו ולא הלמנו פירוש כתר מלוכה מבית דוד לא תמישב
בבל ראש רק בכותה שהם מוזרע בית דוד שהם כנו חריץ
בראשם שהיה מתישבת שם העטרה ועל זה אמרו ביקש להולמו שארדוני'
בן חגיב שהיה לנלוך ביקש להולמו ביקש שמישב העטרה בראשו ולא
תישבה כי לא היה לו חריץ וכי' סנה' פ' כ"ג ע"ז פ' כ"ה .

ברית כרותה לפשטם של המוללו מריח בו פירוש פשוט ומוסר
היה שימחה האדם מכל עבירה כי מי שעובר עבירה
נענש מלוחה עבירה עלמה כמו הממית' לפשטם באלכעסויו ונסרח ויגמ'
ידו ומיץ יהיה נענש כי היא מריחו ותתגאל מלוחו הסירחון ברגליו

בריש כל מרעין אלף דם גרים כל אסון אלף חמר פירוש תחלת
כל חוללה רבוי הדם גרים כל ותחלת כל רפואות הונו הויין .

ברוי גרו כך גרי' . פירוש לעתיד לבא עתידים גרים שיגורו כך זאת
היא ברכה שבך הניבא' את ישראל שנאמר יגירו כך מדי' .

בתי עניא אולא עייתא פירוש בתי העני יקר תמיד העוני :
בה דינא בטל דינא פירוש לן הדין בטל הדין .

בתר גנבא גנבא ומענא טעיס . פירוש מי שגנב דבר אחד שגנבו
הגנב אותו הדבר אסור כי אתה טועם טעם גנבא .

שער אות הגימט

גברא דנשי קטרוה פירוש האיש אשר הנשים
הרגוהו זה הממשל למאמר

העכברים והחתולים כשהם ללחמים ביניהם ואמרו העכברים לפני
שונרא ר"ל החתול כנשים במלחמה לפני הנשים הם חסובי' ומפני
שרוהו תשש כחה הרגוה

גברי דביחת גטי קטלוה . פ' איש שבעילת נש' הרגו אותו
המאמר הזה כתוב בריש מליעא פרק ה' לראובן שאל

משמעון עבדו לבא על שפוחתיו לתת להן הריון ומניח' הבעילות תשס
כחו ומת אם חייב הארון לשלם דמי שוויו לבעלו לרשי' קטול נפשיה
דלא הוה ליה להריק עמלו כ"כ בביאות ואינו משלמו לבעלו .

גדי גדי וסיוט לא . פירוש החזק מולי' ועייף לא תהי' וכי' זה
משכים עם מלאך אחר שאמרו חז"ל לעול' אל יפתח
אדם פיו לשטן אך יברך עלמו .

גרוקה מלככה שמגדלת ומשכחת בעליה . זה מצבור מעמלו כי
המלככה שמגדלת האדם ומסבול רעה ואלמא' ולהחזיר על
הפתחים והאנשים זולתו אשר יהיו לריכוס למלככותו יבדוהו ויגלוהו
וכפרעו אם אינו לריך להם .

גור גרמי ונמטי מניא לנאטי' . פירוש תחול המאכל מן השני ויגיע
חוס . המי' בלנטי' ופירות אלנטי' לוי חרם משמנים בו המים
הכונה כיון שנחתך המאכל מפי החולה ונאבדה תאוהו יתחמומו ויתלהבו
הלית

מדרש תלפיות אות ה ענת היינו דאמרי אינשי

הליחות שתיחתם ויתלבה כחוס ארטיכו מי מועד קטן .
גמו לפנה. פירוש האכילתו לזקן בעל כרחו זה המעשה הובא
 בתלמוד כד חיקלע רב בר שבה לבי רב נתמן קריבו ליה שליקא
 ולא אכל וכאשר ראה רב נתמן שלח אכל אמר גמו לפנה כדי שלא
 יעמוד על סברתו מפני כי בדעתו היה שאסור לאכול כבד מבושל כי
 הוא חשב שלא היה ללוי מעיקרו והדין הוא כי אחר ללייתו מותר לאכול
 מבושל ברותחו לכן האכילתו בעל כרחו . ובעבור זה בא הלשון הזה
 לתת מוסר למי שילך לבית אדם שתוב וחסם כשר ראוי לסמוך עליו על
 כל מה שהוא עושה .

גור לית דין לבי יליף . פירוש משוך אותו ועבור זה שאינו רוצה ללמוד .
 והכוונה מי שפורק מעליו עול תורה ראוי לו שיפשוט אורחו בעול
 המס ועבול מלכות . וכמאמר התנא על הפורק ממנו עול תורה נותנין
 עליו עול מלכות .

גר בדוק תהא דק . פירוש אם אשה ביישן תדור בשמים . שבת פ'י
 הבוה .

גרמה דנפל לחלקך עב או ביש גרייה . פירוש האשה שנפלה בחלקך
 טוב או רע גרור אותו .

שער אות דת

דאכיר הליחת עשי בעיתתך דלחיל קקוילי אקיקלי דמתא שכיב .
 פירוש מי שאוכל אליה יתחבה בעליה . ומי שאוכל וירקת
 יתכב וישב באשפות השוק מן העיר . פט"ו .
דבוק לשחון וישחון לך . פי' הדבק לחוס וחס לך וברוב הספרים
 מפי רש"י ז"ל שכתוב הדבק לשחור וישחון לך ופי' שחור
 אשון ואני מלאתי בספרים המדויקים שחון ולא שחור וישחון ולא
 וישחון רוצה לומר שחון חוס . (וזה משל להדבק עם האנשים הרשומים
 והגדולים ובכבודם תהיה מכווה) .
דוק בכיך תשכח בנגידך . פירוש עמון בשייך ותמלא בפסיעותיך .

דינא דלאו דינא דייני בנלתי פירוש דין שאינו דין הדיינים הם
 מפרסם עיר אחר היה כפרוס ששמה נלתי והיה מנהג' כפי
 ניומסם ודינם שכל מי שיש לו שור אחד שבעל השור יהיה חייב לרעות יום
 אחד שורו וכל שורים מהעיר וזה חמס גדול ולכן כאשר נעשה בדין חמס
 היו נושא"י המשל הזה דינא דלאו דינא וכ"י .

דלייא חוי קמיא בשוקא לא תחליף פי' ללייא הוא הממונה על
 המסם שהוא יודע כל שנעשה בשוק אל תרמה אותו ר"ל לא
 תחליף כי יתמשך לדין .

דיקקה בישא לגביה גובה דסרקי פירוש דקל רע מתשבין אותו
 עם אילני סרק .

דלא דל ידוניה פירוש . מי שאינו מנביה עלמא אחרים מנביהים
 אותו . פי' המדיר .

דלת נעלת לא במהרה תפתח . פי' מי שלא יהיה נענה בתחלה
 לא במהרה נענה . קמ"י פי' מרובה .

דובלא דרטיבה רפסא דובתה . פי' המלות ערמון לה רפסא
 מכה לו במתקומו . ודבאר לך כותת הלשון כאשר תרחה
 חברך מהפש מלאוה עין לה תאמר ותחשוב בעלמך שמה הוא רוצה
 להכותך ועל זה ראוי לחקרו ולדורשו מה מעשיך ומה אמת . רוצה לעשות
 מהעך הלח שאתה מבקש במתקומו . עירובין פ"ב"מ .

דקוי ילייביה . פי' מי שילוח את המות לקבורו אחרי' ילוי אותו .

שער אות ההא

האי מאן דקאי אזוח מקרי נפש רעה : פירוש מי שמדקק על
 הזוה נקרא נפש רעה . לפי ששלימות האדם הוא המדינות ולא
 יאות לאדם להיות כלי כ"כ לדקק במשאו ובמתנו .

הוה אזיל תתריה שרה דעניותא . פירוש היה הולך אחריו שר של
 עניות . הכונה כי מי שהוא מתעלל מלבקש פרינסחו או מפזר
 ממונו בהכלים מביא מלמו לירי עניות ודומה שהוא היה הולך אל העוני
 הגדול הקשה האחרון לעניות וקראו שר העניות כמו דרך משל

מלך בלכות שהוא היותר רע .
הבויער ארמיית קאלין פוגעים בו . פירוש שבעל נכרית קאלין
 ימלאו פס להורגו .

היא יימא ודיקולא שפיל פירוש היא ישנה וכדה טובעת ר"ל אשה
 ישנה שהולכת לנהר לשאוב מים ומרוב עללותה מנמנמת ויובשת
 על שפת הנהר ועובדת שם הכד ומי הנהר שוטף כדה והיא מנמנמת
 מרוב עללותה .

הנהו כלבי דאכלי אינשי שקל קלה שדו . פי' לאלו הכלבים הנושכים
 האנשים תיחק אכן או עין ותשליך עליהם .

הרואה הלמא בישא קשא מנגדא פירוש מי שרואה חלוס רע קשה
 מנמקוט שובר לבו .

הרוצה לסרס תרנגולים יטול כרצלחו והם יסתרסו מאליהן .
 פירוש מפורס . אך מורה מאמר זה איך חכמי בתלמוד
 היו בקיאים גם בחכמת הטבע וחכמת הניתוח איך האברים שהבעל
 חי נקשרים ומשתפין אלה עם אלה וראיתי בחכמי הרופאים מי שנחמד
 האליה שבשתי אוניו תיפק יסתרס האדם ר"ל שלא יוליד עוד וכו' זה
 ראיה על עבור טפת זרע מן המוח .

הרבה מעות יש לי ואין שלחתי להרעותם . פי' הרבה קשיות
 יש לי ואין מי שיפרסם .

שער אות הווא

ויהיו עניים בני ביתך . בזה רבו הפירושים ומה שדעתי מוטע
 ובוחר כי נתן ענה לדב' הלוים לכל אדם עשיר שיהיו עניים
 בני ביתו עושים מלאכתו ולא אחרים מפני שיעשו באמונה מלאכתך
 וישאר כל הריחו בביתך ואז תוכל לפרנס אותם בכבוד כד"ל עיניך
 ועיני עיך ענייך קודמים לכן זכור תמיד שיהיו עניים בני ביתך .
וכספו טורי דבר דברכי ובר רמי הוה . פירוש הלשון התעטפו
 והסתבסו ההרים כי בן גדולים וכן רמיס היה ר"ל זה נאמר
 על איש בן גדולים שמת ובה להקבר ואמרו אחס הרים גדולים ר"ל חכמים
 ושרים גדולים התכסו עלמסם במלבושים לכבד זה המת כי בן גדולים
 בן רמיס היה . ומפני לה שחא בשהי פתי זה הלשון אמר המן לאחשורוש
 וכשרלה ללות לישראל וביאור הלשון ומוציא לה השמה בשהי פתי כלי'
 מולאים זמנס בחגים ובמועדים ואמורים פסח היום ראש השנה היום .

שער אות הזון

זבין ולא תדול . פירוש מכור כלים מבייךך ואל תהיה עני : זהירנת
 מביאה לירי זריות . בזה המאמר הזהיר לאדם כי מי שהוא

זהיר וזהיר לעשות אזהרה דבר מנוה יתחיל לעשו לבתלי יפול ברשת
 אותה עברה . וזוי נעלה לה שכיח לתולי שכיח פירוש צעוה לקנות
 תבואה אינן מלייין עללה ר"ל תבואה . לתולי שכיח ר"ל לתליה כלי' לנאסרו
 שכיה . זיר שדי בעיטיך . פירוש תן הדמים ופרה המשכון שלך .
 זיר לעיין טוב וקדשיה לירחא פירוש לך לעיין טוב וקדש את החדש . פי'
 עין טוב הוא שם מקום וסם היו ב"ד שלוחים העדים וקדשו את החדש
 פירוש אחר זה ענה לב"ד שחיו מקדשים את החדש ע"פ הראיה ואמר
 זיל לעיין טוב . זיל לעיניה ואי לא זייית תגויה פירוש לך מנעשו והס
 לא יקשיב וחרז בו מנעשו בהכלות ובפליעים . וירדק קורמטן עבדקן
 כסיס . פירוש מי ששערות זקנו פוורים הוא ערום ומי ששערות זקנו
 עבים הוא טוה .

זניתא צביתא כקרייא לשומטי . פי' הזנות צבית כמו התולעת
 בקורות הבית פירוש אחר זנות צבית כחולעי בשמאוס זאין
 בה רק כדי אכילה אחת ולא ייחז בו דבר כך הזנות מכלה הבט
 זרוק חומרה לאורח ועל עקביה קאי . פי' השלך מנהג באויר וזל
 שורשו יפול ויעמוד פירוש אחר כשיפול יפול דרך נמיחתו כלומר על
 שורשו .

שער אות החית

חבל דלכדין ולא משכחין . פי' אינו על אותם שנחבדו ולא נמלאו
 תכרותא

מדרש תלפיות אות ה ענף היינו דאמרי אינשי

סיבות כללל דחכפי. פי' הבחרות הוא כמו מז דוורדי' והזקנה כמו עמרת. דחלפי פירש רש"י ז"ל אורטיג"אש בלעז.

שער אות הבק

בבדך תלמידך תביי עיך בקל זה ברור.

כד רגין רעיה על ענף עבדי נגידא סמיתיה. פי' כאשר יבעום הרעוע על האלף ימנא המנסיג כדי שיפלו כל ההולכים אחריו. כוונת תחילי ותלבא מיה ולא חמרא. פירוש אחר הדג והחלב תשתה מים ולא יין. פי' הוא רחמנין עיורא אפומיא דספסירא שביבנא פי' כשהיתה להבנתו עזה היינו שוכבים על סף השער והיה די לנו ועכשו שאין להבנתו עזה מנעל של מזה מרות אינו מספיק לנו. ורש"י ז"ל פירש פומיא דספסירא על רוחב הסיף היינו שוכבים.

כי עריאקתה לגופא וכי חורא לדיקלא. פירוש כמו שפיראק שומר הבריאות שבגוף כך האולים שבדקלי שומרים אותו ואת פירותיו. כל המרעין לו לא צמחה מטיביו לו. זה מצוה מעלמו. כל חמרא דלא דר על חד מלחא מיה לאו חמרא הוא. פי' כל יין שאינו סובל שיברד עמו שלישית מים אינו יין.

כז פטמיא ביטין אפטמיה של אורייתא עינן. פי' כל פטוטי דברים רעים ופטוטי דברי תורה טובים.

כח המפיק מגן בשעת גלואה סוברין וחותמין לרות בעדו. פי' כל המפיק מגן בשעת גלואה סוברין וחותמין לרות בעדו (ובכנס) עירובין פרק ה' פירש רש"י ז"ל מפיק מגן המעביר בחפלה מגן אברהם שאינו אומרה בשעת גלואה כלומר שאינו מתפלל בשעת שיכרות סוברין וחותמין לרות שלא יבואו עליו. כד דומר זמרא לא עייל באוריה דקרא. פי' כל המזמור זמר בחזון המהדר לא יכנס.

כט דומר זמר ברא דעפשא לא שמע. פי' מי שיזמר איזה זמר לאיש פתי לא ישמענו זה ג"כ דבוק עם הראשון ארמנס פי' הפרש מה בייניהם כי אם היות שהזמר יהיה טוב ואותו הפתי השומע אינו מביין הזמר מה יועיל לומר לנו עליו כלומר זמר בשירים על לב רע.

ל השותה יין הרבה סופו שהוא שוכח ברמ"ח אברים מצוה מעלמו והרעו כי היין מוזק מאלד לנפלים ולמוח ומשכן השכליות במוח ואז ישכח כל תלמודו הנרמז ברמ"ח אברים של עולם ורש"י ז"ל בפסוק פן ישתה וישכח מחוקק מחוקק אין כתיב כאן אלא מחוקק שטולה בניגמתיא רמ"ח. ולדך המהמר :

לדבא בסירכה וגדיא בסיקרא : ז"ל לפך אמנס לשון התלמוד כך הוא ופי' דרך בגדי בסיקרא כדי שידוקר בגדי בבא הראש והכלב בסירכה דלמא אחיה למסרך וההפך מנהגם. הכונה כי הכלב ראו' שיעמוד בסרך כלומר עם קשר ופגלשת שיהיה תפוס בה שיטמור הגיית ולא יזיק לאחרים' והגדי בסיקרא כי הוא נלחם בראשו עד שידוקר וכל זה הפך הלשון כלבא בסיקרא וגדיא בסירכה דמנהגם בהפך. קמא פי' כיצד הרגל.

לז סמא דכולא משחוקא לכל מואלל מנהג הוא לערב עמו סם אחד כדי שיעטם בפי ארכולו ואז הוא מוטעם ואמר כי הסם הכללי לכל חכם אז סכל הוא השתקיה. ופי' יעטם עינך ומעשך. כמה דמסיק תעלה מני כרנא פי' כאשר יעלה השועל משדה הרובה כלומר יחשוב האדם להשיג איזה. תועלת מאיזה השחלות ולא השיג דבר ומאשרה תוחלוה וכזבה כמו שמתה השועל כשהלך למרוץ ולבקש מזון ומלא שדה חרושה שאין לו זרעים ולא עשבים בלי שום זמן ויאלץ כל הוא זה האיש על השיג ומעולו ובעל שועל שגמול בו. כמה דחק נכרל בגויה שגרף חרדלל. פי' הפך אשר חקק הנגר בתוכו ישתה החרדל.

שער אות לדמ

לא לחנם הלך זרירי אלל עורב אלא שהוא מיינו' פירוש הזרירי שם עוף ותמיד הולך אחרי העורב מפני כי הם מין א'. והמסור כאשר תראה איש בל מארץ מרחקים ואין אהם מבייר מדותיו ראה וכן אחרי מי הולך תמיד ומום תכירוהו. דא הוא על מי לאשרייהו שכימיה.

חברותא או מיתומא. פירוש חבורה או מיתה כי לא עוב רינת האדם לברו כי מי שאין לו חבר טוב ממנו המוט ועוד אמרו חז"ל חדיפותא כחברותא דלויב או מיתומא. חזר לסיאורו ובהרבה מקומיו אומר לסורו והכל אחד כלומר חזר לחמנו הכונה מי שהיה רשע וחזר בתשובה וחזר לרשעונו אומרים עליו חזר לסורו כלומר לחמנו מגזרת שאור שהוא יותר חזק מן הבצק שהוא חמנינו. אמרא דפורגיתא ומיה דיומסית. פי' יין ממוקס ששמו פורגיתא וממוקס ששמו דיומסית טובים הם וערבים וממשך לב השוקה מהם ואינו רואה להיתן וממשך שם והמתאחר שם טובה תלמודו. אמרא וריחי פקחון. פי' היין והריח מתחממים לאדם. הרויות פי' הורו כהן משיח. אמרא לגנבא נפשיה בשלמנא נקט פי' כשהיה הגנב לגנב ואין בידו לגנב אומר שלום לנפשי כי לא יגנב עוד. זה המשל נאמר על איזה אדם שאינו יכול לעשות רעה או מחמת זקנה או מפני שהוא נהשרה. אמרא בתקופת תמוז קריר ליה. פי' החמור בתקופת תמוז אז קר לו ר"ל יש לו קרירות.

שער אות הטיח

לזבא וגולתא בילעתא משיחא אוקי' סולתא. פי' יותר מוטיל בזה מגולגלת משה אוקיות קמח סולת. למדנו חז"ל רפואה שהביאה מגולגלת טוב מאד. מב למיתב טנ דו מלמיתב ארמלו פי' טוב לאשה לשבת בחינות מלשבת באלמנות רעה בזה להורות לניעות האשה אשר יותר טוב לה להיות בחבורת בעלה ואפילו שהיה פחות ובעור מלישב בחלמנות כי בחינות שאשה כל אדם גדור עליה בחינות אשת איש : מב לבית לא תעביר ובישא לא מטי לך. פירוש לא תהנה לרשע ורע לא יגיע לך. שבא פלפלתא חריפתא ממלי' לנא דקרי. פי' טוב גרעין אחד ממלפיל וחרץ מהל לא דלועים.

לזבא לשתא דטבת ארמולתא. פירוש טובה השדה חודש עבת ארמולתא כלומר כשלא ירדו גשמים בחודש עבת היא שנה טובה. טובא דטבת דטבת מגולת' זה הלשון יש בו נוסחאות כי יש נוסחא שכתוב בה טובה שמה דטבת מגולתא ויש נוסחא טובה דטבת והכל אחד והכוונה בעת שיהיו בני אדם מטופסים ברגליהם ובגדיהם בניע טובה השנה האלו.

לזבא קיסם מביין שזיך עול קורה מביין עיניך. פי' אם המייסר לאחר הוא רע מעללים כשזומר לחוטא הכר החרור ר"ל הקיסם מלפניך כני אל החטא שיש בו עונה לזה המכויש עול קורה מביין עיניך רמז על עול גדול שיש בידו א"כ איך מייסר אחרים ואינו מייסר עלמו ועל זה אמרו קטש עינך קטש עיניך קטש לאחרים.

לזבא דגברא קשא מלאתחא פי' עלטול הבא על האדם קשה מנלטול האדם (השועל) שחמטעל על האיש קשה לפי שאינו מוכן לשיעום כמו האשה וכל העולם שרמתינו על הגשים משובה לשתן וכות לשום יותר מן האדם. מפשיא' בבחלי דחלמי הנחמל כהנחמל. פי' פתאים הבבליים שאוכלים פת בפת.

שער אות היוד

יהודאי בתווי לזיבא יתבי. פירוש היהודים בסמרי הלז יושבי' זו שבת על עם סגולה להיות' חכמים ומבינים וורדי' בחיפיות' לסוף דעת הבריות : יואא דפמיני. פי' ויס שגמלתי' השפה בלא שבר ואמרו על זה הדבר כי היה מכריז רב מאה קרני בוזא ק' ראשי' בעבור זון ומשלקן ק' קרני מליצה' בעבור זון אחד אמנס לגנא השפה בלא כלום וכי' ועל כן התכמני' כאלה היו שומעי' הלכה באתו יוס או שלא היו משלימי' עסקי' היו חובבי' שאותו יוס אבוד וחסר והיו קוראין אותו יומא דפמיני כמו שהספר היה מגלה השפה ולא הוריד' יין קשה שינה מפשעמו. פי' היין החוק והם השיגה מקורו ימי' ויעניו קרובי' להדדי פירוש ימי ועניו הם שני מקומות ששם כן והם קרובי' זו לזו וזה המשל מביאין התכמני' שהיו רואים איש מדבר שקרי' והיה הדבר מוכן לבחון היו מביאים זה המשל ימי ויעניו וכי' כלומר אין ראוי לכבד כי במהרה יבחין האמת' ינקותא כלילא דורדא

מדרשת לפיות אות ה ענה הייני דאמרי אינשי

שכינת' אלא על הדין פסלוסי' פ"י לא היה לו להקדי"ה להשרות שכינתו
אלא על אה הקטיעו ישיבא'
לא חש לקמחיה' פירוש לא חשש לקמחיה' ר"ל כאשר ר' אש' חלום
הידיעה מקשה בפני מי שגדול ממנו בחכמה הנה אינו חושש
לקושיטיו וזונה אמר לא חש לקמחיה' ר"ל לא חשש בתורתו כי המשיל
התורה לקמח' כדו"ל אש' אין קמח' תורה לא חשש לתכמתו כי
גדול היה ממנו

א היות גבן באורת' בתחומיה' פ"י לא היית בבית המדרש שהוא
תחום של תורה זה המלאמר היו נוהגים החכמים להשיב למי
שלא היה יודע ההלכה בהגון ובידיעה שלימה היו אומרים לא היית
בבית המדרש שהוא תחום של תורה

לא חמית תרין ומתפשין דין דרין ולא היבית שלמא ביניהם' פ"י לא
ר'איתו שיש חכמים שהיו מריבין עם זה עם שמיני שלוש ביניהם'

לא תפשוט גילתא באידיה' פ"י לא תפשוט עור מן הארון וכו'
ר"ל ארון הכהונה שאינו עור להכלה יהיה ולא ילחש למלאכה
אלא לייטו בשא' ואכיל ביה תרין גרין ר"ל שתכל' ללכותו עם העור
ואכול עמו שתי עונות' לית גבר נגר דירבא קרייה' פירוש כאשר
בא לפייה שום ספק או קושיא שמורה שאינו יכולים לתרץ אותה על
איבור והיאר על עמלה וטורה היו אומרים זה הלשון אין אומן של עץ
הקרא נגר וקוראים לגר חכם ולא בן חכם שיתרלצה ומיקו' לית בקא
ב'ת יומא' ולית יודעא בת שמת' פ"י אין טוב שיהיה יותר מיום אחד
והוא הנקרא בקא וכן אין טוב גדול הקרא יודעא שיהיה יותר ממשא'

דיושן תלתא חיטקיל תליתא' פ"י לשון שלישי מניית שלשה ר"ל
הלשון האמלעני והוא הרגיל בסביבתו וימינו שלשה בני אדם

ועל זה אמרו חז"ל לשון הרע הורגת שלשה ואומרו והמקבל והנאמר
עליו (תרגום ויתן' עוזיאל קורא לריביל תליתא) לבחא יריקא
ירקא שקיל' פ"י בזקום המורגל להיותו ירק הרבה שם תביא ירק'
ליכול תמינא ואכא איכול קרירא' פ"י יאכל החם ואני אוכל הקר זה
הלשון אמרו חז"ל על מורה הוראה עלמנו כאלו לכות אומרת לחלפנו
לזרז החמה שלי בזנות שלי כדי שיאכל הוא הטוב ר"ל כאלו הוראה
מדינתם על התלמוד ואומרת לו אני חקבל מיעוט שבדרך כמו שהוא
הדבר הארון והקר ואתה תטעום הפרי המבזבל החם שלי שתשכל ותבין
הבנתי וענייני וסודותי' למד לשוק לומר איני יודע' פ"י ברור'
הטעם כדי שלא יתפשו בזלזוק'
לפום גמלא שיהא' פ"י כפי כח הגמל המשא'

שער אית המם

מאן בעי לנזמן סמא דמין' פ"י מי רואה לקנות סם חיים'
מאן יחיב לן מעשריה דרב וסמואל ומלין בעינין פ"י מי יתן
לנו עפר מאלו הכבדים ומרוב החיבה היינו מנמלאים בו את עינינו'
כאן דעקם עקארניה עקרבא' פירוש מי שנושך ישיכנו נחם מדה
כנגד מדה' מאן דאכיל כהדי קורה ילקה כהדי קורה' פ"י שיאכל
מן הקורה ר"ל ראשי הדקלים שהם רכים מאד אם אינו נשמר ממנו
יזקק בקורתו של דקל כי ראשי' הם חדים קוליים ואם לא ישמר מזה
יפקלו בגרונו כי כהיותם מתוקים יהיה נכשל ויזוק מהם' מאן גרס
לי עניות' יחיב לי שפה דדיירי' פ"י מי שיהיה סבה לעניותו יתן לי
הרגו מלא דינרין' מי יתן לי רגלה דפרזלא ושמעך' פ"י מי יתן
לי רגלים של ברזל חזקים ללכת אחרך לשמעך אודך' מאן חטיב מתן
הסין מאן רקיע' זה הכתמר האמר על מי שגדון לעניותו ומכסר
ליולאך המות להנימו ואמר אחרי שהוא ידון ונגזר עליו מיתה אפילו
האז' אפילו נערך עליו אין אדם נחשב אין אדם נערך ואינו נגזר
שיכול לתפוש להליל עלמנו מן הנתיבה' מאן דפרע קנאיה מתחבר
קניה פירוש מי שפורע חמתו וקניאיתו מתחבר קינו ר"ל ביתו' מאה
קרי בזווי תומי כנפיק' פירוש אם יתנו לך מלה דלועין בעיר בעבור
זו אי' ותמלא אחד בשעה שתימנה כנפיק ראה לומר כנפיה המעיל
ותביאנה לביתך'

נותא כמותא ומרעין חבולא ר"ל מות של זה פ"י כמות כל אדם
ואכריות חוליו וסופת כריבית על המלוה' רואה לומר

הנתינה שזה לכל אדם כמות זה כן מות זה אכל החולאים והמקרים
הנמשכים ממנו מתחלפים ויש התחלפות גדול ביניהם שיש חלאים
שגבולו מהיר ועם מקרים נוראים ויש חלאים להפך ולא מעררי' ;
מוריאן לך הואיל ואכנסה אבחתה נגר פירוש למד אותה להלך ברגליה
מוך לירי פ"י הרועה מלמד השה או הגדי או העגל המלומד כל היום
לדיר הלך להוליא לחוך ללכת ברגליה לרעות עלמה כדי שלא יעטרך
לינק מן האם :

מורעא דיוסף קאחייל דלא שלטע ביה עינא בישא' פ"י מורע
יוסף איני בא שאינו שולט בו עין הרע' מחריז נפשיה
בסולו ולא נאים' פ"י מכה עלמנו בקוך ולא יוסם (נותן ענה לאדם
העגל לשלוטם יהיה לבו ער על ענייניו ויכה עלמנו בקוך המחשבה
השלטים עסקין' מצינא ליה בסולא דלא מצבע דמא' פ"י הכה
אודך בקוך שאינו מנזיל דם הלשון הזה היו נוהגים החכמים לאומרו
על החרם ועל הידיו וקוראים אותו סולא וזה העונש היו מענישים
החכמים לזולתם בשמתא והורגים את הפושעים ואת המניעים והרשעים
אשר הקלה הזאת מבטל הגוף והנפש השם ישמרו ממנו אמן' פ"י שרא'
במשגבא דהרבה צרכא' פ"י כיון שהרבה שרבו מי פרת עדות הית'
שהגשמה ארץ המערב' משבע דלא אבדי בחיטא וחי משכחי קפדי'
פ"י המעות שלא אבדתי אפי' מנפשי ואם אמלאם ירשו ויזיל לי'
כשארם הזקין ויילך על משענתו והוא מפחד תמיד שלא יכשל או תיגוף
באבן רגלו או יפול על' מן הפחתים ודומה שהוא מבקש אותה וכאשר
מלא ותכשל או יפול אז ירע בעיניו מאד'

מרה בסלע ומשחוקא כחבן עבא' פ"י הדבור שזה סלע שהוא
מטבע א' והשחוקא שזה אבן טוב' מ"לי כרסין זני ביטי'
פ"י מי שמלא כרסיו ואכל הרבה עושה כל מיני רעות' מ"ליא במליא
וללא בבלא' פירוש גבוה ונבוה' ומנווך' במוך' (יולא מהמגל הזה
שלעולם יתערב וידבק אדם עם הדומים לו במדרגתו שאין ראוי לעלות
ויותר מתקן) :

ממהדורי מלי מסמרתין קאליני' פ"י רוכלים המהזרין
למכור רבטתיה הנשים מיני תכשיטים לא תמלא
בהם אלא דברים הרבה והמבולאי הבגדים שהם סמרטוטים לא תמלא
בהם אלא כינים :

מסגני וטליתו אדיין לגברי גברי' פ"י אשה זונה שהיתה לסגנים
ולטליתים ולבסוף לגברים' מבני מה החתול מושל בעכבר
ממיני פסילורו רע פ"י שילריו שאורו ר"ל ביותו כי העכבר מזון
וטבעו רע ואינו חושב אלא להזיק ולא לאכול אלא לעשות רע' כי
סאורו רע' משום דאפי' ממוול אמריתו מיילי ממוולית' פירוש
מפני שאתם באים מלמעלה דברים מעולים' מתוך מתוך ד'
מאה זווי שזה' פירוש מי שטושה עסקיו במתנות וידבר דבריו
במתנות וימנע את השעה ראוייה לשלם חפציו שזה לו יותר מארבע
מאות זוזים :

מרבא בישא גרין עבין לא פפקין' פ"י מכלב רע גורים
טובים לא ילאו :

נאה עניותא לישראל כורדה כ"א כברזא פ"י רעושה) • סומקא
לסוקיא חיוורא' פ"י יאה עניות לישראל כשואנה אדומה
לכסן לבן :

נהוג שיאודך ברמים משל ומוסר למנהיגי הדור שלא ישא פנים
לגדולים ולעשירים שאם יתעורר יענישם כפי הדין ואז הקטנים
ישמעו וייראו' ויש נוסחאות שכתוב ברמים ור"ל דביני ממונות ויש
מפרשים ברמים כאלו קנית אותה ברמים' נהי דהאני לך קמרא
דאבדין למחוי אב' ב"ד לנחוי פשיה מינה איני לך' פ"י אם הועילה לך
חגורה של ראש שלבש אבדין להיות אב' ב"ד הלא די לך זאת ובקשת
להיות נשיא' :

נהרה נהרה ופשתה' פ"י לואתך רב חמנן אל' כנו רב יוסף ומפני
שהיו עניים שלמד רב יוסף לפני אביו היה אף אותם ולא'
היו דרין יחד בנוקם אחד כי רב חמנן הוא דר' צנצר דעה ורב יוסף
דר'

מדרש תלפיות אות ה ענה היינו דאמרי אינשי קא

עכברא דשכיב אדירי. פי' העכבר שגונב הדברים וגזנז אותם וכל מה שמואל משיח תוך חורו ואוכזב עליהם והמשל הזה נלקח על בעל ממון כלי שלא נטה מממנו לא הוא ולא אחרים.

ער דלעפך אטפוק; וסוף מעיפך יטופון. פי' על האשפת גלגולת ארס במים הליטו אופך וסוף מי שהליפך יטופון.

עני מרי ארבעין בכתפיה וכשר פי' עני אדוני הוא חייב מלקות אפי' ללא דיעבין אלא בעל דואי (זה אחר מהייה על התלמוד כיון שנחמד ארס בצריות ואינו יודע הדין אם עשה מעשה או לא יענישו למלקות מפני שנחמד עליה.

ערבא וערבא ערבא. פי' כל ארס ערב עלמנו שאם חטא ילקא ואם יראה שחבירו חטא והוא לא ימחה בידו הוא ערבא וערבא: **עשה** שבתך חול ואל תמריד לבדיות פי' עשה שבתך כפי משת יודך לכבד ואל תחזור על הפתחים ותחבייש עמך כדי להרבות בתחילת ובמשתה.

עשיך לנביך וטוי לנכרשך. פי' עשוק לנבך ותשיח על נבך כלומר תחבר ממשאל ומשתה שוכנס בצנן ותלביש על גופך מלבושים נאים ויקרים: **עשה** מה שמואל ומלוי לך. פי' עשה לכשר תוכל לעשות עשה (זה נאמר למי שיש בידו לקנות חכמה או לקיים איה מהוה ויש לו הכנה מעושר או מעופר ומצריאי' ואמר עשה בצדק שהיכולת בידך לעשות ומלוי לך ממון ובריאות הגוף עשה

שער אות דפא

פה שהפיק מרגניות ילחך עפר פי' פה שהוליא לאור טעמי תורה וצילר תעלמות חמה שהם יקרים מפנינם ילחך עפר

פויג מילחא וטדי ללבי. פי' אם חסיד המלא מעל הבשר לא ילח אלא ללביב

פסטורף אלא ואין אמת מעשים לי מתבשילך דאידע מה ליין קרייני פי' מזהל שלך אני ואין אמת נותן לי מתבשילך כדי שאלעז מה ש לריד להם

פטיק רישיה ולא ימוט. פי' יחמוד ראשו ולא ימוט וכו' (כלומר מי שיבא ארס בסוף כדי לחמוד ראשו אין לו טענה לומר לא היה דעמו להעמיס רק לחמוד ראשו ולהיילא נמנו דם אין בדבריו ממש כי אם יחמוד ראשו באמת ימיטנו

שער אות הצדי

צורבא מרבנן מכתשיינין בעם הארץ לא מכתשיינין פי' מתלוקת ת"ח עם עם הארץ אין חולקים כלומר כאשר יתלוק ת"ח עם חבירו על דבר מושלך ראוי לתלוק עמו עד שיביא לדבריו זה לזה אבל אם יתלוק ת"ח עם עם הארץ אין לריד הת"ח להביא לו ראייה וכו' דודאי הת"ח דבריו אמתיים וכו'

אמ"ה ביה דוקא רתיף לכבוד מקלית מהאומר היואל ממנו בראותו דלי הערת רקים ופוחזים משוליים מכל מדה טובה ומדבור היואל מפייהם מפליים חללים חללים מכובד השמיעה המחלה לב שומעיהם ועל עסקי מעט ממון שיש להם מתפארים לדבר בפני הת"ח ומשתללים להתגבר עליהם ולקיים דבריו ועלמם הנבער' ולישים האמת נעדרה ויש מי שיתקף להם ומורה לדבריו ומחזיקים ומביא עליהם ראויות בנאות על קו תהו ואבניו בזה השם יכפר בעדם אם יחזרו בזה דוח הוא סבה להשפיל את הגבוה ולהגביה את השפל ושיגברו העמי ארלות על ת"ח ויהיו בעיניהם חלילי אין מביינים במשפיהם וימשך מזה רעה חולה במשכסם שהעורר בלימודו ואין שום חכמה ימשך לו ממנה חלילה הפך האמת כי כל חכמה שיש בעולם צעקב להם כיון שהם מביינים בנאותיות ובסמרי מעלומות אשר שמים ממעל ועל ארץ מתחת והיה והוזה ועמיד כי אין דבר חסר מהתורה כי הכל רמוז בה כדוע אך העם הארץ הרואה לת"ח מורה בסברתו ועלמו אשר נמן לאורה דבר מחזיק בצוממלחו ואף לבניו אחריו מנחיל מדותיו ומעשיו ואותה התורה כיון שראויה לו לא הגיע לו שום חסרון מצדעת בעצמו אצות והרדבל חסר בעיניו יותר מהת"ח שהרי מורה לו לכן כאשר יתלוק הת"ח עם עם הארץ אל יביא

דר בפומבדיתא והיה הוא מספק מה שאביו היה אוסר והוא היה שולח ולא היה יודע מה לעשות א"ל נהרע נהרע ופסקה כלוגר בני נהרע עשה שתפשוטו בו ומה שנהגו בו אסור תאסור ומה שנהגו שם הימר תמיר תלך נהרע ותמה תרוץ כמותם וכו' על דרך זיל בקרחתא לך בנימוסא:

נהירן ותכיס. פי' וזכר וחסד זה התואר האמיתי אל ההכס והוא שהיה וזכר וחסד ר"ל שיכור תמיד חכמתו על מה שלמד.

נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא בר מוכבא דשביט יש נוסחה שאין כתוב בה בר מוכבא דשביט וכו' פי' יודע אני שבילי שמיא כשבילי דנהרדעא חוץ מאותו הכובש שדולג ממקום למקום ומורה כמו שרביט של אור בצלור

נהירא נוקמי מיטרא אחי מיטרא חבר מיטרא פסק מיטרא פי' יזילוג הגשמי' הדקים היורדים קודם הגשמים יורו על ירדת הגשמים סימניך מהולתא ר"ל הסימן שלו הכפה שמיטין הקמה שראשונה יולא דק ואח"כ עב בתר מיטרא פסק מיטרא ואם יבא הילוף אחר הגשמים מורה על פסיקת הגשמים והפי' תריט דעזי ר"ל זבל היואל מן העזים שחלה יולא עב ואחר כך הדק.

נשאין נשאין עלמנו לא כל שכן. פי' בנינין הארון שהיה נושא את נשאיו וזהו מי נשואא אחי לא יבא את עלמנו מכ"ש שיבא ח"ע:

נכנס יין ילא סוד. יש פני פירושים האחד כי דרך השיכורים כיון שמתכרים מנלין סוד שנלכס פי' אחר אם השותהו הוא ארס משכר היה שמה בניו וילא סוד חכמתו ועלמו לחוץ דבר שלא היה עושה קודם שישתה.

נפל תורא חדרו סכינא. פי' נפל השור חדרו הסכין לשמוע אותו.

נקפת כמו דם ניקוף מכה לכו. פי' המכה לכו טעמד בו היין ולא בשאר בו עוד ואמה מכה ויולא ממנו שמרים כמו דם הכתישה הדומה לשמרים כי אותו הדם הכתוש לא יבאר שמה כלל מן הדם הכתוש וכן הכד אשר יש בו יין ובאשר ילא היין והשמרים לא יבאר שמה יין ושמרים עוד.

נגרו דחמרא טערי. פי' פסיעותיו של חמור כפי טעורים שהוא אוכל.

שער אות סמך

סדינא בקייעא סרבנא בסיתוא. פי' סדין בקיין וסרבנל בחורף הם בגדים פטורים מן ליילי ורצ קטייעא הוה מתלבש באלו העיטופי' וא"ל מלאכה קטייעא קטייעא סדינא בקייעא וכו' ליילת מה תהא עליו.

שער אות עין

עביד אטוט דגזים ולא עביד. פי' יעשה האדם שיגזום ולא יעשה רוזע לומר כשרולה האדם שיתקף ויגוף חבירו ומגזים אותו להמיתו ולא יעשה.

עביה קליה בר חמרא לניף קלי בר סוסיא. פי' עב קולו בן חמור דק קולו בן סוס.

עברא גירורא אלא. פי' יכול אדם לומר עברא של מי שעובדים לאש אפי' כדי לפטור עלמנו מן העם במקום שעובדים לאש כי גם עבדיהם פטורים מן העם. עד כאן לא באת לארץ שעיר למדת מזריכהם פי' אע"פ שאדם הולך לאחזה מקום לריד להלך בנימוסיהם ובמנהיגים זהו בישראל אבל אם בא ארס במקום גוים לא ידמה להם בשום ענין חלילה. כי אם צמנהג האלהים:

עורבא פרה בבח"י שני פרושים הא' עורבא פרה שאחמור כעורב או אמר דרך גנות או פחיתות כלו' דעת הנערים שחוקים בעורבים וכו'.

עורבא בעי ביה וההוא גברא לא בעי בני: פי' כשהיה אדם שלא היה רואה לין בניו אומרים העורב מבקש בניו ואותו האיש אינו מבקש בניו:

מדרש תלפיות אות ה ענף היינו דאמרי אינשי

שער אות השין

שבקוה לריוח דמנפשי נפיל . פי' הניחו לשיכור שמעלמו פול . שור' כרסתן פרעתן . פי' כשמתלה לקנות שור תבדוק אם יש לו כרס גדול ורגליו גדולים וראשו גדול אז הוא שהוא טוב למלאכה וחלופיו בחמור . שופא לבסויה ומנפלא לחמרה פי' שוט לבסו ומתג לחמור .

שינה בעמוד השחר כאלטומכא לפרזלא . פי' השניה בעמוד השחר חזקה ככסוי בצורה הקפלה אצורו בלעז כדי שיחמוד הגרון שיליה קייטא קשה מדקייטא פי' סוף הקיץ הוא יותר קשה והם מכל חום הקיץ . שייך ואזיל דיקלא ביטא ביהדי קונא דשרכי פי' הולך הרקל עושה פירות אלל חילן סרק שאינו עושה פירות . פי' אל' אלעלא דמלתא לבד חרי דשמי זוויה . זה לאמר על עשר שרד מנכסיו ובה ליד עוני ומת ואין לו צמא לקבורה ויו' אומרים עליו השמים כן שילוו לו מכריכים של משי לזה בן שרים שהשילמו הלידה לדרבו . והם דברים המניעים את הלב כדי שימתסקו בכבודו .

שינא רישך בקריירי ורישא דרישך בחמימני : פי' מחודד ראשי בקריירי שאני ראשך לך ורישא דרישך שהוא מר עוקבא שהוא ראשך לך וראש לי שהוא אב ב"ד יבא בחמימי . מס' שבת פ' במה אשה .

שפיר ואזיל בר אווזא ועייה מציפוי . פי' רעיית ומבטת האווז לפניה אם רואה ממאלל אוכל אבז חרד תרתי . שקוד היבדך ושדי אגמלא . פי' שח משאך ושליכו על הגמלא . שרי שקוד ועייל ביה הנמלא . פי' פתח השק שלך ושים בתוכו לחם .

שיתין וחד תכלי' מטי' לכאף דקל חרביה שמע פי' סיל' מכלאובים יכאובו לאיש שומע קול אכילה שחברו אוכל .

שער אות ת

תבן אתה מכניס לעפרוים : פי' עפריים הוא שם מקום ממקומות ארץ ישראל והוא מקום שמכניסים שם תבן הרבה והכונה לומר כי אין ראו לשום סוחר להביא סחורה במקום שם שם מלאותה סחורה :

תדא מעביריני ולא מקטניני . פי' תהא מן הרואים ולא מן הגראים ר"ל מן אותם שכתוב עליהם ויאלו וראו בפגרי האלמים הפושטים כי ולא ממות' שכתוב עליהם כי חולמתי' לא תמות החיא ספתסא דילך עבא וליא את דחיל מיניה פי' יחא דבורך טוב ולא תירא מננו (כתן עלה לאדם שימור פיו ולשונו לבלתי ידבר דברים רעים על המלך ואז לא תפחד ממנו וגם שלמה ע"ה אמר גם במדעך מלך אל תקלל . חפ"ם תירוב אמתא וחדא מתערט להו . פי' הרבה פעמי האמה בכבאה אחת תהיה ר"ל כל פשעי' שפסעה בהפחה תפרע בכבאה אחת שנעשית לה .

תרד הרע ולא הודעתון פי' שוקע מוריד ריר זה אות על השועים שמורידים רירם על זקנם ואז יכירו כל ההמון ויודעים שהם שועים כמו שטעה דוד עלמנו שוקע רכתבי ויוד רירו על זקנו .

תדא סילתיה תלא מונויה פי' מי שתולה בקורה או ביתד הסל ומלניע פיתו שם ממוספתי עניות הוא והאי דלאמרי אינשי הטולה סלו מונויתו תליין .

תנה הנגשים כלם . על דרך אלפא ביתא להקל מעל המבקש לבא לדורסם וליסר עליהם מוסרים הרבה כפי מה שזורו לי מן השמים כפי מדרגת שורש נשמתו הרמה ואף שתמלא בהם פרושים זולת פירוש רש"י ז"ל מדע ותשכיל לי הם מלגשים גדולים שלמים בכל התורה וצריך חזק לאדם דעת .

תבא קמא פי' הכולל אמר ליה רב לרב מרי מנא הא מילתא דלאמרי אינשי מטייל ואזיל דקל ביטא גבי קינא דשרכי אל' כתוב בתורה שמו בניצויים ומשולם בכחובים מניין בנתתי'ן תניין בבתייתא תבוא בתורה וילך עשו אל ישמעאל .

תמיה מיום שנתמיה על דמתי היתיי מלעבר שלמה יבוקש בתורי' מלתא דלאמרי אינשי שגראים דברים בעלים שבדו מלבם ובעמיה מקומות מהתלמוד ערה למלוא מה דלאמרי אינשי סמך מן התורה ואתר

יבא לו ה"ה' ראיות איך אמר אמת רק יגזור בכחו שיקבל עליו גזרות ודברו כי כן גזר שוכן בסנה לשמוע שמי' אפי' שיאמר ימין שהוא שגאל ועל שגאל שהוא ימין כי התורה תלויה על מה שיגזור התי"ח מתוך עיונו ובהיות לו ראיות נראה כאלו בדעתם שזין ואז העם הארץ מתגאה על ה"ח בחושבן ראש בדעתו איזה ממש כיוון שהולכו להביא עליו ראיות ולא זאת בלבד אלא אפילו שיכין העם הארץ לאמת בזהיה עלה כסומא בצרובה אין לרדך להודות עליה רק לסותרה ולעשות הפך מנמיה והדבר תלוי בהקב"ה שיקים עלה החכם לעובה כי כיון שהוליה נפשו ה"ה מקיימה על דרך ומגור אומר ויקס לך וכו' וזה דומה למת שאמר רז"ל אם אומרים לך זקנים סתור ונערים בנה סתור ואל תבנה כי בנין הנערים סתור וסתירת הזקנים בנין . והנה החכמים נקראים זקנים כדור"ל זקן זה שקנה חכמה וא"כ סתרי' שלהם בנין חגי' שגבלורה נראה עלה' סתירה ועלת הסג הארץ בנין וביחוד הדורשי' פרשתי על פסוק עטרת חכמים עושרם אולת כסלים אולת כלומר כשעטרת החכמים עושרם של המניי הארלות כלומר שה"ח מתעטרים בעושרם ומגדלים אותם אז העמי הארלות מחזיקים בצולתם ועשה בזהם עיקר וצורעה את"הים וזה ענין כפל אומר' אולת כסלים אולת כלומר האולת נעשה בזה אולת כעיקר וכל זה שאמרנו הוא בעם הארץ שאינו מכיר ערכו וכונתו לחלוק עם התי"ח בחושבו כי לא טפל הוא ממנו אבל בעם הארץ חסיד שמכיר ערכו ומספיל עלמנו בפני ת"ח וכונתו ליעודם כנפשו ובמנומו ואין כוונתו לעולם לחלוק בת"ח רק לידע חדרבה מלוא לקרבו ולהחזיק דבריו כי שירא' כמה תועלת המלך לו בעבור היות בללו של ת"ח שהרי דבריו עושים פרי בסיוע ראיותיו של ת"ח לכן הירא את דבר ה' יתרחק מלהחזיק לעם הארץ ולבכות על שמוטו פן יגרסם להיות האמת נעדרת ח"ו ועמיד ליתן את הדיון להיות מהיודוין במדורה האמתית וזהו הרחמנו לשבן אמר

צפרנין של אבות ולא כריסין של בנים . פי' עובדי האלופין של אבות מרוב חסידותם ודקתם ולא בנן של בנים .

שער אות קוף

קא חזי לבהמנו כתבנא סריא . פי' ראוי לבהמה שלו כתבן מוסרח (מוסר להולכים אחר לפוננו גופם לא ישיך להם רק עפוש סרחון) . קופרא וכסא עבא לפומיה דלבה . פי' עוף טוב וכוס יין טוב לפיה של חבי . קרינא קריא ברומי בר מנזין תאיני . פי' רגילין היו ברומה להכריז בקל קרנא ולומר בן מוסר תאיני מוסר תאיני דלבוך ולא תשנה מנאומותך כי כן טוב לך . ובתקום אחר אמרו חז"ל לעולם אל ישנה אדם מנאומות אבותיו .

קרחא צבתייה פרדשה להו . פי' הקרח צבתי שר יהיה . קשירא פה לדין פירוש הלשון הרגו לזה : זה הלשון הוא במסכת שבת התלמוד אחר שהיה לפני ר' יוחנן ואכל תאיני ובתוך התאינה היה תולעה שנקרא פה וכנסם בגרודו והיה מעקלו ואמר ר' יוחנן הרג פה לזה .

ענף אות ריש

ראיתי בני עליה והם מועטים . פירוש ראיתי בתלום שבנבואה כמה הם לדיקים בצדא הדור שהם ראויים ליכנס בג"ע והם מועטי' :

ריש תורח דיקולא סק לוצירא ושדי דרגא מתוחך . פי' אפילו עם ראית ראש השור מובל בקדרה אפ"כ ברח ממנו לגב והסר הסולם מתחתך כדי שלא יעלה אחרת : זה המאמר בפסחים פר"ק ערבי פסחים ורש"י ז"ל פירש בדוקי'א בערבסקל מקום שהשור אוכל בו .

רחיים בלוארו ויעשוך בתורה : פי' מבוחר מי שהוא נשוי שיש רחיים בצולרו אינו יכול לעסוק בתורה .

רעיא מחגרא ועיזא ריהטתיה : פי' הרועה חוגר והעז הולכת במרון .

מדרש תרפיות אות ה ענף היינו דאמרי אינשי

קב

ענף הבנעה

הבית הבנותו כל כלי ברזל לא נשמע שנסתלקו כל הקליפות בעולם מי גדול בקליפה כחירס מלך זור שזה שלמה עד אחד ולקחו מנמטו והורידו לשבעה מדורי גיהנם ואח"כ הגידו לשלמה ויהי שלום בין חירס ובין שלמה ויני גדול כאשמדאי שהוא מלכה דשרים וכבשו שלמה בשעת צנין הבית . שם . מ"ע . אופן ע"ז .

ענף הכאת הסלע

מקובלים תירלו על משה בענין הכאת הסלע לפי שלא היה יכול להוציא מים מן הסלע רק על ידי שם המפורש והוא היה חקוק על המע' לכך אמר מוטב שלא לחלל שם שמים כהוג' השם כלותויו .

בענין האור יש לך להתעורר כי כשה שמנינו בתחלת נבואתו בסנה שנשעו שם אמות ראוין לנחת הדין כענין המעשה שנעשה נחש וידו מלורע' והמים דם כן אמרו חכמי האמת בכלאן כי בתחלה הטיף האור דם והוא שדרשו הן הכה זור ויוצבו מים ואין יוצ' אלא דם שנאמר כי יוצ' זוב דמה ולא מלינו בנבואת משה רבנו זצ"ל אצל בדברי הקבלה שם נביא' וכתוב' דוד אמר הן הכה זור ויוצבו מים . מלור היול לנו ויקבע זור ויוצבו מים וזה נרמז בלשון ההפכי האור אדם מים כלומר מים למים ולפי שמתע' בלור היה הארץ שנפסקו בראשית לפיכך היה עובשו שלא יכנס לארץ מזה כנגד מדה ר' בחי ע"כ פ' חק דף ק"ע"ח ע"ד .

אמ"ה עעם שהטיף האור דם נראה לפרש בדה"ל שאם לא היה מרע"ה הכה כבלע היו כל הדנין הלכה פסוקה בלי שום מחלוקת ובעבור ההכח' גולדו הפסקות והמחלוקות ולכן בהכרת אותה הטיף דם לרמוז הכאה זו גורמת המחלוקות והרמיס בשרא' ובחיבור אחר מבואר חללי מה ענין הכאת הסלע למחלוקת המרה :

ענף הכרת פנים

גם אלה לחכמים הכר פנים במשפט על עוב פשעי' הכר פנים במשפט לא עוב אלא שיש שהם עומדים לפניך . אם איך מחירים אל תביע בהם שכל זמן שלא נפסק הדין אסור לראות' שהם כרשעי' כשעומדי' לפניך ס' החסידים ס' תתש" .

ענף הרבנה

אם בא לביטח אורח אל תשאל לו מדברי תורה אלא אי"כ שתדע שידע להשיב או תשאל ביו לביקח ולא יתביש וכן מלמד שטיה כשלומד לתלמידיו אם אשה יכול לומר לו בראשון שלא תלבין אמור לו ואם לאו אל תשפוך דמו אלא אמר לקרבו וברא יאמר לו ולא משמך כדי שלא יתבייש . ס' החסידים ס' ש"ח וש"ב .

כיון שהמלביץ פני חבריו בריבים יורד לגיהנם ואינו עולה למה לא מנהו כהדי עבירות שאין עומדים בפני פיקוח נפש ע"ז ג"ע וש"ר י"ל משום דלגבי' פנים אינו מפורשת בבורה חוספו' מפי' כוטה דף י" ע"ב .

ענף הדבשה

רא ילכש שני מלבושי' יחד כי הוא קשה לשכחה וכשלוש מלבושי' יזכר בכל פעם להשי' המלבוש יד ימין ואח"כ ישיאר לז ימין ויכון שהכל בכלל ימין ואח"כ יתן לז המלבוש השמאליס ביד שמא' ותמיד יכוין שהכל בכלל ימין ואח"כ הימין נתן את השמאל ההגל האדם .

ענף הלכה בראשית אמר רבי עקיבא סבה שמעתי מאבא לאבא רב יוארה חסידא בית במלואו ב"מ י"ד מ"ו האותיות הראשונות בית השינוי ויי השלשיות דתו רמו שאין תקע"ז .

ואחר החופש מלאתי בלב אחרן ז"ל דף ס"ט ע"א שהרנים מזה ופירש תשובה נכונה אין כמוה בהקדמה הביאה מהפלוסופי' האלהיים כהרמב"ם והרב בעל העקדה ז"ל וגם כל חכמי האומות מסכימים לזה והוא כי הסכני' שעולם על דבור אחד תמיד על אמת' אותו דבר שאומרים והדבר ידוע שכל מה שהיא אמת' לא תחסר ממנו התורה דכלה כל לזה היה שואל רב לרב מרי מנא הא מלתא דאמרי אינשי יראה מאין לנו המתורה הא מילתא שהוא אמת בודאי כול דאמרי לו אינשי כלם מסכימים בה כל האנשים בה כל בודאי כיון תחסר מן התורה והפוך בה והפוך דלכה זה וא"כ מנא הא מלתא בתורה כי כל דבר אמת' לר"ך שלא תחסר בה כיון שהיא תורת אמת מוכרש שהיא כלולה בכל מדע והשכל אמת' וכו' ומזה הטעם הקפיד שאלו על המחוללת הכה שאלו כ"י . זהו כולל' דבריו עיין שם באורך .

יאני המאסף מביא לו אני ראה וחזק להקדמה זאת מהמקובלים ז"ל עיין בשפע על ז"ל שמכריע' היותם הספירות עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר כדאיחא בספר יצירה וכו' וכן במדרש רבה פ' בשא על קף א' עשרה זכב כנגד עשר ספירו' בלי מה' .

ענף היכל נוגה

בהיכל נוגה יש מקום ששמו תא הר"י על שם שזכנסי' שם מלאכי' שהם הרעים העליונים וטעולם בדיהם מנגיני זהב שהם סוד השמלים אשר הם מנינים וסייפי' ורומחין ורעים להגין על ישראל מהאזמות ועובדים עמכם ממלחה ולכן הם רעים כדי לנקום נקמת ישראל במרוצה בלי עיכוב וכן יש רעים בסערה אחרת שרעים להרע לישראל ולהכניע מולם ולפגעי' הרעים שבקדושה קודמי' ומתשי' כח הרעים שבטומא' וזהו סוד הרעים ילאו דחופי' בדבר המלך והעיר שזמן להלה ושמחה . ולפגעי' שרעים שבטומאה קודמים ואז הרעים ילאו דחופים והעיר שזמן נבוכה . ובשארם רץ לעשות מלואו יתן כח לרעים שבקדושה שימירו מרותם ויצברו על רעים שבסערה אחרת (מהר"ם גלאוני דף ה' ע"ב בספוק תהא יארה) .

עמה המלך דף ז' ע"א בהיכלות הקליפו' נכנס נח לראותם וכמעט שטעה בהם דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל היינו שדבק בהם והם עמאזו אותו וגילו ערותו וזהו שבעבור שבעל ביום והיכל זה הוא היכל נוגה בת דבליס והיא אשת זמרים בלוקה הושע על פי ה' לרמוז שהעם נדבקו בהיכל עמאז זה .

היכלות נתכלה שבעה היכלות הקודש כשהיה בדרך ישראל וכשילא נאמר וילא יעקב מנאך שבע שילא משבעה היכלות הקדושה וילך חרנה שהלך כן לראות שבעה היכלי הקליפו' .

אורחות חיים נוואת ר' אליעזר הגדול . היכל נוגה היכל זה בניו בעלם השמים לעוור ושם כל קירותיו סביב אותיו' בולטות ונוולת ואלו יורדת ופורחת משם אלו מכלא וימות מכלא מלך א' ואות' האותיות אשר מלך אחר פורחות משם וימות מכלא ומתחלפות אילו באילו ואין משתכחות לעולם ואין מי שיעמוד בהם כי אין עומדים אפי' רגע פרחו' מעשה שכה מ"ד גווי' נוגה נווליס לשם ביום השבת נכנס לשם מלך הנמשיה עם האבות ואותיות משתכחו' וקוראים האותיות ששמה גרולה ואין מי שיועד מהו ושם בבותו היכל ולפניו פתח פתוחה וזה דיוקנא הרגוי לוד ועשרה הרגוי מלכות קם משיח וטשא קולו וטואב כהרי וכל הגן ולדיקים מודעזעים וכו' ו הקול שמעו במרומים והקב"ה מוריד שתי דמעות וכו' ומשבע ללבוב בגדי נקס :

ברוחות הברית ז"ל דף ר"ן ע"א . יש שתי היכלות האחד נקרא ארז"י והשני נקרא אל ח"י בהם עלות ונדבקות כל התעלות שישראל מתפללים .

ענף הבאה

המכה אביו אחר מותו פטור והמקללו חייב לפי שהמקללו יש היקף לנשמת האב מה שאין בן בהכאה . ס' החסידים ס' תקע"ז .

מדרש תרפיות אות ה ענף הרבשה

ושעה פעמים כי לעולם חסדו כנגד החומות הגדול שם הוי"ה שעולה כ"ו והוא כולל כל השמות כנודע . לפנת פעמח כ"י דף קמ"ו ע"ב .

בפרק כל כתיב הקדש חמר ר' יוסי יהי חלקי באומרים הלל בחרף ומנדף כי קאמרין בפסוקי דמזמרה ע"כ וזה לשון רש"י ז"ל הרי זה מחרף ומנדף שכביאים והאשמים תיקנו לומר בפרקי' לשבח והודאה כדאמרין בעברי' פסחים וזה קורא תמיד בלא עשה אינו אלא כמזמור שיר ומתלוץ .

וזה לשון רבינו יונה פרק אין עומדין ויש לשאול מאי עממא אמרו שמחרף ומנדף מפני שאומר הלל של הללו עבדי ה' .

ויש אומרים מפני שחות' זו הילוך ומלאה שאומר ברכה לבעלה וחינו נראה ללא למה עשה שמפני שאומר ברכה לבעלה יהא מחרף ומנדף ועוד הכא קורא הלל סתם אמרו משמע דאפיל בלא ברכי' הוא מחרף ומנדף . ומשום הכי נראה למורי הרב ר"י שטעם הדבר הוא מפני שעיקר קריאת הבלה הוא על כל לרה וזרה שלא תבא על הליבור ואלו אומרים אותה שעה כמו שאמרו דוד על החרות שעברו עליו וכשאומר אותה בכל יום נראה כמי שאומר שאין הקב"ה עושה נפלאות בכל יום ולפיכך קורא הניסים שעברו כבר ומלאה שמחרף ומנדף כלפי מעלה אבל תהלה לדוד שידך בו גם כן מהעתיד ממה שעושה בכל יום אמרו שאומר אותו בכל יום ומנועמח לו שהוא בן העולם הבא .

ובירושלמי נותן עטם אחר משום דכתיב ביה ענבים' כסף וזהב וכשאומר אותו בכל יום נראה כמחרף ומנדף כלפי מעלה ולומר שאין יכול לבעול מן העולם בעלי ומזחר דשבעים פנים לתורה אומר חיי נביא בן דעתי הקלושה דביאורו המאמר כי זמן אמירת הלל דוקא בעומדים שהם זכר לזיאת מזרים וקרא הלל המזרי שאמרו דוד ברוח הקודש על זיאת מזרים ואו שאמרו משבחים השם יתברך בעת הפלג שעש' נפלאות או לאמרים מאתנו השבחי' והשחרי' הנזכרי' שם מלך הפעולות אבל כשאומרים ביום שאינו זכר לזיאת מזרים מלאה האומר לא ימנע מהחלוקה או אמרס מלך השגה בהם דרך ראות נבואיו ואמתו חסרי' מזה בעולם הזה או אמרס מלך עמנו שמשבחן יתברך ואין לך חירוף וגידוף בעולם מזה לומר דבר שהוא חסרון בחקו כי הוא בנבחי' עלמותו פשוט ומה שאומרים הלל ברחש' חודש מנוס שמקבשות ראש חודש מנשך זמן המועדי' כמו שאמר והיו לאותות ולמועדי' ע"כ בלחות הברית ז"ל דף רמ"ז ע"א .

אמ"ה נראה עטם אחר ביות שהלל נאמר על הגסים נגלים כליאת מזרים ודכומי' זהו כשאומר בכל יום שאין נם נגלי נראה כמתלוץ ואומר' חיי מהללו על הגסי' הנגלים שעשה ביום זה וגם אינו כמשל אדם האומר לחברו דרך זילנות חיי מבדך על החסדים שקבלתי ממך והוא לא קיבל ממנו חסד וא"כ כיון שאינו מקבל ממנו חסד ומכדור ואומר ומכדור על שמקבל חסד ממנו הוא להתלוץ ממנו כך האומר הלל בכל יום בלי קבלת נם נגלי ומפורסם הרי הוא כמתלוץ כמדובר ואין לך חירוף וגידוף גדול מזה ח"י כיון שהלל נאמר בזמן שנעשה נסים לישראל כגון ביטול מן המזרים שבעולות על מתן תורה וכיו' הוא האומר בכל יום שלא בזמן הניסים הוא ככופר ואומר כי נעשו כסים בזמני' שהוקבע באומר כימי' האלו שאני אומר שלא נעשה בהם נסים וכיון שכופר בנסי' שעברו אין חירוף וגידוף גדול מזה שמחרף ואומר שלא היה בנחו ח"ו לעשות כסים .

א"י בשלמא כשאומר החדס הלל לפרקים רחוקים דהיינו בימים טובים וזכור עם הדרת מנך או הוא נותן החדס' דעתו אל הגסי' אש' עליהם הוקבע אמירתו ומביאו אל התיבה ואל הדבקי' מנרץ בהקב"ה בזכור נפלאות ויכלתו מאשר הרבה לעשות ויטל פתחו ויראתו עליו וישמור עלמו מלאתו ומקבל בלבו עול אלהות לא כי האומר בכל יום ששברו הורגל בחמירה או זבחה זמן אחרתו שהוא בימים טובים חף שאמרו בקבל עטם לא ימחורו על אמירתו להמשיך הדבקות כמדובר בכל דבר שאדם רגיל בו שאדם קץ בו צבא לידו ואינו מוכן לדעתו עליו דאדרבה מסורו מנצו מנחשבו בו על דרך הוקר רגליך וכי' ואין חירוף גדול מזה להרגיל עלמו בקום עשה דבר' שיביאה להקל .

להקב"ה בעולמו אלא תרבע אמות של הלכה ובכל מקום שלומיים דמו שם צימו . רומה כדגולת .

ספר המשיב כן מקום דאמרין הלכה הוא עיני משפט ודת וכן תרגום של כמשפט הזה הבלתה הדין והשמים דת ושתותה כהלכתה וכו' .

ספר הכוונת דף ה' ע"ב משפטיקס בלימוד הלכות טוב לעסוק בזה עד שיהיה נלמה מאל ומיניע זיעה כי המסק ההלכה לשבר הקליפות שהם סוד הקוסיות ויריך שיטרה האדם מאל להמי' עלמו ולשבר כחו ולהחישו וזכה יסבר הקליפות .

מזמור לתודה היריעו ליה כ"ל ה"ארץ ר"ת הלכי' כי אמרו חז"ל כל הקרבנות בעלים חוץ מזודה וגם אמרו מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה א"כ לו דמיון לקרבן תודה שאינם בעלים אפילו שכבעלו הקרבנות וכן הלכה לכן סמכס לתודה דף מ"ה ע"ב .

ענף הדר ושמאי

ראה משה רב"ה מחלוקת הלל ושמאי שהיה מחלוקת גדול ביניהם דברים שגזרו בו ביום והיה אותו יום קשה כיום שעשו ישראל את העגל כדליאת בשנת וכו' והנה כשעלה משה למרו' מלא להקב"ה שהיה קושר כחמים לאותיות חמר לו הקב"ה ה"ה ל"ך לעזרי' כתב הר"י ז"ל ה"ה הלל כי הלל חי ק"ך כמנין שנתו של משה ומשה ביקש על הלל שהוא סוד אריות שיפיע לו הקב"ה אות יוד ואמר ומה יגדל נא כח היו רבתי ויהי הלל יוד וללא שהיה מנופס של משה לכן אמר ת"ר סדרים משניות צימוי ולפי שהי' אותו יום קשה לישראל כיום שעשו את העגל הורקך משה להתפלל עליו ופתח בלדמי שהוא סוד הלל בלא יוד וכו' מ"ע חופן ע"ד .

ענף הדר

אין אומרים הלל גמור כל שבעת ימי הפסח לפי שהרגו המזרים ועבדו בים לויכ נאסר נח כשמשים המנוס בשנת העגול דכתיב בנפול אויבך נח תשמה חרדי' דף מ"ו ע"א .

שבעת ימים דפסח לאו אינן שכבעת הימים דסוכו' דאינן עלאין ואינן תחאין ועל דא בהכי הלל גמור ובהי דהיינו פסח לאו הלל גמור וזהו תלזה .

ירכוש (משלי דף קמ"ג ע"ג) מה שלא אמרו ישראל הלל שלם בפסח בעבור שעבדו המזרים היינו משום בנפול אויבך אל תשמה וכן נח שהיה אסור בשמשים המנוס היה מנוס זה .

ענף הדר גרוד

הדר הגדול נקרא הלל הגדול שמתמלא שזכה בו דוד פעולתו של הקב"ה בו ואמר הודו לה' כי טוב . ואמר הודו לאלהי האלהים . ואמר הודו לארזי הארזים . הנה זכר בכפון שלמי' שנות מהם הוי"ה אלהים' אדני' כנגד שם הוי"ה אמרו הודו לה' כי טוב . וכנגד מרת הגבורה שהיא מרת אלהים אמר הודו לארזי הארזים וכנגד שם אדני' והיא העטרה אמר הודו לארזי וחזר והזכיר פעולותי' כנגד שם הוי"ה אמר לעשו' נפלאות גדולות לבדו להודות שיה' השם הוא המניו הקדומן המהוה כל החיות וחזר וגלה פעולותיו ואלה לעושה השמים וכו' ורוקע הארץ . להודות על מה שאמר כי אמר לה בורא השמים ויטויהם ורוקע הארץ והאלאיה נותן כמותם עם עליה . וכנגד מרת הגבורה האותות בשם אלהים אמר למכה מזרים בזכוריהם וחזר וגילה ביד חזקה לפי שגם כן מרת הדין הרפה עשמי' פעולותי' ולפיכך בלה מכת בחרות העושים כמנו שהיה המכה היא עשירות והוא כמו שאמר ביד חזקה לעושים בלה השלימה פעולותיה כי אם על ידי הגבורה והיא ביד חזקה וכנגד שם אדני' והיא העטרי' אמר לגזור ים סוף לגורים כמו שאמר הביאו הלל את היא המתברת ים והכה המזמור כלו כל השמות ועל כן נקרא הלל הגדול . ותמלא כחוב' זו עשרים

מדרש תלפיות אית ה ענף הדר הגדול

קב

נבלע בדידי ומהפוך הוא אשר ישלנו הירודי המה צונחיה' .
אמיה יום י"ט לתשרי ארז לראשון משנת התק"ע בפתח פתחום
הזמין הקב"ה בפי אדר מזלו דגים הפיל פור הוא הגורל
פ"ר ב"ת פ"רו דקסא בפסוק דה"ל הפיל גורל בחדש אדר
מאי פור אלא הוא אמר לאבד' כדתיב יכתב לאבדס והקב"ה היה
אומר פרו ורבו ומלוא את הארץ ויוסיפו עלי' כהנה וכהנה כבדכי
אביהם וידגו לרוב בקרב הארץ וידגו כדגי' שבים שזה לרוב כמו
שפירשו חז"ל והוא על דרך אומרים חז"ל פרשם אמר רבבה נתחמה לו
פן ירבה ואמר הקב"ה אני אמרתי כן ירבה ואתה אומר פן ירבה
נראה דברי מי מקיימים וכו' :

ומעין זה המעני משם הארץ' הקודש וזה"ש על פסוק יכתב
לאבדס ענין אמר לאבדס הקב"ה אמר לא בדם שהם
עוטרין של לאבדס וזוין שאין הגירה חתומים בדם יגולם כחז"ל.
גם בדרון דידן הוא הפיל פור בחדש אדר שמזלו דגים וחשב לצולעם
ולאבדס והפור הוא הגורל לצומם של הפור היה רומז מזה הגורל
דפור ר"ת פ"רו ור"צו ולא כמתחבתו לבלותם :

והמפרשים ז"ל פירשו שהגורל שהפיל היה ע"י חתיכת עליה
מרוצע בנקודות מארבע רוחותיו ובלעז דאדו
הפור הזה מן הלך שיש שלשה נקודות מהלך התחמית ש' ארבע נקודות
מן הלך שיש ששה נקודות יש בתחמיתו נקודה אחת באופן שאם הפיל
שלשה פורים ישויו למעלה שלשה בכל אחד ארבע נקודות ובהאחד
ששה נקודות אם התפסם לראות הנקודות שיש בתחמיתו ממלא בשני
שלשה נקודות בשל אחד ונקודה אחת באחד באופן שלמעלה ששם
ארבע וארבע וששה הוא מניין דוד ולמעלה מהם שהוא שלשה וששה
ואחד הוא מניין אגב והוא בגורל זה הפיל שלשה פורים ופלו באופן
שלמעלה ילאו מניין אגב ושמה כי עלה למעלה ראה להפסי' מה למטה
מהם ומלא מניין דוד ומלא דבהפסד נשאר הוא למטה ודוד למעלה וכו' .

ונראה דזכו רמז המרשם הפיל פור הוא הגורל עליו נפל הגורל
וכו' כלומר עליו נפל הגורל שבהפסד הפורים עלה דוד
למעלה ואגב למעלה אך קשה לדיון שרשם שהפך הגורל וראה שגילה
מספר דוד עליו ומספר אגב נשאר למטה כמדובר איך לא חש שסופו
רע ומעמתי שהמין חשב שמתי הגדול' של הגורל היה מורה לו מעלי
דכשעלו למעלה ארבע וארבע ופסה לא עלה בדעתו שהיה מניין דוד שהוא
י"ד אלא חשב שהיה מורה על מספר קטן המין שגולה י"ד וראה עמו
למעלה ובהפסד ראה אגב למעלה אמר משני הדרים אני עולה
למעלה וזוונותיו ליכדנו את הרשע שלא עלה על לבו שמה שעלה למעלה
כשהפסד היה מספר דוד"י מגי' ישראל מספר פשוט ולא המין כי מספרו
י"ד במספר קטן שאינו מספר פשוט וא"כ היה ראוי לדון שיותר קרוב
הוא שהמספר מורה על דוד ולא על המין :

ונראה דעם זה מתיישב קושי שיש במאמר כשילא הגורל באדר
שהוא מול דגים שמה בצומרו תפסי' הם בדידי כדגים
דאיך יתכן דקאמר כך ולא עלה על דעתו דבר כל כזה הדג פעם בולע
פעם נבלע כדברי הקב"ה ז"ל אלא הוא אשר דברנו שאלם היה מולא
בדעתו שהמספר שהיה למטה היה מספר דוד וכשהפך הפור'י עלה
דוד למעלה היה חושש לומר הדג פעם בולע פעם נבלע שהרי בגורל
תחלה היה מספר אגב למעלה ותח"כ נפל אגב למטה ודוד למעלה אך
בחושו שגם מספר הנקודות של מטה ששם י"ד היה מספר המ
וכשהפכה עלה למעלה אמר זה מ"י לעולם אני בולע ואיני נבלע
ובכן דוק :

אך יש לחקור דמאן דבר שמיני דדוד בגורל זה . ונראה שמתיישב
הישג עם מה שאמרנו דבשם פור רמזו פרו ורבו הפך סברתו
לבלותם וידוע שדוד העני' הכין לבניו המקדש כל הוצרך כדי שעל
ידו יהיו ישראל פרים ורבים וכחז"ל למה נקרא המקדש אפריין
שגל ידו היו ישראל פרים ורבים וכו' והיו צדיקם לבלותם לכן ילא
דוד בגורלו הפסיד צעד ישראל וכתרגו עליו שהוא הכין דבר כדי
שהיו ישראל פרים ורבים לרוב והוא מפיל פור לבלותם אי רשע פור
מורה שהלכה כמותו שיפרו וירבו דפור ב"ת מכריז ואומר פרו ורבו
כדפרש"ת .

פרקי רבי יהושע פרק חמישים אמר המן לאחשורוש אם על המלך
טוב

נהקל בעיניו ניסיו ונפלתו יתברך אשר עשה ויפרידו מאהבתו
ולתיות רחוק מלעבודו .
א"י כיון שהקב"ה עושה נסים נסתר'י עם כל אדם בכל יום כחז"ל
על פסוק לעשות פלאות נבדו וכו' והנסים נגלי' נראי' למני'
רחיקי' נסים הנגלים שעברו אשר עליהם הוקבע אמירת ההלל והטע'
לפי שאין זכות כל אדם מספיק שיטעה לו גם נגלה נראית בחוט
הראות לכן האומר הלל בכל יום שהוקבע לאומרו בזמני' נשעו נסים
נגלים הוא כמכריז ומעיד ויש שכל יום שאני אומרן אינו צנובר
שהוא על נם נגלה כך בזמן שישראל אומרים אותו לא היו נסים נגלי'
ומלא מכתש וטפר ציולתו שלא היה בידו חלילה לעשות נסים אין
חירוף וזירוף גדול מזה :

א"י משום דכתיב ביה אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחמוני משמע
כאומר אני אוהב להקב"ה כשישמע קול תחמוני ועש' בקשתי
ואז בראותי יכולתו אני אוהבו אמנם אם איני רואה שיש יכול' בידו
לעשות אני אוהבו יש חירוף וזירוף גדול מזה דבשלמא כשאמר בזמני'
שהוקבע על הנסים משמעותו פסוק אהבתי כי ישמע ה' בלא ילא אופן
נאה ומשונה כלומר אהבתי להקב"ה על הנסים ששעה עמי במתן
תורה לקרבי אלא וכו' וגם אהבתי אותו שהוליתי ממלכים שאילו לא
הוליתי עדיין אנו ובינו ובני בנינו מעובדים היינו ומלא משמעות
כי ישמע ה' ר"ל צנובר ששעה עמי תחמוני משם הכרתיו לאלוה
וקבלתי עלי עול מלכות בין ישעה עמי עוד בין לא ישעה כיון שירעתי'
שדוקא בידו הכח והגבורה לעשות איני זו עוד ממנו מה שאין כן יחיד
האומרו בכל יום שאינו על רק כעושה תמלי לומר אהבתי אותו כדי
שישמע קול תחמוני ואם לא ישמע קול תחמוני על בקשתי להשלימה
בידי איני אוהבו עוד אין חירוף גדול מזה כמדובר למלא כמתפסק כי
אין בכחו לעשות והוא קרוב לעושה הירושלמי שהזכרתי לעיל .

א"י כיון שהלל הוקבע על הניסים וזה האומרו בכל יום ואומר
אהבתי כי ישמע וכו' כי הבה אנו לי אפסונו חבלי מות ולמרי
שאלו מלאונו ראה ויגן ממלא ובעש' ה' אקרה כמותי ה' וזרקי ואלהינו
מראה וכן פסוקים כלו שם ובה' וכו' הוא כמתולץ לומר בכל יום
הגיע לי כך והושיעני ורחם עלי וכוין שלא היה הדבר אין לילות
וחירוף גדול מזה כי הוא כמתקן וכוזב לפניו .

אך כזונת המאמר נראה כוונה אחרת באופן שלה יהי' זו קושיא
כלל והיא דמחקר ומגדף חוזר לישראל שמחקר ומגדף להם
האומר הלל בכל יום שרשם האומר איני דוקא ראויה להלל להקב"ה
ולא ישראל וכאומר ג"כ בשבילי' שהייתי עתיד לבא בעולם נעשה כל
החרדה מהנסים והנפלאות לראשונים כי מגד' לא היו רחמים לך
דשלמא כשקורא הלל בזמן שכל ישראל קוראין אין מקום לדבריו שהיה
כלם מהללי' יחד מה שאין כל ביהות הוא צנובר קורא וכל ישראל
אינו קוראין שנגמט מחרפי' ומגדפי' כדפרש"ת באופן דמה דקאמר
הקורא הלל בכל יום הרי זה מחחק ומגדף ר"ל מחחק ומגדף לישראל
קאמר דלגבי קדושת בריך היה אין זה חירוף אלא שבה ממשבו בכל
יום יום מעומד לעושה בידו דלא יחוש למורה בחיור' ישראל וכו' וכל
מחקר ומגדף כלפי מעלה דמי כי הקדוש ברוך הוא חס על כבודם של
ישראל מנבדו .

ענף המתנה

אמר החכם אל תבהלו מעשיכם וקודם עשיית' שום מעשה הן
קטן הן גדול התייעלו היטיב אם הוא ראוי לעשות אם לאו
ועל דרך זה אמר חז"ל איזה חכם הרואה אם היא העולה כי כל העושה
בחסון כוזב בין שהיה חכם בין שהיה כסיל . יש וחלץ :

ענף המן

ירקוש אחשורוש משם מדרש דף רס"ג ע"ג הפיל פור הוא
הגורל הפיל בזמנות ונפלה בידו מול דגים שהוא באדר
אמר תפושים הם בדידי כהדיון נוה"ל הקב"ה להמן רשע הם אינו
בידן אמה בדידי מה שהן פסע הוא בולע פעם נבלע כך אתה

מדרש תלפיות אות ה ענף הזן

עוב קח את חלי ממנוי ותן לי רשות עליהם

אמ"ה אמרו חז"ל שהטנן היה ספר בלן וגכסו בידו מאולרות מלכי יאודה והשפיר עושר רב מדאמר לאחשורוש אתן לך חלי ממנוי שהיה עשרת אלפים ככרי כסף נמלא כל ממנוי עשרים אלפים ככרי כסף חוץ מנשות וכתמים ומקנה וכלי כסף וכלי זהב ואבנים טובות ומרגליות וקנה מרוב העושר שלקח ממלכי יאודה כדרך מה שהוא שני למלך כי מנכסף בלבד שהיה לו בזאורותיו היה מעשרים אלף ככרי כסף חוץ מכל הנזכר שקנה הבט וראה עושר מלכי יאודה כמה היה מלבד ההולאות שהולאו ממלכי יאודה במלחמות און חזר ואין מספר עיין צבן גוריון קודם בבואם ביד אויב שנמלא כשכחו ביד הגנן מאולרות מלכי יאודה מלא מועט על המועט וע"כ מלא את רב בחופן ששמו מלכי יאודה היה כחול אשר על שפת היס ורוב שפע הגדול היה שהשפיע להם הקב"ה כדי לגדלם על כל העמים באו לכבוש על דרך וישמן ישרון ויבטעו ובמנון עלמו שלקח מהם האויב ראה לבלותם ראה כמה עון גורם יראה הרוחה ויחך מוסר

המגדש אשתו הראשונה אפילו מנזח של מעלה מוריד עליו דמעות ואינו לריך ביאור למה על הראשונה ולא על השניה והשלישית כי היא שעמדה לו בפרגוד וכן איתא בגמרא מי יוס קודם לירת הולד בת קול יולדת ומכרות בת פלוני לפלוני העמידו דבריהם בזוג ראשון ע"ג פ' ויקרא

ענף הנהגה

אם תראה בני אדם שהם מתלחשים ואתה חפץ לדעת מה מתלחשים אל תשאל להם פן תעשה אותם שקרנים שאילו היו רואים שמדע היו מנדיים לך ועמה שאין חפצים שמדע יגידו לך שקר

ענף הנהגת העיבור

הולד מולד ביפוי האברים והמראה כפי המזונות שהמזונות נהגת בזמן עיבורו כדלמרינן במסכת כתובות פ' אע"פ דף ס"א עד דלכלא אתרוגי היה לי בני ריחני פי בני מרחים כאתרוג ברמיה דשבור מללא אלכלא בה אמלא אתרוגא והוו סלקינא לקמי אבוי ברית ריחני מנרות המאור דף ס' ע"א :

מנורת המאור דף ז' ע"א - בעיני רבי אליעזר בר שמוני דקרוהו כריסיה ומנפי מיייה דקולי דתרברת ומנובן בשמאש דתמוז ואב ולא מסריה וכו' אמר המהמר נראה לי כי גוף הלידק שהיה תשמיש קדושה רחוי הוא שלל ישועת זו רימה ותולעה כמו שאמרנו בסוף פירקא קמא דברכות שבטע לא שלט בהם רימה ותולעה ואלו הם הלשם אבות משח אתרן ומריה וכו' יעקב ע"כ :

אמ"ה גיל הדלדקים תשמישי קדושה הם שמלכו של עולם משתמש בהם כמשל מגך שיש שולחן ערוך לפניו וכל כלי השולחן קטניות ללוחיות וכחות וקערות מיני ממזיגי אוגי מכל אבני יקר והמלך משתמש בהם ואין רשות לשום הריעו שלטת בהם להשתמש ואם ישתמש בלאדם מהם חייב מיתה כי כבר הובלנו והוקדשו למלך כך הלדקים כל אחד מחזיק במלוא יותר כדאמרין בגמרא בכמה דוכתי כמה היינו מזה כזלית וכו' ובהסתמרת אותי מלוי ה' הקב"ה משתעשע עיניו יותר מזה חבירו וכן בכל אחד במלות שהתמיד בה יותר מלבד כל שאר המלות שבדים כדרך המשך שבטת השמיה שמתעשע בקיותו מבשר הכלי ונשבעת שתיית היין משתעשע בזום יותר משאר כלי וזכלבס יחד על היותם מוכני לעבורו נמלא הלדקים מהם קטניות של מגך מלכו של עולם מהם כוסות ומים שולחנות מהם ריות מהם כשמי וכוון שהם משמיש של מלכו של עולם המשתמש בהם ואפילו נגישה בעלמא חייב מיתה

אך ראוי לשים לב במאמר הנזכר ז' לא שלט בהם רימה ותולעה וכו' דמשמע הא לשאר הלדקים שלט ושלט והא ליתא דגם לכל הלדקים אינו שלט ומעשה אחאי בר יושא יוכיח שמלאו רב נחמד חו מדבר

ואורי י"ל בדרז"ל בן עזאי אומר כל הנותן ארבע דברים נגד עיני שוב אינו חוטא מאין בא ולאן הולך ומה עתיד להיות ומי הוא דיינו וכו' מה עתיד להיות רימה ותולעה שחאמר אף כי אלו רימה רבי שמעון אומר רימה בחייו ותולעה במוות רימה בחייו אלו רימה ותולעה במוות שמתאכס במוות ע"כ לעניינו כ' בלשון שרימה הם הכיני שיש לאדם בחייו וכונת המאמר ז' לא שלט רימה ותולעה וכו' בא ללמדנו הרבותי של שבע' אלו הלדקי' שלא שלט בהם בחייו כי מה שאין כן בשאר הלדקים ואבן נקט גם תולעה ללמדנו חו שווי במוות כזכריהו ולעולם לשאר דקים לא שלט להם תולעה במוותם אבל שלט להם רימה דיינו כמי ופרעושי' בחייהו וכדאמרנו בגמרא על אחד מהשלמי' שאמרו היה מחליף חלקו כמה פעמים ביום בעבור שעיילת הפרעושי' והכיני' היה מבעטו מלימודו וכו' הרי שרמה דיינו כיניס או פרעושי' או יתושי' היה שולט בהם בחייו אמנם ז' המכריס נתעלו יותר שום כינה בחייהם לא שלט בהם :

אך מולד לנו קושי ממאמר השלם שהיה מחליף החלוק כדי שלא יקילנו כינה ויבעטנה מלימודו וכו' למאמר חז"ל בעלמא על ססוק

וזהר חדש ומיקונים תיקון כי עיני הגזרה שהיה בימי אסתר בשביל שסמאל התלבש בהמן לעשות קנמה בישראל היה קנאה שביסה הקב"ה את אסתר ומסר שידה גמורה ברוקנא שלה והטעם שאירע לה לפי שכל ענייניו הוא לעבד קלה עונאה צנהרה וכאשר ראה שהקב"ה מנע את אסתר שלא ישתמש בה חול התלבש בהמן וגזר גזרות רעות והפיל גזרות על ישראל לבלותם :

ומטעם זה נראה לי דלמרו חז"ל במגילה ששעה המן עלמו אלוה כי אחרי שסמאל אל אחר תלבש בו תפס אומנתו והאר"ה זל"ה הקשה על זה כי אף שמתן הקב"ה שידה במקום אסתר ואחשורוש לא געב באסתר והלה דריש בן אחשורוש הוא בן אסתר וד"ל לא שאל ידברו ויתרו הוא ז"ל על דרך מה שאמרנו בזהר פרשת כי תלך עמוד תקליג' וכל מי שרואה להבין דברי זוהר שם יבין על פי הדברים האלה בלא מנמר הבהר שם וז"ל כל אדם ואדם הוא מורכב מלך טוב ורע ושנייה הם מתבלשם זה בזה והם ממש בשני אורות של שני בני אדם ודומים זה לזה וכללים כאלה אלם שלק נטוב נקרי לבוש חלק הרע נקרי בגד מלשון צנדי' ונדודו ואוחו הרע נק' ג"כ שד' המחטיף את האדם והוא הילר הם שבקרו וחלק הטוב הוא המרגיל לאדם בתורה ובמצוות ומעשים טובים וברז"ל ואסבת את ה' אלהיך בכל לבבך בשני יריך בילר טוב וביאר רע ואם לא היה אדם הראשון חוטא היה שפתייר כנו עוב אבל אחר שחטא ושפתייר עוב ברע וקטעה עליו מיתה וע"כ שהוא נקבר בקבר בעפר הארץ נקרב שרע והטוב מונח במקומו והוא עיני הקבורה בארץ כמו שאמרנו ג"כ מזה צבונות האר"ה זל"ה המדפסים והיו מרדתי ואסתר וידעם להשתמש בשם המפורש ולחלק חלק הרע מהטוב וכן עשו והפרידו החלק הרע הנקרא בגד ועד מן אסתר והיה דומה כאסתר ממש ובזורתה ואם אותו חלק הרע היה מתייחד לאחשורוש והוא הסידה שהגיחו במקומה כדונגמא של יוסף כאשר ראה שאשת אדוניו שתפשוהו צנברו דיינו בחלק הרע הנקרא בגד הניחה אלהה על ידי פעולת שמות וחלק פעולת עוב הנקרא לבוש וינס וילא חוטא לפי שהיא לא יכלה לתפוס בחלק הנקרא טוב כי לא ינוח שבת הרשע על גורל הלדקים ולפיכך נקרא דריש בן אסתר אע"פ שזמר מן הסידה כי אותה הסידה היא מחלק הרע מאסתר עכ"ל :

ענף המזכחה

ציוני הכהן מעלה נפשו מעליו לעילו וזהו סוד המזכחה בשני ההי"ן אחד מורה על חכמת שלמה ואחד על חכמת אליהו וכן עיני הנביאים כי כלם מתדבקים מהשכחות מתוך התבוננות וחכמה לחכמת שלמה ומשם לחכמת אליהו כי כאשר תבספרה השכמות מן הגוף וזכה ויתיה לבער בתחלה לחכמת צבקות המזכחה העליון ומשם תעלה אל מקומו הראוי וזאת היא תחלת המכריס העליון שילוי' השי' מדינה של גיהנם שלא יטרפו בלבב המזכחה העליון וזהו רמזו רז"ל כל הסבור בארץ ישראל כאלו קגור תחת המזכחה וכן אמרו

מדרש תלפיות אות ה ענה הנהגת העיבור

קד

שכחי יבא לירי גנותו וכל שנה אלעריך כפי יקריה זוהר ויחי דף רל"ב ע"ב

ענף הסתכלות

הסתכלות האדם צלוליס ובנהרגיס הוא פוגם בנפשו עד מאוד ואפילו הסתכלות מרחוק מלאה אמות פוגם מאוד ורית הגבלה פוגם מאוד בצפם ומרחוקה מננו והראיה מבהשמים במוזלי שבת שמזוהרין את הנפש וגם הרייה טוב אמרו ז"ל שעליו לאמר כל הנשמה תהלה יי

ענף הפטרות

אדו הם סימני הפטרות מ"ו בתמוז עד סוף החומש דש"ח נ"ע אר"ק ש"ש דברי ירמיהו שמעו דבר ה' בית יעקב חזון ישעיהו נחמו נחמו עמי ותאמר ליון עניה סוערה אנכי אהי הוא מנחמכם רני עקרה קומי אורי טובע יסאל דרו ה' בהמלאו שוש אשים ובשבת שבין ראש השנה ליום הכפורים מפטירין דרו ה' בהמלאו ואם יש שבת בין יום הכפורים לסוכות מפטירין להאינו שוש אשים ויש מפטירין ודבר דוד עד מגדול ישועות מלכו שירה לשרה וכשנפטירין שובה ישראל עד ופושעים יבאום עם מתחיל ספר יואל ומפטירין עד לא יבואו עמי לעולם לכן אנו עושים מן הפטרות הללו סי לפי שאנו אין משמין אותם לעולם מוסרין וכמו שאנו אומרים אותן בשנה זו כך אומרים בכל שנה ושנה שלשה הפטרות ראשונות שאין אומרים דברי ובהנה אומרים אותן מ"ו בתמוז עד קשעה בלש שיש ביניהן שלשה שבתות לעולם והאחרונות שכלן נחמה אומרים אותן מתשעה בלש עד יום הכפורים בן דרך מנחמים נחם מעט מעט האומר לנחורב נחמה יותר מזלי כגון לחזור על הפתחים למחר אתה מלך לינו נחמין שאלמר ולא שמעו אל משה מקולר רוח וכו' לפיכך מחלה נחמו נחמו ותאמר ליון כלומר אנכי סתורבתי אל תאמרו עזבתי ואח"כ ענייה סוערה לפיכך הקדימוה ללכתי אנכי הוא מנחמכם מאחר שיחמה הקב"ה בחסידות שוב לינו קורא לה לא נחמה ועד עכשיו נחמה נביאים מנאל ואלך הוא מנחמה ואחר שקבצים תחומים פסק לה כמה עובות גדולה רני עקרה קומי אורי שוש אשים ותגל נפשי תהיה ויקבל שקודי אשה כי עקרה וזאת פתיה אחרי מות וקדושים ביהו בשר סיני ואם בחקתי ראשי הנעות ואלה מקשות אלו עשר פרשיות לעולם טופלין בשנים פשוטות בחסידין ובסדרין ושלמיין לבד כשיבא ראש השנה בחמישי ומר חשון וכסליו ששתיים הראשונות ויקהל ושקודי אין

פסקו ברלות ה' דרכי אים גם אויביו שלי' אתו רבו הדעות אויביו חד אומר זה נחש ויש אומר זה כלב ויש אומרים זה אשה ויש אומרים אלו פרעושי ויתושי וכו' וברולי שדרכיו של השלים הזכור וכל השלמי' שהיו בעולם דרכיהם רלויות למקום ואך שלט שאויביהם שהם היתושים ופרעושים וכיני' שגם הכיני' בכלל אויביו אפי' שאינו מזכר במאמר לפי שעקלתם קשה מיתושים ופרעושי :

ונראה

לחרך בזהותם דרכיהם רלויות לפני המקום לזיהו מהם היה מזמין להם יכונת מלחף חולקם ולאזהו מהם היה עושה שלא ירגישו בעקלתם ומנאל שאויביהם שהם היתושים ופרעושים וכיני' היה משלים עממם באופן שהיה כדפרשית

שדשה

הנהגות בלדים הנהגת השכל בכה הנשמה הנהגת התאווה בכה המתאווה ההנהגת השררה בכה המחזיק ונהרה כפס הגוף ה' הר' ע' עזרה בס' תהלות

ענף הנהגות הרבורים

בספר למחז לרק דף כ"ב ע"א מלך הדבורים מוכלל דבריו במשפט כי יש קלת מן הדבורים אשר משמרתם ללכת ולקט פרחום לעשות הדבש וקלתם מלאכתם לתקן ולגמור הדבש ואחרות פקודם ללוות את המלך ואחרות ללכא כי בטבע יש להן מלאמה גדולה כי כל אחת מהן רואה לקחת הדבש לחברתה ואין אחת מהן מעולם יולדת מביט שלה בפני מלכה וכל אחד מהן מוכרת אותו מאלד וכי יוקן העלל ויסיך ממנו כח הכנפים לעוף רבות בנות עושות חיל ונשאיות אותו כאלף ירלה וכל הדבורים האחרות יש להן עוקץ בזנבן מן מהולקם וקולת מהמלכים שחורים קלתם לרומים וגדולים בקומה מן האחרים

ענף הנהגה

זוהר שיר השירים בימי משה היתה ההנהגה מלך החוריים אבל בימי שלמה שכבנה הבית היתה ההנהגה בעולם פנים בפנים וזהו שאמר וראית את אחורי שאמר לו הקב"ה למשה שבנינו היתה ההנהגה על ידי אחרים ופני לא יראו עד שיבנה שלמה בית המקדש ותרב חכמת שלמה והיתה ההנהגה לפניו באנפין וכו' מ"ג חופן ל"ג

ענף הספר

פרק ח' בשנת שמואל הקטן תלו בו מפתחו ופיקסו בארצו מפני שלא היה לו בן והיה רבן גמליאל רבי אלעזר בן עזריה מספירין עליו ואומרים על זה נאה לבכות על זה נאה להתבל מלכים מתים ומניחים כתרניהם לבניהם עשירים ומתים וזוהר עושרם לבניהם שמואל הקטן נפל כל התמורה בעולם והלך לו וכך אמר בנימין שמעון ושמואל לחברא ושאר כל עמאל לבחא עקן סניאין יהוון אחריהן ובלשון חרמי אמרן וכולי מספר שמוח פ' ח'

צירוף הנור פ' ויחי כי הקיות והספד ודברי תורה וכן הקדיש מועיל מאל למתים והמתים נפדים בזמנו החיים ועיין באורך בספר נשמת חיים עד שאמרנו כמס מעלה החן כן ההספד מעלה המת וכבר נודע מעשה רבי עקיבא אשר הוא כמו יסוד אל מנהג קדיש יומם

מעשה

בחסיד שהיה נושא תפלין ולצית כל היום וכשמת שנוע שבי מעלה הספידוהו ספר החסידים סי' שס"ד

אמיה

גם כשמת מתוולדה שמעו התחתונים שעשו לו הספד ברקיע כדאיתא בילקוט ובפירוש על התורה פרשתי עעונים על זה

שוחר

טוב דף י"ט פ"ג בל הכרמיני נעש לפי שכל ישראל היו עסוקים בהספד של שמואל ורשע זה עשה מרזיחין ללמוד הכופר בזמניות חסדים כאלו כפר בעיקר :

כל העושה הספד על חסד לירך להספידו יקריה ולא יותר דמתוך והספוק

ובשנים מעוברות אין כופלים אלו הפרשיות וזלתי שתי אחרונות ראשי הנעות ומסעי לבדם

וכשיבא ראש השנה ביום חמישי אפילו אלו שתי פרשיות אין כופלים כי אם השנים שסדרן או הסרין וכשיבא הפסח בחמישי כופלין זאת חוקת התורה עם יורא בלק

וכשיבא אותו ראש השנה שעומדים עם שבני או בשלשי חולקין אתם נלבים לפני שבתות וימינן על גבי חרשו חורשים היוד יתרה וסיוניך אחר פת ב"ג המלך פת לשון פתות אותה פתים וכשיבא בשבת או בחמישי אין חולקים אותה וסיונן והי' זה שלום והכל תלוי בחילוי הסיומיים פקוד ופסח מנו ועברו לומר וללו קומו ופקעו למבושרי"ר ישראל נאון

בתיקון ישכר ז"ל דף כ"ב ע"א מספר הר' דה"ר ז"ל ולמה מפטירין צנבזאים לפי שגמור גמרה על ישראל

שלא יקראו בתורה וכנגד שבעה שהיו לריבין לעלות ולקרות ואין קורין עם כל אחד ואחד מהן פחות משלשה פסוקים וצין טולס כ"א פסוקים לכן חקנו לקרות כ"א פסוקים צנבזאים ולא יפחחו מהם ואם נשאל הענין בפחות מכל"א פסוקים כגון הפטרה שובה שהיא קטנה אין לירך לקרות יותר ואמר ישכר וסם ב"י הקורא עומד כגון עולותים ספו על זבחים ואי חיבא תורגמן אפילו לא קרא אלא עשרה פסוקים ומתרגם ששיר דמי פירוש לכל אחד אחד ששנים הקריאה ותרנס והספוק

מדרש תרפיות אות ה ענף הפטרות

עוד אחר הס'ת בשבתות יבימים עושים שדרך להתעכב בשם הרבה צבית הכנסת בשם הפטרות בעבור כמה שהיו בקהל ששלטעור ואין יכולים עוד לסבול לתמוין יותר מללאת לישפר לבתיאם כגון החלטי ותשויי כח והוא במשמע להם בקריאתה שאחר קריאה זו בהגיעה יש רשות לכל ישראל מהם שיפטר לו לביתו וגם לנבול ולשמות מעט אם ירצה כשמלטיערי לסבול יותר ואח"כ יתורו וישללו מוסף אפי' בבתיא' שתלת מוסף תפלה אחרת היא וזמנה לתתלה עד שבע שעות ומחלה מן היום וביעבד כל היום בנימי' בפי' תפלת השחר וחס בהרמב"ם ז"ל פ"ג אלא שישראל זריזי' בנינות נהגו להתפלל אותה מיד של שחרית קודם שיפטר הקהל הואלי ומאוונו עת הוא חל תחלת זמנה מאחר של שחרית מיד :

ועוד

שחס ילכו להם והא' שיעעמו מה הוא שיחורו ויתקבלו פנים אחר להתפלל מוסף כדרך שצוין במנחה חיישינן שמה ימשכו בסעודה ועוד חיישינן להביים שמה יתמו יין וכזה ששמה יין אסור בנשיאות כפיס דין פשוט ועמה נהגו כל ישראל שאין יואל לו מבית הכנסת אפילו לעשות מה עד אחר התפלה של מוסף אלא א"כ חולה שבא לתתלה בעבור ספר תורה כמנהג ונעטער או אונס וכיוצא בו עכ"ל :

כל בו

בסימן כ' בשם רבינו האי גאון ז"ל בתשובת שאלה שיש מקומות בפרס ומדי שמפעטירין גם במנחה בשבתות בניבא הפטרות ידועות ע"כ משם וברש"י ז"ל במסכת שבת בפי' בנה מדליקין במאמר ר' אחבוי בר מתאמר אמר רב שחס עיקרו של זה העיין וזה לשונו מלאחי בתשובת הגאונים ז"ל שהיו רגילין לקרות בניבא בשבתות במנחה ובימי פריאוי' גזרו גזרה שלא לעשות כן וכיון שנסתלקו בסתלקו ע"כ וחס וספוסות יזרו מחמת קושיא שהקשו שם כתבו בשבתובים הוא שהיו עושה' להפטר במנחת השבתות ולפי שאין עתה מנהג בשי' מקום קרתי מלכתוב כאן הקושיא וכי' (הביאו בתקון יששכר דף פ"ג ע"ב)

ענף הפלגה

ירקוש תהלים דף ט"ז לא ישתבי עם מתי שוא מדבר באברהם מתי שוא אלו דור המגדול בוא ואמרו לאברהם בל וסייענו שאתה גבור ונכנה מגדול וראשו בשמים אמר להם הנחתם מגדול עוז שם ה' ואהם אומרים נעשה לנו שם מה עשה הקב"ה הפילם שלאמי' משמים השקיף על בני אדם ע"כ

ענף הפסקה

תרנום שני של מגלת אסתר על פסוק ביום השביעי וכו' ומרדכי דיקא ללי ה' קדם מן יומא קדמאח דמשתיא עד יומא שביעאה כי הוא שבת לחמא לא אכל ומוי לא שחא וביומא שביעאה דהוה שבת עלת קבלתיה וקבלת סנהדרין קדם ה' וכו' :

ענף הצלה

זה מסר לי חכם גדול לנטים או לשאר מרעים בין צים בין ביבשה יחזר אלו השמות בצונו ועלו ויאמר אנה הילילו היום ובכל יום ויום מקף כל אורב ואורב כמו שהלל לדוד מיד כל ארוביו ומיד שאול אז בו כחז :

קבדה

בדינו אם ילך אדם בדרך ויראה אויבים באים יקרא זה הפסוק ויושע ה' ביום הטוה עד סוף הפסוק ויחשוב זה

להתיר

השם בלבו ובעיניו בצוותותיו ובנקודיו והוא ז"ל נעורירון (מכ"י) : אדם מבית האסורין ויאמר אלו השמות י"ב פעמים כדון כדרון נמסו בשקניו אגלא יהי רעין שתוליאו את פלוני בן פלוני מבית האסורין ומכתיבת יד :

שלא

למות מישהו משונה תכתוב אלו השמות בקלף שליל ותוליעם עמך איני אגלא אודנית אגלא :

הפסוק האחרון חשוב ולכן שחרת שחרנומו המתרגם חזיר וקורא אותן פעם שנית . וכן נקראת ההפטרות שהיו נפטירין בה מקריאת המורה :

ורית ז"ל כתב פעם אחר למה נקראת הפערה לפי שאמרי' בנמ' סוטה בפרק ואלו האומרי' כיון שנפתח ס"ת אסור לספר אפי' בדבר הלכה שנאמר ובפתחו עמדו כל העם ולהאיר קריאת המורה הותר להם לפתוח ולדבר והוא מלשון ויפתחו בפה ע"כ מספר ה"ר דה"ר ז"ל . אמר ישכר ואל"ת שבלגלל אמרו חזמר לפי מספרי' בזה מקריאת המורה ניחא שבעבור כך הוא שתקוה ז"ל כמו כן שבעבור כך הוא שקראוה משעת התקנו הפערה אלא לרבינו תם ז"ל קשיא וכי סימון היו עושים להקל שיפתחו פיהם לדבר :

וי"ד שזמנו היה לפי מה שכתב כיון שנפתח ספר תורה אסור לדבר אפילו בדבר הלכה ואמר שהלכה בלאו הפערה שהוא שם בסימן מזכיר ומזכיר לבעל תורה ולכל אדם שלא יוכלו לדבר בשעה שספר תורה פתוח אפילו בדי'ת ועמה יש לכל אחד לפתוח פיו ולדבר וישאלו ויתן וישא עם שאלו לבין כמה שגלה על דעתו לדבר בחיה' פסוק שהיה מהפדשה הם שריו אולי יאמר בו איזה חידוש בחיה' ותורמו מתענגים בכך ואלו דברים בעלמא נעטירדין הם אותנו ילשמוע ההפירה ותורה אינם כן ואסורים הם והאי בקל והאמר מדרבי הנחוב ולתוסיר זה אפילו בדברי תורה שבעת ספרי תורה ואח"כ לפתוח בדברי תורה הוא עיקר הטוב בשם ההפירה ולי יפטירו בשפה זה היא כוונת הרב ז"ל וטעמו :

וכתב

הרב דה"ר ז"ל ויש אומרים שהוא מלשון אין מפעירין אחר הפסח שהוא שולן סילוק מן היצר כלו' אחר שקראו ההפירה נסתלקו מתפלת ואלו ואח"כ תלת מוסף ע"כ . אי"ש ולי אכתי עפר ואפר רחלה לומר עוד עיט אחר שהוא לשון פומר ניים וכן לשון רז"ל ואם פטר אדם את המים וכי לא פתח יהודיע הכהן את המחולקת בדברי הימים שפרוטם עינין פתוח והתרה מקשר דבר שהיה עד עתה מעכב ומונע ותרומם והאנשים שולחו ונזבירא אחפטרו פי' שלא עיכב עליהם עוד ללכת וכן הוא ענין כל שאר פטורין הכתובים פי' במקרא וכל שבלשון רז"ל פטור ופטורה ופטורים ופטורות ולפי זה יהיה הביאור לשון שם הפערה הוא 'שבעת הגזירה עלמה כשגזרו על ישראל שלא יקראו בתורה לא גזרו עליהם אלא על הקריאה בתורה אלא הקריאה בניבאים פטרו להם שלא עכבו עליהם . ואפשר לומר עוד שמתחלה על הכל גזרו ואח"כ על הכל פטרו להם הקריאה בניבאים וביאור הפערה מופערת להם מקשר הגזירה אלא הם תאמר כך שפטרו להם זו הקריאה איך היה להם רשות לתקן מוננה קריאת כ"א פסוקים כנגד שבעה שהיו לריבים לעלות ולקרות בס"ת שאין להם רשות לזה כמו מזה ואם בסתר הוא שהיו עושים אפילו זה יעשהו בתורה עלמה ושיקראו בסתר בכל הפערה כמנהג א"כ י"ל שלא גזרו עליהם אלא על התורה או בתחלה על הכל ופטרו להם על הנביאים ושיוכלו לקרות בהם בנקום ספר תורה ולתקן מהם במנין העולים ואין מונע ומעכב עליהם בזה :

ואפשר

שגם הכתובים פטרו להם אלא שתקנו מהנביאים ולא מהכתובים לפי שבניבאים הוא שנומארו עיניי הסדרי' שבעלו מהם ולא בכתובים מנאל לפי טעם זה שקראוה בשם הפערה שם הנוגע בעתם גופה עלמה ר"ל זו מופערת להם ועל עיקר תקנת' שתקוה הרשונים שבעת הפערה קריאה ותקנו זו להם :

עוד

נראה לי טעם אחר למה נקראת הפערה שהוא כדאמרין בעלמא ונפטירין העם לבתיאם בלגלום וכן ונזביריא אחפטרו משום דמעת עלות עמוד השחר אסור לאדם לעשות כלום או שום מלאכה עד שיחפלו וכל אלו דיינין פסוקים ופשוטים בפסוקים ז"ל ובבא קמא פרק מרובה וכתבו ורמב"ם ז"ל בפרק י"ג נושא רעיה' תוקן להם לישראל שהיו קורין בתורה ברבים בבבת ופי' וחמשי' בשחרית . וכן במועדות כדרי' במסכת מנילה פרק בני העיר וכו' ולכן מושגלה עמוד השחר שהוא תחלת היום חל עליהם חובת כולו ועל סידור התפלת וקריאת שמע דכתיב בה ובשכבך ובקומך וברכותיה' לכן נמאל אדם משניכנס לבית הכנסת חול המועד ושבת הרי הוא שם בחסור קטור עד שיטבור לקונו בכלם ונפטר לו ולכן נקראו הפערה הנביא שגזרו לקריאתה

מדרש תלפיות אות ה ענף הצלה

מה

ולא תירא מצרקה ומלפיד אש צבואך לשולחן אמור רפאל ויתברך לחמד ומימך. בללאת לדרך זכור רגאל ומתגל מכל פגע רע. צבואך לפני מושל או מלך זכור בדגילא מעל עימי. צבואך על הסעודה זכור פינניה שירון וישינו בך ויכבודך כלם.

להצלה

לכל מיני עסק שרואה האדם לעסוק ולשאת ולתת ולהסתער יחמר המומור להי' הארץ ומלוכה לפחות שלשה פעמים ויחמר בין פעם ופעם יהי רגון מלפניך יהי איה"ח השם בקדושה וסעבור שאלליה בענין פלוני ופלוני ומסדר תפלה ותאריך צדוקן וכו' ולמען שמך הגדול אלהי השמים אלהי הארץ אס"ו.

אם

יכול אדם להתפרנס במה שיש בידו אל יהי יגע להעשיר נקחת מעל אחרים כי רוב בני אדם הלווקחים מבני אדם לא ילחמו כי יש עשיר שהטעם פרוטה ממנו אינו רוחה סימן צרעה לכן אל יקח אדם מרוב בני אדם מעות להרויח בהם שמוצא מול של אחד מהם יגרום לו להפסיד מידו אף של אחרים שבידו כי יש אדם שבכל מקום שיגיע ממונו ביד מי שיהיה ירד ממכסו או ימות לכן האדם יושע עושה עולה ומלילה ששעושה עולה אבל כשלא יעשה עולה לא ילחא אלא יספיד כדי שלא יעשה תשובה שבביל לטורוד מן העושה כי המרבה לעשות עולה לא יספיקו בידו לעשות תשובה פן יחמרו הגנזלים עשה כך וכך ובא לנן ערן. החסידים סיי' תמר"ג.

אל

יחמר אדם פלוני עבר על החרם ומלליח ואתם הארדים על החרם הם יורדים כי לבסוף ירדו המלליחים וכדי לפרע מהם אף על ההללחה.

אם

תראה בני אדם מקלין בכבוד אב ואם ומלליין וכן רשעים שזעזים עולה מעושים ומלליחים וסעושים בישור לא ילחמו דע שהוא כפי שיהא ערום גדול וכדי לפרע מהם צביטתם ולכך השעו משחקת להם. וזה שאמר דוד נתת שמתה לבני מצות דגנס ותירוש' רבו רבו למה לפי שאם למכעיסים כך השקט ועולה לנריקים לעמיד לבא עכ"ל.

ספר

מנחה בלולה פי' וישלח דף מ"א ע"ב שמעתי מפי מקובל מפי"ם כי הרועה לדרב לפני מלך או שלטון יקרא ראשונה מוישלח עד שם המקום סוכות וכן ו"ו מן ארשי תמיני דרך ששה פעמי' בצוונה עונה וילחא (אוריאל) מי שאמר אותו שבעה פעמי' בשמינה אחת בכל יום שבעה שיקוי' ממעטו בידו' נקיי' מנובעת לו שילחא באותו יום.

בנות

שלמה דף י"ע ע"ב פסוק וראית את אחורי וכו' נרמו שם (אוריאל) המסוגל כל כך לאומרו שבעה פעמי' בכל יום סמוך למעטו שחרית בשמינה אחת ומנובעת לו להללח כל אותו היום.

ענף הקב"ה

אילותי מה איל וצבי בשעתא דזלזי ומרחקי מיד אהרן לשהוא אחר דשבקי ארץ הקב"ה אע"ג דחסתקת לעילי' לעילי' באין סוף מיד אהרן להאחריה זכור פרשת תרומה דף קל"ח ע"ב.
פסיקתא למזרים מאי עממא דכתיב הוא תהלקך והוא אלהיך וסמך ליה בשבעים נפש ללמוד שהקדוש ברוך הוא נכנס למיני השבועי'.
וברבינו בחיי ז"ל בפי' עקב ופי' מה שדרשו בפסוק כשם מאות חלף רגלי שיהי חסר חד שהקב"ה נכנס עממא והשלימי' ששים רבוא וא"כ הרי שמלינו שהקב"ה השלי' מיני' בין בעליה בין צירי' צירי' לשבעי' בעליה לששים רבוא וזהו שאמר ליעקב אכני ארד עמך ממרימה והלכי אעלך גם עלה.

אמ"ה

כיון שהקב"ה השלימי' מיני' השבועי' יחאך דקאמר קרא בשבעים נפש לנן ויחיד לרמוז על יחידו של עול' שהשלים מיני' השבועי' ומה שנגלל הקב"ה שירדו למזרי' ס"ט נפשו' כדי שהולך הוא כביכול להשלי' מיני' השבועי' ו"ל לפי שבמלזרי' שלטו על ישראל שבעים שרים וכו' ח"ל השבועי' אומות נשחטו. בישראל צבאית' ולכן ירדו ע' נפש כל אחד כנגד שר אחד להשביעו קלת להיות הנגה על הבאים אחריהם שלא יכלו בחזק הגלות כמו שפירשו חז"ל וגלגל דב הקב"ה

אם יבואו אנשים להמיתך ותר"ה שלא יראוך קח עפר מן הארץ ו"פ ותאמר שבע פעמים אלו השמות ונודיאל כב יחוסף חסית חילולא ארוך' מכ"י

במקום

שהוא ירח מלכטים אמור אלו השמות בדרך נחמי בצאורח מיסור כחו הטל אמתי על כברי' שלא יוקיני ואח"כ יאמר פסוק כי מלאכיו יאזה לך. ויסעו ויהי חיתת אלהים על הערים וכו' (אסיה) אשר (אסיה) שמרתי למען רמתיך הרבים וכן יהי רגון ויאמר שלם פעמיים (יחך נח יוחד) וכל הקורא אלו השמות בתר ללותא בכל יום לית חניט קריב למעבד בדי' צ"ט.

תפילה

עושה להללת הדרק פנעתי אויבי וראיתי אותם והם לא יראוני הני אמטול בס והם לא ימשלו בי דברייהם יהיו חרץ ודברי יהיו עליהם ראשם ראש חמור ראשי ראש מלך לשוני לשון לזיר לשוני לשון מלך בשם **ניפלים היפלים העיריין**

משהיין צדאך

אחון מלאכיה קדישיא תמארני ותבקשו עלי רחמים כי מלאכיו יאזה לך (יוהד) שמרתי שדי ילוני לי יאזה מלאכיו כי (יוהד) ישמרני שדי ילוני יחמר כן ג"פ.

להנצל

מכל דבר בדרך יקח מן הדרך שבעה אבנים קטנים ובעוד שילקטי' יחמר פסוק וכו' אלהים אמת הוא אלהים חיים ומלך עולם מוקפיו תרעש הארץ ולא יכלו גוים וזמנו יוקח ארבעה אבנים מן האבנים שלקח וירוק האחד לז' מויח ויאמר (ארגיאל) וירוק אחת לז' מערב ויאמר (מרגיאל) וירוק אחת לז' דרום ויאמר (גרגיאל) ואחרת לז' פסון ויאמר (סוגיאל) ואלשה אבנים הנשארות יקשרם בכף חלוקן וילך לשלום אולי שום פחד יורא ממנו יקח לרוך האבנים בידו כתיבת יד.

פסיקתא

תמן התם כל העניים כשרים למערכה חוץ משל זית ושל גפן מפני שהיין והשמן קרובין על בני המוצה הלילו הפירות האילנות ומכאן שהבן הטוב מליל האב מניחם וכן מלינו בצברתה שהיל את תרח.

אמ"ה

קשה תרח עשה תשובה וייל מניהם מלך עלמו וי"ל שסכונה לומר וכן מלינו בצברתה שהיל את תרח וכו' כלומי שאברהם גרם שחזר ומללח אברהם הלילו. אך קשה דיאמרו שהפירות שהם הבנים הלילו האילנות שארדבה יומר מעלה היה מגיע לעיים שיקרבו על בני המוצה לעבודתו ויתברך וי"ל שאם היו נקריבים לא היה להם רק מעלה פעם אחת שהיא בשעת המערכה אבל בהיותם קיימים יש להם מעלה כמה פעמים מיין וזמן ההלקח מהם בכל שנה.

ובמדרש

רבה פי' ז"ל מן מאמר זה בסיגנון אחר בענין אהרן חלקת כבוד לעלים שבביל בניהם דתמן כל העניים כשרים למערכה חוץ משל זית ושל גפן ולאחרן אין אחת חולק כבוד שבביל בניהם וכו' וקשה וסיגנון זה דמא כבוד הוא זה כיון דפטלם וי"ל דהכבוד שהלק להם הוא מללח הכזיבו שהם שם פסול דתמן כל העניים כשרים למערכה חוץ משל זית ושל גפן ולא אמרו זית וגפן פסולים למערכה ומללח הן אחת שומצ לאו שלל השאר האילנות כשרים ולא אמרו זית וגפן פסולים שבביל כבוד בניהם וזהו חילוק הכבוד שנתן להם.

ענף הצלחה

יהוין מל"כיס א"ומינד ו"שרותיהם מ"ניקומיך אפי"ם אר"ץ יש"תחמו לך ועפר גרנך י"לחבו וידעת כי אני **יהוה** אשר לא יבוש קווי והשם הירוא ממנו **כפשי** ויקודו בניקוד הויה וניקוד הויה יושב ז"ל בשמים ישחק וסימן כי בי חשק וטוב לאומרו שבעה פעמים אחר תפילתו גם טוב לאומרו אחר שהבולע לפני אל מלך ויילח. כ"י.
בתיכון היום בודקת אמור מיכאל ותהיה שמי'. צבואך לרין אמור אוריאל ותלכי'. בצעת הרעמי' אמור גבריאל

מדרש תלפיות אות ה ענף הקנה

הקב"ה פירדו ע' חסר אחד כדי להשלים הוא מנין השבעי' לרמוז להם חוק ואבירות לבי כי הוא ארון הכל שולט על כל השרי' כנסם בשיעבורי להגין עליהם שלא יוכלו לשלוט בהם לבלתי' ולהטלות' משם וגם בעליהם שלים המנין בששי' רבוא לרמוז לא עוז ולא יעוזב גם הוא עמהם בעיית' להרץ ללחום מתחנותם ולהללים. מכל ל' ואיב הבא עליהם .

שורת טוב למה נקרא שמו של הקב"ה מקום שכל מקום שהקב"ה עומדים שם הוא ממלא עמהם שנאמר בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך .

אמ"ה עיין ביפה עיני' מהדורה ראשונה פרשת תרומה דף ס"ג ע"ב דפירש על מאמר זה דהכזי' להרחיק מחקי התקוממו' ולכן אמר שהכזי' להיותו ממלא בכל מקום אף שלא יאמר מפני היותו מקומו של עולם כנזכר בחז"ל במקאי' אחר . ולי הגאספך רר' שנקר' הקב"ה מקום שאין מי שיוכל לברוח ממנו כדכתיב אלה מפניך אברח אם אסק שמים שם אהה וכו' דבכל מקום שירבה שם הוא ואם כן יום לחדש לברוח אלא ממנו אליו וכמו שסדר המסדר ביודיו אחד של וס הכופרי' הברח מפניך אליך וכו' וממלא שאליו הקב"ה הוא המקום לברוח אליו כי בחי'ה מקום יבנה האדם שאינו במקום שבורח .

ענף הקנה

בספר קב הישר פרק ל"ב כתב אלו הם הימים שאין מקויו בהם רם משום סכנ' י"ז חשוון חמשה בשבוע . עשירי באדר . חמשה ועשרים בניסן כ"ט בחיי' כ"ז חנון ונבשה עשר זו . כ"ד תמוז ונבשרים ונשה זו . ונבשרים באל' גס נבשרים ונשה זו . וגם נבשרים ונבשה . ובז"ב אלול .

וגם באילו הימים הנזכרים יש לזכור נגדך שלא ילכו הילדי' יחדי' אף ברחובות שיש רוחות מזויין בעולם ויש להם רשות ח"ו ליכנס בתקופות ח"ו .

ענף הקפדת המת

מקפיד נגדך אם לוקמים חי'ה אבן שבנין שעל קברו ודואג נגדך עד שיחיו איתו אלול וגם יש לו נער אם חיוב לאד' ואין בניו פירעי' חוב' ס' החסידים סימן תשכ"ח .

ענף הריגה

יותר עון ההורג בחור הראוי להוליד ממנו שהורג זקן וחקי' וסריס שאינו מולידים ויותר עון שהורג ממנו שמוכה את הרבי' מאד' אחר כי רבו קודם לאביו לפדותו ועשאלו לחיי עולם הבא ס' החסיד' סימן תרל"ב .

שנים שישבין ובקשו גוים להרוג אחד מהם אם אחד תלמיד חכם והשני הדייט מזהו להדיעט לומר הרגיו ולא להברי כרבי ראובן בן זלורמבולי שבקש שיהרגוהו ולא לרבי עקיבא כי רבים היו לריבים לרבי עקיבא ס' החסידים סימן ת"ט .

אבות דר' נתן פל"ז בעיני רבנו מנחם היו מתחנני' לאספקלתי' זה אמר אני כהן בן כהן גדול הרגני תחלה ולא אר' בנימת חברי ח"ל הפילו גורלי' והפילו וגפול הגורל על רבן שמעון בן גמליאל נעל החרב וחתך את ראשו נעטו רבי שמעאל בן אלישע והגיהו בחיקו והיה בזכה ולועק פה קדוש פה נאמן פה שמויה סגדלכוין פ"י מין אבן עובד ואבנים עובדות ומרגליות מין עימקין בעפר מין ימלא אפיך עפר ואפר עכ"ל .

מסכת אמ"ה מין ימלא פיך גרפה שהוא ענות . שמחות כשהרג רבי עקיבא בקיסרין באת השמועה אלל רבי יהודה בן בבא ואלל רבי חנינא בן תרדיון עמדו וחרגו שקיס על מתיניהם וקעבו נבליהם ואמרו אחינו שמעוני לא נהרג ר' עקיבא לא נהרג על שנחשד על גזל ולא על שלא עמל בתורי' בכל כחו לא נהרג ר' עקיבא אלא למופת שאלמר יהיה לכם יחזקאל למופת מכלאן עד ימים מועטים מין ימלא מקום בחרץ ישראל שלא יהיה עם מושלכים בו ע"כ :

אמ"ה כפל לומר לא נהרג ר' עקיבא לרמוז למבינים שאמר שם ושם לקיסר במקומו כדליתא בפרקי היכלות וכו' .

עמק המלך דף קט"ג ע"ד דע כשהרג אדם מירשאל ח"ו על ידי חמותו העולם אפי"ס שאינו לדיק כיון שקיבל עליו עונש כזה שנהרג בלא משפט מין ב' אורשמי' אר' המלך ולוקח נשמתו וכו' מתערי' ויצפחירן לקראתו ולוקח האיש הזה מיד אורשמיאל ומכניסה בנפשו

הקב"ה פירדו ע' חסר אחד כדי להשלים הוא מנין השבעי' לרמוז להם חוק ואבירות לבי כי הוא ארון הכל שולט על כל השרי' כנסם בשיעבורי להגין עליהם שלא יוכלו לשלוט בהם לבלתי' ולהטלות' משם וגם בעליהם שלים המנין בששי' רבוא לרמוז לא עוז ולא יעוזב גם הוא עמהם בעיית' להרץ ללחום מתחנותם ולהללים. מכל ל' ואיב הבא עליהם .

שורת טוב למה נקרא שמו של הקב"ה מקום שכל מקום שהקב"ה עומדים שם הוא ממלא עמהם שנאמר בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך .

אמ"ה עיין ביפה עיני' מהדורה ראשונה פרשת תרומה דף ס"ג ע"ב דפירש על מאמר זה דהכזי' להרחיק מחקי התקוממו' ולכן אמר שהכזי' להיותו ממלא בכל מקום אף שלא יאמר מפני היותו מקומו של עולם כנזכר בחז"ל במקאי' אחר . ולי הגאספך רר' שנקר' הקב"ה מקום שאין מי שיוכל לברוח ממנו כדכתיב אלה מפניך אברח אם אסק שמים שם אהה וכו' דבכל מקום שירבה שם הוא ואם כן יום לחדש לברוח אלא ממנו אליו וכמו שסדר המסדר ביודיו אחד של וס הכופרי' הברח מפניך אליך וכו' וממלא שאליו הקב"ה הוא המקום לברוח אליו כי בחי'ה מקום יבנה האדם שאינו במקום שבורח .

ענף הדרמה

נבעת שאלו פרשה דברי' דף ס"ז ע"ב . הקדמה ידועה כי כאש גבורתו וכפי העליה בן הירידה וכפי גודל האליה בן גודל הסגרה וכפי שלימו' המוגן בן רוע העפוש ממנו וזיזק הבגר בן זקן הכתו' ובמעלת האיש בן חומר אשמתו שאם תשית האש בקש הנה יאכלנו ורבי' לדיקו'זו ורבותו לא כל אשר תחפוש בחרת כי תעמוד ימים מרוב חזקה כפי' חזק החומר אשר נכפ' בו ועל כן אם איב טלה למעלה מעלה במדרגותיו הנה מכלם היתה לו מעומדת הנפילה כי ה' בהא תלי' .

אמ"ה על פי הקדמה זאת מבוחר אללי בחר היטב מה שאמרו חז"ל בפר' הגזיון גבי מרתא בת בימיס' ומתיר' דירושלם שרתיה לשלוחה ח"ל זיל אייתי לי סמידא אדאלו איזדבן אחא אמר לה סמידא ליכא חירותא איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאלו איזדבן אחא אמר לה חירותא ליכא גושקרי' איכא אמרה ליה זיל אייתי אדאלו איזדבן אחא ואמר לה גושקרי' ליכא קימתא דערי איב' אמרה ליה אייתי לי אדאלו איזדבן הוה שיליפ' מסאלה אמרה אפוק ואלחי לי משכחי' מידי למיכל אייתי לה פרת' ככרעא ומתה קרי עליה ריב"ז הרכה בך והענוגה עכ"ל הנה לא יסבל דעת דעבור שימת כף רגלה על פרס גללי בהמה שחמות נדבר קל כזה אלא הוא אשר דברנו כי כפי שלמו' המוגן בן רוע העפוש וכפי העליה בן הירידה ומרתא מרוב מעלת תענוגיה עד אין תכלית נסמכ' מיתא בדבר קל :

וכפיו ההקדמה מתיישב ג"כ קשוי עולם במאמר דמיר בפעם שני' דשלחה לשלוחה ורחתה לדיזדבן למה לא זיה לו מה שתשכח זבין אמנם כפי רוב מחבל תענוגיה שהיתה מורגלי' לאכול מעולם לא עלתה בדעתה שיבא טעולם לחולל עקרה כי כפי מעלתה היתה לו לעולם אף באמור לה השליח גושקרה ליכא קמתא דשערא איכא היה הדבר נחמד' לה והיתה שולח אף מענני' ומגד' מעלתה לא היה התא האפשר שבאם העולם לאכול הדברי' הפחותי' הנזכרים ולכן לא עלתה בדעתה לומר ואם לא תמלא גושקרה הביא קמתא דשערי' שאלו דבר יותר קשה לאכול כי אפילו קמתא וגושקרה תתחדשה לה שאוכלי' וכ"ס בדברים שפלים יותר מזה שהיה מההמנועות אלה שבהם לכלל הכילה אף כראותה שבה העולם לכלל הכילה זאת מחזק הרעב כששמעי' דאפילו קמתא דשערי' ליכא נחמכמה מלשלו לשלוחה פן אם המלא ימלא דבר השליח יאכלנו דחיו קודמים לנשלו ה"ח בעממה לראות אם תמלא חי'ה דבר :

וגם על פי הקדמה זאת יובן פסוק אני אמרתי ה' חניי רפאתי בפסי' כי חטאתי לך דיש לדרקדק להוביל אמרתי ה' חניי רפאתי אני אך לומר ועוד להבין מתי כי חטאתי לך אמנם כיון שכפי מעלי' האיש כן חומר אשמתו כניכר בהקדמה לכן אפי"ס דמה דחטא דוד הע"ה היה לכבוד שמי' כחז"ל במסכת סנהדרין דהיה יכול דוד לעמוד

מדרש תלפיות אות ה ענה הרינה

קן

סי' ס' ע"ב משם ספר יוחסין .

אמרי בזוהר שידע צבירור שאם יפול ביד הורגני היו מתעוללים בזה צבירורין קטין להכריח' לכפור ולכן הרג את עלמנו על דרך שפול שאלו על שרבו מנעם ין כמו שכתבו התוספות ז"ל :

ענה הרוני . מלוכה

בענין מיתת הלדיקים וצפרט בענין הרוני מלוכה וכלל דבריו לפי שכתב של ישראל הקליפות גזברים ונלווי הטברה כנענים לפניהם ונכלים במלוותם והלדיקים האלו מוסרים גופם לקליפות בחלקי דרך ההפקר בענין דוחית שעיר ללוק אחר שהפירשו לחברו לשם ה' ומצי מלכה מפקדים שעיר ל' לעזאזל והוא סוד עת לאהוב חלק הגבוה ועת לשנות חלק היתון לקטרה ואחרת שלא יא' אף דרך מנחה ומיכה חלק שלת דוחפה אף כאלו ברישא מנמתי יד' ה' והדר מנמתי חלק שהם מוסרים על יחוד השם לכפר על הקודש שכן בהעלת שמומיהם מעלים נלווי הטברה אשר בתוך הקליפה להקבל למעלה בקדושה וצטורה צסוד כך עלה במחשבה .

ודצעקה

שעועקים אותם הלדיקים לא בשביל כחב גופם כי בשרם לא יכאב רק כי בלעקתם ובהבל פיהם שזברים אורח התלויים שלא יעבד על ידם פן ח"ו יגור להם להרסר אחרי ממותו יתבדך .

כל

הלדיקים המתיים לרבי' להתמרק . צנהר דגור חוץ מן הנהרגי על קדושת השם והואיל וצטמו בשמחת כוס התרעלה בעולם הזה על קדושת השם וגם למעלה זיווג אלה ואמח שהוא מעלה מיין וקבוצ למעלה ליוונם אכל שאר הלדיקים בליקוט איין מעלי' כי אם מיין טוקבין מלכות לוער לזיווגם . בס' יונת . אלס פ' כ"ב .

מזהרם

גלגלני דף ע"ד בלקדמה . מרת דרין לא חבעה מנירת יוסף מן אחיו כאלה היה כחם גדול היה מרת דרין מתיירא מפניהם והל' עטן כתיב וגוב ארס ומכרו . ומגלל צירו מות יונת השיב הקב"ה והוב ארס כתיב ויוסף לא היה ארס (פירוש שנקרא אור אי נמי שלא היה ארס אן כי טנה דלגביה צ"ד של מעלה לא נחשב ארס) ומגלל צירו הלא מגלל צדיקה הזיבם מרת דרין ואמר כי ימלל ארס גובב נפש מישראל ומת הגבב הואו והסת לא כתיב ארס ולא כתיב צירו וצמונה מנאות טנה היתה כן ומן הראוי שיהיה צייתסת כפרה על חטאתם . ר"ל שמתו בעבור יוסף כמלריס והיה להם לער גדול על זה ונעשה להם צדיכות עוונות דרין ע"י הקטרונ הגדול עד שהלכו למכות הקדושות של השבעים ללאת מג"ע להיות ידוויס .

עוד

שם יש כאלו עיוות דרין שהרי יוסף מחל להם שנאמר ויבן יוסף בדרסר אריו וכיון שמתל להם לא היו רחמים לעושם : שם דף ז' ע"א . וכשילאו שמותם אלו מנגן ערן תכלשבו בלגוטיס דהיינו נסות של התנאים הרוני מלכות הידועים וכלהו נמסרו בירא אגתס להריגה רק רחובן לא נמסר להריגה על אשר לא היה יחיא ליה באצבודו של יוסף הרי קרע בגדיו על שלא מללו אכן מרה כנגד מדה על שמת עלה להילו צבור אף היה לא כפסטר מתפישת הבור והיינו תפישת ר' אליעזר . עוד שם דף י"ד ע"ב צעטת מנירת יוסף שגמרה גיזיר על עשרה הרוני מלכות וצמונה מנאות תלמידי יוסף שגמריס להם צמות אברהם .

עוד

שם דף י"ח ע"ב אמר ר' ישמעאל כל התראות הללו וכל התנאים הגנו והתירו צו בסמאל והוא אמר קבלתי עלי ויחדו עשרה אצורים אלו אמר רבי ישמעאל מה עשה ה' אליהם אלהי ישראל בנאותם שעה לא השפיק לומר לכופר כתוב גזרות גדולות ומנכות ערול ומרלות על סמאל אלא מיד נטל הוא אייר וכתב עליו יוס נקס . עוד שם דף ל' ע"א מביא דברי פרקי היכולות שעשרה הרוני מלכות כל הכייתת משונות שררה שבעשה להם לא נעשה רק לפיוס .

בבנות

הר"י ז"ל ס"ג ע"א שם סוד עמק המוסרים נפשמ על קדושת השם גורמיס סוקר בני' כפוסה וד' פשוטה ועל זה נאמר כך עלה במחשבה וכו' כך ר"ל כי כפוסה וד' פשוטה .

תקוני

הזוהר דף ק"ח ע"ב בענין יוסף דחוא דיוקנא דיעקב וכו' ודיוקנא דלבי גרס דהוא עפה וינס וילא החול' ולא צעברי ובשכר וינס היס ראות וינס ואל לאו לא הוו נפקין ישראל מן ימיא והוא קיבל עונם בראות עשרה הרוני מלכות שזיו עמדין למי' מניא

צפתח שהוא ממונה עליו וחוקק בשמתו ומה שאירע לה בצפוריאל מלכה שהיה בדר דרוס ופורפירא זו היא שם אלהים במלוי ההי"ן כי שם זו קהר פורפירא דמלכא וקברא בנד פתלת אח"כ מבהי' יתר וקברא נר דלוק געמדי לבה יתלבס וקברא לבוש ארום הזה וינקוס דם עבדיו השפיך וזהו סוד מדוע ארום לבושך וכטמה זו והואיל ומקקה לחקק בצפוריאל זו מדככה ומתגדלת ארע"ס שאין בה מעשים וטובות' לשבתי' ונהרגה ואחריו שנקק' טוקבין אותה בצופה הראויה לה כפי ערכה כי יש בהיכל זה חופות רבים של אור ולפי שאין בה מעשי' נמי' מחופה זו ומלעטרת ומחבויסת ממעשיה ובוה מתקבלת עונשה שם .

וא

שם בלורת ה"א ו"ד זה מילוי ו"ד דה"ו ומחלון זה בא לה קורת רוח ואור מנג ערן וטון כח בה ליבב בחופה זו ואור זה הבא לה דרך חתון נקרא רוח חיים .

ודע

שאלס הרואה הוא יהודי וחור צו ועשה תשובה או הזמין לו הקב"ה מי שיהרגה ובוה יוספר לו עון ואין לו חקקה אלא בזה שנאמר ולאין לא יכופ' כי אם דרס שופכו אלו הרליחה שירלה בה הרואה כפי גודל החסוד' כך היה ריחמו לומר אל היה נראה על ידי בני אדם או הוא בעלמנו יפול על התרס .

וזהו

סוד שתרעה כמה אשפי' שנתתיי חסוך קטן על ידי הרב או סכין במתכוין או שלא במתכוין ומתי' בשביל זה א"ל שימות מיתה פתאומי' אחי מיתה אשפי' עכעית וזה בא לו בשביל רליחה שרלה .

ואם

הרואה עשה תשובה וימי' מתי' עבעי' דע כי מוכרח הוא שיבא בגלגול למי' מיתה רליחה אף החסוד' כתרסס להבין מן הפורענו' .

הריגת הבל ספר

הפליאה היה יאמר ה' אל קן וכו' צריח יוס הרב קין את הבל אדם הראשון בשעה י"א של יוס הששי שנברא דרון ובשעה י"ב נטרד והלך לו וכו' וכשם שלל עניינו של אדם היה תכף כן הריג' הבל היה תכף שכלל שבת עברו לשלי' ובבקר בהשכמה הקריבו קרבנות ואחר הקריבה נהרג וכו' ביו' בל הקבר' לדונו כרואה .

אמרי

מגלל כפי זה שלל חיוו של הבל לא היו כי אם כמו י"ו או י"ז שעות לפי שציוס ששי שנברא אדם בשעה שמינית ביו' עלו למטה שנים וירדו הרבעה זולת התרומות ובהשכמת יוס שבת אחר הקרבן נהרג מנללו חיוו י"ז שעות . וקשה עובל דליחא בליקוט אחר הקרבן ויהי רועה אלא וכו' מלמד שלא עשה הבל צעולס יתר מתחמסיס יוס כבולפן ענין מתחסיס יוסף ודף קאמר כאלו שיהיה בשמנת יוס השבת כמדובר . ועוד קשה שמן הפסוק משמע שחי אריה זמן דכתיב ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה והבל גם הוא הביא וכו' משמע שעברו ימי' ובדברי הילקוט יחא אמנס לדברי מאמר הפליאה שז' כמו י"ז שעות מתי' ויהי מבל בשעה שמינית של יוס ויהי מקץ ימים ר"ל מקץ שני ימי' דמייעוט רבי' שני' אף למאמר הפליאה כי סיוע ממאמר המדרש פגע אדם אמן ליה מה נעשה בדיק' איל' עשיית תשובה ומתפטרתי וכו' אמן כך הוא התשובה מיד אמר ממוזר שיר ליוס השבת וכו' משמע מכאן שציוס השבת הריגו וכו' ציוס דרון בגורת נע גדי ועשה תשובה וכו' דוחק לומר שעברו ימים כמו מתחסיס יוס וציוס השבת עשה תשובה דכיון שציוס שחטא נהר עליו גורת נע וכו' מה ראה לאחר תשובתו אם כן מותר שציוס שבת ראשון שחטא עשה תשובה והוא כדברי הפליא' שמד ציוס שבת הרגו והל' מאמר הפליאה והמדרש חולקים במאמר הילקוט שחי הבל ק' יוס ולכאורה י"ל דרין חילוק במתחמסיס וכלס סובריס שציוס שבת ראשון נהרג הבל ומה שאמר שחי ק' יוס רלה לרמי' שהבל לדיק גמור היה ומיד הבלו במשכלת ע' ק' שערי ציבה וכו' ואמר לא עשה הבל בעולס יומר מתחמסיס יוס כדוע שהמדות נקראו ימים ור"ל שלא עלה למעלה מציבה ומיד נהרג .

קריאת

יכולי לתרץ בדוחק דכיון דלולד הבל בשעה שמינית של יוס ששי נחשב יוס הנה וליל שבת ומחרתו נחשב יוס שני וכו' ויהי מקץ ימים ר"ל מקץ שני ימי' דמייעוט רבי' שני' אף למאמר הפליאה כי סיוע ממאמר המדרש פגע אדם אמן ליה מה נעשה בדיק' איל' עשיית תשובה ומתפטרתי וכו' אמן כך הוא התשובה מיד אמר ממוזר שיר ליוס השבת וכו' משמע מכאן שציוס השבת הריגו וכו' ציוס דרון בגורת נע גדי ועשה תשובה וכו' דוחק לומר שעברו ימים כמו מתחסיס יוס וציוס השבת עשה תשובה דכיון שציוס שחטא נהר עליו גורת נע וכו' מה ראה לאחר תשובתו אם כן מותר שציוס שבת ראשון שחטא עשה תשובה והוא כדברי הפליא' שמד ציוס שבת הרגו והל' מאמר הפליאה והמדרש חולקים במאמר הילקוט שחי הבל ק' יוס ולכאורה י"ל דרין חילוק במתחמסיס וכלס סובריס שציוס שבת ראשון נהרג הבל ומה שאמר שחי ק' יוס רלה לרמי' שהבל לדיק גמור היה ומיד הבלו במשכלת ע' ק' שערי ציבה וכו' ואמר לא עשה הבל בעולס יומר מתחמסיס יוס כדוע שהמדות נקראו ימים ור"ל שלא עלה למעלה מציבה ומיד נהרג .

רבינו

יאודה שחיבר ספר חקת התורה וספר חקות שמים הגר' במהרי"ק ז"ל ס' קע"ח זה הגאון ז"ל בזמן שהיו הגזרות בעולמולה הרג את עלמנו ואשמו וחמותו בקדושת השם שלשת הקבל' .

מדרש תלפיות אות ה ענף הרוגי מלכות

עשרה שבטים ובנין דא הוא עשרה הרוגי מלכות כגונא דעשרה שבטים דלא עתידין ללאת ממנו .

ירמוש משלי על פסוק גמולא דבניו של וזו אמר רב יאודה לא נמסרו הרוגים למלכות אלא על מכירתו של יוסף אמר ר' אבין הרי הוא אומר עשרה עשרה מלל דור ודור ועדיין אותו חטא תלוי .

אמ"ה ראוי לחקור איך ולמה עון מכירת יוסף עדיין תלוי כיון שבגון מכירתו ירדו למלרים וסב כחמרו ונתלבנו ונלטרפו בחמר ובלבנים ובכל מיני עבודה ויסורין קשים כגודע וכיון שקבלו עונשם וגם יוסף מלל על מכירתו אם כן למה באמת עון זה עדיין קיים עד שבכל דור ודור נמסרים עשרה למלכות כמדובר .

ומה שרצה בזה כי כיון דטייק שאלת אחיו עם יוסף היה מלך שרש נשמתם מזבירות העולם כי אחיו היו מכיתות המלאכים שקטרגו זבירות האדם באומנם מה אנוש ויוסף היה מכת מטטרון שר הפנים שהסכים זבירותה והשגחה הזאת עדיין היה זבייהם מבחינת שמתוהם עד שבקפו הוליואל מן העולם עיניו עין זה באורך כספר עמודים שבעה ז"ל כלל העולם שהבטעים עדיין היו מנוחיקים בסברתם שראוי היה שאלם אין ולכן זיקשו להמית ליוסף אשר בחר הפך סברתם והסכים זבירות האדם ומללא כפי זה שכל דור ודור שיש מליאחס בעולם הוא בשביל יוסף שהסכים זבירות האדם שאלם היה לדעת אחיו לא היה מליאחס דור הולך ודור בא ואם כן כיון שמתחת השבטים היה על זה הגיע שילום חטאם בכל דור ודור כי אינו כשאר חטאים שקבל האדם עונש ומתפרס כי אין חטאו לולת והוא מעיין חטאו אדם הראשון גרם מיתה לכל באי עולם ואע"פ שזה חטאה גמורה עדיין פעולת חטאו קיימת כי כיון שכשאל מן העין זה כלולת בו כל הנשמות הבריות לעולם לריך כלם לקבל עונשם במיתה . גם כגון השבטים כיון שטייק חטאם היה נוגע לכל הדורות שקטרגו מזליאחס בעולם ועדיין החזיקו בזה עד שזיקשו להרוג מי שחלק עמהם בזין הוא שיעש בכל דור ודור כי כל דור שיטמו בעולם הוא הפך רלוטה כגראלה כמקורו הבריאה כמדובר .

שדשדת הקבלה דף ג' ע"א שמות השבטים שמכרו ליוסף שהיו עשרה זולת יוסף ובנימין . עולה במספר שני אלפי' ותת"ח כשתכתוב זבולון עם יו"א אח' וכן עולים שמות הרוגי מלכות כשתכתוב חנינא בשני יודין' . והוא לרמוז שהשבטים בלא זבנות הרוגי מלוכה :

וכתב בדף ל"א ע"ב לשבט שמעון נהרג ר' אליעזר בן שמעון שבצבן שמעון ים בו תיבות שמעון אולי היה משבטו לשבט לוי נהרג ר' ישמעאל שכן היה משבטו לשבט יאודה נהרג רשב"ג שכן היה משבטו : לשבט יששכר נהרג ר' חופסיא המתורגמן שכן ים בו תיבות חמור גרם שנלמד זבישע לשבט יוסף נהרג ר' עקיבא בן יוסף שכן נרמו בהקראו בן יוסף שרומז ביוסף האדוק . לשבט דן נהרג ר' חנינא בן מרדיון שיש בו תיבות דן : לשבט זבולון נהרג ר' יאודה בן חיימא שכן זבולון במ"ק עולה ל"ט ועם שמו עולה ל' . וכן יהודה עולה ל' : לשבט דן נהרג ר' ישבב הסופר . מ"ק עולה ח' כמו שעולה ג' עם השם . לשבט נפתלי נהרג רבי יאודה בן בבא שכן נפתלי במ"ק עולה כ"ח כמספר יהודה במ"ק . לשבט אשר נהרג ר' חנינאי .

רשב"ג הזקן ורבי ישמעאל ז"ל אלישע כהן גדול ור' חנינא בן מרדיון ביום ב"א סיון שרף וספר תורה עמו . כפי חולקת סדר עולם להראב"ד ולהרמב"ם ז"ל ואחרים .

אמ"ה בעיני השבטים שהיו הרוגי מלכות בסדר זה אם קבלה נקבל שול עניינים אלו וכדומה לאלו לא סמייגן נרומים וגומעריאוח כפי חוב סללו ומה גם דבספרי המקובלים אמרו שר' עקיבא נכנס במקום השכינה שחטפו עמהם בשעת החרס ואינויים אחרים ממה שהוזכר כאן .

ירקוט תהלים ס"י תרומ"ב פעם א' גזרה מלכות גזרה שיהרג ר' יאודה הנחומס מה עשה עם קופיא עשה עולמו דיין וזן אותו היאך וכשהוא בא ליתן לו ספקולא גזר שחטפו אחר תחתיו ויעשו אותו חתיכות חתיכות ועלו אותו רץ לשון הרע ואמר שלא נהרג וגזרו

שיהרג בן קופיא ומהרגו שניהם ועמיד הקב"ה לתבוע דמן שנלמד כי דורש דמים אותם זכר ולא טבח עמקם עתה מהו לא טבח עמקם עתה ר' אבהו בשם ר"א אומר כל לדיק ולדיק שאומות העולם הרוגים אותם הקב"ה כתוב בפורפורה שלו שנלמד ידיו בניים מלא גזיות .

ענף הרים

כשבא הקב"ה ליתן את התורה ששמעו הר תבור והר הכרמל והיחיו מקומם והקב"ה מלחם בהם ואמר בעלי מומין אתם שאלמתי למה תרלדון הרים בגנויים כמה דלת אמר או גיבן או דק אתם שכן הר תבור נפל עם סיפאל ונלמד שם ככל אלכי ה' אלכי אשירה ובסיוני רק פעם אחד אלכי . ובהר הכרמל נתקדש שמו של הקב"ה ונלמד בו ה' הוא האלהים כפל כנגד אלכי ה' אלהיך . ילקוט שופטים דף ע"ג בשם ר' יאמר .

מכירתא רבי יוסי הגלילי אומר כשנכתבו ישראל לים כבר הר המוריה נעקר ממקומו ומצבה של יחאק הכניו עליו ומערכתו הערוכה עליו ויחאק כאלו עקוד עליו ונתון על המנוחה ואברהם כאלו פשט ידו ולקח המנאלת לשחוט בנו שנלמד וישלח אברהם וכו' . **זוהר** במדבר ע' ש"ח' עלי הר גבוה על כך מבשרת ליון הר גבוה זה הר העברים שהשיכנה העלה לשם ותבשר העולם על הגאולה .

מפרשים ז"ל ארץ המור"ה לשון המר ימיר שנתחלף הכהונה משם בן נח ויתנהג לאברהם ורשאי לשחוט במקום ז"ה .

שפתי כהן הר סיני זה הר המוריה שמתחלה היה עמוק וזכר כך נעשה הר גבוה שלא היה כבודו של מלך לשכון בעמק וזה שאמר היום זהר ה' יראה לשון עמיד שיעשה אחר כך הר . **זוהר** פרשת תרומה דף קנ"ז' הר העברים שנקבר בו משה למה נקרא הר העברים שפליגו עליה שליטין מעלמלא ללעילא ולא אתמסר בידא דמנוגא וסטרטא אחרת ואשתאר הכי עד דלחא משה עבדא מהימנא ושלטי עליה ואתקבר תמן ולא אתעסק בקבורתיה בר קודשא בירא הוא בלחודיו ה"ד ויקבר אותו בג' .

ירקוט פרשה ירח . וירא את המקום מרחוק מתחלה היה המקום עמוק ואמר הקב"ה אין דרך המלך לשכון בעמק אלא במקום גבוה מעולה ויפה והגביהו הקב"ה וע"כ נקרא הר המוריה שמיראתו נעשה הר עכ"ל .

אמ"ה יש לחקור למה דמעיקרא לא בראו הר גבוה ותלול כי אם עמק כדי שהולך אחר כך להגביהו ונראה ששעה הקב"ה עמק להיות המקום שמוך כדי שלא שימו הגוים עניו ע"ז כדרכם לשים ע"ז על ההרים הרמים ועל הגבעות הנשאות ומללל שהיו מממאים הר המוריה מקום קדש קדשים שעתיד יחאק להיות נעקד עליו והמקדש להבנות והתורה לינתן עליו כדחז"ל שעתק הר המוריה ובה צמדאבו שמתקן עליו את התורה והימי' של ע"פ שהמנוחבר לקרעו אבן אחר כדחז"ל בגמ' ע"ז אלהים על ההרים וכו' אלהים מיהו לרוב קדושת המקום אינו מן היין שגבעו שום טיפוך ע"ז ולכן בראו תחלה עמק כדי שלא שימו עליו ע"ז ולעת הולך עקוד את יחאק עשהו הר . **יא"ת** שאלו ששטרו הר לעקוד ליתקן שימו הגוים עליו ע"ז והוא מקום קדוש שעתידה תורה שמתמן עליו והמקדש שיבנה עליו

י"ל אין לקפור אח"כ שיוון שמתחלה קדמה הקדושה שנתקדש בעקדת יחאק ולא נשאר שום כח לענומה לעשות שם שליטה שהיה בזה בגבולו על דרך מה שפירשו חז"ל בלשון רש"י ז"ל על פסוק ויקבר אותו בניחא מול בית פעור קברו היה מוכן מששת ימי בראשית וכו' כדין בית הכנסת בסמוך לע"ז שאם קדם הבה"כ מותר לפי שעה"ז בא בגבולו ואין ביה"כ בא בגבולה ולכן אין קושי"ך נקבר משה אלא פעור שגראה שבא בגבולה משום שקברו היה מוכן מששת ימי בראשית מללל שהע"ז בא בגבולו ע"כ גם בדרון זה כיון שהיה עמוק ולא שמו על מקום זה ע"ז והקב"ה עשהו הר וקדשו אף שחאך כך שימו ע"ז כמאן דלית' דמי לפי שהקדושה קדמה .

מדרש תלפיות אות ה ענף הרים

קו

אך יש לדרוק בענין הנאמר ומכאן משמע שהגבוי משום שאין כבוד למלך לשנין בעמק ובמתן תורה עשה בספק שלא הגבוי למעלה רק ירד הוא למטה ולמה כאן הורד להגבוי .
ונראה פלגונתא דתיאם בגמרא ואת דכה וספל רוח חלקו זו השלמים את דה אומר אתי דכה וחד אומר אתי את דה ומסתברא כמ"ד את דה שחרי ירד על הר סיני ולא הגביה לדין למ גבה ע"כ והנה כיון שאלו דברי אלהים חיים לבן לקיים דברי שניהם מה עשה הקב"ה פעם אחד הגבויו דהיינו כשעמד יחאק ופעם אחר לא הגבויו אללא הוא כביכול ירד למטה והמטעה בהר עלמנו לפי שהר המוריה היינו הר סיני שכעקר ממצותו ובה למדבר כדי שמתן התורה עליו כנזכר לעיל מחז"ל . וזהו מקביומי דברי שניהם במשמעות הססוק דהר אומר אתי דכה שהקב"ה נתגביה לרעה אללא והוא כביכול אינו יורד אללא וחד אומר אתי את דכה אתי הוה אללא הדכה והשני משמעות נתקיימו בהר סיני עלמנו דה כשעמד יחאק וחד כשמתן תורה עליו .

אמ"ה ראוי לשים לב לדוך יתכן בהרי' שהם אכן דומי' ששמעו ונעקרו ממוקמי' ובזלו וחס בגרות המקום בזלו למה לוח להם וקרא' בעלי מומי' בזאמורו בעלי מומי'ן חסם ועוד כיון שההרי' לא בזלו אללא לכבודו של מקוי' שמתן עליהם את התורה היה ראו' לפיסי' ולא לכוונתם ועוד לא די שזזה אות' לקרות' בעלי מומי' אללא שאמר ההר חמד אלהים לשבתו זה סיני דהו כמטיל בוסר צעיהם כלומר זה ראו' ואין חסם ראוים אותו ראו' לעשות כך כיון דלשם שמים בזלו .

ועוד להבין אומרנו ואעפ"כ פרע הקב"ה שר' על העירוף שטרפו ובזלו דהו"ל על שבאו .

ועוד דיו דכסוי נאמר פעם אחד לפני ובתבור וכרמל שני פעמים דיו לעבר לסיח כרבו .

אמנם כל מה שזרז הקב"ה צוולמו לא ברזאו אללא לכבודו וזרז תבור וכרמל לעת האורך וזה ללמד דרך לישראל באופן שיתקיים התורה והוא על ידי השפלות וזה ידי שיתקיים בהם התורה כחללנות' ויודעים לעבודו ולירא את שמו הגדול והנורא ולכן זרז אומר על תבור וכרמל הרים הגבוהי' לתת להם השכל' שישמעו וייתנו מקומה ויבזלו כסוי' לומר שמתן עליהם התורה ולבזות' ולפסלי' צעיהם כל ישראל כדי שיראו בפועל שאין התורה שורה כי אם בשפלי' ולזה בגאונותיהם כי הם בעלי מומים ולכן בזרז אותם כי כלם נבראו עלות שליחותו ולזה אמר ההר חמד אלהים לשבתו זה סיני שהוא שפל ועליו אתי שורה ולא על הגבוהים וכל זה כדי שירא ישראל ויקחו מוסר להחזיק בגמרות השפלות .

ואת כיון דתבור וכרמל בגרות המקום בזלו שהטעיה מצע בהם שיצקרו ממוקומם ויבזלו אין שייך לומר לתת להם שזרז וישב להם קאמר ואעפ"כ פרע להם הקב"ה שזרז בעירוף שטרפו ובזלו כלומי' השזרז הוא כי הם הוסיפו מעלמ' למהר לבא בזריות וזו דייק לומר על עירוף שטרפו ובזלו וכיון שמהר לכבוד הנמוקם וע"ז לא יתן עליהם התורה שילם להם שימ' עליהם שני פעמים לפני' וכי' ובכרמל צ' פעמי' ה' הוא האלהים ששם שני פעמים אלו שני פעמים שאל' לפני' פעם אחד והיה בפועל שעליו יתנה התורה .

ועוד שדרך להם הקב"ה שזרז לרמוז כח התורה שאפילו מי שלומד פרע גאות עכ"ז יש לו שזרז אללא כל כך .

אך לעמוד לבא עמוד האבות אללא להביא תבור וכרמל ולנעטם צירושלי' וסוי' על גביהם ולבנות שם עליהם הנמוקם שגבור שכלו שמתן עליהם התורה כמכ' בענפי' דלעיל מעס רז"ל .

והכוונה כי בעולם הזה נפסלו ללמד לישראל שהקב"ה מואם לבחורים לבטל אותם מהמורה אללא לעמוד דכתיב וכל בני צדק נפדוי' ה' ורב שלום בניך דלאו אין אדם יכול להתגאות על חבירו דכלם שווין לעובדה כיון ששם לימודי' ה' נבנה עליהם מנקד' כי ממס ואלא תורה לפי שאז אין לורך הלימוד שאלא יתגאו דלא שייך גאון כמזכור .

ילקוט דף כ"ו ע"א שאלו ממדבר הרים וכו' כל הרים שבמקרא נק' הרים חוץ מזה שהוא רוממות עיני' שם באורך .

אמ"ה אפשר שמעטם זה נמשלו האבות להרי' כאחז"ל וכי' לומר שהם רוממות' של ישראל ואעפ"כ שחומתי' וזכר ברית אבות ומרומם להם ומה גם שהאבות חמדו התפלה לפני המקום על הגנת ישראל לרוממו' לכן נקראו הרים בשון רוממות' .

ענף הרי חושך סודי רזי לחזורי הרי חשך יש שם בני אדם צלי יר הרע וזהו ויבדל אלהים בין

אך יש לדרוק בענין הנאמר ומכאן משמע שהגבוי משום שאין כבוד למלך לשנין בעמק ובמתן תורה עשה בספק שלא הגבוי למעלה רק ירד הוא למטה ולמה כאן הורד להגבוי .

ונראה פלגונתא דתיאם בגמרא ואת דכה וספל רוח חלקו זו השלמים את דה אומר אתי דכה וחד אומר אתי את דה ומסתברא כמ"ד את דה שחרי ירד על הר סיני ולא הגביה לדין למ גבה ע"כ והנה כיון שאלו דברי אלהים חיים לבן לקיים דברי שניהם מה עשה הקב"ה פעם אחד הגבויו דהיינו כשעמד יחאק ופעם אחר לא הגבויו אללא הוא כביכול ירד למטה והמטעה בהר עלמנו לפי שהר המוריה היינו הר סיני שכעקר ממצותו ובה למדבר כדי שמתן התורה עליו כנזכר לעיל מחז"ל . וזהו מקביומי דברי שניהם במשמעות הססוק דהר אומר אתי דכה שהקב"ה נתגביה לרעה אללא והוא כביכול אינו יורד אללא וחד אומר אתי את דכה אתי הוה אללא הדכה והשני משמעות נתקיימו בהר סיני עלמנו דה כשעמד יחאק וחד כשמתן תורה עליו .

וזהו פ' תרומה . הר העברים מאי העברי' פלגונתא דתלפיונו עליהו שלישין דעלמנא דלעילא ולא אחמסר בידא דממונתא ואסתאר הכי עד דתתא משה ושלט עליה ואיחקבר תמן .

אמ"ה נוסריקון העברי' מ"שה צ"ן ע"מרים י"ד ש"ד ריבות כלומר ההר רזר שר עליו שלישין דעלמנא דלעילא ירש אותו משה ושלט עליה דתיחקבר תמן .

תרנים יב"ע פ' יתרו בפסוק ויולא משה את העם כשבאו ישראל לסיני עקר הקב"ה הר סיני ותלבו באור' והי' מאיר באספקלריא לישראל היו תחת חס' משה .

אמ"ה ויומת צוה דברי חז"ל במס' י"ז כפה עליהם ההר כגיני' שכיין שעקר את ההר ותלבו באור' ונשאר ישראל תחתיו כמלא ההר עליהם ככופה .

מדרש קהלת דף י"ב ע"ב עיר קטנה זה סיני ואכשי' בה מעט אלו ישראל ובה עליה מלך גדול זה הקב"ה .

בקרבי שבת פירש בכונת הנאמר זה וזה כוללו דבריו בקיבור נמרץ דידוע שיתני' התורה כסוי' ענ היותו שפל שבירים כאחז"ל וסוי' עולה ששים ריבוא עיני' שם בגמספר בני ישראל אך כשבאו ישראל לסיני היו ששים ריבוא חסר אחד הקב"ה השלי' המניין לזה אמר עיר קטנה זה סיני שהי' חסר שבעה"ו ואכשי' בה מעט אלו ישראל שהיו חסרי' אחד כמזכור ואח"כ איך השכיני שור' על פחות מנ' ריבוא ואפילו חסר אחד וא"כ איך קבלו המור' מהקב"ה שירד לסיני וכמשיב לזה אמר ובה עליה מלך גדול זה הקב"ה שבה השלי' את המניין .

אמ"ה לע"ז נראה בקדק' מה שהקשה מורה"ש יפה פ' וישמע בגמזמר שפתחה שמת' כסוי' ארצה המורה רש"ע י' אב שמושא את בתו והורג לאכשי' ביתו וכי' דקשה והורג לחתנו היה לו לומר ויתרץ שדוקא עמנו העם מתו אומם משה ואהרן ובניו ועי' קטיגס ואתר לדיקים אתו והנה על אותם שמת' קראן התורה אנשי' ביתו י' הליקוי' שלם מזה שאלו בביתת חתן ע"כ .

בוה נבא לביאור הנאמר עיר קטנה זה סיני ותמן עטם למה קראה עיר קטנה משום שהאשמי' שנשאר בה היה מעט צדק' אותם שמתו אי"כ על עיר שהשכי' נקרא' עיר קטנה ואח"כ למה נשאר בה אנשי' ומספר לפי ש"ה עליה מלך גדול זה הקב"ה .

עוד נראה עיר קטנה זה סיני שהי' שפל שבעה"ו ובראות' ישראל שגבו הקב"ה כל ההרי' הגבוהי' וברז כסוי' על שפלותו משם למדו ישראל וקנו מעלת השפלותו כאחז"ל ויתן שם ישראל נגד ההר שחמו בלב אחד ופירשו מפרשי' ז"ל שחמו נגד ההר שזהה קשה והם חזו נגד מדת ההר להיות' רכים וספלי' . וזהו' ואכשי' בה מעט אלו ישראל כלומר שנתמעטו עלמי' וכתרו בדרך השפלות' ומלכו בגאות וכיון שהשפילו עצמם זה היה סבה שבה עליה מלך גדול שהוא הקב"ה לפי שהשכיני' שורה על מי שאין בו גאון כאחז"ל כל מי שיש בו גאון' אומר הקב"ה אין אתי והוא יכובי' לדור במקום אחר וכי' .

ירמדנו הביאנו ילקוט שופטי' דף י"ז ע"ב אנכי להי' אנכי אשרי' וכי' זשי"ה כי כתבור בהרי' וככרמל צים יבא בשעה

מדרש תלפיות אות ה ענף הרמב"ם והרמב"ן

בין החור שהם הדיקים בדר זה ובין הרשעים שהם בדר זה :

ענף הרמב"ם והרמב"ן

הרמב"ם ז"ל בגדרת החמדה אשר חבר שבכל ארלות תימן התקינו והיו אומרים בקדוש בתיכון וביומיו ובחיי דמנהא הרמב"ם ואומרים כי גם היום בכל גלילות מזרח ביום שמחת תורה אומרים פטירת מעש רבנ"ה בפיטוי ואומרים גם כן ירחם ה' על נפש כבוד מוריו ורכיו כבוד המזרח נר המערב הרמב"ם ועל כבוד קדושת רבינו אברהם בנו ז"ל :

ובספר יוחסין כתב כי בשמת הרמב"ם ז"ל והלכה השמועה באלכסנדריה ומרים וירושלים קראו לזו וקראו החון תוכחות שבפרשת בחוקותיו ומפטי" קראו ויהי דבר שמואל אל כל ישראל וסיים כי נלקח ארון האלוקים וישלחוהו לקבור בארץ ישראל ויהי בדרך זיקומו להסטים על השולמים ויקשו לקחת הארון ולא יכלו כי אפילו שהיו להסטי"ם שלשים הימה המאח' כבד' ובראותם כן אמרו איש קדוש וימנו השלמים ללכת לירושלם :

שרשרת הקבלה דף מ"ה ע"ב ז"ל וז"ל וקבלתי מזקן אחד שזה המעשה ראה בקונטרס ימן והוא כי אביו של הרמב"ם ז"ל לא היה רוצה לקחת אשה ויהי לו כמו בחאי ימיו בל' בהיום וזה לו שיקח לו לאשה בת קנה פלוני בשם עומד בעיר אחרת קרובה לקודרו' והרב היה מהתל' מזה החלו' וירא לו זה החלום פעמי רבו' עד שחבר ללכי אל העיר ההו' וגם שם חלם פעמים רבות זה החלו' עד שלקחה ותר לו והוליד ממנה הרמב"ם וחסק בלדתה וזמנת ואחי' לקח לו הרב אשה אחרת ויהי לו בנים אחרים - והרמב"ם ז"ל היה קשה להבנה מאוד ומעט רצון היה לו בלמוד ואביו היה מכהו עד כי נואש ממנו וקוראחו בן הקלץ ויגרשוהו מביתו והרמב"ם הלך לו לבית הכנסת וישן ויקץ ומלא עצמו והפך לראש אחר וברח מפני אביו וילך אל עיר שהיה שם הרב ר' יום' בן מיינא' והתחיל ללמוד ממנו והפליג להתמכר אהיה הימים הרבים עד אל קורדובה ולא הלך אל בית אביו אך ביום ארבעה התחיל ללמוד בדברים עניינים יוראי' ואחר הדרשה קמו אביו ואחיו וישקוהו ויקבלוהו בסדר פנים יפות :

כתובת יד (מכרי"ם שמואל בן סוד ז"ל) הרמב"ם ז"ל בוגר בחדש ניסן בשנת אלף תמ"ו לטעורת שהיה שנת דתתל"ה ליצירה בעיר קרטובה ונפטר במלריס שנת אלף תקי"ו לטעורת שהיא דתתקס"ה ליצירה בחדש עבת ליל שני עשרים יום לחדש והיא ישיבתו במלריס מ"ח שנים והיו שנותיו שבעים שנה ועיין בשאלות בר' נחח ז"ל כתיבת יד סימן ע"ב :

והנה חבר חיבורו בשנת דתתקל"ו ליצירה כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בספר עשירי מהלכות שמיטה וז"ל ולפי השבון זו שנה זו שהיא אלף ומאה ושבע לחרבן שהיא שבע ושמונים אלף וארבע מאות לטעורת שהיא שנת שס ושלושים ותשע מאות וארבעת אלפים ליצירה היא שנת שמיטה וכו' והיה בכותו פרק בן ל"ד שנה זכות

אבר אני ראיתי בספר תיקון ישאכר דף פ"ו ז"ל אמר ישאכר הואיל וכתבו כאן לפי ענין מה שנמלא בספרים שנטשה בפטירת הקדוש הרמב"ם אכתוב גם כן מה שנמלאתי בספר ימן זה הלשון וזה הרמב"ם ז"ל בשנת ארבעים אלפים ושמונה מאות ושמשים ושלוש וסימנס דתתל"ה ליצירה ושהשלוש החיבורי הנה' משנה תורה היה בן ל"ז שנים והיה אחריו ל"ה שנה נמלאו כל שנותיו ע"ב ונפטר לחיי העולם הבא בחימון הנה' אכתי ברא אלפי' בעב הענין ומנאלת אותה שנה ליצירה דתתקס"ה וסימן פטעה האחרונה ימ"ו בני אב"ל ע"כ ומראה לי שכוונת זה הכימון בני' עולה ס"ב וקב"ל שלשה אותיות שם ס"ה :

עוד שם ז"ל כתב הי"ר דל"ד ז"ל כתיבת גרנה סעדיה ז"ל שנת שמיטה בו הסיפר לחכם מפטיירין בו גילה כבוד מישראל' וכמו שכתבנו שאלה הם ד"ר שמואל בר גרשון ז"ל ומה שהוגד אל כי כשנפטר הרמב"ם ז"ל שנכנסו הקהל לבית הכנסת וקראו ברכות וקוללות והפטירו בנינו משה עבדי מת גם אנתנו שמענו כן גם אבא מורי ז"ל

כתב בהלכות אבילות ששמעו כשנפטר רב שירא גאון ז"ל אביו ש רבינו הא"י ז"ל קראו בכותו שבת יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל עשר ראש על העדה והפטירו ויקראו מיני דוד למות ובמקום ושלמה יטב על כסא דוד ראיתי יטב על כסא שירא אביו ותיכון מלכותו מאלד ע"כ :

כתיבת ז"ל ממוהר"ר שמואל ז"ה"ה בספרו זה לשון הראב"ד ז"ל היה יורש גדול בשנים מהרמב"ם ז"ל וכן מאלתא' כתוב בשאלות בר' נחח ז"ל ומה שאמרתני ממי הראב"ד ז"ל ומתי היה רבי אברהם י' עזרא דע כי כלם היו בזמן אחד ובזמן רבינו יעקב הלרפתי ז"ל בן בתו של רש"י ז"ל והיו ישיבים בימי רבינו משה ז"ל כי בן מלינו בגדרת ששלח רבינו משה ז"ל לרבי שמואל אבן תבון ז"ל ובפירוש קהלת עשה חרוזים רבי אברהם י' עזרא ז"ל והשלים כך להשבון היודעים תעודת שבעים ושמונים שנים מאות ש"ס אלפים ארבעה ובתשובה לראב"ד ז"ל מלאו שאמר על רבינו משה ז"ל הוא נער ואנחנו ישיבים ואומרים כי רבינו משה רחם ההשגות שספיג הראב"ד ז"ל עליו ובלשון הזה אמר מימיו לא נכתיי אלף בעל מלאכה חכם אחד כך שמעתי אלף לא ראיתי כתוב כן בשום מקום אבל ראיתי שהרמב"ם ז"ל כתב ז"ל בל' לפני תלמידו א"י שלמד מפי הרב ר' אברהם ז"ל הרב הגדול אשר בפטי"קריש ז"ל ע"כ וכו' :

ספר חלת אבות לכמוה"ר יתחק אברבנאל ז"ל על משנת יפה שעה אחת של קורת רוח וכו' פ"ד על חלל' אחת שאל רבינו מאיר בר עזרוס הלוי ז"ל לחכמי ליגול והשיבו וז"ל הי"ר אהבן תוכחת מגולה על אשר שלח ידו פיו ולשונו במשיח ה' הוא הרב הגדול הרמב"ם ז"ל ובאר מעלת חכמתו ויוקר משפחתו שהי' מנרע ר' הקדוש ועיין שם :

ראיתי בקונטרס הרמב"ם ז"ל בזקנותו בחר ללכת לארץ ישראל למות שם ובלכתו בקשו ממנו תלמידיו שיחיה אליהם אות וסימון לדעת יום פטירתו מן העולם ויחמר אליהם בואת הענין כי ביום פטירתו שתקבע מלכת הורתי הנקברת בעיר הי"ח במחילת ארונ' ובתוך בדיקת תראו כדמות מנורה וזקן לו הרב אל הרץ הלוי ויהי אחרי שלשה שנים לנשיבת רב מלא' תלמיד אחד מהם המגלה בבקעת והמנורה מזוירת בה ונתפשט הדבר לכל בני הגליל ויתאבלו עליו ושמעו אחר כך שנקבר הרב ז"ל עד דרך ביאת גאולים שהיה לעמוד לבה בעזרת האל' - שלשלת הקבלה דף כ"ו ע"ב :

אמיה מה שידע הרמב"ן ז"ל שבהפטר ז"ל העולם יראו מנור' מזוירת בתוך קבר של הורמו סוד ה' ליראוי והלדיקים בהתקרבם אל הזקנה דעת' מתוספת עליהם רוח הקודש מתנוץ בפיהם וטעם היותם רואים מנורה יותר מעינין אחר לראות בזהר שהלדיקי מאירי' בגן עדן בשמים ככוכבים כלבנה כשזנים כמנורה של מקדש וכו' ואם כן בגדרת' לייור מנורה הוא רמז שכתב בסתלק מן העולם וכנס בבחינה מאיר כמנורה ועל היותו גדול בחכמת הקבלה בדיע'י' שבע ספירות הבנין אשר שבע נרותיה שבמנורה המקדש היה רומז לזה נקט מנורה כי ידע כי כן יאר מן הדיון :

ענף הרמת ידים

זוהר וישמע דף ט"ו ע"א אשכחנה בספרה דשלמא מלכת דלי מאז דהרס ידיו לעילא ולאז אינון בללותין ובעומין דהי איהו בר נש דאחלתי' מעשרה שולטנין ומנין ואינון עשרה שליטנין היו בעיר וכו' בגין כך יסתמר בר נש בשעתא דיריס ידיו לעילא למחוי בללו או בברכן או כבעותא ולא יירס ידו למגנא בגין דאליין עשרה אינון ומיזערין לגבי ההוא פרישו דידין ואי הוא למגנא אינון עשרה לטיי ליה במלחאן וארבעין ותמנא לטויין והכי כתביב ביה ויהאב קללה ותבואה וכדין רוח מסאבא שרייה על אינון דיין דאיהו ארתי למשרי על אחר רקיטא וברכתא לך שרייה באתר רקיטא ועל דא הרמותי ידו אל ה' אל עליון מתרגס בללו וכהל' פרישו דידין אית בכו ריזן עלא בשעתא דאחפרישו ואודקעו לעילא חוקי' בר נש להקט' כמנה' שמה עלאין אחיי לעשרה רזא דעשר אמורי בגין ליתא כלל ולגאברתא שמה קדישא כדקא חוי ואחיי לחדא רתיכין פנימאין ורתיכין דלבר בגין יתפנדך

דיתבדיר שמא בכל ספרין וימיחד כלל כחדא עילא ותתא .

ענף הרהור

אם מהרהר האדם דברים בעולים בתוך התפלה ואינו יכול לסלק בלבו ואם ירהר אחר דברי תורה לא ירהר אחר דברים בעלים מוטב שיהרר אחר דברי תורה לספור דברים בעלים מלבד ואם בתוך התפלה בלא עטם אחר דברי תורה והוא ירא פן ישכח אותו אם ירהר לבד לתפלה מוטב שיהרר לבד לתפלה ולא ירהר אחר דברי תורה . ס' החסידים ס' משע"ע .

לבטל הרהור כתוב על קוף השם הזה ותלה אותו בזרועו (בל בל) (יאליהודו יכהה) מס"י .

מקובלים שדך לא תזרע בלאים זה אשה וכרמיך אלו הבגיים ר"ל אל תהרר בעת היוזג אחר מתשב' אחריו יהי בלאים בזריעה ואם עושה כך עושה דמעת העשוקים משמעת אחרים וכמה גזירות רעות .

יש לדיק שיש בידו עון של הרהורים רעים ויש רשע שהרהר בתשו' בדרכוה של מה מה עושה הקב"ה מעביר את הלידיק דרך גיהנם ורואה דובי ואריות של אף העוררים את הרשעים בגיהנם ויש לו מורא ופחד ואימה ומרהר באלהם שגם אלו ידונו אותו ולא יעלו אל הג"ע וזה ההרהור מפני הרהורי עבירה מזה כנגד מדה וזה הלידיק עולה עמו את הרשע שהרהר בתשובה עמק המלך דף י"ח ע"א .

רבינו בחיי ז"ל פי קדושים דרשו חז"ל כל המסתכל בנשים עובר משום אל תפנו אל הנאילים וכו' ולפי שאסור לחשב באשה אחרת לכך סיגן לו ואלוהי מכלה לו תעשאלם שכל המשמש עמנו ומחשב באשה אחרת אותם בניס נקראים אלהי מסכה .

שפתי כהן לא תטע לך אשרה שלא יוליד בן ממזר או רשע ע"י הרהור בשעת היוזג .

אמ"ה הולך מורל כפי המחשבה כדאמרין במדרש בלאשמו של מלך שילדה כוש המחשבה נורות כדמיזן זה שהיו בבית משכבו וכו' וכן בענין פרה אדומה בשעת שמזדווגים הזכר והנקבה היו נותנין בפניהם כוס של יין ארוס כדי שתראה ותלך פרה אדומה וזהו שאמרנו חז"ל איש ואשה שזכו שכיבה ביניהם לא זכו אם אוחלתם וכו' פי' רש"י ז"ל שזכו שלא יהיה הולך מורל וכן היא לחשוב במחשבות פגומות וכו' לפי שאם עשו כך הולך מורל כפי המחשבה אם לטוב או אם לרע אם הולך זה יאל רשע הם גרמו לו במחשבתם הרעה ולכן אם אוחלתם .

חסד לגאריהם כשארס חושב בדברי תורה אותם המחשבה בלא מרות דרום וכשחושב בחכמת ספרים חילונים אותם מחשב' בלא מרות לפוני . וכשחושב בדברי מלוא בלא מרות מזרחי וכשחושב בדברי עבירה בלא מרות מערבי וכן רוח דרומי לזכור דברי תורה ולפוני לזכור ספרים חילונים מזרחי לזכור דבר מלוא ומערבי לעבירה .

מעם שאין הקב"ה מעניש על המחשבה לפי שהקב"ה דוקא יודע המחשבות ואין האב מעיד על בנו . לקט יוסף :

ובלקט יוסף פי' עם זה ולכן בע"ז הקב"ה מלטרף המחשבה למעשה כי מלך הסב"ר אם זה עובר ע"ז ולקח לעלמו אלוה אחר ח"כ אין הקב"ה אב שלו ויכול להעיד :

אמ"ה הקב"ה ברא יר הרע כדי שיפלא ללמד ולתת לו שכל והמחשבה מוכרח שיעלו במחשבתו לעשות העבירה ובהאבה המקום יחזור בו שלא לנצל ליו מעשה וח"כ אין מקום לענוש על המחשבה שאדרבה ע"י המחשבה יוכר שאובח את המקום כיון שאינו מוילאה לפועל כמדובר ובע"ז נענש על המחשבה לפי שהמחשבה הוא זרוע מלא לחשוב בע"ז והבן שאין בו ממש ולעזוב אלהים חיים .

ענף השגחה

ציוני פי' ואלה אני ה' בקרב הארץ כתב ה"ר אברהם ז"ל כי היא דרך משל כדרך מלכים שיעמזו באלמע מלכותם שהיו

קרובים אל הקלוות לעבות הארס והנהגת מלכותם . והר"ל כתב כן הוא שליע ומשגחי בקרב הארץ ולא כמי שיחשוב עניס סמו לו ואין בעד כוכבים ויראה וחזון שמים יתהלך . ופנימיות הסוד אמר בר נחמון ונמוקו עמו בכל זמן שהיא כמו כי שמי בקרבו זה יופיו זה עובו ושמו בשם רבו ומקרא שמו בישראל המלאך המבול ושם הקטן קראוהו עיבר ירך אמו הוא עכ"ל :

מדרש משלי לאדם מערבי לב ומי מענה לשון להודיע שהכל מה' לא מן האדם לא מחשב' לב ולא דבור לשון אלא מלפני הקב"ה .

אמ"ה מאמר זה קשה להוללו דמן הפסוק משמע דמאדם מערבי לב ואינו מהקב"ה כי אם מענה לי' והוא אמר להודיע שהכל מה' לא מן האדם לא מחשב' לב ולא דבור לשון . ועוד ק' אומרנו להודיע דליך הוא להודיע . ועוד אלא מלפני הקב"ה הדיל"ל אלא מהקב"ה מנאי מלפני .

אמנם הכונה דבעל המאמר הריגס אומרנו ומה' ביו"ז דאם כוונת הפסוק לומר שאלהי מסור מערבי לב ולהקב"ה המענה לשון הול"ל לאדם מערבי לב מה' מענה לשון אלא אמר ומה' ביו"ז הענף לומר ולהודיע שהכל מהקב"ה לא מן אדם לא מחשב' לב ולא דיבור לשון ושעור הפסוק לאדם מערבי לב ומה' ג"כ מערבי לבו של אדם וגם מענה לי' וזהו ומה' ביו"ז מוסף על דבור ראשון .

יא"ת ח"כ לימא מה' מערבי לב ועמנה לשון של אדם אלא בהיות שהבחירה מסורה ביד האדם לחשוב מה שיראה לדבר מה שיראה ואע"פ גלוי וידוע הכל מלפני כסא כבודו אלא שאין ידיעתו מוכרח כעוד מהרמב"ם ז"ל והיה דבר בלאחר יד האדם מערבי לב לרמוז שהדבר מסור לבחירתו ולהודיע שלקודם ברוך הוא יודע אלא שאין ידיעתו מוכרח' לכן אמרו ומה' ביו"ז לרמוז שאע"פ יודע וזה דסיים להודיע שהכל מה' כלומר שהכל גלוי לפניו לא מאדם לא מחשבת לב ולא דבור לשון בני ידיעתו אלא בידיעתו בני שיכרחה ולכן אמר מלפני הקב"ה ולא אמר מערבי לומר לפניו גלוי ואינו גזור ממנו דוק .

ירקוט מהלכים ממזכר ל"ג . דבר אחר לפי שהוא אומר ברא דודי ודמה לך ללבי מה הלבי הזה כשהוא ישן עינו אחת פתיחו ואחת קמו' יכול אף הקב"ה כן תלמוד לומר הכה עין ה' אל יראו ע"כ :

אמ"ה קשה מהר"י שהביא הכה עין ה' וכו' שגם שם בעין אחד כענין הלבי ויראה לי הלבי כשישן גם בעין פתוחה אינו רואה שהרי ישן הוא אלא טבעו לישן בעין אחד פתוחה ואין אחדו קמו'ה יכול אף הקב"ה כן כשהוא ישן בהסתרת פנים עם ישראל חיו אינו משגיח עליהם כלל חיו ת"ל הכה עין ה' אל יראו אף על פי שדומה ללבי אינו כלבי כענין פתוחה אינו רואה כשישן אלא הקב"ה אע"פ שמשמיר פניו ונעשה כישן כביכול אמנם בעין אחת משגיח אל יראו דהיינו ישראל .

ענף השתדלות כספר הנגהת האדם ישמול האדם שהי' לו תרנגול שחור קדי להתעוררו לקום בחיי הלילה :

ענף השתחוויה

ירקוט שמואל דף כ"ה ע"ב בגליות אינן מתכנסו' אלא בזכות ההשתחווה לא חזר אברהם אבי"ה מהר המוריה אלא בזכות ההשתחואה . ישראל נבאלו בזכות ההשתחואה . חנה לא נפקדה אלא בזכות ההשתחואה . ב"ה לא נבנה אלא בזכות ההשתחואה .

אמ"ה כל היסועות באים בזכות ההשתחואה' משו' דהשתחואה מורה כאלו מסתופף בללו ואומי' נענתי עשה בקשתי אע"פ שאינו אוי' ק"ש וק"ו אם ההשתחואה ראויה וזהו ק"ו מבשר ודם שאדם המכניע רעלמו ומשתחו' לחבירו כיון שכלכע לפניו בהשתחואה' שהוא נעמו כל גופו מתרכך לבו ועושה בקשתו בראות גודל שפלותו כ"ש יק"ו בהקב"ה שהוא מלא רחמים דכתיב בו ואלת דכה אתי דכה שבהשפיל זה גופו בהשתחואה לפניו שימלא רעונו ומשועי מכל ל"ה .

זימנו כולם על היות' כלם בלי עון גם דוד ברא בימים שכל ימיו בלי חטא וענין בת שבע גרסת מלך היה כדי שילמדו ממנו תשובת יחיד כדור"ל מוס' ע"ז וכדכתיב ולבי הלל בקבריו ומה גם שהרבה בשבועה ותיקן אוננו יום

ענין התלבשות המולאים והשמות הגדולים היום מלך לחכמה דף כ"ה ע"ל ח"ל המלכים המושגים לעיני בני עפר לריכיה להתלבש לורי' אנושית מאין לה להם חומר המקובלים כי לוקחים חלק מן שלג אשר תחת כסא הכבוד שממנו נחתה הארץ וזולת זה לא יושג לחוט העין

עוד יש התלבשות אשר דברו בו בעלי העבוד' כגון מעשי' דרבינן הקדוש לאחר מותו היה ברא לביתו כל מעלי שבחא זה ולא יתכב' לומר שבחאזה שעה אם היו מחפשים בקבר לא היו מוצאים עצמותיו אף גופו אלא בקס רבי להיות מתלבש דמות גופו ומלבושו הנכרים לבני בית' וישמר לו השם יתברך וזו היא ממלה גדולה שאינו שוא לשם אדם א' אם בחסידים ובני הנביא' הריב' כי הם בני עמי ממלה וכן ותרתי' האשה את שמואל' שבי' לרזח וזו סוד התכריכין ולזין זאת תימנ' לא ראתה כי אם הרוח והמופת על זה כי אמר שמואל מחר אתה ובניך עמי ודרשו חז"ל עמי במחילתי כי לא קברו למחר וכן לא נקברו עם שמואל אלא על הרוח אמר והוא הפרלוף פנים שהיו בחייו וזכאמו מעלי שנקבר רוח הגוף ורוח המעלי' סביב לרוח וזו סוד התכריכין ולזין זאת תימנ' שהרי המזל והמלאך המגניים על האדם הם בזאות הדמות שנאמר ויראני את יהושע הכהן הגדול וכן ראיני פינד' כראות פני אלהי' ותרלני כי ראה דמות עשו כדמות מלאך שלו

ויש עוד מלבוש אשר כגון הריש ועוד'ל דאחרי בר ראישי' שדבר עם רב נחמן אחר שנים רבות ולא הורקבו עצמותיו והואשם בו כח הדברי' וכן יש בשמות כח היריבו' שמספרי' שם זו והכי יריתא בספר הזוהר בשע' שמת עובדי' ויהארום הנוש' ברא לקחת את שני ילדיו והלכה אשתו על קבר עובדי' בעלי' וקטן' עליו עד שאמר לה לבי אלל אלישע וכן עשתה

עוד יש ענין אחר נפלא מאלו שהשמות פורחות ומגידות לחי כגון שמעלים את המת בלחישו' ודומיו' . וכן רוח' נבות היזערי' ע'הי' נבואת שקר בפי כל נביאיו והוא דבר לו סכללי' ומלביני' ינעם דע שהמלאכים הנקראים רישים הם רחוקין מן הכבוד וקרובין לגלגל' היסודי' ואותי' הם קרובין להתלבש לורי' אנושית יותר מן הקרובים אל הכבוד של שכיני' ושמת מוכיח עליהם שנקראו רישים כמבוא' בספי' המרכבי' והוא סוד ייראו בני האלהים את בנות האדם הם עזא ועזאל תרי מלאכי' דקטרגו למרייהו וליה המלאכי' דהשלימו להתערב בגו נשא דחינון אלקין רישים ובני אלהי' וכן רמזו בעלי' הסוד' פשעתי את כחמתי סוד המלבוש

יעיר יש התלבשות ע"פ רבותיו ז"ל שכל ההיות נקראים לבושי' כמו שאמרנו ע"ל עשר לבושי' אלם הקב"ה כדריאה' ו' ואמר ה' מלך גאות לבש והוא כענין עוטה אור' לבש ממזרח' לזה מה שאמרנו רז"ל שנתעטף הקב"ה בשמים והבידוק זיוה מסוף העולם ועד סופו וכמות הפסוק על הפשט שנתעטף בשמות הקדש' וכן מאמר ר' אליעז' הגדול שמים מתיכן נבראו מחור לבושו ואור לבושו רמז לשמות הקודש ושמי' העליונים נבראו מהם והכונה באלו המלושים כדריאה' בדראשית דבה כהני' קומלא' מלבושא מניה הבן בעומתא דלכא וכן קראו חז"ל כג שמות התוארי' והכנוי' מלבוש לשם העלם שהו' הוי' וזהו ושמי' ה' לא נודעתי להם פי' לא נודעתי כי אש' לא לשמו ומעלתו :

רבי גם כן יש התלבשות לשם הגדול ולשם י"ב וכ"ב מנב' בקבוקות וכן אמרו חז"ל על הנקודות והאותיות כי האותיות הם הלבוש והנקודות הם הגוף ובמקומן' תחריס אמרו כי הנקודות לאותיות בשמות גופו ועל כן בשמות לבשים הנקודות באלו השמות' לעלו' ואותיות הקודש יאל בפועל הכה הגדול ואפילו בכל הלשונ' כתיב מלכות אצל בדפוס הוא כן האותיות גופי' והנקודות הם הלבוש וכפי המלבוש כן הגוף ועיין בספר שער' אורי' שער' ו'

ברר העולה מכל הדברים לריף' התלבשות כדי לפעול הלא תראה השמים מתלבשים בעצים כדי להמטיר' ופאילו השמים אמר חז"ל כי יש לו נחמק כי הוא מתלבש באור אחר כי לולי זה לא הייתה קריק'

ספר שפרי גן עדן נדף ו' ע"כ מה רב עובד אשר לפנת ליריאיך פעלת לחוסים כך וכי' פעלת לא ג"ע עלאה יכתובי מכן לשבחך פעלת ה' וזה חיטו לחוסים כך נגד בני חרס דא ג"ע ולתתא דכל לריקא' תמן קיימין ברוחא דהתלבש בלבוש יקר כגוונא בדיוקנא דהאי' עלמא ודא חיטו נגד בני חרס דהאי' עלמא דייקי תמן ופרחי באוירה וסליק לון למתיבתא דרקייעא בהווא' ג"ע דלעילא ופרחי' ואסתמיין בעלי' כהרי אפרסמונא דכ"י ונחתי' ושאראן לתתא ולומנין האתחון נגד בני חרס למעבד לון ניסין מלאכי' עלאין כגוונא וכי' דחוינא בלי ספק אדם כי מזה המלאך' (שהוא צוה' ס' יז') נראה בפירוש כי אנשי' הנדיקי' אחר ויתתן יש להם יחס מלך הקרוב' אשר היו מלובשים בזה החומר בזה העולם כי אפי' בלי לבוש היה הם יורדים ועולים מג"ע עליו' לתתון ברות' הלבושים הדקי' אשר נתלבשו מרוחיו' המאות אשר עשו בעולם הזה לנשו' יתן לחסותיו' בהכרח כשנראין לבני נשא מתלבשים באלו הלבושי' מהאי' עלמא וכשנזיין למעלי' מפשיעין עלמא מאלו הלבושים אשר נשתמשו בהם כשבאו למע' ואם לא היה שעדיין יש להם יחס בגניאיות כל העולם היה אלא שאין דקים מלך דקות המלו' והמורה שעתקו בו לא הי' להם יכולת לעשות כל הכסים לבני חרס המרכבי' בזה החומר העכור ע"כ עיין שם ש-מאריך בראיות .

אמרו המקובלי' בהתלבשות המלאכים היורדים כאן למטה לוקחי' חלק מן אשר תחת כסא הכבוד שדממה נסתרה הארץ וזולת זה לא יושגו לחוט העין :

מ"ע אופן לרא' ד' אותיות הויה מתפשטי' ארבע מילואי' השם שבתרעב אותיות אבי"ע שהם סוד ע"כ ס"ג מ"ה ב"ן בגימטרי' ר"יב והוא סוד נסתרו' שעליהם אמר יהי אור ועליהם אמר רבי אליעזר הגדול השמים מהיכן נבראו מחור לבושו של הקב"ה ואח"כ לקח הקב"ה חלי לבוש של אותיות מ"ה ב"ן וזכאו מאחורי' ע"כ ס"ג ולפי ששם של ב"ן אין בו רק ע' אותיות נשארה אות יו"ד ממילוי' ס"ג בלי ייזוג ועל זה כי ה"ר ישראל סרוק ז"ל בהקדמתו שאמרה שבת לפני הקב"ה ללך נסת' יזווג ולי לא נסת' בן זוג על אות יו"ד של מילוי' ס"ג קמרו וזה נרמז במלת בן זוג שאמר' ב"ן דייקא שם של ב"ן גורי' שאין לאות יו"ד של ס"ג זוג לפי ששם של ב"ן אין בגיולאו רק ע' אותיות' ע"כ שם של ס"ג יש י' אותיות ממלי' כשבאו אותיות מ"ה ב"ן אחורי' ע"כ שם של האלה אות יו"ד ששם של ס"ג בלי זוג ועל זה נאמר ענה רבו משגיח' כי כלם בחכמי' עשית בחכמה דייקא שהיא אות יו"ד נמנילו ס"ג וכן חכמה בגימט' שהם סוד יו"ד ס"ג ר"ל יו"ד מן ס"ג ברא הקב"ה עולמו .

גם אין אנו יכולי' לומר שהספירות כלולות ממנו כדרך שכלולו זו מנו שהרי אין מליאות ממנו מליאו' הספירות כדי שיתפס אליה' ונאמר שהם כלולות מעצמותו . אמת שהוא מנלא' בספירות ופועל בהם בשמי' בחוד הגוף אמנם אינו בכלל אברי' הגוף דהיינו מספר עלם הספירות או ככלל בעצמותם ואלו זאת לבד' אלא אפילו' לתת מספר החשבון בו ועומד אין סוף שבתתו ואין סוף שבתמי' ואין סוף שבתביה ויזולו לעומת בו חשבון ומספר רב' כי פירה גמורי' שאין אף סוף מתפשט למספר הספירו' אלא הוא אחד מיוחד מלך עלמנו ומלך ספירותיו ואין הספירו' מחייבו' מן מספר עם היותם מספר' מפני שאינו עלם נותפרד לחלקים וזהו דלברין קול' ולא בחושבן חרדי' דף י"ד ע"א' :

אמר דוד כנ"ה ינעם יורא' שמימיס' כי להם יזירה והוי' שבהם מתלבשות השממה אחר יליאתה מן העולם כפי המעשים אשר תיקנה בהם זכאין אינון לריקא' דיומתון כלהון עמירין אינון לבני' דמלאך ארבעה וארבעתו מנייהו לבושיה יקר להתלבש בזה בעלמא דחיי' וכי' עש' לא אמר דהתלבש זקן ב' בימי' פי' שמת' ומתלבש בימים כלם לפי שכל הימים היו מתקוני' כראוי ראשי' שמת' דף מ' ע"א' וכו' .

אמ"ה יבא על נכון עם זה כי יש במסרה ואברהם זקן ברא בימים והמלך דוד זקן ברא בימים' ברא לרמזו שאף שתרעה עיני דוד בנת שבע ע' שעה אברהם אפי' מה אברהם ברא בימים שנתלבש

מדרשתלפיות אות ה ענף התלבשות

קמ

נראה יבול לעמוד ולעמוד מוליא הקב"ה חמה מנתרקה ר"ל שמוריד לגלגל הלגה ומקרבה לתוך ומטטה סדרי בראשית . ודע שהשלוחין כזון מלאכים או כשמות אינן נרדפין רק למי שהן שלוחי' אלו וע"כ אין רואה אותם רק החולה שהם נשלחי' אלו .

רבי יאודה הסחיד ז"ל כתב בהראות המת לבצל חוב דומיהן אם היו מחפשי' או תוך קצרו לא ימלאו עד אחורי חזרת' שפיעת מלבושי' וכן הוא בפסוק אך בצרו עליו וכאב כי כך אחד מכה נפש הגומלה הנקרא נפש הבמית שאר עם הגוף בקצו ומתבל על הרמונה והיכלה וצב לעפר והוה שאמרו חז"ל קשה רימה למת כמתט בבשר התי ועל זה משלו משל הסומא והפסח הסוד אלהי'ראיתי עולי' מן הארץ על הכתי' הזה נאמר השוכן על הגוף כי הפש' הלוורה בצורר החיים לא תפח מזוי העליין ככחות העומאה :

ענף השתלשרות

ספר היכל ה' דף כ"ו ע"א ודע כי הדברים מנתלשלים ממעלה למטה ממנה מן המופלא אל הנעלה ומן הנעלה אל המושכל . ומן המושכל אל המורגש הרוחי . ומן המורגש הרוחי אל המוטבע הרוחי . ומן המוטבע הרוחי אל המוטבע המובדל ימן המוטבע המובדל אל המוטבע הגשמי הפשוט . וכן הפשוט אל המורכב . זכך אל תסתומי וסחוק כי כן עלה במחשבה ולא תמהר להשיב כי דברים אלו לריכ"י ביאור רחב ואם תזכה להבין מעמך הנה מה טוב .

ענף התרה

נוסח התרת החרם בגרסת עירין אורייתא ובמימר קדישין מחילתי' מרשות בית דינא עילאה . ומרשות בית דינא תתאה ומרשות המורה ומרשות כל התמנים . ומרשות כל התלמידי' והאמוראי' ומרשות בצנן קדימי' הכא נכסיון רשותא למשיך כל חרמתא וכל שמתא דאית בשל הדין פלוני בן פלוני בהיותא חרמתא הוה חרמתא ליהוי שרי ומחול מחול שרי ומחול . מחול שרי' ומחול . שרי ומחול . הוה חרמתא לברכתא כמו דהפוך קודשא ביה לנטיי דלע"ו לברכתא כמה דתמיב ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם ויחסך ה' אלהיך לך את הקלה לברכה כי האבך . ה' אלהיך הפכת ומספדי למחול לי שפתת שקי תאורי שמתה . אז שמתה בצולה ובחוריים וחקמים יתדיו והפכתי אצלם לשון ונחמתים ושמתים מיגוסם פרה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי ופדויי ה' יטובין ובאו ליון ברבים ושמתה עולם על ראשם שון ושמתה יטיון וכסו יגון ואכסה . ויאמר העם אל שאול ויגותן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל חיללה חי ה' אם יפול משערת ראש ארצה כי אם אלהים עשה היום הזה ויפדו העם את יוגתן ולא מת . בורא ייב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו . ורוח לבשה את עמשי ראש השליטים לך דוד ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום לעמך כי עזרך ה' אלהיך ויקבלם דוד ויתנם בראשי הגדוד . ואמרתם כל לחי ואמתה שלום ויתנם כל רחמנא שרי ליה . רחמנא שביק ליה רחמנא מחול ליה (יאמר בן שלשה פעמים) ויפוק ממאתן וארבעין ושמונה אברים דליה ולא לימטו ביה ולא בזרעיהם למת דכתיב ה' שמתה שבעך ירחתי ה' פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שליט מודיע ברונת רחם תזכור . תזכור רחם ברונת רחם תזכור וכתבי' וסכלה לכל עת בני ישראל ולגר הגר בחובים כי יכל העם כפגנה וכו' וכתבי' ויחוננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת מאלתי כופר .

סדר התרת נדרים

רשם יחוד קב"ה ושכיניתי . המבקש התרת חרם וקבלת מופיה עומד בפני ב"ד וביותר טוב אם הם עשרה שהם עדה קדושה ואחר בזה הלשון :

שמעו נח רבותי דייני מונחתי כל נדר או שבועה או איסור או קונס או חרם שגדרתי או שבגנתי בבקין או בחלום או נשבעתי בשמות הקדושים שאינן מחמיי' ובשם הויה ב"ה וכל מיני

הכר יהיו שמונים לך הכל מחולס לך הכל שרוים לך אין כאן אלא נדר ולא שמתא ולא ארור אבל יי כאן מחילה ופליחה וכפרה ובשם שמתירין הבית דין של מעט רק יהיו מותרים מבית דין של מעלה . ואח"כ יהא מוסר מודעא לפניהם ואומר בזה הלשון .

דרי אני מוסר מודעא לפניהם ואני מבטל מכאן ולהבא כל הנדרים וכל השבועות ומצוות ואיסורין וקונמות וחרמות וקבלות והשמי' וקבלה בלב שאקבל עלי בעלמי בין בבקין בין בחלום חזן מנדרי תענית ובאם שאשכח לתנאי מודעא הזאת ואדור מהיום עוד מעתה אני מתחרט עליהם ומתנה עליהם שיהא כלם בטליין ומבוטליין לא שרירין ולא קיימין ולא יהיו מנהון כלל ויהא כלם אחרתנא כזון מעתה ועד עולם . וייעיל זה כשלא יזכור לתכלי בשעת שבועה כמבואר ביורה דעה ואחר המודעה יא. ג. לפניהם .

אם עברתי על שום דבר שנתחייבתי מופיה או ארור או פדו' או חרם או שמתא או קלה בין מפי השכינה בין מפי בית דין של זבא מעלה בין מפי עצמי בין מפי אחרים בין בעולם הזה בין בעולם הבא הריני שב בתשובה עליהם לפניך ואשב יתך על הדרך כמבואר ותחלשם בעפר בזכה ומבכה ומחרט ומתה'ה על כל שחטאתי ושעיתי' ושפעתמי ומריתי' מצום היותי על הארמה עד היום הזה ושפוך את כשפי לשאלו פליחה ומחילה וכפרה מן השמים ומן הבריות ואשאל ממעלתם שתחירוני מכל הגיפות והארורים והשמתים והקבלות שנתחייבתי' ושכנלתי' בשם עד היום הזה .

ואז מתרחק מן העד' הקדושה ד' אמות בחילת' מנעלים ויבש שק ומתפלג באפר כצלב ומקבל הכיפה ואומר בשלום הזה בשלום את העק .

אתה הגדלת אנוש מראש ובגביר'ו לעמוד לפניך ונתת לו מרפא למזורו שיסוב אליך בעת שיחטא כי ידעת את יצר לב האדם רע מנעוריו ולכן חקקת לו תשובה לכפר את אשר חטא לפניך והנה אכזי החוטה תעלתי לפניך ונתתני בדי' מאלות ואלמות שקל כסף ונרמתי להבליש שמי שק' ומתתי כח גבורתי' מאלות ארמ עמו להחליב על האלהים ועתה הנני לובש שק זה להתיש כחם ולשבר מתלעותם ויחירו דרך נקפי השק' ד' מאלות עלמין דכסופין ויקיים בנו מה שאמר הכתוב אם יסו חטאיכם כשנים כשלב יצביחו וסו יחירינו כחולע כלמר יהיו והנה אלהי ידעתי נאמני' שפגמתי בצומתם גבורות מהשכינה לזה אני נמיס אשר נבלתי לבזון ואין לתי' ולעבור את אהבה בין ריעין עילאין ומשם יתמא' אח"כ השפע על עבדך פלוני בן פלוני' להבלין את תעליו ולכפרם חבבלי' ונשגב

מדרש תלפיות אית ה ענה התרת נדרים

סדר הפליאה דף י"ח ע"א בענין מותר ומופר . מקשה למה בלאה
 החכם בלשון התרה והבא והבצל בלשון הפרה ואם הפכו לא
 עשו כלום דלמה לא יתיר הכב והבצל ויפך החכם . אלא כה התרה
 היא כה חזק מכת ההפרה הלא תראה שפילוי הקשר חזק ים כה ביד
 החכם להצירו ואחר שהתירו נמחל וזה לא ית' דברו אצל אחרים
 מזהלים לו אצל הבצל והכב אין בידם להציר קשר חזק ולכן הם בלשון
 הפ"ר יפר שפ"ר מורה רש"ון שפ"ר רש"ים ואם חלפו שפ"ר בלשון
 התרה והחכם בלשון הפרה אינו מותר ואינו מופר כי ש"ך אחר גס
 שמיסם שנתן רש"ון לחכם ואינו כן ונתן כה לבצל ואד"ב' הוא רפה
 וידעת שגבוה מושל בניו שלגושה ממנו והנמוך עושה כפי רצון הגבוה
 ואינו רשאי לשנות כי רפה הוא ממנו וא"ת תינה כשהוא חכם בשלשם
 הדיעות המצויין מה תאמר אלא הכולל והם בלשון מנח חכם והם
 שוקלים כחכם והוא ב"ד שאינו חשוב דינם כחכם .

השטמות מאות הה"א

ענה הבטחה אל תאמר אחסוף (נראה שעושה הוא ור"ל
 אחסוף) למה שיאכלני ולמה שיסטיני ולמה
 שילכטיני ולמה שיכטיני מוטב שתבטיים מעצמה ולא תבטיים מאחרים .
 ולא יבטיך ולא יצוך סוף ולא יקלך ולא ילמוך סיךך ולא תשמתוה
 לנדיך מספר דרך ארץ זוטא :

ענה הברכה כדכתיב יד בסוף ההבדלה תעשה לרוב שדי
 על ראשך ביד ימיך ורמזים אלבניות ימיך
 החמשה בקרב הנחיר הצינור שהאילן באומרו הנני טוחן לו את בריתי
 שלום ולא יחסר לך לחם ומזון ולא נגד ושמאלו הוא הסוד תעשה לבדך ואינו
 עושים כן והם לביס קיומם וככה תעשה לבדך ולבני בןך ואם ככה
 תעשה אתה בבית בני"ם תראה נפלות ע"ל .

ענה הגנינים ולבתי הגונים תמלא בני אדם שאין מהגונים
 שמתמנו עמם ולבתי הגדולים וגם תמלא
 בהם שלשים צביר העצם הוא מפני שהיו אבותיהם משפילים עצמם
 לפיכך הפך הגלגל שבעים עשירים והארים ומתחתים בהם הגדולים
 אעפ"כ שהם אינן רחומים :

ופעמים תמלא שלשים עשירים לר' בשביל מעשיהם הטובים
 אלא בעבור שהיו בני דורם משפילים אותם או את
 אבותיהם או את משפחתם ומתבטחים מפניהם מפני דופי אחד שביניהם
 והקב"ה אינו רואה צדקות בני אדם שהיו קובצים את האבן פוסקל
 בה ואת העץ תמלא בה ולא יבטישו קרוביו ופן יתנאו את משפחות
 על זאת ואת הבר' תמנו עפעפתה של בלגה מפני מרים בת בלגה בית
 דין רשאים לעשות נדמים לשם שמים שיהיה כך אדם מוכיח את בניו
 ואת בתומו .

ובן תראה משפחות מנציס דלים ומרדפים וטפלים מפני שהיו
 אבותיהם מתנאפים ומתריסים בגבורת
ופעמים תראה שרשעים ועויו פנים עשירים ושלטים ולא זכו לא
 הם ולא אבותיהם ועושים רע לבני בני עירם ואין לאל
 ידם והם שלטים מפני שהיו לבני העיר תחלה רחמנים ומורה במדה לנו
 לא עולם שפ"ל אמן לך מלך באפ"י

ופעמים תמלא שבעים נסים לרשעים כמו לנדיקים העצם הוא
 מפני שגזו אבותיהם ויש שנושגה לו גם על שם העתיד
 כשיהיה בני הלקיח לבתי הגונים שבני הרשע הוא שיהיו לבניו לבני
 הלקיח ולכן נעשה גם לרשע כדי שיהיו בניו לייקר מעולם לבני הלקיח
 אם הם לבתי הגונים ועיין באורך בס"י 'תק"ן ס' החסידים .

ענה הירור הדר אלהים בני הדר בני אדם כמותן . הדר
 מורה חמירה . הדר זקנה שיבה . הדר כבודים
 יראה חנה הדר עם הלקיח מורה וכו' . גם דרך ארץ זוטא פ"ו .
ענה דיא ס' ל"ב עמדה הוא בנחה הרשון הוא אמ"ל בלג
 ה"י"א זעזר . הלא הוא אמר לי אחוזי היא וה"י"א
 גם היא חמרה אחי הוא . הוא מנאלת וה"י"א שלחה את תמניה וכו'
 ימות מן הבחנה אשר הוא לם לאלוהי ; וה"י"א הפכה עזר לבן .
 וה"י"א כהה . וה"י"א תראה את ערוטו . את אביה ה"י"א מחללת בקבלות
 ונספרה

ומתלב אלבין ואזכה להיות מהשנים בתשובה שלימה לפיך וסוף לנו פאר
 תחת אפ"ר ומזה לראות השכינה בלתי בוסה וכימיה מעוונתי שיוקמו
 ולא אלה עוד ליד שום חטא ועון בעוונתי ארתי כי על התשובה מראה
 הכשתמו ולתשובה עיינו מיתלות לך החזירו בתשובה שלימה לפיך
 אמן סלה . כשיושב ומקבל הניפס ויאמר כן .

הריני יושב לקבל הניפס אשר נתחייבתי מפני בית דין של
 מעלה על כמה חטאים ועונות ופשיעים שחטאתי עויתי
 פשעתי אבתי עבד כפך וכו' וכו' הרבתי אשמה במורמך בנדתי ביחודמך
 ונמתי בספירותך השלכתי פנס בקדשך המים היואלים מבית ה'
 הולכתי מבית המלכות לבית הכסא מקום העיופות אשת הוימה
 אויבך הרסתי מוצאותך חללתי בריאתי בהכנות העלה על בריית
 הקודש ופגמתי בכל כ"ו אותיות הקדושים והגברתי בחילונים והנני
 נתחייבתי ידווי מפני בית דין הלקך או מפני הקב"ה או מפני השכינה
 לכן מזהרה אני ומתנחן ומתחרט ובושה ומתאזן על עוונתי ואומר
 העצתי עויתי פשעתי ולא אסוף עוד לאשוב בדרך הזה התרתה הדר
 ויגר ברשתי סלה סלה סלה אביר יעקב כי מלך אל טוב וסלה אתה
 סייעני להיות מהשבי אליך בלב שלם אשר חטאתי לא תזכור עוד
 אמן סלה .

לאחר שישב מעט על הארץ כמנהגה ואכל קוראין אותו העדה הקדושה
 והאומרים לו בלשון הזה :

אחינו אתה אחינו אתה אחינו אתה מאחד שקבלת עליך את הדין
 עמוד מעל הארץ ובה אללנו ואו יעמוד מעל הארץ ויתפלל
 בדמעות שלט ליתור קב"ה וסבינתיה ויאמר :

יהי רצון מלפני ה' אלהי ואלהי אבותי של כל הקלות והכאובים ויהיו
 ומופס' והתרמות והשמות שקלתי או שאלתי או שגדתי או
 שהחרמתי את עצמי או אשתי או בני ביתי או אחי' אשר מורה ישראל
 הנה או אחרים שקלנו או שאלנו או שגדתי או שחיינו או שגדתי
 אותי או אשתי או את רעו או בני ביתי . יבי רצון מלפני ה' אלהי
 ואלהי אבותי שבעמים וברוך שמי' יסלנו בניו ואל יעשו רובם
 וכל הקללות יתהפכו עלינו לעושה ולברכה כדכתיב ויהפוך ה' אלהיך לך
 את הקללות לברכה כי הדין ה' אלהיך .

ויעשו העדה בלשון הזה :

כולם מותרים לך כולם שורים לך כולם מחולים לך כולם שאחזנו
 מתירין לך ב"ד' של מטה כך יהיו מותרין ב"ד' של מעלה
 ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלהיך ע"כ .
אע"פ שתאמר חכם מותר הגדר מעיקרו אעפ"כ אותו שגדר כעש
 עליו וזאת היתה משלך עצמו בלגה ואת"כ רחומים
 אותו כך הגדר ומתירין לו ומ"מ אם יראה שלא יוכל לקיימו מזה להחיות
 ספר החסידים סימן תשס"א :

בתיבת יד בענין משה רבינו כשביקש להיכנס לארץ אמר לו
 הקב"ה רב כל ארתי יש לך רב להיכנס אלא אני אין
 לו רב שימיר מרי הקסם כמורה"ר שנוען אשכנזי ו"ל בישיבת מורה"ר
 אברהם צביר וינה והלא אמר רב חסדא בבבא בתרא שהפרת נדרים
 בשלשם הדיעות ולמה לא קרא הקב"ה ג' הדיעות ויתירו לו והקב"ה
 מקיים התורה כחז"ל וי"ל לבני הקב"ה חנו דרד כבוד ליקח ג'
 הדיעות ע"כ

אמ"ה זו אינה קושיא מאוס דים להקב"ה מי שימיר נדרו והיא
 מדת מי נודע ויודעי חן ועיין בהנלה עניוקת . וזהו
 כוונת חז"ל בבבא בתרא גבי מאמר אוי לי ששבעתי ועשיתי ששבעתי מן
 מפר לי וכו' ותרעה שהטוה או לי ששבעתי ועשיתי ששבעתי מן
 מתילאשו מאוס שנתת מי מפר לי וזהו מי מפר לי והנה מה ששבע
 נאשה שלא יכנס לארץ לא היה רואה הקב"ה לפי שנתן כדו שיכנס
 נאסם שהיה מגיע חק ישראל בהכנסתו לארץ לפי שהיה בונה המקדש
 והיה מניח כעסו על ישראל ולא על מקדש מעשה ידיו על משה ועוד
 כדי שיעמוד נגד פסור שלא ילא ויזיק לעולם . ועוד כדי שיקבץ מתי
 מדבר לעתיד כדכתיב ויחא רשעי עם וזהו שתאמר לו אתה יש לך רב
 שימיר כלי אעפ"כ שאם אני רואה להחיות יש לי מי שימיר נדרי דהיו
 מי כמורה וכו' כשאינו רואה להתיר תאמר אין לך רב שימירתי להתיר
 ממוך שיכול רב להכריח להתיר .

ונסתרה ויהי' א נעמאה ויהי' א לא נחפשה ועבר עליו רוח קינא וקנא את אשתו והיה' א נעמאה ע"ל אבות ר' נתן .
ענה הרבשה רבי ליעזר חומר מן העור שהספיע מנהם עשה הקב"ה כתות כבוד לאדם ולחיה שנאמר ויעש אלהים לאדם ולאשתו כתות עור וליבשים שם פ' כ' פרקי ר' אליעזר .

ענה הדכות מסכת ויחא וכתב ספרי ליעוד מדרש הלכות ואגדות כי לא על בעל הלכות לבדו יהיה האדם זה מדרש כי על כל מולא פי ה' יהיה האדם אלו הלכות ואגדות ראוך שתכיר את מי שאמר והיה העולם ליעוד אנה עיין ברוקח בשורש קבלת תנאים .

אמ"ה הלמוד אנה מיר לא נחפשה והיה העולם לפי שהאגדות מספרות מנעשה ה' כי טורח הוא ומהבניות הטורחות שברא בשמים ובארץ ומתוך כך ברא להביר למי שאמר והיה העולם .

ענה הכנסת אורחים מדרש רבא נשא הר"ז ושמו מביהו לפי שהיה מקבל אורחים כהבן שמו בשם הלדיקים .

ענה הנקראים איש האלהים סדר עולט בסוף הפרק עשרה נאמר בהם איש האלהים משה ואלקנה ושמאל דוד שמעיה צדו אליהו מיכה אמון שמעאל והיני נקראו הרוחים שנאמר בהם הרוחה הרוחה .

ענה הנאה סיון שנמצא בחוך קבר של הרונים שנהינו על קידוש השם לא יקחו אותו ולא יהנו ממנו אפילו שבערו שנים רבות אלא ייחוו אותו שם בקבר ס' החסידים .

ענה הצלה טוב לומר שפוקים אלו להליל מפגע רע ומייר הרע ואלו הן ה' הלידך הוא עובר לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך וירשתם ירושה הוא עובר לפניך כאשר דבר ה' ה' להושיענו ונגינותי נגנן כל ימי חייו על בית ה' ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום מ"ב .

ענה הריון הראשונים לא היו מנשמים מיעוטיהם לא בליל א' ב' ג' שבוטו פן יולד בשבת ויבא לחלל שבת כי האשה יולד לרע"א ימים כמנין הריון או לרע"ב ימים כמנין הריון עם התיבה או לרע"ג ימים כמנין ב"ר בעמי ס' החסידים .
ויתן לה ה' הריון בגימטריא רע"א :

אמ"ה הריון עולה רע"א שיצור מספר ימיו ט' חדשים ועשה הקב"ה שתלך רות לחשה החדשים בזיוק כדי שלא יאמרו שנתעברה מקודם מאחר כשהיתה לובנת בשדה ואם תלך אחר ט' חדשים יאמר שאחר שמת בזה נתעברה לכן לדה למנין הריון גליל ששאלת שבאותה הלילה מת בעד ז' יום שילדה היום ימיו מספר הריון שהם ט' חדשים שלמים מדרש רבה .

ענה הרהור תלמיד חכם שאינו יכול להתאפק בדברי תורה כשהוא בבית ההכר אס יס לו בנים קטנים ביאור עמו ויהיה עסוק עסוק כפי יאהר אל ש' דברי תורה ואם אין לו בנים או שמתיראם שלא ירגילו עמו ויעטלוהו כשעוסק בתורה יתשוב שם תשבונו בנעוה אד נשא ותנו כו' ס' החסידים .

ענה הרוני מבר מסכת סנהדרין פ"ו דף מ"ד אמר רבי חייל צר אשי אמר רב חסדא היואל ליהרג משקין אותו קורט של לבוה ז"ל ש' שתערף דעתו עליו שנאמר תנו שחר לאובד ויין לגרי נפש ותאלה נשים יקרות שצירוסלים היו מתנדבות וצבירות אוחס לא התגדבו נשים יקרות משל מי מסתברא משל לבור כיון דכתיב תנו מדידה .

אמ"ה חוץ מהעשם הפשוט שפירש רש"י ז"ל שתערף דעתו עליו עם לבוה כדי שתערף דעתו ולא ידאג ויתמהמה בהריגתו ע"כ יש לומר טעמים אחרים מתוך קושי שביון שרביע מיתות נוסרו לבית דין מהם קלות מהם תמורות להעניש לכל אחד קלות השוא או חומרנו כדי שיתכפר בזה ויזכה לעולם הבא אם ילך היה מועיל היות מיתה חמורה למי שחטף חטא גדול כיון שמשקין לו ואלה יריגים ואפשר דרש"י ז"ל הרגיש ג"כ מזה ופירש כדי שתערף דעתו ולא ידאג ויתמהמה בהריגתו ולא כדי שלא ירגיש בהריגתו ולעולם מרגיש המיתה כמו

שהיא אך העירוף גורם לו שלא ידאג .
אמנם אין אלו יבולים להכחיש שמי שמתערף דעתו שאינו מרגיש כל כל המיתה לפי שהיטוב שיש צדעת האדם גורם לו לעצור בצפליה כי הבהמה שאין בה דעת אינה מרגשת כל כך ועוד שאם הוא כדי שלא ידאג גם' מן הקשות שיוצר טוב שיראה ויתבאר .

אמנם נראה שהיו משקיס לו כדי שלא ידאג או שלא ירגיש להודיע ולפירשם שאין מדתו של הקב"ה כמות צמר ודש שהעובר על דבריו גורם לו מיתה דרך נקימה ולהורחות שאין מדתו של הקב"ה כך משקין לו כדי שלא ירגיש מיתתו או כדי שלא ידאג כפירוש רש"י ז"ל ואם איתא שגור עליו הקב"ה שיימחוקו דרך נקימה על שער דברו לא היו עושים לו אופנים באופן שלא ידאג ועיני' ד' מיתות קלות וחמורות לע על שאין חומרנו מצבר ואין קולו מכפר רק קיום דברו של הקב"ה להמיתו במיתה זאת זהו המכפר כמו שפירש הרב בעל ספר החינוך ז"ל מ' סאה שמעברות את הגדה שאין המים מטהרים רק עשות דברו יתברך שזה להעביל בשיעור יום אחד מים שמטהר עיין שם באורך .

ע"ר שמה שכתבו מפרשים דיש ארס מולד שאלו מתקיימת ואפילו בלדיקים וכמו שכתובו בצנפיס בלמקו וכו' לכן כיון שהנשים הולידו מלאך המות בשולם היא חוה שגרמה מיתה לעולם ואפשר דמתוך לערו זה שמוציאין אותו ליהרג קלי יקלל לנשים כיון שהאשה גרם לו זה ואפשר שיהיה ממוול שקללתיו מתקיימים ואפילו רשע מתקלל לדיק מתקיים לכן היו משקיס לו ובוה יבא על כעון דברי רש"י ז"ל דפירש שתערף דעתו ולא ידאג וכו' דכיון שלא ידאג אינו יבא לקלל שהדאמה מביא לאדם לקלל מי שגרם אורח לו ובוה ייחא שהנשים אין המתנדבות שחום שלהן גונב לעשות אופנים שלא יקלל ממחזבר אך אם הביאו הנשים היה משל לבור לשחוט פיו שלא יקלל לנשים כי להם מניע מהיהם צדיותם כשיהן מקוללות חס ושלום .

ענה הקפות

ס"ד ההקפות דע כי יש שבע כתות של תורה ושבע של עומאה וכל כת מלפא להוליו עמה אלו לגיהנם ואלו לג"ע וכשעשים ההקפות בכל הקפה זכיר שם הראוי לנרות כחות של עומאה זהו הסדר יזכור אחר המפה ראשונה קדוש הוא קדוש הוא קדוש הוא לאלהיו אנה האל העליון מקנה' ואלהי האלהים כפר לפלוגי זה שצביל כבוד שדך כן אברהם יצחק ויעקב הוא כפר לו ולעמן שדך הגדול אב"ג .
אנא ה' האל הגדול אל שדי נכחות כפר לפלוגי הוא כן אברהם יצחק ויעקב תסלח לכל חטאיו ולכל עונותיו ולכל פשעיו שחטא ושעיה ושפסע לפניך מיום היותו על האדמה עד היום הוא תשלך במלכות ים כל חטאותיו וזדונותיו בנקום שלא יזכרו ולא יפקרו ולא יעלו עו לב לעולם ולא תתן נפש פלוגי זה ביד כתי' מכתות של עומאה אלו תהיה מופקדת בידך ויקבלו אותה ז' כתות של מלאכי השרת הממוניכ על נפשות הלדיקים ונעולות קדושים ועוהרים תהיה מנת חלקו ומחילתו אמר . קדוש הוא להי קדוש הוא להי אומר ז' אמות ויחמך בלחש י"ג מרות ויעשה לךדק וחזת' הלק' לרדך שייחתי' המת ושייאה לעשות בכתר ושינו' שילק' הלקה לשבעה חלקים ב' הקפות בכל הקפה חלק א' ובהקפה שניה יאמר אב"ג י"ח ק"ר ע"ש וצבליית יאמר אב"ג י"ח ק"ר ע"ש ו"ג י"ח וכן בכל הקפה יחמיל מהראש עד תלות שבעה הקפות ובהקפה שישק בן אברהם כן יחמך בן יעקב בן ראובן בן שמעון בן לוי בן יהודה בן יששכר בן זבולון בן דן בן נפתלי בן גד בן אשר בן יוסף בן בנימין ותשלך במלכות ים ככתבו וכו' ויעשה לךדק ויחמך והלך לפניך לךדק וכו' והיתה מנוחתו כבוד ואין ראוי לגלות

ואם אירע שלא לזה המת על ענין הלקה מועיל אם יתנו הירשים או אחרים צעבורו כי הלקה שעושים צעבור נפשות המתים מועיל להם מאוד פולס שאחרים יתנו ממונם צעבורו כמו שכתבו הפוסקים ז"ל בהלכות יום הכפורי' על הלקה שדורים על נפשות המתים .

אמר חכמי האמת כי כשארם בעל קרי נולדים המזיקים מאותו קרי ובשמת האדם יולאים לקראת נפשו ומעמלים אותה וכן

מדרש תלפיות אתו ענה הכפות

פריאה ראה והבן דברים מוראים כי שבעה פעמים הו"ה עולה קפ"ב בגימטריא יעקב בו"ו ויוליו וי"ו שנתקב מעשו ונתוסף ליעקב כי הוי לקחו כללו ועולה הו"ה הוא כתר עליון לעולם עשו מתדבק עם יעקב .

ענה וודוי

כסוד הוודוי דע כי החטא נמשל לחבל של שני חוטין והעו נמשל לחבל של שמונה חוטין והפסע נמשל לחבל של עשרים חוטין כסוד ב"שה ח"רפה כ"לימה ודע כי הכפרה לחטא מחילה לשונות סליחה לפשעים ומדר היודוי כך הוא מתבטא אני מחטאי ונחסי מעונתי ומוכלי מפשעי אלה השם כבר לחטאתי ומחול לעונתי וכלי לכל פשעי שחטאתי ומשפתי ישיבתי ופיותי ופתי אהי עם חטאי וצויתי ופשעי שחטאו ושעוו ופשעו עמך ישראל ודע שמי שעבר עבירי אחד בשגגה שלש פעמים זו אחר זו נעשה פון וזריכה מחילה וכו' מי שעבר במזיד שהא עון לרדף נחמיה הוא עבר אותה שלש פעמים לרדף סליחה שהוא פשע בשם מושאל . כבר ל"ח עין יעקב חסד לזכרה .

כשמתפלל בלחם ברכות י"ח יאמר בברכו' שמוע העלה חטאתי עויתי פשעתי וכו' ויאמר בלחם ויאמר אותם סתם ולא יפרוש החטא גם ישאלו מהסס יתברך מנומתיו בשומע חטאתי . הנהגת האדם .

פתח האכל ע"כ אט כשדס אומר חטאתי עויתי פשעתי הקב"ה מחול לו לפי כשהוא מודה על חטאו כבדל ממנו הי"ר הרע והוא אינו נחמין על עולמו לפי שקרוב הדם אלל עולמו ואין הדם משיס עולמו רשע (וגרסה) לי למה באתם אין הדם משיס עולמו רשע אדרבה הדרתה בעל דין כמאה עדים דמי אלף לפי מה דריתא בטהורין אט פתחו כלם לחובה פעור העביל דין וא"כ כיון שהוא אומר שחטא הוי כלם לחובה ופטור לסיפק אינו נחמין על עולמו .

ס' הגנה שמע בני וידוי של בני הגלוי שמטוודי' וזבים ועוד מטוודי' וכן עושין בכל יום ומתה"ל אינם מתיבטי' ועתה הגיד לך מה שראיתי פעם אחת שחטוודי עם זקן אחד בעל שיבה גדולה מהודר בפנים והעתי עלמי ללדדין ושאלתי מי הוא זה ואמרו לי הוא אדונינו ומורינו הרב הגדול הננאל בנו מרבינו דרדכי ישר ואל תקרב בחרבך אמתויו ונשימתו נשיכי' נחש ועקילתו עקילי' עקרב ורואיתי אותו ששבו פתיו פני עמי ומשפסם לזקנו ואמרתי בלבי אורייתי הוא דמרתח לית זבמתי אללו ואמרתי ראוני בך בבית מדרשך לשמוע מפיך תורה כי בזה אני חפץ והסיכי לי רואה אני שבעל גאוה אתה וזרעה אתה להתראוי' ראויי שאתי עטור ובשמעי' דבריו נרשמתי ואמרתי לו אדוני אין זה הדרך עמי לקחני ביד והאיכתי בביתו ורואיתי נשים ופגנשים גויות ופשחו' בביתו הביו' מלאחי' יין וקורוי' ביתו בשברי' מתלית הגבינו' והבשר מלוח ולא ירא אלהים ואמרתי לו אדוני דרכך הקב"ה בכל מעשה ידך ומי' לא זו הדרך לת"ח ואז בא וישב לפני והתחיל ואמר לי בני אני מבורך ואתה שקלקלי' עמך לגמרי אשר שאל ה' אתה עושה וגם מהכרי' פיך אתה ניכר שאתה בן גדולי' מי' לא עשו בנצוב שלא הדריקיך בדרדכי העולי' כי קב"ה ברא האדם ונשח לו עיני' לראות כל טוב ולהחמיד אותו וליהנו' ממנו והנה ידיו ופיו לעשו' רגון עיניו עשה לו אבר להכבישו מכל ביהא ועתה בני שמע לעמתי נאכל ונשתה יין ואחר נשבע כל איברים שלנו פן ילכו רעבים בקרב כי לא לבעול בראשו השי' ובשומעו דבריו מנוטרים' שאלתי מומקב"ה וכלל הבית עליהם והמייתם ואת בני העיר החזרתי בתשובה .

יידי'ו הגדול מה שכתב הרב רבינו ישעיה ז"ל בספרו הקדוש שני לוחו' הכרית בדה קמיה' וזה לשונו :

תנו רבנן מי שחלה ונעה למות ואמרתי לו התודה שכן כל המומתין מטוודי' ותמן בפרק נגמר הדין כל הממורה יש לו חלק לעול' הבא שכן מלינו בעמך וכו' וכתב הרב ב"י בטור יו"ד סי' ס"ח וכתב הרמב"ן ז"ל בספרו רבי נתן אומר ואשמה הנפש הוא והתודה זה ביון אב לכל המתים שיעטנו ודיו ע"ה העתיק ח"מ ז"ל בנזק עמך ברכה והביא הנוסחאוי והנה יחלקק' אותם אחת אל אחת לעשות נוסח **יעשה** לוואה ויעקב מחילה לכל מי שחטא ויעקב מרבים שיעורוהו בתפלה

ולכו עשיתם הקפות ושלתי משם כל כחות הטומאה ושמעתי שראוי להזכיר בני הקפות שם של מ"ב החתול לכבשה שמוט ויהיה חלק אחד להקפה אחת ותמרו ג"כ שהוא רמז לכבשה שערי ירק השער הראשון ח"ל ב"רוך ג"דול י"דאל י"דאל ת"וס ל"דקומו' .

אבנית יין וישתה לו שערי מצרת קברי אבותיו ושלח כפרה . ולאשמו ויפן אלו בניו רחמינו . השער הב' ק"דוש ר"חוס ע"ליון ש"יר ע"י"הר נ"פשו .

קריע שמי והיילוו פק' וחתכלו וזה הכרז בשלו ויכנס לנן עזניו ולא יזכרו עונותיו ושלח כפרה השער הג' נ"א ג"דול ג"דול יגדל כ"ה ש"מירמו' .

נגד יב"ש יזכר ליכנס עמו נוגה וענן ומסוכתו וכו' יעלה ולא ירד ולא תזכור לו עון ולא מדר השער הד' ב"ירחמינו ע"י"הר ר"חמינו ל"דקה ת"מיר גמולכו .

במר צת"ג ומתהל עדיך תשקבו ויפתח לו שערי ירושלים ומיכאל יקריבו לשוכן שמים וישלח כפרה . השער ה"ה ח"י ק"דוש ב"רוך ע"י"הר נ"שמתו ע"ליון .

הקב ט"ע ובית . מקדש אפריון יפתחו לו ב"רוך ומיכאל יכניסוהו בשמחי' ובששון וישלח כפרה השער הו' י"ה ג"לה ל"ו פ"דומוך ז"ך ק"דוש :

יגד פו"ק ועל המנוח הקדוש נשמחו יהיה נערכי' ומפי עליון שם אתה מבורכת ושלח כפרה . השער הו' ש"י קד"ס ו"מלאו ל"דיק יבר ת"ומיך .

שקוצי'ת היה לנפש זה מחזיק ותומך : ובערבות לפניך ישמע יומם וילילה לא ימית וישלח כפרה לאשמו . ויפן אלו בני רחמינו . רחם נא בכח שמועתי דע לפס על זה בחמתך וכל רוח טומאה שמיר מעליה ונגע לא יקרב בלחיהו ולאעז תהגלי' ותפתח לה שערי עדנה ותפתח לה . תס

ענה הרוגי מלכות ספר יוחסין דף ל' ע"ב אמרו ר' חנינא בן תרדיון נדמה לופיטוס קיסר רבני חנויאל בן הקנה וחתכו ראשו ואחר זה החיו בית דין של מעלה ללופיטוס קיסר והיה בזרות ר' חנינא בן תרדיון וטרפוהו כמו שטרף לר' חנינא בן תרדיון ונעשם גם ודמם ר' חנויאל בן הקנה בלופיטוס קיסר ומלך על רומי ששה חדשים והרג ששה אלפים הגמונים ובכ"א לשיון רבי חנינא בן תרדיון נהרג והחריו הרגו לרבי יעבב סופר .

מס' שמחות פ"א סי' י"א . הרוגי מלכות אין מנועי' מהם כל דבר מאימתי מתחילין למנות להם משעת שנתאשו מלשאלו אבל לא ענגובו שגל הנוגב הרי זה שופך דמים ועובד ע"ז ומחול שבתות וכו' .

ענה השתחוויה מפרשים ז"ל וישתחוו לך בני אמך ר"ל אף שרצוהו אמך שאל לארס אחר מות יחלק והיא עדיין ידה וראייה להוליד עוד בנים מאחר אות' בנים ג"כ וישתחוו לך וכן ברש"י .

את ואו

ענה ווי ר לשון ווי העמודים ווי לשון ווי לומר כל מה שנברא בששה ימים עולם ומלואו התלויים בשערה כדבר התלוי

באנטי שהוא כמו זו ועומדים על עמודי' ראוי להתאונן עליהם ווי כי עמדיו כלות . זו היא כרגל ק ובלאר ל ק לשון קלות ראש ולי שריפה כמו קלייה הימר לומר הנוגב קלות ראש ומעשיו מקולקל ומקל בנלות ונוגב הימר כדבר האיסור יהא קלוי ובשרף באל של גיהנם **הזוק ר** ימי החול ולא בשבת הר"ר חיי' אופולא ו' ששה במספרה לומר ששה חייים אינן חיים ורחמנים והרתמים והאשעתים ומי שאין לו אלא חלוק אחת שישמעו מושלת עליו ומי שמפסה לשלחן חבירו וכו' .

שבעים ווין של כסף חסר א' היו בנושק ד' בפרוכת ה' בנושק ח'סל . שערים לקגליה לבחא תימנה שערים לבחא **לפון** ועשרה לפלחט סי . שלשה לבקף הלי' שלשה לבקף השני ד' למך החלז הרי ע' חסד אחת . הר"ר חיים אפיאל :

בתפלה ויעשו תשוי שלמה ויטול דיו וימתקף בליהי ויאמר ה' אליהם
 אמת ותורתו אמת ומשה נבילו אמת וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד
 ויקרא אשרי יושבי ביתך עד סוף הימנור ויאמר מנמור תפלה לדוד
 הטעם ה' אונק עניי בסי' פ"ו . ומנמור למנלה בניגות מנמור שיר
 וכו' ומנמור לדוד בקראו עניי סי' ד' ומנמור אשף עניי אל ההרים
 סימן ק"א ויאמר א"ח"כ בכונני גדולה :

ובכל נפשך ובדברי נביאך כחוב לאמר דרוס ה' וגו' וירחמוהו ואל
 אלהיו כי ירבה לסלוח ויאמר מי אל כחך נטאש ה' ויזכר על פשע
 לשארית נולמו לא חלוק לצד אפו כי חפץ חסד הוא ויאמר אמור
 עליהם חי אלהי נאחם ה' אלהים אש חפזון צמות הרשע כי אש צבובו
 מדרסו והיה צבובו צבוב מדרסיכסרעיים ולמה תמחו בית ישראל ואלהי
 כי לא חפזון צמת המת נאחם ה' אלהים והשיבו וחיו לעולם ה' דבך
 לבב צמתי והדבר צמת וקיים לעד ויאמנו דברך ויעלה לפיך לרנן
 שחכר מעלתי ומתחולל : ועומתי ומחלתי לפשעי משה והעבר הדון
 והשוגג האונם והרנן דבור ובמתחבה ובמעשה הנגלות לי והנסחרות
 ממני מה שעשיתי בילדתי בבחרתי בישיבתי בזקנתי הן בגלגול זה הן
 בגלגול אחר הכל תעביר ויתחולל וכשיגיע עת קאי לפטור מן העול הזה
 ולשוב אליך הריני מקבל מיתה בזהבה אליך ה' נפשי אשף :

ידך רנן מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתיקה מיתתי כפרה על כל
 עונותי שנעולם מגדול ועד קטן ומקבל נשמות בשמחה כאשר
 תקחתי ויום לבתי לפיך רנן כול אלהי ואלהי מלאכי רחמיני ויאלו נא
 לעומתי ושלום בואך ירמה בקול אהרן צבאתי יבואתי לגן עדן אם הוא
 ישיבתי ושתעני ציון אורך ימנור וישם כבוד מנמורי והור גנוח פ"י (הוא)
 הנעשות הנלתי) לפיך יתי סתרי וסוכתי ותחת כל כנפיך מנה לי את
 מחיתי שמע תחתני חיים נא ישועתי אל תעלם אזנך לרחמי ולשועתי
 כי אתה אל ישועתי אשר כך צבאתני יהיו לרנן אמרי פי והיונן לבי
 לפיך ה' ברוי ואלהי :

ואמר שם מ"ב כתב הרב צעל לחותם הברית ז"ל ששם זה
 טוב ג"כ להיכיר קודם שינמו גם כתב שהמשמרים את
 המת ויושבים סביבו מרנני המיתה עד שיפוסם בעפר ממוך הקבר ישבו
 במתיפוי וסביבו בחזקת שלא יכנסו אורח חילוני בניהם והם יזכירו תמיד
 זו התפלה בני הבתה רנני ולא ימנעו אפי' חלק פעמים

אנא ב"כה ג'דולת י"מניק ת"מיר ל"דורה
 ק"ציל רינת ע"מך ש"יבנו ט"הרנו י"ורא
 "נא ג"בור ד"ורשי י"חודך כי"בבת ש"מרים
 "ברכס ט"הרס ר"חמס ל"דקת ת"מיר ג'ומלס
 "חסין ק"דוס "ברבו ט"יבד ג"הל ע"דמך
 י"חיד ג"אה ל"עמך פ"נה ז"וכרי ק"דוסתך
 ש"יעמינו ק"ציל ו"שמע ל"יעמקנו י"דע ת"עלמות
 וכשמתפללים תפלה זו או משיחין באלו הששה שמות הכתובים מהלך
 אצל ר"ח לאחור

אל ב"רוך ג'דול י"ראה ט"וס ל"יקותינו
 ק"דוס ר"חוס ע"ליון ש"יר ט"הר נ"פסו
 ג"א ג'דול ד"גול י"גל כ"ח ש"מירמו
 ג"רחמיני ט"הר ר"חמיהו ל"דקת ת"מיר ג'ומלס
 ח"י ק"דוס ב"רוך ט"הר נ"פסו ג"ל ע"ליון
 י"ח ג"לה ל"כין פ"דודיך ז"ך ק"דוס
 ש"י ק"דוס ו"מלא ל"דק י"שר ת"מך

ואח"כ יאמר לו כמחיר שיערד לבני צימו על עסקיו אם יש לו
 ביד אחריים או לא אחריים בידו או אם רוצה ללוות עיניו
 אחיה דבר כרצונו ובפניו שיחבר להניח אחיה דבר לאחריים להדינו לעיניו
 או להקדם או לחברת גמילות חסדים או לחברות אחרות כי חובה על כל
 אדם מכל עמלו בשעה זו להלך להקדם כי הוא חלקו בחיים

צריך ליהרהר כל אדם במותו שלא יתאר כלום מאבריו חוץ למיטה
 כי כל האדם מנמור חוץ לזאת המיטה לא יחוסף ולא יקבר
 (ר"ל בקבורה העליונה) ולמית השדה נמנה לאולכה

הג"ה שוב יום אחד לפני מיתתך עד כן לריך האדם לגמול
 חסד הוא עם עמלו וריך האדם להיות מתיין
 עמלו בעודו בריא יהיו מוכני' תכריכין שלו מפני כחם עעמים חדה אלו
 יכול לעשות אותם בקדושה ובתורה ובנקיון לא על ידי עבו"ם ואז הם
 יתעסקו בתכריכיו ועוד שלא יגרמו עשיית התכריכין שהיה בקבורתו
 ואין למת מנוחה עד שישוב לעפר ועוד שבראות תכריכין שלו יבא
 התעוררות בלבו לאור תמיד ביום המיתה והתכריכין יפשה מבגד פשתן
 מנועף ולא יחוסר הממנהג' בשגנני' כי צוהרי' בשפתן המעולים
 צוהרי' וביוקר' ויהי לו נאחם כחובס וחמנסי

ויבחר האדם צבירותו עם מן העמים שיבחרו ויסודם סודיו
 הגדול

מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי אלהי אברהם יצחק
 ויעקב אלהי האלהים והדווי האדונים שבמים ממעל ונג
 הארץ מתחת אין עוד עושה שמים וארץ עושה חסד ומשפט בארץ
 היה והוא ויהי שרפואתי בידך ומיתתי בידך יהי רנן מלפניך שתרפאתי
 רפואי שלימה כי אתה אל רופא רחמן ותם אמות תהא מיתתי כפרתי
 על כל חטאי ועל כל עונותי ועל כל פשעי חטאתי וישועתי ופשיעתי
 לפיך בילדתי ובבחרתי בישיבתי ובזקנתי בין בלאונם בין ברנן בין
 בשוגג בין במזיד בין בסבה בין בגלוי בין במתיון בין שלא במתכוין
 בין ער בין ישן בין בהרסו בין במחשבה בין בניגוש בין בדבור בין
 בשמעי' בין ברחי' בין במישוש בין בעטש בין ברעה הכל תעבור ותסלח
 אשר נולאתי ואשר חטאתי מיום היותי על האדמה עד היום הזה בין
 בגלגול זה בין בגלגולם אחר' כי לך ה' ישועתי כך תוחלתני אלהי
 שלמותי אלה סלח נא אל עוב וסלח כי אל מלך חנון ורחום אתה

אנא ה' בורא בראתני וגדלתני ונחני ופרנסתני ולכללתני עד היום
 הזה ואח"כ צבאתי הרע בעמך עשיתי והכעסתך בניגוש
 הרעים מידי יום ביום עד כי חדל לספור הייתי עובר וסונה נוי מנה -

אנא ה' מודה אני לפניך חטאתי עויתי פשעתי לאלפים ולרבבות
 אפי נא לי אנו מלא עון ואתה מלא רחמים כמו שאמר הכתוב
 ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים רב חסד ורחמים נולר חסד לאלפי'
 נושא עון ויזכר עד שפשוט וזקת

למען שמך הגדול עבור על פשעי כי עמך הסלוח ואין זולתך
 לגמול ולסלוח חוס עלי לנמנן חסדיך הרבים ורחמיך הגדולים
 ואל תרדני שחת בטחתי הגדולי ואתה ה' הלא חסדיך עם כל בשר
 צמדת עובך אתה רוב עם כל מי וצבור חסדיך הגדולים בראת
 המשובה קודם שבראת עולמך כי ידעת יר לב האדם רע מנעוריו
 כן התקני לו רפואה קודם למכח ועל כן אני החוטא צעל רימה
 ותולעי מגואל ומטוק מפיל תחתני ובקשתי סלח נא חטאתי והעבר
 את אשמתני ונקתי מעוניי הלא כך מדותיך מיום שבראת עולמך למחול
 ולסלוח לעשבים אליך חני ואל כמעש' ידי תאז ובכפעתלי אל תשלים
 רק כמדת עובך וחסדך תמנהג עמי ומהה אל דווי והעבר את פשעי
 ותשליך במנוולת ים כל חטאתי במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו לעולם
 צמה חקדס ה' ובמה תמרה ותחכפר לי על כל חטאי ועונותי ופשעי
 אשר חלפו ועברו אם בתשובה ויודי תמרה הנני שב ומתודה לפניך ה'
 אלהי ואלהי אבותי חטאתי פשעתי וישר העויתי ולא שוה לי :

הג"ה בעודו צבירותו ויאמר אלהי השם חטאתי עויתי פשעתי כי
 כזאת וכזאת עשיתי מיום היותי על האדמה עד היום הזה
 ועתה השיאי לבי ונדהה רוחי לשוב אליך בצמת אשמינו בכל לבי ובכל
 נפשי ובכל מאורוי מה שעולה צבירתי ואל תאף פלתי ואל רכני מודה
 וצוח ומשליך מעלי כל גלולי אשר עשיתי מיום היותי ובתתי את לבי
 לעשות לי לב חרש ולב עבור ורוח חדשה להיותי זכיר וזרי ומשכיל
 ביראתך והריני גנוי שחמיר וכקטן שגולר דמיתי יהיתי כאלו הימים
 הראשונים ישנו וכו' ועתה וכו' ע"כ הג"ה :

ועתה ה' אלהי אחי יפלו ויחמתי ואחר הרועי שפתי על ירך
 צושתי וגם נכלמתי ואם בתפלה ובתחנונים תמחול הנני
 מפיל תחתני לפניך כעניי עבד אל הדיוני וכעניי שפחה אל גבירתה
 כן עיני נשואות אליך ה' אלהי ואם צבכיה ועקעה תמלח הנה במתחרי'
 חככה נפשי מפני חטאתי ובחדתי תאלח רוח על רוב פשעי ואש צבבר
 רוח חכפר הנה שבר לבי בקרבי ואתה ה' אלהי הפותח ביד ופושט
 השכים ומסייע לבא לטהר פתח ירך לקבלני בתשובה שלימה לפניך
 שטע אל תפתל עבדיך ואל תחמוני ויהי לפני כסא כבודך מליני וישר
 להליך בעדי ולהכניס פשלתי באזנך כל בעונותי הכבדי' אין מליך בעדי
 ואין ממנה עלי וכו' תאמר נא לי מכאש כבודך כאשר תחרת למנתי
 בשעו אליך ממוך דוד הנסור על יעל התשובה מראש בתשובתו ככתוב
 בתורתך ובקשתם משם את ה' אלהיך ומאלת כי תדרשנו בכל לבבך

מדרש תלפיות אות וענף יודיו

גדול הוא ויחשוב גדעמו כאלו הוא גוסס והוא לך סדר היודיו בעזרו בריש כשיחזרו ביום המות

יארי לכל בר ישראל לך דעת לתפוח זה הסדר שאחזבו ויתגבה כן על כל פנים שכל עבר ל"ח שהוא יום כפור קטן ויתגבה יום שלם כדון תשעה וכלל הומויות ויפספס במאור במשציו וידבק עלמו בשכינה על כל פנים שזה אחת ויהיה בהסגר עיניו למטה ולבו למעלה ויחזרו המות וימסור עלמו למיתה באהבה בנות שיהיה לרון עם המיתה מאת ה"ש" ויהיה מלוכה בעלית ובתפילין ויעורר את עלמו וחו ונסת וכתרו יום המיתה

ארי לך הגוף הנגוף וגויה עניה וגמלה כשמה ויחידה נלמוד ויטבל סבל ויחזק ארשי ואדם מלומד מה תקופת ומה תשובתך ביום שכתב בקבר מדוע התמדת ודעת ויאמר היה לא חשבת ובעל מי בנחת איה עוזריך ואהיה לך אורחית ולאמיתך ואיה לרפא מוכירך יקומו אם ישיעוך ורעך רעך אתה עשית ואחיה תשם ארצה זרעמה ואחיה תקלור אתה מאכסת ואחיה תהיה נמאם הכנע נפש האלית דע יסודך והכר את בוראך ראה ביעך גוש ורומה יביעוך ותולעים יתלךך ורשפי אש שיהבת יאלכך על כן זכור את יום הזה יום המר יום תאבד עמך וסרחה חממתך יום ישיאוך על כסף וסבלך ואל ארץ תחזיתו ישיכוך ארץ ליה וללמות חר מות עם תפול עליך אימה ותכסה כלמה ולבושך גוש ורומה הלא ההוא יום ערף ואחיו יום אשר אין לך שדין יום תערוך בבשרי תאניה ואחיה יום חרדה ולעקב יום שוב ונאקש דע מה מספך מול יום תערוך אבל משמר עול משמר יתרי אף האל וקנאות ומתה כאש חמתו של תמאלל ויחזר הגוף שוממה השוכב לבדו ולא יהפך מלדו אל לרו ואחיה בן אדם אל מי תנוס לערה או מי יהיה עליך שמתה הלא אז תחמר או לי מה עשיתי ומדוע דבר ה' בזיתי ואחרי שרירות לבי פנית על כל בעור בחימי חיותך דע מה אחרייך ואי תיכף ימסור עלמו למיתה כשיהיה לרון אל הן להרג עבור קדושת שמו בכל נפשו ומאד הן למות על מעטו באהבה כשיהיה לון אל

ויאמר המזמור בסיומן כ"ה ללוד ארץ ה' נפשי אשא וכו' ואח"כ יאמר לרוב היום פסוק האור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול לדיק וישר הוא ואח"כ יאמר רבישעי הרני מקבל עלי המיתה בעת צואה על פי רגלך הנני מקבל באהבה לשם יסוד הקדוש ואז יאמר בכל כמו פירוש בכל כוונתו כל הסדר הכתוב למעלה ויעשה לוואה ויבקש מחילה עד לזרי וגואלי

ואח"כ תפלות של מ"ב אלה ככתב גדולת ימיק וכו' ובסוים התפלה יכרע וישוח ויאמר רבישעי זכיתי קודם מותי להתודות לפניך כראוי בכל הנכזר לעיל ובאם יהיה רגלך לסירני קודם מיתה בעתירך דעת ח"ו או בלתי נקיון אתה לדיק על כל הבא עלי כי אמת עשית ואני חרשתי רממם ה' אלהי הנני מפיל תחמתי לפני כבודך בשבירן לב ובהתעוררות רחמיים גדולים שתפטרף מחשבת עוובה למעשה ויהיה היודיו שאני מתודה עתה כאלו הייתי מתודה גם כן לפני מותי מלה במלה ובכוונה גדולה ובזכירה רבה ועלה לרון לפני כסא כבודך וזכתי לנחיות דבקות נפש רוח וגמלה היה יחידה נעישות בימיקך נלה שלם ועד

וטוב הסדר שהעלית הזה שהוא לובש בהתודות יהיה שמור ויהיה אמו בתוך הקבר וזוה יהיה התעוררות להתלבשות בשמתו בצנדי כבוד של מעלה אמן

וכשהוא בריח ומתודה יהיה נזר אחר שיחידה היודיו הזה שיטעה עלמו כאלם שלא ידבר שום שיחה בעילה כאלו היה מת ואינו יכול לקבר ואף מה שמוכרתו לו לדבר ודבר בנחת וגם יקדש ראות עיניו ויהי עלומוים כאלו היה מת וכן בכל מעשיות החינוכים ומכל שכן כשיבא תועל לידו שיהיה מנע ממנו כאלו היה מת גם ונחשבו תהיה נקיה אבל בעסק התורה והלמות ומרות טובות היה יחיה ועל זה ישי רמז בלבו לדיקים במיתתם קרויון חיים

כתב הרב בעל נחות הברית ו"ל שכן יתנגבו עם החולה בשמתחיל לבסוס בשלש גמיהם יסתכל אלי ויכל החולה לומר אל הפסוקים שיר למעלה גמיהם עניי אל ההרים מחזי ביה עורי אנו מעם ה' עושה גמיות ארץ והעומד על גבי החולה יגמור המזמור

הכתב לפנינו וכן יאמר החולה מה תברכו את בני ישראל אמור להם והעומד יאמר בירכה ה' וישמך יאר ה' פניו אליך ויחונך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום

ואם ויכל החולה יאמר ג"כ מזמור ללוד ה' רועי ה' אחסר וגו' ה' מה רבו חרי הכתובים לפניו ואלו הפסוקים לישועתך קוטי ה' לפורקן סבירתי ה' בידך אשפיד רוחי פדית אותי ה' אל אמת אם אשכב לא אפחד ובכבתי ויגריבה שמי נפשי לה' משוממים לבוקר שומרים לבוקר אני בלדק אחזה פיך אשכבה בהקיץ תמונתי ה' הוא האלהים ה' הוא האלהים ה' הוא האלהים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד והעומד אללו יאמר כל בני יוצר עליך לא יללה וכל לזון תקום אתך למשפט תרשיעו זאת נחלת עבדי ה' ולקחתם מאתי נאם ה' והעומד אלל החולה יאמר אלו המזמורים ושבצים פסוקים עם התפלה הכתובה אחריהם

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים סימן קכ"א מזמור ללוד ה' רועי לא אחסר סו' כ"ב מזמור ללוד בברחו מפני אבשלוס בנו סימן ג' שיר המעלות מנועמקים קראתיה ה' סו' ק"ל ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומנצחה דינו כוננה עלינו ומנצחה דינו כוננה יושב בסתר עליון סימן ל"א למנחם מזמור ללוד יעקב ה' ביום זרה סו' כ' מזמור ללוד הבו לה' בני אלים סו' כ"ט הללויה שירו לה' שיר חדש סו' קמ"ט ה' מלך תגל הארץ שמחו חיים רבים ענן וערפל סביביו לך דם ומשפט עמך כסאו אף לפניו סלך ותלטב סביב ריחי הארץ ברוין סבל רחמה ותחול הארץ הרים כדונג נמוס מלפני ה' מלפני אדון כל הארץ הגדו השמים נדקו וראו כל העמים כבודו יבטו כל עובדי פסל הכתהללים באיליים השתחוו לו כל האלים שמתה ותשמת ליון ומגללה בנות יהודה למנע משפטיה ה' כי אחה ה' עליון על הארץ מאד בעלית על כל אלהים ארזיה ה' שאלו רע שומר נפשות אשכדיו מיד רשעים וילנס אור זרוע ללדיק ולשירי לב שמחה שמחו לדיקים ביה והודו לזכר קדשו

ע"ב פסוקים בירכה ה' וישמך יאר ה' פניו אליך ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום ו' אהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך אשירי כל יראת ה' ההולך בדרכיו אשירי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' ואם היה אמר לעלם הגה החלי ממך והלחה לך כי שלח ה' כי ביום הזה יכפר עוליים לעשר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו ו' הוא ההולך לפניך הוא יהיה עמך לא ירפק ולא יעזבך לא תירא ולא תחת הלא לוייתך חוק ואמץ אל תראו ואל תחת כי עמך ה' אלהיך בכל אשר תלך כי שמש ומגן ה' אלהי חן וכבוד ימן ה' לא ימנע טוב הולכים בתמים כי אחיה ה' טוב ושלח ורב חסד לכל קוראיו ו' עני קרא ו' שמע ומכל נרותיו הושיעו פודה ה' נפש עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו טוב ה' למעט ביום זרה ויודע חסיו בו טוב ה' לקיוו לנפש מדרשנו חזון ורוחם ה' ארך אפים ורב חסד ולא אמרו העובדים ברכת ה' אליכם ברכתם אהבתם בשם ה' ילכו מחיל אל חיל ויראה אל אלהים בציון בחסד ואמת יכופר עון ויבראה ה' סור מרע ויהי ה' משגב לך משגב לעמות בלתי ה' אורח משפטיה ה' קויון לנשך ויכירך תמות נפש ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל סומך ה' לכל לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים ישא ברכה מאת ה' ולקחה מאלהי ישעו למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעמו בלרה בנחם ביה עדי עד כי ביה אור עולמיים זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם ה' עושה חסד ויגמול לימין אביון להשיעו מגופתי נפשו ויראי ה' בנחם ביה עושה ומגיים הוא וירד ה' בענן ויחילב עמו שם ויקרא בשם ה' ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' אל רחום ותזון ארץ אפים ורב חסד ואמת נוזר חסד לאלפים נושא עון ושפט וחתאה ונקיה ה' לבאות אשירי ארם בנותך ירוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושע יעך ה' ביום זרה ישגב שם אלהי יעקב כי אתה תברך לדיק ה' כלניה לרון תעטרנו ויקם אדם לרודפך ולבקש את נפשך והיתה נפש ארזיו ריורה בלרור החיים את ה' אליהך ואת נפש אויביך יקלעו בתוך כף הקלע והאמרת ביום ההוא ארזי ה' כי אהבתי כי יצו אפק בעתו ממני כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ אשירי שאל יעקב בעתו שברו על ה' אלהי

מדרש תלפיות אות ו ענף יודי

קיב

מאז פנים אין לפניו ועליו יהוה רחמיו כי כלנו נצטעה דיו . הלא נפש כל חי בידך מלאה ימין . רחם על פליטת לאן ידך ותאמר למלאך הרף ידך הלא תמים ימחול נעושים . עשה נא ברחמי ותאמר על בנים מרחמים הלא רגוז מעולי תמימים ומחומי דעים . והבט נא במעט עמים כי אתה מלא רחמים ולחבלי תן מחומי . הלא זה הלא דרך לכל העולם האספו ועשו חסד כולם כי אני נעלם ושמתני לחיי עולם . ועיין לעיל בשפת פקודת מ"ט .

העוֹבֵד על המת בשעת יליאה בשנת חייאה חייב לקרוע .
עֵד נוסח יודיו בקלרה לשם יתוד הקב"ה וסכינתיה על ידי הווא עמינו ועולם .

מִדְרָה חמי לפניו ה' אלהי ואלהי אבותי אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שרפואתי בידך ומתחתי בידך יהי רצון מלפניך שתרפאני רפואה שלימה ואם הגיע עת פקודתי למוות אתה זדיק על כל הבא עלי כי אתה עשית ואני הרשעתי הלא תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל חמומה ואין עול זדיק וישר הוא אליך ה' נפשי אשף ויהי רצון מלפניך שתתא מיתתו כפרה על כל חטאיו ועוונות ופשעיו שחטאתי ושעויתי ופשעתי לפניך במחשבי . דברך במעשה אבנך במיוד באונם וברצון מיום היותי בין בגלגול זה בין בגלגול אחרים עדי העת ורגע הוואת על כלם אלהי שלימות מחול לי כפר לי ומן חלקי בנך עזן וחכני לעולם הבא הפלון לזדיקים ותודיעני אורח חיים שובע שמחות וחסד פיך נעומום ורבותי סלה .

שְׁמַע ישראל ה' אלהינו ה' אחד . בידך שם כבוד מלכותו לעולם ועד . ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד . ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד . ה' הוא האלהים . ה' הוא האלהים . הוא האלהים אין עוד אמת מלבנו חסם וולמו ככתוב בתורתו וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוא האלהים שבטים ממעל וכל הארץ מתחת אין עוד . מיוחד בזהיה אשר אהיה הוא היה והוא הוא והוא יהיה הוא מנחת ומחיה לפניו לא נוצר אל ותאמריו לא יהיה .

וְאֵחָיו יאמר אלהי ברחמי ויכוין פאם מ"ב ואח"כ יאמר בידך אפקוד רוחי פאית אומי ורח"ל ויכוין פאם מ"ב והוא ששמות ע"ב ועולה יאהדונה"י ויכוין בשמות ב"ד אפקודי רוח"י ש"ת בא"ר הוא סוד באר מים חיים שלמעלה שכן אלו השמות הכוללים עולמי באר דהיינו אהיה"ה יהוה"ה דה"י יאהדונה"י ואח"כ יאמר יהי רצון מנפיק ה' אלהי ואלהי אבותי שתקבל נשמתו בשמחה כאשר תקחנה ממני ויום לכתו לפיך רצה נא הליכתי ושלח מלאכי רחמיים וילאו נא לעונתי ושלום בואך ויאמרו בקול אחד בביאתי יבואני לנן עזן ושם תהיה ישיבתי ותתעזן בזיו אורך ושים כבוד מנוחתי לאור גנוח לפניך יהי סמרי וסוכתי ותחת כל כנפיך תהיה לי את מחילתי שמע יסחינתי חיים נא ישועתי אל תחלש אוניך לרוחתי ולשועתי כי אתה אל ישועתי אשר נבן הבשתי את ידו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' זורי וגואלי יקבל בשמחה יסורי המיתה למען שמו בזהבה על כן יזדיק עליו הדין זדיק וכו' הלא תמים וכו' ובאומרו אליך ה' נפשי אשף יהיה רב"ת אשף שהווא תרבעים ושמים אריותיו רומז לשם של מ"ב .

כְּתָב הרב בעל נוחות הכרית מ"ב בשבע שפואיין השמה מהאדם השטן עומד על ימיו לשטנו ואומר לו כפור באלהי ישראל והשמה ממנאי . והאומרת חס ושלום ואפשר שיבא לירי הודאה מה תקתית להגלל ממנו יכוין ב"ג עקרי"ו ואם הוא אינו בשכלו או שאינו יודע על פה יקראם לפניו בנן או חסיו או ארוביו יקראו לפניו והוא יולה חסו ועוב לו .

אִמְרָה כבר כתבתי בענפיס דלקמן מודעה שימסור אדם בחייו שאם זוהר לשמן המסית לו בשעת מיתתו לכפור באלהי ישראל שהיו דבריו בעוליס וכאלו אינו כלום עיין שם נוסח המודעה .

ענף פ' וינים

מִדְרָשׁ וינס וי"לא ה"חמה"ל רמז שם וה"ו ועל זה הסוד אמר הכתוב יוסף בן י"י שנה מספר סוד שם וה"ו גם אמר יוסף אני ושי לי אחי"י בשם א"י ועל ידם נעשה קרעו"ת י"ל סוף חמי והוא ע"כ

הבנר אשר יבטח בה' והיה ה' נבטחו . טוב ה' לכל רחמיו על כל מעשיו . קומו אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח . מהי מצעדי גבר כונו וררכו יחפ' . ה' מנחת ומחיה מורדי שאלו ועל . כי יפול לא יומל כי ה' סומך ידו . חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויהלם . יקר בעיני ה' המותה לחסידיו . לכן יחבה ה' למנוכס לכן ירום לרחמם . בדר לך ומלאוך כל הדברים האלה ושתב עד ה' אליהך ושמעת בקולו . כי אל רחום ה' אליהך לא ירפק ולא תחסיק ולא ישתח את ברית אבותיך אשר נשבע להם . ומשועת ליריקים מתי . מעומם בשעת זרה . ומשמועה רעה לא ירח נכון לבי בטוח בה' . לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולגנה הירח לא יאיר לך והיה לך ה' לאור עולם ואלהיך לתפארת תאמר וזו תשאלם וסערה תפיץ אותם ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל . ורח תתענג על ה' והרכבתך על גמתי ארך והאלהיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר . והתענג על ה' ויתן לך יתשאלות לך . מי בכס ירא ה' שומע בקול גברו אשר הלק חשבי ואין נונה לו יבטח בשם ה' וישען באלהיו ויחך ה' תמיד והשביע בנחלתו נפשו ועלמותך יחליץ והיית כגן רוח ומכולה מים אשר לא ייכונו מימיו . ורח תורת זכה השלמים אשר יקריב לה' . עולת תמיד העשויה בחר בני יחיוח אשה לה' . והיה אמנות עתך חוסן ישועת חכמה ודעת יראת ה' היא אורו . השיר יהיה לשם כליל התקדש חס ושמחת לבב כהולך בחילי לבב בחר ה' אל לור ישראל . זה יאמר לה' אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו לה' ובשם ישראל יבנה . יתן ה' אריך הקמתך יעקב נגפים לפניך בדרך אחד ילאו אליך ובשבעה דרכים ינוסו לפניך . מגדול עוז שם ה' זו ירוח זדיק וכאבג . ובזהו יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל . גבר על ג' הדיקן ובעשו עליו והוא יעלה וקווי ה' יחילפו כח יעלו ואל תחשבים יראו ולא יבנו ילכו ואל יעפו . ככל חרמון שוורד על הררי ליון כי שם הוא ה' את הברכה חיים עד העולם יבקע כסדר אורך וארוכתך מהרה תלמח והלק לפניך לרקק כבוד ה' יאספך . ה' ישמך מכל רע שימור את נפשך . ה' ישמר לךך ובואך מנחתה ועד עולם .

רְבוּנוּ דל על עולם בידך כח וגבורה לתלך ולרפואות נוטש עד רכא עד דדכו"ו . דל נפש ולי יפלא ממך לב דבר ובי דפסל מתי חו ורוח כל בשר חס לכן מי יתן ולי רצון מלפניך לתת כח ותענומות לפלוני החולה לרפואתו ולהחיותו ולהחלימו ולהחיותו כרצון כל ארוביו וקרוביו ויראו לפניך זכותיו ותשליך במעלות ים כל חטאתיו ופשעיו ויכבשו רחמין את נפשך .

יָאֵם העומדים אלל הנוסס מיומנו ודברים שברקזהו כדי שחלל נפשו בדרבי תורה ובענייני מלות ודברים שברקזהו כדי שחלל נפשו בקדושה . גם הכולל שני עשה לזכות ומבדדים עמו ויראו שידרו אתו בלשון הקודש ולא בלשון חול כי קדושה גדולה בלשון הקודש .

כְּתָב הרב בעל נוחות הכרית מ"ב שבעיריה העולית שכבת זרע לבטלה החיוקן הזה להקפיו עשר' אשפים עבוליו יום והס ירלווה אל הכור .

הַגְּהִי ואם נחיוו מחרים בשפרים עם עשר' תלמידי חכמים ששום אחד מבניו לא ילווה יותר טוב .

הָאֵל לכם העתף מלוחך הדין ומסדר שבעה הקפות הנהוגות בדרך ישראל .

הַצִּיר תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל חמומה ואין עול דריק וישר הוא זדיק וישר הוא לבדו . זך ויחיד בפעלו חנון ורחום וזדיק בדיו . הלא פלז ומי יאמר לו מה תפעל . הכל למעט פעל פי הוא מורדי שאלו ויעל . הלא זדיק ויור כל מעשה . ותקיר ככל אשר יעשה . שלבו בודל חספו ומי יאמר מה תעשה . הלא זדיק וישר אין בדרכיו עול כי הוא כקרא הלא תמים זך פעלו ולק אורחותיו אין להסתר מפניו שועל כל הלא זרק ומשפט כל דרכיו חסד ואמת אורחותיו

מדרש תלפיות אות ו ענף ויכוח

לורכו ושיהם גועלין שבר תורה בידו ושיהם היו מתפרנסים בידו . ד"א כשם שהיה לזבולון חלק בשכר תורתו כך היה לישישכר חלק בממונו של זבולון .

ידמוש סי' תקקל"ה . כל מי שיואל למלחמה אם אינו מכוין לבן סוף שהוא נופל בחרב אבל שבטו של זבולון בין מכווני . בין אין מכווני הם ויאלץ למלחמה ויולחין .

אמ"ה ובספוק ו' הגה השמש והירח רמזו שם יה"ו דה"ל והנה שמש וירח אלא רמז וספ לאחיז בסיפור תלמו שעתיד לברוח מהעבירה מאשח פועיפרע דשם רמזו שם וה"ו דכתיב ויטס ויאל החולה ובזכותו יטס היס כדמתי' היס ראה ויטס בשכר ויטס ויאל החולה כדד"ל וכונתו ברמזו זה לאחיז לומר להם שמוכרת החלו שיתקיים :

ענף ויכוח

ענף זבובים שפלו למי' ומתו אם תשימש בשמש ותשליך אפר מקלה עליהם חזירים לחיות' א"ע"פ שכבר מתו .

זגגזגאד בגימטריא נודי' לעתיד לבא כשיבאו אומות העולם למשפט יאמרו להקב"ה מי אומר שרצאת העולם או' להם שאלו למלאכים שבשבעה רקיעי' יאמרו אומות העולם אלו עבדיך ומשדתיך ולא יאמרו אלא רעונך יבוא להם למטערון , ויאמר ראו זה שהי' אדם כחמד מכם ויודע כי נלחמתו מכם ומנתיחו שה וטופס על כל קליני מעלה .

זגגזגאד בגימטריא ימים לפי שהוא חיה שס"ה שנים כמנין ימות החמה הככבים בנחשקה ומכה אותה 'גד' שיואל'י שבעה כוכבים 'מאורי' כאור שבעת הימים ומליקין על המערה העטורה שלפני כסא הכבוד .

זגגזגאד גני' ז"ה כי כל גנוזי תורה מוקרי' בידו וכל העוסק בתורה בלילה שר הפנים מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר וימס יבוא ה' חסדו ובלילה שרי' עמי ואיכא' לישני' אחריני' .

זגגזגאד בגימטריא כסא"ך כי הוא חקוק ועומד אצל הכסא והוא עומדו כסא ואל יעלה על דעתך לומר שהוא מספיד שהרי כתיב במדרש אבן ספיר דמות כסא .

שנים שמתוכיהם יחד לא יאמר אדם לחבירו חכם מה אתה אומר כי משמע כמו שאומר לו שטעה [סי' תתע"ב בתקיע"ה] סי' החכמי' .

ענף וותרנות

ענף זהב מדרש רבה פי' י"ב נשא זהב מזוקק ביתו ריש לקיש אמר מחמתין אותו לנעימות והוא יואל מזוקק .

יותר טוב להתחבר עם עם הארץ שהוא וותרן בממונו ובמשאו ובמתנו מלהתחבר עם ת"ח ערץ וקפנין . סי' החסידים סימן שפ"ד .

ענף ועל ים

ענף זהירות

ידקוש שיר השירים דף קע"ו ע"ב וימרו על ים לפי שיבש הקב"ה המים אבל לא הטעי .

צפנת פננת דף שפ"א . צברייתא רבי פנחס בן יאיר אומר זהירו' מביאה לידי זריזות . זריזות מביאה לידי נקיו' . נקיו' מביאה לידי פרישות פרישו' מביא' לידי עהרה . עהרה מביא' לידי קדושה . קדושה מביא' לידי יראת העל . יראת העל מביאה לידי ענוה . ענוה מביא' לידי חסדו' . חסדו' מביא' לידי רוח הקודש . רוח הקודש מביא' לידי חתיית המתי' .

אמ"ה אם רשעים היו שופטים לא היו הם ראו שיבש המים השלם יתכן שמזלי יכולת לא יבש הטעי ופרש אחי החכם השלם כמחר"ר מיכאל הכהן ז"ל שאלו שדברו היו הערב רב שהיו טובעים במלחים באמונות בוזות וכשהודיע משה רבע"ה בנח אותם ומנפחים סקסב"ה הוא הבורא שניט בעליונים ובתחומים רבי' מוממלרים כדבוק ב'ישראל אך לא הי' בדקות של אהבה כי אם ברחושת יד ישראל על בעליונה ובהיותם רחוס' באמונה כשאר'ו שניתכבו המים ולא הטעי מלאו יאקום לכפור שאין ממשלתו בכל ח"ו ורחיש שלא יבש הטעי כי לא פעל כי אם במה ששונע על דרך שאמרו אלקי הרים אלהיהם על כן חזקו ממנו ואולם לנחם חתם במישור אם לא נחוק מהם וכו' הרי שהאומני' היו סוברי' אולי שולט בזה ולא בזה וזה הטעי' . סברו הערב רב ולכן אמרו המים יכול ליבש אבל לא הטעי .

הנה זכר עשר מעליו . והם זהירות זריזות נקיות פרישות מבר"ה קדושה יראת העל ענוה חסדו' חסידות' רוח הקודש חתיית המתי' . הסתכל בהן היאך מכווני' כנגד עזר מאורו' .

אות זין ענף זבובון מדרש רבה פי' נשא מאתי' ראשי סנהדראות היו שבטו של ישישכר ותלה חשבון הגדולה בזבולון לפי שגדול מעשה יותר תן העושה שליו זבולון לא היה ישישכר יכול לעסוק בתורה שהוא הי' מאכילו ומתן לתוך פיו : .

זהירות רמז לקיטו של יוד והוא שיהיה האר'י שלל יהיה רב לפי שיש לו עונש אפילו על הרעור בעופלה ממך אל תדרוש .

זריזות כנגד אות ראשוני' שבשם הגאחות בחכמי' העליוני' ועל כן זכר בה זריזו' שאם אפשי' שיחשוב בה יהיה זריז ומסיר שלא יוליא המחשב' לפועל וזהו אומרנו בספר יליר' ואם רץ לבך החזירנו למקומו .

אם רשע רבה פי' נשא מאתי' ראשי סנהדראות היו שבטו של ישישכר ותלה חשבון הגדולה בזבולון לפי שגדול מעשה יותר תן העושה שליו זבולון לא היה ישישכר יכול לעסוק בתורה שהוא הי' מאכילו ומתן לתוך פיו : .

נקיות כנגד ז"ה היא ראשוני' שבשם מי יעלי' בהר ה' נקי כפים ובר לבב .

אם רשע רבה פי' נשא מאתי' ראשי סנהדראות היו שבטו של ישישכר ותלה חשבון הגדולה בזבולון לפי שגדול מעשה יותר תן העושה שליו זבולון לא היה ישישכר יכול לעסוק בתורה שהוא הי' מאכילו ומתן לתוך פיו : .

פרישות כנגד מדרשו של אברהם שפרש לעבודת' השם יתברך מנעוריו בן שלש שני' הכיר ואברהם לבוראו .

אם רשע רבה פי' נשא מאתי' ראשי סנהדראות היו שבטו של ישישכר ותלה חשבון הגדולה בזבולון לפי שגדול מעשה יותר תן העושה שליו זבולון לא היה ישישכר יכול לעסוק בתורה שהוא הי' מאכילו ומתן לתוך פיו : .

מדרש תלפיות אות ז ענף זבורית

ק"ג

רוח הקודש לריך שמחה על דרך והי' כנגן המנגן וכו' **ובהיות** האדם זכיר וזרי במעולו אלו האחרות בעשרת הדבר' וזכה לתחיית המתים כאלוהו ואלישע שהזו מתי' .

ענף זוגות

ושעם איסור זוגות לפי שהשפטים והאזרכבים שולטים על כל מי שאוכל וזוהי זוגות .

מעם אחר להרחקת השניות כי הנפרדים מנח הא' . והשניות מנח הזוגות וכדי לקבוע בלב עיני האחדות ולהתרחק מאמונת השניות וכענין שכתוב ועם שונים אל התעבר ופירשו חז"ל ועם אותם שאומרים ב' רשויות אל התעבר וכן מן השניות ואילך על כן אהרו הזוגות אפי' בדברים הנאלכים והשמים כי ראויים העניינים העצמי' להיות אות וסימן על הענייני' השכליים .

בשכבר יצתה יו הדעות השכליות האמתיות לריבים לפעולו' וזאת רואה במעשה בראשית שלא אמר כי טוב ביום שני ואמר חז"ל שבו נברא מחלוקת ומריס ואין ספק כי כיון שבראו בו עניינים כאלה הנה היא יום מניק עד שאסרו להתחיל בו שום מלאכה לכן אמרו אין מתחילין בשני כי מה שמוסין על האחת אין הטוב נמצא בו ולכן קראו יום שני מלשון שניו כענין שכתוב אי' הי' לא שנית אף יום שני היה תחלת השניו ומכאן ואילך שניו הנברא' כלם . ובשאר הימים אחריו מנינו קטרונ שהרי בשלישי עושה הארץ עץ עושה פרי ולא עץ פרי וכן ברביעי קטרה הלבנה ואמרה אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד' וכן בחמישי הרג הזכר שביאורו גומ האור העליון . וכן בששי חמא ארס הדאשון ושי' רעון האל יתברך והנה יום שני סבה לכלם כי כלם באים מנחו ומשמים אחריו .

ומה שאמר הטון לקראת אלהיך ישראל שהוא הא' והוסוף ישראל לפי שהם עם אחד מיוחד לאל אחד עליון כענין שכתוב ומי כעמך ישראל גוי אחד . ואמר כיון שאתה ישראל גוי אחד ראוי אתה שתכין עלמך ומיכיון לקראת האחד ולא תאכל ולא תשתה זוגו' כדי שלא תחשב בלבך שום שניות . שולחן ארבע .

ענף הקזה

שערי אורה דף כ"ג קלת זוהמא אלל אברהם מנח ישמעאל אלל יצחק מיד עשו היה לורך . גדול כדי שיהיה מקום לשרי' העלויים לאחוז בו ואלמלא אברהם ויצחק מזוקקים לגמרי לא היה לשבעים שרים שום אחיזה ונמלאה המרכבה הסירה .

ענף זולד וסובא

כתיבת יד בעיני זולל וסובא דהיכן מנינו זולל שהוא מיירי בבשר וסובא שהוא מיירי ביין . אלל כדי מנינו ביין סובאך מהול במים כלומר ייך מעורב במים . זולל לשון זולל ואסויו' ז"ש סר"ך מתחלפים והכי פירשו לוללם הבשר ואוכלו כי הבשר כשהוא ללו הוא יותר מנוטע מן המנוטע .

אמ"ה כתיב אל תהי כסובאי יין בזוללי בשר לנו הרי סובא ביין וזולל בבשר כדחז"ל רמז לדבר אל תהי כסובאי יין וכו' .

ענף זיווג

תקונא שיבסר עלה אתמר ראשית מעשר דגנך ודל מלכות דלויכו מעשר מנח עשירית לעשר ספירות וביניה מעשרין ומנח דבני לפנא מעשר מחסה בעי לנקיה מן מנח וסרין פטורין ממעשר ומנח דבני ה' נקייס בהוא זמנא זריק בה טיפה ואיכו יו"ד וכנוונא דל בזווגא דבר נש לריך לנקי טפה ממנח דלויכו יר הרע למכו' זרעא נקיה בה' הו"ד הא ללס זרע .

גרה ס"ו עיין הקורא כבוד ענות מעוברת ומניקה והעיני כ המולת

אלל לחלוה לארץ שהם תחת התמורות . **קדושה** כנגד מדתו של יעקב שנקרא קדוש ה' וכנגדו לנו אומרי' בתפלה האל הקדוש .

יראת חטא כנגד עמוד הימיני מדתו של אהרן שהי' ירא חטא והי' זיהר אפילו מהדבור כמו שאמר יודוס אמונת המדה מתנבא שמואל הבידי וכו' וזכו שאמר נלח ישראל .

ענוה כנגד מדת שמולת מדת לוי מדתו של משה שאלמר בו והאיש משה עניו מאד ואע"פ שהוא נאחו במדת התפארת שם הוא ממשך העפעמו .

חסידות כנגד מדתו של יוסף הליך שבאמת נראה בו מדת חסידות כנגד אחיו וביט אבו .

רוח הקודש כנגד מדתו של דוד שהי' מדבר ברוח הקודש כמו שהעיד על עצמו רוח השם דבר ומלתו על לשונו .

אמ"ה נראה לייסד עשרה מדוי' אלו כנגד עשרת הדבר' שהמסה בעש' אלו כאלו מקויו' כל המורה כול' . והנה וז"הירות ו"ריונות הם כנגד שני הדברות להכירו לאלוה ואין זולתו וכמו שאמר אנכי ה' אלהיך . ולהרחיק עיני העו' בתכלית הריווק כמו שאמר לא תעש' לך פסל וכו' ולא לו לריך וריו' הרב' במאד מאד לבל יכשל כלל אפילו רגע א' יותר מכל המנעו' שבמור' .

נקיות כנגד דבור לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא ולכן כתיב בה לא ינקא לכן לריך ארס לעשות גדר בעלמנו שלא ישבע אפילו במאמת כדי שלא יבא לירי מנכחו וכחז"ל עו אלק עיירות שהיו ינעלו המלך וכלם נחרבו על השבוע' אע"פ שהיו נשבעים ומקיימים ולכן לתכלית ריווק השבועה והיריו' חז"ל מנישבע ארס בנפש א' בחיו כי אם יאמר בלי נדר וזלי שבועה באופן שלריך להיות נקי מכל דבר של שבוע' ומיהדומי' לה :

פרישות כנגד דבור שמירת שבת שלריך האדם לפרוש עלמנו מכל מלאכה ומיהדומי' לה להיות פרוש אפילו בדבריו שלא יהיה כמו דבורו של חול ולהיות פרוש במלבושו ובמאכלו שלא יהיה כשל חול וכאמרם חז"ל לקדשו במאכל ובמשתה ובכסות נקיה .

טהרה כנגד דבור כבוד אב ואם ולריך לשמש בבגדים מיוחדים נקי' וטהורים ק"ו מעשו הרשע שבגדים שהיה וילא לחון לא היה משמש בפני אביו ולכן נראה בדרך אמת על פסוק וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו ואיתא בפרקי רבי אליעזר שקרא יוסף בן זקונים אע"פ שבנימין היה בן זקונים משום שבנימין עדיין היה מוטל בערסיה ויוסף היה משמש לפניו ע"כ . והנה נראה דכיון שראה יוסף שיה' משמש לאביו יחד לו בגדי' משמש וזה ונשה לו כחונת פסי' טסה לעלמו כחיו' מוכן בטהרה כדי לשמש בפני אביו . או כפשוטו של מקרא שיעקב יחד לו כחונת שישמש בפניו בהם שלא יהי' גרוש משמש שהיו לו בגדי' מיוחד' משמש בפני אביו כמזכור .

קדושה כנגד דבור אל תלחם שיהול מרבה הטומאה בעולם תכלל חרב ומנאלל בערית הקדוש' לכן המורה עלמנו בקדוש' יתרחק עלמנו מהריו' המעמאלו ולאחרי' עמו .

יראת חטא כנגד דבור לא תנאף והוא פסוע שכיין שאדם ירא חטא מתרחק בתכלית הריווק מהעגרות שהם תכלית החטא ליכנס בשרו' שאינו שלו והברכות ממוזים בישראל ח"ו שאין לו כפרה עולמי' ועליו כאמר מעוות לא יוכל לתקון .

ענוה כנגד דבור לא תגובו והנה המרגיל עלמנו בענוה אין עבנו ממשיוכו אל הגיטיה דכדי לנווב לריך לעמוד נגד הנגנב בענות פנים להרוג או ליהרב והוא הטיה העוה .

חסידות כנגד דבור לא תענה ברעך עד שקר המרגיל בחסדיו' לא יבא להעיד אפי' באומדנא בנקו' שרי' מוכיחות שך הוא דאין חסידות מחייב כי אם להעיד מה שראה בזירור בעיני' וכדרי"ל בלחך שך אחר חברו וכו' דבר אומרו מה אשעה שבמור' אמרו ע"פ שנים עדים אע"פ שידים מוכיחות שהוא הרגו בלי ספק .

רוח הקודש כנגד דבור לא תחמוד . כי החמדה היא בלב ומשם נובע הרוח הקודש ששם מנאכן השמחה ובהיות זיהר לקנות מדרגת רוח הקודש מביאו להתרחק מהחמדה המנגדו וצברת השמחה מביאו לוי דלגה בהיות דחג תמיד על בלי מושג לו מה שחומד ולהשתה

מדרש תלפיות אות ז ענת זיוויג

המוליא זרע לבעלה מפני בחזוניה הנקרא בטלה והמזריע בחטאו
 אפי' מעוברת ומניקה אפי' מזריע לבעלה מפני שמקיים מצות עונה
 כאשר ליון חז"ל ומה גם אל הת"ח מערב שבת לערב שבת היא מצות
 עונה של ת"ח והעטעם שצ"י הפעולה הוא ביהו"ח בקדושה מתייחדים
 איש ואשתו בלתי ראויה להוליד בנפש וילודו הנשמה וזהו סוד ואת
 הנפש אשר עשו בראשית ואלכנה זו איננו זרע בטלה ומשפ"י לחיובים אלא
 להוריד ברוח"י חסד לאלכנה .

ענין זונג ראשון וזכי שאמר בני . הענין כי סוד הגלגול הוא
 שדוקא זכרים מתגלגלים בחטאי' אבל נקבות אינן מתגלגלי'
 בחטאם רק מקבלי' עונשם בנייהם . אך לפעמים כשהאשה מתגלגלת
 לא בסבתה הוא אלא הענין כי כשצב"י חטא ע"ד שאריו ומחו מוכרי'
 להתגלגל והוא מואחס שנאמר ואלה אשתו עמו שמתגלגלים פעם אחרת
 בת זוגו בעבורו וזהו כשהארס בא בתחלה בעולם וזוגו באה גם
 כן מתחלה לעולם וזו זונג ראשון ואותו הזונג הוא נעשה בקל בשעה
 וברגע אחד בלא קצתה כלל אך כאשר יתגלגלו וחטאי' נשאים או את
 זה שתי' את זה וזוגו ב' הוא בל' על כך קטעה גדולה כי יש מקטריגים
 למעלה על אשר בעוונתו מתגלגל ורואים שמתגלגל וזו זה זוני' שני
 יכול להיות אפילו בחור שנושא בחולה רק שהם מואחס השמות שמתגלגלו
 כמזכר בספר הכוונות דף ע"ב וטרא"ה מקום ברעיו' מהימנא פ'
 פתחם ובספא פ' משפטים ואלה לנו בזה ענין גדול בענין הגלגול טקפה
 לעולם אלא שבתגלגולו אלא ללמד זונג שני ואם כן לא תבא אשה
 בגלגול בהמה או שאר בריות רק בניקיות ב' האדם . ס' הכוונות דף
 ל"ז ע"א .

אמ"ה אע"פ שאין מי שיבא כבוד ה' מיהו הדרשה תרשם וטובל
 לומר דכיון שהשקפה כפופה לאיש לכל אשר יחפון יתה
 אותה אי"כ אין כל בה כ"כ אשם על אשר עיוונה ולכן מתמקרים
 עונה בנייהם והוא בערך גלגול בהמה חיה ועוף שהוא קשה מאד כפלי
 כפלים מנייהם וכן הרין נותן כיון שחטאו ועל הרוב חטאם גם אשתו
 בשבילו כיון שכפופה לו וממלא האיש חוטא ומחטאי' ולכן עונשו ככפלים
 וזהו יובן גם כן מאמר המדרש רבה כשרדה אשמו של קרה לניהם
 כיצתה ניהם וכו' שהכוונה לומר כיון שבענין זו היא החטאי' לקרה
 והכניסו בתגר זה דרד"ל לכן כשרדה לניהם הוכפלה שם עונשה
 שכתבה גיהנם כלומר היא לקחה ככפלים מהחור דליק בחופן שיכתבה
 קלת מהאש מתלק בעלה כי אין זו הדליקה כל כך ביעשה לפי שהוא
 גרמא בחוק' .

הנה הקב"ה מוזהר וזוגים בת פלוגי לפלוגי ובשארם חוטא נשתלק'
 ממנו בת זונג ומדווגה לאיש אחר וכשהו האיש יושב בשבתו
 וזכה לזונג הראשון וארתי בעלה מקמי' זה שהיה בת זונג בתחל' ודילי'
 ענל .

זוהר בראשית רבי אחא מקפא כתיב לא טוב היות
 האדם יחיד לבדו אע"פ לו עזר כנגדו והא כתיב
 וזכר וקבה בראם ותינין דו פרלופים אש כן לא היה לבדו אלא מתחיל'
 היתה בלדו או מאחוריו ולא היה יכול ליעשה עמה והיה דומה כמו
 שהוא לבדו ואמר הקב"ה אעשה לו עזר כנגד פניו וזהו על ידי שהפיר'
 ממנו : שם

תפלה לזונג יר"מ זור כל העוונות לדיק בכל הדורות למען שמך
 הגדול היותו מפסוק ר' וזכרו יבדך שתתן לו זרע חדש
 רצוי והגון טוב ויפי' ומתוקן ומקובל ורצוי לחיו' ולהתקיי' בלא עון
 ואשמה ותבצרכי בשמך ותבדך את ביטי בזכרך' וארע כי שלום אהלי
 ומתשדך ממנשך זרעי וכל מעיני ממקור ישראל וטרה גופי וטרה נפשי
 ומתשבותי ושכלי ודעתי ויתר הרגשתי ואתחנן ואתלשב ברוח
 הטוב' והזהר והודיע' כיווני' תחיתני כדי לשלטי' רצוני ותשלים זרעי
 ויבנה ויחי' וילעיי' ויעשה באתם ויבשר וימשך ויתך ויעמוד במקום
 הללחתו ותכונן כל האופי' כדי להשלימו ולקיימו ולהעמידו בעטם בתן
 בחסד ככה צביריות באומן ובחוקן ובתחוקף בגבורה ויתרחם עליו
 בהעשותו ובתהרתו ובתמתתו בתלשבו והשגמו על זכרו עליו מוטו
 בהיותו וצביריתו בלידתו בשמינו בגפשו ברוחו ובנשמתו בקריבו
 וצילוריו ולא יהא בו ולא באהו מאצביו לא נזק ולא חסרון לא פגע ולא
 מקרה ולא חולה ולא מדהו ולא כחז ולא נצר ולא נגע ולא מחלה
 ולא חולי ולא רפיון ולא יחסר לו כל טוב כל ימי חייו ותבצרכי אני
 וביתי' וזרעי בכל דבר המעשלי' ודעתו ושלטנו והרבנות לעשול' וכל המעש'
 כרצונך ותבצרכנו ברכו' שמים מעל צרכי' תהום רובלי' תחת ומצרכותך
 יבורך בית עבדך לעולם אמן נלה סלה . ע"כ

בספר חבור איש ואשתו להרמב"ן כתיב' יד בענין האליה
 הגונים עונדים ויפס' וזני' הדיעה . וז"ל בסוף פרק ששי'
בני ה' ישמך וחיך ויבדך ודלידך בדרך הישר הזה המאכלים
 הרעיים

המוליא זרע לבעלה מפני בחזוניה הנקרא בטלה והמזריע בחטאו
 אפי' מעוברת ומניקה אפי' מזריע לבעלה מפני שמקיים מצות עונה
 כאשר ליון חז"ל ומה גם אל הת"ח מערב שבת לערב שבת היא מצות
 עונה של ת"ח והעטעם שצ"י הפעולה הוא ביהו"ח בקדושה מתייחדים
 איש ואשתו בלתי ראויה להוליד בנפש וילודו הנשמה וזהו סוד ואת
 הנפש אשר עשו בראשית ואלכנה זו איננו זרע בטלה ומשפ"י לחיובים אלא
 להוריד ברוח"י חסד לאלכנה .

ענין זונג ראשון וזכי שאמר בני . הענין כי סוד הגלגול הוא
 שדוקא זכרים מתגלגלים בחטאי' אבל נקבות אינן מתגלגלי'
 בחטאם רק מקבלי' עונשם בנייהם . אך לפעמים כשהאשה מתגלגלת
 לא בסבתה הוא אלא הענין כי כשצב"י חטא ע"ד שאריו ומחו מוכרי'
 להתגלגל והוא מואחס שנאמר ואלה אשתו עמו שמתגלגלים פעם אחרת
 בת זוגו בעבורו וזהו כשהארס בא בתחלה בעולם וזוגו באה גם
 כן מתחלה לעולם וזו זונג ראשון ואותו הזונג הוא נעשה בקל בשעה
 וברגע אחד בלא קצתה כלל אך כאשר יתגלגלו וחטאי' נשאים או את
 זה שתי' את זה וזוגו ב' הוא בל' על כך קטעה גדולה כי יש מקטריגים
 למעלה על אשר בעוונתו מתגלגל ורואים שמתגלגל וזו זה זוני' שני
 יכול להיות אפילו בחור שנושא בחולה רק שהם מואחס השמות שמתגלגלו
 כמזכר בספר הכוונות דף ע"ב וטרא"ה מקום ברעיו' מהימנא פ'
 פתחם ובספא פ' משפטים ואלה לנו בזה ענין גדול בענין הגלגול טקפה
 לעולם אלא שבתגלגולו אלא ללמד זונג שני ואם כן לא תבא אשה
 בגלגול בהמה או שאר בריות רק בניקיות ב' האדם . ס' הכוונות דף
 ל"ז ע"א .

אמ"ה אע"פ שאין מי שיבא כבוד ה' מיהו הדרשה תרשם וטובל
 לומר דכיון שהשקפה כפופה לאיש לכל אשר יחפון יתה
 אותה אי"כ אין כל בה כ"כ אשם על אשר עיוונה ולכן מתמקרים
 עונה בנייהם והוא בערך גלגול בהמה חיה ועוף שהוא קשה מאד כפלי
 כפלים מנייהם וכן הרין נותן כיון שחטאו ועל הרוב חטאם גם אשתו
 בשבילו כיון שכפופה לו וממלא האיש חוטא ומחטאי' ולכן עונשו ככפלים
 וזהו יובן גם כן מאמר המדרש רבה כשרדה אשמו של קרה לניהם
 כיצתה ניהם וכו' שהכוונה לומר כיון שבענין זו היא החטאי' לקרה
 והכניסו בתגר זה דרד"ל לכן כשרדה לניהם הוכפלה שם עונשה
 שכתבה גיהנם כלומר היא לקחה ככפלים מהחור דליק בחופן שיכתבה
 קלת מהאש מתלק בעלה כי אין זו הדליקה כל כך ביעשה לפי שהוא
 גרמא בחוק' .

בענין שהשביע אברהם לחליעזר בלתי' השמים ואלהי הארץ על
 ענין נשואי' יחא . דקשי' בענין הזונג אם הדבר מוכרח
 כמו שנגזר מן השמים בת פלוגי לפלוגי מה מועיל ההשתדלו' וההשבעה
 הלא המזיל יפעל מעצמו מה שנגזר . אמנם דע שבהרה פעמיים יעשו
 בני אדם ויחשבו קלת פעולות האדם הבאות בצבירתו שהוא מוכרח
 עליהם בזונג פלונתו וזה בתי' אמת אבל באות לידו בצבירתו בהם
 ולכן הולך אברהם להשביע לעבדו .

זמאמר חז"ל קודם יצירת אברהם יוס בת קול מוכרת
 ואומרת בת פלוגי לפלוגי בענין השגמתו בו . ידוע כי
 שיעור ימי הולד ארבעים יום קודם יצירת הולד כאלו אמר' משעי'
 ההריון ותנועתו הולד הוא ומקרי' בתנועת המזל המשמש או ובהחלף
 ברגע הוא אשה אחרת מעוברת נקבה באתם היא בת מזלו והוא
 אומרת בת פלוגי לפלוגי והוא חז"ל ראשון הנפעל צנבע . ובת קול
 המכרות היא ידיעת משפטי הככבים בדבר זה וביד' האדם תלוי
 בחתרי' כל .

אבר זונג שני אש העבע בזונג ראשון רשעה לזדק לא תנוח עמו
 זמן רב שנאמר כי לא ינוח אשבת הרשע על גורל האלקים
 אך ישנה העבע כמות' ים סוף וירחיבה ממנו ואם הית' בלא נבל
 יביאנה בלא דוד . (משכ"י) .

אמ"ה כפי זה מתייבס ההגדה שמתק הרמב"ם ז"ל בפירוש פרקי
 אבות והביא דבריו בעל עין יעקב ז"ל בפרק ג' רמזנד
 קטן . והוא מה שאמרנו רז"ל מ' יום קודם יצירת הולד נזרית בת
 פלוגי לפלוגי וכו' ואיך אפשר מ' יום קודם ששואלי אשה מלאת עשה מן
 התורה וקבלה בדינו שאין הקב"ה גוזר לדיק ורשע ומחמת הקושי' הזה

טוב מאד :

אבר

הענין כמו שנאמר כי השם יתברך הוא עמוד עינים מראות ברע אין לפינו עיני קלוקל וגנאי והיא ברא ארש ואשח וברא כל אבריהם והיכים על מתכות' ולא ברא בהם דבר של גנאי ויעור והעדות הברור אומר במעשה בראשית ויהיו עינים ערומים האדם ואשתו ולא יתבושו כל זה קודם שחטאו לפי שהיו עוסקים במצוות ולכל כוונתם היתה להם שמים ולא היו המשגל בעיניהם רק בעיני אדם ושאר איברי הבהם כשטו אחר האנשות הגופניות ולא נתכוונו לשם שמים אמר עליהם וידעו כי ערומים הם ' ופי' כי כאשר הידים בעת שטובצין ספר תורה הם בטוהרה נכבדות ומשוכחות ובטובות או עושות נבלה אחת מן הנבלות הם מגוונים כך היו כלי המשגל לאדם ולאשתו קודם שחטאו ולאחר שחטאו כמו שיש לכל אבר מן האברים מהלל ומשכח בשמות העובד ויעורו בעשותו הרע כך אבר לאדם הראשון בכלי המשגל אם כן נמלא לפי' זה שהשם יתברך כי כל דרכיו משפט וטהרה ונקיות ומלאה היעור טוה בראשית פועלת האדם ' ועל זה אמר האלהים מלאה דבר אבריהם אשר לו יעורו כי הכל בחכמה גליונה דבר מתוקן ועובד וגאה אבל האדם ממש בחיותו חוטא מביא יעור בדברים שלא הוא בהם יעור מתחלה :

והבן

זה עד מאוד והוא סוד זיווג ידיעה שלמי רומן נש שהוא סוד היות האדם כלול בסוד חכמה וצניא הדעת כי האדם הוא סוד החכמה והאשה סוד הבינה' ובחיבור הטוה הוא סוד הדעת והוא סוד ארש ואשה בסוד דרכי הקבלה הפנימי :

והנה

זה הוא סוד המרכבה שהיו מחוברות זו בזו כדמיון זכר נקבה ולאו היה בדבר גנאי לא היה מלאה ארון השולל לעשות' והיום וזוהו במקום קדוש וטהור שכלל המקומות שהוא על יסוד עמוד מאד ושומר הסוד הוא ולא נגלהו לאדם כי מלאך מראה סוד עילוי חיבור הראוי ' וזהו סוד שאמרנו בענין שלמה במערי' ארש בליות בלית המערה בלית שלו ' ועל זה אמרו חרפה שברה לבי ואטמה כשכנסו עמונים להיכלי וזמרו ראה אליהם של אלו שאלה זימה חרפו ודבסו בעיני הכרוכים :

ואם

נבין סוד הכרוכים הקול ששמעו ביניהם הדב והסוד ארש ארש נחתמו כפינה מתלקין ושאר אלף זה ואם ובהבדל גלוי כל הסוד ומלאה כל הדברים שאמרתו מזבוארים ' ועל זה הסוד נתבטו בואמר' ג' שותפין יש בלדס לביו ואמו והקב"ה ובמס' קדושין בזמן שאדם קורא וטובה ומכבד לביו ואמו הקב"ה אומר מעלה אני עליהם כלילי דרתי ביניהם וכבדויו וכו' ואם היה בדבר גנאי היאל' היו כוללין בדבר השם יתברך שארש כך :

והנה

השם יתברך אמר לא בראים בעיני הוליד את יחם וברכתי אותה וגם נתתי ממנה לך בן וכו' ואמר בעיני רבקה ויעתר לו ה' וזהו רבקה אשתו ובעיני רחל ולא ויפתח את רחמה ובעיני חנה וידע אלקנה את חנה אשתו ויזכר' ה' ' ואמר חו"ל בחגיגה ג' מפאתות יש שלם נמסרו ביד שליח ואחר מכן הריון וכו' ויפתח את רחמה ולא היה בדבר גנאי מה לו להקב"ה לעשות על ידי עלמו בלי שליח : ובגראשית רבא אמרו ויע עליה אל הדרך וכו' ביקש יהודה לעבור ורמז הקב"ה מלאך הממונה על התאוה וכו' ביה להודיע כי כוננת הש"י וחפלו היה בחיבור זה ולפיכך היו שני תאוה' שיהיה לדיקים עינים והארים כדוגמת שמש וירח פרץ וזרח והבן כי בלדות סוד עולם נולדו ואין בחיבור שלהם שום גנאי כאשר אין גנאי בסודור תיקונו של עולם בכללם ובפרטם ' ובענין רות נאמר ויתן ה' לה הריון ומלך בן ' ואילו היתה דבר גנאי הרי כבר נאמר הבט אל עמל לא יוכל עמוד עינים מראות ברע א"כ נמלאו דבר' ארסונו היינו הכליעל מלא אחר ' ובשחיבור זה לשם שמים אין דבר נק וקדוש כמוהו :

ועד

זה נאמר בדיקים בעתם ארץ בבנין ידעתיה הנה יחם ארת הגדיק אליו יתברך כללו הוא מלייר טיפת הורע המעשה' מן הדיקו ואמר בעתם ארץ אבל ברשע הפריץ שזוהת המיפה פולה ממנה ואין לו חלק אמת עליה וזרו רשעים מרחם הבן והבן זרים ובערים מחלקי הש"י והנה כל הדברים שאמרתו הם מעכבו' סדרי' עול' ובעינו דוגמ' ארסונו

הראים לזמן האווג כל דבר בינוני שהוא ממועל לה וקר כל דבר שאינו מעורר התאו' ביותר ולא מקרר ומבטל כחה אמנם הדברים ההגונים מן הבשר בטופו שאינן שמוני' לרוב ולא רזות ולא שאין בכל מיני בשר שזילר דם בינוני חרע זך כמו התרנגולת ואם לא ידמנו לו תרנגול' הנה חלמו' הבי' מווקפי' במים טוב ועינם וכן בשר הכבשים הבחורים הוא טוב ועינם והיין הך שלא יהיה חומץ ולא חריף כ"כ אלא יין מנוקש ומיושב ובינוני ישתה מעט ממנו ולא הרבה הוא מועיל מלא ומוקף חרע יין לבן מועלת מן האדם והשמר מכל מיני ירקות בלחות סעודה והיו מרבה במיני בכה המוח ומרבה את הדע' וכן הקדר עלי כבלג'אונן תבלין בינונים כגון אוליג'פיל שהוא מוקף את הדם ומסיקו ומוח הטופות הוא עיני מועיל לה ויזכר בכל מיני דג בין לח בין יבש כי אם מן הקטנים הקדורים בירמיג'אש שהם טובים ומועיל לחי' ' והשמר מבשר תרס ובשר בקר ואוזון כי כלם עוברים את הזרע ומולידין טיפה סרוחה וכן הק'שואין והקטעמיים והחורי הכללים והאומים שאע"פ שהם מרבים את הזרע כלם בעלי עכירות הם ע"כ ובפעמים לקמן כי' שאר פרקים שבחיבור :

אמ"ה אולי בעבור זה אמרו חו"ל מובחר שבעופות התרנגולת וכו' לא מפני הטעם כי יש עופו' מוטעמים מהתרנגול' אלא משום שזולר דם בינוני חרע זך כדברי הרב ז"ל :

קודם הווגו ר"ד לזכר עם אשתו לר"ד לפימה ובשבת ר"ד לפימה ביותר גם יזכרו הוא והיא תולדות הקדושים אשר בארץ ואבות הקדושים והשכנים ויאמרו אדם וחוה שת מנוק מתולתה נח אברסם וטרה וכו' כמו שהזכרנו בעינים דלעיל ' ואם הוא משבט לו יאמר פרש' בתי אפרות הלויים ברים פרש' ויארל מן פסוק ואלה צמות בני ישראל כל הברות עלו אלה רשעי אבות הלויים למשפחותו ור"ד לומר זאת הפרש' בעל פה כי בליה בשעי' אמיר' אין לו נר טוב שיהיה הווגו בליה שיהיה מתום' הלבנה ולא מחסוונה טוב שיהיה הווגו משבת לשבת ואם יאר' מתגבר עליו וכן להשגיח בכל הזמנים האלו :

מכר ביהא וביאה שהיא בקדושה אין ממנה פעול' טובה אף שאין אשתו מתעברה ועל יד יש היתר לשמש על אשתו מעובר' או מניקה או זקנה או עקרה כי אינו מוליד ש"ז לנטלה כי מתהווה ממנה כפינה קדושה :

אסור לשמש מעתה לאור הגר אפילו בליל עת עיבור ואפילו מאפיל בעליתו ואפי' עשה מניחה של סדין או אור הגר אינו מאיר דרך סדין שרי ואם לאו אסור משום דיהיו לו ביים ככפים בזבוחותם או ציקותם וימונו ועל זה נענש האב בגלגול ואור הלבנה אש האור בל מליאם להדיא אסור לשמש ואם נכנס אור הלבנה דרך חלון ומאיר לבית מותר ' אבל אם עומד תחת אור המים דלון אור הלבנה ממש אלא יושב בללה אפילו הכי אסור ' והשבת האדם :

הרמב"ן ז"ל מסי' כ"י הדרך הא' במכות בענין הווגו איש ואשתו שהוא ענין קדוש ונקיות כשהיה הדבר כפי מה שראוי ובזמן הראוי ובזכויו הראוי ולא יתשב אדם כי בחיבור הראוי שגנאי הוא ויעבור חלילה וחס שחיבור הראוי נקרא דעה ' ולא לחנם נקרא כך שנאמר וידע אלקנה את חנה אשתו וזהו סוד כי טיפת הזרע כשהיא ממשכת ממקום הדעת והבינה שהוא המוח וידוע שאלו לא היה קדושה גדולה לא היו קורין אותה דעה ולא היה הדבר כנו' שחשב הרב במורה הבוכי' בחיותו משבטו לארסונו על מן שכתב כי חוט המשטח חרפה היא לנו חלילה אין הדבר כמאמר היוני הכליעל לפי שזה שמשן מינוי שאינו מורגש אש ה' מאמין בלמת שהעולם מחודש בכוונה לא היה אומר כך היינו הכליעל אבל לנו בני תורה מאמינים כי השם יתברך ברא כל כפי מה שגורה הכמותו ולא ברא בו דבר שיש בו גנאי ויעור שהרי נאמר שהווגו הוא דבר של גנאי הנה כלי המשגל הם כלי בגנות ארש השם יתברך הוא בראם שני הוא עשך ויטונקד ואמרנו חו"ל בחולין מלאך שברא הקב"ה כוונות בלית ובמדרש אמרו את אשר כבר עשהו ממלך שהוא ובית דינו נמט על כל אבר ואבר שכן הוא והשיבונו על כנו ' ואם כלי המשגל הם גנאי אין ברא הקב"ה דבר שיש בו מום או חסרון או נגות אש כן נמל'שאר פעולתו שלמי'חו' והרי אדון'הנביאים מכריו הורו תמים פעלו ' ואומר וירא אליהם את כל אשר עשה והגה

מדרש תלפיות אות ז ענה זיווג

לרם לכן מפרנס את הגוף • ואל יאמס אדם מעטו סמוך לאכילי הגה
 בלוחו זמן עבד הגוף רוחא והרם מעורב ואינו זך וזלול ואותה העפ'
 הנמשכ' ממנו עברה ומזלבלת סרוחה מעופ' אינה ללולה ולא נקי'
 וטהרה וא"כ נמצא הולך הנורר מרוחה עפס מיוסד מיסוד הגוף ומנוקב
 ועליו נאמר הרה עמל וילד שקר ועל זה נאמר וזרו רשעים מרחם ולפי
 שעבד מזג העפסה מחוייב לה ירעה הנורר מימנו מנוקב ומאוקב ולפיכך
 לריך אדם בעת החיבור לכון שעת החיבור שיהי' בעת שנפשו מיוסב'
 עליו ושקט עבד הגוף מרתיח' המזון שאלו השקט הדס יאמר וישקט
 למטה ולמקום העבדי • ומיאותה גוף השכל מוסדר' כי בדרך כזון שזהו
 סמוך הלילה האחרון ועל זה אמרו צברכות מינה אבה בנימין אומר על
 ב' דברים הייתי מנעטע בן ימי על מנתי שתהא בן לפון לדרוס • ואמר
 ר' יחזק כל הנותן מעט בן לפון לדרוס היינן לו בני' זכרי' דכתיב
 ופוקד מלאכה בנותם וכתוב החם ומלאו ימינה ללדת :

וצריף אני לעוררך על הגדה הזאת ידוע שאין פתי או סכל בעולם
 שיחשב כי מפני נתינה המעט בן לפון לדרוס יזכה להיות
 לו בני' זכרים ושלח תהיה אשתו מפלגת נפלי' כל שכן שיאמרו מעודי
 עולם אכשים חכמים וכבוים דברים הללו • אמנם הם ז"ל הסתיר
 הדברים ברמזי' כמנהגם הטוב בכל מקום • והגני מבאר ידוע ב'
 הקור החזק לפאת לפון והחוי' הגדול לפאת דרוס וחכמי האמת יודעי'
 והרמק' הקלוי' אינו מניין הטוב והישר אכל המדות הטובות הם בנחרו'
 ועל זה אמר שלמה הע"ה אל תהי' לדיק הרבה ואל תמחכס יותר למס
 תשועי' וכי' אל תרשע הרבה ואל תהי' סכל וכי' ופי' שלפון ודרוס הם
 שני הפכיי' לחוס ולקור והם בבי' תכליו' הסתירו רבותינו דבריהם ורמזום
 בהם ולאמרו כי בהמשש מעטת בייחתי' מזג גופו כבוי' מנוולט בן הקור
 והחוס איז יוכל טבעיו לרוח ולת' ידועו מהר אכל יוכל לבעוה במתון ואז
 האשם מקרמת לזרוע תחלו ומנאל' זרוע האשה בלמיון החומר וכשיבא
 אח"כ האש' נמצא בדמיון היורר שמייר' לורה וזהו אש' כי תזריע
 וסמך ליה וילדה זכר :

זיהר סוד שאמרו חז"ל בשכר שמשהין עמנו על הבטן היינן לכו
 בניס זכרים כאומר הגה נחלת ה' בניס שכר פרי הבטן וכי'
 וא"כ בהיותנו מניין כל כך זמן סוד הנותן מעטו בן לפון לדרוס היינן
 ליה בניס זכרים כי נמצא הם כבחי' הלילה שכבר שקע הגוף מרתיחת
 עבד המזון שאלו ומנאל' הגוף זך ונקי עומד • ומה שאמר בן לפון לדרוס
 בן החוס והקור' ידוע כי כל אש' שנוכל מעשה קרה יהיה לעולם פתי'
 או סכל מהולל • ומי שנוכל מעשה חמה יחי' יאמר חכם ויחמה נקב אכל
 הנולד מהעפי' המנומלגת בין החס לקר יהיה לעולם חכם מיוסב בעדמו
 יקר רוח אש' תבוי' ויהי' במדותיו ובעדמותיו מעורב עם הבריות ועל זה
 אמרו ומת' לאמתך זרע אפשים ומה שדרשו במסכת צרכות לא אוכס
 ולא חיזור לא חכם ולא עפס ולא ארוך ולא גוף כי כל אלו המדות
 נחשוות בצדס בהיותו מזוג בין החס לקר שיה' סוד בין לפין לדרוס
 וזהו סוד בני' זכרים שאמרו •

אבר מה שאמרו אין אשמו מפלגת נפליס ים בדבר זה עיקר גמור
 והגני פוחח בן עברי אורה כבר ידעי' מה שאמרה חז"ל
 במסכתא יומא בענין הך עובדא עובדא שריחיה וכי' לחש' לה בצונגה ולחש'
 שזכו סוד בין לפון לדרוס קרה עליה צטרס ארך צבטן ידעתיך והוא
 עובדא שריח' וליחשו לה ולא לחיש שזה הוא נוטה לנד לפון קרה עלי'
 וזרו רשעים מרחם • ידוע כי סבת הפלגת נפליס הוא בהתעורר הרח'
 אל אחד הקולות או לרעבונו או לתאו' מופלגת אם לחס אם לקר כי
 בהיותה הרחם מנוולט לעולם לא תפיל בצלשה בהיות הפלס בעין משפס
 שלח יעו המחזני' לאחד הלדדין ואח"כ נמצא זה לחישו להו ולא לחיש
 נוטה מהקלעי' והוא קרוב להיות נפל אם לא יאכילנו מדבר
 אכסור שריח' •

ואית הגה גם אם הלדיק הריחה ידע כי לעי"פ שריחיה חזר' לפלס
 האמנעי' אכל אם הרשע שריחיה' אמנם נטתה לקלע
 בהכמוי' שבה ולא חזרה לפלס האמנעי' וא"כ ביווהתבונן בזמן שראיו לו
 לאדם לשמש מעטו ויהי' זוכה לבני' ראוי' להוראה והנה כללו בצפרק זה
 ג' זמנין לעוהה מלך הימיס ומלך המזון ומלך השעוה ודי' לך •
עוד להרמב"ן ז"ל בענין האונן בצפרק ד' מספרו •
הדרק השלישי בזמן הראוי לחיבור ידוע כי כפי מזון כל דבר
 כי

זכרים צרכות כסוד מקבל ומשפיע •
והנה חיבור האדם לאשתו כראוי בדמיון צריחה שמים ארץ כאומר
 כה אמר ה' נוטה שמים ויוסד ארץ וכי' ואמר ואזרתו על
 ארץ יסדה שהוא וחס אגודה אי' לברוח ארם חזן סוד בעשה ארם בללמנו
 כדמותנו כלומר אני שותף צריחי' ארם והאשפי' הזאת כי הן האב ואם
 נמשכי' כל סרי הגוף והכס' יתברך זורק בו נשמת חיים • ואומר וישוב
 העפר אל הארץ כשחיה וכי' ואחם צבוי' עינים ראו אם ים בדבר גנאי
 שהכס' יתברך שותף בו • וא"כ נמצא חזן הארם לאשתו כשהוא כפי
 הראוי שהוא סוד בין עולם וישבו וינעשה כי הארם שותף להקב"ה
 במעשה צריחית :

והנה סוד שאמרו חז"ל בזמן שאדם מתחבר לאשתו בקדושה שכינה
 בייניהם סוד אש' וקשה וזהו סוד צטרס ארך צבטן
 ידעתיך • וסוד קשה לי כל צבור •

ומה שאמרו נחמתינו שכינה מסתלק' מבנייהם כסוד אש' ואש זהו
 סוד רשעים והבן מאלו בזמנן שאין אדם מתכוין לשם שמים
 הגה ארחה הרוע הנמשך ממנו היא טופה סרוחה אין להקב"ה חלק
 בה ומנאל' משחי' זרעו על הארץ והנה גופו כלה בצבלה וכמועט האשה
 ומפסטה ענג לע"ז כדיו' מרזעי' ונקלקל עפה שלו כקרח שלון
 ממאיר זהו אין להכס' חלק בו ועליו נאמר וזרו רשעים מרחם כמו
 שאמרו • והנה לזה הלל יתברך בתורה והתקדשתם והייטם קדושים כי
 קדום אני וכי' •

עוד להרמב"ן ז"ל בפרק שדישי מספרו ז"ל

הדרק השני בזמן החיבור הגה הש"י אמר בתורה שורה כסותה
 ופונתה לא יגיע ועונס זו האמורה בתורה סתם מפורס'
 בתלמוד כי העונות משתנות כפי סדר כל בני אדם • ועכשיו נתיח לדבר
 בעונות שאר בני אדם ומדבר בעונוי' ת"ח הראוי' שהיא בלילי שבת ועל
 זה אמרו אשר פרוי יתן בענהו היא עונת ת"ח • ידוע כי זרע האדם
 הוא חיי הכס' ומאור' וזהו כי הוא הרם המזוהר והקבי' שבנוק' שאלו לא
 היה כן לא היטה לורי' הגוף מתלייר' וזהה הרוע היא מחלקי הגוף ויש לו
 חלק מכל אבר ואבר כי ידוע שלא כולד עיני' מאוזן ולא און מעיני' רק כל אבר
 נמשך ממנו אבר אחר דומה לו כמו שלח' יולד מרע חטה פולין ועדשי'
 ולא מורע ארם חמור או • סוד לו שם א"כ כל אבר ואבר וכל לורה האורה
 יש לו טבע מיוחד ובה ידוע שזמנו הוא נולד ואין לחוס לבימא שכוליה
 פקח כי כה האבר מאזי בו טבעו הכללי לגוף • ואם כן שהרע הוא חלק
 מכל' אבר ואבר מאיכתי' האדם אין ראוי' לאדם להיות מניי' אלל אשמו
 כתרנגולים כי אז יהיה כמו חשש מאור ומאור עיניו מתמעט וכל חלק
 אבריו הולכי' וכי' אכל בהיות החיבור לעולם האמורה שהוא מליילי שבת
 ללילי שבת שהוא סוד חזרת הגנלגל פני ואחור ב' ימי השבוע אז יוכל
 להשפיע כח גדולתו והוא לא יחסר דבר שיהא נחלש עליו חוס הראי'
 לפי שכבר קבל כח שיוכל להשפיע ממנו ולפיכך אשר פרוי יתן בעתו
 דהיינו מליילי שבת ללילי שבת וסמך ליה ועליו לא יבול כלומר לא תבא
 לו חולשה בהו' וסמך ליה וכל אשר ישא יליח כלומר יהיה חיבורו לשם
 שמים ויבא לדי גמר •

וטעם להיות מליילי שבת ללילי שבת לפי שהשבת סוד עולם הוא
 דגמתי' עולם הנשפס מעטע שבת וכיוונו בעונוי' תלמידי
 חכמים בלילי שבת להיות כוונת לפסח המסכלת להיות הוליד לורי' ראוי'
 לעבוד' הש"י בעלת נשמה שכלים עליונה כדאמרו רבויים בשבועי שבת ויכפס
 והכונה בהו' לעונוי' ת"ח והבן זה מלך כי לא שמו עונת' בימי הגופניות
 דהם ששת ימי המעשה אלא ביום שכלו שבת שבת והוא עולם הנשפסות
 האולי' לא ובין ועיב' לך •

ואחר שפורקו ענג זה נחזור למה שהיטה כוונתנו לבלרו ואמרו
 כי זמן החיבור נחלק לשלשה חלקים • הא' העונה בימי' •
 החלק השני זמן העונה מלך המזון • החלק השלישי זמן העונה מלך
 השעוה •

אמנם החלק הראשון כבר צריחה צפרק זה והחלק השני שהי'
 זמן העונה מלך המזון מהו שמתעורר לדעם כי המזון
 שהארס קוזן בו לריך שלשה מיני מתון ולמדרגה הדס יתפך לרע או

מדרש תרפיות אות ז ענה זיוון

קשו

דבר צנוני שיוכל הטבע לעמוד אחריו ויתמכר להתהפך דם נקי וטהור כי בהיות המאכל מתרבה באלטומכא אצ"פ שיהיה מהדברים הגנונים הנה הרבוי גורם שלא יהיה נטון ויפסד באלטומכא ויהיה חוזר דם רע מעוקף יותר מי שיהיה מהדברים עטורים והנס' הרעים ולפיכך ראו לחזק בשיעור המזון כאשר ידבר בנזק הדמיון ממש אם כן שמור העיקר הגדול שהודעתך

עוד להרמב"ן ז"ל מענין האוון צ"פ ה' מספרו

הדרגה הרביעי כמות החיבור לריך אהיה לדעת סוד גדול שממנו חו"ל הרבוי עבירה קשין מעבירה והגני מאיר ענין דברים שמהם ציונו של עולם והם נסתרים בכמה חדר' מעלי דע כי הש"י אל דעות החקין פועלו בחכמה פנימה תמימה ופתן בכל טבע וטבע מעבדי העולם פועל מיוחד פעל הדבר שנתן לו במשמרתו מבלי שינוי רק בדרך נס :

הנה נתן כח לדמיון האדם להוליד דבר שהיה מדמיו' והבר זה נדעוה גם מזה הטבע והנה בפתחבר עם אשמו דמיון ומחשבתן עסוקים בדבר חכמה ובינה ומדות טובות והגונות הנה אותו הדמיון במחשבתו יש לו כח לייצר האורה בעצת הרע כפי מה שיהיה מדמה בשעת החיבור וזהו סוד ויקח לו יעקב מקל לבנה וכו' ותלמי' האלן עקודים קודים לדמיון הלייור הרמזו במקלות :

והנה רז"ל עוררונו על זה במשכת ברבות רבי יוחנן הוא אזיל ויטיב בשערי עבילה אמר כי סלקו-בנות ישראל מנהרג' למתכבדין כי הידי דלכוו ורעין שפירי כותי וכו' וחסבונן הויפסו בעליה' הזה כי זה החסיד והקדוש הודיע כי זאת האשמה מחשבת' הויפסו בעליה' מן העבילה ומתחברת לבעלה אותה האשמה חסד' דמיונה ללייר אורת הולד כפי הדמיון אשר היתה מדמה וא"כ נמלא הדמיון סוד גדול וההרהור והמעשה לגורם הולד ומדווחו כאשר אמרו ואחר שהדבר כן כי ההרהור והמחשבה והרומים להיות לדיק או רשע כאשר הדמיון גורם ג"כ וא"כ לריך נקודת הרהורים ומחשבות' ולגות' בשעת משמשי' שלם יהיה מחשבתו דבר עבירה זוימי' ואל יחשוב רק בדברי הקדושים והטהורים ויפנה מחשבותיו מכל הרהור רע ויטהרם ויהיה מחשבתו בלדיקו הקדושים והטהורים לחשי מודע והשגה והמחשבה כי אוחס' המחשבות יחילו על הרע ולייריהו לרומ' בשעת המשמשי' וכן ראו לו שיהיה מחשב' דעת אשמו ומשמרו' ומכיו' ומסע' דברים המשמשי' את הלב כדי שיהיה' גם היא מוסכמת למחשבות עקורות ויהיו שיהיה אחרים בדבר המולד כי או תתקשר מחשבות' לחלוד ותהיה העכירה שרונה ציניהם ויולד בן כפי האורה הטהורה שילירו ואל תתנה על זה עובר פשע או אפילו לעיני חבתי ומחקר כי כפי המחשבה והטהורים שיעבור על לב האדם ואשמו בשעת חבורם יהיה הולד מוכן ומזוייר אם טוב ואם רע וכבר הביאו רש"י מעשה משה'א' מעטוינות' שילדה בן שמור והיתה היא והמלך לבנים ויפס' עד מאד וחסב המלך להורגה עד שזא אחר ואמר שאלך בהרשה בשעת משמשי' בלדס' שמור וברקן ומלאו אורות שמורות מזויירות בשמיות' בלדס' חדר' שמשגה בו ואמרה כי היא מסתכלה בלוחס' האורות ומרהרת בהן בשעת החיבור יקו כענין מקלות משמש' :

ואר תתמה גדול מזה הולד כפי הטבע כי אדם שנשכו ללב שועה ומחלה חולה הירוע לאוה' השכיב' הנה נמוך הדמיון שהוא מדמה ברעיונו לא יוכלו להקריב לפניו מים כי מיד ידמה לו שיראה בהם כלבים שונים עד מאד מפני רוב ההרהור והתמזון אשר בלבו מזויירי' בשתן אורות הרהוריו ותמאוויו והבן עד מאד וראה עד היכן יגיע ההרהור בשעת משמשי' :

סוף דבר אם מהרהר בדברים טובים נקיים וטהורים הנה אותו ההרהור חל על עטף הרע והיה' הולד מזוייר בלוחו ההרהור להיות לדיק גמור ויכני' עמו ועליו נלחמ' טרם אלאך בבטן ידעמיר ובאמת כי קודם הולדה שלו יהיה ההרהור הטוב מוכן לייצר ואל שכינה משתמטע' עם המחשבה כלאומי' ז"ל המחשבה טובה הקב"ה מחשבה למעשה ואדם מחשב בדברי עבירה וכעור הנה הולד מיוסד רשע וכעור ועמיר להיות רשע מעוקף ועליו נלחמ' דמור רשעים מרחס' :

ואני עריך לעורר על יסוד גדול בכל בתורה דבריו רז"ל בלומרי' אלהים מושבי יחידים ביהם כלומר בהיות אדם ואשמו צנוני טהור'אשיתם מתכוונים לרבר טוב הש"י משתתף עמהם שי' אלהים משגיב יחידים

ק' יהיה הגוף היצוין וזכרן המחקר יודע כי החי שמתמוט למשך ממנה מאכל הכובלי והנה הש"י כי כל רכיו משפט לוה לשחוט למאכלינו והלא טוב היותנו יצוויני בנימי' פירות ומגדים ומה לו להפקיר דם בהמות וחיות לנערים לער גדול :

רע כי אלו מוסכמו עולם שסמס' יתברך מעיב לבי' בריה והוא מרחס' לכל בריותיו ועל זה אמר דוד העל"ה טוב ה' לכל הודיע בפסוק זה כי שחיתים בעל חי הוא הוד חמלה ורחמים עליהם הגני מבאר ידוע כל מזון שהא"י אוכל ניזון באלטומכאומן האלטומכא יורד למעיי' העליונים למטה מן האלטומכא ומאוזקן המעיי' לכבד והכבד עוחן הטוב והמבחר והשמון וההקד והבקי שבאותו מזון והשאר דוחה למעיי' התחתונים היולד דרך הרעי ואחריו הרע' שהכבד מו"ק חוזר ומבטלו ומחזירו דם ומנקהו ומשלחו ללב והלב משלחו לכל האברים וישמניע הדם לכל האברים חוזר בכל אבר ואבר ממין אבר ביבטול שלישי וחוזר כשר בבשר בשומן ובעלמות' עולם ועבורקים עורקי' ובגידים גידים כי ממנו הגוף הרע' והרע' נמלח' בהמה זו שנחש' כי לסובכה שחמט שילג' ממדרגת גוף בהמה למדרגת גוף אדם וזהו דרך ארבע מרכבוט העולם התחתון שהן מקורות נלחמ' ובעל חי שאינן מדברים ובעל חי מדברים :

כי המקורות שאצ"ס ויכונין מד' יסודות והלמחים מד' יסודות מן המקורות ומן החי' המדרג' משפטו בלחין מדברים ובלמחי' ובמקורות וכן הדבר הולך מעילוי לעילוי עד שגלגל חוזר פנים ואחור ועל זה אמר טוב ה' לכל כי מן היסודות עולה למדרגה למעלה מהם והם הלמחים שלוחים' ומן הלמחים עולים למעלה מהם והם המקור' והמקורות עולים למעלה גדול מהם והם בעל חי מדברים שיש בהם כח הדבור ותנועה וכח נלחמה וכח הרעבה מארבע יסודות וא"כ נמלאו כל הדברים נעשים למזון וזוה"ס לטעולתם לעילוי גדול ממדרגתם :

ואחר הקדמ' זו כי בהיות דם מזון הגוף שנעשה ממנו ראו לך לדעת כי בהיות המזון עב' וכו' הדם כמותו ואם המזון זך ונקי וטהור יהיה הדם כמותו ולפיכך הכדילנו האל יתברך בחבורתו מכמה מאכלות אסורות שאמר אותם עליו קלחם שמעמטי' את הלב כחלב ודם וקלחם שמעין את הפנים כחיות ובהמות ועופות הדורסין' וקלחם שגורגין דרכי הרע והמחמה לארבעת' וספן חוזר ודומיהן ומקלח' שמועדין מין וחולאים שחסי' הארץ והמים בכלל סוף דבר על כולם אמר אל תשקלו את נפשותיכם בבהמהו' בעוף ואסכן הודיע כי כל אלו הדברים מתעבים וממאקים מולידים רע מוכן לבמה פורעניות וא"כ כשלאמרו שר"ך אדם לקדש עצמו בשמשי' הנה גם המזון כולו בקדושה כי ראו לרש' ללכול המכלים הגונים ממועטים בין ההזן והקר ויהיו מהדברים המולידים דם זך ונקי וטהור מאחר שאותו הדם עתיד להיות הספק לעפת זרע והוא עתיד להיות יסוד ובנין לול הגולד מאותו חיבור כי אלו יהיה המזון טוב ונקי ממועט' תהיה הטפה נקיה וממועטת' אלו יהיה המזון רב ועבור ועב' תהיה הטפה ג"כ עבה ומטופלת' ועבור' אם כן נמלא המזון גורם להיות הולד כמו כן חסם או פתי לדיק או רשע :

והגני מוסר בידך מפתח גדול דע כי בהיות הדבר כמו שאנו אומרים סמך הקב"ה בשרותו פרשת אשה כי תזריע נמאכלות אסורות ואמר להבדיל בין הטעם ובין הטהור ובין החיה הנאכלת וכו' וסמך לו אשה כי תזריע וסמך מלך האחר פרשת נעשים ואלו השלש' פרשיות לבוד ופלאים ופרשת כי תזריע בלמע' להודיע שאלו יבדיל האדם מהמאכלים הרעים הייזין לו בנים זכרים וגונים קדושים וטהורים ואם לאו הרי נעשים גדולים וקשין מתחשין עליהם מלך עטף הרע שיהיה מאותם המאכלות המשוקלים והנה ג"כ סמך מאכלות אסורות לפרשת אשה כי תזריע והודיע' לריך אדם לקדש עצמו גם במאכלות הגונות שמשמש' שיהי' הרע נקי וטהור ובטוני בן אמו :

והנה כבר הודעתך כי כפי המזון יהיה הדם הגולד וכפי הדם יהיה הרע וכפי הרע יהיה הולד המלך ממנו וכבר ידעת מה שאמרנו כי שלא נולד מהחוסם גמל ולא מן החטה ערש' וכן נלחמ' כי לא יולד מן הזרע הכעור והרע כי אם אדם משוקף ונתעב' כלאומי' זורו רשעים מרחס' והנה הווענק' בפקר' און דרך המזון הראוי לנו' וראוי לנו לומר לך עוד כי המזון הראוי לין לריך לקחת כדי מילוי הגוף רק

מדרש תלפיות ארת ז ענה זיוויג

יחידים וכו' ואמרו חז"ל כל הנושא אשה לשם יופי חסד נכנס וחדש יאל ואם חולקתו שאלמה ביה' בגדו כי בניס זרים ילדו עתה ויאלס ידע את חלוקיה'

והסוד

הגדול הזה כי צהית טועה אשה לשם יופי חבורו אינו לשם שמים אמנם הוא מנהרר בצורתה בדרך הנופניות ואינו מחשב מחשבה טוורה עליונה והנה הבן הטולד מאותו הרבור הוא ככרי חור ועל זה אמרו כי זרים ילדו ואין לשם חלק בה ונמלאו בוגדים בשם כלומר שסכניה מסתלקה מצניהם אחר שנתחממו שיהיה נמלאו אש אלה ואין י"ה שרואה צניהם וזו סוה ביה' בגדו כי בניס זרים ילדו :

וברי

לבודיעך עיקר גדול דע דך כי לכך נסמכה פי' בן סורר ומורה ופרשת תלוי ופרשת יפת תואר לקוחיה כשביה כי לא יאל חסד לדיק והסוד מואחר שאין בכוונה רב לופי' ילאו ממנו סוררים ומורדים ביה' ראויים לתרעב מיתות בית דין ויודע כי לא לחסד אירע לרוד ענין אכשולם ותמר שיהיה בני יפת תואר היו וכיון שבאו מאותו השרש וילדו כיואל באותו הגנפיה ומאותו חילן ילאו פירות כיואל בכם כי בן ההרבור גורם הוליד כיואל בחותה לורה ואם כן בין צניה שערוריות צפי' אז בענין כוונה ההרבור והמחשבה והחיבור

ואני

רולה לעוררך על עיקר גדול ואמסור לך מתנה גדולה בסוד המחשבה היאלך היא פועלת הורה דבר שהיה נקשקה לה הנה רז"ל אמרו הרבורי עבירה יקטין מעבירה ובקום אחר מחשבה רעה אין הקב"ה מואר' למעשה חסד מעבורה זרה שנמלד למען פסוק את בני ישראל בלבם והגני מאיר עיניך בזברים שבאו סחוריי בתלמוד הנה אמרו חז"ל כי בן עזאי היה יושב ודורש וקורטויו ויאלות כקרות של מהר רביו ע"ה בליות קדעת כי אל חלו הדבר כוונה אחרת והגני מנבאל דע ענין המים הטהור נמשך ממקום גבוה למקום נמוך כי כה להעלות אותם המים אל מקום גבוה אחר כנגד גובה המקום שיואל' ממנו וכן ידוע לבעלי הקבלה כי מחשבות האדם היא ממקור הגשם השכלית שמשכ' מן העליונים כח במחשבה להתפשט ולעלות ולהגיע עד מקום מולא ובהגיע אל המקום אז היא נדבקת באור העליון שמשם נמשכ' יוצג' היא דבר אחר ובהמשחבה חוזרת להמשך ממעלה למטה כדמיון קו אחד ואותו העליון נמשך לנטה בכח המחשבה שנמשכת אותו למטה ונמאלת שיהיה למטה ואז האור הבהיר נמשך ומתפשט באותו המקום שבעל המחשבה היה וישב שם וכן היו החסידים הראשונים מחדקבים המחשבה העליונה למטה ומתוך כך היו הדברים נמוספים ומתברכים כפי' כח המחשבה וזה סוד המחשבה השמן של אלישע וכד הקמה כמו בן ואחר שהדבר בן הולרכו רז"ל לומר כי בהתחבר אדם אל אשתו ומחשבתו נדבקת בעליונים הרי אות' המחשבה מושכת אור העליונים למטה והוא שורה על כל אותה הטיפה שהיא מתכוין עליה ומנהרר בה כענין אשת השמן והמשכת אותה הטיפה נקשרת לעולם באור הבהיר וזה סוד בערם אלרך בצענו וכו' מפני שכבר נמשך אור הבהיר בעיפת אותו הדיק בעת חבור לבס המחשבה נקשרה בעליונים נמשכ' אור הבהיר למטה והבן זה עד מאלד ותבין ממנו סוד גדול בענין אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב כי הוא סוד שלהם סוד מחשבות נפרדות אפילו שבע אחת מן האור העליון ונמלאו האבות כעבדים הנקיין לארץ קיין עולם ולפיכך אמר אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ושם נאמר כי בשעה שהיו עסוקי' במאכל ובמשתה ובמגמל ושאר עסקי' הגוף כל כוונתם היתה לשם שמים מחשבותם לא נפרדה מן האור העליון אפילו שעה אחת וזהו כן וזה יעקב להוליד י"ב אפטים כלם היו לדיקים תמימים אין בהם נפתל ועקש ראויים להיות כדמיון חסיד' עולם נושאי' כל' ה' לפי שלא היתה מחשבתו נפרדת מן האור העליון פירוש צנת החיבור והתשמים והבן זה עד מאלד ולכן אמר שלמה בשמיו הגמאלים בכל הדיק דעוהו וכו' ואמרו בכל הדיק דעוהו לשון אורי' אורי' הגוף קטן או גדול וזה שאמר דעוהו וכו' ידעת מהו לשון ידוע שהוא חיבור הגשם השכלית ודבוקה באור העליון כאשר חיבור האדם באשתו נקרא ידע' כן דבוק הגשם בעולם השכל נק' ידע' והבנה עד מאלד ואם כן תחבונן סוד חומרו בכל דריק דעוהו ואמר בפסוק והוא יישר אורחותיו כי האור העליון יהיה נדבק בעליו ויהיו כלם בדרך כוונתו ויהיו שאלמה

ואחר שהודענוך זה תחבונן צהיות הרבורי עבירה קשי' מעבירה כי צהיות האדם מתחבב בדבריי רשע ויעורף מחשבתו נדבקת בעליונים הרי נפשו מחוייבת לשמים שארי הוא עמל במגע אבל חס עשה עבירה למנה לא נדבק לשמים משפט' או יקול מעליו ויחר מן ההרבור הרע שהוא נדבק בעליונים והרי הוא קרוב לקאץ כל הטעיות ומאלן תדין סוד המהררר בעבירה בשעת תשמים כי אותה המחשבה המעוגפת חלה על עיפת הארע ומיסדות ממנו יסוד רשע ועול ומעורף ונקראת זרה והבן עד מאלד

ויאם

בעל נפש אשה הגה מן המפתח שמשכרו בידך תבין מעשה של אותו חסיד שהיו יושב בשעת טבילה כדי שתעיי' מחשבותיהן ונדבקות בצורתו ואורחו נקשרת בעליונים ותחבונן עד היכן הגיע כח של אותו חסיד ומעלתו

ואחר

שאלנו מתעסקי' בענין המחשבה מדע לך ענין אחר ואע"פ שאינו מובויל הספר עם כל זה מוביל לזה הספר וזולתו והוא כי צהיות החסידים הראשונים הקדושים מחדקבים מחשבותם בעליונים כל דבר שהיו בו ומתכוונין עליו באותם שעה היה מתקיים חס טוב ואם רע וזהו שאלמרו נתן עניו בו ועשה הל של עלמות

וענין

וכו' וכן מה שאלמר כל מקום שנתנו חכמים עיניהם בו או מיתה או עניו ומן הענין הזה בה יסוד התפלה והקרבות שהוא סוד הדבוק בעליונים ומן הענין הזה תבין כח אותה הארע של בלעם הרשע שהיה אומר עליו בלן כי ידעתי את אשר תבדק מבורך ואשר תאור יואר ולפיכך היה רולה לעיין בישראל עיון שלם כדי שיוכל להדיק מחשבתו בעליונים וימשוך עליהם מחשבה רעה ולפיכך אמר וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבעיו' ולפיכך הולרך לדיק לבס חקקה אל מקום אשר אשר תראה משם אפס קלחו תראה וכו' כל תראה לרך לעיין חכמי שמתחבנו עליו חס טוב ואם לרע והיה מדדיק מחשבתו למעלה והוא מושך כח עליון למי שהוא מתכוין ומענין זהו אשר מחוה שדי יחווה נוסף וגלוי עינים כי גילוי עינים ממש היה לרך ולפיכך תקן הרשע על ענין המיבצחות בשעה ופר ואלו בכל אחד רע להפכים אלו כל הכחות ובחקריביו ומחשבתו כדי לקיים חסלו הרע בכל אשר יאל' וזהו אמר אלו ויקחבו שדה לופים שהיה הרשע לופה כדי להמשך עליו מחשבתו הרע אבל השי' הוא היודע כל המחשבות ראה שיעור מחשבתו לקללי' ולא היתה' לרעו בלעם חללו ימתבך לו ונעל השי' רשותו וכחו ולא היתה דבר וכל לפי רשותו הרע לאלו לרעו והבן זה מאלד ותראה עליו היבן ידע כח ההרבור והמחשבה חס לעוב ואם לרע ואע"פ שאין זו מכוונת הספר תועיל תועלת שלימה בהיותך יודע שיעור ההרבור עד היכן היא מנייה ותדע סוד המחשבה ממש פועלת בשעת החיבור ואחר שהודענו סודות אלו הסתומים והגלעלמים עכשו לנו לעמוד בפרק זה ומתחיל להעירך סוד בפרק להסמך לזה כפי הראוי בצמר העוזר האמיתי

עוד

להרמזי' ז' מענין חוונן בפרק שפי' מספרו' **הדרדך** החמישי באריות החבור כבר הודענוך בפרקים אלו דברים רבים שיש לו לכלול אותם וגם מה שאלמר צפי' זה שימני כחותם על לבך' והגני מתחיל ואומר ידוע כי כל איש חסיד ונעוה כשהוא מניבר אינו מניבר גדולות ושהוא מהלך הוא מהלך בקוונה כפופה וראשו נמוך ועיניו למטה וכן בכל שאר מנהגיו והרשע בכל דרכיו בהקך אריותהו ילך לעיין חס ים בך עיניו לראות כי מאחר כי דרכיי' שאין בהם גנות מעשה וענין רע כ"ש גנות מעשה וע"כ כל זמן שאחנה מתחבר באשה אל תהי' מוגב בקלות ראש ובדבריי שוא ותעצוע ואל תקל את ראשך כנגד האשה ואל מדבר שיחה בעלה וכבר ידעת מה שאלמרו חז"ל בפסוק ומניד לראש מה שיחו אפילו שיחה קלה שבין איש ואשתו בשעת תשמים עמיד ליתן עליו את הדין ולפיכך יש לו להכניסה תחלה בדברים שמוטכין את לבם ומשוכיבם דעתה ומשנמחים אותה כדי לקשור דעתה בדעתך וכוונתה בכוונה' ולומר לה דברים אחרים שיהיה בהם חיבור ויחבורו ורלון ועגבי' וקולתה מושבי' אותה לשם שמים וסודות ודרך לניעות ומספר עמה בדבריי נשים חסידות ולניעות היאלך ילאו מהן בניס כשרים וטהורים הגווי'

מדרש תלפיות אות ז ענה זיוויג

קמז

הגוי' ראוי לכתר עליון בעלי תורה ולניעות ויראה והוראה כמנשה
מחית שזכתה לבנים שבעה שבלם שמשו כבהונו גדולה וראו חכמים
ותאלו ממנה במה זכית ואמרה להם אפילו קורות ביתי לא ראו שערות
ראשו וכו' ויכנים אותה בדברים מהם ענבים ומהם האבני' ומהם
יראת שמים ולינועות ועשרת מחשבה ויחסר עמה באמצע הלילה או
לסמוך שלש האחרון כענין שאמר חז"ל בדברות משמרה שליש' תינוק
יונק מגדי אמו ואתה מספרת עם בנעלה ויבסוהו בונע ארתי' לא
יבעלנה בעל כרחיה ולא יאונס אותה מפני שאותה החיבור איהוהשכינה
שורה בו מפני שכל כוונתה בהפך כוונתה ואין דעת אשתך משכמת
עם דעתך ולא תריבני' וכל דבר אותה על התשמיש' והנה אמרו
חז"ל במסכת יומא מהו חן ופיתוי ושאר דברים הגונים ומוזכרים ולא תהיה
מוטק לה בדברי מן ופיתוי ושאר דברים הגונים ומוזכרים ולא תהיה
בועל אותה והיא יתיבה מפני שאין בונת שתיקן אחרות ואין מחשבתה
משכמת למחשבתך אבל היו מעורר אותה ומכניס' בדברי' סוף דבר
אחר שתיבה בודק את עמלק ותראה שאתה ראוי לשמש עשה כענין
שפסוקים דעת אשתך לרעוף' ושכחת ממחברך אל ממטר לעורר כח
התאוה כדי שתתישב דעת האשה ותכנס דרך האבה ותתחיל להודיע
כדי להודיע שתיבה זרע שלה כענין חומר וזרע שלך כנורה וזהו שאמרנו
נענין אותו חסיד דומה כמי שפסלו שד כלומר שלא היה מתכוין
להבאת החבור לבד אלא האם היש השמנוש בענינו כמו שמתעסק
בדבר שאינו מומלכתו והיה חוב מופל עליו לגמרי משוי' מלות עונה
האמורה בתורה'.

המחשבה רעה גרמת עשיקת הילדים שנלמדר עליהם דמנעו
העשוקים ואין להם מנחה ובלתי הנדיקים הם
הת"ח הם מוונס עמך שבת ערבת שבת וצדקת און שום נפש
נעשקת בשביל מחשבה רעה עמך עמך דף י"ט ע"א

בהזרווג אדם עם אשתו אם מהרהר בנשה אחר' או בבת אל
כבר וגם האשה אם מהרהר באחר או בגוי' יש כח
להחליף הנשמה ויאל ממנו איש כופר באלהי ישראל ח"ו והגוי' אם
מהרהר בו בהזרווג' עם בעלה הערל יתמיר עם האמן הכן העולד
ואלו נקראו בני תמורה עמך המלך ע"ג

כשאבא ואימא מוונס על ידי הנקודות או נמשך הזוג הראשון
לבידו כשמות חדשות וזו זה בציונותו הריבס נפסק
במרבץ הצית אך כשהזוג הוא על ידי אריות לבד או אין הזוג רק
לנחיות (פי"א להציות) והעולמי' ובשמודווגי' על ידי הנקודות או מנאל
שהזוג הוא חכמה דאבה עם אימא ושבע הקב"ה וכו' וירושלים של
מעלה הוא אימא ובשהזוג על ידי אריות או הוא בינה דאבה עם
אימא נגיד ומלוה'.

עם הארץ הוטר להם הזוג כחול אבל לרדך להמתין עד אחר חלום
כי הוא זוג המלאכה כי לא מתלבש אור' יותר בליל ראש
חדש ובליל יום טוב אחר חלום דינס לליל שבת ואע"פ שאין זוגם
לליל שבת עכ"ז ת"ח מותר לשמש מעט. נגיד מלוה' :

דיל שביעי של פסח מותר הזוג והוא גרמז כפסוק ובני ישראל
הלכו ביבשה בחור' . וליל ששמת תורה אסור הזוג והסוד
הים נגיד מלוה' .

זוהר (פי' וזרח בתוספתא) מלכות להע' החרב המתהפכת למידן
בה לרשיעיה' בעלמא דין אבל מעין הדעת טוב ורע דליהו
בגונאל דמעה זמני' דמהפכין הגשים לשידות אשים' נגדים וצנין דא'
ויגר יעקב לרחל וצנין דא' אוקמוה רבני' דליה ליה לבד נא לשמשא עם
אחיהם עד דמספר עמה שמה נתחלפה לו בסידה' .

מדרש הביאור הילקוט (פי' חיי שרה) ויאל יתחק לשוח בשרה
וכו' בשלשה שעות בא אליעזר לברון לעת חפלי הערב
ויאל יתחק להתפלל תפלת מנחת הערב אמר אברה' : ליתק העבד הזה
חזוד על כל הצעירות שבתורה והמורה בידו שגאמר כענין בידו מאזני
מזמנה הבא הנערה האהלה והואיל בתוליה' באמצע אם טהורה היא
בצמוליה הרי היא ראיה לך וכן עשה והראה אותם לאברהם ותח"כ
לקחה לאשה ובשביל שגמל אליעזר הסד ליתק הוילאו תירות וכן לו
הקב"ה שברו בגמול הגמל והעניור למנך והוא עוב מלך ומנא

אמ"ה משמע מכאן שיתק מאל לרבך' בצמוליה ובמקום אחר
אמרו הביאור הילקוט ותפול מעל הגמל ונעשה מנחת עץ
ויאלו בצמוליה וכשכא יתק עליה ולא מנאל לה בצמוליה שחך מאליעזר
עד שיספר לו הענין והלכו אל המקום שפלה ומנאל ונעשה מנחת עץ
מיד ידע יתק שיהי טהורה וכו' ויאל לאל פליגי אלא דמאמר אמר
אברהם ליתק הבא הנערה האהלה והוילאו בתוליה דבר בלשון קהרה
כיון שמופדש הענין במקום אחר מענין שיתק מנחת עץ וכו' וישעור
בלשון אמר אברהם הבא אותה האהלה וראה אם טהורה היא בצמוליה'
וכן עשה והראה אותם לאברהם כלומר וכן עשה שכנס וביקה ארתי'
מה שאירע שלא מנאל' לה בצמוליה עד שהלכו למקום שפלה ומנאל
העץ לבוע מדס בצמוליה וזהו מה שהראה לאברהם .

ילקוט משם מדרש כיון שראו אלה הלמדי' ביקש להרוג לאליעזר
וראו שיהי נועל של גמלים בשני ידיו ובעירין' . יל'
כך אמרו אין אנו יכולים עמו ונעירו קצרה לפניו וסס
כיון שראו כך אמרו אלה סס המות ומפני מה מת בתחול מפני
המות בתוכה והקב"ה בזכות אברהם החליף הקערה ואלל בתחול'
ממונה ומת ואין ויוסם אלא סס המות ומפני מה מת בתחול מפני
שהיה מלך בארם נהרים וכל בתולה ששגבי' בועל אות' לילה הראשונה
ואח"כ חוזרת לבעלה נתקבלו כל השדים וצמול' אם הוא עושם לבחו
כסם ששעה לבנותיו מוטב ואל לאו אנו הורגים אותו ואת בתו לסיכך
מת כדי שתגלל אליעזר ורביקה' . בשני שעי' ביום יאלו מחרן וקפלה
הארץ

והתבונן

המראה הגדול הזה ומראה הילך היה החסיד מנתון
כוונה עליונה והיה מעשהו כולו לשם שמים ולמנוה
גמורה וא"כ מכל הדברים שהודיעו בפרקים הקודמים . ופרק זה יש
לך להקיש כמה דברים שלא זכרנו מן הדברים שזכרנו והיו כולל את
הדברים כולם והנה מנעךך כפין דרך ההנהגה שאדם ראוי להתנהג
בשעת תשמיש יותר על כל לינועות שאהה למצב בעת מדותך במאכל
ובמשתה ובדרך ארץ כי כפי הלינועות והמחשבה שאהה נוהג בשעת
החבור כך תחול הגורה על טיפת הזרע וזהו סוד יתחק בן אברהם
הוליד את יתחק כלומר אחר שאמר לו הש"י שרה אשתך יולדת לך בן
שהיה ראוי לגמל של"ה וזהו סוד אברהם הוליד את יתחק כלומר
אברהם נתכוון בשעת החיבור והדביק ממחבתו בעליוני' כדי להוליד את
יתחק בן לדיק גמור כעבוד וזהו שגמל ואלה תולדות יתחק בן אברהם
וזהו לדיק בן לדיק והעיד הקב"ה ואל יתחק' שאין בו מוס לא מבפנים
ולא מבחוץ וזהו סוד והעלהו שם לעולה וכבר ידעת שלא היה מוס
בדבר הקרב על גבי המנבח . הכן המראה הגדול הזה כי כבר ידעת
העולה קרב קשים היא והיא בזה היא הרוהר הלב ועל תחול' המורגשת
ולפיכך לריכה הפשט וימיות וכליל וקקרא ויתק עולה תמימה' . וכל
זה גרם איתו אברהם אבינו ע"ה בשעת החיבור שנתכוון לשם שמים
משם וכן הדבר נוהג בכל שאר החסידים וכפי לבב שהתכוונם לשם
מנוה וקדושתם במחשבתם בעליונים בשע' החיבור אז וילידו בינס
ראויה לבהיקט ולעשרת ולחסדות ולפיכך הורכה פשת רות לומר
באחרונה אלה תולדות פרץ פרץ הוליד את חזרון כאש' לדיק
ג"זור נתכוון להוליד בן לדיק כמותו וזהו סוד פרץ הוליד את חזרון וגם
חזרון נתכוון להוליד בן לדיק כמותו וחזרון הוליד את רם וכן עד שי
הוליד את דוד להודיע שלא לתנס בחר הש"י בדוד עבדו כי שלגלי'
לדיק הם זה על זה זה למעלה מזה כדמיון עשרה סודי' עולם הסוד
שיעור קומה בסוד יוד שהכל כלולה בה ולפיכך נקרא דוד עשרה
מעלות כלולות בו כי מפרץ ועד דוד עשרה מעלות' לדיק בן לדיק
וא"כ מתבונן סוד מה שגלגלו בפרקים אלו ושתייה נוהג במה שהודיעוך
בהם אני ערב אילך להוליד בן לדיק וחסיד מקדש עם שמים והש"י
ברחמי יתקף עיניו ועיניך במחול' תורמו ויכנס לדבוק בשגתו להוליד
זהומוון לעבודתו וליראתו אמן והמאכלים הראויים למונן החיבור כבר
כתבתי לעיל :

מ"י שאינו יכול להזדקק הטיב לא יתכל דברי' חסורי' כגון דג שיש לו
שני אנבעות ושאר דברים האסורים אלא יתכל דברים המותרים
כמו עדש' ומבטולי' בלא מלא וטומים לליון שכל זה מרבה את הזרע
וכן יעשה גלגל דק וישים בעדשים וביום יתכל ואם ירלה לשמות יחסם

מדרש תרפיות אות ז ענה זיוויג

החלודה אשר עליו וזוכה בזה אותו לדיק שמביא לקיים נפש אחד להשיבן אל לביו ומי יתן עטרה מנמנה וזאת סברת רז"ל ואע"פ שסוף סוף איך משלמת אפילו הכי השלימות הוא בעצרה בערך מה שהיתה ואם הנפש הזו היתה משתלמת על ידי אחד וצמקום אחר שאינו הגון לא היתה לה רפואה תעלה למכותיה ואתה הנפש הריא לגמרי.

עוד יתכן לפרש כד"ל שזמני ת"ח אין יואלין ת"ח מפני שאין מברכי' בתורה תחלה והענין הוא שהת"ח שמורתו אומנותו ריך לזכור בכבוד תורה בכל כלל ופרט לברך עליה קודם הלימוד בכל פעם שר"ך לברך ולברך בכונה שלמה לשבח לאדון הכל יתברך ולפעמים הת"ח אינו מדקדק בה לאומרו ותולה שאינו ריך לאומרו באומרו שכבר ברך ואם היה מדקדק על זה היה מחויב לברך והרי נתרשל מברך ולפעמי' אינו מדקדק בזכות התיבה וגם כן מזה שאינו חושש לכבוד תורתו כדין וכשורה ול"כ מודדין לו מדה כנגד מדה ואין מנחילין אותה לבנו אבל עם ההר"ך לא שייך בזה זה העונש ולא זה העונש לבן ראויה הם שמאל תורה מהם .

עוד טעם אחד בשעת הזווג ריך לבין כונה ראויה ולכן ת"ח שר"יכו לבין אם מספיק' כוונת' מדקדקי' פהם ממנה כמות השערה והעד יפה מיסוד רעוע גבל עם ה'הר"ך אינו יודע שום כונה כבוד כסוד כבוד ריך הבין ויגור משם ואלו ראו' לזיור אפסר שיטעו ממנו דבר חשוב ונחמד והוא טעם דק ריך למשמי' בו בשכל עכ"ל בקי"ור נמדך .

אמ"ה נראה לי שטעם שרוב בני העמי' אר"ו הם תלמידי חכמים וכד"ל' ה'הר"ך בבני עמי' אר"ו פהם ממנה תלך תורה לעולם . והדבר בהפכו בבני ת"ח אינו מודיעך דע שהטעם שייקב אה"ה נכא שמי' אחרות ויאוהה עם כלתו ובעמי' שלהה את רות' לנמטו של צעו ריך זנות אבל הי' בחכמי' נפלא' לבלבל דעת השטן שלא יקטרר בראשו זיווג לבלבל כוונתה הטובה כי בראותה השטן איהו לדיק שצדווג באשמו אומר צעלמו בחזקי' כשפי רוב כוונתה יבא מנחל לדיק ומשיא כל מנמטו על אותו זיווג לבלבל הכוונות ולהביא בלב הלידיק דברי כפירה ועיני' פגמי' לכן נחכמו השלמים הזכרים להביא הזווג דרך כיעור כמדובר שבראו' השטן כך אומר אין שום דבר טוב ויאל מנחל ואין משיא דעמו על הזווג ולבלבל כדשרשי' זבין כך וכך אוווג נעש' בקדושה רבה ע"י הכוונת והבן גור מוכן ומקודר ולכן יאלו מעיקב י"ב שבני יח לדיקים מגורים ויאוהה מלך המשיח וכן מצעו ולכן עמי' אר"והם בהיותם משוללי' מדקדוקי' מלות ומכוונות אין דעמו של שטן על זיווגם לבלבל באומרו די במה שהם בלתי הגוני' ומה דבר טוב יכול ללאת מהם וכיון שכן איהם דבר טוב שחשב לדיק עמי' אר"והם בראותו זיווג כפי אומתה מחשבה טובה ויאלו לדיק גמור ולכן רוב בני עמי' אר"והם לדיקי' כי ישראל קדושים הם ואע"פ שהם עמי' אר"והם מכוונים בקדושה בראותה שעה אך כשהם לדיקים מיד השטן מתמסק בעת זיווגם מירחלו דמחמת' הלידיק מכוון כוונת ומבלבלו ומביא דעתו מחשבות בלתי הגונות והולך נולך כפי אותו פנה ולכן יאלו בלתי הגון וכשארע שיש תלמידי חכמים ולידיקים בני ת"ח הוא משני סבות חדא שהם לדיקים גמורים עד שמכת רוב לדיקותם ומחשבותם הטובות שבוונתם טוברים על השטן ודוחים אותו החולה או מסבה שראוה השטן בהם בעת הזווג איהו דבר שנראה לו כיעור והולך לו כדפרשי' והבן שהוא מספיק :

שפתי כהן אחותי בת אבי רז"ל וממקום עליון בחיילה הבריאה נבראת הגשמה של שרה ואברהם זהו שאמר אך לא בת אחי .

אמ"ה וזהו ותהי לי לישועה כלומר מזה היונות שמות ותהי לי לאשה כדאיתא במדרש העולם שקודם בוראם הישמות לעולם מתיתדים שם כל אחד ואחד בזווגו וזהו נקרא זיווג ראשון וצבואם בזווגר הבוץ ומזווגים נקרא זיווג שני וכי' :

דע כי הדברים החתומים הם נגדיים לדיקים של מעלה מהם והכל תבין מנחמך רז"ל אמרו ריך אדם לדיק ענינו בעצת תשמי' הקדושה הזאת אמרו חכמי הקבלה כי היא נחלקת לדי' דרכים . הדרך הראשון במהות החיבור . השני זמן החיבור . והשלישי לבוון החיבור . הרביעי באיכות החיבור . אמרו כי מהות החיבור דבר עורר ונקי כשהוא יעשה הכלתו כי הוא רמז לזכר הגבוה ממנו והרמז על זה שהכתוב קרא לזכר זה ידעיה שנאמר וידע חלקה את חנה אשתו וריבים כלה ואלו

הארץ בפניהם . ואלו יתכן לשוח בזה מהיכן יאל מגיע . ומסוף מעל הגמל לפי שראתי ברוח הקודש שעתיד ללאת ממנה עשו הרשע נודמנה ועשית מוכח עין ויאל ממנה דם בתולים מיד אחר הקב"ה לך וזמור את הדם שלא יסריח ולא יהיה בו מום בל יתכן עליה ולא מאל לה בתולים שעה מאליעזר ר"ל כשנפתי' הוא הגמל נעשיתי מוכת עך ר"ל שקר את מדברת אלא אליעזר פגע בך ומצבע לו שלא נגע הלכו ומלאו העץ לצעו מדס ידע יתכן שהיא עבודה . אמר הקב"ה מה אעשה לעבד הוא שהיה חסד אמרו למלאי' השרת הכניסוהו חי לג"ע הוא אליעזר בן נמרוד והוא חתומה גדולה יתכן יאל מגיע' ואליעזר נכנס לג"ע ו' .

אמ"ה תמיה גדולה אך אנשי המקום היו מתר"י שבמחול יעבול בתוהים עליו הראשון ואיך בעליהם מתר"י ואיך הבתולות מתר"ות ולא היו קמים עליה להורגו : ונראה שהיו מדרכי ע"ז ולכן היו כלם מתר"י דבר כיון שלם ועבדי ע"ז היו וזו מעין שכתב בשני יאוהה והיו קי"ור דבריו שיש מקום בעולם שיש להם ללם על זה מוטל ואינו למעלה וכל שנה מנקש' נערה בתולה ופולת עממה על זכרותו של ללם ויאלוה בת ליה ומעבר' אותו דם בעיניה ועושים עונות ומתקיים ארומ ואתה נערה ממערי' אותה הגלמים בהיכל אחד וקוהי' ממון רב ממי שרואה לשב עמם ואומרים להם ששם זה נמחלים מעונותיהם ומקריבין לפני זה הללם בכל יום שבעה עבברים ושבעי' עשיליים וכו' . והנה בללם נכרים היה מעין ע"ז זאת באופן כך שבחוליה היה צמקום הללם וכל בתולה הנבעלת ממנה תחלה אחר כך כשחזרה לבעלה ושוב עמם נמחל מכל עונותיו וכיון שכן בללם היו מתר"ים דבר אביהם על שזוכי' בעליהם ובנותיה' שחבעלו מהע"ז היינו בחולא ובנותיה' על שערות למדרי' זאת ובעליה' על שמחלים וכן הבודים כל מיני ע"ז הוא כדי למשי' להם עריות בפרהסיא כזאומים ז"ל ידעו ישראל שלא היה שם ולא עבריה אלא להתיח להם ע"ז בפרהסי' . אך ראו' לשים לב שזיון שכל הדברים הם סבה מאת המקום למה גילגל שרביקה הודקת נעשית מוכת עין ונלמעה כל כך שיחנק עד שהלכו למקום שגפלו בתולה וכו' ואולי כיון שבמחול אביה היה מנער כל הבתולות על ידי שבעלם לילה הראשונה וזמורי' לבעליהם בלי בתולים גילגל הקב"ה לרביקה שתייה מוכת עין ותחזור לבעלה בלי בתוליה כדי לנערי' ותתכפר אקת על אביה . גם ראו' לשים לב על אומרו ויאל יתכן לשוח בזה מהיכן יאל מגיע' ולמה יאל בהיות במקום ומתמותו והיעדוין ואי מנשם לקיים מלות כבר ושלם מקודם שדולדו קודם העקירה השלים כל המלות וצברט עם נעמו ונחשק טובה ויטיהר עלמנו במסור עלמנו למיתת על והלכתי מתר' . ועוד נמספתו של ג"ע של מטה שהיה שם עד ארץ ישראל כמה מהלך שנים יש ואיך קאמר ויאל יתכן לשוח בזה לפנות ערב כאלו בראותו רגע יאל מגיע' ומלאה הם .

אמנם כיון שעדיין יתכן לא הוליד ליעקב זהו הטעם שהולדך ללאת מגיע' כדי שיתקיים דבריו יתברך כי בילחך יקרא לך זרע והיינו שזילך ליעקב וממנו יתפסט הרע . וכיון שכן צבואה רביקה מתקן שפלה לה הולד גם עיני' שעה יאל מגיע' וקפלה לה הדרך וטעו זה בזה ולעולם שאם עיני' העקידה היה אחר שנשא יתכן אשה ופגעי ליעקב לא היה יואל מגיע' . ומוכרחים חנו לומר מתוך מאמר זה בשלח אברהם לאליעזר לרביקה שאע"פ שיחנק היה צגן עין ידע בנבואה שכיום שתיב' רביקה יבא גם הוא מגיע' ומוכרח להיות כן כדי לקיים הקב"ה מאמרו כי בילחך יקרא לך זרע .

ספר סדר הייס דף ל"ו ע"ה עומתם של תלמידי חכמים מליל שבת לליל שבת שהם יודעים לבין כראוי בתולות לילה בשעה שהקב"ה משתעשע עם הלדיקים צגן עין והקשמה החלצת בזמן ההוא אין רע יורד עמה ולא היה ראו' שיהיו בניהם של ת"ח חכמים יראי שמים וברי ראו' כמה יואה לרבות רעה וכמה בני עם המלך רובם תלמידי חכמים וזה שאמרו חז"ל הזכר צבני עם הדרך שהיה תורה יאלת וא"כ מה תועלת בכונה ובשעה הראויה הקושיא נראה חזקה גדולה עד מאלל השבונה כשם איהו שמה שעה שהיתה רעה ומתאה ואותו ת"ח מכיון בדעתו להביא נפש לעבודת אלהיו הקבי"ה שולת על ידו אותו נפש של אותו רשע להודך עם גממו העשורי' ויועיל לו להסיר ממנו כל

מדרש תלפיות אות ז ענף זיוויג

שמות של רשעים הן הן מקוין בעולם ודינא לדיקאן נשמתן כשרפת
 ונשין אפר תחת כפות רגלי לדיקים ע"כ *
אמ"ה כיון שהעונות מתקנין בעמדות כמדובר לזה אמר הקב"ה על
 מי שעובר מעשרים שנה ואינו טוהא אשה כדאמרין במסכת
 קדושין וכו' לפי שמעשרים ולכן מעשרים כ"ד של מעלה ומאלו מתחילין
 לחקק עונותיו בעמדותיו ולכן מקלסם וזכו נתן עיניו בו ועשהו גל של
 עלמות להראות לעולם עונותיו החקוקים בעמדותיו ובספר הדרושים
 לארץ להרשיעם בחקוקים הקדמה זו

וידרר פי' שמיני דף ל"ו ע"כ יא"ה ה' ע"כ גוי מרחוק מקלה הארץ
 וכו' אמר רבי אלעזר ובידא ישראל עבד שליחותא א"ל הן
 כגון רשע בידא לדיקא אבל רשע בידא ישראל רשע אחרת לא עבד
 ביה שליחותא אלא בזמנא דחייא לא מכוון בה ה"ד ואשר לא ליה וכו' *
גם כתב האר"י ז"ל אם רוצה האדם שלא ליחלבוהו הקב"ה ויחיותו בעולם
 הזה יתענה יום קודם ערב ראש חדש ניסן ויזיז זה ויתפלה התפלה
 הכתובה בספרו דף רנ"ח' ההנחה האדם *

רבי חניני אמר לעולם אין מתחלפין זכות בחובה וחובה בזכות אלא
 בראובן דוד ושלמה ראובן דכמי' יחי' ראובן ואלו ימות יחי'
 במעשה יוסף ואלו ימות במעשה בלהה * דוד דכמי' ושמעי הולך בסלע
 החר אע"פ ששמעי הולך ומזכיר לדוד מעשה אלע דהיינו מעשי' בת שבט
 דכמי' ואני לללע כגון והקב"ה זכר לדוד מעשה החר דכמי' בלאבדול
 והיא וירדת בסתר החר * שלמה דכמי' אך בת פירעה עלתה מעיר דוד
 אל בית אשר בנה לה אז בנה שלמה את המלוא אע"פ סגור פרץ
 עיר דוד אביו וכו' * ליוני פי' האינו *

ירושלמי דתעניות עוני ה' עניי וכו' עניי בזכותי עוני בזכות
 תלמידי וכו' וצבלי אמר עניי שירא אש מן השמים
 ועניי אלא יאמרנו מעשה פלפליהם הם וכו' *

רש"י ז"ל על פסוק נעשה אדם וכו' וירדו בדתה הם ובעוף השמים
 ובבהמה וכו' ים בלשון הים רדיו ולשון ירידה זכה ורוד
 בבהמות וזכיות ולו זכה נעשה רדיו לפניהם והחיה מושלת בו עכ"ל *
ורדיו בנימני' וכו' כ"ח לפי שחזר רב כח אלפי' ברוב פרסה
 ובשעור הזה הקב"ה מזהיר בכתבו על הכסף ויראה
 כבודו לאשר חפץ בו ורחי"ה בנימני' ידונו לפי שאין ישיבה למעלה
 אלא בשעה שחובב וחותם וזכיותו של ישראל וותי' לו על השתלשול
 כסא אחר עשוי כמין כסא הכבוד ונותן יריבו הימני' על השמאלית
 כפופה ויבא תחמיל"ל שחר וזמן לדודם רגלו שירפך מלש אדומה ושמו
 אדמנתו והיא בני' ח"ש תחמיל"ל * רח"ה בני' ע"ל כ"ף ה"אל כי
 אחר שהוא כותב זכיות של ישראל ונותן הספר על קף האל והקב"ה מסכים
 על ידו וחותם עמו *

תחמיל"ל בנימני' מרג"ש ים בו הברות אהא אהא אהא
 והם בנימני' אהיה בן שני פעמים אלו הברות
 וגם הם בנימני' אב גד הו והברות אלו הוא שר הפנים סבול
 העולם * תחמיל"ל בנימני' כ"ח ע"ל יסו"ד עליון עולם * לפי שהוא
 סובל את העמוד ששמו לדיק וכל העולם כולו עמוד *

אל ישמה אדם את יכדו אותו הבריות כי לפי הכבוד וההנהלה שיש
 לו לאדם בצה"ה על מעשיו מניכין מזכותיו בעוה"ב * ספר
 החסידים סימן פ"ה *

ירדיו שיר השירים משנת מן העולמות מליץ מן התרכים מן
 התלמות היינו זכות אבות מן התרכים בזכות השמחות
 ללמוד ששם שם הפרש בין חלון לחלון כך יש הפרש בין זכות אבות
 לזכות אמהות (דף קע"ו) *

ירדיו שמואל דבר אחר אל יבית מבית יואב זב ומזרע כל מי
 שיש לו זכות וזכה לחמשה דברים בניו זכה בעושר
 ובחכמה בשנים וכל מי שאין לו זכות טעל ה' פורענות זב ומזרע
 ממזיח כפקדן וחסר לחם וטפל במרב *

יפה תואר ואין מידי מלי' אבא לא מוכי' ברא * וז"ל והא בענגל
 ניולו בזכות האבות וי"ל דשני' ההם דהקב"ה שבע לאברהם
 ואלי שבעה וכן וזכרתי אתה ברתית יעקב וזכרתי היינו שבעה וכן
 וישמעאל שמעתיך שם את בן אברהם (זה אומר הגמרא ואין מידי
 מלי' אין אברהם מלי' לישמעאל וי"ל כתיב) *

ואלו לא היה כן אלא היה דבר גופני לא קראו ידעיה והידעיה הוא
 ביון הדברים העלמות הטוהרים והקדושים שהם מתקיימים על ידי
 כשעל הכא עליהם מן הכנה הראשונה והם דומת זכר ונקבה * זמן
 החיבור מלי' שבת לילי שבת כרי להוליד לורה ראויה לעבודת הבורא *
 ענין החיבור שיחשוב בלאש' לדיקים ורואה מרבי יוחנן דהוי ימיב
 בשמרי עוביה וכו' עוד ראויה מהתקלות ששם יעקב אע"ה ברהמים
 וכו' וק"ו בהנהגה שאין לה דעת להכיר כל האדם שטור' הולך
 כפי המחשבה * איכות החיבור שהענין הוא דומת הקב"ה עם כנסת
 ישראל להשפיע לה שפע רצון ועינין עם בראקטיו ז"ל הענינים באורך והו
 קילור מליו *

עמק המלך דף ק"ע ע"כ אם האדם המזדווג עם אשתו יחשוב
 במחשבה שאינה טובה אלא הכסף היורדת נעשך ביד הקליפת
 טובה ואם הכסף הזאת תבא בישראלית יהיה הגולד רשע או מומר ח"ו
 ואם תבא בגויה ברוב הימים יתגיייר והו סוד עונתן של תלמידי המכיים
 מצרית שבת לגרש שבת כי אף אם יחשוב מחשבה זרה חס ושלום לא
 נעשקת הכסף שבת אף קליפת עונה כוללת בקדושה *
אמ"ה כבר כתבנו בענינים לעילי' בעת הלילה יליד האדם בפניו
 לורת הליקים שיכיר אז לורת האזיות של אלפא ביתא
 עינין עם באורך *

בענין הזווג עם האלמנה הגה חכמי הקבלה מקפידים מאד
 כהרהר בנמה מקומות בזהר וכמו שהביא דרביסם
 בל"ריכות הרב חלקבן בספר שרש ישי' ואינו הפוסקים לא הזכירו מזה
 דבר הגם שעל דרך' עלה עופה אמרו חז"ל בפרק ערבי פסחים לא
 תבשל בקדירה שבשל בה שורף שאין לו לאדם ליטא אלמנה שאין כל
 האלבעות ואין כל הכחות שוות * ואמר החכם בעל הנסיון כל זה נסית
 בחכמה טוב לפני האלהים ימלע מאלמנה וזמנו כשפ ירחק הימנה * וכן
 מרגל' בפומייהו דחבימי קדמאי' אם המדינות ואם דחקה אם הדרכים
 ואם דחקה * אם הבחלות ואם למק' מלך לחכמה רכ"ו ע"כ *

אמ"ה קשה טובא כיון שלדברי המרחקי' מלישא' אלמנה עושה
 אדם מדרך השכל ליקח אלמנה למה להכניס מעשרתי עליון
 לא חסרה להם התורה ליקח אלמנה כשם שאמר להם אשה וזה וכללה
 ואשה גרושה מלישא' וזכרנו שזכה גדול חסרה * ולפוס ריהטא י"ל
 דבשלמא זכה וכללה שפגמו בדי' אדם אין כבוד לכהן לקחתה וכן
 גרופי' שגיל' על רבננות' בנזאי' כללן יאוסין וקלח"ו זה הוליא רשעה מתוך
 ציחו וזה הנהיגה ראו לקחתה אבל אלמנה כיון שהלמנות בלה
 לה בדי' שמים אינו מנחת בעל הירמיס להאריך אפו עמה לאושרה
 גם לכהונה * וגם מה יתרון תהיה לה מחללה זונה וגרושה שמעשיהן
 הרעים גרמו להן ובאלמנה לא שייך זה וכו' תהיה כהנית כפודיקות
 לכן לא חסרה תורה לכהן הדיוס לקחתה והיחיו בצחירתו שירחק ממנה
 אם יראה *

צפנת פענת כ"ו דף ק"ו ע"א יש בקלת מקומות שאף על פי
 שנושאים אשה בשאר ימי השבוע אינן מתחידים אלא
 במולאי שבת ומנהג יפה הוא שאחר שנעשה היחוד למעלה יהיה למטה ודי *

ענף זיכר

שפתי כהן ויהי שם מ' יום כדי להתיר אותו חומ' האדם הגלור
 למי' יום הגולד מאשה ויהי' מלאך ויכול לשכל התורה רינותה
 שלומים התורה בנסת' וזה שאמר לחם לא אכל וניס ר"ל פשוט רק
 נסתר :

ענף זכות

ירקוש ריש פרשה שלח לך ראה הקב"ה שלא היה לישראל זכות
 שיכנסו לארץ זכור ליחם שולד לאברהם בן מאה שנים
 וזרה בן תשעים מיני כענן עכ"ל *

רעיא מהימנא כפי' ויקרא ליק זכותיו וקוקין לו על עלמותיו
 ואמאי בגין למתוי רשימין בןו בעלי חובין לאשתמזרעא כיון
 וקלא נפיק עליה קאי רשע איבו' שרפו' עלמותיו בגיהנם ואוקימנא
 רה

מדרש תלפיות את ז ענה זכות

אחרות שהיה יכול לומר מלת זאת במלות אחרות וזאת אלו כדי לרמוז על הכנסתו בזכותם דמה התקשרות יש לעשרה אלו המזכרות.

אמנם

הקדמה ידוע שתורה לחוד ומצוות לחוד ובתוכם ז"ל לעול' יעסוק אדם בתורה לבטלו' וכו' ואם מלת תורי' כולל מצוילתא' לעול' יעסוק אדם בתורי' דהיינו המלו' שכתוב' בה' אלה' ודאי זו לחוד וזו לחוד אלה' תורי' היא רוח דרו' כולו' שמתו' של הקב"ה אשר יולד יתור' יהיה מסתכל בה ובורא את העולם כדו' וז' הוא כבוד אבותיו נקודותיו עממי' ומגין בעסוק אדם זה להגין בקדו'ת נעלמים הרמוזים בנרות אופיות' וזמין ואפי' בקו' כל אות וזאת בקדו'ת נעלמים בנרות הרצון בעליונים התלו' בהם כמו שדי'סו חו"ל על פסוק קדו'תו תלתים' ובקדו'ת הרמוזים בפרשיות' ובסתתלה הפסוקים ובפס' כי כמו שיש סודות גדולות בתורה כן יש בה עיין בלזרז המור ז"ל פ' תזריע וכן סודות הרמוזים במלות ובה' האדם להסיר לבוראו להשיג תכלית השלמות ששל זה שסתלה בעולם וכמו שאמר דוד לשלמה בנו דע את אלהי אביך ועבדו הנה זאת תקרא מורה' ועוד הדבר קרוב אל הפשט מורה נקראת לעבוד מיידין יא'ת כל מצוה ומצוה בדקדוקיה כללותה ופרטיה גדרותי' וסיג' כי הכל רמזו בתורה וכו' נקרא עסק התורה והעסק המצוה ה' קיום המצוה בזמנעו לעשות אותם בפועל כוכה' לוב מצוה ודומה ולזה כוונו לומר יעסוק בתורה ובמצוות'.

והנה

הכוונות האדם עוסק בתורה על דרך שאמרנו מאי עסק התורה כפי ענין מקיים מצוה רבה וזו' מלאך המעטק זו ובבא לקיים המצוות בורא מלאך אחד ודע שהמלאכים הנבראים מעסק התורה הם מתיולותיו הקדושים והטעורים מיוסאל ער התורה והם הנכבדים על האדם בעת ששוקק בתורה דהיינו להבין בסמרי' להיות' לו לעזר לנלות' לו סמרי' התורה וכן המלאכים הנעשים מעסק המצוה בדרך סוד נעלם'.

אמנם

המלאכים הנעשים מקיים המצוות בפועל דרך פשט בדבר גופני' לוב בדבר'ע מייס' ומלה' ומשלין נבראים מלאכים המליצים על האדם כוודע'.

וקזה

כיון בעל המלאך לומר שאחרן היה נכנס לבית קודש הקדשים בחבילות חבילות של מצוות כפל לומר חבילות חבילות לרמוז על המלאכים הנבראים מהסודות דהיינו עסק התורה וממלאכים הנבראים מעסק המצוות כמנוצר דהיינו הכוונות וזהו בזכות התורה דהיינו הכוונות שנתנה בזכות התורה צוה זה צוה ששעק בה ומתו' מלאך גדול ומורה המלאכים' הללו נקראים זכות על שם הפעול' שפעילים שמתיד עומדי' ללמד זכות על מי שמתכווה להם גם היה נכנס בזכות המילה דהיינו המלאך שמתו' מקו' מצוות מילה שנקרא זכות וכן במלאכי' שנתהוין משמיר' שבת ותרומוות ומעשר' וקרנותו וקרנותו ומע' גם ואומר במלאך שנת' שנת' עם מנה שנת' ללמד זכות וכן בזכו' המלאכים' שנתהו' ית' וירשת' אותה וישבת' בה' . וכן בזכו' המלאכים' במלאך שנתהו' מוכו' אשר עשה יעקב אבי' לכוון בכונתו' העהירו' והקדושו' להעמיד י"ב עמודי' עולם אשר יתקיי' העולם עולם' . וכן בזכות יאודה בנה שכוין להצמד שור' מלאכי' בית דוד וכן במלאכי' שנבראו בעבור ישראל על מה שברחו להיות' תחת עולו' ית' בישראל אבי' והנם במלאכי' שנתהו' מעסק התורה ובמלאכי' שנתהו' מעסק המלו' וכן מכלם ה' נכנס עמהם בבית קודש הקדשים וזהו אומרנו בזכות המור' בזכות המצוות בזכות המילה כלומר במלאך שנברא עם התור' שנקרא זכות כמנוצר וכן במלאך שנברא בזכות המילה שנקרא זכו' וכן בכלם היה נכנס עמהם' . וזאת המילה על דעת' לשאלו' שהרי כתוב וכל אדם לא יבא בחיל מועד ורשע חו"ל אפילו אות' שכתוב בהם' דמנות פיהם פי' אדם דהיינו המלאכי' וכו' ואפי' אף היו נכנס' עמו הזכו' דהיינו מלאכי' שכתבו מהזכו' .

דע

כי לא מחכמה שחתי' על זאת שאות' מלאכי' נבראו מהקב"ה שכתוב בהם' דמנו' פיהם וכו' ואין יכולים' ליכנס אונם' אלו הם זכויות ממש' נשפי' בלור' המלוה וכן מלאך אלו' יכול ליכנס' אלו זכות ומורה' יכול' ליכנס' שהתורה והמצוות והקב"ה יחוד אחד הם בלי קיצוץ ופרוד כוודע' והנה נכנס' אורת הזכויות עמו' להגין בעד' ישראל' לחי'ם שלהם' כי ישראל' הוליו' להם בעסק הקטרה' ומלות וכוין עק' ו

הרשב"א ז"ל בתשובה מכתבת יד להגלל לברא זכות אבא לעולם הבא ומדינה של ניהוש און האב מליל והטעם שקורבת האב עם הבן הוא מלך הגוף וחומר' ולא מלך הנשמה וכעולם הזה שייך קורבה או מליל אבא לברא' אבל ברא מוכה אבא אפילו בעו"ב עולם הנשמות לפי שאבא גרם מתיולתו להולידו לגוף עם הנשמה' .

יפה

תואר כל מה שישראל' אכיל' בעו"ב' בזכות המאכלת' : והע"נ דק"ל תמה זכות אבות לכל ברית אבות לא תמה והעיקר

יפה

היות ברית אבות דכתיב' כי נכבתי והברית היא שבעה' : והע"נ תואר' כמדרש' בואת יבא אחרן וכו' בליו' זכות וכו' ר"ל ה"אך אפשר להיות אדם מחומר נכנס בקדשי הקדשים בין

משמתי עיניו כלם רוחניים לזה אמרו במדרש' בזכות מילה שנקראת זאת רוצה לומר על ידי זכות מילה איל' ברית הקדש ושם הויה חזקה בזה

מפרשים

ז"ל בואת יבא אחרן כפר בן בקר זכות אברהם ואל הבקר רץ אברהם ליל זכות יצחק ואל נוצר זכות יעקב יקטנ' ואם יזכיר יעקב ויזכר שמאל שרו של עשו שרימה אותו בצבורה ובצרכה' .

זכות עשרה דברים שבהן נכנס כ"ג

מדרש

בואת יבא אלהן אל הקודש כשהיה כהן גדול נכנס לבית קדשי' הקדשים חבילות חבילות של מצוות יש בידו בזכות התורה זאת התורה' : בזכות המילה זאת בריתו' אשר שתמרו' : בזכות שבת שנאמר אשרי אנש' יעשה זאת' : בזכות ירושלים זאת ירושלים כבוד הגוים שמתה' : בזכות השבעים וזאת אשר דבר להם אביהם בזכות יאודה וזאת ליאודה' : בזכות ישראל זאת קומתך דמתה לתמר' : בזכות התרומה וזאת התרומה' : בזכות המעשרות ונתתני נא בואת' : בזכות הקרנות' : בואת יבא אחרן אל הקדש כפר בן בקר' : ע"כ' .

רבינו

בחי' ז"ל כפי אחרי מות וכו' כל הדברים האלה רומזים אל המדה הוזאת כי עיני' אחד לכלם והכל הולך אל מקום אחד הוא העשירי קודם שמשש יבא אל הקדש וזה מבורר ע"כ' .

אמ"ה

דברי המלאך הזה כפי' פשוטן כלל' מוננים כלל ונתירו בהם הספקות' .

ספק א

ואומרנו בזכות התורה כי בתורה עומה לא שייך בה לא זכות ולא חוב' כי אם לבני אדם שניתנה להם לקיימה' שאם יקיימוהם הם זוכים ודבר' בהפכו והם הטובה עומד בזכות מקיימי' התורה שהם ישראל' הרי בדבור זה כולל כל המצוות ולמה' לו לפרט בזכות מילה' וזבת ותרומוות ומעשרות וקרנותו ומע' גם ואומרנו בזכות ישראל' שזכות ישראל' הוא קיום התורה וכבר קאמרנו בזכות התורה שר"ל בזכות מקיימי' התורה הללו דרעי' מנחור לומר בזכות ישראל' ומדפרע' זכות קבת מצוות מילה שנת' וכו' משמע' לומרנו בזכות התורה עיני' יאחר הוא ולריך' לדעת מה הוא' .

ספק ב

ואומרנו בזכות שבת בזכות מילה וכן בזכות ירושלים וזאת מעשר' ותרומוות' והקרנות' וכו' גם בזה נופל הקושי' שכל אלו הם המצוות ובעלות עומן לא שייך זכות כי אם בעושים והיה מספיק לוי' בזכות ישראל' והיה כלל כל זה ותוספת על העיקר כי ישראל' מקיימים על אלו המצוות ובקדו'ת וזאת כל המצוות' .

ספק ג

ואומרנו בזכות ירושלים כי ירושלים היא ארץ הרים וגבעות עלים' ואכניס' דלא שייך בהם' לא זכות ולא חובה' .

ספק ד

ואומרנו בזכות השבעים דכזה הדבור כולל' י"ב שבטים ואחר' שפרט בזכות יאודה' וזאת הרי יאודה' כולו כלל' השבטים' .

ספק ה

ואומרנו בזכות ישראל' היינו זכות השבעים כי כל ישראל' מיי"ב שבטים היה הוויחם בעולם' .

ספק ו

ולקדק' כפלו' ואומרנו חבילות חבילות של מצוות שהיה מספיק לומר היה נכנס בחבילות של מצוות' .

ספק ז

למה נעשרה דברים אלו היה נכנס ולא בזכות מצוות' .

מדרש תלפיות אות ו ענף זכות

שקורא כי בזה יכוון וישאר בזכרונו לא כעוף מלפניו. (ו) שהספרים יהיו רפוח וכתבי' נאה ויירר נאה ומקום מדרשו פתוח לרוחה ומשפחה הלב (ז) שיצטנן בשפתיו כל מה שקורא כאומרם חז"ל למנוחתם בפה. (ח) שיהיה למודו וזמרו ויגונו כי הדי' יביארו לזכור במשקלי התנועות והמלות הנכנסות בו (ט) שיעיין בתורה והגמרא בספרים כתובים בכתב אשורי כי קדושת לורת האותיות מעיב הזכירה. (י) שקורא בספרים שכתביהם גסה ולא דקה (יא) שילמד תורה וזולתו מה שעיין בההולף, מה הכח אל הפועל ויחזקו בנפשו. (יב) שלא יהיה ממחר בעיונו אלא מיושב בדעתו בצבאם והתח' (יג) שיעוסק בתורה לשמה לא לקנות עושר או כבוד כי כוונתו אלו לא יתינו לשמור בעלם אשר יקרא ויעיין. (יד) שיהיה לו קביעות זמן אל יחשה אם בבקר אם בערב ביום מבולבל לא למוד תורה לו עשה קבועי' לא יחליפה ולא ולא ימיר אותה. (טו) התפיל לא להטות לה מעמד בריא ולהכין לו לרבינו שיזיל ללמוד ולהבין לשמור ולזכור ע"כ.

תועלת

לזכירה לבין גשים שלום באומרו ברוך אתה ה' כי שם זה הוא קודש בצור' כזה.

יך הך וך הך כבוד שהוא יקוד היות היסוד ותכוון כי שרק הוא אותיות קשר כי תמה התקשר כל העולמות ע"י היסוד שתקשרו דברי התורה ותכמה בלךך ושלם ג"כ הוא היסוד וזוה חזון החתן והכלה הוא חיבור הוי"ו עם ה"ה"ה הוי"ו חתן וה"ה"ה כלם ומשם הלא הטיפסה והטוב בעולם.

לפתוחת

הלב ולזכירה כשעת ההבדלה במלוואי שבת קודם שתשחה היין יאמר פסוקים כמה יזכה נער עד לא תשכה דברך בלשה פעמים ואומר יר"מ אליהו הנביא עשה למען שמו הגדול המרוזם בתוך אותיותיך שתפתח לבי בתורה במקרא ומשנה בתלמוד באגדה בספרא וספרי בספיקתא וזמכילתא וברייתא ותוספת ומדרשים ובכל ספרי הפוסקים ושלא תשכח דבר מכל מה שאני פעם ולומד מעשה ועד עולם. [כתבי' יד].

עוד

לפתחת הלב ולזכירה קודם התפלה המוכרי' למען יאמר אל הפסוקים בכל יום ויום אחר תפלת שחרית ומנחה וערבית. וס' תורה תחי נפשי ותהללך וימשך יעורוי. ויבואני חסדך ה' תשועתי כאמרתך. ראש דברך אמת ולעולם כל משפטי דרךך. הורני ה' דרך חוקך ואלרני עקבך. וס' חכמה ח"לני ה' אמרתי לשמור דבריך כל השמוני' פסוקים פעם אחד. כ"לאתה לישועתי נפשי כל הפסוקים פעם אחד. מה אהבתי חריפתך כל השמונה פסוקים פ"א. ה'יורני ה' דרך חוקך כל החי' פסוקים פעם אח' וכו'.

ואח"כ יאמר תפלה זו כדי להבין ולהשכיל בתורה.

ידך י רון מלפניך

ה' אליהי ואלהי אבותי עשה למענך ולמען שמך הגדול (שסידורו כך)

לדה

שמת' זרעו ורעונו והרבור בנפשו שארע להתבונן ולהבין דבר ממה דבר בין דומה בין שאינו דומה בין שאינו דומה וכל סתר הנעלם והנסתר ויטונו בו הרבורי נפשי לעורר אותו ולהבין אותו ולחזק שלי בכל חזק מכל ערובי מצלי בישול מצלי השמטה מצלי חושל' מצלי רפוי' שארע לברר קדרי ומחבתי ושמחתי ושמחתי פסחתי והלואי' תולאמותי ולישר תיבותיהם ולהתבונן ולהכיר הנמשך מהם וכיואל מהם ומה ביניהם ועל דבר הראוי להחיות מהם ולקרב מהם ולהפיק רצוני ולעטר מחשבתי ודברי ומעשי בכל אשר אחסיל אגמור ואעשה ואדעי' להתבונן בכל עשה ומחשבה בלי אחרים ועיטוב ושמחטה רוחו נריבה תמכני ויתקיים בי מקרא שכתוב כי אלוך מים על גמא וזולים על יבשה אלוך רוחי על זרעך וזכרתני על לא אראך לכן יר"מ יוא"ה עשה למענך ולמען ה' הנכבד והגורא שסידורו כך. זכא שתלגבם ברחמיך ותמכס' בלדקותיך ותמחגב בחסידותך ותאיר בחינותיך ותבא לפניך מרת טובך וענותותיך ותמחגב עמי במרת הרחמים ותרחם עלי. ותני דעה וזכיה והשכל האודיעני אורחות חיי' אורחות יושר ותדריכני ותנהיגנו בכל דברי דעה בין בדברי שמים בין בדברי הבריות שארע להתבין ולהבין ולגבר ולרעת ולהכיר ההפך שבין דבר לדבר ולהמשיך משך הדעת ומחלואו ולהבין אחרית דבר מראשיתו בישוב הדעת ובשכל טוב ואמאל' חן ומקד' ורחמי' ותנהיג וממלה ומחות בעיניך ובעיני כל רואי' ומציה הרבור ורעונו ולבין המבונן ממנה (לרמס)

שאינו כן אם היה לוקח אבן אחד ומתחלקת שלא היה מתפרסם לו רק שיעמיד י"ב שבטים בלופן שהשביטים מורים יחוד ועוד שאמרו ללביהם שמע אתה ישראל ה' אליהו ה' אחד כאומרם חז"ל גם בפרטות יאודי מורה על היחוד שהעבדה זרה מורה על פי רשיות יאודי שרק העבלות ששלח פרעה על שהיה ע"ז חוקי' בהם כדחז"ל וכן ברוד ללמוד אותו השבט לשירוף הע"ז כאומרם חז"ל:

תרומות

ומעשרות מורין על הכעני' כי המפרי' תרומות ומעשרות הוא להורות שיש ארון בעולם כמו שפירשו חז"ל וגמאל מנעב עולמו לפניו יתברך כי ארון ופטרונו עליו.

שבת

ירושלים קרבות מילה מורין על המחילי שבת מכפר אפילו עבד ע"ז כאלוה' ואומר שבת הכללתו מוחלין לו כאומרם חז"ל. ירושלים ויכפר אדמתו עמו. קרבות בהקריב אדם קרבן מתכפר כבוד מילה על ידה מתכפר הבעל הברית והכוחל וההסדיקות כדחז"ל וכלם מורין על הקו האמצעי היינו עין החיים תפארת ישראל דשם ריך לבון בעשות המלות ובכל הדברים נטוע.

אמנם

נראה בעיני האומר אומרם כשהיה כהן גדול נכנס לבית קדש הקדשים תחילת תחילתו של מלות שם בידו בזכות התורה וכו' חידוש המלאך להודיעו שא"פ שם מי שולמד לקנות שנה לו שלא נברא כדמסיק בתוספות ז"ל עם כל זה כשהיה נכנס כהן גדול בבית קדש הקדשים לא היה רשוא ליעבד דבר הנעבד נגד ישראל רק היה נכנס עמו זכות התורה דוקא זכות מי שעוסק בתורה לשמה דוקא גם בזכות המילה אע"פ שאפשר שיהיה משמך בעלמנו ומאס במי' לא היה נכנס קטרוג זה רק זכות מי שקיים מי' לתקנה שלא פעם ברייתו וכן בזכות שבת דוקא זכות מי שממר שבת הכללתו נכנס עמו אע"פ שהי' מי שחיללו עכ"ל לא היה נכנס קטרוג זה:

וכן

זכות ירושלים הע"פ שהיה מי שגמר עומא' בדרך צננע הלרעת שגמר במעשיו הרעים בגזלואו או בלשונו הרע ע"ז היו באים הנגעים עכ"ל לא היה נכנס עמו קטרוג זה כי אם זכות מי שטיהר אות' וכן בזכות השבטים אע"פ שיש קטרוג עליה' ממכירת יוסף לא היה נכנס עמו אלא זכותו דוקא גם בזכות יאודה אף על פי שהי' קטרוג עליו שגם במכירת יוסף שהוא היה גרמי' בזיקי' ששם שאמר להם שלא ישלטו בו להורגו ושמעו לו כך אם היה אומר להם להשיבו אל אביו היו שומעין לו כדחז"ל עכ"ל לא היה נכנס עם כהן גדול רק זכות יאודה שאמר בעיניו תמר לרקה ממני והלוי' משרי' גם בזכות זכות ישראל אע"פ שבכוללות האומה אי אפשר בלי עירובי טובים ורעים לא היה נכנס רק זכות ישראל דוקא ולא שום מעשותיהם גם בזכות תרומות ומעשרות אע"פ שיש מעשרין בעל כרחו שלא ברצונו הטוב עכ"ל לא היה נכנס קטרוג זה כי אם זכות תרומות ומעשרות מהמפרישו לשמו יתברך וכן בזכות הקרבנות שיעיר הקרבן כדי שיהי' ראי' לפניו יתברך הוא כשיר בחסדו לעשות עמו שנתן קרבן תמורתו ומה שהיה ראוי לעשות בו עושי' קרבן. וזהו יקרא קרבן לה' אמנם אם מקריב בלי כונה זאת חוטא יקרא כיון שלשעי' בבהמה כמוהו ועכ"ל לא היה נכנס עמו כי אם דוקא זכות הקרבן כלומר מי שמקריב בלי שיעיר קרבן שהוא ראי' כמדובר שלא חפץ שיהיה קטרוג כלל העולה כוונת המחלמר למדת חסדו יתברך ולא יהיה מניח ליעבד דבר קטרוג כי אם הזכות לעם בכל דבר דוקא וגם בדרך זה הותרו רוב הפסקות שנסתפקו במלאמר דוק:

ענף זכריה

ספר האסורי ז"ל ע"ז דברים טובים הנמשכי' הזכרון שעל ידיהן יהיה האדם זכרון גדול ואלו הן (א) ללמוד עם חכם חשוב ואזרים טובים במחקר ולפלוט כי התעוררות הגסו' העבעי מחזיר כוחות הנפש הנוכר: (ב) לעיין בספרי חכמי ישראל רבו הכללות עם הקלוזר המקיימים לעולם ישני' אדם לתלמידו דרך קלרה כפירוש רש"י ז"ל וכדומים לו לא כמרבדים דברים ללא תועלת. (ג) שיעשה סוממים תמיד בבעלי הלימוד והספרי' והסופרי'. (ד) שיעיין תמיד בספר אחד יר"ל שאם ימלא ספר אחר מדרסם או כתבי' לשונות לא יעיין פעם בזה ופעם בזה כי יבלבל כל דמיונו. (ה) שיויין להבין המבונן ממנה

לחם עני ברחמיך הרבים ובחסדיך הגאהבים עלי ועל כל עמך ישראל כי לא בזכותי ולא במעשי באתי לביטחך כי אם על רחמיך הרבים רחמני מלא רחמים תזול עלי רחמי ונחני וענני כי אין מעשים עשה עמי לדקה בעבור כבוד שמך מלא חפלי ושלאתי ובקשתי בכל ענין זכות ויפוי כח ותן לי רחמים בזה ובזה ויתקיים די מקרא שכתוב ותן לך רחמים ורחמך והרבך יהיו לרזון אמרי פי וכו' . כ"י

זכירה הרואה שלא יזכר מה שלומד וטובה יאמר אחר הלימוד ובכל יום אחר התפלה תפלה זו יר"מ ואו"ח עשה למען שמך הגדול היוולא מפסוק וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יתק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור שהוא : ופת זאי כתא רבב תרר ייה אחם תירא בזו רבב יתר תקו יוה יאל עפר קאן ותא בזו ורד איר בשכמליו וכל אלו השמות הם בניקוד זכירה שכל מה שלומד היום ובכל יום ויום מכל מה שלבני חפץ שיהיה שמורה לבני ולא לשכח לעולם וכו' ואם ירלה להוסיף ויסיף וכו' ואחר הלימוד יאמר שיהיה פירק זה או הלכה זו וכדומה שמורי' בלגי . כ"י

דברים שהם פועלים לזכירה ע"פ הטבע אלו הם .

מקרה להסיר השכחה ולהוסיף הדעת והשכל ולחזק הליחי מהמוח ולחזק האלמונתא ולהועיל לכל האברים החולי מקיפת הקור קח למוקים אדומים ויסיר הגרעונים וזעונים (פיטעוקים בלגו) ואם לא תמצא בוטנים קח לזים מכל אחד ל אחד אחת זנגיל ופלפל ארוך מכל אחד חמשה דראמאש ולבונה וזה עשרים דראמאש ותדוק הבשמים כל אחד לבדו ואח"כ תקח הבלמוקים והבוטנים או הלזים ותדוק אותם במכתש של שיב עשעבו כמו עסה מעורבים היטב אח"כ תקח הבשמים הזכורים תערב עם העס' דוק היטב עד שיתערבו עם העסב כטוב ואח"כ תשמה מהם כמו חלת דוק עבות כטובי סלע אחד ותשטה אותם בשמש עד שיתיבשו ויעשו כמו קליטעאל בלגו) ויאכל מהם בשמורת הבוקר אליבא ריקניא משלשה דראמאש עד חמשה וכן תתנהג לפחות עד ארבעים יום .

זכירה משך רבנו אברהם ז"ל הלאלת תורה ולזכירה בכל יום ראש חדש ארבע שני ימים ביום השני יקרא למפריע פסוק ויקרא אל משה ע"ב פעמים . מכ"י

זוכרון כתוב זה השם אגולה בגיול בחדש ניסן ותלה אות' ברוע הימני ויטיב לזכרון .

זכירה כתוב אלו השמות בעלי הדם וימחה מיד במעט יין וישתה ואלו הם השמות (המרכא הימנים ללמס ארינסל) . מכ"י

זוכרון יאמר מה אהבתי תורתך וכו' כל שמונה פסוקים ג' פעמים ביום ראש חדש ותזכור זה השם [יכריאל שמריאל] מא"ע שחתנו זכירה ושמירה לשמור ולעשות את כל דברי תורתך בהשבה [מכ"י]

יבוי מאד בברכת שים שלום וזה תועלת לתקן הזכירה גם תועלת לזכירה לבוין בברוך אתה השם המברך את עמו בשלום הויה בניקוד שורק .

יאשר אמרו על חרובנה זכור לעוב אם אדם מדבר בשבח לדיקים בין יהודאים בין גוים כגון פלוני גוי עשה לישראל אותה טובה יאמר ז"ל . אדם שנפטר לעולם כשמוכרים שמו אין אומרים זכרו לברכה אלא אח"כ ודעוים בו שכל מעשיו לשם שמים שחרי על אותו שלא מלא בו אלא דבר אחד אמרו ושם רשעים ירקב ומזכיריה אותו לגנאי כגון אותם שלא ראו ללמד מעשה הקטנות כדאיחא ביומא אבל כשמוכרים דברי תורה שאמר או זכות אין רשאים להזכירו לגנאי אלא לשבח גם כל זה כתב לקמן סי' תתקפ"ח ע"ס סי' תשמ"ח .

כשמוכרים תלמידי אומרים כשלאו קורין בתורה על כמו שאין אומרים כשלאו קורין בתורה על משה ועל אחריו זכרונו לברכה . וכל שכן כשלאים מוזכר מעשה מתלמידי חכמים שאין כותבים ז"ל שהרי מר בר רב אשי כשהיה אומר בבית המדרש בשם אביו היה אומר אמר רב אשי ולא היה אומר זכרו לברכה . **בתוך** י"ב חדש כשמוכיר אותו אומר זכרו לברכה אבל לאחר י"ב חדש לא יאמר וכן כשלאים קורא שנים מקרא וא' תרגום כשמוכיר הליקטם האחרים כשפוקט אין לריך לומר ז"ל גם בס"י

אדם מתקפ"ו ותקפ"ו סי' החסידים סי' תשמ"ו : שכתב דבר גנאי כגון כלי של רעי או של מי רגלים אם שחבו ולא השליכו לחזק ואח"כ זכר שלא השליכו לא יסב לנרך ברוך וזכר הנשכחות וכן כיוולא בו אם זכר והוא דבר של גנאי ספי החסידים סי' תתכ"ח :

מגדה עמוקות לא היה משה יכול להזכיר עצמו הוין שבטעמודים עד שכתב אליו נשמע של רבי עקיבא דררים ווין :

מפרשים ז"ל אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זכריהו והטעם דכל האומר דבר בשם אומרו יראה כאלו בעל שמעיה עומד נגדו ולפי פי' זה זכר לאותו האיש וזה דוקא כשאומו לו שום דבר חידושי מה שלא שמע או הדאי וזכריהו אבל אם נאמר כדאיחא בירושלמי דברכות שמתוך כך וזכריהו קאי לדברי תורה ששפתותיו דוכבות בקבר ולפי פירוש זה אף כשאין אומר על דבר חידוש :

כתב רבינו יונה ז"ל חייב אדם לקנות לנפשו תמיד הנשכחה המחוויבות מן הזכירה כמו היראה והלגייעות וקישות המשכחות ותיקון המדות שנאמר בה' ידקו ויתהללו כל זרע ישראל חרדים דף ל' ע"ג :

זכירה יסוד רקתו במרה של קורה פיליריש בלגו .

ענף זכר ונקבה

מדרש תהלים דף ל"ד ע"ג בעולם הזה הזכר מסבב את הנקבה אבל לעתיד הנקבה מסבב את הזכר .

אמרה זאת אמרת שלעמית יגברו הרחמים בעולם ומדת הדין יתהפך לרחמים פשוטים ויהיה הכל רחמים גמורים וזהו אמרו שלעמית הקב"ה שהוא בחינת דינא קשיא מסבב את הזכר שהוא בחינת רחמים כי אז מרוב התגברות הרחמים תתהפך הדין לחסד ולרחמים כל כך גדולים עד שיסבב את הרחמים שהוא בחינת הזכר .

ענף זמרי

סנהדרין פ"ט דף פ"ב זרוור מתמים או תים ומלך אלקוס עמו אמר רב נחמן אמר רב ד' מאות מתים אורבנ בעילות בעל זמרי כלומר היום המתין פסחם עד שחשש כמו והוא אינו יודע שמלך אלקוס עמו וכו' (רש"י ז"ל מתנים לשון המתנה) . או תים או שמש כמו כלומר כמנין דז"ר המתין כדי להסתם כמו ופיניחם לא ידע שהקב"ה שמש מלך אלקוס עמו שלא היה לריך להמתין שיחשש כמו וגרסה בעיני שהתיבה הזאת לשון ערפי שכל פתיחת תיבותיהן אל עושין וכו' .

אמרה בחיות זמרי בעל גבורה כמורה מהענין אינו מהתמים כל כך שכתב תמיד פעמים מאוס שדלש מקורות אינן פוסק לעולם הרוק והורע ועל רגלים כאומרם חז"ל וכיון שכן היה מספיק להזייל זרעו כמה פעמים אך רחוי לשום לב דמה כיון זמרי בכל כך בעילות כי לא על ת.ס. והנה מלאחי ראיתי בכתובת יד זמרי היה גלגול שם בן חמור וכזי גלגול דינה וזהו כוונת חז"ל באומרים תפסה בצבוריתה והביאה לפני משה וא"ל זאת אסורה או מותרת וכו' ודמא הדברים שחפס זמרי הדברים מהאורם בצבורית שהיה שרש אלה לפני משה בטענת הגלגול דידוע דמשה לקח בת כומר על היותה תאומתו שעליה נהרג כוודע ולכיון שכזי היתיינה שעליה נהרג זמרי לכן אמר למשה זאת אסורה או מותרת כלומר זאת דייקא אם תאמר מותרת מנלא את מאמנה בגלגול ויחא שלקחה בת כומר וגם אני יכול ליקח לנו כיון שהיתה זמרי מתחלה אבל אימ' אסורה מנלא שאין אשה מאמניו בגלגול וא"כ קשי' לך שלקחה בת כומר ומשה רבע"ה בחיות יודע בענין לא רצה להשיב לו ולא רחוי' זה כראוי זה דשאי בת יתרו הית' תאומתו שניתן בהיתר לא כן דינה לו דליעקרא מי התיר לו לקחתה והינה הדבר לפינחם להורנו משום ולזו' שפתי' הרחק ממך שאלה הוא ישיב לו והיגרוה יאמרו לכבודו עשה וכו' וזוה יתבאר אלני אך עיר דעת

מדרש תלפיות אות ז ענה ומרי

אמיה יובן בזה פסוק ומשחת הארץ לפני האלילים ותמנלה הארץ חמס וכו' דקשה ותמנלה בתחיל בהשחתה שהוא ערוה כדרש"י ז"ל וסיים בחמס שהוא גזל אלא כיון שהשחיתו בזנות ותמנלה הארץ חמס דהיינו גזל לפי שהבעל חושב על הממזר שהוא בנו ומנחילו עם בניו ומנמלה שמתמנלה הארץ גזל .

ארבעה ועשרים ארץ פלו משבט שמעון על מעשה ומרי וחלמנו חמס עשרים וחלמנו חמס ארץ וחילקם שני אלפים לכל שבט ושבע שחאמר לחלקם ביעקב וכל מי שמסבב על הפתחים משבט שמעון הם אמר הקב"ה אף לוי יהא מסבב מה עשה הקב"ה האכילו פרוסחו בנקיו' ומתקיימה נבואת יעקב שנתן לו אחד מעשרה והוא מסבב על הגרנות והוא אומר תנו חלקי לפיכך לחלקם ביעקב .

אמיה סיפר מעשיו חלמנו חמס שהיו עשרים וארבעה ארץ לשני סיבות אחת ראה כח הזנות כמה תקיף לאדם שאע"פ שכלם היו בעלי אשה עי"ז הכיירו כלם בענין הזנות במקום שהיה ראוי להם לחיות כיון שהיה להם נשים ומקיימים ויודעים שהאשה חמות מלא זרעה ומה מלא דם אך כח יצר הזנו' הביטם לבן שומר כפשו ירחק מכם לעשות גדרים וגדרים לענין הזנו' ואל יבנם אדם עלמו לידו כסיון סבה שניה להודיעך חרבן שהזנו' גורם בנפשו אל אדם שמתחלמן לכשתיהם ומיתה לבניו ומביאם לחזור על הפתחים . הם שהרי מלאנו רצונו כמה הכינים ולוים שחזירים על הפתחים ואינן משבט שמעון .

ואין לומר כי אם שאומרנו וכל מי שמסבב על הפתחים משבט שמעון לאו דוקא אלא הכונה רובם משבט שמעון . או שהכניסו הלויים שחלמו שמתקיימים אינן הכינים ולוים בלתי אלה כתרעבו בגלוי' וקבלה בידם נש"ל להם שהם הכינים ולוים ואינן ואע"פ שבזה חלילו ז"ל לא ירחיקם משפחה שנעמעה נעמעה מ"מ אינן משבט לוי .

מדרש רבה פ' נשא דף ר"ה ע"ג . המקולקלים בשפחות פרושין מן הכשרים ליום הדין .

ענה ועמו

כסכת זכוכת וסוף מנחות כמה ועמו רגע וכו' .
אמיה בלקט שמואל פ' קרח דף ל"ו ע"ב שמעתי דזה שבעם הקדוש ברוך הוא וכמה ועמו רגע הוא על מלות עשה וכיון שקרח חלק על לילית ומזוזה שהם מלית עשה אמר ואכלה אותם כרגע .

אמיה יובן בזה בענין בלעם שהיה מכיון הרגע שהקב"ה כועס בו לקלל את ישראל והפך הקב"ה הקללה לברכה וברכס דכתיב ותרועת מלך בו רגע שלשה אותיות דכיון שראה אותם שמקיימים מלות מילה כאומרם חז"ל על פסוק כי מראש לורים ארצנו ומילה מנמלות עשה נכן הכפד כלם שהיה יכול לומר בשיעור רגע למלך כי מלך בתפארת כבודע וכן מלות עשה דכיון שאינו טועם רגע כי אם על מלות עשה וישראל מקיימים מלות מילה שהיא עשר נהפך כלם למלך ששם מלות עשה .

ובענין קרח נראה לפרש דכיון שביקש לבעול מזוזה ובמזוזה כותבים שם שדי שר"ת ש"זמר ד"ריות י"שראל לכן אמר משה רבינו עליו השלום אורו נח מעל אחי הרשעים האלה לפי שאין מזוזה בפתחיהם וסכנה להסתופף בלל קורחם .

ענה זעפרן

תקנת חכמי מעשה שלא יאכל אדם זעפרן שיש בו שלשה אסורים האחד שטוחין אותו בזומן חזיר . ומשום יין נכח שמתלפין עליו . ומשום בשר נבלת סוס שמעילין בו עשוי חותין חותין ומכ"ש אם נתחן ובפסח יש בו חיסור רביעי משום חשש קמה שמעילין בו תומר דבורה . דף ק"י ע"ג .

צדעה זלק חזיה כי כזבי ללוו אל חל חסמיעי אלא למשה אלא הוא הכיר בנמה שהיתה גלגול דינה ועל ידה ביקש להתקרב אל הקדושה ולכן זיה לה שלא תלך כי אם לפי משה דוקא משום דמשה יכיר שארש' ויקרבה ובהיות דכזב' בזביה מתה בזחי' מדייני' ולא יהודית דהו כוונת הפסוק וכן הלאה המוכח המדינית כזבי בת זור כלומר מה שהוכח שמתה מדינית כזבי על שכונה בזביה שאם היתה הולכי לפני עשה היה מכיר בה והיה מניירה והיתה ממתה בזומה ויהודי' ובחזיר' אחר האר כתי בענין זה .

העוולה מזה שומרי ענה בשיקול דעתו ובהיות שהכיר בה שהתה דינה חשב שהיה ראוי לה הגם תמנלה דשכ"ס ודינ' עולה תכ"ס גם תמנלה חמשה תנאים שהתנו עמו בני יעקב להתחנן בו . אחד להמול לכל כל זכר . ג' ומתנו את בנותינו לכל . ג' ואת בנותיכם נקח לנו . ד' וישבנו אצלכם . ה' והיינו לעם א' . והודה על התנאים ועל עצמו ולקחה לכן מה עשה ומרי כדי לפרסם לכל הסוד הנסתר בעל תכ"ד בעילות מתקסר בעולה שכי' ודינ' וחמשה העודפים הם החמשה תנאים לרמז שיתנו לב על המספר הזה ויבנו דשכס ודינ' עולה תכ"ד ועוד חמשה שהם התנאים שעשו עמו והודה עליהם ועכ"ז המיתווה ואל"כ בהיות הוא גלגול שכם והיא דינה ברין לקחה כי היא שלו ולכן בעל תכ"ד בעילות לעוררם כדי שיתנו לב על המספר ויבאו להבין שהוא מספר שכ"ס ודינ' והחמשה הנותרים הם התנאים שהיה עשות שבדין לקחה אז כיון שהודה בקיום התנאים וטעה בשיקול דעתו דמי החיר לו דאו לקחה בעל כרחו וישכב אותה ויענה כדרכה ושלא כדרכה וכדי להזיל ארומה מתחת ידו נכנסו עמו בתנאים אלו כדי להבטיחו ולהמיתו ובהיות כן אינן לו מקום עכשו לקחתה וכו' .

ענה זנות

אף יסורין ממרקין ועונותיו של אדם בחטאו זנות אינן ממרקין אף שסובל יסורין קשים מכל מקום אינו ניול מדינה של גיהנם . ילקוט משלי דף ל"ד ע"ד .

אם אית יהודי שהמיר דתו מפני זנות ולא מפני בלחות דע כי הוא או אבותיו עסקו בהשבעות ובמעשה שדים וזיתן רשות להטענות ונפרעיים מן האב שגרם . ספר החסידים סימן ר"ה .

תרננים וישם השפחות ראשונה אמר אף יבא עשו לעשות זנות בנשים יעשו באלו ומנו פתגמא הדין יקום ונגיח עמיה קרבא :

תנחומא פ' יירא אמר רבי יהושע בר לוי משם בר קפרא על הכל הקב"ה מוותר חוץ מן הזנות .

אמיה קשה שהרי במקום אחר אמרו הכל האומר הקב"ה וותרן יוותרו בני מעוהי ואם כן איך קאמר על הכל הקב"ה מוותר חוץ מן הזנות ואין לומר שהכוונה לומר בעל הקב"ה מאריך אפיה חוץ מן הזנות דלס כן גם האומר הקב"ה וותרן ר"ל מאריך אפו ולמה יוותרו בני מעיו' . ולפום ריבא נראה שהכוונה הקב"ה מוותר על שאר עבירות ר"ל מוותר לשלם על ידי שליח אבל על הזנות הוא בעלמו ולכן הביא ראייה מקדום שאמר וה' המניע על סדום כמזכר במאמר תראהו משם אבל האומר הקב"ה וותרן כלומר וותרן סתם דמשמע שגם על הזנות מוותר לשלם ע"י שליח וותרו מעיו' .

עוד יתכן לומר דהין הכי נמי שהקב"ה מול חסדי' מוותר לאדם על הכל שאם משלם לו העונם הראוי לאדם בכל עבירה ועבירה לך ישאר ממנו כלומר אבל לא מפני זה ריך שיוזיל האדם מפיו שהקב"ה וותרן שזכו פתח לחטוא בזמורם המרמס הוא ירחם ולא ישלם העבירה כדאוי לה וכיון שנקל העונשים בעניין מרבה בחטאות ואשמות לכן אמרו כל האומר הקב"ה וותרן שאין לאדם לומר כן מעטם האומר .

ירקום משלי אל תקח חזים חמס מדבר בנוסף שהוא בשעה שסוכב בלשח חבירו והיא מתעברות ממנו הוא גזל מפני שבעל האשה נותן לממזר על שבעלה חושב בו שהוא בנו ואינו בנו ומנחילו עם בניו ועל דבר זה נקרא הנוסף חיס חמס .

ענה וקן וקנה

המיאוס כי כל תשובה שלרובי להכתב בה"א ומכתב באלף
הכולה להפליג הדבר ומכונה שררבו לי מרח שהיה משפטו באלף
וביאורו לא תקרה לי מנה כשאר כל אשה מנה אבל קראו לי מנה
להפליג המרירות וזהו כי המר שדי לי מאד . וכמוהו וילא במחא
גדולה להשמיד ולהחרים רבים שכתבה במחא באלף להגדיל החמה
וזהו שאמר גדולה וכן בבאן מלת באלף להגדיל המיאוס .

אמ"ה ויראה לי דמכבי זרע באלף כדי שתרדו דמשיכה אמ"ה
לרעה יודוע שעל ידי אבילי' המן היו מביני' רוח דרין
כמוכר בענפים דלק' ולכן כיון שמאסו במן המגלה להם רוח דרין
לכן יתהפך להם מלת רוח לזרע ארומות דרין כארומות דרין והוא על
דרך אומרים חז"ל בענין התורה וזה נעשה לו סם חיים לא וזה
נעשה לו סם המות . גם כאלו אלו זכו היה להם רוח דרין לא וזה
והיה להם לזרע . וזהו השלש הפסוק לאספסוף לזרע אמנם אחר שנתנו
בשאר השלש לישאל בכל יום וכמו שפירש במתנוס שיר השירים שזן
להם במדבר בתענוגים במן ושליו ומי באר של מרים והם כשמתו
האספסוף נפסק השליו מה השבח שזנס בשליו מלאחר שהיה להם
אכילתו לזרע .

ענה זרוע

רבינו בחיי ז"ל (פרשת עקב) ההפך שיש בין די למפרק חרוב
וז"ל די נקרא פסת היד שבה חמשה אצבעות ועוד הפרק
השלישי שבו גמר פסת היד ונקראת די ומשם ואילך עד העציל שהוא
נקרא מפרק ובלעז קובדו נקרא קה. כי הוא הקנה המחובר עם
פיסת היד ומו העציל למעלה נקרא זרוע והוא במקום הגחם תפילין
שהוא גבוה של די והוא כנגד הלב ורוחיה לזה שנקרא זרוע מה שאמר
העציל הוא מה שאמר חיוב כחפו משכמה תפיל ואזרוע מקנה תשבר
התחיל מן הכתף שהוא למעלה ואחר כך זרוע ואמר מקנה שהוא
המחובר עם פיסת היד . ועוד מביא רמב"ם ע"ש .

אמ"ה יובן זמן פסוק לרוב הגבר אשר יבטח באלו' וזש בשר
זרועו וכו' כי יסור לבו דים לדקדק דהוליל וזש ארס זרועו
קשם שכנסם דמאז' בשר אמנם ידוע שהתפילין בראש ובזרוע מורים
חיבה להקב"ה על ישראל ושניני השתחו עליהם וכדכתב וראו כל
עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך וכדז"ל מוס' מגילה
חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במאז' תפילין בראשיהן ובזרועיהם ללית
בבגדיהם וכו' והן אמת שהתפילין עור הבא מן הבשר הם אמנם
ההנהגה נמשכת מהכתב שכחום בהם עם כמה הזכרו' ובכשרפוי' סגולי'
המגולה בעלמה .

והנה כיון שהזרוע הוא נקרא מקום הגחם תפילין כדברי הרב
הבחי' ז"ל לזה אמר לרוב הגבר אשר יבטח באלו' שייצן עליו
ולא בתפילין שזרועו הכותן לו כח עם גבורה בעצנת אומרו ששם
בשר זרועו כלומר אף יתכן שער הבא מן הבשר ששם התפילין של
עור שזרועו יוכלו להגין עליו הרב הוא בכלל לרוב משום שמה' יסור
לבו שההנהגה לו מהם . הוא משם היות הכתוב בהם ובהיות אומר שהם
דבר הבא מן הבשר כמחזר נמלא שמהשם יסור לבו .

ענה זרועה

כתב הרב הגדול ר' אליעזר מנרמיות ז"ל חז"ל אשה מזרעת
תחילה יולדת זכר וכו' הדבר תלוי בתאורת האיש הוא
מתאווה לנקבה על כן כשהוא מזרעת תחילה יולדת מה שנתאוה והנקבי
מתאוה לזכר לכן כשזרעית תחילה יולדת זכר עכ"ל אם כן נראה מזה
שהשופר ראשונה מתגברת וממנה יוצר הולד וקש' לי בענין זה מה
שאלמו חז"ל הרואה שיהיו בניו זכרים יבעול וישנה הרב ריקנתי ז"ל .

ענה זרע טיב

בשנדרחמים אומנם בלומה רואה הקב"ה אם ראויה' אם איש
שילא' זמנתו זרע טוב מילוי' ומה שהגיל לנבוקדנר
ממחנה

תקוני

הזכר דף קל"א ע"א דיקנה בינונית דה איכו איש תם
דעתיה שלים . מאן דלית ליה דיקנה בלפניו כלל מדה
קריא ויבשתא אהבנר עליו מארי דעליו איכו עובדו כליחתא .
ת"ח איש בני גאל דמנמן בענועה עייניו ואחריו בענועה לדין
ואחריו בענועה לדין ואחריו בענועה גופא ואחריו בענועה
לרגליו דה איכו בכל אחר דלעמיה ממן עבדי נעווע יתיר כההוא אחר .
שיעור שיבה שבעים שנה ואמרו בגמרא מפני שיבה תקום
חפילו זקן אשמאי' ומלאמי בפירוש הגאונים כתיבת אשמאי'
והיינו גוי ורואה לדבר שאמרו שם רבי יוחנן הוא קאים מקמי סבי
לדשמאי וכן פירש רבינו אליעזר מנצ"ן . והרו' האחריו' פירוש זה
ואמרו דרבי יוחנן מפני דרכי שלום הוא קם ולא מדין תורה ורש"י
ז"ל פי' אשמאי ישראל רשע וגם פירושו דחו האחרונים דהא כתיב
שאת פני רשע לא טוב . ופירשו אשמאי כדפירש רבינו תם דהיינו
אדם צור עם הארץ מלשון והאדמה לא תסס דתרגומו לא תבור .
חרד"י דף ל' ע"א .

צריך אדם להתפלל על זקנתו שיהא עינו רואה פיו וכל
ורגלו מהלכת שבעים שנים ויקן הכל מסתלק ממנו .
תחומא פ' מקץ .

אמ"ה אפשר דזכו כוונת הפסוק תבא ככלה חלי קבר כעלות
גדיש בעתו פירוש ככלה כזוקה של לחלוותיה שלא קץ מחמי'
זקנתו מהסבות המשפחות ובלת מהזקנה כמות עיני' וכעול העשימה
וההליכה . וזהו וימת חיוב זקן וזבוע ימים כלומר שבע מהימים של
הזקני' כי לא אירע לו בהם שיקון או מבעול הרחי' והעשימה וההליכה .
אמ"ה לא ראה איש בעולו' כבוד יתירו ויעקב משום שהיה
הדיעות וילאו מלכי' לקראתו' אע"פ שכחוב שיהא חימתו
עליך כהן ממלו על כבוד' . אך אומרו אמר הקב"ה בעול' הוא
חלוקתו כבוד לזקני' ולעמיד לבא נגד זקניו כבוד קשה דהוללו ונגד
זקני' כבוד אמנם הוונה אחר זקניו לרמוז זקניו שחלקו כבוד בעולם
הזה ממחמת זקנת' ותורת' לאלו חולק כבוד לעמיד לאפוקי סבי דכהתא
וכדז"ל איזהו בן העולם הבא כל שכנגד זקניו כבוד ופירש רש"י ז"ל
שחולק' להם כבוד ממחמת זקנתו :

אמנם אם ייאמר ונגד זקני' כבוד היו כל זקני' במשמע אפילו
רשעי' ומיחו ורעה שלא יחסר חיזה כבוד אף לשאר
זקנים שהקב"ה העטירו ככתר זקנה ומה מי שנקרא בשם המלך
יכלל כדאיתא בירושלמי בענין אלכסנדר המלך שהליל לגב אחוה שהביאו
לזון לפניו על שהיה נקי' בשמו ק"ו הזקנים אע"פ שהיו בלתי הגונים
שהיה להם חיזה חולק כבוד על שזכו זקנה עליהם כשמו של
הקב"ה דכתב בו ועתיק יומין וכו' וכו' אך כבוד זקני ת"ח הוא
כבוד שאין למעלה ממנו .

וכיון דוחא לידן חיל ביה נרגא בשאמר חז"ל בכל מקום הקב"ה
חולק כבוד לזקני' במלרי' ובאת אהת זקני ישראל במדבר
אספה לי ע' איש מבין ישראל בסיני ובאת אהת זקני ישראל וכו'
אף לעמיד הקב"ה חולק כבוד לזקני' שנאמר ונגד זקניו כבוד . כאן
הבן שואל מאי ואף לעמיד וכו' והמפרשים ז"ל האריכו למענית' .
ולע"ד נראה לפרש שהחידוש הוא שאע"פ שנתפיד בלע המות
ללא ובהיות כן עליו ובמדת האקנה רלוני לומר
שהי' להם אריכות ימים כדכתיב כימי העץ ימי עמי עם כל זה
הזקנים שיחיו בתחיה ראשונה דלגשה חיות ים כוונתו ומחי' ראשו'
הם כל המדקקים די בכל אחר ואחר וכלכל כל הזקנים המזכרים כיון
שזכו לזקנה עתה ונתחל להם כבוד על זקנתם גם לעמיד יהיה להם
יתרון כבוד לזקנים שיתחדשו אז מחמת אריכות ימים וזהו גם לעמיד
לכא חולק כבוד לזקני' כלומר וגם לעמיד כשלי' במדרגת זקניו יחולק
כבוד לזקני' שקמו בתחיה מהזקנים שיהיו אז וזהו ונגד זקניו כבוד
זקניו דייקא זקניו דמקודם .

ענה זרע

והיה לכם לזרע כתיב באלף כתיב רבינו בחיי ז"ל לרמוז על הפלגת

מדרש תרפיות אות ז ענף זרע טוב

תמנה סתריב ח"ע"ם שלח ולא ממנו ומזרעו זרע טוב לפי שראיה הקב"ה שהיה עמיד לטוב עם דינאל הגיה מטל ועזריה ולירמיה והוא שאמר אשח דעי למרחוק ולפועלי אהן לרק .

ענף זרע לבטלה

תשובים צברת תקע בשופר גחל למרחוקו ושלח גם לקבץ גלותו כשיבא לחיבת

וקבצנו יחד יאמר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שכל טיפה וטיפה של זרע שאלה ממני שלא במקום מזה בין בלוח בין ברצון בין בהרצה בין במחשבה שחתיסהו במקום קחש בעבור קדושת שמך חבו הוצא מפיסוק ח"ל בלע"ו וי"קאלו הוצו בעיניך עשה בל"י מקבץ נדתי עמו ישראל וכו' וטוב מאוד לתיקון זרע לבטלה

ספר החריים דף פ"ג אמרו חז"ל הלאו בלמה ומשחין בלוא מביא מבול לעולם ותשובתו שמונים וארבע תעניות אמנין שוחזי של יעקב בן פ"ד שנה ולא ראה קרי כלל אלא ראוהו היתה טיפה רשונה שלו שנאמר ראוהו כבורי אתה וקודם שיטעה הפ"ד תעניות יטבול ויאמר פסוק ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים בו מנעה ויכוין שה"י יטרה לשון על דרך ורחמי עליכם מים טהורים ושהרסו . ועיין סם תשובה על כמה עבירות . וכן ברוקח וכן פתפי האר"י ז"ל ובעל לוחות הברית ז"ל וכמה ספרים ולא כתבתיו רק תשובת שכבת זרע לבטלה לפי שהוא מזוי והתשובה בכלן יותר מבשאר ספרים וז"ו החוטא לעשותה

ובא ליון ג"וול ול"שבי פ"שע ר"ת גוף על דרך שאמר חז"ל אין בן דוד בא עד שיכלה בשמות שבגן . ב"יעקב ל"אם ה' ו"אני ר"ת בנ"י כי המשחית זרע לבטלה מוסר בניו ביד החילונים ולא בידים לתור גוף שכן בשמותה מפשטו ואז חחרים בניו לגוף ס' התוונת ד"ס ל"ז ע"א

תקנה להמליץ שכבת זרע לבטלה לזנות שלא ילווה בניו אחר ממנו הכנת אדם

אמ"ה זהו העטם עלמו שאמר חז"ל על זרע לבטלה שמעבד הגאולה מנשם שאם מוליד מלוחו זרע בן או בת מנמט בשמות שבגן ומקרב הגאולה ונראה שתשובת זרע לבטלה הוא להרבות בלימוד התורה לשמה שכיון שנתאו גרם עיבוד הגאולה יעסוק בחורה שהיא תיקון על חטא שגרם הרובין שהוא ביטול תורה כדכתיב על עוזבם את תורתו ומלאו שהוא הרובין על עון זרע לבטלה יקרבנה ע"י לתקן המעוות שמרד הבית על ביטול התורה ובהיות עוסק בה לשמה יקרבנה

ושאר לי אחד כיון שיש זרע לבטלה מרחיק הגאולה בזמן הבית שהיה גאולה ישראל שכל היתה גרם והתשובה שגם אז היה גורם הרחקת הגאולה משום שאם בלוחו זרע היה מוליד בניו ובנות היה מנמט בשמות שבגן ועכשיו הגלות לא היה לורך שהות כל כך להמתין עד שיכלו אותם השמות שזמנו מלהביא :

תיקון המוליד ש"ו לבטלה תלום פ"ד ימים ר"טופים ותכין בשם ע"ב דיו"ן ע"ב של טיפה עילאה מ"ב זנונים ומ"ב פ"ב ג' דיו"ן ע"ב ע"ב ד"ו יודין שם ב"ן של הויות חור רוחא דכנוונה ששפאה שם תמיד וזהו סוד זה או ספר כרימות כסוד אין האשה כורתת ברית אלא למי ששפאה כלי ומתמלא דיו"ן וכו' לכל לריך לתת פרוטה לזקנה קודם כל תפיל ויתקן מים שערט ויכוין לכל המזכ"ר נגיד ומנהו

שפת יתן חסל חסל ענימאה וקטנה ומזעה זרע שם הנחמד עליה חס לא היה מוליד יוליד עשקין :

צפנת פענת כתובת דף ק"פ ע"א כתבו קלת מחבתי הקבלה כי השערות אשר הם צביות הברית הערלה וזמנות הכחות העוממה אשר הם צביות העיון הברית ושאולו שכתב זרע לבטלה מתעטפי סם אותם הכחות לפי שאלמו מקום על מה יחולו פקה עיניך כמה הוא עובש של המוליד זרע לבטלה ומלוחו חז"ל כל המקשה עלמו לרעת יהיה בנידו ראה להיכן דחו אותו ללד התמורות ששם הוא מקום הגדה והריו והנה זה הענין מושגל וכל התקנים האר"י בו ואין להאריך . והנה

אמ"ה בפסר הוזהר השמע שחין תיקון זרע לבטלה אך אמנם עיין לוחות הברית תיקון זרע לבטלה כחשף שמשחי אלו החסידים המתמורים ולמד אין תיקון זרע לבטלה כחשף שמשחי מפייהם הם המרביים פושעים בישראל ומרחקים לבני אדם מתחת כלפי השכינה שכל מי שיש בו עון זה ואומע מפייהם שחין לו תקנה הולך ועושה מה שלבו חפץ באומרו וכאשר אבדתי אבדתי ואלו הגורמים כך אינו חסידים כי אש חסידים ועושה כמד משלהם שהרחו נפשות מהקדוש' ובלגום מנחה ללד וסדרותי ועמם למה מכבדים לעושים כן בלומרה להם שאבדה תקותם ועינו אותי ויאמרו כדי להרחיקו להבא בתפלות הירושק ולא יוסף לנשות כך ברלו שחין תיקון לעונו ואמרתיו להם יחא שמועלים דברים אלו לבחור שדריין לא חטא בזה כשמוע חומרת החטא יכל לרד כך .

אמנם למי שכבר כשל מה יענו שהרי מוסף על חטאו פשע באומרו שכבר אבדה תקותו על כן עוב שלא להחמיר הדבר לפני ההמון רק כשאר החטאים שיש להם תשובה וגם כל הבא לשלול על הדבר לא יחמירו בתשובתו פן יבטל ולא ישלם כלום ובפרט ביות הדבר בעיניו דבר קל כיון שלא עבר על אחת מהעבירות הכלליות בלוחות ובהיות מקילין להם עשיית התשובה מקבל אותה בזהבה רבה ובפסח חפלה ומתחילן בעשייתה ואותה התורה מועטת מרגילו אל המרובה דבא לטור מסייעין אותו ואני כפלתו חור גדול ומפולס על ענין של קרי מרעיש את שמועיהם אין להעלותו על הספר בדיו :

לוחות הברית למה חומר כל כך חטא של המוליד זרע לבטלה יותר מכל החטאים וי"ל לפי שכלל החטאים שנוגסם יגם לאדם מונעי הרבה כגון לגזוב יש לו מניעה מדאגת פן יתפסחו לגזב או פן יחזרו הוא סגור מאלד וכן בעריות פן ילא התרלה ותגלה קלנוה בקהל או תגלה האשה שחלף עליה ומתוך כך אדם מונע עלמו מלהטות ולפעמים הוא מונע עלמו אחרי שאינו מולה הכל בדעתו כי תלוי גם בדעת אחרים אבל חטא של קרי הוא תלוי בו לבד ואין שום מונע וכל פעם שלבו הרע הוא חומר הולך עובר ועובר ואינו נוקט את כל שהקב"ה רואה בסתר כי אין אדם עובד בעבירה אלא ח"כ נכנס בו רוח שנות ורוח זנונים וממלא שכלו ואין יראת השם במקום ההוא

אמ"ה נראה שמתרת עון זרע לבטלה ידוע שהמחז יחזון ממוכרת הדם הנעשה מהמאלף שחיות הם עולה למוחין בלחמיות הלב כדי להחיות את המחז וישפיע בה לכל האברים כדי לקיים לאדם צביראות וסח"י וממוכרת הדם העולה למוח מתהווה הזרע . והנה זה המשחית זרעו שופך דמים כחז"ל על פסוק סוחתי הילדים וכו' וכפי זה אין עון גדול כזה ולא יחילה רעיון שעות הטוב שהקב"ה מטיב לו לנשות שמוכרת הדם ועלה למוחין כדי לתת לו חיים וצבירות אבנות דבר מכעיסו לשפוך דמים בזרעו לבטלה והוא כמלך שנותן מתנה לאדם כדי שחיה בה כל ימיו ובחלומה מתנה . עלמה מבקש בביון של מלך ולהכעיסו כי לזה תקומה גם זה המשחית זרעו שהיה המתנה שנתן לו והיהו הזרע להחיותו וצדדו זה כועס לו להחיותו לבטלה לדינו ששופך דמים והשופך דם האדם כלל מנמט את הדמות כי בללם אלהים עשה את האדם יש עון גדול כזה :

מסכת שבת פ"ג דף מ"א ע"א א"ר אבא אמר רב הונא אמר רב כל המניח ידו כנגד פניו של מטה כדו כופר צבירותו של אברהם אבינו ובמס' כדה פ"ב המכניס ידו למטה מעטרו תקלף .

אמ"ה כל זה מנשם זרע נבטלה ככודע וכמה החמירו חז"ל בעון זה ובפרט בס' הוזהר כנו' בענפים דלעיל וזמנה הגדולה ג"כ בנמנות הנוהר מעון זה וזהו החתקף בשנת המ"ו ליצירה הכייתי ונחלתי חולי כבד אין כמותו ברוך גומל לתיביים טובות ובהיותו בתוקף חולי . נל"ב כפי דיון הדמילה הוא אדם וי"ד להטלתם סם שדי בגופו של אדם ככודע אס כן במילואו אותיות מאלף ועד יו"ד כחז"ל ב"ית גימיל דל"ת ה"ה וי"ו יז"ן ק"ת ש"ת יו"ד בל"ת לוחו במג"א סקלת להמסחר

מדרש תלפיות את ה ענף חברון

קבא

עבודת יחזק יח אומרים שהיה בשנת ע"ד לאלף השלישי כאשר היה יחזק בן כ"ו שנים ואז נתבשר בלדת ברקב ויש אומרים שעקדת יחזק היה בשנת פ"ה סמוך לנימת שרה . נח היה חכם גדול בחכמה התכונה מגיד לרדו עתדות . בשנת אלף תרנ"ו שיח שנת העובל היה מזל דגים במערכת רעה ונרלו אותם השמים וכוכב אחד היה מתחזה וסביב כל גלגל המלות תוך חמש ימים וזה היה מורה על כליון ואבדו העולה בכלל : אברהם אבינו ע"ה היה הראשון בחכמי המספר ואלטגניטום כמלאך בדברי רז"ל . בימי ששמוין היו בין האומות שלשה גבורים אשר עשו נפלאות בגבורתם . דברים שאירע בתוך אלף החמישי .

תשמיך אלף וששה לנוגרים המטיר אלהי דם מן השמי והשמש היה נראה אדומה כדם והיה אשר זה רעב של כלי' כמעט בכל הארלות ומתו ברעב הזו עם רב גם דבר כבד היה בימים ההם כמעט בכל העולם וברוב המדינות לא נשאר חזי העם ועיר רבים נעשו שוממה מיושביה .

בשנת תפ"ש אלף ושמנה היה חורף לינה שלג וקור גדול והיה כאשר נמשך רוב השלג נברו הנהרות אשר משטף המים הזדונים נאבדו ערים וכפרים ובהמות ונפש אדם לאין מספר אחר זה היה רעב של כליה ומתו עם רב ואחר הרעב נאנסה גדולה בכל הארלות ולאן נשאר חזי העם והמתים ילאו מנופס כדמות מהסים ומתולעים גדולים אשר העם נסו וברחו מפניהם אשר לסיבה זו רבי' ורבים לא נמנו לקבורה וקודם כל זה נראה בשמים אותם גדולים ומוראיים .

בשנת תת"ץ א"לף ופסעים לנוגרים נראו אותם השמים הדושים גדולים ומוראיים כל כדור השמים היה נראה אדום כאש צוער . חמה ולבנה לא הוראו כלל כמנהגם גם היה לקוי המאורות בחמה ולבנה לקויים מוראיים גם שאר כוכבי שמים נשתמו אורם . כוכבי רבים נראו כאלו נפלו משמים לארץ . ונראה באויר הרקיע דמות לפידי אש ודמות חרב אדום כדס . גם דמות חלים לנוגין אדומים כאש . והיו רעמים חוזים גדולים ומוראיים עם צרד ואש מתלקח . רוחות גדולות וחזקות שלא נודע דוגמתם וחברי שמים שפשו מזה לרות רעות ורבות לשנים הבאי' אחריה וכאשר פתחו כן היה :

בשנת תתל"ה בימים ההם היה חמיונות גדול ושרד כל ימי הקיץ עם שנהרות ויאורים רבים יבשו . ונראה אלל האש בשמי ארדי'כמו' שני עשמי'גם ברקי' רעמים חזים חזים וקולות צרד וזאם מתלקחת היה במקומות רבות בחשכין וירדו אש מן השמים ומאכל בית עבודתם עם שאר הבנינים והגבוהים אשר שם ועיר אחד נשרפה עד היסוד גם חלק אחד מעיר אחרת ושאר מקומות זולתם וכל אלו השרפות היו כלס בשבוע אחד וכי' .

בשנת תתקנ"א אלף קל"א לנוגרים . היה קדרות גדול לחמה והיו בחשכין רעמים צרקיע מעור ואש מתלקחת ויפלו אבנים גדולות כבינה תרנגולת וימותו עם רב אשר בשדה גם בבהמות בגפן בגדן ובכל העץ אשר בשדה שהיה הברד לאין מספר ושיעור . גם שרפות רבות היו בשנה ההיא לא טוע מי המבטיר והעירו אכסים רבים וגאמנים שראו עורבים פורחים בצוור הרקיע וגחלים צוערות בפיהם .

בשנת תתקס"ב אלף ור"ג לנוגרים הסכימו הנוגרים לעלות על ירושלים וילכו על ידני'אוי וימותו עם רב בדרך והבשאר'י שבו לארצם גם בשנה ההיא היה עם לרה ליעקב בימים ההם היה רעש גדול בארץ המזרח אשר לא נהיה כמוהו מימי שווי' וכמה ערים גדולים נפלו עד התהום ואחריו רעש גדול ואחריו דבר כבד מזה באופן שיטר החרב אכל הרעש ויטר הרעש אכל הרעב ויטר הרעב אכל המגפה ולא היה עוד לנוגרים תקומה באופן שמן השמים נלמנו למען הדיחם מעל ארמת ישראל . בכפר אלל קרחקת היה לאים אחד מנאשה אחת ששה ושלשים בנים חיים כולם בזמן אחד .

דברים שאירעו בעולם משכנכם האלף הששי עיין בלות הדי' .

המשמר אות ברית קדם . ח"מ"ס פ"א ס"גמת ב"ריתך י"ושב ת"הלות נה"ל ישראל מיכתיר לך ד"ת ל"מעלות העלך הייכל הקדש ו"גמיו י"אידעך ו"יבדך ו"זיו ו"יתן י"גדך ח"וסן י"שועות מו"רה ט"הורה י"היה חו"מכך י"כולתך ו"זכונך ד"ור דור . מילואי אותיות מאלף ועד יו"ד באים לרמוז במעלת המשמר ברימו דיושב תהלות גואל ישראל שהיא הקב"ה מכתירו בכתר תורה לפי שהפגוס ברימו ח"ו עון זה הוא מסך מבדיל לאדם להשגי' התורה כחודע והדבר בהפסו . גם מעלה הקב"ה למעלות עליונים לעלותו בהיכל הקדש וגמיו ונגלה לו ומבינו מסודות עליונים . וזו שכתבו נותן על פניו . וחוסן ישועות מהתורה התמימה היא סומך ותומך לו לכל ימלוט בו שום ברירה . ובהיות כך יכולתו וחזרונו להגין בזכותו ללב דור הדור .

ובהיותם דברים שהזמינם הקב"ה בפי בפתע פתאום ושיניה למעלה למראשותיו של חולה כאחז"ל לך רחמי נללות' על הספר בדיו .

גם אז אמרתי על מה שאמרתי חז"ל ויקם שדה עפרון שקנה השדה מנלה ללאח מידי עפרון ולזהו ברשות אברהם . דקשה אך שיך הרגשה מעלה בדבר דומס י"ל בהיות השדה ביד עפרון היה לוחק ממנו עץ או אבן לעשות ע"ו להשתחות לה וכשם שספרעים מן ה"עובדים כך ספרעים מהעטפים וכדח"ל שעתיד הקב"ה להכרים רוח ולהעמידם בדיו וכי' .

ונראה הדעמס הוא כרי מלה יאמר עובדיה עמנו יכול אכל עם ע"ו אינו יכול כמו שטענו עם צעל לפון כאחז"ל לך מעמידה בדיו אף על פי שאין לעין ואכן ממנו הם לא חטאו דמה היה להם לעשות כשהיו עובדים אותם כי הם דוממים אך בהיות השדה ביד אברהם לוחק ממנו עץ לעשות עמידה לספר תורה או להקריב עליה קרבן להקב"ה ואבן לבנות ביתה לקרבן וכי' ונמלא שעלה השדה למעלה שנילל מהעונש העמיד כמדובר וקנה מעלה ברשותו של אברהם דמה שלוקח ממנו הוא לדבר של קדושה לד"ך גיזיה דקשה קדושה לעמ' דאינו יולא לחול דכלי נשתמש ממנו קודם לא יוליא לחול וכי' .

גם אז אמרתי על מאמר התנ"א וקנה לך חבר כי לפי שאם יש לאדם איזה דבר של סוד שאם מגלהו בחוץ מניע לו נזק כמו שרגיע לדקי' שגילה סוד בצובדלר שראוהו אוכל ארנבת חי כאחז"ל ואם יעטר צילרו שלל לגלותו יעטרע ויבטל ממלמוד תורה . דמה העמס מתירו לו סנהדרין לדקוהו שבוטעו של נצובדלר שהבטעו שלל יגלה אדו וכי' משום שהיה מנטער ולא היה יכול לטוסק בצבורה כמו שכתב הרין ז"ל ועיין בבעל לחות הברית ז"ל בצורך וכי' אמנם בהיות לאדם חבר וקושרי' אהבה זו בזה מגלה לו סודו ובוה מסרי' לער מלבו ועוסק בתורה לזה אמר וקנה לך חבר ומדוייק' מלת לך כלומר בשבילך שחפ"ג טערה עמו דפריריטיח' .

אות הית ענף חברון

שפתי כהן ותמת שרה בקרית ארבע היה חברון מאי צנית . חברון אלה איתא במדרש שבאב השטן ואמר לשרה אשחטו יחזק לא האמינה והלכה לחברון לאחימן אשי ותלמי שהם גדולים ומעניקין החמה בקומתן לרעות מרחוק בעלה אברהם ובה יחזק ואמרו לה אנו רואי' זקן אחד עוקב בצוור אחד מיד מתה :

ענף חבר

יהיה נחדם חבר שידבר עמו אם עובר על תקנות התשובה להוכיח זה את זה ולענין איד יכלל מן החטא ויתחבר תמיד עם תלמידי חכמים ויתאבה צנוע רגילה .

ענף הרושים הדברים יקראו מחודשים על שלשה פנים אם שמתחדשו עתה לאדם זה והם יטיס אלל אחר . ואם שהם מחודשים אלל העול' ואם שהיו נלכדו וחזרו ונתחדשו . ה"ר י' עזרא בס' תהלות .

הרושים לקומים מס' צמת דוד

ענף חדשים

לעולם הימים אלו יום אי' תשרי ש"צט י"סין וס"יון א"ב וס"ינטס

מדרש תלפיות אות ה ענה חרשים

המשכת הבחירה כדוע מז"ל כמו שהארכתי בכמה ענפים ולעיל עשה שלל יצין אדם בדברה הנחש עם חוה יחד כרי שלל ימחה בידה כי בזה"ל שהנחש דבר עם חוה בלאחד ממלגונוי שלל היה אדם מצין . ובדו"ל שאדם היה יצן בזה"ל עשה וכו' מזה ב"ל להם ז"ל מכה הקושי שהרגישו דורך לה מיתה בזה"ל שלל תאכל וכו' וכפי מהמר הבו' מתיישב על כיון וטעמיו' פנים לתורה .

ידקו"ט משלי א"ר הוגא היכן מלינו שנקראת חוה אדם שכן מלינו בתפארת אדם לשבת בית .

ותרא האשה כי טוב העץ למאכל במה ראתה אמר רבי יחזק הבוא עדה סליק ריחין ברא כריח עדה אשר ברית ה' ובגין ההוא ריח דהוה סליק מנחת ליה למיכל מניהו זוהר בראשית דף ל"ו ע"א .

ידקו"ט משלי משם מדרש סתם דף ר"יח ע"ב נר ה' נשמת אדם אמר הקב"ה חוה באת וכתב' אותו הנר נתתן לה מנחת הנר כדי שסכר' על אותו הנר שכתבת לכן נמנוה על דולקת הנר בשבת היא שפכה דמו של אדם נתתן לה דם נדה שיכפר על אותו הדם ששפכה . אדם חלמו של עולם נתתן לה מנחת חלה שיכפר לה על חלה שנתמאה .

אמ"ה חל עליו חובת ביחור במאמר הלזה איך דולקת החלוקה כל אחת על תיקונה ביחור הטוב . ונראה שנתן נר שבת לכפר עליה על שכתב' לאדם כלומר שגרמ' לו מיתה משום דשבת הוא נשמתו של עולם כמו שפירש מוה"רם ח"שך ז"ל על פסוק שבת ויפסח ע"ש וכיון שהיא כזבתה נשמתו של אדם תהי דולקת בשבת דהיינו שמתור לשמת העולם שהוא שבת והארה שנתן לשמת העולם תכפר עליה על מה שכתבה כענין השמטה וזהו נר ה' נשמת אדם השמטה נקראת נר שנקראת שמטה ותפיר לשמת העולם שהוא שבת ותכפר על נשמת אדם שכתבה . היא שפכה דמו של אדם שגרם לו מיתה נתתן לה דם נדה לכפר על זאת ויובן כדו"ל דם ההוא גלילה' אמר הקב"ה לישראל רביעית דם נתתו לכם על עסקי דם ההוא אחת אדם משמרים דם נידה גם אני משמר נשמותיכם וכו' בלשון שעל ידי שהאשה מפירש לאדם מדם נידות גורם חיים והוא תיקון על מה שגרם מיתה לאדם שספק דמו היא מנחת לאדם שהוא חלמו של אדם תינתן לה מנחת חלה ידוע שהטעמה היא מנחל הרשע והמנומה נמנו נותן כח לשמאל כדוע נכן תינתן לה מנחת חלה שהמפירש חלה מורה שיש ארון פטרון בעולם וזוהו מחליש כחו של סמאל הרשע :

דורות הברית דף ש"ח ע"א חתא חוה היה בעת מנחה וכו' .

אמ"ה היינו דלמרינן בפי' דסנהדרין שעה ראשונה הוצר עפרו וכו' שניה נעשה גולם וכו' עשירית סרח וכו' דשעות עשירית הוא שעת המנחה ונראה דלזה אמרו חז"ל לעולם זוהר אדם בתפלת המנחה שהרי ליהיה לה על ענה כי אדם בתפלת המנחה . דכיון דשעת זו עשירית מוכנת לרעה שבה חטאה חוה יתגבר פיתוי הילך בשעת זו ביותר ועב"ל אדם כופר ואותו ומכנישו לנעדר יליזור ראוי שיהיה נעשה בתפלתו לתת את בקשתו . גם נוכל לומר רמז על ג' תפלות שאבות תיקו"ט אברהם יצחק אברהם יצחק ששירי כנגד שעה ראשונה שהוצר עפרו של אדם הראשון ואברהם אמר ואנכי עפר ואפר . יצחק יצחק תפלת המנחה שהיא שעה עשירית שבה חטאה חוה ואדם וחל עליהם מידת הדין ויצחק הוא דין בעדוע יעקב שבת תפלת המנחה שהוא בליה אחר ששלוס הי"ב שעות שביום שבתה שעה נפרד מנ"ע ויתן הראשון בידו לבחור בלאחד משני דרכים לעוב או לרע שנעשה בעל בחירה ור"ן ולכן תפלת ערבית רשות לו לבעל בחירה הרשות בידו .

בספר אמרי גו"ט ע' בראשית מרבינו מנחל משם אביו למה קרא אדם לחוה חוה ולא חיה משום שהוא נחש ידעו כל הלשונות ואדם לא ידע וכשהיו בהנמות והחיות לועקים לאלול לא הבין אדם ושא"ל לחוה ואמרה לו הכל לך נקראת חוה עכ"ל .

אמ"ה זו שאמר אדם כי בירה חסל כל חי חפלי בהנמות וחיות כיון דשכשחולין לאלול היתה מבינה להן ומאכילו שאם חוזר חסל כל חי דוקא למין האדם זהו פטיעה ובספר מעיל דקדק הארכתי בזה . וזוהו מתיישב בשהסית הגחש לחוה שלל מיתה אדם לפי שדבר עמה בלשון

וסומנס משכ"ה וחמשה חרשים אלו לעולם שני ימים אי"ר תמוז' אלו"ל מרחשוון א"ר' וסומנס חת"ה מ"ה . תשרי שבע ניסן סיון אב שלמים . אייר תמוז אלו מרחשוון אדר חסריר' והטעם בזמן שרי"ה יום אחד החדש משתל' בחזריתו ונקרא שלם ובזמן שאלה חדש שני ימים החדש נחמר בחזריתו והו' סומנס שרש"ס :

רעיא מהימנא דף קכ"ט ע"א ימי חדש עבת הם ימים קשים דכתיב במבול והמים היו הלך וחסור עד החדש העשירי דל עבת ע"ש בחורך .

מקובלים ז"ל כמו שבראש אדם לריך להקריב שעיר לתת חלק למטרה אחרת . כשתרבה הירח לדבק בבעלה כן יתן האשה חלק למטרה אחרת דה' הפירני' כשתרלה לדבק בבעלה דלא יעול היא סמרה אחרת לאבנשה לה וזה דאיתא במדרש נתן הקב"ה שבר לנשים דלא עבדו לעגל דל זוהמנה של נחש ראשי חרשים דוגמ' שעיר בדי"ה לנרש סמרה אחרת ואפשר זה הענין סתם וסת לאשה לו ימים דוגמת ידיות לבנה הכל ע"ש הסוד .

ענה חובר חבר

וחובר חבר הם העושים פעולות לעשות אהבה בין אשה לאשה ולחברי יחד כך פירש חכם אחד מחכמי א"ה מנחה בלולה פ' שופטים .

ענה חוה

מתחלה ברא הקב"ה לאדם וחוה ולא היתה בשר רק זוהמא דח"רע"א ושמרי' שלה והיתה רוח מנחת ולכן לקחה הקב"ה מאלה ונתן אחרת תחתיה וזהו ויקח אחת מללעומוי היינו חוה ראשונה שתקחה ממנה בשר תחתיה היינו חוה שניה שהיתה בשר דאלו הראשונה לא היתה בשר . (זוהר חוש דף ל"א ע"א) .

דא דנקראת חוה על שם אס כל חי ומיה ראוי לקרותה אלא רמז שעמידה להתפתות לנחש דחקרי חוה' לטין טפל על הלשון .

כשנסר הקב"ה חוה מאלה קטנה בשבועים קטו"י כנגד ע' פנים לתורה ותיקנה בשלם עשרה תיקונים כנגד שלם עשרה מדות שבהורה נדרשת בהם ולבשה בשבת לבושת כנגד ששה סדרי משנה ואח"כ וביאה על אדם שהיה אז במקום בהמ"ק . ואח"כ הכניסה אל . זוהר חוש דף ע"ג .

פליאה אמרה חוה לאדם אני רחיתי בלתי שהדבר כן לא האכל מען הדעת נהיה כאלהיה ואכלתי מן הדברי ולא מן העץ ובה אלי חימוד ונפקחו עיני כ"ש אתה אס תאכל מן העץ והאמינן בה

פליאה מה הרקע שמע הקב"ה דקא קארי חוה אי"ל כשעלה מן הארץ ונראה שעת הקב"ה דקא קארי חוה אי"ל רבנו דעמנא האי חוה מאי היא אי"ל אס כל חי אי"ל רבנו של עולם אס כן תקראנה חיה אי"ל חוה במספר קטן אס כל חי .

פליאה אדם וחוה רחיתי דבר גדול בלאו השמות נחברו שניה' ונולד אדוני כשתחבר חוה עם אדם אי"ל טולא אלף שהוא חסר גשאר דני' אי"ל ר"ל לא נקרא אחוה להשלים אדוני אי"ל ח"כ הביאו את העולם בדין וא"כ נחמר אלף שלל להיות אלף בראש בסוף ובאמנע דן אכל עתה שהוא די לריכה לדון כל העולם ולהיות ראש הסנהדרין .

ספר אמרי גו"ט פ' בראשית ח"ל כתר רביו יחיאל משם אביו ז"ל למה קרא אדם לאשמו חוה ולא חיה משום דחוה ונחש ידעו כל הלשונות ואדם לא וכשהיו בהנמות והחיות לועקים לאלול לא הבין אדם ושא"ל לחוה . והגידה לו מכל לך נקראת חוה עד כאן לשונו .

אמ"ה זה שאמר כי היא היתה אס כל חי וכו' כלומר חפילו מבהנמות חיות ועופות ודיון שיהיה מבינה להם היתה מאכילו אך קשה דלמה עשה אלהים ככה לתת ביה מיתרה לחוה ולנחש שידעו כל הלשונות ולא לאדם יציר כפיו .

ונראה

בלשון שלם הבין אדם

ענף הוטם

רבינו בחיי ז"ל פ' בראשית דף י"א ע"ב על פסוק ויפת בלפאי כשמת חיים דע כי החוטם כלי הגשמה שמשם היא נכנסת ומשם היא יולדת ועל כן הלריכו בו ר"ל על מי נכלה עליו מפולי לבדוק ארוחו עד חוטמו שאלמר כל אשר נשמת רוח חיים בלפאי ומגשלות היצירה בלדום כי תמלא אות ש רשומה בכלי זה דהיינו החוטם מהם של שדי החקוק בצורת הגוף וזהו שכתבו ונשמת שדי תבינס ידוע כי הוא כלי הריח כי הגשמה נהיית מהריח ועל כן אסרו ר"ל ריח ע"ז כי אין ריחו שתהנה הגשמה מוכרון ע"ז כי ריח כל דבר הוא הדבר ובעיני שכתבו בקרבנות ריח ירוחו לה' והבין זה

ענף חוד

פריאה בזמן שחלה חוה מעץ הדעת האכילה לכל חי מנחת עץ הן ענף ענף ששמו חול שאלמר וכוול ארבה ימים החול אהו ממכאל אשר הוא נאחז מחסד עולם הנקרה ה' הוא והא ראה חויל בגימטריא מ"ד הוא חשבון הוי"ה יוד הא ו"ו ה"א ועל כן חי לעולם כי לא נגזרה בו מיתה :

ענף חודאים

כתיבת יד בשעים ותיים חולאים הם המתרגשות ובלות בעולי וכן ראייתו בקמיע מומתי וטילי אותו משבעים חולאים המתרגשות לבא בעולם וכו' :

אמ"ה הא חמריני במס' בזה מליעה פ' המקבל וצבא בתרא פ' החובל מחלה זו מרה ולמה נקרא שמה מחלה ששמונים ותשעה חולאים תלויים במרה וכו' נראה שהם פ"ג חולאים בעולם וכלם נמשכים מהמרה אורך קלמר כאן ע"ב חולאים בעולם ואולי י"ל שחולאים של מרה לבד והם פ"ג וחולאים ע"ב הם לבד שאינן נמשכים מהמרה וכיון שאין ביד האדם לשמור מהם לכן מתפלל בעל הקמיע שתליל בלוגיו מע"ב חולאים המתרגשות לבא בעולם מה שאין שייך להתפלל בחולאים הנמשכים מהמרה כיון שביד האדם לבעול והוא בפת להם וקיותן של מים שחריט כחכר בגמרא :

כשמתפרדין בעד החולה המנהג שכל אחד מהמתפללים יתקן לךקק בעבורו ולדקה זו תחלקית לבעיה לדקות וזהו נוסח התפלה שמתחלקין לדקה' לשם יחוד קב"ה ושכינתיה ובעם כל ישראל אכנהו כמו ה' לדקה בשביל פלוגי בר פלוגי ולדקה זו תהא תחלקי לשבעה לדקות ובלדקה זו יכלל משבעה פורענו' הכתובים בתורה ומשבעה מדורי יוהם ויקיאים הפסוק ולדקה תליל ממות כן לדקה לחיים ולדיק מלרה תחלץ ויבא רשע תחתיו על כן מלך מלכי העולמים הקב"ה תהא דקה זו מקובל לפניו ויהיה לו בזה פדיון נפשו כמו שכתבו פדה חללים כל ישראל מכל רעותיו : ודו ילחסו ונפלאותיו לבני אדם : אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאהר יושרו ויחננו ויאמר פדעכו מדרת שחת מלאתי כופר אמנ סלה ח"ס ח"ס :

אמ"ה קבלתי לידע על החולה אם יחיה ואם ימות יקה פרונו' כמספר שם החולה ויוסף עליהם עוד כ"ו פרונו' כנגד שם הוי"ה ויאל לחון להקח הפרונו' לעניים הגונים כפי ראות עיניו ולעני שנתן לו תחלה מנחות' שפרונו' יאל ממנו מה שמו דרך משל אם חומר ששמו אהרן תחמה כשמתקל כל פרתווע ילך אלל חכס שירלה וישאל ממנו שיאמר לו איזה פסוק שידמנו בפיו על עיני של יאודה אם חומר לו פסוק שמע ה' קול יאודה וכדומה שמורה על העובד ידע שיחיה החולה ואם חומר פסוק ויחר יאודה וכדומה שמורה על הרעה ח"ו ימות וכן בדרך זה ידוקו כפי שם העני שנתן לו ותחלה שישאל לחכס פסוק לרקע על אוחו על וכפי הפסוק אם טוב ואם רע משם ידע וישכיל כמדובר :

ושמעתי מכתבי יד לידע על חולה אם יחיה ואם ימות יקה

ביאה וישקול אותו וישימהו תחת מראשותיו של חולה כ"ד שעות ויחזור לשקלו אם מלאו ממשקלו הראשון יאריך החולה בחוליו ואם חיסר ממשקלו ימות ואם שוקל יותר ממשקלו הראשון יחיה :

מנחה הרעים אשר ידעת :
אשר בגימטריא דל"ך עד"ש בלח"ב : לא שימם כך אמר כי החלתי' ההגויס שכמעט לא יכלל אדם מהם יסיר ה' מהם חמנם גדוה מלריס שאינן רגינים לבא רק מפעל אלהים הרשעים אמר לא ישימם כך ונתנם בכל שונאין לפי שהימתי' הכרחות לעולם שאלמלא המגפה והמלחמה ודומיה' לא תוכל הארמה שאו מספר הנולדים לזה חמר ונתנם בכל שונאין באופן שההכרחיות וישלם בהם : אמ"ה רנו מספר המכות דל"ך עד"ש בלח"ב בתיבת אשר שהוא מלשון ואשרו תחכם כל העמים לרמוז דמעשר מכות וליק' עלו ונתעלו ישראל בעולם ואשרו אותם בקרב עמים דביס בראותם במופת חותך ישראל דוקא עם ה' הגוה ובו בחר מלך ע' אומות שהרי היו במלריס ע' אומות לחלו' ובללם ע"ה המכות לבד ישראל דלה נעו ולא פגע בהם שום נזק :

כוונת שלמה דף פ"ג ע"ב : פסוק גלמי ראו עיניך מסוגל להסתכל לפני שכיב מרע הכנסם לבקרו לידע ולהכיר מה יהיה בסוף חליו או טוב או מועט כי בהפוך לעובד פניו כלפי העם ודאי יחיה בעזר אל חי ודאי בכך : ור"ת : של גלמי' הן הן וי"י מ"לך ג'אות ל"בש בלידוף ומבשרנו נחזה אלוה כביכול : וסודו כך בסופו חיבות האלה י"שמחו ה"שמים י"תגלו ה"ארץ ר"ת הוי"ה וס"ת ללמי' כעטס הפסוק כי בללם אלהים עשה את האדם בכת שם הוי"ה המאוהה הכל הרמז בר"ת כמדובר :

ענף חודה

כשארם חולה אל יבטיח עצמו לומר שיבריא ויתרפא וימנע ללוות אלה בעוד שיכולת בידו יתן וילוה וידבר מה שלריך ללוות שמה ימות פתאים : ס' החסידים ס' תש"כ :

אמ"ה ולכן יש מקומות שוהגים שאחר יום שנופל אדם על מצחו הולגי' בני אדם המזמנין לכך אללו כדי שילוה מה שרואה ללוות וכיון שהמנהג כן אין החולה מתפחד ומנבה יפה הוא : מסכת נדרים פ"ד דף כ' ע"ב : כתב רש"י ז"ל דפעמים שאלוה להתפלל על החולה שימות דהיינו כשהחולי מתגבר עליו שאי אפשר לו לחיות וממטער הרבה בחוליו ואינו מת או טובה הוא לחולה שיסתללו עליו שימות כמו שזמנינו בלחמתיה דרבי במס' כתובות וכו' :

ספר הכוונות דף מ"ט ע"ב : כל משכבו הפכת בחליו בראש סוד החולי הוא מלך היפוך רחמים לרין והנה וי"ד הוא רחמים והוא עשר ועתה נהפך עשר ונעשה ערס וי"ד נהפך ונעשה דיו והוא הפכת :

חורי המחשבה

ספר חורר החיים לכמודה"ר יעקב קהלן מדבר ברפואות דף ע"א ע"ד : שאלה איך יתבהג החולי בעינין מחשבות וטרדות הלב שמתה דלגה כעס :

תשובה נאמר הלב שמתו טוב פנים לב : לב שמת יטייב נהה ונאמר דלגה בלב איש ישחנה לכן לקיים הבריאות יתרחק מדלגה וישמח לבו כפי יכולתו ונאמר והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך והנה דרך החולי הוא להיות דמיר בפהו היראה מליחו דבר מועט דף מ"ט ע"ב : כל משכבו הפכת בחליו בראש נגד היראה ישים הבעטון ויאמין לרופא חוליו וכן לשמוע לאוהביו וישים לבו לחשוב בדברים אחרים הרגויים אללו וכן בעבר שילען בשכל על מחשבות לבו כי יתן לבו למעול ולגזק מונע מעטרות הלב ולרות לבו כי הלצר מכלה הרוחות ומבלבל הדם מנעב השנים מעזב העיכול ועושה האדם במעשיו ועושה עלמו שימי במעשיו מאחרים ולכן בדעמיו יטה ללד שכנגדו וידבר בדברי' המשמחים אותו אם יטה לבו להכבודות יפור עצמו לחבור

מדרש תלפיות אות ה ענף חוקים

חס יתנה דברי רעיו ויסבול וישמע. דברייהם ברלון טוב כמו שדרך בני אדם לקח רפואות מרים מפני הרפואה הבטוחה כן יכריח לדברים שאלמתי כי גם שבתחלה יקשה בעיניו אחר כך יקבלם ברלון טוב וישר.

וכן לא יפסידו הבטחון לפי שרבים מתפרים בני רפואה בחלו זה אלא שהטעם ורבים החולים בו חיים שנים רבו והעמידן אוחזי לזכות או רבים נרפאו מחולי בו שהיו יותר חולים ממנו ועניים ממנו והם ילמדו פעם בשמות משל אחרים לא יזכרם עוד כי יאמרו מה יועיל לו רע האחרים או ילמדו כי רעתם יותר קשה.

ויש למאמין לכל פתי ובער שיאמרו לו איזו רפואה מיד רולים לעשותה לזה לר"ך להוכיח ולומר שאין פלוגי רפוא אויבי יודע מה עושה ויזיק לו דברו ולזיוו אלא יבטח בשם ה' יתברך שמו וישמע דברי הרופא חכם ובקי שחם דבר הנלמד לו מאלה הוא טוב היה זה יוצר אותו לעשותו וכן כבעטם וחרוץ יתחבב כי הכעס מרבה חוס נכרי וזן ומביא קדחת ומכלה רוחות הלז ומוליד דאגה ומעשים רעים לכן ינוח ומכעטו מעט מעט ולא יעשה מיד מה שאמר לבו בלזכותה שעה ולאחר חבי כמעט רגע עד יעבור זעם ויועיל לו מאד ואשריו כי אח"כ ישמח בלבו שלא עשה מה שעלה במחשבתו עכ"ל.

אמ"ה וכן בזה פסוק צפ"י עקב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר לוי ה' אלהי לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה למשכן ה' הכונה למד מה שיהיה לטוב ולחם הדבקים בה' אלהיכם לקיים מצוותיו וזמנה יודעת ומפרסת דבקותכם בז' שאלה שלמדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר לוי ה' אלהי לעשות וכו' ובהיותכם מקיימים שיהיה כאשר דהיינו המשפט והחק וכו' מודעה רבה על דבקותכם עמו ושא"י קיום המשפטים צבור שיש בהם טעם כי הם צבור לזיוו ועדות ה' שהרי אתם מקיימים גם החקים שאין בהם טעם ונכון.

הדפריש שיש בין חק לחקה כי המלצה הנקראת חק היא הנמשכת ממדת זכור בענין שכתבו בפסח מרים לחק לך ולבניך כי חק הוא מבררע וכן הוא בספר יצירה ולשון חק מבריע בחינת וזכרת מילה חק מבררע וזכרת יום שבתון וכן חק לישאל הוא והמלצה הנקראת חקה נמשכת ממדת שמור וזכו את חקומי שמערו הנלמד בכלאים ובאשת אח והוכיז לשון שמירה וכן ושמרת את החקה הזאת למועדה (רבינו בחיי ז"ל מ"חמק).

אמ"ה המלות הם בחינת דבר ומוקבא דמלות עשה הם בחינת זכר ומלות לא תעשה בחינת לקבה ולכן מלות עשה בחינת רחמים בבחינת הזכר ומלות בחינת דין נקבה וכן הבחינות בחק וחקה בחינת דבר ומוקבא חק אל הזכר וחקה בחינת נקבה ובשמיחה קיום כל החורה שזיוו ששומרים את חקם כשחיים חיים מלות הגנלים.

בהקדמת סי' יצירה ע"כ כי ידע אדם חקם שמים וארץ מי ממנה מן ההיות על המים ומי ממנה מן ההיות על האש וכן כיוצא בזה בכל חקת השמים או יוכל להוריד הכח ההיא על הארץ שחומר הידעת חק שמים אש חק שמים משטרו בל"ך.

שם דף י"א סי' ד' תקופות חקל יום ויום שמהלך היומי וכשם שמגיע לאחד מהתקופות ששם יום ה"א וז"ל ה"א וז"ל בל"ך אחת מן היום היא התקומה כך הדין במהלך היומי כשתגיע לאחת מהל"ך קללות היא תקופה וזמני אל ד' קללות הן בין השמשות של הלילה ובין השמשות שזיום ובחיי הלילה ובחיי היום בל"ך ד' זמנים וישולחו כל אחד ואחד משמירה של מלת אש איש ומלאכתו אשר ה' המה עושה לו ולפיכך כאשר יגיע עתה מל"ך ד' זמנים אוי התקבול הכר אשר שרשו מיד מניע כנפשו דוגמת שורשו ונותן ליוצר הכל שבת והוא סימן שבעת היא מקבלים הנמשלה כל אחד ואחד על מלאכתו ולכן בעלי התלמוד כשזיוו רולים להעניש אדם היו פועלים בו בעתים ידועים כמו שמוצא במסכת ברכות.

שם דף י"ב ע"כ כל דומה לזמנה ומי מדבר כלם עוברין בדיון בני חלוף לעליה ולירידה והכל כמשפט אמת על פי ה' יחזו וע"פ ה' יסעו ולפיכך אפשר שיתורה מן השרש עוף עטור כיצד אש יאכל השרץ העוף ויכל ממנה בליה והזאת הבינה תחזור להיות עוף עטור או שיאכל לאדם או יתלקן מן חלקים החמד חם הוא שמתקדש הבינה היא לאדם ותבלע בכל רמ"ח אברים ובכל שס"ה גידים הנה חזר להיות השרץ לזאת הנה ילדו של שרץ אל ישובו בחיותו פני אדם ומתי יהיה זה ככשרי אדם להן מי שאוכל אותם אוכל מעולה מן הנאכל אבל אם יהיה האוכל פחות מן הנאכל אוי יכרתו לביבת הנאכל.

שם דף י"ג ע"כ כל הכותב קמיע קמיע למקשה לילד ומולידה קודם זמן עתה פעמים שחורבן נ' נפשות ופעמים שגורם לנווד ימים רעים ולרות משמות זו מזו והאלהי' דמו יבקש וביאור זה על דרך משל נלמד כי עובר זה ראוי להוליד ביום פלוגי במלי הלבני (עשרה) ונכשירותה

ענף חוני המעגל

שששת הקבלה דף י"ג ע"כ שמעתי מהחם אחד שחוני המעגל הוא ר' פנחס בן יאיר שכן ראה בזהר ואני בקשתיו ולא נקראתי.

אמ"ה ואני ראיתי בספר אחד נלחתי ילקוט דוד הזכרתינו בעגפים ללעיל שכתב משם הזוהר דבתיא ופפורי' נולדו עם משה ופרעה לקח לביתו לבתיא ויתרו לקח לנפורה עיין ללעיל בלאורך יותר וכו' ואני בקשתיהו ולא מלאתיהו בזהר כי הם בספר שפתי כהן ועל אופן אחר.

ענף חוקים

מדרש ילמדנו פ' משפטים • ואת חקותי השמרו ללכת בהם דברים שז"ר הרע משגי עליהן ולזנות העונם משגי' עליהן תשובה אלו הן לבית שעתנו ואכילת בשר חזיר ורוק היבמה והרבעי כלאים ושור הסקל ועגלה ערופה ופפורי' מזורע ופער חמור בשר בחלב ושעיר המשתלה ושמה חמור מעשה תבו הם ת"ל אני ה' אני חקתי' ואין לך רשות להרהר ביה'.

אמ"ה קשה עובא אומריו ושמה חמור מעשה תבו הם דל"ך היה עולה על דעת כך חלילה • ואולי י"ל שבהיות שכל המלות שורש למעלה כדורע וחלו המלות ששן שאין בהם טעם כלל הייתי סובר שאלו להן למעלה לא שורש ולא ענין ולא בלא רק לל"ך לישאל לזנות להם בתוך המלות כמה מלות נגד הדעת וכו"פ שאין בהן ממש לראות אע"פ שאין דעתם סובלתם עושים אות' כדי לקיים מלות בוראם שם זה יבחר הדבר א"ך דבוקים בבוראם ועולם שאין למלות אלו שורש למעלה וזכו לזמנו ושמה חמור מעשה תבו הם כלומר כיון שאין להם שורש למעלה כשאר מלות מעשה תבו הם ולא בלא אלא לכות לישאל על דבקותם עם הקב"ה ששמיים הם בהם שאין דעת' סובלתם ועל דרך שאמרו חז"ל מה איכפת לו להקב"ה שיחטאו מן הלאור או מהעורף רק שיקיימו דבריו וכו' ג"כ הייתי דורש בנלות אלו הייתי סובר מעשה תבו הם כי לא בלא רק לקיים דברו ואין להם שורש למעלה ח"ו ת"ל אני ה' אני חקתיים וכו' כלומר כיון שאני ה' חקתיים בחולי הגמור שורשם למעלה וקיום עולמות תלויים בקיומ' שפתי גדולתי ויכולתי כי גדולת תועלת מנותי אשר לזוית אתכם וכוון לא לא ידעתי למה לא עשה גם חק פרה לזמנה.

ספר לב אריה משם דרש ב"ך שיש חוקים למשפטים חוקים תורה שכתב ומשפטים הוא תורה שצ"פ.

אמ"ה טעם שמורה שכתב נקראת חוקים משום שהמלו' הם סתומים וחתומים כחקים שהרי כתב עוטפות ומי יודע מהו עוטפות וכן לז"ית אינו מפורש שם כמה חומים וזמנה קשרים וכו' וכן

מדרש תלפיות את ח ענה חוקים

כג

ובגשיותה בשם יו"ד ה"א ו"א ה"א ובגשיותה א"י חדשו בה המשביע והולידו ערס שנתמלאת הלבנה בזוית ח"י מביע ח"י משגו"י ומגמבלי כזה הנה הולד הוא שולג בזמן צדק כח חייתו ימות בזימם מוטע"י ודמו מיד זה הפועל יבאן הלאהים כי בטל גזירת יולרו והמית את הנפש האוזהוילדו בלא זמנו וגורם לו לקח ממנושאיו שלו ולישא אשה שאינה שלו כללו של דבר שיהא עליו כל סדרי בראשית .

אמ"ה ותמה אני על גאוניו עולם שכתבו קמטניו למקשה לילד וכמו שכתבתי מהן בחיבור הזה וחולי היסוד הוא לעשותה למקשה לילד כלומר שמתאחרת לילד אע"פ שמוטע"י אמנם א"ס היא מסוכנת מאלו שקרוב למיתה מסכת לער הולד אז יש לולד דין רודף לרדף לעשות על דבר כדי שחלו ותליל ועל האורך הזה כתבו גאוניו עולם קמטניו למקשה לילד .

שם ד' י"ג ע"א דע כי אין המשה יולדת אלא למספר הריון או למספר עבו"י והם רע"ח ורפ"ז ימ"ס ורבי"א ימ"ס וסימן חסר ל"ה מה"ר"יון יסאר רבי"א ולפיכך בעת שחמטער האדם ללדת ותשב על המשבר תמנה מאותו העת רבי"א ימ"ס לנפרע את תמרה א"ס היא השעה המיוחסת לבינה חרע ממנו זמן הלידה א"ס היא חדש שבשיעו ולא לא ענלה בזמן ההוא אלא חדש או חדשים קודם תמנה למספר רע"א ימ"ס וא"ס בעת ההוא גם כן לא ענ"י ולא שמשא מעתה תמנה למספר רפ"ז והטעם בזה לפי שכה הבינה היא לעזור ולהקדים ולפיכך כל המתעברות לריכות לנמשלת הבינה כדי לעזור הטיפה ברחם עד שלא תפלוטנה והכה הזה יקרא כה"ת פירוש כ"ל הגשמה ת"ה"ל והוא ש"ס א"י מש"ס ע"ב מש"ס שמינית והוא י"ר והפוך וי"ר ויסע . ויב"א . ויע . לפי שהוא מקמט ועור ומיב"ב ממשון ולא כהמה עינו פ"י לא נתקמטו ויעינו הנה בכח כה"ת שהוא לבינה יעזור הברע ברחם עד ל"י או א"כ ישמש כח החסד הגדולה ומפליט ממנו זמנו ברחם שאינן רחיים להיות ומנקה אותו ומזייר בו ליורי רמ"ח אברים ושכ"ה גידים .

ואחר ג' ימ"ס ישמש כח גבורה וכו' המימות והטעמי הנשפ"י וכו' יתפשט החום הכבועי בכח רמ"ח אברים ויבשל את הראוי לנשע עד שיחזור לנשע והראוי לנדיים לנדיים ולעצבים לעצבים ולעלמות לעלמות וכן לכל חב"ב וזכר וחז"כ יבואו ליו כח התפארת שממנו כח החיונית ותיפה ותכוון כל אברי האדם על מכוון עד תום ל"י יום וחז"כ יבואו בו כח הנפש ותיפה האברים עד תום ל"י יום וחז"כ כח הרו"י תחבר"י ותאמל"ס בקשר חזק ואמניו ותסדר"י ואחר כן יבואו בו יסוד אשר בו כח הלבנה והיפ"כ א"ס נולד בו חיה יחיה כי יסוד הוא א"ל חי המשלט חייתו א"ל העעור והסוד לריק יסוד באמונתו עגרת יחיה א"ל הם הולדים ל"י חדשים . לפי שהבינה משתמשת בעולם העליון ואינה תחלה בעולם התחתון אך להדבק בבו"א ולהפיר השכל הנפש השכלית מעל הגש"י העכו"י לפיכך א"ס תלד האשה בחדש השמיני אין מי שיתן מעל לתומר העבור א"ל ולפיכך משמונה חדשים מתי"א א"ס תלד בחדש הע"י המיוחסת לחסד יחיה שנאמר חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמה רוחי ועל דרך כ"י תפירשו העיבור של כל מין ומין כי ימי עיבור"י יתחלק על ז' ולפיכך אמר א"ס תדע יום הלידה תדע יום העיבור א"ס תדע יום העיבור תדע יום הלידה וזהו שאמר הכתוב תספור ירחים תמלאתה וידעת עת לידתה ע"כ :

אמ"ה יבן ע"ס זה שכתוב ברות וית' ה' ל"ה הריון וכו' כלומר נפן לה שילדה למספר הר"יון רע"א ימ"ס מליל שתיחיד"י עם בעו כדי שידעו העו"י שממנו תעברה ור"י יתחזה שנתעברה מאחד הרק"י שהמית הולכת ללקוט צדות .

שם דף י"ד ע"ב כפך רכניס נעלם"י וכו' כפך רכניס יש בה כל מיני לבנים עיוניים ותחתונים כי הוא כוללות כל המעלות העליונות באשר תעזוב בליה לברך ועל עפרת שתקבץ ותחממי"י מן האויר בלתי שתדע בזה ש"ל בראי"ת אות"ס יתחממו וילדו מה"ס אפרוח"י :

שם דף ט"ו ע"ב ה"ן אחד ממנושבות העמו"ס יש לו ל"ד גלגול עהרה ע"י ביה ע"ש באורך .

שם דף י"ח ע"א החיזון א"י אפשר לעמוד עליו אם הוא מכלל הדגים או מכלל האומ"ס כי הוא חי ומנוטע עינו מחליף מקומו כי הוא נעון ותקוע בברך וכל ה"ב ל"ד אמיתית הנתיב מה זר"ך שיתקור עליו ממחרי הגדולה [תפארת] הנאלל ממנו .

אמ"ה ובפרקים אחריו כתבתי מנעל עשרה מאמרות רחמי שהחילון הוא לורת אדוועלה מן הארץ מוקרעית היא כען ע"ש ולמי המאסף כתבתי בחיבור אחר מספר הארץ שיזון מלשון אחר שגם בליות הוא לורת אר"ס .

שם דף כ"ג ע"ב ל"ב סיני"י בפה של האדם כנגד ל"ב נתיב"י למו"א האותיות וכן ל"ב פרקים בחלצעות הירוס וכן בחלצעות הרגלים וכן ל"א מלכי כנען שהרג יהושע וכנגד"י ל"ב מלכי בית דוד ומלכו"י הנשוי ומלכות השם יתברך וכל אלו ערמיו"ב"ב כן כל חי מתחב"ג ב"ב נתיבות ואלו הן : המס"ס והדקון . וקנה . ובי"ת הכסות . והלב . ומזרקי הלב . ומרנ"ך הושט . והושט . והקבי"ה . והכר"ס . והמרה . והכבד . והטחיל . והערש . והכבד והריאה . וקרול של מוח . ובגי מעיים והטעי התחמון . והפת . והאמה של שחן והטעור . ובי"ת הרעי וספנ"ג של כבד . ושני עורות יש לוושט רמוז לשני יולרין המבדיל"י בין הקדש ובין קדש הקדש"י למחיל"י המבדלת בין נתיב ראשון לנתיב אחרון הרי ל"ב נתיבות יש מהם עצמי"י ומהם עורקי"י וגיד"י ורופקי"י שאינן דופקי"י ויש מהם אברי"י ויש מהם נתיבות לרח"י מהן המותרות כמו שאמרו בעלי הטעם הטוב שבחלל יחזור שומן והטוב שבשומן יחזור ד"ס והטוב שד"ס יחזור שכבת זרע והשאר ידה בכה הדוח"י אל בית הרעי ע"ש ע"ש באורך .

ענף חומש לא יכסה אדם חומש בעור שכתוב בו מעוים של דברי הבאי וכו' ק' החסידים ס"י קמ"ז .

ענף חרבות

שפתי ישנים (דף ס"ו ע"ב) במקומות החריבים כשם שלמטה אין יבוא גם למטה"י אין יבוא וכה המזל השולט שם חלו"ס .

אמ"ה אפשר לומר בזה דעל זה כיון בלעם הרשע ויש"ס אל המדבר פניו שהמדבר מקו"י חרב בלי יבוא וכה מזלו חלו"ס ור"ה לשוחדו בקרבנותיו ובכשופיו להיות לו לעזר ולהועיל ל"כ נגד ישראל היושבי"י במדבר שנבד כנגד"י בהיות שאין לו תועל"י בלתי אין ישראל מקריב"י לש"י מול ובהיות הוא ממזיק רח"ו שיהיה בעמור וגם מעט"י זה המזיקין מנל"י בחרבות בהיות מזל מקומות אלו חלו"ס רח"ס הם להתגבר שם כאילו השליטה שלהם .

ענף חורבן

רבי יהושע בן לוי א"י אמר הקב"ה לישראל ותם גרמת' להתריב את בתי"י ולהתגלו"י אתם בני יהו שאל"י בשמו"י ואני מוחל לכם מה עטם שאלו שלום ירושלים ואומר ודרשו את שלום העיר ואומר יהי שלום בחילך ואומר למען אחי ורעי ומי בחילך ואומר למען אחי ורעי מ"ס דרך ארץ וזוט"א פ"ו :

בספר הנלחן ממכזי"י די ובעמק המלך ובספר מעשה גסי"י אלו הם כלים המקודשים והגבו"י שחבר"י בית המקדש המשכן והכפור"י ומנרת הקדו"ש וארון העדות וי"ן אהרן בית הקדש להר"ן הכהן וזמן המשפט חלוצרות הכסף והכרובים ומזבח העולה הפורחת וזהל מועד והמזלגות והקסות והשולחן ומשך השער ומזבח הנחשת והבגדים הקדושים להר"ן שהיה מלבי"ס כ"ג ביום הכפורים הפעמונים ורעוט"ס שהיו על שולי המעיל תמיד וכלי הקדש שעל"מ"ש רבע"ה בזה סיני במז"י הקב"ה והממה וללנת המן אלו כלי הקוד"י וכלי המקדש הקדושים ששפה שלמה בן דוד ע"ה ובמקום שימור הלוי היו עמנו חוק"י ולדקי"י חגי הנביא וחרים בן עדו הנביא ואלו לקחה הארץ הבריחים ויתרו"י הקדושים והעכבות ומגודי החל"ר וכלי מזרקי כסף מלאה ועשרים רבוא מזרקי זהב עוב שמש"י רבוא כוסות זהב עוב ששים רבוא ושל כסף מלאה ועשרים רבוא מזרקי זהב עוב שמש"י רבוא עבוד כוסות של זהב עוב ששים רבוא ושל כסף מלאה ועשרים רבוא ארבע אלו כתבו זה בצל"ל ושאר הנביא"י שהיו עומים ועזרה עב"ה הסופר :

מאה ושלשים מן חז"י הרעו ומאה נמלטו עם שימור הלוי וחבריו קשרות של זהב עוב שמש"י רבוא ושל כסף מלאה רבוא קשיות של זהב עוב שתי"י ועשרים רבוא של כסף מלאה ועשרים רבוא על כל

מדרש תלפיות אות ה ענף חורבן

קבר

נמצא למד חמשה אלבעות שבארם שבהם לודך הדיוט ולודך גבוה - **יעוד** תמלא בנפלאות הליירה בחדר כי כח המשות יתפסע בכל הגוף . וחוש הריח מתפסע חוץ לגוף . וחוש השמע מתפסע יותר מן הריח כפי מה ש'עלמד לו לאדם יותר וחוש הראות מתפסע יותר מן השמע כי האדם יעטר לו יותר וזה ענין גדול לכל המסתכל בו ויורה על שליונות האדם בה' חושי כי מעשה אלהי המה [שולחן ארבע] .

ענף הכרת פנים

פתח האהל דף מ"ד ע"ב טעם דהקב"ה חתם עלומו בראש התורה כדאיתא במדרש אהל נפשי כתיבת היבית וכו' אהל כדי שיהי' לו דין לזה ודיון הוא החותם בראש השער פסול השער משום שמה ויפיק המלוה למטה אבל אם כל הכתב יד של לזה אז השער כשר ודו"ק.

כתיבת יד אלו הן חותמות של חומש שד"י אל . אמת אהיה יו"ה וכו' חסיד . תמי"ם . רנו"ם . אכתריאל הי"מן . עזריה אלהים . מיכאל גבריאל . רפאל . חסדאל . אוריאל ענאל . עזריאל . גבור . גור"א . עיוז"ו אמי"ץ אהיה אשר אהיה אסר"ל חו"ה אל . ריאל . ברקאל . יוא"ל . קדוש . עליון . נאקת"ם . פסת"ם . ספספת"ם ודיונס"ם . כיטורי"ה . בי"ה . קקקת"ם . שלמיאל"ם . חס"ן יה אל אחד ריאל . גלינו"ד זנגזאל . נגז"ב . נער"ץ . פלי"א יועץ נפטיאל . אבי ע"ד . שיר . של"ם .

ענף חזיר

כנפי ויה סוד החזיר שהוא מפריס פרסה על שם ענין גדול שזכו סוד ספקרל עשו בזיו אהיה מאור על הלימוד שבושח החזיר שהיה בקליפת הלימוד העליון שבקדושת אש עליו אומר שר שלנו שהוא מוכיל אין כאל לעיתי וזה סוד ויצו את הבבזר ומתרגמנין ושע כי הבזיון של עשו הוא שנמשל לחזיר וחס בושט לימוד העליון שלו הוא סוד הבזיון הגדול ולכן אמרין בתעניות כשחזירי מתי מתרעין על הדבר לפי שבני מעייס שלו דומין לבני מעייס של אדם כי בלחמת הוא אדם רע בלעיל כמו של עשו הרשע ולפי שעל שר של עשו איתא בדריאל על חיה רביעה ואלו עיינין בעיינין אבשאל וא"ר יוחנן זו מלכות הרשעה שמכנסת עין רעה בממונו של אדם כי הוא רשעין מטעם זה שר של עשו שהוא מלאך המות מלא עינים - לכן הרואה בהמית חזיר לכייהו לעיניו כי חיוו של חזיר תליים בעיני הוא הקליפה היותר קשה ולכן ע"י חזיר מיער תליה וימנע מרשעה אורם והיא ע"י של עשו שחלת שמו ע"י ע"ש בברוכה ו"מנע אופן ק"מ :

רבינו בחיי ז"ל ואת החזיר במדרש עתיד חזיר לטאר ולהחזיר עערה ליושנה כי ב' מקדשות נבנו ע"י ישראל כי מקדש שני ע"י זרובבל השלישי יתי' נבנה ע"י עשו וחזיר עערה ליושנה ע"י שהכה שלו מדר יחזק מעורב ע"י שר החיות וזה וגר אכס ע"י כבש ויהיה שלום זהו עערה ליושנה כמו שהיה בימי שלמה עערת שלמה שהשלוס שלו :

ענף חזיר

שמעתי רמז גדול על מעלת שר החזירי לשם שמים ואם ח"י אין כוונת לשם שמים עונש' הרבי' כתיב לרוק כתמר יפרח כארז בלבנון ויגה לדי"ק כתיב יפרח"ה ס"ת קר"ה יפרח"ה כארז בלבנון"ן ס"ת חו"ן אה כוונת לשם שמים יפרח כארז בלבנון כלומר יעלה למעלה כארז בלבנון וידוע שסוד לבנון בנימנרי חק"ל רמז לחקל תפוחים כדוע למארי קבלה שזכו לראות פני שכינה :

יגם חקל אלויות חלק שיהא לו חלק לעולם הבא ואם לאו יהיה בקרה ח"ו ועליהם תאמר נתנו עלי בקלה על כן שזאתיה על כן ראוי לכל חזן להתפלל תפלי' זו שלח יתנו בו הילר הרע המציתו למלוות חן בעיני הקדויות לבר ולכו בל ע"ז לשם שמים ויתשלל התפלה

אמ"ה נראה לי שכונת הרב באומרו אשר לא כתוב בספר זה חרבן הבית ע"ן בן מה שהבית הילקוט נכתב האויב ליכנס החכמי שבלוחו דור על ידי שם הגביו המקדש למרום והחפשו משם שנה' גת דרך ה' וכו' עיין שם באורח ומלאך דחרבן הבית על אופן זה לא כתוב בספר דמה שכתוב הוא והשימות את מקדשכם דרך טעם ליכנס האויב ולהחריב הנמלא בידם אכל אחר עלות המקדש למעלה להשליך אותו משמי' לרץ ולהלילו ביד' החולי והמכה הזאת לא כתוב בספר . ע"ל חרבן הבית על אופן שהיה בנימות משונות אשר לא נשמעו ובגזרות קשות אשר לא נודעו עין בספר י' גריון מהמספתי הגדולי' טעמו בישראל זה לא היה כתוב בספר שהכתוב בספר הוא והשימותי את מקדשכם חרבן מקדש בלבד על ידי מלחמה כדרך כל הארץ, לא בשפתי' גדולי' אשר לא נשמע טעמי' תחת השמש :

ענף הישים

רע ממה שאמרו חז"ל אסור להיות מן העול' הזה בלא זכרה בכלל כל ההנאות אמרו כן בין במה שהוא טועם בין במה שהוא מריח בין במה שהוא רואה ואומע שהרי על ארבעה חושי' כלו עקנו זכרה . חוש הטעם ממה שכתוב קודם הילולים לה' בל למד על כל דבר הנכלל שהוא אסור לו קודם עד שיהלל כלומר עד שיבדך להקב"ה לפניו ולאחריו על אותו דבר וזהו לשון הלולי' ולא אמר הלולי חוש הריח לו לברך עליו נ"כ ויש בזה אשמכתא מן הפסוק ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' ומכאן שמכרי' על חוש הריח .

יעוד דתיב כל הנשמה תהלי יה איהו דבר שהנשמי נהיית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו הוי אומר זה הריח . חוש הראות יש ברכות הרבה כגון הראות את השמש בתקופת מנוח שיש לברך עליו ברוך עושה בראשית וכן זכרת הלבנה בכל חדש וכן הראות חמה בתקופתה לבנה בזרחתה וככבים במשמרות ומזלות בעת' אומ' ברוך עושה בראשית וכן הרוא' בימי יוסן אילוני שמלכות אומר ברוך שלח חימר מנעולו כלום וברא לו בריות טובי' ואילנות טובי' להשתלות בו בני אדם וכן שאר הדברים שתקנו זכרה ברא' ית' : חוש השמע כדאיתא בפרק הראות על שמועות טובות מברך הטוב והמטיב ועל הרעות ברוך דיון האמת :

אבל לא תקנו זכרה כשישמע אדם קול כנור ועוגב ערב מאד שהנפש שמהה בו והנחית ממנו וכתיב י קולך ערב :

והמעם מפני שהקול אין לו ממש והא"ת הריח גם כן אין לו ממש הרי יש ממש לפירות ומזה יש הריח . והא"ת אף הקול יש ממש לכלי או לאדם התאסור אינו דומה הריח של הפירות לקול הוי' מגוף האדם או הכלי כי הרי הפרי או הבושם הוא המנושב וקול האדם וקול הכלי אינו מנושב ועלמותו אלא מלך הרוח המנושב בו . ולא תקנו זכרה בחוש המישוש כי הוא בכלל חוש הטע' :

ומטעם זה הוכיזה התורה חוש' אלו מפורשי' הוא שכתוב אשר לא ילמנון כיוולא ריחוןא חזיר החניני . הוא המעט כי הוא בכלל לא יכלנון שהוא חוש הטעם וכו' ומתמשה יפשים אלו השמים גופי' והשלשה רוחני' מלאכות בהקב"ה וירא ה' וישמע וירא ה' לא כן השמים . ומה שהיו החושי' חמשה כנגד חמשה חומשי תורה וכנגד ה' אורות שבבראשית . וכנגד חמש שמות שיש לגשמה והנה הם שליונות הגוף שהוא היכל הנפש והנפש מראה פעולותי' על ידיהן .

ובערי הטעם החוקרי' אמרו כי מתחמת הליירה בחדר נבראו בו חמשה אלבעות ביד להיות שפתי' לחמשת החושים כל אלבע ואלבע שמרת לחוש שלו הגדול לקנה הפה . האלבע לחזירי' ואמה לחוש המשות לשמש בכל חלקי הגוף בהיות ארוך מגלי קמיל' לקנה העין זרת והוא קטן שבכלי' והוא לקנה האוזן . ומתחמת הטעם שכל אלבע ואלבע הו"ק לחוש שלו כוונה . ובסדר האלבעות אמרו חז"ל י"ארת . זו קמיל' זו אמה . זו אלבע . זו גודל . וכבר ביאר שם ברי' תכות שחמשת אלבעות הללו כל אחד ותחד למנוה . זרת למדוי' האדם . קמילה למנחת כהן . אמה לבנין וכלים . אלבע להנאה והנה בל'איו . גודל והוא הענה מכולם לבסוף ידו של אהרן לטאר האזנרע

מדרש תלפיות אות ח ענף הי וחיים

כנה

וכשרואה שהנחש בא כנגדו להתקשר וצמח בזה ולהמיתו הולך ומתפשט עלומו בחפירה שעשה ופניו למעלה ונמנה הנחש אללו כיון שהוא מוטל בחפירה אינו יכול להצדיק בו והחמול קופלת עליו כפלוטו וממנה בו וכשהחור הנחש עליו חוזר החמול במרוצה תוך החפירה גם יש חיה ושרת כשרואה להלחם עם חוזר היער שהוא חזק ממנו מה עושה הולכת ועושה סולם בצבטים או עלים אף נבחר ותלול ואחר שזמנן הסולם עומדת נגד החוזר רחוק קצת ומשליך עליו ברגליו צבטים גדולים ומכיון להכותו בראשו ואם האבן לא נגע בראשו ורץ אחריו ממנה יהיה לרוץ ועולה דרך הסולם בצלילן הדרך עליהם נותן רגליו צבולם ומשליך אותה ארצה כדי שלא יוכל החוזר לעלות גם הוא אחריו דרך הסולם והחוזר הולך לדרבו והחיה חזרת ויורדת מן האילן דרך דילוג וחוזר ובוזה הסולם והולך שנית אחר החוזר בצבטים עד שמכון האבן בראשו והורג אותו

ושמעתיו מהנחשם השלם כמחיר ילחם יפה נר"ו שראה כתוב משם הרמב"ם ז"ל שיש חיה קטנה במדבר שכל החיות מתאווים ללכול אותה והיא מתחבא תמיד וקטע אחת ביום וילפת לבקשת המזונות ואם מולא חיה רץ אחריה מה עושה ומזרע וכל כך הוא רבוי הורע שנעשה כחול ומתחבא עלמה שם ע"כ מלע כתוב ונראה שברא הקב"ה ברים זו לראות נפלותיו ואין הדברים תלוי בולם אל הטבע דמה טבע מחייב שחיה כל כך קטנה יולא ממנה נחל כדרך בני יונה שהביאה בורא קטן מזה כמנדע כשיעור לו או אגון קטן והאפליח היולא ממנו מיד הוא שיעור רימונו והוא פלא אין הטבע מחייבו ובענין אכן השואב קאלומי"ה צלנו שלא יכלו חכמי הטבע לקרב הדבר אל הטבע והרבה דברים כאלו שהם דחוקי מהטבע וחוזר לענין מהשכלת הבנייה חיים ותחבולותיה לבקשת מזונות והללת נפשם והוטבע הקב"ה טבע זה בהם כדי שיראו וילמדו כל בני האדם מהם לתת זמנן להללת נפשם מעשי ינהגם ולהוליא זמנם לבקשת מזונותיה ואל יוליא זמנם בהבלי העולם ובדברי שחוק והחמול והיו מלפנו מבהמות ארץ ומעוף השמים שתחמנו כלומר בעיניים גופניים כגון בקשת מזונות והרחקת נוקי הגוף מלפנו מבהמות ארץ ומעמרות ותחבולות שיש בעופי השמים שהם בעלי כנפים הפורחות בצחור שתחמנו לבקש האדם דברים רוחניים שהם שלימות הנפש שהוא עשיית תורה ומלות כדי לעשות בהם כפניי לעלות למעלה בלי עיכוב

ובנה שחזרנו לעיל שיש חיה שכננסה הם תן אוכלות עשב פולירי"ה והשת יולא לחון וכו' פירש ההב"ה השלם ה"ר יוסף הקמחי נר"ו על מה שכתבו פוסקי ז"ל מחט שנמלא בסימפון גדול שכבדו והוא סימפון הקנה שכננס בתוכו וכן הנמלא בסימפונות גדול של יריאה כשרה משום דכיון שאין בה נקב אפי"פ דכל דעתיד לניקב כנקוב דמי אנו אומרים שעל ידי גיבה וגיעה היא פולט המחט קודם שניקוב ולכן כשרה ע"כ וקשה דבשלמא כשנמלא המחט ביריאה או שיך לומר שעל ידי גיבה וגיעה היא פולטת אבל מחט שנמלא כבדב אמאי כשרה ולא אמרינן כל העתיד לניקב כנקוב דמי ששם לא שיך לומר שאם היתה חיה זאת הבהמה היא פולט המחט על ידי גיבה או גיעה אלא יש לומר דמה שכתבנו על זה הוא מטעם אחר מאלל בהמה שעב ידוע לה ופולט המחט כחיה הזכרת שאוכלת עשב ופולטת הן כשמוכה

מורה אברבנאל פ' סיני דף רס"ט ע"ג מייסד ענין השמיעה והיובל דרך רמנו ומרע על שיעור חיי אדם והנהגות צבור נשמת אלוה באלו ויכין לרה לדרבו ועיבוד תחמות חומרות נשמות ענין שם פרט ופרט

אמ"ה התורה נדרשת פירוש וזע"ש שהמלות באים על הפשט ועל סודם גם כלל בהם מהמפורסד חומרי רוחניה וגנוו בהן רמזי הנהגה במדינה והנהגה הבית והמין האנושי וזוהי יחסי גבור או אוח או עעם שהעיל בהן הבורא מורה על זה כדי להשלים לאדם בהן בכל מיני השלימות האפשריי להיות שלימי' להנהג' ושלמי' הגוף ושלמותו הנשמה כי שלמותו החיובית הם השגות לשלימות הנשמה שאם אדם יהיה נעדר משלימותו הדרך ארץ לל יוכל להשיג שלימותו הנפש כי בולם יפסלו אותו ויבדלו ממנו ועם מי יקיים מצוי' האריות צבור עם הדרת מלך כגון מלות האריות בעשרה וכדומה ולכן אמרו חז"ל דרך ארץ קטנה

עוב כשרופאי' ודיין לעיר וקוסם חזן וטבח עכ"ל :
אבות ר' נתן פ' ל"ה רבי נחיר אומר כל שיש בית המדרש בעירו ולינו הולך לש ארן לו חלק לעו"ה רבי עקיבא אומר אף כל מי שאינו משמש תלמידי חכמים אין לו חלק לעו"ה עכ"ל :
כר המלות מחלקים על חי חלקים וסומנים אשר יעשה אותה האדם וחי' בהם וכו' אופן טון מ"ע

רצה משה לחיות ששה חדשים וכוונתה ששה חדשים יוכה לכל המגות ההגות בדרך ישראל אופן קמ"א מ"ע

ספר החיים הודיעני נא את דרכיך בקשת משה רבע"ה היתה על דרך זה שיקטנו בחייו רוגנות חמול ואלוה וכן היה בקשת המסורר דוד הע"ה שאף דרכיך הודיעני וכו' י' לוי פ' תלז :

כספר התורה סי' י"ז על מאמר מנמר שיר ליום השבת מנמר שיר לעתיד לבא ליום שכלו שבת שהוא מנוחה לחיי העולמים וכו' מלאחי בהם רבינו שלמה האומר לחיי העולמים אינו אלא עושה אלא זה עיקר הלאון שהוא מנוחה לחיי העולמים שהוא ליום להקב"ה ולחיי עולמי' לשבות בצחות יום ויום האומר כאן מנמר שיר ליום השבת הוא אלק שמים כשומר כי אלק שמים אומר ליום חתמול זה יום שעביו שהוא מנוחה לחיי העולמים ועל אותו יום אמר דוד שירה שירה ולכן אנו אומרים אותו בשבת על שם שהקב"ה עתיד לשבות בצחות עולם ולנוח ביום שבת עכ"ל :

אם רות ת"ח ששמרתי ימים דע לך כי הוסף דקדוקים יותר מחביריו דברים שאינן כתובים בתורה שהרי אמרו במסכת נגינה בנה ארבת ימים וכו' ואין שם דבר אף מן התורה אלא דקדוקי' של ספרא שאינן מן התורה אף ה' החסידים ר"א

כתבו חכמי הטבע כי בעלי חיים שאין להם סף כדבורים וגמלים ודומיהם הם משכירים יותר ובעלי תחבולה כי לחותם זכה ודקה כי שבת שכל האדם מענין שהם שלכל הוא זך ונקי וקלת מיני בעלי חיים יש להם קלת חכמה טבע לבקש הדברים המועילים להללת מלך הליד ורפוחתם כמו שאומרים על הכלבים שורש עשב אהל להקי' ומין אפטרופי"ה לאחר שאולת הנחש אוכלת אורוג"ן ומדברית וקודם אכילת' מומנת השורש המועיל לה' והתרגול כשלמים עם הנחש יאכל רוד"א כי ריחא יועיל לארם הנחש ועופות כשללחמים מניחים על חבורת' אורי גמול"ם מדברי' ונקבות האילים כשמנהלות

בצח תלכנה לבקש פולירי"ה אוכלת אותו ורעה ואלו הן החך ממוסד : והפירש שיראה הליד בורה לנקות חיים וטובה דע בלי די ופוליר קלוחי מים על פני הליד עד שיכלל זה מנפולות הטבע המחכי לכל בעלי חיים כמו שכתבו בספר שפני שמים שאלא כן בספר קי"ר החוש והמונע ותהיערו בעוף ימים אחד שיתקשה ללאת והביא צפיו מניי ילי והעניסם בנקב התחתון עד שנשתלשל מנתו הבינו לעשות קריש"י"ה והעירו עד נחשים שנמתחו בחורף חמול לחרץ וחשכו עיניה' וכלאת' משם בתקופת ניסן בקשו עשב האומר וקנחו בו עיניהם ונתרפאו גם עוף הקרף שיעיר דים לו כחז גדול צבטן וקבט עבד הכלב והכל ממנו ונתרפאו : גם בנימי העופות יש בהם קלת שכל והוא טבע להם בעשיית הקיטם שיעירו עבן וקב כחמר שיהיה נאות וחזק וישבו לו יסוד חזק ומן הדבורים יעשו יערת הדבש בנין אריח על גבי לבנה נחש ובחבני' שתיבל הכורות כמו רב מן הדבש ומין העכביש שמוסד אלה הובזים אורגת כמין רשת ולדה אות' ואוכלי' ומיני' אחרים שיש להם תחבולות ולמונותיה' ולרפוחת' כמו שהאריך במיני השמיעה יתמנו כמו שדרשו רז"ל בפרק המולא תפלין שנתן להם חכמה להורות לנו דרך ארץ מהם ח"ר יוחנן אלמלא לא ניתני' תורה למדנו לניעות מתחול גול מנמלה עריות מיוה : פירך ארץ מנמרגול וים להם לייור ומחשבה לזה : ענין בפירוש על פירך שיר' לכמוהר"ר יוסף מטראני ז"ל דף ג' ע"ב

אמ"ה יש שרץ בים בצלבעות דקות וארוכות דומיי' השממית ועושה עיניה לבקשת מזונותיו הולך אלל שרץ אחר שתמיד שותח פיו וסותם ועומדת כנגדו על פי המים ולוקח בצלבעותיו אכן אחת קטנה וזורקת בתוך פיה ואינו יכול לסאוס עם ויורדת ומכניס אלצבו במעיו דרך פיו ואוכל כל מה שבתוך גופו : פ"ו התחול כשרואה להלחם עם הנחש עושה חס"ה בדרך כשיעור גופו והולך ומלחם עם הנחש

מדרש תלפיות אות הענת הרושי תורה

קבו

לסמאל הרשע כדודע כך במהות חידושי התורה הם קרבנות למקום כמדובר וע"י כך נתפס כח הפתח של מעלה וממשיך ענין סמאל בזה יש חפז גדול מזה :

עוד נראה להזמירו הקב"ה רולה ובוחר בניו שמהם חידושי בתור' משמע שהקב"ה רולה בו אצל הכריות אין רוליה ובוחרים בו והעצם שהעולם נמשכים אחר לומדי האגדה המושך את הלב ועוזבי' מחדשי חידושים שהם דרך פילוף קסים להביני ועוד שהמהות חידושי' תמיד בהתבודדות וחינו מתערב דעתו עם הכריות וברוא' אותם חושבי' אותו כמשתגע ובוטעו' בו וחכמתו נסרחה בעיניהם כמו שעיניו הראו' היום כדור הזה שבעיני העמי הארלות החכמים כתיקון של חרם הנשבר שאין לו תקנה ברלות אותם שאינן בקיאי' בהבלי העול' כמותם בחושב' כי דרך זה ראי' לבחור בו כיון שעמו מלליחין ומעלמה מהם שהקב"ה מלליחם כדי לזכותם לעולם הבא בהחזיק' ידי לומדי התורה ולכבדם בתכלית הכבוד כזכרון עם יששכר או מלליחם לשלם להם אחיה מזהו שעמו ולעורר' מעו'ה' כי כיון שכלל פסיעה ופסיעה מלא' העול' מעומות ופשעים ובמה יודע הכת הזה כמה שבוטעו' בת"ח ומצוי' אותם לעולם הם נצרים בעיניהם ומצבקים להם פסול וממהמות המנומות אין זאת גורם כי אם חלודה שבגשפ' המבדיל בין קודם לחול כי רוב עומותיהם ממשעו' לעבירה גדולה כזו לבזו' ת"ח שבשאו' הקב"ה מוראם לעוררו כדח"ל על פסוק את ה' אליהך תירא לרבות ת"ח וכו' ולהקיים' בתהומות רבה מדרגה תחמונה שבניבסם והבע וראה ושים דעתך לדבר כשת"ח הולך לבתיכם מדברים עמו דרך לחוק כמדבר עם הקטן שבעבור הוי' קטן אין ביוון לגדול להשו' כבודו עמו ומרמז' בעיניהם לנסותיהם איך ת"ח הם דבר קל והם עיקר וראו'ו שיש שחמורו על חלק הטוב שזכו היותם בחלקו ולא ת"ח ומשומי'ן שיש שגלה לת"ח יותר מהם כאומרי' חו"ל מרמזים בלעילי' כי דבר זה אינו חידוש להן כי כבר יודעות בנות הת"ח ואלו היו יודעי' שהם שרץ

וכשיתיהם שקן היו בוליס' ומתאבלים תמיד כי שרץ ושקן איך יכנס בגן אלהים וביוון הת"ח לא בלם כי אם מחמת קגלת נפשם איך לא זכו הם במקה וזו שמללי' השרת תתחו לה ומתחזיק' עליהם כדי שיוכלו להיות' שמחילתם בפשעם כי ת"ח עונסם רב כיון שידעי' ומורדי' ולכן מצבקים עליהם מהפסול ומחדושי' ומתחמטו ומצבקים לעשות כל מדותיו חמלים ונגנות' וטועים הם דבר' אמת שלא לגדו' בתורה יכילי' לתקן עליהם כללו למדו בחזיק' לת"ח ולכבד' וזכה חולק עמו לע"כ כי בלל הכחמה בלל הכסף ויותר חלומיהם של עמי הארלות אינו בלומי' האגדה משום שמתערב עמהם יותר כמדובר כי אם במהות חידושי' כמדובר וממלא' נדרף הוא לכן הקב"ה בוחר ורולה בו שהקב"ה עם הנרדפי' שגא' והאלהים יבקש את הנרדף

עוד עשה וכל המחדש חידושי' בתור' נפשו שמהה עליו ביותר מהלומד בלי חידוש כדודע למחדשי' בתורה וממלא' שהחידושים בתורה גורמי' שמהה גדולה לנטמה שהיא חלק אלוה ממעל לכן בוחר ורולה הקב"ה בניו שמהות חידושי' חידושי' שמהותו ושמתו בלי כשמתו גם ומשכיבו אל הלימוד יותר כדודע ועוד עשה שמהות בלי חידוש נראה כמלחם בלי עינמא דברים פסילים מבלי מלאו עמו מביאו לאדם ילדי כפירה לתשוב מחשבות על התורה לא כן המחדש בה חידושי' מפרשם עטם הדברים ומנעמי' לאחרים וע"י כך מחזיק' לב שומעיהם לתורה כי היא תורת ה' תמימה לא תחסר כל בה לכן בוחר ורולה הקב"ה בניו שמהות חידושי' בתורה דכתיב' יבחר אלהים חידושי' .

ענת היות

יפה תואר למה לא כתיב ברכה בחיות לפי שראה הקב"ה שעתיד הנחש להכות לאדם הראשון ועמיד להחלקל זה דוגמת י"א ארורים נגד י"א שבטים וכנגד שבת שמעו' .

קרבן

שבת דף מ"ה ע"ה אלכסמדרון מוקדון שכתב' העולם הלך במקום שבו שם חיות ועופות שממית' בראייתם ומתיר' שלא ילמד הוא וחייו ולבש עטם בלבוש מטוסם בלילות ארסיפוי' בלעז וראו העופות והחיות עטם את עולמן במראה ובראותם לרשעים עולמן בתוך המראה המימו' עולמן וכך היה ממש עיין הרע דלעס עיין בליוני

ראיה שהעולם חידוש אומר שהשמות הם הסממני' לא עבעי' וסם מורף כדרושו' .

אמ"ה באמונת חידוש העולם אלו עמו של הקב"ה אין לנו טורף סם ראיה כי תורתנו הקדושה המורה חידוש העולם אין ראיה אמיתית גדולה מזה .

ענת חידושי תורה

ספר לב אהרן על שופט' דף ל"א ע"ה גבי מאמר הביאו ילקוט שופטים דף י"ו ע"ג משם תנא דבי אליהו וכו' עד יבחר אלהים חדשים וכו' פירוש אלהים כאן הוא קודם והכוונה שהאל יבחר יבחר תמיד חדשים יראה חידושים ורולה בניו שמהות חידושים כדברי תורה וכו' .

אמ"ה לבה לענין נקדי' לומר טעם לשבח על מאמר חו"ל דלמרו מיום ששרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ארבע אמות של הלכה וכו' דקשה וכו' קודם החרבין לא היה חייב לו ד' אמות של הלכה חו"ל קודם החרבין היה לו אם פניו מכל עררה ואפי' גירסא בעלמא שהיה לומר היה ככוונה ובהבין הדברים על בורין לפי שהיה נתן כל דעתו על כל מה שהיה מוליד מפי וכוה היה מתדבק בהקב"ה וחוסק ללמוד עוד לא כן משחרב המקדש שרבו הארות בכל אדם ולבו כל עמו וכשגורם ארוב גירסא היו ה' השפה לחזון מלות אנשים מלומדה ואין מביין לא כן כשעוסק בארבע אמות של הלכה שאז מוכרח ששמים הטקרות והאריות לרד אחד כדי לתת לבו להבין ההלכה לפרסה וממלא' ליימוד ככוונה גדולה ופניו דעתו מכל הבלי העולם לכן משחרב המקדש אין לו אלא ד' אמות של הלכה דלעמוד ההלכה זוקא לבו פניו מדברים חלומים הדוכן במשפלות לא כן כשעוסק בלימוד אחר שמוציאו מפי דרך גירסא ולבו ודעתו בעיני' אחר חלומי' .

ובזה יתח' שהקב"ה בוחר ורולה בניו שמהות חידושים בתורה שכוונה אלפי' שיעסוק במקרא' או שחגגה כיון שמהות בהם חידושים מוכרח שמתן כל דעתו בלימודו ולבו פניו מכל דברים ודוכן בתורה מהעטם עלמו שרולה בארבע אמות של הלכה כדפרישי' וכוון' עוד טעם שבוחר ורולה בניו שמהות חידושים בתורה לפי שהמחדש בתורה בכל חידוש שמהות בורא שמים חידושי' כדאיתא בזוהר הקדוש וממלא' מורה זה כת התורה כלל פסיליא כל מעלה ולכל לבא המרום במרום שעל ידי התורה יש בה בלדס לגדול שמים כשם שגרא הקדוש ברוך הוא וכן בוחר בו הקב"ה כי הוא מפרסם כה תורתו .

ועוד דמפרסם כהו גדול שנתן כח בלדס שיפעלו פעולותיו מה הוא בורא אף זה בורא וכמו ששמעתי מרבי ומורי' הקדוש דלמה לא עשה אלהים שיהיה כל אדם נולד מן האדמה כלדס הראשון אך נתן בו כח ההולדה ושהיה נולד אדם מאדם אלא שראה הקב"ה להארות כחו הגדול לתת כח בלדס שעשו פעולותיו כי מה הוא ית' מהסוה הווי' כך האדם שהולדה מהוה הויות ואין כח גדול מזה לעשות יאת כח בלדס שיעשה כמחוי' ע"כ וכן המנחה חידושי' שמהוה היות בשמים חדשים כמדובר .

עיר כדח"ל כי ע"פ הדברים האלה כרתי אהך ברית וכו' לא כתת הקב"ה ברית עם ישראל כי אם שבעור תורה שבע"פ ע"כ וממלא' שהמחדש חידושי' בתורה הוא דמפרש חלק מתורה שבע"פ וממלא' הוא המקיים הדברים שכתת הקב"ה עם ישראל יש חייב גדול מזה לכן יבחר אלהים חדשים בניו שמהות חידושים . עוד טעם שבוחר ורולה בניו שמהות חידושים לפי שזוהר לו לפי שהקב"ה מחדש הלכות בכל יום כדברי המתרגם בשרי השמים וממלא' נעשה זה שותף להקב"ה והשותף ירד לחבב לשותפו עם לרלות ולבחרו בשבתו .

עוד טעם איתא בזוהר הקרבנות הקב"ה מחלק' למללחי' וקרבותות של הקב"ה הם מה שישאל עובקים בתורה ע"כ וממלא' כפאק שהעוסק בתורה ומחדש בה חידושי' שהם קרבנות יותר חייבי' לנקום על היותם קרבנות ומחדש ומחולפי' בחידוש זה מזה ולכן הקב"ה בוחר ורולה בניו שמהות חידושים בתורה שממלא' קרבנותיו וזוקא להקב"ה ומה גם דכשם שהעושה עזריה מקריבין אותה היקטריגי' קרבן

עמו כדפרשית עיין ברי"ח .

ענף חידוד השם

כרי יקר (יהושע) טעם שלח הרנו ישראל את הנבצעים משום
השביעיו להם הנשיאים וקשה והלא היא שבעה בטעות
שהשביע'י לא הוו יודע'י שהם מנאריך זה אלף משום דהאומות אינן
יודע'י דשבעה בטעות אינו חל וכו"ל יהיה חילול השם לכן לא הרגם .

ענף חידוד העולם

ירושלמי שבת רבי מאיר אומר אחד לשבע שנים הקב"ה
מחליף את עולמו . עיין באמרי בינה דף קמ"ד ע"א .
אמ"ה י' רשם בכל שביעית בחילוף עולמו כיון שבאלף השביעי
עמיד לעשות בעולמו חילוף גדול כאח"ל וזאתם אלף שנים
לדיקים מה הם עושין עושה להם הקב"ה כנפיים כשירים ושטין
ומנופפים על פני המים . והנה כל מה שעמיד להיות י' שמינו
ממנו בעולם מאוס דלון חדש תחת השמים וכיון שבאלף השביעי עמיד
להיות חילוף הגדול לכן בכל שבע שנים מחליף עולמו .

ענף חידוק

זוהר פ' יתרו עשו ויעקב חלקו החדשים ביחד ע"פ הרין מאחר
שלקח אברהם חדש ניסן יצחק אייר יעקב כיון שהוא מזל
תאומים היה ראוי עשו ג"כ ליקח שלשה חדשי' תמוז . אב אלול וסימן
זרח משעיר לנו אתה מרובות קדש ר"ל שלשה חדשים אלו נרמזין במלת
את"ה אב תמוז אלול ולקח משעור הרשע חדש אלול לגמרי בסוד האויב
תמוז מרבות לנלח וגם תמוז אב אתה ביד ימינית ולא נמנה לו הקב"ה
בין המלרים וכו' בחדש אלול ניתן לו תשובה לישראל ובלעם ראו
ליקח מישראל חדש אלול שהוא היה שלו שכן מלחמת סיוחן ועוג היה
בסוף אלול וכו' אופן ק"ו מ"ע .

ל"ה דף רפ"ד ע"ב חילוף בין טוב בחולם לעוב במלפוס כי טוב
בחולם הוא תמורת רע אבל טוב במלפוס הוא תוכיות ופירושו
הטוביו' המובחר שבטובו' ושם לא יגור רע .

אמ"ה יובן בזה פסוק ויקח העבד עשרה גמלים ממנלי אדוניו
וכל טוב אדוניו טוב במלפוס רמז תוכיות הטוב שלקח
בידו והם הנניידי' עשרה טוב ומשקל רמז לו עשרת הדברות כמח"ל .
שהתורה היא טוב אדוניו תוכיו' כל הטובו' .

ענף חידוק

פרשת האזינו מחלקים פרשיותיו כדרך שהיו מחלקים אותם
במקדש שהיו קוראים השירה פעם א' לפשה ימי השבוע
עוד אי"ח הלכות ר"ח ס' תכ"ח .

וכתב רב פלטי גאון ס' ז"ל ה"י"ו לך שהוא האזינו ז' זכור ימו
עולם י' ירכיב"ה ו' יורח ה' וינאץ . ל' לו חכמו
ד' כי אשה וצב"י הכנסת יורה' השביעי . עד סוף הסדר . ופירש
הר"י קארן זל"ה"ם שבבית המקדש לא היו קורין אלף השירה לבר היו
מחלקין אותה לששה חלקי' כנגד ימי השבוע וכו' וזה הסדר הביא ג"כ
הרב אלפסי ז"ל . וכתב הרב אבודרהם ז"ל והטעם שנתנו חכמי' ס'י
לפסוקי' פרשה זו ויתר מנאחר פרישות שבתות כדי שלא יתקוטעו
העם השואלים לקרות עליה לזכור בעצורה מפני שהם הפסקות רע'י
ע"כ והרמב"ם ז"ל כתב בהלכות תפלה פרק י"ג ולמה פוסקים
בעינינו' אלו מפני שהם תוכחה כדי שיחזרו העם בתשובה .

אותא ברי"ה פרק ד' במוסף בשבת מה היו אומרים אומר רבי
ענן בר רבא אומר רב הו"ל ל"ך ויהיה זאת היו אומרי' אות'
במוסף שבת על הקרבן פרק אחד בכל שבת גמרו השירה בששה שבתו'
חזורים לראש פעם אחת וכן כתב הרמב"ם ז"ל בהלכו' תמידין
ומוספין פרק ו' עיין שם ותרצה ג"כ מה היו אומרי' במנחה בשבת
ובמוסף

פרשת בלק .

ובזה פירש קרבן שבת פסוקי' פ' בלק וישא בלעם את עיניו וירא
את ישראל שוכן לבטחו ומתו עליו רוח אלהים . וישא משלו
ויאמר נחם הנבר שחם העין ע"ש .

אמ"ה ברה הקב"ה עופות וחיות אלו בטבע מוטבע בהם להמיי
בראים להודיע בהם של לדיקים הנמית'י בראי' כדאמרין
בכמה דוכתי' מהתלמוד נתן עיניו בו ועשהו גל של עלמות ואין דור
שאינן בו ליליגים המכחשים בכח הבריא בואמרי' שאין ראוהו פעל כל
זאת אלף שהגיע זמנו למות ולמות שעה ולכן מת אמנם צביות חיו'
ועופות בעולם ממית'י בראיה אינו מהמיתמה שיש בלדיקי' שהם עיקר
הברירה לפעול כך דוע שראית הלדיקים בכל מקום היא השראת
הצרכה ומה דלמרינן נתן עיניו בו ועשהו גל של עלמות אינו דרך
ראיה ממש אלא כוכבי' לבס ותן עיניו ר"ל יין כוונתו ורחה
מרב ששת שהיה סגור וכור ואמרין במס' ברכות עליו נתן עיניו בו
ועשהו גל של עלמות וכו' הרי בהדיא שנתן עיניו אינו ראיה ממש .
אך הרשע'י המכחשי' בכח הלדיקים שאין כוונת פועלת דלית אפשר
שבמחשבה יש ממשות לפעול יסתם פיהם בראות הברירה אע"פ שאין
בה ממש פועלת .

ענף חיות הקדש

לחיות הקדש יש להם אלצנות בדי' אבל לא ברגלי' והטעם לפי
שאלצנות הדיים מורות על מחנות טהורות ואלצנות
הרגלים מורות על מחנות העומאה והנה כמות מלאכי מעלה אין בהם
יזר הרע לפיכך אין הם אלצנות רגלים וכו"ל ברגלי' יורדות מות .
סוד החמול .

ענף חזוק הרגלים

כיונת שלמה דף ט"ז ע"ב אמרו חכמי הטבע כי הקטן בעת
שנוגד אינו חלוט מכל אברי הגוף כל כך כמו ברגליו
שאינו יכול לעמוד על עמודו ועל ידי היקמה מתחזקת רגליו כל כך
במתן עד שאחר כך הוא עומד על רגליו וכו' עיין שם נפלאות השם
במדת נח .

אמ"ה ראה חסדו וחמלתו יתברך על האדם שאינו נותן כח לתפוק
ברגליו כדי שיוכל לעמוד על עמודו מיד והלכוך ברגליו כשם
שנתן כח בשאר אבריו אלא בא הכח להם אחר היקיק שזה או שתי'
משום דעיר פרח אדם יולד ואם יהלך מיד כיון שאין בו דעת כלל
יפיל עלונו בזהה הפתחי' או בזה כי מי יוכל לשומר תמיד בלי העלמי'
עין ממנו מה שאין כן אחר שנתגדל שנה או שתי' שכבר הורגל
קלת בראיה ממקירות הזמן ויש בו קלת מהדעת ע"י שבזמן היקיקה
מרגילים הפחידו' .

ולכן לריך האדם להכיר החסד שעשה עמו הקב"ה למנוע ההליכי'
ממנו בעת שנוגד כדי שלא יגיע לו נזק כמדובר ולרין
ברגליו בעשיית המנות כמאמר דוד הע"ה דרך מנאריך ארין לרמוז
שהיה מכיר בחסדו ששעה הוא צענין הרגלי' ולכן אפסל לו ברגל לרין
בהם לקיים מצותו ולא עלו לפסיעה גסה המתיש את הכח ומטול
ממאור עיניו של אדם . ועל זה כיון התמז' להסיר ולומר הוי רך
למנוח קלה ובורח מן העצירה דריליה וברירה היא בנהירות ענוע
הרגלים לשלם לו על החסד ששעה עמך צענין הרגלים הפך הרשעים
דמשלמי' רשע תחת עובה כי רגליה לרע ריוה ומהרו לשפוך דם ואין
מכירי' בחסדו יתברך שהביאם לכלל רייה על היותו שומר' מעת שילאו
לאויר העול' למנוע מהם ההליכה כמדובר .

וכיון שרגלים ירא בכוף כל האברי' לכן סוף דבר הכל נשמע את
האלהים יראו מנאותו שומר כי זה כל האדם ושעמית'
דרך ריית הרגלי' כמדובר דרך מנאריך ארין וכו' ומביחם הדורשים
פרשתי כל זה בדרך אחר . וזהו שאומר מלאך המות לאדם בעת מיתתו
עינים שלא ראו בתורה יבאו וכו' רגלים שלא ראו לזכר מנוח ישיבו
וכו' מדקיק לומר שלא ראו לרמוז לו שלא הכיר בחסדו יתברך שעש'

מדרש תלפיות אות ה ענף חירם

קבו

ובמוסף ראש השנה .

ענף הימים בתורה

רננטי ז"ל פי יתרו החמימוי בפלפול התורה היא מזהה בפני עמלה וזה הלך כה דברי כלש .

אמ"ה כיון שהתורה היא רטיה לביטול יצר הרע כד"ל אמר הקב"ה בני בראתי יצר הרע בראתי מבלין שהיה התורה וכו' ולכן כיון שהיא"ר מחמם לאדם לעבירי לכן כדי לבטל החימום העמלה הזה לריד לבטלו בחימומי אחד של קדושה והיינו חימום התורה ולכן החמימות בפלפול התורה היא מזהה בפני עמלה כי על יד מבטל חימום הילך הרע המבטלו מתורה ומלות יס מזהה גדולה מזו :

ענף חירם

ירקוט יחזקאל סי' כ"ח ענין חירם שנתגלה והעמיד ארבעים עמודין של ברזל מרובעים ארוכים שיעורם שזה ועשה שבעה רקיעים וכסא וחיות ורעמים וזיקים וברקים הרקיע הראשון עשה של זכוכית ות"ק אמה על ת"ק אמה ועשה בו חמה ולבנה וכב"י הרקיע השני של ברזל אלף אמה על אלף אמה וסילון של מים מפרים בין ראשון לשני השלישי של ברזל אלף ות"ק אמה על אלף ות"ק אמה וסילון של מים מפרים בין שני לשלישי ואכניס מנוגלת ברקיע של ברזל שהיו מתבקעים אלו עם אלו וכשמעים כנוו רעמים הרקיע הרביעי עשה של עופרי שני אלפים אמה על שני אלפי אמה וסילון של מים מפרים בין שלישי לרביעי הרקיע החמישי של נחשת ועשאו שני אלפים ות"ק אמה על שני אלפים ות"ק אמה וסילון של מים מפרים בין רביעי לחמישי . הרקיע הששי של כסף ג' אלפים אמה על ג' אלפים אמה וסילון של מים מפרים בין חמישי לששי הרקיע השביעי של זהב שלש אלפים ות"ק אמה על שלש אלפי ות"ק אמה וקבע בו אבני עזובות ומרגליות אמה על אמה עמלה מאכן ומאכן נעשים ברקים ומאכן נעשים זיקין והיה מודיעו עמלו ולוחם מכבים מתבקעות אלו עם אלו וכשמעין הרעמים אמר הקב"ה ליחזקאל בן אדם אמור לחירם מלך לור מנה אמה מתגלה ילוד אשה אחת אמר לפניו רש"ע היאך אני הולך אללו והוא תלוי באויר בצותה שעה הביא הקב"ה רוח ואחוזו בצליית ראשו והעלהו אלל חירם כיון שראה חירם ליחזקאל כהן וזרעו"ע ח"ל מי העלך לכאן ח"ל הקב"ה כך זוני כך אמור לו למה אתה מתגלה ילוד אשה אחת ח"ל ילוד אשה אני אלא שאני חי וקום לעולו מנה הקב"ה מושבו בלב ים חף אני מושבי בלב ים מנה הקב"ה שבבעה רקיעים גם אני כן ולא עוד אלא כמה מלכי מתו ואני קיים וכן בי"א מלכים מנוגלי בית דוד וכו' ח"ל מנוגלי שיראל וחמישי שיהיה עשרה כהנים גדולים קברתי כלם ואני חי הרי אל אני מושב אלהים ישבתי בלב ימים ח"ל יחזקאל והרי עמודי גדולי מנמדן אלל עשו כמותך למה היה חירם דומה לעבד שעשה לבוש לאדונו כן זונן שהיה רואה ללוש על אדונו היה מתגלה ללוס עשיתי הלוש הזה לאדוני אמר הארזון חף קורע הלוש הלוש ולא יהיה העבד מתגלה עלי כך חירם היה מתגלה ע"י שגלה ארזים לתקדש אמר הקב"ה הריני מחרבי את ביתי שלא יהא חירם מתגלה עלי וכו' הביא הקב"ה עליו את נבוכדנצר ובעל את אמו בפניו והורידו ממסלו ולא חמת בשרו אחתי אכבעות אחי יום ומטבילן בחומת קרע ומאכילו עד שמת מיתה מאוהה ואוחם הפלח"י מה נעשה בהם קרע הקדוש ברוך הוא את הארץ וגנוס לנדיקים לעמיד לנח עכ"ל .

ספרי ו' סירה הכיבו הקב"ה לחירם חי בנן עדן ושם נתגלה ונירשו חזק וכו' .

במדרש חירם שביה בימי דוד ושלמה רבנין אמרין הוא חירה שיהיה בימי יהודה שני ויע עד איש העזולמי ושמו חירה אותו חירה הוא היה חירם והיה חי קרוב לשלש מאות שנה למוד היה להיות ארוכה לשבע זה לכן היה ארוכה לדוד ר' יודן בר סימון אמר חירם אחר היה ולרבי יהודה היה חי קרוב לתשע מאות שנה וצבראשית רבה גרסי' הכי עד תחמתן ורבעין היה חי קרוב לאלף ומאחיה שנה ועל דעת דר' יהודה היה חי קרוב לחמש מאות שנה :

אמ"ה מאמר זה העתקתיו מילקו"ט חרש בערך דוד סי' קל"ג ונראה לדאמרו שהירם הוא חיר' שהיה בימי יהודה עד חיה קרוב לשלש מאות שנה עמול סופר הוא ולר"ך לומר חמש מאות שנה משום שמיאודה עד דוד ושלמה עברו יותר משלש מאות כוודע .

רקט שמואל ערך אדם סי' כ"ד . חמץ ב"ת ח"רם מ"לך י"ור עיין שם בחזקת .

אמ"ה אמרו המקובלים ז"ל דחמץ רומנו לילך הרע ולכן חמץ בפסח במשכו הוא כע"י נמנש שפוגם אפילו במחשבה שאין בה ממשות כאחז"ל מחשבה דע"י מנרפת למעשה וכיון דחמץ הוא כע"י לרמוז לזה רמזו חמץ בשם חירם שעשה עלמנו ע"י כאחז"ל עיין בילקוט יחזקאל דף ק"ח ע"ד .

וא"ת ולמה לא רמז גם חמץ בחרש שעשה עלמנו אלוהה כפרעה ונבוכדנצר וחבריו דהרבה דרכים למקום לנגלל לרמוז שם חמץ בשם אחד מאלו ד"ל רמזו דוקא בחירם משום שהיה בו מדת החמץ שכל דבר חמץ מתגלה ועולה ומעטעט זה אחר רחמנא שאור ודברו מהקטורת דחירם הוא גלה עד מאד יותר מכל כמזכר בתנאריס המזכר חירם מלך לור היה גלה ומתגלה עד מאלו וכו' שמאל לבו ועשה בלב ים ז' רקיעים וברקים ורעמים וכו' ח"ל הקב"ה ליחזקאל לך אמור לחירם בן אדם מנה אמה מתגלה ילוד אשה אחת עיין שם ובאורך ובענפי' לעיל כתבתי עד היכן הגיע גאוותו שתחל' הכיבו וברשו חולה ועשה עד שגשה העולה מכל זה שנתגלה יותר מכלם שעשו עלמנו אלוהי והוא כחמץ שנתגלה ועולה יותר לכן רמזו החמץ בחירם והוא גם כן חמץ גמור שכן יצר הרע מלך המות :

ענף היתון

גרי ריזא נשמחו של אליעזר השתלל לעשות זה החיתון מילחק עם רבקה ורואיה מן הפסוק כשבאו המלאכים לבשר את שרה על אדות יחזקאל ובלו המלאכים והשענו תחת העץ כדי לאכול מה כתיב ואל צבקר דן אברהם אותו התנועה עשה ח"ה ה"רס ואל הצבקר דן אברהם אותו יצבקה . ויתן אל הנער דא חמד לעשות אותו ר"ל לתקנו שיהיה ראוי ובגון לעמוד נגד סערא דמסאבא .

ברי יקר יהושע וכל אשר לה החיה יהושע דקאי על רחב האונה ודרשו ח"ל דגשא אותה לאשה ויש לתמוה והלא היה היתה משבעה חיות דכתיב בהם לא תחתן בהם חף אם נתיירו כמו דאיתא ביבמות פרק הערל אלא דשכנכו מרגלים נתיירו ועיין לא הי' חל חיסור נח תחתן גם עד שייכנסו לארץ .

ירושלמי וס"א שבבעה מקומות כתיב לא תחתן בהם ח"ר אבין לאסור שבעה עממין :

אמ"ה כתיב בעל יפה מראה הביארו בפירוש הילקוט שפויים דף כ"א ע"ג דלעו מקומות כתיב אל תחתן בהם בכל המקרא לא מניינו כן ונראה דלעו דוקא הפי' לישא אלל כלומר חיסור נכריות בחיבות איתא בשבעה דומי . ואלו הם הראשונה לא תחתן בהם השניה ביהושע דכתיב כי אם שוב תשובו ודבקתם בצרע הגוי' והתחמנת' ובאת' בהם והם בכס ידוע תדעו וכו' השלישית בשלמי דכתיב מן הגוים אשר אמר ה' אל בני ישראל אל תביאו בהם ובהם לא יבאו בהם . הרביעית ביהושע ה' בצדו כי בנים זרי' ילדו להיטו העגרים מנכריו' כדאיתא בסוף פ"ק דיבמות החמישית במלאכי כי חילל יהודה קודש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר . הששי בעורא לא נבדלו העם מעמי ארלות בתעבותיה' וכו' עד להוליא כל נשים . השביעית בספר משלי כמה זמני להילך מלשה זהה מנכריה וכזועיין ביפה מראה דהאר"ך עוד שם .

אמ"ה סימן דבשבעה מקומות הזהיר שלא לתחתן בהם הוא ל"א תחתן שם שבעים וחמית .

וסומן המקומות שזוהר שלא לתחתן בהם הוא לכ"ס בכל"ה ל' לא תחתן בהם כ' כי יאם שוב תשובו מי' מן הגוי' אשר אמר ה' וכו' ז' בה' בנדו כ' כי חילל יהודה כו' . ל' לא נבדל ל' להליך

מדרש תלפיות אות ה ענה חכמה ובינה

להילך מאש' ורה מנכרי' :

ובא הסימן הזה לכ"ס ככ"ל לומר אל תביאו לכם בכלל שאר העמים בהיותם מתחמנים עמהם .

ענה חכמה ובינה

תקונא ס"ה בראשית ברא אלהים ירשי תבין וסופי תבין אב ואם תמן דליון י"ה ורוח דמלא ויקרא אדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אדם כל כי כגוונא דהאיחא דתחתיה ברה על

תקונא ז' בראשית ברא אלהי' בראשית אבא ואימא ה' אלהינו ברא דאבא ואימא אלהי' ברתא ועליהו אחרת אית אמו ואביו תיראו כבד אלו תבין ואת אמר' אביך דא קודשא בריך היא' אמא דא שכינת' דחילו דילה בפקודי' דאורייתא דלא תעשה וכו' .

זה ספר מעיין החכמה שנתן מיכאל ופאליו למשה רבינו עליו השלום ומשה רבינו ע"ה גילוהו להתחכם באל לרבות ובשעמד דוד על ידיעתו אמר אודך ה' בכל לבי ואכבדה שמך לעולם ועד .

זהו תיקון ולירוף ומחמיר ומכלל וחשבון פי' של שם הנופריס המיוחד בעשי' שורש החכמה והמתגברת ב"ג מיני תמורות כי"ד היא התיקון להוליא דבר במחמיר והמחמיר בדבר והתיקון בלירוף והלירוף בתיקון ומכלל בחשבון וחשבון במכלל עד להעמיד כל דבריהם כענין השלכות והשלכות כעניין עד אין חקר ועד אין מספר לאורה המתעלמת בתוספות החסד המתמרות ולהביא הכל במלאכה הנגמרת ב"ג מיני תמורות והתמורות הם מירות והמדות הם תמורות והכל אחוים זה בנג זו ומתפשטי' בנג התנועות והתנועות בתוספו' והכו' בהשרוטי' והחסרונות בחילונות והחילונות בימירות והימירות בימירות והימירות בנג אלף .

יעתה יש לנו לחפש אחר הדברים אשר הם גלויי' ועלמי' כגון אלהי' האלף מתחלקו' לתשעה ראשי' כי"ד כשתפתח פיך לומר אלף הנה שני דברים ואלו השני דברים הם שתי תיבות א א ואם תחמיר א א מתחלקו' בלרבע א א א א ובשתיים השני' לראש השנים לסוף פתחת שיש לויר כנתיי' והאירי' הוא תוכל לומר שאינו א כמו כן שאינו כמות מזה אם כן הרי תמצא א א א א וא אינה פתוח' משני' פתוח מזה אם תמלאם עשרה כנגד היוד והיו"ד חשבונות עשרים והעשרים הם ארבעים וארבעים הם פ' והפ' הם ק"ם בענין הכפול יש להשיבו אל עיקר היוד"ד .

ביצד כשתחשוב אלו המאה עשרים י"ו מתאלם י"ו עשריו' הוליא מכל עשרה שנים תמצא ל"ב וכשתכפילים תמצא ס"ד וארבע אלפים א א א א בהב' בהב' כפול' הרי ע"ב כנגד שמות של הקב"ה והם עיקר הכל ומנוחים על הכתר ובאלו פותח וסוגר משלח ועוצר כלשרעב בעיני הוילר כשתולוי' כל י' שאר א' שהוא ה"ק מכרית ביהמי' .

יעתה חשוב אל העיקר הראשון שהוא קדמון בתנועתו וממנו מתפשטי' השלכות פטרות שם הרקוקות מן התנועות כדי שיתברר הדבר ואלו תלעריך ויתקרב אל השלכות אשר חזק מחזק וחזק מחזק ויקוד מיקוד עד שבעה פעמים סהם אחוים כלם בכנפי היו"ד והיו"ד היא תמורה והתמורה היא תנוע' והתנועה לירוף והלירוף עשיה והעשיה מחמיר עד שתחקור ותחשוב ותחפש ותישכח ותעמוד ארבעה שעות ביו"ד .

וארו הם ביאור ארבעה שעות ביו"ד ואלו הם ארבע אותיו' שהם כנחלי' קשורה בשלכות ושלכות מתחלק ל' ראשי' וכלם מורו' על ענין אחד והאחד עיקר יו"ד ועל כן היא היו"ד מעיין המתגבר ומיני' מתפשט' לעשרים ארבעה חלקים ויחלק ל' שרשי' והשרשי' יוני' ענפי' והענף לשני תנועות והתנועות הפתול' עד אין חקר עד ששני' חילתה וחזרו' למעין אשר היו ממנו וכמו כן אלו ארבע' שעות שאמרנו והשמות אלו הם האחד אהיה והשני יהו"ה והשלישי אדני' .

והרביעי יי"א .

ודע וזין וחקור וחשוב והעמד והמוך דבר לדבר והמשל משל למשל עד שתעמוד על צירוף הדברים כי כל חכמה ובינה וכל דעת ומחשבה וחקירה וידיעה ותנועה והגיון ודבור ולחש וקול ופעל ומשמע ומפעל הכל תמצא בזה השם ובשפתה לעמוד ולהתחב' בחילו ארבען אותיות היוצאות מר"גו שצרי' ומשה תעלה למעשה ומהעשה לכסיון ומהכסיון לראיה ומראה לחקירה ומחקירה לידיעה ומידעי' למעלה ולמטהה לישוב היעת עד שתעמוד על צירוף כל דבר והכר ותתחכם לשון תבין מלת אדם והדבור בהמה ולסוף עופות ומלת חיות ולעקב כלבים אשר לא דעת המזומן לבא ולפני' תחת' במעלה ובמדרגה עיניהם להבין שיחת שדים ושיחת המלאכים המשרפים פני האש' ושיחת דקלים ומנועות ימיים ולירוף לבבות והגיון לשונות וחשבון כליות עד שתעמוד בצירוף גמור ותמישכב בדעתך ליסב ביומנות עליון היושב בחיור שאין מדרגה למעלה ואין חקר זה מזה לכל זה החקר אין תפלות .

ער זה אמר רובין החקר אלוה תמצא רובה לומר תפלות הסגו' מיוסדת בדבר הנמשכת ממקום המחמיר והיא מתפשטת בחלק הריבוע ועל זה היה לנו לומר דלרבעה שעות ארבעה ולקחתו מדה ממשקל ומשקל ממדה ומשקל מריבוע וריבוע מטובה מורת חזרת מיד ויד מורת והכל בענינו ועיגול אותו מא' וא' מי"ד והיו"ד היא המעיין ושרשיה שרשית ומקורי הדבוקות והסופו' מיוסדות בתיקון המעגל והמעגל הוא מסבב לסובב וכוכב לניכ' וניכ' לעמוד והעמידה חוקרת והחקירה דוממת כי מחשבת והדעה לוחות והלוח' ויולת והילי' וילת והיולת ובעתה וכוונתה ומתפשטת ומתפשטת מנתברת מתנוולת וזהו האויר הקדמון בו חוזרים כל הכללים לפרטים והפרטים לכללים כלם ביו"ד כוללים ומשפלים וחוזרים ומלוח' ובחזרת' מתעגלי' ובעיגולם מתחממים וקיים בצמרות הכסף והמתמם בלש עד שמתחבר' זה עם זה כתיכיר' הכתף המלורפי' והמלורפי' זה עם זה שאלמרנו המתמוע' בלש והתלקים מתחבר' חלק חלק עד שזוין כאחד זהו שאלמרנו המתמוע' כשפתח אדם פי' לומר א נעשה שני חלקים קול ורוח שהתנועה היא הכל מפני שיואלה השבדי' ומורה על א' והרוח הוא לויר ומורה על א' שני הרי שם א' ושיהיה כאחד נקראים מפני האויר שבה משניהם וזהו קול ורוח הדבור וא' שלישי שם כן קול רוח הדבור וא' ארבעי' כמו קול רוח הדבור שכבר אמרנו ששני תנועות ד' א א א א א"ב ב"ד"י תמצא ד' דברים דבר דבר דבר דבר הוליא אלו ארבעה דברים שהם האויר שבין האלפים שבו מתחלק ארבעה' והשניות לשנים כדי לכלול שני דברים כאחד שזו היא האלף הנקפסות ואלה האלפים א א א א ואלו ארבע' הם כמות המתגברות והמתפשטות מהתנות בזנין הגוף ה' השלשית הוא הדון והוא הדון יהודי ממנו יולאים יולאי' שהם מתנוול' כשלכות ירקות ומתחלקו' לכמה גוונים וכל גוון גוון מורה על עניינו ויורה לכל מי שילפס בלפיתו ארץ ילפס ויכילי חקור' ועיגול על חקור' ובחיי' ועמוד על הדמיון לרוח ולתורו לחכם וכל תנוע' ותנוע' כי"ד שאינו ויכילי יתחלקו ויכילי ידבקו ויכילי יתפזרו ויקבלו ויתבלבלו ויולאי' כמהה תחריס סתומים ומוכתרי' וענפתי' ומרויני' על עיניינים קבולים וכל' רופפי' מסותרים וסתובי' וכלויים והכל חוזר למקום אחד לכון א' עד שחוזרי' כשני שלכות להיות שנים כאחד והאחד הם י"ג והי"ג א' כי היא כחשבון יוד כי"ד האלף היא שנים כמו שאמרנו ותמשה א א א א א כלם כן הרי יוד ובשעשה מעולו הי"ג חלקים י' שאר אחד ואחד הוא אלף .

יעתה צבירור גמור כלה' היא כחשבון ד' כשתחשוב ד' פעמים ד' הם י"ו הוליא מהם הא' שהיא כחשבון הב' ישארו י"ד הוליא מהם האויר הוליא משיהם שמשכב בא' אחד הרי יוליא מי"ו ג' ישארו י"ג כגד י"ג מדות אלו י"ג מדות מורות כל אחד על עניינו וכל אחד ואחד עד מתנועות מקומה והספר והסיפור הכלל והמחמיר והספר וכל אחד המעיינות ושרביעי' המקרות . ועתה הסתכל ותבין תבין לך למדה הראשונה שהיא ארוכה וכוונה ושרה כמו השרביעי' ועל אלו העיניינים נקראים כל המיודות השלכות והשלכות שרביעי' והשרביעי' עינים ועינים מתחלקים כל אחד ואחד ל' עיניינים והעניני' מקור והספר לכלבין והבין לקפא לקפא למלת והגמלת הם ארץ כן העיניינים חלק ועל זה נאמר השלכות בנתחם ומשלבת יולא האויר והאויר הוא העיקר על אשר

מדרש תלפיות אות ה ענף חכמה ובינה

קב"ח

ונמשך ונקפא וזקפיו יהא לה ויתלצן ויתברר עד שיפצורו אותם החמיטות הראשונות שאמרנו ויאל מכן כמין קלף שהוא לה על פני המים כלומר הרוח היה מתגבר בקדושה ונעשה חדודי' חדודי' וכל חידוד וחדוד נעשה ענף וכל ענף וענף נעשה שורש בפני עלמו שממנו יולא'י כמנה עניינים וכמה דברים .

והנה לך הדברים הביור והדומה כדי שתדע ותבין רוח הקדש הוא הרוח היואל מן הלחות הנמשך מן הכביעות שאי' מהם ובע אורה והבי' נובע חשכה והקלף הנשאר הוא לבן המעיין האורם קצוב בלבין והלובן באורו ומקבלים העיניים ומדבקים זו בצד זו וזו בצד זו על לתיחתך עד ששבי' דקי' ואלו השני מקורות מהם הכביעות הנובעות הוא ענין אחד בהם מן החשך הקדמון המורה על אורה ובריאה ושינוי האורה והבריאה היא נפרדת ומשמני' מרמיון חברתה שהיא דוגמת הקדש שכפפה היא אצלנו וקובצת ויושבת בראש ויוקפת כח כלם ומדונה עם כנס וכלם ומשלים ויואל'י ממנו ואין בה דמיון ולא הפרש אלא מראה הלבן והאור' וכן היא נעשה שני חלקי' וזו החלקים המקורות ומן המקורות האחד נובע אורה שהיא חלקת לשני גווי' האלו שאמרנו שהם מראה הלבון והאורם ומן המקור השני נובע החשך שהוא מעורב בשלשה גוויים ושני המקורות המשתנים והמשנים גווייה' בהמשכ' כי צריכים בהם החשך הקדמון אינם אלה של גוויים כאשר החשך אבל בהמשך גווייהם כשתמו לגוויים הריבה הכללי' בהמשך גוויים שזכרנו ואלו החמשה גוויים הם השלכת היואל מן האור ומחל' בהכביעות כי כבר אמרנו כי שני הכביעות הם ענין אחד בהם מן החשך הקדמון ואורה וזהו שכתבנו אורה ושמני' מלעירי' מלעירי' וצריכים לכוונת גווייה' בצדדים ששורש וכל גוון וגוון בפני עלמו י' ש מספ' עשרה עד שהם עולי' למאה והמאה הם חוזרים חלילה במאמר ובחשבון ומכל דבר בדבר והשבון בחשבון ומאמר עד שששים לחשבון : והקלף הוא עיקר ואלו עשרה גווייה' הם נעשי' מהחשך והם אור מלאי' וחס'י' וזו מיוז יקוד מיקוד הרי ענפי' הראשון הוא

אור מופלא וזהו אור מאור . והשני אור הנסתר וזהו זוהר מזהר השלישי הוא אור המספן' וזהו זיו מיוז . והרביעי אור לח זהו אור מאור . והחמישי אור מלוחלח וזהו אור מזהר . והששי אור הזכיר וזהו זיו מאור והשביעי אור מנוקק וזהו אור מיוז . והשמיני אור לח ומלוחלח וזהו זיו מזהר . והטי' אור חסיר וזהו זוהר מיוז והששירי אור נוגה וזהו יקוד מיקוד .

יעתה כשזכרנו לך אור וזו וזה שכן על הסדר כדי שתדע ותבין שכל החשך הקדמון כולל מספרים כי מננו תולדות כלם וממנו יאלו הנבול שהם נובעי' ממנו והוא הנקרא אור הנמשך מאור כי הוא מתעלי' ואי אפשר שידוע עיקר מליאותו של זה החשך לכך נקרא חושך מחשיך ולא בשביל שהוא דומה לאפלה אלא בשביל שאין ברירה יכולה להסתכל בה וחספיו המלאכים היושבים הראשונה במלכות שמים אין להם כה להסתכל בו כאלה שאין לו כח להסתכל בעין השמש החזק ועוד שכל המאורות יולא'ים ממנו ולא נק' חושך מחשיך אלא משני שהוא נעלה ונעלה מתועלי' מכל השגת הכביעים .

ואר דריהם למליאות' וזהו פירות מעיני שזכרנו וכל ענין וענין צניני' מה'ה' הוא אור מופלא' שאין בו גוון והוא דומה למראה שהכל נראים בתוכה הוא בו גוון כי האור המופלא מקבל החילוף מן האור הנמשך מהאור והוא ראש לכל הגוויים ואין בו גוון קצוב והוא ענין תולת וכלם שווין כי החשך מחשך מן האור והוא א' שאמרנו והוא קלן בהבחרתו שווין נק' שמועה והמנועה היא א' שית מה עקרית רוח הקדש לומר מן שהי' קודם הוא מקור אחד והוא הכל וכשהחור להיות ב' מקורות ולא המקור השנה ממנו יאל רוח הקדש קודם הוא אחד ואח'י' עושה שהי' והי' דומה הראשון ומענין שיש בו מים מועטי' והמקום נובע והולך וגדל עד שימשוך מכותו מעיין אחד קטן ממנו ומאלו השניה יתפשטו כמה מעינות מעיין ממעיין על און קטן ואין מספר וזהו שאמר דוד העי' ברצנו נער הייתי גם זקנתי כלומר אורו המעיני' הקדמון שהוא אור הנחשב מהאור היה מועט ולא היה יכיר כנער קטן שהוא קטן ומתברר ממיעוטו אבל החשך' ממנו עניינים כי לא ראהו ולא נגלה וראהו כבודו ואלו דבר מדבר עד שילא ממנו עשרה עניינים ואלו העניינים נקרא'ים השלכות שהם כניין פקעת

אשר בנין ומפע לותיק ומשלה והשבון ואמר ומאמר ומכלל והכל הוא עיקר .

יעתה יש לנו להבין ולהבטון ולהשיב ולהסתכל במחשבי לבנו במחשבותנו ובהגיונו ובריאת עינינו ובתמועות רוחנו ובלתישת לשונו ובמלא שפתינו עד שנמזר על הביור והכיון עד ידיעת אלו העניינים כלם ונתחיל מן הענין בשביל שאור ראש לכל ראשון ותקוה לכל תיקון ויורנו עד דרך הכוון .

ידוע כי הקב"ה המלי' הראשון ולא נקרא מלי' רק מי שהמלי' את ואחר שהמלי' א"ע עלמו י' לו לעמוד ולהבטון בקורות מליאותי כילד התחיל או בריהו דרקהרדיך לו הענייה בלמה נתיבה היה ואם הוא נתיב היה ואם נתיב אחד הוא או נתיבות הרבה או לכתי' חלקים או לכתי' עניינים נועים או מה רולה לילך דרך או נתיב או שהשליים לרי' וקלרים והמביעות יסירים והדרכים החבים והשפלות והמביעות בארמות והדרכים בחקקים בדמות זכר ונקבה ועל זה הענין מתפשטי' ומתבלות פלחית פלחית והפלחות מפליחות ומן המפליחות השלשיות ומן השלשיות החומים נמשכ' ויואל'י וחומים ומתבנים מעבים מתגברים עד שנששו שרביעין וזהו העיקר הדכל חזור חלילה ומתחומם והולך עד ששז לאורי' כמו שהיה והאור' הוא העיקר קודם שנכראו שמי' העלויים הנקראים שלש מלות ומשערי' רביעית שהם מדורו ה"ק קודם שנעשו ערפל וחשמל ופרגוד וכסא ומלאך ואופן וזיה וכרוב' בספר אחר נכתב ג"כ כוכב ומזל וריבוע אשר הוא ריבוע שממנו ילאו וקודם שנכראו השמים והמעיינים והאמנים הכרות ומחלים קודם בריאת חיות ובממות ועשות ודיגם שרטי' ומשעים שקלים ארס ושדים ומיזיקים וליגין ורוחין וכל מיני אור קודם היה אור שהוא עיקר שממנו יאל אור המזוקק מאלף אלפים ורבי רבבות מיני מאורות וזהו אור הקדמון שהוא עיקר ומפני זה נקרא רוח הקודש .

ותדע שתשכיב כי קודם אלו הדברים אשר זכרנו לא היה שם אלא האור שאמרנו והוא מזהר משני עניינים של מיני מקורות האחד היה נובע אורה עד אין חקר ומספר הכביעות היה במהירות כמו נלוין שיואלים כלם כאחד ומתפרין למה חלקים בשעה שהאומן מכה בפטיש ואחריו נמשך המנוע אחרת שממנו נמשך והחשך הוא מעורב ה' גוויין א' הוא חשך כמו עלת השחר שהוא כמנין רבן והאחד הוא ממושך והוא מעורב מין קוון ותכלת האחד הוא חשך לבן מעורב בירוק ובתכלת ובזדמון וזהו החשך הקדמון שילא מן האור .

ואר תחוש לחקור עליו ולעיין בחקירתו שאפילו משה רבי"ה לא היה יכול לשאל עליו כלומר אפי' שאלה וכ"ש חקירה וכי מה שאמר לא אמר אלא כדי שלא תשתנה ידיעת דמותו של הקב"ה לבנו וכשהיה היריעה כנגדו בזהה כלומר בשעה שנתעורר הדבר בלבו אלא שהיה יודע הידיעה הנכונה והיתה מכוונת בדעתו אפי"ם שלא היה לו לחקור ולפלות במעלה ויורה על זה הלוות בה כשידע יסודו בכוחו גמורה ולא כשתנה דמות של הקב"ה בלבב שמה ושאל שאלתי מכוונת ועל זה אמר היריעה לא את דרכיך והשיבו הקב"ה על זה הענין לא תוכל לראות את פני כלומר זה החשך אחי' מבקש ידיעתו שהיכלל ממני ומקור שלי לא תוכל לעמוד על בירור חקירתו ועל זה אמר וראית את אחודי ופניו לא יראו .

וינותן תירגם ית דבתרמי' וקדמאי' לא יתחזון כלוי' שהיה קודם ממנו לא תוכל להשיגו כדי שתאמר על שאני כשאר אחי' שתאמר פלוני יאל ממקום פלוני ומקור פלוני ממקום פלוני על לא תוכל לדעת ידיעת א' החשך שהוא מכוון במליאותו אבל מכוון ואילך תדע הכל כלומר מזה החשך ולמטה תדע ואפילו בריאת עלמי' ועולי' שמי וכבודי צוחתה שעה התחיל משה להסתכל באור הקדמון שהוא עיקר כמו שאמרנו ומאלו מחשך משני עניינים משני מקורות האחד נובעת אורה והשני נובעת חשכה והכביעות ממשותת דרך היעירות ומקלותו והקילות חוזר להיות כך כמו סילון והסילון חוזר להיות דק ביותר עד ששז כחוט ובזאות הקדש יתכבד וימשך עד שמשלך טיפין טיפין דקים קטנים ואתם הטיפין מתחברים ועושים גמלים ואתכות והחתיכות הכולות וגולגולת עד שמשפטי' ויתלצן בחיוק גדול ומתקבצים זו עם זו ומתעברין זו עם זו ומשפטיים ומצטרפי' עד שילא מהם לחלוחות והלחותות נכרין

מדרש תלפיות אות ה ענף חכמה

קבט

ובכח"ל אין אדם מת וחלי תלפיות בידו
ב עור נראה החכמה רמוזה לשולחן לומר מה השלחן פעמים
 מלאה ופעמים חסרה כך תלמיד חכם לריך לנהוג פעמים
 מלא במקום שמכניס יצר כח"ל ופעמים יראה עלמו חסר כאלו אינו
 יודע עליו והוא במקום שמפזרים כסם

ג ועוד השולחן מציגים מלא מאלל כשיעור מנין המוסבין עליו אם רב
 ואם מועט כך תלמיד חכם ידבר חכמתו כפי שיעור חכמת המפקדים
 לבטויים יקלר דבריו ולחכמים גדולים יאריך בראיותיו על דרך שאמרו
 חז"ל ילמד אדם לתלמידיו בדרך קלרה והטעם דזכו שיעור שכלם
 וזוהו יתקבל עליהם ואין בליה לידו שכחה

ד ומה השולחן אדם מוסב עליה חלום דהיינו קודם שיאכל
 וכשאוכל הם בבריאות כך החכמה בתחלה מתשת כמו של
 אדם ואחר שמתחכם ומצנין מתחוק כמו שפי' זיל על פי' לי עלה ותוהיה
 חלי בינה לי גבורה וכו'

ה ומה שלחן זה אדם שאכל חלום ושבטע מואם בכל מאלל
 שבעולם כך החכמה אחר שאדם מלא חכמה מואם בכל
 חמדות שבעולם הזה וזוהו עוד במושכלות והוא קלת קרוב לדרך
 ראשון:

ו ומה השולחן אדם שולח ממה שעליה לכל עני ואצונין כך ת"ח
 שולח נמוסיו בכל מקום וכן נועריוקו של שלחן שולח
 נימוסיו כי נזרמו של ת"ח הגמשל לשלחן הולך מסוף העולם ועד סופו
 ז ומה על השולחן מבכרים למי שהוא הליך ומלאה כך הרואה חכמים
 מבכרים ברוך שולחן מלא ליראיו הממלאים ארץ ביראה בחכמים
ה ומה השולחן מומן מוזן הכולך כך החכמה מומן מוזן ככסף וזה
 בזה קטורים אם אין קמה אין תורה אם אין תורה
 אין קמה

ז ומה המוסבין בשולחן עושים תמועה ביהם בשעת האכילה
 וזלי זה אין שייך אכילה כך החכמה אינה מתקיימת כי
 אם למוציאם צפה כח"ל על פסוק כי חיים הם למוציאיהם וכו'
י ומה על השולחן פעמים בקריאה לשאול אוכל לאוכל ופעמים
 בלחישא דהיינו בשעת האכילה כח"ל אין מנחין בסעודה
 כך החכמה פעמים ימסור חכמתו בהרמת קול והוא הפסע ופעמים
 בלחש דהיינו הסוד כח"ל

יא ומה השולחן המנביים מתחילים בדברי תורה והמשוללים
 מדרך ארץ מתחילים בקלות ראש כך החכמה מתחלקת
 בשני בחינות אלו יש חכמים לנועים בחכמתם ובעת הלורך מויליאים
 חכמתם חולה ויש אחרתם בלגיו קוש קירא

יב ומה על השולחן יבדק האדם בכוסו ובכיסו ובקעסו בכוסו
 שימפתה ביינו כח"ל כל המתפתה ביינו דעת קונו יש
 בו בכיסו שעל שולחנו יבאן ותרתוהו אם הויל זהב ומכיסו כבעסו
 בשולחנו יבדק אם כעסו אם לא אם מקפיד על המאכלים אם לא כי
 החכמה ירבת בשלש אלו מי שהוא חכם באמת אינו בא לירי שכרות
 הרי בכוסו ואין החכם באמת יכר בכיסו שתי"ח חביב ממונו ואת
 מנופו מפני שאין פושטים יריים בגול כח"ל אבל להאזנות על מנוה
 אין מקפידים כדאי"ת בזה"ה פ' תרומה דף ק"ח ע"א וז"ל בספרת
 דהרטי דלחוף ששמאלי לשלשה מנכ"ל כל מנול דעבי לאשתדל"ל לעבד"ל
 רוח מסאב"א ולאכפיי"א רוח"א אחרת"א הוא עובד"ל דעבי לאשתדל"ל ביה
 בעי למקמי ליה ב"אנר שלים בכל מה דרבעון מנייה בו עבי ארץ רב
 עיין סס יותר ב"אור"ך ג"ס החכם באמת אינו כועס על מי שבו לא לננוד
 מננו כרבי פירדה חסר ההלכה לתלמידו ר' פעמים ולא כעס עלי'
 כח"ל לא כן מי שחכמתו שלל לשם שמים דשלל אלו מלאל בו בהפך
 וזה בא לו כי באמת להם חכמה מושגת בו בשורסה כי אין החכמה
 באמת מנאלת על הגאים והמשולל משלל אלו המכרים הוא מרוב
 גלות באומרו מי כמוני מורה כדי לחשוב ולכבד לשם אדם כדי שלא
 למסוך בפניו ביין והשתכר עד שכרותו של לוט וגם מי הוא שלל הכעים
 עליו ושלל הקפיד על בחירו לתת לו כל על שאולל ממונו משכר לולב
 או אחרוב וכדומה שאם אינו טוהל לו מה שעל ממני נראה שהוא שווה
 לי שאני מתאמץ בדבריו

יג ומה אדם על השולחן נמאך ממאלל למאלל דיין מגדר גריר
 קך

לדבריו שהחכמה בלב מהדרסה שגדרת באותיות למי' כנדרש באותיו
 ר' עקיבא וזה אמר אל תקרי למד אלא לב מבין דעת וחזר באותיות
 הלמד ותמלא כך או חזר באותיות ר"ל חזר בספר אותיות ר' עקיבא
 ותמלא שורש אל תקרי למי' אלא לב מבין דעת לשי שהחכמי' מנוי'
 בלב ר' אם כן לריו לשום הגהה כי אל תקרי למד היא ראי' שמביא
 רבי יוהנן לריו שהחכמה בלב כפרסיתית וכוון וליב וזמנת .
ירקו"ט משלי דף ר"ע ע"א משם מדרש סתם אומנם כי אדם עם
 ועמכם תמות חכמה אין עם אלא חכמים וכה"ל וילך
 וישב אל העם אל תקרי תמות אלא תומת חכמה כל זמן שחכם קיים
 חכמתו מתקיימת מת חכם אבדה חכמתו עמו וכן מלינו משנת רבי
 כהן מת חכמתו עמו

אמ"ה יובן עם זה פסוק מפרשת בלק כי מראש לורים אראנו
 ונגבצות אראנו הם על לבד יסכון ונגינס לא יתחשב .
 הנה ישראל העלו על כל האומות על קבלת התורה שהיא מקור החכמות
 עד אחרם עליהם רק עם החם ובזון הגוי נגדול הזה ובכיות כל אינן
 יכולים ישראל להתערב עם אומות העולם כי אין הטבע מחייב שייערב
 חכם עם בהמה וכל החכמה בא לישראל מנקבלת התורה בזה סיני
 כמדובר לזה אמר בלעב כי מראש לורים אראנו ונגבצות אראנו כלומר
 אינו רואה שגדלו ישראל על כל אומה ולשון מנת שראש לורים נבצות
 חלקו זה עם זה באומרי כל אחד על מתן התורה דהיינו בעת מתן
 תורה מאותה שעה הן עם ואין עם אלא חכמים מאותה שעה נעשו עם
 החכמה וזה הסבה שלגדד יסכון ואינו מתערב עם האומות משום
 שבגינו לא יתחשב לפניהם החכמה שהיא התורה שבעניו בה וכוון שלל
 חישבו את החכמה ב"ישראל ארץ יתכן ב"ישראל יבולי להתערב בעת
 דאין הדעת סובל שיתערב חכם עם בהמה ובהקדמה זאת מתיישבי'
 פסוקים הרבה ואין לורך להביי כי מובנים מאלוהין . אך ראוי לשים לב
 במאמר כל זמן שחכם קיים חכמתו מתקיימת מת אדם אבדה חכמתו
 עמו דקשה שהן אדם שכל אחד קבל חלקו משני עב"ו אע"פ שמת
 לא מת חכמתו כי חכמתו ושמעותיו קיימים בעולם ואומרים משמו
 ואם כן אין קאמר כל זמן שחכם קיים חכמתו מתקיימת מת אבדה
 חכמתו ורצה שיהיה כך בעוד שהחכם בעולם אם מקשי' על שמעותיו
 יכול להחריה ולקיינם בראיותיו לא כן במות שאם מקשי' עליה יויב
 אינו לשמע אל החכם שבאותו דור כדח"ל על פסוק ונבאת אל הכהן
 אשר יהיה בימים ההם וכו' משום דיפתח בדורו כשמאל בדורו וזהו
 אומרו כל זמן שחכם קיים חכמתו מתקיימת כלומר אינו מניחה ליכול
 משום קושי' כי עומד נגד המנגדים בראיות ומעמידה אומנם מת חכם
 אבדה חכמתו עמו דאם מקשי' על חכמתו אינו יכול להעמידה בראיות
 ומלאל שנת עמו

עור יבולי לומר דמדלח קאמר תורה אלא חכמה לעולם השמת
 החכם לא אבדה תורתו ח"ו אך חכמתו שהוא סדר ההנהגה
 וסדר המוסר בסידור דבריו על אופן החכמה זה נאבדת דלכל אחד יש לו
 נעיונות דברים בסידור מוסרי' בשנינו יש מזה ומלאל שכמת אבדה
 חכמתו עמו כי לכל אחד יש סדר והנהגה בפני עצמו וקל'

מנחה בגולה פ' תרומה דף ר"ע ע"א ועי'ת שולחן החכמה רמז'
 לשולחן כר"ה עריכה שולחנה וכו' ולכן ועי'ת שולחן חכם קרע'
 שולחני כמו שאמר ר' עקיבא הריבה מנות יש ואין לי שולחני ור"ה
 להרלות' אליו ע"כ' ובעוד מי שאין לפניו משוא פנים אומר על זה ע'
 פים

א אמ"ה נראה לי שהחכמה נקרא שולחן מה שולחן עולה עליו
 כל מיני מאכלים וכל מיני עיוריון כך החכם טוע'
 בחכמתו כאלו יש עמו כל מיני תענוגים שבעולם לא יחסר לו וכמאמר
 הפלוסוף החכם מסתעף במושכליו וכו' ר"ל הנושכליו' שבו מסתפקו
 כאלו יש בידו כל חזקה וכמו שפרשתי בחיבור אחר על מאמר המדרש
 פ' תרומה יש מי שאוקח כסף ואין לו זהב זכב אף על כסף ואינו אין
 לו כרמיים כרמיים אין לו שדות אבל בתורה יש חכם וזהב שדות ורמיני'
 עיין סס בראיות שהכוסם על ידי התורה בא אדם להבין כי הכל הבל
 לדרך אחר הנמות המוכרות ומהבל הכל בערך החכמה ודומה לו כאלו
 עמדו הכל וכו' כסף וזהב שדות כרמיים כל כן הרוך אחריה' שאינו יכול
 לקשין כל חפצו ומקפץ וזהב שדות ורמיים ובוה לו מיניו מכלאובים
 לך

מדרש תלפיות אות ח ענף חכמה

מתעוררים יותר לתאות המאכל כך החכמה לריך להתחיל בה דבצרי
בדיווחתה כדאיפתה בגמרא

כ ו ז מ ה בשולחן מעלים דברים הנמנעים תאות המאכל כגון לזון
וחזרת וכדומה כחז"ל לא ספקה מעל שולחן רבינו
הקדוש לזון וחזרת לא בימות המזמרה ובשמים וכו' כך החכמה כדי
להבינה לאחרים לריך לסבבה במשלים הממשלתי את הלב לשמוע ולהבין

כ ו ז מ ה השלם דאיפתה בגמרא שיהיו שולחנה מבוזבלת והוא
סיהיו בנים בשולחנה כך החכמה קטן שבוזבלת ומעוררם כאומרים
כאומרים ז"ל עד קטן מדליק את הגדול ועוד אמרו ומתלמידי יותר מכלל

כ ח ו ז מ ה בשולחן מתחלפת לומנים ממעלה למעלה דריין שולחנה
של שבת בשולחנה של חול וחולו של מועד כשל שבת בין
בכלים בין במאכלים ויעורוין כך החכמה מגדיל לאדם מנועלה למנועה

כ ט ו ז מ ה השולחן זקן מייבב בראש והוא המכניסם שיאכלו כשורה
ואין דבר זה נוגע לנער לעשותו כי נספלה לו ילדות
כך החכמה לא נאה ולא יאה לנער חגיגים שהוא חכם להעמסק ברבים
דברי זכחות מוסר כי אם לזקן חכם כדי שיהיו דבריו נשמעים
כדלמרינן במסכת תעניות בזקן היורד לפני התיבה

ל ו ז מ ה השולחן אורח שנמלא בתוך המסובין הוא חביב יותר צעירי
המסובין ומכבדים אותו בזמנה יפה כך החכמה אין נביל
בעירו כי חכם הבא לעיר מכבדים אותו יותר מחכם תושב העיר כיון
שהוא בן

ל א ו ז מ ה השולחן כל פעם שחדש רעב לאכול נראה לו שימת
השולחן דבר חיובם וכאלו כל ימיו לא יאכל כך החכמה
כל עת שאדם שומע חכמה נראה לו כאלו מעולם לא שמע חכמה
ורודף לשמוע כחז"ל למה נמשלה תורה למים מה דגים שבים ישיבם
במים וכל עת שזיור הגשם עולים לקבל טעמי מים כאלו לא ראו מים
מעולם

ל ב ו ז מ ה השולחן היא לפני מנכיס ועפני הדיועות ועפני עניים כל
אחד כפי יכולתו כך החכמה נתונה בפני כולם עשירים
ועניים הכל שלם כל הרגלה יעוול יבא ויעול

ל ג ו ז מ ה השולחן כל המתבייש אינו א"ל כלום וקם משם וריקה
נפשו כך החכמה כל תלמוד שמתבייש אינו לומד כלום
כמאמר התנא ולא הביישן למד וכדרך שבה בבית הספר כך הולך בלי
שום לימוד מחכמה

ל ד ו ז מ ה המייבב על השולחן לריך שיאכל נבחת מעט מעט כדי
שלא יקדים קנה לוטע ויחנק כך בענין החכמה לריך
ללמוד שיעורים שיעורית שיתקיים בירו היום פ' אחד ולמחר שני פרקים
הפך הטיפושה חכם

ל ה ו ז מ ה על השולחן אדם אוכל וחזור עליה לאכול כך החכמה
לריך אדם לחזור על לימודו תמיד וכחז"ל אם תשמע
ביתך תשמע בחדש

ל ו ז מ ה השולחן במקום מנוחה לכפר לאדם כחז"ל פתח בשולחן
ומטיים במנוח וכו' כך העוסק בחכמה מכפר עליו
כחז"ל כל העוסק בתורות עולה כאלו הקריב עולה

ל ז ו ז מ ה השולחן מגיל לאדם מלהלך ולגנוב לאכול כיון שכבר שבע
בשולחנה כך החכמה מגיל לאדם מלעשות כחז"ל אמר
הקב"ה לישראל בראיית יד הרע בראיית שבתין שהיא התורה שעל ידה
אדם גוללים מן התעור

ל ח ו ז מ ה השולחן אם יאכל האדם כל העולה שם כגון עולמות
וקליפות ולא יברור אוכל מתוך פסולת יזיק לו ויחלה
וימות כך החכמה אם לא יברור מחכמה של קדישה לחכמות חילוניות
שהם הקליפות יפסיד חיי העולם הבא וכאליעזר אשר שטקס כל בחכמות
חילוניות כחז"ל וזמר יוני היה צפון וגם אם המלמד אינו הגון ולא
יברור ליקח הטוב ולזרוק הרע יזיק לו כרבי מאיר שלמד מאליעזר אחר
וריימון מלא תוכו אכל וקליפתו זרק כחז"ל

ל ט ו ז מ ה לפעמים המסובים בשולחן שי טהה ויחיה ביניהם ועל
ידי טהלה וסתייה שבשולחן בימים להשלים ביניהם כך
החכמה את והב בסופה

כך החכמה ממשך לאדם מחכמה לחכמה יותר עמוקה עד שנכנס
להבין ריון עלאין

ל י ו ז מ ה השולחן אם אדם אוכל כהונן וכשורה די שיעורו אז טוב
לו ואם לאו צא לירי קיאה כך הלומד מחכמה לשמה
התורה נעשה לו זר וזה ואם לומד שלא לשמה נעשה זר כחז"ל וגם
בסוף מתקאי את החכמה שחכמתו משתכחת ממנו כחז"ל על דואב
שבעת מיתתו שכח מתורתו דכתיב חיל בלע ויקאנו וכו'

ש ו ז מ ה השלחן אחר שאדם אוכל וסתייה עליו ממשיכו כחז"ל על הטיה
כדחז"ל המאכל מביא את האשה על מה שצובע
עלמו בחכמה ממשיכו שמינתה תהיה טיה ולא מיתה על דרך ורבים
מישיגי ארמת עפר יקילו

ש ו ז מ ה השולחן מביאו לאדם להכיר גדול שפלותו היות ח"ו תלויים
בזולת הנכנס בנוסף מנחון שהוא המאכל כך האדם
על ידי חכמתו מביאו להכיר בגדול כי מחומר קורא ומשתדל להשגת
השלימות היות כמלאכי השרת מופטע מהחומר

ז ו ז מ ה האדם בשולחנה מקפץ אללו אשתו וכיוו וכל הגללים אליו
ומייחדם והם צאים להכיר מי מפרנס' ומוספים יראה
על יראתו כך החכמה מקפץ את הקבוצ' הנבחר ומייחדם יחד ומביאם
להכיר לברואם ולהוסיף אהבה ולדבקה בו ולירא את שמו ולהלך
דבריו

ז ח ו ז מ ה האדם בשולחנה לריך בלצוע בענין יפה כך שיש לו
החכמה ילמד בענין יפה ולא יקפיד להעלים דבר כדי
שלא ימלא חכם אחר כמותו

ז ט ו ז מ ה המייבב על השולחן אם יקפיד מדברי אחד מהמסובין
מלעזר ושאר בני אצילה כך בענין החכמה ולא
הקפדן מלמד וישר משולל מחכמה

כ ו ז מ ה המייבב על השולחן אם במקום מרווח ולא לר יעוים
מהאכילה ומועיל לו כך החכמה לריך ללומדה במקום
מרווח דבסיס אירא על דרך אירא דארץ ישראל מחכים כחז"ל
ומעטם זה חכמי התלמוד היו יולאים בשדות ללמוד דבסיס אירא
כדחז"ל

כ א ו ז מ ה המסובים בשולחן אין כל הדעות שוות בטעם המאכלים
העולים שם יש רואה תפל מבלי מלח ויש בהפך
וכדומה כך החכמה אין כל החפלים שוות בה יש אוהבה ביותר עד
שנפשו חשקה בה ויש שאינו כל כך ויש מואס בה בוחר ברע על דרך
דרך שפרס מוהר"ר יאודה דינודנה ז"ל עם פוקה יקרה היא מנפנייה
וכל חפלים לא יאוו בה וכמוב אחד אומר וכל חפלק כמו שהטקס חז"ל
ופירש הוא ז"ל דלומרו כאן חפלק מדבר על הפנינים כלומר כל כלי
הפנינים שגך לא יאוו עם התורה ופסוק וכל חפלים מדבר בענין אחר
בחפלו ורזנו של אדם ושיעור הפסוק התורה כפי האמת יקרה היא
מפנינים אבל כל חפלים ורזנות של בני אדם לא יאוו בה יש מורה שהיא
יקרה מפנינים וחשוב ודובק בה ויש בהפך ומרחיק עלמו ממנה

כ ב ו ז מ ה המסובים בשולחן אין טועמים מהמאכל העולה שם אם
לא יהיה מתובל כראוי כך החכמה המלמד אין
המלמד ואין ללמוד טועם ממנה אם אינו מלמדה בטעמה

כ ג ו ז מ ה השולחן כל האוכל שם סובר שלו הגיע החלק יפה
מהמאכל ואם יש ביניהם פיקח מכיר בערך המסובים
יודע כי החלק הטוב הגיע בהכרח גדולים ממנו שפסעו ידיהם חלה
כך בענין החכמה יש טובים שאין עוד חכמה חכמתם כי להם דוקא
חלק להם השם בחכמה והחכם הפיקח והעניו יודע שהקודמים לו הם
החכמים המחוכמים על דרך אומרים חז"ל הראשונים היה לכם להבין
כפתחו של אולם

כ ד ו ז מ ה השולחן אם חולט אחד מביב עממם מויק החבורה
בעין הרע בראותו אחרים אוכלים והוא לא כך
החכמה אם יש אחד רע המזג ביניהם מויק לל החבורה שגורם במניעת
הלימוד בטעמו הרע ובמדמותו המנוגות ובזר שאלו ללמוד כדי שלא ילמדו
אחרים או כראותו שאין דעתו סובל לקבל החכמה חפץ שגם אחרים
יהיו חסרים ממנה

כ ה ו ז מ ה השולחן מתחילין עליה דבריו בדיווחתה ומתוך כך

מדרש תלפיות אות ח ענף הכמה

קד

חזירו משום שהוא כבר השלים סיפוק שיעור חכמתו ויש עדיין אוכלים והולכים כך החכמה יש משיג אותה קודם חזירו בזמן מועט אע"פ שבזמן אחר נכנסו שניים בביית הספר והטעם לפי שהגור עליו להיות חכם ויש מאריך ועוד זמן להשיג החכמה לפי שגנור עליו להיו' טיפס והכוני' כשם שאין מקום לומר שחלל בזמן מועט השלים סיפוקו החזיק טובה לעצמו משום שלכן נולד שבעצמו כך ואינו מתאוה יותר חכילה לא כך חזירו שבעצמו חזק ורובל יותר כך הלמד מהרה והוא הרבה מועט שגנור עליו להיות חכם ומטעם זה בזמן שהטיפס לומד הלכה אחת החכם לומד עשרה חס' כן אין מקום שיחזיק טובה לעצמו כמו שפירש בעל בית אלהים במאמר התנא' חס' למדת תורה הרבה אל מחזיק טובה לעצמן משום דלכן נולדת חס' ולכן למדת תורה הרבה: חכמה מה שאין יכול ללמוד מי שגנור עליו להיות טיפס:

נח ומה בשולחן יש מתאוה לאכול ממאכל זה ולא מזה ויש מזה ולא מזה יש מתאוה ואוכל מכל מאכל אשר יאכל ואין

ראוי למועט בראו' כל אחד כי אם לא אחד ויבטל ממה שלבו חפץ' וכן החכמה יש חושק כל יומיו ובמקרה ויש חכמה ויש בגמרא יש בקבלה אין ראוי למועט לשום אחד ממה שכתן לבו ללמוד כי על דבר מה יתחלה בשמחו בעולם הזה להשלים חקו כי מזה הלימוד שחשק להתמיד בו היה חסר ממנו בגלגול הראשון ובה להשלימו עיין בהקדמת טוב הארץ.

נשומה השולחן מקרב הרחוקים כאחוז' גבי קרח שהקריב' על ידי סעודה הגדולה לגימה כך החכמה מקרב הרחוקים להקב"ה שעל ידי החכמה אדם חוקר ומשיג האמת כאשרס' אביו ע"ה ויתרו וחריו וכו'.

סומה השולחן הקל קל בתלמוד עיין בהרמב"ם הל' דעות (ויש חולקים) כך החכמה ללמוד אדם הקל קל תחנה.

סא ומה השולחן אחר שגבר העלו עליו האכילות הבסות מעלין דרווחא לבסומי שיהו מני' בשמים ומגמיר' כך צעני' החכמה אחר לימוד העמוק תעסק בפרשפראות לחכמה.

סב ומה השולחן לריד' שלא ימלא עליו דבר מיוחד ויחייב השמש עושה חס' על מחר בעניות השולחן' כך החכמה תלמיד חכם שיש רבב על גבדיו חייב מיתת דחוי' על פסוק כל משגלי' אהבו מות וכו'.

סג ומה השולחן האוכל שם ינקא ידיו תמיד מהאכילה שעליהם כדי שלא ימאס צעני' המסובים כך החכמה יבדיל החכם עלמו מדברים המגוונים ומעשים ומכאשר כדי שלא יתבוש צעני' הרואים ממלא שם שמים מתחל עיין כל זה באור'ך בראשית החכמה בחופת אליהו וכו'.

סד ומה בשולחן יש חוטף מלפני חזירו ואוכל מה שאינו שלו וזה לו בסוף לתרפה ולקלון דשוב אין מסכים עמו לאכול כך בחכמה יש חוטף מה שמדע חזירו ואינו אומרו משמו ומתלבש בטלית שאינו שלו לו לתרפה כי טוב אין אומרים שמועה בפני וגמלא' כלם פורשים ממנו.

סה ומה בשולחן לר' כך הרשות אדם עלמו כאלו אינו אוכל הפך הרעבנים שפועים אל כך תנועות וקולות בלשית המאכל כחמורים והם מורעו עשו שאמר הלעיעני כמו שכתב החסיד בעל לוחות הברית כך החכמה לא יעשה אדם תנועות והרגשות באופן שידעו שעוסק בתורה ומגול ללמוד ואין תורה כחמורו' אך יהיה לימודו בסתר שלא ירגישו בו הבריות ויבא לכבוד ולקרבו הנחמה וממלא משתמש עלמו בכתרה של תורה ומוטל חיון חיון העולם ועל כך אמרו חז"ל חמוץ ירידך מה ירד בסתר אף דברי תורה בסתר.

סו ומה המאריך על שולחנו מאריכים לו ימיו כאמרו חז"ל כך החכמה לריד' בה אריכות בלי הפסק כדכתיב והגית בו וימתך וליה ואז יהיה כעץ שחול על פלגי מים שעליו לא יבול ומאריך ימים.

סז ומה השולחן אדם נותן ריוח בין מאכל למאכל' כך החכמה יתן אדם ריוח בין ענין לענין עד שיחזור הענין הראשון וישתמש בדעתו.

סח ומה השולחן יש ארדים לרעה ורדיים לטובה יש אוב תלפית

מ ומה באמנועות חכילה וחסיה שבשולחן בא אדם לתת דעתו בראשו לפוקדו כך על ידי החכמה בא אדם לפקוד במזות לקיימם להוליד בני הנפש יודע וברור' גדול תלמוד שמביא לירי מעשה.

מא ומה אדם באמנועות השולחן מתעורר לתאות מאכלים ערבים לחיך כך אדם באמנועות החכמה מתעורר לחקר בדברים עמוקים ולכן חזר אדם החכמים שלמה ע"ה גם בלא דעת נפש לא טוב דכיון שאין בו דעת אינו יכול לבא להבין בטוב שהיא התורה שנקראת טוב שאף' כי לקח טוב נתתי לכם להתבונן בעמוקות שבה.

מב ומה אדם בעת שמייסב על השולחן משאכת הערדות כך החכמה משאכת כל דאגה והעטם בני' ואלא אסור בדברי פקודי ה' ישרים משמחי לב דמזה העטם בני' והאכל אסור בדברי תורה אלא ילמדו בדברים הרעים שברמייה כאחוז'.

מג ומה השולחן עליה מטורה להאיר לנפסובים' כך החכמה מאיר לאדם בתיקון פעיית המזות תפקין.

מד ומה השולחן כל אחד מהמסובים צורר אוכל' נחמד פסולת ומכיון לבחור ההלק הטוב לעצמו כך החכמה יורס לאדם לברור לו איזהו הדרך היותר ישרה כדי להחזיק בראו' דרך כי לא עם הארץ חסיד לברור לו דרך טוב בזה כיון שהוא משולל מחכמה אף יכול להבחין בין טוב לרע וכל מעשיו שראו'ת בבלי דעת.

מה ומה אדם בשולחנו אינו מתמיד במאכל' כי אם מחליף חלוס' כך בלימוד החכמה לא יתמיד אדם ברב אחד לענין סכרה אלא יחליף וילך מרב לרב כאחוז'.

מו ומה אדם בשולחנו אינו מתמיד בלאם בלבד או בלפתן בלבד כי אם אוחז מזה וגם מזה' כך לא יתמיד אדם בדבר אחד דוקא כמו במקרה בלבד או במשנה בלבד אלא יאחז מזה וגם מזה כאחוז' ישלם אדם שמתו' שלם במקרא שלם במשנה שלם בגמרא.

מז ומה העייס על השולחן חס' לא יעוסי המאכל הדק היטב לא יעוסי מנמה כך החכמה חס' אין אדם מבין העיני' בשרשו וטעמו לא יעוסי מנמה וזהו מביאו' שלא יתקיים ידו ויתרחק מנמה.

מח ומה אדם בשולחנו פעמים אכילתו מרובה משתיתו ופעמים שתייתו מרובה מאכילתו' כך החכמה פעמים אדם מרבה במשנה יותר מהתלמוד ופעמים מרבה בתלמוד במשנה ופעמים במקרא ופעמים באגדה.

מט ומה השולחן פעמים אדם מייסב עליה גדר ראו'ו לפי שאין לו תאוה לאכול וכו' ובכל ראו'ו מייסב לכבוד המסובי' שם' כך החכמה פעמים מבעל אדם ראו'ו כדי שלא לשנות ראו'ו חזירו וכאחוז' על ר' יוסי שאם היו אומרים לו חזירו עלה לדוכן היה עולה אע"פ שלא היה כדי שלא לעבור על ראו'ם.

נ ומה השולחן לריד' להקדים ולתקן קודם המאכל כליה כגון לחם ומלח ומטפחות וכסות וכו' ואז יבא המאכל על מיקונו.

כך בחכמה כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת.

נא ומה בשולחן האכילה קודם תשיה' כך בענין לימוד החכמה לגרום איני' תחלה ואחר כך לבסר כאחוז'.

נב ומה בשולחן הגדול פועמי ידו תחלה כך בענין החכמה אל יפתח אדם פיו להקדים לדבר לפני מי שגדול ממנו.

נג ומה בשולחן אורה מברך' כך החכמה חכם שגא לעיר לריד' לכבוד ולהקדימו להלוך אללו שיברכס'.

נד ומה המסובים בשולחן הם כהרן' הבורר כבכרתו והלעניר כלעיריתו כך בחכמה במושב קניס' כל' א' יושב כפי מעלתו ומדרגתו בחכמה.

נה ומה בשולחן פעמים שהקטן מייסב בראש אע"פ שהוא קטן והוא צעור היות צעור' ואע"פ שהמסובים גדולים ממנו בשנים כך החכמה נער חכם קודם לזקן עם הארץ לפי שנער זה הוא בעל התורה והוא בעל הבית.

נו ומה השולחן מפקח לאדם ומרבה בחירו' ומגדיל קומתו כך החכמה מפקח לאדם ומגדלו וטעמו הולך בעולם.

נז ומה המסובים בשולחן יש מושך ידו מלאכול קודם שימסוך ידו

מדרש תלפיות אות ה ענה חכמה

למלת הגלגל האכילה בלדד ויש אוכל להחזיק גופו לעבירה ח"ו ויש לעובד דלכול להבדיל גופו כדי לעבוד לבוראו ולקיים תורתו ומלכותו ולהודות ולבדק שמו כן החכמה כדי לומדה כדי להתגדל עלמנו וכדי לבייש לחבירו ולהלכה ויש לבדוק כדי להבדיל לח"ה ונס באמצעותה כדי להשיג להכיר את בוראו

עוד שם אס יגעת הרבה בדבריהם הקב"ה מסיר יא"ר מנגד הה"ר בשר כמה דתינואל ונתתי לכם לב בשר ד"ח בבר הקב"ה מבשרך באורות טובות ד"א בשר אתה נעשה שר וכה"ל כי שריש יאשו

עוד שם הושוו והקשו דברי סופרים לדברי תורה ולמר שהם אמיתיים כמותם

עוד שם ד"א ובמסמרות נעושים המסמר הזה את קובעו ואף על פי שתחזור ותחלו מקומו ניכר כך כל מי שפסעו בו חממים אעפ"י שחורו וקבלוהו סופו לעול שלו מנחת ידיהם :

מנהגיה בלולה (פרשת תשא דף ל"ד ע"ה) ק"ח ל"ך סמי"ח סופי תיבות חסד רמזו למה שאמרו חז"ל חמרי וריחני פתחין

אמריה עוד רמזו שההס הוא סס לכל מכת חולי הנפש לרפואתה כאחז"ל בנמכת ברכות י"ך אלל חסד ויתרפ"ו וכו' עוד רמזו מה סמי"ח הללו שהם גושמינו כמו שתרבו אלקות וכו' ריחם נדףך כך ת"ח ל"ך תמיד לתקן מעשיו כדי שיהיה שמו הולך בכל העולם ומה הסמי"ח יש בהם להמית ויש בהם להחיות כך ת"ח יש בידו להמית ולהחיות :

סמים ר"ת ס"מאל מ"כעו י"י מ"כבוד ועליו אמרה תורה לא תשתחוה לאל אחר ואמרו בזוהר דא סמאל הרשע ואין מנין זאת כי אס עם כבון וחכם שהס ישראל כי כל הזומוות עושי' אחריו ולרמזו לזה בא ק"ח לך סמים ס"ת חסד וכו' ומה סמי"ח יש מהס קמים ויש רכיס ויש לחיס ויש יבשים ויש מתוקים ויש מרים כך ת"ח יש מהס קסה הבנה ויש חריפים ויש לחיס בנחוס ולומדים הרבה ויש יבשים בנחוס והס זכרנים ויש מתוקים לומדים לשמה ויש מרים לומדים כדי שיקראו לו חסד וכו' :

ענה חרב

ציוני בעצם איסור החלב על דרך רודפי הפשע והמתחבמים בעבד הרבר מפורסם לנבצעים החלב הוא קר יותר מן הראוי ומפסיד העיכול ונעשה ומשפש תבונת הטבע אף כי הוא מנמנע את הלב ויאטם להגיע אל מעלת האנושיות אשר זה כל האדם פ' יוקרא :

ענה חלומות

ציוני פ' ויאל ויהלז והנה סולם כל החלומות הכתובים בקרא פתרוס בלדס לפי שהס דברי הדיוע והס ששה חלומנו של יוסף חלומנו של שר המשקים והאופה חלום פרעה רביעי אלל לחס שעורים המתהפך במחנה מדין חלום נבוכדנצר חלום דיאל הששי וכל החלומות הנראי' בדבר השם א"ן לריכיס פתרון זולת אלל שפפרס להס רוח הקדש :

ענה שאדת חלום

ציוני ויס אחד ויטור עלמנו ויעבול בליה שאחר התענית לא יאכל בשר ולא ישתה ויין כי אס דברים קלים ופירות כמו למקוס ותאכיס ולא לשובע וכשי"ך לשכב יטול דיו ויקרא קודס ק"ש כתיקונה ואח"כ יאמר אלו השלשה פסוקים והכל בלי דבור :

(א) תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פיך נעיונות בזמניך ללח עשרה פעמים (ב) תאזת עניים שמעת ה' תכין לבס תכין אוניך (ג) והיא גלי ענוקתא ומסתרתא ידע מה בתשובה וטורא עמייה שרי עשרה פעמים :

בשם יהוה אלהי ישראל אל אלהי הצבאות הטוב הראני חלופ אל אלהי ישראל אל אלהי הצבאות הראני חלום ישר ג"פ אל אלהי אמת הצבאות הראני חלום אמתי ג"פ

שמומה השולחן אחר שהשלימו המסובים לאכול קמים ומטיילים הולכות והובאות כך בענין החכמה אחר שהשלים אדם מלומדו הולך לעייל בנן עדן כאחז"ל אס בחקתי תלכו וכו' עד ונתתי משכני בתוכם וכו' אחייל עמכם בנן עדן :

עומה הקס מהשולחן דעתו לחזור עליה כך החכם אחר שהשלים חקי והלך לעולם הבא דעתו ומאופו בזה העולם לעבוד להקב"ה בהיותו בעל בחירה וכמאמר התנא יפה שעה א' בתשובה ומעשים טובים בצה"ו מכל חיי העו"ב לפי שזכר להקב"ה נגד רה"ן המגדו הוא שטן הוא י"ר הרע היא מלאך המות :

עאומה כל העושה על השולחן אדם תורה ומלמד לקותו ולהביאו ולהרעו ואח"כ יושב בנחת ובחשק כך החכמה אדם תורה ומלמד וסוף המנהג וסוף עוליה ויורה וסוף השקט ונחת כמאמר התנא כל הנוקיים את התורה מעושי סופו לקיימה מעושר זהו צו"ה וצו"ה"ב עין לא ראתה אלהים זולתך ועשה למתהל לו :

עבומה בשולחן עולים כל מיני מעעמים כך ת"ח דורש בכמה פנים :

עגומה שולחן מברכים עליה תחלה וסוף כך החכמה מברכים עליה תחלה וסוף

עדרומה השולחן אדם מתיר תורתו קודם אכילה כך בענין החכמה ל"ך שיתר וירפה עלמנו בתכלית השפלות כדי תיקיים התורה זו :

עהומה התורה פת במלח תאכל ומיס בנשורה תשתה דומיא דשולחן שאדם עובל פתו במלח ושמיתו במשורה

עוומה השולחן בחול הסכין מוכסה ובשבת מגולה כך ת"ח פעמים ממיית נתן עיניו זו ועשה גל של עלמות ופעמים ממייה כר' יוחנן לרב הגא וכאלה רבות הרי לך שבעים וששה פנים למה החכמה רמוה לשולחן הקב"ה וכונו לומר בכל דבר ודבר של תורה שבעים פנים כדי להרבות טנים ולהוליד ביס כדי להדריס בדברים ביס כ"ס דברי תורה ולל בדברים מכושרים ומשונים כי תורת ה' תמימה אדריס נכונים כבודו לעס ה' הנבונים ובלתימדה עולמות הס נכוס ובעבורה עמיד הקב"ה להחזיר לענוים לאחר חמלת העושים המונים ולהסרות שכינתו על הבנים אמן ואמן

מפרשים ז"ל החכמות יש להס זמן שילמדו אותה זמן אחד וישבנו ממנה ותוררים אחרים ויקראו אותה ששהיחו לוקחים חכמה אחרת להתעסק בה עד שיבעס גם ממנה ויחיוה ויקראו אחרים וכן באופן זה בכל חכמה :

ענה חכמים

נדיר ל"ב בעמלת המחזיק ידי ת"ח הת"ח נקרא כן המשמש לאביו שלא על מנת לקבל פנים ולכן אין לת"ח בעולם הבשמי כלום ועם הארץ העושה עמו נעשה עלמנו תיק וילבס להת"ח כמה שמאכילהו ומשקרו וגם דע כי תוספת השמה שיש לכל אדם בשבת יש לת"ח בימי החול והבסם לפי שהוא נעשה בשבת בזמן שהיה לו נשמה יתירה באופן שלמ"ח לעולם יש לו נשמה יתירה ובשבת יש לו כפלים ואס עם הארץ מחזיקו לכל לרכיו ביום שבת ומשועו לו מנאכל יפה גם ביום חול וכמות קהיה ומקבל דבריו חכמת הת"ח נלול עם הארץ זה ממלאך המות שלא ישועו אותו בסכין פנים ומלילו מן הניהבס ע"כ תוכיות דבריו חסד לאברהם :

נדיר ל"ה בענין חכס עדיף מניבול לפי שהניבול השגתו מספירות התחמוסם נלח הור אלל החכס חוקר הדברים בתחנית הדעת שבו והעכס שהחכס משיג מן החכמה שלמעלה בסוד בתבונה וחכמה ודעת זהו תוכיות הדברים חסד לאברהם

מדרש רבה פ' י"ג נשא שם טובים דברי דודים מיימה של תורה

מדרש תלפיות אות ח ענף חכמה ובינה

קרא

מן אלהי הכבוד הנאמן הראוי תלוס חמנו *
אל אלהי הכבוד הזדקי תלוס דקיי *
אמן כלה נלח

וישן בלד אחד על שמאלו וישן לבדו במטה ובבית לבד * ויהיה מחר שיהיו
בגדיו נקיים והחלוק והתכסים והמטה והסדינים ויזהר שלא יכניס ידיו
מתחת אבגטו ולא יגע בגופו ויכבד את הבית להיות נקי וינקט מכל
עומאה ומכל ריח רע ועל כולם יזהר עלמנו מן האשה ומן הקרי והכלל
לרדך לכבוד השאלה וכתב וקרותה עמך וקרותה עמך ואחר זאת כל המכר
ישים הכל השאלה והתפלה תחת הכסת תחת המכר וישאל ואלו יתשוב כי
אם שאלתו עד שימן מכתביה יד * עוד שאלת חלוס *

כתוב על יד שמאלך אלו השמות וכשתשכב שים יד הכתובה תחת
ראשך ואלתו לא תשכב עד שישוב כך שאלך ואלו השמות
אשר תכתוב ביד שמאלך אלהים ומשפלות איתמ' אל * סיגנפטי *
כאז' א *

עוד שאלת חכס אם תרצה שיראה לך בעל החלומות כל מה שתרצה
קח זהב וכחוב עליו לאי'קים ותשים אותו הזהב תחת ראשך *
שאלת תלוס אחרי יאמר בכוהן גדולה פסוק זה ע"כ פעמים ויאמר
אם יחיה יאיראם ה' *

במראה אלו תאירע בחלוס אדבר בו * והכל לרדך בתענית
ועבילה ובקדושה ובעהרה רבה מכתביה יד *

יירי מקץ וכו' ופרעה חלם וכו' ידוע לכל משכיל דחלמא דפרישה
אורי וגלי על ים אל שבע פרות העובות לקבל ז' ליקוים *
מישראל ומאברהם ועד דוד * וז' פרות הרעות הם ז' בתי דיעין שבעדו
ע"ז וממה זכות אבות בימינו כד"א ותאכלנה הפרות וכתבי אל השרים
לא אכל והא' תעמדו לא חרבה ארץ ישראל עד שבעדו בה ז' בתי דיני
ע"ז * ואלו הם ירבעם בן נבע * ובעשא בן אחיה * ואחאב בן עמרי *
ויהוא בן נמשי ופסח בן רמליהו * ומנחם בן גד * יהושע בן אלה * הו"ד
אוננלה וילדת השבעה וכו' ופסיו מלאותי לזה בשיקפתא כי פרה פעמים
דורשה כנגד ישראל ופעמים דורשה כנגד הגליות *

ודע כי כל ממשלת האומות מלך שמיים אל ואלו אדם תרי דלא
למך וזהו סוד ז' פרות שראה למטה כשהשאלות למעלה
בשבעה ימי בראשית ומשגשגל השפע מסבה להסבה עד שגראה השלמות
למטה * וכשפוסק השלמות בעצמות וישבי הארץ פוסק גם למטה
וגראה ג"כ במדרגת חלוס *

ושמעתי מה עטם אדם מלעטר על דבר שאירע לו בחלוס ויתר
משאם היה רואה פן בקוץ * לפי שבעדו בקוץ
השמה מתלבשת בנזק ולא תרגיש בנזק כל כך כי הנוק מניין אצל בחלוס
השמה היה ערומה ופועה בה הנזק והיא מלעטר * ועל כן ותפעס רוחו *
אמר ברשעים ותפעס רוחו דלא ידעין בקדושי מלאך על כן ותתפעס
רוחו אבל בלדיקים לא כחיי ותתפעס ממש דרוחא עילאה שרי עליהו
ואתשיבא בהון לבנת הספיר *

כתב האר"י ז"ל החולם חלוס עוב יספרו ויזכרו תמיד כדי
שיתקיים אצל החולם חלוס רע אין לפסדו ואין לדברו ועיין
צוהר פי' וישב *

הפותר ליהודי תלמו ואומר לו זה החלוס מורה שאתה עתיד
לחטוא נחש כאלו הוא חוטא ואש"פ שכלי פתורו
יתקיים בו שיחיה אש"פ לא יפתור לו שיבא לידו עון * ואש"פ לגוי שחלם
אל יפתור לו שהחלוס מורה שורה לגויים חוקי ע"ז כי כל החלומות
הולכים אחר הכפ ומנאל שכל פיו הולך ונעבד ע"ז וכתבי ולפי עור לא
תתן מכשול * סי' התקדים סי' תמי' *

חקרים שאלם רואה החלומה קרוב להיות מחלה ומה שראה
תחלת הלילה יתקיים באחרונה למה החלוס בא ברוב ענין *
ובשפותרין אותו מניעוין הולך אחר הפה כי לא יבא על אדם דבר בין
עוב ובין רע אם לא יירא בחלוס קודם שיעין דוגמא * ואין אדם זוכה
שיראה חלוס בלא דוגמא אלא מה שיעיד להיות בהיותו בלי ספק וגמנוס
ועיין על כבודך בס' תמי' *

מה שאמר חז"ל הבא על אשת איש בחלוס הרי הוא בן העולם הבא
וכי' והוא שלא הירבה בה קודם לכן וגם אח"כ לא יתקן עמה
וכי' וכל אותם שהתרחים בעבירה ואין מלכותם ההרואוים ע"ז התורה
או ע"ז שאר דברים לעמוד בלא הקיף ישר לבס * סי' תמי' *
אחד היה חולה והגיע למות נכסו ואחד היה מתולוצ' עליו אמר
ליה הריני קונה החול' שלך בדרך וכך אמר החולה אני אתן לך
מין *

ואח"כ יאמר בשם ה' אלהי ישראל ואלהי הארץ אל אלהי הרמות
שליט בעליונים ומוטל בתחתונים מדרש לשואלך ומנאל
למפקדך באתי אני פלוני בן פ' עבדך בן אהסף בנדקא ובה בלב נמוך
ובנפש שפלה וברוח קלרם נדקס רחמים לפני כסא כבודך שחלה בשעה
הזאת שעת רלון שעת רחמים שעת הקבצה לפיך ותחוס ותרחס
שיתגלגלו רחמיך והסדיך עלי פלוני בן פלוני בעת ובעונה הזאת להודיעני
את כל לורך מענת פתרון תשובת שאלתי שהיא כך וכך בסעיפים
מחויבות לילה כפול תרדמה עלי ועשה לנענך קדושת שמך הגדול ולמנע
זכות עבדיך אברהם יתח ויעקב והעמידו על בריוו באמת ובתמים
כי בידך לבדך הכה והגבורה העלה והתבונה ואין משעני ומבטחי אלא
עליך ועל מאמרי תורקך ועל כי גרם עוונתי פסקה רוח הקדש מנחוכו
ואין לנו ללא נביא ולא חוזה ולא אורים ולא תומים לשאול מהם לפיך
אמן ונחזיקו אחר שאלת חלוס ומה תפול כל תפלתו ותחנתי לפיך
ולפני כסא כבודך אל אלהי הכבודת ופתח לי פלוני בן פלוני השערים
ויפתחם של מעלה פתחים של אמת ופתחים של נבואה ותודיעני על
ידיהם בזה הלילה לדעת עיקר לורך מענת פתרון תשובת שאלתי שהיא
כך וכך (ואם היא לרפואה יאמר מה רפואה יעשה לי פלוני אם ער דרך
עצב או בדרך כוונה וכדומה לזה) בלאו ודבור ברור מנהמורה או
מהנביאים או מהכתובים וכדומה ובתשובה כדומה בפסוק מבוואר היעב
זך וקיי וכלי סיגים או בדבר אחר מבוואר לי פלוני בן פלוני כדי שידע
הבין הכל בלי שום חסך ואזכור כל מה שיאמרו לי ולא אשכח מעולם כי
אתה נולדת ריון ומורתי השמחות בכתך הגדול או על ידי הנמלאים
משרתיך הקדושים בשכמלוצ' ואלו הבקש' יאמר ג' פעמים *

אח"כ יאמר מנמוך לדוד ה' רועי וכו' כולו ג' פעמים וכל פעם
ופעם שמזכיר את השם יאמר אחריו שם ש"י *

ואח"כ יאמר פסוק ויהי בלתיים שנה ברביעי בחמשה לחדש ואני
בתוך הגולה על נהר כבר נפתחו השמים ואראה מראות
אלהים שבעה פעמים ביושר ושבעה פעמים למפרע * ויאמר כי הנה
יורר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחזו שלשה פעמים * כי לך
ה' הוחלתי אתה תענה ה' אלהי שלשה פעמים * כי אל
דעות ה' ולו נתכונן עליות שלשה פעמים ה' נגדך כל תאוותי ואחלתי
ממך כל פתרה ג' פעמים *

ויחלום והנה כולם מובט ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי
אלהים עולים וירדים בו * שלשה פעמים * בידך לפקוד
רוחי פיות ה' אל אמת * שלשה פעמים *

וכן יהי רלון מלפני ה' אלהי ואלהי אבותי שתי' ומלאכי הקדושים
והטהורים שהם (אסיה בם"א גס"א אש"פ שג"ף נג"ף) המנונים
על החלומות שודיעונו לורך מענת פתרון תשובת שאלתי שהיא כן
וכך ולא אשכח לעולם אמן כלה ג' פעמים * וכן בבקשת מוסס המלאכים
הקדושים והטהורים המנונים על החלומות שהם (גבריהל) בעלהמראה
הטובה כמנין מראה חס"א כס"א גס"א אש"פ שג"ף נג"ף די דבורין
שמהון ודלא דבורין שמהון שתי' אלי במהר' בזה הליל' בנתי' ולא כעסם ולא
בלעבר בנזק ולא ברע ובפחד בנזק' ולא ברעד בפרהסי' ובגילוי ולא בשחר ולא
בחינות שהודיעני בחלומי את לורך מענת פתרון תשובת שאלתי שהיא
כך וכך לדעת אמתו בלי שום חסך ועיבוד שבנוסל על כל פניה כמו
שהגדת ליוסף את פתרון החלוס של שר המשקפים ושל שר האופים ושל
פרעה מלך מצרים וכמו שהגדת ליהואל החלוס והפתרון של כנזכורלר
וכדומה להם ולא תעשו לי מכשול רעה ולא יעבתוני ואל יזיקוני
ואל יבהימו חלומותי ומהלכו בפנים הרבות ובנמת ולא בפנים זעופות ואל
יפחידוני ותודיעני בלינה הנהת דבר ברור כשחובה אמתית בלי שום
ספק פתרון ותשובת שאלתי שהיא כך וכך מן התורה מן הנביאים ומן
הכתובים בלי אמת בשפה ברורה וכדומה ואזכור ולא אשכח אותו
למענאל אלהי אמת תאמרו לי דבר אמת ולמנען אלהי אמן שודיעוני דברי'
מתורשים ותגלי לי כל סוד לורך ומשפלות שיהא כך ולא תחזיקו
מננו שום דבר למנען כל השמות הקדושים היואלים מהמנומר ה' רועי
ומכל הפסוקים הנמכרים שקריתי לפיך אמן כלה ג' פעמים *

ואחר כל זה יזהר שלא יפיה כלל לא שימת קבע ולא שימת ערואי

מדרש תלפיות אות ח ענף חלום

מיד עמד החולה וזה חלה ומת' וכן מעשה בני שחלם חלום של מות והנה חזירו החלום ומת הקולם (סי' תמי') :

אם בחלום בא אליהו חו מלאך ואמר לאדם בשורה טובה אל גילה לאחשו שמח תגיד לאחרים וחיין רגילים לעשות נסים בגלוי ולכן הולך הממוקד לומר פעם שימי ובשרה בן' :

צדק ק אחד נטה לענות' באה' א' ששבו כהנים לו ולאחשו שלא יוליד ושלא תתעברו אשתו ובקש' ומלך' כשילך לפני הקב"ה שתחיהו יבקש שתתעברו אשתו וגדלו לו ומת בחלום' שנה התירו לו הכשפים ונתר אשתו' (סימן תמי') :

הרואה בחלום שמתקן בלך מלמות ורואה הילת אש בתנור למחר יעשה מתחזקת עם אלוהי אדם ויבנה רהיטים שהיא לשם שמים ושלא יחטא ומריבה' סי' החסידים סי' תרמ"ד :

לא יאמר אדם לילך לישן שנה החלום חנוס טוב על זה לאמר כי ברוב חלומות והבילים את ההלטים' ירא סי' החסידים (סימן תתק"ג ותתק"ד)

וירא הא החמור חז"ל דוד הנלך אל רחל חלום טוב מימינו לפי שכל מימי עסק במלחמות להרוג השונאים לכן ראה בחלומו מלחמות וחרב ופסכות דמים' :

ספר תורת חיים עמד החלום מבטלים בברכת כהנים לפי שיש סי' אופיות בברכת כהנים וחלום הוא כנגד א' מנשנים בנבואה נכך ברכת כהנים מבטלו' :

ספר יוחסין דף י"א ע"א ר' ברוך בשם רבינו חננאל פירש כי המשה של רבי אליעזר הגדול בחמורו שג עכנאי חרוב אמת המים כותלי בית המדרש וירחבו וכו' היה שנתמנה תלמיד אחד ביום המדרש וחלם חלום נבואה כי זה ביום ההוא ולא גילוי זה שהיה בחלום כי יאמרו החלומות הוא ידברו וסמכו על אחרי רבים להטות' :

אמרי טעם פי' מקץ למה לא נכנס פתרון התרוממים באזני פרעה אלא פתרון יוסף לפי ששכח על שפתקו כל איבריו וכל מה שפתרו חכמינו לא היו חוררים למקומם עד שפתר לו יוסף מיד חזרו' :

הטעם מפני מה חלומות הפתאים' לודקים יותר מן המשכילים דע שהדין נותן שהפתאים לא יעשו ולא יעשו ולא יעריחו חושיהם להשיג דברים אלה ולכן דברים כפועלים ופועל פעולת כראונו שכבר שקט נח בעת הקלה ועל מרח כפעולות המוחשים ועל כן מדמה בעת השינה על דרך כוון וחלומי טעם שעתיד להיות זה הטעם מוספיק מלאות העומדים בגויעה ימים רבים ומדברים דברים רבים רובם לודקים כי מפני כוונת חולשתם נתבטלו הרשומים והכה המדמה יתחוק מאלד בהם' סי' שער השמים' :

ובספר נשמת חיים דף ק"א ע"ב מואמר שלישי פרק חמישי תראה שם באורך מדרגות החלומות הלודקים ומה שאינן לודקים ומיראת האריכות לא יכולתי להביא דבריו' :

ענף חלומות

היה חומר מורי זנה"ה טעם אל האדם שיהיה דר תמיד בבית שיש בו חלומות כדי שיתחיל תמיד אל השמים בכל רגע ובפרט חס יביט בנפלאות הקב"ה כמעשה שמים אורכן נעלם שא' בדוד כי תראה שמך מעשה אלכסנדרוני וכו' וכן רבו מדרש הכתוב על עיני בוכינלר שאמר עיני לשמיא נטילת וכו' והוא מחכים את האדם ונותן לו יראה וקדושה לכו טוב להסתכל בכל עת ובכל רגע לשמיא נגיד ומלוה' :

ענף חלומה דרבנן

בספר סוד המלבוש לכוונה"ר עובדיה המון' אל ספירת יסוד נקרא איש הטעם כי שפמות הדיקים הנקראים הנשים וזכותו בו ושם סוד המלבוש השני ים קן נדעת כי המלבוש האחד הם היסודות הנפשיים אבל המלבוש השני הם יסודות רוחניים והשפמות הם לדיקים הם מתלבשות בזה המלבוש אמנם הם ביד מלאך אחד שמו אורה ומשנה"ר אליעזר ור' יהושע ויכתי והוא נותן אותו לני שזוכה בו' ויש קן נדעת כי יירת האדם בללם אלהים וכבדו בראו ופסח בו

שמה עליונית יסוד ונמשכת במבונה משונה לעל כבור בלורת גוף ואז נתמלא כל גוף האדם מינו כבודו כדי להמשיך כבודו רוח של וידע' עמו בלכותו דרך חזמתו והסם עושה חסד בשפמות הדיקים מתלבשות בו בעתים ידועים כגון שיש תוספת ברכה ושלוש ורלון למעלה כי הפשמה בהפיר' מן המלבוש הראשון היא רוחניות ביותר יותר ממלאכי השרת ואינן מכירות עלמי' ואינן יכולים להתפלל לא בצדה ולא בצד זרעם עד שהסם ומזוין להם המלבוש השני ובוה המלבוש השני ים לה הכרה ומתפללה בעדה ובעד זרעה כמי"ש חז"ל לערף דידהו ידעי לערף האחריו לא ידעי א"כ הנשונה שזוכה לזה הלבוש יכולה להתפלל בעדה ובעד זרעה ור' הקדוש זכה לזה המלבוש ולכן היה בא בכל ערב שבת להראות יתאבלים וכן לרב אחי בר יאשיה שמתאווה הנהו קפולאי כמו חי בקבר הכל מזה הלבוש ע"כ' :

וירא ויקרא עי' קל"ג כל המלות שאדם עושה עושי' לו מן המלות מלבוש ובשארם חוטא בסוף ימיו ומתחרט מן המלות שגשה לאבד מננו הכל אבל מ"מ המלבוש הזה אינו נאבד מן העולם אלא למי ששות מדיק הקב"ה נותן לו זה הפלים לבטח וחוה יבין רשע ולדיק ילבש וזהו כסוי חטאה שהלדיק נוהל כמות המחוטא שהוא הרשע' :

ענף חלוקת הארץ

בתיבת יד אמרו חז"ל אין חולקים עיר אחת לשני שבטים וכו' וקשה על זה דהא אמרינן מה היה בחלקו של יאודה הר הבית מה היה בחלקו של בנימין וכו' אלמא שחלקו עיר א' לשני שבטים' וי"ל הא לחמרינן אין חולקים עיר א' על שני השבטים אבל ליאודה ובנימין שילאו מהם מלכים שתי עיר א' לשניהם דהיינו ירושלים אבל מכל מקום כל העיר היתה לבנימין לבד דבר מועט שהיתה בחלקו של יאודה' :

אמ"ה ירושלים שהיא קדש קדשים וכל העיר היתה לבנימין משום שבטינו קדש קדשים שלא השתחוה לעשו שהיה ע"ז שגדין לא נולד דמוה הטעם מלך יראשון שהוא שאלו היה מבנימין כמו שכתב בעל עשרה מאמרות וכו' והרב מועט היתה בחלקו של יאודה שאע"פ שהיא השתחוה לעשו גיבור שרף העגלות ששלח פרעה על שהיתה ע"ז חקוקה בהם כחז"ל ולמוד אופו לעקור ע"ז כדחז"ל' :

א"ר בעטם שלא תחלקה עיר לשני שבטים נראה לומר טעם שלה יפול בניהם שאלה חלומיו שהלק חזירו יפה מחלקו ועוד טעם על דרך אין עניות במקום שמירתו שכוון שהנחות אלו לשבטים היו נוחות משהב"ה שנתן להם אין כבוד ומעלה לנולך ללמלם במתנותיו גם כדי שלא יפול שאלה בין השבטים באומרים שהשבת שלק חלק בפני עלמו חזבי יותר לפני הקב"ה' עוד טעם לפי שכל שבט ושבת מורה על שורש אחד גדול של מעלה ולכן לר"ד שיהיה כאן למטה מעלה וחלק ייוחד לו לבדו' :

וירא משפטים דף י' ע"א בספרי קמחא בספרי דאדם מחלק כל אינון ארלות דכלהו משתכחין לתתא כגווא דאינון רקיעין דלעילא אינון על אינון ואינון על אינון וגי' כל ירעה וירעה רקיע דמפרי' בין דא לרא ועל דא כללה ארלות פרישן בשמחה ובייבייה גן עדן וגיהנם ואית בניהו ברין משפין אינון מן אינון כגווא דלעילא מנהון בתרין אנפין ומנהון בארבע ומנהון באחד וחיוו דלוינון לא כלאינון ואי תימנא הא כל בני עלמא מואדם נפקא לאו הכי דלא נחית אדם הראשון לכלהו ארלות והוליד בנין וכמה נשים הוו ליה אלה אדם לא אשתכה בהאי עלמא עלאה מכהו דחקרי' תבל כדאמרין דכתיב ויאו לחבל ארצו' והוא תבל אחידא ברקיעא דלעילא ואחחידא בשמא עילאה הה"ד והוא ישפוט תבל בלדק' בלדק ודאי בנין כך בניו דאדם אשתכה בהאי חרעק עלאה דלעילא תבל ואינון עלאיך קעל כלל כגווא דלעילא' מאי טעמא כמה דלעילא לכלהו רקיע ערע עלאה מכהו ולעילא אשתכה כסא דקב"ה כ"ל כמראה' אכן ספיר דמות כסא אל ומיה הכסא דמות כמראה' אדם מלמעלה אוף הכא בהאי תבל אשתכה מלכה דכלל ומאי' אינו אדם מה דלא אשתכה בכלהי תתאין' :

מדרש תלפיות אות ח ענף חלמי חיי האדם

קלב

ענף חלקי חיי האדם

חכמי האלפגנניות חלקו חיי האדם לשבעה חלקים כסך ז' רריז לכת ואמרו כי התינוק הוא נגד הלכנה ודמיונו חז"ל למלך לפי שהכל שואלי בשלומו ומחבקים ומנשקים אותו . השני נכרח ילד והוא כנגד כוכב ודמיונו לחזיר שמלכלך עלומו והוא מזג ב' שנים עד תמסה .

השלישי

הוא נער והוא כנגד כוכב דומה לגדי שמרקד מכלאן ולכלאן והוא בן שנה ה' נח' . הדי' כשהוא בחור והוא כנגד שמש דומה לפסוק שהוא רך ושם ומשמש ביופיו והוא עד י"ח שנים . החמישי הוא איש והוא כנגד מהדים דומה לחמור שנושא המשא כך האיש לריך להשמל בעד אשתו ובניו והוא עד בן מ' שנים ולעיל הששי הוא זקן והוא כנגד לרד דומה ללכב שחושק מזה ויגזה ומביא ערף לביטו בלי בושא וזה עד ס' שנים . השביעי הוא ישיש כנגד שבתי דומה לקיף כי בר שימין כבר שית והבחורים מנעגים עליו ועל תנועותיו . **חלקי** האדם נחלקים לג' חלקים שהם שני העליה . ושני העמידה . ושני הירידה כנגדם חוקו לגו חז"ל ג' תפלות בכל יום בקר ערב ו' ארים בבקר בזמן העליה ובלחרים בזמן העמידה . ובערב בזמן הירידה . להורות כי הוא יתירך ומספיק לנו כן נרכנו בחלו שלשה זמנינו עליותינו ועמידותינו וירידותינו וחולתו ואי אפשר לנו להקיים ולעמוד אפי' רגע אחד (לוחם הברית שם דף רנ"ד ע"א)

אמ"ה סימן לדבר לשלש זמנים אלו שהם חיי האדם פסוק שלשה אלה בני נח ומאכלה נפלה כל הארץ . כוונת ג' זמנים חיי וזמן האדם ובחלו ה' זמנים נפלה ומתחלקה כל הארץ שהוא הגוף אשר מחומר קורץ לשלשה חלקים שהם שני העליה וזמן העמידה וזמן הירידה . והאפשר ג' דעג ג' זמנים אלו רמזו חז"ל בחומרת ג' משמרות חיי הלילה משמרה ראשונה חמור יוער שניה כלבים לועקים ג' תינוק יונק משדי אמו וכי' כמו שפרשתיו בחיבור אחד בחר היטב פוק חזי :

חלקי האותיות

אותיות התורה נחלקים לשלשה חלקים תשעה בחהדים ותשעה בעשרות . ופי' במאות הכה לך סידורם א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' הרי תשעה של עשרות . ס' ק' ר' ש' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט הרי תשעה של מאות פקח עיניך וראה סוד חלו התנועות היא"ך רומזים האותיות שסוף המספר ט' ויחזירים לאחד וכך הוה עכשו מורה לורה אלו התלקי ט' תחזור ליו"ד והוא אחד סוד התקן השני הלא"י תחזור לקוף שהוא אחד סוף החלק השלישי היא הלדי ארוכה והיא תשע מאות שכן הוא סוד המספר של האותיות תי"ו ארבע מאות ד' ארוכה משנ מאות . מ"ה סמומה שש מאות ו' ארוכה שבע מאות ק' ארוכה שמונה מאות . ד' ארוכה ותשע מאות תחזור לאלף שהיא הראשונה לפנת פננת כ"י . **אמ"ה** ולכן חומתו של הקב"ה חמת שמספרו בתי"ק עולה ט' אמת ג' אמות רמז לג' חלקי האותיות אלף מהאחרים מ' משערת תי"ו מהמאות האחרים האחד ומורים האחרות כמדובר והג' חלקי האותיות הם וי"ע ט' אותיות שעולה כ"ו מספר אותיות התורה שבחמתו של הקב"ה שעולה אמת ט' רומז האחרות ושלושה חלקי אותיות התורה ולכן העוסק בתורה נקרא אמת . שכינו שהוא אחוז בתורה הוא הוא אחוז בתומוה שנקרא אמת ולכן דובר שקרא לא יכון דאין אאותיות התורה בעזרתו שהם אמת והאמת מנגד את השקר ומפילו ארלה . ובענפים לעיל בשנים או שלשה ענפים הארצתי צענין אמת חומתו של הקב"ה שעולה ט' עיין במקומו ומראה נפלאות השם ובה יחא דגוזרי גירות שב רחלים היו נעלים ל"ע ודוק" .

חלק לעיה"ב

רבינו בחיי ז"ל פ' אחרי מות מה שנינו ואלו שאיו להם חלק נעו"ב פירות אין להם חלק ידוע בפני עצמם אבל הם נהנים וקיימים כמנה אולרות אין להם הגושים לפיכך שאל זכר כעני

חזיונו מנה יאכל וסמדר על שולחן חבירו . **אמ"ה** תשובה זאת השיב יי רוח א' שנכנס בחלשה אחת על שחיבר עליו לדעת והיה בידו זון אשת איש וע"ז כמו שהורה ולא בוש ואמר שכלתו מנוף האשה זאת הולך לניהגם עד י"ב חדשים ומשם נבי"ע ואמרתו נו לדוד אשה"ז זה מאלתר שאמרו חז"ל הכל על חמת איש חז"ל נו חלק קדו"ב והשיב דאין נו החלק הידוע אותו חלק שגוראו נו חז"ל בושא לעולם כדחז"ל לכל חיה יו נו חלק בנ"ע וחלק בניגוס וכי' אותו חלק אבד ועל החלק הזה אמרו חז"ל העושה ה' אין לו חלק לעו"ב אבל ההב"ה נותן להם בדרך נדקה חלק אחר אחר קבלת עונשם . ועיני הרוח היה כתבתיכו בחורף בספר מדרש חליה אשת י .

סודי ריי אי אפשר לחזק לתת מחלקו שמוכן לו לעו"ב ולכן ר' חנינה בן דוסא לא נתן הרגל של זהב לעניים . אבל לפטרו מן העונש יכול לעשות כמו שחמור יאחך פלגת עלי : **אמ"ה** לריך שוב אל נגדו ממלאן עני מי שמכר חלקו של עו"ב שאין בדבריו ממש ממשו שאי אפשר לאדם לתת מחלקו שמוכן לו לעו"ב אלא דמרינו שאלי הכה שהו מכירה שערב שר מחבירו ועוד שהמכירה מורה כמו שכופר בשכר עו"ב והאילו תורה ענ הרחשנות ויהיה המכירה מכירה וכי' וכבר רחמי תשובה על זאת בפוסקים ז"ל וגם אי כתבתי ענ זה בתשובתו עיין שם בחורף . **רמב"ם** שם דף קכ"ב משם רבינו שריאל ז"ל במקומות רבים שמתנאל בדברי חז"ל העושה ה' וכך חין לו חלק לעו"ב ר"ה לומר אין לו בית בפני עצמו אולר שהוא ברשותי והוא מושל עליו וזהו עושין לו מדרו לפי כבודו ומי שאינו לו זכות הוא עומד במקום שעומדים רבים .

אמ"ה שם אחד נכנס רוח על רשע אחד בגוף אשה א' והודה ולא בוש שנענש בכמה עונשי' על שחיבר עצמו לדעת ועל שהיה בידו זון אשת איש ואמר שכלתו מנוף זאת האשה הולך לניהגם לקבל שחר עונשו ואחר כך הולך לגי'ע ואמרתו נו שהרי אמרו חז"ל המאבד ענמו לדעת והבא על אשת איש אזי יו חלק לעולם הבא והשיב שעונתו מואבדיו חלקו שיש לו בפני עצמו כדחז"ל לכל אחד יו לו חלק בנ"ע וחלק בניגוס זכה נטול . חלקו וחלק חבירו בנ"ע והדבר בהפכו ובחלק זה חבד אמנם כשעוברים בעריות אלו מהבנים עונשם חין חורף' ולאחר חלק אמנם יש להם מקום שרבים עומדים שם כמדובר כאן .

ענף חלקים שר השעה

גריא ריחא בסוד פנה אל תפלת הע"ר ע"ר שהשע' היא תת"ר"ק חלקים רביע שעה הוא ר"ע חלקים עיין שם בחורף ובספר קרבן שבת על ל"ה ע"ג מה שפירש עין זה . **אמ"ה** רמז לדבר ויהי עד רע צעניו ה' מנגד שלא היה ער בלתי הגוף לפני ה' כי אם מנין ר"ע בלבד שהוא ר"ע חלקים שהוא רביע שעה ועל זה המנין כי ללדק נגזר פנמות היות רביע שעה בלתי האותיות דבר גדול הוא .

זבוח יראה דזהו כוונת חז"ל יארן כל אדם מתגבר עליו בכל יום דכתיב רק רע כל היום וכי' ההתגברות בכל יום הוא שמתעורר כל היום ונראה צעניו כאילו לא החתיפו כי אם מעט מזער שיעור ר"ע שהוא רביע שעה וזהו מתגבר להחתיפו עוד ושיעור הכתוב רק רע כל היום רק מיעוט וזהו מיעוט אלו צעניו ששיעור רביע שעה שעולה ר"ע חלקים מנה שהחתיפו בכל יום כי מה שהחתיפו כל היום חשוב צעניו מעט כשיעור רע חתים כבד כמדובר .

ואפשר דזהו רמז הכתוב כנגד בשמול א' סימן כ"ד וא"ש במצוין וכי' וסס החיט נבל וכי' והא"ש קשה ורע מעלים והוא כלבי כוונת כל כך חוש רשע היה דבחק רביע שעה שהוא ר"ע חלקים היה בולג בה מעללים רעיה הרבה ואל תתמה מזה משום שהוא כלבי כוונתו הוא ענמו היה היקר הרע ודחיתתו ריזור שהיכל הרע נקרא כלב וזהו והוא כלבי יראה הוא עצמו היתה"ר דכל כך שמע לעצמו עד שהפכו כמותו ונעשה כלו יקר הרע ובה חינו מהתימה דברביעי שעה מנין ר"ע חלקים היה עושה מעללים רעים הרבה דכמה כמו של ית"ר

מדרש תלפיות אות ח ענף חדמי המצות

י"א. ה. הרחמן לשיכון.

ואפשר גם כן דורו הכונה בענין המתארים ויחד קף ה' מהר ובענין משה רע ונקדים קודם מאמר חז"ל בענין העגל אמר הקב"ה שתי פניו בזמם כשתי בזמם אתה מבקש עליהם והדבר בהפכו לכן כשכח עיני המתארים שראה משה שפניו יתברך בזמם ויחד קף ה' מהר ובענין משה רע מקל הענין כולו לא חטאו כי הם רביע עשרה שהוא ר"ע חלקים.

בעולם והכו שרמונו ז"ל פני משה פני חמה שפני חמה היא מלאך הממונה על החמה שכן נלגלו וכו' וזה משה כבוד מופ"ה וכו'. מ"ע. אופן נ"א. **ידרבי** קהלת דף קכ"ב ע"ג שמה מלאכים יש לחמה ארבע מלאכיה שלח משקוף את העולם וארבע מלאכיהם שלח תלעטן את העולם.

ענף המור

בשערי יתרו של משה למארים כתיב וירכיב על החמור שהוא חמורו של אברהם את שהוא קליפי ישמעאל וכו'. מ"ע אופן ע"א.

בכפר כתיבת יד פ' שמות וירכיבם על החמור וכו' פירש רש"י ז"ל על החמור המיוחד שהוא חמור של אברהם אבינו ותימה והיכן נמצא ביד משה חמור של אברהם אבינו ע"ה והלא משה היה הבדיון וי"ל שאברהם מסרו ליהוה ויהא עובד לוי כדי לחזור על הגריות לישא המעשר ולוי מסרו וקחת לעמרים ועמרים למשה וכשברה משה מפני פרעה רכב על זה החמור והלך למדוי ובשחמר לו הקב"ה לבח למארים והיה מפחד משה לבח עם זה החמור למארים כי היו חומרים לו הירלפגנינום ופרעה למי שיחיה לו זה החמור הוא יהיה מושיע ישראל והיה מבקש מפעה ללקחו ובשחמר לו הקב"ה לך טוב מזרימה כי יתנו כל האנשים המבקשים את נפשך פ"י תאומין כמו אם יש את נפשיכם כלומר תאומין כמו שחתם תאב שיחיה חמור זה בידך אל תירא כי ודאי יסאר בידך כי אותם שהיו מבקשים ללקוח מידך כבר נטו לך וזה אומר ז"ל ויקח נפשם את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור אבל קודם שאמר לו כי מתו כל האנשים לא היה רואה להרכיבם על החמור. וא"ת לאחר שנת משה היכן נעשה אותו החמור וי"ל כשעלה משה להר נבו למות שם עלה עם החמור ושאר החמור שם על ההר ורועה שם עד שיבא משה עכ"ל.

ענף המיץ

הסדר לאברהם (נהר נ"ז) סוד נפלא מענין השבת חמץ ואכילת מצה אחר שלחו ישראל מנצרים ואיך מה עשה הקב"ה ח שב מחשבות לבלתי ידח ממנו ידח וזהו לישראל בכל שנה וסנה שיעשו ימי פסח בהשבת חמץ ובאכילת מצה וסוד הענין הוא היותה רעע שבישראל ע"פ שירבה להרשיע ולפסוע אי אפשר לכונו ביכול החמשים על עוממה עד שיירשיע ויפסוע ארבע ממות יום רלופים וזו אחר זו ובכל שנה ושנה ל' יום קודם פסח הקב"ה עשה להם לישראל משה פנים ברוב חסדיו ומתחיל להוליא נפשות מהיכלות הטומאה מעל מנע שיעור חלק אי משלטים בכל לילה באופן שבלי שיעור חמץ על פושעי ישראל עומדים בפתח היכל החילון החמשים שיעור חלק אחר משהלשי משהו הכמות שבו נכנסים ל' שלשים ואחד קודם הפסח ובלי פסח אינן נכנסים כלל ועיקר וכלם פטורין ובני חורין וגזרו חכמתו ויתברך להיות חרות נפשות בשלשים יום מעט שלא ירגיש סמאל"ל כל כך לער ולא יקטרב וכו'.

אמ"ה אומר שפילו רשע בישראל אינו נכנס בחמשים שערי טומאה עד שיפסע ת' ימים רלופים זו אחר זו וכו' אפשר לומר דעטם השבון ת' משום שתי קליפות הם מספרות דסמאל וזהו בח עשו הרשע בת' חמשים עמו נגד חיליות של סמאל"ל שהם ת' כנודע וכן זה כיון שפסע ת' ימים רלופים כבר נכנס ברשות סמאל"ל וכנס בחמשים שערי טומאה שהם ברשות סמאל"ל חסד לאברהם.

רע בני כי פרעה הרשע היה כופר שהיה חושב כי זעיר"ל אנפין היה בתוך הבינה שמתוך הגלות נסתלק למעלה כמו שדרך המדות נעלות ומענה והע"פ שעיניו למעלה רשום שגלה ממקומו. והרשע איז חשב שלא היה זעיר"ל אנפין בעולם אלא שהיה הוא ונקיפה במשי הבינה זאת גו תנת ומשם מהבינה היו יונקים הקליפות מנהיגים אחרים וזהו חמיר מי ה' חסר אשניע בקולו וכמו שאמרנו בספר הושר ויחוק ה' את לב פרעה כי שם זה ש' הויה היה מחוק את נזו שלא שמעו מיוסף בעולם רק שם חלשים וגשעה פננימס מהימס עוזה כמנין חזרים ויחיד

ענף הקני המצות

המצות מתחלקות על שלשה חלקים ממות מקובלים שהם הממות שאין אדם מולאם בשכלו בתי קבלה כממות ליות ותפילין מילה וסוכה ושופר ולולב וכיוצא בהם והם ממות חלבות והם הנקראות עדות לפי שהן עדות גמורה על האלהות ועדות גמורה על חידוש העולם כממות השבת והסמינים והיובל ומוזה יקרא התקן הזה בכחבים עדות ואברהם בעדותך לא עזרתך ששעושי החלק השני ממות מושכלות אלו הכו"ו שאדם ינאלאם בשכלו אלו לא נתנם התורה בענין הגול והאולנה והר"ה והגנבה וכיוצא בהם וממות הללו יקראם הכתוב משפטים. החלק השלישי ממות שאין עמנו נגלה ומהלך הם ממות הכללים ובשר בחלב ובשעיר המשתלה ופרה אדומה ואלה יקראם הכתוב חקים. וזהו שאמר במשנה תורה ובי ישראל בך מהר לאמר מה העדות והחוקים והנשפטים (ר' בחיי ז"ל פ' קהת).

אמ"ה כיון שהתורה רמזה בחדם כמו שהזכרתי באורך בענינים לזעיל בצורה יש רוחות נקודות ועמתי ומנין ובהם עור ובשר עלמות וגידים. בתורה רמ"ח ממות עשה וסמ"ה לא תעשה ובהם רמ"ח אברים וסמ"ה ג' גידים וכו' גם התורה פרד"ס גם החכם מורכב מ' יסודות וכו' ולכן כיון שהתורה והאדם הכל אחד לכן מתחלק הממות לג' חלקים ממות מקובלות ומשפטים ומנין נגלה כנגד שאדם מתלבש בשלשה גלדים פל אחד דק מחברו כי מיד כשהולך נולד כל אבריו מנגיד אחד ובשמתחיל לאכול מתלבשים כל אבריו מנגיד שני וכשמתגדל מתלבש בג' כנגד ג' חלקי הממות חר נגלה וחד אמלעי וחד פנימי בחלק החקים שהם פנימיים מחוסר השגתם.

ענף הגדה

הראב"ע על ענין החמדה א"ך. ילל האדם מוננה יתיאם מן הדבר שהוא חמור ויחשוב אותו אי אפשר דבר זה ונמנע מהיות דוגמת יאוש הכפרי מנאלת בתו של מלך ולא מהרהר. **אמ"ה** אפשר לזהו התקון לבעל החמדה כיון הקב"ה באומרו בדבריו ראשונות לא תחמוד ושבניות לא תתאוה כלומר כדי שלא תבא ליד חמדה לא תתאוה כמו שאין אדם מתאוה להשיג דבר הנמל"ל ככפרי שאינו מתאוה ומקו לישא בת מלך וזהו כיון שלא תתאוה לא תבא לחמוד.

ענף חמה

פרקי ר' יהושע עשרה ימים ועשרים ואחד שעות ומנאלים וחרבתי חלקים יתרון ימות החמה על ימות הלבנה והעיצור נכנס להשנות ימות שנות החמ"ט עשר שנות החמה והלבנה והחמה והלבנה מתחילין מתחילין מתחילין יוסף חודש יוסף.

בספר סודי רזי ז"ל החמה יש לה ארבע פנים ארבי רוחות שהם ד' תקופות שערי עשם קר ולא טובת קר ויבש יוסף חס ולא תמו חס ויבש ומלאך המנומי על החמה שמו [גלגליאל] ומלאך הממונה על הלבנה שמו [תופיאל] וכו' ומעשה זה לפי חמיה שהוא סוד נגלה הממונה על החמה שנקרא גלגליאל וזהו חמיה חמיה גלגל בעולם בעולם ר"ל משה הוא כלל העולם כמו שא"ל ויזכר ימי עולם גשע עמו וגם משה הוא סוד מטערון שר הפנים ר"ת משה גלגל במלואו כזה גמ"ל למ"ד גמ"ל למ"ד עולה במספר מטערון וגם גלגל הוא סוד מסו"ה דהיינו בשקטן נלגל נכנס בתוך שם ש' שיקח מזה ימנח שסדר גלגל הוא שחזר

מדרש תלפיות אות ח ענף המץ

קרבן

למלאות ליל פסח השולחן בכל מיני קצרות כסף וקלות כפי
 כמו לרמוז על שולחן העליון שהוא מלא מכל אורות ואספקלריות.
יצריו לספר ביציאת מצרים ספרות ובהירות וקשות הכניסה.
 ולהיות כי אברהם מלך החסד והוא מוכרם בזין הבתרים
 כד"ל על פסוק אם לא כי לורם מוכרם עליו החוב לגאלם ולהיות כי
 הימניוכולו בשמאל והשמאל בימין לקומרם במקומו אחר מסעו ידברו נפקו
 ישראל ממצרים. וזהו ימין כי ימין וימין כי ימין וימין כל והגדול
 כמדת מהרש"א ז"ל ולכן פסח רומז בחסד :

יבדד ד' כוונות הם גל"ח הו"ד יו"ד מלכות המלכות השפעת
 העליון ונקראים יצבע גלויות והם כנגד ארבע אותיות
 הו"ה ולכן ראו שבתות יוצר מרד כוונות. והם הכנס הראשון
 כנגד חכ"מא הוא כוס הקידוש כי כל קידוש מלך החכמה שנאמר ואנשי
 קדש תהיו לי. כוס שני של ההגדה רומז בז"מיה מהמשפחת הת"מיה
 והכונה ששם הנסים אל הביי"ח כוס שלישי הוא בת"ח ולכן כל
 השבע שכן הוא קרא עשירי ב' ברה"א של שוללת ד' ברות וכן
 הת"ח כולל כל המדות הנשגות כוס ד' הוא המלכות והלוייה שבתות
 הילול קרא ליל מלך דיניה ולכן אנו אומרים עליו שפוך מפני שכל
 לילה דין עד חלות הילולה עתה בליל זה אשר היא כולה רחמים אנו
 אומרים כי אותה מקלת החימה אשר היא רגילה ורחייה לבא אל ימנע
 לבא אלא תבוא אותה אל העו"ם וכל הכוונות הללו הם מכליכ"ח כי אין
 נקראת אליה כמנין כוס אלא שהראשון הוא מלך החכמה דהיינו
 לקשור אותה עם החכמה וכן כוס שני לקשור אותה עם הביי"ח ודע
 כי הכוס הוא ה' של מלכות ויטור היין הנכנס בתוכו הוא סוד וז"ל
 המגן ומשך היתור הוא המצויים דהיינו ה' רחשנה ומנוגז במים
 מלך החכמה דהיינו י' וגלם השם :

יצריו שימונה קודם הקידוש ויטור בענין זה כאשר מערה
 מהכלי הזה הראשון אל הכוס הוא שהוא הקידוש וליך
 לקבל כוס הקידוש הזה מיד אשתי בשתי ידיו. ויכוין להעלות כוס זה
 מלכות זין גדולה וגבורה. ויכוין בזמלת מקדש ישראל והומיני שם
 המקדש החכמה המקדש לישראל סבה הוא סוד הדעת והומיני שם
 כל החמישים שהם בזמלת ארבעה חומה שמה על ידי ישראל המקדש.
יצריו לזכור שלק לרבע דברים בעלים על ארבע כוונות אשר
 הם כנגד ארבע אותיות בששם וז"ל ראו להפסיק כי דל
 דלא תליין. וזכרת שהיינו הוא מלך החכמה אשר היא מקור חיים
 וקיימנו מלך הת"ח והיגענו כלומר המשיכו והעלנו זמנן הזה שהוא
 בחסד שכן זה הוא הו"ח בחסד :

קרו זה פ"י קדש ורזח פ"י מן החיטוים שכן נקרא עתה ליל שמורים
 לילה המשומר וכבר ידעתה כי הסיבה בשמאל ואכילה בימין
 הוא סוד שמאלו תחת לראשי והוא כי בענין הזה הימין גובר על
 השמאל שכן היא בהיסבא שמאל מונח הימין נושא ומזן וכל"ש שאין
 אנו מבקשים מהשמאל אלא שיהיה ששק על אף יתעורר אכל הימין הוא
 טוב התעוררותו שבה מתעוררים החסדים :

רדע כי שלשה מלות שמורות הם רומזות לשלש בחינות שיש בזמלות
 והם שלשה שיש אחת לשה וא' אושה וא' מקטפת וזהו סוד
 ה' שמעה ה' סלחה ה' הקשיבה. מלה ראשונה כנגד אחת לשה וא' סוד
 לשה העלת מימי החסד שנכנסים בתוכה. מלה שניה כנגד אחת
 מקטפת כנגד ה' סלחה שהיא מלכות. מלך הת"ח של מעלה היא מלכות
 מלך הבינה הקרחת ש על שם שהיא תלת ענפיין תלת אצבע דנפקו
 מינה וזאת המלה שניה שמה מן מלך הת"ח שנקרא סמ"ך על שם
 שכולל שש קלות כלותה עשר הו"ם ס' ופירוש מקטפת שמחבר פזורי
 הטיפה ועושה אותם גשם כך הת"ח מחבר הכל. מלה שלישית היא
 כנגד א' אושה והיא כנגד ארז"י הקשיבה היא המדה בעצמותה והיא
 אושה דנייה ושלחובה ושורפת מלך אש הגבורה והכונה שאלו השלש
 בחינות לריבות שיהיו מלות נקיות ומכל לך חינוך ולהיות ארז חינוך
 אשר בשלשה בחינות אלו שיהיו כלה נקראות מלות שמורות ופ"י שמורות
 מןק מעול ומזמן. ופירוש יתן פירוש המלה אשר היא פרושה היינו
 אחת אושה שהוא כנגד המלכות שמלך הגבורה והוא מלתקל לשמים
 חיה לפונה למעלה בזמנה והוא לריבות פרושה לפחד החיטוים שמתין
 אותה בין שתיים כנגד א' מקטפת וא' לשה שהם זין חס"ד ות"ח ולכן
 לט

כי שם אלהים יש בו מלה ועשרי רופים כי חמשי אבניו בוני ק"ד בתים
 ופרעה היה יודע ומשיב בזה ה' עד לירוק וי"ד מ"ם מאלהים אשר
 הוא מ"ח בתים ועל כן נקרא מלרים ארץ ח"ם והשלש אותיות עליונות
 אשר הם אלהים אל"ף למי"ד ה"א מהאלהים לא היה משיב אותם וזהו
 שנאמר לנגן שיתו חומותי אלה בקרבו ולפי שפרעה היה כופר בעיקר
 של זעיר אנפין אמר הכתוב כי ישאלך בך מחר וכו' כי ה' ה' ואל
 וזה אמר בני בכורי ישראל ומנת ישראל כן צבור ישראל זה י"ח
 אלהים יש לו שלשה מלואין הה"י בודין כזה ה"י או באלפין כזה ה"א
 או בהי"י"ן כזה ה"ה והמנוי של יודין מנת חממה בקטנות. ואל
 הי"י"ן הוא בינה. ואל אלפין הוא בדע"ת שבו כלול חסד וגבורה כמו
 שהם גדלות כי הם ארזי מוחין וכללו בשלשם אמצעין בגל"ח הו"ד
 יסוד של בינה כן בקטנות וזה מלוי אלפין הוא אלהים והם שנים כלד
 ה"א א יש בה שני לריון יוד למעלה ויוד לנטע וא"ו בזמלע כנגד
 החסד או יו"ד למעלה וא"ו בזמלע דלת למעלה כזה א שהוא כנגד
 הגבורה המלה היא רמז חממה ואלת מלה היא עולה ע"כ
 ס"ג שהם שני שמות של אב"א ואימנא כזה יו"ד וא"ו ה"י. יו"ד
 ה"י וא"ו ה"י וזניה שאין שם מנגע כלל ושם אחיה לקליפות והיא מלה
 שורה וזדעת שן אחיה חמץ ושאר. חמץ כנגד החסד ושאר כנגד
 גבורה כי שם צמולאו עולה שלש מלות כזה אל"ף למי"ד ה"י יו"ד מ"ם
 וזרביעו פשוט כשולש מרובע כזה א' ח"ל אלהים אלהים. מ"ם
 הרי מחתים שלש מלות ומתחים כנגד מלת שא"ר חסר וא"ו ש"י"ן שלש
 מלות ר"ש מחתים והאלף אשר בזמלע הוא רמז לשם אלהים שעולה
 ש"י"ן והעולה ר' והם סוד הפאות ר' פאה עולה כמנין אלהים וזהו
 בפסח אנו לריבין לשמור שלל ויאל שאור עלו חמץ כ"י שלא יטלנו
 החיטוים מפני שהייתה או הוא במוחין של קטנות והם מן מילואי
 השלשי אלהים וזרין גם כן להשמר מהדיין ואלה יהיה שום אחיה
 להם ולבערם :

ועתה לריך שמדע כי ה"ה"א יש לה יצורים או כזה ה' ד"ל"ת ויו"ד
 או כזה ה' ד"ל"ת ויו"ד או כזה ה' ה"א שלשה ואיין כנגד
 ד"ל"ת וא"ו או אנו בולעין את המלה לשנים שהוא סוד דו וזרין לבצוע
 החלק האחד גדול מהאחר כי הוא"ו גדולה מהדלת. וכנגד יו"ד ה' הוא
 לוקחים כשאלו בולעים המולוי הו"ד היא המלה שלימה והדלת היא
 המלה הפסוק וכנגד יו"ד ה' שהוא חסד ואיין כי כבר פירשנו שהי"כנגד
 דו ומה שהוא כנגד ה' נשאר יו"ד ג' ואיין לפרשו לריך שמדע שבערך
 הלו"ד הוא אנו עושין כהלא אשר היה כורך מלה ומורד ופסח שלשם יחד
 וסוד המורד עולה מנת וזבועיתו אנו מנתקים שכן ההם והמיריות
 וזהו כן בלע מלה לא י"ח :

וסוד ד' כוונות הם כנגד שלשה אלהים בזמילוח כוס עולה אלהים
 וכוס ראשון הוא כנגד שם אלהים בזמילוי וידין אשר הוא
 מנתקם. ידוע כי החכמה נקראת קד"ש ועל כן בו סוד הקידוש
 והכוס השני בזמילוי ה"א כנגד בינה ובו ספור ההדה. והכוס השלישי
 כנגד החסד ועיקר הכונה היא האל"ף של מילוי ה"א של אלהים בזמילוי
 יו"ד וא"ו יו"ד כזה א ובי נאמר שפוך חמקך וזה בין שלישי לרביעי לא
 יפסיק לפי שחסד וגבורה כלולים בדעת.

ועיקר הכונה היא האל"ף של מילוי ה"א של אלהים בזמילוי יו"ד
 וא"ו ד"ל"ת כזה א והכוס ג' האל"ף של מילוי ה"א של
 אלהים בזמילוי יו"ד וא"ו יו"ד כזה א והתרוסת רמז לטיט למתק הדיין
 של למה כי טעם הו"ד שבזמלע עולה היא לפניו ולאחריו כזה מ"י ו"ש
 והוא מילוי של שם מ"ם שהוא עולה י"ע פורד חוה.

סוד ג"כ מהפסח וצצה ור' כוונות

פסח הוא פ"ה ס"ח פירוש שעד עתה היתה בגלות ולא היתה
 יכולה לרבר כלל עתה שבא ת"ת והולאה מהגלות פ"ה ס"ח
 וזהו גאלתמי דומיה לפי שהחשתי מטוב סס"ח בנימטריא קמ"ח וקמ"ח
 בנימטריא יתלק לרמוז כי עוב ורואו וכוון לתלק לעניים בפסח קמה
 ללוך הפסח.

יצריו עשר החיטוים חמץ לתייתם קודם הציבור ולבערם ולפרשם
 בציבור רמז לעשר קליפות נבטלם מן העולם. ולרין

מדרש תלפיות אות ה ענה המץ

עשין ציון שתייה המוילא מלה לפי כשראו החינוים שהוא מחוברת
ציון שתייה פורש ממנה :

רדע כי המלה שהוא בולע וטווח חליה תחת המפה וחליה בין שתייה
רומז לעטרה לפי שהיא מקבלת לחלואים מחלימה בזוקר מלך
החס"ד ומחלימה בערב מלך הגבורה וטווח אותה ציון שתייה לרמז
שהיא עולה בין שתי המדות חס"ד וגבורה כגונה בין תרין דרועין ומגלגלת
עטרה שהיא חמרה וישבת שתי השלמות :

רדע כי המלה השלמה העליונה רומז לבניה ומצד עליה המוילא
שהיא המוילאה לחם מן הארץ שהיא הזמנה כמו שכתבו מאשר
שמנה לחמו . ויבדק על הפרוסה על אכילת מנה שהיא במלכות
אוכלס יחד לרמז שכללה המלכות עם הבינה ומתחברה עקרת הבית
עם אל הבינים :

וסוד החסא עם החרוסת הוא כי רומז לת"ת עם המי' ומה
שנקראת חרוסת מלשון כלי חרס שהוא עיקלה של יוצר
מלכותי של בינה אשר היא סובבת בסוד והוא מסבות מתהפך .

רדע כי מלה עניה היא מלכותי ומלה עטרה היא בינה מלשון זהב
יאתה וף המלה הגלגלה בני פירות העליונה שמין ויין כנגד
חכמה ובינה . מרור גבורה חסא ת"ת והיינו דליאת בנימי חזרת שלנו
יש לה סי' רבוא עלין . והכוונה כי החזרת היא הקרף מרור .

ובכר ידוע שיש בת"ת סי' רבוא ענפים כנגד סי' רבוא נשמות
ישראל ולגלות לנו שבעים מירוחים וגלוחם של ישראל עד
הת"ת בכל אותם הבחינות רמזו במשל ובמליה כמו שאמר בכל לרסם
לו לר' לואיו' לר' . וכיון דאתא לידן סוד חזרת סי' רבוא עלין אגיד לך
סוד יתום אשר בחרלנו סי' רבוא קליפות יש לו צבית המסס שלו .

והכוונה יתום רומז לקליפה הוא אין לה מולא כלומר אין למטה
מהקליפי' כי אחר שחפצנו ממנו אל ה' והחזרה אשר בכל ההווה
הנמלגות ולכן היא מנכסת ולא מוילאה . והקליפות הללו הם סי' רבוא
כנגד סי' רבוא נשמות של ישראל שירוד בגלות ומתבלשו כל אי' בקליפה
אי' זהו יתום בחרלנו כלומר הקליפה האחרונה בחרלנו' מלכותי וזהו
אמר צבית המסס שלו אשר הוא מקום התכנת המזון להלטרף וכמו כן
הנשמות מלטרפות בדור הזה שכולל סי' רבוא מרור הוא החזרת שהוא

הת"ת והכוונה היא עד מקומו הגיע מירוח גלותן של ישראל זהו
חזרת שחרלנו יש בו סי' רבוא עלין לרמז שאמרנו שהגיע המירוח
לכל הסי' רבוא בחינות הת"ת ולכן הוא נתעורר לגלות אותה ולכן
הממור והלר' לבין לעבור אותו מקום הרפתים אשר נתעורר בזמן
ההוא ובהתעוררות זה מתעורר לך הדין לכן מנבטלין אותו בחרוסת ארס
הוא מתבלו צ"ג תבליו י"ג בוסמין עליון כדי למתקו .

החרושת לר"ד לעשותו עבד ואחר כך לרסכו לרמזו לשני בחי'
אחד לעבדות וקושי הדין אשר צדקה ואח"כ לרסך

כאשר נחרך ומתפרש הדין . ועם חזון שחרושת אשר הוא מתוק
לרמזו לשני דברים שהיו לאבותינו כי בלילה ראשונה היו עבדים ביד
מעול וחומץ . ואחר תלות נגאלנו וממתקו . אי נמי זהו שאמר הכתוב
ימייך ה' וכו' על שם הימין והשמאל שהיו פועלים בגולה ההיא .
כורף היא המלה המתחברה השלמה הקשה אשר למעלה ואזי כורכים
אותה במרור שהוא הת"ת וזהו יקב לנקדש אל היחוד דבר
ונקבא שהיו אזי ימתידין קול ודיבור . וזהו זכר היינו דבורא למקדש
נוקבא כמו שהיה מכיון היחוד הלא חוקו .

צפון היינו ארבה הפרוסה שכללה לבניה מקום הלפון להביא שפע
הגדולה ורבה עתה ולכן שם גומרים עליה הלל וזהו און
מפעירין אחר הפסח אפיקומן ר"ל עתה שנתייחדה המלה והמירור הרמז
בגלות פסח סי' פ"ה מלכותי סי' ח' בפיסוף ח"ס דהיינו המרור
ת"ת און מפעירין אחר יחוד זהו און אומרים אזי אפיק מיני יחודים
אחרים שכבר נתקן . פסח ומהו המרור ר"ל סי' פ"ה דהיינו מלכות
שתייה דומיה בגלות עתה סח כלומר דבר וסח אפ"כ חזרה להיות מנה
ומתחברה עם המרור דהיינו הת"ת ולכן סח ודבר ובעל האלמות .

ועתה אודיעך סוד ד' בניס אחד חכם וכו' דע כי אחד חכם חס"ד
תמון נחית חכמה . וא' רשע גבורה דהיינו משס מדונין
הרשעים . וא' ת"ת אש ת"ת ואחד שאינו ידוע לאלו מלכותי
והס ד' פרלופין אר"י ש"ר נש"ר אר"י אשר נכנסו בקליפות במלתי'
לכן אנו מסארים אותה בגדה השמים שילאו מר"בן הקליפות ומלנו

הפרלופים ילאו סי' רבוא ישראל .

רדע כי סילוק הקטרה כדי שלא יטנו הנערים היינו קטרה מלכותי
קטרת כסף הנערים מעטרון וסלפולין ואנו מסלקים אותה
מעליהם כדי שיתעוררו וישאלו ממנה השפעה ולכן שאלוין מה נשמנה .
שכל הלילות תתן ערך לבינה ואנו אובלין ובגדה היא תסתלק ומשיבין
אנו ואומריה המתיו שזין השפעה הורדת לכם מהשכינה עתה שזה
לכל אשר הלילות אלה יוצר גדולה לכן אל תרדמו פירוש ירדת למטה
בקליפות סוד הקיבוץ דורעיתו שמש בנה השניה ואח"כ אנו אומרים
ייתבטן תקנו שלמה הע"ה וזהו רמזו סימך ליעד מילכנו הי"חל ר"ת
שלמה .

גרתה יהודה מעווי על שחלנו חזין בפסח דכתיב ביה לחם עוני .
ד"ח על שחלנו משכנו לי עמי דכתיב וחס איש עני הוא .
ד"ח על שעסקו שר שריר שנאמר לא תעשוק שר עני ואביון . ד"ח
על שגזלו מתנות עניים שנאמר לפני ולגר תעזוב . ד"ח על שעבדו
ע"ז שנאמר קול ענות ילקוט איכה .

ענה הן

ר"ח לפני השלעון או מי שתרצה לבא לפניו שים ידך על מלחך
ואמור ג' פעמים היתה לי שזון יסעדך ורוח נדיבה תסמכני
בחזון ומוסרה . מסכ"י .

ובמקום אחר מלאמי למולא חן בעיני מי שתרצה כשתיה לפניו
שים ידך הימנית למפרע על מלחך הבהא למטה
והזרת למעלה ואמור בלחש האל ישמור אחסא ואתי על כלס יועיל
ע"י . מסכ"י .

רחן בצואך לפני השלעון לר"ח אמור תפול עליהם אימתה ופחד
שלשה פעמים וקח ק"ש הארץ בצומרך אותו ותשברה
בפניהם כאלו אתה מתעסק .

ענה חנה

מס' סי' אמרה חנה אלך ואסתתר וכו' ואין אתה עושה תורחך
פלסתי שכתבת ונקחה ומרעה רדע . כתיבת יד וז"ל אף
עלתה בדעתה של חנה לדקת לעשות כך דכתיב והאשה היאה שאח
את עונה אחי' שהיא נקיה שגרמה שמתקח השם על ידה ועוד ק' דחין
היתה רשאה להתייחד עם איש יחוד הוא אסור רוח התורה דכתיב
כי יסיתך אחיך בן אמך ואמרינן במשנת סנהדרין פ' בן סורר בן
עס אנו מתייחד אבל עם אשה אחרת אסור להתייחד . וז"ל שידעה
בגבוא' שעתידה ללדת יונגנה בן מושיע את ישראל וכוונתה למחר
ישועת ישראל שלא יעל ובעבור מלכותי ואמרה מושיע לי לעבור על
שתי עבירות אלו ייחוד ידו והאשה שאת שאת עונה כדי לנער ילאית
מושיע ישראל בעולם והוא על דרך עבירה לשמה כי יעל שכבה עם
סוסיא מוסס יועת ישראל .

אמ"ה כוונתה של חנה בזה על דרך ביקש דוד לעבור ע"ז כדי
שלא יהיה חילול השם בדבר בצומרה לית דין וכו' בראותם
לדוד החסיד נרדף מנצו גם חנה בהיות דקת היה חילול השם בדבר
בהיותה בלא בניס לכן בחרה לעשות דברים שלא כהוגן כדי שימלו
הסוחרון בה' . ובפירוש על הפרשיות האחרים במאמר זה בשאלות
ותשובות ישעיון שם .

אגרת בראשית הביאו יקבוע שמואל דף כ"ד ע"ג ומדור גדר
ותאמר אם ראה תראה אמרה חנה אני עקרה ואיון עקרה
שנאמר רבי עקרה אם ראה לי תראה אף ליון . וזכרתי לי ולא תשכח
את אמתך ליון .

אמ"ה מה שייכות יש לחנה עם ציון כדי לתלות זכרת ציון לזכירתה .
ונראה שבראות חנה ברוח קדשה עקרות של ציון לאורך
ימים בעוונותיה הרבים וקרבו שיתאשו ישראל שחשוב לקדמותה בקיבוץ
בניה לתורה ותיקנים שבה כי רבים בני שומנה מנבי בעולה וכו' . וגם
היא עקרה מלאוה ימים שבה ק"ל שנים היתה בדאיתא בילקוע שמואל
וקרבו הדבר לילאש און שבת תקום היתה בקיבוץ בניס לכן אמרה אל
עקרה ואיון עקרה והעקרות בשיגנון אחד עקרות שושל בו היא
מחמת

מדרש תלפיות אות ה ענה הנה

גשמת החריות לכן היות שחשוב לזיון מעקרו שלה ותשוב לה בניה
 of תראה לי והזכרתי לתת לי בנים משם יודע שאין לזיון תשוב
 בעקרותה ועולם כי אין מקום להתיאש מהבנות האריות באומנם חמה
 שהיתה עקרה שנים רבות ויכתיב שבסוף נפקדה גם יראה ויזכר לזיון
 לקצן בניה לתוכה . וזכה ינחה הספוק עד עקרה יהיה שבעה ורבת
 בנים אומללה נאמרה על זה הנה איתא שם בילקוט דשקלים בן אחד לחנה
 היו מתים ב' לפניה וכו' ודומה לזו דכתיב בה כי רבים בני שוממה
 שהיא לזיון שהיתה עקרה מבני בעולה שהם א"ה .

עוד נראה לפרש שייכות לזיון עם חנה הדוכא שם בילקוט סמוך
 למאמר המזכיר וזה לשונו שבע עקרות הם כנגד ז' ימי
 בראשית . והאזת שהיא שאלמר ומהי שני עקרה כנגד יום ויום
 ומה נברא ביום הראשון שמים וארץ בעלה של זו הקנהו להקדוש
 הוא שנאמר ברוך אברהם וכו' שהמים רבקה שאלמר ויעשה יצחק
 להי בןך יום ב' ומה נברא ביום שני יהי ריקע בתוך המים אף רבקה
 הולידה שמים יעקב ושאו ואלהי אביהם מן העמים . השלישית אלה
 שאל' וירא ה' כי בני שוואה להם כנגד יום שלישי ומה נברא ביום שלישי
 דשאל' הארץ וראובן בנה של אלה הוא שאל' בו וילך ראובן בימי קליר
 אלוים וכו' . והרביעית היא רחל כנגד יום רביעי ומה נברא בו שמים
 ירה וככ"ו . ומולות זה יואמר אלהים ימי מאורות ועמד יוסף של רחל
 והם שחולמו בו שאל' והנה השנוה הוירח המנוחית וזו חנה כנגד
 יום חמישי ומה נברא בו ועוף יעוסף על הארץ וכן שמואל בנה של
 חנה כעוף הזה שהוא פורח ממקו' למקו' וממדי' למדי' וסופו חוזר
 לקומו וכן היא שמואל עוסק בעסקו כי ישראל הולך בכל המקומות
 שאלמר וה' שני מירי שנה בשנה וכו' ותשובתו המיתה כי שם ביות
 הששית כנגד הצילום בית אמו של שמשון שנאמר ושם אחותי האללפוני
 כנגד יום ששי ומה נברא ביום ששי אדם ומה היא לאדם מת ביד
 אשתו שנאמר ולאדם אמר וכו' ושמשון בנה מת על ידי אשתו שנאמר
 ויחשב אדם בנהל שורק וכו' ויחזוהו פלטיה וינקרו את עינו
 וכו' השביעי זו ציון כנגד יום השביעי ומה כתיב בו וינח ביום השביעי
 ולזיון זאת מנוחה עדי עד לכך אמר ישעי' רני עקרה לא ילדי ע"כ .

מה נברא ביום ד' היום בזכותה של רחל' מה נברא בו קטמ ומה
 וככבים על שעתיד נלאת ממנה יאושער שיהי מיוסם שהעמך
 חמה ולבנה שנאמר שמש בנבוען דום וירח בעמק יזען וכו' ולא הארץ
 הככבי' עד ל"ו שעות כאח"ל . מה נברא ביום ה' היום בזכותה של
 חנה ומה נברא בו ועוף יעוסף על שם שעתיד ללאת ממנה שמואל
 דשנה קודם שולד קול מלפני' כעוף . כנגד יום ששי עמד לדיק אחת
 להיות בעולם ושמואל שמו כאח"ל' ותעלה מכל ישראל היות מיר
 אלהים מובדל מכל עומאה כעוף זה ששורה באויר דמין שיך שם
 עומאה כמו בארץ .

מה נברא ביום ו' היום בזכותה של זלנפונית אמו של שמשון .
 ומה נברא בו אדם על שם שעתיד ללאת ממנה שמשון קד
 את ישראל כאבנים שבמים דכתיב ביה ועל דמות הכסף דמות
 כמראה חדם עינו מלמענה .

ויום ז' יתן בזכות לזיון שולקה על לא חסם ככפיה וכדח"ל על
 פסוק לזיון בדין ומשפט פתה מנחם שלה חטאה אמנם
 ושביה שהם ישראל שחטאו השבתם הוא דרך דמה לכו יום ז' בזכותה
 לומר שעתידה לנוח מנוחה עולמית עד אלקי השביעי שמשם ואילך הוח
 שבת .

ישבעה אלו היום עקרות לזיון על מעמם וחביבותה לפני
 המקום כיון שבזכותה ברא בכל יום מששת ימי בראשית'
 דבר אחד כדי שיתפללו לפניה כדי שמוע קולן כאח"ל' למה היו החבו'
 והאמנות עקרים לפי שהקב"ה מחאהו לתפלתם של ידקים וכו' .

ירקות שמואל קח ל"ד ע"ג ותרד מן ע"ג מן המיטה בכפלים
 כעסה בכפלים וכעסחה לרטה גם כעם ; מנחה בכפלי'
 מנה אחת אפיס' בכייתה בכפלים ובהה תכנה רחמי'ה' בכפלים חם
 ראה תראה מדרש בכפלים ותרד נר .

אמה חביבור אחר פתח שבו' כל הדברים של חנה בכפלים
 היתה היא גלגול חוה כמ"ש בס' הגלגולים וממלא היא
 כולה משנים שם הדבר יותר באורך חממה נראה עוד שכל דברי' בכפלי'
 רמזו שעתיד ללאת ממנה שמואל ששקור כמשה ומהרו שהוא בכפלי' .

שש ונתת להמתך זרע אנשים וכו' חמשים הם חמשים
 ונבונים . חמשים הם נבירים וישתרו שני חמשים במתנה .
 חמשים גדולים והחיים בימי שחול בא' חמשים ; יחירו חמשה מנה' את
 שוללת חמשים ונבונים ודקים וחמשה חמשה להם לפי שהם
 לזיון של הקב"ה ע"כ .

אמה נראה זרות מן הדמות דברי הארמילים לחנה למה את שאלת
 חמשים חמשים ונבונים וכו' כי זה כל החדש את האלהים
 ירח ואלה מנחותיו שנוהר וממלא דכהו'ן שחנה ומה מקשים זה' ומחזרי'
 נרא' בדח"ל נס' ערובין פ"י דף ק' ח"ר שמואל ברא חמשי ח"ר יונת
 כל אשה שחובבת בעלה לדרר מנוח' הווי'ן לה נשים שאלפילו בדורו של
 משה לא היה כמותם דאלו בדורו של משה כתיב הו' לכל אשים
 החמנים ונבונים וידעים ואלו נבונים לא' אשקה וגבי למה כתי' ותלך
 אלה לקראתו ותאמר אלי תבא ובתיב ומבני ישעקר יודעי בניה לעמים
 וכו' . השולח מזה הארמיל נתיח מנחו' חפילו בימי משה שהיה דור דעה
 ומה שמקשין לחנה הוא זה למה את שאלת חמשים חמשים ונבונים
 גדולים ודקים האלה נופלת על נבונים בשלמה חמשים גדולים
 ודקים ינחה איננם לכלול נבונים בזה' ימה את שאלת דבר שהוא
 יקר המתיאות והשיבה אמרות שחנה לפי שהן נסמו' של הקב"ה רמזו
 להם בזה שיחובבת בעלה לשם שמים כפי שחובבת אוחו לדרר
 מליה וכיון שכן יש מתיאות מנבונים כמדובר במאמר .

ע"ד בענין חמשה אחר שאל' לתרבות רעה על שהקדים אביו
 לתורה בראותו מעלת התורה שיעולה שהקדים לתורה משום
 השגת הכבוד ולא לשם שמים כאח"ל' והנה השואלים לחנה שחנה בזה
 וזה אומרים לחנה את שאלת חמשים חמשים ונבונים גדולים ודקים
 וכו' כלו' שאלה להשגת הכבוד והשיב חמשה לפי שהם לשמו של הקב"ה
 לא מזד פינת הכבוד כי אם מזד פינת שדברים אלו חממה בניה ונבוא'
 וגדול' ודמותם הם לשמו של הקב"ה חמשים לחדם ומזד פינה זאת חלי
 שואלת קד .

גשמת החריות לכן היות שחשוב לזיון מעקרו שלה ותשוב לה בניה
 of תראה לי והזכרתי לתת לי בנים משם יודע שאין לזיון תשוב
 בעקרותה ועולם כי אין מקום להתיאש מהבנות האריות באומנם חמה
 שהיתה עקרה שנים רבות ויכתיב שבסוף נפקדה גם יראה ויזכר לזיון
 לקצן בניה לתוכה . וזכה ינחה הספוק עד עקרה יהיה שבעה ורבת
 בנים אומללה נאמרה על זה הנה איתא שם בילקוט דשקלים בן אחד לחנה
 היו מתים ב' לפניה וכו' ודומה לזו דכתיב בה כי רבים בני שוממה
 שהיא לזיון שהיתה עקרה מבני בעולה שהם א"ה .

עוד נראה לפרש שייכות לזיון עם חנה הדוכא שם בילקוט סמוך
 למאמר המזכיר וזה לשונו שבע עקרות הם כנגד ז' ימי
 בראשית . והאזת שהיא שאלמר ומהי שני עקרה כנגד יום ויום
 ומה נברא ביום הראשון שמים וארץ בעלה של זו הקנהו להקדוש
 הוא שנאמר ברוך אברהם וכו' שהמים רבקה שאלמר ויעשה יצחק
 להי בןך יום ב' ומה נברא ביום שני יהי ריקע בתוך המים אף רבקה
 הולידה שמים יעקב ושאו ואלהי אביהם מן העמים . השלישית אלה
 שאל' וירא ה' כי בני שוואה להם כנגד יום שלישי ומה נברא ביום שלישי
 דשאל' הארץ וראובן בנה של אלה הוא שאל' בו וילך ראובן בימי קליר
 אלוים וכו' . והרביעית היא רחל כנגד יום רביעי ומה נברא בו שמים
 ירה וככ"ו . ומולות זה יואמר אלהים ימי מאורות ועמד יוסף של רחל
 והם שחולמו בו שאל' והנה השנוה הוירח המנוחית וזו חנה כנגד
 יום חמישי ומה נברא בו ועוף יעוסף על הארץ וכן שמואל בנה של
 חנה כעוף הזה שהוא פורח ממקו' למקו' וממדי' למדי' וסופו חוזר
 לקומו וכן היא שמואל עוסק בעסקו כי ישראל הולך בכל המקומות
 שאלמר וה' שני מירי שנה בשנה וכו' ותשובתו המיתה כי שם ביות
 הששית כנגד הצילום בית אמו של שמשון שנאמר ושם אחותי האללפוני
 כנגד יום ששי ומה נברא ביום ששי אדם ומה היא לאדם מת ביד
 אשתו שנאמר ולאדם אמר וכו' ושמשון בנה מת על ידי אשתו שנאמר
 ויחשב אדם בנהל שורק וכו' ויחזוהו פלטיה וינקרו את עינו
 וכו' השביעי זו ציון כנגד יום השביעי ומה כתיב בו וינח ביום השביעי
 ולזיון זאת מנוחה עדי עד לכך אמר ישעי' רני עקרה לא ילדי ע"כ .

באופן שמת שמואל מנחם היא לעיר וממדי' למדי' בעסקן של
 חנה היה הולך בעיר וממדי' למדי' בעסקן של
 ישראל לבסוף חזר לביתו מזה' זה שהוא פורח ממקו' למקו' וסופו חוזר
 לקומו וינח כד מנחם השכיני מעיר לעיר וממדי' למדי' בעסקן
 של ישראל כאח"ל' בכל מקום שגלו שכיני עממהם להגין עליהם ואף
 לעמיד לבא שכיני עממהם להשיב אלמדים כי שם ביותו ולגוח עממה .

לכך אתה לא ראה לי מראה לזיון וכו' כולומר את ראה
 לי להוליא ממני שמואל לפי דשנה אחת קודם שגולה בת קול
 היא יולא והאמר עמיד לדיק אחד לחנה בעול' ושמואל שמו וכל הנשי'
 היולדי' היו מנחמין שמש שמואל באונורן כל אחד ממני הוא עיין
 בילקוט לכן בראו' חנה עמי' עקרי' לזיון עקרי' אמרה את תרתי' ותזכור
 אותי לתת לי בן ועל שמואל כתבתי' גם היא בודלי ובראיתיה ברות
 קדמה מנעתי כמדובר שמש דוגמת הדור השכיני מזיון לעיר לעיר
 ממש נודע שחוזר ותזכור לזיון לבוב לנוח בו דוגמת שמואל מתמיד
 עמלו מנעיר לעיר בעסקי ישראל לבסוף חזר לביתו כדפרשית .

אמנם בענין המאמר הנזכר דשנה נשים דקדקו' אלו רמזה כל
 אחת ביום אחד מהביריה לומר שמה שברא ביום ראשון
 היה בזכות שרה דמה נברא ביום ראשון שמים וארץ נבראו בזכותה
 ומתורה ללאת ממנה יצחק דמה עליו כי ביהקף לקרא קד ירע וירעו
 של יצחק קבלו תורה שכתב בתורה שבעל פה שהם בחינת שמים
 וארץ נודע .

מה נברא ביום שש היום בזכות רבקה ומה כתיב בו ויהי ריקע
 בתוך המים שעתיד ללאת ממנה יעקב שנבדל מרדכי
 עשו הרשע ומאם בהם ואלו מנחם י"ב שבטים שבעתו ששים ריבוא
 בזה בלא לסיני ופתח להם הקב"ה ריקע שבתוך המים וירד לסיני
 תל למה תורה . מה שברא ביום שלישי היום בזכות אלה ומה נברא
 בו כל מיני דשאים ואריות על שם שאל' השלישית מנחה ומנוחה כונו'
 ומנוחה ליום ומנוחה מלידת השואל' והוליות שהם מנחמים על מנה
 למעלותה וזרע כל העולם כל ממשחות ומשפחות חמשים ומשפחות

מדרש תלפיות

אות ח ענף הנה

תנא

דבי אליהו הביאו (ילקוט שמואל דף כ"ה ע"ב) חנה היתה עקרה י"ט שנים וששה חדשים עד שגבה שמואל ושמה צו .

אמה

אמה יחס בילקוט שמואל דף כ"ה ע"ג) מגדת שמואל וז"ל בת ק"ל שנים היתה חנה ופקדה כשם שפקדה ויכבד וכו' והנה כיון דקיימא לן דלולא ואלו דברי אלהים חיים איך מתיישבים בי מאמרם אלו . והנה ה' בזה דחנה היתה עקרה עד י"ט שנים וששה חדשים ואח"כ ילדה ומתו בניה ומעטבה עד ק"ל שנים ואו ויכרה ה' וילדה לשמואל ומייזיק זה מדברי המאמר דקאמר בת ק"ל שנים היתה ופקדה כשם שפקדה ויכבד וכו' כלומר מה יוכבד ילדה תחילה ואלהרן ואח"כ מעטבה עד ק"ל שנים וילדה למשה כאומרם חז"ל כשהחזירה עמרם והשיבה בתפיון ואהרן וזמרים היו מרקדים בפניה וכו' וילדה למשה וכו' ונת ק"ל שנים היתה כדחז"ל במקום אחר . גם חנה הן היתה עקרה תחילה עד י"ט שנים וששה חדשים וילדה חנה שמתו בניה וזוהר לעקרותה עד ק"ל שני' ואז נפקדה וילדה לשמואל . ולי הלעזיר יראה דלפשר דזכו כונת ה' משה ואהרן ככהיו ושמואל בקוראי שמו הדזכיר משה ואהרן ואח"כ שמואל בפסוק דכמו שיוכבד ילדה למשה בת ק"ל שנה אף חנה ילדה לשמואל בת ק"ל שנה דכדרי ירבה שיחיה . ומוכח זה שלא תמלא שהזכיר הכתוב עקרותו בחנה כמו בני שרה ותמי שרי עקרה אין לה ולו . ובני רבקה כי עקרה היא . וברחל כתיב ורחל עקרה . ובחנה כתיב ויהי לפניה ילדים ולחנה אין ילדים ולא קאמר וחנה עקרה . וכן ולחנה היא בת מנה אחת אפי' וכו' וה' סגר רחמה ואינו חומר כי את חנה יתב כי עקרה היא וכו' וק"ל שנים דפרשית כי עד י"ט שנה ווי' חדשים היתה עקרה וילדה כמדובר ואח"כ נתעבבה עד ק"ל שנים שילדה לשמואל דנמלא שמי"ט שני' וששה חדשים עד ק"ל לא היתה מחמת עקרות מה שלא ילדה חנה שנתעבבה ולכן לא הזכיר בה עקרות כשיוסר לידת שמואל בת ק"ל שנים . ומעטם זה לא הזכיר בה ויפתח את רחמה כמו בני לאה וכו' אלא ויזכרה ה' דויפתח את רחמה שי"ך בעקרה .

עוד

אפשר לומר דהיא עקרה עד י"ט שני' ושש' חדשי' ואחר כך נפקד' וילד' ומתו בניה ומעטבה עד ק"ל שני' וקרוב להני' אלו לקח חלקי' לפני' דכונתו מדכתיב ולו שני' נשי' שם האחת חנה ואם השני פני' דמשמע דאחר חנה לקח לפני' וילד' פניו לו בני' והיא' מבעסת לחי' כדתיביב ובעסתה לרעה גם כעם וכו' ובראות' חנה כן תעוררי' לבכי' ולהעטפה עמלי' על בני' עד שפקדה הקב"ה וגת' לא לשמואל דקדם זה לא תעוררה על זאת כדאומרי' דכבר היתה' לה בני' אך בעבור פני' תעוררי' לבכי' על הבני' והגם שלאמר שהם תשובו' דחוקי' קת' יעלו לרעו' לפני' ה' כי ערחתו הרבה ולא מלאתי בישוב שני מאמרתי' אלו כי אם זאת ואף שהפסיקתה רבתי שמיצא הילקוט שמואל דף ע"ג עד פסוק מולך לבסוף וכו' אינו כובל כן מיהו לו ק"ל לתורי' דרוש וקבל שכו' .

ענף הנוף

ירוע שאלפס שיטאר הארס בעולם הזה קיים בראש או קיים במין זהו צמה שמשאיר אחריו כז' בנים או בנות או זרע של קיימא שנקרא על שמו וקיים בראש היינו שהפליא לעשות מלוי' וירקו' שרישומן ניכר ויהי שמו לעולם ונה איש לדיק החיזק בשניה' לסיכך מלא' חן בשני' ה' לסיכך חור ואמר בלה' תולדו' נח ח' שלא תאמר אם כן שנה היה מתהלך עם ה' למה לא לקח אוחו' כמו שלקח את חנוך והסם משום דכתיב ביה ויטהל חנוך את האלהים ואינו כלי' ואינו עם בני אדם וכיון שפרש מבני אדם לקח אוחו' ה' אכל חן היה תמי' בדורותיו ועוד נח ייתאחז בבלה' הזה ייתאחז בעולם ככל ויהי שלם בדורותיו וביתו היתה תמימה ויולד ה' בנים ידוע לו שהיו בניו שהי' שומר את מינו . ילקוט ונה סימן תי"ט .

פרקי

היכלות הטעם שזנה חנוך לאות הטעלה לפי שדברו המבול שהיו טעופים בימיה לקח הלא והוליא ארלו בחרו וזכו ויטהל חנוך את האלהים שלא ה' לו חלק עניה' ולכן ואינו דמתרגמיני' ולייתוהי' ע"כ ודע דמזה הטעם שראה משה גדולת מטערון רלה ג"כ ליכנס לתוך ישראל ולהגיע למעלתו של מטערון וגם הוא עשה כמטערון

שהרי נטה את האהל חוץ למחנה בראותו פרק שחטאו ישראל נמלא שעש משה ג"כ כמו מטערון וכו' .

וחנותי

את אשר אחון כנגד חנוך ורחמתי את אשר ארחם כנגד אליהו . מ"ט אופן ק"ח .

עשרה

מאמרות מנאמר את כל חן חזק שלישי סי' כ"ב) חנוך לא ה' מלווה אלא על שבעה מלות בני נחואה' מתחיל' מחסריו ואונות העול' אלא שפרש מדרשית' והלך בדרכי ישראל כמו שאינו מלוי' ועושה או עשין גר לאל שכל דור ודור ומקבל במעלה העליונה לראות ולמופת לבני שת' (ש"ק ממנו) מה שמתוקן להם אם ייעצו דרכיה' וכיון שעלה טוב לא יד' והנה קביב למחנהו רשעים יתהלכון העובקים להפיריו ח"ו .

והוא

הי' חופר מנעלי' לגשר העולמות ע"ש ועל כל תפירה אחר בשממ"ו שם בפסוק א' יחוד וקשור כל היכלות בעליונים' בגימטריא חנוך מטערון חבל מעלות אליהו רבה מאד .

עמה

המלך דף קצ"ו ע"ד כמו שיש ז' היכלות דזעיר דבריא' וז' היכלות דמלכות דבריא' וז' היכלות דלירי' כך יש ז' מדריון בעולם העשי' וז' רקיעין הנקראי' וז' מעונות שבהם ושבני מלאכים המעלי' השפלות והקטנות וראש' להם סגלפון הוא אליהו מלאכים הסובב ומקוף כל עולם העשיה ותחת ידו החופנים והסוטרס משרתי הסופטים היושב' באבות' המעונות' הם ממונים על פעולות רבו' ומוראות והם ממונים על דאיות' כל שמות ארם מזה שורש הרבע מדרגות דלח"ם וארבע יאורות ארמי"ע ומפי' שלא יכלו בני אדם שאינן מהוגים וישתמשו בהם לא ריטי' לכונתה המדור הראשון מנעם לנעלה הוא חנוך ולא אור והוא מתוקן לרזין הנקראי' רוח סערה רוח ה' מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח ה' והם חזקי' והם אהין נראי' ואין בהם אור ואין להם דמות ניכר ואין להם ידיעה כלל ואין בהם יזרת וגוים המאירים בצורת ראש נמלא שאין בהם ידיעה וחכמה כלל ועל המדור הזה ממונה עליו מלאך אחד שמו טהיר"אל ועמו ע' ממונים והוא מתנשא משבצת הבזק של טהיר"אל העליון שזכרנו אבל אין להם מעמד שם לכן אינן נראים שם ואינן נמלאים שם וכשמיאר הבוקר כולם מתחדשין ואין להם יכילת לעמוד שבתאים וכשביצ' למקום הזה ורדוי' לנקב התהום ואינן נראים :

מערכת

האלגית כתב חנוך ה' במדרג' יותר גדולה ממשה ואליהו :

אמה

כפי דברי זוהר לא משמע כן דמשה רבינו ע"ה בחייו היה הקב"ה גזור והוא מנבל ובמותו נסתלק ונדבק למעלי' מדרג' אשר אין למעלה ממנו לשום נשמה ומלאך שכלל הרקיעי' :

ענף הנוכה

ספר

תוספות על סמ"ג לכמוה"ר אליה מזרחי ז"ל דף ל"ב ע"ב בענין חסוד' כל השמיי' שבעקדש טעמולו וקשה דגוי' בחייה' לא מעמאים בשום עומל' אפילו מדרבנן בר טעומאית זיבה שגזרו בדכתיב דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש ראש כי יהיה יד' ישראל מעמאלי' ביצבי' ואין גוים מעמאים ביצבי' אבל גזרו שהיה כזבי' כדי שלא יהא תיזוק של ישראל ריגיל אלסם במשכב זכור וגזרה זו לא היתה בזמן הכה' דזאת הגזרה היא מאלתח מ"ה' דברים שגזרו לתמנידי שמאי' והלל שהיו יזכר נוק' שפיט אחר הכה' הוא ז"ל אך טעמולו השממים במגע הגוים הלל' חט"ג דליניהו גופייהו לא מעמאלי' בגדיה' מיהא' מעמאלי' ובחוקת טעומא' הם עומדי' דתתיב' בתוספתא דטערוס הלוקח כלי מלאומי גוים מעמאים מדרג' ועמא' מת' כיון דגוי' לא אזהרי' ממגע כליה סתם אלא בחוקת עמא' ממיס' הוא ז"ל אם כן שכלכוכו גוים בסיכל ספק מגע בגדיהם הוו ולכן החזיקו עומא' בכל השממים ע"כ מוכן דבריו :

שם

מלאך פרך אחר בחותמו שם כהן גדול וכו' קשה וכו' מונח בחותמו מאי הוי וסתמא' הכניסו שם ע"ה ואיכא לימאש' משום הסטו וכו' והבטח' מנעמא' אפילו בכלי חרם מוקף למיד פסיל וכו' וז"ל דהסך הוא שנמלא חתום הוא שקיע בקרקע דאי אפשר בה הסט' א"ל מלאך אוחו' פך שפיה לר' שאינו יכול להכניס אלכשו בתוכו ואינו מעמא' אפילו

מדרש תרפיות אות ה ענף חנוכה

קרה

כדאיחא בנמ"ס סנהדרין פירק חלק על פסוק אמרתי אעלה במצור וכו' וכן בתרגום של שיר השירים וסוף הפסוק וריח אפיך כתפוחים והנה הרגיש ז' אלעזר דכיון דכחוש בחגיגה מישראל ועזריה שלא שלט האש אפילו בבגדיו ואפילו ריח גור לא עדת בהון כי אם כשם שכתבנו יאלו עלי שום שום כלל והוא כדי שלא יאמרו מנעם כשפי' היו או סכו עלמן בבגדונדרה כמו שפירשו במנעם ז"ל ואם כן אפיך קאמר שהיו מריחים כתפוחים שבראותם שפירי בנב"ס ביזליחם בעיניו הרחי ים מקום לאומות העולם לעשות שדבר ששמו עליהם היה שכינת הלללם כמזוהר ומירך ש'אומרו ריח אפיך כתפוחים איני דברים כפשוטן אלא היה דומה ריחן לריח שדה של תפוחים והיינו השכינה כדאיחא בזהר פ' תולדות ענ פסוק ריח בני צדיק כריח שדה אשר ברבו ה' וכו' דא שדה של תפוחין שדה דהבסן עילאין חמירו ליה ומתקנין ליה וכו' וגם הכונה כחן שיהיה ריח השכינה עליהן דבר שאין ח"ה יכולי לראות

ולרבות קבלת כשהשליכו לחגיגה מישראל ועזריה לכבשן האש השליכו אותם אסורים וכו' אמרו דנב"ע אתה יודע שלא כשחמו במעשנו אלא בשמך וכו' מיד ביקשו מנב"ש השרת לירד להמירן אמר הקב"ה וכו' על שם אחד מכם ירדו על שמי ירדו אני ארד ואמירן ה' מתיר אסורים מיד ירד הקב"ה והמירן

אמ"ה קשה דנבמ"ס סנהדרין אמרינן דגבריאל ירד והלילים . וי"ל ש'הקב"ה דוקא ירד להתירם דה' מתיר אסורים : אמרינן : אמנם גם שלא ישלחו בזה האש היה על יד גבריאל :

עשרה מאמרות הטעם שהפילו לחגיגה מישראל ועזריה למוך כבשן האש ממש ש'שראל עשעה שחורב בית המקדש וכשרף נתיאשו הם הגאולה וסברו שאבד סברם ובזמנת המקדש לא נשרף רק למרמית עין והם לא האמינו לזה בזמנאם אפיך אפשר זה מאחר שאנו ראינו ששרף ובזמנת לא נשרף לכן הפילו חגיגה מישראל ועזריה למוך האש ולא נשרפו וכשם שזאת היה באפשרי שיהיו בלאש ולא נשרפו כך בית המקדש אפי"פ שרפו כששרף אפי"פ לא נשרף אלא למרמית עין .

אמ"ה נראה לי ע"פ על שריפת חגיגה מישראל ועזריה והלללם כי הנה כיון שרפו שנובדלנר שרף היכל השם כבדו כל האומות כבר הזקין ח"ו ולא היה כח להליל כמו שאמר המן אלוה של אלו כבר הזקין שרפי ב"ה נבדלנר ושרף את ביתו כדאיחא במדרש מה עשה הקב"ה להראות לכל אומות העולם כי עושים הם כסברת זאת גילגל ענין חגיגה מ"ו שלא ישלעו בהם האש וכשם שעשה באלו שלא ישלעו בהם האש כך היה יכול לעשות שלא נבדלנר אלא מוכרת לומר שרלונו היה ש'שרף כדי להטיל כעסו על מקדשו ולא על ישראל ומה שלא הליל לא היה נכחם שזאת כח ח"ו כסברתם ששרי עשות ים עשעה שלא ישלעו האש בחגיגה מישראל וכך היה יכול לעשות במקדשו אם היה ראוני : ומכאן נלמד ששמותו של המן הרשע שאף שידע מהללת חגיגה מישראל ועזריה עם כל זה אמר הזקינו הדברי ח"ו

חננייה מישראל ועזריה שהפילו עלמן למוך כבשן האש אפי"פ שלא היה ע"ז ממרה ממש ש'שרדו דעליהם דלאמר אסופו לי חסודי כורתי בריתי עלי זבח כדאיחא במדרש ר' יהושע בן קרחה אומר לא נאמר מקרא' אלא כנגד דורות הבאים אסופו לי חסודי אלו חסודים שכלל דור ודור כורתי בריתי עלי זבח אלו חננייה מ"ו וכו' לקט יוסף ערך תפוחים

ענף חסד

ספר יורה חטאים ועשית עמדי חסד ואמת ר"ת של אמת א"רין מ"מ"ה ת"כ"ריכין :

כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים וזכה ויושב באלו של הקב"ה הו"ו מה יקר חסדך אלהים וכו' ובכל כנפיד יחסיון וכו' ירושלמי דשקלים

שערי אורה (דף נט ע"ב) מרת החסד מתהפכת בזכות כל בריה כי"ד במשאל אם ידו של אדם חטא ורואי לעשות לידו אם כן למה יענש עינו ואם לאה לוקה הרשע בצבור חסד היה הרי גם העין לוקה שלא היה חסד להמית לדיק עם זולתי וכו' זה מעבדת החסד כמה פורענות מלבד לעולם

אפילו בהכ"ס
חנוכה ר"ת ח' נרות והלכה כבית הלל משיח ר"ת מנדליקין שמונה ימי חנוכה
נחמד למראה ר"ת נר חנוכה מ"ד והעולם שמח בראותם נר חנוכה שזוכרים הגמים שנעשו לאבותינו . ספר יורה חטאים

חסד לאברהם נהר י"ח צמוד להדלק נר חנוכה . דע כי צמוד נרות חנוכה ים מתאים האחד בזהו כלי ראווי לגר חנוכה דע שט"ו מיני כלים ראוים לגר חנוכה להדלקה וכל הקודם מהם משובח משום זה אלו ואתוהו : ה' כלי זהב . ב' כלי כסף . ג' נחשת קלל דומה לזהב . ד' נחשת אדום . ה' של ברזל . ו' של בדיל . ז' עופרת וכלי זכוכית . ח' כלי עץ . י"א כלי חרס מנופס מאבר . י"ב כלי חרס בלתי מנופס . וז"ך שיהיה חדש . י"ג קליפות ריעון . י"ד קליפות אבנו הגדי . ט"ו קליפות האלון ואלו קליפות חריך לעשותם כלי כמו כף מאזניו או שראוי למוד בהם לפלל היואלא אבל קליפת בללים או בללים וכיואלא אינו ראוי להדלקה וכל העו"ו כלים הנזכרים שאינן יכולי לעמוד מאלו בלא סמיכה אינן ראוים לגר חנוכה ודע ששיעור השמן הנמלא טבור וחמסו ב"ה בחומס של כהן גדול ומונה על השמן ה' בו שט"ח דרסם והיו מותנין בכל לילה בכל נר וגר ז' דרמסם חסר רביעי שזה שיעור מספיק לשע' וחלי שיהיה שמינית הלילה ונעשה בו כח שהיה מדליק כל הלילה והשיעור הולקת נר חנוכה אמרו שדליק חלי שעה ולא יספיק לכל נר שני דרמ"ש ורביעי והענין שחלי לוג שהוא שלשה בללים ובכל בילה י"ח דרמ"א"ש ויעלו מ"ד דרמ"ש לכל נר וזה השיעור היה מנדליק כל נר כל הלילה וכשתחשוב ז' פעמים מ"ד לשבעה נרות יעלו לשיעור שט"ח ותקו אלוה ונש' למנוי לילות וכו' נותנין בכל לילה בכל נר דרמ"ש חסר רביעי וכו' .

ושמעתי בשם הר"ר יונה ז"ל שכלל הראשונה היה מברך שלשם להדליק ושעשה נסים ושהחיינו קודם ההדלקת השניה ובלי ג' להדליק ושעשה קודם הדלקת השלישית וכן בכל הלילות והיה אומר העשם שכלל יום ה' ומתחדש היום ובכל יום שהיה מתהדש היום כן חייב לברך עשעה נסים ואין מוהגין כן מפרשי ז"ל

ספר המגיד חנוכה רמז לשמן דנגיד ואפי מלעילא ופורים רמז ליון המושמר בעצבו

אמ"ה ולכן חייב אדם לבסומו בפורים רמז כי השמחה העתידה יהי' בזמנת היון כדברי הגיבור וכיון שרמזו על העמיד שאז לא יגיע שום נזק לשום בריה כדכתיב לא ישא גוי אל גוי חרב וכו' לכן המובל בחיורו כשעודת פורים פשוט כמו שכתב בעל הכנסה ז"ל וממלא שנתחב כאלו לא היק עם של העמיד שאין וכו' וק"ל

האר"י ז"ל עוקר הכונה צנר חנוכה להוריד לעולם הארת למלכות כאלו היתה בזווג עם בעלה פועם בפנים שזה לו עד הכתר בנמ"ס איברי' ומרין דרועין דליה המחביקין אותה הרי רמ"ח ושי דרועין גימט' כ"ר והשם היה בזווג זה הוא **יאהרהייה**

כספר ים שלמה לא בא בדפוס הביאחו חסיד בעל נוחות הברית ז"ל דף רמ"ע ע"ב נוסחי הברכה להדליק נר של חנוכה מלה אחת ולא של חנוכה שתי מלות . והעשם דבשלמא נר שבת שהיה נר לזורך שלום בית לעלמן רק שם עשוי עליו ונקרא' על שבת אבל הכא בזמנ' הבר אינו פשאר נרות אופנו עשוי לשהיר לעלמן אלא לפרכוני יבסא דחנוכה ממש הכי מברכין נר של חנוכה כלי' שאינו עשוי אלא לחנוכה ולא לזולתו . אבל האר"י ז"ל כ' שאמר להדליק נר חנוכה והוא סוד גדול ואין לשנות :

ענף חננייה מ"ו

סדרש שיר השירים דף ל"ז ע"ג וריח אפיך כתפוחים אמר רבי אלעזר מאחר שכתיב בהן וריח חסד של עדת בהון זאת אמר וריח אפיך כתפוחים ולמה היה דומ' ריחן לריח שדה של תפוחי ע"כ :
אמ"ה מאחר ז' נרות חנוכה ר"ת דומ' ריחן לריח שדה של תפוחים כרחי' דכוונתו כך ידוע דפסוק זה נדרש על חגיגה מישראל ועזריה

מדרש תלפיות אות ה ענה חסד

מתיקת השמנה ממקום הבינה (ב) פי' הנפש לתדבק ברוח (ג) פי' הרוח יורד למטה להתחבר עם הנפש (ד) פי' הנשמה השוכני בין רוח לגוף (ה) פי' שאז הרוח והנפש מתעלדין בשמנה (ו) פי' נפש רוח ונשמה כלם נכנסים בבינה אז הבינה מוליכה נילווה (ז) פי' אותם שם נילווה הרשאות סובבות נמוקם התפארת עולה הבגין שם קלות ושם נילווה יורדות למדת מלכות ר"ל שבע היכלות ממקום שהן בלות (ח) פי' אותם שם שהן כו' ספירות עולם הבגין עולים לשם של י"ב ההוויות (ט) פי' אותן י"ב עולות למקום הבינה נמוקם מקור כ"ב אותיות (י) פי' הו' נילווה שבמלכות ר"ל שבעה היכלות לילין ב"י ספירות (יא) פי' העשר ספירות עומדין צמד נקודה עלאה וכלל המאמר להודיענו מעלת השמנה ומעלת תורתנו .

ענף חרוב שבמערת רשבי

כתב לי החכם השלם ה"ר יעקב פארא"ג נר"ו ששיגע מזה"ר יוסף ביואש שקיבל ממזה"ר ר' יהונתן גלאנטי ז"ל ששיגע מפי קדוש מדבר מזה"ר משה גאלאנטי ז"ל שקבל ממהוקים שקבלו איש נופי איש עד רשבי" זל"ה שחילן ההרובין שהיה לרשבי" במערי' ככל ערב שבת היה נהפך לילין של תמרים .

אמ"ה מנלתי במגילת אסתר על פסוק מנמים ידך ה' רשבי" ואלעזר בנו כשהיו במערי' היו אכלים חרובים ותמרים .

ענף הרטה

כשתתירא מן החרטה אמרו לאו קודם הן י' לאו אחר הן מנוגה מזה"ר ס' החסידים ס' פ"ב .

אמ"ה כתבו המסורסים ששאלו למה אחת שבעמנות עטם מיתה איזה דבר יש בעולם שהיא יותר קשה ממות והשיב לאו אחר הן וכו' כונת הדברים שאלם במנטי' לחיבור לעשות לו איזה דבר ואחר כך אמרו לא לאו מרגיש חיבורו לער יותר ממות .

ברכות פירק' ה' דף י"ב חספה הללעה והגדה אקבלה ואשר הרעותי אמר ר' אדא אמרי ר' רבי ארבעה מתחרט עליהם

הקב"ה בכל יום ח"ו חמא בר חינא חמלא שלשה מקראות הללו נתמוטעו שונאים של ישראל ואשר הרעותי . וחד דכתיב כחומר ביד היולר כן אסת בודי בית ישראל . וחד דכתיב והסירותי את לב האבן מבשרכם .

אמ"ה מאמר זה מבהיל הרעיונות אמרו ארבעה מתחרט עליהם הקב"ה בכל יום וכו' כאלו מתחרט החרטה אללו אחר

שבראם ודבר זה זר מאלד בחק האמונה כי הכל לפניו הוה ומגיד מראשית אחרית ואיך קאמר מתחרט . אינוס דע משוכה כוללת על מאמר זה והדומים לו כי הנה מתחלת הבריאה גורה חכמתו יתברך לבראם ולהתחרט עליהם בכל יום לאורך ידוע אללו ולא מתחטבתי ומתחטבתי .

ענף הרטמים

הרמב"ן ז"ל חרטומי' מנה מורכבת חרטומי' כו' המחירים בעלמות כי רוב האומנות הוא בעלמות מתיים או בעלמות חיות .

ענף חרוף

שבט יאודה הטיק שהוא חרף בקטנותו אחר כך כשמגדל אינו חרף והדבר בהפסו .

ענף הרם

אדם ששמוה הקהל בחרם או צידוי אל תלך עמו בדרך או בספינה פן תבשל עמו גם מי שגרי' הפסקות לרבי' אל תחברו אליו לא

בדרך ולא במנוקדכתיב פן תספו כלל מעלתמי ששמוה כדויו לא ידבר עמו ופס"י ע"י במצ"ה מקור בלי ערות טובי הקהל פי' החסידים ס' שלי"ח פ"ן

זוהר פי' שמות דף כ"א רבי תנחום אמר אנו"ג שיתרו עובד ע"ו כשזיל עשעה עמו חסד היה משה רועה אללו כדון וכשורה במרעה טוב שמן ורשן וכו' .

אמ"ה קשה שהרי יתרו כבר פי' נע"ו כדרז"ל על פסוק ויבאו הרועים ויגרשו וי"ל דמשה לא היה ידע דפי' ועכ"ל על עשעה עמו חסד היה רועה אללו ולמדנו מזה כמה הוא כח החסד שלא להיות כפוי טובה אפי' עם עובד ע"ו .

ענף חסד

ל"א נקרא חסד אללו מי שלא טעא כל ימיו מעיקרו ספר וחסון בהקדמותו דף ג' ע"ב הביאו ממס' תמורה ומפרק הגזול קמח .

ענף הפשי

כסח נבחר שמות האדם הם ע' שנים וכיון שמת עשעה חפשי מן המלות וה מרונו בפסוק שם שנים יעבוד ובשביעי יאל לחפשי ועבד עברי שימיו כלל עובד יעבוד עשה שנים רמז על ס' שגה שהאדם זקן ובה ביניים יעבוד עבודתו וכשכא כלל ע' אז חפשי מן המלות כי הממים חפשי' הם ומי שאין עושה רלום על מקום ממשבת עבודתו גם לאחר מיתה ומנאל עבד עולם דכתיב לעולם בהם תעבדו .

ענף חיצונים

זוהר דרך חיצונים להדבק בלתיקים וציותר בשעת מיתה ושרואים שאין יכולים להדבק בקדושה מהכזבים המטה אולי יוכלו ליגע בחיה אבר מאבדו וכו' ויאסוף רגלו אל המטה .

בזמור ה' בקרתי עניי האומרו ה' פנמים רלופות ככונת סם כו"ה בנתיב חסד וי"ל ה"א ופ"א כ"א שבעת המיתות אשתי חלקו שלא יתקרב אללו כח חלזני ללערו . וכן טוב לאומרו בעת ירה בס' קף הקטורת .

ענף הצוצרות

תוספות ז"ל בנזחים פ"ו בשם ר"ת חלוצרות של כהנים של כקף היו ושל לויים מקריני בהמנה לכלי שיר .

ענף הצרון

ספר אמרי עוטם פי' שמות כתב בשם מדרש כשבאו למארים כל אחד בא עם אשתו אפילו לחצרון וחמול שהיו עניים שידך להם (יעקב) שנים לפי שאל רלו להחמתן במלצויות ולכך שעבדו בהם ולא רחמו עליהם .

ענף הצות

זוהר פי' לך לך דף ע"ו ע"א תא חזי בשעתא דאתער פלגות ליליא וקב"ה עאל לבגתא דערין לאשתשעשע עם דתייקא כלהו אלנין דבגתא דערין מוזמן ומשבחן קמיה דכתיב אז ירכנו עלי היער מלפני ה' וברוח קרי בחיל ואמר לכוון אמרין דקלין חרין מנכוון דעילי רוחא באודני למשמע וטינוי פסחין למחמי ולביה פתח למנדע בשעתא דרוחא לכל רוחין חרים כסימו דשמתא ומתמן נפיק קלא דקלי' חילין אסתדרו לארבע סטרי עלמא (א) חד סליק לטער חד (ב) חד נחית להבוא סטר (ג) חד עייל בין חרין (ד) חרין נחטערין (מתעטרין) בתלת (ה) תלת עייל בחד (ו) חד אפיך גוויין (ז) שית מנכוון לטער חד ושית מנכוון נחמי להבוא סטר (ח) שית עיילי בחריקר (ט) חריקר מתעטרין בשערין וחרין (י) שית לילנין בעשרה (יא) עשרה קאלי' בחד ווו לחיטין דיימי שינתא בחריהון לא ידעין ולא מסתכלאן איך יקומון בדינא : (א) פירוש כתב עליון הנקרא רוחא דלך רוחין כשבא להרי'

מדרש תלפיות אות ח ענת חרם

קרו

אם דקה בשפה ברורה ודבורי נשכלית המורוה וכשדבר אדם דבור אי' הם ממללות אלף אלפים דבורי ואותם החיות אינם שוקעות אפילו רגע אחד אלא ממחרו התנועה ומשנתות ברגע אי' לאלפי גוונים לבחן ולבחן עולה ויורדת מתנועעות ולחרי' בלי שקט ורפיון וכפי קלות תנועתם כך קלות דבורם ומסירות' ואלה החיות הנקראות השמל הם דוקאי' הנבואי' בניגועם לעבר שבו כנסיים בהשמל בהספקליריא שלה שהיא הספקליריא שאינה ממירה והשמל ממחר בתנועתו ובקלותו דבורו לדבר לאותו נבוא הנכנס להסתכל ואם אותו הנבוא יכול להבין דברי השמל ברגע ולהשיב תשובה בכל דבור ודבור אי' נודע כי ראוי ליכנס ולהסתכל בדבורו של מלך ולפיכך נקרא השמל מלשון חושם לעצמתי ועליו אי' השמל שוקט רגע אחד מלדבר אלא בשעי' שיואל הדבור מפי הקב"ה שלם חמי' מלשון שתיקה ואח"כ ממללין כלומר מקבלי' מלמעלה ואח"כ מתעסקי' בהם שארלי ויחו דמו ישי' אי'

והנה השמל בודק כל הנכנסים למעלה הנבואה הם משיבי' כענין וסולאים כללכם במחירו' ברגע כמו השמל נכנסים ואם לאו דוחין אותו כלפי חוץ וזהו היא התחלה הנבואה ועל זה נאמר אשר יחדיו נמתיק סוד אל בית אליהם והלך ברגע ע"כ.

דע שהשמל לפעמי' נקרא השמל ולפעמי' נקרא השמלה כשהוא שותק וקבל קשרי' השמלה וכשהוא ממלל ומשפיע נקרא השמל וזה הרמז מתקשר לידעת כללים רבי' בהשגת השמל וכו'.

בענין השמל אמרו חכמי המעמיקי' בסוד המרכבי' כי השמל וקטן שבכלם כיוי נגלגל החימה והוא מתחבר ברגע אחד בכל הגוונים ובכל מיני המאורות ההם וכלם זורות נבדלי' מתהפכות בדמות זכר ונקב' ומתחברי' אלו עם אלו ובשקטן מחוברי' כאחד אי' להם זורה והוא נחקק מן הספירה הרביעית היא חסד והדומה לו בנברא' השפלי' בריבוי גוונים הוא הטווס שיש בו שפיה גוונים ומיני לבגוים כמנין ימות החמה והנה הוא חסר מגווני השמל שלם עשרה גוונים ואלמלא שהוא חסר אי' גוונים אלו לא השומע קולו אחתו עיית (רבינו בחיי פירשה תרומה דף ק"א ע"א).

אמ"ה רז"ל השמל חיות פעמים חמות ופעמי' ממללות וזהו חש מל' אמנם כפי זה שיש בהם חמת מאות ושבעי' וסגו' מיני אורות וקטן שבכלם כיוי החמה כמחזור מלא שמתחבר להפיל' ואפשר דלאורות על זה נקרא השמל שר"ת חיות ש"הם מ"אורות ליהפיל'.

ענת חשך

רבינו בחיי ז"ל פי' תורה בכל אהן ואהן שבחשך היו ששה אותיו' כנודע להורו' כי ששת ימי המבוא' תלוי' ב"ב שבעי' והיו בבניי חשך ע"ב אותיות של הבה הגדול לאורות בזה קיום העול' שנברא בע"ב שעות שהרי העולם נברא ביום ששאר ביום שעות ה' אלהים ארץ ושמי' ושבת ימי המעשה ע"ב שעות יש בהם י"ב שעות בכל יום ויום וזה שאמר הכתוב אמרתי עולם חסד יבנה' כמנין חשך ולמדנו מזה שהעולם שנברא בע"ב שעות מתקיים בזכו' השבטים שיש בהם ע"ב אותיות.

אמ"ה ובשעה לילי השבע שיהם של י"ב שעות יש גם כן ע"ב שעות לאורות שהלילות שיש בהן שליעת החינוכי' היואלים מנוקבא בהסומא רבה ומתפשטין בעולם כראיתא ביוהר וכו' יש הלה לאדם שלא ישלטו בו בזכות י"ב שבעים הנבאים בע"ב אותיות וליל שבת אי' לר"ך סעד לחומתי כי הוא עלמנו השמירה ולכן אמרתי הפורס סוכת שלום על עמו ישראל.

שם פרשת תורה נמלא כחוש בספרי' הכמת העבד כי כל האבנים היקרות שהם עקביות ושרשיות אינן אלא י"ב והם אבות לכל שאר האבנים וכל השאר ענפיהן וסולותיהן.

אמ"ה ראי' שאלו י"ב אבנים הם עקביות שהרי אם אדם נושא אותן בעוממה נאכר מהם כה סגולתם וזו אורם עד שיפער עלמנו ואז תאור כה הסגול' והאיר' במקומו (עיין ברבינו בחיי ז"ל).

איך גזרתי שני הרמות ביום אחד שנאמר לא ארוסיך עוד לקלל וכתיב כי אלו י' לא שיתו וחתם בני ישראל לא כלית' וסניך ליה במלך' חתם נארים וכתיב לא תקום פעמים ראה. ואין גזרתי אדם אלא ביום שאל' ארור היום ויקלל את יומו אלא כל בשבת שכתוב בו ברכה ויברך אלהים את יום השביעי והחזן כשמחירימי' אל יאמר על דעת המקום עד שימנורו כלם שלא לחזור בהם ואם התחיל ואמר להפסיק יפסיק שאין לומר על דעת הקהל עד יומו כלם שם סי' תי'.

כר חרם בישאל' לה לכהן הה"ד ברוגז רח"ס תזכור כי מנה שהארס מתחייב וככחו בזה על ידי כעסו וכל הכובע כאילו עובר ע"ז וטובע אל אחר סערה דייגא משמאלי' מרה החרבה דמלאך המות על כן לזה הקב"ה לעשות מן חרם שהוא ברוגז יעשה ממנו רחם דהיינו שיתן לכהן דתם מנטרה דיימנית היינו ברוגז רחום תזכור גם כל פטר רחם מרמז לזה. מ' רות העולם.

רבות פי' תשוא השבטי' נידוהו ליהודה על מזירת' יוסף שנאמר וירד יהודה ואין ירידה אלא נידוי.

אמ"ה ואפשר לומר שכשנדר יהודה נדר יוסף בעצמו בנימין דכתיב ויגש אליו ויהרהר אמרו בנדר' ויפטרם זו היה פיוס ליוסף פיוס לבנימין פיוס לאחיו וכו' שאז אחיו הסתירו את נידוי'.

ענף השבון כששכה משה רבעי' חשבון ווי העומדים לא יוכל לכיין החשבון עד שבה אלו שנמתו ע"ג.

דא יסלך חשבון יסן ארבע' שסחבב ויפטרם הכל אלא יניה במקום מוגלע בחולי שרדך לכוזיה איזה דבר מתוכו לוחות הבדית : **ענף השדה** שאז יקנה אדם עצמו מחייה חסד' דבר שמביא את חסרו. כתיב והיית' נקיים מה' ומישראל ולא מכל ישראל כלומר יק' נקיים מה' הנאמריני' לו ולא ממי שאין מאמינין בו שאם יקנה עלמנו בפניה' אי' מאמינין בו אי"כ מה ויעל' ס' הסכודי' ס' תרכ"ו.

ענף השד' לוחות הבדית ז"ל במדרש מתיב בזה השדך מתשך על מנולה וכו' קשה והא' כתיב והואר' עמיה שרי אלא הענין אור גדול וזה בלי כך לא יוכלו רשעי' לשלע בהם ע"ד וימנע מרשעי' אורם מה שאמר מהו בשלשה ימי הפילה ר"ל מרוב אור נעשה להם אפילה.

ורע ברך עטם למח הורדך הקב"ה להמלך במלכתי' במכת השדך לפי שהוא היפך השלעט מן יום ללילה וכן ודי פקד את שרה הפך טבעה שהייה חילוניות וכן בסדרה אש וגפרית לשני' הברי' משבועי' המבול. ובמפרשי' ז"ל טעם שזמך במלכתי' במכת חושך לפי שעל ידי חושך זכו לרכוש גדול וזה קלות שלא לשרת הדין שעדיין קודם זמנו לכך נמלך אש ויתחבר הקב"ה לתשוע' תי' שמי'. וכל אריה לפי שעל ידי החשך בא רכוש גדול ועשה העגל מרוב כסף והובן ממנו'ל' שלא יוכלו המלכתי' אח"כ לקטרנ בעגל אחר שכבר הסכימו על חשך שגרים רכוש גדול.

אמ"ה בזה כונתי לדעת הרב. והוא כתוב אלהי בביצור על התור' ועוד ארבעי' הרבה.

ענף השמונאים

משפחות החמוני' נפל בה הכניון ארבעי' שהיו לדיקים בגוורים וחכמים גדולים על שלקחו להם מלוכה על ישראל שאסרו ללוקחה אם אינו מוצר דוד' שלשלת הקבלה מנח"ל דף כ"ה ע"ב :

אמ"ה לא אים אל ויכח וכן אדם וימח' כבר נתן המלוכה לבית דוד כפי שרשו למעלה שדוד במלוכה והמחליף מלכותו נמלא מונע בכבוד המדה ולכן נוטל בו הכליון כי מדת המלכות דין המדת ומתחיה וכו'.

ענף השמד

בסוד השמל לכמהר"ר יוסף גיקעלי'א השמל הם חיות של

מדרש תלפיות אות ה ענף השן

לחרב המקדש ולמייר לישׂראל. והקב"ה חתם חתירה לקבל תפלתו
משום שהי' לורך מעשו להיות שבת מוס' לישׂראל כד"ר"ל הקול קול
יעקב וכו' כשאין ישׂראל עוסקין' בתורה אז הדי' ידו עשו וכו'

ענף חתן וכלה

בספ"ר חסד לזכרהם מעין רביעי עין יעקב נהר מ'ח דע כי
אין ראוי שמשך הנקבה בימין צנלה אלא בשמאל אבל
הכלה בשעת החופה בזמן שאומרי' השבוע' ברכות בואתה שעה לריך
דוקא שהכלה תהיה ללכת בימין החתן דכתיב שגל ל'מייק' וכו' וידוע
שה' המזמור נהגו העו' לזמור לזמורין והעם לזה הוא סוד גדול
סגולי שמים החתן נזהר לשום רגלו הימני על רגל הכלה השמאלית
בשעת שבעה ברכות אלוה' השמנת כח מסוגל שישלש עליה כל ימיו
ותהי' משועבדת ומשמעת לכל דבריו ואם הכלה נזהרת ושמנה רגליה
השמאלית על רגל החתן הימנית תשליט היא עליו כל ימיה' .

ודע שהיה מעשה שם החתן רגלו הימני על רגלה השמאלית בשעת
שבעה ברכות כדי שישלש הוא עליוה' והיפריה הכלה לזכרה
הדברים ולמדת לה והזכירה כד' בשעת זוג הראשון שתשאל מהחתן שיביא
לה קיתון של מים ועל ידי זה גרמה שתשלוט היא עליו כל ימיה והוא
דבר מסוגל לנעול השמנת רגל החתן ומשלוט היא' .

וסוד ללכה שגל ל'מייק' עלה טובה קמילין שיזכיר החתן לשום
רגלו הימני על רגלה של כללה השמאלית כדי שיהי' משמעת
לדבריו ותתנהג הבית ע"פ האיש ולא ע"פ האשה' מסתרא דשמאלה
וכאילו מתנהג על פי מרת הדין הנקבה ולא וחסר' חולי בחותה בית
ועניות ג"כ ודבר אחר ואשרי הבית' הנקבה ע"פ האיש שכל בית שמתנהג
ע"פ האיש כאלו מתנהג ע"פ מרת הרהתים ודע כי ג' מיני גבורה
יש האדם הראשונה השובע בגבורתו מדינות רבות שנית גדולה מנו
השובע את אשתו שלשית גדולה מנו השובע את ילדו . ודע שיש ארבע'
מיני' זיווגים המיין האחד הוא המשובח בזמן שזוכר בא' מתורת החסד
וזכה בבת זוגו מתורת חסד והוא שהאיש צעל שכל והאשה' ג"כ יש לה

המיין השני בזמן שהאיש מתורת חסד ולא זכה בבת זוגו ולקח
אשה ממדת הגבור' הנקראת מרת הנקבה ודעתה קלה .
המיין השלישי האיש בא' מלך הגבור' לא דעתו מלך החסד יש דעת
כשי' לפי שכן ממדת הגבור' והוא יש לה דעת אנושי לפי שבהם ממדת
שהוא זכר ולפיכך הוא כשעמ לדברים והוא אינה כשעמ לדבריו המיין
הדי' שהאיש והאשה' שניהם מנגבור' ושניהם דעתם קלה שגם האיש לו
דעת כשי' ולעולם יש ביניהם' קטני' לפי שהאשה' היא עיקר והאיש עפל
אחר ששניהם באי' מנגבור' שהיא מדת הגבורה נקבה ולוה הנקבה עיקר
והאיש עפל' .

הקושר את החתנים או לאיזה אדם הרשע העושה זה אין לו
כפרה עולמית ואין לו חלק לעו"הב כדאיתא בירושלמי
ובתרגום יוגתן על ספוק לא יבזבז רחיים ורכב ושעמתי מפי החכם ר' ז' .
עובדיה בנו של רבי זכריה מיעשה' הי' בחדש שקשר 'יהודי אחי' וזה
שקשר נכרת בתוך שמו ולא הי' אדם יודע רק הרשע הגיד בשעת מיתו
אני קשרתי את פלוני והנה לפני המלך' הנמות וחרבו שלופה בידו
ואומר לו ששון זה גרם לי מיתתי וגם אין לי חלק לעו"הב ומיד פרחו
כשמתו כדרי' דף ל"ז .

פרקי' ר' אליעזר הבידול ילקוט שופעין' דף כ"א ע"ג החתן דומה
למלך מה המלך מקלסים אותו אף החתן כך כל ימי המשתי'
מה המלך לובש בגדי כבוד אף החתן כן . מה מלך משתי' ושמחה לפניו
כל הימים אף החתן כן כל ימי המשתי' . מה מלך אינו יולא לשוק לבדו
אף החתן כן . מה מלך פניו מאירות כלור החמי' אף החתן כן שני'
והוא כחתן יולא מנופחו וכו' .

אמ"ה ומה המלך נמחלים לו כל עונותיו . אף חתן כן כחאו"ל
ומה המלך גורר ואחריו' מקיימים אף חתן כן ז' ימי
המשחה ומה מלך הוא ברוב עם אף חתן ברוב עם בז' ימי המשתי'
מה מלך מתפאר עלמנו עשור' ומתאר' עשור' אף חתן מתפאר עלמנו ומתאר'
עשורו ללכות . מה מלך בועל עפרוש עלמנו למתי' אחרת אף חתן כן
בזול

ז"ל פרשת תלוי ובענפי' דלעיל הארכתו בזה ובסוגלת כל אבן ואבן'
וא"כ בזהו זה דוקא אלא י"ב אבנים אין ראהו גדולי מנו שכן אבות
והא"ל האבני' תולדות לכן :

ש"פ פי' תלוי דף קמ"ה ע"ג דכי חתן ואפוד היו חמשה מינין
ופרוכת ארבעה מינין ורימוני המעיל שלשה מינין כ"ל בחשן
האפוד כתוב זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושם משור וכתיב בפרוכת
וישם את הכפורת תכלת וארגמן ותולעת שני ושם משור וכתיב ברימוני'
וישם על זלוי המעיל רימוני תכלת וארגמן ותולעת שני ומזרם מינין
נאמר בו שם שלה היו רמוני אלא מינין שזרין ודרשו רז"ל במסכת
יומא פרק ב"ה לו כל מקום שנאמר שם חוטן כפול ששה משור שמונה
פירוש משור בלא שם כמו ברימוני . מעיל י"ב פרוכת כ"ד . חשן
ואפוד כ"ח וזכור זה הפרוכת שהוא ד' מינין ואבנר בו שם כל
מיין ומין ששה חוטין הרי הפרוכת כ"ד' רימוני' שם בהם שלש' מינין
ולא נאמר בהם שם כל מיין ומין שמונה הרי כ"ד דילפינן משור מפרוכ'
מה משור הפרוכת שהוא ד' מינין עשרי' וארבעה אף משור שם ג'
מינין כ"ד . מעיל י"ב דילפינן תכלת תכלת מפרוכת מה פרוכת ששה
מינין על ששה חוטין הרי הפרוכת כ"ד' רימוני' לילוי ופירושו גדול ואין גדול פחות
משניסוהרי י"ב חשן ואפוד שיש בו מיין חמישי וטיפף על השאר והוא
הסבב הנה הוא כ"ח חוטין ד' מינין ששה ששה הרי כ"ד זהב שהוא
מיין חמישי אי אפשר למר עליו ששה ששתי' כתוב בו וקצן פתילים
ופירש ש"פ ז"ל שם במסכת יומא פתילים שנים וכשבא לקצן הרי ארבע'
אם כן חשן ואפוד כ"ח חוטין .

ענף השק

ד"ר החושק האמיתי שכל עוד ישיג מחשקו עוד תוסף לחשוק והכל
כאין נגדו עד ישיג נפשו בכפו תמיד וכל היום מבקש להשיג
יותר ויותר זהו שאמר הכתוב אם יתן איש את כל הון ביתו וכו' ר"ל
כל כחות הגוף בעבודת האשה של השכל והנפש צויו יבזו לו ר"ל כל
כחות הגוף שהענין הוא נבזה בעיניו ולפיין נראה נגדו לתת דבר כלה
ומפסד בעד דבר גלוי וקיים לעד וזהו שאמר מים רבים ר"ל השגות
רבות שישיג באלהיות עדיין לא ירוו למאת החושק וזהו שאמר לא
יכולו לכבות .

גד"ר השק הפלגת האהבה עד שלא יחשוק החושק בדבר אחר אלא
באהוב-ההוא . אמר ארנסו שהוא ערוון החוש מהשיג מומי
האהוב והוא חולי אלהי' . כי הוא נפש' והעמיד מינו ביותר נבחר
וטוב לו שלא יאהבוו משיאהבוו ובאשר יאהבוו לא יבחר שיאהבוו
וכאשר לא יאהבוו יבחר שיאהבוו . מכו" .

פסיתתא דף ל"ד בשעה שביקש הקב"ה לבראות עולמו אמר
לשר החשך סור מלפני שאני מבראות לבראות עולמי
באורה ושרו של חשך דומה לשר באותה שעה אמר הקב"ה לשר החושך
סור מלפני ואם אין אתה סור מלפני אני גוער בך שאני מבקש לבראות
עולמו באורה ואחר האורה מה אתה בורא חשך ואחר החשך מה
אתה בורא א"ל תאומים ומפני מה אתה בורא תאומים שעמיד אדם
לראות באור ובחשך .

אמ"ה לריך עיון אומרנו סר מלפני שאני רוצה לבראות עולמי שקודם
בריאת העולם עדיין לא היה לא חשך ולא שר וכן דקדוקים
רבים במאמר כאשר יראה המעיון ואולי הכונה שאומרנו שאני רוצה
לבראות עולמי רוצה לומר להשלים בריאת עולמי כי בתחלה ראה שמים
וארץ וחשך על פני תהום וכשראה לבראות את האור אמר לשר החשך
סר שאני רוצה לבראות עולמי יראה להשלים בריאת עולמי כמדובר .

ענף חתירה

ויעתר לו הי' אל תקרי ויעתר אלא ויחתר לו חתירה חתר לו
הקב"ה וקבל ליה וברין וחסר' רבקה אשתו .
אמ"ה גבי מנשה אמרו חכמים ז"ל שחתר לו הקב"ה חתירה
לקבל תשובתו מפני הקטרוני' וכו' וליחא מה לורך לחתירה
ואולי היו מקטרוני' על שהי' עתיד ללאת ממנו עשן שעתיד ירעו

מדרש תלפיות אות ח ענת חתן וכלה

קרו

בועל ומה חתן מנגנני לפניו ערב ובקר אף חתן כן . ומה מנך כל משמשו לפניו אף חתן כן . ומה המנך מזכרים ארוה תמיד אף חתן כן בשבעי ברכות . מה המנך מסיב בראש אף חתן מסיב בראש הקרוחי . ומה המנך מנישים לו דורות אף חתן כן . ומה המנך פוחז ידו לרקו' אף חתן כן . מה המנך כותב ב' ספרי תורה אף חתן וסוגני לקרותו ולספר תורה ב' פעמים חד בשבת קודם החופה וזה שבעת שאחר החופה . מה המנך מקריים בפניו ומזכרים לפניו נרות אף החתן כן . ומה המנך מחלוף בגדיו בכל עת אף החתן כן . ומה המנך יש לו משת' אנשים לבד ומשת' נשים לבד אף החתן כן . מה המנך כלס מבקר' אותו ומכבד' וזאולי' בשלומו אף החתן כן . ומה המנך אשתו מקושטת בתכלית הקשטו' . אף חתן כלתו מקושטת מנך מנך אף חתן כן . שעות אף חתן כן שמתארח לקום מנמטחו ב' ימי המשחה הרי י"ח דברים אחרים שהחתן דומה למנך וסי' בן י"ח לחופה :

חלוקה

חמישים מה מנך פניו מאירות כאור החמה אף חתן כן שחאמר והוא כחתן יולא מחופתו רומן למדת המלכות מה חמה עושה שמי הפכות בנושא אחד מהם . ומרפא ועל דרך אחז"ל עמיד הקדוש ברוך הוא להוליא חמה מרתקת לדיקום מועדניו בה ורשעים מדוניו בה וכו' כך מדת המלכות על ידם הנהגת כל העולמות לזון ולפרסם להנחת והחיות לרומם ולהשפיל כעודע דבמה שמשפיל מרומם כדז"ל משפיל אף מרומם בלאף עלמו שמשפיל מרומם כמה שמהם כחאז"ל דבר מרפא כחאז"ל והוא כענין החמה שפועל כזה וזהו דפרישית לכן לרמוז לזה קאמר מה מנך פניו מאירות כחמה אף חתן כן דשחאמר החמה פועל שמי הפכיות לרמוז למדת המלכות כמדובר .

קרו

מבואר דכיון דמנך וחתן הם במדת התפארת והיא מדה חמישית ממשם למעלה לכן השווה חתן למנך לחמשה דברים ובחמשה דברים שהשוו יש רמז לכל דבר מורה על מדה אחת מתפארת עד מלכות

אמנם

וכל לרמוז גם כן חמשה דברים המכריים במאמר לדברים הקודם החתן בנושא אשה דקודם זה היה נעדר והוא מה שאמרנו ביבמות פ"ו א"ר גמחוס א"ר חיינאל כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה כו' והדבר בהפכו . ולזה כיון המאמר לומר מה מנך שמחה ומשתה כל ימיו אף חתן כן דכיון שנושא אשה שרוי בשמחה

עוד

שם כל השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה . כנגד זה קאמר מה מנך פניו מאירות אף חתן כן שעל ידי התורה שזוכה בה בנושא אשה קונה מאירות פנים דהתורה נקראת אור כי נר מורה ותורה אור וכמו שחאז"ל על ר' אליעזר שהיה דורש ופינו מאירות כשמש מרוב תורתו וכן רבי' . עוד שם כל השרוי בלא אשה שרוי בלא חומה דכתיב נקבה מסובב גבר כנגד חומה זאת קאמר מה מנך איוני . יולא יחדי לשוק אף חתן כן כלומר כש' שהמנך איוני יולא יחדי כי אם בשמירה אף האשה שמירה לחיש בחומה נשבעה :

עוד

כל השרוי בלא אשה שרוי בלא ברכה שא"ל להניח ברכה אל ביתך כנגד זה קאמר מה מנך לובש בגדי כבוד אף החתן כן כל' לובש בגדי כבוד ביולתו לעשותה על שברכו הקב"ה בעבור גבסיו כך הנושא אשה . ונתן הקב"ה ברכה במעשה ידיו ומועשיו לובש בגדי פאר . עוד שם כל השרוי בלא אשה שרוי בלא טובה כנגד זה קאמר מה מנך כלום מקלסים אותו אף חתן כן כלומר כיון שנושא אשה לא יחאר במל טוב ומכל מרה טובה ועל ידי כך כלם מקלסים אותו דעל פי מדותיו של אדם יתקלם כעודע ולכן אמרו כל השרוי בלא אשה שרוי בלא טובה שא"ל לא טוב היות האדם לבדו ויאלה איוני יכול להיות טוב בהיותו לבדו בלא אשה ואין כוונת טוב עובר דכבר אמר שרוי בלא ברכה שהוא עושר עד דרך ויהי ברכת ה' בכל אשר לו בנית ובשעה וכו' רבי' . אלא טוב ההוא אירות דרכיו ומדותיו על דרך טוב לשמים וטוב לבריות .

עוד

שם כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שלום שא"ל ית שלום אהלך . חלוקה זאת כלולה בכל חמשה חלוקות ודע לא עשה בעל המאמר חלוקה כנגד שלום לפי דלולתו בכלם לפי שעל ידי השלום יש קילום וכבוד ושמחה ומשתה ואין יולא יחדי כי השלום מאסף החבירי . ופינו מאירות והדבר בהפכו ח"ו ואם ישנה לשלום חלוקה כנגדה היה נראה דהשלום הוא דבר יחדי בפני עצמו ואינו כן כי אם הוא מעורב בכל טוב עד שאמר חז"ל לא מלא הקב"ה כלי מחזקת ברכה לישראל אלא השלום כי על ידו הכל מתקלמת .

ומהטעם

עלמו לא עשה ג"כ בעל המאמר חלוקה נגד החיים . דלמריקן

דברי ר' אליעזר הגדול שהחתן דומה למנך כדפרישי' והוא לא פירש רק חמשה דברים בלבד עד שדבי תלמי' ואומרי' מיוסדים על שרשים של מעלה וידע ר' אליעזר הגדול שבחמתו הרמה דאלו ה' דברים שייכים לחתן עם המנך כפי שורשם ולכן לא מנה רק י"ח דברים בלבד אף שכפי הפסטי יש דברים אחרים שדומה החתן למנך . אף יהיה על אופן שהיה לרדך לחקור דלחך ולמה נגזר על חתן שילבש בגדי כבוד ואלא יאל לשוק יחדי וכן בחאז"ל כמו שהם מורים וכו' כדי שהיה דומה למנך וי"ל משום דאדם כשנושא אשה נקרא מנך ולא קודם זה משום דלית מלכה בלא תנא וכוון שאדם נושא אשה יש לו כתר כמנך דכתיב אשת חיל עמרת מעלה . כי שהאשה מעשירו ולרמוז לנו דכשנושא אשה מניע ומדרגת מנך יש בה חמשה דברים כמנך כמו שהם מייים בחאמר . ומה גם דעל ידי האשה משיב האדם התורה ובלתה אין תורה כחאז"ל כל השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה . וע"י התורה עולה לבחינת מנך דכתיב ב' מנכי' ימלוכו ומאן מלכי רבנן ולכן יש בחתן חמשה דברים כמנך עי"ל גיגל לחתן להמטייל למנך משום דלזון מנך גדול כמי שאין בידו עון וכמו שנוא את ידו מטייל זקן וחסיל וכל הנושא אשה עינותו מתפקקין כחאז"ל ועוד אמרו ג' נמחלי' להם עונותיו וזה מהם החתן וגם כיון שהוא נשוי יכול משם ואילך ללמד ידיו ולכן לרמוז לכל זה יש בחתן חמשה דברים כמנך .

אמ"ה

ואם יאמר האומר רדך יתכן שיהיה כונה דברים נוספים על דברי ר' אליעזר הגדול שהחתן דומה למנך כדפרישי' והוא לא פירש רק חמשה דברים בלבד עד שדבי תלמי' ואומרי' מיוסדים על שרשים של מעלה וידע ר' אליעזר הגדול שבחמתו הרמה דאלו ה' דברים שייכים לחתן עם המנך כפי שורשם ולכן לא מנה רק י"ח דברים בלבד אף שכפי הפסטי יש דברים אחרים שדומה החתן למנך . אף יהיה על אופן שהיה לרדך לחקור דלחך ולמה נגזר על חתן שילבש בגדי כבוד ואלא יאל לשוק יחדי וכן בחאז"ל כמו שהם מורים וכו' כדי שהיה דומה למנך וי"ל משום דאדם כשנושא אשה נקרא מנך ולא קודם זה משום דלית מלכה בלא תנא וכוון שאדם נושא אשה יש לו כתר כמנך דכתיב אשת חיל עמרת מעלה . כי שהאשה מעשירו ולרמוז לנו דכשנושא אשה מניע ומדרגת מנך יש בה חמשה דברים כמנך כמו שהם מייים בחאמר . ומה גם דעל ידי האשה משיב האדם התורה ובלתה אין תורה כחאז"ל כל השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה . וע"י התורה עולה לבחינת מנך דכתיב ב' מנכי' ימלוכו ומאן מלכי רבנן ולכן יש בחתן חמשה דברים כמנך עי"ל גיגל לחתן להמטייל למנך משום דלזון מנך גדול כמי שאין בידו עון וכמו שנוא את ידו מטייל זקן וחסיל וכל הנושא אשה עינותו מתפקקין כחאז"ל ועוד אמרו ג' נמחלי' להם עונותיו וזה מהם החתן וגם כיון שהוא נשוי יכול משם ואילך ללמד ידיו ולכן לרמוז לכל זה יש בחתן חמשה דברים כמנך .

יעוד

באה דכיון שאלו נושא אשה קונה ממש' דכתיב והוא ימנול ג"ח וקנה אשה וכבוד ומגדול בנים . ומכבד' אותו וירא' ממנו דכתיב כבוד את אביך וכו' איש אמו ואביו תיראו ומוראו ושהרו עליכם לקיים דברו והעובר על דברו חייב עונש והמקללו מות וימת דכתיב ומקלל אביו ואמו מות וימת כל אלו הם בחינות של מנך לכל זמנאי החתן למנך . אמנם על מה שמהם בפרקי ר' אליעזר חמשה דברים לרמוז כמנך משום דמנך הוא התפארת ולא יקרא מנך אלא בעומדו על המלכות ועיין בהרמ"ק ז"ל בערכי הכנייים עוד שם חתן נקרא התפארת והסנין חתן יכהן פאר ואמנם נקרא חתן בהתייחדו עם כלתו המלכות הם מועטרים כבוד וערות חתנים העולי לנו דמנך וחתן הוא במדת התפארת ולא נקרא חתן וחתן כי עם בהתייחד י"ח כלתו המלכות ולכן ממשיל ומשווה החתן והמתייחד עם כלתו בחמשה דברים כמנך כי מתפארת עד מלכות הם חמשה תפארת"ת נ"ח הו"ד יסוד' מלכות' .

והגני

רומם החמשה חלוקת בחמשה מדות המזכרים חלוקה ראשונה מה מנך המל מקלס' אותו אף החתן כן . רומן דעל מדת התפארת שנקראת מנך וחתן . כדפרישנו וכל הקלס והתפלה לרדך לכוון שם כעודע . חלוקה שניה מה מנך לובש בגדי כבוד אף חתן כן . רומן למדת נ"ח שנקרא נ"ח כי היא מורה נלחמו של עולם עיין במוה"ר"מק ז"ל ודרך הטוב ללבוש בגדי כבוד כי הוא מוכבד וינכס כי היא נושא ולא מנוח' . חלוקה שלישית מה מנך משתה ושמחה כל הימים אף חתן כן שבעה ימי המשחה . רומן למדת הו"ד דהנה כתב לשפר שערי נדק העינים שנקרא הוד בהיותו מתיולל במדת הגבורה השפיל אויבי' ולנחם מלחמות ולהליל אוהבי עליו וסודו והו"ד יכסך עליו עשתי' וכל מיני ההוראות שאמר דבר כפשר תהלים בנגדה וכו' וע"כ הנה למי נאה להיות שמח כל ימיו לאכול ולשתות למי שמשפיל

מדרש תלפיות אות ח ענה חתן וכלה

דלמדין שמתרש כל השירי בלא אשה שריו בלא חיים שנאמר ראה חיים עם האשה וכו' לפי שהחיים היא כלולה בכל דאם אין חיים אין קולום ואין בגדי כבוד ואין שמחה ושמחה ואין לוויה ואין מחירות פני' ואם כן איך יתכן לעשות חלוקה בפני עמלה לחיים וק"ל .

עוד

לאלוה מלין במחאמר זה בנקדים עטם על מה שאמרו חז"ל שהחתן נמחלי' לו על כל עוונותיו וכו' וכן מטעמי המפרשים וטעמי שפרשת' בחיבור' הארים והוא ידוע שכפרתם של ישראל היה על ידי כהן גדול המקריב הקרבנות ועשיו בעוונותיו שמקדש הרב מחוסר' אנו כפרה שאין לנו כהן שיכפר . והנה הנושא אשה מקרב כפרתם של ישראל שמוציא נשמת שבנוק לפי שאין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבנוק כאחז"ל מנאל מקרב הגאולה ועל ידי כך נמטרו כפרתם של ישראל לכן בזין הוא שגם הוא יתכפרו כל עוונותיו ושהוא אשה הגורם קירוב כפרתם של ישראל בביאת מלך המשיח ובזין המקדש וכהן גדול שיכפר בעדנו .

והנה

ביחא הילקוט פ' אמור משם התחנחמה והכהן הגדול מחאיו למה נקרא חתן כי גדול שגדול בחמשה דברים בנו"י בביח' בעושר' בחכמה' ובשמים' ע"כ לכן נראה להזכיר בעל המחאמר חמשה דברים שבהן גדול כרמוז שהוא יורם למלך המשיח ולכהן גדול בוהי"א נשמות שבנוק כמדובר כנגד נוי קאמר מה מלך פניו מחירות אף חתן כן הרי הזכיר מלך ורמז גם דבר הא"ת שבהן גדול לומר החתן גורם במלך וכו' . כנגד מה קאמר מה מלך שמהו ונמשה כל ימיו אף חתן וכו' כי השמחה גורם הכת הפך הדארה דכתיב דלמה בלב אים ישמחה ואין ריך ראה שהמחמה גורם הכת' כנגד העושר קאמר מה מלך לובש בגדי כבוד אף החתן כן כי החתן גורם ללבוש בגדי כבוד ותפארת מלך ודעתי כנגד קוש' בגדי קאמר ללבוש ולתפארת' . כנגד החכמה קאמר מה מלך כלם נלמדי' אותו אף החתן כן . כי החכמה גורם הקינות כי אין לקום כי אם לבעל החכמה בלבד כי בלתי' אדם נמשל כבכמה ויש קינות להקב"ה בכרסה ברוך שחלק מחממתו לירחייו וקינות נעבינה' . כנגד שנים קאמר מה מלך אינו יולא יחידי לשוק אף החתן כן כבודו שזאדם שהוא חכם או בנעל לורה וכהם לשנים כלם מלווין אותו כי אין הכבוד מחייב להלך יחידי . הרי לך חמשה חלוקות מקבילות כנגד חמשה דברים שבהן גדול רמזות בחמשה' דברים של מלך וגם המה רמזות בחתן כיון שבוהי"א נושא אשה גורם לקרב מלך וכהן דפררישות .

ובימין

לחמשה דברים של מלך גדול שבה ח"כמה ש"מים י"ו כי"ח ע"ישר הוא חש"ן כי"ע אם תוסי' ס' אחר העיין של כי"ע נעשה כעם בא לרמזו שחמשה דברים אלו שר"ך שנמאלו כבהן גדול היה מרצה על ישראל כחשן אשר עליו שמות השבטים שבזכותם היה נכנס לר"ון על ישראל כאחז"ל על פסוק בזאת יבא אהרן אל הקודש ומפר' כעם מעל ישראל ולהו חסר' כן כמדובר לרמזו על ביטול הכעס וטעם דהי' לר"ך כי"ג חמשה דברים אלו כדי שיתר' לפני המקום הם כנגד חמשה דברים אלו שיהיה ביד' אדם הראשון והאברו ממנו בתפארתו אשר חשף ותקבלה העולם וכז"ל העולם כדי לבטמו וכהן גדול במקומו אדם הראשון עסקה שלם בזיו כבה בעושר בחכמה ובשמים ובתפארתו נשתנה מצוי וניתש כמו דהשפילו הקב"ה לק' אמות כאחז"ל ותגדלדל' דעד עשיו המלאכים היו לו"ין לו צבר ומנניס לו את היין והאחר החטא כתיב בזאת אשך תאכל לחם . ונתחר מחממתו כי ספר החכמה שיהיה בידו יעל ממנו כאחז"ל מדרש' . ותקשרו שניו בהכיות שגרם מיתה והיו ימיו תחז"ל שנים בלבד לכן הבהן הגדול הבה לבעל כעם ממה שעיוות להיות שלם בחמשה אלו וכבר הארכתי בהקדמי' זאת באורך במקום אחר ולכן קרתי' כאן באופן שיהן גדול בא לבעל מה שהכעיס אדם הראשון אבל לא הי' התיקון בלינותו הדעותו גרמו בתרין המקדש ולא נתפיים עדין הדין מטעמו ממה שנתקלקל העולם מתעלו של אדם ולכן לרמזו לזה נשארו מאותיות כעם עדיין אותיות כי"ע לפי ש"מ"ן החמשה דברים לא התקין כי אם תוקף הכעס שהיא הספק סס הנמנית ונתקתר תוקף הכעס עד יעמוד כהן גדול בבית' . ודוק שהוא רמז נכון .

בלא חיים וכו' לירוך ריח' אותיות אלו שח בת שחט ש"ממה ח"יים ב"רכה ת"ורה ש"לום ח"ימה ט"ובה ש"ח מלשון יושח אדם וישל אים דה מלשון וכת טוב' שחט כמטעמו . ובה הרמז לומר כל השירי בלא אשה כאילו ש"ח והשפיל השכינה כביכול דאיש ואשה שכינה עממה וזה שאינו נושא אשה כאילו שכינה אינה חשובה כנגדו ח"ו גם גורם ב"ת שהיו ישראל בגלות פי שנים גרדמי' כאילו כביכול יסן מלפדותם על דרך למח' טעון ה' . מטום דאין דוד בא עד שיכלו נשמות שבנוק וזה ששריו בלא אשה שאינו שמייע' הבהלת נשמות שבנוק מחאמר הגאולה ושכינה כאילו בת בגלו' . עוד השירי בלא אשה שח"ט בזיו שכל ימיו בהררורי עבירה ובה לירי קרי ועליו נאמר סוחתי הילדים .

ואם

נושא אשה הדבר בפסוק ש"ח והשפילו לספרה אחרת ב"ת ונדרס אותה שח"ט ונזבח לירד הרע' .

נחזור

למחאמר החתן שהמטילו למלך לחמשה דברים מקלסי' אותו לובש בגדי כבוד . שמחה ומשתה לפניו . ואינו יולא יחידי ופניו מאירות . הכני מודיעך בפעם הזאת דנקט חמשה חלוקות אלו דוקא לשלל בדרים שיש לאדם קודם שזאדם אשה ששמחת' שבה לירי זרע לבעלה שמלאך מכריז עליו סורו עמא ואינו לו ואפי' נלפשו עיני' בזוהר והביאו החסיד בעל ראשית חכמה . ובהפך כשנושא אשה שנמחלין עוונותיו ועוד אינו בא לירי זרע לבעלה ומלאכים מקלסין אותו בזהכ"ל . הזכירו בדיוק' דמלכה כדאיתא בזוהר . גם קודם שנושא אשה שריו בלא' חורה ששמח נעשה חלוקה דרבען והם לובשי הכבוד שזוכת השמחה שהתפרדי' מהגוף כשאיין אדם נושא אשה כל ימיו בעברה כאחז"ל ועליו מתקיים לעתיד הבה עבדי יאכלו ותתם תרענו זמננס כשנושא אשה שמחה ומשתה לפניו לעתיד לבא' . גם קודם שנושא אשה שכל ימיו בחטא יולא יחידי מן שהמלאכים המלווין לו פורשים ממנו כאחז"ל במותו יולא יחידי מן העולם בלי חמדה' ובעושה אשה אינו יולא יחידי לא בעולם הזה כו' ששני מלאכים מלווין אותו חד מימינו וחד משמאלו וביולאו מן העולם שלשה כיתות של מלאכים יולא' לקרחתו כאחז"ל חד זמרת יבא שלום וכו' . גם קודם שזאדם נושא אשה הוא מעוקף בעבירות פניו משחירות כאחז"ל עבירות שזאדם עושה אותם בילדותו משחירות פניו בזקנותו לא כן כשנושא אשה שמתחר' עלמו וחוזר בתשובה על העבר כדי שלא יתפסו פניו קטנים בעונו דיהו"ל ובהם פניו מאירות בעולם הזה ואין ריך לומר לעולם הבה דהרדיקוס לעו"הב פניהם דומי' לחמה ללבוש לכבדים לשונים המורה של מקדש כאחז"ל הרי לך מפורש לחמשה חלוקות אלו באי' לשלל לוויה' שיש לקדם קודם שנושא' אשה והשלמות שקונה כשנושא אשה :

אות ט ענה טבידה

חסד

לחברתם בשם ס' כתיבת יד וז"ל בענין המקום ידוע כי מאורת קבלי' בימינו וחכמי אמת שארבע מלות כיתות העומתה שורה על הטעמא והם סוד ר' מאלו' אים שרע' וכדי להעביר אותם לר"ך לבא בזמים' ואם היות שהאדם מורכב מר' יסודות אין עשרתו אלא בזמים' והטעם כי הטעמלה היא רוח כס"ה ואת רוח העומתה אעביר וכו' והרוח אין בעצמו ליכנס בתוך המים אלא על המים כמס"ה ורוח אלהים מרחפת על פני המים וכשהעומתה נכנס בתוך המים שולף ממנו רוח העומתה ולכן הלריכו חז"ל שהטעמא יכנס לו גופו בתוך המים ששפילו' אים ששרע על ראש אחד חוץ למים לא נשחר שמשם נאחז כל העומתה וחזרת על הגוף ואדם שהוא חולה או אונס אחר ואינו יכול לטבול אל יתיאש אלא יסיק על ליעמוד והסורה שעתהרו כאחז"ל מה נחלים מעלה לאדם העומתה לעברה אף המורה וכו' .

מי

שפונע בזהש דמקא מנעילה ימלא הכי שורה בזו על רדיבים ויתעם בתוהו לא דרך' לזיוני' פ' נלבים בהגה :

מוב

מה שרגילות השנים לנבול ג' פעמים בזמים עתהרים וכו' ולכן הטובל בזום הכפורים וכיום ראשו בזמים ג' פעמים ס' חסידים סימן ט"ה :

בערב

שבת ירחן גופי בחמין ואח"כ יטבול במקוה וטוב שיהיה הטבילה סמוך לשבת ויטבול בערב שבת שני טבילות מר

גם נאמר סימן על מחאמר המכרס כל השירי בלא אשה שריו בלא ש"ממה בלא ט"ובה בלא תורה בלא ח"ימה בלא ש"לום (ובמדרש)

מדרש תלפיות אות ה ענה מבירה

קרח

ודברי שמוערי ולא יזחר . קינור שלישי עיד

בספר שיה יחזק ד' מ"ט ע"ב בשער שמעון מרלשית תבנה ז"ל בשער אהבה דף קל"ב וזה לשונו נקיות מביאה לדי טהרה וכו' בטהרות יש בחינות רבות ואחד מקם הוא טהרה על ידי טבילה בלרביעי סאה כמו שמלנו הרבה בתורה וזה שאמר שהלרביעה הטהרה לו מים חיים הגה הטהרה על ידי הטבילה הוא סאת גדול לרוב האדם נפשו באלהיו ובעבודתו שבהיותו טמא הטהרה ממנו. וגם האדם וכו' ועיקר הדביקות תלוי בטהרת הלל מהמחשבות הזרות וכו' וכן כתב ר"ת ז"ל כי עהרת הגוף יחדש עהרת נפש וזהו הגוף טמא בודאי מגיע קולת פנים לנשמה ואין השם ברוד הוא שורה עליו וכו' ולכן לר"ך הקלה לתקן נפשו בלשון כסח לשרות זו שם הויה וכן כתוב בספר חסיד'י שאחד מן הדברים שמעבדי את התפלה שלא תהיה תפלתו נשעני' הוא אם אינו טהור וכו' עד וסוד המקוה הוא סוד הויה שמקוה זו לרביעי סאה וכן בהויה ד' מותיות כל אות כללי עשר והיינו סוד ממוה ישראל ה' .

ענה טהור וטמא

אמרי נועם מבשרי לא תאכלנו ונכבדתם לא תגעו תימה אם הוהיר על הנגיעה למה הוהיר על האכילה חגי גבי דג' תאכלנו לרבות את הטמא שמעמי הטמא יכול אף הטמא שמעמי הטמא ח"ל אותם ומה ראי' שמעמי בהמה מה שמעמי הטמא טמא ומה שמעמי הטמא טהור ודג'י אינו כן לפי שאינו גדולו ומשום דהיה להטריף אותם דגים הבקוראים חודותם המלא'י ברוך דג טמא הבקורא בלינל"א וגם יש ראייה מבכורות פ"ק דג טמא שבנע דג טהור וקאמרו רב אשי בגמרא רוב דגים במינן משרינן והלכך כמו שבלע לפינו דמי והלכך דג טהור שממלא בטמא טהור אע"ג דלא חזינו דבלע ליה והלכך רב אשי דהוא בשר .

ענה טוב ורע

תהוני הוהיר דף קל"ג ע"א תלת גלגולים רשע וטוב ש מתן דעבודין בשינן ודיוקניה שפירן ואמתיה לרקת שפירתן בעובדניה דגלגולא נרים דא למהוי בר למהוי ב"י דיק וטוב לו לר"ך ורע לו רשע וטוב לו רשע ורע לו דגופא בישא ואסתחא בישא לרדיק איהו עושה דיליה דגלגולא מחייבו לו אי"ר אלעזר אי"ב מאי תקנתיה למאן דליהו לר"ך ואתיה ליה אסתחא בישא אי"ל ברי יעבדי ליה שינוי מקום ושינוי השם ושינוי מנשה ואי לתתקנתיה יתבר לה נגייה בנע ויסיא ואסתעע באתר אחרא והו כל אלה יפעל אל פעמים שש עם גבר .

ענה טוב וישר

ספר הישר לרבינו תם ז"ל עפר אחד עשר וז"ל ידענו כי הבורא אחד והבדולאים רבים וכל אשר ירחוק הבדולאים מן הבורא ירבו וכל אשר יקריבו ימעט כאשר הענפים רבים והעיקר אחד וכל אשר ירחקו הענפים מן הבורא ירבו ושתרנו רב וכל אשר יקריבו ימעט ודע כי הבוראים רבים ולמעלה מבלם הנפש והשכל והמדע והם שלשה ולמעלה מהם החפץ ולמעלה ממנו התבונה הראשונה והוא הבורא ועל כן נמלאו הרשעים רבים כפי רחוקם מן הבורא ויתברך והזדיק מעט' מפני קרבתם לעיקר ועל כן הבורא'י המעשי' יעבודו וכל לר"ך אדם להשתדל כאעשה הליק ולחיות מן המעשי' כי כל אשר תמעט חרתי' הוא לאות על מעלתם וקרבתם לבורא ואם לבך לשמר זה והבן אותו שכתבתי :

ידבוק תהלים ס"י כ"ה דבר אחר טוב וישר למה טוב שהוא ישר ולמה ישר שהוא טוב עכ"ל .

ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם יעשה אדם שיהא אהוב לכל וכתיב והיה ברכה . וכתיב והנער שמואל הולך וגדל ועובד גם עם ה' גם עם אנשיהם גם עם ה' לרבו'י ומהמלאכ'י ועם השדים שלא עשה השבועות מלאכ'י והשדים גם עם אנשיהם לרבות נשים ועף .

אל לפסוק בגדי חול מעליו והשני' להמשיך עליו תוספת שבת ואם הוא עמא עומאת קרי יעובל שלשה טבילות ואם הוא בעל תשובה יעובל י"ד טבילות . וכשהוא במים יסתחה למערב . כשעובל פעם ראשונה יאמר הריני טובל בפסוק מלבוש של חול ואח"כ יעובל שניה ויאמר הריני עובל כדי לקבל הארת שבת זכור ושמור בחבורה חלה ואח"כ ישחה ויאמר הריני טובל לקבל נשמה יתירה וכשילא פוסע לאחוריו כמו כשילא נביח הנשמה ושלובנס כסות נקיה יאמר כל כלי יזרע עלך לא ילח ויכין זה **והריאק** וסדר האמירה בשעת טבילתו יתבט כמו שכתוב בדברי . האר"י זלה"ה בתיקון .

רבינו שמשון בר רבי שמשון היה מנהיג לבנו לעבול אף בחורף בזמנה אע"פ שלא היה בעלה בעיר . שלשלת הקבלה דף כ"ה ע"א .

יש מי שאומר דכלי שהיה לר"ך הכשר והטבילו קוד' הכשר אותה טבילה לא מהייר דהוי כגב . טעבל עד שלא מל חרדים דף כ"ה ע"א .

צריך לעבול ערב שבעות ודע כי כל מי שגליל שבעות אינו יסן כלל ועיקר והוא עוסק בתורה מוצתה לו ש"ל"י שנתו ולא יארע לו שום נזק וקוראת חיי האדם הוא בלילה הוא . נגיד ומלוא שם . אח"כ בשמורת הבוקר מנע קורס עלות השחר בעת שמשחיר פני הרקיע סוד אילת השחר מלוא לעבול כדי לקבל תוספת קדושה מבחינת חסד ועליו נאמר ורקתי עליכם מים טהורי' וטהרתם . **צריך** לומר מהאשה הולכות עם הקשים לבית הטבילה כי בדבר מועט יכולת לעשות כשוף שלא יתעברו לו ששתיו מדות וסדיר טובלות וכו' ס' החסיד'י ס' תע"ז .

ענה טבר

תנחומא עשר תעשר מה כתוב למעלה מן הענין לא תאכלנו כל נבלה האוכל פירותיו עבלים כאליו אוכל נבלה וטרפות עכ"ל .

ענה מהרה

מפני מה הטהרה במי' ומה טעם הוא ומה סגולתם שהם מטערים את הנומלחה אלה הדברים המטמאי' הם הפך הדברי' המטערים ומהם מטערי ע"י המים כך המלורע מטערי ו"י הכהן ומלא המים מכפר' כמו שהכהן מכפר כי שיהם מזה המטהר ואלו הם מים הלגי' העומדי' בימינו לו הקב"ה ית' אותם שאמר הכתוב ורקתי עליכם מים טהורים וגו' . והמים של מטה הם כנגד המים העליוני' אי"ב דין הוא שיערהו את האדם כי אין העומחה נשפעת משם אלא מן האש שהוא כנגדו ומאחד שהמים אין עומחה מגעת בהם ש"ל הוא שיערהו .

ומאחר שהעומחה נשפעת מן האש והיא גבורתה של הקב"ה יתברך העומדות בשמאלו אי"ב דין הוא שכל אותם הדברי' השפעים מנחתה מדה שיטמאו וגם יר הרע נשפע משם . וכל הדברים שהם הפכים נשפעי' מהם טוב ורע ויו וילהל אור וחשך וכל הלא השמאל ששם י"הר נשפע כשפי' ובעלי שדי' ובעלי אוב וכל הדברי' הדומי' להם ומה שנגלה אלי הענין הזה הוא הפסוק שאמר בענין המלורע ועל שם שפע יעטה וטמא עמא יקרא כי זה דומה ממש ג' כמו שאדם שרואה לקבל רוח העומחה כי ין דרך המכשפי' לעמוד בראש פרוע וכן שמעתי במי' שראה בעניינים אלו ואמר הכתוב בדר יב מחוץ למחנה מושבו והלרעת הוא חלק אחד מענייני העומחה ולטהרתו לרביים מים כזכור . וענין הענין בלורך צהר רקיעי ז"ל ומה שכתבתי שם בדברי בקיור נמרך . רקיעי ז"ל .

מי שרואה שמתהו תפלתו מורלה ונקבלת לפי המקום ישמור את הכלי שהוא הפה שלא יוליא ממנו דבר יכלה או שבעה או קללה או לשון הרע וכדומה בזה כי התפלה דרוון למך מלכי המלכים הקב"ה והפה הוא הכלי המצוי הדורון שלא יהא מטוקן הכלי ח"ו מלא קיל לוחה והוי ח"ו ביוני למך ובינין הדורון ואם ח"ו עשה אדם כן יתקן הדבר ולא יעשה עוד ורבה צפה דברים קדושים וטהורים

מדרש תלפיות אות ט ענה טוב וישר

ענה טובויה

פרקי ר' אליעזר וכל אשה חכמת לב צדיה עוו ר"ל מיד כשלקחה צדיה נעוו . וברקנטי ל"ב צדיה מ"ו ר"ת עבל ר"ל טעבולו עלמנ הכסים מעומתחנ צנת עשיית חיזה דבר למקדש (ולר"י לומר מעומתחנ מת או שרן דהא לא היו רחוקין דם גדה במזבז מיום מתח תורה שפסקה מהן זוהמת הגחש .

אמ"ה צדיה עוו כיון שהיו תשמות יודע' דמלוה צו יותר מבשלומו ולכן צדיה דווקא עוו ולא ע"י שפחותיה ובפירושו על התורה פירשתי בכמה פנים תראהו משם .

ענה שיברו במשקה

אם אוכל דבר שטעולו במשקה בחדר משבנה משקיין סמימנס י"ד שח"ט ד"ם דיימו י"יין ל"בש ש"מח ח"לב ט"ל דם מ"י"ם קלה דחשור להלכו ולוי שמזבז בדם גדים ומתבית אי אפשר משום קלה מקרי משקה ואפשר דמייירי שאוכל דם משום רפואה או פיקוח נפש : ספר מגן אברהם הלכות נטילת ידים דף ע"ב עמוד ב' :

ענה טיטום

ירקוט קהלת ס"י תתקע"ב על פסוק ויתרון ארץ ככל הוא וכו' טיטום הרשע ככס צבית קדש הקדשים וחרבו שלום צידו ויגדל שני פרוכת נטל שתי זונות והייה ספר תורה תחתיהן ובעל על גבי המזבח וכסילי היתם חרבו מלאה דם אית דלמרו מדם קדש הקדשים ואית דלמרי מדם שטיר של יום הכפורים .

אמ"ה במסכת גיטין ב"א המאמר הזה בסגנון אחר יותר בקלור ארץ תראה מעלן גבורתו של הקב"ה שאלע"פ שהיה רואה רשעתו של עיטום הרשע שהי' מכוין לעשות בעצירה כפולה לגדור שני פרוכות ולבעול שתי זונות ועל גבי המזבח וספר תורה תחתיהן כדי להרבות הכעס ולמרות עיני כבודו ע"כ"ו לא התריבו והניחו בכתו לעשות מה שלבו חפץ מי כה' אלהינו האל הגדול הגבור והגורל ראה כל זה וסבל יש גבורה גדולה מזו . גם נלמד ממאמרו זה מוסר השכל לפרוש האדם עלמנו מלחטאו ברחות עד כמה מנועים כה העונו' לפעול במקדש ה' ורואה הקב"ה ואתקן כביכול .

עוד כיון טיטום הרשע צבית שונה בעצירה לגדור שני פרוכות ולבעול שתי זונות וספר תורה תחתיהן ועל גבי המזבח לפרסם באומות הקמים נגד ישראל שמצלתו יכולה ה' ח"ו הייה לעשות באומות ובמקדשו מה שעשה כי מסכת הפרוכות האחד ובעצילה הזוגי' האחת ניחא דשתק היה כן בגדירת הפרוכות האחד ובעצילה הזוגי' האחת ניחא דשתק בעבור עונותיהם של ישראל אמנם בשניות היה לו לעשות דבר ובפרט שכבר הפיגו כעסו מעונות בניו בגדירת הפרוכות האחד וכו' צביות ששתק גם בשניות אינו אלא כי אם מצלתי יכולה ח"ו זאת הייתה כונת טיטום הרשע כמזבז הרשע לא ידע כי היינו הקב"ה לעשות מה שעשה כי כונתו יתברך היה להפיל כעסו צעלים ואבנים שיאלו ישראל בגלות כדי לפרוס ככל הארץ"י כדי שיתקבלו עמיהם גרים כדלמרי' במסכת פסחים לא פיור הקב"ה לישראל בניו כי אם שיתקבלו עמיהם גרי' כלום אדם זורע וכו' ולדעת המקובלים ז"ל כדי לנקט נלוזי הקדושה שפעלו בתוך הקליפות שצבירת הכלים ולכן הולכרו ישראל לניכס בגלות שהוא בתוך הקליפו' כדי להיות קולטים עמיהם כל נלוזי הקדושה ולכן הניח הקב"ה לטיטום לעשות מה שעש' ונכסוף נפרע ממנו על ידי יחוס כחכר במאמר עד שהודה על כוונתו שיתברך שפרע ממנו ומירתת העושי' המנועי' לו אחר מופו על מיהם ששעש במקדש ה' ובעמנו שכל להליל עלמנו עד ילי שירפוחו עד לאפר ויתפזר אפרו ב'י ימים שלא יעמידהו אלהי ישראל בדין ובוה שגור להליל בזה יודוין לו הרי הודה צפוי בעל כרחו ביכולתו ויתברך כי הוה לאדם אחר מוחו על ממשוי שעשה בחייו וזה ידעו כל המאמינים כלם כי הבל יפיה פיהם של טיטום הרשע כמה שרועיה להם שמצלתו יכולה ה' ח"ו היינו ח"ו מקרדי' בהיכלו שהרי הוא סינה בעצירה ושתק כדפירשית אדרבא ידעו למפרע שהקב"ה עושה כוונתו ואח"כ פורע לרשע כרשעתו ואין גבור כמותו צביות ביכולתו להחריבו

ובטובו ולא מטובו . וצטובו דא ימינה עלאה ומטובו דא דרגא אחרת דאיתי מסקרת דיעמיה ואיהו דרגא לתתא בנין דבההוא טוב אמצני עלמא וגויה אמתן : זוהר תרומה דף קל"ו ע"ב .

ענה טובאה

עשרה מאמרות דף ל"ב ע"א אין לעומאה שום מאוה בקדושה אם לא שיהיה לו שום שייכות לקדושה וראוי היא להטהר או שאותה קדושה יש לו שייכות לעומאה על כן לא לחנס הלך זמרי אלא כזבי :

סוד למה נקרא שמו חזיר וכו' וכן עתיד הקב"ה לשחוט ליכר הרע הענין כי כל כחות הטומאה לא יהיו בטלים לגמרי לעתיד אלא יתחמקו ויחזרו לקדושה וכן סמאל יבעלו אותיות ס"מ ואותיות א"ל ישארו ויחזרו לקדושה . וכבש שם שדם נדות המהפך לחלב רומנו לזה . הר"ם מרקנטי :

ראיתי הלכה למעשה מרביות וגם מגדולי עולם . בשאלוניקי עיר ואם בישראל ואנשים חסידים שכל לילה לילה היו לובשים בתי ידים והטעם שלא יעשו בנות הננוף והידים עסקניות הם ועם שמירה זו אז אין הטומאה אחר אלה חלקים יכולין לשרות עליהם ואין לר"ך ראה כי השכל מחייב האמת מה שהוא אמת . סוד ותיקון דף י"א ע"ב :

מסכת ז"ס סוף פרק רביעי רבי יוסי אומר הסום מעומא ברגלו והחמור צידו שמשענת הסום על רגליו ומשענת החמור על ידיו :

אמ"ה הכל ברא הקב"ה בחכמה ופלאה הסום שהוא מוכן ליום מלחמה ולא למשא נתן משענת שלו ברגליו כדי שיעמוד על רגליו כשמושק אוחו רוכבו ברסמו ויהי' הגנה לפניו גם שיהי' צו כה הריאה שהיא ברגלי' להליל את בעליו במלחמי' אבל החמור שבראו למשא נתן משענת שלו צידו כדי שיוכל שאת אר המשא שעליו שכובד המשא לעולם היא ללד הידים .

לא יכנס ההבן בזהל שיש מת ולא יתהיל על המת וכו' וספק ר"ת וסמ"ק כריבין דבצירה להו דקברי גוי' מעמלין גם בזהל כקברי ישראל ויש פוסקים כרשב"י דלמך קברי גוי' אינן מעמליים בזהל אך בנגע ובמשא מעמלין ויש אומרים דהוה הדין דחילוי בנגע ובמשא אין מעמליים והמחמיר תבא עליו ברכה ועל הגוסס יש פוסקים דמותר לכהן לעמוד עליו אבל גדולי הפוסקים אומרים : חרדים דף י"ט .

שפתיו כהן ואיש אשר ישכב את אשה וכו' ורחלו וכו' כתב הרמב"ן ז"ל כי זה דומה לעומאה מעם כי לא ידעו אדם וזר ועל מרע זו או לאו דת הרע צמעייה' ועל כל פנים חזווג מלך רל טוב כי ב"א מלך התאו' לך כעבלי' זו מכפרת על לך הרע וזהו שאמרו חז"ל הקב"ה צורר הולך מן חלק הטוב שבו .

ספר טעמי הגזלות ופלה התורה ימי טומאי' וטורה דנקבה מימי טומאי' וטורי' דזכר דרז"ל בדה פסח ששיתירו כפל כך עומתחו כפל והקשה המאור הגדול מוהר"ר רבי יאודה ליב ז"ל למה בלמת כפל יציתה אלא שמיניו שמכין לחינוק כדי שילא לאויר הטולם ובחידושי' אגדות איחא טעם שאין החינוק רולה ללאת לעולם משום שמנו וגמרו טוב לאדם שלא נכרה ומאי' לאון ממנו ומפרש הוא ז"ל שמהל מלות עשה טוב לאדם שברא אפסר אם מקיים אחת ומתקן עולמות ומלך לא תעשה טוב לו שלא נכרה כי אי אפשר שלא לעבור א' ומקלקל כמה עולמות וכיון שמנו וגמרו ונזללו מלות לא תעשה מרובים יותר ממלות עשה טוב לו שלא נכרה ע"כ' .

והנה לפירות זה נכביל וכוין שנקבה דחייבה התורה בכל מלות לא תעשה והרבה מלות עשה פטורה מכ"ש דמעכבת ביותר וממלאת ללאת מבטן אמה ולכן כפלה התורה ימי טומאה של נקבה ומליחי' בזה אי' זכר ונקבה בראם או לא ואם נלמך דנקבה טוב לה שלא נכרה ח"כ על כרחך שהקב"ה ברא אדם לבדו וא"כ אחור וקדם לרמי הפירות דאדם הראשון היה ממונה למעשה אבל אם נלמך דטוב לנקבה לב"ז"א כמו לזכר אם כן דו פרטופין נכרה ופסוק אחר וקדם לגוסא שפתא האהל .

של שותפים ואפילו כדי לעלות לפרש תורה או לעבור לפני התיבה
מזכרין עליה .
וכתב בספר מגניו לחץ בסומן י"ד סק"ו שהעובר לפני התיבה
מזכר על העליית שאינו שלו ומביא ראייה מפסקי תוספוי
במנחות ס"ו ק"ן ובהניס כשמתעטפים בעליית שאינו שלהם כשעולין
לדוכן מזכרין .

האר"י זלה"ה לא היה מקפיד בלבוש העליית לשים תמיד לך
א"י של העליית על הראש כמו שזוהיגס הרבה בני אדם
הוא ז"ל לא היה מקפיד כלל בכל זה .

טריית קודם התפילין הטעם שצריך ללבוש העליית קודם התפילין
הוא כי העליית הוא מליאות המקיף לבחינה ראשונה עיבור
וייקה ואח"כ בלבים התפילין שם הפימייים המוחין בעיבור
שני והגדלה אך אין בחינת עליית לסוד המוחין רק שני עלימות קטן
וגדול שם עיבור וייקה אך לא כנגד הגדלה ולכן העליית קודם לתפילין
לפי שבאים אח"כ צעת ההגדלה .

צריך להיות ראשו מכוון לפחות כדי הילוך ד' זמנות והנה המלכו'
היתה אחוריו ה"ה ולכן צעת עשיית הללית לריך לבדוק
הללית שם הימנים ולהטילם לאחור בתקף השמאלי כדי שיעיניו
על רישה דמוקבא העשופות לאחור ובלי שמאל כדוע במקבא בשמאלה
שם הגבורות ולכן יתעקף כמו שמתעטפים האשכנזים ושני לליות
האחרים ישרו דרך פנים על אדם :

ענף טעיות הגוי

גוי הזהיר שבצע מלות בני נח לריך לזהר מטעמו שטעמות אסור
ולריך להשיב אבדתו ואין לריך לזלזלו אלא לכבדו יותר מישראל
שאינו עוסק בתורה ס' החסידים סימן שני"ט .

אות יוד ענף יאשיהו

עמק המלך דף קמ"ח ע"ד . ביאשיהו נאמר לא היה מלך אשר
שב אל ה' לפי שהיה הגלגול של אהו ולכן אמר לו ישעיה
שמעי נא בית דוד על שם שנאמר הנה בן גולד לבית דוד יאשיהו שמו .
אמ"ה המלכים שחטאו לא היה כוונתם חלילה למרוד בקונס אך
היה כוונתם לירד בעמקי הקליפות להושיע משם נלוזי
הקדושה הטובעים בתוך הקליפות אך כיון שלא הגיע עדיין הזמן למתק
הקליפות היו יורדין ולא היה בהם כח ללאת והיו נעצנין שם כמו
שכתב שם בעמק המלך דף ק"ח ע"ב גבי שלמה דמטעם זה היה
לוקח נשים נכריות והן שחטאו אותו משום כי אל הגיע עדיין הזמן
למתק הקליפות בלופן שכונתם לשמים ואין שכן מיד הקדוש ברוך
הוא היה מתקם כאהו שבה ביאשיהו ששב אל ה' בכל לבו :

ענף יבום

עשרה מאמרות פרק ג' סימן י"ב דף ע"ב ע"א תלמודי החמים
לדיקים שנוקקים לנשותיהם בקדושה ובטהרה ואין ולד
נולד מאותה טיפה כגון שתי זקנות או ילדות או עקריות או אלוניות
ואפילו שניהם טומטומים כמו שהיו אברהם ושרה קודם שינוי השם
הנה מלבד היות בננות נחת רוח מהקב"ה לנכסת ישראל הנה מחשבת
טובה הקב"ה מלרפה למעשה וחיווגם שמור לאחר זמן למי שצריך
ואין לו תקנה דהיינו מי שמת בלא בנים שצריך לגואל ואין לו אח
שגאלנו או יש לו אח ואינו מיבם אלא חולץ הקב"ה מומין לו גואל
אפילו זקן ומולדו בן לגואלו כמו בצע שהיה בן ת' גוים ולקח את רות
ומיד שקיים הגלוה מה למחרתו .

עוד

שם אם המת היה כמו בן עזאי שידע בנשמתו שכבר השלימ
חוקה והעמידה בנים ולא נכרא' עשה אלא להגדיל תורה
כמו שאמר נפשי חשקה בתורה אם כן לא היה אחיו לריך ליבם
אשתו ולקיים לו זרע ששרי נשמתו כבר העמידה בנים . או בשאלתי
מיבם אשתו הקב"ה מרץ מחשבתם הטובה למעשה ומתקיים למי
שמע

להחריב את העולם כעוף וינו וכובש את כעסו .
תנחומא פ' חקת עשרה הרשע נכנס צבית קדיש הקדשים
כשהוא מתרחק ומגנף עמד וגדר את הפרכות וטל
ספר תורה והליעה והביא שתי זונות ועבר עבירה שלף חרבו וקלץ
את הספר ונעשה גם והתחיל הדם מבלבץ ממנו התחיל לומר שעלמו
הרג התחיל מתגבר והולך כיון שהגיע לים התחיל הים סוער אמר
אין גבורתו אלא בים עמד על פרעה בים וכן לסיסרא וכו' ועד שנכנס
יחוש בבוטמו ומת מנייתה משונה .

אמ"ה במסכת גיטין מהגזיקין קאמר דגדר את הפרכת וילא דם
וכאן קאמר דגדר הקספר תורה וילא דם וי"ל דגדר הפרכת
תחילה ולא ילא דם אך אחר כך שקלץ הקספר תורה וילא דם עשה
גם וילא דם גם מהפרכות משום דכשנכנס גם אינו להלא' כדוע .
ועיין הגם הוא להודיע דקשה לפני הקב"ה חרבן בית המקדש כדברי
התוספות ז"ל . אך תלמוד' הוכיח בקיורו שגדר הפרכות וילא דם
ולא הזכיר באורך שקלץ הקספר תורה .

אך עם מה ששמעתי משם גדול הדור שהסד טעלה מהפרכות היה
מטפי דם הזריקה שזיו שם מרובקים טעלה גם ובכללו וכו'
קשה לתחומא כאן דקאמר שקלץ הקספר תורה ונעשה גם וילא דם
מיהיבן בא דם שם כפי דרום גדול הדור ואולי הדיו של האותיות
בלבץ כמין טיפין של דם וזהו הדם דקאמר טעלה ממנו . אך ראוי
להבין מה כיון הרשע הזה להביא שתי זונות כדברי התחומא ואולי
י"ל כדי לעשות עזות יותר שאפילו רשע שבועולסעשעובר עבירה
מכבייש שיראהו בריה ורשע זה כדי להראות עזות גדול צבית קדש
הקדשים תפס שתי זונות ועבר עבירה בלופן שתראה זאת לזאת ולא
בזש שחיק עלמותיו .

ענף שיפין

כל שיש בו מאותם טיפין הנזכרים כילד שיש בו טיפה מאותן
טיפות הוא מגדל חכמים ועל כן מלרים שסובב אותו נהר
פיסון והיה מאותם הטיפות על כן ישראל היו שם חכמים ביותר
ומשגבר על מלרים נעלו אותם הטיפות וחזרו לעין ומיד כתיב אברה
חכמת מזר"י ועל כן אמרו חז"ל יש מים מגדלת חכמים ויש מים
מגדלי' טיפשים וכו' ע"מ חלק ה' פ"ה .

ענף שיפה

מדרש ילמדנו פ' פקודי מלאך הממוני'על ההריוןמולידהטיפה לפני
הקב"ה ושאלו לו טיפה זו מה תהא עליה מיד הקב"ה
גזור על הטיפה מה יהא בסופה אם זכר אם נקבה וכו' .
אמ"ה אומרו מה תהא בסופה פירושו כך הן הכי נמי שמלאך
על ההריון רואה מי הזרע תחלה ומשם יודע על הטיפה
אם זכר או נקבה פארז"ל אשה מזרעת תחילה זכר והדבר בהפכו
אמנם כיון שבתוך ארבעים יום יכול אדם בתפלה להפכו מזכר לנקבה
והדבר בהפכו לכן מביא הטפה לראות מה יהא בסופה אם ישר
זכר כמו שראה שהאשה הזרעית תחלה או מתהפך לנקבה ע"י תפלה
כעובדא ללאת וזוהי פירוש קושיית החוהר פ' תורע שכוין שהאשה
מזרעת תחלה וילדת זכר כיון שצריך למלאך הטפה לפני המקום
לידע מה תהא עליה הכי נמי שזרע מי הזרעית תחלה משם זרוע
אם זכר אם נקבה ומה לורך לגזור אם זכר אם נקבה וק"ל .

ענף טריות

ספר קיור נוחות הברית דף מג"ג ע"ד מי שקורין אותו לספר
תורה ואין לו טלית שהוא שלו אין לו לברך על עליית שאלה
אלא ילבשנה בלא זכרה וכן הוא הדין בעובר לפני התיבה . ומה
דמזכרין על טלית שאלה דוקא שלובש צעת תחלה על התפילין כן
הוא בספר עולת תמיד סימן י"ד .
וכתב בעל אור זרוע בשם המדרכי בעליית של קהל דהוא בעליית

מדרש תלפיות אות ח ענף יבום

יבום כלומר יש לו קדימת מעלה שהקב"ה חס עליו ויעט נפשו במקום אחר יותר מעולה אמנם בודאי קלון גדול הגיע לאחיו וזהו סוד וירקה בפניו ואחז"ל רוק הנראה לעדריס . ועוד גדולה מנו שהקב"ה מודד לו מדה כנגד מדה שפרט זרעו וזהו וחללה נעלו כמו שבוא היתה אחיו ואף בלי מנעול והוא רמזו לנפש גם כן הוא יסאר יתף בלי מנעול .

אש"ה כיון שיש מנוחה למת גם בחליה כמדובר זהו העטם שמהל הקב"ה מלוה זאת בבחינת האדם כדכתיב ואם לא יחפוץ וכו' שכיון שאינו מאחד המת בחליה כמדובר שהקב"ה שולח שלימות מנמקוס אחר לכן לאו תחתיב שיש שמחה למת יותר לבא בתוך קרוביו אך אם לא יחפוץ יחלוף אמנם אם היה מניע למת חסרון שלימות בחליה לא היה כותב ואם לא יחפוץ כי אם היה מכריחו ליבם . וזכה נחה שקטה קוית המפרשים ז"ל למה דוקא מלוה זאת מלה אותה בנשות האדם ובאמרם ז"ל לא יחפוץ וכו' .

מקובלים ענין נכבות יבום כ"ו בלה הראשון היתה בנה רוחו ובעל השני גם כן היתה רוח באשה זו ממילא ב' רוחות אלו מריבות תמיד ומקשקשין במעי האשה הזו ולכן או גרושין או מיתה אבל כשהוא אחיו אז בלא השני רוחות מאילן אחד ויקרא שני המת מורע הב' אז שלום ביניהם :

עשרה שאלות נכבות בענין היבום בספר משנת חיים דף ק"ו .

שאלה האחד אם אשת האב אסורה לו בברית למה היה המיקון הוא מהיבום בדחיית איסור הכרת אם היה אפשר באחד משאר הקרובים שאין אשתו אסורה עליו .

השאלה הב' אם נפש המת שבו לימי עלומו על שבעל מלות פריה ורביה קשה כי למה יביאו אותו לירי נסיון בצוף או אשר בשגם הוא בשר ויכל לעבור על כריתות ומיתות בין דין ולחיוב ויזר את נפשו .

השאלה הג' כי מה טעם לתרדה הזאת ולהשיא את יבמתו בלא יותר בקלות להביא את אחיו באשתו ממש ולא באשת אחיו .

השאלה הד' אם לא קיים מלות פריה ורביה כי אם מי שיש לו זכר ונקבה אם כן למה לא אותה התורה כי מי שלא יהיה לו בן כי אם בת תחתיב אשתו .

השאלה ה' אם אינך שאלת האחמן היבם ילדה בת מה תהא על פני המת אם יתגלגל באשה או לא .

השאלה ו' אם כונת היבום להקים שם הבת בשאל נא אם היבמה לא ילדה כלל מה תהיה מנפש המת .

השאלה ז' אם היתה אשתו מעוברת וילדה והולד מי שעה אחת ומת למה אין אשתו מתחתיב .

השאלה ח' הלא מלות היבום היא בכוור אלא גדול .

השאלה ט' כבר גזרו חז"ל סרים לא חפול ולא חוללים לאשתו וקישל בדשלאמא אינו מיבם לפי שאינו בר הקמת זרע

וכיון שאינו מיבם אינו חולץ בלא אמנם אין מיבמין את אשתו וזמה אמרה תורה ולא ינחה שמו ישראל פרט למי ששמו מחוי .

השאלה י' אם לא הוליד היבם אלא בן או' כפי הנחתנו אינו לו אלא לאחיו ואם כן נמנעל בעוון מת בלא זרע ולמה לא תחתיב אשתו אלו הם שהחלו הטפולי בענין היבום ואני אפרש הדברים האלו בצופן יתרו וספקיהם כלל כפי מה ששמעתי וקבלתי מפי סופרים ומפי ספרים .

אשיב על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון ואומר באלה הראשונים מדוע היה התקון בזה בדרתם אסור כרת אומר אני שהטעם הוא לפי שהלא הוא היותר קרוב ואח לנדה יולד וכשמות שני אחים מחבובת כא' וכן איתא במדרש הנעלם שנספוט נדב ואביהו חלו שתיים בפניהם בעשה שהרב את זמרי ועושה הכרת אינו אלא באשת א"ח שיש לו זרע וכפי זה הם ב' נשואים מתחלפים .

השאלה השני' מדני חובלי' לבחיה בשמי' פסח אחרת בבנין אומר שכבר גמרת לך שמלות פריה ורבי' הוא עמוד שכל העול' עומד

שמה ולא היתה אה ליבם את אשתו או שאין אחיו רולים ליבם .

ד"ה דמית בלא בניס הדוא פנים ושמה קדישא לא שריה עליה ולא עאלין ליה בפרגודא דמי תלפנית המזיקין . זוהר בראשי' :

ובזוהר בראשית רבי חייא שאלו האר מאי דליבו תלמיד חכם ונשא אשה וזנת בלא בניס מהו לעולם והשיב ר' יוסי תורתו וקדושתו מניעין עליו שהוא בן עולם הבא ואם הוא כגון רבי יוחנן דהו לי וזנתו וכגון רבי חזקיה דהו עקר עלייכו כתיב וכו' אמר ה' לסריסוס וכו' עוזב מניס בצלות וכו' אמר ליה רבי יוסי והו' שפיר הוה שחלמיה חכם שמת אשתו מכל מקום נעול חלקו בעולם הבא אלא שיש לשאל אם אשתו לריכה יבום ואי תימא דלריכה הרי הוא בחנם שהרי בלא זה יש להם מנוחה בעולם הבא והתשובה שם לעולם לריכה יבום כי לפעמים מת אחד בלא בניס ואין לו אח ליבם אשתו יש לו תקנה ביבום זה שמייבמין' אשת התלמיד חכם זה .

מדרש רות אמר רבי זירא מלות יבום משובח והמקיים מלות יבום לשמה גדול הוא כיוחזקל הנביא . עוד אמרו שם גדול מלות יבום המקיים אותה לשמה נעשה שותף להקב"ה דכתיב לא יכרת שם המת וכתיב לא יכרת כל בשר .

צינוני אמר רבי חיינא המקיים מלות יבום לשמה גדול מיוחזקאל הנביא ואמר ר' חידקא נעש' שותף להקב"ה ובמיקוים תיקון מ"ו נעשה אדם וכו' אם מקיים מלות יבום וחליה איביו בללמנו כדמותו ואם לאו לא .

טעם מלות היבום גורא מאד ונפלא מאד ירמוז לסוד העיבור אסור לכותבו בבאורו פ' ישעלו בו בני אדם . הרב ריקלנטי ז"ל .

חוקוני קודם מתן תורה כל הקרובים מיבמין ואפי' אביו של מת .

אמ"ה טעם היבום באחים משום שפסח המת משמח' לבא בתוך קרוביו יותר מנכח באחרים ולכן לוח הקב"ה אלא ליבם אשת אחיו כדי לעשות נחת רוח לנפש המת שיבא תוך קרוביו ואם אין אחיו מיבמה לא מפני זה נמנע נפש המת לחזור לבא בזה העול' אלא שיש לה לער שלא בזה בתוך קרוביו כמו שפירש רבינו בחיי ז"ל . וזכה נראה דמזה הטעם כתב רחמנא במלות זאת ואם לא יחפוץ וכו' דקשה דלמה אינו מכריחו שיקחה הנלוה בבחיורו אם יחפוץ או לא יחפוץ אלא הוא אשר דברנו שתינו תלוי ביאת נשמת אחיו בעולם בלקיחתו אלא הוא אשר יקחה בזה כחמרי' כמדובר אלא דקאמר רחמנא שיקחה אחיו משום שיש לה נחת רוח יותר בבואה בקרוביו לכן אמר הקב"ה ואם לא יחפוץ שיהללנה אבל אם היה תלוי ביאת הנשמה לא יקחה אחיו דוקא בודאי שהיה מכריחו שיקחה ולכן כתב במלות זו דוקא ואם לא יחפוץ דוק . וכיון שטעם היבום בחייו משום שיש נחת רוח יותר לנשמת המת לא' בקרוביו לכן לא היו מקפידין קודם מתן תורה היות היבם חוקי בחייו וכל הקרובים היו מיבמין ואפילו אביו של מת כדברי החוקים ז"ל כי היו הולכים אחר טעמו של דבר וזכה כיון שהיה מותרת לז היה מיבם אך גזרה חכמתו יתברך שיתר משמחת על ידי אחיו נבאחרי' ולכן אמר שאחיו דוקא יהיה היבם ואם לא יחפוץ ילא לחון .

צפנת פנחה כתיבת יד ק"ב ע"ב ע"א . בענין היבום דע שיתר יש לו זכות למה היבם על הקרוב יותר מן המת עולמ' ואם לא רצה האח ליבם בודאי עונו יבא והוא מנמקוס אחר יבילה שלומיו . ועל כן אותה התורה בחליה שכמו שיש מנוחה למת ביבום גם יש לו מנוחה בחליה שאז חוזר ומוליד בעלמו : וזהו סוד הכריקים במיתתם הם מולידים ואותו האח שחיו רוצה ליבם הקב"ה מניין אם לא רשע במקומו של מת וזהו סוד והוליו בן פירון אבל אחיו אם הוא לדיק הוא מוליד פרי בעולם העליון וזהו סוד על הגאולה ועל התמורה של קיים אחיו מלות היבום זו היא הגאולה ואם לאו התמורה שיתחלף ויולד מנמקוס אחר וזהו שלף איש כעלו ונתן לרעהו כלומר שלף מנמו המלוה ונתן אותה לחבירו וכוה ילכו בלאו קנף הענף ונטע אותו במקום אחר ועל כן אמרו חז"ל מלות חלילה קודמת למנות

מדרש תלפיות אות י ענה יבום

היה כתוב בתורה שאסור לו בשביל טעם זה היה חומר האב המייבם
אקח אשת אחי שיש לה בנים מאחיו על מנת שלא תרד לנחלתו ולבסוף
יורד ועוד אחים מן האב גזרו אע"פ אחים מן האב והיה בל לידו היסר
סי' החסידים סימן תקפ"א

אמ"ה קשה אי משום טעם זה אכור ליקח אשת האב כשיש לה
בנים מאחיו משום שלא יהיה מרמס על היתומים לפי
שהאב אובד את בנו ויתר מבן בנו הלא אביה של אשה ואחיה יעמדו
לפתוע על היתומים אם יעשה עמהם רעה וי"ל שלעולם מלך האדם
גבורים עוד :

ענה יבום

מדרש יבום מורע אבימלך היה בנה חומות ירושלים ועשה בה
מבצר חזק שאח"כ נקרא ליון וכל זה כי נפל פחד היסודים
עליהם ואפילו ישראל כבשו עירו ירושלים לא יכלו לכבוש המגדול עד
שבת דוד

ענה יגון ודאגה אורחות חיים שער התשובה דף קל"ג
ע"ב החילוק שיש בין היגון לדאגה כי
היגון על מה שעבר כבר והדאגה על העתיד

אמ"ה יע זה תבאר כונת פסוק מצלינתי עלי יגון עלי לבי דוי
עוס שישאל אין מצלינתי על גלות עמם כי אם על מרבץ
המקדש משכן השכינה כדכתיב וכו' שכן כל עוד שבת המקדש חרב אין
לו נחמה וחזק לזה אמר מצלינתי עלי יגון כלומר החזק שהיו נוסגין
לי אומות העולם היה בזמננו פגה מה שעבר עבר שהוא חרבן וארבעה
על זה היגון שעבר שיגון על מה שעבר כבר כמזכיר עלי לבי דוי ולא
על גלותי

ענה יד מכילתא דר"ה חין בידו בכל מקום אלא רשותו ואע"פ
שאין ראה לדבר זכר לדבר ויקח כל ארצו מידו ואומר
ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי חזונו וכל טוב חזונו בידו הא אין
בידו בכל מקום אלא רשות

שישה בידים וצדדים ואלו הן (א) הפסח (ב) מי ששמש
ירכו עד ש יהא ארוכה מחברתה והוא שרוע האמור בתורה
(ג) מי שחת מירכו תיו גבוה מחברתה (ד) מי שנשבר עלם יד
והוא שיהיה ניכר (ה) מי שנשבר עלם רגלו והוא שיהיה ניכר ואע"פ
שאינו ניכר כשעומד אם ניכר כשיהלך רגלו זה מוס (ו) מי שרגלו
מבולמת מחמת עמם ובריתא אבל אם היו מבולמות מחמת הרוח
אינו מוס

שישה בידים ואלו הן (א) מי שיש לו אלצע יתירה באלצעות
ידיו אפילו הם שש ושש ואם חתך יתירה כבר ואם
היה בה עלם אפילו חתכה פסול (ב) מי שחת אלצע אחד מידו
(ג) מי ששתי אלצעות ידיו קולטות עד למעלה מן הפרק ואם חתכן
והפרישן עד הפרק כבר בחיוב פרק אמרו בפרק ראשון הסמוך לקפ
סיד (ד) מי שאלצעותיו מרככות זו על זו (ה) מי שפיקה
יולצי מגדולו (ו) מי שהוא אכר יד ימינו ואם היה שולע בשתי
ידיו כבר

אבות דרבי נתן כשנברא האדם ברא בידים קטנות לומר כל העולם
שלי הוא והולך כשמת בידים פשוטות לומר הא לכלם כל
מה שקטנית

ענה ידיעה

אבות ר' נתן פי' ל"ח אין ספק לאדם לידע מהדמות למעלה
ואלמלא כן היו מוסרין לו מפתחות ויודע כמה נבראו
שמים וארץ ע"כ

אמ"ה מה דעות למעלה ר"ל שיעור קומה כדכתיב לידעי חן
ובדור"ל מדרש נושלי דשאל הקב"ה לאדם ביום הדין ידעת
שיעור קומת שלי

ספר כתיבת יד אגסי שקול הקומה אמרו כי הדעות שיש דעת
העיקר בעולם היומו והשני דעת האנגמ' וזהו פי' הרלוץ
בה

עומד עליו ובוחר תיגין מלך דאפיק גרמיה בחאי עלמא מכללא דאדם
(פירוש שלא נשא אשה שאין נקרא אדם אלא זכר ונקבה) לבתר כך נפיק
מהאי מלמא לא עייל לכללא דמעלה דלמי דאפיקי גופא קדישא אלא בחיונו
דלא אקרי אדם כי בלי ספק האדם הנכרת בלי בנים עונותיו חדים
או ישנים גרמו לו ולמען לא תאבד נפש לזה לאחיו הגדול שהוא גואלו
הקרוב אליו ליבם כדי שתשוב נקיה מכל סיג ותשוב אל האלהים אשר
נתנה :

לשאלה השלישית דמה טעם בלשתי אחיו ולא בלשתי ממם אומר שטעם
חזרת האב בלשתי האב הוא לפי שהמת רגיל בלשתי חקו
ובלשתי יבנה תמיד והשבת קשורה בנפשו ותמיד מתשבתה בל ולכן
בהיותו בת זוגו הוא כלי יותר מוכן לקבל את שמתו :

לשאלה הדי' אומר שהסבה שלא לזה התורה שתיבטם אשתו כשהנית
בת היא היותו מתוקן בשים לו זרע על זרע הזרע כי אז
חוזר ונדבק ונקשר בזרעו אפילו שלא תהיה אשתו ולכן לא היה מן
הנורד להסיר כענין ערוה :

לשאלה הדי' דאם ילדה היבמה בת מן היבם מה תהא על נפש המת
אומר האם הוא לזיק הבת תחזירנה על ידי זרעה ואם יש לו
עון שיחייבו להחגלגל בלשתי הא קבל עושו :

לשאלה הדי' אומר שאפילו לא ילדה היבמה כלל יתתקנו ע"י הקרובים
כי נוכל לחשוב שלא היתה שם בשעת הזיווג הכונה לריכה
להמשך נפש האב ואם היתה שם כונה לריוח נוכל לפוטע שפקרה היא
או הוא עקר או חולי נולד בהם ומי יודע אם ימסר לגלגולים אחרים
יותר קשים מהן אם בהמה אם אדם :

לשאלה הדי' אומר שזה הענין דומה למי שקיים פריה ורביה וימנו
בניו אחיו שכיין שזכה וכלל בלזרז הקיים את כי אלהיו שזכ
אין מורידין אותו ומונחין אותו וממחילין : וכן לא כיון שזכה שעה
אחת לזרע שזכ אין מחזירין אותו בשביל עון זה ובגלל הדבר הזה אין
אשתו מתיבמת

לשאלה הדי' השיב שכבר יודע הוא שעיני הגלגול הוא מלך החסד
וכמו שנאמר ותשב מחבתות בלבתי ידתי ממנו נדח ועל ידי
החסד נמשך הגשמה אלל אשתו ולחיו וכן הגדול רומז למדת הגבורה
ולכן המלוא הוא בגדול וקרי ליה כבוד שכן הגדול הוא כבוד לבני
שיראשון לבני האו :

לשאלה הדי' מענין הסרי אומר שאפשר שיתקנו ע"י קרובי אחרים כי
הוא אינו כולל מחמתו כגם כי אינה אשת חקו והוא לא ידע' ולכן
אין ראוי להסיר בעבורה אשת האב שהיא רענין ערוה

לשאלה הדי' אומר שזכה היה טעם און בהיותו מושב כי הזרע היה
לאחיו כמו שכתוב וידע אפיק כי לא לו יהיה הזרע אבל זה
אינו אמת יען לא נקרא הין זרע אחיו אלא הוא בעצמו ובכבודו הוא
שחזר בעולם וא"כ הרי הוא בנו ואחיו וכבר יש לו זרע ואם היבם עלמו
לרין לחזור בגלגול זה שהוא בנו ואחיו יחזירונו ועם זה יוותרו בקיזור
המבוקש ממנו כל השאלות כלל עכ"ל :

אמ"ה עיין בספר הקנה בענין היבום ותמלא מרגוע לפשך בקלה
השאלות האלו

מדרש

רות שלף איש נעלו וכו' אמר רבי חנינא המקיים מלות
יבום לשמה גדול מיתחיל הגבול' ואמר רבי חידקא
נעשה שותף לו להקב"ה

אין

בעריות בלשתי כי אם בלתי נומר טעמי תורה לפעמים
יבא לידו היסר כגון אדם גייתת אשתו יכול ליקח אחות
אשתו אע"פ שיש לו בנים מאשתו הראשונה אבל האשה לא תוכל להגשא
לאחי בעלה כשיש לה בנים מבעלה אבל כשאין לה בנים מבעלה הראשון
אז תתיבם :

כי

הטעם אם היית אומר כשיש לה מבעלה בנים תתיבם אם כי
היה קלוקל לחמי המת כינר כשהדם לוקח אשה שיש לה בנים
מנכרי אם יעשה שום דבר עד לבנים יעמוד זקנים או אחי אביהם ויהי
אפטרופים מן יתומים : אבל אם היה אדם מותר לקחת אשת אחיו
כשיש לאחיו בנים לא יבא זקנס מערער כי בנו האב לו יותר מבן בנו
וכן אחיו אובדי' לחיו מנני חזק וכי אסרה תורה אשת אחיו כשיש
להן בנים ממנו ולכן אמרו רבותינו אין מורידין קרוב לכסי קטן ואם

מדרש תלפיות אות י ענף ידיעה

זוהר על פסוק והוא עבר לפניהם חבל אם מנח דרשה אמרו לא מן
הסם לומר שיסודה לקח בחו של עשו כהן י"ז ויהודה עמד וזרף
עגלות של פרעה על שהיה עליו כ"ח חקוקה בן י' אולי כוונת הרב לומר דרש
הכנעני הזה הוא עמו עשו שהוא קבלה שממכרתי' אלו לקבלה שיחודה שלקח
בחו הפך שמו שוע דהיינו אותיות עשו וטעם הפיכת שמו משום שעשו
רשע היה וגבלו להיות עליו שם רשע וקח שמלשון ארנו משמע כל כך
מה דפרשתי מיהו טוב לבסול הפי' הוא מלפסול שיאוד' לקח בחו של עשו
שהיה ע"ז י' אך אם יתאם שהוא קבלה שממכרתי' אלו לקבלה שיחודה לקח
בחו של עשו ארנו מהמתי' כל כך איד' ער ואזן בני יהודה לדיק גמור שמשו
שלא כדרכ' כאומרי' חז"ל שבה להסוה מלך האם על היותה בת עשו הרשעי'
ולקח טעם מלאך איד' לקחה אפרסר שכיון אולי יוכל להחזירו למוטב י זכרה
מתיישב מלאך דאמר ירחוה הרג את עשו כשכא לעורר במערת המכסות
עיני בילקוט וכו' משום דריו דטריל' אודה להחזירו בנאובה ולא חזר לו
נוגע להורגו דאיד' לקח בת רשע אולי יוכל להחזירו ועלה חרס בידו .

כתיבת יד ותקרא את שמו שלה וכו' פירש"י ז"ל ובזרשאית
רבה רחמי' ותקרא שמו שלה וכו' פסקת : תימנ' **אמ"ה**
מה הרוש בא להשמיענו ופי' רבינו יעקב ז"ל דפי' פסקת מלכות כמו
ונירס אבד השבון ומתרגמינן פסקת מלכות ועוד מלינו ונירס שהוא
לשון מלכות כמו למען היות ניר לדוד עבדי ופי' הרש"י עלמו ניר לשון
מלכות וממשלה ונקראת המלכות בשלשון הזה על שם שהמלך פוסק
הדיני' ואין אחד מעבדיו מבעל הדינין שלו .

אמ"ה מה שרצה לי לומר אם היתה חמר ממנחת לשלה וישאח
לו היה מלך המשיח יולא ממנו כליו היו יולא' ממנו פרץ
ורחש שמפסד יא' מלך המשיח שקרא' שילה כדכתיב עד כי יבא שילה וזלה
אותיות שילה חסר יוד וכמו שאפרש בס"ד למח חסר יוד בלשון שבענו
שלא המתניה אמרו לשלה פסק דברית שילה ממנו לכן שם הקב"ה בפי
אנו שתקרא שמו שלה על שם מה שעמיד להיות כלומר שלה פסקת
דשילה שהוא מלך המשיח פסקת ממנו וכיוון דעשרה דברי' עתידין לחזור
על יוד של משיח חסר משלה היות כליו' שילה חסר יוד' ונאספת מללאת
ממנו מי שעמיד להחזיר עשרה דברית ממני יוד ואלו הם שני פסקת של
שם המיוחד שהם אותיות ו"ה וא' שככסא כי יד על כס ייה הכסא חסר א'
והשם חסר ו"ה וי' של ירושלי' אדם הראשון זיו וחיוו וקומתו ופירות
הארץ ופירות האילין ומאורות כדאיתא במדרש רבה על פסוק אלה
מולדות פרץ תולדת חסר ואלו בתראה לרמזו על ו' דברים אלו עיני שם
ובילקוט רות סימן תר"ע הרי עשרה דברי' שעמיד מלך המשיח להחזיר
ולרמזו דנחשר ונפסק מללאת משלה מלך המשיח הנקרא שילה העמיד
להחזירם חסר ממנו יוד' וזה דלמיינין בזרשאית רבה ותקרא שמו
שלה פסקת ונכוו' והמפרשי' ז"ל פירשו כי שלה היא לשון שילה פירקין
ורז"ה לומר שהייתה פסקה מלידה עיין בספר דבק טוב פי' ואל' .

כתיבת יד ויחשבה לזונה כי כתמה פניה ויחשבה לזונה כי
הייתה פניה ויחשבה לזונה ודברי רש"י ורש"י ז"ל
ידועים : וז"ל שמתחבה היה באותו מקום שכל זונה תכסה פניה וימינ'
להכירה שהיא זונה על דרך שאינתי שיש סימן היום בעיני בלוינא שכל
זונה דוקא לובשת פשתן וכשעוברות נדה או בנאובות מקשקות
הפעמון וכל מי ששומע יודע שהיא זונה :

אמ"ה לדעתו עלולס כסוי הפנים מורה על הלתינו' ורחיה מתמר
עלמנו דדרשו ז"ל שאלה הכירי' יהודה צבעור דביסחה פניה
בהיותה צבית' והוא מוכיח לניעות שלה וכו' לכן נראה שתמר ישנה
בפתח עיני' וכסחה פניה וכיון שכיסה פניה היה ראוי שאלה יחשבה
לזונה כי הכסוי עדות על הלתינו' אך כיון שמהי' ואלה הדבר
שיחודה ישכב עמה כדחז"ל מלאך על התאו' בלן ודחפו ועוד לחז"ל
יאלת בת קול ואמר ממני יאלו כבושים שם בלב יאודה שכיון שיכסה
בפתח עינים פתח שלל העינים פונים שם כאחז"ל שיחשבה לזונה
אע"פ דכיסחה פניה ולא היה מקום לחשוב עליה שהיא זונה כיון
שכיסחה פניה .

כתיבת יד ותאמר חותמך ופתיך ומנך וכו' תימנ' מה
נורד בשלשה דברי' שקיה די בלחת או בשנים .
אלף

זוה שאלע"פ שכל הדברים המתחדשי' אללנו השם ידעה מאז הידיעה היא
היא ידיעה האפשר וכשאלה לפועל מתקן האפשר תהיה זו ידיעה על
הממלא וראוי לפועלו גמול טוב כפי בחירתו ובענין זה בוחר הקב"ה
את האדוק ומסכוו ויודע בנה שממלא וידינה כפי הלצרף המעשה
למתחבה הכונה זוה שאלע"פ שהסם יתברך ידע זה הכסיון בדעת העמיד
רנה להאילו לפועל כדי שיקבל עליו האדוק שכר .

מצוה לדעת האל יתברך שנאמר וידעת היום וכו' והידיעה עלמה
היא שורש ויעקב לכל זכר והיי הוא כדתי קונה פלטרין
של מעלה ושל מטה ואמרו ז"ל כל אדם שיש בו דעות כאלו נכנה בית
המקדש בימיו . עוד אמרו גדולה דעה שנתני' בין שני שמות ומה היא
כי אל דעות ה' : קרני :

הרב ו' עזרא ז"ל בס' תהלות כתב על פסוק כי יודע ה' דרך
לתיקו' וז"ל אין ספק כי השם הנכבד יודע הכללי והפרטי'
הכללי הם נפש כל חי לכל הברואי' . והפרטים הם כל מין ומין כפני
עלמו או אפילו כל בריה כפני עלמה כי מעשה ידיו כלם רק דעת הפרט
לכל אחד בדרך כלל ה' לתיקו' להשע ידענו לעולם ידע אומנות
ובעבור נפשות ולתיקו' ותיקו' קיימות לעולם על כן ידע
אותם גם ידע כי נפשות הרשעים תאבדנה ע"כ .

ענף ידעני

יודעני הרלב"ג ז"ל הוסיף ע"פ רש"י שיפול כמו נכפה וידבר בפי
כפי מחשבתו דברי' העתיד' והוא ענין המשוגע הידוע
בינינו (ויש פירושים אחרים על כל זה) מנחה בלולה פרשת שופטים :
ספר החיזק ז"ל סי' תכ"ב שלא לשלול בידעני הענין הוא שמשם
המקשה עלט חיה שמשע ידוע לתוך פיו ואותו העלם מדבר
ע"י כשפיו וזאת החיה שמשע ידוע ראיית בספר מן הגלויים שהיא
גולה בחבל גדול שיוז' מןהארץ ענין חבל הקסואינוהלענין ואורחו כזורת
אדם בכל דבר כניסם וקול ויודים ורגלים ומעבורו מחובר לחבל ואין כל
ברייה יכולה לקרב ונאף החבל שיהא רועה סביבותיה כמלא
החבל ועורפת כל מה שיכולה להשיג וכשבאי' לזרה מורים בחז"י אל
החבל עד שנספק והיא מתה מיד ע"כ .

ענף יהודה

תנהומא בשעה שאלו יהודה בקול גדול נפלו כל שרי' שבמלרי'
והפילו כל חיות שבמלריס ונפל יוסף מכסאו וירד
פרעה מכסאו ונפלו שניו וגבורי' שהיו לפני יוסף נהפכו פניהם ולא
החזירו עד יום מותם שנאמר שאלת מקול יוסף ושמע כברי' נתשו
ץסיך הוא אומר והקול נשמע בית פרעה ואין קול זה אלא קול יהודה
שלאמר שמוע ה' קול יאודה .

אמ"ה יתן הקול ליהודה לפי שבסם יהודה י' אותיות שם הוי"ה
וכיון שכתבו בהקב"ה קול ה' שובר ארזים קול ה' יחיל
מדבר וכו' וכתיב גם ארזים שאב מי לא ירח אלהים דבר מי לא
יבכא לכן בשם יהודה שיש בו אותיות הוי"ה ראוי שינתן לו כח הקול
שכירו וידעו פפנות שם הוי"ה שבשמו .

ובענין המאמר אמר גבי יוסף נפילה וגבי פרעה אלה שנספל דרך
שיוסף נפל פניה בעגמל ולא כך פרעה אלא שנספל דרך
ידידה שהוא בכח ועל כן נשברו שניו מה שלא אירע ליוסף . והגבורים
שהיו עומדים בפני יוסף נהפכו פניהם ולא החזירו עד יום מותם עשה
הקב"ה כך כדי שהיה זכר לנפלאותיו שכל זמן שזואי' להם זוכרי'
מנבורת הקב"ה שנתן לראוי וכיון שעמדו מן רב בהפיכת פני' ששחרש
הענין בעיני כל העולם ואף שמתו הגבורי' אחר זמן לא נשכח הענין
כיון ששחרש הפלא בלבם זמן רב .

כתיבת יד וירד יהודה מאת אחיו וכו' ויקח בת איש כנעני
ושמו שם פי' ממר"ה שמואל קלוינימוס ז"ל שהוא
עשו ובשביל שהיה רשע הפך האותיות וקראו שוע עכ"ל .
אמ"ה אם קבלה נקבל שיחודה לקח בחו של עשו אף שהדבר קשה
עד מאד אך לקח בת של מי שהיה מחויק עלמנו ע"ז כדאיתא

בחקתו • וי"ל 'אי שפדוהו מן המיתה שאז חזר משקלו של אדם נעצר הארץ ויריע שהדיק בנמוה כלו חוזר אל הקודש כשמתו בצ"ור החיים חזרת וגופו נגנז כספר תורה שנתבלה לכן תמורה זאת ישוב משקלו • ופ"ל אל המדע לכו פדוהו במשקלו זהב שהקדשו משקלו זהב למקדש במקום שבמותו ישוב כלו אל הקדש כמדובר • ואמרו של דואב בן וקף כיונה לכוונה זאת נהלי בהם מן המיתה לבל ישלעו זו החיוב כאח"ל במס' מעשה בדוחז ביוסף שהיה'תמו מודדתו בטפחי' בכז יום נתת זהב לביית המקדש לפי מה שהיה גרז וכו' • ונבאוקו חללתו לשמו גרמת לו שהיה דואב ואין מסיקין בשמייהו וכו' דלאלו זה היה פורה אותו בבל ימות בנותה משקלו זהב בפדיונו כחשר נפדה יהונתן מן המיתה במשקלו זהב אל הקדש •

ענף יהורם סדר • שולס פרק י"ז בן י"ב שנים יהורם

ובחזוניהו בנו אומר בן כ"ב שנים אחיהם במלכו ובמקום אשר הוא אומר בן י"ב שנים אחיהם במלכו ושנה אחת מלך בירושלים אחרי ר' יוסי וכו' אפשר לכן שיהא גדול מאביו בשתי שנים אלא כיון שהיה אחא חת בנו לבחו של עמרי נגזרה גזרה של עגלות בית דוד שחבלה עם בית אחאב וכן הוא אומר ומשאלהיה היתה תבוסת אחיהו וכו' ונפלו שניהם • זו ביום זה ע"ס זה •

אמ"ה • עיין בהרד"ק י"ל בזה •

ענף יהושע • בראשית פרק כ"ו פ"ו אמר רבי שמעון בן יוחאי

ספר משה תורה שגמס יהושע בשעה שגמס עליו הקב"ה מלאו יושב וספר משנה עזרה בידו אל"ל חזק יהושע אמר יהושע לא ימוש התורה הזה ע"כ

ובתב • בעל תמטות כהונה שרש"י י"ל פ"י שגמס חותם ע"כ והערוך

פ"י רגל עוד כתב הרב יפה אשכנזי בפ"י זה ר"ל שהיה רגיל לעסוק בן תמיד עפי מתאר ספרי הקודש משום דכילי לכל דיע התורה בקבלה וכו' כמובים משפטי המלך והמלכות

מסכת • ערכין דף י"ב הקב"ה כעס עני יהושע שלא התפלל על

ילר הרע ע"ז ע"ז כמו ששעם עורח וכנגד הכוונה יבית בני שקראו בקול גדול בי"ח ולכן כתוב בעזרה נת' יטבו בני ישראל פסוקים מיינות יהושע בן נון שלמה סכות קאי על הקב"ה שפוסק סכות שלום עליהם והקב"ה כעס עני יהושע שלא העביר ה"א"ר מן העולם לכן החסיר אות אחת משמו שהיה ה"ה"ח וכתב' ישוב בן נון ומקשה אם בזמרה נמה לא כעס על משה שלא העביר ע"ז מן העולם וחסר' משה לא היה לו זכות של ארץ ישראל להעבירו מן העולם אבל יהושע שהיה לו זכות של ארץ ישראל והיה יכול להעביר יתה"ר שנ ע"ז לכן כעס עליו •

מגדה • עמקות חז"י י"ל אל נקרה יהושע בן נון ר"ל שגינה לו

הקב"ה עומדי עבר בינה מושן ו' לקיים קרש כאשר הייתי עם משה אחיה עמי' ובמתל אחיה רמז לו נס כן עם הו ע"י פנים של תורה שרמזוין במלת ותחסרהו מעט מאלה"י עיין תלויה קרי ביה מינע שלא גילה הקב"ה למשה כז ימיו ק"ל פנים מצבעים פנים של תורה ונחסיירו סוד חסיה שהוא כ"ל לחטום השבון שבעים פנים נמאל ששם זל אחיה הוא סוד שער הכימני עמר וגיהה הקב"ה למשה קודם מותו ע"כ תוכן דבריו ע"ש בצורף •

בער • הגורים י"ל בפי פהום בפסוק מה גך אל' יהושע את בצפוק

זו ח"ה תיבות כנגד כ"ח שנים שפירנס יהושע את ישראל ובהן תיקן והעביר כ"ח יום קוסמיט' ששלח בלק לבלעם בלחמם בזוהר • ופ"ל פסוק וישלח בלק לבלעם מלאכי'ים כי בזה הפסוק כ"ח תיבין כנגד ב"ח קוסמי' ששלח בלק לבלעם

כנפי • יונה יהושע היה בעטת מלחמות עמלק מנין (אל יהוה) שהוא

י"ז שנים ואח"כ בעטת כניסתו לארץ היה בן י"ז שנים מנין (אל ארצי) •

מערת • יהושע נער לא ימוש מתוך חטלו שהיה פעולתו כפעולת

הכרובים שבמשכן יונת אל' • אלס פרק י"ז חוספת י' ליהושע כ' היה שטחו עם משה מכבט וי' כדלחמ' כס' כוונת ולי' היה המעשר בששני' כדלחמ' כפרי' •

ענף יהודים • הוא הדיאמנטי ויקרא יהלום על שהוא חזק מתד

והולם כל מיני מתחות תול' וה' העופרת • והיא אכן החן גם תשמור הכרה הנושאתה מנפיש הוא קרובה במרלייתה חל הלבון • מסכ"י •

ענף יהונתן • יקנוט שמואל דף י"ב ע"כ ויפדו העם את

זכב ופדוהו • יהונתן ר' אלעזר אומר נתנו ישראל משקלו

אלה רמז רמז' לו שלם ישכב עמה עתיד ללאת מורעו בו שיושיע את ישראל בשלשה דברים שהיוו דוד המלך ע"ה שהרג חת הפנשתי בשלשה ימים בכלי הרועים וזילקוט הרי אחד כי הכל נקרה בני הרועים • יקלטו בידו הרי שס' • ומקלו צידו הרי שלשה חותמך כנגד ילקוט כי כאשר החותם כל מה שחדס חותם בו הוא חתום ושומר גם כן כל מה זה שחדס מניח בילקוט הוא שומר • וכן נקרה ילקוט שקולט כל מה שחדס מניח בתוכו • ופתילך כנגד המלע כי כאשר הפתילין עשויים בחוטי' מעשה קלטים • ומשך כנגד המעשה שלקח דוד צידו והלך אלל הפלשתי עכ"ל •

אמ"ה • כפי דברי המפרש י"ל דרס פתילך שהוא ל"יות וכוון שהום

מלאון פתיל תכלת ומה דם שהל"ית הם פתילין • ולא דעתי מנין בא בפי כל העולם לפתילך הם הפתילין בקשתו ולא מלאתי ואולי משום דלוחיות פתילך הם אלויות פתילך •

אנשם • בגוף הענין נראה לומר רמזוהו כי בשלשה דברים אלו אל

תעלה על דעתך שכסם ששכבתי עמך כן אשכב בלחם אחר הריני כאלו אני חתומה בחותמך שאין זר יכול ליקרב אלני וזהו חותמך • ולענין מה שמוע לך שניות אל תעלה על דעתך כך משום שיש ענין ל"יות והל"יות מרחיק לאדם מלמותו וכדמח"ל גבי ההוא שהלך אלל העונה וכוון שנתנו הל"יות על פניו פירש וכו' זהו רמז של פתילך • וא"ת וכל הגלגולים הללו שגלגל הקב"ה ליסכב אני עמד למה דע שהוא כדי שילע מנך המשיח לדרוך שיבא בדרכים מקולקלים כדי שלא יעכב הקיטרוג כדועע מח"ל בצורף • וזהו רמז ומשך כדי שיבא אוחו שכחוב בו וילא חוטר מנוגע יס' לא יסור שנים מיאודה וכשימגלה במרהה בימינו חמון ומניח הל"יות בידו •

סנהדרין • פרק חלק רבי יאודה בן בתירא היה מורע המתיס

שהחיים יחוקאל •

אמ"ה • יש ויזכר גדול בין הראשונים י"ל אם הנתיס בחתיית

המתיס זוכרים מננה שעבר עליהם כשהיו בזה העולם או יהיו כנפשות המנוגלות שהיו בזה העולם ובחזרם בגלגול אינם זוכרים כלל •

ירע"ך • נראה דזוכרים כל מה שעברו בו העולם משום שאמרו

חז"ל שעומדים במומיהם כדי שיכירום וכו' ומכאן נממד שיזכרו כל מה שעברו בין אדם לחברו בין שיתמי' עוד הדברים כשה"י זה לזה מה עבר ביניהם כשהיו בעולם •

ענף ו"י מדך • כונת שלמה דף פ"ה ע"ד בכל יום מלאה

עומד שחיות באלמ' הרקיע ופוחת ואומר ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד וכל לבא מרום עינין אחיהו ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם עכ"ל •

אמ"ה • בזה יתח' ששכן זה נוהגין אנו עדת ישראל שאחד אומר

ה' מלך וכל הקהל עינין אחירו וכו' שהוא דוגמה של מעלה והוא לתת שרות למעלה לאומר לו ש' ישראל נותנין שרות בתתלהם חל כאומרם חז"ל על פסוק יחד ככבי בקר תמלה שהם ישראל ואח"כ ויריעו כל בני אלהים שהם המלאכים • וכן ה' הוא האלהים אחד מהקהל ואומר וכל הקהל עינים אחירו בחדש באלו ויבוס הכפורים דוגמת בנימי אליהו שהודיע להם שה' דוקא הוא האלהים וכל אלהי העמים חללים וכן הודו אחירו ה' הוא האלהים בכלל מתוק הדבר זכסם שבזמן אליהו אמרו כך על היותם מודים בהקב"ה וכופירים בע"ז גם בחדש אלול ויום הכפורים שהם ימי כפרה על מה שעברו ע"ז בעשיית העגל וחזרו להקב"ה אומרים כך •

ענף יהויכין סודי • ר"י יהויכין היה ל"ו שנים בבית הספר

כנגד ל"ו שנים שהיה שלמה עם בת פרעה וזהו אבותינו חטאו ואינם וכו' •

ענף יהודים • הוא הדיאמנטי ויקרא יהלום על שהוא חזק מתד

והולם כל מיני מתחות תול' וה' העופרת • והיא אכן החן גם תשמור הכרה הנושאתה מנפיש הוא קרובה במרלייתה חל הלבון • מסכ"י •

ענף יהונתן • יקנוט שמואל דף י"ב ע"כ ויפדו העם את

זכב ופדוהו • יהונתן ר' אלעזר אומר נתנו ישראל משקלו

מדרש תלפיות אות י ענף יהורם

בפארט רבי אליעזר

להעביר את העם אבל שמר את הדבר . ואחר עבור חג השבועות הקביל את כל העם ויקרא את הכתב בזוניהם ויאמר אליהם הנה כמ' מנחמתו נלחמתו וכמה מלכים נלחתי ולא הבהילוני ועל זה המקרה פחד קראתי ורעדתי . ובשמועם ויתעלבו האלשים ויתפקקו חוליותיהם וארכובותיהם דא לחד נקטן הוירדו לחרץ ראשם ויאמרו אל יהושע האשר שמענו למשה בן נחמנו חליך השר . קח לך גליון שלח אלכע וכתוב עליו בחרט אנוש ותכז לשכנינו הפושעים והמורדים דברים קשים כגדילים :

ויאמר

למס יהושע עמדו ואשמעו אופן הכתב אשר סדרתי ואם יכשר בעיניכם אשלחה אליהם . ויאמרו כל העם פתח פיה ויאמרו דברך .

ויברא ויאמר בשם ה' אלהי ישראל אשר הוא מחלים הגבורים הזדים וממית הרשעים המורדים ומפריד חיבורי החטאים השגורים . ומחבר פרוי הליקוים והחקידם הוא אלהי הטהרה ואלויו האדונים אלהי אברהם יצחק ויעקב ה' אלהי מלאחמה . וממני יהושע עבד האל . ומתקלה הקדושה בגבורה והעדר המאוסות קבל עדת ישראל בני אברהם יצחק ויעקב . אל האומה המרשעת והקלה המנוגעת עובדי פסילים ומשחחיים אל האלילים אין שלום אגר אלהי .

דעו

לכם כי יתאדם אשר עשיתם להקץ החרי הנדרס ולהעיד הבלתי כי יתאדם לתת חרב בידם . לכי הכי עריות בלדק להביא גמולכם בראשיכם ומה לכם לכם לבה במקום קדוש ועבדו ותעמלו את ארצי . הכינו עצמכם ואל תלאו ממקומיכם כי לשבעת הימים אככי אבא אליכם ואהרוג גבוריכם ואבד ממוס מכם . הנה אתם תתפארו כי אתם מ"ה מלכים ועם כל אחד מ' אלף גבורים ואככי לא תתפארו ועמנו מלכי האדמה רק מלכתי מרום אשר אחד מלכי הכף סרו . ועמורה . ואחד הדיבא המבול ואחד הפליג הארץ לשבעים אומות . ועמי אשר אחי ת"ר אלף גבורי חיל עברו בים וביבשה ובי' הולך לפניהם לילה בעמוד אש ויומם בעמוד ענן . והלומחרים שבהם י"ב אלף הירו חמשה מלכי מדין ואת בלעם בן בעור ויהרגו כל זכר ולא נפקד מהם אש . וכהן אחד שמו פתחם והזולרות המרוגה בידו כאשר יריע אף יריח כל אויביו וטפלים לפניו .

הדא

שמעתי פרעה וכל המונו בעצו בים . ואחמנו עוזרים ביבשה . הלא בוגד לכם מי ששעינו לעמלק ולכל עמו . הלא רחמם מה ששעינו לסיוח לגבור שמי מלכי האמורי ואם עמכם יפת הגבור עמנו ועל גבור הגבורים גבוה מעל גבוה .

וכשמיע

בני ישראל הדברים אלה עמדו על עומדם . ושלא יהושע השליח לארצו וילך אליהם ויפטר להם מה שראה ומסורו העם ושיעור קומת יהושע שהיה ה' אמות . ולבשויו סבלת וארגמן וכתם מלכות בראשו ושם ה' כתוב עליו ובשמועם פלגו ארצה ויאמרו מה זאת שעינו אמתו הסיביונו עליו את כל כרעה . אח"כ קם יהושע עם י"ב אלף גבורי חיל וילך בתוך ז' ימים אליהם ובראות שובך הדור החיל תמה עד מאד . ואמנו המרשעת היתה מוספה ותאמר אליהם אל תיראו כי אני אסגורם בתוך ז' חנוות .

ובראות

יהושע עם ל' נעק לבו אל ה' וימיעו בצפנו ויכתוב כתב לניח ממספתת ראונו אשר היה מלך על שני השבך . וחלי אשר בעבר הירדן שיבא הוא עם חיליו ויביא את פתחם וחזלוירי הכרועה בירו . ותבא אל יאשע ויהא ח' לעת ערב ויקאסר יהושע את הכתב בכנפיה ותקס היונה ותלץ עליו ובראותה ממששת בכנפיה ויקח הכתב ויקראוהו ויקם . ועמדו וילעקו לעקה וירכב על סוסו ויכריז בכל מחנהו חרב לה' ויאספו אליו מכל ד' . וישלח ויקרא אל פתחם וילכו שניהם ובראות אמו של שובך החיל הזה אמרה לגבע ארור כוכב עולה ממזרח ואין חזקתו אמן על שובך בכתמתי כי נבונותי לעזור כה כגדו . ובשמועו צבא שובך השוב מרה לו אלהי להפילי מעל ההומי ויבא יריח ויערוך מלחמה עם שובך ויהרגו . ויבא פתחם לתקוע בחלולרות ובכל תרועה היתה נפתח חומה אחד עד שנפתחו כלם וילאו ויהרגו בשונאיהם עד בלי חשיר להם שריד ופליטת חס' . כן יאבדו ה' אויבי השם אלסו' :

אמר

לגד מתוך המעשה הזה שיהו גדולת המלך הוא להקדים ללאת ולבא אלל אויביו במקומותם קודם שהם ילאו ממקומם

ידיקות שיר הגרים בסחמרי יהושע שמע בנצנון דום ח"ל השמע כלום יי קטן שלומר לגדול ממנו דום שהרי אני גברתי ביום ד' ותמה ביום שני ח"ל בן חורין קטן שיש לו עבד זקן אינו אומר לו שמוק לא קנה אפרים שמים וכל אשר בהם שני ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים וארץ ועד כי לא השתחויתם כעבד לפני יוסף אבי אבי ובהם השמע והירח ובי' ח"ל אלם השקום מי יאמר קלוסם של הקב"ה ח"ל שמוק ואני אומר לאו דבר יהושע וכו' . ילקוט חמד שערך יהושע סימן ח' . ולפי זה אפשר שאמר אז ידבר ולא דיבר ר"ל הבטיח את השמע בעדבר הוא שירה במקומו .

ידיקות

מעלי דף ריח אולר נחמד ושמן בונה חכם זה משה וכסיל אדם יבלעם זה יפח"ש"לל הים בן מרי' ואזי ישראל קורין אותו כסיל ובסביל שהיה משרת משה זכה לירושתו שהי' מכבדו ופורש הסדן על הספסל ויחבב תחת רגליו לסיכך אמר הקב"ה איני מקפח שכתך ועליו כלפטר ונלר תאנה יאכל פריה .

אמר

קשה שהרי פתח קבל תורה ממני ומסרה ליהושע וכו' . ואיך קאמר שלח היה בן תורה ועוד למח היו קורין אותו כסיל . עוד קשה לאמר ובסביל שהיה משרת משה זכה לירושתו במשמע אף על פי שלח היה בן תורה בעבור ששמע למשה ככם במקומו וכמו זר הנכבד ביום מנהיגם של ישראל מי שאינו בן תורה והיה לו להקדוש ברוך הוא לתת לו שכר אחר והיותך קשה שלל מאמרי חכמים וז"ל מורין באלכע שהיה בן תורה ובספר מנחת אליהו אשר לי הארכתי במאמר זה . ומה שראה עוד בדריז"ל כל מי שדבר לשון הרע אין לו רפואה שכבר כתבו דוד שנאמר ירעת ה' כל שפתי חלקות וכו' רבי פליגי אומר דבר לשון הרע יעוק בתורה שנאמר מרפא לשון עץ חיים :

יהנה

סוגת המאמר שיהושע בתחלה בנחרתו לא היה בן תורה ויכין ויהושע אטיחא מיוסף דכתיב ביה ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם על שם זה היו קוראין אותו כסיל דכתיב ומוליא דבה הוא כס' כי לא היה בן תורה שרפואת הלשון הרע הוא המורה כמדובר ובהיות בן כסיל יתקרי ועל זה היו קורין אותו כסיל רמז דאטיחא מיוסף שהוליא דיבה וכתיב ומוליא דיבה הוא כסיל דכפריות אונס אחר שנחבר עם משה רבינו עליו השלום שמשו זכה לירושתו שהיה המורה כלעוד אה להיות תלמיד חכם לירושת משה הלא קתורה דכתיב תורה אה לנו משה ומרשה קתלי יעקב והקב"ה הוא קפח שכרו ממה ששיעבו והניחו במקומו דלף על פי שהיו גדולים ממנו בוקרה והפגים כשעו לא ככס' אלא הוא בזכות השירות שהיה ירש הסדינין על הספסלים ויחבב תחת רגליו אך בתחלה בנחרתו לא היה בן תורה ולא בלאש וזמן היו קורין אותו כסיל מטעם האומר דכפריות .

נמצא

במדרש כי אחר כבישת יהושע ארץ ישראל והריגת י"א מלכים קרה שגלך אחד מכם היה לו בן מלך על ארמונייה הקטנה והשם שובך ועמד וקבץ עמדי מלכי פרס ומדי מיה מלכים ולקחו ונחשו יפת הבבור שהיה עורר היתרו על כנה אלשים וקבגו חיל כחול אשר על שפת הים וישלח מכתב ליהושע וזה טעם הכיגרת .

מהקבוץ

הנבחר המאחר מלכי פרס ומדי חליך יהושע שלם . עתה זכב ערבות ידענו מה שעשית בקרובינו החרבת קיריותי שכתח ולא חמלת ממער ועד זקן הרבת בחרב וכל עריהם השמות . ולכן שמענו ואחיה דע לך כי מהיום ועד לי ימים אחתו נגיע אלך ושיני עדיך בגבול נחלחך בחר אפרים אהמו מ"ה מלכים עטמים ולכל אחד ואחד מ' אלף גבורים מחזיקים בחלים ובקשת כלם אחי החר מנומדי מלחמה ובעזרתנו יפת הבבור אשר זכרנו ולהו הכון וסבך לך כלי מלחמתך ולא תאמר אחר כך כי בלתי עליך נפתח פתחים . ומקרו הככב ביד שליח אחד גבון והכס' ובה השליח ונפתח ליהושע יחבב עם כסא מלכותו וכל העם נבז עליו וילא יהושע להביאו לפניו ולא הביע יהושע אליו עד השלימו לשמוע את בני ישראל ואח"כ לקח המכתב מידו ויקראוהו ביה' ב' בלום ובכס' וישמור אותה בצינו עד עבור חג השבועות כי קרוב הוא . ולא ראה

לשורש של נבואה שהרי משה רבעיה ראש כל הנביאים הוא . לנצח
מכאן לנחור האדם האשה מאורש נביאי' וליקחם שאם ח"ו יחמילו בניו
קרובי' הם לשב דרוק חמרה ופי' .

ענף יואד

מדרש פרשה נח . יואל הנביא היה בן שמואל הנביא ונקרא
בן שמואל לפי שפירש את יואל בתפלתו .

ענף יובר

המקובלים כתבו על פסוק מלכות כל עולמים כ"ל גמטריא
ו' טסס ו' אלף סוד יוכל גדול כסס שהשמיטה

משמעת לוי' שנים כך העול' משמט לשבעה שמיטות שהוא סוד היוכל
הגדול כמזבז' ברגמני' ז"ל פרשה דבר ח' שמיטות יהיו בעולם ואח"כ
יוכל הגדול סוד ו' אלף דור ומשה הוא כלול כי אלף דור כמ"ט דבר
זוה לאלף דור חסר ו' גמטריא' משה עני' אמר האדם אי' מאלף
מלאתי שיהיה משה . מ' . טוספ סיה .

רא דכתיב להחיל אוהבי ים אמר רבי שמעון דא' יוביל שמיט'א
שהחיל הקב"ה יובלות ושמיטות לשרא' ולא לנאמות העולם
ובשעה שישראל שומרי' שנת השמיטה כפרו חיי' נאמותיה' של ליקי'
משמטשטי' כגון עזר ומחשבות' ומיטות' כן וכל זה נאמר וקווי' הי'
יחליפו כח . זוהר הדס .

ויברכותי חמש פירש' במאמר זה ח"ל וגרסה דלפי זה שפיר
סיים ואלוהי' חמלה עליו יאמר היאך נאמר
שמיטה להפקיר נכסיו ולהוליא הכל לרשות' וכן נבזבזו ואלהה יהיה
חסרון גדול במנוון של עליו זה אמר אל' ירצנו נאמת' כי אם יקיימו
מלותי' עלי' למלא' אלוהי' כענין ובחמתי נא בואת' .

בספר עטמי המלות לכמהו"ר עמחה מירקנוני ז"ל דף קמ"ב
ע"ב חילוק יש בין השמטה היוכל אלף נראה לי
שאלו יכולין להבין אותו מדברי ר"ל שאמר שנת אלפי' שנין היו עמלת
וזה חרוב ופקדוק מאד היאך אמר וזה חרוב ולא אמר ובתור כן גלה
לנו שעריו' יחזור עולם ויחדש לקדמותו שתתחלה עד היוכל ואחר
היוכל הוא עולם אחר כמו שגילינו שנקרא' יוכל עולם שיאמר ועברו
לעולם ודרשו רז"ל לעולם זו יוכל וכו' וכן פ' דרש כי אחר אותו
האלף החרוב יתחור' ויחזור לקדמותו כמתחלה עד שבע שמיטות יהיה
שנת היוכל ועליו נאמר בשנת היוכל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו
לאשר לו אחוזת האדץ וזהו ההבדל בין השמיטה היוכל . וכן מה
שאמר חז"ל וזה חרוב כמתחלה אלף חרוב נאמר שחפס השמטה

בגמלי' חיים וברדי' המורכבי' אלף השמים הארץ לבדם יהיו קיימי'
כל אותם שבע השמיטות עד שנת היוכל הגדול ולא יתבעלו כאשר
הדברים בעבור כי היוכל הוא כנגד השמים והארץ העליונים אלף יוכל
קני' יתבעלו שאר הדברים כמתחלה וענין יוכל גדול יבאחר בספר האור .

דרב רקנוני ז"ל דבר על חלקף דוד וכו' וכן פ' דרש כי אחר אותו
ומתוונתו יקראם וזהו זמן חמשי' אלף שנים והוא סוד היוכל
הגדול שנאמר בשנת היוכל הוואת ישוב השדה לאשר קנהו כלומר ישוב
הכל לתשובה והוא אחר השמיט' וזהו מלכות' תפלת כל עולמים כל
גימטריא' חמשי' עינין שם בפרשת' הדוד .

רבינו דכתיב דף קפ"ח ע"א בשנת היוכל הוואת וכו' יוכל היא
מלשון ועל יוכל ילח שרשו' ורשמה כל הדור' יוכלו אל
הסיבה הראשונה ולכך נקרא' היוכל בשם דוד' כי הוא היה כל אשר
שם שורשי' הדורות והבשר' כלם כי משה נבא' בצריאת' העולם
שנאמר בראשית' ברא' אליה' ושמה תזבנתן וכו' וזו כי כל אדם מהשבע
פועלת פעולת שבעה אלפים וזאת הם מיי' ויבטיחלנו לעולם מ"ט
יהיה תכו וזכו וישוב הכל ליוכל כמו שנא'ל' בשם הבין זה וזהו לשון
הכתוב בשנת היוכל הוואת תזבנו' ח"ס אל' הוואתו בשנת היוכל ישוב
וזכמי' המחקר הזכירו בלשונם הכל היה מהשבע הראשונה והכל שם
אל' הסבה הראשונה והם תוכה לבין סוד השמטה היוכל לא יתעלם
ממך מה שהזכיר בשמטה שך כרמך ספי' קירען עובד' מירך בלשו'
לנוכה

ממקומם לבד בחרנו להלחם בו שכן אמר יהושע לשובך ולמיה' מלכי'
אשר עמו אל תלכו ממקומכם כי לוי' ימים אחי' אהא אליכם
ונראה עם זה דיוה דיוהת הפסוק כי תלך למלחתי' על אויביך
וכו' דקשה דהול' כי תלחם עם אויביך ונתתו ה'ו' אלחייך
צידך מתי' כי תלך חמננס אחי' יאמר כי תלחם יש במשמע שהאויבי' בלא
אללו בחרנו וזו חיו' מהגדולה לזה אמר כי תלך דמשמעותו אהת'
תלך אליהם לילך להלחם בהר"ם קודם יהושע יקדמו לבא אלך' .

כרי יקר על הנביאי' . הקב"ה נתן ליהושע קריני הוד של משה
כדי שיקרע הירדן לפניו כמו שנקרע הים לפני משה .

אמיה משה ויהושע הם בחינת חמה ולבנה וכשם שהלבנה מקבלת
אור מהחמה כדי לפעול להאיר בגילה ואורה מנעם גם
לחיה נרשמת כל כך יהושע שקבל קריני הוד של משה כדי להאיר בקריני'
הירדן לא נרשם כל כך בקרינות' אף סוף דכתיב שמעו עמי' ורזון
כדוגמת האור שמקבלת הלבנה מהחמה שאינה מאיר' כל כך ואינה
נרשמת כמדובר .

טעם למה ניתנו בגמול' ששים עשר אבני' שהקימו מן הירדן
ולא ניתנו לפני' נבואה ובמקום כמו מטה משה וללנות המן
לפי שאין דרך ליתן אות של יהושע במקום' שים אות של משה דלוי'
חולקי' כבוד לתלמיד במקו' הרב לקט יוסף ערך ישראל .

אמיה כיון שמעלת יהושע לא היתה מעלת משה רבעיה' וליך
להשים האות שלו יותר בגילוי' במקום יותר מפורסם לעין
של כדי שיראו ויכירו חמיר בנות שלו כדי שיגדלו שם שאין כן משה
רבינו ע"ה שמעלתו מפורסמת מסוף העולם ועד סופו לכן אות של
יהושע דהיינו האבנים ניתנו בגמול' מקום יותר מפורס' ואותוה משה
ניתנו במשכן ובמקדש שמורי' בנית' .

כרי יקר עטם יהושע העמיד השמש הכרות שאי' אינה ביד שרי'
של מעלה וביד מולות אלה ביד הקב"ה ואין מול לשראל לכך
שינה יהושע את המולות והעמיד השמש במעלות' עוד לפי שראה
יהושע שבעת משה בני' מריבה על שלא קידם השם לכן קידם הוא
השם לענין כל ישראל בעמידת חמה ולבנה .

אמיה נראה לי שכוון יהושע בהעמדת חמה ולבנה כדי להפיל
לבושתם של ל"א מלכים שבאו להלחם עמו כי הם בלא
בהבעת חמה ולבנה כוכבי' ומולות העובדים אותם לכן העמיד לאלוה'
שלהם כעבדי' לפניו כדי שיראו כי הכל הנה ואין עם מושעיל לעזור
ובה נפלו לבס ויכוס ישראל וברפת בראותם האבני' היורדים עליהם
מן השמים כחילו אליהם' וברגמי' אותם כחילו חומרים קחו גמולכם
ממה שהייתם עובדי' איתנו ולא להקב"ה ארון הכל .

ענה יהונתן בן גרשום

ירושלמי דברכות פ"ע הביאו ילקוט שופטים דף כ"ב ע"ב
יהונתן בן גרשום בן מנשה אמר ר' שמואל בר נחמני
גון תלויה אם זכה משה אם לאו בן מנשה וכו' כוללת התאמר מלאו
דוד שהיה עובד ע"ו' והחזירו והשיבו על הלקוחות כיון שמת דוד עמד
שלמה והחליף הממונים שם אביו וזכר ינתן לקולו הראשון הה"ד
ויהי בכה אים זקן וזקן ושב בשבת אל . אמרין הוא הבהוץ עלמו
ע"ו' ואותו היום חזר בתשובה ושרתה עליו רוח הקדש הה"ד ויהי דבר
ה' אל הנביא אשר השיבו ע"ו' .

אמיה מי יודע למה תלה חזרתו בתשובה אל לאו לרמוזה
בזאת ע"ו' לתלות למה אם חזר בן משה ואם לאו בן
מנשה שים מליאות ע"ו' . וגרסה שבהיות יהונתן בן גרשום בן בנו של
משה רבינו ע"ה אשר עשה נקמות בפרעה התנין הגדול הרובץ בתוך
יארורו שהים מחזיק עלמו ע"ו' ואומר לי יאירי ואלי עשיתי וכו' ומשה
רבעיה' גילה חרפתו בקהל ופרסם כי הכל הוא לכן הו"ן הרומז בפרעה
שנקרא' תנין שהחיק עלמו ע"ו' היא תלויה לרמוז אל חזר בתשובה
הוא בן משה דמודה דמשה השפיל הו"ן ואין מנשם בע"ו' ואם אינו
חוזר הוא בן מנשה בגמלי' הו"ן כחילו מכחיש במשעו של משה
שים מנשם בע"ו' ח"ו : והכע' וראה הבה מאורש עוב חזר לשורשו
סוף כנף דרוק חומרת לאוריא' אעיקרא קאי . וחזר בתשובה ושרתה
עליו נבואה לפרסם שלמות תשובתו ששם בכל לבו דעיות' שם שחר

מדרש תלפיות אתי ענה יובל

תללו מגורת פורעניות ומיומו של גוג ומחבלו של משיח ומי' הדין הגדול * **ובן** קיימו כל המפרשי ז"ל שהדין הראשון הוא לנוף בלבד בעולם הזה והשני לנפש בלבד. בעולם הבשמות והשלישי לנפש ולגוף יחד והוא תלפיות התחי'. וכמו שאמרנו בפרקי אבות והחיים לדון ועל

הדין הזה פירשו חז"ל במשך חצי ימי החיגר והסומא. **אמנם** מנר"י ארבעה ז"ל כפסד מעיני היצועה מעין ח' תמר ז' ספר דבריה' בראיות חזקות וברורות שאין יום הדין אחר התחייה ומה שנקרא יום הדין ר"ל יום המשפט והנקמה והוא ז"ל מפרש כפי דעתו כל המקומות הנז'. והאר"י ז"ל כתב כי יום הדין הגדול יהיה לעבד"י בלבד ולא לישראל כי בני ישראל על ידי יסורין וגלגולי מתמרקין ולכן לא ידון רוחם עוד לעולם וכו' והמת' קרוב לתחיה יקבלו עונש עולם ומופלג בזמן קצר שיהיה איכות העונש תחת כמות הזמן כדי שיזכו לחיי העולם הבא. ועיין בתוספות מנ"י ראש השנה בענין הדין הגדול והנורא וכו' והדעות שהביא בעל ספר נשמת חיים פרק שבעה עשר מתאמר ראשון דף מ"ד בלריכות המאמר' והראיות.

ענה יום וימים

רד"ק ז"ל ביחזקאל סי' י"ב מה הפרש בין יומם ליום זהויות השמש על הארץ יקרא יומם אבל יום כולל פעמים היו' והלילה ורש"י ז"ל כתב ששעמ משמו של רבי מנחם כל יומם שבמקרא לשון יום ליום. והוא הדבר הנכבד ימים רבים :

דע כל יום ויום מחזירין את האדם שלא יתעורר כדנ"ל אמר רבי אחי' רמ"ח מ"ע בזהר רמ"ח אברים שבאדם וכלל יום ויום וזוה"י על האדם עשה אותנו כדי שתחיה בזכותנו ותאריך ימי' וסס"ה גיד' בלדס כנגד סס"ה מלות לא תעשו והס כנגד ימות החי' וכלל יום ויום שהתמי' וזרחה עד שהיא שוקעת לזוה"י. ואמרת גזר אני עליך במי שהגיע ימך ליום זה אל תעבור כי עברי' ע"כ ומלא הימים שעשה בהם מלות עוטה הקב"ה מלבוש כי ברחות הנפש הגוף בקבר בלי לבוש נפשו ענומה כאשר הית' בלמנה אתו לזכר על הקב"ה אותו לזכר והנפש נחה שקטה וזכה הלבוש עושי' שליחותו של הקב"ה כמזכר לעיל ספר סוד המלבוש.

וידבר ויקרבו ימי ישראל נמות וסימים ממש קרבו שנעשה מהם לבוש כמזכר וכן וקרבו ימי דוד נעש' לבוש מימיה' ונקרר להלבשו זהו ואברהם זקן בא' בימים כלומר נכנס בתוך הימים שנעשו לבוש :

בזוהר פ' ויחי כד קריבו איונו קמי מלכא קדישא אזי הוא זכאי כל בר נש נפיק מעלנא שליך ואעל בליוני יומיו ואינון לבושי יקר מתלבש' ביה נשמת' ואינון יומין ללא חב בזון : **ג"ע** נקרא קץ הימין . וגי'הס קץ הימי' . זוהר בראשית דף קל"ד :

הרמב"ד ז"ל ששת ימי בראשית כל אחד יומו של הקב"ה אלף רקיע מבידיל זה אלף השני מובדלי' נח וזכיו מן דורו שהיו רשעים ויס ג' הנמיחי' הארץ פירות זה אלף הו' שמלמית אברות והתחיל מנג' תורה כדאיתא בגמרא דע"ז. ביום רביעי שני מלאכות זה אלף הו' רביעי שהיו שני מקדשות בלויים . בהמי' נבראו הדגים המלאכים בגזנדה רמוזו לאלף החמישי שנחרבו ב' מקדשות ב' יום ששי נבראו החיות רמוזו לאלף הששי שימנלו הגוי' שנמשלו לחיות וחס"ה יבאו ימי המשיח שברא בללס אליהם . ביום השבת נגד עולם שכלו שבת :

אמ"ה אומר אלף הששי ימשלו הגוי' וכו' לאו בכל האלף קאמר דזה אי אפשר כיון דמחלי היום ומעלה הוא קודם אלף הקב"ה שיש להם שליטה בקלות אלף הששי .

ספר מנח' בלולה פ' אומר ועינים את נשפוחים חב הרנב"ג ז"ל בתועלותיו כי המתענגים בעשרת ימי התשוב' יתע על זוס גדליה עושי' קחמו מדבריו והבאננים להיות דבר וז' וחיזוה נצטר עכ"ל .

אמ"ה נראה ענינו של דבר עתקעס עלמו שכתב בזוהר פרשת אחרי מות וז"ל תעלו את נשפוחים וכו' מנח' דלכל וסתי בתשיעיה

לזכר כי לאחר שתעבור שנת השמטה שקראה הכתוב שנת לה' שהוא שנת ומנוחה לחי העולמי' יהיו שלך כקדם וכו' . אבל ביוכל לא הזכינו אלא ספמיה מיריה לפי שהם שלה ואין לך בהם כלום וכו' ועיין שם ברמזי הפסוקי שהביא . גם עיין בספר מפעלות אלהים לכמו' הרר ארבענאה ז"ל עיין מעין זה .

אמ"ה נראה שבעת למה נקרא יובל משום ששנת וראש חדש ומעוטי' ושבועית אין המשכת זמנם בין זה לזה זמן רב כי משענה ימים לוי ימים שבת ומשפלי' לנשפים ר"ח וזכה המומדים ואפילו שבועית שהוא לפני רחוקות כי אם משענה שנים לוי שנים מה שאין זה היובל שהמשכתו בין זה לזה הוא חמשים שנה שהוא זמן רב כיוכל כן שנמשך למרחוק ולזה נקרא יובל מלשון ועל יובל יעלה שרשו וכו' כלומר הרי הוא כנחל שמוטך והולך למרחקי' כך היובל מושך והולך עד זמן רב עד בא שנת החמשים .

ענה יודרת

דע כי היוגדת בין כל חבלי לידה שלה לוטקת עי' קולות לפחות כאומר בזוהר פ' ויאל' שלזה לחשון באזניה כשמקשה לילד מזמור יענך ה' ביום לרה שהם עי' תיבות ויוגדת (עמק המלך דף קע"ה ע"ב) .

פועה היתה פועה את הילד פירש רבינו חננאל לחשת לחשה ויולא הולך כמו שפועים אנו עכשו באזני האשה (תוס' מס' סוטה דף י"א ע"ב) .

ענה יום הדין

ענין יום הדין הגדול שהוא אחר התחיה כפי דעת הרמב"ם ז"ל שכתב בספר הגמול שלו שי לו להקב"ה כפי מיני דינין בעולמו הדין הראשון בכל שנה ופנה ביום ראש השנה אשר בו ידויוני בני אדם איך לחרב איך לשלום . השני לנשמה אחר פרידתה מן הגוף שאז זכמה יורדת לנן עדן ואם לא יורדת לנהיגה והעוה"ז נקרא על דעת הרמב"ם עוה"ב ועל דעת הרמב"ם עולם הנשמות השלישי יום הדין הגדול אחר שיחיו המתים שבו כל האדם דרון כפי מעשיו וכו' עליו אמרו בפרקא קמח' דראש השנה ג' כתות ליום הדין וכו' ופירש רש"י ז"ל ג' כתות ליום הדין יום מועד הוא לדון והכל הוא שכתוב עליו יום ה' הגדול והנורא וכו' . וכן קיימו וקבלו הגאון רבי סעדיה ור' סחרי' וסאר החתמי' כלם שתכלית הפלה העולם מהתחיה יהיה לעמוד בדין ולקבל כל אחד ואחד גמול מעשיו הטוב' או הלישת על חטאיו וזה שנהיות העונד הגוף והנפש יחד בתבור אחד לא תסבול זורת הדין שהשמה לזכר תקבל שכר עבודת' מבלי הגוף ולכן נאמר הנשמות ישובו להתקשר בתחיית המתים עם גופותיה' אז יבאלו ויראלו את פני הארון ה' לנפשות ויעמדו לדין לפני אלהים חסד כמפעלו ליתן לרשע רע כרשעו .

יום הדין הגדול הזה מורגל כפי החכמים בתרגו' ויתנן על פסוק שופר דם האדם מרי עלמא עמיד לתפירתא מיניה ליום דינא רבה . גם על פסוק כי לא ינקה ה' . וכן על פסוק ואת לא ינקה ובהקלת על פסוק מה שהיה כבר היה ונל פסוק כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט . ובתהלים על פסוק על כן לא יקומו רשעים במשפט וכן רבו מלפסור התקומות אשר מזכיר בהם ענין יום הדין הגדול והנורא הזה .

גם במדרש ברובינו ז"ל מפרש הטיב עיני האמונה הזאת במס' חגיג' על פסוק ויאמר שמואל אל שאול למה הרמזתי וכו' ובמדרש שוחר טוב על פסוק על כן לא יקומו רשעי' במשפט ובזממור ז"א על פסוק יבואו ויבהלו מנח' כל חייבי וכן בזממור קיי"ע ע' פ' מה שהבתי תורתך ובזממור קיי"ג מ' ויאמר ויכתי לבי .

גם במדרש שמואל ז"ל רמז על כל המעשה הזה קשה יום הדין שהקב"ה עמיד לדון את כל העולם כנו בעמק יהושפט וכן דעת הרמב"ם ז"ל שמה הדין הגדול אמרו במשנה דור המבול אין להם חלק לעולם הבא ואין עומדין בדין ובמכילתא אמרו אב תזכו לשמור את השבת

מדרש תלפיות אות י ענף יונה

קמנ

היה הדבור מורע אברהם מותר באומי ועממא דכתיב כי בילחך ולא כל ילחך.

זוהר פ' ויקהל דף ק"ע ע"ב הרב שלבג לוי' מיד מת והיה יונה בתוכו ג' ימים וא"כ חי כבתוליה והקיא ליונה לחץ וכו' כגונא דא זמינת הרעא דירשאל לאתפוצא בקדמיא ולאבחר וארץ רפאים תפיל: **מדרש** ילמדנו פ' ויקהל אמר יונה אי בורח מלפני ה' למקום שאין שם כבודו מה אעשה אם חלעה לשמים שם כבודו שנאמר על השמים כבודו ואם על הארץ שם כבודו שנאמר מלא כל הארץ כבודו הריני בורח לים שאין נאמר שם כבודו מיד ירד ליפו ולא מלא שם איהו לירד והאיהו שירד בה יונה היה רחוק מישו מהלך שני ימי' לנסות את יונה מה עשה הקב"ה והיה סגור גדול בים והחזירה ליפו וראה יונה שמתו ובלבו:

אמ"ה דברי המאמר הזה תמוה' הם בעיני כל רואים דיו' חכם גדול היה ואך עלה בדעתו שאין כבודו של הקב"ה בים ואע"פ שאין נאמר שם כבודו מה צדק כי מי לא ידע שאין מקום פניו מצדו ועוד דבאומרו מלא כל הארץ כבודו הרי הים בכלל דאומרו כל הארץ וכל אשר בה והים בארץ היא' ותו קשיא לי טובא דכפי סברתו שבים אין נאמר שם כבודו יחאף אם היה קובע שם דירתו על הים אבל הוא נכנס בספינה לברוח מרשימה וא"כ מה מושיל בתקנתו שבוטאו בארץ ששם נאמר מלא כל הארץ כבודו היה נלכד מרשת שברח ואם הכוונ' לומר כעבאר במקום אחר בדברי חז"ל מלפני ה' הוא בורח שרצה לברוח לחוזה לארץ כדי שלא יתייחד לו הדבור לפי שאין נבואה בחוזה לארץ אם כן למה תלה בהבר' בים לומר הריני בורח בים שאין נאמר שם כבודו דמשמע לא בכל מקום ובארץ יהיה במקום שיהיה לא היה יכול להלך דן יתייחד לו הדבור כיון שנאמר מלא כל הארץ כבודו' ותו ק"ה וכו' נעלם מיוג' שגראה השכינה לירשאל כשעברו בים וראתה שפחה בים וכו' וא"כ גם בים היה הדבור יכול לו' ותו קשה אומרו אם חלעה לשמים שם כבודו דמשמע שמפיך כך לא היה עולה לשמים דאם לא כן היה עולה ואיך יתכן זה תו קשה דאיתא בילקוט הדט דאע"פ שאין נבואה בחוזה לארץ אבל במקום מים יכול להיות כגון על הנהר או על הים וכו' וראיה מיהוקאל שנתייחד לו המראות על נהר כבר אע"פ שהיה בחוזה לארץ וכו' וא"כ מה היה מושיל יונה בתקנתו לברוח לים שאין נאמר שם כבודו אי משום שהיה חוזה לארץ עכ"ל ילמד על הדבור להתייחד עמו.

אמ"ה דברי המאמר הזה תמוה' הם בעיני כל רואים דיו' חכם גדול היה ואך עלה בדעתו שאין כבודו של הקב"ה בים ואע"פ שאין נאמר שם כבודו מה צדק כי מי לא ידע שאין מקום פניו מצדו ועוד דבאומרו מלא כל הארץ כבודו הרי הים בכלל דאומרו כל הארץ וכל אשר בה והים בארץ היא' ותו קשיא לי טובא דכפי סברתו שבים אין נאמר שם כבודו יחאף אם היה קובע שם דירתו על הים אבל הוא נכנס בספינה לברוח מרשימה וא"כ מה מושיל בתקנתו שבוטאו בארץ ששם נאמר מלא כל הארץ כבודו היה נלכד מרשת שברח ואם הכוונ' לומר כעבאר במקום אחר בדברי חז"ל מלפני ה' הוא בורח שרצה לברוח לחוזה לארץ כדי שלא יתייחד לו הדבור לפי שאין נבואה בחוזה לארץ אם כן למה תלה בהבר' בים לומר הריני בורח בים שאין נאמר שם כבודו דמשמע לא בכל מקום ובארץ יהיה במקום שיהיה לא היה יכול להלך דן יתייחד לו הדבור כיון שנאמר מלא כל הארץ כבודו' ותו ק"ה וכו' נעלם מיוג' שגראה השכינה לירשאל כשעברו בים וראתה שפחה בים וכו' וא"כ גם בים היה הדבור יכול לו' ותו קשה אומרו אם חלעה לשמים שם כבודו דמשמע שמפיך כך לא היה עולה לשמים דאם לא כן היה עולה ואיך יתכן זה תו קשה דאיתא בילקוט הדט דאע"פ שאין נבואה בחוזה לארץ אבל במקום מים יכול להיות כגון על הנהר או על הים וכו' וראיה מיהוקאל שנתייחד לו המראות על נהר כבר אע"פ שהיה בחוזה לארץ וכו' וא"כ מה היה מושיל יונה בתקנתו לברוח לים שאין נאמר שם כבודו אי משום שהיה חוזה לארץ עכ"ל ילמד על הדבור להתייחד עמו.

אמ"ה דברי המאמר הזה תמוה' הם בעיני כל רואים דיו' חכם גדול היה ואך עלה בדעתו שאין כבודו של הקב"ה בים ואע"פ שאין נאמר שם כבודו מה צדק כי מי לא ידע שאין מקום פניו מצדו ועוד דבאומרו מלא כל הארץ כבודו הרי הים בכלל דאומרו כל הארץ וכל אשר בה והים בארץ היא' ותו קשיא לי טובא דכפי סברתו שבים אין נאמר שם כבודו יחאף אם היה קובע שם דירתו על הים אבל הוא נכנס בספינה לברוח מרשימה וא"כ מה מושיל בתקנתו שבוטאו בארץ ששם נאמר מלא כל הארץ כבודו היה נלכד מרשת שברח ואם הכוונ' לומר כעבאר במקום אחר בדברי חז"ל מלפני ה' הוא בורח שרצה לברוח לחוזה לארץ כדי שלא יתייחד לו הדבור לפי שאין נבואה בחוזה לארץ אם כן למה תלה בהבר' בים לומר הריני בורח בים שאין נאמר שם כבודו דמשמע לא בכל מקום ובארץ יהיה במקום שיהיה לא היה יכול להלך דן יתייחד לו הדבור כיון שנאמר מלא כל הארץ כבודו' ותו ק"ה וכו' נעלם מיוג' שגראה השכינה לירשאל כשעברו בים וראתה שפחה בים וכו' וא"כ גם בים היה הדבור יכול לו' ותו קשה אומרו אם חלעה לשמים שם כבודו דמשמע שמפיך כך לא היה עולה לשמים דאם לא כן היה עולה ואיך יתכן זה תו קשה דאיתא בילקוט הדט דאע"פ שאין נבואה בחוזה לארץ אבל במקום מים יכול להיות כגון על הנהר או על הים וכו' וראיה מיהוקאל שנתייחד לו המראות על נהר כבר אע"פ שהיה בחוזה לארץ וכו' וא"כ מה היה מושיל יונה בתקנתו לברוח לים שאין נאמר שם כבודו אי משום שהיה חוזה לארץ עכ"ל ילמד על הדבור להתייחד עמו.

אמ"ה דברי המאמר הזה תמוה' הם בעיני כל רואים דיו' חכם גדול היה ואך עלה בדעתו שאין כבודו של הקב"ה בים ואע"פ שאין נאמר שם כבודו מה צדק כי מי לא ידע שאין מקום פניו מצדו ועוד דבאומרו מלא כל הארץ כבודו הרי הים בכלל דאומרו כל הארץ וכל אשר בה והים בארץ היא' ותו קשיא לי טובא דכפי סברתו שבים אין נאמר שם כבודו יחאף אם היה קובע שם דירתו על הים אבל הוא נכנס בספינה לברוח מרשימה וא"כ מה מושיל בתקנתו שבוטאו בארץ ששם נאמר מלא כל הארץ כבודו היה נלכד מרשת שברח ואם הכוונ' לומר כעבאר במקום אחר בדברי חז"ל מלפני ה' הוא בורח שרצה לברוח לחוזה לארץ כדי שלא יתייחד לו הדבור לפי שאין נבואה בחוזה לארץ אם כן למה תלה בהבר' בים לומר הריני בורח בים שאין נאמר שם כבודו דמשמע לא בכל מקום ובארץ יהיה במקום שיהיה לא היה יכול להלך דן יתייחד לו הדבור כיון שנאמר מלא כל הארץ כבודו' ותו ק"ה וכו' נעלם מיוג' שגראה השכינה לירשאל כשעברו בים וראתה שפחה בים וכו' וא"כ גם בים היה הדבור יכול לו' ותו קשה אומרו אם חלעה לשמים שם כבודו דמשמע שמפיך כך לא היה עולה לשמים דאם לא כן היה עולה ואיך יתכן זה תו קשה דאיתא בילקוט הדט דאע"פ שאין נבואה בחוזה לארץ אבל במקום מים יכול להיות כגון על הנהר או על הים וכו' וראיה מיהוקאל שנתייחד לו המראות על נהר כבר אע"פ שהיה בחוזה לארץ וכו' וא"כ מה היה מושיל יונה בתקנתו לברוח לים שאין נאמר שם כבודו אי משום שהיה חוזה לארץ עכ"ל ילמד על הדבור להתייחד עמו.

אמ"ה דברי המאמר הזה תמוה' הם בעיני כל רואים דיו' חכם גדול היה ואך עלה בדעתו שאין כבודו של הקב"ה בים ואע"פ שאין נאמר שם כבודו מה צדק כי מי לא ידע שאין מקום פניו מצדו ועוד דבאומרו מלא כל הארץ כבודו הרי הים בכלל דאומרו כל הארץ וכל אשר בה והים בארץ היא' ותו קשיא לי טובא דכפי סברתו שבים אין נאמר שם כבודו יחאף אם היה קובע שם דירתו על הים אבל הוא נכנס בספינה לברוח מרשימה וא"כ מה מושיל בתקנתו שבוטאו בארץ ששם נאמר מלא כל הארץ כבודו היה נלכד מרשת שברח ואם הכוונ' לומר כעבאר במקום אחר בדברי חז"ל מלפני ה' הוא בורח שרצה לברוח לחוזה לארץ כדי שלא יתייחד לו הדבור לפי שאין נבואה בחוזה לארץ אם כן למה תלה בהבר' בים לומר הריני בורח בים שאין נאמר שם כבודו דמשמע לא בכל מקום ובארץ יהיה במקום שיהיה לא היה יכול להלך דן יתייחד לו הדבור כיון שנאמר מלא כל הארץ כבודו' ותו ק"ה וכו' נעלם מיוג' שגראה השכינה לירשאל כשעברו בים וראתה שפחה בים וכו' וא"כ גם בים היה הדבור יכול לו' ותו קשה אומרו אם חלעה לשמים שם כבודו דמשמע שמפיך כך לא היה עולה לשמים דאם לא כן היה עולה ואיך יתכן זה תו קשה דאיתא בילקוט הדט דאע"פ שאין נבואה בחוזה לארץ אבל במקום מים יכול להיות כגון על הנהר או על הים וכו' וראיה מיהוקאל שנתייחד לו המראות על נהר כבר אע"פ שהיה בחוזה לארץ וכו' וא"כ מה היה מושיל יונה בתקנתו לברוח לים שאין נאמר שם כבודו אי משום שהיה חוזה לארץ עכ"ל ילמד על הדבור להתייחד עמו.

אמ"ה דברי המאמר הזה תמוה' הם בעיני כל רואים דיו' חכם גדול היה ואך עלה בדעתו שאין כבודו של הקב"ה בים ואע"פ שאין נאמר שם כבודו מה צדק כי מי לא ידע שאין מקום פניו מצדו ועוד דבאומרו מלא כל הארץ כבודו הרי הים בכלל דאומרו כל הארץ וכל אשר בה והים בארץ היא' ותו קשיא לי טובא דכפי סברתו שבים אין נאמר שם כבודו יחאף אם היה קובע שם דירתו על הים אבל הוא נכנס בספינה לברוח מרשימה וא"כ מה מושיל בתקנתו שבוטאו בארץ ששם נאמר מלא כל הארץ כבודו היה נלכד מרשת שברח ואם הכוונ' לומר כעבאר במקום אחר בדברי חז"ל מלפני ה' הוא בורח שרצה לברוח לחוזה לארץ כדי שלא יתייחד לו הדבור לפי שאין נבואה בחוזה לארץ אם כן למה תלה בהבר' בים לומר הריני בורח בים שאין נאמר שם כבודו דמשמע לא בכל מקום ובארץ יהיה במקום שיהיה לא היה יכול להלך דן יתייחד לו הדבור כיון שנאמר מלא כל הארץ כבודו' ותו ק"ה וכו' נעלם מיוג' שגראה השכינה לירשאל כשעברו בים וראתה שפחה בים וכו' וא"כ גם בים היה הדבור יכול לו' ותו קשה אומרו אם חלעה לשמים שם כבודו דמשמע שמפיך כך לא היה עולה לשמים דאם לא כן היה עולה ואיך יתכן זה תו קשה דאיתא בילקוט הדט דאע"פ שאין נבואה בחוזה לארץ אבל במקום מים יכול להיות כגון על הנהר או על הים וכו' וראיה מיהוקאל שנתייחד לו המראות על נהר כבר אע"פ שהיה בחוזה לארץ וכו' וא"כ מה היה מושיל יונה בתקנתו לברוח לים שאין נאמר שם כבודו אי משום שהיה חוזה לארץ עכ"ל ילמד על הדבור להתייחד עמו.

אמ"ה דברי המאמר הזה תמוה' הם בעיני כל רואים דיו' חכם גדול היה ואך עלה בדעתו שאין כבודו של הקב"ה בים ואע"פ שאין נאמר שם כבודו מה צדק כי מי לא ידע שאין מקום פניו מצדו ועוד דבאומרו מלא כל הארץ כבודו הרי הים בכלל דאומרו כל הארץ וכל אשר בה והים בארץ היא' ותו קשיא לי טובא דכפי סברתו שבים אין נאמר שם כבודו יחאף אם היה קובע שם דירתו על הים אבל הוא נכנס בספינה לברוח מרשימה וא"כ מה מושיל בתקנתו שבוטאו בארץ ששם נאמר מלא כל הארץ כבודו היה נלכד מרשת שברח ואם הכוונ' לומר כעבאר במקום אחר בדברי חז"ל מלפני ה' הוא בורח שרצה לברוח לחוזה לארץ כדי שלא יתייחד לו הדבור לפי שאין נבואה בחוזה לארץ אם כן למה תלה בהבר' בים לומר הריני בורח בים שאין נאמר שם כבודו דמשמע לא בכל מקום ובארץ יהיה במקום שיהיה לא היה יכול להלך דן יתייחד לו הדבור כיון שנאמר מלא כל הארץ כבודו' ותו ק"ה וכו' נעלם מיוג' שגראה השכינה לירשאל כשעברו בים וראתה שפחה בים וכו' וא"כ גם בים היה הדבור יכול לו' ותו קשה אומרו אם חלעה לשמים שם כבודו דמשמע שמפיך כך לא היה עולה לשמים דאם לא כן היה עולה ואיך יתכן זה תו קשה דאיתא בילקוט הדט דאע"פ שאין נבואה בחוזה לארץ אבל במקום מים יכול להיות כגון על הנהר או על הים וכו' וראיה מיהוקאל שנתייחד לו המראות על נהר כבר אע"פ שהיה בחוזה לארץ וכו' וא"כ מה היה מושיל יונה בתקנתו לברוח לים שאין נאמר שם כבודו אי משום שהיה חוזה לארץ עכ"ל ילמד על הדבור להתייחד עמו.

אמ"ה דברי המאמר הזה תמוה' הם בעיני כל רואים דיו' חכם גדול היה ואך עלה בדעתו שאין כבודו של הקב"ה בים ואע"פ שאין נאמר שם כבודו מה צדק כי מי לא ידע שאין מקום פניו מצדו ועוד דבאומרו מלא כל הארץ כבודו הרי הים בכלל דאומרו כל הארץ וכל אשר בה והים בארץ היא' ותו קשיא לי טובא דכפי סברתו שבים אין נאמר שם כבודו יחאף אם היה קובע שם דירתו על הים אבל הוא נכנס בספינה לברוח מרשימה וא"כ מה מושיל בתקנתו שבוטאו בארץ ששם נאמר מלא כל הארץ כבודו היה נלכד מרשת שברח ואם הכוונ' לומר כעבאר במקום אחר בדברי חז"ל מלפני ה' הוא בורח שרצה לברוח לחוזה לארץ כדי שלא יתייחד לו הדבור לפי שאין נבואה בחוזה לארץ אם כן למה תלה בהבר' בים לומר הריני בורח בים שאין נאמר שם כבודו דמשמע לא בכל מקום ובארץ יהיה במקום שיהיה לא היה יכול להלך דן יתייחד לו הדבור כיון שנאמר מלא כל הארץ כבודו' ותו ק"ה וכו' נעלם מיוג' שגראה השכינה לירשאל כשעברו בים וראתה שפחה בים וכו' וא"כ גם בים היה הדבור יכול לו' ותו קשה אומרו אם חלעה לשמים שם כבודו דמשמע שמפיך כך לא היה עולה לשמים דאם לא כן היה עולה ואיך יתכן זה תו קשה דאיתא בילקוט הדט דאע"פ שאין נבואה בחוזה לארץ אבל במקום מים יכול להיות כגון על הנהר או על הים וכו' וראיה מיהוקאל שנתייחד לו המראות על נהר כבר אע"פ שהיה בחוזה לארץ וכו' וא"כ מה היה מושיל יונה בתקנתו לברוח לים שאין נאמר שם כבודו אי משום שהיה חוזה לארץ עכ"ל ילמד על הדבור להתייחד עמו.

בשמיארה ומענא נפשיה במיכלא ומשתיא אסתבח בשעיראה ענויה רנפשא בתרין חולקין ואסתבח כאליו אתעני בשמיארה ועשיראה עד כאן ומעט זה המתענה בשפרת ימי תשובה כבר הורגל בתענית ואין לו עינוי אום יום הכפורים לכן לרדף שלא יתענה ויאכל באלו הימים כמו שירגיל לאכול בכל יום ובזה מרגיש בכפלים תענית של יום הכפורים וכן הגם שהעטם שפוע הוא כדי שלא יחלש ויתגעל מלוט כפור'.

מנחה בלוגה פ' בהעלותך דף קל"ה ע"א תיבת יום מורא יום ולילה זה בנין אב לכל יומם אינו מורה רק בהיות השמש על הארץ'.

אמ"ה קשה מה דכתיב יומם יואה ה' חסדו דאם יומם נורה בעוד השמש על הארץ משמע שאז חסדו על בריותיו ובעמוד השחר ובסקיעת החמה שאין השמש על הארץ אין חסדו עליהם והכתיב חסד אל כל היום דמורה יום ולילה'.

וי"ו יומם שהוא בהיות השמש על הארץ שאז ישראל עוקי' במלות כי רוב המלות נעשית ביום כדפירש שר"י ז"ל במנחות דף מ"ג ע"ב בוראיתם אותו וזכרתם אזי רואה הקדוש ברוך הוא אותם עשוקים במלות ויאות חסדו בכל היום ובלילה ולה סיים הפסוק ובלילה שירו עמי כלומר על חסדו שגשה בעבור עסק המורה והמלות ביום להחסד עמי גם בלילה שירו עמי אני משארו לו ושמחתו גודל חסדו'.

מדרש תהלים דף כ"ה ע"ג כשהקב"ה דן לעתיד את העושים לחובה הם מתיבישי' מיד מכיית יאר הרע זייתה והם אומרים מבקשי' אנו את דיננו ויבשו' ויבשו' את חוזה ומחייבים פעם שנית לך יבשו' יבשו' שני פעמים'.

אמ"ה מכיים בהם יאר הרע כדי שיחזרו לבקש את דינם ויבשו' כדי לשלם להם מדה במדה כאשר עשו עם ישראל דין אותם וחזרו' ומעלינו עליהם כדי לחזור לדונם ולכלות כל מה שיש להם'.

ענף יונה

ילקוט יונה הביא מפרקי י' אליעזר שרמו הקב"ה לגד הקיאה את יונה תתק"י פרסאות ילכשה נראה שהדגה החזירה הפיקדון לגד זה שעל פי דבורו הקיאה' ואמר כי לגד שקא כמו יקיא מן הפעיל כמו מן פקד הפקיד שיואל לשלישי וכשתק הגמטריא של יוקא את יונה אל הבישה עם ה"ו' אותיות ועם החמש תיבות תמלא תתקס"ג ועם הכולל תתקס"ד שם בילקוט תמלא תתק"ג נאה שהתפלל יונה'.

תקיני הזוהר כ"א' דף י"ז ע"א והנה עלה זית מרץ בפיא ואמאי עלה זית אלא אמר' יונה רבון עלמין תהא מנוגה דיני מסורה בידך ותהא מריר' כזית ולא תהא מתוקה ומסורה ביד שליח ושלוח בהאי אתר דא מעטרון ועוד שכינתא איתקריאת וכו'.

ימן ה' תולעת כעלות השחר העטם שהיה כעלות השחר שרמו לו הקב"ה שזכה לשמנה תפלתו מה שגדר על ליתן לעתיד שדורו עונו כעפני שחר מ"ע'.

יונה בן חמישי שסחייא אליה והוא משיח בן יוסף כעוד נראה בן חמישי ר"ל בן אליהו שנקרא חמישי על שם הדבר ה' בפיך אמת מ"ע ענף יונה'.

הא דכתיב גבי יונה ויאמרו לו הגידה נא באשר למי הרעה הזאת מה מלאכתך אמרו לו שמא מורעו של יוסף אתה דכתיב ביה באשר את אשתו ואיך אעשה הרעה הגדולה וכו' וינס וילא החוזה וכתיב הים רחא וינס רחא חרונו של יוסף וכו' אתה ראו שיהיה הים מנוגע כשם שנקרע בזכותו ואם נת מורע יוסף אתה מ"מ מורע יעקב אתה דכתיב למי אתה ואנה תלך שאותם שלוח' היו המלאכי' אם כן יש לך להתפלל שידמונו לנו מלאכי' להלינו ואם לא הגידה נא אי מזה עם אתה שמא מורעו של עמלק או משבעה עממים הראויים לעונש ח"ל עברי אנכי מורע אברה' שהי' מעבר הנהר אני (עיון בורה שמות) ולא תקם מן העבד מורע אברה' אפי' אכתי דילמא מורעו של עמלק הוא דלתי' אם כן מאברה' י"ל דאיתא כי

מדרש תלפיות אות י ענה יונה

יזתר מן השם שהוא יוסף וזהו שאמר המדרש ובי פורת לית הוא יוסף ר"ל היינו מה שמורה שם יוסף היינו מה שמורה פורת ותיזן מהו כן פורת שטי"י פורת נתגדל עכ"ל

פרקי רבי אליעזר מכירת מרים לא נתכפרה לישראל עד שמתו שנאמר ונגלה בזאת ה' נבואות אם יוספר העון הזה לכם עד ותירגם ויתן ו' עוזאל עד תמותון מותא תייעל וכן תרגום עוד לא אחשה כי אם שלמתי אל חיקם וכו' ואמסור למותא תייעל את גוייתיהו זה יורה שאין פירות מותא תייעל מנשיתם הפסג שאמר גוייתיהו

במכירת יוסף נתקלקלו תרין ירכין וזהו סוד הן יהרום ולא יבנה שדרשו בפרשת מקץ על 'מכירתו בסוד מילין חיק הספר עם השר' הוא כלל ספר תורה שהוא סוד תפארת ועמו מילין עיקר הספר כומיקיון תרין ירכין קאטו וכו' (מ"ג אופן ס"ו)

זוהר חדש דף מ"ג ודף מ"ד ע"ל גלות מלרים היה בחטא מכירת יוסף שלא ראה פני אביו כ"ב שנים וגרמו לכל שבע כ"ב שנים להיות בגלות הרי עשרה פעמים כ"ב הוא ר"כ שנים אלא משום שעשרה שנים הקדושים מוח בחוזה לא היה להם צער גדול לכן נגרעו עשרה שנים וששתעבדו רד"ו שנים

גרי רז"ל כשראו הקליפות יוסף נפרד מאביו ביקשו להנכס ממנו נקמת הרועי וכסו והקב"ה הקדים רפואה למכה בשביל שהיה מנגלגל מתוך ורפואה היה בשלש עולו ומכרוהו לעבד והקב"ה הסכים לזרם הוזהר וזאת היתה רפואה והסכמה שהקדים הקב"ה שהיה גלות מלרים

מדרש יפה חואר ויפה מראה בגימטריא אורת ויפה מנין מיכאל מראה מנין גבריאל הרי הואאורת מיכאל וגבריאל היה ביוסף

ירושלמי הוריות דף מ"ג ע"ג נתגלה ליוסף חיקיון רחל ולאח א"ל אחיך יכתבו באפוד אבל ב"מסכת דרך רחל קאמר באת אליו ויוקא של רחל

גרי רז"ל עד הגל הזה רמזו ליה רתת יוסף ועדה המנכה לו רמז לזרות דינה ע"כ

אמ"ה מואמר זה סתום הוא עיין פירושו בספר לב אריה

בספר הפלאה אחי יוסף חשבו להרוג את יוסף למעלה גם למטה וחילולו הו"ו עם ה"ה שנתחברו לא היה חיים ליוסף ואז נכנע הדיון וזהו והבזר רק בור מצבי ליה למימר אלא אמר והבזר כלומר ו"ה הללו

זרע ברך יהודה חשב חלוט של יוסף מורה על מלוכה שיעול ממנו המלוכה לכן יען למוכרו לעבד ובנימוסי אין עבד מוגל לכן כשנתחרטו על המכירה חשבו שיאודה יען זו לעובתו הירידהו מגדולתו

שפתי כהן למאן דאמר לעשות לרכיו ככנס אלא שראה דיוקנו של יעקב דוגמת מה שאמר ביקש דוד לעבוד ע"ל כן חשב יוסף פן יחולל שם שמים יאמרו למה עשה הקב"ה ככה ליוסף שאחיו ר"ל להורגו וכן באמת השליכו אותו לכלבים נחשים ועקרבים מועב שאעשה עבירה ולא יתחלל ש"ס יואמרו סופו מוכיח שגם מתחלה היה רשע

אמ"ה עם זה מתישב הקושי העולם שהיה מקשה החכם השלם אחי ז"ל על מאמר חז"ל הלך שלא חשב בעבירה וכו' שהרי ככנס לעשות העבירה ואיך קאמר הלך שלא חשב אלא שאע"פ שנמר בדעתו לעשות העבירה לא לתאוותו רק לשם שמים כדי שלא יתחלל ש"ס על ידו כמזכיר וזהו שאמר הלך שלא חשב בעבירה דייקא שהוא לא כיון לעבירה רק לעשות מלוא בזה שלא יתחלל ש"ס וזוה מתיישב שאע"פ שאדם בעל בחירה ב"ה הקב"ה ומנעו כדכ"ל אכן שחיה ואמר לו אם תעשה העבירה מחריב העולם או למאן דאמר דיוקנו של אביו ראה וכו' כי כיון שמת שכנס לא היה לעשות עבירה רק לש"ס לכן מנעו הקב"ה כי אין לו"ד מכל לא כיון שבסוף יתפרסם הדבר שכל הגוילים שבערו עליו לא בעבור היות רשע כי אם לגלגל ירידת מלרים על ידו כדי שיקבלו דת וכדי שיטערו רפ"ה לזיוות שהיו במלרים

זוהר (בתחילת פרשת ויחי חיי שרה) כשהשליכו ליונה צים פרחא מנייה גמתי' וסלקא עד כרסיה דמלכא ולאחנת קמיה ולאחנת ליה גמתי' ועל צומא דהוא נוגא ומית נוגא לכתר אחתי' הוא נוגא

אמ"ה אפשר לומר להעטם שמת הדג מיד כשנכנס יונה בחורו משום דכששליכו ליונה לים פרחא בשמתו ועלה עד כסא הכבוד ודו אותו כמזכיר אפשר שאלא חייב בדין והיה חייב מיתה אך כדי להלילו עשה הקב"ה שימותו הדג במקומו מיד כשנכנס בו ומשכ כאילו הוא מת כיון שהדג היה נרתק לו וכגופו דמי ואחר כך אחתי' הוא נוגא כי יונה היה בחורו כשמה לעוף וכפרע היות בשם יונה אמות' שם הויה כי הנון במספר קטן עולה ה' וגמאל בשמו ד' אמות' השם זה גס תחיה לר"י

זוהר פרשת ויקהל דף קל"ז ע"א יונה נקרא בן אחתי על שם דשאל נפשי למיתה

ענה יונה ובני יונה

רש"י ז"ל צבא בתרא גבי משנת הלוך פירות שוכך וכו' זה לשון דרך היונים לעשות ולדות בכל חודש זכר ונקבה חוץ מחודש אדר שאין יולדים ונכחו ולדות גם כל לסוף שני חדשי' עושי' ולדות בכל חדה עד כאן

אמ"ה אפשר לומר דלכן נמשלו ישראל ליונה מה יונה מתחדשת בכל חודש כך ישראל מתחדשי' בכל חודש בהקבלת פני שכינה צברכת הלבנה והיה בני יונה עושי' ולדות לסוף שני חדשי' ללדתן דהיינו צדש עשה גס יוסף' אחר שני חדשי' ללדתם ממלרים שאז חזרו בתשובה מכל טיטופ' מלרים שלמדו כדכ"ל מה אלו עובדי ע"ז אף אלו וכו' והכך בתשוב' כולל דמי כדכ"ל צדש השלישי עשו ולדות דהיינו שקבלו את הבור' מלוי עשה ומלות לא תעשה שם הולדות של נפש וכן בחינת זכר ונקבה כוודע מלות עשה בחינת זכר ומלות לא תעשה בחינת נקבה ומה יונה בכל החדשים עושה ולדות חוץ מחודש אדר כך ישראל בכל החדשים מלא המן הישע זכות ישראל כשהפילו גרלות וראה שלא יכול להם חוץ מחודש אדר שלא מלא בו הללה לישראל באומרו שהו חדש שמת בו משה רב"ה או כלך צורך זה מה יונה צדש אדר אינה עושה ולדות כך ישראל צימ' המן צדש אדר נמאלו ערומים מן המלות שהם הולדות האמתי' ונחתיבו כליה לוגי שקבלו התורה ברזון או כחחז"ל וינלו וברז"ל יס טעמי' אחרים נמשלו ישראל ליונה אלו ואלו דברי אלהים חיים

ענה יונים

מסכת זילה דף י' רש"י יונים דרכם להוליד זכר ונקבה כל חדש ומפסיקין

ענה יוסף

אחי יוסף ולוהו צסיף לפי שהיה הורג אותם וסופך דמיס צדכה רעה והלוצן השיאם לזרם אחר השליכו אותו אל הבור וכו' אל תאספו דם גם המלצין פני חברו מיתתו בשרפה לכן אמרו מועב שיפול לכבשן האש ולא ילצין פני חברו צדכים וארם הנחש במקום שי"פע וידוע היה רלוצן שימרחיש לו אם נח היה סבה להשיבו אל אביו ואפשר להשיבו לראובן אל אביו שהיה ככעם עמו על עסקי בזהה עכ"ל קרבן מנחה

בבבלי המדרש למח"ר אברהם עקרה במדרש פי ויחי פי י"ט בן פורת יוסף ופי פורת הוא לית יוסף לרז"ך להביה הגרסא כאשר אחי הגירסא הכוננה בספרי הגוילים ובי פורת לית יוסף הוא לא אלא מהו פורת שגל יד פורת נתגדל ו' וראה לע"ד דקשה לבעל המדרש בזאת הברכה שברך יעקב ליוסף בן פורת יוסף כי פורת הוא מלשון פרו ורבו שהוא לשון תוספות א"ל מה הברכה מורה

במזמרי בלטה ומבול ארוח הפלגה כדנח"ל .

ובשיבולים אם יוסף חי אז לא שהקים י"ב חבשים בשמות בניו וגזר וישתחוו לאבניו של רחובן ולא קמו וכן לכל א"י וא"י וכסגור שישתחוו לאבניו של יוסף השתחוו וכן בנבוליו ומשם ידעו שיוסף חי אך היו מלמער מפני געגועין ממנו כדאיתא בנבולות דרבי נתן ולכן כשחמרו לו עבשו שיוסף חי אמר רב עוד זמן שאני יודע שיוסף בני חי עוד נראה כי הם חמרו וכי הוא מושל שהיא ממשלה קטנה כמו אשר אין לה קצין ואפילו שוטר ואפילו מושל וכיון שזאתי רוח שזאתי רוח אמר רב עזר בגדולה יוסף בני הם שאדם אומרים כי מלך הוא ולא מושל .

ובזה יראה מאמר רז"ל ביומא ארבע ימיו עם יוסף דקשה למה הרשיע שוקם ש מלה"ב שאני יוסף שאתה מנעמה אותו אלף שאין יכולי להשיב כן משום דקיה שמנע אותו היה על שנתכם כדי שלא יהי חילול השם כמזכיר ולא מקום תלות העבירה ובחיצור על התורה פרשתי אופנים אחרים .

מפרשים ז"ל הוא דרשה יוסף שימורו קלמן המלריי כדי לתקן חמדת בלטה ע"י מילה כבודו ומנימלה יפסוק הרעב על דרך בעד אשה זוהי עד כבר לחם :

מודר"ם חלשיך ז"ל תכלית כוונת יוסף הבריקי בנה שליערי לאחיו כ"כ בכסף ראשון ואני וגביעי כי שמע שלייערו את לבניו כ"כ בחטא ולתקן ודיעה ע"כ כדי שינקו מעונם ולישקלו למטרפסי בעולם הזה וע"כ זאת .

שפתי כהן וימלא הגביע בלמחמת בנימין לגבות לו בנזויה הנער שלייער לאביו שהי' יודע במכירת יוסף קודם ששיטפו

א"י הם קראוהו יוסף ואמר שאני כן כי רב עוד שמו כי יוסף שמו כה"א יתירה ולא יוסף מעט הכמות י"ב דשאל רב עוד ר"ל עדיין נובח עוד בנבונות כבחתלה . א"כ רב עוד גדול בחסידות מבחתלה שעבשו עמד בנסיון ובפי' על התורה פרשתי עוד בכמה פי' .

שפתי כהן טעם שמתבדך יוסף בנבונות הארץ דוקא ולא בשאר נבונות אלא לפי שאדם הראשון שמע לקול אשתו ונתקללי הארץ בעבור לפיכך מאחר דיוסף לא שמע לקול אשת פוטופיער לבך מתבדך בנבונת הארץ .

יד יוסף הטעם שרלו אחי יוסף להורגו לפי שאמר השמש והיורה משתחווים לי והרהור היום גרם לחלוט בלילי וא"כ הרהור שאביו ישתחוו לו מלרץ הקב"ה למעשה ולפי זה היה חייב מית' (ושיך) אם הרהור כדבר אומי' .

אמ"ה נראה טעם למה יוסף שהו' ביסוד תעלם מאחיו ולא נתגלגל זה הדבר לרחובן או לשמעון או לאחד משאר אחיו אמנם כיון דבשכירת הכלים יסוד לא נסבר לבן נתגלגל ירידת השב וים למלרים על ידי יוסף שקדם שם כי הוא דוקא יכול לטבול מלישבר עמו שם ולעמוד בנסיון עם אשמו של פוטופיער ומה גם היות מלרים ערות הארץ מוכנת לזנות וכנגדו בקדושה יוסף בחדת יסוד שהוא המילה ומדת הקדושה גוברת על מדת העונאה שנגדו ואין מוכן למלאכי זאת כי אם יוסף ואכל קדם למלרים לעמוד בנסיון והחליטם כח עונאת הזנות כדי שבזבואם שירגל שם לא יפירו צבירות וכאומרים חז"ל שישראל במלרים לא חטאו בזנות ובזכות זה נגאלו משם ועוד לחז"ל יוסף היה גדר לזכרים ושרה גדר לנשים וכו' כי מטעם קדימת ירידת יוסף למלריי כמזכיר היתה קדימת שרה למלרים כי שרם היא במלכות כמזכיר יוסף ומלכות אחר שחזקין ולה דוקא שייך שחרת דתפול ביד פרעה לעשות חיקון וחדר לנשי' ויתר משאר האמהות ואע"פ שחל ג"כ אצל מלכות היתה עתיד' למות בדרך כמו שהי' והוא כדי שיהי' הנגה לישראל העתידין ללאת בנלות כחז"ל ונמלא שהיתה מוכנת לעיני' אחר . היכל ה' רכ"ט ע"א .

אמ"ה בזה מתישב קושיית מורכ"ם ממלמד זול"ל על מאמר חז"ל אמר הקב"ה אחם מכרתם אחיכם מתוך מאכל ומשת' לכן והמלך והמנן ישבו לשמות וכו' קשה על שבע בנימין שלא נמלא במכירה' אלא כיון שידע ולא הגיד נמלא גרם הוא במכירה' .

שם הקב"ה הביא רעב למלרים כדי שיבאו לשם כל ד' מלכויות וכל אשר היה זהו שאמרה חירות מן מלכויות כי כבר סבלו עול שעבודם במלרים מד' מלכויות וצ"י עגל חזרו למלריי הראשונ' .

מקובלים שחמתי הילדים וכו' שחמתי הילדים אותן שמואלין זרע לבעלה שעל ידי עשרה טיפין שהול"א יוסף נהרגו עשרה הרוגי מלכות וזהו שאמר בגמרא בשחיטה תהא מיתתו וזה הילדים על שם הילדים אשר אין בהם כל מום זה רבי ישמעאל כהן גדול שהי' קלמחר פניו וכו' וכן כלם לכן חמדה בת קיסר בעור פניו דוגמא שחמדה פוטופיער ביוסף וזהו שאמר ונבנה ענה וכו' היינו ונבנה גדול בחורבן בית המקדש ביוסף מלכות וי"ש ועתה אל תעלבו הא"כ תעלבו .

חידושי הגדות הא דתמו אחי יוסף יין א"ג רהוי מירי' והי לא חירוהו י"ל משום איתת מלכות דהא בלאו הכי קשה איך שתו יין נכך ועתדין רבין לאסור אלא מפני איתת מלכות ע"כ אבל קשה על הגמרא היאך משמע בפסוק דתמו יין וישתו וישכרו כתבי' זילתא שחר משקים דמשכר כך הקשה בעל ילקוט דוד .

אמ"ה זו אינה קושיא דמתקנת מה שעולה על שולחן מלכים אינו אלא יין ועוד דלא מנינו במורה שברות כי אם מיין וישת מן היין וישכר וכו' וסודרת ולא מיין מכלל דעיקר השכרי' ביין ובאלה נרות ונודכתב וישת מן היין וישכר וכתיב הכא וישכרו אינו אלא יין . עוד שכיון שכונת יוסף היה לשמחם בודלי' שמשך שהבי' לפניהם יין היה משום דלין שמח' אלא בשמך יין .

מפרשים רב עוד יוסף בני חי ר"ל אותו רב זהו עשו אל השמח כי יוסף בני חי ועתיד ליפול ביד יוסף כדנח"ל .

יונתן בן עוזיאל פרשת וישב השבטים מכרו ליוסף לערביים בעשרים מעין דכסף וקנו עם אותם מעות סמלין ע"כ . ובספר אמרי נועם בסדר זה וזה לשונו יש במדרש שהי' קמיע בנזארו של יוסף ובשהליטוהו לבור בא רפאל ועשה ממנו חלוק והלבישו וכשהעלוהו מן הבור כדי למורכו לישמעאל יראוהו סהיה לו חלוק ונתתו אחיו להקטולם ואמרו לישמעאלים סהיה מכרו כי אי ערוס נתנו להם . הישמעאלים ממעלים תחת חלוקו והוליוכוהו בחלקו וכו' וזה שייסר הפייטן בלילי אזהרה ובעד נעלים מכרוהו .

אשתו של פוטופיער הטיעה חלבון של ביצה על בגדיה על שייסף תבעה לתשמיש פוטופיער קרל לכומרים ודקדק . ראו שם חלבון ולא שכבת זרע ולכן לא הרגו . יונתן ד'י עוזיאל בפסוק וחקרתי לאנשי בית' ובפסוק ויקח אדוני יוסף אותו ויתגור אל בית הסוהר .

מדרש רבה פי' י"ג פא' שברך ששמר יוסף את השבת ע"י שלא נתנה זכה בנו אפרים להקריב קרבן נשילוחו ביום השבת אע"פ שאין קרבן יחיד וזוהי השבת .

שם הקב"ה חלק כבוד ליוסף על שהיה ירא שמים ובשביל יוסף שכן ה' לזווי' שח"א וירא אדוניו כי ה' אמו ע"ש שיוסף היה מתבדך להקב"ה על כל דבר ודבר ושאל לו אדוניו מה אתה אומר ויוסף השיבו סהיה מתבדך להקב"ה ליל אדוניו מבקש אני לראות ל"ל יוסף הרי חמה אחד מ כמה שמשין שלו ואין אתה יכול להסת' .

יוסף קם עלמנו כדון עוזיא שם רע בלחה כסף והיה הוליה שם רע דאכלו אדוני אבר מן החי כל נתן ממונו ש' כסף דהוא שלשה פעמים הוליה שם רע בשלשה דברים ודוקא נתן לבנימין שלא חטא כלום וגם לאחיו לא נתן שגם הם חטאו במכירתו . שם **בחיי** ז"ל אמותה הפעם ר"ל עד עכשוו כי מיתות היו שכתתק רוח הקודש ממני זה מיתת הפעם והלער בשביל יוסף זה מיתת הגוף עכשוו לא אמות זהו הפעם אחד בסוף ימים .

וזהר ויוסף ישת ידו על עיניך לסותמם שהיו פתוחי' בראות השכינה נעשו קדושים ולכן לא יגע בהם אחר רק יוסף שהיו ידיו קדושי' עד שלא נגעו בלשח פוטופיער .

במנהג בלוגה רב עוד יוסף בני חי ושאל לבעל העגלות רב או מריסערו עוד יוסף בני חי .

אמ"ה כיון שכשמכרו ליוסף הלך יעקב להרי' ויטה בנבנים

מדרש תלפיות את יענף יוסף

שעיר עזים . כנגד יוחרד יחזק שלטען דמו ויעבדו את צ' חונת
 בדם . כנגד ולא הכירו כי היו ידיו שעירות וכו' ויאמרו זאת מלאכי
 הכר נח כנגד שלטעזר יחזק שמואל אכל ערפא . טרף טורף יוסף . כנגד
 שלטעזר ונפחד ונחרד יחזק חרדה חדר גס הוא וכן פרע'י אחרים
 באופן שיעקב נתקן כולו מה שעשה ביוסף ולכן האביו מכל בניו
דרע בך ראונו עמנו למה צבור מלא לרורות וטפר אכל השבתי
 חזרו וגבבוה משם והטליו אותו אל הבור השני שהיה מלא
 נחשים וזהו כי גנוב גונבתי שנגנב שני פעמים חד שנגבבוה האחים
 מצור שעמתינו ראונו וחד שנגנב מצית אביו :

אמיה אפשר דהו כוונת הכתוב וישך ראונו אל הבור והנה אין
 יוסף צבור ויקרע את בגדיו כלומר כיון שכל אל הבור
 אשר העמין שם ליוסף דהיינו צבור של לרורות ולא מלאו שם ויקרע
 את בגדיו כי לא נשעם עלוהו להשיבו משם אל אביו כי כיון שלא
 מלאו שם אמר בודאי שלטו בו :

אמרי חכמים פעם אחת נתקבלו אבא המריות לראות יופי של
 יוסף מה עשתה אשת פטיספרע נעלה אתרוגי' ותנהג לכל
 אחת ואחת מנן ותנהג ספין לכל אחת ואחת מנן וקראו ליוסף
 והעמדתו בפניהם כיון שהיו מסתלותו בבניו היו חותכות את ידיהן
 חמרה להם ומנה אתם שעה אחת כך פני אבי שעה אחת אשכ"ו . מדרש
 ילמדנו פ' וישב :

אמיה ענין זה יותר באורך כספר הישר וגרסה בזה פסוק
 ויעזוב כל אשר לו בידו ולא ידע אתו מאומה כי אם
 הלאם אשר הוא אולכו ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה' דמה שייכות
 יש ויהי יוסף יפה תואר למה שקדם לומר ובחיבור אחר פרשתי
 בכמה פס' :

אמנם כפי מהאמר זה נראה שגם פטיספרע עזב כל עסק שהיה
 לו ולא היה לו שום התעסקות כי אם להסתכל ביופיו של
 יוסף וזהו ויעזוב כל אשר לו בידו למה משום שלא ידע בעצורו עוד
 מאומה מכל עסקיו כי אם הלאם אשר הוא אולכו בלבד שדוקא עסק זה
 כל חכילה היה עושה שיהי שאף אפשר על ידי אחרים אצל מהכל
 מסתלק והטעם משום שיהי יוסף יפה תואר וכו' ומרוב יופיו לא היה
 יכול לפרוש מהסתכל ביופיו ולעסוק בדברים אחרים .

יידהי כדברה אל יוסף יוס ויוס וכו' אין יוס אלף א"ב חדשים
 שנאמר מיוס ליוס ותמרה לחדש א"ב עשר א"ר יאורה בר שלום
 א"ב חדש היתה מתגרה בו . מדרש ילמדנו פ' וישב :

אמיה נלעזר יוסף הרעיק בלער הגבול . הוא א"ב חדשים לבפר
 מה שעשה בחייו שהיו תולין עיניהם בבנית הארץ כי
 משפט גיהנם א"ב חדש ענר זה היה לו כלער גיהנם וביתר
בנימין נולד שמונה שנים אחריו יוסף ובכל אותו הזמן היה
 יעקב מתיאש מן הבנים ולכן היה יוסף חביב בעיניו
 וגעגעועיו עליו מכל בניו ולכן היה נחשב לו כבן זקונים (מנחה
 בגולה פ' וישב) :

וימצאהו האיש והנח תעם בידה אמרו חז"ל איש זה גבריאל
 שנאמר והאיש גבריאל בן ששה וארבעים שיהיה רפאל שהוא
 בנימנעריא איש . הראה הקב"ה ליוסף שלש עולמות כמו שראה לאביו
 בחלום הסולם . מאלמים אלומים עולם השפל . והנה השמש והירח
 עולי הגלגלים . וימצאהו איש זה עולה המלאכים :

אמיה כיון שהראו ליעקב בחלום עולם הגליות ענין הגליות כדח"ל
 ונלות מלרים בכלל ומתולגלגל ידו עיניו שנתלם על ידי
 פרעה לכן נראה שכיון שכלם קשוריי זה בזה כשם שהראו ליעקב
 וליוסף בחלום ג' עולמות גם לפרעה הראו לו ג' עולמות אך בהיות
 פרעה מלא העוונות הראו לו כאלו לנמות הוגמת השלשה עולמות עומד
 על היאור כנגד עולם הגלגלים אשר שם הטעם והירח המאירי' כמיס
 הוא שהיא ספריי שבע פרות כנגד עולה השפל . יפות מראה כנגד עולי'
 המלאכים שהם יפה המראה' . וזהו ופרעה חולם בניו כלומר יעקב
 חלם ויוסף חלם ופרע ג"כ חלם ולומר על ענין אחד ונראה שזהו
 שאמר לו יוסף חלום פרע חלום הוא כלומר אחד הוא שם חלום אבי
 וחלומי שעל ידי שלטתם נשתלה הגלות . ובחיבור אחר הארכתי בזה ו'
 וקל

זו וכו' אל הקב"ה חייך בשביל כבודך אני נגלה עליו שנאמר וירא
 ארונו כי ה' אתו .

עוד שם על שתיירא יוסף מהקב"ה ולא נגע בלשון ארונו זכה
 שבנו אפרים נתן לו רשות להקריב קרבנו ביום השבת .
מדרש אבכרי כשרא' יעקב את העגלות אשר שלח יוסף אמר
 הו' דרתי אני יודע שיוסף אינו חוטא בלשון פטיספרע
 עכ"ל .

אמיה המאמר הזה תמוה מאד דמאן דכך שמיא ענין העגלות
 נגילו יוסף לא חטא בזנות ועל כל אריה ז"ל בפרשת
 וישב דף כ"ו ע"ג פירש עם מה דליתא בילקוט שופטים כלל מי שנכסף
 בזנות אינו זוכה למלוה ולכן לא היה משבט שמעון לא שופט ולא
 מלך על מעש' זמרי שחטא בזנות וכו' והעגלות ששלח פרעה היה ע"ז
 חקוק' עליהן ותלה יוסף עגלות מלכות חתומים בחות ו' כדרך המלכים
 שיש חותם על העגלות שלהם ואותם ששלח פרעה עמד יאורה חותם
 והנה כראות יעקב העגלות ראה שהוא מלך וכו' : יתא שיהי חורס
 בלשון פטיספרע בזנות לא היה מלך כמדובר שהחוטא בזנות אינו מולך
 ולע"ד נראה עם מה שדרשו חז"ל בפסוק חיה רעה אכלתה ו' אשור
 לא פטיספרע והנה היה יודע יעקב שיוסף היה חי כדליתא בלבוש
 דרבי נתן עיין ש"ת באורך אך היה בזה מהתאבל עליו מתוך געגעועין
 וגם שמה נתערב בין הגוים וחתא בזנות כיון שהיה יפה מראה' ואולי
 פגע בו הדוב כרענו בחי' רעה אכלתה אמנם כדל"ה העגלות אשר
 שלח יוסף ומיד כראות דבר של יוסף ותחי רוחו עליו וחזר אמר
 בלבושו כדח"ל משם הכיר וידע שבדאי לא חטא יוסף בזנות דלמי
 איתא שחתא בזנות איך יתכן שבראות דבר שלו שנתעורר אל הנבואה
 להיות השכינה שורה עליו ובזנות כתיב ולא יראה כך ערות דבר ושב
 מלאחידך א"כ בהכרח גמר שלח חטא בזנות כיון שבראות דבר משלו
 שמה עליו שכניה .

לב אריה ז"ל דף כ"ח ע"א וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי
 בן זקונים הוא לו ועשה לו כחונת פסים פירש רש"י ז"ל וזו
 אקונין שלו דומי' לו וכו' רקשה איך תלוי אהבתו ביוסף צעבור שזיו
 אקונין שלו דומי' לו אלא בהיות שחתמוה של הקב"ה הוא אמת ונראה
 בפני כל ליק חותם חתמוה מלכו כל עולם בצלורו והנה בלי טעם שגל
 אורת פניו של יוסף שזיו אקונין דומה לאביו יעקב היה חקוק חותמו
 של הקב"ה אמת שהוא מקור האמת תתן אמת ליעקב וזהו אמר
 הכתוב וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו שזיו
 אקונין שלו דומה לו שלא יסתלק אמת מעל פניו כמו מעל פני
 אביו יעקב שזיו אקונין חקוק חתם כחם הכבוד במרכבה עליונה כך
 היה זו אקונין של יוסף .

אמיה ראי' לי דבאמת לא עם חסם ליר הקב"ה אורתו של יוסף
 דומי' ליעקב כי אם על סבה עיקרית והוא כי כל מה
 שטעם יעקב עם אביו בערמת לקיחת הברכות אע"פ שקיים דברי אמנו
 מיהו הקב"ה מדקדק עם חסדיו כחוט השערה הכל נתקן על ידי יוסף
 כמו שפרשם בס"ד ולכן לר הקב"ה אורת יוסף . כיועקב לרעמו כאלו
 שניה' אחד ומה שישעו ליוסף כאלו נעשה בו ממש כיון שהוא אורתו
 ובר מזל דכל ענין שאירע לזה אירע לזה כדח"ל .

והוא על דרך שמואזר אללי דליתא בפרקי הלכות בעשרה הרוגי
 מלכות שנשתמש בשם וכל א' היתה הקיסר בתקומה וטרפוהו
 או הרגוהו ועיין גם בעמק המלך וכו' ומה דמשמע מהתלמוד שטרפוהו
 הרוגי עונות נעשה בהם ממש כקני' א"ל שמיין שחיי משומיי' לשעבור
 בצורתם וכל הרואים שם היו נחשב כאלו הם ממש הוא כיון שנתבאר
 אורתם וכו' גם צדור זה המבדיל כל מה שנעש' ליוסף נחשב כאלו
 נעשה ליעקב ממש כיון שזיו אקונין שלו דומה לו ומסבה זו לר הקב"ה
 אורת יוסף יעקב כרי שיתמרי' כלל מנה שישעו ביוסף וזהו הטעם
 שישראל אהב את יוסף מכל בניו משום כי בן זקונים הוא לו שזיו
 אקונין שלו דומה לו ואמר יעקב לא להאם כי בודאי תקוני הוא על
 ידו אך לא ידע כדל' .

אבר הענין כנגד ותקח רבקה את בגדי עשו וכו' ויקחה את
 תכולת יוסף . כנגד וקח את בגדי שני גדיי עזים וישחטו

מדרש תלפיות אות י ענף יוסף

קשה

וכי ורבינו דיוסף קרא לכוהנים וידקרו לחבונות הוא ולא קעל יתיה
אמיה הרגיש התרגום מהקאמר ותקרא לחנני ביהמה ותאמר רלו
הביא לנו איש עברי לחוק בנו מאי רלו אלף דכיון דהעילה
חלבון ביצה פיקוח מפרק החלבון לראיה וזכו רלו וכו' .

תרגום יב"ע על הפסוק ויאמר יוסף מרכבתו ועל לקראת ישראל
לכיון וכו' תקאלרו ימיו של יוסף על שהסתחמה לו ועקב
פגרתה ארמו ולכן זכה על שהסתחמה ליה .

אמיה נראה עול בחקו יומבדך ח"ו שהענין ליוסף על שהסתחמה לו
אזוי אם אכיו שהסתחמה לו פתח פתאום מיד כדראתו מה
היה ביד יוסף לעשות ועוד למה אכיו שהסתחמה לו שהדיון נותן שהיה
מחייבו ואע"פ שהיה מלך כיון שהיה בנו .

ונראה לרענע שפגש משום יוסף יאל לקראת אכיו בתכסים
למטה וכיון שאכיו עדיין לא היה מירדו הדעת נוטה
שיסבור יעקב שהוא מלך מלרים היינו פרעה שיאל לקראתו והיה
מסתחמה לו לכבוד המלכות וא"כ היה לו ליוסף להקדים שליח לפניו שמיד
כדראתו שיוצא לו שהוא יוסף וביון שלא עשה כן נענש שהוא גרם
שהסתחמה לו אכיו כי לא הכירו אכיו והסתחמה לו .

ומה שהסתחמה ליוסף נענש עינתו מיתמו דכתיב וישתחו ישראל
על ראש המטה וכדברו ז"ל משום שחלל בדיעתו סניד לה
וליוסף אין לו עון אשר חטא בהסתחמה זאת כי לא היה בידו לעכבו
כי פתאום שהסתחמה לו ומה בידו לעשות .

ובמדרש פ' ויחי פ"ק דף ק"ד ע"א למה מת יוסף קודם
אחיו רבי ורבינו רבי אמר על שחטו את אכיו וכו'
ורבנו אמרין קרוב לחמשה פעמים יאורה אמר עבדך אכיו עבדך אכיו
והוא שומע ע"כ . פ' מנחה פעמים ארבעה פעמים כפי ויגש
ופעם אחת סוף מקץ ויאמרו שלום לעבדך אכיו .

קשה כפי מדרש סוף מקץ ותקאלרו ימיו עשרה שנים כיון שחמשה
פעמים שמע אומר עבדך אכיו ראו שיתקאלרו חמשה שנים
ובפ"ח איתא דעשרה שנים נתמעטו מחיי יוסף מפני ששמעו עשרה
פעמים עבדך אכיו וסמך וכדכתיב לעיל במדרש והקשו המדרשים ז"ל
דלא יכתב אלף חמשה פעמים ומהר"ם יפה ז"ל פ' כפי ויחי מפני
שהיו מדברים עם יוסף על ידי מלאך ששמעו עבדך עשרה פעמים
חמשה מפי אחיו וחמשה מפי המלאך ע"כ וזוהו יתח אומרנו כאלו במתאמר
זה תקאלרו ימיו דהיינו עשרה עם המלאך .

אך קשה בדברי הרב ז"ל שהענין ליוסף שהיה מנשה כדחז"ל ודאי
כשהיה יעקב דברי השלטים אכיו גלסון מלרי לא היה
מזכיר לוקו משכב בשם עבד כי מנשה ידע שהיו השבטים אחי אכיו
ואם כן הדרר קושיא לדוכתא במתאמר עשרה פעמים שמעו שאינו אלף
חמשה ובפירוש על החזקה מירלתי תירושים הרבה על זה וזאת מהם
כי לא נענש יוסף כי אם ששערה לחיו אמרו לו כלם פה אחד כששאלו
להם כשהביאו לביימן השלום לאכזים הזקן אשר אמרתם ויאמרו שלי
אכיו כיון שהיה יודע שיוספיריה בשם עבד דבשגלמא אח"כ שמונת
לערים כדי שיתפסק להם על אדני המצרים כדחז"ל יתח שאלה היה יוכן
למחות ביהודה על אומרנו עבדך אכיו כדי לנעור . אמנם כשהביא
לביימן שכוונתו לפרסם להם שהיה יוסף מלאך לו לשאלו על אכיו וכו'
שאלו ואמרו העשרה יחד עבדך היה לו למחות בידם כיון שאמר עשה
מתנגלה אליהם ואין להקשות ש"ל אחים היו עם בנימן לפי שבנימן
לא השיב עם אחים שלום לעבדך אכיו כי לא לביימן שאלו כי אם
לעשרה אחיו באומריו אשר בארמץ כבר וביימן לא היה עומד בתחיל
הכלל העולה דלע פסם החמשי בנסת פרשת מקץ שאלמרו העשרה יחד
שלום לעבדך אכיו ול זה נענש בהתקאלרות עשרה שנים מחיינו וזכררעם
פעמים היה המדבר יאורה מעלמנו עבדך אכיו עבדך אכיו כפי ויגש לא
נענש כי מעלמנו אומרנו וכוונתו לנעור כמדובר .

רבינו בחי' וכן במדרש"י קרא ביוסף היו בו כל המדות של שבטים
בכורתו של ראובן מלכותו של יאודה ויוסף הוא השליט .
בנואמו של לוי שנאמר ויחי כאלף שנה לנו כן היה התמונה של יששכר
שגל' אין כיון וזכר .

אגרת שמואל רגלי חסידו יאמרו זה יוסף ורשעים בחשך ידמו זו
אשתו של פוטיפריע כי לא בכה יבגר איש דמינין איזוהו גבור
הכובש את יצרו ה' יחחו מריבו מריבו כתיב וזכר אלוהי יסול ואם
מרין אישון יפלו .

תרגום יב"ע בפרשת וישב על פסוק ותקרא לחנני ביהמה וכו'
ובפסוק ויבא אחיו יוסף וכו' דאששו של פוטיפריע כדי
שיאשינו דברים הטילה חלבון ביצה במשקו ותאמר חזון טבחה זרעל לחטיל
עכ

וכר אשר הוא עושה ה' מלאה בידו ים מלחיה בחריבות זמן הוא
היה מלאה מן די ליד .

אמיה מיתור בדי' דרשו חז"ל במדרש שהיה יוסף וכו' ואם ראה
האוי לונו נעשו המים לוננים רותחין נעשו רותחין וכו'
אמנם נראה שהלחמה של יוסף נתפרסם דמחורה אחת היו לוקחין
הרבה אכזים ומפסידין בה ויוסף בלוחמה מחורה עלמה היה מרויח
וזוהו ה' מלאה בידו כפיוהו בידו המחורה היתה מלחמת ומשם ידעו כי
ידו עשתה זאת על בה' עמו .

מסכת ראש השנה פ"א יאל יוסף מכות האסורין ביום ראש
השנה . ובפסר תולדות יתח ז"ל עדיין נוהגי' במלרים
כשרול' לעשות שלטן לר"ך שהיה עבד ויקנה ארמו שר הטבחים ואח"כ
כופר בדחו ואח"כ נעשה שליט .

אמיה אומרנו עדיין נוהגי' ר"ל בעוד שהיה מלכות מלרים כי היום
לא ים מנבך זה ונראה לו שהאסורים היו נוהגי' מנבך זה
זכר ליוסף שקנה ארמו שר הטבחים ולבסוף מלך עליהם ולמען להאמין
לדורות שלא מלך ישראל על אבותיהם קצתו מנבך כשרול' לעשות שלטן
שהיה עבד ויקנה ארמו שר הטבחים כשם שאירע עם יוסף ואחר כך כופר
בדחו ואח"כ נעשה שליט לומר שנס יוסף כפר בדחו ולכן קבלוהו לשליט
עליהם ועלום לא שלטו יאודי על אבותיהם והעכו"ם הכפשים סוברים
כיון שדך הוקבע בדחיו שמתחלה ג"כ היה :

שדשדת הקבלה דף י' עמד שני רלה להכריח בראיות בעצמם
שלא שלט יוסף שליח לאכיו להודיעו ממליאתו בעבור
סיוסף היה עומד בשיבה שלא לגלות עיניו ומהר"ם ראו' .

למזכרו ותפחו השכינה עמיהם עיין שם בחורך .

אמיה ולע"ז נראה שדן יוסף בעלמנו אם רלונו יתבדך זוה
איך אינו מנלה לו בנבואה שאני כהן ואם אני מפליר
מלך בחירתי להודיע לו הדבר שאני כהן אפטר אחי מחמת הביזים
יתאסרו מעל אכיו וילכו איש לדרבו ויכספו דאנת ר"ל ואע"פ שיערים
לומר נבזונו לבטים ברדך והביאוני למלרים עם זה הם יחשבו מחשבו
שבכחתי אלף אכיו אחי מוריע לו אמתות הדברים ויעשו את אכיו וילכו
לקלוי ארץ ומה גם מחמת הביזים ממני בחיות לפניהם ושעשו כל מה
שעשו לכן אמר הנני ממתיין לראות איך יסול דבר וכילד יהיה העילוי
מן השמים .

גרי ריחא כשראה המקטרג שהגיע זמן להברא ליוסף הלאים ושכל
העולם לר"כס לו ומתפרנסים על ידו הו"ל יוסף הוא השליט
חמר המקטרג יוסף בנו של יעקב הוא בר פגונ' וטובא אחי בודה
ימות כל עמי ברעב וכו' רחל אמרה הבא לי גיבס ואני אומר הבנה
בתחממה שלא יאלו ממנו הב"ה לי גיבס שחבטו ז"ל בים שבטיים שעתידה
ללאת ממני ולכן לר"ך לרדוף אחיו ולהכשילו קודם שיבא לעולם קודם
הריון מה עשה ראה שרחל היתה מנבשת בענין הריון שלה ולא שמה
בעתו' בהקב"ה חיך פתח חטאת רובץ סיבב סיבות לכנס ולהיות בזאת
התולדה משאוק עם יעקב ברחל כדי שהיה בו אחיה ולפרסם סערה
דלילה על ידי יוסף מה עשה כדי להפתיעה מכל וכל מבעתו של הקב"ה
המליא לראובן דודאים ופתח לרחל לבקש מלאה דודאים מנבה וסיבב
אנתקועטו שתי אחיות הו"ל המעט קחתך את אישי ודברו דברים
לנעורים אחת אל אחותה גם דברי חליפות כנון לכן יאכב עמך הלילה
ולכן נענשה ולא יאלה ממנה א"ל שני שבטים יוסף וביימן .

רבינו בחי' וכן במדרש"י קרא ביוסף היו בו כל המדות של שבטים
בכורתו של ראובן מלכותו של יאודה ויוסף הוא השליט .
בנואמו של לוי שנאמר ויחי כאלף שנה לנו כן היה התמונה של יששכר
שגל' אין כיון וזכר .

אגרת שמואל רגלי חסידו יאמרו זה יוסף ורשעים בחשך ידמו זו
אשתו של פוטיפריע כי לא בכה יבגר איש דמינין איזוהו גבור
הכובש את יצרו ה' יחחו מריבו מריבו כתיב וזכר אלוהי יסול ואם
מרין אישון יפלו .

תרגום יב"ע בפרשת וישב על פסוק ותקרא לחנני ביהמה וכו'
ובפסוק ויבא אחיו יוסף וכו' דאששו של פוטיפריע כדי
שיאשינו דברים הטילה חלבון ביצה במשקו ותאמר חזון טבחה זרעל לחטיל
עכ

מדרש תלפיות את יענה יוסף

שניתל ממנו הכבירה והעבודה נתקלה צו
תואר ויקנו פוטפרע לוי שמים כרים ומדד לאשמו שהרי
מונה מצדיו ורחק ליוסף שהוא מהול ומילה מליל מונט
לנך קמרו

יפה

עבד וכו' וכו' כדברי משה"ש ויה זל דתסת חיי הדרקים קדן שנים
במשה וכו' עקבה ויבי"ו והלל שמו קדן שנים כחז"ל במדרש פי ויחי
וצילקוט פי' שמוט וכו' וזיון שחנא בכבוד אביו נתקלדו העשרה שנים
ולא נה ללל מען שנות הדרקים וכו'

ענה יחוד

תקונא מ' בראשית שמעי בת ורלי והטי חזק בראשית תמן
שמעי תמן בת תמן רלי שמעי ט' מן בראשית בת. תמן
לשמוע ברישא וסופא דתיבת רלי תמן לשמוע בראשית' כגונא
לא בראשית ובר תהא בחבורא עמי' כגונא דא **יא יחוד**
איבו לגבה ושכי' עמד וזית אבך דעל קלעוב אים
אה אביו וחת אמו ודק בראשית ולי' נבאר אחד וכו'

ואורי י"ל עוד רזין שהלך עומן בן חמשה דברים בדחול ובהיות
שבתה שבעים שאלמו עבדן וכו' שנגעו בכבוד אביו
פזות שומע מוכרם בשם עבד מנע חקרון נ"כ לרחל אמו היות בעלה
מכר בשם עבד לכן נתקלדו מחיי עשרה שנים כגד עשרה דברים שנתנו
צו אביו ואמנו וזה הם על כבוד

ובמסכת ברכות פרק ט' מפני מה מת יוסף קודם אחיו מפני
שנה עמלו ברבנות וכו' וקשה קלמ דכאן משמע
נתקלדו שכו בעבור הרבנות ז"ל הרבנות היה גורם לו קלמט שנים
דא קודם אחיו אמנם היותם עשרה שנים היו בעונו שומעו עבדן
על אביו :

תקוני הוזהר מ"ו נעשה אדם שבינאח געילה ענה מקב"ה דאמחר
זיה כחפארת אים לשפא בית דא עמורה דלמלפניא
ושכינאח עליו ויחזיקוהו זכר ונקבה מראה וחתקריאו אדם וכגונא זלי
אמר לאתא בראש-חזק וזכר ונקבה בראש ויקרא את שם אדם וקטס
דהקב"ה ושלמיאם חתקרי אחד הכי קרא לון אחד לאדם ולאחיהם הכ"ד
פי' אחד קראתיו וכו'

אם ישר לומר דלומדו מפני שהב עמלו ברבנות הוא מה שפירשו
לעיל על דברי הרמב"ם י"ב ע"דלמ' שלח שליח לאביו להכירו
שהוא יוסף כדו' שלח יצא בנה להסתחות לו
כדי יקר המלחם שראה יוסף הנה הנה והירח קאי על העומת חמה
ולגנה שהעמיד יוסף :

תקניא כ"ג בראשית ברא' אלהים תמן בת תמן אס האם אס
מאלהים וזיון גן עלאה גן תתאה' פתח ר' שמעון
ואמר ויטע ה' אלשים גן בעדן עמקא ויטע סס את האדם אשר יד ויטע
ה' אלשים גן דא שכינאח בעדן דא לימא ויטע סס את האדם אשר יד דא
עמורה דלמלפניא ועליוהו אסחר וייר ה' אלשים את האדם עפר-קן
האדמה ויטע באפיו נשמת חיים וכו'

אמיה הכבדו שרמ בלאן עמדת חממה זלביה ליהושע משום
דהילי-הנה שמש וירח בלחמרו השמש הירח מוסף על
עמדת חמה ולגנה ליהושע הבא מורעו
רגלי חסדיו ישמור זה יוסף שלח חטא בראש פוטפרע כלי
יקר

שבע תראה פי' אלהים ה' אחד פי' יקר המלחם הזה בקטן
המלות ורב המעלות על כן באתי לבאר המלות הזאת
מזוה-בלאת אחד עשרת הדברות לפי שהיא שורש המלוכה והיא מלות
עשה להאמין ולשמוע הקב"ה ואני רואה כוונה הפסוק שאם יאמר
האדם כל הילנה זאי ומאמין שהאל יאמרך הוא אחד קדמון ואינו גוף
מה ויעיל לו אס לא יקטירי הדבר כלבו ועל כיולה בזה נאמר בפיו
ובשפתי' כדדאי זלבו חק-ממני' וזהו כוונת חז"ל שרין האדם
להשמיע על אמונו מה שיולה בשפתי' לבין ולעטרק במחשבתו הלב והעשירו
שכלל בהחלקי-חיות האלון לשמוע הלב כאשר בהחלקי בו חיים בעלי
כמו וזני רחמי' ביעמיק האדם בנפשו שחאבמו שהוא שמוי האבטעלי
כח עיף והאון עד אשר לא ישמע ולא יראה מאשר בפיו וסבינו : יחיה
פי' וחתקון :

אמיה יס קטילה על נאמר ר"ל ציונא דלרשעים יחזיוני עם
יוסף וכו' דשאי יוסף שהקדוש ברוך הוא פירש-אחיו
מהעבירה כדד"ל שרחה לו הקב"ה ועל-אכן השמים וא"ל אס אחי
עשה העפירה אני מחריב העולם וזהו פירש מהעבירה ואס לכל חוטא
היה עושה קן גם הוא היה פורט החטובה שהיו יוסף ופירשו משום
שערה כמה זמן ונלעבו הרבה לעמוד בנסיון ולכן כשבא לחטוא
לבסוף חס הקב"ה על כל מה שנתער כמה זמן מקודם ופירשו מה
שאין קן בכל חוטא שמיד נכח העבירה לידו יעשה תורתו או מנבא
תורתו ופירשו על החמורה הרבתי' על זה : ובהו בראה לבדו רבני'
הרב ז"ל דני חסדיו שמור זה יוסף ששמר אחיו הקב"ה מלחטואו
וא"ת למא איו עושה כך לכל חוטא המשובה אפלי' כמה שלח חטוא
בראש פוטפרע מיד בפיתוי ראשון אלא שנתער כמה זמן לעמוד
בדורו וק"ל :

ביום היות יהיה ה' אחד ושמו אחד וכו' ר"ל שיהיה יחיד ונתאמת
פי' היה הוא ויהי ומעמד הכל : ושמו אחד שכן ידברו עוד
כי אם בלבון הקב"ה אשר הוא שם הכבוד ולא ישימו עוד שם אלהים
אחרים לעשותם כאשר עשו יעוד כי הוא יחד ושמו אחד כי הוא שמו
ושמו הוא : אהנה נשאלה פה שאלה גדולה מפני מה אמר הכתוב יהיה
ה' אחד ושמו אחד היה לו לעמוד יהיה ה' ושמו אחד השיב אחד
מחייבים מאשר אמר בראש הפסוק ויהי ה' ימנך על כל הדרך הנה
השם שמות ששם כלל העולם כ"ג מדות או השם הגדול יהי' לשם
שהוא המלך על כל הארץ כאשר ידוע סוד כ"ל והארץ ווא יבה-משיח
ויהיה שלימות גדול ויהיה השם הגדול אחד בגלות עולמות ששם השם
ספירות העולמות ושמו אחד שהוא הסם הכבוד בגלות מחיתו שסם ז'
ספירות וזהו שאמר ויהי אור הלבנה כחודש אחרה שורר החמה
יהיה שבעתים וישתמשו בכתר א' שני הנבויים בכתלת הדריא בחיבור
שם : יחייפי' האיוני :

ירכוש הדש שער אליהו ואלהים פי' מ"ו נדב ואביהוא היו משורש
קין ולכן במקום דכתיב וכל קין לא עשה נהפך בלתישע
אליהשע כי כן נתקן ומה עיקר שמת אלישע משורש יוסף אלא
שנתערב צו נשמת נדב ואביהוא :

קן עם לבדד יסכון ביחודא בלא-עריבויא אחרא כל יחודא שליט הכא
איהו ה' אלהים ה' הוא שם הכבוד ולא ישימו עוד שם אלהים
אחרים לעשותם כאשר עשו יעוד כי הוא יחד ושמו אחד כי הוא שמו
ושמו הוא : אהנה נשאלה פה שאלה גדולה מפני מה אמר הכתוב יהיה
ה' אחד ושמו אחד היה לו לעמוד יהיה ה' ושמו אחד השיב אחד
מחייבים מאשר אמר בראש הפסוק ויהי ה' ימנך על כל הדרך הנה
השם שמות ששם כלל העולם כ"ג מדות או השם הגדול יהי' לשם
שהוא המלך על כל הארץ כאשר ידוע סוד כ"ל והארץ ווא יבה-משיח
ויהיה שלימות גדול ויהיה השם הגדול אחד בגלות עולמות ששם השם
ספירות העולמות ושמו אחד שהוא הסם הכבוד בגלות מחיתו שסם ז'
ספירות וזהו שאמר ויהי אור הלבנה כחודש אחרה שורר החמה
יהיה שבעתים וישתמשו בכתר א' שני הנבויים בכתלת הדריא בחיבור
שם : יחייפי' האיוני :

אמיה עיקר נשמת אלישע היתה משורש יוסף וכו' עשה אלהים
כל זאת לפי שכפי הדרגת דבר יוסף אשר עשה לחיותו
וגלוי לפני יתב שכוונתו לשמח לך פה עשה הלבן וגלגל שירד למגרי'
ויברח מן העבירה לפרסם כי לא היה כוונתו לנשון הרע משום
שהדובר לאון הרע תתלה כופר בהקב"ה וחת"כ מדבר הלשון הרע
כאחז"ל חז"ל כוונת-פסוק שמו. בשמים פיהם ולפסום. מהלך בדרך זק"ל
וכן עשה הנהגה הקדמוני כאחז"ל ואס אירא חסדך פוזמו ללשון הרע
ודרכו של מדבר לשון הרע שחופר בהקב"ה מה היה מקפיד מנשנות
העבירה אלא אחי שכוונתו היה לשמח כמו שפירשו חז"ל ועוד עשה
אלהים להוליא את אלישע משורש שכוונתו ורפא' לרעת-בעמלן והרעית
היה על לשון הרע ומדחוא ריפא הנריעת זה מוכח שאין בידו עון לשון
הרע ומעיקר :

כדי יקר קפן עליו רגזו אל יוסף וכו' ר"ל שנעטע יוסף בקפליה
קודם זמן שנים כ"ד של עלאה בן ר' שנה והוא לא היה רק
בן י"ב שנה :

שם וזכה לו בתוכו פסיס בלתישע זו כגדו להנהגה על שם
שיעשה הכבירה וזכרה מראשון ויתפנה ליוסף לנך וישמע
ראובן וילנה מידם שלח יאמר. עלהו של האופן זה אחי היתה על

מדרש תלפיות אתי ענף יחוד

יענש על המלות כי עם כל אחד ידבר ואת כל אחד ילוח שלא יחשבו
כי אחד הרוב ילך והיחוד ינלל ע"כ .

ענף יחוס

כתוב כי ענש המתיחס ישראל על שם אביהם ולא על שם
אמותיהם מפני שהכוונו בימיהם ולאכני נעטמך שורק
כולו זרע אמת ואם לא היו מתיחסים לא היו מתיחסים ישראל זרע
אמת .

ענה יין

יין המשומר דף כ"ג ע"ג לריך ישראל לשמור עלמנו ממנע גוי ביין
שלו כי מנ"ע גוי" עם הכולל עולה ע"ג"ן וכשהגוי מונע ביין של
ישראל וישראל שותהו ממנו מאמתו שחא המגפן עילאה ע"כ :
כסכת יימא פרק ב' לא לו אמר רבי זכריה הרוח שינכך יין
על גבי המזבח ימלא גיגום של ת"ח יין שחומר אליהם
אליהם אקרא ע"כ מלשו קרבן אשה ונראה דעסם הדבר דכיון שלכנך
בבס יין משפחא אותם ויולא סודי התורה והתורה מכפרת במקום קרבן
כנודע ומה שהקשה להם יין וגרם בסודי התורה נחשב כאלו הקריבו
קרבן בנסכים כנודע ומתכפרים לו עונותיו כאלו נסך יין על גבי
המזבח .

בספר טעמי המלות שחיבר הדבר ר' מנחם הבבלי ז"ל שכתב
בלאו שלא לעשות יין נסך וז"ל בימי חרפי ראיתי אשתי
מנעשה שהיו מחמירי על עמלן שהפילו ברחיט גבוי את היין ל"ן
היו רואים לשמותו אע"פ שלא נעו בו הערל כיון שגבוי עיניו בו ל"ן
בו סימון ברכה ומניח ומסין הוא כיון כשראה הגוי גוון היין או ריחו
מתאווה לו במחשבתו וחסם מחשבת גוי לע"ז אם כן אע"פ שהוא לא
נגע בו כבר יצירו שכלו ואל תחמה בדרקוק המנ"י הזאת שהנשכר
ממנו זוכה ל"ן המשומר בענביו אחר שמשמח אלהי' ואנשי' בברכות ע"כ .

סיד יין נסך דע כי היין העליון המשמח אלהים ואנשי' נמשך
מהתשובה שזכה לברכה אביו ע"ה אהבה הסמוכה לה וכן
הוא אומר הביאתי אל בית היין ורגלו עלי אהבה על כך דע כי היין
שארש שותה עולה למקום תחילתו ומלמדו והנה היין סבה נגלות נסמרו
והנה העולם שהוא מעיין המשובח על לא רחמה אלהים וזאתך והוא
סיד יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית ואין בו מנע גוי עובד
ע"ז והוא סוד נכנס יין ילא סוד שהרי הוא למעלה מכל האומי העבדי
ע"ז ולפיכך אין לגוי ע"ז חלק בו מנע גוי העובד ע"ז עושה ע"ז
כי הגויים בע"ז יין נסכים סורי גבפן נכריה אבל שאין עובדים ע"ז
הם מושכים לבד האלילות הבינה ומן הבינה נמשך כל אחד לגבורה
שהוא יין הראוי לנסך על גבי המזבח רואה לומר למנוח שני כחות יחד
כי אברהם המנין ויחאק היון נסך על גבי המזבח אבל יין העליון
המשומר בענביו על לא רחמה אלהים ואתך ליוני פי' האיוני .

תנחומא ארזו יין שגבן יעקב ליחאק לשמות הביא מיכאל
מגן עדן ואין אתה מולא יין של ברכה אלא זה וגו'
אברהם ומלכי דק .

מדרש ויהי כי ראה נח זכר העוים שחבל ענבים קצות מן
השדה וישתכר והיה נמנח לקח שורשם ורחק אותם
עם דם ארי וחזיר וכבש וקוף ונעטע השורש הזה וגולדו ענבים עובים
ומתוקים ושתה מהם ושמתך האונם במדרש אככיר אלו מוזכר רק
ארי רחל וחזיר .

כז יין שנמקרא עושה רושם כגון ביה ובלל ודומיהן וכו' ואת' והא
כתיב בילחוק ויבה לו יין וז"ל שאני הביא דרוי מגן עדן .
מעם שהכהן אסור ליכנס שתי יין במקדש אע"ג שיהיה אסור לנכד
אגוס וכיון חידו ביה אשתכח אלא תחלתו של יין חדוה ואסור
עליבות' וזכר שמתי ד"מ' .

אילת אהבים דף ח' ע"ה מסע הרמ"ע ז"ל היין ויעיל אם
מלך חמור אשר יתהפך כלו למנון ולדם נכבד וחס באיכותו
שיחמס הגון חימוס שזה למנון האנושי אך בואת שלא יהיה יותר מדלי
שלא

חדשו והמליאו שכבר קדם אליו העדרו עד שא"ם חדשו והמליאו ואין שום
ממלא קיים במליאות' שלעולם לא יעדר אלא הא"ם ברוך הוא אמנם
על שנאמר עד שלא נברא העולם היה הוא אצד אין הכונה אלא
מה החפשות האלילות קודם גמר ההתפשטות והיינו עד שלא נברא
ואלא העולם שהוא הבינה הנקרא עולם היה המליאות הוא ושמנו דהיינו
הוא בכתר ושמנו בחכמה וא"ם ברוך הוא לא נכנסו בשום כנוי בעלמנו
אלא על ידי ספירותיו ושמנו העיקר הזה מאל . ועתה הגם שיאמרו
שקדם לשמיעה זו כמה שמעות לא איכפת לן מאחר שהמנונה תקושה
בלבנו שהוא המליא כל ממלא מתחלת הישות הראשון ספר החרדים ד"ג
ע"ה .

ובר ירא אלהים וימור נפשו מאל לבתי יתשא בשכחת השם
הנכבד והנורא בעת זכירתו שיהן לב אל המלאכי במחשבה ואל
הספירות כדבור . שם דף י"ד ע"ב .

מכתיבת יד קודם שיעשה האדם דבר מלוא לריך שיאמר
בפיו מלוא זו אני עושה ליהוד קב"ה עם שכ"י ויכוין
בימוד כוונה ואלדעת כוה יאהדוכי"י ויכוין שבוה תתעלה מן הגלות כי"ד
הולך לבית הכנסת להתפלל יאמר הריני הולך ליהוד השכינה עם הקב"ה
וכן לשאר מלות .

וזהר דברים יש לו ללמד לדבר עם אשתו קודם שתייחד עמה דשאל
סידה היא וראיה מאסתר שנודמנה לתשורוש במקומה סידה
כי עוד שם אסתר נקראה על שם אסתר הקדוש ב"ה מאתשורוש
וימנו לו סידה תחתיה והלכה היא ויטבה בחיקו של מרדכי .
אמיה בזה יובן מאמר חז"ל במגילה היה רואה אתשורוש לעולם
עמם בתולה עומע עמם בעולה עומע וכו' דכיון שהיתה
סידה במקומה של אסתר הסידה מתהפכת כרלונה פעם כבתולה פעם
בעולה .

גם יובן דברי התוספות שם במגילה על מאמר האכילה קדלי
דחזירי ופירשו התוספות ז"ל היא לא היתה אוכלת וכו' אע"פ
דשטונון של דברים לומר שכן אמת שאתשורוש האכילה אבל אסתר לא
היתה אוכלת ארזו ונחמו למלך כענין דהילא אמנם כפי האמור דסידה
היתה במקומה של אסתר רמזו התוספות בנעימות דבריה לומר היא
לא היתה אוכלת כלומר הסידה היתה אוכלת אותה קדלי דחזירי וכו' .

כתיבת יד לריך אדם לבין בלחך שעולה ל"ה כמספר בוי"ה
וארדנות שעולה ל"ה ויכלד אחד עולה ל"ה משום שאחד
עולה י"ג למטה מ"ג הם י"ב עולה כ"ה : למטה מ"ה הם י"א עולה
ל"ו . למטה מ"ה עשרה עולה מ"ו . למטה מעשרה ט' עולה י"ה .
למטה מ"ח עולה ס"ג . למטה מ"ח ז' עולה ע" . למטה מ"ז עשה
עולה ע"ו . למטה מששה ה' עולה פ"א . למטה מחמשה ד' עולה
פ"ה . למטה מד' עולה פ"ח . למטה מ"ג ב' עולה ל' . למטה
מ"ג א' עולה ל"א . אם כן בבוות מכיון שאחד עולה ל"ה מיוחד כוה
וארדנות .

אמיה מלורף אל הכונה הזאת לכיון גם כן שהוא אחד ראשון
והוא אחרון ומבלעדו אין יחיד שהרי ראשית הכונה בלחך
וכשירוד מחשבונו לחשבון וירד על האלק שמספרו אחד ממלא שמתחיל
בלחך ומסיים בשבן בלחך רמז שהוא אחד ראשון והוא אחד אחרון בלחך
שכינתו ומבלעדו אין אלהים .

ענף יחוקאד

גדי ריח בנימטריא וחד"ר גדול כי סביב כסא הכבוד יש עיני
מתשמל ומנוגע ומאש ובפנים עומד כסא הכבוד מיוסד על
ארבעה חיות הקדש והכסא כמראה אבן ספיר ולא נתן רשות לשום
מלאך ומשרת ליכנס בפנים וזלנו שר הפנים לבדו והוא פתח שבעה
רקיעים וחד גדול ליהוקאל והראבו מראה חיות הקדש והכסא הנעווי
על ראשיהם ומקלת זכירות כבוד הכורא .

ענף יחוד

ציוני נאמרו כל הדברות נגשו יחוד להוקירם כי כל יחיד מהם

מדרש תלפיות אות י ענה יין

קמו

ע"ד היה בזמנו ילד כבן ששה או שבעה שנים והיה מגיד עמידת בלמנת לכל השאלים אותו והיה מודיע מה שזידיעוהו שאלו דבר ולא יותר מכל השעור ושם מפלגין ארץ אספר זה כפי הענין. ענין שם באורך ומסוף דבריו בענין זה נלמד כי ימצא האדם יותר מוכן לאמר בלחה דבר דבר כפי מה שראוי כאשר היה בפני החכמים מאשר הוא בעת אשר ארנו עמיהם וזה בלחד ליתוסם בענין זה הכח האלהי כאלו ילוה שפע מה מלאים אחד לאחר ולזה היתה ההודעה צמה שזידיעוהו האהל למנוח מההודעה.

אמ"ה בלמנעו המוכן מקבל הבלתי מוכן ובהתחבר האדם עם החכמים והלשי המעשי שהם מוכנים לשפע הכבואי בעת שהם מושפעים מהרצומה המתחבר עמיהם אלע"פ שאינו מוכן מתחכם בלמנעוהו.

ונראה סג"ו אמר שלמה הע"ה הולך את חכמים יחכם וכו' מלבד פשוטן של דברים שההולך עם החכמים לומד מהם ומתחכם י"ל שהליכה עמיהם בלבד מתחכם לאדם כי מקבל משפט חכמתו ממדובר שבהכי המוכן מקבל הבלתי מוכן ומתחכם בהכרח ודבר ברזק ומנוסה שאדם א"ע"פ שאינו חכם כל כך ומתקשה בלחה דבר בראות פני החכמים בעומרו לפניהם מתחכם להשיב על קוטימו בנקל ולהרש חידושי וכו'.

אמנם על ענין הענין המגיד עתידות ענין כספר אליה הובא זה ענין נפלא ונודע ותיקוה מגיד עתידות ומה שדעתי גור על זה ועל כיוצא בזה מאכשים לא חכמים המה ורואים מראות ומגידים עתידו שהוא מסכת שורש נשמתם אשר היו מהסוג הזה בפעם ראשון שבוו זה העולם ומסכת קדושתם וחכמתם הגיעו למדרגת הגדת העתידו כאשר אינו חקר דור ודור מהם ועל לזה סבה ידוע לבורה יתברך גור על נפש אחד מהלו הלקיקים שילבב בנזק מינוק או איש ומשם ימשך לתינוק להגיד לכל שאלו דבר כי הנפש המלוכשת בו מכריחו אל התשובה לכל שאלו כפי מה שדורש מעמו וכן הוצר בלחה איש רוחה נפלאה א"ע"פ שערך מעשיו אינו מחייבו למגדרי זאת עכ"ל בנעט הכנה מעט מועד מתגלו לו מראי והוא מה שראה כי נפש המלוכשת בו פועל הרגלו שהרגלו בו בהיותו בעולם לראות מראות נבואיות כפי חיוב מעשיו שהיו בידיו והני המאסף ראיתי איש לא חכם ולא עשם והוא בעט מקרא והיה רוחה מראות נפלאה לא יוספר ויורדים לו אותיות מאש באיור וקול יולא מקול פאוי וטומט קול מהם ומגיד מה שאומרים והעומרים שם רואי האותיות היורדי לבד עמו אך הכל רואים וזלתי קול שאין שומעים אלא הרואי בלבד ודברים נפלאים כאלו אינן להם חקר ומספר ועיני ראו ולא זר.

ובחיבור שאלות ותשובות אשר לי הארכתי בענין אלו כד ה' הטובה עלי כאשר חנני בחסרו הגדול והארכתי גם כן בדברי הרשב"א ז"ל בתשובתו היטות על ענין בחור שהיה בזמנו רוחה מראות ונבלה רוא דרוין וחיצר ספרים ממנו דפוס והוא פלא והיה אומר שמלאך היה לממדו ומוסר לו כל הסודות ותחיבר לו ספר וכתב הרשב"א ז"ל על ענין זה ואני הבאתי דברי הגאון ז"ל ותפלתי בזה תראהו משם

ענף ים

דהעמיד הים מעטו כתוב שמות היואלים מנסוק ויקרא לו הפסוק בה"פ במלה שמורה והשליש לים (מכ"י). **קבריה** מוצה לנפסים וגם לשבור נחל וכל מים עמוקים אלא יעצב יכוף גידלו הימני עם אלכבו הימני יושע' כמין יעגול תשעול תשעם פעמים במים אשר ירלי לעבור. ובכל פוס יאמר בשם נחל היואל מנסוק ונ"ר ח"סד לא"פים ויגע האלכבוט עבולי אל פיו ויעבור בשלוש ויאמר בכל פעם גם כן מנחל ברך ישתה. ויפסל תחלה יהי רלון מלפניך ה' אלהי שתולכיני לשוים ותסמכני לשלוט ותלילי משעיסת ימים ומים ומרות ורעו ופגרה ומכל מכאלו ודבר רע והביגני למחוז. השלי לשלוט ותסמכני לשלוט ותחזירי לביתי לשלוט ולחיים ולשמחה ותשמע קול סלמתי

שלו יתקפר לטבע החומין ויקרר במקום הימים ויזיק במקום תועלתו אלה היותו הנמלא בו אמר שלמה הע"ה עובדי דודי מין כי הדד תזיק הנפש ולא תזיק על דרך דודי ירוך ככל עם. **אמ"ה** לזכ מי שיש בו מדת האנושיותו שאינו שומה יותר מדלי ובוה יתקפר כלו למחוי ולדס ככד ומחמם בנזק חמוס שזה למזג האושי וכו' ובהיות בריא הוא בשמחה לז מחמת זכות דמו אשר הלב שואב מה שאין כן יוכן בו מדת אנושיותו דשומה יותר מדלי ומזיק דמו ואז הלב בעצבות מסכת דשואב דס בלתי מחוקקת.

ירקוש שיר השירים על פסוק הביאני אל בית היין וכו' היין מגדל את הגוף.

אמ"ה החולאים לאדם ממעטים כוחותיו וכופף קומתו ומרזה כבדו ונעשה האדם מעט הכמות. אך השמה יין כיון שהיין ראש הרפואות כאח"ל בבזה בחרה וכו' מסיר כל חולאי הגוף וזהו אמרו היין מגדל את הגוף. כי אין בו חללים לכפות גופו ובוה נראה שיורר גדולו וקומתו.

מסכת ברכות פ"ו אמר רשב"ו אמר ר' יוחנן מניין שאין אומרים שירה אלא על היין שנאמר ההדלתי את תירוש המשמחה אלהים והאשים האשים משמחה אלהים במה משמחה מכלל שאין אומרים שירה אלא על היין.

תוספות ז"ל פירש אין אומרים שירה על שום עבודת המזבח אלא על ניסוך היין ולא על זריקת הדם ולא על ניסוך המים אלא מלינו שירה בלא יין בגוף הלא בשחיטת פסחים.

אמ"ה טעם שירה על היין דוקא משום שיש ביין סגולה לכשיבא האדם לגלות סודי התורה ולהתדבק בהקב"ה כאח"ל נכנס יין יאל סוד כי כיון שמשמחו השמחה גרם לו להשתה הסוד על דרך שהשמחה היה ממשך הסגולה על הנבואה דכתיב ויהי כגון המנגן וכו' וממלא שהיין משמחה אלהים בשיתוף אדם כי כיון שהמכוני בשם אנושים הם גדולי הערך שומי יין יולאים סודי התורה לחוד והוא שמחה אלהים ולכן אין אומרים שירה אלא על ניסוך היין דוקא כיון שיש בו סגולת השמחה דמשמחו אלהים והאשים כרפשימים.

ומזה הטעם כל דבר שנקדשו הוא עם היין קידוש והבדלה וזכרת מזון וי' ברכות ומילה דכיון שהוא סבה שיתגלו סודי התורה כמדובר נכנס יין יאל סוד ראוי לברך עליו על כל דבר שנקדשו כיון שגל ידו נגלו האדם וזכר גדולת קדושת התורה.

אמ"ה נודע לפני יודעי דבר כי שם ישתה החכם יין שיעור משמחו מנין בכל דבר עמוק ויהיה חדושים אשר און לא שומעם והוא כי שמחה היין המשמחה רוח שמחה לו כשמחה הגיון לנבואה להמשיך עליו רוח נבואה.

תירש כתיב וקרינו תירוש זכס נעשי רלם לא זכס נעשה רש שבעה דברים בגולם ושבעי בחכם יין בגימטריא שבעים סו"ד שבעים נכנס יין יאל סוד כיון ששומה יין ניכר אס הוא חכם או עיפס שק אמרו חכמינו בשלש דברים אדם ניכר בכיסו בנפשו ובכסו. תחומא.

ענף יבן ובויעו

שני עמודי המקדש שם האחד יבין ושם האחד בועו בועו ז"ל מה שקרא שלמה שם לעמודים לסימן טוב לפי שבוו בכניסת הבית קרא להם שמות לסימן טוב לאחר יבין לשון הכנה שיכון הבית לעולם כמו שאמר כירח יכון לעד ובויעו לשון עז והיא מלה מורכבת בו עז כלומר הימן בו האל עז וקיום כמו שאמר ה' עז לעמו יתן ע"כ. **ובשבט** יאודה בגורה סו"ד בחלק כלי הבית וכבת שקרא שלמה לעמוד האחד יבין ולכר דוד הע"ה אשר הכין לבנין לבית ולא נבאו ולכן קראו יבין ועמוד השני קורא בועו לכר ראש המשפחה שהיה בועו ע"כ.

ענף יגיד עתידות

ספר מלחמות ה' לרבנן ז"ל במאמר שני פרק ז' דף י"ט

מדרש תלפיות אות י ענף ים

תפלתו בשני אלף כי אל שומע תפלת כל פה בא"י שומע תפלה . מכ"י

תפלה לעובר בים או בספינה יר"מ ה' אלהי ואלהי אבותי שתולכני לשלום ותסמכני ותליני משטק מים ומרוח ומקף כל אויב ואורב בדרך יבשר ובלבתי ובים ובצנר ותסהיני בכל ימיק לטובה ותחנני היום ובכל יום ויום להן לחסד ולרחמי בצניק ובצני כל רחמי ותניעני אל מחוז חפתי לשלום ותחזירני לחיים בשמחה ולשלום וששמע קול תפלתו בשני אלף בא"י שומע תפלה .

תפלת הרמב"ן ז"ל על הים יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי הכל הגדול המוכתר בחלה השמות הקדושי' שתעמוד הים

מועצו ויחשו גליו ותעש' רצון לבי ותולכני מהר אל מקם חפתי לטובתי כאשר בידך לעשות ושמע תפילתי ועניני בשעה הזאת אחי מזכיר לפניך באימה ובידחה שמך הגדול הנכבד הקדוש והנורא שם המפורש הזה אחי (דעם העי יין ההה מיד וול ילה האל עשל מיה) ותולכני בנחת ברוח טוב כבדי הנורף ותומרי מהמון גלים ומשאון משברי ים ומרוח בושע מסער ומלוקק ומקלקל עמי' ומחילוף ומסהכרות הרעיו' הגדולות בים וביבשה ומכל לער ומכל הפחד ואל יעבני ולא משביע ולא מברית לא מניח ולא משטין לא מזר ולא מנאק ולא ממלד ולא מפחד ולא מחריס ולא מאיים ולטילא רוח טוב מאלורחמי' טובה להטיב הספיני וכל אשר בה לרצונו ולטובתו וכל תופש משוט ומנהיגיה ומנחליה ומוביליה ורחמינו כרחמינו כרחמינו כרחמינו בלא תשפוי כח והניעני למחוז וחסלנו בלא שום היזק ובלא שום לער ובלא שום הפחד כמו שאתה יושל בנאות הים בשוא גליו אתה תשבחם יקם סערה לרממה ויחשו גליהם . שמרה נפשי ותליני ה' אלהי יד חסיתי כך ואתנה בדרך ים מנחתו ועד עולה הללויה . כתיבת יד

מי שרולה לפרוש בים קודם שיכנס בספינה יקח ג' אבנים משפתי הים וישלוקם האחת יאמר ה' ובשלוף השנית יאמר אלהינו ושלוקם השלישית יאמר ה' אחד ויכנס בספינה וישמרו האבנים ואם ח"ו יש סער גדול בים והספינה בצנעה גדולה יקח השלש אבנים ביזו וישלך וישלח האחת ללך ימין והשאר את מנפי ים תחילו וישלך האבן האחרת ללך שמאל ויאמר נאם ה' . והאבן השלישית ישלך לפנים למקום שהספיני הולך ויאמר אשר שפתי חול גבול לים עד סוף השפוק ומיד ינוח הים מועצו : כ"י הקדמת סי' יזירה

ירקוש שיר השירים דף קכ"ז ע"ב וימרו על ים לפי שיבס הקב"ה המים הרב לא להטיע התחילו ואמרים אם לא הים יכול ליבס אבל לא הטיע .

אמ"ה אם רשעים היו שופים לא היו אם ראו שיבס המים אך יתכן שזמני יוחל לא יבס הטיע ויערם אחי היחם השלם

כמהו"ר מיכאל ז"ל שאלו שדברו ריו הפחד בר שהיו עובדים במלרים באומנות כ זכות וכשהודיע משה רביע"ה בכת אוחות ומופתים שהקב"ה הוא הבורא שליט בעליונים ובתחתונים רבים מהמלרים מדבק בירשאל אך לא היו דבקות של אהבה כי אם בראותם יד ישראל על העליוני וביותם רשים באמוני' כשראו שחיביהם ימים ולא הטיע מלא מקום לכפר שאין מנחלתו בכל ח"ו ורח"י שלא יבס הטיע כי לא פעל כי אם במה ששולט על דרך שאמרו ארס אלהי הרים אלהיכם על כן חוקי' ממנו ואולם נלחם אתם במישור אל לא מחוק מכם וכי' הרי שהאומות היו סוברים אולי שולט בזה ולא בזה והה טענות סברו העבר רב ולכן אמרו המים יכל ליבס אבל לא הטיע .

קפיצת מפי הרב יוסף אבשרגה ז"ל - תעמוד למחרה של ספינה ותאמר יהוה יי"ה אל רחום ותנון ארך אפים

ורב חסד ותאמת נלך חסד לאלפים נושא עון ופסע וחמשה וקסא ויחשוב בקלף כסר . (רמח"ל דעוים להא"ם וי"א הו"ה רבד"ו הש"ס י"א חרקי"ו) ויכניס אותו בצנור הספינה ויאמר משביע אחי עליך השם הגדול בשם (יהוה) שתוליד הספינה ברוח נכון מאלורחמיה הספינה ועל מנהיגיה וקנחיה מהרה למקום פלוני ברוח חזק וטוב ולא רוח סערה . ואין לרדף יאמר את השם אלא לחבז בהאומות ובניקוד וכלאו הוה כתוב בצנע דרוס . פ"י

ואדרי ה"י"ב שמות של שם בן ע"ב הם לשמירה בים ולהסקיע הים מומפו אם יכתנס ככלי חרס חדש . (אני הספרכה

ו"י הה"ה מיי"ך וו"ל י"הם הא"ל ער"י עש"ל מ"ה"ה) וטוב לשא לאחס בקמיע :

רהשקיע הים מועפו וליך מהרה ואלא יסקוט ברות וישמה בו"ה"ה לחרבע רוחות הים .

ראובן א	שמעון ב	דוי רהם
יאור י	יששכר ז	זבולון ח
גד קיעק	אשרבשב	הן מייש
נפתלי ו	יוסף רו	בנימין ז

עיר להסקיע הים מועפו קח קרחה הדטה וכחבו עליה אחי פלוני בן פלוני משביע אתכם (רה"ב) שר הים (ורחיל) שר השמות בעשרה שמות אשר במנע"ש חמישי שםם (אנני"א קד"ש שמי"ך פרע"י לנני"ח צ"ח עק"ם פר"ק שקל"ת) שתעמידו הים מועפו ומשאלו ותשבר הקדרה על ארבעה שברים ומשליכם . מכ"י .

ענף ינאי

שמונים שנה שימש ינאי הוא יוחנן בכהונה גדולה והנה משה בן שמונים שנים התחיל למלוך על ישראל כי אות פי' הוא סוד אור לכן לא זכר דוד אור בתמינא אחי רק בפת פ' פתם דבריך יאיר וכן מן בראשית עד ויאמר אלהים יהי אור פי' אופיות ויא"ל בל ינאי העלך אחר פי' שנים והביא חסד לעולם וכוונת משה רביע"ה ליכנס לארץ ישראל הים לתקן כל זה וכו' (אופן קפי"ב . מ"ע) **בם ה** יצר שהזותא יצר בנימיעריל ינאי' וה"ו יוחנ"ן אז רמז לו הקב"ה ליעקב מה שהיה עמיד לעשות ינאי הוא יוחנן שיסלח ידו בצתרה שצנע פה ויגבר יד שמאל בעולם וכו' .

ענף יניקת דודר

מנחה בגולה פרש' ראה לא תבטל גדי בחלב אמו וסמיד ליה שנה שנה רמז למה שאמרו החמים ז"ל שמוניקת חבירו לא תבטל אלא עד סוף גני שנים שיהיה הולך בחלב אמו שנה שנה ז' פעמי' . **אמ"ה** כראה לי לרמזו שתיק הולך כ"ד חדשים כפסוק ולבן שנים מחלב אל חקרי ולבן שנים אלא ולבן שנים כנגמר עד שיהי הולך בן שנים מיישוע רבים שנים מתיק מחלב .

מדרש רבה פי' שמות , ק ק"כ ע"ג . למה פסל הקב"ה דדיין של מלציות שלא ייק משה מן אל"פ דמותר כדתן נכרית תנוק בין ישראל ברותם וכי' משום פה שעתיד לדבר עמו וכדי שלא יאמרו המלציות זה שמדבר הקב"ה עמו אחי הניקמיהו .

אמ"ה מבואר בחורך אללי עם זה סמיכות תוריע עם שמיני כתיב להבדיל בין הסמא ובין הסמור וספיך וידבר ה' אל משה וכי' וידוע שכל מה שהשאה וכוללת נעשה חלב לתימק ליה אמר להבדיל בין הסמא ובין הסמור ובין החיים הנחבלם ובין החיים אשר לא תחלב וביון שהגוים אינן מבדילין בין עמא לטמור וזה הענינם שלא הניח הקב"ה לנעשה שייק חלב מהמלציות שאינלם הסמא שחולמלם נעשה חלב ואינן מהראוי כיון וידבר ה' אל משה ופה שעתיד לדבר עמו אוד' ייק חלב עמאל .

דהרכות חלב של אשה כתוב על לך ימין אימיה' ת"מ"ב ואלה שמאל כתוב אל שמאל' אמ"ל ויונק הכער בחזן . מכ"י

ענה יסורין

ענה יניקת החיצונים

ובספר

ברית אברהם עין גנים נהר י"א צענין סוד שפחה כי תירש גברתה . הנה להלוי המענין שלא יחשוב בראותו בספר סוהר שפחה כי תירש גברתה ויעלה צהם כפשוטו ח"ו כי הקדוש ברוך הוא עבד וכו' יעלה על הדעת ואפילו בקדש הקדשים שלמלכות אין מאלף ולא שרק וכן שום ברים גבולה לכתוב ואף יעלה על הדעת שתכנס שפחה בעקום גבירתה למעלה . אך הכונה כי העולם מתחבר על פי המדות העליונות והמדות העליונות כלם משפיעות והמלוכות שפע אל המלוכות והיינו היות הפאפארה מתייחדת עם המלוכות והמלוכות מחלקת מזון מהשפע הנזכר מנהגות ומנהלות העליונים ותחמוכות החלונות ופינימיים ובהיות ישראל על אדמתה היתה בחינה א' אל המלכות הקדוה אופן א' ב' חרץ שפי' שהיא בחרץ לנהל התחמוטים ומשם מקבלי שפע ומוזנים ישראל ומה שרמזנו ישראל בירגליהם היה נמשך לחלונות לזון את צביהם וזכו סוד פרי החן ובאשר נרמזו עוונות ומחצות בית הפאפארה בראשן היה אשר בחרץ הוא נמשך בגלות שוממה פירוש שחן הגהנה אליה ומתלבש בלבוש גלות לבושי החול והיא מנהגת על ידו השפע הוא אל התחמוטים ואותו לבושי החול שהם מזל מטעורין סביב לשולחנות יתן החלונות ואמון החלונות תפעת חלקה וחלק חכמים וקיימו בגלותו יניקים משערי המוקולקלת מפני שאלו ניוונים על ידו חז' וגפרים בחולה לארץ שהם עובדים ע"ז נעברה שהם אומרים בך עלינו ואתן ספק שהשפע זה יתן למזון י' לזון צביה שהם עיקר ואנחנו עפלים להם ומתמלטים אחתנו ניוונין י' אין השפע מתחלק חולה לארץ שאלו יתן לשר לא שר אל הרוח באומר ועל המדינות זו יאמר והנה חלמו אין בירה להשפענו מפני שיטלה ההנהגה ממנו צורך שאין ההנהגה ממנו חלונות בלתי חלונות ולכן ענין זה יוצא בלשון שפחה כי תירש גברתה שהיא נוטת חלק השפע ומחלקת לנביה כרלוה משל לכן מלך בהיותו צביהל אביו היתה פדפנסו ומנות מוונותיו תמונות לחמו ואמנו זכה אותנו בהנהגה הראויה וכאשר הרבה לפשוע נרמז אביו מלאת פניו והוא בגולה עמד הלזן בין הגוים בהיותו שם המלך אביו נתן מוונותיו בלמלכות על ידי השפחה הרוח שהבן צביהה והשפחה שתקת לנביה ויתמורי' טופן לזון המלך ואין יה דעת ותבונה להשיב השכל המזון ולא יתן לה אלא על ידי זון המלך שצדוהיה והנה צורך יתנית המזון הרי שפחה גברתה י' בהנהגת זון המלך על ידה ושיאל נחשת משאת פני המלך לא שהיא תכנס לפני המלך ח"ו אלא ש המלך טופן את המשאת ביד הכר והכר אל העבד ועבדו אל השפחה מטעם שמתוך ההיכל המלך אל השפחה יתן אין לך פגם גדול מזה אל המלך ואל המלכה .

אבות דרבי נתן מעשה ברשב"י שהלך לבקר לנאחד שהיה מחולי מעיים וראה אותו שהיה מחרק ומנקה א"ל ריקה מפני מה אתה מחרק ומנקה א"ל הקב"ה יסירם ממני וייתום עליך אמר יפה עשה הקב"ה שהנחתי תורה ועסקתי דבריו בגולה עכ"ל .

אם לקות בממוקן זכור איוב שלקח בזמנותו וגנפוהו אם לקות בנפשו זכור דתן ואבירם שירדו חיים שאלוה . מסכת דרך חרץ וזוטא פ"א : **ספר** הכהיר ויסרתי אתכם אף איני שבע אמרה כנסת ישראל ויסרתי אתכם גם איני ואתם שכתוב בהם שבע ביום הללתיך נתלחו אליה וענו ואמרו אף איני שבע ואע"פ שיש במו שמתחבר מי שמעונו על הימים ועל העוב אף איני מתחבר ויניסר למה מפני מחלתיכם ע"כ ליוני פי' בחקתי .

יכיר אדם לקבל עליו יסורין ומיני סיגופים קאים כמות אע"פ שיודע שאין לו כוונת רצוי לכל זה עכ"ז כיון שהוא צנער מושיל לערו להנין על העולם כפשוטו דסובל עוונותיהם על ישראל ובנון ר' אלעזר צרבי שמעון ורבינו הקדוש כשהיו ביסורין וכלוהו בידים עשו היו מנינין לעולם וכו' כך משמע מתוך ס"ה פי' חקקתי .

מגדה עמוקות אופן ק"ח כל היסורים שבאו על איוב היו ראוים לזכר על אברהם כדד"ו רוח עלולה איכה כהר ורוח דגלגלה שהיו אותה היסורים דוקא של אברהם והסוד ו"ירא א"ליו ה' בח"לני ר"ת איו"ב ה' באלני מ"מרא ר"ת י"ב"ם כי איוב בן יצמה היה כדאיתא בזהר פ' במדבר עמוד ש"ז הולך להשתלגל כדון בן יצמה ונקרא עוף שהיה מתחלה עובד לאלים שהוא גלגל תרח ולאחר עקדה נתבשר לו ששבו לגלות תשובה .

יקיט משלי סימן י"ט כוונת ללדים שפטים אמר הקב"ה עד שלא בראתי את היםים התקניתי לו יסורין לפי שאני יודע את יארו כי יר לזכר האדם רע ממנו .

ידקוט משלי דף ר"ד ע"ד מוסר ה' בני אל תמלס וכו' ר' אבין אומר מפני מה י' את אשר יאכב ה' יוכיח אמר לא וראה מי גרם זה לזון לרלות את האב הוי אומר יסורין ע"כ .

אמ"ה שאלוהי בטונת מאמר זה ופרסתי דבעל המאמר תפס מחללת הענין שהוא מוסר ה' וכו' אמנם רבי הגין לא הרגיש כי הם צדוהו כי את אשר יאכב ה' יוכיח שדורבא כיון שאלוהי לא היה רצוי ליסרו ושיעור קושיהו מפני מה כי את אשר יאכב ה' יוכיח שכוין שהקב"ה אוהבו לא היו רצוי ליסרו על דרך מאן' לריות ליה סוכיה לרעים ריבי ליה ותיקן לא וראה וכו' כלומר דורבא אהבה היא במה שמייסרין על דרך ואוהבו שחרו מוסר וכו' דזכו גורם שטונותיו מתמקקין וע"כ כך שדמרלה להקב"ה על איזה דבר דבריו שמשמים וממלא בקשתו וזכו אמרו לא וראה מי גרם לזון זה לרלות את האב שהוא הקב"ה הוי אומר יסורין על ידי שסבל יסורין יש כח בידו לריות ולצבו ששכמים בכל דבר שלריך .

ענה יסודות

אש לסער לפון . ירוח לסער מורת . מים לסער דרום . עפר לסער מערב פי' אומר דף כ"ד ע"א :

מדרש פי' י"ג נשא הקב"ה ברא העולם בדי' יסודות עפר מים רוח אש . יסוד העפר שהיה הכבד שכלם למעוה מכולם ויסוד המים למעלה מן הארץ ויסוד הרוח למעלה מן המים ויסוד האש למעלה מן הרוח שהם קלה מכולם שפוח על ער לקיטו וסומן לזכר כשהשלהבת נעקרת מן הבחלת פורחת והולכי' היא למעלה וכן אמר שהאש סובלת כל העולם כולו למעלה עד לקיט :

רבינו בחיי' ז"ל פי' ויקבג הנבדחים השפלים תמלא אחרי יסורין : שמונה מהראשון הדומם הוא שכתוב ומראה היצחה : ואחריו שלמנה הוא שכתוב תשחף הארץ . ואחריו החי הוא שכתוב ישרעו המים ותגלה הארץ ואחריו המדבר הוא שכתוב נעשה אדם . אצל הנבדחים העליונים ראשון ראשון משובח האור ביום ראשון והקביע שהוא למטה ממנו ביום שני והמאורות שהם למטה צרביעים :

מפרשים ההולך על ארבע ר"ל לחזק ארבע יסודות שלו על ידי חכילה ושיחה דאש לא כו' ימות אבל בתנאי אשר לו מרעיש ר"ל לך תדע כל כך לעזרת הנורא יתשרך .

ענה יעד

וכי מה יביא של יעל שבאת תשובה גדולה על יד אמוה אשה כשרה היתה ועושה רצון בעלה מכהן אמרו אין לך אשה כשרה בנשי' אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה . וליקוט שפוכים סימן כ"ד :

תנא דבי אליהו עושה ליקוט שפטים דף ע"ז ע"ד . מה טיבה של יעל שבאת תשובה על ידה אמרו אשה כשרה היתה ועושה רצון בעלה מכהן אמרו אין לך אשה כשרה כנשים אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה .

אמ"ה יהודית האיש תלוי בצעוהו אשתו ראוה כי זהו גורם שלא יתעב כי צדבור ראוה ומנגדו בכל הדברים בין בשינוי המאכלי' בין בשינוי המלבושי' . וכן בכל הדברים שבינו לבינה מביאו גתם עינו בנשאת תבירו ולעבוד על לא תחמודה אשת רעך והניאוף מביאו לשאר עבירות קשות כגורם מחול' כמו שהזכרתי בכמה מקומות העבירות הנמשות מהטונת עד שמתלווה מן העולם ומאבדו מנוולם הבא והאשה גורמת לכל זה לכן קאמר בעל התהמה אין אשה כשרה בנשים :

מדרש תלפיות אות י ענף יעקב

זה לא היה לרוב של יעקב מחמת שירוש אברהם ויצחק לא עלו רק עד חסד וגבורה שנקראו זרועות ולא יכלו לעלות עד הכתר מה שאין כן יעקב אי"כ יעקב למעלה מן השמים ואתה על בנותינו מדרוך

בגדים אלה אשה בעשות רצון בעלה רמזו כל האמור בדברי מועטי' אלו שמי"ט שיהיה כשרה בדברים אחרים חוץ מבעלה אינה נקראת כשרה כי אם בעשות רצון בעלה דוקא ואף על פי שיהיה רעה לאחרים

ענף יעקב

תנחומא פרשת שמות יעקב הקב"ה קרא לו שם שנאמר ויקרא שמו יעקב יעקב ארבע אותיות יש בשמו כנגד ארבע עמודות שבניו מעשרים להקב"ה י' כנגד עשרת הדברות ע' שבעים וקני' ק' ק' אמות של היכל צ' שני לחות הדברים וכו'.

מניד אי"כ למידק כדי נחית יעקב למלצרים קרא שמו ישראל וכד אפשר מצינא' קרא לו יעקב כי יעקב על המוסר דהוה לו להשתדל למיסק לארץ ישראל ולא להשתדל קריליה יעקב עוד יש לומר דשמתיה אקרי ישראל

בחי כשהלך יעקב למלצרים למעשה גופתי נקרא שמו יעקב וכשהלך למעשה נשמה נקרא שמו ישראל והוה שאלמי ויחי יעקב ויקרבו ימי ישראל למות ר"ל שהלך אחר מעשה הנשמה שיעקב אחר מותו

יד יוסף כי בה השגם מלאכי השרת אמרו אחי אהא שגאא לפי שהמלאכים היו קיברים דהם עזיפי מהמזיקים ועליהם יש מעלה ביותר כמעלת השמש על הירח שהשמש נקרא מאור הגדול והירח מאור הקטן שגאא'ת הלבנה אורה מן החמה אבל עכשו ראו שגורח מהחילתם על שאלמו כי משתתים אהבו ולא חזרו עד ליון את יעקב הליק ובזבחו מזון לכן אמרו לנו רוחים עכשוו' אהא השגם והוה הלבנה גרידו מן הליקים והוה אהמרו שני פעמים אחא שגאא שמיכאל וגבריאל היו אחא מלאכים שגדו מצינא' כל אחד ואחד אמר זה

מוריהם ז"ל ויחא יעקב רבליו שיהיה כההו זה אי אפשר לבשר ודם אלא על ידי שהיה עשוי נרצבה לשכינה דוגמת הארון נושא את נושאיו

ענין ב' אחיות ליעקב

הרמב"ן ז"ל יעקב היה בחולה לארץ ועיקר מלות ושמירת הסודות דוקא בלרץ ישראל ולכן מטעם זה הותרה לעמרים זרותו וזהו דלא ראה יעקב לעמיד לנרץ מטעם שפי' אחיות דמכל מקום דבר מנוסה היה כמו שפירשו החסידים בספריו דף י"ו ועיין בספר למה לרדך ענין ארזך גי' עמו

והדרווחות הדברים הקשה על מירצן הרמב"ן שיהיה בחולה לארץ דהא ידוע זה לטורח של יעקב חקוקה בכסף הכבוד וממילא בכל מקום שהוא אפילו בחולה לארץ כהרץ ישראל לנביא:

עוד להרמב"ן ז"ל פי' אחרי מות שהקשה על פסוק ואשה אל אחותה לא תחך ללרור עליה בחיים למה בשאר עריות נאסרה אפילו אחר מיתה אלא עגם איסור ב' אחיות לפי שהם בני אב ואם אי' יצונו להשתקאות מצינא' דוקא בחייה שייך קבלה ממילא ברחל ויהיה שהיו אוהבין ביותר שהרי מסרה כפיטיגים מותר' וזבולניו מירץ יעקב נקרא' אל ונמעלה כלו אחותו ז

ובמנחת יאודה עגם החר עריות לחבות לפי שלאחר מותו מותר לא יתגלו עניני תורה ויהיה משלמה רבשו' הסו את לבבו על שדרת עגם דקרא' אי' ארבה ולא אסור לכן אי'יפי' שבלשם אחד לא היה שייך העגם ואסור עליו ליהו דבר מכל מקום היה הקב"ה יודע דלפלו הכי יהטח כמו גבי שלמה מה' שאין כן האבות דתגלו להם עמי התורה וידעו בעמנן בני שלם שייך הסעם לא יתחא

וביפיה מואר מירץ דלאחר שגמול אברהם בגדל הוא וזרעו מן שאר בני נח וכשבא יעקב היה מנייחן וליה בזה איסור הקודם דהוי לכו כגר שנתנייר דמדין תורה נושא אפ' לו אחותו

ומהר"ם חלשך ז"ל ענין שפי' אחיות ליעקב היתה סבה מהא' שוליו שיהיה חסך הקב"ה כך לא היה מעלים מיעקב הדיקם שלא יקר ללאה עד הבוקר ולא יאונה ללדיקם כל און ויחי יצח

ויחי גוים בכתקן וכו' בלחות פרק בה סמאל ורזה להרוג את יעקב כמו שאמר בזמן עקב את אחיו עד שגא' מיכאל והילך את יעקב זהו סוד דלמר במדרש הסייף והספר ירדו כרוצים מן השמים ימיכאל הוא עקב סמאל סייף (דע עקב יעקב) מן השמים

עיוני פרשת ויאל וזה שער הסולם דע' כשבא יעקב והסיג מקום השער עלה עד רום הסולם מה שלא זכו אברהם ויצחק כי הם הגישו עד הכתפיים והיו סוד ומתחת זרועות עולם ולא עלו יותר והלמנו לו לא נשאר לבית עקב שירד ופליעו כי ישמעאל ועשו וזכר האומות והאזר גדול אלהי יעקב אלהי יצחק ואלהי יעקב למעלה מהם ק' האומות עולה עד הכתר דרך הוואר וסוד זה השער שהשיב יעקב אפי' סוד פסירות הנשיית וסוד לוק פתחו לי שערי גן עד ואז אבא בס ארצה כי יעקב בתר לו יה' עיין סם יותר בלורך

שמעתי מורכבא דרבנן רמזו נטון על מה דקיימא לן דיעקב הוא לב כמדוע לזכ רמזו בלחותות האלמיות של מיליו דיעקב כזה יוד' עיין קו"ך ב"ת אותיות האלמיות היושבות בלב כל מינה שהם וי"ו ועליו במספר י"ב שם יעקב מציג עליו שהוא בלב

אמיה בזה נחא מלמך חז"ל יעקב שיהיה ענין שהקב"ה קראו יעקב לרמז שהוא בלב שאם היה מניח לקרותו על פי אביו ואמו היו קוראין לו עקב כפי העלורע שירו אחות בעקב עשו ע"כ

ספר לנחת הספיר פרשה ויפתח ויקרא לו אל אלהי ישראל רז"ל אמר הקדוש ברוך הוא ליעקב אי' אלהי בעליונים ואתה אלהי בתחתונים וכו' שגמנו ואתה בתחתונים כי הוא מורה אלהותו של הקב"ה בתחתונים כעין שאלמו חז"ל פסוק אהם עדי גאם לי ואני אל אב אהם עדי אי' אל' ואם לאו כביכול אי' אל וכו' כלומר שאין אלהותי ניכר בתחתונים אלא על ידך ועל ידי בנדך המודיעי' שפי' בתחתונים והוה ויקרא' לו אל' ליעקב קראו אל' שם יכולת בידו וביד בניו להסדך ברכה לעולם בפי' אמרו אין פורענות בא' לעולם אלא כביל ישראל וגם ה' וזהו בשפי' שאלו חסו אל' בתחתונים וגם נעשו' סמך לו ולבניו בניו י' עגשו אל' עקב בתמרים ומלכי בנינו להדיע כי כמו של יעקב בתחתונים כחוו של הקב"ה במשלות עליונים מה הקב"ה מקיים לעולה שבעים שרים סביב כהאו וטמן שפג' לבלם כך יעקב לב העולם מקיים למטה שכעיס אצותו סביב לארצו וזמן שפג' לבלם בתחתונו כמו הלב בגוף והוה קיימות התורה המסוכה בלב נשיבות חכמה וכן כסויות קרבתותיו שמקריב שבעים פרים בהם על שבעים אמות וכלם מתברכי' בברכתו והוה שנאמר לאברהם שנקרא ישראל ונברכו כל כך משפחות הארצה כן נאמר ביעקב אי' אל' בעליונים לעשות רצוני ואתה אל' בתחתונים לעשות כרונם שמשעה רצוני ע"כ

אמיה עוד יכולים לומר שכוין שהקב"ה משר הכה כזה יעקב ולבניו שהוא גורר והם מבטלי' כדמבי' לייק מושל ביראת אלהים וכו' מי מושל ב' לדיק שאני גורר והוה עגבלו לא עשה ק' לכל גי' נמלא שמישני אלוה' בתחתונים לבלע' למטה מה שהקב"ה גורר למעלה והוה כעם שאני אלהי בעליונים כלומר לעשות רצוני כך אתה אלהי בתחתונים לעשות כרונך

על שמו נקרא וי"ד מול העשרי' השבוב מציינמן עד לי הוא עשירי' ע' בשבעים נפש' כ' ק' כנגד' אותיות הכרעה וימן ק' הולא משא' ה' צ' כנגד' המלאכים עולים' מדרש פרשה קרא'

בספר חכם הרו'ם לפי שיעקב כהן כך שרו כהן שהוא מיכאל מה יעקב רימן לו כהלה בני מלצרים שנאמר וישראל ימה וקדמה ולפונה ונגבה כך שרו פורח בשעם אחא' מסוף העולם ועד סופו

שערי חק דף ג' יעקב וזה מה שלא זכה אברהם ויצחק והלמנו

מדרש תלפיות אות י ענה יעבב

ותחתו אלין תירסר אלף ורבוון אזני פסילן וכלוהו אבנין בגין כך יאבב המקום ולא אזני

אמ"ה בדיוק זה דלא קאמ' ויקח אזני המקום מבוחר אמי שעקב אפי"ה בראות שילא בלי לוויה מה עשה לקח בדיקון דבר מהתורה לעינין מה כדד"ל כל ההולך בדרך ואין עמו לוויה יעקוב בתורה וכו' וזהו ויקח מלאכי המקום לקח ממה שכתוב באזני הקב"ה שקרא מקום שלקח בדעמו ממה שכתיבתי על מלאכי מראשותיו במחבתותיו וכוה נתחזק וישב במקום ההוא ולא נתירא שהתורה שמירתו וכיון שכתב מתוך דברי תורה חלם חלוט בנא"י

תנחומא פי' וילא האבנים ששם יעקב מראשותיו כיון שראו כבוד פי' הקב"ה נמחו כלם ונעשו אבן אחת

אמ"ה יעקב שם מראשותיו י"ב אבנים וגרלה הקב"ה אליו ונמחו האבנים ונעשו אחת לרמוז לו שאפי"ה שיי"ב שבטים יהיו עוים כנגד כל האמונות אבל ליראתו יתחדד ולקבל תורתו ומלואתו נעשי' רבי' כשעוה שכתב מהאל"ה וכלם בלב אחד מקבלים עליהם תורתו ולכן נמחו האבנים ונעשו אחת

תנחומא פרשת וישלח ויהי לי שור און לי לירא ממך שהרי נוול יוסף שנאמר בכור שורו הדר לו וחמור זה

משיח בן דוד שנאמר עמי ורוכב על החמור לאן אלו זכות' של שב"י כבקראו בניה' לאן שנאמר וחסמי לאני לאן מרעימי' גם יאוד' שטנו של עשו שנאמר וארי' בבקר יאכל תבן פירוש ארי' שהוא יאוד' שנאמר גור ארזי יאודה בבקר שהוא יוסף יאכל תבן כלומר זה יוסף שדיין עשו שהוא כבוד שנאמר בית עשו לקח ומינין אשף כול' ידיוטו שנאמר מה הוא לבדו' מנאן שלם ידיוטו ונבדן זה משה שנאמר משה עבד ה' וספחה זאת רות שצידד' דוד ללאה ממני' וכתיב עליו אני עבדך בן אמתך בן אותה שהיני' להיות גברת ומלכה ובלאת לחסות תחת כנפי השטי"י

אמ"ה לריך עיון למח שכתב היקוטו בעינין יוסף שטנו של עשו שנתעורר דן הקב"ה לעשו על מה שעשה ברעו של יעקב וטועין שיעקב אביהם נעול בכרתו וברכתו מיד עומד יוסף ואומר לו לא היה לך ללמוד ממני שאפי"ה שחזיו מכרו לו עכ"ל הטיב עממה מיד וילא עשו חייו בדינו ומנאל שיוסף שטנו של עשו ע"כ וכפי זה ארך שיך ואומר לאן דילוד' גם שטנו של עשו' ואולי אומר לאן גם יאודה שטנו של עשו על שהיה מיתתו של עשו על ידי יאודה כשערער במערת המכפלה דים מדרש שיאודה הרגו וקבלה זו ביד אדום כדד"ל

בענפי' לעליו שחנך ואלהיו היו בספירה שעברה במדרגת אדם ולכן בספירה זו ראו שיעלו למדרגת מלאכים אך היו כאלו למשה זמ' לאורך העולם וכיון שעשו לורך העולם עלו למעלה למדרגת מלאכי ע"כ ומה גם כפי הקדמה אחרת הנזכרת בענפי' לעליו שאליהו מתחלה היה מלאך אך בצעור שקרנן על בריאת האדם השליכו הקב"ה לאן מלאכו וזהו ושמלך אמת אלה ארמת הוא אלהיו וכו' וכן מלאך וכו' ולכן חזרה למעלה על ידי העשיפות שחנך לשרי' להיות' מלאכים בכתלה א"כ מוכרת התעלמות' בנאופן זה כיון שמתחלה היו מלאכים ורבי יהושע בן לוי וחביריו שלק שלם בהם מיתה מטעם שראו בשמותיה' מעלם הלוו כדשישיית' היה התעלמות' על ידי שהלכו בצלג' ונפתח להם שערי ג"ע ונכנסו היה הנכנסת שם כמו שהיה סוף דבר שלא יכלו התעלם על ידי התעופפות לעלות למעלה במלאכים כחנך ואלהיו לפי שאלו היה משיקרא מלאכים ואלו לא לכן נתגלה להם שערי גן עדן ונכנסו על היוסם בני אדם לרובם שלא יומתו מטעם הנזכר ויעקב ומשה עובד אחרת ש בהם לעולם שהיה ראוי שימנלה להם שערי ג"ע ויכנסו שם כי און ראוי שימותו היה היות' מעלם הלוו כמדובר נעש שכנשו רבי יהושע בן לוי וחביריו מטעם זה אך היה לורך להנהגת העול' היות' קבור' כאן ולכן עשה הקב"ה בהם כעין מיתה וקבורה אפי"ה שכפי האמת לא מוח' :

ישאר הדיקים שמתים ממש הוא מסבת היות בשמותיה' תלויות באברי אדם הראשון שטבו מאלכיל העין' אך אחר מות' התורה מהייה אות' על דרך שפתי' דוככות בקבר באומר' שמעיה משמם ושאין להם לער וכדד"ל אין בין לדיקים החיים' למתים אלא הדבור בלבד

תרגום ירושלמי על פסוק וילא יעקב מבוחר שבט חמשה נסים נעשו ליעקב אביו ע"ה כשילא מתוך מבוחר שבט גם ראשון שבט השמש שלא בעונתו' גם שני קפלה לו הדרך' גם שלישי האבנים ששם מראשותיו נתחברו לאחת' גם רביעי שהסיר האבן מן פי הבאר בנקל וכו' גם חמישי מיד כשהסיר האבן מן המים ברצו וסח כן עד עשרים שנה כל זמן שהי' יעקב אביו בחי' ובתרגום יונתן י' עוזיאל האבן שעל פי הבאר הסירה יעקב ביד אחד וארבע אבנים שם מראשותיו ועיין בן בספוק ויפגע במקום

מהיכן ידע לכן דברח יעקב אלא שכבר הלכו הרועים לבור להסקות את האלון ולא אסכחו מים והנמינו תלאת יומין ולא מלאו מים לכן באו ביום השלישי ואמרו לו דברח יעקב תרגום י"ב וירושלמי

מפרשים ז"ל בעינין הסולם מונב ארלה ורשאו מניע השמימה וכו' מורה בזה כל המליחות נעוץ אסוף בתחלתו סוף מעלת הדומה עם מעלת ארשת האומה און הלימה עם רשיות בעלי חיים שריין מדברים וסוף בעלי חיים שריין מדברים עם התולת בעלי חיים המדברים וסוף הבגלי חיים המדברים עם תולת המלאכי' וזה נקרא גם כן בדברי חז"ל כי מנאל עכבר חליו ארמה וחזיו בשר וכו' וקבר כתב הרמב"ם ז"ל בפי' חז"לין פרק ה' בנשמת בילת השרן אמר כי זה הענין מפורס' מאל רובים אומרים שראוהו מלימות בעלי חיים כמו שה מתנוגע בכלן הוא מבחיל מאל עכ"ל

ובתב הוא ז"ל כי כל דבר מזה התראה של סולי רומז לעינין והנה סולם אחד' מונב ארלה עינין שני' ורשאו מניע ששמימי' ג' והנה מלאכי אלהים ד' עולים ה' יזורו י' והנה כ' נבך עליון ג' פי' מלאך ק"ה ע"כ תוספתא ויעקב הלך לברוך ויפגע בו מלאכי אלהים אלו מלאכי אלהים אברהם ויחנקו סוף לעקב וכן לכל לדיקייא שמתהוון לדיקייא מליוון אותה ואפי"ה דילחק סוף קיים בלוחה שעה אבל שמתהוון לדיקייא אסתביב' בבורסייא יקרא דעלמי כד אתעקד על בני מנבחא ומכדין אסתמו עיניו ויחזרו היינו דכתיב ופחד ויחנק היה לו

זוהר פי' וילא דף קמ"ו ע"ב ויקח מלאכי המקום אבני המקום לא כתיב אלא מלאכי המקום אלין איונו אבני יקר מרגללן שכלן דאיון תריסר אבנין עלאין כמה דכתיב שמים עשרה אבנים

מדרש תלפיות אות י ענה יעקב

קנ

פריה ורביה וגורל אחד עזאזל בלנחית שתי לחיות כמדע לפתוס פיו
מלקטרג ומבלבל. ולכל זה כוון יאורה כולתו כתי שילא מלך המשיח
ועמדם עם דודותו גם נעמי בשלתי לרות אל בעז דרך זות הכל לנלבל
דעת הקטרוג להחיות נפשות רבות.

כנפי יונה ויקרא לו לכן יגר ספרותא. יגר במילוי אותיות וי"ד
גימטריא ר"ש בגימטריא תר"ג העיד לכן על יעקב שלא כפר
בלא עליון ואלא מנע מיעקב תר"ג גלות :

מנחה בלולה כי במקלי עברתי להכלל מן הכלבים ולרלג על
הפחתים. גם במקלי בגימטריא יעקב רלנו בנופו לבדו.

אמ"ה כבר כתבתי בפנים דלעיל דמטה מסה היה מלמדם הרשקן
שהוליא מנן עזן וכל ליהי של נח עד שכל ליהי של יעקב
הורידה למלמדם ומסרה ליוסף וכסמת פל ביכל ליהי ונטעה בגנחו

וכו'. וגרף דאומרו יעקב כי במקלי עברתי את הירדן הזה ר"ל ק"ט
את הירדן במקלו ועבר כד"ש וכו' כסס שקרט משה את הים במטה
הזה וחשב יעקב אולי נתמעטו זכותיו על שכתמם במטה הזה לקרוע
את הירדן וזהו אומרו מכל ימי החסדים וכו' על שבמקלי עברתי
אמת הירדן הזה כמדובר :

ובדרב רמז גרף שהמקל רונן לוי"ו שהיה עץ החיים תפארת
אמונת ישראל והזכיר יעקב זכותיו בשעת הסכני ואלמ
רבש"ע קטנתי ומלמעמי מכל הכסדים ומכל האמת אשר עשית עמי
עבדך לא הייתי מכת האלגים המתנאים בחדש שאתה עושה עמם
ובועטים כי אם קטנתי והשפלתני ומי גרסי לי כי במקלי עברתי באמוני
מקלי הייתי הו"ו שהוא תפארת ישראל עברתי את הירדן הזה והכרתי
וידעתי כי חזק אמונתי בן גרם שעתה הייתי לשי ממנות ואיך
יטכן לבעוט.

כתיבת יד ויקח יעקב מקל לבנה לא ולו וערמון קשה עובל
על יעקב הדיק לקבץ ממון עברמה ותחבולה וחק
דכתיב עם עקש תפתל לאו משנת חסדים הוא אלל לוותר משלחם
והיות ק' דר' אליעזר בהושענות מזכיר מיהם במקלות בשקתות
המים דמזכיר זכות יעקב בזה ואם יעקב עושה ברמאות עם לכן כמו
שהיה לכן מרמי לו הילך חלו רשאים להזכיר לו בתפלה :

ואם היה עושה כך על פי המלמד קשה למלאך המלמד לעשות
הפקד חסידיו. אלמנ קטנתי ואלמנ דהונוס עושים פירוש
הפסוק והיה בכל יחס הללן המקובלים וכו' דע דהכי פרושו המוקשריו
פירו' עקרות וזה רועה את לאן לכן הוטרו' החולות והעקרות שלא
נתן לכן ליעקב אלל העקרו' רש"י ודע שכל ברה שאינו משמש עם
זכר יקרא קבור הנה פירוש רש"י ז"ל ויקח אשה ושמח קבורה לא
יקרא שמה קבורה עקשמה פתחה ולא מזווגה לאחר וטרבוס לא קמד
קער וכו' ויעקב עשה עם המקלות על שיביאים ליהי תלות משמים .

ולכן אומר ליתמנה במקלות ש"מ שהיו קרות עובטו ולא אתן
לחשימים ועל ידי תיוקן המקלי' היו מתחמקין ומניחו' הזכר לקשק
עליהן ומן השמים היו מסייעין אותו וכדו"ל במדרש אמר רבי הושעיל
המים שהיו הללן שזמות נעשה זרע במעיהן בלופ' שיעקב עשה חסידו'
שלא רצה ליהנות מלמות' הולידו' כי אם מהעקרות והסתקן על ידי
תיוקן המקלות. ולכן אנו מתפללין בהושענא רבה מייחס במקלות
פירות כמו חשימת יעקב אצטו ע"ה ברחמי' הרבים בלאו העקרו'
כן תרחם ברחמיך הרבים לכנסת ישראל שנקראת עקרי שנלמד רש"י
עקרי' ולכן תרגם אנקלום המקשריו כדירת' תחלת לידתן שלא הולידו'
עדיון.

אמ"ה כל נגממת של לדיקים בעולם היה בכל מעשיהם לקדש את
הסם ולפירסם אלהותו יתברך ולכן יעקב אצטו ע"ה כוון
בכל הערמות שהיה עושה עם לכן על ידי המקלי' כדי להפרישו משי'
כי הנה בכל מלחי' שהיה לכן עושה עם יעקב עין בבעטונו בע"ז
שיסייעוהו בתגלי זה ולכן יעקב חסידו היה עושה עין המקלי' כדי
שלא יללח לכן בתגלי' בבעטונו בע"ז וכן כמה פעמים כדי שלא יבטח
עוד בע"ז ויבטע על דרך והיה כי ירעב וקלל במלכו ובאלהיו וסנה
למעלה כי דרך הגוי העובד ע"ז כפארה שאינו בה לו סיוע ממנה
בועט בה זהו היה כוונתו של יעקב ולכן היו מסייעו' לו מלמעלה
והמים שהיו אותו' הללן מתהפכין לרע במעיהם כדי שירעו לרוב

תנחומא פרשת וישלח ויקח יעקב אבן וירימה מלכה וכמה
בה א"ר יוחנן שיורה כסניה של עבריה. וכסבא
לכן ואמר ליעקב שהיה הורגו לולי שאמר לו הקב"ה השמר לך וכו'
ל"ל יעקב בה אחת וכל אולוסיד אם יש בהם כח יתנוששו עם אבן
הוא וירימה מלכה כהלא שטעביר פקק לנחית מן הללויות.

אמ"ה מה שהפורה קרלה תושיה שמתתת כמו על אדם .
הכונה לע"פ שכל הגדול מחברו ירז גדול ממנו עם התור'
מתתת כמו מעשות העבירו' וכדו"ל אמר הקב"ה בני בראתי יר'
הרע בראתי תכליו שהיה התורה להתיש כמו' והנה כיון שמתשים כח
הגוף מתגברים כח השמי' ונעשים גבורים כלירות ולכן יעקב בכה
התגברות נשמו על הגוף ע"י תורה ומלת היה בכחו להרים אבן
כ"כ גדול כפקק מנע הללויות .

באתי לכחוב מה שמלחתי כתוב בדברי הראשונים ואחרונים
הימר על לקוחת יעקב שתי אחיות.

כספר ליוני חסרה תורה שתי אותיות משום שהיא שרביעו של
מלך הקב"ה שבמרכבה עליוני מלוי יהוד קבורה שמקבילין
דין מדיו ופניהם איש אל אחיו ואיש בלחיו יזובקו והמשתמש בשרביטו
ג"ג ב"ו חייב מיתה כ"ס בשרביטו של הקב"ה ויעקב אמ"ה נשמתם
בשרביטו של מלך נשאו שתי אחיות משום שהקב"ה קראו אל ויקרא לו
אל אלהי ישראל .

ירקוש ראובני (מספר הפליאה בערך עריות) מיעקב ילא המלכו'
להלחם עם האויבים וירדן למשול בכל כה לכן הותרו
שתי אחיות .

ספר תפארת ישראל חברהם היה מוכן תמיד לתור' וכאלו מלוה
ועושה ולפיכך כתיב אללו עקב אשר שנת אברהם בקולי
ישומר משמרתי חקוטי ותורותי אלל שאר אבות מלות עשה היו מקיימי'
אלל מלות לא תעש' לא היו מקיימים מאחר שלא היו ממוייבים בהן
ולכן יעקב לקח שתי אחיות ועמרם דודתו כי אלו דבריהם לא תעשו
ומה שאלמו במכתת פסחים אומר יעקב איני במרד שנאחתי שתי
אחיות וזה ענין אחר כי יעקב שנשא ב' אחיות ידע כי הוא היה ראוי
שישא ב' אחיות כי אין ספק כי כל יוונני האבות לא היה במקרה רק
שאלו על ידי רוח הקודק כמו שקיימו התורה על ידי רוח הקודק כך
הותר להם באיזה מלות על ידי רוח הקודק עיין שם באורך הרמב"ן
ל' בפרשת אחרי מות כתב שבארץ ישראל הוא לחסור ליקח שתי
אחיות אלל בחולה לארץ היה מותר להם עיין שם באורך . מפרשי'
ז"ל קודם ממן תורה הותרו ליקח שתי אחיות .

רב אריה ז"ל כתב ב"ד סימן רס"ע סיפין ז"ל מותר לאדם ליקח
שתי אחיות ויירדות מן האב שלא גורו בשאר האב כי אם בשאר
האם ע"כ . ובספר תמוגי רחל ואלה לא היו מאם אחת . ובספר
לוחות הברית ז"ל כתב וכן בלבה וזלפה אמ"פ שהיו שתי חיות לא
היו אחיות מן האם וכן איתא בליקוט על פסוק אם תפסי את בנותי
וכו' ואין אבות לגוי וכן כהר רש"י ז"ל בפי וירח על פניו החותיני כה
אבי אך לא בת אחי ע"ש וא"ת מה איסורו לא יעקב שנשא שתי אחיות
הלא אלל ישראל גיורות הנשבות כאלו טולדה היום ואין להם יחוס
מכ והם יו"ל דקודם מתן תורה היו כולם נקראים בני כה אף האבות
ממלא מלך אם יש להם יחוס' א"כ בבתך לקח יעקב ב' אחיות הואיל
שהיו אחיות מן האב ולא מן האם .

אמ"ה דע שהוכרח יעקב לע"ה ליקח שתי אחיות וא"ל בלאו הכי
שאל לכן לא היה יכול להעמיד י"ב שבטים לדיקי' גמורי'
כיון שמתחברו האלפים שסם בראשותיו לכיון אם יעמיד י"ב שבטים
שחב מתחבבות איך יוכל לנלבל דעת השטן שלא לננוע ליאחתי' וגמר
דעתו ליקח ב' אחיות דבר אסור לו כיון שהאבות קיימו כל התורה
כדי שיחשוב השטן בראות כן אין דבר של קדושה יולא מנעשה זה ובוה
יקן לו ולא ישים לבו לקטרר למונע הקדושה ולאו מיד כשכל אל לכן
ל"ל ב' בנותי כי אם על שתי עולמו' כדליתא בגמדרס רבה וכו' כדי
ליראה השטן ולא יתערב במעשיו . ועשה כדיון המחלל שבת על החולי'
כדי שיקיים הרבה שבחות דמותר לחללו ע"י גדולי ישראל כמדע גם
הוא עבר על מלוה א' משתי אחיות כדי להעמיד י"ב שבטים מקיימי'
כל התורה הם וירעם אחריהם גם כוון על דרך גורל אחר לה' בקייום

מדרש תלפיות אות יעקב

יראה לכן פתיחות הע"ז שבעה בה כי הגוי כל מה שעותה אינו עוקף כי אם לשם ע"ז כדאיחא בזהר פרשת מנורע על פסוק והיה כי תבואו אל הארץ ונחתי נגע זרעם משום שהגוי כל מה שעותה הוא לשם ע"ז שלו לכן היה צ"ח הנגע כדי שיהרסו הבתים שגבנו לשם ע"ז וכו' ומאלף שיעקב ח"ע"ה עשה קדוש השם גדול בזה ולכן אדרבה אנו מזכיריו ביום הושענא מיחם במקלו"ה יאמר זכותו של יעקב שעה בענין המקלות כמזכיר כדי שזכותו ותחנתו הקב"ה לחיים ולשלום . ומעטם שכתבנו התיר' התורה ועם עקש תתפתל כדי שיבעוט בע"ז .

תחיבת

די וישלה יעקב מלאכים פירש רש"י ז"ל מלאכים ממש ותימא א"ך יתכן דשלא לעשו הרשע וא"ך יכול עשו לדבר עם מלאכים ועד ששלה יעקב המלאכים ממש וא"ך וירוחת רעות שידברו עם עשו דעשו היה רגיל עמהם שז"ר עשיר וכה"ל וצעירים ירקדו שמה . ותרעה ולכן אמר תחלה וישלה יעקב מלאכים סתם שקולל שדים וירוחת רעות דמנינו שנקראו הרוחות בשם מלאכים שנקאר עושה מלאכיו רוחות . ובזהר אומר וישאבו המלאכים בה"ל הידועה כלומר שבו ליעקב אותם מלאכים שהיו מדברים עמו אבל הרוחות הרעות נשארו עם עשו ע"כ .

אמ"ה

אינו מהתימא א"ך שלח מלאכים ממש לעשו הרשע וא"ך עשו היה יכול לדבר עם מלאכים שהרי בלעם הרשע בנחמות ודבר המלאך עמו והוא עם המלאך והסת' אין לגורל זה היה דבר"ל חצור חז"ל במדרש מנאלף של רחמיים וכו' ומתקפל לו שמשח"ת . וא"ל גם בנדון זה היה הענין עלמי . אך אמנה כיון דילאו הדברים מפי קדוש יכול לומר. דלא ראי זה כראי זה דשמי עשו שהיה מחזיק עלמו ע"ז כלומר חז"ל מנה שאין כן נבי בלעם ובכן אינו כדור מלאכין קדישין לדבר ע"ז . על כן מתחכם ליעקב לשלוח לו שדים ורוחות רעות ובלן דקרו דברי המפרש ז"ל ואל תקשה אם עשו היה ע"ז א"ך השתחוה לפשו שהיה ע"ז כבר הרגיש בזהר על זה וסירף והוא עבר לפניהם וישתחו ארלם וכו' והוא דהיינו שהכניס עבר והכפיק בין יעקב לעשו ומאלף השתחוה לשכניה .

ונראה

בזה ששלה יעקב לעשו שדים ורחיון ושאלו עם עשו ליטב מלאמר דאיחא בנגלי' עמוקות כשרעה יעקב לעשו התחיל לקרוא קרית שמע וכו' דמאי ש"י ק"ש ובחזיון הרד"ס הארבעתי על יד בפני' שונים אך כפי זה יחא דקרא ק"ש דכיון ששאלו השדים והרוחות רעות עם עשו נעשו חלקו כי הם חלקו שלו לכן תמירא יעקב בזה עשו שמא יוקירו לו או לזאה מבניו או ממעבדיו לכן קרא ק"ש להבדילם כדח"ל הקור' ק"ש על מטתו מוסיקס בדילין ממנו וכו' מאלף שק"ש מהסוגלת להכריח המזיקין :

תחיבת יד

התקין יעקב כשרעה לעשו דברים לדורון לתפלה ומלחמה כדפי' רש"י ז"ל . למה לשלש דברים כנגד אברהם יחא יעקב .

א"ל

כנגד הכניס לוי ישראלים שעתידין לאתח מחליו ויבולו תורה נבילים כחובים ויעמדו לו זכותם ויגלל מעשו אי"ל כנגד ג' מקדשים הדורון כנגד מקדש ראשון שהיו מביאין לו מכל האומות וגם מאלף שבה . התפלה כנגד מקדש שני שבהם על ידי תפלה וז"ל וסייעתו כמו שפורש בעזרה . המלחמה כנגד מקדש שלישי שעתיד לגנות על ידי מלחמות גוג ומגוג כמו שפורש בתרי' עשר סוף זכירה .

אמ"ה

התקין ענינו לדורון ולתפלה ומלחמה . והנה מאלף באברהם שלשה דברים אלו כמו שאפי'רש בפי"ד ולכן ראה לעלות זכרון אברהם לפני הקב"ה להגלל בזכותו . הנה אברהם אבינו ע"ה קבל מתמות מפרעה כמו שפירש רש"י ז"ל למען יעז לי בעבורך יתנו לי מתנות וכו' ופירשו המפרשים ז"ל דא"ך אברהם חזינו ענינו למתנות דשאר מתנות אלו והוא קיים כל התורה ופירשו שיהיו להגלל ישראל כשיכנסו מתנאים שבהיות מקבל דורנות ממלך מצרים מכניע מלכו וזכה בהכניס ישראל ברשותם לא יכלו לשלוח בהם לבלותם כאשר חשבנו וזהו שאמר הקב"ה לאברהם כשהלך למצרים לך והתקין להם את הדרך הביאו הילקוט כלומר הליכתך עם הוא חסיון ותועלת לפישראל כהכנסתם : .

עוד פירשו חז"ל יתנו לי מתנות הם שמות העומאה שמסרו לו כדי לגרש מעל יחא בני הפלגשים דכתבו ולבני הפלגשי אשר לאברהם נתן אברהם מתנו' ופירשו חז"ל שמות העומאה מדר' להם הם שמות העומאה שקבל ממצרים בחופן שלמי' הפרושי' כוונ' להלל הליקוי מיד הרשעים וכנגד התקין ענינו לדורון לעלות לפני המקו' זכרון ענין הדורות שקבל אברהם להליקוי דיק מיד הרשע וכיון שכן הלילו מיד עשו הרשע . גם הלילו באברהם כמה השתלל בהללו הסדומיים ח"ע"פ שהיו רשעים גמורים גם בענין העקד' הפיל תפלה לפני המקוס יהי רצון שביאבו בני לאחיה ארה יעלה זכרון העקידה לפני' וכאלו אפרו של יחאק לבד על גבי המזבח להלילה כדאיחא זכור .

וכנגד

זה הזמין יעקב לתפלה לעלות זכרון תפלתו של אברהם לפני המקוס שהרי התפלל שבחאם ישראל בזה ח"ע"פ שלח יהיו ראויים יללים ואף שקומתי מכל ההסדים אשר עשית עם עבדך עשה עמי בעבור מה שהתפלל לפניך אברהם וגם הבט וראה כמה התפלל על הסדומיים להכילם ח"ע"פ שהיו רוחים ק"ל שאין ראוי למוסרני ביד עשו הרשע שגם לכן גרתי ומר"ג מלות שמרתי . מאלף באברהם שנלחם בחמשה מלכים והרגם על שהיו עני"ז לבער קולו' ת"ך הכרס וכדח"ל בגדרה אל תירא אברהם אברהם מתירא שמה ב"ך כל אותם אוכלוסי' היה איזה ליקוי שבוים והרגו ח"ל הקב"ה אל תירא אברהם כלל קולו' כחומים וכו' . וכנגד זה התקין ענינו למלחמה לעלות זכרון זכותו של אברהם שנלחם לבער חובי' השם וא"כ אין ראוי שפול ביד עשו הרשע שהרי אברהם כיון לבער הרשעים דוקא שהרי נלעצר חס היה ליקוי כמזכיר ואינו מן הדיון שעשו הרשע יעבר את הליקוים וכו' .

תחיבת יד

מה שנגע המלאך ליעקב בכף ירכו משום דמספר כ' עולה עשרים בעון כ' שנה שמתעבב צבית לכן והיחז לאביו ע"כ .

אמ"ה

אי משום זה למה לא נגע בכף ידו דמאי ש"י ק"ש יריבו וי"ל משום שהיה לו גם יאסור שמי אחיות ור"ל להזיקו על זה ואגב חדא תרתי אמנס נראה לי לומר למה נגע לו דוקא בכף יריבו הכה ידוע שזה היה שרו של עשו כלומר חז"ל ויעקב היה מהול ועשו ערל כי לא הוה ארום מפני האכנה לא היותו דאדמוני ומה דאדמונין במדעס בענין דינה עם שכם . אמר הקב"ה לא נתת' אותם למתול דהיינו עשו הכי הוה נבעלת לערל וכו' מנגנת חסד מלאמד וכו' דמשמע שהי' מהול כיון שמה שלח מלו אותו ה"י דיון כמהול דמי כך שמעתי .

אמנס

איחא בילקוט עובדיה עשו מלו אותו לצבות' ומאס בנימי' ועשה ענינו ערל ע"כ . והנה בין כפי מאמר שלח מלו אותו כמזכיר בין שגלו אותו ומשך צערלתו ונעשה ערל על כל פנים עשו ערל היה ולכן בא שרו של עשו ופגמו בכף יריבו שהוא אבר סמוך למילה לרמוז לו שאין זכות המילה מועלת כלום ח"ו שהרי הוא סמלל שר של עשו הערל שלט בצבר סמוך למילה לאיחא דהמיל' דבר גדול א"ך ניתנו לו כח על זה . והרשע לא יעד אדרבה צביות המילה כל כך קדושה שאפי' בדיבר מה פונם בה האדם והוא נשא שמי' אחיות ח"ע"פ שהיה צהיטר כיון שלקחם בחולה' לארץ כמו שכתב הרמב"ן ז"ל עם כל זה כיון שעתידה תורה לאורפין עליו אפי' בחולה נאח' כמו שמשבי יעקב כשותונו' כוס של ברכת לנרך כדארמיינן במס' פסחים וכו' לכן יתנו לו כח ויתנו ליגע עם כדי למרקן והוא הפיל סבת סמאל שר של עשו דשכר להפיל ארלה מלות המילה ולהלך בקדושה: ש' אדרבה כמה שניתן לו כח לשלוח עם תפרסם מעלת המילה שנעש יעקב במקוס זה דוקא לזכור ות שהוא בעבור ששחא שת אחיות כמזכיר .

תחיבת יד

ויבא יעקב שלם בגופו שלם בחומו שלם דענינא . יעקב היה כהן וכו' דרשו רז"ל כך מתחיבת שלם ש"י"ן שלם ולא שייך שלם כי חס שהיה בעל מוס ומתפסח ושמתלם . למ"ד למוד . מ"ס ממונו ע"כ .

אמ"ה

וכל לומר בגני פנים בנפח דענינא . יעקב היה כהן גדול כדח"ל בילקוט פרשת וישלה אומר הקב"ה למיכהל

מדרש תלפיות אות י ענף יעקב

הנא

שיאל דוד מן יחזקאל הכהן כיון שיעקב היה צבור לשמה סי' לבניו מקבלי' תורה שהיה בחינת נשמה ויש שכן עליה בעולם הנשמות ויועב שיעקב שהוא בחי' הוא בחינת תורה שכתב כבודו לכן דוד שהוא במלכות בחינת תורה שבעל פה היה ראוי ללכת עם יעקב כי שני תורות יתור להם בלי קילוף ופירוד אלא שיתכן לו עשו תחתיו ונראה שהעטם הוא מקום שעשו הוא רצועה כדי שישראל יקבלו התורה לקיימה כדח"ל כלל יעקב ואי עשו כדוד ועוד לר"ל שיתכן הוא דין ופחד יחזקאל והדין לר"ד רצועה ללקות ולכן יאל עשו מילתא ולכן כיון שיעקב הוא בחינת תורה שכתב ולמקבלי' הדת לר"ד רצועה להעלותם במוטב מה עשה הקב"ה כלל גם תורה שבע"פ ביעקב וקראו ישראל נמלא בו שני שמות יעקב וישראל כנגד תורה שכתב ותורה שבעל פה והוליא לעשו עם יעקב שלקום התורה לר"ד רצועה

ובזה מתישב למה לא נעקר שם יעקב כשקראו ישראל ענין אברהם ושרה שהקראו לאברהם אברהם ושרה שרי עובר בעשה כדח"ל משום שיש לר"ד משתי שמות ממדובר ובספר מנחת אליהו פרשתי על זה אופן אחר

ובספר לב אריה עיין מה שפירש עם מלאמרים אלו שהזכרתי (בפרשת תלף) ובהקדמה שיעקב היה צבור לשמה מיישב ל"ד יעקב ועלו הבכורה מרלוון ותמה ליוסף כיון שרלוון פטר רחם ואינו מן הדיון לבכר את בן האהוב ועוד קשה ל"ד כעל הוא בכורתו של עשו כיון שהבכורה אינה שלו אלא כיון שיעקב היה צבור לשמה לקח הבכורה שכפי האמת צבור היה וראוי שהקב"ה יתבאר וחתם על זה כדח"ל קומו השרים זה מניכאל וגבריאל וכו' שכתבו וחתמו ידוע שיוסף היה צבור לנשמה כדח"ל צבור שיוון שחתכתו של יעקב היה ברחל ירדה נשמתו למטה ומתעכבה כאן למטה עד שבא יוסף וכו' באופן שגם יוסף היה צבור מלך הנשמה והנה ברח"ל יעקב שהקב"ה על בכורתו על איותו צבור מנשמה משם למד והוליא בכורתו של רלוון שהיה צבור בנשמות ותמה ליוסף שהיה צבור מנשמה בידועו מעניינו שרלוון ית' בזה ומה שאירע לו שהיה צבור בנשמה עם עשו שהיה צבור בנשמות

ובזה יתבאר אל"י המאמר הביאוי יליקוט פרשת דברים דבר אחר ויהי בארבעים שנה וכו' ואינן סמוך למיתה ולמד מיעקב אע"י ויקרא יעקב לבניו רלוון צבורי אהה ח"ל מפני מה לא הוכתחך כל השנים הללו כדי שלא תתחיי ותדבק בעשו אחי ע"כ

רקשה למה יתדבק בעשו דוקא אלא כיון שיעקב לקח בכורתו של עשו על איותו הוא צבור בנשמה ברוחני ועשו צבור בנשמי והרוחני עיקר ומעט זה הוליא בכורתו של רלוון שהיה צבור בנשמי ותמה ליוסף על שהיה צבור בנשמה אם כן עתה לרלוון בחינת עשו בענין י"ד והפטר שרוב לערו ויעשו ילך וידבק עם עשו וכוונתו שיעור עשו על בכורתו לחזור המכירה וממילת יחזור גם לו בכורתו לדין שעשו אף על פי שהוא צבור בנשמות הוא צבור גם עמו לר"ד להתנהג כך ובפירות הפרשיות פרשתי אופן אחר קרוב לזה

דברי שלום עם דיעקב קראו לנשמה לפני מוחו לפי שעשה להקב"ה אפועורוס על בניו שיתנהג עמו כאפועורוס עם יתומים

וזהר (במדבר ומוד ש"ע) אותה הלילה שנתאבק המלאך עם יעקב היה אותו הלילה שנבראו המלאכות ומשם שנתאבק עם הלבני כידוע כתיב מלאכת חסר ואז יש עליהם ביותר לחושיים מתחת מיעוט הירח לכן בא סמאל לשלום על יעקב

עמק המלך דף ס"ד אל"י עשו צבור פירות אל"י ועשו צבורך כמו שמש ירחי כי נשמת יעקב היה צבור לנשמי ובנשמי היה עשו צבור ליתחך

יעקב ביהותו בן ט"ו שנים קנה הבכורה ובהיותו בן ס"ג שנים לקח הברכות והלך ותכה במדרשו של עבר ומשם הלך ללבן ובהיותו יעקב בן פ"ו שנים מת עבר רבו אחר חדש ימים שנתקם

עשית כהן שלי בעל מוס עיין שם מיד קרא לרפאל ורפאל וכו' ידוע דעום פוסל בכהן כנגד זה אמר שבה שלם בגופו יעקב היה תלמיד חכם שלמד מאברהם ומיחלק אצ"י וממדרשו של שם ועבר ואע"פ שישב עשרים שנה בבית לבן עכ"ל לא שכן תורתו וללמדו זה קאמר ויבא יעקב שלם שבה שלם בתורתו וכיון דשלא דורוות לעשו אצ"י עובות ומרגלויות כדח"ל על פסוק ויקח מן הבא בידו וכו"י סבור שנחסר ממונו עם זה שנתן לא אמר שלם במומו כי מרוב עשורו לא נרגש למה שמק כתיב"ה בים הגדול

ע"י יעקב אצ"י ע"ה מוכתר בשלשה כתרים כתר תורה כתר הכונה כתר מלכות לוי כתר הכונה יעשכר כתר תורה יואדה כתר מלכות ועשו בלא לעקור את הכל והקב"ה הפר עלתו ולא יכול להם לזה אמר ויבא יעקב שלם שבה שלם בגופו כיגד כתר הכונה שהכין לר"ד להיות שלם בני מוס כנגד כתר תורה אמר שלם בלימודו כנגד כתר מלכות אמר שלם במומו שהמלכות הוא בנשירות והכבוד הוא לר"ד הודאה להקב"ה דהרבה רחמינו עם יעקב ובעל כמו של עשו שלא נגע בהם דעם זה ויבא יעקב שלם

עוד ו"ל אע"פ שנתעבר הרבה מעשו והלצר גורם חייה חולי כדוע נעמד הכתוב דבא שלם בגופו גם הלצר גורם שכתה מעיד שלם בצורתו כי לא שכן דבר כתיב שחן מתחבו לפני נחמות ובפירוד נאבד חייה דבר ח"י שלם במומו ובסוף דוק

דרך כובב נייגורו צבור גדול ובוהה ועם זה רמז על שמו הגדול שיתפרסם בעולם דכתיב ציום ההוא יהיה ה' אחד ויהי השם שלם ותורת ה' תמימה וזה רמזו בצורת כובב מלא כ"ו הם עשרים וששה כמספר אותיות יו"ה לפי שכן יתחדו אותיות השם לעשות נסים ונפלאות כמה השם הגדול ובהו תורתו בענין שיכירו כל העולם כי ה' אמת ותורתו אמת וזה כ"ב כנגד כ"ב אותיות הרעויות באומרו ב"ך יבדך ישראל ב"ך ארוץ גדו וכו' דרך כו"ב מיעקב וקם שבע מישראל שבט לנו חסר לב ומי הם ומחך פלתי מואב ולא להם לבדם אלא וקראו כל בני שת לפי שארום הוא עיקר מלכות חזר להזכירם בפני עולמה ואמר ארום ירשה לרוד המור פ' בלק

אמ"ה דרך דרוש דרך כובב מיעקב וקם שבע מישראל הוא על דרך שדרשו חז"ל במדרש ועלה מן הארץ אין ישראל עלי' במדרגה העליונה אלא אם כן נפלים לר"ד שנאלץ ועלה מן הארץ ו גם הרומנו כאן עיין שדך כובב מיעקב שביבואו למדרגה שידרכו כובבו דהיינו מזלו אז וקם שבע מישראל שיעלו למדרגה עליונה

עשרה מאמרות יעקב היה צבור בנשמה ברוחני ועשו היה צבור בנשמי וכו'

אמ"ה דרוש במדרש וזני גוים מנמנך ופרדו שני גאי' גוים זה יעקב ועשו וכו' ומלא שיעקב ועשו היו ראשי אומות מיעקב יאלו יהודי ומעשו וארמיים כדח"ל שם במדרש ומלא כל א' ראש לאומות והנה כיון שעתידין ללכת מיעקב אומה מקבלת דת מן השמים והוא תורה רוחני לכן היה יעקב צבור בנשמה ברוחני שהלכות סימן לצנים וארמיים שהם מעשו עובדי' לנשמות עץ ואבן ולכן עשו צבור בנשמות וכו'

ובזה מתישב מאמר חז"ל בילקוט פי תולדות דרלה סמאל להרוג יעקב בעמי אמו ובה מיכאל והלילו ע"כ שמהל הכונה שכיון שראה סמאל ליעקב צבור בנשמה ברוחני כמדובר הבין בזה שהאבות סימן לבנים ועמידיו ורעו לקבל תורה מן השמים והוא בחינת נשמה שהוא רוחני ואברהם מקבלין תורה מן השמים דבר רוחני מוכרח שיעשו תרות מנאלל הנות ואם כן מה היה מושל הוא בעולם כיון שאין לו על ישראל שליטה לכן ביקש להורגו במעי אמו ומיכאל בהיות שר ישראל המתעלה היות שר על אומה מקבלי דת מבורא עולם הלילו כי מעלתו תלוי ביישראל היות אומה יחידה ונבחרת מכל ע' אומות שלם בוע"פ בתורה רוחני לבד ישראל שקבלו

ובזה נראה לי שב דברי גלת ריז' יעקב ודוד היה ראוי ללכת מיחלק ויתן לו עשו תחתיו וכו' דמה טעם היה ראוי

מדרש תלפיות אות י ענה יעקב

דקמ יוסף מכה יעקב שגכה למלאך דכתיב ויכול לו מוכח דלדיק עדיף ממלאך אבל אי אמרינן ליעקב נקרא גם כן מלאך דכתיב ויקרא לו אל אלהי ישראל אם כן אינו מוכח ה' לדיקים עדיף: **אמיה** נראה לפרש בזה כוונת פסוק וילך ראונו וישכב עם בלחה פילגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר דקשה מנאי ישראל ומנאי יעקב ועוד מי לא ידע שבני ישראל שנים עשר:

אמנה כתבו הפוסקים על שם אליהו אם היתה מותרת ופסקו דמותרת דלשת איש אחר רחמנא ולא אשת מלאך ע"כ והנה כיון שיעקב נקרא אל כדכתיב ויקרא לו אל אלהי ישראל וכמו שרמזו שם אל בשם ישראל לא חטא ראונו אף ששכב בפילגש אביו משום דלשת איש אחר רחמנא ולא אשת מלאך וזימור הכתוב וילך ראונו וישכב וכו' וא"ת איך לדיק גמור ראונו עשה כן החטובה וישמע ישראל וישמע לשון הבנה כלומר הביין ראונו והתבונן בשם ישראל שנקרא אל וראה שלא היה איבור בדבר דלשת איש אחר רחמנא ולא אשת מלאך וכיון שלא חטא לא ילא מכלל השבטים וזוהו בני יעקב שנים עשר:

דקמ שופטים דף כ"א ע"ב סוף סימן ס"ח האתה זה בני עשו ויאמר אני איני עשו אלא יעקב ע"כ: **אמיה** פירוש המלאך דהשיב יעקב אני בשלשן תימא וכי אני עשו איני עשו אלא יעקב ורש"י ז"ל כיון שראה מתאמר זה שמתקן כי לא הוליד יעקב דבר שקר ומיני ביקש לתקן פסוק אנכי עשו כבודך שלא שיקר משום שזיון לומר אנכי יעקב אבל עשו כבודך ע"ש ולי נראה שבשני התקנות אלו לא נקרא ששיקר משום שראה עלמו בסכנה אם יגיד שהוא יעקב וימתיחו יחזק בקלתו והוא הכרח להליך בשליחותו ודדבריו רבקה אמו לכן מלא היתר' לשנות דברו דיש פסוק נפש בדבר דמחללים עליו שבת התמור' וקו"ג נ"ב דלהבדיל אדם מכרמל' מותר לשנות ולומר עבדך דמורא אלא כחז"ל ואע"פ שבדעתו לומר עבדך דהקב"ה והוא דכתיב כי ה' אלהיך אש אוכלת הוא דכ"פ' התוספות ו"ל מיהו אלא שמשעים דברים כשפעתן הוא משקר וכו' ק"ו בזמן זה שנתירא יעקב שחם ידע יחזק שהוא יעקב וימתיחו נקלה כמדובר: ובפירוט על התורה פרשתי אופנים אחרים ע"כ:

דקמ בדר פ' וישלח זה לעומת זה עשה אלהים דכמו שיש לעשות ש"י שמות עשו ואדום שחם שני שמות ומלפנים בהפסד כי עשו מורה על שלום שהוא בנימטרא אל שלום: ואדום מורה על שפיכות דמים ומלחמ' כך יש לישראל שני שמות מתחלפים ישראל ויעקב ישראל מורה על מעלה ושררה ויעקב מורה על עקב וספלות והכל לפי מעשה ישראל שבזמן שעושים ראונו של מקום ועוסקים בגול קול יעקב אז אין הידים יד עשו ונקראים הם ישראל ועשו נקרא שלום לישראל כי אז יד ישראל תקיפה עליהם ובזמן שחם ושלום אינן עושין ראונו של מקום נקראים יעקב כמו שאמר ולא אתי קראת יעקב ואז זה שכנגדו נקרא בשם מורה על מלחמה וספ כות דמים:

אמיה נראה בזה פסוק ואת עשו שאלתי וכו' כלומר אמר הקב"ה אפילו שם עשו שבנימטריא עולה שלום שנלתי ואשים את הריו שממה ואת נחלמו וכו' לדיק לומר שם הדום שמורה על שפיכות דמים: אך דבעינן למה יש שני שמות לעשו ושני שמות ליעקב נראה הרמז בזה דברז"ל יש שמותיחס געים ומעשיהם כעוריי' כעשו ושמעאל ויש שמותיחס כעוריים ומעשיהם געים:

והנה שם עשו מורה על הכנתו לעשות ראונו יולרו שקראו שמו עשו שילא עשו מנן אנו בירא אולם מוכן לשבול עול תורה ומלות ועכ"ל היה אדום שופך דמים בועט וכופר במי' שאמר והיה העולם שם יעקב מורה על עקב שפל ביה הכנה ופברע' שמורה הבית היה על יעקב כמו שפירשו חז"ל משום שילחק היה בבית שכהו עיניו ועשו היה כל היום בשדה לגנוב וגו' ומלא היה על יעקב תורח כל הבית וכו' ועם כל זה היה ישראל מלשון וישראל מלאך כתגבר כחרי לעשות ראונו אביו שבשמים ורובץ בין המשפתים ולכו נקרא כל אחד עני שמות כלומר ראונו מה בין זה לזה זה נקראים עשו שמו מניד על

שכנסם בבית לכן לקח לשה לחל וללחה שהיו תאומות והיה להן כ"ב שנים: ובמשך שבעי' שנים נולדו לו י"א שבטים ודינה: וכשהרגו שמעון ולוי את אחי שכם היו בני י"א שנים וכשהיה יוסף בן י"א שנים מתה ללה: ומתה בן ג' ימים שנים שלשת הקבלה:

דקמ שמואל דף י"ד ע"א עשו ואולופו רדפו אחר יעקב והסקיע הקב"ה את היום שלא בצונות והיו עשו ואולופיו עומדי' בתוך:

אמיה כיון שהעולם נברא בשביל הלידיק לזה כדי שלא ילעזר הלידיק משנה הקב"ה את הטבע בעבורו ועוד שאם אין לדיק אין עול' כי הוא יסוד עול' וא"ל למה לא יוסף הקב"ה סדר הבריא' בשבילו כיון שהלידיק כל כך לפניו עד שכל הטוב בו כאלו מוגע בצבת עיניו כי הוא המקים עולמו ומסר' אלהותו:

בספר לב אחרי ז"ל פרשת ויחי דף ל"ו ע"ב: וז"ל ומלאתי כתוב כשנמכר יוסף היה יעקב אביו בזה ומתאבל שמה נתיצבתי ששאלתי ב' אחיות בעלי' ארוח ברית מיד נתלבללו רחמיני של הקב"ה והוסיק לו שבעה עשר שנים: וקשה למה דוקא י"א שנים לא פחות ולא יותר ומראה דלכן הוסיפו לו י"א שנים שהוא היה בזה ומתאבל על חטא שנשא שתי אחיות ואיתא במדרש שרלא מתה כשהיה יוסף בן י"א שנים דהיינו בת עשרים שנים היתה כשנשא יעקב בת ל"א שנים היתה כשמת' יגאלא שהיה י"א שנה והיה מתאבל על החטא והיה בלעזר לכן הוסיפו לו י"א שנים על עונת שהיה דר במצרים כמנין השני שהיה דר עם רחל:

אמיה (בזוהר ספר בראשית דף ל"ו ע"ב) האבות הניחו לרוד המלך ע"ה כל אחד מהו או אברהם אביו ע"ה היה לו לחיות ק"פ שנה הניח לו חמש שנים יעקב היה לו לחיות כמו אברהם קע"ה שנים ולא חי אלא קמ"ו הרי כ"ח חסר ומשנה מאברהם ל"ג יוסף היה לו לחיות קמ"ו וחי ק"י מלא שנתן משנותיו לרוד ל"א שנים הרי שבעים שנים לרוד ע"כ ואם כן כיון שיעקב היה ראוי לחיות קצ"ה שנה כאברהם ולא חי כי אש קמ"ו שנה בעבור שנתן לרוד כ"ח שנה מלא דשיעור חייו דמעיקרא היה ראוי לחיות קצ"ה שנים כאברהם אלא שנחסרו בעבור דוד וא"ל קאמר: שבעבור שהיה בוכה ומתאבל על יוסף נתוסף לו י"א שנה שנראה שהיה ראוי לחיות קמ"ה ובעבור שבכי יוסף נתוספו לו י"א וזוהו היה ראוי לחיות קצ"ה שנים כאברהם אלא שנתן כ"ח שנה לרוד וחי קמ"ו בלאו הכי היה ראוי לחיות קצ"ה שנים כאברהם דמשמע ממאמר הוזהר אולי כוונת אומרנו מתוסף לו י"א רויה לומר התוספת הוא שהיה השנים בטובה כי כל ימיו היו בלעזר ואינו חוזר התוספות על השנים עלמן:

כרי יקר הילך לזה יעקב לשאת אותו לחיך ישראל שותבאו ותעמאלו את ארצו על המת בחז"ל שלא ישאו לארץ ישראל קאי': ומירץ בועזר והבזו את בלחות אבותיו וז"ל דהאי יעקב שהיה שכינה עמו במצרים ומת על ידי נשיקה ולא היה בו עומאה שהעומאה באה על ידי מלאך המות:

זוה עלמו יהיה תירוצ' על יוסף שזוהו לעלות עלמותיו ובזוהר תירץ גבי יוסף שהעלהו בעבור שנתעבל בשכר באומרנו והעליתם את עלמותיו וכו':

ובלקט יוסף תירץ משום שארץ ישראל עדיין לא נתקדש ולא היה מנוחוק מאכריסם ולא תעמאלו את ארצו לא נאמר אלא אחר שנתקדש בקדושה עד כאן:

דרי הנאסף נראה עור שותבאו ותעמאלו את ארצו לא נאמר אלא על מת שמת אמנם הלידיקים אע"פ שגרי' שמתו הם חיים כדחז"ל לדיקים אפילו בנימתם קרוים חיים ועוד אמרו אין בין הלידיקים החיים מהמתים אלא הדיבור בלבד וא"ל מלאך כשמעלין אותם חיים מעליה אחת: ומה שלא היה יוסף לשאת אותו מיד לארץ ישראל יעקב ששכינה היה במצרים והוא לדיק להיות רגל רביעי למרכבה:

ובשפתי כהן פ' בשלח לא היה לשאת אותו מיד משום דישאל באותו הדור מוקמי' אמנה היו ולא ראו להאמינו הגאולה ונתייאשו מן הגאולה לכך נשאר שיוסף השביעם שיעלו עלמותיו יאמינו בגאולה:

מדרש תלפיות אות י ענה יעקב

קנב

על הכננו לקיים תורה ומצוות ועכ"ל צעט וזיה ארום שופך דמים .
זה נקי יעקב שמו מעיד על טרדותיו וספלותו וזלתי הכנה לנטוק
בחורה ובמלות ועכ"ל ויט שכמו לסבול עליו תורה ומצוה ונתגבר ונתקדם
כאחד מהמלאכים כמורי שם ישראל בנה וראה כמה עושג ראוי לעשו
וכמה שזר ראוי ליעקב .

מנחה בלולה ארר עמך ולא אמר הורידך כאשר אמר אעלה
רמז למה שאמרנו חז"ל בכל מקום שגלו שכינה עממם
ואנכי אעלך רמז על קבורתו בא"י שארץ ישראל גבוה מכל הארצות
גם עלה לרבות החיים הנלחמם ולזה כ"ן אנקלום שתרומם אלה אמת
ולא סילק השממי' כמנהגו וכו' וע"י בהרמב"ן ובצעל העקדה .
וישבת בחרץ נטון ואם לא תרצה לשבת עם לפי שהוא חולה
לארץ ועם הקליפות לזה אמר פן תורש כי עוד חמם
שנים רעב וכש"כ רעב אפילו בחרץ ישראל לא יושבין תחת הקליפות
שפתי כהן צעם הוזהר .

ובך ורעו הביא אמו מלצריתה ר"ל כל השממי' עד סוף כל הדורו'
כדי להרגילם בנעבוד גלות ד' מלכותו וז"ש באלהה בכל דור
ודור וכו' כאילו הוא יאל מלך וממנו שיהיה שם והכל לפטר מניהמם
שם

דר"ק ז"ל כתב גוסן המזכר ביהושע תוך חלק ערי יאודה אין זה
גוסן של ארץ מגרים שאותה חולה לארץ אבל האמת ארץ
גוסן היא חולה לארץ וגוסן עלמה היא רעושה מארץ ישראל ועם היה
די יעקב כי לא נעמא כל ימיו בצלוי חולה לארץ ולזה אמר וקברתי
בקבורתם ר"ל שלא תאמר הלא גוסן בחרץ ישראל כ"ל רק ושכתי
עם אבותי וזה ענין נגלגלו מחילוי' שלא יעמא דרך אור העמים שמהם
הקליפות ומה שהיה יעקב בבית לאו זה היה קודם לכן שהיה משלים
כ"כ שבטיו ולכן בחרץ קודם שגלו בנימין יאל משם לזה אמר ואל
יאודה שלח לפניו גוש"ה ר"ל לגוסן עלמם שהוא ארץ ישראל כזכר
ולכן זכה יאודה לחלק זה .

מפרישים כחות העומאה הם דוקא בתמים שאין ישוב אדם
במרבנות וביערות וכדומה ועל כן אמרו כל הדרכי'
בחקות סכנה הם עומדים ובלויה ממים כח העומאה והרנום שמרנות
וכועסת ומנקשת לכו"י ולאחד וז"ש אל תרגזו בדרך אל תגרמו שירגש
עליכם הדרך .

יד יוסף יעקב היה הפך כל הליקוים שבחיהם אינן יודעי' עמידו'
רק צענת מיתתם מתגבאים כמו יואק והלא ורבי וכדומה
וביעקב נסתמה מנמוה הכוונה צענת מיתתו :

מנחה בלולה וישתחו ישראל על ראש המטה מבאן רמז למה
שאמרנו חז"ל שהמבקר לחולה טול א' מששים מחוליו
שקדם שבה יוסף לבקרו כתי' הנה אביך חולה ה"ה בנימטריא
ששים ולאחר שבה אליו חתיו על ראש המ"ש בנימטריא י"ע שכבר
הוקל חלק א' מחוליו .

בער העורים ראשי פיבות הם השבטים צברי' יעקב עולה שם"ה
כמנין ימות החמה וס"ת ש"ד כמנין ימות הלבנה ר"ל
בעולם הזה הם חסידים ללבנה ממתת' שיעבור מלכות אבל בעולם
הבא כתיב וכסאו כשמש נגדי אזי יהא מלכותם תמיד ונלחי כשמש
לימות המשית .

שפתי כהן אונת יעקב שליו לא יאל ארונו לפי שלעתיד במדבר
יהא נוסף ארון השכינה וכל המקבל עליו עול חורה
שורקים ממנו עול דרך ארץ ולכן לא נשחטבר לוי בגלגל .

שם ושכתי זה השממה ושכתי זה הרוח וקברתי זה הגוף כי
השממה אין לה מנוחה לעלות למעלה מיד שנקבר הגוף אבל
ביוסף לא היה כן כי היו עלמותיו מגולגלים מ' שנה כדי שזכרותו
ילכו במדבר ולכן היה לר"ך יעקב להשביתו ליוסף שקברו מיד כי
יאמר יוסף יהיו גם עלמתי אבינו ג"כ מגולגלים כמוני שבכות שנינו
ילכו במדבר כי אזלי לא יספיק זכות אחד .

שם יעקב צדיק על חולי קודם מיתתו חיל שיעשה האדם תשובה
עוד טענה ללקח קטרוג וערער את אדם הראשון שיאמרו לו
הכריות אחת גרמת לנו מיתה אבל עתה ממתת קובי החולי רוב
אדם מסרו עלמך למיתה ולזה לא אברהם ויזאק לפי שיעקב היה

שם טעם החניטה ביעקב כי כבר תיקן בן החול אדם הראשון
לגמרי לכן אברהם אמר אנכי עפר ואפר להיות שתיקן הגוף
של אדם הראשון וכן יצחק היה לזכר עפרו ע"י המנוח אבל יעקב
כבר תיקן הכל לכן היה הגוף קיים .

שם נוד לפי שיעקב נקרא קדוש כמו שאמר והקדושים יקדוש יעקב
והוא שעבד גופו ללבו העובד ע"ו וכן יוסף לפיטויר ממיתה
חניטה מ' יום יצירת הולד ולכן חניטה כמו חניטה הפרי ר"ל נעשה
הגוף כמו פרי חדש וקדוש כמתחילה :

וזהר הלא כתיב ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתם' וז"ל שיעקב
לא מת עד שבה לארץ ישראל וזהו שאמר ושכתי ופירש
רש"י ז"ל ואני סופי לישכב עם אבותי ר"ל בחרץ ישראל :

זרחת הכרית ז"ל מה שאמרנו חז"ל יעקב לא מת העיני דרבו'
שמחה לאדם הוא ריבוי מדרגות לנשמה ולהיפך ג"כ
נמוילה מתמת אצלו' וזכר שזיכר יעקב על יוסף בנימין ושמואל ואל
נפש יעקב ושוב לא הזכיר רק ישראל ואח"כ כשנודע לו שיוסף וכל
השבטים קיימין ותחי רוח יעקב אצלם זה היה כמו תחיית המתים
ושוב לא מתה אוחה נשמה ומה שחנעו חניטייא היתה נשמי' ישראל
זהו שאמר ויקרבו ימי ישראל לעומ .

ענה יענה

בספר ויכות הבעלי חיים עם בני האדם לכמה"ר ר' קולוניאם
ז"ל בשער חניטי פירק שלישי היענה מורכבת מעוף
והנהגה וכאשר יתקבלו לה מהבני' ביותר תחלקם לשלש השליש טעמו'
בעפר' והשלישי תרגרו והשלישי תעבוד לשמש ושלילאו האפרויה תשבור
מה שנוצב לשמש ותשקף האפרויה מה שבכנס מהוללות ממה שמיטיחו
השמש וירקיקוה וכאשר יתחוקו האפרויה' תוליד השליש שהשפלותה
ותפתח לה נקב ותתקבלו שם הנמולות והזבובים תולעים ותפאלם
לאפרויה עד שיגדלו וירעו מעמלם .

ענה יפתח ופנהם

תנחומא הביאור ילקוט שופטים דף ב' ע"א וג"כ שלא היה
יפתח בן חורה אבד את בתו וכה"ל פרי ליקט ע"ן
חיים אב"פ שאדם לר"ך אס אינו עוסק בחורה אין בידו כלום ששמו'
החורה הוא לומד הליך הוא לוקח נפשו' אמרה לו בתו שמה כתוב
בחורה שיקריבו נפשו' והלא כתיב מן הבתמה מן הבקר א"ל בתי דרתי
וזהו היולא .

אמ"ה למה נקראם לר"ך ואינו עוסק בחורה אין בידו כלום ועוד
להבין כמה שהקשה לו בתו שמתוב בחורה שיקריבו בהמו'
דכן אמנת שכן לזה משום שאין הקב"ה מכריח לאדם לקרב את ב'ו
אל את בתו משום שהוא דבר שלא יהיה מקובל לאדם ויבאו לעבור
על לוויי' כענין שחטיר יפת תואר שאם יאיה צדק' יבא לנצל לווי'
כי דברה חורה כנגד יתר רעב .

ונראה במתח"ל אין לר"ך בחרץ אשר יעשה טוב ולא יחטא
כלומר צעזעו שיעשה א"י אפשר אס אין מעורב בו ד'
חטא כמו שמתנאה בעשיית הטוב או שפיות אחרות ע"כ עוד ידוע
מתח"ל שטק החורה מפרשת על כל דבר פשע וכו' ולזה כ"ן צ"ל
המאמר שאע"פ שהיה א"ס לר"ך אס אינו עוסק בחורה אין בידו
כלום משום שבאורו לר"ך' שיעשה יש מעורב בו מהתנא ואלו אינו
עוסק בחורה לכפר עליהם נמלאתו בידו חבילות חבילות של עבירות
ולכסוף מתחברים כלם ועשים שורש נחם יאל נפש ופריו שרף משופף
וגוררת עבירה לרבות נפש כיפתח שלא היה בן חורה כאח"ל ר' יוחנן
אמר יפתח הקדש דמני' היה חייב ור"ל אמר אפילו הקדש דמים לא
היה חייב וכו' הרי אע"פ שהיה לר"ך כיון שלא היה עוסק בחורה לא
ידע מכל וכו' והנה את הנפש :

ובתו הוכיח לו מן החורה שפירות אהבה שאין הקב"ה חפץ
צלקתו אדם מדכת' אדם כי יקריבו מכם קרבן לה' מן
הקדמה וכו' קח' אדם אלו הקב"ה שאלה לרמוז בזה הדמקריב אדם
לקרבן

מדרש תלפיות אות י ענה יפתח פתח

היה באמצע המפתח למטה ובאמצע המשקוף למעלה ופתח וסוגר לימין ולשמאל ובדל שמאל נכנס עשו ופתח גם כן מימין ודרך שם יצא יעקב וכו' ודרוש יצא יצירי ע"כ :

יִדְרָךְ פרשת מלרע דף נ"ד רבי יהודה פתח ויאמר יושב בשמים ישחק ה' ילעג לנו וישב בשמים ישחק דל' יתחק דלתי מסערא דחמרא נהיר בקדמייתא וחיך ולבתי זעי' ותרין הה"ד וישב בשמים ולא כתיב יושב שמים וכו' .

יִצְרָךְ יו"ד מול עשרה כסיויות ל' לתשעים שנה לשרה כשגולד ח' לשמונה ימים מנול ק' מאה שנים היו לאברהם מדרש פ' קרח

תְּרַגְמִים יונתן ו' עזיאל בפקוק ואבימלך הלך אליו מגרר וכו' כשילא יתחק מגרר נתיבשו כל הבארות והאילנות לא נתנו פירות כדי שיכירו שהוא צעון שנירשו את יתחק .

יִהְיֶה כי זקן יתחק ותהיה עיניו כחכיב ויקרא אלהים לאור יום ולתקן קרח לילה לא זכה יתחק כאברהם דלא סמו עיניו ולא כהו ממזם דאברהם מלך האור שהוא חסד ויתחק מלך דיון ולתקן קרח לילה ואל"ת יעקב כבוד מוזקן כתיב אבל לא כהו כיחלק . זוהר חגולות

אִמְתָּה יעקב מנולץ מחסד דיון ולכן מלך בחינת הרין שבו כבוד עיניו אבל לא כהו מלך החסד שבו כי יעקב הוא בתי"ת שיוקק מחסד ומגבורה כמנול .

פֶּתַח החלה יתחק רלה לירד למאריס כי אליבא דאביי נפסחוי בעל חוב גובה למפרע אם כן חוב שצבור על יתחק נלשם אף שהוא עולם משום דהחוב הוא מקודם לכן והקדש אינו מוליח מידי שיעבוד והקב"ה אמר ליה אל תרד מלרימיה כי הלה כרבה חנן והקדש מולי' מידי שיעבוד ומלכאן והבא גובה בעל חוב וק"ל .

מִפְרָשִׁים ג' עומים למה כהו עיני יתחק אמר כדי שיתקבל יעקב הברכות ב' על ידי הכנסתו בעקיפה בשכינה וכתיב כי לא יראתי האדם וחי וסומא כמת ג' על שנעל שחד מעשו .

סֵפֶר קרבן שבת דף א' ע"ד : יתחק היה לו בשמת טוקבא דהיינו בשמת חוה ובשמת העקיפה פריחה אותה נשמה שהיה לו מקודם ובה לו לתקן האיל ובשחיטת האיל נחשב כמו שפחשע ליתחק כי שם היתה נשמתו ממנו ובה לו נשמת חדשה מלך דדוכרא .

וּבְעֵשְׂרָה מאמרות פ"ב מחיקור דין פרק חמישי שהאיל שנברא בשמת ימי בראשית לא היתה פועלתו שלמי' אלא גולם גוף בלא נשמה ובפריחת נשמת יתחק בלא נשמתו לתקן האיל ואז נלשם פועלת האיל ובשחיטת האיל הרי היא מנשם כמו שפחשע יתחק .

אִמְתָּה יובן דזה פסוק אלהי יראה לו השה למולה בני וכו' כלומר היות השה לעולה היינו בני כאלוהי נקרב בני ממש לפי שנשמת בני בשה ובשחיטת השה כאלו נשמת בני ממש . ובחיבור אחר פרשתי כמה מאמרי' בהקדמה זאת .

חֵרֶב אלשיך ז"ל על מה שאמר רז"ל למה נולד יתחק למאה שנה משללר דמו משבעל יר הרע ופירש הוא ז"ל שידע הקב"ה שהיה יתחק עולה תמימה וקרנן לפניו וקרנן נפסל במחשבה זרה ופן ח"ו יפגע יר הרע באברהם ויחשוב איהו מחשבה זרה בזיווגו עם אשתו לכך משבעל יר הרע נולד יתחק כדי שהיה עולה תמימה בלי מחשבה זרה ע"כ .

וּבְרַבְנֵשׁוּי ובספר נפש החכמה פ' אחרת למה נולד יתחק לק' שנה דוקא לפי ששרה לא קבלה טיפה מערל דהיינו מאברהם קודם שנימל וכן אחר שנימל אברהם ל"ט שנה קיבלה הטיפה והולידה ע"כ .

פִּירוּשׁ אומרנו לא קבלה טיפה הרעון הוא שלא קלטו הטיפה לעיבור ואין הכוונה שלא מדווג' עם אברהם עד שמל כי בואתם ופיין היה מתהווה בשמות הגרים .

וּמִוְהַרְיִיק ז"ל נעם יתחק שנולד למאה וכו' משום דלא כפי א"יכות חיייהם הבן היה בכחו של אביו עד מאה שנה ומנאל שאברהם היה בכחו של תרח עד מאה שנה לכן המתין הקב"ה שילא ממחו של תרח ואח"כ נתן לו ליתחק .

לקרנן זה סברי מכס מדעתכם משום דקרנן לה' הוא מן הבמה מן הבקר וכו' וכאח"ל אשר לא לויית זה אברה' שהקריב את יתחק ולא עלתה על לבי זו בתו של יפתח בלופן שבמו היכיה לו מן המורה בפירוש חמרא שזוה הקב"ה מלהקריב קרבן אדם בנה שהזכיר אדם כי יקריב כדפרש"י ויפתח בבלי דעת הסבי' נדרו היה מבעל מה שמכוב בתורה העדר ידיעמו נענש וזה הטע' שאח"ל ולא ע"ה חסיד .

חִזְרִי פתח ויפתח שיהיה נענשו ביום הנערה יפתח מת בגילת אבריי' בכל מקום שהיה הולך ה' אבר נשול ממנו והיו קוברי' אותו וכו' פתח עינלה הימנו רוח הקדש וכו' .

אִמְתָּה מנלתי בלב אהרן וכלי יקר יפתח מת בגילת אבריים מדה כנגד מדה כמו שעשה אבריים לקרבן עם היוזו יכונ להיליה ומי' פתח לפי שלא פגע בה ממש רק שהי' יכול להיליה ולא הילי מפני כבודו ולא נענש אלא בגילת כבודו ממנו רוח הקדש ע"כ .

יָדְוִי נראה כיון שהבנים הם אבריו של אדם על דרך אומרי' חז"ל ברא כרעה דאבות ויפתח בחייו הוא בעלמו הפריד ממנו אבר מאבריו בהריגת בתו לכן מדה כנגד מדה ימות בגילת אבריו בחייו ופתח כיון שגרם בליגו הגדול הזה לנערה והלחנה העלומה שלקחה בגנשה חטול רוח-הקודש ממנו הבא לאדם מתוך שמחה על דרך שכתוב בני נבואה ויהי כנגן המנגן .

עֵינִי איתא בתנא דבי אליהו כשבא יפתח לעשות בתו על גבי המזבח נתקבלו עיני בני אפרים לעשות עמו מריבה גדולה היה לפתח שילמר להם להתיר נדרו לא בלחם לעשות מריב' בתי' אלא הוא לא מיהא בבני אפריי' והוא לא התיר את נדרו ליפתח יושב על כסאו שופט נדק יהי שמו הגדול מבורך לעלי' ולעלמי עולמים אחר שס' זכו נפשו ובה להילי את ישראל מעמון ומואב ובלו לעשות עמו מריב' מיד עמד הרש' מהם מ"ב אף שנאמר אמור לא שבולת ואמר שבולת וכו' ומי הרג אותו פתח שהי' ספק בירו למחות ולא מיהא ולהתיר לו נדרו ליפתח ולא התיר ע"כ לעניינו . לכן מדה כנגד מדה יפתח שגרם במיתת מ"ב אף מישראל קורס ונענש שעדיין היו ראו' להיותם חיי' לכך ימות הוא ויקברו אבריו בעודתו חי כי בכל מקו' היה כופל ממנו אבר והיו קוברים אותו ופתח שגרם במיתת' על שלא התיר נדרו וגרם ברבוי עומאת מת ראו' שיסתלק ממנו דבר של קדושה היינו רוח הקדש שנסתלק ממנו .

עֵינִי יפתח שמענו לבתו שתלך בני ועובר ירך אמו הוא אכח"ל לכן מדה כנגד מדה ימות בגילת אבריים . ופתח שגרם במיתתה ימות הוא גם כן בהסתלקות רוח הקדש ממנו שנחשב כמה בדכתיב בני יעקב ופתח רוח יעקב אביהם שחור בו רוח קדשו מכלל שקור' זה היה חשוב כמה .

עוֹד נראה בפתח ילקוט שופטים דף כ' ע"ב דנבואה ורוח הקדש נקרא מנומה וכו' לכן כיון שלא התיר נדרו של יפתח והלכ' הנערה ג' חדשי' בהרי' בלי מנומה מדה כנגד מדה יעל ממנו רוח הקודש שנקרא מנומה .

ענה יצורים

בְּהִקְרַמְתָּ ספר יצירה להראב"ד ז"ל דף כ"ז ע"ב כל היצורי' נתקפו בשמו הגדול ולפיכך נלעונו שלא להשחית דבר וסופך דם האדם באדם דמו יספך כי בללם אלהים עשה את האדם וזהו סוד היצירה להיות כל הנבראים משותפי' באדם ואדם צדק ולכן יתפעל האדם מעשייהם כבוד הכפשים וההשבעות והבן זה ע"כ .

ענה יצחק

מִתְנַת הכוונה ז"ל משם הערוך פ' ס"ו ויהי אף יאל יאל יעקב כי לא היה פתחו של יתחק שיעקב יאל ועשו נכנס ולא ראו זה לזה אלא מהוסי' וכפול לאחור הם לאחוריקם היה וזרי הדלת

ואחריו האלעטומאך אך האלעטומאך שלמה היותה ערס השלמת הויית
 הלז והכבד והמוח בעבור שהיו תמיד מונומיה ממנה
בענין ירית הולד בצעון אמו ברוון הבורא יתבדך נבראו זו
 שלשה כחות אחד הוא נטון לולד אורח ורוחב וגובה
 ועומק שני הוא מגדיל הולד כפי כח הרעיים כח שלישי הוא מקיים
 וממיה הולד בצעון אמו כפי האפשר

אחר זה נולדים ארבע כחות האחרת האחד חן ויבש ומביא ההנהגה
 לגוף כפי הוורד לכל אבר כי לכל כבוד מביא דם ולמנוח
 הלצנה ולמרה השחורה וללז הארומה השני נקרא חס וקר והוא מהפך
 המונומיה אפי' שהם ממנה מנייס אל הוילי למיזן יתקרב ויהיה קל לתת
 ההנהגה המעטרות לגוף ואפי' כרעיו הוא קר ולח ומרגש כל המותרות כפי
 מקומם ומכנתרן ואפי' אפשר לעת מי מהם נברא תחלה אחר זה
 נברא ונולד כח הנקרא רוח חיוני אשר נכנס בריאה הנקרא פולמון
 שהם האויר הנכנס בו ומרחף עליו תמיד מקרר חומו הגדול שלא ישרוף
 הלז אחר זה נולד במוח שלשה כחות אחד נותנת הדברים לעמיון
 ולזכרון ולמחשבה ולבחינה הנקרא ידיואלו כח שני הוא הנקרא מרגשת
 הולד מנידיו דקי' שיואלו' ההמוח המנידיו' בחדירו' כח נפש' ונולד ממנו
 כל אלו הכחות הנזכרים וכן החמש' חושי' חלוניו' כח שלישי הוא
 העשועו מהאברים

אחר זה נולד רוח אחד דק מאלד הולד מחמימו' הדם הולד מהכבד
 ומתהוריו' ועור מנגוטה הגדיל' ומחמימו' זה הדם שבכבד
 נולד חד דק מאלד חך הרבה ונקרא רוח עשבי שמדקדק הדם ומוליכו
 בכל האברים והכבד מחזיק זה הרוח עשבי ומכוכו ומוליכו אל הלז
 והלז מוככו שנית דקה מן קדקה ואז נקרא שמו רוח חיוני ושולחו לכל
 אברי הגוף הוא עוזר אל רוח עשבי ומגדלו כשמעטרך וכשמנעי זה
 הדם אל המוח ומכוכ פעם אחרת דקה מן הדקה בתכלית האפשרות
 ואז נקרא רוח נפשי והולך ומתפשט בכל האברים

אחר כך זה הרוח משנה שמו ג' פעמים כי בכבד נקרא עשבי
 בלב נקרא חיוני ובמוח נקרא נפשי' והולד גיוון ומי בלחות
 שורש וחוס עשבי ע שלשת הקבלה דף ע"ח ע"ב

אמ"ה בהיות דקיימא לן ומבשרי אחזה אלוה לכן הלגתי לפניך
 כל זה כדי שתודע ותבין עם זה בחכמת האלהות שכדי
 ליכנס בחכמת האלהות לריו שיקדים אליהם הנכנס בה שיקדים לו
 ידועת ירית הולד וחכמת ניותו האברים כפי מה שקבלתי ממורי
 גרו' וזולת ידועתו אלו לא יוכל להבין הדברים על שורשם ומחכמתם
 עיין בכל פרטי הילירה באורך בס' שלשת הקבלה בסיו' הנז'

דע שכפי זמן תולדות הולד מנזכרים ימיו הנעני' וגם מחגל
 גופו עד שנמשך זה עד י"ע שנים ואם בגבורות אלו כיה
 שנים ויש אומרים שהוא כפי גדולת כפי הרוע וכפי גדולת השליה וכפי
 ההנהגה טובה שקבל בצעון אמו וכפי מולו שגורל בו או שגולד בו ומשם
 והלאה אם יפלו שינוי אינן שנים ועל זה הדרך הוא יופי וכעור גופו
 לראת והולדות נשאל על צד הגדיל' ומתחילין לשער אחרים שיהיה חס וחס
 ויוכרה לעמוד עדיין שם ולרוב עיפותו אם ישלים לצבורם בחדש לא
 יוכל לחיות לרוב חלישותו ויש אומרים שהוא לפי שחדש ח' הוא
 תחת מיתולת שבתי שהיה רע ואם ימתין לחדש ט' יהיה בריא וחזק
 ושלם ויחיה

וער דבר מעות המדות ארך יוכל להדמות אל הוריו יש אומרים
 שהוא כפי תולדתו תחת המול וככבי לכת ויש אומרים שהוא
 כפי מונומיה הילד אחרי אלתו בעולם ויש אומרים כפי חברתו עם בני
 גילו בימי נעוריו ובחירותו ועל דרך הטבע אם נולד ברביעי ראשון
 מהיום יהיה דמיו' ואם שבתי שזומת לקיין יהיה קולוניקו' ואם בשלישי
 יהיה פלימטיקו' ואם ברביעי שזומת לחורף יהיה שחוריו ובלעז
 מאלניקוטיקו' ויש אומרים שכל זה יהיה כפי המאכל שיתהוה הזרע
 שיהיה נולד בו ויש אומרים כפי המול שילד בו

ודע כי שלשה שגויים יוכל להמלא בחיוף חכם מחבורו אחד
 נקרא שניו הדעת כי זה יהיה הדם אשר ממנו סבל זה תלוי
 בכלי הנפש שני נקרא שינוי המקרי כי זה יהיה עניו זה גאה זה
 חכור זה רחמן זה חטי בזמון הקוללות שלישי נקרא שינוי עב"ט

ובמקובלים ז"ל מאה ר"ת מ"בול א"טו"ס ה"פגה יתן יצחק
 לאברהם למאה שנה לרמוז לו שזרעו יתקן דור
 המבול ואטוה ופגנה ר"ת של מאה ובמקומו טענין באורך :
אמ"ה יתן לו יצחק למאה שנים כי המתין הקב"ה עד שישלם
 אברהם בקיום כל המלות ובהשגת המושכלה ואחר שהשיג
 כל זה נתן לו ליצחק דהיינו למאה שהוא שיעור השלום חיי האדם כמאמר
 התנ"ך בן מאה ובעל מן העולם ואחר אשר נשלו ועשה כל חיובו
 עד מאה שנה שהוא שיעור החיים בדורות הללו היותר ארוכים כמדובר
 ואז נתן לו ליצחק כדי שיתן כל מנגמוה עליו כי אין אורך להשתדל כל כך
 על עולמו כי כבר נשלו ואם יתן לו ליצחק מקודם זמן זה לא היה יכול
 אברהם לתת כל מנגמוה ואל יצחק כי י' משתדל תחלה על עולמו והיה
 באותו זמן בטו משלימות ואם היה משתדל בו לא יצחק אברהם לשלם
 עולמו כמדובר לכן אחר ששלם אברהם נתן ליצחק וזוה מיד נתן בו כל
 מנגמוה והשלימו מיד בקטנותו

ענף יציבה

מכירתא הביאו ילקוט שמואל דף כ"ו ע"ד יציבה ה' ויתלכ אין
 יציבה בכל מקום אלא רוח הקדש שפאמר ראיני את
 ה' נלכ על המצוה ואומר יציבה ה' ויתלכ' ואומר קרא את יהושע והתלכ
 ורוא את יצוטה ה' ותתלכ אחרות :
אמ"ה זוה יובן פסוק אחס נלכיס היום כלכם וכו' דכיון שבאו
 לכרות ברית מחדש שכבר נכתבו על מנשיהם הרעים
 כנודע נאמר בהם נליכה לומר ששרתה רוח הקודש על כלם

ענף יצירה

הרמב"ן ז"ל העובר נולד מדרש האשה כלו או רובו אכל מדרש הגדול
 לא יהיה נולד כלל וכיון שכל כוונתו לקיים המין בלבד
 לכן אפרה דס מדות :

ענף יצירת הודר

בספר תיח בשם תשובת הגאונים ז"ל הכורע במזוים לריך לו
 לכרוע עד ברביו לפי שהולד במשני אמו ראשו מונה לו בין
 שתי ירכיו והמילה שלו לתוך פיו ע"כ ובילקוט איוב סימן תתקל"ו
 ביקרא רבה פ"ד גורם ג"כ בין ברביו ע"כ וגם בספ"י חכמת שלמה
 גרים וראשו מונה לו בין ברביו ע"כ

הרב אבדורה ז"ל בפי' ברכת אשר יר פ' שהולד משתין הוא בצעון
 אמו כשיעטרך וכן כחז ברביו שמואל בן חפני ע"כ

דרעת רבי ישמעאל הזכר נגמר למ"א יום והנקבה לפ"ח יום
 ולדעת חכמי העט"ס בין הזכר בין הנקבה למ"א מנוקס
 וטעמם כי הטבע של נקבה קר ולא והלבנה ברחם רב מאלד ועל כן
 יולדת נקבה כשמוצעת תחלה בגלו לא ריכה האשה בלדת נקבה
 לטהר נקיון גדול ומרובה מזכר מפני רבוי הילחות והדם המעופש
 חזרו לרוב קרירותו והרצד ידוע בחכמה הרפואות כי התחלואי'
 הקרי' לריכוי' בנקיות ורפואות אריכות זמן יותר מן החמים' ליוני
 פרשת תרומ' :

כתב אכן סיני כי בחרין ישמעאל ילדה אשה אחת שתי בנות
 תאומות וגופם נבדל בראש וידיים ורגליים אך היו מחוברי'
 במתניה' מן הלד וכשהגדילו בקשה אחת ממן להשאל והאחרת לא
 רתמה להשאל ולא שמתשאל אחותה מפני בוסת גלוי ערותה והלכו שתייהן
 אל השופט והסבין שתייהן יחד ואמר לאחת ממן קומי משם וקמה
 בעללה גדולה ואחותה לא זזה ממקומה ואח"כ הושיבה ואמר לאחותה
 הוולה להשאל קומי בזריות גדולה והיעה אחותה עמה על כרחה והביאה
 שאמר השופט היא עיקר והאחרת עולה לה ומתה אחותה מפני כעסה
 ובוסתה ולימני' מועטי' מתה אחותה מפני סרחון הבבלה שער השמיי'
 דף ל"ז ע"כ

ביצירת הולד הלז נברא תחלה ואחריו הכבד ואחריו המוח

מדרש תלפיות אות י ענף יצירת הודר

ומלא אלא מחשב עם זה וק"ל

תא חזי יר עוב בני חדוה דאורייתא ויר רע חדוה דתמרה וגלוסין ונסותא דרוחא ובנין כך בני בר נש לארגשא ליה חדיר מהאי' יומא רבא יומא דדינא יומא דחושבני' לית ליה לבר נש אגנא ציליה אלא עובדי דקשרן * זוהר ס' מקץ דף ר"ב

ענף יציאת מצרים

מצות עשה לספר ביציאת מצרים ליל פסח אצטו מעשה אינס ישינס שום שיה ליל פסח אלא עגוריס כל הלילה ומתעסקין ומספרים בענין יציאת מצרים עד הבוקר * אסור לשוח שום שיחה עד אכילת אפיסקומן היום הגדת האדם

דורות הדורות יציאת מצרים היה כמו קדושים לישראל וחגיגו הא"ש מקדש בו ובשליחו זהו ועברתי בארץ מצרים ובשלותו דתביי וישלח מלאך ויוליכו אצל מתן מורה היו בשואין דוקא ע"י עלמו זהו אומריו פנים בפנים דבר ה' האתורה והמלות היו כתובה ולא ניתנה כתובה לגבות מתים לכך שבר מלות בהאי עלמא ליאל בעולם הזה דוגמת אירוסין ומעין קדושים שהם סבלנות דבר מועט זה אור הלבנה החדש הזה לכך אכל גינולם הבא תהיה הלבנה כאור החמה והמטכילים כחומר הרקיע או יאסור הכתובה :

יפה חואר ויקח את מצות רכב בחור מצותן שכלו ליוסף לנחם ומלן יוסף חמר מצות ישראל נתחור שיעמיד להם זכות מילה אף אנו נלא לנגדם בנימולין :

יורא ישראל את מצרים רוחני ראו בעיניהם לפי שיש בהם חלק אלוה ממעל אבל ויראו העם זה ערב רב ר"ל יראו מסיני ה' אבל לא ראו בעיניהם כישר אל לפי שאין בהם חלק ממעל

מפרשים ויסע משה את ישראל הסייע בעל כרחן שלא יחזו עוד ציות הם יוהא להם עושר גדול וישמן יאורין ויבצע

מדרש גאולה השתירה תהיה על ידי משה ואליהו דכתיב ה' בכופה ובסערה יבא בכופה זה משה שהוביל לים סוף או שקרע לים סוף וסערה זה אליהו דכתיב ויעל אליהו בסערה השמימה

מפרשים למה נשאר בעל אפון לפי שכל ע"ז שעבדו היו רק למזון וכל מזל משפיע וטועל על שום דבר וחטבו שבעל אפון שולט על זה כמו שח"י ולפני זה ב' יצאה וחטבו שיראחם סבעה עלבונם על כסף זהב שלחו שלא כדון ח"ס רש"י ז"ל כשביל ממונס

מפרשים חמשה טעמים על לא נחם אלהים דרך ארץ פלשמים חוץ מטעם המפורש בפסוק א' להעביע למלרים לים ב' להסוּף להם נחלת ראובן וגד ג' ללמד חתלה תורה ומלות ד' ליתן חמתן על הכריתו ה' להורות חיבתן בפני האומות שהי' הולך לפניהם

שם לפי שאמר עבדו את ה' ויברכתם גם אותי שהוה עלמו לכבוד המקום לכך הועבע בים * ובמפרש"י כשביל שאתר ה' הדיקין זכה לקבורה

במדרש היו בין המלרים בעלי כספים וכשראו שהועבעו בים פרחו בלחור נגד השמים ובה גבריאל והכה על קרקסם וספלו לים ח"ס לללו כעופרת במים אדירים

חן עוב פ"י שחל ק"ו ח"ס וכו' ראה אמר הסוס ראה מה בים וכו' קשה לפי זה מאי רבותיה שאמרו חז"ל ראתה שפחה על הים הלא אפי' הסוס ראה אלא ו"ל מה שראה הסוס אינו קאי על השכינה רק קאי על שר של מלרים ז"ש רומן בים ר"ל מלאכי מעלה הקראים כך בגמרא דמנחות

כרי יקר למה אמר אשר הולחדין רמה ז"ל אמר אשר בראתיך שהוא חידוש יותר אלא מוח לו לאדם שלא נברא

אמ"ה בענפים אחרים כתבתי ענפים אחרים

בסדר עולם ביום ע"ז ניסן נתרמה השכינה בסנה ודבר עם משק בעשה ימים רלופים ובסוף השנה ההוא יום ק"ז

זה פלי בהתנרות היסודות אם כן כל אלו השניים אינן מלך הכשמה * זה כי השמות קודם בואם בנוף הם שוות במעלתם כי אינה מלויה מלך כחות הנוף אמנם אלו השניים הם מלך החומר למיזון האומן החכם שאיני יכול לפעול פעולתו אלא בהמלעות כליו ולדמיון שני גרות יפות מלך מונח' בעשיות זכה והאחרת בעשיות גסה ועכירה

אמר חז"ל בפרקא קמא דלהלות רמ"ח אברים יש בדרם ולכלם בשר וגידים ונגמיות ולאחא ר"ל' אחרת בריותו של אדם כזית ולסיך גזרו שיעור עומלח בשר מת כזית * שלשת הקבלה דף ע"ח ע"ב וע"א מדף ע"ט

אמ"ה אספר לומר דמנה העטם האוכל שיעור כזית חייב בברכה אחרונה שכיון שבריותו של אדם כזית לכן באוכלו שיעור כזית שהוא שיעור התחלת בריותו בזהו יומן בו כח אכילה זו חייב לברך

דנפש נכנס בולד מארבעים יום אחר יצירת הולד אם הוא זכר וכו' לנקבה ואו הולד קונה והתנועה * ואם יתחלל בלי ימים יתמועט ביום ס' ויולד אחרת בחדש ז' * ואם ישחלל בלי"ה ימי' יתמועט ביום ע' ויולד בחודש הח' ואם יתחלל ביום מ"ה יתמועט ביום ל' ויולד בחודש ט'

ומקום מלכה יש אומרים שהוא ברוח חיוני שבגב והרופאי' אומרי' במוח ומתפשט כחותי' הראונה בלב והא"כ בכל פרטי הנוף כלומר בנכברים

אמ"ה כיון שהנפש אינו נכנס בולד אלא אחר מ' יום ליצירתו וזה הטעם שמתקדש מ' אינו נחשב לכולם לענין כבוד והולד אחר זה נקרא טעור רחם כי הנפל פחות מארבעים כיון שעדיין לא נכנס בו נפש עדיין אין שם ולד עליו וזה כפי דברים אלו אמנם מרבי ומורי המקובל האלפי לא כך קבלתי אלא שמיד כשארם מעיל העיפה זרעית בנשמו נכנס בה הנפש והיא מתפשטת בחובה ומלייר לורת האברים כלם ועושה משכנה בלב האדם מתפשט כחותיה לתת חיות וכן לגדול כל האברים

ובענין מקום מלכה של נפש היכן נ"י טעל זה נחלקו רבי אליעזר ור' יהושע כמה שחלקו החכמה היכן מלויה חד אומר נרשם אחד ואומר בלב הביורו היקוע בתחלת משלי עיין שם

ענף יצר הטוב

כתבו פסקי תוספות ס' פ"ג דמריס יר עוב נתון במצוי אמו שידע כל התורה בלה ובשעה הלידה נכנס בו יצר הרע ואז מגרש לא רע הטוב עד שתתקח ונכנס בו יצר הטוב עכ"ל

זוהר ריש פרשת וישב עוב ילד יצר הרע עוב הטוב ילד מומוין ועירין עמיה דבר נש דהא מתניסר שנין עמיה כמה דאחרת ע"כ

אמר ריעא מהימנא בטר דנפול אינו מלינלא רעוב ורע לית אבר בכל נופא לית ביה יצר הרע ויר עוב לכוניס ולדריקיס גמורים תרין יצירות דבר ונוקבא תריוויו עובים כגולה דחתן וללה לרשעים גמורים תרין יצירות בישון דכר ונוקבא בכל אבר ואבר מסערה דמתאל ונחש ובנ"ד מסערה דלילי עוב ורע קיבה חית בה תרין דרגין דהכי יאקומה רבנן קיבה ישן ואית שינה ח' משתינ במיתיה * ושינה ח' משתינ כגבואה ובנין דא' יקיבוא אברין דא' משתינ מתיבתא התלומות שוא ידברו והכתיב בחלוס אריב בו לא קשיא כאן ע"י עד כאן ע"י מלאך חלוס ע"י מלאך חד משתינ כגבואה חלוס ע"י עד איבו שוא מסערה דמותא ואיבו תבן דהכי אוקמיה כסם שאי אפשר לבר בלא תבן ק' ח' אפשר לחלוס בלא דברים בעלים (פנתם ריעא מהימנא דף ר"ד ע"ב)

זוהר פ' ב' עמוד ע"ב גבריאל הוא יצר עוב דאולין לחינוק שבעים לשון קודם שילא מרחם אמו

אמ"ה מתנישב עם זה קשיית המפרש ז"ל על מאמר חז"ל עיר קטנה על בגנו וכו' ועד וכו' עמיה מלאך זקן זה יצר הרע ומלא ב' ח' מסכן זה יצר הטוב וכו' דקשה כיון דילך הרע קודם אך שיך לומר ומלא ב' דמשמע שילך הטוב קדם וכל יצר הרע

מדרש תרפיות אות י ענה יציאת מצרים

קבר

וימך למות . שבעה בו אמר משה ליהוה הלאה היתה מכת בצורות . וזיוס וזיוס הוא אמת . ומן המן שלקטו ביום ההוא אכלו עד י"ז ניסן : והעם עלו מן הירדן עש יבוע ביום י' ניסן .

שפתי כהן טעם אני ולא מלאך כי היה לרמז לעשות דין למלאכים ורחמים לישראל ואין מלאך אחד עושה ב' שליחות :
יד יוסף ה"ל היה עם המשקוף ועל שתי המזוזות כמין חית ר"ל חיים לישראל .

אמ"ה או ר"ל לרמוז לכך עם זה הוסיף ונתקן חטא אדם הראשון כי הוא חטא בעיני ג"ע וש"ד וע"ז תקנו כמה שלא שינו את שמותם כדד"ל רוב שמות הגוים של ע"ז הם ג"ע תקנו על שגדרו מהעציות כדד"ל על פסוק ג' נעול וכו' ש"ד תקנו בדם המשקוף ואל ב' המזוזות והיה ואלת ה' לרמוז שכל מיקומו חטא ל"ה .

ספר שנים ז"ל לפי שפרשה לווה לישראל לכך לא תחשב מזרי .

כרי יקר לפי שאמ"ה החדש הזה לכם שלא יעשו ח"ו שמול פנה המשתמש בחדש ניסן הוא ממש ח"ו לכן לווה הקב"ה ויחלו להם מה לשמות הטלה לרורות שאין בו משם .

ענה יצר הרע

כר חינוך ללא משחכתין וכא"ל בהאי עולמא אפילו תמן מתרחקין מקטייה קודש' בייך הוא ועאלין בנזקא דתהומא ודחיקן שפתיה ונחמין לעלמא והא נשמת' לדהון הא אולפנא כמה דליטין קשה קול בהאי עולמא כך היו עד ללא ייחון לעלמא והיה חונקא קרישא דיבא לכוון רמון ליה ואזלין ושטאין ואסתבין בההוא נוקבא דתהומא דרע ועילי חולקיהן מתמין ודחיקן שפת' ונחמין לעגמא . וזכר פי אחרי טעם דף ס"א ע"ב :

אמ"ה מלאחי מכתובת דיו"ל ותמינה מהיכן בל ירר הרע לאלו יזמר מאלו י"ל דאפילו גם למענה הילך הרע הוא פניו וכלל נשמה י"ל לה רות ירר הרע מבחון שרוע מנוקבא דתהומא רבא והכחירה בידה לילך בנמקוס שרועה וכן כתוב בזהוה שיר השירים . עד י"ה נשמות ממקום תחתון קרוב לקליפה ובשכ"ה נשולם הזה אוי דומה שבר הרקיע שגולד במאדים כדא"ל שגולד בדרק א"ן דומה עופש הרשע שגולד במאד"י לגולד בדרק והרשע ולפי שבחבתי גידו י"ה דרקי' שוויים ממש ואחר שכרו גזון ממחברו וכן רשעים שוויים והאמר בדרק והרשע עונשו גדול מגולד במאדים ע"כ .

בתיקונים ששמתמו מיקונו ה' לפעמים . הששמה חינו מהיה בתחתים שתובע עליה הינר הרע משום דהשוד ירר הרע דזה שמוצ' דבר שנה א' והולכין לגביה ב"ד ושבעה הששמה עליוהו ואסתבין ואלת לוח פרת .

אם ירהר לך רע אמור הורני ה' דרך חקך עד בלקתך מיני :
אמרינן ביומא פ' יוס הכפורים אלוהים לה בלוגי ולא וכו' קרי עליה וזר רשעי' מנח' אלו שבכנו י"ה הכס י"ה הרע הם אותם שנבראו תתקד' דורות שבכנו אמר י"ה להם ירר הרע והם ע"ז פנים שממירין באציהם ובאזמן ולכן נשחטה אציה ב"ן יעקב ועשו כעונותיהם וילמד יעקב מעשו ולכן א"ן לב דיקוס עם לב רשעי' ולפי שירר לב האדם רע העולם ממנו שמות הקדושים פ"ן יעטם כל אחד את חברו שנאמר גס את העולם נתן בלבם העולם כחצי שבעים השם הנכבד פי' החסידים סימן תתשמ"ד .

ארין שיש בה ירר תקוף אם חוועלים בלוחו ארץ יותר מארץ שאין בה כל כך ירר לפי הילך דו נפש אכזבי המשום שהרי ארץ שאין בה ירר כל כך נידונים בצורעות יותר מאותה שיש בה ירר תקוף וכן המכושף גזון חטאו גדון כמו שאינו מכושף וחועל . שם פי' תתשעה"ה .

ירר אדם ח"שם שאינו לרמז לעשות מלאכה מלוה שיעשה מלאכה כגון שלבו מלא תונה לו ר"ל טעה בעברה או לדברים נעלים

י"ה ניסן חטאו ישראל הפסח ובלינה הבאה היתה מכת בצורות . וזיוס וזיוס כי ילאו ישראל ממאדים בשלשה ימים הלכו לסודות ולאיתם ולפי פי החירות . בדי' ויוגד למלאך מזרים כי ב"ה העם . בנה' ושני רדפו מזרים . לילה נכנסו ישראל בים ואחריהם המזרי' שנבעו יוס ה' בנזקק שהיה יוס ז' ליליאת מזרים ואחריו לפסח ילאו ישראל מהי ואלו המלמרים נבעים ואחריו שירה והלכו למרה וסם קבלו עד עשרה מלות והלכו לאיתם ומשה למדבר סין הוא אלוה וסם הגיעו יוס א' ע"ו ח"יר . ועד י"ה הוא אלוה עונות הנבאק שהוליו ממלמרים שהיו ס"א סעודות .

אמ"ה במדרש שיר השירים על פסוק הנגידה לי אומר ס"ב סעודי' ואז קבלו מן ואלו ועמדו שבעה ימים וקבלו את השבת והבאר . ונלחמו עם עמלק . ז' עמם נכשו יוס ראשון ר"ל הדם סיון ובלאו למדבר סיני ומאלו עליו עניי הכבוד . ומשה עלה יוס שני לחדש בהשכמ' . ובו ביום בל לעם . ובהשכמת יוס שלשה לחדש עלה לרר להגיד דברי העם . ואז לכוך לך אל העם וקדשתי היום ומחר יהיו כהנים וגו' השלישי שהיה יוס שני לחדש שהיה יוס שבת והיה בו קול שופר ליום משה אל הערפל וקבל עשרת הדברות . והעם שמעו ואכזי ולא יהיה לך ואחרי הדברות נתקבלו זקני העם ואמרו למשה דבר אחת עמנו ומשה נבש אל הערפל ויעמיד העם מרחוק ואלמר להם אז אחת ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם ופרשת משפטים ופרש' הנה אכזי שולח מלאך . ואחר שירד משה ללמוד את העם כל לו דבור ואל פשה אמר עלה אל ה' שרועה לומר שאחרי רדתי יעלה פסח אחרת וכן עשה והכהנים ושבעים איש עמו וישתחוו מרחוק ונגש משה לבדו והעם מלפני שובו וירד משה ויספר לעם כל עשרת דברות ישראל השיבו כל ארר דבר ה' נעשה ואז משה כתב על ספר כל אלו הדברים . ובל זה היה יוס שני שהיה יוס מתן תורה עד הערב וזיוס ז' השכים ונגה מזבח תחת ההר וי"ב מזבחות כדי להכניס ישראל בצרית הדם ופלה הכערים לעשות זבחים וקודם קיבול הצרית לקח משה הספר תורה שכתב ביום ז' שעבר ויקרא בלוגי העם לרמות מה שכתב בילה שעתה . והשיבו כל ארר דבר ה' נעשה . ושמעו : ואז לקח משה את הדם ויזרוק על העם ויבא ע"ז כמו שנלקחו ויהי משה בזה ארבעים יוס . ב"ז בנתמו ירד וזכר הלוחות וזיוס י"ה עלה לבקש רחמים ועמד מ' יוס אחרי' . והקב"ה מתרצה לו ולי' לפסול הלוחות שניות . ועשיית המשכן ירד כ"ח אב ופסל השני לוחות ועלה כ"ע אב ועמד עם ארבעים יוס שלשים ומתנה לו התורה פעם שניה וירד יוס עשירי משני שלזכרון נעשה יוס כפור וזה עשיית המשכן ואמר חז"ל במסכת תענית שהשכינה שהתה בזה ממתין לוחות ראשונות עד השיניות שהיה לזו כפור ובה שיהיה עד יוס שהוקם המשכן שהיה ראש חדש ניסן ואז יוס ממש ויבנה על הכפרת וסם בזה"ל נתנה תורה שבעה ספ . יוס ראשון כ"ג אדר התחילו שבעה ימי המלוכה' שהיה משה מעמיד המשכן בנזקק בכל יוס ומקריב עליו קרבנות ובערב משקרו . וזיוס ה' שהיה ראש הדם ניסן העמידו ולא פסקו ובו ביום נכנסו אחריו ובניו לכהן ובו ביום התחילו הכהנים להקריב ומתו כדב ותיביו . בשנה שנייה ליליאת מזרים ראש חדה ח"יר נאמר שאל את ראש והיא פרשת במדבר ונשא י"ד ח"יר נעשה פסח שני הרי שעמדו במדבר סיני י"ה חדשים ועשרים יוס . ב' ח"יר נעלה העגן והכשו שרל ממדבר סיני ועלו לקברו התאווה ועמדו שם לי' ימים ואח"כ הלכו לתרבות ומש עמדו שבעה ימים להסגיר יוס . ביום כ"ה סיון הגיעו למדבר פארן . וכ"ע בו שלח משה מזרים וישבו מיום ארבעים וזה פי' בלז ואז נגזרה עליהם מיתה במדבר . ותקף היה תלונות קרת . והלכו י"ה פנים דיים ועשים במסעות המדבר כנראה מפרשת מסעוה וי"ט שנים ישבו בקדש ברנע עד שהיו להם שם מ"ב מסעות יוס ראש חדש ניסן שנת ארבעים ליליאת מזרים בלז במדבר ל"ן היא קדש ותמת שם מרים עשרה בו ותקבר שם ואז שלח משה מלאכים מקדש אל מלך חרום . ואחר ג' חדשים בלז אל הר הכר וסם מת אהרן בלחז בלז ויבא הכעני ללחום וחזרו ישראל לאחוריהם י' מסעות ובמסעות ההם נלחמו כענין . והיה בשנת מ' ליליאת מזרים בראש חדש שבע קדו י"ה אדר פירש משה התורה לישראל ששה בו נאמר למשה הן קרבו

מדרש תלפיות אות י ענה יצר הרע

אל תאמניו ברע ואם עבר ולא שב והכל מעידניו זו ר"ל הבית וכל כליו
בניינין מחמתו אצרי הגוף מנוכלין בעבירות שני כחות הנפש עניניו
וחזיונות שנקראים שני מלאכים המלווין לאדם מוטעבי' בעון אך כח השלישי
שהיה השמה המשכלת קבלה טומאה ומעירה באדם .

אצטריד יצר הרע בעולם מסערה לעולם דלמלא' היה הרע
הזרות שמתחל לא ליהיו אצל לא יצוריה מנוול
קדמיתה למחצה הם ה"ה" לא ריעו ולא שחיתו בכל הר קדשי וכו'
ומטעם זה לא יעקר לעתיד היצר הרע מכל וכל .. וזהו תולדות דף
מ"ח :

סודי רזו לאחורי הרי חשך שם בני אדם בלי יצר הרע וזהו יובל
אלהים בין האור שהם הדיקים שגדל זה ובין חשך שהם הרשע'
שגדל זה .

אמיה ידוע שכל הגשמות היו תלויות בגוף של אדם הראשון
כאח"ל ופרשתי בספר מנחת אליהו אשר לי שאולי כל אות'
שלא מתו חתוך ואלהיו יעקב ומשה וכו' היו נשכחתי תלויו' בעלם
הלזו שפעל על לא טעם מחכמה הפרי כדוע' ולכן עמם זה קיים קבד
ואינו נרקב ככל העלמות ומננו יתהוה האדם בתחיית המתים כדוע
עיין שם באורך ואפשר גם כן שאלו השובים אחורי הרי חשך שאין ציט
יצר הרע נשמותיהם מעמם הלזו שלא טעם מהפרי ולכן הגשמות אשר
שם לא נתלבש בהם לא טעם מחכמה הפרי כדוע' ומחכמה הפרי כדוע'
וכל זה שכתבתי אם בני אדם דקאמר שהם בני יצר הרע הם ישראל
נשמותיהם תלויות בגוף אדם הראשון אמנם אם אין ישראל נשמותיה'
בא"י מאדם בליעל לרד' לבקש טעם אחר .

יומא ז' דף ס"ח אשתי נכסת הגדולה התפללו והתענו על ניסול
י"ה דע"ו ומסרבו נהילה ופקא חתא' כגו יוריא דגורא נמית
קדש הקדשים תפסוהו ליה .

אמיה יצר הרע דע"ו מני' צבית קדש הקדשים די"ח משם כגו גור'
דגורא ודך רמז וזרי' י"ל שבהיהם שבלב יש שני תללי' בחלל
האחד הוא מושב של יצר הטוב והשני הוא מלא' דם ושם מושב היצר
הרע כדוע' מוח"ל ויצר הוא דומתם להלבנת אש לדומרת חז"ל גבי רב
עמרם חסידא שילא ממנו יצ"ה' כעמודא דגורא וכו' וכיון שהלב הוא
משכן לנשמה וקרא' הלב בית פקד' כמו שכתב החסיד בעל
רשית חכמה ז"ל וכו' לכן התפלל אל ה' אשתי נכסת הגדולה בעל
ביעול יצר הרע דע"ו י"ל אשתי נכסת הגדולה לנשמה וכו' וכוונת
אומרו ילא מביית קדש הקדשי' דהיינו הלב שמתכנה לכך כדמוכר וכן
פירש ג"כ כהר"ר יוסף קמחי נרו .

לב אריה ז"ל בפרשה פקודי דף ס"ח ע"ב מלאתי כתוב דליות
וסמאל הוא מספר תרי"א שהוא יצ"ה' זהו אומרו חז"ל בראתי
יצר הרע שהוא לילית וסמאל שהוא מספר תרי"א בראתי תכלין
כנגדו התורה שהוא מספר תרי"א לבעל יצר הרע שהוא מספר שלו
ע"ב :

אמיה לילית וסמאל שהוא יצ"ה' עולה תרי"א כמספר התורה
שעולה תרי"א לרמז שהי"ה' הוא הגורם לקיבול שבר
על עסק התורה לפי שהוא מנגד ואדם אינו שומע לו ומקבל שבר :

עוד בא לרמזו מספר לילית וסמאל שהם עוליי' תרי"א כמספר התור'
שעתיד הקב"ה ליתקן ולקרבם אל הקדושה היינו התורה
כאח"ל לעתיד לבא עתיד הקב"ה לשכחן וכו' וכוונת לשמות להסיר
ממנו סם מות ושאר אל כשאר המלאכים באופן דאשט שמו דהיינו
שמחלקו לשנים להסיר רע מעובדו כמו שפירש החסיד בעל לחות הכרית
עיין שם .

עוד נראה דעולים לילית וסמאל כמספר תורה להודיעך שאין ממש
בבער אחרת רזוני לומר שאין לה כח מנל עלמה כלום אם
אין לה יניקה קלת שהולך לה מנל הקדושה לחיותה לנודך העולם ברזון
הבורא יתברך אלהי האלהים ואדוני האדונים .

וכמו שכתבו המקובלים ז"ל במאמר חז"ל שהקב"ה הניח לא לפון
פרזן לומר שכל מי ששומר שהוא אלוה יצר ויבנה אותו לז'
וכו' הוונה דמלך לפון היא מזורת החיוביים ויש לז' פרזן כדי שדרך
שם

או מותר לו לעסוק בדרך ארץ שלא ישתטה ושלא יתהרהר בעבירה אבל
אם על ידי עסק לימוד או עסק כתיבה או עסק מלצה יוכל לבעול תוגתו
והרהורים שגבו או אסור לו לעסוק בדרך ארץ או אם יוכל לחבר
עליו חבר טוב וללמוד בפניו מלאכה אע"פ שמבטל עסק תורה מותר :
אם יש לאדם עושר להשכיר אחרים אל לימוד הוא בניו כדי שלא
ימעט בלימוד שלו אלא ישכיר מלמדים לבניו ואם אומן הוא
ואי אפשר על ידי אחרים אין פיקוח נפש עדיף מלימוד : לא יא' אדם
ספר להפך כיצד שהופך מה למעלה למטה . אם חשב אדם ללמוד לשמה
כיצד יתשוב בלבו יאמר כל מה שאלמוד חקיים כשאלמוד ס' החסיד' .

כשארם מתגבר בירוק בתוקף יטב במים קרים או שילך
עליו מים קרים שאין דבר המבטלו כזה ס' החסידים
ס' תתקנ"ו .

עשרה מאמרות דף ל"ב ע"ב והנה טוב מאל ז' יצר הרע גיהנם
ומלאך המות לעתיד יענה יצר הרע ויעשה מלאך קדוש
ואף גיהנם יענה וישוב בעל גבול : לא יא' אדם :

ציוני נשם של ד' אותיות יש נקודות שבו תפסו נכסת הגדולה
ליצר הרע .

בוזרה במדבר רעיה מהיימנא עמוד ר"ה היצר הרע מנל ימין
חקרי נחם מסערה דשמעאל ומשמאל מסערה ד"ש
חקרי סמאל .

ירקוט דף מ' ע"ב הא דלמרו עתיד הקב"ה לשחוט את היצר
הרע ואלהיו סמאל שר של אדם לא הקב"ה בעלמנו ישחטנו
אלא הקב"ה יתפוס אותו בלילית ראשו ואלהיו שחטנו .

בעשרה מאמרות דף י' ע"א שמהה אלכן ענף בזמן שהדיק
מעבירו פירוש שמהה ליצר הרע בזמן שהדיק כשהו
שכן הוא מכוי' לעשות שיכסוהו בני אדם ויעשו רזון קוט' .

אמיה זהו הטעם שהע"ו מטיב' ואינו מריע' כדוע' מטיב כדי
לפתח לאדם חלל אינו מריע' לפי שרעי' היינו לא הרע
יש לו שמהה שאחין אומעיסו לו וארץ מריע' למי שאינו עובדה .

וזהר ביחאק לא היה בו יצר הרע ולכן לא נמלא בו פריה ורביה
וזלת בתפלה ויעמר יחאק לה' .

אמיה קדש הם אברהם ויעקב לא שלט בו יצר הרע כדו"ל שלשה
לא שלט בהם יצר הרע אברהם יצחק ויעקב וכו' ואם כן
נמה נמלא בהם פריה ורביה בלי תפלה . ואולי י"ל לדומרת התם לא
שלט בהם יצר הרע ר"ל שהיה בהם יצר הרע אלא שלא שלט עליהם
להחטיאם כי מעולם לא נלחם היצר הרע אלא הם נלחו לו ואומרו כאן
ביחאק לא היה יצר הרע כנג בחופש שלא יוכל להוליד .

מפרשים ז"ל בללא אלהים עשה את האדם ממש כי המלאכים
אין בהם יצר הרע וטעב' פועל טוב ובהמה אין בהם
יצר טוב וטעב' פועל רע נושך וצועע ואדם בעל בחירה לעשות טוב
ורע כאלהים לפיכך בקשו מנחם לומר שירה לפני אדם הראשון שחשבו
שהוא אלוה .

יפה תואר בכל שהסליטו ביצרו אין לפרש שלא שלט בו יצר הרע כלל
ד"א"כ לא יקבל אגרא כדאיתא בתוס' ע"א ועוד למה נקרא
אלהי יחאק לפי שהוא סומא וחשיב כנות הלא לאברהם נמי יקרא אלהי
אברהם כיון שלא שלט בו יצ"ה' וחשיב כמלאך אלא כדאיתא בתו' רגלי
חסידיו ישמור שמטיע הקב"ה על ידי שהרחיקו עמנו מעברה שלא
ישנוע בהם יצר הרע מעתה :

אמיה כוונת לא שלט בו יצר הרע ר"ל לא שלט בו לנחו לעשות
רזונו על דרך אמרת חז"ל השטן בגימטריא כמנין ימות
השנה חסר חד שהוא יום הכפורים שאינו שולט וכו' והא קא חיונין
ששולט וזהו שיקרג בחומרו בניך נבנים הם כדו"ל וכונה בתולות
כבעלו כנהרדעו וכו' אלא הכונה חף שיקרג אינו עושה שום פעולה
וזהו שאינו שולט ביום הכיפורי' .

מנורת הנאדר דף י' ע"ב חמור המחבר כשדס נכנס בתחלות
התעט מנחות בתוך האור היצר הרע ולפי שרואה לגורלו
שאין מענישו מיד בוטח בו שימחול לו בלא תשובה ועל זה הזהיר הנביא

ענה ירושלים הרמב"ם ז"ל ירושלים כלה קרויה מקדש וסוף ארץ ישראל קרויה עמיה :

ספרי ריש פרשת דברים עתה ירושלים להיות מנצמת עד ומשק ועתה ארץ ישראל להיות מרחבת ועולה מכל לדידי וכו' :

מסכת כתובות פרק שני הכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מויליין וכו' פי' כל בני ביתו אדם כופה לעלות לירושלים ואפי' מנוה היפה לנוה הרעה ואפי' זעיר שרובה ישראל לעיר שרובה גויס ואף האשה כופה בצלה לעלות ולגור שם ואם לאו יוליא ויתן כחובה :

ובהנהגות פסקי הרב מרדכי ז"ל סוף מסכת מכות כתב רבינו חיים כהן ז"ל בתשובה דהני מילי צימיהם סהיה שלום בדרבי' אבל עכשו שהדרבי' מסוככים אינו יכול לטובה דהוא לי' כמו חפץ להוליכה למקום גדולי חיות ולסטים ואפילו יעמוד לה ערבי' מגוף וממונו דשרבי' ערבה דרבי' עכ"ל : עוד כתבו התוספות בסוף פרק זה שזה אינו נוהג בזמן הזה דאיכא סכנת דרכים וזהו אומר ר' חיילי דעכשו אינו מזה לרור בדרך ישראל כי יש כמה מות התלויות בדרך וכמה עושין דאין אנו יטולים ליזהר ממות ולעמוד עליהם ע"כ :

אריז כענין היא תלמידיה כל הישוב וירושלים באמצע חקלים שלישי וארבעה חקלימין שלישי' ללך הלפון אכן דרקלימין אינן שוין ברוחבם הראשון ללך הדרום ארבו ממזרח למערב ורחבו ת"מ פירסאות ברוחב השני ת' ורוחב השלישי ש"ן ורוחב הר' ורוחב הר"ה ר"ה ורוחב הששי י"ב ורוחב השביעי קס"ה :

ועתה תדקדק ותמלא כי שני החקלימין הראשונים וחלי השלישי יעלו בתשבון אלק ופרועותיו וכן בדי' האחרונים וחלי הג' עולה ופרועותו : גם היריע' כי ראייתו הולכת המניצת מגיד על פרטי המקומות אשר בכל חקלים עד שאמר הוצל בלמעלה חקלים רביעי' ואמר חז"ל הוצל לא חזיית חבלי משיח וימכן יהיה חביב על היותו שומד באמצע חקלים תלמידי' : מסכ"י :

החדש הזה לכם ראש חדשים יודע לנו מפי קבלונו כי שנות וכשדים סמוכים יודיע לנו מפי קבלונו כי שנות החדשי' שמונת שם כשדי' הם ושנות י"ב מולות על כונתם בתחרי' מזה ידענו כונתם אם ראית ספריה' כי לא חלקו את ימי השנה רק לי"ב חדשים כל חדש לשלשים יום ושערה שעות וחלי שעה שהם לפנה שלש מולות וכן ותחמה ורביעי יום או פחות מעט ובדרכיהם אלו חכמי יסמעאל ואדום והודו וכן מאמר ר"ל חכמי אומות העולם מוניין לחמה ורחייתם בנימין יהושע הזה לכם מימים ימימה : כי הוא שנת החמה ההולכת אחר הימים ולא שנת הלבנה כי אין חידושה בשנים רק מימי חדש בחדשו עד היומה כסתרם וחזרתם ומתחדשת והלבנה אין לה התחדשות לכל שנה וכן לחמה אין לה התחדשות לנחך : חדש' ואמר הפרקי הזה כי גם כונת פרוטינו למנות מעשי ישראל לחשבון החמה ורחייתם מימים ימימה כי תנועת היום היא על פי החמה : גם אמרו למועדה ר"ל בזמן קלי' העומר שהוא מלוי' שחמה בצנעותו בלד הדרום והוכיר בעיני המועדי' בחריש ובקלי' שחמה כי הם תלויים בהלך החמה ולא דבר נכונה כי אין לשמש החדש כלל : ומשם בלך לפרש מה יקרא החדש ה' מקום התחברות השמש אל הירח בקירוב והוא לנחך כ"ב י"ב תש"צ ויש הפרש גדול בין דבר השמש לדבר הירח כי השמש יסוב גלגלו תנועה טבעית בשש"ה יום ורביעי וסוגי' וחזר חלילה ולכן נקרא שנה :

עתה הפרש לך סדר קדמוני בחדוש החמה על פי קבלת' האמתית ידענו כי מהלך הלבנה בגלגלה בנקודה ידועה כנגד גלגל המולות עד שובה אל הנקודה עממה אשר ואלה משם הם כ"ג ימים ושלש' : כבר ידוע כי כל גלגל חלקל' לש"ס מעלות ומהלך חלמלע הירח ביום א' י"ג מעלות ועשה חלקים ומי'א שניות ואשר תדקדק תמלא שלסוף כ"ז יום ושלש' ימים לך מהלך ש"ס מעלות :

והנה נחשב כי התחברה הלבנה עם השמש בתחלת יסוף צ"אש מול עולה ההה בשבוע הלבנה שם לנחך כ"ז ימים ושלש' ל"א מלאה השמש כי שם כבר הלך השמש באותם כ"ז ימים ושלש' ל"א מעלות : ודע כי מהלך החמה בכל יום כ"ג חלקים וחי' שני' פי' חלקים הם מעלה א' יש שניות הם חלק א' הרי בסוף כ"ז ימים ושלש' על ולא עוד אלא :

שם ילך להם יניקה קלת מהקדושה לחיותם לכן כל האומר שהוא אלה ומתחבר לעמו בסמרה אחרת ילך ויגדיר אופו לר ויראה פרתו ייראה שמד חזרי' הקליפות כלה היו כן שאין להם יניקה מהקדושה א"כ הכל הכל והקדושה עיקר ע"כ ובענין' דלעיל כתבתי הענין יותר באורך ע"ש :

ענה ירבעם

זוהר חדש דף ל"א ע"ג דפוס ויניאל אמר רבי צרכיה הקב"ה אמר לפעמליה של מעלה ריחו של ירבעם עולה לפני ואני רוצה לסלקו מן העולם עכשיו שיש בו ריח אמרו לפניו רבש"ע אתה דיין אמנת אם עכשו הוא כך כ"ש כשיתגדל אחר להם הקב"ה גלוי וידוע לפני שיעשה הרע בעיני אמרו לפניו אם לפניך גלוי לנו ולפני העולם מי גלוי וכו' אחר שחטא אמר לפני טוב היה שימות כשהיה נער והיה מטטרון לומד עמו וכו' :

אמיה קשיה לי עובא שלמי' שימי'תכו הקב"ה צדוה נער לא היה פתחון פה לעולם לפי שיאמרו הוא מאלותה שהן יקדושו לא יאמין כדאמרין בפי' א' דמס' חגיגה וכו' ור' בון יוכיה שמת נער וא"כ למה הגיחה הקדוש ברוך הוא להברי המלאכים ולא המיתו ול"ע :

זוהר חדש ירבעם בן נעב כשהיה קטן ולא היה בו חטא אמר הקב"ה למלאך המות להביאו מיד בלא מלאכי השרת ואמרו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ ר"ל מה שהוא שמך דהיינו התורה הוא אדיר בה והוא לדיק ובזכותו יבא לנו שפע אמר הקב"ה מאחר ש"לובסם שלא ימות א"כ מניחו וסבחהו ועשה שני ענלי' והחטיא את ישראל אמר הקב"ה למלאכי' כל שפע שנתן להם בראשונה נחפך לזוהמא טוב היה יותר שימות כשהיה נער והיה מטטרון לומד עמו מיד המדיקו להקדוש ברוך הוא ואמרו לדיק אתה ה' וכו' שמע מינה תלת שמע מינה לדיק בזכותו בא שפע למלאכי' ושמע מינה כשחטא אחר כך נחפך הכל לזוהמא' : ושמע מינה נער שמת מטטרון לומד עמו :

אמיה מנאמר זה מוכח שהקב"ה יודע תכלית האדם אם לדיק ואם רשע שריר רעה להביא לירבעם קור' שימות חייב אלה שאין ידעו מערכי' דהרמב"ם ז"ל :

אך קשיה לי מוכח שבעבור מה שדבר המלאכים הניח הקב"ה לירבעם למות חייב שחטא והחטיא את ישראל וי"ל אש"פ שחטא כבר אמר ליה הקב"ה חזור כך ואני ואתה וכן ישי עניין בג"ע הרי הבחירה בידו לחזור אם היה רוצה וזהו מתיישב למה לירבעם דוקא אמר ליה הקב"ה חזור כך וימר משאר החוטאים אש"פ שם שהיו אלה כיון שהיה לסלקו קודם שיחמין ובעבור דברי המלאכים הניחו להחמין לכן הדין עתה לחזור עליו שיחזור משום שהוא כביכול גרם שהחמין על שלא סילקו בעבור דברי המלאכים כמזכיר :

זוהר ויקרא עמוד כ"ה העגל עשהה ירבעם הגין קלת עליו יוסף כמה שזכה למותה שאור :

ירושלמי דע"ז דף ל"ט ע"ב מה עשה ירבעם עשה שני ענלי' זהב וכתב על ליבן והרנן' :

אמיה דורשי' רשומות דרשו דיש לירבעם חלק לעו"הב כדאמרם חז"ל בזמנ' שההרנין והנה יש מקום לנבב' על ירבעם וזות כי לא העיז פניו לעבוד ע"ז בלוי' שבע"ז יש בה ממש ח"ו כסבורים אומות העולם רך עשה כן מיראת המות ברחיב' ועב לב העם הזה אל ארזיהם אל ירבעם והרגוהו כאלו אומרם אם תעלה לירושלים והרגוהו וזה הסבה שהבחינו לעשות כך ולעולם לבו שלם באלה' אמת ופירש ארזי' אבי ז"ל דבמלת והרגונו יש זקף גדול שבינו הקיראה מורה על התמיה ברעד ובפחד לרמוז שהיה נפחד מהמות מאד וזהו עעם עשות העגלים ולא מלבו וסבר ויעצור ואל יהרג ודי' בזה שלבו שלם עם הקב"ה וטוע' היה בדין ויראת המות הרמה לו אך נתגדל חטאו כיון שהעם טעו אחריו פי' ונמלא שחטא והחטיא אף האדם לדיק גלוי' צינו לדין התקום והענין פרשתי'ו באורך בעיני' הפוסקי' מעשיית העגלי' בחדור שחברתי' על ולא עוד אלא :

היראה

ואהבה בעת הלימוד והתפלה והמלצה הוראה שנותן לב
לפני מי עומד וממרת ובלא זה הוא דבר בעל זמאן
דליחיה דמי פ' החסידים סו"ר י"א :
תקונו שביעשה בראשית ירח בשת ודלו ווי ליה לסמאל כד קב"ה
ייתי למסרק לשכינתא ולישראל בנהא וכו' :

ענף ירדת המן

בכרת * ואצ"ש דגם בשבת יכול לומר הדליק אש לפיקוח נפש כיון
דבכסה אין לו מקום לספור גס בזו כי אש בראיות ברורות *

מכירתא ח"ר אינו בוי' שעות בא יתרו וירד להם מן בוי' שעות
כנגד ששים רבוא לחם אכריהו אכל איש *

אמ"ה נראה לפרש בכונת מאמר חז"ל הביאו הילקוט פרשה
וישמעו ויספר משה לחותנו מה סיפר לו יש אומרים מתן
תורה סיפר לו ויש אומרי' קריעת ים סוף סיפר לו וכו' ויש אומרי'
ירידת המן סיפר לו וכו' דקשה דבשלמא מתן תורה וקריעת ים סוף
ייתא שהם דברים שלא ראה ולא עימד לראות' אמנם ירדת המן אש
היום לא ראה למחר ר"ה *

אמנם כיון דביום שבת נשט שעות ירד מן כנגד ששים רבוי' בודאי
שהיה קשה ליתרו מה לורך בריבוי הוורד עכשוו אש בשבילי
היה די שירד כשיצור חילתהו אכשי' הבאים לחבול עמי לכן גילה
לו משה רבנו"ע עצה הריבוי עימד כנגד כל ישראל שהוא לרעוה שכל
ישראל שוין לטובה לפני הקב"ה כקטן כגדול ועשה נס ירדת המן פעם
שנית ביום שבת בשש שעות ביום מלבד המן שירד בבקר והיתה
ירידתה כנגד ששים רבוא כלומר כל אחד ואחד מישרי יבא ויחלל עם
יתרו כי רזוי כל אחד שיתכבד יתרו עמו * וזה כונת המאמר ירדת
המן סיפר לו כלומר עצה ירדתי בשבילי וכו' וכו' * ומיין דלחא
לידן למה לא מבר משה רבנו"ע בסעודה זאת וחז"ל פירשו מה שפירשו
ולעז"ן משום שהמן היה בשביל משה כאחוזל ויוון שכן המן היה של
משה ומאן דאחיל דלאו דילי' בהיל לאסתגוליה באפייה לכו לא יבש עמשה
בסעודה כדי שלא יתבייש יתרו והאוכלי' עמו *

ענף ירוחו

שקודה היתה ירוחו כנגד כל עיירות וברכים של ארץ ישראל
כדרש"י ז"ל על פסוק ראו את הארץ זאת ירוחו וכו'
והעצם משום שבנו האמורי' את ירוחו על ז' דרנין של עומאה שהם
שבעה היכלי' תמורו' ולכן הולרכו לסקוף אותם שבעה הקפות ושבעה
ספירות בכל הקפה והקפה הולרכו לזכור עליו שם של מ"ב שש ז'
שמות שכל שם יש בו ו' אותיות ולפי שזכה משה להשיג שם של מ"ב
לכן הולרך לנבוע במדבר מ"ב מסעות להשיג שם של מ"ב ולהתחיק
מ"ב נהרי' אש שברקיע * מ"ע אופן קליג *

עיר ירוחו כנגדה בקדושי' מלכות נקראת ירוחו ובה כלולים כל
הסדרי' ומחר ועד מלכות קטן וגדול שם הוא ולכן קילג
יהושע מי שיחזק ויבנה אותו העיר שימותו בניו מקטן ועד גדול לפי
שהיתה מקודש כח העומאה בה ועשה נתייסדה בקדושה *

ירושלמי דשבת למה התרי' יהושע את ירוחו לפי שבשבו
בשבת דברי רבי שמעון בן חלפתא רבי זכריה אומר
עשה כעיר הנדחת שאסור בהנאה רבי יהודה הלוי בשם רבי שלום
אמר יהושע ראשית עיריבותי' תתנו לה' הוואיל וכבשנו אותה תחלה
נעשה אותה חלה להקב"ה *

סודי רזי בירוחו היו מרעיין בכל יום פעם אחד ובשבת שבעה
פעמים כי כך עושיין לפני הקב"ה הרישו לפני המלך הי' * כל
רקיע מרעיין יום אחד בשבת וברקיע וברקיע בשבת שבעה פעמים *
אמ"ה כיון שבירוחו היה שולט בו סמאל הרשע הנקרא אל אחר
לכן התרי' יהושע בהקפ' ומרעיין בכל יום פעם אחד
ובשבת שבעה פעמים כי כך עושי' לפני הקב"ה כדי לפרסם על סמאל
כי הכל הוא ובכח ששמו מה שעושיין לפי' הקב"ה התרינו אותו *

ענף וריעות

ענין סוד חשבון חורך היריעות שנמשכן ומספר' היריעות
השלושות והשתחויות המכו' את גג המסכן הם עשרה
כולל כל חשבון והעשרה רקיעים נקראו שמים ודמיו ליריעות דכתיב
לשאלקו ויבא בעל המחשבות וידע הנשחרות יעד עמנו לכן מיתתו
מנה

כתיבת יד ועתה ישראל מה ה' אליך שואל מעמך כי אם
ליראה * קשה ובי יראה מלתא וזמתי היה דקאמר

כי אם ליראה דמשמע דיראה דבר קטן היה אלא לגביה ישראל שבמדבר
היה דבר קטן כי לא היו הארצים כלום שהומין להם הקב"ה כל הכתם
ודקדו"ל לא יתנה תורה אלא לאלוהי המן וכו' ולכן כן דבר קטן היה להם
אם היו יראים מן הקב"ה מלתא עכ"ל :

אמ"ה נראה לפרש בזה מאמר חז"ל במכתב ברבות פ"ה ח"ר
חינה הכל כדוי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר ועתה
ישראל מה ה' אליך שואל מעמך כי אם ליראה לפי יראה מלתא
וערתי היה והא אמר רבי חינה משום רשב"י אין לו להקב"ה בבית גמיו
אלא אור של יראת שמים שנאמר ויראת ה' היא אורו אין לגביה משה
א' א וזמתי היה משל לאדם שמבקשים ממנו כלי גדול ויש לו דומה
עליו כלי קטן קטן ואין לו דומה עליו כלי גדול עכ"ל הכונה עם האמור
לגבי דור המדבר שהיה להם הכנה כמדובר היראה אינו קשה להם ודבר
זמתי' לגבם כונת המאמר כך היה וכו' יראה מלתא וערתי היה אור
לגבי משה מלתא וזמתי היה כלומר אור כלי גדול דור המדבר היה
אומר כך היה קשה וכו' יראה מלתא וזמתי היה דאומר מה ה' שואל
מעמך כי אם ליראה כלומר אצ"פ שאין בכם הכנה מונעות אינו דבר
קשה ענין היראה והא אמר רבי חינה אין לו להקב"ה בבית גמיו כי
אם אור של יראת שמים וכו' *

אמנם עכשו שמשא רבנו"ע קאמר כך אינו קשה משום דלגבי
משה שהיה מדבר עם דור המדבר שהיה להם הכנה
כמדובר מלתא וזמתי היה שיוון שהיה להם הכנה מה היה מצבם להם
שדבר קל להם לקיים משל למי שמבקשים ממנו לוי גדול ויש לו דומה
עליו כלי קטן וכו' ויוון שלדור המדבר היה להם כל ההכנות אמר משה
היראה בעיניהם דבר קל ולכן אמר להם מה ה' שואל מעמך כי אם
ליראה אבל לגבי בניו אחר שאחר דור המדבר שלא היה להם הכנה
כדור המדבר היראה קשה לקיים ולא אור וזמתי לגבם דוק *

שפתי שפתי דף "א ע"א מתאוסתוס דבר די הכל כדוי שמים חוץ
מיראת שמים פ"י קיום כל עשה הם כדוי שמים שרבו
הם שהסס יתברך גרם לו לרק' ומילה ודדיון הבן וקרבותו ולעסוק
כתורה שעל ידי שהקב"ה נותן לאדם מנוון מקיימיו ויכול האדם להתגלל
לפני הקב"ה ולומר לא נתתה לי מנוון ח"ך מיראת שמים שהם קיום
מלות לא תעשה שהוא ביד כל האדם עד כאן לשונו *

אמ"ה מתיישב עם זה קושיית בעל ספר החרדי' ז"ל וכוון דמלות
עשה ודוחים לא תעשה למה לא נור התורה מיתה לעובר
על מלות עשה וגזר מיתה על העובר מלות לא תעש' דאיכא מסתברא
כיון דמלות עשה תמורה' מלת תעשה ע"ש * ובחזיון אחר פירשתי דהרבה
מנ"י חומרם לא תמורה' כיון תעשה פ"י * ומספיק ופירשתי הנוף לכפר
פלוו ומשמרו לעולם הבא להענישו בנפש ובמקומו הארצתי' בראיות *
אמנם כפי הקדמה האמורה דמלות עשה ששפס ית' גורם לו וכו' לכן
אינו גוזר בהם מיתה לפי שהם דברים תלוי' לודע האמת שירפע
ממנו כידל אם מבטל מפלין מנווה וזולתי' וסוכה וקרבותו וכו' ואלה רבות
יכול להתגלל באומרו שאין בידו יכולת לעשותם כיון שהקב"ה חיסר ממנו
יכולת המנוון ואצ"פ שירשו בידו מנוון ואמר שהיה פיקדון מאתרים
אלנו לכן יודע האמת ירפע ממנו וגם בהילה יכול לומר שביעלה במונו
כדיות התינוק תושב או מתו אחיו מיתת מילה *

והוא כדור שפירס הנהג השלם כמנה"ר מנבאל הכהן ז"ל כיון
דיום הכפורים כשבת למה שבת במקילה ויום הכפורים
בכרת אכל בו והעצם הוא משום דיוכל לומר שהכיר בעצמו שאחזו
בולמום ולכן אכל או עשה וכן אמר כי יאמר שהוא לורך לחולי
דיעו אלא שופל עליו ופסקי' שאם לא יתחמם יעד מת לכן אין מקום
לשאלקו ויבא בעל המחשבות וידע הנשחרות יעד עמנו לכן מיתתו

מדרש תלפיות אות י ענף ירמיה

נטע שמים כיריעה • ואורך העליוני על התחתונה כאשר ידוע כי הכדור המקיף גדול על הכדור הקטן

וקהרר השכל שלים בעת המאונני ואומר אורך היריעות התחתונה כיח עגב מחמת הלכנה והעליוני לי כנגד לי מעלות שסובב נגלל החמי' שלמעלה ממנה נגלל המזלות בכל הדט והקשרים מי"ח כנגד מי"ח לרות אשר נגלגל המזלות מספר כ"י

ענף ירמיה

התפלל משה על דורו של ירמיה שדרשו רז"ל נביא מקרבך מאחך כמוי שהוא ירמיה כדליתא בילקוט רמז תקק"ט של ענייני היה דומה לרבונו זה הוכיח ארבעים שנה גם ירמיה הוכיח ארבעים שנה זה חיבר חמ"י חומשי תורה זה חיבר חמשה ספרי קיו"ת כיו"ל בו הרבה דברי' ופילו"ו של משה היה בירמיה מי"ט אופן פ"ה

בספר תורת העולה ח"א פ"א . ופירוש הכוזב שפי' ר' נתנאל ו' כספי ז"ל כתב אמר ארבע"ט אני הייתי עם ירמיהו נגמרים ובתחילי קודם שדברתי עמו הייתי לטוב עליו ועל דבריו ולבסוף כאשר הרגלתי לדבר עמו ולפקפק במעשיו ראיתי כי דבריו דברי אלהי חיים או אמרתי בלבי וקיימתי שהוא חכם ונביא

אמ"ה יחזקאל וירושלם המוליאי' זמנם בספרי' חילוניים של אומות העולם ונבליים ימיהם כבבל דמה חכמה ומוסר יבולי' מלוא שם כיון שרואי' שגדוליה' בכל חכמה מעדיין ומגדי' שאין חכמה כחכמת ישראל יש עון גדול מזו אחרי רואם . כן אוי להם אוי לפגשם ואפילו ארסנו חכם שבחכמים נתייגר בסוף ימינו קרובי' למיתחו ומעיד על עולמו שכל הדברים שדבר וכל הספרי' שחיבר ידעו כי הכל הטע אחר שהכיר בחכמי' תורת משה רבע"ה ובחכמת חכמי' ישראל כמו שכתבתי בזה"ך ענייני בענפי' לגלגל ומה עטנה יש מעתי' לעוסקי' בספרי' חילוניי' .

ענף ירקות

שער השמי' סבת ירקות העשבי' הוא מפני כי ליחות המים כשיעששו ישיבו למראה ירוק כמו שתרתי' מימי מערו' פרומי' שהם ירקי' . ויש אומרים כי הקד והיושב הם סבה לירקו' העשבי' עד סבה הארת כי מלובן המי' ומשחרות העפר ירתי' ירקי' כי הוא מראה ממוצע מהן ומראה הירוק הוא הממוצע מכל המרתי' ועל כן נהנה העין ממנו יותר .

אמ"ה ראי' לי שציון שאין חילן או אפי' עשב שאין לו מלאך שאומר לו גדל והמלאכים מתהפכי' לנווני' וכפי גווי' המלאך מתכווה גוון הפרי ויש העשב או הפרחי' והאשונים והכל ברלנו יתברך וכדרך הוונ והיחוד בלדס עם אשתו שומר הולך כפי מאחבתם או ראייתם בלוחם עשה לכן או שחור וכמעט' דליתא בנמר' בלוחם מלכתא שילדה ולך שחור מסבת שרתי' לורה שחורה שהי' מלוייר בכותל בשעת הוונ :

הדרועין יכיר פעולת הירח בהם ובעת הגידול יולד קול וגרתי' כי לפי הנהוג אללנו כי הקול יעזור למחר גידולי' ובמין קסא"י גם כן כי יתקצו באופר בעת ילאת פירותיהן הוא עזר גדול למחר להוליאם . ש"ה

ענף יש עולמות

אותיות רי' עקיבא עתיד הקביה לתת לכל דריק ודריק ש"מ עולמות שגאי' שם עולם אחן לו

אמ"ה בנמלה אמרינן י"ש עולמות שנאמר להנחיל אוהבי י"ש ל וגרתי' דלח פליגי דהשכר י"ש עולמות וכיון שתוספת ש' הקביה מרובה על העיקר חוץ מהי"ש עולמות תוספתו הם ש"מ עולמו וזהו דריק ש"מ עולם אחן המתנה הם ש"מ דהיינו ממנת חכם שהוא התוספת חוץ מן השכר שהי' י"ש

דריק רתוי' לשים לב בלשון המנמלה במסכת עוקלין עתיד הקביה להנחיל לכל דריק ודריק יש עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש

מאי לכל דריק ודריק דר"ל לכל דריק ועיין בתוספת יום טוב ז"ל ואני פרשתי במקום אחר דבא לרמוז שבכל זמן ופעם שבה הדריק בעולמי ועל אחיה סבה מוחל י"ש עולמות וחול לכל דריק ודריק בכל פעם שיבה ויהיה דריק נוהל י"ש עולמות

עוד נראה שרומז למספיק ביד אחר ללמוד כישכר וחבולת המספיק בידו דריק יתקרי וכלל אחד מהם י"ש עולמו כי אין לורך לעוסק בחזרה ולתת לו חלק מי"ש עולמות שלו . אך יש לדקדק ואשרו עתיד להנחיל דתלה לא שייך כי אם שבה מאחזר וגרתי' דאלו י"ש עולמות הם מחלק הרשעי' כמו שכתבתי בענפי' דלעי' משם האר"י ז"ל והיה דארס השואל מהקב"ה מיד יורד השפע כיון שאינו ראו' ב"ד של מעלי' מעכבין אותו שפע בלולרות והוא מוכן לתת מתנות לדריק' וכו' ובהי מתיישב מלת להנחיל שנוחלי' ממנו שהיה לאחרי' אלף שעל היותם בלתי הגוני' ממנו מהם ומן הטוב הלפון הוא נותנין לכל דריק יש עולמות חוץ משכר שלו .

בוזרה פרשת חיי שרה דף קכ"ד מאתי' עולמות לכל דריק ות' עולמות למוסרין עולמן ע קדושתל שמו .

ענף ישוב

בענין הישוב אמרו במדרש העולם שרמזו בחזרה ונח מלא חן בעיני ה' כלומר על ידי שהיה לבו תמיד נח ומיושב מלא חן בעיני דכל יניחהו מסערה וקדושה וכל רוגזתו מסערה ומאבלה וכתיב בתריה אלה תולדות נח ג' פעמי' נח שמתוך שלבו נח ומיושב מלא חן נח בדיבורו נח בתיבורו נח במעשיו וחט"פ שאין המקראות יולחין מידי פשטן דרך רמז נאמר להם למשה בסיני כל אלו הדברי' . החדים דף כ"י ע"א

ענף ישועות

הישועות שא"ו מקיים הם ג' אחת בשמות והיא בילת המשיח שני רוחניית והוא חיי העולם הבא . ג' מורכבת משתי אלה . הרב ו' עזרא בספר מהלות .

כשאומר כי לישועתך קיו"ת כל היום יכיון שהוא מן המקום ומלפני לישועת השם יתברך וכן יכיון ג"כ בברכה מלמתי קרן ישועה ובלישועתך קיו"ת וגם יכיון שהשם יתברך עושה עמנו כמה ישועות וכשיכיון כך ילל ממנה לרות . הנהגת האדם .

ענף ישי

בעשרה מאמרות מה שאמרו חז"ל ישי פירש מאשתו לעת זקנתו היינו משום מדת חסידות שמה מה שאמרה תורה לא יבא עמומי ומואבי וכו' פירוש מואבי ואפילו מואבית ולכן להוליא כפשו מספק פירש מאשתו וכדי לקיים בעצמו ולעבד אל תנח ידך רלה לבא אל שפתו ועשה אותה בת חורין על תנחיל אס מואבי ולא מואבית אני כשר ומותר ואם אפי' מואבית אין בשחרור זה כלום והיינו הבני' בני שפחה שיכלו לבא בקהל .

מדרש רבה פי' נשא דף רכ"ה ע"ב בשעה שברח דוד מפני שאול הולך אחיו ואמנו אל מלך מואב כי היה ירא מפני שאול והיה בוטח בהם לפי שהיה מרות המואביה הה"ד וילך דוד משם מלפני מואב ויאמר אל מלך מואב ילך נח אחי ואני אתכם עד אשר אדע מה יעשה לי אליהם וכו' והרגם מלך מואב ולא נמלט אלף אח אחד לדוד שברח אלל נחם בני עמון ושלח מלך מואב אחריו ולא רלה ליתנו והוא החסד שעשה נחם עם דוד :

אמ"ה אל יפחח אדם פיו לשון שנעבור שאמר דוד עד אשר ידע מה יעשה לי אליהם שזכיר אליהם שהוא מדת הדין אירע לו חלקה זו .

ענף ישיבה

פירוי רזי אין אדם יושב בישיב' של ממה אלף ח"כ מונו יושב בישיב' של מעלה והוא שאמר במימי הוקיים אשר ידעפה

פיהם זקני העם וסומרו כי כשעלה משה למרום ראה דמותם :

ענה ושיש

מברל יופי נקרה הזקן ויש לו עיניו לפי שגמדו בו הישות ימים רבים והוא מנין ים :

במדרש הוא אינו שם אבל אחרים משיש לייקה נמו דכתיב ויש לו חכמי יסוד וכו' וקשה הרי כתיב בן ישיש

עליך ה' אלהיך וזהו פירוש שהוא בעלמו ישיש ולמה כתיב ישיש וכן כתיב שום אשים וכתיב כמשום התן על כלה ישיש עליך אלהיך וכל זה כ"י שהוא בעלמו ישיש ואיך קאמר דשיש משמעו לאחרים . אלא ע"כ לר"ך לומר דישו אינו אלא כ"י אחד הדוא בעלמו ישיש וכן כתיב בפי נכבים כי יסוד ה' אלהיך לשום עליך לעוב כאשר שם וכו' אבל ישיש לו שני פירושים לפעמים פירושו ישיש אחריו ולפעמים פירושו ישיש הוא בעלמו וא"ת מתי עמתי גזר חיבה אחת שיהיה לו שני פירושים אלא שהשני פירושים עולים בקנה אחד כי מה שהוא יתברך משיש אחריו דהיינו שהאמונות ראויו נעשים לראש וזאת היא הסיבה שיש ה' לשיש בייצוב עמו לעתיד כי מהקללה יהיה הברכה וזהו ענין מה שאמר כי אם הוגע ורחם יקשה וירחם הולילי אלא ההוג' היא סבת הרחמים . לחות הברית ז"ל פי בלק דף שס"ב

ענה ושמעאל

בעשרה מאמרות דף מ"ו מלאכי השרת בקשו לרין לישמעאל על שם סופו אמר הקב"ה באשר הוא שם כפי מעשיו

של אותה שעה ולא כבן סורר שהוא וז"ל עכשיו ולסוף ולסוף למטע הבריות אבל אם אין בו מאותו עון ומאותו מעשה שהוא עתיד למטוא אין עונשים אותו . ועוד אע"פ שישמעאל באותו פעם היה תחלת הקלקלה מ"מ אין סופו להמית כלמא אלא בני העמיד למטוא ואין ריין בן סורר אלא על קלקלת עצמו תחלה וסוף .

יפ"ת בענין ישמעאל מלאכי השרת מ"מ מעתיד להמית בניך כלמא וא"ת למה לא אמרו שעבר ע"ו ג"ע וס"ד וי"ל דקטרוגה היה מענין הבהר ע"י"ל דבן ר"ז סניס היה ואין בית דין של מעלה מענישין י"ד עשרים וע"י"ל דעשה תשובה כדו"ל בשיבה טוב' ישע"י ישמעאל תשובה בחייו .

ובמפרשים ז"ל עתיד להמית בניך כלמא דריתא בפרקי ר' אליעזר זה היה הבהר שנברא בערב שבת בין

השמות ואין ראו' לרשע זה לעשות לו מעשה נסים והיה תשובה הקב"ה לא יוספד בשביל זרעו הרשעים מעשה נסים .

ותשדך את הילד תחת אחד השמים רבי מאיר . אמר זה

הרמז הגדל במדבר רבי יוסי בן חלפתא אמר מקו' שהשית עמה אחד מן המלאכים . רבי ברכיה אמר שהשית דברים כלפי מעלה ואמרה כביכול את דומ' לבני אדם שאומרים ליתן דבר ותחרין בהם לא כך אמרת לה רבי' ארבי' את זרעך הרי הוא מת . לנגה מיד רמו הקדוש ברוך הוא למלאך בהרחות לה אבי' . תחנומא וילא .

אמ"ה קשה ומי אמר לה שהקב"ה יחזור ממנה שהבטיחה כיון שהבטיחי' יחזיק נפשו בקרבו שלא ימות עד שתגיע למקום

שהמים מלווין כי היא יתברך כביכול אע"פ שראתה אותו גוסס היא יתברך מחזיקו ומת לה להטות דברים ואולי ים לומר במה שכתב הר"ן ז"ל שכל נבואה שאמרה הנביא לרבי' לעובה אין הקב"ה חוזר בה משום הכחשת הנביא אבל כשהנביא עדיין לו פרסם נבואתו חוזר אפי' לעובה ע"כ וכ"ש בדרון זה דלא שידך זה כיון שהבטיחה על ידי המלאך שיחזור והנה הבר חשבה אולי תעוררו קטרוגים עליו על מעשיו הרעים או על מה שעמדת ללאת ממני וכמו שהיה שקטרוגו המלאכים כדו"ל ר"כ חזר ממנה שהבטחתי ולכן אמרה שהן אמת שיכול לחזור אומם כיון שדרך בני אדם ליתן דבר וחוזר בו אין ראו' שיחזור אע"פ שיחזורו קטרוגים על בני כי אין ראו' מעשה שיהיה בבחינת האדם והקב"ה רמו למלאך להראות לה הבהר מעשה באשר הוא שם שם ה' היה לר"ת בלתי

שעה היה חוזר בו אע"פ שהבטיחה כיון שלא הבטיחה על ידי נביא כמדובר .

זרע ישמעאל נקרא קין על שם שישבו בלחות קין וכן הוא אמר וחבר הקני ספרד מקין והלא כל בני קין נבראו בניו המבול אלא על שם שישבו בלחות קין נקראו בניו בני קין וישבתם מלכות האדור אמר בלעם מכל שבטים לשון שדרה הקב"ה בעולמו לא שם שמו אלא לישראל ולישמעאל סמ"ל וקראת שמו ישמעאל לשמו של ישראל או מי יחיה משמו אל אוי מי יחיה בזמיו קין דרשו בפרקי רבי אליעזר עיין בריבויו בחיי ז"ל פי בלק .

אמ"ה שם שמו על ישמעאל כישראל דזה לעומת זה עשה אלהים . עי"ל על שקבל עליו המילה והיואל'י ממנו עמדין להיות מלכי חסד עם ישראל כי ישמעאל בהיות בן אברהם מלך העולם וכתיב חסד אל כל היום לכן שם אל בישמעאל שמליכיהם עמדין לעשות חסד עם ישראל כמדובר . עי"ל בדחז"ל תחת אדום ולא תחת ישמעאל וכו' וכראות הקב"ה רוע לבס של זרע ישמעאל עם ישראל שם שמו ישמעאל נתן אל בשמו דחסד אל כ"י למנוה הדין שיזכרו ישראל לעמוד בימים .

עמק המלך דף ע"ז ע"ז ישמעאל נתגלגל בתחום של בלעם ואח"כ חזר ונתגלגל בחמורו בן ר' פנחס בן יאיר ולהיות שהשמעאל'י הם נגבים לכן נגב החמור .

אמ"ה בזה יחא שמורתא של ר' פנחס בן יאיר לא חכלה בני מעשר כחחז"ל בימי חולין ובמדרש ובי לפי שכל לתקן מה שעבר ע"ז הנה ברכיב את בן הגר המלריים מלחק ודרשו חז"ל אין מלחק אלא ע"ז והפסרת המעשר הוא להורות שיש ארון בעולם כמדוע בספר עממי המלות .

ענה ושיעה

שורש ישי דף ל"ה מה דריתא בפסיקתא אמר ישעיה אוי לי כי דמתי כיון שרא' מלאכי השרת מקלסים להקב"ה ולא שיתק קלוסו עמיהם שאילו ששתפו קלוסי עם קלוסם שלהם הייתי חי וקיים לעולם ע"כ ופירש שנתרשל בקלוסם היו כמו חובל בעלמו שבעבור זה לא היה חי לעולם ואיתא בחז"ל אך את דמכם להביא את החונק עצמו .

ילקוט תהלים סימן קי"ח ע"כ כל הנביאים לא היו יודעים מה הם מתנבאים חוץ ממשה וישעיה .

אמ"ה כתב בספר הגלגולים ישעיה נגלול משה ולכן היה עלג כמשה שאמר הגל ע"כ ויחא עם זה שהסוה ישעיה למשה שהיה יודע מה שהיה מתנבא כמוהו . וזוה מבוחר אללי פסוק נביא מקרבה מחזיק כמותי יקום לך ה' אלהיך אליו שמעון הכוונה אע"פ שישעיה קאמר דברי' נרא' לכאורה כותרים דברי משה רביעיה ח"ו כמו שאמר לו מנשה רבך אמר כי לא יראתי האדם וחי וחתה אמרת ואמרה את ה' וכו' והדין עם ישעיה דכאן באספקלריא המאירה וכאן באספקלריא שאינה מאירה כמדוע בלחוד בגמרא לכן בראות משה רביעיה שיכול לעשות דבריו ישעיה כמו שטעה מנשה לכן אמר נביא מקרבה מחזיק כמותי . שהוא ישעיה שהוא כמותי עלג בלשונו ומעני' וייקב שהוא נגלולו אליו . ששמעון אע"פ שתרשו שאמר דברים נראים כותרין דברי דעו שהאמת אמו ואין שום סתירה כמו שמתרץ בגמרא .

ילקוט ישעיה דף ע' ע"א מלח וספרים שמה היה ישעיה כנגד ק"כ שנה של ארבע מלכים הללו עתהו . יוסם . אח' . יחוקירו . למה יראת ה' תוסף ימים .

אמ"ה יראת ה' תוסף ימים על ימיו שקבלו לו משנת בואו לעולם שהרי ישעיה היות יראת ה' יוסף לו שנים שישיה כשישור חיי די מלכים ובישעיה לא שידך לומר משלו הוספו לו כי לא נגזר עליו מיתה כחוקיה וחזר בשבחי' ובתפלה הגירה ממות לחיים כדי לומר משלו הוספו לו שנים השנים שנתקלרו שחזרו לו . וגם משפטו של פסוק משמע שההוספה שמוסיפי' היא תוספת על העיקר מדלא קאמר יראת ה' משלים ימים שהוא הפך אומריו ושנות רשעים ותקווריה שלרשעים מתקריים מהקלבה וליראי האם משלמים הקלבה ומוסיפי' מתקריים תוסף היא תוספת על שם של ימיו של ימיו קלוי .

ענף ישראל

ויישראל ומדרש למה קרא הקב"ה שם לעקב בשם ישראל ולמה בשם ישורון אלא שיתק הקב"ה שמו אל עם ישר מן ישורון וקראם בשם ישראל כדי שיהיה להם קיום בין האומות על ידי שיתק שמו .

למה יעקב יקרא עוד שמו ר"ל לא תהיה עקב חונב לעשו אלא ישראל כי שרית עם אלהים וסוד לפלא רמזו בישראל כי י"ש ר"ל שגאלי להגחיל ורובי י שיהו עולם הבא ור"ל הוא העולם הזה כי כל יש ברא בר"ל שגאלי כדליתא בספי יצירה . לוי פרשת וישלח .

שיתק יתק על מאמר חז"ל במדרש רבה פרשה ל"ח רבי אליעזר בשם רבי יוסי בן זמרא פתר דבד' הפלגה אמרו ישראל אל תהרוג דור הפלגה פן ישכחו עמי הדורות הבאים אחריהם היטעמו בחילך והורידו עלטלימו והורידו מלמעלן למטה ע"כ המאמר הזה אין לי פחד דהיכן היו ישראל אז בדור הפלגה .

ויתכן הענין כי כבר נודע מתוך הוזהר כי יש למעלה ס' ריבוא מלאכים שנקראים ישראל כנגד ישראל של מטה והוא שאמ' אמרו ישראל ר"ל ישראל של מעלה שהם המלאכים שאמרו להם הקב"ה בלא קבה יורה שמואל ב"ד של מעלה שהם אוחים המלאכי שנקראים ישראל ואמרו נודה המלאכים אל תהרוג דו' הפלגה והוא על דרך האומרים ז"ל שהמט נשכה מן הלב ואם יהרגם פן ישכחו עמי הם ישראל שלמטה שהם עם של המלאכים של מעלה שהם הנקראים ישראל וישכחו ישראל למטה הבאים אחריהם המעשה של דו' הפלגה ומכאן יתעלה ישראל למטה והוא הנקרא אמרו חז"ל חור ענבים אפרים הזה לו שאשילו ישראל עובדי ע"ז ושלום ביניהם כביכול אינו יכול עממה ע"כ עיין שם יותר באורך .

כשיבננסו ישראל לרצן היה מספ' שכלם למעלי מעשים רבוא אלק תש"ל שהוא . מספ' של ש"פ ת"מ ת"כ וכו' ליעד שכן מספ' אלק הלא נדרשו עליו אדם מאלף מלחתי ולכן השמרך משה ליש' יוסף ה' עליכם ככם אלק פעמים אמרו חז"ל שאמ' משה זהו משלי שזה הוא בלתי דרגא דמשה שהיה לו אלק זיוון והיתה יניקתו מהחמה עשרה פעמים חכמה כי משה היה גבוה עשר אמינין שהם עשרה פעמים חכמי הכה"ת תש"ל ומלא זה התקבול של מנין ישראל שנגבסו לרצן היה הכל אחד ממשע וכו' ועליו אמרו חז"ל אהם אחת יורה בנגמרים שהם רבוא בזכרם אחר שהיתה דרגא אלק זיוון וכלו מן עשרה חכמות שבגבולם שנגברו בשגרה מאמרות . מי"ע ארסן קמ"ו .

בספר מורת חכם פרשת האזינו דף תנ"ז ע"ג . על פסוק הלא הוא אביך קקך הוא עשך ויכונניך שהבדיל בין ישראל לעובדי ישראל שמתחם חק אלוה ממנול והוא הלא הוא אביך אמנם עבדים כבהמות דמו ועד ויכונני עשך בך כונניות והכנה לקבלת התענוי בדת' והוא ויטנך לשון בן והוא מגיד דבריו ליעקב חקון ומתענוי בישראל דוקא ולא לעובדי והטעם משום שלא עשה כן לכל גוי ומלת בן לשון קוננות כמו מעשה כן של כלים לשלמה וכו' והוא לא עשה כן לכל גוי אין להם בית קיבול לעמוד בנעוריה ולכן בתורי ומתענוים כל ידועים ע"כ

אמ"ה ונראה לי בהקדמה זו דהוא כוננת פסוק אשרי החיים וכו' כי אם בצורת ה' חסלו ובתורתו וכו' לא עשה כן לרשעים דהיינו עב"ם זה לא כן הרשעים אף להם כן ר"ל בית קיבול להבין בתורה כי כיון שלא רצו לקבלה לא ברא להם בית קיבול ולכן הם כמון אשר מרפנו רוח .

וזהו ליעתי כוננת מאמ' במדרש תהלים אמ' הקב"ה לרשעי אני אמרתי בן ואהם אמרת לא כן אני אמרתי לא כן ואהם אמרתם כן על כן לא יקומו רשעים במשפט ע"כ .

הכונה הקב"ה ברא עולמו להטיו עם ברותיו וכוונתו והואו שלל העולם יקבלו התורה ולחזק להם טענות וכו'

קיבול בדתם שיוכלו להבינם כשם שברא לישראל והם בעטו בה ולכן לא ברא להם כונניות ובית קיבול בדתם והוא אני אמרתי כן לשון כונניות ובית קיבול כמובן שאמרתי לברוא להם כן ובית קיבול ואהם אמרתם לא כן במה שלא רצו להם לקבל התורה ממלא שאמרתם שלא רצו להיות נכבס כן ובית קיבול לתורה ובראיתו כן אני אמרתי לא כן אין ראוי שיהיה להם כן ובית קיבול לתורה אלא מגיד דבריו ליעקב דוקא לא עשה כן לכל גוי ואש"פ שאמ' כך אהם אומרים כן שאהם רוצים שיהיה בכס כן ובית קיבול לתורה אינו מועיל כדור"ל על ג' דברים אומות העולם מתחרטין על התורה שלא קבלו וכו' ולכן לא יקומו רשעים במשפט כלומ' ומכנת הכל שלא רצו להקומו דהיינו הכוננות ובית קיבול לתורה לא יש להם תקומה ליום הדין .

וזהו כוננת הפסוק כי כאש' ירד הגשם והשגל מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוח את הארץ והיורה והלמיחה ומקן זרע לזרע ולהם לאוכל . כן יהיה דברי אשר ילא מפי לא ישוב אני ריקם כי אם עשה את אשר חפצתי והללית את אשר שלחתי . כי בשמחה שלחו וכו' הכונה מלה כן לשון כוננות כמובן כלומ' יהיה דברי כן ובית קיבול לחפצי ורצוני לעשות את אשר חפצתי ולא ישוב אני ריקם וכוין שכן בהכרח כי בשמחה שלחו ובכונת יונו מובלן וכן סבב' הו"מתי הדב' מפי ועשה כן ובית קיבול כארץ שטעמי' כן ובית קיבול לממ' ולגשם וע"כ כן והולידה והגמ חס .

וזהו גם כן כוננת פסוק כי כונני' ביד הי'ו' כי אתם גידי בית ישראל וכו' כן לשון כוננות ובכונת י כחומי' ביד הי'ו' לעשות בו מה שרואה כן ומשכב וכוננות אתם ביד' בית ישראל ליבד אני עליכם כי אתם מרכבה שלי ואני רוכב עליכם כהלויי פעמים בתוככם כשאתם הגויים כדור"ל וסכנתי בתוכם בתוך כל אחד ואחד ופעמי' אני עליכם בריחוק כשאתם בלתי הגויים חז"ל כול' זה וכו' והכנה פסוקי' מרש' בהקדמי' זאת ואין להכריז שמוכנתי מעלמם

מנחה בלילה (פרשת וישלח) ישראל שם כולל כל האבות והאמהות ויתקם ש"רה ר"בקה רח"ל א"כרהס ל"אה .

אמ"ה גם רמזו שם יעקב במספ' ס"ת של אברהם יתק"ס אמ"ה רבקה רח"ל ל"ה שחיותיו אלו עולה קס"ה ויתקב עולה קס"ב ושגסה הנותרתים רמז שהוא מרכבה בפני עלמו כדליתא בזה"ו וכאלו הוא בפני עלמו כולל הג' שהם אברהם ויתקם והוא עלמו וזוה מתיישב שלא נעקר שם יעקב כי שהוא רמז בסופי תיבות של האבות והאמהות .

הקב"ה מתנהג עם ישראל בדרך זה אומ' מה אעשה לישראל והם קרובי שאר בשר יש לי עממה שהם ז"ג להקב"ה וקורא לה בתי אחותי אמי תומר דבורה דף ג' ע"א .

ירקניו דף ע"ה ע"א כתיב בנות ירושלים א"ר ברכיה בשם רבי שמואל בר חמני ממשלו ישראל לנקבה מה נקבה ונולדת עישי' נכסים מבינת אביה כן תפסו ישראל ארץ ז' עונמיים שהיא עישי' של ע' אומות ולפי שירשו נקבה אמרו שירה כנקבה שגאמי' לא ישר וכו' את השירה הושת לה' אכל לעתיד שהם יורשים כזכר שגאמי' מפאת קדים עד פאת ים לכן אמרו שיר בלשון זכר שירו לרי' שיר אדם .

מסכת ע"ז אחס קרויין אדם ואין העב"ם קרויין אדם .

אמ"ה וכי בשם תליית מלמא דמה איכפת אם אינן קרויים אדם כיון שפני האמת הם אדם ואין הפרס בנותרם בינם לבין ישראל אמנם דע סוד הענין כתיב ועל דמות הכסא כמרת' אדם מלמעלה וכו' ומלאה שהקב"ה נקרא אדם והוא לוי' תרי"ג מלות לישראל והמלות קיים אוחה הקב"ה קודם שנתנס' לרשע כפומרים חז"ל ולכן כיון שאנו מקיימתי המלות אנו קרויים אדם כשם שנקראת הקב"ה ומלאה לרשע אדם שאנו מתכני' הוא עדות שאנו דוספ דומיא להקב"ה על היותינו עושי' מלותיו כמוהו לא כן עב"ם שאינן קרוי' אדם והוא עדות שמובלין מופרשי' הם להקב"ה ועדות י' שבר אין שם הבור' ית' דהיינו אדם והם בהמות בנורת אדם כי כל דרכיה' .

מדרש תלפיות אות י ענת ישראל

בנה

שמדקדקי' בשאוכלי' עד כות וביניה כמו שהשיב הקב"ה למלאכים
במס' ברכות .

ישראל נקראו קדושים לכן ילאו ממלרים קודם זמנו כי הקדש
מוציא מיני שעבוד . לכן יוסף ערך גזולה .

אמ"ה רבו הטעמים כדרז"ל ובמפרשים ז"ל על יציאת ישראל
ממצרים קודם זמנו . ולי נראה דישאל נכסו במלרים

להוציא משם לנתי הקדושה שפלו בשבירתם הכלי' כלאומם המקובלים
ז"ל והנה נתן הקב"ה שעה י' שני' ישלימו הפעול' ואת ישראל ארו'
עלמם בשמירת המלות שלא שינו את שמותם ולא בטלו מילה וצבת
וכי' כאחז"ל וכו' ועל ידי כך עשו הפעולה כדרז"ל שני' לכן כיון שהשלימו
הפעולה שלעלי שחלמו ילאו והן הכי נמי שאם היו משלימי' הפעול'
קודם רז"ו היו יולאים קודם ואם לא היו משלימים הפעולה לא היו
שנים היו יולאים בתי' שני' והוא על דרך שמשלת הקב"ה לאדם בשנים
הזה כדי שיקיי' המלות וקאזכ לו שבני' או שמונים שנה ואם משלים
עלמם בשימום בן עשרים או שלשים שנה מסלקו מן העולם קודם זמנו
על דרך ר' זון וכו' וכמשל התפלה וכו' כאחז"ל .

אהבה ה' . עשר אומות נתנו לישראל להיות שבכבו
ושלשה לעתיד ונשארו ששים ובתוכם ישראל ושלשה יהיה
בעל בששים לכן ציטל הקדוש ברוך הוא אומה אחת שהם כשדי'
ונשארו נ"ש .

משם הגאון ז"ל הביאו לקט יוסף הטעם שנה הקב"ה למת
את ישראל יובן כדרז"ל אייל' ההוא מינה כתיב בכתובים
אחרי רבי' להקות ואומות העולם שבני' אומות הם הם כן הוא חנן
רובא לכן כזה התורה נמנעת כדי שיהיו ישראל דבר שבמנין ודבי'
שבמנין אפילו בחלק לא בעיל .

עוד הביא משם גאון אחר דהוא הטעם בגמרא כתיב והיה מספר
בני ישראל וכתוב אשר לא ימד ולא יספר באין כשעושי' ראונו
של מקום איין מספר וכלן כשאין עושי' יש מספר ר"ל משום דרשעי'
בחייהם קרוי' מפי'ם ולריבים מנין כדי שלא יבועל ברוב אבל אם עושי'
ראונו של מקום הם בעלי חיים ובעלי חיים איין בעלי' לכן איין לריבים
למות .

ידקום יחזקאל סימן מ"ה רבי זכריה בשם רשב"ן כתיב צנות
ירושלים נמשלו ישראל כנקב"ה מה הנקבה נועלת עיבור

מנית אביה כך תפשו ישראל ארץ שבנה עממים שהיא עיבור של
ע' אומות ולפי שירש כנקבה לירך אמרו שיהי כנקבה זו שיר
משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' אבל לעתיד לבא שהם יורשים
כזכר דכתיב פתח קדים עד פתח ים וכו' לפיכך אומרים שירה בלשון
זכר שירו לה' שיר חדש מהלכו בקבל חסידים .

אמר ר"ש בשם ריב"ל למה נמשלו ישראל לנקבה מה שזענת
ופורקת וטוענת ופורקת וטוב אינה טוענת כך ישראל
נגאלו ונשתעבדו לבסוף יגאלם הקדוש ב"ה וטוב איין משתעבדים
לעולם .

אמ"ה יש לומר טעם אחר דבעולם הזה נמשלו ישראל כנקבה
על שהיו עשירין ונשעבדו תחת ע' אומות כנקבה
דמשועבדת לזכר ומה הנקבה חף שיש זמן ודורו עמא קראו לה
מחמת נדושה וכפ"ו היא עקרת בעלה גם ישראל אפי' שבשנים
אומות סורו עמא קראו לנו עכ"ו ממעטרי' עם ישראל וכדכתיב
ולתפק עליון על כל העמי' י' חף שבפיהם מקללי' ומביאי' לישראל אונם
מוליינו חיו מה אחריתם והקבלה טעונה בלשון לאמר מ' מתנו היום
כמוהם וכדרז"ל על שלשה דברים אומות העולם מתחרטי' בכל יום
על השבת ועל התורה ועל המילה וכו' הרי בהדיא שבפיהם בועטי'
בעלשה חלו אמנם הקבלה טעונה בלשון כך בגוון האמור . ושמעתי
שכתיב' אגוס כל שר שאין יאודי נכנס ויולא צביתו כבן בית ליעת בכל
חשבונותיו שחר השרים איין חושבים אותו לנלוס ואין נותנין לו מעלת
משרות והטעם ששאר שאודי נכנס צביתו מתעלה ברום המעלות אך
בן מלך נכנס בביתו וכו' ראה חמלה ה' על עמו לתת כך בלב
האומות כדי לרומם את ישראל בעיני כל העמי' הם משועבדים
תחת ידם ויש הללה גדולה לישראל על ידי היראדים הנכנסים בפתחייהם
דכשחזרים גזרה הם עומדים לנעלה על פ' השרים והשרים ממלאים

דרכיה' ומעשיהם כדברי הבהמות דחון מדרכי השם הכל מעשי' במת'
יומרי ומיהו ברחם הקב"ה בצורת אדם כישראל עמני שהוא רב חסד
מטע כלי' חסד אם ירלו לירבן שישאל שיתדבק לא כן אם היו
לורת בהמה ובמקמי' אחר כתבתי דברים כלורת אדם לכבודם של
ישראל שלא נבראו העכו"ם כי אם לשמשם דיום ולילה לא ישבותו
ממלאכתם ואין כבוד לכן מלך שימשם אותו בהמה בצורת בהמה כי אם
בהמה בצורת אדם .

גבעת שאלו פרשת צמירד ק"פ ס"ח ע"ג נקראו ישראל במירי
השם כל השמות שנקראו הנבדלי' והוא שאם נקראים
הנבדלי' מלאכי' כמו שגא' ויבאו ב' המלאכים השומה כמו בן נקראו
ישראל שנאמר וישלה מלאך ויוליחו ממלרי' . נקראו הנבדלי' מלאכי'
אלהים שנאמר והנה מלאכי אלהים עולים וירדים בו' ונקראו הנבדלי'
מלאכי אלהי' שנאמר והיו מלעבים במלאכי אלהים . נקראו הנבדלי'
מלאכי ה' שנאמר וימלאה מלאך ה' וכמו בן הנבדלי' שנאמר וישאמר
חני מלאך ה' כי מלאך ה' נבואה הוא . נקראו הנבדלי' מלאכי'
סני' מלאכיו יאזה לך הוא ישלח מלאכו לפניך וכמו בן הנבדלי' הנני
שאלה מלאכי הנני מקים דבר עבדו ועלת מלאכיו ישלי' . נקראו הנבדלי'
א"י' כי שרית עם אלהים ראיתו כמו בן הנבדלי' אני אמרתי אלהי'
אחס . נקראו הנבדלי' בני אלהים שנאמר כי מי בשחק יערוך לה'
בבני אלים כמו בן הנבדלי' ישאמר להם בני אלהי עליון כלכם נקראו
הנבדלי' קדושי' שנאמר אל עברך כבוד קדושי' רבה כמו בן הנבדלי'
ירלו את ה' קדושו נקראו הנבדלי' נבואה ה' שנאמר אלהי הנבואה
שר נבא ה' ונקראו בן הנבדלי' והולאתי את נבואתי את עמי
בני ישראל . נקראו הנבדלי' משרתי ה' שנאמר עושה מלאכיו רוחות
משרתיו הם לוחט ונקראו הנבדלי' משרתי ה' שנאמר משרתי אלהינו
ישאמר לם .

אמ"ה הקדמה המפורסה הזאת מורה באצבע במעלי ישראל
ממלאכי השרת צביות כי לא יחסר מישראל כל השלמות
הגמלאים במלאכי' ועל כל זה יש צי"ה אל שאינו במלאכי' שישראל
הם בעלי חיים מוכנים לקבל סדר מה שאין בן המלאכים וגמלאי'
ישראל וחסופת מעלי' יותר ממלאכי' השרת .

מדרש ילקוט מהלים אמר הקב"ה למלאכי השרת ראו מה בני
אדם עושים בחיך אי"ל כלם כעם אחי' לע"ז אבל ישראל
אוכלים ומזכרי' .

אמ"ה דברי הנאמר תמהי' עד דמה הבעה כלם נעשו אחים
לע"ז ומה שייכות יש עם האמו' דישאל אוכלי' ומזכרי'
וכי זו בלבד עושי' ולמה לא הזכירו מלוי' אחרת שעושי' וכו' ולכא
לביאורו נקרי' מאמר המדרש לעמוד לבא מביא הקב"ה לרין לעובים
על שעבדו ע"ז והם משיבי' דכתיב בתורה אחרי רבים להטות והעובדי'
ע"ז הם רבים . והקב"ה משיב להם כיוח' אל כלם יהיו עובדי' לע"ז
אחת אמנם הם נפרדי' זה מזה יש עובד לתמה ויש ללנה וכו' וזכה
פי' כמחור"ר מנאפי' מלמד פי' וכו' יאמרו אליכם דרשו אל הארבות
ואל הירדוני' המלפאפי' המהני' הלא עם אל אלהי' ידווש וכו' כלי'
כתיבא עכו"ם ששעבדו ע"ז ששעבדו אחרי רבים להטות אמרו להם
ש"ס עם אל אלהי' ידווש וגמלא' שאיין רבים שכל אחד עובד לע"ז
אחת וכו' וזכה נבא לעיני' ממלאכי' השרת מנדי' הערמי' שעכו"ם עושי'
כדי להפשיכם לישראל לע"ז אפי' שכל אחד עובד לע"ז שלו אך
נעש אחי' כלם לע"ז כלומר לעבד ע"ז אחי' כפי' שהיה להם מקום
לכוסק לישראל לנטות אחרת שבענה אחי' כדי להטות דעתה איין
לומר שהם יחיד' כיון שכל אומה עובד ע"ז שלו שהרי נעשו כלם
אחי' לעבד ע"ז אחת ובתוכם צברמה זו להמשך לישראל לע"ז ואח"כ
חזרו לכל אומה לע"ז שלו .

אבר לישראל ומזכרי' וכו' כלומר לא מבעי' שבעת שאין
אוכלי' ובותי' שומרי' דבעתי' שאין מסכימים להם ומסורי'
עלמם למית' על זאת חלל שאוכלי' ואותים דשטיה בכלל חליה ואפי'
אליה ושתיה מפתה לע"ז כדכתיב ויאכלו וישתו ויקומו ללחק ואין
מנחק אלא ע"ז כדחז"ל עכ"ו מזכרי' לשמן הגדול וכו' גוטי' אחו' .
ע"ל הזכירו ארלי' דמלגב דמראו' לשכר על שאיין עובדי' ע"ז כשאין
עובים גם ראוי לשאת להם פניהם אם יש צידה חייה עון אחר כיון

מדרש תלפיות אות י ענף ישראל

ותן לו מלאך אחד לשומרו שיהיה עמו להיות נהנה מהחלק הגועג לו עשה שני מלאות ותן לו שני מלאכים אבל עשה מלאות הרבה שאז הריבוי הרבה אז נתן לו חתי מהנהו שיבואו ליעול מהריוח

אמנם בקיום כל המלאות בשלימות או כל המלאכים בחיים ליעול חלק הריחו ומלכתי מחלק אותם ששגלו קצת וקחלו ונראה שהטעם ששפאשם חברים למלאכים עם ששגלו בשגם שאמר נעשה ושמענו לפי שזו מדת המלאכים כאחוז"ל וכיון שהמלאכים הפלירו ליקח סוד התורה להם והפטעם יתן לישראל נראה ח"ו עול בחקו יתברך למה נתן הכל לתחתונים לפטע וסוד כיון שהמלאכים וישראל בראויו לכן כדי לתת הפטע והסוד לישראל עשאוהם חברים עם ישראל ומועלי' מהחלק הריחו ששרי' ישראל ממשויס' השפע עם התורה ומתבררי' כלם יחד

ויהי הטעם שבה המלאכים בחיבון המקדש חז"ל שפקטורו צביונו משום שצדקה עוזב העליונים לשכון בתחתונים וכו' ומשו' שצבירן המקדש אין לישראל יכולים לעסוק בתורה ובמלות כראוי כדור"ו מסי' חגיגה משגלו ישראל אין ביטול תורה גדול מזה ובפרט שעתידין בגלות שיטבח התורה מהם כאחוז"ל אין בן דוד בא עד ששפאשם התור' מישראל וכו' וזוה מניע להם מהמקוץ של חברים להם שבה ישראל אינן יכולים להריח הרבה כדי ליעול הם חלק ברצוי' ועל כן צדק שאמר הן אראלם עקו מזה מלאכי שלום מר יבכיון .

ובזה יובן מאמר המדרש כל רשעי' בגדו בה וזה מיכאל וגבריאל כלומר כל כך שרעויות והטובות עשו שפאש' קצת משרעי' והחבריי' בגדו בה אף על פי שמניע להם נזק שגורמים לגוי ישראל חביו וממנעו' מהריחו כמזכיר וזוה יובן פסוק הוי"ו בנתי' חבירי' מקשיבים לקולך השמעני דקשה מי הם היושבת בגנים ומי הם אלו החברים אמנם בא הקב"ה להרחות לישראל חיבתו עממם שפאש' שהכל גלוי לפניו ע"כ"ו להגדיל' שאלו ממעשיהם הטובים מחבריהם המלאכים כדי שגדילו במעלת' בהיותם משרעי' ומניע להם הטובה ויעורר הכתוב היושבת בגנים שהם יסו' היושבים צנתי כנסיות ומדרשות לעסוק בתורה חברי' מקשיבים לקולך שהם המלאכים חברים שלכם הבאים לשמוע בקולכם להיותם מושפעים חתי אומר לכת המלאכי' השמעני מה חידשו ישראל בתורה וכיון שהם חרישי' מגדלים בשגם חברים שהם ישראל ומתגדלים ישראל בעיני' עי' שרים וכל זאת השמים בשומעם עדות מפי אחרים ולא מפי הקב"ה דאין אב מעיד על בנו . וזהו הטעם דבימי' הנון השתדלו המלאכים בהללת ישרי' עיין במדרש מגילת אסתר וכו' חז"ל שם שם סקטרו צביריות האדם כאחוז"ל לפי שם חברים עמונו היום ודרך החברים להשתדל בהקרכת התועלת כל אחד לחבירו .

ויהי דתקנו במוסף כתיב יתנו לך ה' אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבולי' מטה יחד כלם לך ישלשו קדושה וכו' ואומרים ק"ק לפי שחברים לקדש שמו יחד עם ישראל ולכן סידר הפייטן גרשות קדושה של יום הכפורים ישראל והמלאכים קאתם אומרים קדוש וקאתם בריוך וכלם אומרים קדוש ובריוך עיין שם לרמז שהם שותפים חברים לקדש שמו יתברך .

ואפשר לומר דמדת המלאכים הוריד הקב"ה בגלות מלאכים למלאכים כאחוז"ל על פסוק יאלו כל זבואות ה' זבואות של מעלה וזבואות של מטה וכו' לפי שהקב"ה מגיד מוראשית אחרית יודע שבמתן תורה עתידין ליתרוק על התורה לומר דסוד התורה יתן להם והפטעם למטה כמו שפירש חז"ל דעל אז בלא' כוננו ויתברך לתת הפטע והסוד לישראל ונראה עול בחקו יתברך כיון דכלם מעשה ידיו הם וכו' לפיכך עמד לעשותם חברים עם ישראל שיטפנו מהריחו דפררשית ואפשר שיעבדו ישראל בחברים זו באומרי' כי הם שמתעבדו במלכים כדי לצא לכל קבלת התורה ולמה המלאכים ישתפנו עממם כנראה שמומרים על הריחו ולא על הזקק המניע אמנם בראותם שגם המלאכים שמתעבדו עממם אין מקום לישראל למאן בשותפות זה :

ואירי דהטעם זה בקשו המלאכים להקדים לישרי' צבירת הים עד שאמר הקב"ה חייכם בן וכו' והנה המלאכים מיד שירדו גם הם בגלות חששו להם שהקב"ה הוריד לישראל למלאכים לתכלית קבלת התורה והוריד להם להם כדי שיתלקי התורה ביניהם הם

לרונם בהיותם בני ציתם . ולמה הנקבה מחליש את הזכר כך ישראל עתידה להחליש לכל העכו"ם מנחם ומנומי' על דרך ויעלו את מלאכים ומה הזכר מנשיג את הנקבה כך עי' אומות עתידין להשיג את ישראל ולקבלם מלרבע פיטק העולם ולהביאם מנחה למלך המשיח שנאמר והביאו את כל אחיהם מנחה לבי' ומה הזכר אין לו קיו' והעמדה ועוד וזרעה כי אם בשביל הנקבה כך אומות העולם אין להם קיום ועמדה כי אם בשביל הזכר דאם אין ישראל אין עולם וכדכתיב וגברו כך כל משפחות הארמה וזרועך : ומה הזכר כל עמלו וערדותיו שהוא עמל וטורח הוא בשביל הנקבה להכין לו מוותיהם כך אומות העולם טורחם לרוע ולקאר וכן כל שאר המלאכות הכבדות כדי שימלאו ישראל הבל מונק לפניה' . ומה הזכר מתקופש ומשי' בפני כבול להרוב לכל מי שרואה לנגוע באשתו כך אומות העולם כל מלכות נלחי' בחבירו אם רואה לשטע ביארדי' שמתח' ידו . ומה הזכר כשמגרם את אשתו חייב לפרוע לה כחובתה כך ישרי' כשאומות העולם יגרשו לישראל מצייתים צביות משיחתי' כנהרה ציביתו חייבי' לפיטע בחוספת כל מה שלקחו מישראל כדכתיב תחת הכחשת אביא זכב וכו' ומה הזכר לבסוף כשיקין אשתו שולטת עליו ואינו חושב לבלום כך לבסוף עתידין ישראל לשלעט עליהם וכלם כאין גנדס ולכן בעולם הוא אמרו שירה בלשון נקי' אבל לעמיד שיעלו לבחינת זכר עתידין לומר שירה בלשון זכר

צפנת טענה דק קכ"ז ע"א ישראל נקראו סגולה מכל העמים לפי שבהם משלשת אבות שהם כמו סגולתם וזרעות עולם ומכיע . ועוד יתראו סגולה כנגד הכניס' לויים לישראל ועוד רמז סגולה כי לא יבטו ישראל לא למלך ולא לשר וכמו שמתפלך הם מחלק לעבדיו שדות ובתי' אם ימלא בהם מעמון הוא של מלך וזהו שכתוב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו והם המעמון של הקדוש בריוך הוא ועוד סגולה נקראו מלך התורה שנחלקת לשלשה חלקים תורה נביאים וכתובי' .

אמ"ה ולמדו' נקראו ישראל סגולה על שם דשם ישראל ושם הויה וירושלים מתחילים ביו"ד ושלשה ריוין הם סגולתם וזהו דלמרינן במדרש הויה' י' סגולה מכל העמים כי לו כל הארץ לי ואתם והארץ ע"כ שבה לרמז שהסגולה הם השלשה ריוין וזו שלי וזו שלכם ויוד של הארץ דהשלשה מתחילי' ביוד כמזכיר עי"ל נקראו סגולה על שם דשלשה משידים זה על זה הקב"ה וישראל וצבת כאחוז"ל . עי"ל על שם שישיראל נחלקים לשלשה חמשים ובעלי' בתים יודעו' מקרא ומשנה בלבד והמון העם אינן יודעים המלומה וכלם עם סגולה נקראו דלפי' רקני' שבהם מלאים מלות כרימון וכל ישראל נקראים בשם א' כנודע מחז"ל וגמלא דמה שזוכה זה יש חלק לזה ועל אופן זה ועמד כלם לדיקים .

וידר פרשת לך לך כיון דהקרימה עשייה לשמיע' קרא קב"ה לפעולא דלינה אמר לון עד הכא אתון היתון יהודאין קמיהו בעלמא מכאן ולהלאה הא בני בארעא חברים בהדיכו בכלא לית לכו רשו לקדש שמי עד דישיראל יתחברון בהדיכו בארעא בכלהו סהון כחור חברי' מקדש שמי בנין דהקדימו עשייה לשמיע' .

אמ"ה נבין צוה מלךשם בחדש פ' מנפושיה חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלש עושה אדם שפאש' אחת המלאכי' נתן לו מלאך אחד לשומרו עשה שתי מלאות הקב"ה נתן לו שני מלאכים שני מלאכים יאלו לך עשה מלאות הרבה נתן לו חתי מהנהו שני יסול מלך אף ורבעה מניינך .

לביא לעיין יודע דשני שותפי' חברי' בנודע לא' שהריחו חבירו מיד בא ליעול חלק הריחו המניע לו ואם הם חברים הרבה ואחד מהם הריחו דבר מועט שאז אין שייך חלוקה בכלם מה עושים שולמי' לאחד מהם היומר מלגרינך שיתלוק עמו בואותו ריוח ואח"כ בהריחו ריוח גדול ובאים כלם לתלוק בזהו מלכסי' מחלקי' לנחות חבר מה שגבלו וכו' .

והנה כשיראל שפוקים בתורה ובמלות מוספיהם כח למעלה וממשיכים עסקם לכל העולמות ומזה השפע שהוא ריוח של ישראל כחבריוו צביות חברה וזמולת יש חלק למלאכים בהיותם חברי' של יש' ולכן מיד כשאלם עושה מלאה אחת שהריחו מועט הקב"ה

מדרש תלפיות אות י ענה ישראל

קנט

ידי הקטנות והוא ע"ז כמו שהזכרתי בעש"ל לעיל * ויש תרפים עושי' אותם על ידי עתים בחכמת התכונה והם מומכת מעשה ידי אומן ומגיד עמידות והוא בלי שום הקטרה כי אם עשו בחכמה וסלחה על דרך שעושי' כפי המורה על השמות ובודאי שימרו כיון שפרט מ' ז"ל לא היה משתמש במין התרפים שהם ע"ז כי אם בתרפ' הנגיד' העשוי' בדרך חכמה כמזכר וכיון שאלוהי הדעת כל המרים האלו רות היא להם כי אם ראו להם לבעות בהקב"ה דרכתי' מהם מהיה ע"ז לא לך נקרא אללם דברים אלו עבודה שהיא זרה להם כיון שראוי' שלא י' תמשו ויתרו בהיותו עדיין בלתי שלם היה משתמש בדברים אלו ועל זה שאל בנו של משה רעב"ה שישא לו התרפים וכפי האמת אי' ע"ז נתרמה משה לתת בנו לו ובהערפות שהיה קלת אנוס ברצונו והיה מעבדו לשב מלרימה *

עוד נראה לי לומר שימרו היה שר ופוטע על אנשי עירו וזו'ן שפירס מע"ז יודוהו ופירשו ממנו פסוק מוזותיו כדרכם לתת חק לכהני' לפרנסתם והיה יתרו עשה מוכרת לעמוק ציבורה שהיא זרה לו לאלוה' מוזותיו וזכויות הדבר קשה עליו וגם שלא יחזיקו ידו אנשי עירו גם בדבר זה הולך לעבד בנו של משה רעב"ה אללו שימשק במלאכה זרה וזוהו אומרו התגלי' שיקן בנו הראשון לע"ז ואינו ע"ז ממש ח"ו כי אם לעבודה שהיא זרה לו וכיון שכן נתרמה משה ליתרו אללו ויחזיר אחר של דרושי' פרשתי א' אחרים תראו משה * או להשימו רועה לאן תחת בנותיו והיא עבודה שהיא זרה :

מדרש תהלים דף ל"ב ע"ב בשם שעות ב"ה יתרו וירד לו מ' כנגד ס' רבוא *

אמ"ה כיון שהגן בשביל משה ראה הקב"ה להראות שהגן תשיבו שררי עשיו' שבה יתרו על ספק משה הוריד הגן להוראות שמשא הוא בעל הגן ובשביל כבודו כל כרי שהיה לו מה לאכול כי הגן שבה עבד כל א"י לקט שיעורו עומד לנגלות * ואורי' מן כנגד ס' רבוא לרעו' ג"כ שהיה יתרו חביב ושקול כפי רבוא וכדאיתא ברב"ה כשבה יתרו במדבר אמר הקב"ה למשה אדם זה שבה אלך קרבא' ואל תרחיקו כי חביב היה לפני המקום והוא שיבא להקב"ה ואמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים הרי פרסם אלהותו ברבים וזכ' שגל ידו באמרה פ' א' בחרה * :

לכח יוסף ערך גרים כל נשמות הגרי' היו תלוי' ביתרו :

אמ"ה כשם שנשמות כל ישראל היו תלויים באתר הראשון כאלוה' גם נשמות הגרי' תלוי' בימרו שהיה מזורש קין עלד הנפש בדברי האר"י ז"ל וקין היה ראש לבעלי תשובה שאדם הראשון מה שעשה תשובה היה אחר שלמד מקין כאלוה' פגע אדם בקין אמר ליה מה היה בדיקת אל' עשיתי תשובה ובתפארתו אמר כך היה כח התשובה וכו' לכן יתרו שהיה קין בדין הוא שכל נשמות החור"י להקב"ה יהיו תלויים בו כיון שהיה הראשון לשב * השמעות

ענה יהושע כ"י ויהושע בן נון מלא רוח חכמה יהושע מלא בשם יו"י עול' בנימי' בן משה מכאן שגלמיו' על אדם כבד *

אמ"ה נראה לי רמז אחד בנקדי' דברי בעל עמודים פבעה ז"ל וזם הגנין בחרובה והואל' מיררו שמיני' על משה היה ראוי להיות ק"ן שנים למד' שהתוונת מרי וחלי ממאה ושמה תרומה של עולה מששה אלף פסח' דהוי' עלותה מרי וחלי ממאה נוגע לתורה ק"ן שנים וכילד' נתקיים שחי ק"ן שנים עם יהושע שחי אחר ישי' לי שנים והמניח תלמידו הגון תשכב כאלו הוא חי * וזו טוללות דבריו השיך לענייניו * הנה ידוע שמשא הוא בדתה התפארת שהיא איוו' כדוע לכן כרי של אלקה ארץ נתקלרו ממשא לשה למיד' שהיה נוגע לו להיות ק"ן שנים כמדובר הטיל וי"ו יתירה ביהושע שרומם למשה לומר על ידי יהושע שלמו ואלו משה קיים דמי * עו' נוכל לומר שהטיל כאלו וי"ו יתירה ביהושע שעולה עם הוי"ו * שורשי' י"ב כלומר יהושע בן נון מלא רוח חכמה באופן ויכל לעבול רוח של כל אחד ואחר מהע' הסוללי' ר"ב צדיקים וכדו"ל שהתפלל משה להקב"ה למשת

הם שהם רומניים יקחו סוד המורה ישראל יקחו הפטע ולכן כיון שהסוד עיקר ראויים הם להקדים לומר שירה קודם ישראל והקב"ה אמר שיקדימו ישראל לרמוז להם כי עשו בסברה זו לפי שכוונתו לעשות סוד ופסע ישראל והם יקחו חברים עמהם לקח מריוח ההשפעה כמדובר ואם כן ראויים ישראל להקדים עשהם לישראל כמוזל' הקרן שהוא עיקר ומלאכים כמתעסקי' להריוח ויקחו שכר עורחם מהריוח כי המלאכים מניחים תמיד על ישראל לקרב תועלותם וק"ל *

ענה יתוש

ספר קול צדיק בשם בעל הפרדס על פסוק עבדים משלו בנו פורק אין מידס ז"ל איתא בגמרא יתוש שבארלנו יש לו ששים רבוא קליפות צבית המסס שלו רמזו חז"ל כי לקליפה זו יש לה ששים ריבוא נשמותיה' של ישראל להטקף ולהתלבן בתוכה ככו' הגדול ומיון בית המסס שהוא עוון המאלכ ומלאכ' ורז"ל אמרו למשה נקרא היתוש בית המסס לפי שאין לו מוצל' כלומ' היא צביה אחרונה שאין לה מוצל' להמלא' השפעתה למטה ממנה כי היא אחרונה שבעולם ע"כ *

ענה יתרו

זורר (נשמות עמוד קב"צ) קודם שבה משה אל יתרו לא היו לו צנים וצרים ואח' שבה משה אללו נחברו צבנים וצרי' כנוונה לזכר שגלה היו לו צנים וצרים עד שבה יעקב ודתי' ויבא יתרו וכיון ואשתו אי' בניו קאי' אבני משה א"כ למה מתחילה אמר ושבני צבית תלה אותה בצפורה ולא במשה שלא אמר ושבני בניו ואח"כ אמר וכיון אלא קאי' אבני יתרו שהביא יתרו עמו כל בני ביתו והקניסם תחת כנפי' השכינה וקף שלא היו צנים וצרים ליתרו ראה צבותיו היו רעוות אללו מ"מ אחר שבה משה אללו זכה לזכר' כדלמרי' *

מפרשים מה שמועה שמע שאין לומר מה שמפורסם בפסוק כי הוליד וכו' זה אינו דכתיב למשה ולישראל עמו ובענין לוי לא היו משובדים מצריים אלא לרדף לומר קריעת ים סוף שמו *

חירושי אגדות ויחד יתרו שהעביר חרב חדה על בשרו קשה יתרו מנבי מדין היה שהם בני קטורה שקיבלו עליהם מילה ולרדף לומר לו קאי' על פריעה *

מפרשים בשם מדרש לחובל להם עם חותן משה לפני האלהי' ר"ל שיתרו גייר עמלו ועל עמלו ועשה סעודת צרות מילה *

זורר ולפי שהגרים לא היו בעניי' כבוד לא ראה משה שחמיו יתרו יבן חוץ לעניי' כבוד וגם בציון שהיו הגרים אכולים מפסולת הגן על כן וישלח משה לחותמו *

אמ"ה ולהתפלל בעדו שיאספהו העני' דנראה משוא פנים ומטיל קניאה *

כתבי האר"י זלה"ה משה לקח בת יתרו כי יתרו הוא קין ושהי' שמותיו קאי' יתרו' על שקלא בתחומה יתירה שולדה עם הכל ולקחה הולך לחזור ולתמה לו * והנה כה"ן מדין בצמטוריה וזו ק"ן עם הכולל ונקרא כהן מדין כי הוא כהן וצבור וראשון למדינים ולקטנו' ולמריבות שנתקופע עם אחיו ועוד יתרו ו' שיתיה לקין כדלמרי'ן בלתיקוני' ויתן לקין אות' ו' נתן לו * **כתיבת** יד יתרו התנה עם משה הן הגולד לו תחלה לע"ז כאלוה' וקשה שימרו כבר פי' מהע"ז מקודם בה משה אללו כדו"ל על יבא הרועים ויגרשו ופי' רשי' ז"ל שיעדוהו מאללם על שפירס מהע"ז וי"ל שמע"ז של עץ האבן ומתכס שהיו עובדי' בני עוקמו פי' אכל משם טומאה ומתרפי' והנגיד' לאדם לא פי' ולקח לגרסו שהיא לו נושא את התרפי' הנגיד' לו עמידות עד שבה במדבר ומתגרר למגרי' *

אמ"ה יבטי' ליבש כפי זה שפירס יתרו מע"ז ולא היה משתמש כי אם בתרפי' י' בתרפים עשוי' אות' מראש אדם על

מדרש תלפיות אות י ענה יהושע

ענה יין כ"י בוקר ויודע ה' את אשר לו אמר כך משום שאמר משם עתה עת שכרות ותמימה מנין היה לישראל יין במדבר וכן על מה שאמר רבי ישמעאל על בני הארץ שהיו יין נכנסו למקדש ונראה לי לדעתה במדרש שבני עשו היו מביאי' כל מיני פירות ומגדרי ויינות וסלמות והיו עושין שוק במזמרה ישראל ומיכרין להם ועדיין לא נאסר להם יין של גוים עד שבאו בשמימי וסלמו לזנות עם בני עמם מואב ולכן נזתה התורה ויחד תהיה על אורף דאם היו אוכלי' הם נזתו לנבד לא היו לריכי' לזה שהמן היה נבלע' באברים ולא היו לריכי' לנקבים ולא הענישה תורה את מואב שאמר על דבר אשר לא קדמו אחתם בלחם ובמיני וכו' עכ"ל :

אמ"ה על פי המדרש הזה שבני עשו היו מביאי' למכור כל מיני חמדה לישראל יש לחקור למה בני עשו דוקא ובפרט היות עשו שונא לישראל אמנם י"ל כיון שעשו ויעקב חלקו בעולמות עשו לקח עולם הזה ויעקב עולם הבא לכן בראות בני עשו שישראל במדבר כל השמישים באש כדח"ל במדבר ומיכאלס מן שהוא לחם אברים כלם דברים רוחניים אמרו זה עורה שנתקיים התנאי ולכן איין להם חלק מדברים גופניים שהם חלק עו"ה וזהו נזתה גם כן להם איין חלק לעו"ה כלל דקשם שלישראל איין להם חלק מדברים של עולם זה שהוא חלק עשו לכן על עשו היו מביאי' להם למכור פירות ומגדרי ויינות וסלמות שהם דברים מחלקי עו"ה כדי שיהיו מהעו"ה להיות להם אחיהם לשאלו גם הם מחלקו של יעקב שהוא עו"ה כ"י וכו' פרשתי ע"פ המדרש שבני עשו היו מביאי' לישראל למכור .

אבר בענין הקושיא שהקשה לפניו להם יין במדבר איין לורך לומר שהיין שהיו עושין היו מבני עשו כי בזה מריס ה' עעם יין עעם חלב עעם דבר כסגולת המן שכל העעמי' היו בו כדאי' בילקוט וכיון שכן לא היו לריכי' לייין מבחון כי כשהיו שותים מי בכאר חם היה כוונתם לייין שהיה מתהפך להם לייין ובודאי' שהיה פועל שכרות כיין דאם לא כן נמלא' היה חרדי' לייין ובמדבר מלא' להם הקב"ה כל תאוות' ועוד י"ל איחא בילקוט חגי שמדאי' מריס היו ישראל מנשיטים מים ומעשים תלנים ורעוים נפשים ותפוחים והם עשו פירות בני יומן כשם שהיה בבריאתו של עולם וכו' והם כן מואתם גופנים היו עושין יין וזאת וכו' וכו' וכו' שהיה להם יין במדבר מלא' הגפנים למה הורו להלך לכרמי עין גדי ליקח משם ענבים לשיבות יין לנכד על גבי המזבח כדאיחא בפרגום שיר השירים ד"ל' שלח היו רואי' לנכד על גבי המזבח ממעשה נסים .

ע"ה היה להם יין לרוח המדבר שפכהיו הולכי' לענין גדי ליקח משם ענבים כחכות ממים יין למצתה גם היו מביאי' לעשות יין לשמות :

שוחר עוב הביאו ילקוט איוב דף רכ"ט ע"ג אמר אל אלוה חנ תרשיעני תרבעה הם שלקו אחד לקח והיה מצביע' ואחד והיה מלחק' ואחד לקח והיה מצרם מחובו ואחד חומר למה הרטועה והיה תלויה הכוני בה .

איוב לקח והיה מצביע' אומר אל אלוה אל תרשיעני והדיענו על מה תרביעני העוב כי כי תעשוק למה אני לוקח מה עשיתי ואמר לי חשתי' כמה לי עונות וחסות חני וידע אני שהרשתי בידך שבביל שהרשתי בידך את עושה לי כד' אברהם לקח והיה משחק ויפול אברהם על פניו וילחץ משל למי ששבע להכות את בנו אמר ניה בני מושבע אני להכות אותך ח"ל הרשות בידך הבה אותי עד שאומר די ובשקלה לא אמר הבן די ואמר הדי די כך וירא חלו' ה' חני אל שדי די הכני' .

השרישי היה לוקח ומבקש מואבוב וכה"ל ויסב חזקיהו פניו חנ הקיר ויתפלל . דוד אומר למה הרטועה תלויה הכני בה לרוח שפטי ה' .

אמ"ה תרבעה חלו הנזכרי' כאן הם הארבעה שהכירו את בוראם מעלמם אברהם איוב חזקיהו ומלך המשיח . ודוד הנזכר כאן הוא מלך המשיח כבודע אדם דוד . עמיה ולכן בחלוקת דוד אמר למה הרטועה תלויה הכני כי מלך המשיח מדוכה בעונותיו וזאת היכל עליו כן מיני יסיריו בעבור ישראל ענין בבורך ילקוט עמיה על פסוק קומי אורי וכיון שהוא קבצם בעבור ישראל לכן אומר הכני

למות עניהם את שיוכל לסבול רוח של כל אחד ואחד . ע"ל רומן שהקב"ה אמר וסמכה את ידך עליו ידו ח' ומשה הוסף פישוט שתי זרועותיו עליו להשפיע בריבוי ששני ויין הם אורת ב' זרועות פשוטי' וכיון שכן היה מלא רוח החכם מלא כלל מה שאפשר לכן הוסף וי"ו על הוי"ו האורחית לעשות לזרז ב' זרועות פשוטי' עליו לרמוז על מה שפירשנו משום דמפורס ברחוב ח' אלא כי את סמיכת ב' דיו עליו ח' רמז הוי"ו רומז מצד זרועותיו סמך עליו כהרס שנתן בעין יפה כל מה שביכולתו לתת מ"ל ידוע שמהם היהושע הם בחינת ת"ס ומלכות כדח"ל פני משה כפי חמה פני יהושע כפי לבנה ולרמוז על היחוד הגמור בת"ת ומלכות הוי"ו שרומז לת"ת ביהושע שהוא בחינת מלכות

ע"ה ראה משה רבע"ה שאע"פ שהוא מת אלהים לא מת על דרך שדרשו במדרש על וימת יוסף וכל אחיו לצ"פ שמת יוסף אלהים לא מת לכן לרמוז על זה העול וי"ו יתירה ביהושע שהוי"ו רומז להקב"ה .

ע"ה בראות משה רבע"ה שיתעוררו במחלוקת לישראל עם היהושע אחר מותו כדח"ל איחא בילקוט שאמר מימת משה היו קוראין ליהושע כסיל ועם הארץ לכן כתיירא שלא יתחלק מלכותו לכן העל' וי"ו יתירה כנגד שעולה עם הוי"ה האורחית י"ב להשרות עליו שפע פרכת מלכות שיהיה מולך על י"ב שבטים כמותו . ע"ל שם אהי"ה הוא מסוגל' לאדם שלא יעשם עיין בלוחות הברית בהרובה וחס אהי"ה עולה כ"ח מה שעולה מאלף ועד וי"ו שעולה כ"ח לכן הוסף וי"ו כשם של יהושע עו"ה רומז על מספר שם אהי"ה כמדובר לרמוז שיקר בעל מלבו ואל יעשם על ישראל שבעבור שכעס משה על ישראל בענין הסלע וקראן המורי' והכה בכלע כעעסו נעשם מליכנס לארץ .

ע"ה ראייתו כספר כתיבתו על מאמר חז"ל ראה משה רבע"ה לרי' עקיבא דורש על כתרי אותיות ואמר כיון שיש אדם גדול כזה רואי' שמתנן התורה על ידו כששמע אומריו כך הוא נצבה למשה מסקי לתקרי' דעמו וכו' כוונתו דורש ככתרי אותיות הם שבעה אותיות שעט"ו ג"ץ יש לכל אדם ג' תיני' שהם כלל כ"ח תיני' בני' אותיות שהם כנגד אשתי' רומז על אדם שיהיה דורש רבי עקיבא והם סודות נפלאים ועל זה תמה משה ע"כ :

ונראה כזה דכיון שמאלף ועד וי"ו עולה שם אהי"ה שהוא מספר ג"כ ה"ח תיני' שהיה דורש רבי עקיבא ועכ"ל לא היה רואי' לכשינתן תורה לישראל כ"ח ע"ה מלא לכן הוסף וי"ו בשם יהושע שמאלף ועד וי"ו עולה אהי"ה לרמוז הביטוי ורזו שאמר משה לא יבא שום אחר לתת תורה לישראל וכדלמרינן במדרש אמר משה לישראל אל תעלה על דעתכם שמהם אחר יבא ויביא לכם תורה וכו' שארי און גדול בכל הדורות הבאים כרבי עקיבא עד שמהם תמה עליו שנתן תורה על ידו ועכ"ל לא ניתנה תורה כי אם על ידו דוקא ואע"פ שרבי עקיבא היה דורש כ"ח תיני' שעולים אהיה הרמוז מספרו מאלף ועד וי"ו כמדובר בחופן שבראות הוי"ו בשם יהושע יעלה על אכרועם כל זה וישתמשו בלבנם שאמר משה היה שום אחר שיוכל לתת תורה .

ירקוש יהושע דף י"א ע"ג ספר משנה תורה היה בדגלו של יהושע נטלו והרחקו . לגלגל תמה אמר ליה קשם שלא דממתי מזה חף אתה דום מלפני' .

אמ"ה ראי' לרדקש שאינו ענין כל כך לומר אני לא דממתי אתה דום דבשלמא לא לומר כשאי' לא דממתי גם אתה אל תדום או כשם שאני דממתי גם אתה דום יחא .

אמנם הענין כך הוא ידוע שנליחם ישראל במלחמה היה ע"י מסק הסורה כי לה' המלחמה שיהושע בראתה שמה שלחמיהם היה בהתבודדות במוסללות ולא פסיק פומה מנירסא ואם ח"ו היו מנתי' חומות הנוצח היה יהושע שותם ממנו דוד מתוך הכעסה והבהלה לזה חמת נפשת כשם שלא דממתי מזה חף תמה דום מלפני ועני ידו זה איני דומם שחיתו . מן הרין שחיו שמה דממתי שחדם עכשו על שחין אתה דום חלף דום כדי שמי שלא למע ידום .

ברואיו ברחמיו ומה טעם בכל יומיו נאמן הוא כי טוב הארץ בבית וכו' !
מדרש פי' בזה ירד יוסף למצרים ועשו אותו מלך עליהם וכבר
אם יש עבד אמר הקב"ה ומה לא עשה להם הרעי קורא
אוחו בשם של ג'ע' כנח' כנ' כי' ככר' מלרים כחזרו ושבנו בהם
אמר הקב"ה ועברתי בדרך מלרים חזר אני מאוחו כבוד ועושה אותה
שמה שחזר מלרים לשמה תהיה .

ענה כבוד חזיו

בנמצא חייב אדם כבוד חזיו כאביו ברשות שדוד קרא לשלום
שמים חזיו אבי שגל' ואבי ראה גם ראה וכו' .

אמיה נראה לי בדרך דרוש להביא ראיה ממוקם אחר שהנה הקב"ה
נקרא חזיו על ישראל כדליתא במדרש פי' וישמעל כשפרחה
שמתם של ישראל בסיוי אמרה תורה רבש"ע יש אב שמאלית את בתו
והורג לאחיו ביתו ומקשה מוהר"ק יפה הדו"ל והורג לחמו משום
שהמורה היא הבת והמתן הם ישראל ועיון אוח' ה' מאחרי הר' קוני
לאב שיבא וישבו אלל כמו שהיה המורה עיון זה הכלל העולה שהקב"ה
הוא חזיו של ישראל ובכמה מקומות מליט שהקב"ה נקרא ה' על
ישראל שהרי פורש לישראל בני כבורי כי הייתי לישראל לאב וכו' וכן ואם
אב אני איה כבודי וכו' וכן ישראל קוראים לו אב כי אחי חזיו וכן
רבים . ואם כן נקרא הקב"ה אב וחזיו על ישראל לרמוז שכבוד חזיו
של אדם ככבוד חזיו ודוק .

וחזיו מהכונה נראה לומר שהקב"ה עשה בשואין את ואחות שהרי
המורה שהיה בתו נשאה לשרמק שהוא בנו על דרך השבועים
שהיו בשואין עם אחיותיה שכל אחד נולד עם תלומותו לחזיו והטעם
על היותם עמנו זוג אחד כיון שבבנו אי נולדו יחד . גם נשא הקב"ה
לבתו ונשאה עם בנו לרמוז שהמורה עם ישראל לפני תלומות ושיש
גף אחד וכדליתא חזיו לכו .

וזהו הטעם שאמר חזיו שמורה הקב"ה כל הטוב בשראל כטוב
בבת עמו לפי שהקב"ה והמורה הכל ענין אחד הוא כדליתא
צוהר וכבר אמרנו שהמורה וישראל כדליתא חזיו לכו ונמנה שהטוב
בישרי דהיינו המורה שהמורה והקב"ה כלי' זה נמלא הטוב בהם כטוב
בבת עמו .

עוד להביא ראיה שחייב אדם כבוד חזיו כאביו שהנה אמרו
חזיו עב' ויפסע מלך יורש כשהיה רואה ת"ח היה עומד
על רגלו ומתבקו ומשפחו ומשה בני' איד היה עומד כי דרנה כהנ' .
שום תשים עניד מלך שיה' אומתו עלך ומירד שגל היה עומד כן
כפריסיה וכו' .

וקשה על זה על מה שהיה מלך דכתיב ויהי בישראל חיל
והשמהו יחיהו בפרסיה וישק לו . דכתיב ויהי משה
לקרוא חותמו וישתחו וישק לו .

אדא ומברכים חזיו לומר דכל זה שאמרנו בנמצא שאין המלך יפל
נעשות בפרסיה הוא דכל זה שאר העם חנן חזיו יכל שון
שלמה שמלך בחיי חזיו וכו' הנה כפי זה השמחה משה לימדו ומה
נו בפרסיה . תע"ס . שהיו חזיו נמנהו שכבוד חזיו ככבוד אביו ואחרי
טעמי זה נמנהו כהו בייקוט ע"פ וישתחו וישק לו ע"ס .

ענה כביכוד

כביכוד זה הגאון מורגל במדרשים ובתלמוד גרים יומא
מהתנמוד קח קך משגד חזי ורוא יומר משלה' פירש רש"י
ז"ל לפי שהוא דבר משה לומר שהקב"ה פד בישראל אמר כביכוד .
כלומר עב' ברחמו יפתר כהו אי תשקד לומר כן וכן כל כביכוד שבתלמוד .

ומהרי"ק ז"ל כתב ונראה שיש טעות סופר ונר"ך נמנהו אי
אפשר ולכתוב במקומו כהו אפשי . ע"כ נמנהו נפירוש
רש"י ז"ל כריה' למרות כביכוד בחיים תחת הכ"ף יו"ל . תחת הכ"י
ואז פירשו כהו יכל ואפשר לומר כן .
ובתלמוד

כלומר כך רמזי לטובתם של ישראל .
והנה כיון שאלו ד' הכירו את בוראם מעלמן מוכרי' שכל אחד
הכיר כפי מדרגתו . וכפי המדרגה שחשיג כך דבר עם
הקדום ברוך הוא ולכן חייב אמר כך ואברהם היה משחק וחזקיהו
מנבאס וכו' .

ותדע ותשכיל כי הוא מה שפרשתי כי חייב אמר להקב"ה יודע
אני שהרשות ביך נצטבל שהרשות בידך את עושה לי כך
וכו' ובאלה הדברים רמזו סוד האלהות כעוד לפני שזכה השם לפסול
חבלו נעמימי' הרי שאיוב התחיל בדברים מורוי' על השגת אלהותו וכפי
מדרגת השגתו דבר כמדובר וכן כלם .

אמנם נראה עוד למה חייב דבר קשות ואברהם משחק וחזקיהו
מבקש וכו' הנה מפורסר אלני המדרש הריבא יסורין היו
עמדין לבא על אברהם וכיון שראה שלא היה יכול לסבול הביאה על
חיוב וכו' דקשה מאי פנה חיוב ועוד אם כפי האמת היסורין היו
ראוי' נכח על חברהם וכי בעבור שלא היה יכול אברהם לסבול הביאה
על מי שאינו ראוי להם טוביה הטעם ויוחסי ומשלהמה אמנם הענין
עם מה שפירשו חז"ל על קושיה הגמרא כתיב פוקד עון אבות על
בנים וכתיב לא יומתו אבות על בנים וכו' וימותו על אבות וכו'
אלא אם כשהנח אביו עדיין היה הבן בחליו אז פוקד עון אבות על
בנים לפי שגמלא בחטא אביו אבל אם כשהטע אביו כבר הבן היה
בעולם שגמלא שלא נמלא עמו בחטאו אז לא יומתו בנים על אבות
ע"כ .

והנה כשהטע תרה חברה הם בחליו ונמלא עמו בחטאיו לכן
הביא הקב"ה עליו יסורין אך כשראה הקב"ה שלא היה
יכול עוד לסבול הביאה על חיוב ביות חיוב לגלול תרה כעודע ונמלא
רחיזר היסורין לחטא עמנו שהוא חיוב דהיינו תרה .

יבנה נבא לענין שנהא חברה בראות היסורין עליו בעבור היסור
נמלא בחטא כשהטע אביו דנמלא עמם מהטעם לכן קבלם
באהבה רבה ובשמחה גדולה והיה משחק כי בדין הביחם עניו נכוחו
ולנקותו אך חיוב כיון שלא ידע נפשו כדכתיב תם אני לא אדע נפשי
והכיר בעמנו שהיה לדיק גמור ועשו יסוריו לכן היה מדבר קשות
מה שפירשו חז"ל על חטא פשעי ומעמתי הדיעני .

וחזקיהו כיון שאביו היה נרשע אשר הכיתו ילדו לאחוז בפי'
כסיות ובתי מדרשות והגדיל בפשע ורשע כשהטע את
כשהולידו היה כבר בידו עצירות כשפרושים שהרי על נחפרם' רשעיו
חזו חזיו כי אם אחר שמלך בן עשרים שנה אחז בנחלוש עשה
שנה מלך בירושלים ולא עשה הישר בעיני ה' כו' (דברי הימים ב'
ימנן כ"ח ובס"ו כ"ט) וחזקיהו מלך בן עשרים וחמש שנה וכו' ונמלא
שכן י"ו שני' הוליד אחז לחזקיהו הרי שהולידו קודם שמלך שבעין לא
נודע אם היה אחז לדיק או רשע ולכן נסתפק חזקיהו ואמר כיון שבסופו
היה רשע אפשר שמקדם שמלך היה חוטא בסתר דכופו מוכיח על
תחלתו ובדין זה היסורין עלי כיון שכשהטע אביו הייתי בחליו ועמתי
מן החטא או אפשר שלא חטא כלל ואחר שמלך מהגאה חוטא כשברת
רבה במסכת ברכות רשעא חזר להיות ביח' ובתיב' כן אינו ראוי
לסבול עונות אביו כי לא נמלא בחליו כשהטע והנה כיון שבסכת
התחיל להתחנן בבקשה ותפלה דכתיב וישב חזקיהו מינו אל הקיר כי
לא היה לו ממוס לרבר קשות ולא לתפוח כי לא ידע שהיה ראוי לאות'
יסורין או לא היה ראוי כדפרשתי ורוד כביות הוא מלך המשיח אשר
מלכותו הטוב קבל עליו יסורין וכל עושה שהיה חוטא הוא טועלת עב'
ישראל שמקל מעליהם לכן אמר הכני וכו' כמדובר בדרך ראשון .

אות כף ענה כבד

כי לא יראתי האדם וחי יש מהתקבולי' שמפרשים לא יראתי האדם
וחי אפילו המיוחד שבמרכבי' שהוא אדם וכו' אמר ר' עקיבא
אפילו חיות הקדש ר' שמעון בן אלעזר אמר אפילו ממוקם אינו יודעין
שאמרו כבוד כבוד ה' ממקומו וכו' . לזו"ט פי' תלזה
וקראתי בשם ה' לפיכך וכו' . ר"ל שאמרו לפיכך השם הגדול
ומדע בקריאה זאת דרכי חזק דרכי חזק יחוננו

מדרש תלפיות אות כ ענף כביכוד

שעה. ויקרא עולמי עולם השפל בשעה שגושוין ראונו של מקום והאומר שקרא לשיניה עולמי אינם עושים :

ישא ה' וכו' כתב מאירת עינים ישא רומנו לכתב וישא מלאפון סילתו כמו וישא פתחה את ראשך מעליך ופניו לשון כעס כמו ופניו לא היו לה שמה פנים של אדם הפחד כלומר הכל יסלק מעליך כח הפחד וישלם לך לנורכך כח השלום עכ"ל

ישא ה' פניו אלך על דרך וישא פניו אל המים וממנו הוא השאית (ס"א) הביני' כי אחרי האיר הפעם ונתפחדו וזו הפרוטה ישא ויעלי' המערי' ותפארת לא הביא בעגלה ומתנה מנכסיו ויעלי' השכינה בתפארת ישראל וזהו וישא לך שלום כי תשלום שלם בביטוי והיו כל המדות האלו בשלמים וכו' .

ישמי את שמי ר"ל שמי הגדול ואני אברכם זה כבוד השכינה . ליוני פ' נחא .

צרוך המור פ' ואלא עגס שהיו קוראין לכהן גדול אישי כהן גדול ולא ארוני או בעלי משום דזה השם קראו לאה אמנו הפעם ילוח אישי . אלי וגם מלך אומותו שהיה באש ומאכלו באש דכתיב אשי ה' ונחלתו יאכלון עכ"ל .

נהר ס"ג עין הקורא כבוד ברכת הכהים דע כי שבעה מיני אושר נבראו בעולם ואלו הם חכמי' בניס . חן חיים עושר ממשלה שלום . וכלם רמוזים בברכת הכהים וכן מנינו בס' יצירה פ"ד שלא נבראו בעולם יותר משבעה מיני אושר הנז' ולכן לריך הבהן הנברך שיכוין בכל אלו שבעה מיני אושר על הסוד כמלת יברכך לריך לכוין שהאל יתברך ישיעו חכמי' על כל ישראל כמו בספר הקנה ז"ל אין ברכה אלא חכמה שנאמי' ויברך אלהים את שלמה וכתיב וחי נתן חכמה לשלמה וכן בספר הבשר אין חכמה אלא ברכה . ובמלת וישמרך לריך לכווין לבנים שהאל יתברך יתן בניס לישראל שאין לך שמירה לאדם שלא ימנה שמו מישארל אלא בבניס ובזבדים שגמר מכל רע ובמלת ירח לריך לכווין שהאל יתברך יוסוף לישראל חיים טובים על נדיחותו כי מי שהוא חי ובריא יש לו מאור פנים . ובמלת ויחך לריך לכוין שהשם יתברך יברך לישראל נשיות חן .

ובמלת ישא ה' פניו אלך לריך לכוין שהאל יתברך יברך את ישראל בעושר ובממשלה דהא בהא תליא שאין ממשלה אלא בעושר ואין עבדו' אלא בעניות כאמור וחי יומך אחיך עמך וגממך לך והענין שהעולם השפל וגו' החמור נבראו בעולם והיו עולם השפל נברא לעבו'ם וגן עדן לישראל וכמו שאין עכו"ם עתידין ליהנוי מנגן עדן עליון כן לא היה ראוי לישראל ליהנוי מזה העולם השפל רק שהיו משועבדים ועניים ומיוסרים ונזבזים צעני העכו"ם מאלף שכל העושר והממשלה שהיו לישראל בעולם הזה הוא שלא כדון ואין לך משאול פניו גדול מזה ובמלת וישא לך שלום לריך לכוין שהאל יתברך יברך את ישראל בברכת שלום כמשמעו . חסד לאברהם .

ביביה בגימטרי' וז"ו כי אין מלאך ברקיע שנהנה מויו' שכינה יותר מזה . ביביה' בגימט' הוא עוב לפי שהוא עוב לישראל רע לאומות העולם והוא מליץ בעד ישראל' ביביה' בגימטרי' האוהבי לפי שהוא שר של ישראל הוא כהן גדול באחרון הכהן שהיה כהן גדול שאוהב שלום ורודף שלום והוא אוהב את ישראל ביביה' הו"ל אהו ונמשלו לישראל לאהו שנאמר אל גינת אהו ירדתי מה אהו כיון שאדם מנענע אחד כלם כולפיו כך ישראל וכן שר הפנים כיון שמשביע אדם כאילו השביע כל מלאכי' מרום ביביה' בגימטרי' הכ"ה פ' נחא .

דורוע והלחיים והקיבה . הכוונה בזה הורוע שבר השחיפה שהיא צורוע והלחיים שבר הברכה שהיא בלחיים והקיבה שבר הבדיקה . והוא ג"כ לרמז זה השבע הוא זרוע ישראל וכחם וגם הוא המתפלל עליהם וצווחים וכן להם המזון . ספר מנחה בלולה פ' שופטים .

אמיה בענפים דלעיל כתבתי טעמים אחרים .

שפתי כהן פ' שמני וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות התעלות העולה והשלמים לפי שהקריב ג' דברים

ובהליכות עולם . כביכוד ר"ל התורה ניתנה בכ"ב אותיות יכולה לומר כן אבל לנו אי אפשר לאומרו א"כ כ"ב ר"ת נ"חוב ב"תורה כענין אומרם בהמה מקומות אלמלא מקראת כחוב חן ה"ע יכולה לאומרו וכן ראינו בתוספוי' דמגילה . ולמות הברית דף ת"ו ע"ב .

אמיה בספר התשבי בואת כ"ף דף מ"ב ע"ב מאלתי ראינו ח"ל כביכוד פירשו והכוונה התורה שניתנה בכ"ב אותיות יכולה לומר כן אבל לנו אי אפשר לאומרו וכו' ולזה הפירוש אין טעם וז"ח תפני כמה דברים האחר שיותר כחו היה לומר כביכוד כמו שאמר בתדרש מגילה ונשמחה בך בתורה שניתנה בכ"ב אותיות . והשני שהיה ראוי לכתב בת"ו תיבות כביכוד . השלישי שהיה ראוי לומר כביכוד כי החו"ל לשון נקבה . לכן אני אומר כי הכ"ף והב"ת משמשי' כלאחד כמו אלמלא שופטין כבראשונה ויועילך כבחתלה כך כביכוד הכ"ף בשו"א והב"ת בפת"ח ר"ל התורה מדרב' כלפי מעלה כמו כביכוד פירוש כמו בני שיוכל לקבל המאמר ההוא .

יאני המחסף אומר דוכות כביכוד יובן עם מה דריתא בברכות רבי עקיבא בואת ב"ת דבר אחר ב"ת ביה שנתן הקב"ה ביה לכל בריאה ביה לכל יורי ביה לכל נפש ביה לכל שמה ביה לכל רוח שלמלא ביה אין העולם מתקיים אפילו שעה אחת .

ובאות כ"ף כתב כ' רומז לך השכינה יעו"ש וזהו כוונת כביכוד ר"ל אלמלא הכי שהיא השכינה שבת' פ' שהיא ביה כל נפ' וגו' וזהו ורוח והבינה מתייבו לומר כן אע"פ שרא' דבר זה לא היה יעול לאומרו אלא השכינה מתייבו לאומרו לשכך את האזן וכפי פירוש זה לריך לומר כביכוד בשמי תיבוי' .

ענף כבש

שרשים כבש כאשר הוא בן שנה יקרא כבש או כשב ויותר מבן שנה נקרא חיל ע"כ .

ענף כהנים

אמר רבי יוחנן בא וראה כמה גדול כחן של הכהנים שאין לך קל בעושות יותר ממורלות וטלה פגענים שהכבד זורקן יותר משלשנו' אמנה . וצחי' פרק ו' וכן איתא בפתחתא דליכה בדברי ר' יהושע דסכנין בשט רבי לוי אמר רבי חנינא המוראה הו' דבר קל הוא וזהו הכהן זורקה על הכבש שרים ושלשים אמנה לאחורי ידו עכ"ל .

עשרה מאמרות כשם שלטוה אדם לאכול מכל עץ הגן חוץ מעץ הדעת כן בדוגמא זו נלטו הכהנים לאכול קט"ף בכל המיני' חוץ מן העולה מאמר חוקר דין חלק ב' פרק י"ז דף י"ט ע"ב ג' . **שאריו** את רבי בחנני' בן הקנה למי שואים כפי' אל לרום שמי' שנאמר תהום נתן קולו רום יריהו נשא וכשישראל יודעים שם הכבוד ושואים כפי'ם מיד הם נענים שנאמר את תקראו וחי יענה אם או תקראו וחי יענה מיד אמר' יהוה או ללמד שאין רשות לקרות לאף לבה אלא ע"י השמים והשמים ראשונה במלכות ועם הא' הם ג' שאלו שבעה מאמרות והיינו אז שנא' אז יסיר משה . וכן בעלי הסוד רמזו שאמר למנחם על השמינית והוא אז ג' ו"א וסוד הגיו' ביה' דרשו בו חז"ל שכינורו של דוד העי'ם' לוי ימין היה לו מספיק למזין . ליוני פ' נחא .

במדרש רבי בחנני' בן הקנה א"ר יוחנן מאי דכתיב והיה כאשר ירים משה ידו מלמד שהעולם מתקיים בשביל נשיות כפי'ם .

יברכך ה' וישמרך הברכה מלמעלה מאת השם הגדול מעלוי' עליו לנלות תחתיות עד כנסת ישראל שהוא השמיני' . שם **יאר** ה' פניו ר"ל השם הגדול' שהם פני' מאורי' לשאינן מאורי' .

ויחנך תשא חן בעיניו הוא החן הגדול המאיר לעולם כענין שנאמר עולמי' עולמי' הגוא' ותהא מעלת חן לפני כל

דברים חטאת עולה ושלימים לכך ברכם ברכת כהנים יברך ה' וישמך
שישמך מן החטא וזה נגד חטאת שלא תחטא עוד . יאר ה' פניו
אלך נגד העולה שאחר שאכן לבו מהרהור הוא בזהרת פניו ועולה
בא ג"כ על הרהור . יאר ה' פניו אליך נגד שלמים ופירוש יאר כמו
ישא משאת מלת פניו כמו אדם שמקבל ממנו מתנות ופירש לו
שלומותיו והוא וי"ש"ל שלום :

מדרש נשא פי' י"ג ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת טפי הענין כי
מולא כבוד ה' את בית ה' מלמד שחמס רשות למחבלים
לחבל וכה"א וטובתי כפי עליך עד עברי ומאן שיניתי רשות למחבלים
לחבל וכו' .

כתב הראש"ל ז"ל דהכנת נמי חייבת ליטמא על ששה מתים מדרי'
דף כ"ז ע"ב .

ר"י חבנע של כהן גדול היה ל"ב אמות ואבנע מכפר על הרהור
הל"ב וכו' .

אמ"ה אפשר לדיון שהאבנע ה"י כנגד הלז ומכפר על הרהור
הלז לכך היה אמות כמנין ל"ב והס ל"ב נתיבות חכמה
שמקורם בלז ששם משכן הגשמה וכתיב חכם לבב ואמין כח שהחכמה
בלב .

רבינו בחיי פי' תורה דף קכ"ו ע"ב פלא גדול היה בכהנים
המקריבין קרבנות; בכל יום שלא ה"י גופם לבוש אלא
הכחות לבדה שהיא חלוק והם סובלים הקור בימות הגשמים ולא היו
מתים ולכן אמרו חז"ל שמעמידין על הכהנים ממונה אחד לבקר אותם
ולרפא תחלתיהם לפי שהיו רובם חולים מחולי מעיים מפני שהיו
עבודתם בכל ימות השנה כחלוק לבד בשעת עבודה ועוד שהיו תמיד
על הרגליהם יחפי רגל .

אמ"ה הקב"ה אינו משהה הטבע ואפילו שהיו הכהנים עסוקים
בעבודת הקדש כיון שהיו יחפי' על הרגליהם וה"י בחלוק בלבד
גם בימות הגשמים הטבע ה"י עושה פעולתו והיו חולים מבני מעיים
הבא מחמת ל"ה אף זכות המעשה וזאת העבודת הקדושה היו מוליך
מן המיתה ומה גם שמהמקדש יואל קיום לעולם .

ילמנו הכהנים נקראים שולים שנאמר וטולו מלא' את ההיכל
אלו שמונים כהנים שהיו עם עוה"ו .

אמ"ה נראה שנקרא' שולי' מה שולי הבגד הם לכבוד ולתפארת
ללבושם כך הכהנים הם כבודם של ישראל שעל ידם
מתכפר' ואין כבוד גדול מזה .

ילקוט שמואל דף כ"ד ע"א משם השחר טוב ועלי הכהן יושב
א"ר אמי אף למלכי בית דוד אין ישיבה בצורה ולמי הית'
ישיבה לבקן גדול שנאמר ועלי הכהן יושב על הכסא .

אמ"ה כאלו במשכן של מטה הוא דוגמה של מעלי' מה למעלי' כלם
בעמיר' ולא ניתן רשות ישיבה כי אם למטערון שר הפנים
הכהן הגדול דכתיב בו כי שמי בקרבנו ישיבה גם למע' אין ישיבה
בעמיר' כי אם לבקן גדול כי שמי בקרבנו דעם המפורש ה"י עליו שכתבו
בלין קדש לה' והוא ה"י מולאי' שם המפורש ב"י .

וכיון שכהן גדול של מטה ה"י מכפר עונותיהם של ישראל והוא
דוגמת כהן גדול של מעלה הולך להזהיר בתור' על מטערון
כי לא ישא לפשעים וכו' משום דעם יוסף טעוה ויבאלו להמירו בו
משא"כ בכהן גדול של מטה שחזר בער וכו' ומולי' שמכפר עונותיהם
של ישראל בתפלותיו ובקרבנותיו להקב"ה .

ספר יצירה להראב"ד ז"ל דף מ"ט ע"ב דע כי שם אחת מונה
לעטרה שנאמר וזאת יבערו ויכסלו וליפוך כהן גדול מוג'
ביום הכפורים אחת . אחת ופתים . אחת וטלם . אחת ותרבע .
אחת וחמש . אחת ושש . לפי שר"ך כהן גדול ליהד הטעמ'
עם כל אחת ואחת מהספירות .

בעבור כי הכהנים מתכפרים נלמדינו לחלוק להם כבוד שנאמר
וקדשתו ואמרו חז"ל לכל דבר שדקדשה . עוד מן העמ'
הזה נלמדינו ישא בתולי' כי כלי שישתמש בו בקודש אין יואל שישתמש
בו אחר ואפילו אלמנת כהן וכל זה בכהן גדול . עוד מן הטעם הזה
לעו הכהנים לעבול בשעת העבודה כי המים הם רמו למים העליונים
הם מים מרות והם חסיד' אכל כשהוא שמוי אסור להכנס וגם להורות

כי להם להורות בתורה כי התורה היא חסד וזה הדיון הוא לכל אדם
שלא להורות כשהוא שמוי כי הכהן והתורה הם ממנה אחת והיא מדת
חסד שנאמר ותורת חסד על לבוה . רמב"ם .

פסיקתא בפרשתנו ז"ל משמע מדברי המדרש והנה מלאכי
אלהים אלו כהנים גדולים שנקראו מלאכים אצל כהנים
הדיוטות לע"פ שגולים ויורדים נבצח לא נקראו מלאכים .
יד יוסף וכו' יוד א"ת וכו' מעם מזבחי תקחנו למות ר"ל הכהן
גדול יערים הלא הקב"ה תפך בקרבנות אשה ריח
ניחוח א"ת כן א"ת חזני הורג הנפש לא הירגוני כי מי יקריב קרבנות
שאסור שיקריב רק כהן גדול כמנוי א"ת אמר אפילו מעם מזבחי .

ענף כוונה

תקוני הוזהר דף קכ"ב ע"א אלהינו בינה ואלהי אבותינו חכמה .
ואיזה אלהי אברה' אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול
מסערה גדולה והגבור מסערה דגבורה . והגורל מסערה דעמודה
דאמלטימא וכו' .

צריך לזכור מאד שלא להסתכל בשלשה מקומות שהם כשואמר
קריאת שמע וכשואמר מוידם וכשואמר קדושה עמומד פי'
באלו שלשה מקומות יש טוונת גדולת . (מכ"י) .

ארבע אמות של הוי"ה כל אמת וזקף אמת ה' מתדנות באופן
זה ארבע כרעיות שבתפלה כנגד ארבע אמות שם
הוי"ה וד' זקופות כנגד ארבע אמות שם אר"י והוא סדרן בלבות
תהלה שכבוע יכיון שז"ל ה' שם הוי"ה כורע לזקוף א"י דאדני' מן
הגלות ובבנות סוף יכיון שז"ל ה' של שם הוי"ה כורע לזקוף ד' של
אדני ובמוידם תהלה יכיון שהוי"ה של שם הוי"ה כורע לזקוף ו"ן של
שם אר"י ובגדולא בסוף יכיון שז"ל ה' אחרונה של שם הוי"ה כורע
לזקוף אמת י' של שם אר"י ומי שאינו מכון על זה עליו השכינה לעומת
נחמי ה' בדי לא לכול קום (מנחה"ס גלגלתי ז"ל על פסוק נקשר
עול פשעי) :

באבינו מלכנו כשנא לומר קרע רוע גזר דינו יכיון במילות
קרע בשם מ"ב קר"ע שכן שעל ידו יקרע רוע גזר דינו
הנבגת האדם .

כשמתחזר ברוך שאמר ירחוה היליית של העליה בידו ויתפולל
בכוונה גדולה ולא ידבר כלל מברוך שאמר עד
נפילת אפי' רק יסתכל הכל למטה ויתפולל בסידור דוקא וכל שם של
ארני שיזכר יכיון צדק ויהאדנו יחריד בחרדה גדולה כי מלא כל
הארץ כבודו וכיון צדק שאמר בכונה גדולה ויאמר אות' בעמידה כי
יש בו פי' חיות כמנין פי' ז' ואם אפשר יעמוד עד יזר אור ויזכור
שהשם נמלא אהו וידבק עמו וכיון בכונה גדולה בתפלה ויסקל כל
המחשבות הירות ומכל שכן ב"ח ברכות . הנהגת האדם .

ברדת דלמד יכיון לקבל ארבע מתות ביה דין גם יכיון ארני
מלא . שם .

יאמר למלך אל חי וקיים בקצמן תחת הלמד : לא יענה אמן אחר
וגל ישראל .

יאמר על כן נקוה לך ועלינו לשבח בכוונה גדולה מלה בתלה
כמו בקריאת שמע : שם .

מצאתי כתוב במכילת יד וז"ל טוב שיאמר אדם על מעמו
שבעה פעמים קראתי בכל לב עניי ה' חקיך אלוהי
ויכיון שבעה כוונת דהיינו שיחשוב בשבעה חוקים (א) מעשה פרה
אדומה שמתערב את העמאים ויעממא את הטהורים ואין להרבה
(ב) חוקה של יבמה שבמקום אחד היא אסורה שני' ערות אשת אחיך
לא תגלה ובמקום אחד היא מותרת שנאמר יבמה יבא עליה וכו' .
(ג) ענין שעטני אמר ופתן יתרו וסמך גדולים תעשה של וכו'
שה"י שעטני אין להרבה (ד) ענין עוזאל שיער המשחל שעל ידו
כפרה לעולין דודאי חוקה היא ואלו להרבה (ה) ענין הכרובים
ששמי השמים לא יכלנלו וכו' וממלאם שכינתו בין בדי הארון ששם
הכרובים הלא גזרה היא ואין להרבה . (ו) ענין הקרבנות שנאמר
בו א תת בני ישראל את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני
תעשה

מדרש תלפיות אות כ ענה כורח

האלימות

זכין ביום ח' יכיוון האדם תמיד בשם ח"ל שדי' שיביל לו הארץ משם לקיים תוספת שבת שעברה מנחית בריאה. וביום ז' ח"ל יהיה'. וביום שלישי ח"ל ארזי'. וח"ל ביום רביעי יזיון להמשיך לשבת הבא מן ח"ל ארזי' וביום חמישי מן ח"ל יהיה' וביום י' מן ח"ל שדי'.

אך לרדך אתה לידע כי השלשה ימים הראשונים תכיון כי ח"ל שדי' וח"ל יהיה' ששם נוקביה בריאה דליירה ועשה הם בחינת לאה וח"ל יהיה' בישרי ז"ל. ובשלשה ימים אחרונים תכיון אותם ביצקב וחל :

גם סדר אחר יזיון ראשון תכיון בשם ס"ג וביום שני בשם מ"ה וביום ג' בשם ז"ן וח"ל תכיון ששבת נמנעה למעלה. ביום ד' בשם ז"ן יום חמישי בשם מ"ה יום ו' בשם ס"ג.

סדר אחר יום ראשון תכיון בה' הראשונה יום שני ב"ת ו' יום שלישי ה' אחרונה אחר כך מלמטה למעלה יום רביעי ה' יום חמישי ו' יום שש ה' הראשונה.

סדר אחר ביום שני וחמישי שמתנו שגונתם בליירה שהוא ח"ל יהיה' כמזכר תכיון לשם מ"ז ביורה שהוא (אבניתך) וכו' כל השבעה שמות להעלות בהם נפטר מהעשיה אל היצירה על ידי שם מ"ז המזכר. חד ביום ז' תכיון שגובר (קרע טעון) על כל השאר כדי ששל ידו תעלה. וביום חמישי תכיון שגובר שם (חק"ב טע"ג) גם לרדך לשלול ולהפטר זה השם עם האחרון כי כיון שכוונתך לקבל חיסופת שבת וזונו כי שם יום שבת הוא (שקולית) לכן לרדך ביום שני נקטר ולשלב שם יום ז' עם שם יום שבת כזה (קשרקעולענית) וביום ה' משלב שם (חכ"ב טע"ג) עם שם אש"ל כזה (שחקקעולענית) דמיון החסדים שם היום שם שבת.

סדר אחר תכיון לענות נפטר מן העשיה אל גדר היצירה ב"אופן זה רע כי ה' סוד הכנפים המועפפים ומעלים אל האדם למעלה הם הזרועות שהם כנגד כפפי העוף וידוע כי המשא חסדים מתפשטים בששה קלוות האדם יש בהם מעלה ויש בהם מטוסה והם ז' חסדים שהם כח"ג ז' הזרועות ושלש אחד בת"ת נמלא כי בששה חוים חלו יש חסדים אלו הסתמי' והנה זה סוד עשיפות האדם על ידי הכנפים שהם הזרועות ולא ע"י הרגלים או אברים אחריו והטעם לפי שבאלו הזרועות החסדים שהם כח"ג וזיון אש"ל יוכלו האור וההפטר וידוע כי כן דבר היורה במקום לר' דוחוק גדול הוא ומאן כה בכנפים כדי להתנועע לכאן ולכאן וללאת משם ועל ידי הנענוע הוא מתמדר.

יאמנם אלו החסדים שורשם הם למעלה בדעת כי שם מקומם כי חלו החסדים. המתפשטים הם אורות המתחדשות מהם ולכן רזונם לעולם לאורשם שבדעת ליונק ולקבל הארה משם ולהיותם עומדים בדוחק ובלרות גדול כשהם עולים הם מעלים את האדם למעלה עיניהם. וזה הטעם נמה הכנפים בזרועות יותר ממשאר ולפי שכל העליות הם בכח שם מ"ז לכו תכיון ששם (אבניתך) בזרועות הימני ושלש (קרע טעון) בזרועות השמאלי וזה (נגד י"ב) בשלש ח"ת העניו דמתכסה וענ חנו ה' שמות מעופפים אותם החסדים לעלות נמנעה בזרועות בדעת וזרדע עליהם הם מעלים את האדם עד היצירה כמו אלכסנדרוס שלעל למרום עד ידי אורח העוף אמנם כדי נחום והגביר עפיהם זמת וזמו תכיון להרדד חסדים ד"ח בדעת שלו לנורדך זוג ועל ידי זה יתוסף כח בחסדים ויעופפו יותר בכח ותעלה מן האורח העוף.

דיבר ה' דק מ"ו ע"ג משם הארזי' ז"ה"ה בימים של זין המעלים לרדך לכיון ששתי הכרבות הראשונות של העמידה שמזכיר את השם השני שמות מהמות ו' של קודם שם הויה והמלאות שבהם ששם חסדים מעלים שם הויה ששעולים מנינם אני לקיים אני ראשון ואני אחרון וזהו פ"י קודם היולד יבא מ' וקודם ה' יבא ד' וקודם הו"ו יבא ה"ה וקודם ה"ה יבא ד' שעולה מנינם כ"ב ואחר אומיות שם הויה יבא שם כו"ו שעול' ע"ל ועני השמות עולים כ"א כמיון אני וזה נלול מקצב מרירי ה' ז"ל בימים של זין המלאים.

אמ"ה ועוב לכוין בזה גם שעת המנפה ז"ג קבלתי סגולה **זקנה**

אששה זין הערבים וכו' מי שכתוב בו אם ארעב לא חומר לר' כי לי כגון ומנוחה וכו' כי לי כל חימו יטור הכמות בהררי אלף וכו' ודעתי כל עוף וכו' והלבנו חיו די עבר וחיו די עולה ועמה רוחה הקני' לתרבונו של ישראל חלה ראה כו' הכחות חיבתו עם ישראל. (1) חמר הכתוב חל לא פדה יפדה אים לא יתן לחלשים כפרו וכו' ויקר שדיו נפסד והלו לעולם. וכחור ח' אומר ונתנו אים כופר יפשו נה' אם יתן חס' חל לא יתן ביתו שפריו נפשו לא מועיל חלה רנה הקני' כד בחיבתו עם ישראל.

כתובת יד סוד נאה יזכר הנפש והמחירה והלוסיף בה כה יחמרה להתקשר נמנעה בקדושה עניוה' בליה קודם שמתקן בחורה תכיון לכל הכוונות שנכתב בע"ה ותח"כ בכל שעה ובכל רגע תכיון גם נ"ג וכפי מה שחברה לבין בהם כד חתובה הארה בנפשו ומה עונ ומה נעים אם כל היום כנו יהיו נגד פניך כי הם הנב הוא מתקן הנשמה ומאירה מחד מחד :

זרזר סדר הדברים תמנה תכיון בהו"ה במלוי יוד"ן ותח"כ בהו"ה במלוי יוד"ן עמה. תח"כ תכיון בשם ס"ג ותח"כ בשם חו"ה דמלוי יוד"ן עמה ח"כ תכיון בשם מ"ה ותח"כ בהו"ה דלפ"ן עמה. תח"כ תכיון בשם ז"ן ותח"כ בהו"ה דהו"ן עמה והנה ד' הו"ה ג' חו"ה אלו אבא ואלו אמא והיורט טוב כי שחבם יחד זה בזה כילד תקה יוד' אומיות דהו"ה במלוי יוד"ן ויוד' אומיות דהו"ה דירד"ן ומשלב יחד אות מה עם שות מה עם ששלים וכן תעשה בשם ס"ג עם קס"ו ותח"כ שם מ"ה עם קמ"ג ותח"כ שם ז"ן עם קי"ח השיבו בתחיל משם הו"ה.

יאם הוא יום שחמשה תכיון בשלושה זה ובשמות הנו' תכיון תח"כ כזה נענב חרעב תומיות חו"ה ג' תומיות הויה ותמחיל מן חו"ה כזה (חיהויה) וזהו היובר אבא בלמת ותח"כ תכיון נשגב הויה עם דהו"ה ותמחיל מן חרעב כזה (חיהויה) ואם הוא לילה שחמשה עומה יחד זה תכיון להפד (יאהויה יאהויה) והטעם לפי שחיבור חרעב שמות חחרונים תכיון שגוד שהוא סוד נשיקין כפולים כמחולל כס"ה פרשת תרומה והנה שם (חיהויה) אחר חיבורו חוזר להיות חו"ה שלם מן חבור ז' אומיות ח' דהו"ה וזני ראשוני הו"ה וגם נעשה שם הו"ה מתחבר שני אומיות חחרונות דהו"ה וכו"ה נמלא שהם נשיקין כפולים כי גם אחר הנשיקה והשלב חחרים נעשות כמתחלקת.

יאמנם כשהוא ביום אזו כמנוח מדה לילה ביום ולכן תחיל מאה"ה וארזי' חד בליה תגביר מדה היום לכלול יום ביום ולכן תקי' הו' דבורה ברישא וביום נוקבא ברישא.

(יוד ה' יזו ה' ח"ה ה' יוד ה')
(יאולדף ה' יו' יו' ה' ה' יו' ע"ב קס"ח)
(יוד ה' וזו ה' ח"ה יוד ה')
(יאולדף ה' יו' ו' ה' ה' יו' ס"ג קס"א)
(יוד ה' וזו ה' ח"ה ה' יוד ה')
(יאולדף ה' ח' ו' ה' ה' ה' מ"ה קמ"ג)
(יוד ה' וזו ה' ח"ה ה' יוד ה')
(יאולדף ה' ה' ו' ה' ה' ז"ן קמ"ה).

גם סוד אחר אחר הסדר המזכר ואם תראה כל ח' מלאו הסודים שכתוב בע"ה כל אחד בפני עצמו הוא טוב אך חני מחדש יחד להיות כוונתך סדורה כפעם ח' ח' ח' לנורדך לכוונם כלם בעת זמן ידוע כי ג' ענמין חינון ב"ע' ורוחניות עולם הבריאה הוא ח"ל ח"ל. וטולם היצירה ח"ל יהיה' ועולם העשיה ח"ל ארזי' וידוע שיש לאדם תוספת. שמה בכל שבת מאב"ע' ובלי מולא' שבת מתהלך בחי' האלימות ושארים עמו ג' בחינת ב"ע'. וביום שני עסתלקת בחינת בריאה ושארית יצירה ועשייה וביום ג' משתקפת יצירה ושחמרה שבת ח"כ ביום רביעי עסתלקת גם בחינת עשיה מבחינת תוספת שבת ששעבר כי ידוע שיום שבת הוא שיעי' ואמננה ולכן ביום ד' חוזר לקנות האדם תוספת שבת הבאה מבחינת עשיה וביום חמישי קונה בחינת יצירה. ביום ששי קונה מבחינת בריאה וביום שבת תוספת

בכל לילית השמנה חטים שזורים הם יין והמשה קשרים כפולים הרי עשרה עולה כ"ו כסס הוי"ה

כשיאמר פוחת יוד כיוון שר"ת עולה ל"א כמנין אמן וכמנין הוי"ה עם אדני ויכין בהם כזה יאהד"והי כשאומר ויברך דוד יקום מעומד עד אחת הוא ה' האלבים שר"ת ל"ה"ה הכהנת החדש

ספר מאה שערים יכוון האדם בט"ו ויין שבתת וי"ב והכוונה שיכוין שבעה ל' והוינו ג' פעמים ל' ויזור ל' עושה י"ד וי"ו וי"ד הרי כ"ו הרזון לשם הגדול שעולה כ"ו הרי ג' שמות בליו"ר שלשה פעמים ובק"ש של ערבית היחוד יכוין שלשה שמות בחסות וז"ל של זמנוה שברי כלל הו"ה"ו עולה חסיה :

והבהיר ז"ל כפי שמות כתב כי שם תהי"ר וזש היה הכי אחד ואל אחד וזכר אחד שברי שם אחיה מספרו כמספר יו"ה"ו שהוא עיקר השם המיוחד כי הו"ה"ת לפולה :

ספר תולעת יעקב בסוד השפע רחם כמה נר"ד ליו"ר אהתפלג עם הבליו"ר ולכוין במה שחורר עליה ליבור ה' הנהיבם חתם כדי להשלים האבריו ופי שהוא חסר מהם הרי הוא מגופו ואין ברכה שורה ע"ו דבר פגום והמתפגג יחידו חפילו יכויו בט"ו וי"ו קרינה ביה וחסרון לא וכל להמנות ונר"ד החדש והמליך מלכו של עולם על כל הדבריו וזה יהיה חבר מחבריו פגום מעול מנוסת שמים וזע שכל תפיצה וירל חיבות ק"ש כדמיון נר לפי שם כנגד רמ"ח מנות עשה שחומר עליהם כי יר מנוה ותורה חור וחופש כג הדדי בעון לראות אם ממליך אדם חס ויזרו בני עירוב מתשבות והרפורים חתרים סוד התמורות וסודו זה ע"ו ששבעה וז"ו שבתח ממותיותו גדולות והסוד עד ה' בנס' :

צריך לומר אמן יהא שמים רבה מברך עד יתברך ועד בכלל הכל כגשימה אחת כדי שלא להפסיק בדברים שהם יחודו של מקוה לוחות הברית דף רל"ג

מגדה עמוקות אופ"ב נר"ד לכוין בשם ב"ב"ב שהוא ה"ה"ת ב"ש של שמש בסוף האבנה רבה בחומרו הבוחר ב"עמו ישראל ב"האבנה

ורושדמי דברכות פ' היה קורא וז"ל אמר רבי חייה אנה מן יומי לא כוונתי אלא חד זמן בעי מכוונת והרהרי בלבי מאז עי"ל קחי מלכא ברישא אלתפתח או ריש גלותא (ו"פ) מי נכנס לפני המלך תחילה ברישא הוא שר גדול ונכבד יותר משרי גלותא) שמואל אמר חנה מימיני אפרוחי (פירות העופות) רבי בון בר רבי חייה אמר אנה מי דימנסיח ופירות שורות ההגביר של הבנין) ח"ר מתירא אנה מחזיק עובי לרשעי דכר הוי גטי לנודים כורע מגרמי עכ"ל :

אמיה קשה עובא על עמודי עולם חלולי דרוך יתכן שמעולם לא כיוונו בתפלתם ופעם אחת שרלו לכוין נח יכלו עד דתו הלך דעתו מלא עי"ל ברישא וחד הלך דעתו למנות העופות שהיו פורחות בליו"ר וחד חשב באורות חבני הבנין : ועוד דלמה גילוי הדבר שילמדו המון העם שגא לחשוב בכוונה מעולם בתוספת ק"ו מהשלמים שלא יכלו לכוין וכ"ש הם :

ובתשובת בחר שבט דף קי"ג רלה לתקן קלת ופי' שטובה הניכרת בדבריו אין פירושה כוונת תפלה אלא על כוונה זרה אמרו שמימייהם לא זונו מתעבה זרה בתפלתם אלא כוונה רגויה וכוננה ש"עמיה הרחומים בתפלתם חנה פעם אחת אירע במקרה שכל אחד כוון מתעבה זרה וכו ומסיים דבריו ואמר בזה השו"ן כשם שדנתי את דבריהם לקח זכות כך המקום ידניני לקח זכות עכ"ל :

ובספר עשרה מתאמתו מתאמר חס לו חלה א' סימן כ"ה כסב בעיני השרים המעטים התפילות וחמר שיש תפנה שהיא אינו אלא מלך הנפס והיא תפנות עם הרצון כי נפש יש גם כן לפתח כן הוא כבהמה חס יודע מה מתפלל ואין מנין תפנתו הרי הוא כבהמה שאינה מדברת כלל והתפלות ח"ו עולות על תפנתו י"ו תפנת שהוא מלא רוחות ואותה תפנת היא מלא בלי ידור כל חס שידע ומנין מה מדבר בלאתה תפנה עולה על די מתקרון שהוא ש' אה"ן

בזחה ומנוסה יחל בכל בקר מיום שנשבע שהחיל המנפה עד שלא ישמע עוד תאנה דהיינו רגונות אחד עם אגוז אחד וגרני מלא או עם טנין של רוד"א כלם מעורבי זה עם זה וזוה לא יגיע בו שום נזק בעזר העוזר האמיתי יתברך שמו

בספר זקן אהרן דקמ"ז ע"ב ז"ל מ"ש הר"י זל"ה"ה אותם שהגו לקרות ממזר לרוד ה' רועי קודם ברכת המזול"ה יפה הם עושי' כי כמזמור הל' ים תיבות ז"ן ומפרנסת לכו"ן עוד ארסיות רכ"ו כמנין בר"י שישלה ברכה במעשה ידיו : עוד לכו"ן לכוין בשמזכיר שם דהוי"ה של ה' רועי מלוי העולם מן הויה שהוא מלוי יו"ד חותיות ו"ד ממלוי ה' אות ה' ממלוי ו"ו חותיות ח"ו ממלוי ה"י אחרוני חות' י' עולה כ"ז וכן עונה תיבת יב"ה"ל ל"ו :

עוד יכוין בנקודת ההויה הנקוד שבג"ה קמ"ז קמ"ז ויכוין שהשם ית' ע"ב וכן כג ודת [יהוד] הוא שבג"ה קמ"ז ויכוין שהשם ית' יספיע לנו מספר"ה דימינא שהוא המזל כי בני חיי ומזונו לאו בזכותה תליא מנתח אלה במזל' :

אמיה לר"ד יתח כוס של בר"י בחמ"ט אלכנעות לפי שחוס עולה פ"ו והמשה הלכנעות עונה כ"ח כמנין הויה וסדנות כנודע ועל ידי שעושה יחוד ומפיון בו גורם נשפע רב במעשי' ידיו לכוין דכווני' זו כח באתרוסה דהיינו על כוס של בר"י משיגים כל הכוונות שקדם בתחלת הסעודה במזמור ה' רועי כמדובר דאין קיום הגע אלא בחסותו י"ו וכוון שחוסת סעודה ביחוד כל הכוונות הקודמות עו"ה יפה בידו דפעולות ברוב טוב לבית ישראל ובענפי' ידועי כתבתי מענייני אלו הרבה מאד :

וכיון דלחא לידו מעיניו כונה חכמה"ן לך מה ששמעתי בכוננת שמשקין הליתס ביו"ר בנעד ציימת וכו' כי לעד עולה ק"ב כמספר הילי"ה שעול"ה ק"ד כילד חרעב פעמי' שמו"ה עולה ל"ב ולב ל"ב חוטי' הם שזורי' מנאל' ל"ב על ל"ב עולה ס"ד והמשה קשרים כפולים בכל לילית שהם עשרה השרים בכל לילית עוליס ארבעים מ' על ס"ד עולה ס"ד באופן שתיבת נ"ע"ד עולה עיניו הילי"ה וזלית עולה ערי"ג כמנין המלות ויכוין כי המנות והתורה נעד קיימת לא יחליף האל ולא ימיר דתו נעומים לזותו :

ואם תר"ל לענת ח"ך ייית' עונה תרי"ג עיין במורה"ם : אשדיר ז"ל ב"פ שלא נ"ד ר"כ"ו ע"ד משה המפרשי' ז"ל לילית עולה ת"ר ושמונה חוטין והמשה קשרים הרי תרי"ג ועל מה שלי"כ כחוב חסר חמרו כי למ"ד שבמנת הל"ית ששלמת המיון לשלם החיובות ששני פעמים כתוב בפרשת לילית שנים ללית וחד לילית לעד עולה ל' עשרה לכל אחד :

והקשה הוא ז"ל ח"ל והנה כמו זר נחשב שבראות הללית יעלה על זכרון הא"ש מספר הללית שבכתוב עם השלום הלמ"ך ועוד כי מלשון הכהונה יר"א שפי' רח"ת הענף שבכ"ף והחוט' יהי הזכרון :

ואפשר הוא כי הנה בתיבות כל מנות ה' שבפסוק זה יש מינין תרי"ג מנות כי מלת כ"ל עונה חמישים ומלות עולה תקל"ו והשם עול' כ"ו הרי תרי"ג ומנות הללית שהיא זכרון למס' הרי תרי"ג :

והנה ר"ת של כל מנות ה' עולה כשעיס וזוה בביטוי א"ש אל כיניו וימלא ע"ו יזכור כל מלות השם רחשי תיבותיו עולה ע' והוא כי יראה הכ"ו בערב חוטים שתיים שבוכו הרי המשה והמשה פשרים ושמונה חוטים הרי י"ח וי"ג חוליות האמור בגמרי' נח יוסף על י"ג חוליות והוא המנין המשובח ביותר מספר התיקונים הרי י"א וט"ל כריכות כי כל חוליה שלשה כריכות הרי ע' בכל אחד מהלילית ועל זה יאמר ורחמים חותו וזכרתם חת כל נגלות' השם כי בו ירחו וקשר ר"ת שבכל מלות ה' הכולל תרי"ג כמדובר פע"ל ובענפי' דעני"ל כתבתי ענין חסר ממה שחנתי השם א"ך ללית עונה תרי"ג :

ושמעתי משם הרב אדלו המקובל האלהי כמורה"ר אברהם היכיני וז"ל יתח הילי"ות בידו וישם חותם נגד לבו מעכב שם עד שיאמר ויתברך ודבר' שים על לבו וישקף אותם פעם דיש"ם בר"ת יהי ש"ם ה' מ"ב"ד שהוא השם הייה הרמזו

מדרש תלפיות אות כ ענף בונה

וההרגל היה מדרבת התפילי' אך פעם אחת נתעלמו עלמם להשלים וחסיר חדיעתם דבר של תורי' ויתן כל דעתם בכוונת התפילי' ואירע להם מה שאירע כמזכר במאמר ומנצח זה לא היה נחשב להם לחטא על דרך בזהבחה תשנה תמיד שהבחתם בתורה היה מבטלם מכוונת התפלה

ענף כוכב

כסיר וכימה הם כלל כל י"ב ויש בהם סודות עמוקים עיין גם ב'ארוה' מ"ע חופן קב"א

תיספות דף י"ד ע"ל כל הישוב כלו תחת כוכב אחד עומד והך פליגא ראה דאמר דעלמין כל העולם כלו שלים שלים ישוב שלים ים שלים מדבר דאם כן לא היה להם ברקיע אלא ג' כוכבים עיין גם

שם דף י"ב ע"ל מן השמים נלחמו הכוכבים ותימה למאן דאמר העולם עלו תחת כוכב אחד עומד הייך ירדו הכוכבים והלא מאחד נתמלא העולם וי"ל דלא איירי אלא בכוכבים של הגלגלים שהם מזלות קבועין אבל שאר כוכבים קטנים הם

תוספות (תנינה ד"ב) העולם משופו וגד סופו ת"ק שנה ואירך עיון למאן דאמר כל העולם כלו תחת כוכב עומד היכי קיימי כל אינון כוכבים שגראים ברקיע' ויש מפרשים שעל ים אוקיינוס ד'אמרי' בפרקי רבי אליעזר כנ השעורים לא נאמרו רק על שאר ימים אבל ים אוקיינוס בוראו יודע מדתו עיין גם

כספ אור עינים בזמן הניבול היה מכתם כוכב לבנה משל"ם חכ"ל והוא מורה לחות וקריו' ומני לכן בעצב הולידו בנות והם ביקשו להוליד בנים וזרם מה עשו השתחוו לשמש ועבדו לשמש כי כוונתם השמש מבטל כח הלבני מה עשה הקב"ה הגדיל כח הלבני על השמש והביא מנוול

תמונה ממשלת הכוכבים שנקרא כוכב הוא ממונה על ארץ שין

מדרש אחד עשר כוכבים מנתחמים לי על ידי שמש וירח דקדושה וי"א כוכבים דקדושה יש להכניע י"א אלוסי' דעשו

זוהר פרשת תרומה כוכב אחד נקרא יד וזוהר הכוכב מנלח יאורה כל העינים וזוה יך בצורף ארביך וזוהר הקובץ כד כפיק פשוט בהד יד בחמש אלבען הכיר וגליך וזוהר נתייראו מארי קוסמין

כפרק מי שהיה מגל דבי' אלוסו רבי נתן אומר כל הישוב תחת כוכב אחד וכו' עיין בספר אמרי בינה דף קמ"ד ע"א

אמיה אפי"ם שיאמר האומר האיונו כל יושבי חלה שאו מרום ימיכי' ורלו כונה כוכבי' אין מספר עיניו הרואות מלמטה למעלה דע מה שכתב הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהלכות יסודי התורה כל הכוכבים הגראי' יש עמם כוכבים קטנים שהרץ גדולי' מאחד מהם ויש מהם כוכבים גדולים שכל אחד מהן גדול מן הרץ כמה פעמים והרץ גדולה מן הרח כמו ארבעים פעמים והשמש גדולה מן הרץ כמו ק"ע פעמים נמצא הרח אחד מששת אלוסי' ושמונה מאלות מן השמש בקירוב ואין בכל הכוכבים כוכב גדול מן השמש ולא קצת מכוזב שבגלגל השני ע"כ ב'אופן שיש כוכב גדול מן הרץ כמה פעמים ואם כן בהיות השמים כמיין כיפה מרוב גבהו גראי' כוכבים הרבה שאם דרך משל אם יתקרב השמים מעה מעה קרוב אלנו דרך שעה היה גראי' לעין איך העול' גולו תחת כוכב אחד ושאר הכוכבים לא היו גראי' כי בהתפשטות השמים דרך שעה היו יזל"ם שאר הכוכבים מן מהרץ לארבע רוחותיה והרץ שארית תחת ארבעות כוכב אחד כלתם העומד תחת מיקרת הבית שהמיקרה עורפת מכל די רוחותיו והוא באמצע כיון שיש כוכב גדול מן ה' כונה פעמים וכו' וזה אמר רבי נתן כל הישוב תחת כוכב אחד וכו' וכן שכן התעב ור' כה מנעשו של בורא עולם ויש זאת יגד עיניך תמיד דלכלית בחטאי בלא כוונה כי גדול כחו תכיר גדול שפלותך ודלותך ואפלתך ומתוך זה תכיר חסדו

מהראשון ויש תפלה שהיא מלך הנשמה כוונה שמכווין לידו' אורו' עליונים הידועים והיוסר עובד מכלם והוא עולה על ידי שר הגדול יותר מטערון והוא הנקרא אכתריאל ועושה ממנה כתר לחי העולמים ולכן ר' חייה בירושלמי הכ"ל היה מהרבה בתפלתו מאן עייל קמי מלכי' ברישא אלקפתא זה אכתריאל הנכבד מן השלטה או ריש גלותא זה מטערון שנקרא בן ירד על שם ירידת הגלות ושיניה היורדת ומתלבשת בו וזוהר ר"ש גלותא ראלתו שהוא הראשון של הגלות והוא עיקר כוונת להבחיין אם גובר בתפלתו הדבור שהוא על ידי מטערון או המחשבה הכוונה הנכונה שהיא מכווין שהיה על ידי אכתריאל ומהר שלא לכווין יותר שהיה חושש לתפלה עד כאן תוכן דבריו עם קלת תוספת שיוצנו דבריו כי תסומים הם

ועיין בספר קרבן שבת מה שפירש על זה ומה שפירש הוא ז"ל בדף מ"ה מעמוד א"י עד עמוד ג' ולא יכולתי להעתיקו כי ארוכים הדברים

ידעדין כיון מאמר זה והלא דכל הגדול מחברו יארו גדול ממנו לפי שהשטן אינו מוליא זמנו כי אם להפיל הגדולים ארצה כי בזה מורה גבורתו כי אינו מהחוקר להחטיא להמון שאין מבחינים בין טוב לרע ולכן השלמים בידועם מדת השטן שכן הוא מעולם לא היו מוריו עלמם לעשות הכנות לכונת תפילתם פן ירעה השטן ויבא לבלבל כוונתם אך היו מכונים לעמן במחשבת לבם שאין במחשבה גילוי מלחא לשטן וכשהיו עומדים להתפלל לא היו מורין עלמם בתנועות המכוונים ובה אין שטן ואין פגע רע כי השטן בראות להם כך בחושבו שלא היו בכוונה לא היה מתעסק עמיהם לעוררם אך פעם אחת אירע שביקשו לכווין כלומר הקדימו בתכונת התפלה ב'אופן שגורע הדבר לשטן כפי נענוע הכנת הדיבורין בא לבלבל בדברים זרים והם כפי הליל עלמנו וההריו' המעל'בלבם נקו לבם לחשוב בדברים חול חד לחשוב מאן עייל ברישא תחלה וחד לחשוב בעופות הפורחות וחד למנות לבני שורות כדו לבלבל דעת השטן ב'אומרו כבר אבדתי כוונת זבזה הולך לו והשלמים חוזרים לכוונתם וכיון הוזהו ולכן כל בר ישראל הרודה לעשות מלוה לא יכריז על לא מקודם שמשו השטן שומע ויודע בדבר ומזדרז עמלו לבעול מן המלוה או יעשה בפתע פתאום המלוה שרודה לעשות וכיון שנעשה יעשה כי לא היה מקום לשטן לחשוב חופן לבעול ממנה והוא על דרך שנאמר אללי על מאמר חסיל כל המתפלל על חבירו אין להיודיע שמו שנאמר אל נא רפא נא לה ולא שמה לא חבירו וכו' והטעם שאם מתיכר שמו עוריע לשטן על מי מתפלל ומביא עליו עונות מרחוק לקטרר עליו עמיהם אמנם בהיות שאינו יודע על מי מתפללים אין לו מקום לקטרר כי אינו יודע על מי הם מתפללים

וכן נבדון דידן לרדך שלא להראות עלמם כאלו עומדין בכוונה וכפי דרכיו יבא על נכון' שגלו הדבר כדי ללמוד להמון העם שאם יראו לעשות איזה דבר מלוה אל יכריזו עליה פן יודע הדבר לשטן ויבעלו ממנה והוא על דרך אמרם ז"ל מתחיי' מועלי' אפילו לר"ת שאם אדם אומי' כך וכך אינו לומד וכו' ומעלת אותם מתי' שהוליעה לפועל לבעול

עורר נראה שבהיותם השלמים יודעים שהמתעסק בכוונת השטן מתעסק עמו להכניס בלבו מחשבות ררות ומיני כפיות ולכן כדי שלא להכניס עלמם בתגור זה היו מתפללים דרך מלות אחיסים מלומדה משום הרעס א' שרלו לכווין בא השטן לבלבל במחשבות ררות עד שהורגו לחשוב בדברים בעלים של השלך מעליהם אותם המחשבות ררות המחשבות את האדם ומה היה יולא מזה להתפלל בטוונות כדי להביא עלמם לבעול נפשי הקטרוג כמדובר רעוב טוב להתפלל ככל אל דאם

והיומן שהיו מתפללים בלא כוונה ר"ל שהיו מתחילי' בתפלה ודעתם היה בחיזה דבר מלימודם והלשון הולכי' ומתפללי' מחמת ההרגל וכה מחשבת' בתור' היה מתים כח השטן מלמונעם ממחשבות התורה כח"ל אמר הקב"ה בראתי ית"ר בראתי תבלין עמו שהיה התור' שהיא מתיש ועוד אמרו אף פגע כך מנוול זה מושכהו לבית המדרש ב'אופן שיעולם היו מתפללים בלא כוונה כי בעת התפילה דבר מלימודם היה בא במחשבתם והיו מתבודדים בה

מדרש תפילות אות כ ענף טובים

הסג

מספר הפילי' בקיר' נמרץ גדל שחלחית' [בג' כפרת'] הנזכרים בפרק ד' מספר יורה דל' אות ג' ר' קרע' חזק עד שבע' רקיע' . ובעני' ככבים . שבעה חלרות . שבע' ימים . שבעה שבתות . שבע' חדשים . שבעה שנים . שבע שמימות . שבע' שמי' לפש' חיי'ם ושלום והכמה' וחי' ועושר' ור'ע וממסלי' . והכל מכה שבעה שמות של אלה ככה כל אחד ואחד מהשבעות הנזכרות בכות' חי' (מבגד כפרת) בכה של אחד מאלה בכה וכל אחד מהשבעות כנגד מדה אחד כלומר כנגד ז' ספירות . והני' מלייר' לפניך כדי שחבין :

עמד דבעל היכולות כזה משי' פניו השנחתו עליך אף כי לאפס ואין ערכך זהו מביאך אל היראה והמניעת מלחטוא לו .
וזהו שכינ' דוד הע"ה בזמורו כי אר'ו' שמך מנשה אלבעותיך ירה וכוכבים אשר כוננת מה אנוש כי תזכרנו . ותחסרנו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרונו וכו' יר'ה בראותי ירה וכוכבים ויש כוכב גדול מן הארץ כמה פעמים ממיר אני כחך הגרול וגדל שפלותי ודקותי וא"כ מה אדם וכו' כבוד והדר תעטרונו וכו' שמך ועגונה גדולה מזו וכו' וכו' כל זה נגד עיני איד' ימלאני לבי לחטוא .

[בינ"ה] שבת' [נדולה] צדק [גבורה] מאדים [ח"ח] חמה [נצ"ח] נוגה [הוד] כוכב [סוד] לבנה

אב"ג יח"ץ	ק"ע שפ"ן	גנ"ד יכ"ש	בט"ר צה"ג	חק"ב פ"ע	ינ"ל פז"ק	שק"ו צ"ח
רקיע שבת' ארצו ויובלו יום ראשון עין ימין חיים שבת	רקיע צדק ארצו ויובלו יום שני עין שמאל שדום שבת	רקיע מאדים ארצו ויובלו יום שלישי און ימין חכמה שבת	רקיע חמה ארצו ושבתו ויובלו יום רביעי און שמאל חן שבת	רקיע נגה ארצו ושבתו ויובלו יום ה' נחיר ימין עושר שבת	רקיע כוכב ארצו ושבתו ויובלו יום ששי נחיר שמאל דיע שבת	רקיע לבנה ארצו ושבתו ויובלו יום שביעי פה ממשלה שבת

עכ"ז חסרי הדעת בחלקו שמואסי' בענייני העולם הזה כמוהו וכך בזה כח נבואי וחכמה לדבר חכמות שלא מענייני עולם הזה וזה שאמר חז"ל מאשר בים המקדש יתנה נבואה לשועים ולתוקות .

ועתה אגיד פירוש של ג' של בג"ד כפרת' ואלו והנינו שכוונת שבתו כתר' כתיב בינה ולמעלה ממנו חכמה אבל ג' המליכו את ג' וקשר בו כתר וי"ר בו . גדולה

צדק

בעולם יום שני בשנה ועין שמאל כנפס ר"ל שהעלה את הג' להיות ראש בכה כתר עליון וחכמה וחס בו כח שלום הוא היסוד' מכה השדוד וסבל דין של החסד וזבחוקו ישר ולדק וטהר וינעמי עובדים וחס טוב וחסד דין של חסד ואנשי שם וגלגל וחכמת התורה שגלגל וזרות חסד על לבנה וספרות ומקח ומשא ומתן והלכה בכל עסק ורווח ועושר כי לו הכסף ותקוה טובה של חסד והחסוד והסואין ומורה על הירון בכה והגלגול והבנים המליכים כי הם מן הנפשות והמליכים ביסוד הנקרא שלום והשלום של חסד וגם מורה על שלום והבעתון מכל פחד שאל החסד מאבעד הפחד ומור' על יבוצים טובים ובתים נאים והיכל מלכות ועבודת למלך מלכי המלכים ר"ל אוהב הנאמנים הם הספירות והולכים באמונתם היא כנסת ישראל הנקראת אמונה . ויבוצים עובדי ר"ל הם הספירות שבהם מלאים רמזים מבלי דין ואז נקראים יבוצים טובים ובתים נאים היא כנסת ישראל ותלמדה הימנה כי כשיו יבוצים טובים אז הנבא' טובים והכלי המלכות ר"ל החסד הוא היכל הבינה . ועבודת מלך מלכי המלכים ר"ל החסד מוליא עבודת הבינה מכה לפועל אשר הבינה היא מלך על מלכיה חסד' ופח"ז המלכים כי הדו פרופיין וכוכב זה מורה על מליחות חן וחסד ומליץ ביושר ופוסח בזכות וזכרת הארץ היא העטרה ורוח התבואה ושלום העיר והזרת הוא צדק ורפואת החולים ושילוח האסורים והחבוסים כדון בני חלף ר"ל טהר אסורים כבאמור' ונבאש' רעים ומוליא' משם .

וזהו

אין חבוס מתיר עלמו מבית האסורין אם לא החסד . ומור' על מלכים טובים ועל מלכי אמת ושופטי צדק . ובדולה בחלקי אי הוא כמראה אבן ספיר ובחלקו השנה כל חסן מן האלמים הכבדים ושואי הפנים ובחלקו החונים בבחי' תפלות ומושב החסידים ותפלות ותחנונים ובחי' המתבודדים לעבודת השם להשיג שפלותו ויעיד על היוקר בספרות גם בחסד . ויעיד על יועלי המלכות וסופיין והוא מכה קר'ע שש"ן אשר הדיק עומד מחמיו ועשה אומר פירות (ד') של בג"ד כפרת) המליך את (ד') וקשר לו כתר ור' ע . גבורה (מאדים) מכה (גנ"ד כפרת) יום שלישי בשנה . ואין ימין כנפס והי'

בינה והנה המליך (ב) (מבגד כפרת) וקשר לו כתר ור' ע [שבת] בעולם יום ראשון בשנה . ועין ימין כנפס וכו' ר"ל שהעלה את הב' להיות ראש בכה כתר עליון ויש בו כח החכמה ור' ע כוכב שבת' אשר מתחלת (אבגית"ן) והוא אשר מכחו יגיע חכמה לשבת' . וכל זה הוא כוכב של חסד ותמנה לפי שיש בו מהחכמה ולכן מואס בכל ענייני העו"ה הנשמים ולכן בחלקו הדיוטים והמלחמות והסומנות והחברות והדומם והחסך וקברי מתים וספירות ותנאים ושוחות ומחנות איוב' וגנבים ושפלות וזול הפחירות והתרעות ועל מי שיאמין בפיו ואיתו שומעין כלב ועל חוספה ורממות ומדבר ויערים והרים ופרה' דרעב ועינוי ומקבץ פת לחם ועל מימת החולים והעבדים ועל שמועות הרעות והיאול ועל חולת מנושכה והסרון כבוד והיות טועתו באחר מורה על כל עיכוב והיות עליון על ז' כוכבים מורה על ה' ובהלטרפו כסם הו"ה מורה התחדשות היותו והבנינים ולחורו מנועתו מורה על כל דבר כבד כמו הקרקע' וכל דבר שסמל .

ולדיות

אחרות השבעה כוכבי' מורה על כל דבר אחרית דידוע שהבינה הוא שביעית מלמטה למעלה ומוקבלת מן החכמה ומן כתר עליון ולפיכך הוא ממונה מן החכמה על ישראל והבינה נותנת חכמה לחכמים ודעת ולדעי בינה והוא מנלה עמוקות וסתומות וידוע מה בחשוכה והכורא עמיה שרי והוא מעמד מלכים והוא מוריד והיות מסתכל ברישית עיונים לא ירגיש בגנות ובציוני' ובטומי' במנשה ונדבור והיות מורה על הבדיל ועל כל דבר שחור ועל מרה שחורה ועל אבני דומם ועל מי שבר אחר מדברו ואינו מקיים והוא מורה על עמקי המחשבות והחכמות זה הכלל כל מלאכות לפעמים לאחור כמו הספירות פעמים ילכו ופג'ים יעמדו ופעם ישובו לאחור וכן התנור פעם יחס ופעם ישוב לאחור ויקר וכיוצא באלו כוכב שבת' ממונה עליהם ולפי שהוא ממונה על ההקדמה לפיכך כשיגיע עליהם לא ירד עולמות שאחראו מעליו רוח ה' רוח חכמה ובינה והוא סוד משיח ה' .

וכוכב

שבת' אשר הוא תחת [אבגית"ן] הנתחבר עם בראשית ממונה על ישראל וכוכב שבת' מואס התענוגי עולם השפל כי הכל המה ועוסק לדעת חכמה שלמעלה ממנו וישראל מחוייבים לעשות כמוהו ואם אינן עושין מסתלקת הבינה והולכת בעליונים ושם קלות ההקדמים ישראל יפלו ברע"ה הוא הפחד .

ודע

שהשנה הקס' יתברך על ידי כוכב שבת' מגיע כח לשרים המבטלי' אצרי האדם כמו חרשים . ופסחים ועורים וחסרי הדעת ואף ע"ס ששכתי מקבל מאבגית"ן והוא ממונה על החכמה

מדרש תלפיות אות כ ענף כוכבים

ולו כח השריה כי יש בו רוח חיים והם ולה חלק שטופה ללחות ולו
 בהחורים וילות בניס וצמות וכו' לזכר נטופה מעט לזכר לאדם
 לפי שאינר הגבורה מתעבר בו וכל נטופה נחמד רוח אליו ולו קצור
 נשים לטוב מלך התפארת ומשנה שהוא לו רחוק עולם מנגלות
 מרקחים ומיני צממים וריח טוב וכל תכשיטי נשים שהוא העטרה
 וסחורה הכל מלך החסד ולפעמים מריבה מלך האש .

ועתה (כ"ה) של (בגד כפרת) המלך את ר' של בגד
 כפרת תכאמה וקשר לו קשר כתר וכו' זו (אדו כוכב)
 בעולם מכה (ני"ל פ"ק) ויום ששי בימים ונחיר שמאל בנפש של הספרים
 והחכמה והכתיבה מתורה שהוא התפארת והשכל והדבור והזלזה והסברה
 ולפי שיש לו מלך הגבורה יש לו כח מריבות והוא משתקף וכו'
 כל מיני אומניות יש הוא ההוד ולכן תחבר עם כל בני אדם ולו
 מלאכת הלידור והרקמה והוא מזהר האויבים אם לשלום מלך שהוא
 מקבל מהת"ת ואם למלחמה מלך הפחד ופעמים מגיע לו יוצא לפי
 חומו וכעסו כי רובו הוא מן הפחד ולו תחבולות מלחמה כי הוא מלומד
 מלך הגבורה יש לו מתק שפתיים מלך התפארת יש בו מיני שחוק ונגוין
 מכה החום העשוי על הגבור' יש לו רבוי האש התפארתית ויש
 בו המון בני אדם מלך י"ב ששני ישראל הבאים אליו מכה התפארת
 ויש לו מחלוקת מכה האש ולו חכמות רבות ולפי שהוא נלחם עם
 אויבי האש לרדף להיות לו כח גדול לשבש דעתם בדברים וכל ענין והוא
 עובד למלך התפארתית שאוב ביה והוא מורה תלמי קטול ולו תחנוני
 ותפלות כי ממנו שיתלחלו אל העטרה ולו העטרה הנהו והוא כמו
 שליח לצור ומתפלל בעד ישראל ובעד בני המ' ואליו יבואו שמועות
 שקר מלך החמור' אמנם נלח ישראל לא ישרק ולא יכזב .

ועתה חזיר לך (ת"י) של (בגד כפרת) המלך את (ת"י) של
 בגד' הכפרת בממשלה וקשר לו כתר וכו' (א"דו לבני'
 בעולם מכה (שקול"ם) עם יסוד עולם והיא יום השבת הוא פה בנפש
 ואם בו כח ההלך והכניעה והחברה והליכה בים ולו החכמה היא
 העטרה כבוד וכבשא לפיכך מורה על הכניעה ובקשת רצון הטלויים
 ולהיותה מתפשטת בעליונים מורה על הכרזה ומעט מנוחה והיותה
 פעם מתקרבת ופעם מתרחקת . מורה העמיד על הגאולה ופעמים
 על הגלות האמת כי תשיג חפליה . ולה הבשור' והכתיבים מתפארת
 ולה שלוחים ומליי יושר הוא יסוד . ולהיותה פעמים בבני אורה .
 מורה על חלשים מסוכני' וזכיה : ותורה לפעמים על תכריכים המת
 כבוד המלשב דבויי השלח ופעמים בראות לפי התחברות ולה הימין
 מן התפארת והוא להיות לו נמות והוא הנקרא הנקרא שאלו והבשם
 מן החסד אשר נשמנים ושלג וזכר וגחלים וימים ושקמי' המים ולה
 הבגים והפרדים' כי הוא גן של ענן ממש ענן הוא 'יסוד וכן העטרה
 ולה השררה כי היא (מנלכות) ולה עבודת המלך הוא יסוד ולה המלחמה
 מן ההוד והשלום מיוסר . ולה עובדי האלמים לה בקור מתחל' והתשור'
 כי לה יבולו עי שרי מלטים שי ומנחה והסחורות מתפארת . והאורה
 מאש הוא הפחד והשמחה הוא עלמו שמחה ושלום ויסוד וכבוד הוא
 תפארת .

ראו והבית שכלו צבעה מעלות הם המ"ב אריות היולאים מכה
 (לכניתי') ושאר הכשה שמות ומתנלו כל כחות מ' ז' כוכבי
 לכת אוך מתפשטי' עליהם הכחות מכה שם הוי"ה וכנסת ישראל ומכה
 שם בן מ"ב והם הם ראשי פרקים וכאשר תתפשטו בנקראת תתנלו לכל
 אחד ואחד פסוקים מן התורה והם הם ראשי פרקי' של הכחות ויהיו
 ממד בין עיניך וזכיהם תדע כל עתיד בהם יהוה' ואדרי' ית' וית' .

אמ"י בענפים דלעיל כתבתי אופנים אחרים על מה שמחייבים
 המזלות ודע שבחירת האדם גובר' על הכל דרך משל אם
 נולד אדם במאדשים המחייבו המלך דם יש בכה האדם מלך בחרתו
 לנבור ולהלל מחיוב המלך או בכסף או כל נולד בלדק הממייבו החסידות
 יש בכה בחירתו לבעל חיוב המול והיותו רשע גמור ולכן אל תיאש
 האדם מהעובות אם נולד במול . רע כי על ידי מעשיו המצויים יכול
 לשנות עליו וכמו"ל על אכריהם אע"פ שאע"פ שמחייבו מניעת
 הכולה מכה מעשיו המצויי השליטו הקב"ה על המול וכו' והדבר
 נהפסו

הוא מורה על אמיץ לז וקשה עורף ואכזריות על החימי' והכנס
 והלכות והמלחמות כי כן משפט הכזורה ועל שרי החיל ועל שופכי
 דמים רח חיה ודם אדם וכל מלאכה אשר תבא בלש מיוחסת לו כי
 הוא האם הגדולה ולו הזכר והפעמים האדומים וכל דבר אדום ובעול
 התפלים ועכוזים . בהשתחו לבינה ולו כל מיני פחד והסכרות וזית
 הצבול ולו הבשר והדם והתנליון והיין אדום ויין מעורר מלך הדין אבל
 שבחי ארץ ישראל הם ז' מינין והמים וכל דבר שאינו אדום מורה
 לחסד ומורה על הביאה והשמיטה ודם צבולים ומחזור מתוך חומו אחרי
 היוצו בו הקלחה והצלחה ולו הדם אשר הוא הפשע וחימות של אדם
 ולו החום העצמי ומורה על לטמים מלך החילונים ועל הרגוי חרב
 והפעלים . ולו המרקחות החמות ורפואת של ננעים ובעלי הכויות
 והטופות וזו לידה ועל ברית מילה . ולו מין החולאים הקדחות
 ולו העבדי' הבורחים כי לא יוכלו לסבול כעסו . ולו כל מיני עונש
 ומלקיות וזרת . ולו בריות משונות . ולו הכזורה על החום . ולו
 הכופרים בדת מלך התמורות ר"ל הולכים בגוים מלך עונותיהם . ולו
 בעם המלכים ואליו לנקוט שבעת הוא ועדי שקר ותקוה מכוזבת . ואליו
 יתחשו בעלי השגנון ואכזר הדעת ולו אש גפרית ומשרפות מים
 ומקום חשימה הלאו ולפיכך שחיתות כלפון . ומלחמה ומור ומרד
 ועקרב וחיות רעות . ומשמרת כלבים לועקים וחלשים ולו המעקים
 ההדים .

ועתה אבאר לך הכי"ף של (בגד כפרת) תפארת (חמה) המלך
 את כי"ף וקשר לו כתר' ור בו חמה מכה (בע"ר לת"י)
 והוא רביעי בימים ואין שמאל בנפש . ולו הקו והכבוד ר"ל התפארת
 והעז והעטרה והמלוכה ויחוד השם והוא מבוזר בכתב ובנקרא
 ומורה על אורה העלמת ועל עבודת המלטים כי הוא משרת לבינה
 ועל חזרת בעלי חסד וחסידים והוא מבוזר שקי אברהם הוא החסד
 גדול ועל חכמת הטבע כי הוא קצור אה"ש המורה דבר ועל עוזר
 מלך הימין כסף ומשמאלו זהב ולו ההללחה וכל אשר הוא עושה ה'
 שהוא הבינה מללית צדו ולו כחה מלך הגבורה ורוב עוזרים מלך היסוד
 ואליו יגיעו כל מסחר כסף וזהב הם חסדי ופחד ומכל אשר תלמח
 האדמה היא העטרה כי ממנו נאומות וכו כל אבן יקרה וי"ב אבנים
 של תמן המשפט ואבני האפוד ועל אה"ש מקבל מנורה יגיד על הים
 ויגיעה בעסקים ואיבה מהשרים ולפי שהוא משלים בין האש והמים
 לפיכך מגיד על שלום מפחד ושלוח ובריות וליטע ביבשה היא העטרה
 עובד מלך האמת לפי קיום בים וכל מיני מים רעים כי כל חיות הארץ
 מתפארת ואין לו יסוד צמים לבדם והוא מכניע האויבים בכה הגבורה
 וידו שהוא העטרה בעורף אויביו ומבקשי רעו ר"ל כשיתנגלו התפארת'
 לעלות בעלה הראשון הגבור' אין לה רשות לסיוע לאומות הענין אף
 חובב עמיים רק מסייע לאומה יתיר' הוא ישראל ונותן כח לתפארת
 להקטם מאויביו ע"י העטרה . ויעיד על שלוח העבדי' לחפש כבוד
 השמשות ועל אלה האסור מביה האסור כדון בני חילוף לבח בנזק כדון
 אשר אין שם פגע רע וכן היושבים במזלר יסוד מנעליהם האויב כי
 פשע ומגן ה' אלהים לנצחות עליהם ויגין רלון בני אדם וימלאן חן בעיני
 אלהים ויגין ויעיד על הגאולה והגדירות וכו יתפרחו החולים כי הוא
 ממוצע בין אדם ולו הוא החסד והפחד וקר יבש הוא הדין המלך את
 (פ"י) של (בגד כפרת) המלך לו כתר וכו' בו (לכל נוגה) בעולם מכה
 (חק"צ ע"י"ע) ויום חמישי בימים ונחיר ימין בנפש ושם בכתו הזרוע
 והזרוע וזן של נשים וזן של יופי והשנת חפניו נכשים שנאמר וימינו
 תחבקני וכתבו נעימות בימניך נלח ושלום מכה המת' הבא אליו ויש
 לו עוזרים מלך החסד ואזכיהם מלך התפארת ומבקשי עוונותו ויש
 חשק בנשים ר"ל הנלח חושק להשפיע לעטרה הנקרא אשה והתשוואות
 חשק כבלי השיר והשמחה והארוסין וכל תכשיטין והגנות והפרדים
 וכל מיני האדם ממנו ומורה על מנוחת הימים מלך החסד אל העטרה'
 על ידי הנלח ושלום האויבים כי הוא המללח ומתוך שהוא מקבל מלך
 הגבורה חלק שהוא מעט לבן מורה הכוב מעורר בכסף חלק שהובא
 הוא מעט על כן הוא מראה ויעיר על הארפים ומיני לירוי' ועל משי
 ורקמה ועל תענוג ושלוח . ולו השמועות ובשורה טובה מלך הטוב הוא
 קה"ת וגמילות חסדים ורחמנות ומדנה ועזרה ונתים יפים ושכיות החמד'

הוא מורה על אמיץ לז וקשה עורף ואכזריות על החימי' והכנס
 והלכות והמלחמות כי כן משפט הכזורה ועל שרי החיל ועל שופכי
 דמים רח חיה ודם אדם וכל מלאכה אשר תבא בלש מיוחסת לו כי
 הוא האם הגדולה ולו הזכר והפעמים האדומים וכל דבר אדום ובעול
 התפלים ועכוזים . בהשתחו לבינה ולו כל מיני פחד והסכרות וזית
 הצבול ולו הבשר והדם והתנליון והיין אדום ויין מעורר מלך הדין אבל
 שבחי ארץ ישראל הם ז' מינין והמים וכל דבר שאינו אדום מורה
 לחסד ומורה על הביאה והשמיטה ודם צבולים ומחזור מתוך חומו אחרי
 היוצו בו הקלחה והצלחה ולו הדם אשר הוא הפשע וחימות של אדם
 ולו החום העצמי ומורה על לטמים מלך החילונים ועל הרגוי חרב
 והפעלים . ולו המרקחות החמות ורפואת של ננעים ובעלי הכויות
 והטופות וזו לידה ועל ברית מילה . ולו מין החולאים הקדחות
 ולו העבדי' הבורחים כי לא יוכלו לסבול כעסו . ולו כל מיני עונש
 ומלקיות וזרת . ולו בריות משונות . ולו הכזורה על החום . ולו
 הכופרים בדת מלך התמורות ר"ל הולכים בגוים מלך עונותיהם . ולו
 בעם המלכים ואליו לנקוט שבעת הוא ועדי שקר ותקוה מכוזבת . ואליו
 יתחשו בעלי השגנון ואכזר הדעת ולו אש גפרית ומשרפות מים
 ומקום חשימה הלאו ולפיכך שחיתות כלפון . ומלחמה ומור ומרד
 ועקרב וחיות רעות . ומשמרת כלבים לועקים וחלשים ולו המעקים
 ההדים .

מדרש תלפיות אות כ ענה כוכבים

קסד

לה ועל כן השריט חכמים בזום של ברכת המזון שהיא מן האורה שאין לברך עליו עד שיזון לתוכו מים כיוון שזוהי הברכות לעולם הרחמים • שולחן ארבע •

אין משיחין על כוס של ברכה ואין מצברין על כוס של פורענות מאי כוס של פורענות כוס שני ועשמה דמלתא משום זנות וברתנן השותה כפלים לא יברך משום הכון לקראת אלהי ישראל •

ארבע כוסות של פסח כנגד דוד • הגדה כנגד יעקב • ברכת המזון כנגד יצחק • הלל הגדול כנגד אברהם • כנוגול דא מלה כנגד דוד סוכות כנגד אברהם שזכותו כנגד יעקב ראש חדש כנגד יצחק ע"כ ז"ח דפי"ז •

ירקו"ט חדש ועל"פ דלעיל כתב דסוכות כנגד אהרן מרעו של אברהם ואהרן חדא הוא דכהן מסערא דחסד • ולא תקשה דכתבי לעיל פסח כנגד אברהם והכא קאמר נגד דוד דאפשר דמלה לחוד ופסח לחוד • עיין בערך ימים טובים סימן ג' •

ענה כופר נפש

בענין כופר נפש • כסף הכפורים לעולם חיוב על ישראל בין יספרם מלכס בין לא יספרם ורואים משקודי המדברי מלה היו על ידי מלך ללכת בלבה רק ללקח ארתי הקודש ונתנו כופר נפשם וכן בכל שנה ללורך הקרבנות ובפרשת פנחס ללורך מלחמת מדין וללורך חלוקת הרצף שלאמר לאלה תהלק הרצף לנחמה במספר שנות • והמבנה בימי דוד על מנתו אותם בלא לורך ואף אם נתנו כופר המחויב עליהם בשנה הריא לא היו נמלטים ומגוף ויש חולקים אמרו כי אין חיוב בכופר רק אם יספרם המלך ואם לא יביאו או כופר נפשם מיד יגפו •

ענה כותיים

הכותיים כעלו בנין המקדש ב' שנים מה עשה עזרא וחרובבל ויהושע קבלו את כל הקהל אל היכל ה' והביאו שלש מאות כהנים ושלש מאות ספרי תורות ושלש מאות תיזקות והיו תוקעים והלויים ומוזמרין ומוזמריץ ומשמיחין ומזמריץ לכובדיהם כבוד שם המפורסם ובכתב על הלכות וזכרם בית דין העליון וזכרם בית דין התחתון שלא יאכל אדם מישראל פת כותי מכתן אמרו כל האוכל פת כותי כאלו אוכל בשר חזיר ואל ימניר כותי לישראל ואל יהא להם תחיית הנתיים שנאמר לא לכם ולנו לבנות בית ה' אלהינו אין חלק ודקדקו וזכרון בירושלים וכתבו ושלחו את התרם לכל ישראל שכתב וזה וזכרונו עליהם חרם על ארץ והמלך קבע עליהם חרם עולם שנאמר ואלהה די שכן שמה תמן וכו' • ילמדנו פ' וישב •

אמה החרויים במספר שלש מאות כהנים וכו' כמספר אות השי"ן לפי שהשי"ן משש שדי והרשעים טעלי אות שי"ן לשקר בה כדאיתא בהקדמת ספר הזוהר עאלת אות שי"ן קמיה אמרה קמיה רבון עלמין נייחא קמך למברי צי עלמא דבי חתקרי שמך שדי"ל יאות וכו' אבל האולי וחתון דיופסא נטלין עד למתוי עמיהו לא בשיחא למברי כך עלמא וכו' ע"כ ענינו לכן יצא מספר השי"ן אות דבשמא קדישא שם שדי שאמר לעולמו לא יאכל וכו' • ילמדנו אותה לשקרא ולזיף עלמא ויפרע מהם ולכן החרויים במספר השי"ן •

ענה כורש

כורש המלך היה לו כה הוכרון גדול מאד באופן שבהיותו במלכותו שהיה לו תי"ר אלפים שכירים היה קורא כל אחד מהם בצאת הפרעון וזמנו וזמנו פלא • בדור הזה נמצא בעיר קריעה איש עשש שיהי"ן שנים ומהקורן מלא שמכרו כל רכסו וזכה דרין חזרו לו הכל ואמר כך נתן לנו ומהשכלות וגמשה פילוסוף גדול והיו ימי חייו קצ"ו ויש אומרים קל"ך שנים • שלשלת הקבלה דף ק' ע"ב •

בהפסו וזהו שאמרו אין מול לישראל כן אמת שבעיניי הנזול מסייעין אל הטוב ולא הרע שאינו רומה לרוב הגולד במתדים למול בלדק שהגולד במתדי שמחייבו לרעה יש לו שבר יותר כי קשה עליו ללחץ גם כה המול המסייעו לרעה מה שאין כן הגולד בלדק שבנקל נכנס אל הולדקות והיושר מכה סיועו מולו שאע"פ שמלך בזמירתו אם היה רומה לנעות עלמו בדרך רעה היה נוטה אמנם כיוון שנתנה בזמירתו לדרך טובה היה לו הד בר בנקל מה שאין כן בגולד במתדים •

ובן בעיניי הגוי והעושר אל יבטיח לחיוב מזלו כי הכל תלוי בהקב"ה להפך מזלו מרעה לעובה או איפכא ויזנו שכתב רבינו בחיי ז"ל בפי עקב על פי' והזמרת לבנך כוחי ועולם ידי וכו' אוי יגבה לך כשתראה שפע העובה הבא אליך ותאמר כי זה אה המול ותאמר בלבדך כחי כח מזלי למעשה שתחשוב שיש מזל לישראל ועולם ידי למעשה עשה לי את החיל הזה וזכרת את ה' שממנו לבדו יגיע אליך כל הטוב כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל למעשה יזאל השליטן עליהם ואין מלזלות זממלה ושלטון עליך וכמו שאמרו רז"ל ה"ן מזל לישראל לכל ידו כח שאמר למען את ברייתו אשר כשבע לאבותיך כי כן הבעית לאברהם שיהיה כל יוצרו למעלה מן המזלות והוא שדרש ז"ל ויזאל אותו החולה והאמר הבט נא השמימה אין הבעה אלא מלמעלה למעשה מלמד שהגבוי למעלה מן המזלות ואמר לו כה יהיה זרעך ולפי זה יהיה הענין הפרשה מדבר בכלל ישראל ואע"פ שבה הלשון בלשון יחיד כי כן מנהג הכתובים וכן החמ"ל הפרשה בלשון רבים ובלשון יחיד כל המלות אשר אנכי מלך היום תשמרון לעשות • ואם נאמר שהוא מדבר בפרט לכל אחד מישראל כי לפעם הן לריוות הבהים בא השלון בלשון יחיד ויהיה בבור הכתוב והאמרת בלבדך כי העושר נגזר מן השמים לכל יחיד ויחיד מישראל שהרי כשאמרו אין מזל לישראל על הכל אמרו אבל על הפרט לכל יחיד ויחיד יש מזל וכן אמרו בני חיי ומזונו לאו בזכותא תליא מילתא אלא בזכותא תליא מלתא מלתא כחי כח מזל שבגבל ועולם ידי למעשה שאני נושא ונותן ומתעסק עשה לי את החיל הזה כי בלירוף שתיים אלה יהי' העושר אל תדמה בנפסך לומר כן אלא וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל כי אותו כח העליון שיש לך הוא נתנו לך ובו אמה עושה חיל למעשה כי אלמלא כחו יתעלי לא היה כח מזל ממנו כי הוא עליון על הכחות כלן וזהו שאמר שלמה על עשיר ורע נפשו עושה כלם ה' יוצר לך כי העושר והרש מקרי ופניהם בסבת חזרת הגלגל ואין העושר לעשיר בשכלו ועולם ידו כן מקרי העונוי לעני בחסרון שכלו כדי שלא תאמר אם כן שהעושר והרש מקרי ופניהם בהם הכל גזרת הכחות עליונים ואין בזה גזרת השם כלל לא בעשירו של עשיר ולא בצעונו של עני אם כן הענין נאמר לכחות למקרי לך אמר עושה כלם ה' לבאר כי הכול בגזרת עליון עליהם •

ענה כוס

סוד כוס מלא ברכה ה' וכו' רומה לומר כשתמלא אותו כוס זה כ"ף ו"ו סמ"ך הם בגימטריי ע"כ ס"ב מ"ה בין ששם ארבע מלאוי סו"ה וזהו ברכת ה' על ארבע מלאוי אלו • לזה לר"ך לבין בשעת נשילת הכוס לברכת המזון כוס יסועות אשא לשון אשא קאי על כוס כשאני נוטל אותו כוס ואשא את שמוצת על שפתי או בשם ה' אקראי כי נרומים כוס • שנות אלו מילואי שם ה' ונמצא בזה שמיחד האדם דינא ברחמי כוס הוא בגימטרי' אלהים ומילוי שלו בגימטרי' ארבע מילואי הו"ו"ה שהוא רחמים כבוד ה' הוא האלהים • מ"ע אופן ל"א •

כונת משה ליכנס לארץ ישראל לפי שראה ברות הקודש שלעתיד לבא יתנו כוס של ברכה לברך כדחז"ל בפסחים שותתין כוס של ברכה למשה ואומר איני יכול לברך שלא יביתי ליכנס לארץ ישראל • מ"ע שם אופן ל"א •

צריך יתן מים בזום של ברכת המזון לפי שהיין רומז למדת הדין ויש למעלה שבעים שריים אכלים מונוי ממדת הגבורה וכלם נמשכים מן המים ברגומא • יעקב שבטו שילאו מנונו עי נפש ועל כן מנעם משה שלא יאכלו ולא ישתה ויור מבל אשר ילא מנפן היין לפי שהוא דבק בשם שנאמר איש כי יפילא לגדור נדר ויור להויר

מדרש תלפיות אות כ ענה כורש

לולד ולבאים ג' מושך המזון ד' משכל המזון ה' מחזיק עד שמתעכל ו' דוחה המותרות ז' מרדק המזון לחבר ומדמה אותו לחבר שמזון זו ה' הח' השני נקרא כח חיזוי והוא בלב ולא שני כחות האחד התפשטות העורקים וקבוצה שבהם מתפשט פועל הדבק שני הוא כח המתעורר שהם האהבה שבהם רלון כעם רלון פחד גבורה וכיוצא

הבח השלישי נקרא כח נפש והוא בזמן ולו תשעה כחות הא' מוח העשש בלשון ושפטים ב' חוש המושג בכל הגוף ג' חוש הריח בחף ד' חוש הריחות צעין ה' חוש השמיע בלזון ו' ירי הדקויות הגדוים אשר זו יתעורר האדם אבריו ז' חוש המיון שבו ירי הדברים אחר שנתרשמו בזמן ויוכירם אחד העולם מהעין וירכיבם ויפירדם למלגרי' וזה בחלוס ובהקיץ ח' המחשבה והוא בכת השכלי שבו יוכלו מפעולות מעשיות ועיוניות ט' היזרון שבו יסוד הדבר שש' שלשלת הקבלה דף פ' ע"ב

אמיה בכל דור משה הקב"ה אחז רשע בעולמו נגד הטבע לעורר לבבות נרדמות שידוע כי הכל תלוי בהשגחתו כענין חונו התענג טעמה בשניה ע' שנים וכזה הנזכר והוא דבר מוח' מתעבט וכאלה רבות כדי שיחזוק העולם בלמונתו כדי להטיב עממה לתת להם שגרי כי מדת הטוב להטיב ועושה אופנים רבי' בעולמו המעוררים הלבבות לתלות הדברים בהשגחתו והכל ברצונו

כורש המלך נקרא בן הכלבא על שם שזקנו אזה המינות והשליטותו במקום אחד וינק ממלכ' הכלבא ותגדלו והרג את זקנו בעלתמה ולזה היו מכבדי' מלכי פרס את הכלבוא וזהו שאמרו חז"ל והשגל ישבת לימינו רב אמר כלבואא בעצמת ראש השנה [ספר יוחסין דף ל"ה עמוד ראשון]

ענף כוית

שיעור כוית הוא חלי בינה כוית הזכר במשק'י בכל מקום היינו שיעור מה שמפיל הוית כשנותנין אותו בכלי מלא משקים

ענף כח האיש

חכמי הטבע אומרים כי כל גוף העובר לנשה ואין בו לאיש רק הכח הנקרא בלשונם היולי שהוא נותן צורה בחומר כי הזרע בהתעוררו עם האשה נותן בו הולדה והתיקון ועבדיל ממנו המתמרים שלא ילחשו בעובר ומקפידו אותו כענין הקיבה המקפידה החלב יש להם רחיות לרעמת האחד מבילית התרנגולת שהיא מגדלי אפרוח כשהיא בא מן הוכר וכשהיא מן המתפלשת בעפר אינה מגדלת אפרוח כלל לפי שהוכר עגור מנשה שהוא נותן הולדה וכן דעת רז"ל בפרקא קמא דיומא יהבו לי ביער דספסא מתארע אול איתביניה ולא ילא אפרוח לעוד רחיה ממקלת העושות שמולידין בחנוק בלבד ולא נראה בהם פליעת זרע וזה רחיה כי זרע האיש אינו חלק מהעובר עוד רחיה שליטת מדג הנקב' שחולד בלום מעלמה ואחר כן כשיפיל הזכר ריעו עליהם כל מה שיפול הרע עליהם יחי' מוסד דג וכל הבצים שלא יפול עליהם לא יהיה חסד דג כלל ואין זה מלאך בבועלי חיים בלבד אלא גם בלמחי' שלא חסד עין התמר זכר ותרכיבה עם התמר שהיא נקבה או תלחיה לעשות פרי והענין כי הזכר נותן לנקב' חתימות עמו וילום ביפול התמרים זה דעת החכם ראש הפלוסופים ר' בחיי ז"ל פ' חזריע

אמיה דעת רבותינו ז"ל שלכם נתחלה סתרי מעשה בראשית ומעשה מרכבה ורוא דרזין ויהי והוה ויהי כדכתיב סוד פ' ליראוי כלומר מה שיש לו להקב"ה בסוד מתחלה להם מכת תורתו אומרים הפך זה שאמרו כדפי' פרק המפלת שלשה שותפים יש בחדש הקב"ה ואינו ואינו ארזי מוציע וכן שממנו מוח וגידים ועלמות ופרכים ולכן שבעין אמו מוצעת אורח שממנו עור וזכר ועל וספר ושחר שבעין והקב"ה נותן בו רוח וכשמה וקלסתר פנים ורחיות העין ושמיעת האזן והזכר שפחים והילוך רגלים והדעת ובינה והשכל ע"כ והנה בדיח' אמרו שאכין נותן בולד דברים נגד דברי הפילוסוף והנה הפילוסוף דבר נכונה כמה שדבר בשרא הדברים אבל עתה כמה שרצה להשנות הדברים ליעירת הולד כי ייערת הולד לחוד מכתמה כפלאה ודבריו וענינו אינן הולכי' אל הטבע כי כלם דרך פלא כמו שהאריכו חז"ל בפפלותיו במדרס פ' מוציע אם אדם נתון במקום ח' אפי' שעה אחת נפשו מפרקסת ללאת והתינוק עומד ט' חדשים בזמן אמו ומעיה רוחה ואינו מת וכו' עיין שם בלור' א"כ ייערת הולד אלו אל הטבע כלשר חשב הפילוסוף ולכך ראה להשנות הדברים שהביא לראיה לענין הולד כי ייערת הולד פלאי פלאים הכל בגזרתו וגזרת חכמתו גם כן והאב אין בו הדברים והמוכרם כדי שיהיה השותפות כשיזוי בענין הנתינה כשם שהאשה נותנת ממש דברים בולד וגם היא יסבך נותן גם אביו נותן דברים הנראים כפועל בעלמותו ויגידו כמדובר בעבור הסבה הידועה לו יתבדך

שדשח כחות יש לגוף ותחלתו מהלב והם עבני' והוא בכבד ולו ז' כחות הא' משנה הזרע ודס נדות ב' נותן לרי'

שפע על דף כ"ב ע"ד בהנהגה כחות העומאה הם שוטרי הדיינים ובהם נקראים ג"כ קליפות כי כמו קליפ' ללורך עלמה איני צריכה רק כל עיקר לריכותיה הוא כדי לשמור הפרי שבתוכו שלא יתקלקל כמו כן אלו כחות העומאה לא נבראו ללורך עלמן רק נבראו להעניש הרשעים כדי שלא יתקלקלו ויפסידו קיום העולם שהם לדיקי' המקיימים את העולם ופמתי כן כשעולם זכאי הקדושה של עולם היציר' מתפשטת בעולם והקליפות שהם כחות העומאה נכנעני' וזוהרי' מעומאת' ואין שטן ואין פגע רע אבל כשהעולם חייב ח"ו או הקדוש מסתלק ח"ו והקליפות שגן שוטרי' הדייני' מתגברות וכחות העומאה מתגלים ורחמנא לילן כי בהסמרת פנים ח"ו יתנה רשות למחבלי' ובהתראות הקדושה העומאה עוברת ויטהרה מעומאתה ע"כ

אמיה הבע ורחה הנזק הגורמי' הרשעים בעולם ומשם התבונן בתועלת הדיקים שמקיימים את העולם ומלא כל המלאיו חיונים לדיקים כי הם הגורמים קיומם ומה נולד שכלם חייבי' לעשות לריכותם כעבד לרבו :

ענף כיפת הירדן כיפת הירדן עשב או ורד הגדל על שפת הירדן ויש לו ריח טוב וכן בעירון ערך כפת ויש אומרים שהוא רעו של דג הגדל בירדן והוא אבר'יחאן בלע"ז

ענף כדים **ובוודר** פ' קדושים משמע שהכל וקין היו כלאים בנרסה של חוה ולא הלליחו ואנו על ידי הכלאים שבליית עברה האברים מסביר דקין ע"כ

ציוני פ' קדושים בהתמך לא תרביע כלאים טעם האיסור בה משום שמתחייבן ומשנין משה בראשית כליו יחשוב שלא השלי' האל יתבדך כל הלורך בעולם ויחפש הוא לעזור בנריאות העול' להוסיף בריות ומינים בבועלי חיים

כתב רבינו יונה ז"ל דכין והמנהיג ב' מיני בהמה אפי' בקול אסור לכך אסור לפרוש גלוס לעבוים המנהיג בכלאים שפעמים ממחרות הבהמות לנבם מחמת הקול ושהי פרודת זו בת סוס וזו בת התמורה שני מינין הם ואסור להניסם יחד ואסור להנהיג הפרד עם הסוס או עם התמור עכ"ל חרדים דף ל"ט עמוד ראשון

ענף כלבים מלאך המות בא לעיר כלבים לועקים וכו' פנים אחת אירע שהיה כלב לועק ונבז מונח בן ברכי' והיה מהלך לחרדים מאימת מלאך המות בא אחד דחה את הכלב אל מקום שברת משם ומת הכלב מיר' ליוני פרשת פא' **חז"ל** מלאך המות בא לעיר כלבים לועקים וכו' פנים אחת אירע שהיה כלב לועק ונבז מונח בן ברכי' והיה מהלך לחרדים מאימת מלאך המות בא אחד דחה את הכלב אל מקום שברת משם ומת הכלב מיר' ליוני פרשת פא' **חז"ל**

מדרש תלפיות אות כ ענף כהנים

קסה

ותכל כל עבודת המשכן וחוכמת התשובה ובראש מילה וזו האדם שלם

ירקית על פסוק טובה חכמה עם נחמה • ללל שבמקדש של משה היה ושל נחשת היה ונשבר ותיקוהו ולא היה קולו עב כמו שהיתה חזרו ונעלוהו וחזר לכמות שהיה • תליל שבמקדש של משה היה ושל קנה היה נשבר ותיקוהו ולא היה קולו עב כמו שהיה וחזרו ונעלוהו וחזר לכמות שהיה • מכתשת שבמקדש של משה היה נשברה ותיקוהו ולא היתה מפשטנת כמו שהיתה וחזרו ונעלוהו וחזרו לכמות שהיתה אלו שני כלים של נחשת לא היה שולט בו חלודה דכתב נחשת ממורט וכו' • מגרפה רב וטמואל רב אמר נקבי' היו זה וכל אחד אחד היה מוליח מזה מיני זמר וזה אמר מזה נקבים היו זה וכל אחד אחד היה מוליח עשרה מיני זמר ומרביני שניהם היה מוליח אלק מיני זמר •

אמ"ה כמו זר נחשב היות נופל שצירה כליים ששעה משה עד שהורכו לתיקון • ולכאורה י"ל שהקב"ה מגיד מראשית אחרית וראה עמיתיו לנעוהו בע"ז ואפשר שבראותם כלים אלו בלתי נופל בהם הכליון אפשר שיטעו עממם ללוקחם לע"ז על דרך שיטעו אחר נחש הנחשת ששעה משה עד שבה חזקוהו המלך וכתמו כאח"ל שהיה העובדי ע"ז אין מקפידין להשתחות לאיזה כלי של ע"ז או אכן ברשותם בו איזה דבר להכינו להשראות עליו התלכשות הקטורה אחרת כענין הכני דבין של אלו דורכין על המפתח באומרים שהמתלבש בדגון הגיחוי ומתלבש על המפתח כמאמר ריש לקיש במסכת ע"ז לא כן בראותם שנפל בהם

ע"ל רמז הקב"ה בשלשה כלים אלו מכתשת וחליל וזלז"ל בהפיל בהם השבירה והתיקון לכמות שהיו כל מה שהיה עמיד המקדש לחרב ויהיו עמיתיו ישראל להיות תחת השיעבוד מכתש"ם להם ומחיליין להם ואומרים להם אברה תקומם כל"ל יימכם עלי ארץ וזהו מכתשת וחליל וזלז"ל ואחר שצירתם בגלות עמיתיו לחזור כמות שהיו המעלות והממשלה •

ובענין המגרפה שהיה מוליח מזה מיני זמר וזה אמר מזה נקבי' היו זה וכל אחד היה מוליח עשרה מיני זמר וכו' הוא רומז על המדוה כל אחד ללוה נעשר • הם מזה והעשר מזה בין כלם עולה אלק כדודע לפי שכל כלי המשכן והמקדש היו רמוזים לסודות עליונים כדודע •

ענף כלים

מסכת תמיד פיר' ג' נכנסו ללכת הכלים והוליו משם ל"ג כלי כסף וכלי זהב וכו' בירושלמי דמסכת חגיגה אמרו שם אלו ל"ג כלים הם כנגד ל"ב חכמות הכתובות שנבואו חני וזכריה ומלאכי לפי שהם מאנשי כנסת הגדולה שנתנבאו על בנין בית שני וכלי אלו כנגד האזכרות הכתובות שפרשיותיהם •

להוציא מכל כלי זין תגלוף זה השם במעט כסף ותדיבוקו ותשתאו עליון וכל תירא מכלום ואלו הם **מכבי** השבע • מל' •

פירוש הגאון רבי חננאל ז"ל הביאו בעל תורת העולה דף ל"ב ע"א פ' כ"ה הררון הוא כנגד הדיקים מופשי התורה • השולחן כנגד מלכי ישראל והמורה כנגד חכמי ישראל • מוצה הוזהב כנגד הכהנים מוצה העולה כנגד ישראל •

אמ"ה נוכל לומר רמז אחר שחמשה כלים אלו שהם ארון ושולחן ומזורה • ומוצה הוזהב • ומוצה העולה כל אחד רומז על ספר אחד שבחמשה חומשי תורה • הארון ששם התורה כנגד ספר בראשית כשם שאין אדם יכול להשיג עומקה של תורה כך במעשה בראשית אין יכול אדם להרהר מה למעלה מה למטה מה לפנים מה לאחור •

שורחין כנגד ספר שמות המספר והשולחן אשר ערך הקב"ה לבני ישראל במדבר בנזן ושלו וברא מרים אשר היו טועמי' כל מיני טעמים כשולחן הזה שמשימי' עליו כל מיני טעמי' ועוד שהפירוש משה (אפי"ה) של התורה קלילה ופרקיה כשולחן ערוך **מ**

אמר בנמרה כלבים לועקים מלאך המות בעיר כלבים לוחקים אליהו בעיר כי אליהו נזרע בדלמינין בברכות רלה לומר בעולם העשיה שזואו עולם הרביעי כבוד אבי"ע דתמן עוד שם ב"ן כמנין אליהו לקבלוהו דמות כלב בחוף שהריגו ל"ב ימים כדלמינין בברכות וכו' כמנין כלב משם היתה יניקת מלכות מדי שהיתה ל"ב שנה לכן אמרה אחרת כשהגיע לבית הללניס על אחשורוש מיד כלב יחודתי שקראי לאחשורוש כלב לפי שהכלבים רואים את אליהו שהוא מסוד העשיה ראש על כל המשרשים עשוי רלונו לכן לוחקים שמשם הם מוויין ומשם יוגקיס כל מרי דדינא • מי"ע אופן קב"ד •

ענף כלה

מעמידים הכלה לימין החתן ומדבר נ"לבה ש"גל למיני' ס"ת כלה ספר יורה דעה •

ענף כלי המקדש

סוד הארון והכפרת והכרובים שהם פורשים כנפים ומחוץ לפרכת סדר המערה ומוצה הקטרת והשולחן ומחוץ לפתח המשכן מוצה העולה ואת כל כליו ואת הכיור ואת כנו ואלו הדברים שהם כבוד המקום •

הארון אשר בו שני הלוחות אשר בהם עשר הדברות חמש הראשונות רוחניות ויש בהם הזכרת השם וחמש שניות גיפניות ואין בהם הזכרת השם כנגדם שני חזרי הלז הגדולים בימין יצר הטוב והסבו בשמאל וכוסי הלז ושני האונים אשר עליו מלעיל כנגד הכפרת והכרובים כי אלה האונים כדמות כנפים פורשים ומחוץ לפרכת הפרכת הוא הערפש החוץ בין האברים הרוחניים לגופניים •

דבר המעשה הוא המדה אשר בה יסוד השם ומוצה הקטרת הוא דם הכבד אשר הוא מתוק ומקום הגשם המתאחה עם הכוספת כל ריח יחוח והשולחן הוא הכרם מקום המאלל • ומחוץ לפתח המשכן מוצה העולה המעכל כל הגמון בו היא כרם התחוח העוהן המאלל ומעכלו • ואת כל כליו המסס ובית הטכות ומעיס • הכיור הוא השל צוחי מקום קיבוץ המים • ואת כנו הוא המושב • הכיור יספרו מכל טיפוף לקדשו לכבוד המקום בבאו אל הקדש וכן האדם לריך לעשר נקביו בבאו בית אל שאתמר שמור רגליך כאשר תלך אל בית האללים •

שמונה עשר דברים היו משין והם משולשים • בגדול החל הוא עולם הזה ככללו הקדוה הכולל הכל עולם השכל ועולם הגלגלים ועולם השפל הוא כדור ד' היקודות והארץ ככללו והשני האלמנטים הוא המשכן •

והעולם הקטן הוא האדם אשר כל זה העולם השפל נברא בגללו והוא תולדתו ותכלית האדם הוא נפשו וזכליהו לשוב אל העולם העליון הוא עולם השכלי ותכליתו לעבוד בוראם •

עתה נפרש דמיון העולם והמשכן והאדם • שמים בעולם • יריעות במשכן • וכתיב נועה שמים שמיים ויראה בחדש היום כדורי • רקיע מדביל בין מים למים • במשכן פרכת • ויבדיל באדם הבדל בין כלי נפש לכלי מאלל • אור בעולם • במשכן אור שכינה • באדם אור הגשם הארץ בעולם • ארזים במשכן • רשע באדם •

מלאכה בעולם כרובים במשכן • ממשכות הלז באדם • למזיז בעולם • לחם הפנים במשכן • נפש האומחת בגוף האדם ושער וזקן ופריטים •

מאורות בעולם ממורה במקדש • עינים באדם • עוף בעולם • עוף בקרבן כנפי היראה באדם • בזמה בעולם וכן בקרבן וכן באדם ידיו ורגליו הולך בהם על חריצת רק קומתו וקופסה כמלאך • בעולם שמחות ואנחות • במשכן כל שיר ושמיטה ושרפה • באדם כבוד ומחול • בעולם ארם במשכן כהן גדול • באדם הלז • בעולם מלאכה השמים • במשכן ארון ולוחות • באדם שכל וחכמה • בעולם ד' רוחות במשכן קלפים ויחדות • באדם מיני הכחות הון הכדמה המרגיש המתעורר • בעולם מעשה יום השבת וכלו השמים • במשכן

מדרש תרפיות אות כ ענה כנוין

ובגבורה ובסתר ובחזן . חשמל נלח הוד ויסוד יאהדוסי . חשקיסה
נלח הוד חסן תפארת :

אות ט"ז

טבור מ' מלך הבינה . טבעת מלכות החכמה והעיקר סוד מ'
חסומה בינה שבחכמה . טהרה מלך החסד או מלך הגבורה
עוב בחסד או בכתר או ביסוד . טובה מלכו . טוב ירושלים על מ'
מת"ם . עחול חלוני . עחנות נלח והוד או כחות תחת המ' נקראים
אישים על בת"ם כללות יו"ד היא ואל' . טליה לבנה תפארת מלך
החסד וילדק במקומות רבים . טנח מ' . טפה מ' . טפה מ' מלך
חמשה הספירות .

אות י"ד

יאר יסוד . יבק גדולה גבוה ת"ם ג' קוין קו דין קו רחמים
קו חסד יבשה מ' . יד מ' או בינה מלך הגבורה הוד החזקה
מלך הת"ם יד רמה מלך החסד יד הגדולה . ידיעה לשון חסד זכר
וקבנה . יתי ת"ם . יוכל בינה . יום ת"ם ולפעמים במקומות אחרים
כגון חסד ובינה וה"ל לפי הלוגי . יומם חסד יונה מלכות . יוסף יסוד .
יועץ בינה . יוצר בראשית חכמה . יוצר הכבד אשת זנונים יסוד תלוי
בת"ם ומ' ויתלוי אליהם כל המדות : יכין נלח ילדי נלח והוד . ים בינה
או חכמה . ימים ז' מדות מקדש בלר"ד אשפין . ימין חסד ולפעמים
נלח או חכמה . יעקב מלכות ומלל בת"ם . יפה נוף ת"ם או יסוד .
יפה עינים מלכות מלך רוחז'ו בחלב . יתחק גבור' יראה גבורה או מ' .
ירום בינה מלך החכמה . ירושלים מלכות . ירח מ' . יריעה ת"ם .
ירכתי לשון נלח והוד מלך הגבורה . ים חכמה בשתוף בינה : ישועה
מלך החסד . ישרון ת"ם כולל ימין ושמאל . ישיבה של מעלה בינה :
ישר מלכות מתייחדת עם הת"ם . ישי עפר ג' אבוי במלכות . ישראל
ת"ם מכריע בין חכמה ובינה :

אות כ"ה

כבד הוכר שבקליפה יותרת הכבד לילית . כבוד השכינה שהיא
ביסוד היסוד . כבודי בינה והכל כבוד לב נתיבות כבוד ת"ם
כבוד גבורה . כבר כתר בינה ראשית . כבשים הו' מדות או מלך
הבינה או החסד ; ככשן מ' אופה ומגשלת הזרע . כד יסוד כרה מלכו'
כס מלכות או בינה . כהן חסד . כובע ישועה אין סוף או ת"ם או מלכו'
כוס של ברכה מ' מלך חילומים . כוס ישועות בהתחזרה אל הישועות .
כותל ת"ם עם מ' על ידי היסוד . כיור זכנו נלח והוד . כלה בינה
מלך החכמה . כי כל יסוד . כלה מ' הכל מלך הבינה ומלך החסד .
כליות נלח והוד . כנור מ' . כנסת ישראל מ' . כנפיס שם הוי"ה .
כנפי העיץ נלח והוד . כסא חסד ומלכות כסא רחמים ת"ם . כס מלכות
כי יד על כס'ה . כסא חסד . כף עזרת חסד . כף טובה גבורה
כפורים בינה . כרת יסוד . כרובים מעטרון סנדלפון או נלח הוד ת"ם
ומלכות . כרם מלכות . כריעה נלח והוד או לדיק . כתובים מלכות או
חסד וגבורה . כ"תית יסוד . כ"תף ימין בינה . כ"תף שמאל מלכות :

אות ל"ד

ל"ב מלכות . ל"בינה חכמה או הוד . ל"בינה סערה דמאסבא . ל"בינה
מלכו' . ל"בזמן כתר . ל"יב מלכות . ל"יהט החרב מלכות מלך
מעטרון . ל"יוחות נלח והוד . ל"יוי גבורה . ל"יויתן ת"ם יסוד . ל"יסם
מלכו' . ל"יסם הפנס יסוד . ל"יע רעועה בישא . ל"יי בינה . ל"י"ש לישה
תפארת ומלכות . ל"יכה בינה או מ' . ל"ימדי הלח והוד . ל"יפני או לפט
מלכות . ל"ישון בינה או יסוד או מלכות .

אות מ"ב

מא"ד ת"ם מלך הגבורה . מ"אור גדול ת"ם . מ"אור קטן
מלכו'

ת"ם ומלכות ד"וד נלמן יסוד ד"וד מלכות . ד"וד יסוד ות"ם או בינה
ומלכות וזהו לודר דוד ד"יו היא בינה הנותנת ולאו שבשם די ספוקו
ובה כתיבת ספר תורה כבוד אש שחורה על גבי אש לבנה . ד"יון
גבורה אוח ת"ם מלך המלכו' . ד"יון תורה דין אמת מלכו' . ד"ך
יסוד . ד"כים מלכות מלך היסוד . ד"ל יסוד . ד"ם סיתוס השפע
בינה שלא בא אל המלכות לסיפק צאה ד"לת דלה ואללה מ"ם סתומ'
ד"מיון מלכות . ד"מעות גבורה הוד : ד"עת ת"ם או יסוד בתינה
דקס . ד"ר מלכות או בינה . ד"רור בינה . ד"רום חסד . דרכים
לנורו' השפע מג' אבות אל המלכות .

אות ה"א

ה"א עלמה צבואה בראש תיבה רמו לבינה ובצואה כסוף תיבה
ה"רמו נלמי' . ה"צל ז' הבלים ז' מדות . ה"גדה מלך החכמ'
ה"רום מלכות . ה"ס ג' אבות ומלכות הדסה . ה"דר בת"ם או בנלח
ה"א בכתר או בבינה או בת"ם או במלכות : ה"וד נקרא כן בתיבתה
נלחזת בגבורה ובינה . ה"וה רמו ה' עלאה ה' תחלה ו' באלמיעתא
ה"יו ת"ם מסתלק עם הברכות ה' הבינה : ה"יכל מלכו'
הילכה מלכות . ה"לל מלכות שאינו גמור וגמור מלך הבינה או בינה
עלמה . ה"ללויה מלכות מלך הת"ם ה"מני מלכות . ה"ר מלכו' והכל
לפי שם המתלה . ה' תפסתא מלכות מלך החסד .

אות ו"א

ו"א בראש תיבה מורה על הת"ם כענין ואני ת"ם ומלכו' וה' הוא
זכ' דינו . ו"או תפארת . ה' ת"ם מסלק הברכות מיסוד אליו .
ו"הי מלך הגבורה ו"ילון מלכות ו"יד בינה שהיא מקבלת הספירו' .
ו"שט כחו' תחת המלכו' נקראים אישים .

אות ז"ו

זאת מלכו' . ז'בול בינה . ז"ה ת"ם יסוד . ז"הב בינה או גבור'
ז"ית מלכות ולפעמים שבע מדות . כלס זתים . ז"כור ת"ם
ז"כירה מלך היסוד . ז"כו' גבורה או חסד ועקר . ז"עקה בינה .
ז"קפה מלך הת"ם ז"קן כתר . ז"רת ת"ם . זרועות חסד גבורה ז"רת
גבורה עם נערותי' .

אות ח"ת

חבש ת"ם . ח"ביון כתר או ג' ראשונות . ח"בל ת"ם . ח"בית
בינה ח"בלת מ' . ח"ג מלכות . ח"דירים ז' מווי' נעלמות
שבבינה . ח"דס במלכות המתחדשת . ח"ה בינה . ח"זה תפארת .
חוט השדרה קו האמלעי . ח"עם תפארת : ח"וליה שכניה עם ג' אבוי .
ח"וס היום נהירות דהקר . ח"ומנה מלכו' . ח"וסן ת"ם . ח"ופה כתר
גג שלה חכמה וכותלה בינה פתחיה ג'דולה וגבורה עמודיה נלח והוד
ח"ומחיה חסן כלה וזובינן תפארת ומלכות ויסוד . ח"וקקי ישראל אבא
וזאמנו מאלילי התפארת . ח"ותם בינה חכמה ת"ם . ח"יון הת"ם עם
המלכו' ח"יוחיות ת"ם העיקר במלכות . ח"יעה מלכו' . ח"יעא זכר נחש
ח"יעלת נקבה אשת זנונים חי יסוד חיה מ' . חי היתלק חכמה ובינה .
חיים שלש ראשונות . חיך חכמה חילי אין סוף . חיל חכמה דליוה
יו"ד . חירות בינה . חורין חכמה ובינה חלב שפע השפע מבכר
דרך החכמה אל הבינה . חלה מ' : חלום המלכות מלך עלמה . חלון
ת"ם . חלנים יסוד הת"ם עם המיזין . נלח והוד הם מלך הגבורה .
חמדת ימים היא השכינה . חמה תפארת חמשה הרמו לת"ם או מ'
חסון בחסד והעיקר בינה . חסד במקומו ובכתר ובכלל ובחוד ואלו
הם כתר חסד עלה' נלח הוד חסדי דוד חסיד חכמה בחסד . חסידה
בינה על חסד או מ' מלך חסד . חפץ מ' מלך הת"ם משפע הכתר .
חפשי בינה . חילית לילה מלכות מלך הרחמים . חלי מלך המ' שהיא
מלך פרוסה . חלים מלך היסוד . חלירות כסף נלח והוד מלך החסד
חלרות ה' ז' מדות . חק יסוד ז' חקק מלכות . חקי' כחו' המ' למענה
חקר-מ' . חרב גבורה והעיקר כלי יהוה' או מ' . חקך במלכות

מדרש תלפיות אות כ ענה כנזיים

מלכות • מ'חלל השפע • מ'ארת או הקדושה או העומאה • מ'זבוע
 אחר • מ'גדל בינה או מלכות או כתר • מ'גן מלכות • מ'דון דין וכן
 מ'ין • מ'דת יום ת' מדת לילה מלכות • מ'דת הדין הקשה גבור •
 מ'דת הדין הרפה מלכות • מ'לה חכמה או ת'ת או מלכות • מ'ח
 חכמה • מ'ועת ת'ת עם יסוד • מ'וסדי ארץ לדיק ולדק • מ'וסף יסוד •
 מ'ועד ו' קלוות • מ'עלה כתר • מ'ר כתר • מ'ור חסד • מ'ושיע
 ת'ת • מ'ושל ת'ת נגד היסוד • מ'ות הרעה • מ'זבח פנימי בינה •
 מ'זבח הח'ון מלכות • מ'זוחות נלח והוד • מ'זוחה מלכות נגד הח'ים •
 מ'זון חסד • מ'זל כתר • מ'זמור חסד מלכות • מ'זרח חכמה בינה
 ת'ת • מ'חלית השקל ת'ת • מ'חשבה אין סוף כתר חכמה בינה
 מ'חשוף הלבן כתר או ת'ת • מ'חפה מלכות • מ'חפה ת'ת או בינה •
 מ'חירה מלכות • מ'חירוגה בריאה או מלכות • מ'חטטון שכינה • מ'י
 בינה • מ'חיס חסד • מ'חילה יסוד • מ'חין מלכות • מ'חוסה כ' •
 מ'חפלה מלכות או בינה • מ'חריע ת'ת או לדיק • מ'חבת ת'ת ויסוד •
 מ'ילא שפע • מ'ילאן מלכות • מ'חלכה מלכות וכן מ'לוכה וכן מ'ילון •
 מ'ילת יסוד • מ'ילך ת'ת • מ'ילך שלמה ת'ת או בינה או חכמה • מ'ילכי לך
 מלכות • מ'מלכת הכהים מלכות עם ת'ת • מ'מורה בינה • מ'מורה שכינה
 וכן מנחה וכן מספר • מ'מעון כתר חכמה מלכות מעון ג' ראשונות וג'
 אחרונות • מ'מייני הישועה חכמה ובינה חסד וגבורה • מ'על השמים
 בינה • מ'מעמקים חכמה כתר • מ'ערכ מלכות • מ'ערכה בינה או
 מלכות וכן מ'עשה • מ'עשה מרכב מטטרון • מ'עשה בראשית מ' וכן
 מעשר • מ'עלה מלכות מ'לוח מלכות • מ'עוה ת'ת ויסוד • מ'עולות
 ים קליפה • מ'קדש ת'ת ויסוד • מ'קוה מ' ות'ת • מ'קום ת'ת •
 מ'קור כתר • מ'קל ת'ת • מ'קלות כחו הדין • מ'קנה מזל המלכו' •
 מ'קרחי קדש ג' אבות • מ'קראה מ' בינה • מ'רה לילית הרשעה •
 מ'קרכה כל ד' ספירו' נקראות מרכבה • מ'שבלות נלח והוד • מ'שום
 ת'ת • מ'שכון מלכות • מ'שכיל יסוד בינה • מ'שכן בינה מלכות •
 מ'שלה גמול שחר • מ'שנה מלכ • מ'שפע ת'ת • מ'שקוף יסוד •
 מ'חוק מ' מזל הגבורי • מ'תן תורה בינה • מ'תנה טובה מ' • מ'תנים
 נלח הוד :

אות פ"א

פ"א בינה פ"ה מלכו' או גדולה גבורה ס'יקד עון שחר גבורה
 פ'קור רחם מלכו' פ'ילא כתר חכמה פ'לג בינה מלכות פ'ינים
 ת'ת פ'סמק מלכו' פ'קודים מלכו' פ'רבות נלח והוד פ'קדש מלכו'
 פ'רה בינה מלכו' פ'רע ת'ת פ'רי עץ מלכו' פ'ריעה יסוד או מלכו'
 פ'רובת מלכו' פ'רנס בינה מלכות פ'שועה חסד פ'שח מלכו' :

אות צדוק

צ"ב נלח והוד ל'בי יסוד ל'ביה מלכות ל'דיק יסוד ל'יק מלכו'
 ל'יקה בינה ת'ת מלכו' ל'יואר ת'ת ל'ר בינה גבורה
 מלכו' ל'ירך העולם מלכות ל'ירות זכר ת'ת • ל'יחלוחי בינה ל'יון יסוד
 מלכו' ל'יין בינה ל'יית שכינה ל'יין קדמה מלכו' ל'ילי ערב ל'נות
 קליפה ל'ילע מלכו' ל'ילע המשכן מטטרון ל'ינרות הוהב חכמה בינה
 ל'יעקה בינה ל'יפן גבורה ל'יפד מלכות ל'ירור החיים בינה ת'ת
 מלכו' ל'ירכה מלכו' :

אית קוף

קבלה מלכות ק"דוש כתר ת'ת יסוד קדושה מלכו' ק"דס כתר
 חכמה ק"דס בינה ולמעלה ק"ן ת'ת ק"ול ת'ת ק"ולא
 מלכו' ק"ומן חכמה ק"ון יסוד ק"ור וחוסי ק"ן חורף הדי' •
 ק"ישא מלכות ק"ערת כמו קשר ק"ערת קליפס ק"יים ת"ר • ונז' •
 או מטטרון ק"נה דעת ק"שילה מ' ק"ן יסוד ק"רבים ז"ות ק"רנן •
 מלכו' ק"רב יסוד ק"ריה מ' ק"רן ת'ת ומלכו' ק"רפוליס נלח והוד
 ק"רקנן כמו אסנומכא קרקע מלכו' ק"שר ג' אבות ק"שת יסוד •

אות ריש

ראה חכמה חסד בינה גבורה ר"אש כתר חסד ת'ת יסוד
 מלכו' ר"אשית חכמה מלכו' ר"ב חכמה ת'ת ר"בז
 בינה רב"ם ג' אבו' ר"ובע יסוד ר"יבשת מלכות רבקה מלכו' ר"גלים
 מלכו' ר"הטים נלח והוד ר"וב יסוד ר"וח ת'ת מלכו' ר"וחז מלכו'
 ר"ויכ שמים בינה ר"יול יסוד ר"וים תפארת ר"וים שמים חכמה
 ר"יומה תפארת ר"יעה תפארת ר"חובות בינה ר"חום ת'ת ר"חוק
 חכמה ר"חל מלכו' ר"חמים ת'ת ר"יב מלכו' ר"יח מלכות ר"ים בינה
 ר"מונים נלח והוד ר"יה יסוד ר"ניים נלח והוד חכמה ובינה ר"עמים
 גבורה ר"עש מלכו' ר"זון כתר ר"קיע ת'ת בינה ר"שות מ' :

אות שינ

שאנה חסד ש"אלה מלכו' ש"אר מלכו' ש"בועה בינה
 יסוד מלכו' ש"כנ יסוד • ש"כנ שכו' בינה וכן ו'
 ימים שכתות חכמה ובינה ש"בת מלכו' בעת היחוד ש"ים מלכו'
 ש"דרת ה"לול יסוד ש"ה חסד ש"וער ת'ת שוכן ש"ים ש"יפן •
 ת'ת ש"לקן מלכות ש"ולט ת'ת ש"ועה מלכות ש"יאר נגד
 בינה

מלכות • מ'חלל השפע • מ'ארת או הקדושה או העומאה • מ'זבוע
 אחר • מ'גדל בינה או מלכות או כתר • מ'גן מלכות • מ'דון דין וכן
 מ'ין • מ'דת יום ת' מדת לילה מלכות • מ'דת הדין הקשה גבור •
 מ'דת הדין הרפה מלכות • מ'לה חכמה או ת'ת או מלכות • מ'ח
 חכמה • מ'ועת ת'ת עם יסוד • מ'וסדי ארץ לדיק ולדק • מ'וסף יסוד •
 מ'ועד ו' קלוות • מ'עלה כתר • מ'ר כתר • מ'ור חסד • מ'ושיע
 ת'ת • מ'ושל ת'ת נגד היסוד • מ'ות הרעה • מ'זבח פנימי בינה •
 מ'זבח הח'ון מלכות • מ'זוחות נלח והוד • מ'זוחה מלכות נגד הח'ים •
 מ'זון חסד • מ'זל כתר • מ'זמור חסד מלכות • מ'זרח חכמה בינה
 ת'ת • מ'חלית השקל ת'ת • מ'חשבה אין סוף כתר חכמה בינה
 מ'חשוף הלבן כתר או ת'ת • מ'חפה מלכות • מ'חפה ת'ת או בינה •
 מ'חירה מלכות • מ'חירוגה בריאה או מלכות • מ'חטטון שכינה • מ'י
 בינה • מ'חיס חסד • מ'חילה יסוד • מ'חין מלכות • מ'חוסה כ' •
 מ'חפלה מלכות או בינה • מ'חריע ת'ת או לדיק • מ'חבת ת'ת ויסוד •
 מ'ילא שפע • מ'ילאן מלכות • מ'חלכה מלכות וכן מ'לוכה וכן מ'ילון •
 מ'ילת יסוד • מ'ילך ת'ת • מ'ילך שלמה ת'ת או בינה או חכמה • מ'ילכי לך
 מלכות • מ'מלכת הכהים מלכות עם ת'ת • מ'מורה בינה • מ'מורה שכינה
 וכן מנחה וכן מספר • מ'מעון כתר חכמה מלכות מעון ג' ראשונות וג'
 אחרונות • מ'מייני הישועה חכמה ובינה חסד וגבורה • מ'על השמים
 בינה • מ'מעמקים חכמה כתר • מ'ערכ מלכות • מ'ערכה בינה או
 מלכות וכן מ'עשה • מ'עשה מרכב מטטרון • מ'עשה בראשית מ' וכן
 מעשר • מ'עלה מלכות מ'לוח מלכות • מ'עוה ת'ת ויסוד • מ'עולות
 ים קליפה • מ'קדש ת'ת ויסוד • מ'קוה מ' ות'ת • מ'קום ת'ת •
 מ'קור כתר • מ'קל ת'ת • מ'קלות כחו הדין • מ'קנה מזל המלכו' •
 מ'קרחי קדש ג' אבות • מ'קראה מ' בינה • מ'רה לילית הרשעה •
 מ'קרכה כל ד' ספירו' נקראות מרכבה • מ'שבלות נלח והוד • מ'שום
 ת'ת • מ'שכון מלכות • מ'שכיל יסוד בינה • מ'שכן בינה מלכות •
 מ'שלה גמול שחר • מ'שנה מלכ • מ'שפע ת'ת • מ'שקוף יסוד •
 מ'חוק מ' מזל הגבורי • מ'תן תורה בינה • מ'תנה טובה מ' • מ'תנים
 נלח הוד :

אות נו"ן

נ"א מלכות • נ"אמן יסוד • נ"אזה מלכו' • נ"ביאי נלח והוד נ"גב חסד
 מזל גבורה • נ"גון בינה • נ"גע קליפה • נ"דיבים ג' אבות •
 נ"דר בינה • נ"הר חכמי' בינה ת'ת יסוד • נ"ונה נלח • נ"יה מלכו' • נ"יולי
 ה' ספירו' • נ"ועס שפע המלכות • נ"ולר ת'ת וכן נורא • נ"ושא עון יסוד •
 נ"ח יסוד • נ"חוח השפע • נ"חל בינה יסוד • נ"חלה בינה • נ"ימא יסוד וכן
 נ"על ונער מטטרון • נ"יש מלכות • נ"ינץ היחוד למעלה מהיסוד •
 נ"גלים ג' אבו' • נ"יקס מלכות • נ"יר מלכו' • נ"יר יסוד • נ"שיקה היחוד
 נ"שא ת'ת כתר • נ"שמה ביני • נ"שר מלכו' :

אות סמך

סב"א דסבין חכמה כתר • ס"בתח בינה • ס"נת הסבו' כתר •
 ס"בולה מלכות • ס"דרים ומנים ת'ת ומלכות • ס"וד דיק •
 ס"ובה ביני מלכו' • ס"וף לדיק • ס"ותרת חכמה • ס"יעתח מלכו' • ס"יכח
 קליפה • ס"יל מלכו' ס"ילה ביני מלכו' • ס"ילה ת'ת • ס"לם לדיק ת'ת •
 ס"לע מלכו' או בריאה • ס"לת מלכו' • ס"לד הוא סנדלפון • ס"נהדרי
 גדולה ת'ת • ס"נהדרי קטנה מלכו' • ס"עודה בינה מלכות • ס"ער
 דין • ס"פירת העומי מלכו' • ס"פר תפארת מלכו' ולדיק :

אות עי"ן

ע"ב חסד • ע"בד מלכו' או מטטרון • עבודה מ' • ע"בודת הלוים ביני
 ומלכו' • ע"גולה ביני • עגל גבורה מלכו' • ע"ר במ" • ע"רה
 מלכו' • ע"רות היחוד • ע"ין כתר • ע"דגה מלכו' • עובר על שפע ת'ת
 סוד • ע"יולה מלכו' ות'ת אלא הבינה • ע"ולם תב"מ • ע"ומק כל
 הספירו' • ע"ימר ביני • ע"וף יסוד מטטרון • ע"פר ת'ת עשה סלח

מדרש תלפיות אות כ ענה כניי המדות

קסח

כסח לשלמים הוא יושב עליו וכן רוכב עליו כרוז רשקן שומר מקיטת זכרון מים רשאים ליתן זכר נסים נגלים לעמך שבני יעקב כי זכרות . כי הוא אות בלשון שלו שכל הקדוש ב"ה מלאכה והוא המלאכה מפליג הכבוד הגדול השם הגדול יו"ד ה"א וז"ל ה"א דבש המלאכה קראתם בעצבתם חות של חסד מפני שרצו חסד ו' ששם של ה' לוחיות רומות אליה .

אדה המלות הכללות במדה זו לא חשא וכשמו שבעה ומה שבעה בשמי לשקר ובתפילין שבראש כי הוא המלכות בלילת הממנה להיות כלולה ובלולה בשמן הכל והמן הממשה וקוס המעונה וכל היולא מפיו ואחיו שרם וקריחה וכחכות קעקע וכל תפקד וכל שמי והדור זקנים מלך הית' ושלל להבין שרם בדין והין עבר בל"ג האלוהב חרשו ואשמו וכניו :

נציח הוא מדה המיוחסת לשם ה' בלכות וכנייה הם אלו . ל"ג כלים ללא ישראל שמן הטוב מלח המצוי בגלג המרכבה ה' בלכות יבין עמוד הימני שוק הימין . עמודי שש . לעודי ה' שחשק עלם השמים חות המזרה : יפה עינים . כה החסד . מקו : יקנת הכניאים הלום חיה דמיון . מלאו' הכובאו' ערבו מהל' המל' בנייה תלמידי חכמים כליו' מקום העלה הררי לין שרפים ומתים ממנל כרוז ה' משני הכרובים לוח משני הלוחות כרישה מוד' למלח לחון הנפלאות קול ה' יחיל מדבר לובן דומה קלת לאודם כה העלם בנפח כה המנדל . נפש הלומחת ע"י שיעים לור היקוד :

חייט עמוד הימין יום ה' למספר הימים :

אדה המלות הכללות במדה זו בכנין הם שבעה ובלים אלה מנוז בצור לאקן ותליה ברנל ימין : כי דרך שש ימור למקומו בקיום מלאו' היבום מלך היבום מלך המלך וכו' עמך בצורי מלרים עובדי מלאו' לכן לקחו שה חיים ומלות הפסח מן המעבור הוא מן הכבשים כי הקרינם הכתוב בל מקום .

הוד היא מדה המיוחסת לשם אלהים בלכות והיא עקב מעשיו המצורה וכנייה הם רוב הכנייים אשר למדת המלח ות"י לדיק לכותבם שני הכנייים למדה זו לכה הם אלו אלהים בלכות כוד שמו שור שמאל לחיובי כה גזרה א"ל קח ספר מלמחות ה' בגדי נקט מל שני הדיו קול ה' כסדר אור המעולה לחום טעה לעלין לחון הנפלאות מישר כה הכשר כה מחלים הנפש עוד הקורבן בלפון :

חייט עמוד השמאלי : יום ששי למספר הימים :

אדה המלות הכללות במדה זו לא תחמוד ולא תחרה בצור וכתמי ולא תעבד בצבור שורך ושלל לאחר הכדד יומר מפלג רגלים וקניית העבדים והפחות מן הכנעניים וכו' שמיני ערשם לממנה והוא לפסוק במדה זו לכותב במדה הממוכה בעיה :

וסדר היא המדה הכמוסה לשם הקבוצה בצורה א"ל ה"י ובספרי הכבזלה א"ל מי ה"א המרה הנקראת יסוד ושופרה וכנייה : הם אלו אל חי נכב חיה למינה חי העולמים אלהים חיים אל שדי מקור מים חיים יסוד לדיק עולם חיוון שורך טוב שכל . קוב משכל לוד לוד משכל שלום זכרון שבת מנוחה שלום השמות גמולה גמול ברית שלום ברית מילה . פריעה ברית בשר גויה פקדה זכרי : ידעי ברית הקשת ברית שבת אות יו"ד קטנה מחלית ו"י שביעה חמן לומן לומן חמן נאמן חוד הקשת חק בר הר ה' לין הר לין כי ויטלו לביר יעקב חסד מתחון חסדי דוד שצרי חמשה חמשה שדרת הולב סוף קו המלצתי מכריע שני כבוד מקור הכרבות קריע אור מושלף כפורת משקוד בר הקדש המי לעוב קלג הפסדות מה יסוד הליון עונג ג' פסדות חילן פקדה עולם שצרי לין מל שביעי קול ה' שובר לחיים הדרי הכשמות לובן ואחרם ארש מוטח לבנן ולובן טעה לאודם כה הגיד כה למשקף בלג דבר המורה :

ומים העלויים האלמנעיים ומים העלויים אלו הם כבוד א"ל ואם ויטלו הקן לקחת הכניים . וכת'ת ספרים וממחזות . ופתחה יד לחיזון כי אלו הם דרכי החסד . ושלל לאמן הלב ולהפך הד' כי חין אלו דרכי החסד . וגם קיחת אשה לכוליד בניים מלך בניין ומלות שוכרת עמא"י בניים חיים ועמרת הכפרה ומי יבור ור"ת ממנו ידים ורגלים . ועבודת חסד גדול בכנייה לבן . ועבליה ויה הכפרים מלך המלך . ושלל להוות חבירו במקח וממכר וכל המלות של גמילות חסדים .

גבורה היא הרמוזה בשם אלהים והשמות המיוחדים אליה עם הכנייים הם אלו אלהים . סכהדרי גדולה . בית דין הגדול . בית דין העליון . בית דין של מעלה . בית דין של מטה . לשכת הגזית . גבור . לור' לפון ויכה . שמתל . פחד . פחד יראת . אל אוכלה . האש הגדולה . גיהנם חשך . לילה אפלה . עיפתה . אפל . ורוע שמאל קף חובה . פני השור . גבורת . גבורת בשמים . חתיית המתים . גבריאל ירחק לוי . תרועה ענת זכב . רוח ביטוי מים מושבים . גולת הכותרת . וקח עץ עבות . הר סיני . אל ממים . המן שאור כלבים יין . ויהא עץ שמוע מל שני להחלק ושיטוי במספר ערפל אור האודם חין שורקת . הריק חרב אף אחר שופט : דין חוק כבוד . חיש מלמחה גבור פוקד עין משלם גמול . קול ה' בכה מכון שכונה מוצח הפנימי . יד החזקה . עוז :

חייט מדת הדיון של מעלה . מדת היראה . מדת הקדושה פני שור שמרכבה מערב שור הבר והוא הזכר מנהמות כהריי אלק זכב כי משש העומר נמשך . נחש הקדמוני כה פתאל . מוצח משפט אלהים יום רביעי למספר סדר הימים ופרשת והיה אם שמוע שכתוב בה וחרה אף רומות אליה :

אדה המלות התלויות במדה הגבורה מלך הדיון הם מלות שמייה וכסויי הם : ושרפת פגול והואת דמים ומלא חפזיו קטורת סמים . ובגדי זכב : הגיון אש . ופסח ללי אש . ומלה ומרור ולא כה ומבול בניים ונסך דמיון והוא לחום ועומא"י גמיל ומאלכו' אסוריו וטרפה וכללה לנר . והמת תפילין בשמאל ימין' את כה . וענין הגט ויפת תואר במלחמה ומימות ב"ד . ומעביר בני ובתו באש : וקוסם קסמים כל אלה מהן מלך הדיון ומתן מלך דברים הדברים כי אשר מחוץ למחנה מושבם והמשכיל יתבונן ויישב כל דבר עניינו :

תפארת היא מדה המיוחסת לשם הו"ה והשמות והכנייים שלה הם אלו ה"אדם גנוז שיעיר קומה א"ב ג"ה ה"ו ז"ח ע"י י' מה אדם י"ג מדות של רחמים י"ב לורת ה' כלי הקדש בני יעקב י"ב שמועות של אורה זמנים מדת יום זבול גוף המנוחה ושפת הקניית י"ב מדות של סדר אלהים האלוים אלק רבתי . שם המיוחד א"ב הרחמן ישראל סבל סליחה גורא נוסא עון עובר על שפע מרוב רם ונשא נולד חסד הר סיני רוס שוכן עד וקדוש אש ימים בנינוים . ווי העמודים עץ החיים . חי העולמים זכיר אצפין הלה אלק חכמי רוח קו המלצתי אלק תורה שכתב פנים בני יעקב פנים המלאכי' פנים על פנים על אל פני מראה אמת . שלום . תחת דעת מצביע : ראשון משפט אמה תקיפת שופר לדיק שמים . אספקלריה הכחירה נחל אל מועד חמה שמש ירח . נחלה בלא מלרים : עולם הבניין גוף הענינה לורת זכר השם הגדול לרור החיים חק עוב ראי' זכור ליום הקשת ענת זכר אביר יעקב : כה לחי ברית הפה תימות יעקוב מלא ששמה ויזכר ה' חתן א"ל קול ה' ח"ב ספור אופן הגדול חזויות קריע המנדיל שלג שחתת כסא הכבוד כסא הכבוד ברית התיכון קרה הגורל מלך העולם זכו' תימוק :

חייט קו השווה פני אדם במרכבה שהוא רגל שליש מדת יעקב אביר ישראל שרים א"ב קריע אור אור היראשון מאלור הגדול יום ראשון למספר הימים יום בקר עדין לרור החיים אור של הלחמים הנקראים אלהים חיים עץ החיים דעת דרום ימין שם וכוונת ישועות בראשו אש לכנה מלות עשה ראש לשון עין מרחה כה גדול קדש גורא נתיקו' שמוך לגדול ולגבור מדת רחמים כסא רחמים

מדרש תלפיות אות כ ענה כנויי המדות

ערב לילה ירחי מאור קטן יום שני למספר סדר הימים ננה חמש שנה מים תחתונים מים החרוגים פנים אחרים תמונת ה' מראה ממראו' לילה עין לאון במו של אברהם אבינו מנן מנן אברהם מנן דוד כה מקום אחי שם לור כבוד שם ובעלי עבודה מכנין אותה ומעוים אותה למלת עטרה קול יד הכבוד ה' רוח ה' רוח קדשו נבואה אלצה יד הגדולה ישראל פלה לאון כסוי נורא מלשון יראה נורא מלשון אש היה אל שומר אל לאון שמירה רומן לה שומר ישראל שלח מלאך המלאך הגואל גלה יש מי שקורא אותה תפלה רופא שחץ אומנת מנקת מגדלת בית עוב אל שרי כסא דין כסא משפט אחות לאון איחוי וחיבור הוא המניח תפלין כי מקבל מן הכל דלת סעודה קענה עזרת תרומה ראשית חלה ככורים משער ארץ ארץ ישראל ליון עיר הקודש עיר ה' מלשון משכן מקדש ארון קדש פיו של וי' אלו של יחזק בת זוג לבבת ארון כל הארץ אלהי ישראל אלהי הארץ אלהי ירושלים אלהי האלפים אלוני הארונים לבינה זאת אשה קרבן השאת שיער הנחשת ונדמות ושלחן כנה שנאמר וכנה אשר נעשה ויניק והוא כמו כסא גנה ה' עין כלומר גן של המדה הששית הנקרא עדן ונאמר דודי ירד לנו וגד דור עולם הנפשות תכלית גם היא תרומן כבגד תולעת שני וכבגד ארגמן ורומות תכלית שהיא כלולה בכל כלומר שחוט על חסד משוך עליה והיא עם הכל ובעט תולעי' שני רומן אלהי רמז שהיא מדת הדין רפה אלצה ארגמן שהוא ארום יומר רומן על חזקה כפייעונו הגדולה מתמת זיהמת הנחש כסוי השולחן עם לחם שעליו כבגד תכלי' כי השולחן רמז למדת הדין והלחם למדת הרחמים מוכח והחבג עם ענין ההקפדה רומן אלהי פרי עץ המדת שאכל אדם הראשון תפלה חסד יין המסומר בענינו מששת ימי בראשית יום שמיני לבקר משער שנתן המים וכל השמינית רומן אלהי ירקרקות על שים המדה השלישית הנקרא קו ריבך ועל זה הסמוך אמרו חז"ל אסתר ירקרקות היחה וחוטו של חסד משוך עליה והכבוד אומר ותלבש אסתר מלכות סתם חזיון בעבור היותן מתחברות זו בזו ביחודה שלם הוד המלך בענין אחר והמתקנת לכל לראש כי האחרונה מתשאת עד למעלה ראש דרך הלכות.

תיי עמוד כמו שאמרו העולם עומד תחת עמוד אחד שנה' ולריק יסוד עולם כזרי ישראל זה עץ הדעת סוכת שלום והוא ערוי הל ליתן כי לעמיד לבוא יהיה שיש על חומת ירושלים וכן בשרו של ליתן אשר יסחרו בה בזקוי ירושלים ולכן נקראת סוחרת והמדה הזאת היא התורה ובבשרי קראה ירחח ה' זקק והרמב"ן ז"ל קרא לזאת הספירה הקב"ה השם הגדול וי"ד ה"א וי"א ה"א קיום הנשמות כי משם פרושות וחזרו' לעולם הבא אור האלפון ממת יום מות זכור ויום שני למספר סדר הימים אות קודש ראש כמו שנאמר ראש דברך אמת והוא הראש שהטובע עליו.

ארה המלות התלויו' במדת היסוד איסורי ביאה ועטם איסור העריות שלא להשיב נפדר לאורה והענין לעיקרו וערוה והרעב' ומלות היבוס וסירוס וערלה ומלות פריה ורביה ומילה וזב ובעל קרי וד ללאת ויחד לחפור ואונס ומפתה ומנולף שם רע וכל איסור ומותר לא תסור ותקיעת שופר בראש השנה והכל מבוחר כי כל זה מלך ברי' המעורר ולויו תורה שכתב וראש השנה ותקיעת שופר מלך הזכרון והוא היא והכל הולך אל מקום אחד.

מרכות היא המדה המתקיים' לשם ארזי ושמות' וכינויי רבים מאד לפי שפעול ציחה כל הספירות' לכן נקרא בשמותיה' כהם ושמותיה וכינויה הם אלו. אהי ארון הארון הארונים ארזי פרנס הגדול היכל ה' סוד יר"ו אלויות ב"כה בריכה בלר בלר מים חיים בלר שבע מעין גנים ים ים סוף ים הגדול ים האחרון ים החכמה כל בכל אבן הספיר אבן הרצפה אבן מאסו' הבונים אבן ישראל אלה פנה בית המקדש הר המוריה אבן הלבונה שכינה עין בעין אלה מעוד זקק ב"ד של משה אני אבני לפעמים מלכות מלכות בית דוד נשר מקנה מים יבשה יד שמאל תפלה של יד עזו יד החזקה יד כהה אלצה אלהים כה דבר עץ הדעת יד הגדולה ארץ החיים נקם ברי' שפר החיים ירושלים תמונה זאת ויאמר אמרת אלף יצירת תורה שבעל פה יהיה אל אלהים חיים אלהים שדי לבלות נפש לרור החיים ה"א אחרונה כנסת ישראל כלה לבנה מלאך הגואל מלאך פיו קשר של תפלין מלאך הברית אשה כרי' כגד כפרית אש תפלה שכינה תפלה שלחן עמוד האש לור מדומי חמה חמה תפלה פי ה' פי הגבורה חרב פסיות אלהי יעקב נחמת שלמה כסא ה' חקה חקות אמונה ה' אחד לבנה על גבי שופר כרוב דר וסוחרת עשרה ללע שערי תפלה תפנה מערוי' לורך העולם סלה בית המלך מי העולמים ירח ארזי יהיה דו פילופין פרי עץ הדוד אחרון ארץ חפץ ברכת השנים מדת לילה ארון שר העולם אבן שתייה רגל רביעי בת מרת בת סדר ומנים אף כבוד מעונה וילון גן זיקי קדרה שומר עומק תחת מקור ישראל אל חשך מעורב אחרית מדת הדין הרפה בת זוג אחרוים פנים שאינם מאוירים אספקלריא שאינה מאוירה תכלי' שושנה חבללת הסרון ליון עיר דוד רוח קודש לב כסוד הארון כל השם הכבד וי"ן כסופה לרתי וי"ד ככורים מעשה מוצה החילון ארון מ"ם סתומה חיה שרה רבקה רחל כה שבע מראה ככורים כוס של ברהה רוחו של משיח מעטרון שר הפנים גפן חדש ממתת ימים עזרת החג סעודה קטנה כרם קול ח' קול חמשי קול שביעי קול עשירי שכל הפועל פרה אדומה חלה חמר מעשה בת קול יולר בראשית השאת מנחה נקודה אחרונה קשר של תפלין אור מתנוץ סוף לבנין ואמרו חכמים זכרונם לברכה שבעים שמות להקב"ה ולתורה והכנסת ישראל וירושלים בפירות הגדות לתקובל החכם ר' עזרה ומלאש המבקש על כן לא כתבתי:

ארה המלות התלויו' במדת המלכות שבת וראש חדש שמיטין ויובלי ועבד עברי ואמה העבריה וכל מלות התלויו' בארץ תרומות ומעשרות וככורים ושאר כסות ועונה וגדה וזה ויולדת וזשה גרושה אלמנה חללה וזה וכל העומאוי' והכל בסוד הארץ והשבת:

אמה בענפים דלעיל כבר כתבתי הכנויים הנבואים בספר אור נערב לנמוהרר משה קורדוברו ז"ל לקוטים מספר הפרדים שלו בקיור נמרץ על דרך אלפא ביתא ואחריו עוד בקן קולומיס להביאם נפרדו' הנוגועי' לכל מדה ומדה שיכא בקל לעין הקורא ולא ערבבתי כלל יחד רק דברי כל ספר בפני עצמו משום שראיתי חילוקים ביניהם והבחר יבחר דלעיל ואלו דברי אלהים חיים:

וארה הכנויים שהביא בעל ספר שערי אורה על ג' מדות כתר חכמה ובינה שקבל על פה מאוחסם היודעים אמתת שני' הגדול ימבדך אלו הם כסוד ספירדס הרב ז"ל.

תיי גבורה תפלה לרוד תפלה קרן המשיה דוד כמו שאמרו חז"ל עתיד הקב"ה להעמיד לישראל דוד אחד רגל רביעי שנמרכבה והוא שני נשר מדת הדין רפה לפון שמאל שור ימין ארץ ישראל אמונה בריית מלת עולם היא כמו והיא לא תללה והיא תהא מלכת והיא שעמדה מלות לא תעשה אש שחורה האש הגדולה האש האולת בראש הכר תרב תרב המתהפכת תרב נוקמת מלחמה פניעה יראה שבת כבוד לילה מרת לילה מלכה את

ה	1	י
בינה	כתר	חכמה
דין	רחמים	ח"סד
י"חזק	י"עקב	א"בריהם
א"למים	י"הוה	א"ל
א"ש	ר"ח	מ"ם
א"ידיר	נ"יורא	ג"חול
	ר"חוס חנון נושא שון עוכר על פשע שוסט דיין	
	ח"סין	
	א"ימת מרום	
	א"רד אפים רב חסד רם כביר כל א"ם מלחמה	
	ק"דום	
	נ"יור ח"סד	
ח"זק		
ג"בד		
חסד		

הוא המדה המתקיים' לשם ארזי ושמות' וכינויי רבים מאד לפי שפעול ציחה כל הספירות' לכן נקרא בשמותיה' כהם ושמותיה וכינויה הם אלו. אהי ארון הארון הארונים ארזי פרנס הגדול היכל ה' סוד יר"ו אלויות ב"כה בריכה בלר בלר מים חיים בלר שבע מעין גנים ים ים סוף ים הגדול ים האחרון ים החכמה כל בכל אבן הספיר אבן הרצפה אבן מאסו' הבונים אבן ישראל אלה פנה בית המקדש הר המוריה אבן הלבונה שכינה עין בעין אלה מעוד זקק ב"ד של משה אני אבני לפעמים מלכות מלכות בית דוד נשר מקנה מים יבשה יד שמאל תפלה של יד עזו יד החזקה יד כהה אלצה אלהים כה דבר עץ הדעת יד הגדולה ארץ החיים נקם ברי' שפר החיים ירושלים תמונה זאת ויאמר אמרת אלף יצירת תורה שבעל פה יהיה אל אלהים חיים אלהים שדי לבלות נפש לרור החיים ה"א אחרונה כנסת ישראל כלה לבנה מלאך הגואל מלאך פיו קשר של תפלין מלאך הברית אשה כרי' כגד כפרית אש תפלה שכינה תפלה שלחן עמוד האש לור מדומי חמה חמה תפלה פי ה' פי הגבורה חרב פסיות אלהי יעקב נחמת שלמה כסא ה' חקה חקות אמונה ה' אחד לבנה על גבי שופר כרוב דר וסוחרת עשרה ללע שערי תפלה תפנה מערוי' לורך העולם סלה בית המלך מי העולמים ירח ארזי יהיה דו פילופין פרי עץ הדוד אחרון ארץ חפץ ברכת השנים מדת לילה ארון שר העולם אבן שתייה רגל רביעי בת מרת בת סדר ומנים אף כבוד מעונה וילון גן זיקי קדרה שומר עומק תחת מקור ישראל אל חשך מעורב אחרית מדת הדין הרפה בת זוג אחרוים פנים שאינם מאוירים אספקלריא שאינה מאוירה תכלי' שושנה חבללת הסרון ליון עיר דוד רוח קודש לב כסוד הארון כל השם הכבד וי"ן כסופה לרתי וי"ד ככורים מעשה מוצה החילון ארון מ"ם סתומה חיה שרה רבקה רחל כה שבע מראה ככורים כוס של ברהה רוחו של משיח מעטרון שר הפנים גפן חדש ממתת ימים עזרת החג סעודה קטנה כרם קול ח' קול חמשי קול שביעי קול עשירי שכל הפועל פרה אדומה חלה חמר מעשה בת קול יולר בראשית השאת מנחה נקודה אחרונה קשר של תפלין אור מתנוץ סוף לבנין ואמרו חכמים זכרונם לברכה שבעים שמות להקב"ה ולתורה והכנסת ישראל וירושלים בפירות הגדות לתקובל החכם ר' עזרה ומלאש המבקש על כן לא כתבתי:

מדרש תפילות אות כ ענה כנסת ישראל

קסט

ורילג ס"ך צימטריא כענן ר"ו ש"ס מן ' *
ספר יצירה להרשב"י ז"ל דף י"ט ע"א עזריאל ישראל לא יעשו עולה ולא דברו כזב ולא ימלאו צביהם לפון תרומתו כי ה' אלהים אמת - וזהו סוד ולא תשקרו אים בעמיתו וכענן שחוט מודרכי התמורה לזה לבניו אל דברו אמת אהבו את הנול שנהו את ארונכס שגא' כענן ביזו מלואיו מרמה לעשוק אהב בני ספק וזהו ומדתם אמת את בניכם לדבר זם בדברי סרה :

ענה כסא הכבוד

שלמה ה"ע"ה יבב על כסא ש' הוא כסא ה' ממש מיוון - לכסא של מעלה ויתאם כספר סודי ריזא שנקרא הקב"ה מלך שהוא צימטריא ל' שאין הקב"ה שוקן פחות מל' אלפים רבבות של מלאכים מני ר' חייה כסא שטשה שלמה היו בו ל' אלפים קהדראות והיו יושבים בו ע' סנהדרין כסא ה' מיוון לגד החזה משמאל לנתן הנביא מלפניו כסא אחת - שטיבה עליו בת שבע אמו וכו' והנה נרמז ענין זה והיה ה' למלך כל כל הארץ שאין הקב"ה נקרא מלך בנחות מהמרכבה שרמזה בנלת ארץ שהיא ל' אלפים רבבות - ארזי חלונות מזה ארזי שמך בכל הארץ דייקא כסא שמים הודו ובכמה משריין מכסא הודו לזה אמר תהלגו מלאה הארץ עטריקון ל' אלפי רבבות וכו' (ענין בארובה ד"ן מ"ע) :

פרקי היכלות כמה כסאות י' לו להקב"ה כסא יבון - כסא זקן - כסא משפט - כסא חסד - ככ"ה - כסא כבוד - כסא אמת - כסא קדוש - כסא עולם - כסא רחמים - כסא מלוכה - כסא רם ושא ע"כ - **כשיצא** יעקב מבאר - שבע יאל מהשגת ז' כסאות זו למעלה מזו משבע רקיעים ושבשבע רקיעים ערבות ששם נקרא הכסא מורא חמר רמז מורא המקום הזה מ"ע חופן קל"ע :

ירקוט משל דף י"ז ע"ד דבר חמר אמר רבי ישמעאל ב"א וראה כמו וגבורות של הקב"ה שמה שזכרה בעולמו קבע בכסא הכבוד ברא אדם ושאר ותיארו וסור וקבען - בכסא הכבוד וזיון שהקב"ה נהם כסא הכבוד מזדעזע מפני מה שרומזת ארזים קבוע בו לכך נאמר נהם ככפיר אמת מלך -

אמ"ה איני יודע מה הכח והגבורה זו נקבע בכסא הכבוד מרובעו אלו דריון שבו כח הבריאה לבראות דבר קל היא לפניו נקבעה ועוד להבין כיון שהקב"ה מוכס מזדעזע כסא הכבוד מפני מה שרומזת ארזים קבוע בו דאין אלהם צבועו שרומזת ארזים קבוע בו מזדעזע :

ועוד נמה מפני הארזי ולא מפני דמות אדם וגמר ועוד שפצו"ע שם ולכאורה נראה לפרש בכוננת הנואמר התמנה הזה דהנה ידוע שפונתו יתברך לנמד שאפילו הגדול יקח ענה מן השפן כדחיל נס על דרך זה ר"ה לנמד מוכר השפלות - שירב האדם לברואיו כען בניו ובנותיו ולכל יולאי יריכו וכולן עבדיו ולמכריו שיטכנו סביב לאלאו ואע"פ שיהיה גדול המעלה והם שבתרגמת השפלות עכ"ל יקריבם ואל ירחיקם בלומרו מי אלה ומסך הקב"ה אליהם ולכן הורדות על זה קבע בכסא הכבוד ארבעה אלו אע"פ שם ברואיו ואלה חשיבין לפניו והו' כח וגבורתו לעשות עשה כמות וזהו אומרו ב"א וראה כמו וגבורתו של הקב"ה ומה היא הכח שמה שזכרה בעולמו קבען בכסא כלומר חף ע"פ שהוא בראם והם הבל לפניו עכ"ל קבעם לנמד על האמור ואין כח וגבורה גדול מזה על דרך שנקרא צבור שפ"ס מרדכי' היטעל וטוסק י' ש צבורה גדולה מנו כענו כלומר חו"ל :

והנה תראה מרובעו אלו הקבועים שם היותר שרמה יותר וזות הוא הארזים כמו שארשם בס"ד ונמלא ששם הארזי מורה עונה וכן וגבורתו יותר על שקבעו בכסא שהנה האדם אינו כל כך מהתפיש כיון שצבור צלם אלהים והזרי הוא מהבטמות העבודות - והגשר חף שהיה מהתמאות י' בה ל' רוחניות בהיות היא בנחיתת בעל כפופים כמלאכים לפני הארזי הוא מהיות העממות והוא גם צבועו - ועם כל זה למד על העושר האמור קבוע בכסא אל כסא שהקב"ה מזהם כסא הכבוד ומזעזע לפי שהקב"ה מזהם הוא ומסך כען ומזדעזע כסא הכבוד אולי תדעם על ה' חף ע"פ שקבע אלו שם לנמד מוכר ואין משגיחין והוא בביטול קבוע לארזי שם אע"פ שאינו מהרואי להראות

חסיד סולה שוכן עם קדוש
מ"ס רביס
א"ס חלשה
ר"זח בנוי
פוקד עון משלם גגול
אם גדולה
רוח חזקה
מים מעטים
ר"ח בנוי
ר"ח בנוי
א"ס בנוי

ספר היכל ה' (דף י"ז סוף ע"ב) דע כי ה' ספרות העליונות יקראו רוחניות והן כמ"ר צימ"ה חסד וגבורה והן פועלות ברחמינות והכתר הרוחניות והמטה ספרות החממות הם גופניות בערכם לפי שהן פועלות בגופים לא שהן גופים חלילה והם החממה האחרות והמ"ת ראש הגופניות ועל כן יקרא המ"ת כמות העיוחסי' לכתר לפעמים אבל לא על אותו הדרך ור"ך כל מקובל חסד לזיכר בזה מחר ולהתבונן היבב פן ידבר עמך על עתיק ויומן :

ענה כנים

תנא דבי אליהו ארבעה מיני כנים הביא הקב"ה על המלאכים ואלו הם ירוקנו וקבועי קפויין קפוסות כפיפין ונפכרדין יעלו בניו יעלו שדות נמלה אבי עולל אס כנים עכשו וכיצי דחביצי בזקי בילי וכו' - **אמ"ה** לא הכנתי דבר ממלאך זה :

מורי ולה"ה היה אומר כי הכנים הנולדים מויעות האדם ובפרט לאלפים הגשמים שהוא סוד מותרי האדם וסנינו ומסה נעשה קליפות ומותרות שהם הכלים ולכן לא יקוח אדם מאלו כי הוא תיקון אל עלמו על ידי הולאת הכנים מגופו - נגד ומלוה :

תנא דבי אליהו הביאו הרב בעל יפה תואר - פרשת וארזי דף ס"ו ע"ד י"ד מיני כנים הביא הקב"ה על המלאכים קטנה שבהם כביצה של תרינגולת והגדולה שבהם כביצה של אווזא וכו' :

אמ"ה עטם שהביא י"ד מיני כנים רמז להם במכה זו ל"י לם מלומר דמעשה משה נעשה כשפים הם שארזי במכה זו הודו ואלמו' אכצע אלהים הוא :

עוד רמז הם תשח' ל"ד כשפים דלפריס ומנשה כראובן ושמעון וכו' שנמסרו אחר משה אע"פ שהיו יודעי דמעשה כשפים הוא לכן מדה כעגד מדה במכת הכנים הודו ללא מעשה כשפים ועל האמת והלך נמשכו ה"ד השכטים אחריו לכן ברין הוא שילקו ב"ד מיני כנים :

אך י' להקשות במאמר זה דאמרינן בנפ' סנהדרין שהכל עשו המלאכים והכנים לא יעלו משום דהאי מכניף השד והא לא מכניף ששם הכדים בעבור שהם קמטים וכו' ואם הכנים היו כביצה של תרנגולי ארזל אחוז גדולים הם והיה הכד יכול להכניף ולמה המלאכים לא הביאו גם הם כנים על ידי השמים -
ואורי הכנים היו קמטים בכל כנים היום ובמלאכים נתגדלו כביצה של תרנגולת ושל אווזא עוד אפשר שהם אמת שהיו גדולים מכל מקום אינן צעירי ריזה כשאר בכמה ומה שרין ועוף וכו' אף השד יכול להכניף אחת כי תנועות הליכתם היא להם להט :

ענה כנסת ישראל

כנסת ישראל נקראת לב שנאמר ויאמר ה' אל לבו והיא תימחרת לה' בעלה וזה דומה למה שאמרו במדרש ס' שמות וזאת התרומה כנסת ישראל היא תנועה שגאמר קודם ישראל לה' ראשית תבואתו ורקטי ז"ל :

ענה בניעני

ציוני שם והכנעני אז בארץ כתבו המקובלים שאין ישוב בשום מקום עד שהמלאך הממונה עליהם יבא וישנה חוקה לשם וזה שאמר מחלה והכנעני אז בארץ ואח"כ אמר והכנעני אז ישוב בארץ וכו' פ' לך :

תנחומא

ארץ כענן צימטריא קר ראה הקב"ה במלאכים שאין זכות לישראל לגאול קודם ומנס וזכר רשעת הכנעני

כתיבת יוד דע כי חמא המעשה שלישי מוחזק לו משלמים חמא ומחזיק לו אולי ישוב ומסמכים לו בלא יסורין חמא החמשים כבר עלה חסונו לפימה החזר ומסמכת ליסרו ו יוד לנצורה כיון שהחזיל הוין משמים ויהו שחזר יעיד כי ותי וזהו שאמר הן כל אלה ותי פעמים שלם עם נגר שלם לחשבון החמא שפעמים תלי עד שישוב מכלול ואילך ממייקר לפי שחמאם היא החמד ומסמכת מיד מעט יוד שחאל להורגו ע"כ

ובספר הווקפת כמז שמתן שמים ויהוים א"ה העונה ששופה התי לכפרת המה אם היה המז חו היה עשה העונה היתה

בערב יום הכפורים באשמות אחר הכליות מיד ישמיע פרענו לכן לכל אחד שבתים זכר לומר וקננה לנקבה ואם האשה מעוברת שומע עליה שאלה אחד בעבורה וכי שבילי הולך אחד זכר ואחד נקבה מספק ויאמר זה חיליפתי זה תימורתי זה כישרתי שרתי חיתך והוא החתך חיים

שבעת ימים קודם יום הכפורים לריך הש"ץ להפריש טעמו כמו שטיה עשה הכהן הגדול ועסקו בכל יום קת מהעבודה ויריד לתקן מעשיו וגם יחי לו התבודדות למשבוה בכל יום ויום וככל לילה ולילה בלא הימים ולא ימאז בהם ח"ו וימנהג בחסדי חף שלם ויבד כן בכל השנה

מי שאינו מעביר שיהא ביום הכפורים או אין תפלתו נשמעת ואינה מקובלת מי שאמר על עצמו בשר ויין כל השנה רק שאלה שבתות וימים טובים או מותר בבשר ויין בערב יום הכפורים כי יום טוב קח תשיב אם ירעע לאדם תענית מלוס בערב יום הכפורי יכול ללכל וייתא להעביר לו חלמו וילל תעשה בחשתי לענין מי שגדד יין ובשר רק ללכל בשבתות ויין מותר ללכל בשר ויין בלילה הזאת אם המנהג במקום זה שהם מרבים קליחות בע"כ או אסור בבשר ויין בלילה הזאת כתב האריז"ל זכ"ה שבע"כ יש להרבות בלילה בשיעור שני ימים כתב עוד שקודם כל נדרי יאמר פסוק אור דרוע לנדיק ולישרי לב שמהם אם מברך שחייטו אחר כל נדרי לעצמו בלא יצטרך לא ילא להנהג האדם

קודם שיכבד בליל יום הכפורים יאמר די מזמורים הראשונים שבתלים כי הם מסוגלים שלא יבא ליה קרי ח"ו וגם יאמר הפסוק אור דרוע לנדיק ולישרי לב שמהם ויכוין אר"ז זרז"ע לדר"יק ס"ת (קרי"ע) וי"ד יהיה וי"ז גימט' לנדיק ויכוין לקרוע הקליפה ע"כ שם קרי"ע להעלות מקליפה אוחת טעמו שילאו למננה ולישרי לב שמהם ס"ת גימט' י"ז מנין טו"ב בליל יו"ב לא יכבד מכותה כבר או כפת כדי שלא יחמאם עצמו ביותר ועל כל פנים לא יכסה רגליו

המוריד דמעות ביו"ב"כ על מיתת בני אהרן בניו אינן מתים בחייו למחרת יום הכפורים אחר תפלת שחרית קודם שיאכל יקנה לולב או אחרון אם אפשר

אדם שאלה ערב יום הכפורים אכילה נסה וזלילה קשה לו לא יכריס אלבבו בפיו כדי שיקרא שמה כשמתקן יהיה טעם המאכל בפיו ואם כדו כרוח מקוה יתבר שלא יבלע ויקחה לפי שטעם טעם המאכל בפיו אע"פ שאינו מחזיקו הכות וכן לא יאכל שומע מ"י אחר אכילה כשיאכל כל לורכו ערב יום הכפורים לפי שיהא מעלה גרה כבמה ויהיה המאכל בפיו ליל הכפורים פסר החפזים

זוהר פרשת תזוה דף קפ"ו ע"א מאן ללא אעבר עינר מרוחיה לכפרה עליה ביוםא דכפורי כד פליק ללתייה בה"י יומא טבע בההוא אחר דאקרי רפס וטיע ואיכו מלולת ים ולא פליק לאתעטרה בר"ש דמלכא

אמיה בל ללמדנו שאל"פ דבשאר ימות השנה המלך שמועה תפלו כל ישראל עמרה ברישא דמלכא מערב כל התפלות יחד מהגון ובלתי הגון וכן ידי כעמלה כל התפלות אך ביצוא דכפורה אינו כך דאם לא עבר טינא מלביה לכפרה אין תפלתו עוליה לתינת עמרה בראש מלכא

ענף כפייה

ענין הכפייה סיבתה היא שפעמים יוראה נעמה בעמלה להחמאם

כמנין לילית והנה אמרו בק"ש שריך לשים ארבע לילות כנגד החמה והנה שם בזהו דועיר אשפין מתגלי החסדי כודע ולכן בעוד שהלילי שם בזהו יכוין למתק הכתוב כמנין וכן על ידי החסוי המתגלי שם בזהו אשר עשה הכפוי הכתוב שם וילך יתכבד בחסדי המתקיים הכפוי וכל כנף כמנין כעם

אמ"ה ע"ן שם בספר נגיד ומלוא כוונות אחרות ולא כתבתי אלא זאת לפי שהוא יוין בנקל יוכל כל אדם לכוין בה כי"ת **דהסיר** הכעס טוב הוא לומר בשעת הכעס שם אה"ה דה"ה"ן והוא כוונתו כעם עוד תיקון לבעול הכעס ועבול ויכוין כי מקו"ה עולה קלי"ה אה"ה דה"ה"ן והוא ג"כ כמנין כעם וע"י עבוליו אלו כוונה הנו יתבעול הכעס ויעבול שני פעמים בשבוע יום ג' ויום ו' ע"כ נגיד ומלוא

תומר דבורה דף י"ו ע"כ יזרה שלא ירוק דבר מידו בכעס לפי שפוגם בשכינה כדמוכה בזוהר ש' תלוא בעינין אלהי מסכה לא תעשה לך

ענף כפוי טובה

ירקוט משלי ס"ו כ"ו אר"ח חמא בר מניחא כל העושה טובה למי שאינו יודעה כאלו זורק אבן למרקוליס

אמ"ה התי רפאל ערויט עם מה שאמרו חז"ל כל הטופר בעטובה של חבירו כאלו טופר בעטובה של מקוט דמי גרם זה העושה טובה למי שאינו יודעה ועוד אמרו כי הממעי"ה את הרבי חמא הרבים תלוי בו כאלו זורק אבן למרקוליס וק"ל

ענף כפורים

ירקוט תהלים ס"ו תרנ"ג כי עשית משפטי ודיני זה אחד מחמשה דברים הכפולים עדי וסעדי פרא וערוך עלמיו וברמיו זקנה ושיבה

אמ"ה אין הכוונה שמשפט ודין כלל עיני אחד וכן זקנה ושיבה הכל אחד אלא שכל וכל שם שהרי זקנה אחד כדלמרי במדרש פי מיי שרה ואברהם זקן וכו' אם נתתה לי זקנה מן לי שיבה עמה עיין שם הרי דשיבה לאחד וכן כמשפט ודין משפט הוא דין מואתף ברחמים הרי שמשפט לאחד ודין לאחד כמו שכתב בספר שערי אורה וכו' וכן יש הפרס בשאר החלוקות דוק ואתחכ אלא כוונת המחמיר שם דברים כפויי דאין לריך מחלוקת אחז כגון זקנה ושיבה דכיון דשאל שיבה זקנה בכלל ממוס השיבה יותר מזקנה ומה לורך לומר זקנה אלא שכל

ענף כפירה

מדרש לא איש אל כלומר האיש אינו אל ואם איש אומר שהוא אל כעס שאמר בחירם מלך אור ויכוז

מקובלים וישארוהו במו"ע ר"ל כפרו ממע ישראל כיה אוחיו ובשכמל"ו כ"ד אוחיות זה מ"ע שערי צינה חיה נדיק מ"ע לפני רשע אבל במרגלים יהושע כתבי תקות חוט השני חוט הוא ו' ר"ל ו' מיניו שבשבע ישראל כל שבכמל"ו ו"ש תקות אוחי רמה ר"ל המרגלים שחטאו וכן בדור אגוש ונכנס רימה בעיבורן

ענף כפורים

מפרישים יום הכפורים לי רבים ע"ש כי בפעמים שולחה חמאם דא כנסת ישראל ויריד כפרה למעלי ומע"י

תקוני הזוהר כ"א דף ס' ע"ב יום הכפורים אסור בעניות המסול דלית יחודה טיה לקב"ה ושיכתייה ללזמני איבו זכינתה ואסת"י וחסת שיכנתה ובנין דא עונת מ"ה בשבת דביומין דחול דשליט מטערון אחרת יהיה סגור שסת ימי המעש' וכו'

תומר דבורה דף כ' מולאו יום הכפורים מנהג הקדוש וכבר לתקן בשוכה איזה דבר קודם שיאכל וסמכו על פסוק וילך עשו לררכו שטירה ויעקב נפש מלכה וכן ג"כ עוב שניו י"א אחר תפלת שחרית קודם שיאכל יקנה דבר מלכה לולב או אחרון אם אפשר

מדרש תלפיות אות כ ענה כרובים

בענין הכרובים הכרובים לרות המה וזרותה הם כמות והם שני כח השכל צימין להבין במושכלות ובמרגשות להטיב אך לא להרע וכח השמאל מתעורר להטיב ולהרע . ומאמר הבראשית רבה המבואר במורה פרק מ"ג גבי להט החרב המתהפכת ואת הכרובים מתהפכים פעמים ראשית פעמים שנים פעמים רוחות פעמים מלאכים זה פתרונו פעמים ראשית מתעורר בשכל האנושי . פעמים שנים לעשות אחר תאוות האנושיות והפעם קלה עליהם להתהפכות כגמים . פעמים רוחות הרוח שוכן בכל לעשות את הגאווה והכעס והסברה והם הרוחות הרעות והשדים פעמים מלאכים להתחוק אחר רצון הנשמה בשכל האלהי כשכלים הנפרדים הנה כלל כל כרוב על שד נקבל וללמד המשכיל פירוש הכרוב הוא לורה לחומר הלהיכו בשכל ולא כמות הספר של לריכהו רק כרסן ומתנ . מסכ"י

כרובים מלה של כרובים בכל מקום עם הכ"ף לומר ככף במלת חנוכה שהיא יסודית ולעולם לא נעדר כן לא העדירו כ"ף כרובים עומד רובי .

אמ"ה כפי אשר כתבנו לעיל שכל כלי המשכן רמוזים בלשם יובן פסוק שאמר הקב"ה למשה ועשו לי מקדש וכו' ככל אשר אני מראה אותך את חבניות המשכן ואת חבניות כל כליו וכן תעשו כלומר ועשו לי משכן ודע שכל כלי המשכן הם דמיון ככל אשר אני מראה אותך ייחא כלומר כן בנפשו כי כל אברי גופך הם דמיון כלי המשכן .

רבינו בחיי ז"ל פ' תרומה דף ק"י ע"ג הכרובים במקדש ובמשכן מופת ועדות למציאות מלאכים ששם שללנויו בלשונות מציאות הש"י והוא העיקר להאשין משקיף התורה כן נלשונו במציאות המלאכים והוא העיקר השני של שהמלאכים הם משפיעי כח השכל ומשימים הדבור בפי הנביאים במלות השם יתברך שאלמלא כן אין נבואה ואם אין נבואה אין תורה ומשיע זה נורא הכתוב מעשה הכרובים להורות על מציאות המלאכים ומה שהיו שנים ולא אחד כדי שלא תחשוב שהוא אורח האל הנעבד ומה שאמר לו אך להסתפק במה נשיותו אין זאת שהיה הם פורשים כנפיש למעלה ומקבלים טעם כח להם של מלמעלה וזה דעת הרמב"ם ז"ל בענין הכרובים עם קלת לשונו . ומפני שהכרובים לדעתו הם רמז למציאות המלאכים והמלאכים רבים על כן נוכל לומר לפי זה כי בזה מלת כרובים לרמוז על לשון רבים והשם אלהי ישראל עליהם כאומריו ועבד הכרובים :

אמ"ה לדעתו ענין הכרובים להורות על ענין תחיות המתים ולחוק אמונה זאת בישראל בראותם הכרובים בלורת ריבא מעלי עמים מנאפים וזה דבר לניח ועכ"ל היו מהפכים בעת רצון פניה' איש אל אחיו והדבר בהפכו שאין רצון מ"ו כאלו רוח קבר' ובראותו כך יודעים בלשונות בעיקר אמונת החיים שאמ"ם שחור הנוף לעפר כמו יתברך לתם בו רוח ולהקימו ולרמוז שהחיי' היא לעוסקים בתורה ולהמחויקים בה כאומרם ח"ל כל העוסק בתורה על תורה מחייהו היו הכרובים במקום הארון ששם לוחות התורה והארון היה של עץ מלאו וזה לרמוז גם המחויקים ביד ללמדיה בכלל החייה והיה קולע עץ בחלמנע שהעץ רומז לעם הארץ .

ודנה כיון שהאיש דוקא מלווה בעסק התורה לא האשה יש שתחון פה לומר שהאיש שעסק בתורה על תורה מחייהו לא כן האשה לכן לרמוז שאיש ואשה שווין היו הכרובים לורת זכר ונקב מעוררי זה עם זה ומה גם שהאשה גורמת להחיות לאיש לתורה לחלוצ' כל השריו בלא אשה שריו בלא תורה וכו' והכרובים פורשי כנפיש למעלה לרמוז שתחיות המתים הוא בעל היורד עליהם מלמעלה ואלוהי מכוונים תמיד בכנפיש פרושות למרום שיריד הטל הוא של תחיהו להחות מתים

ענה כרוספדאי

תמוני הושר דקל"ד ע"ב כשהיה קורא ר' כרוספדאי בתורה הוא נחמין חיילות של מלאכים להסחר לו כניי שאו דמתכשין לחופה במזמתי חתן וכלה והכ"ה הוא נחית בכל משריין דילי למשמע מלין מההוא ספרא דרבי כרוספדאי ולאביו של רבי כרוספדאי הוא נחית קב"ה עמיה למשמע מלין דבריה רבי כרוספדאי . הנה

מצי' אדם ומולא אדם קשור באהבה עמה ונעור משניתו בלוחה אהבה ומתחור עם אשתו ושוכב עמה ורצונו ותאוותו בלוחה אהבה שרחה בחלום לכן לחותו ולר שמוניד הוא מחלק דעמיה בל' וכד יולא את ל"י ורצה לחותו יודעת דבור והיא מתקשרת עמו ונגדלת לו עם כנים אחרים של עממה ומשכחת תמיד פעמים רבות ואינו הורר לחותו זה הא"ש בגב סירה' וזיכרה' אספגי' ולא מתאיש ממנו ועולם דהא בכל חזק ופגז שהנצנה מתחדשת בעולם ליתת נקפא ופוקדה על כלם שהיא מגדלת ומשקחת עממה ובעתיד זה לחותו הא"ש פנים בההוא זמנא . פ' אחרי מות דף ע"ז ע"א .

תאנא ביומיו דרבי שמעון היה אמר בר שב לחברים פתח פין ויאררו דנריך כפר ושיכי רבי שמעון הוא אמרין אל תתן את שיד לחמיה את בשך .

ענה כרובים

לא זכה משה רק כרובים מאנפי זוטרי וביקש לכונן לארץ ישראל להשיג ישראל ולאה ששם סוד כרובים רביבה וכו' מ"ע אופן י"ב .

כשהיו שני הכרובים ופניהם איש אל אחיו אז שלום ושלום בשולם שכן שלום ושלום ג"כ בנימטריא יעקב וישראל ועל זה נאמר יי שלום בחילי כנגד הכרובים של משה ושלום בלרמתיך כנגד הכרובים של מעלה אנפי רבדבי . למען אחי ורעי הם סוד הכרובים שבת אחים גם יחד איז אדרבה נא שלום כך וכו' שם אופן י"ב .

ספר סודי ר"ז סוד הכרובים ל"ב הקב"ה לאדם הראשון ולא לאברהם יחזק ויעקב רק למשה ומנונה כרובים הם עכ"ל ועם זה נראה לי לפי שמשה פני חמה שים לחמה שמונה מלאכים המנוגייה אותה חמשה ביום ותלשה בלילה וזהו סוד שמונה פסוקים במורה שכתבם יחושע אל משה בלמע דרור"ל בלב בלרא גם התור' ניתנה בשמונה דרגין עמ"ה טה"ר פטור"י מות"ר חיי"ב זכא"י כש"ר פסו"ל והם שמונה תיבות של פסוק וזאת התורה וכו' אופן י"ב .

אמר רבי יהודה כשהיה נכנס כהן גדול לבי' קודש הקדשים הוא מטעמם עימיו דלא להסתכל בהם דלא אלטרעיד והוא שמע קול גדיף כרובים ומזמרי מנצחי משה היה ידע הכלא דללא בחרות ויפיק בשלם ועם כל זה בללמותיה הוא ידע דמליין נפקין בחרותא ומתקבלן ומתברכן כדקא יאות וכדין הדוותא היא בעלמא ותתאי וזכר פ' קדושים דף ק"ב ע"א .

ענין הכרובים והסכינה עממם ח' דהלא אסור לעשות פרזוף אדם וכו' אלא לומר ודבר עם משה פנים אל פנים כאשר דבר איש אל רעהו וכו' וכן נאמר אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו וכו' ובגדרם עשה הקב"ה כרובים להודיע כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי איש בלם אלו עבדיו הנביאיה הרי סוד אחד לשרים וכן הגזרה של מעלה לא תלך עד שישאו ויתנו בדבר ש לפנים דברת אחד והם כנגד כל ב"ד וחכם ונשיא ומכריע וכנגד כסא דין וכסא רחמים וכן השרפים אחד מיעין ואחד משמאל וכאשר קול ה' בין שני כרובי' והשני כרובים שני תלומים אחד כנגד מדת רחמים וא' כנגד מד"ה דגמח כורסון רמזו א' לרין וא' לזקק והכאר יש על הזקק כנגדים מלאכי שלום ואין מלאכי חבלה ופרי האמונות רשאין ליכנס . ובזמי חויב ילא הכרח כל לנא מרום יבאל לפני הכבוד ויבאל בני האלהים וכשיאל הכרוז של כסא זקקא שאלרו השטן ומלאכי חבלה לחון לוינו פ' משפטים .

סערכת האלהים הכרובים נתהפכו פעמים שנים ופעמים ראשית כשישראל עושין רעוה של הקב"ה מתלבש בחסד שמשם נמשך יר העוב בלשם וכשישראל אינו עושין רעוה של הקב"ה ח"ו מתלבש מן הפחד שמשם נמשך יר הרע הנלווי בלשם יותר מהא"ש . **שפתו** כהן דף קכ"ד ע"א הכרובים הם דמות ב' תימקות מרגום תימק רביא לומר שהקב"ה מלמד תימקות שמתים כההם קננים ולאמר ח"ל על בעל המור' היו פני הכרובים כמלמד הטות עיניו למעה מפני אימת רבו ולזה נרמז כאן קודם עשיית המשכן שאין מבעלין תימקות של בית רבן אפילו לבנין בסימ .

מן מודיע שהוא בכרת וחס מפרש את לשון ימי מיתה של כרת הוא ועל כרת זה שהוא לגוף לבדו נלמד וכרת הנפש הוא מקרב עשו כלו' סיבת גופו בשרי או בימי' אבל נפשו תהיה זוכה תיקף הפרדס מהגוף בעולם הנשמות גם לחתימת המתים גם לעו'יב של אחר התחיית כרת לנפש לבדי מי שחטא בעבירה חמורה של חיוב כרת גנון שאלול חנוך בפסח או אכל תב עשה מלאכה ביום הכפורים או חטא בעריות והיו נשמותיו מרובין מזכותיו עובש הכרת מניע לנפשו לאחור שתפרד מן הגוף שתהיה נכרתת מכלול הנשמות ועל כרת זו נלמד ויכרתו הנשמות העושות וכרתה הנשמה היחידה מעמיה וכרתה הנפש היחידה מלפניו וכפן וזכרתי את הנפש לגמל על כרת שאינו אלא חזקן ואפשר שאינו לו כרת בגופו אלא בגופו כי פעמי' שמייה ימי' ארוכי' ומי שלום כענין שכתבו ויש רשע מאריך ברעתו

כרת

לשיטה לגוף ולנפש כרת חמור כעבוד ע"ז שכתבו בו את ה' הוא מנדק ולא מליט בחורי' כרת כפול כי אם זו שנכרת גופו ונפשו והוא נעקר מעולם היה ומעולם הבא ועל זה נלמד הכרת חכמת הנפש היא עונה זה דרשו ז"ל הכרת בעולם הזה חכמת לעולם הבא (ר' חיי' ז"ל פ' אחרי מות)

ההפ"ש

בין מיתה בידי שמים לכרת - מיתה בידי שמים הוא פחות מה כרת שכתוב היה ומעולם הבא ועל זה נלמד לא עשה תשובה כראוי ומיתה בידי שמים אין לאחר מיתה עליו כלום ורש"י ז"ל כתב בפ"י דמיתה בידי שמים ימיו נקלרים ואינו הולך ערירי כרת אית ביה תרתי ימיו נכרתו והולך ערירי רבינו עובדיה וביארו ח"ו הילקוט פ' קרח דף מ"ט ע"ב

אמה

מה שלבי אומר לי בין מיתה בידי שמים לכרת דכרת אית ביה תרתי ימיו נכרתים ועוד לו שנכרת גם מעולי' הבא ור"ד להתגלגל פעם אחרת בעולם היה לתקן מה שעויות והוא עושה חמור לעבור שנית פעימת המיתה והיבוע הקבר ושאר העונות' העובר על המצוות כדליתא בזהר על פסוק וצבעת עינין וילטפני עולתי וכו' שהם ז' דינין שעובר לאדם אחר מותו ויש נמצא דכרת אית ביה כריתת ימיו וכרת גם כן מתקן מניע' אם מת בלי תשוב' גמורה ור"ד שיעבור עליו כום הידעלה של ג"ל תרתי ימיו נקלרים ומקבל מיתה בידי שמי' אית ביה ז' תרתי ימיו נקלרים ומקבל עושה בגיהנם שהוא אחד מששים מאשר המנוגלגל ומיד זוכה לעולם הבא באופן שעושה קל מכרת דכרת עושה רב כמדובר ועושה מיתה בידי שמים עושה קל בערך דכרת

ענין כשוף

הכסף כתוב בכתב על זכר החולי עמוטאל שומר שולטן ואחר כך תמחה אלו השמי' במים או ביון וישקה אותו לחולה ויתרפא בזה" ט"כ"י

רבמר

לחולה ויתרפא בזה" ט"כ"י

אמרו

רז"ל בהגדה בפי' שפתותיו שונים אל תקרי שונים אלא שונים דובב שפתי' ימים אל יקשה בעיניך איך יתכן ששפתותיו של מים דובבת בקבר כתב בעל הרז ממעשה שאין בני משפטים שהיו צרי' אחד וראו תכור שהיה עזב ושללו לו על מה היה עזב והביט שמיים רבים נחרחו מאביו ולא היה יודע אם היה אבין חי או מת אמרו לו המשפטים תן לנו חלי' כסף וכתוב איגרת לאביה ואני מוליכה היום ותשיבך לך תשוב' מחבדך וכן עשה כתב לו איגרת אמר המשפטי' האחד לבחור תן הכתב בני חבירי' ועשה כן עשה מה ששמי' וחבירי' נפל ללרץ כאלו הוא מן עכשו ונחתי כתב ביד אבדך ור"ל מה שעשה וחברו מודיעו וישב ואחר כך קם ענ רגליו וחל' פגע האב זה מפי חבירי' ולקח העבר הכתב והנה היה מכתב על אביו שאל הבחור למשפטי' הישך עשית אמת ליה הלכתי תן בית חבדך ורצתי לו כאלו הלכתי ונתנופי' שאני למר' זו עכשו ונחתי כתב ביד אבדך ור"ל לעכבני שם ז' ימים ולא ר"יתי מפני שכוונתי לחזור מיד ונתן לי הכתב וכאשר חבירי' עשה מה שעשה היה צנוכות הגשמה כאלו היה לו גוף לעיני מי ששאלו לו ומלכותו כאלו עליו ע"כ דוגמת זה אל יקשה בעיניך על הנשמות שאין הדבור יחל' וכו'

משה

רבי"ה רלם יכנס לארץ ישראל לפי שראה ברוח הקודש סוד מאוב סיר רחמי' שכתב בזהר שנתן בלק בנזקתא דתהומא

הגה הנפש הארץ נכרתת היא כאלין הנטוע בארץ השוכנת לחות הארץ והוא רענן והיינו דכתיב שטולים בביה ה' והנכרתת אינה שוכנת חיים מן החיים העליוני' אלא חיה מכת השפע הנחלק לחוץ מקום בחינת עמידתה וחס היא נשפעת כח מזון נשמי' או רוחני לפי מציאות' והרי היא מלמעמק ורע לה שרונה חיה מאור פני עלך חיים שבמזון הטוב שנשפע לה איני מקיים אותה ומלחמה כי מזון המסוגל לה מאורם קיומי' נסתלק ממנה מורה על זה כעושי' שנכרת' מן הארץ מיתה ממש :

והנה

הכרת בשני גווני' או כרת החלטי' או כרת זמני הכרת הזמני בשני גווני' או שרונה לזמן עד שטענת במקום אחר או עד שתחזור למקומו ממש :

והענין

כי לפעמי' יתגלגל אדם במציאות אחר ולא הלליה עוקרי' אותו מן הבחיני' היא וטענת בבחיני' אחרת לראות שמה ילליה וצין עיקרה לנטיעה ממש דומה לאלין שהוא נטוע בארץ בשרה טעיות ויונקת מלחות הארץ ולא הלליה כפירות עוקרין אותה מהארץ היא וטועני' אותה במקום אחר וצין עיקרה שיתלחה אינו יונק מלחות הארץ ומלמעמק ורע לו כן אחר ממש ענין הנטיעות לנפש לרוח לנשמה בעוד שהם נטועות בחינת נטיעתם הם יונקים ממקום נטיעתם מארץ העליונה שפנים ומזונם וקיומם :

אמנם

בהיותם נעקרי' ממש עד שימטענו במקום אחר מלמעמק ומטענת ברעב והו' הכרת הזמני שהוא בשניו מקום - אמנם אותו שהוא לזמן עד שירלה ימים כך וכך מגן עדן וביולא הרי זה כרת זמני אבל נטעת במקומה ממש לא בשניו זה קל מן הראשון מפני שהנטיעות בארץ אחרת שינוי מקומות גרם לה שינוי המזון עד שירגיל עצמה במקומו ההוא וישנה נשמה אל הבחיני' ההיא ולער וכיוצא זה קשה לה מאל :

אמנם

הנטיעת אחר כך במקומה ממש חוזר אל טבעה ואל מזונה וזה נוח לה מן הנמשל הוא משל הנטיעות וכל האדם

לדעת לער הגשמה אל הרוח או הנפש או הנכרתת כמה וכמה היא נערה בין נטיעי' לנטיעי' והנכרתת לעולם כמה קשה מאלו עד אין קץ רחמנא ללן' ויש עבירות מנחיבת כרת בעולם הזה לבד והוא מפני שהפנים מניע אל בחינת סילוק השפע מן התחתונים וכאשר הפנים מניע למעלה בסוד הרוחניות נכרת מן הרוחניות לפי שיעור הפנים ההוא כך שיעור כרת אשך לו ולפעמים ישפח תיקון שיתקן למעלה ולא יכרת הנפש ויכרת הגוף מפני שלא תיקן למטה או פני' בתיקונים שאם פנס ונתחייב כרת למעלה ולמטה ותיקן בסוד הקרבן למעלה ונשאר לו פנס הנשמי התחתון נהרג עליו וכרת וקבל עושה ומעלה נתקן :

וכתב

החלטי' הארץ זה"ש כי לא נזכר כרת כרת נכרת לבדה בהיותה מעולי' העמים בקליפות ולכן יש בה כרת אבל ברוח ובגשמה שהם מנבירה יורה בהכרת הוא שיתקנו כי אין שם תגבורת גבו'רות כמו נכרת העשוי' ובודאי הוא שיצטור להתיקון ואין הפ"י רק כי יש מתתקנים מהרה או אחר כמה גלגולים : חסד לאברהם :

שדשה

חלקי' מלאכות הכריתות שבתורה יש כרת לגוף לבדו ויש כרת לנפש לבדה ויש כרת לשיהם לגוף ולנפש - כרת לגוף יהי' בשני' או בימי' כי מי שהוא לדיק ורובו זכיו' וינכשל בעבירות של חיוב כרת ימות בחי' ימיו כענין אותו תלמיד שהיה נבאשמו בימי' יבוי' ולא נכשל בעבירי' אחרת כדליתא בנ"מ' וזו כרת של שנים :

כרת

של ימים הוא כגון זקן שעבר על חיוב כרת שאי אפשר להיות לו נשמת כרת של שנים שהרי כבר עלה ימיו האוקנה אבל ימיו כרת של ימים שלא ימלא את ימיו אקוביו' לו וזהו שאמרו חז"ל במועד קטן פ' אלו מנולין בן סוסי' רב יוסף י' הוה רב שתיין בני' עבדי דמוצי' עבא לרבנן וכו' עד ח"ל אביי' כה' דנפיק מר מכתת דשני נכרת דיומי' פני נפק מר ח"ל נקוט מיהא פלגא בירך ומפני שכתת של שנים הוא מפורסם וכרת של ימי' אינו מפורסם ואינו מודע לפיכך אמרו חז"ל שהקב"ה מפרסמו והוא שימותו הוקן לשלי' ימים והנה זה אלו שעבר על חיוב כרת או שאמרו שימותו זקן שאכל את הזבל או שמילל שבת

מדרש תלפיות אות כ ענף כשור

רבה כשפי למשטפה ענמא בימי דוד כמו שהארץ בוהר פרשת בלק וכו' ורלה ליכנא לתקן כל זה וכו' מגלה עמוקות אופן קיי"ח .
זוהר שמות מי שרולה לגרש מאלו דבר רע שנעשה לו על ידי כשפים אז אותו דבר שקויו לו לעשות הרפואה יקנה בכל דמים שפוקסים עליו .

בענין הכסף והיניחו וכו' והשם מי רות הנעלם מן הנקבות באים כל מיני נחש ונחש וכל הרעויות רעים והאמלא שאסורי' ידיה של אהא ולא שצקין וכו' היו הארני' ומימי' כל העולם ככל עם ובכל זמן ולא מתחזקת הנקי' אלא בכה הזכר וכיון שהיא שורי' בעומק שלו יודעת להשיבו רלונה וצמה בשם צמילין עתיקין בשמא' .
בענין כסף הר"ם מרקטי דף ו' ע"ב לפי מה שנעשו מחלון וכליו שלקחו שנים מואביות שאין לך כשפי מתחשקות בנחש וכסף כננות מואב מאי דכתיב וילמד ישראל לבעל פעור כיון שהיו אובלי' איזה דבר מהן מיד בכשופיה' היו עושי' שיסתחו לעי' . זוהר ממדרש רות הנעלם .

ונראה לי כי על כן חבתי הקמיעו' והגו לכתוב פלוני בר פלונית להזכיר שם אמו ולא שם אביו ומן העעם שהזכרנו כבר כי כל אוחס הכשפים מלך האשה באי' ע"כ .

אמ"ה והעעם הפשוע ידוע שכתובין שם אמו כי היא ודאית' ואלים המבקש על איזה דבר לרבי לברר באופן שלא ישר' שום ספק פן איזו יולא פעולתו לפועל .

זוהר במדבר פ' בלק היה מכסף גדול והיה מלקט עשבים לעשות כשפי' והיה בקדרי' וגינו תחת הארץ עמוק אלף ותיק' אמה וכשכא דהו חפר שתיקן אלף ותיק' אמה על אלף ותיק' אמה בבהו' ונסך מים על גבי המזבח ואמר אתי קרח' ואבו הקרי' וכו' מואב סיר רחלי' עוד שם הא' דאמר בלעם אל מוטיאם ממזרי' וכו' כי בלעם בהיותו בעלה במתיים קטר את ישראל בכשפיו שלא יוכלו ללכת ממלתיים ובשררה שילאו אמר אני ורואה שאי אפשר לנח עליהם בכשפי' שהרי אני גדרתי בכשפי' בעצם שלא יוכלו ללכת וחס' ילאו .

אמר ר' יחזק בלק מכסף גדול היה ודרך המכשפי' לקחת הדבר שאין בו חשדה וכן אין מוזכרין לעולם שם אביו של אדם אלא שם אמו דבר שאין בו חשדה דכן דרך הסדר' דמעיינים בהסוא מלה דקאמרינן לכו איזו כדירבא מודיעין ליה מילין כדביין ואי איזו קשוע כל מה דאמרינן קונמא זעירא קושטא הוא כ"ש למעבד עבידתא' . זוהר שמות דף י"ו .

הדרו את ה' מן הארץ תנינים וכל המומות ולא נאמר ונבראו כי מן המים נבראו תנינים ולא אמר המים נתן לבני אדם כי לא נבראו מן המים ואינו יכולים לחיות במים' ולפיכך כשעושים לחיות עניים כשתיניע למים שופטים ומתפקד לעניו הראשון ולכן אות' השבטי' של לחיות עיני' או המעשי' שיעשי' אינה נמנעת על הממונים על המים' ויש השבטי' על המים ולא על היבשה כי יעבד הממוני' על היבשה ולא על המים אלא בשם המפורש המשיבי עיני' במים וביבשה ובחומר ובכל כי הבורא מושל בכל שבט שמו לגדו' . ס' החסידים .

פי שמשוסף ואין לו תקנה אם ילא מן העיר ידור בעיר אחרת ויקף שם אשה' ויש מי שאובח אשה מפני שרעה יסתחן בזרנו' מי שאובח אשה אם יקחה' ויעורר ועממי' לעוב כדכתיב ויהיו בעיניו כימי' אחרים בלחבתו אותה ונעשית עקרה ולכסף לעובה' .

אשה ששעתה בכאף שיבכה בנה של חבתה אם יכול להחזיר החולי של בניה על תינוק של מכשפה לפי שאם אמה חטאה בנה מה חטאה' . ס' החסידים .

בענין העגל נעט ההוא דהבא דפריקו מאדניהון מאי עעמא בנין דמאן דאנערין למעבד חרשא' לא בעי למיחן עיניו על ממונה ואינון האמרו שעתא קיימא לן סי' חנן נח מעבדין לא שעתא למיחם על דהבא עיד ויתפרקו כל העם גאוי ויתפרקו כד"ה מפרק הרים ומסבר פלטיים רחבינו ותברו דאנינו זוהר פ' תשא דף ה"ב .

אדרין גבר בניהה גבר חסיד ולא ידע להסתמרת דאילו עניו מארבעה כל דרשין דעומת לא הו' יכלין להסתמרת אהל כנה אללחו בעובדא' כל גיין דויקא מידם ולא מארעא' . זוהר תשא דף קל"ב ע"א .

שדשלת

הקבלה בענין הכסף דף ע"ד ע"א מכסף הוא שם כולל לכל מיני הכשופי' וכתיב הרבצ"ד ז"ל שהיה המשנה דבר מהיותו לפי מראה עינים' . ופירש רמ"ז ז"ל בסנהדרין

המורה

שהוא המכין עמלו לקבל רושם התוועדות מלאכי חבלה חלק ג' פרק י"ז אומר שכל מעשה הכסף והעניים כלם פועל דמיוון ואין בהם שום ממשו' ומלאי' החלט' .

והרמב"ן

ז"ל פ' שופטים אמר רדוש א"ה על אז החותם דבריו הם שאי אפשר להכחיש מה שגראה בחותם והענין הוא אמת ולכן אסור לעשותו לפי שמכחישים פמליה של מעלה' .

והסידר

הוא שכמו שהשם יתפרד נתן כח בכבדים ושתיים שהם נפשו' לגלגלים לעשות סדרם הפשוט כפי שהשים בטבעת השים כח בהם ששם הא"ה ידע למלא הלכנה בזמן פלוני וגבר מעט פלוני עם איזו הקטרה ודברים ידועי' יכול להשריח הסדר הפשוט ההוא שהיה מורכב ממן מה וזאת ההרכבה שזוהר ה"י' ולכן אסרה ועל זה

הדין הוא איסור כל מיני כלאים' .
 רבינו בחי' ז"ל שראה בספר' ידיעת הכבדים ורוחניות שלהם הנקראת איגרת גילגום המלמד לנעבו' נוריות ותמונו' ואופן להמשיך רוחניו' . הכבדי' והמנו' למעט וגם אני המחבר לחיטי ספר על זה בלשון גולרי' קורין אותו ספר אדם הראשון וה"ה ביד פלוספי' ורופא ורואי' בו דברים מתמיהים בתכלי' הנקיאו' וזה לפי שרריך בקיאו' שגול על מלך ורם כל כחות השממינו' ושתיים ותילופיהו ותילופי חילופיהו ודרכם וכחותם חמני שלענותם ר"ל שעו' ימים שבעו' והדשים ותקופו' ומולו' והאי שנה ופשה ושמו' מלאכי קדש ושמו' מלאכי חבלה הממעי' הגלגלים והמנו' וככבי' לכת לילותיה' .

וימותיהם והוא דבר פלא' .

והר"ן ז"ל בפ' שופטים אומר שה"י ברא כת מלאכים כדי שיהי' כלי זעמו להוכיח בהם החוטאים ולהיות זה טבעם נקראי' מלאכי חבלה והמכירות אותם לעשות דבר ע"י כסף הוא נגד כוננת הבורא בבריאתו' ועל זה נאמר על המכשפי' שמכחישים פמליה של מעלה' .

ובזוהר פ' שמו' אומר שדרך המכשפים להזכיר דבר שאין בו ספק וזה לפי שהשדים מעיינים בדבר ההוא ולכן אין מוזכרים לעולם שם אביו של אדם אלא שם אמו שהיא ודאית' ואם אומרים להם דבר כזו גם הם אומרים כזבי' וכן אם הוא אמת לפעמי' אומרים קלת דברים של אמת' .

מכשפה לא תחיה וסמך ליה על שוכב עם בהמה כי א"ה' . זוהר על ידי ששכב בלעם עם אמונו היה חל עליו כח עומאת כשוף' . רב אלשיך בהקדמת ספר' יצירה להרבצ"ד ז"ל דף כ"ז ע"א כל הילורים חקקו בשמו הגדול ולפיכך נלעוויו שלא להסתי' דבר ושופקר כי האדם בלדס דמו יספק כי בללס אלהים עשה את האדם וזהו סוד הילירה להיות כל הכנבראים משתפים בלדס ואדם בהם ולכן יתפעל האדם במעשיהם כסוד הכשפים וההשבעו' והבן זה עכ"ל' .

מסבת יומא פרק ג' בענין כהן גדול הביאורו לבי' הפרווה פי' רבינו עובדיה ז"ל מכסף אחד בנהא ונקראת על שמו עד כאן' .

עשרה מיני חרשין אינון דכתיב קוסם קסמים מעוון ומנחא ומכסף וחומר חבר ושולא אוב וידועיו ודורש אל הממים הא עשרה אינון' .

אמה הם כנגד עשר ספירות ועומתה דוה לעומת זה עשה אלהים כדי שייכר האור מתוך החשך' . זוהר וישלח' .

תרנים יונתן כשהשליד נמרוד לאברהם בכבשו האש על שלא עבד ע"ז לא היה רשוי' לאש לאורפו וכשכחו כל האומיו' שלא שלט אש באברהם אמרו חרשו חרשו הוא מלא כשפים וחרשין ואיזו לחים על האש שלא שברק אורו מיד ככל אש מן השמים ושרשין להרן' .

אמ"ה קשה מזה על מחמר חו"ל על פסוק וימת הרן על פני מרת אביו שבינו שרלה הרן שגילא אברהם השולק גם הוא ונתכרמו בני מעי' וילא ומת וכו' . וחלוי' ז"ל דאומרו הפרגום ושרשו להרן אינו שריפה של מותה היה אלא ושרשו בחוסן שראו כלם שלא היה יכול ללכת כדי שילאו מהחשדה' .

רבינו בחי' דף ע"ב ע"ה' פלטיהם מעשה כשפי' ועל ידי מלאכי חבלה' .

אלה הם כפשים ומלה בלתי ע' נגזרת מא' לוהט ובהם תלפט רשעי' והינין כי הם עושים על ידי והיטעו מלאכי' אש מלכט בחדש ולא ידע ותבער זו ולא יסיע על לב ואולי יקראו כן המלאכים השוכנים באויר בגלגלי היסודות שקורין אותם שדים

בלהטיהם

מעשה שדים על שם שבאים אל האדם בלע לפי שהם בענינות גופות מואיר שאיננו מורגש נקרא בלתי ע' :

תיקון

כ"ז כה אמר למזבחים ולמקטרים דהו ידעין כל גוויין דאינון מזלות וזכוכים והו לקטין עשבים כגונא דאינון גוויין והו עבדין דויקי קפוס ההו כוכב או מזל דהו בעין לנחתא ליה והו נעלין בעירין כפוס ההו מזל כגון עלה או שור והו רבתי עליהו ולחיתו שמה משרם בפומיהון וכדין נחתו וממלנין מעתהו והו עבדי רעותהו וענ דא כתיב לא תשא אל תהו אלהיך לשוא ובנין דא אמר הקב"ה לא תצנן אתי וכו' והא אוקטוה לא תצנן כדמות שמי המשמשין לפני במרום דכל מנא דעבדי שום דמות כד נפיק מהאי עלמא בשמיהא חלכש בהטוה ללמא וקלא נפקא פסילי אלהי' משרפון בנא .

ענה כתובים

בבא

בתרא פ"א תנו רבנן סדרן של כתובים רות תהלים לויז משלי קהלת שיר השירים קינות דניאל ומגילת אסתר . עזרא דברי הימים . למאן דלמר לויז בימי משה היה לקדמיה לאויז ברישא אחתוילי פורענותא לא מתחיליין רות נמי פורענותא הוה פורענותא דלית ליה אחתיה דלמר רבי יוחנן למא נקרא שמה רות שילא ממנה דוד שרוה להקב"ה בשירות ומשכחות .

אמ"ה

גם לויז פורענות שיה בו אחתיה ואם כן למאן דלמר לויז בימי משה היה לקדמיה לאויז . ונראה דרש"י ז"ל הרגיש מזה וזה לאו דלית ליה אחתיה סוף הפירענות נספק לאחרי' ותקף שילא דוד ממש עב"ל דקשה מה חידם יומר ממעשיות לשון הגמרא אלא כוונתו לומר דכן אמת ענה לויז י"ו אחתיה אמנם הוא אחתיה טוב שגונע ליהוד דהיינו לויז לא לכולו' כל ישראל אמנם רות אחתיה וקשה שילא דוד כלומר איכה תרמי אחד שהוא אחתיה טוב ליהוד היינו רות ותקוה לרבי' שילא דוד שהוא מלך המשיח אדם דוד משיח י"ו כן זכרנו לשון תקוה שגורה בן העמיד .

אמנם

ברך רמו י"ל דסדרן בסדר זה לרמוז על ביהא משיחא בע"ה ואופון המפורעות שהיו עד שזכר ישראל ללחמתם בנח זה סידורו רות תהלים על שילא ממנה דוד שהוא מלך המשיח . אך קודם ביהא היה לויז משלי קהלת כלומר סמוך לביהא יתחוקו הברות והיסורין וצפרע לאשי מעשה לויז שסבל לרות ויסורין כדודע דחכמת כפשי' יקרה ויסובכו מעיר לעיר ולא יחוננו ויראי חטא ימאסו כאשר לויז שגבר כמת פגני ורואו כמו שהיה מותרעם על שעבר ואחרי דברו לא יתנו ועכשו אין לו שומע ויראתו ותסידותו נמאס בפנייהו ואין מרחם ואין חונן עד לאנטיך לומר חנוני חנוני חתם יעי כי יד אלוה נעשה כי כך כמאורע לאויז יתקפו הברות סמוך לגלוי הגולגל כ"כתיב ויבא כמים לך .

דאז

באותו זמן יהיו משלי למשל ולעסייה והכל ריקן בעיני כל העושים וזכו משיח וקהל כלומר יהיו למשל ולהבל דקהלת מדרב בהבלים . או כלך בדרך זה אחר שיבאו לבחינת שיהיו למשל ולעסייה בעיני העושים וזכו משיח מיד יקהלם הקב"ה על ידי משיח בן אפרים הנגלה חתלה כדודע ואז יסוריו שירה חרטה והיינו שיהיה עשירי סודר אחר קהלת .

ואדר

אשר יתקבצו בן משיח אחר אפרים וישמחו בחושבם אין עוד לרה יתעוררו עליהם מלחמות גוג ומגוג וזהו דסידר אחר כך קינות כי במלחמת גוג ומגוג יתעורר וילקטו וכתיב ויאלה חיי העיר בגולה יתב העם יברחו אל מדרב יאודה וחס שורח רחמיים חתם הכריתת משה בן יוסף שמעיה ליהוד כדודע ואז יקוננו עליו כל ישראל ויהיה הגדה אשר כמנה לא היה ולרמוז על זה סידר אחר שיר השירים קינות .

ואדר

קינות דניאל לרמוז שביהא ישראל בתוסף הרה הוה

מאריגות משיח בן אפרים יתגלה משיח בן דוד עם שמונה כסיו בנג ארם הראשון אברהם ועקב וכו' כדחז"ל בכוכה וכו' משיח אותם חתלה לרם עממם והוא החמיה ראשונה שמעיד להיות דני' תחיות עם כדודע חדא הא דלמרן שנייה תחיות מתי ארץ ישראל שחיו מ' שנה קודם מתי חוזה לארץ שליטת התחיה כוללת לכל המתים די בכל אחר ואחר כאשר רמזינו ג' תחיות בזכרת התפלה אחת נגזר ועולם ה' מתיח מתים אחת וכו' מתיח מתים ברחמיים רבים בל"י מתיח המתים הרי שלשה וכו' דבהיות שדתיאל דבר מעיני התחיה כדכתיב ורבים מישיג דרמת עפר יקילו וכו' לכן סידרו אחר קינות :

ואחר

דניאל מגילת אסתר לרמוז שזו בניויל המשיח וניאלו לישראל יתגבר קריאתה דמגילת אסתר אינה בטלה צימות המשיח כדחז"ל ואז בימי מלך המשיח ימחה הקב"ה זרעו של עמלק כאשר כבר התחיל מפלתו בימי מרדכי ואסתר ולכן אחר דניאל סידר מגילת אסתר .

ואחר

מגילת אסתר עזרא ודברי הימים שמשם ואיך ומגלה הארץ דעה את ה' ויתפחות עיני כל ישראל למורה כאשר היה דוגמתו בימי עזרא כחמשע ששנה התורה בגלות ונשיית התורה על ידו ותפסקו בה ישראל כך צימות המשיח אחר ישוב המלחמות יתחיל אור התורה לרות ויהיו ישראל לנעמה ויספרו בדברי הימי' מה שקרה להם בגלוי' לתם שנה והודאה להקב"ה כי מאשפות ירים אביון וזהו ספידר דברי הימים אחר עזרא והוא רמו כוון .

ודב"ב

וראה בספר שבטילי אמונה שביא מדרש אופן ביהא המשיח כי'ל ויהי לפיך דכדש למחוק מה שכתבתי בראות' מה שכתבתי שזוה על דרך המדרש הני' שם .

עוד

נראה דר'ו חכמי' לרמוז בסדר די דקד מוסר את הטעם אשר יתגנו בו לא יסורו ממנו כלמלכותו ויהי נקמה האדם שלימו' הגוף שלימות הכפס ולכן סידרו אחר רות תהלי' שיתפוס האדם תחילה מרת החסידות והחסד ויחזיק בה ועמה יבא אל החסידות שהרי רות על החסידות והחסד שעשתה עם חמותה וזכה שילאו ממנה מלכים ועלה מינהון ראש החסידים דוד המלך ע"ה ולכן סידר אחר רות תהלים .

ואם

יהיה דוד לכל דרכיו משכיל אל יתגלה בהגלתו יפתכל בחיוב שהלכות בתחילי' ההגלות מפכת מעשיו הטובים ולא יתקיים בידו שהרי נלקח בגופו ובמנונו וכל אשר לו וישקו מוסר בראות שאין ההגלתו קיימתו ונגלגל שחזר .

רכן

יקרא תמיד במוסרים הכתובים בשלי למען לא יסור מדרך הטוב ימין ושמאל בשלי מלא מוסרים ולכן אחר לויז סידרו משלי לרמוז על האומר . ובהיות מוסר במוסרי משלי יביאם להכיר כי כל הללו' של עולם הספל זה הבל המה ובהו בחיותו בהם לא יבא לבחינת ההלואה וזהו סידרו אחר משלי קהלת שמדרב בהבלים .

ואחר

קהלת סידרו שיר השירים וקינות לרמוז שאף שישיג האדם שכל הבלותיו על עולם זה הבל המה ראהו לאויז שהשכל שיסוריו ובעניו ומשלמה שחזר על הפתחים עם כל זה אל יאמר כיון שהכל הבל בני פורש עלינו מכל עסקי העולם הזה ואכדיל עלינו מכל אדם ואתבודד במדבריו ובחורבות כי גם זה הוא דרך רע כמו שכתב הרמב"ם ז"ל וכמו שפירש מוה"ר יאודה דמודינא ז"ל כאשר הבונה על פסוק הבל הבל אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל וכו' שהכונה אין ראי' לאדם וכל הלך' ולעורר להג' המלמודי' לנגק בחיים במשכיות הכסף ומלבושי המשי כמלבושי המלכים דהכל הבל הבלים וזהו הבל הבלים אמר קהלת דקהלת הנביל כל מותר' העולם אף בתנאי שאל יאמר אדם כיון שאעניי זה הבלים הבל הבלים בני פורש עלינו מכל הדברים מכל וכל וכל בלי גלות וכלי בית גס זה הבל וזהו אומר הבל הבלים הכל הבל כלומר לומר שגם הכל הבל הבלים גם זו הבל לפי דלריך שיתגבר אדם בדרך חלנעי' שגם אל יעב כעבוד המתותות ואל יעירר עלמנו מלורך החסתי' וכו' אלא יהיה מעורב עם הבריו וכדחז"ל לא יהיה האדם שמה בין עבדים ועבד בין שוממי' .

ודד"ו

דרמוזו אחר קהלת שיר השירים וקינות' שאע"פ שמכביל הכל לא יתפוס דרך הקטנות כי אם יהיה מעורב בבחיית להיות שמה ומשורר בין המשוררים ועבד ומקוין בין העללים . וזהו מעורב בין

מדרש תלפיות אות כ ענף כתובים

באותה ענינה הקולמוס אל יכתוב אלף וכתוב תחילת השם ויעצוב פעם שנית לכתוב מה שחפץ . ס' החסידים .

ומעשה בחסידו שבדיו שהיה מומזין לכתוב בו דברי תורה לא היה מניח לדבריו לכתוב בדרי חול ואח"כ שאלמרו הזמני לאו מלתא היא היה אומר במקו' שאובל לקיים דברי חב"י שאלמרו הזמני מלתא היא אקיים כל מה שחדש יכול להחמיר על עיניו במקום דלא מטרי אהרדי על זה לא נאמר והכסיל בחושך הולך . גם היה משייר מעט מהמוליא ואולי לאחר הכעור' כדי שיהי' עטם של המוליא בפיו כתוב ברוך ענאך ומשארתיך שירי מאכל גם היה מומזין בסעודתו מים כשיעור שתימו ואם היה נשאר אחר שצדך היה שותה אותם כדי שלא ישמה הככרי מהם ולא היה נותן לככרי לשמות מכלי שיהי' רגיל לבדך עליו .

ענף כתר

תהונא ע' דף ק"ע ע"א חכם קדמאה עלאה דכלכו כתר עליון סמים ועמיר סמים אדם סתימין עלת העלות קדמון לכן קדמוני' בנין האי אדם קדמון דכלת בעלות ואחיה אללו אמון ולהבוא קדמון אחר נעשה אדם בללמנו כדמותו וכו' ומאי יהו האי אדם דאמר נעש' אדם דא חכמי' עלאה דרביה בדיוקנא דכתיב .

ועוד נעשה אדם דא עמודא דאמלתימא בללמנו דא חכמי' כדמותו נו דא אמא עלאה דכמות דליהו אדם דבריהא אדם דימירי' אדם דעשיה בדיוקנא דכתיב עליון חכמה ובינה הכל ליכו בדיוקנא דעמודא דאמלתימא ולדיק שכינתא תמאה דכספירן כלא איכו אלילות .

ועוד נעשה אדם למאן אמר האי אלף עילי' העילוי אמר לוי"ד ה"א וא"י ה"א דרביה לנו מעשר ספירן ומאי יהו עשר ספירן אל"ף ה"א יו"ד ה"א והבוא דלמרא נעשה איכו יו"ד ה"א וא"י ה"א .

נשטט מאות הכף מכוונה

כוונת חמשי' ענויים לר"ך שתי' כוונתך בסוד חנו חמשי' ענויים שחתי' מתעני' שחתי' נביא לעזיר וקוביה אחר' חמשי' אורו' .

ורע כי יש אכילה ויש אכילה ואין אחת דומה להברתה כמו שפירש בע"ה . אכילה היא ליג יודין שהם גימטריא ש"ל והכלל הוא כל קו הם שלש' יודין הרי ל"ג ואולי קשים מוזותמיו של אדם כקריעת ים סוף כי אכילה בסוד גבור' הוא בסוד ש"ך ידדים וכללות הי' גבורי' דאבא וכו' גבורות דאומת הרי' ש"ל והוא סוד הפסוק ושל' הברזל .

דע כי יש חמשים שערים לבינה ומכל שער יוצא מזון אחר כי בכל שער יש ש"ך א' וזהו סוד ושל' טעריקון שערי' לבינה ר"ת כאל . וכבר נודע כי שיתא יומין מיומא שביעאה מתבדרים והם חמשים אכילות כנגד חמשים שבתות בשבועה כי אין שבת דומי' לחבירו וכל שבת יש אכיל' אחרת חדשה על כן תכוין ליחד חמשים אלו שכל אחד יתקשר עם חבירו ויומשך המזון לעזיר וקובי' ויש אכיל' ויש מאלל' .

מאכר הוא ליה יודין וזה גימטריא ש"ך כי האכילה הנזכר לר"ך לענתה בש"ן ולגב ש"ה יודין וליה' יודין הם גימטריא ס"ח יודין שהם סוד חיי המלך וזה סוד י' שמות חלו אדיה יהוה אדיה גימטריא תר"ף ט"ף הוא כמנין לילית בסוד ותקח מרים את הת"ף בידה ובסוד הללו בו בת"ף ומחול והר"י' כשארית מתר"ף היא בסוד רחל וזהו סוד הברזל הנקחה ב"לחה ר"חל ז"לפה ל"אה כי בהם מתפשטי' חמשים שערים .

אוכר הוא כ"ז יודין שהוא הויה שלימה וזהו סוד וירא ה' כי סר לראות עשרה היות בכל ספירה הויה א' הם כמנין ס"ד והנה ל"ו וליה' וכו' הם גימטריא ל"ו עם הכלול כמנין אל אדני והם כמנין אומיות כ"ד לרופי' אדנות ש"ל וש"ן וס"י הוא מתק"מ והוא מאלל' אכילות שתי' ארובי' בגימטריא שני אלפין וש"ת השני אלפין ומאה לארץ והש"ת ליסוד בסוד מי שת בעוהות חכמה וחמשים אובל נתקדם לחמשים שבתות שבתות השנה בזה האופן .

שער א' אני מכוון לעזיר ראשון לחמשים שערי בינה שהוא ה' פעמים י"ד יודין ד"ן יודין ר"ן יודין ש"ס בגימטריא ש"ך וסוד האכילה שלו הוא אי"פה היית ביודי' ארץ והותמו תקטם והכוונה

בין הבניין ויחילו זה לקנו' המושכלו' אלהיות ומדיניות כדניאל וחבריו שכתב בהם ומשכילים בכל חכמה ויודעי דעת ומביני מדע וכו' וזהו סידורו ודניאל אחר שיר השירים וקונו' ובהויה האדם שלם במושכלות זהו מביאו למסור נפשו על הרבים להגין עליהם כאשר עשו מרדכי ואסתר בהגלהם של ישראל וזהו סדרו מנילת אסתר אחר דניאל .

ומשם יבא לנודע דעת את' השם כעורא הסופר שלמה תורה לישראל והדריכם בדברי השם בעלותם מצבל וזהו אחר מנילה עורא וכוון שאלם באל' להוכיח לאחרים וללמדם דעת אחר על ענינו מכל פנים כדי שלא ימלאו מקום לומר לו עול קורה מבין עיניך ולכן סידרו דברי הימים המדבר ביוחסים אחר עורא לרמוז כשיגיע האדם לבחינת עורא המוכיח והמלמד זהו מביאו ליזכר על יחוסו שיהא שלם בלי פנים כמדובר .

ענף כתונת

תכוני הוהר נ"ח דף ל"ח ע"ב ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתוני' עור ויבשם בקדמימא כתונת אור' ולבשר רחבו כסגנו' עור דליהו משכא דחיויל כו' .

ענף כתיבת חירוש

וזהר באדרא בזמן שבי' המקדש קיים כשאלם מקריב קרבן מתכפר לו וכאלם כותב בספר מה שלמד איזה חידוש הכתיבה הוא היה עולה לו במקום קרבן וכו' .

ענף כתיבה

הכותב יאום שלשה ימים ראוסיס בלא לילוי ויעצוב בערבים בכל יום וזיום השלישי בחי' היום עבול ואח"כ עשה קולמוס לשם כך וכתוב ענוי' שליל וז' השם ושימנה בקולמוס וכתוב כל מה שתרצה בלא יגיעה וזה הוא .

אדה יבירי וימין פריש אידין ארי אישון דיוגין אניאוש
אי איקי שיריפין יוסמן אחיהו פמאן .

כשנתרבה

דיו על אות אחת לא יכתוב את השם ממנו וכן אם נתרבה דיו על השם לא יכתוב ממנו אות אחרת . ס' החסידים .

יש שנגזר עליו מן השמים שיעשה ספר א' או שלשה וכן בתלמוד וכן לפסוק קריית וכן בסודי' אחריו וכל מי שמגלה לו הקב"ה דבר בתורה ויכול לכתבו ואינו כותבו הרי גזל למי שגלה לו כי לא גלה לו אלא לכתבו דכתיב סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם וכתיב ישולו ממימיוך חוהה וזהו שכתוב יבוא במשפט על כל נעלם עמורם שנגלם אס' טוב מגילה לו אס' רע שחיוו כתבו ס' החסידים' ס' תקילא' .

הבא לכתוב את השם אל חומו'ן לו רוק לו לר"ך להסליך מחומו'נו ירוק או ישליך מחומו'נו תחלה ויקנה ידיו ואח"כ יכתוב ולא שיתכוב ובאמלע השם יפסוק או ירוק או ילכלך ידיו . ולא יתכן כשאלם כותב את השם שידבר או ליחול לכן יזכר מכל זה שני' לכן הכתיבה בתי שני וכתוב ומפטי שמו חתה רוק או שאלם לר"ך לקביו לא יתכן להזכיר את השם שנאמר וכל קרבי את שם קדשו ומי שכותב את השם וכותב מקלת אומיו'ן של שם לא ירוק רוק עד שסיי' השם כלו ואם שנים יחד כגון שכותב ה' אלהים לא ירוק בין זה לזה עד שיכתוב שניהם וכן אם אדם יכול לעזור את ענינו כשמתפלל שלא ירוק בין שם לשם כגון ה' אלהים יעזור את ענינו וזהו רובה א"י' להתעטף מלמעלה אל יתחיל לכתוב ולא לדבר עד שיתעטף תחיל' וירוק ואח"כ יכתוב או ידבר .

שמעון

שכותב שתימין ומחזות או שאר דברי' מדברי' תורה והנה ראובן לר"ך דיו וקולמוס לכתוב כתב לא יקח הדיו והקולמוס מיד שמעון מפני שמעטנו מנאלל' שמי' ואם העביל הקולמוס בדין כדי לכתוב השם ומדמנו לו לכתוב כתב על משכון לא יכתוב אחר

מדרש תלפיות אות כ ענה כוונת ה עניים

קעג

מקודם הראשון לרדך שיהיה מבחינת מלכות והוא פוד השלחן שהם אורכו אמתים * ואמה רוחבו ואמה וחתי קומתו זה רוחב מידת הפה כי כל איה ששה עפחים סוד ששה עקבים כבוד תפוח של ארץ הראשון היה מכהה נגלה חמה ודעה גם רחב ארץ כולליות מסתיימים ששה עקבים ארם קדמוני עת"ק ואר"ץ ישראל ועיקב רחלי והוא פה כבוד פיות השרים מנלה שכלילה זאת בחינת נ"ח ה"ד גם שהם שני עמודים ונקראו נבלות והוא סוד כל יולא נבא בישראל פי' כל הוא יסוד יולא ומשם נבא שהוא כמנין **מבאל** עם הכולל בישראל הסוד הוא כי סוד דלכא יולא משם מאכל ראשון ונקרא מאכל מה שיואל ארץ ריקע שני ולמעלה ח"ו ארנו יולא לחיובים וכבר ידעתי כי יהו"ה אר"י הוא ביסוד כלמור בתיקונים גם יהו"ה נבלות הוא שם כי נבלות הוא סוד תרי ציני וכו"ה היה היסוד עמנו זהו דרך המאכל היסוד למטה כשיולא מקודם פה תחתון סוד חסד דגני בפומא דלמ"א * וכשוואל למ"א היעיר יולא דרך הפה ממש כבוד ריקע הקדוש וכלל זה גם הוא כבוד האכילה שפיהו אלה שאכלן הוא נעוץ לפרניו בקרקע ומשם יולא דרך העקב וכבר ידעתי כי מלכות הוא בעיקב ביסוד עקבי"ה עקב פי' יולא מעכב כבודו זעיר לעקב כבודו רחל ועולה נמעלה כבוד שפי' ואמר ואמתים ארכו ענין עשים מה נלה פה המאורים כי שפיהו בנימטרי"ה שפן כבוד **קרקע** שפן שהוא סוד פה תחתון כבוד קריעת ים סוף עני' הוא כמנין אה"יה ביו"ד"ן א"ל"ף ה"י יו"ד ה"י ונשר אויתויו כי כבר ידעתי **שע"ב** דחסד דלמטה חלכש אה"יה פי' דיו"ד"ן שהוא בינה דבינה **שע"ב** ויולא המזון דרך חסד בינה והם שבעה יוד"ן כבוד שארש שהוא הו"ה בניקוד אלקים הניכר כפסא דמשפטים השלחן כמנין **שצ"ג** שהוא סוד מאכל שהוא גימטרי"ה צ"ג יש שהוא אלקים אלקים דיו"ד"ן כזה א"ל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ס

אמנם ארכו עני' כי שני אכילות הם וכולם בחינת עקב * אכילה דפס עליו ודעה תחתון וזהו בחינת ארכו כי כן יולא המזון או מלמעלה למטה או מלמטה למעלה כבודך ואמה מאמה רחבו שהוא מזון שניתן לה ברדתה למטה לבריאה לתת ערך לבינה ותק לנעוריותה מקודם ששה עפחים ששם העקבים ששל ריקע הבריאה וזה מתפרש על דמות הגולית או אפילו בזמן שבינת המקדש קיים כבוד שבעה תחתונות ולמטה שבעה עולה שהוא סוד עתיקא דבריאה ואמר אמה וחתי קומתו ביהותם למעלה כשכא לה מפה עליון דזעיר הוא אמה ומלך ששה עקביים שעולה האור המעלה ויורד דמרגותיו מפה דזעיר וארץ שתרדע כי כל סוף אבר נקרא עקב כי בחינת המלכות שבלאות כבוד הוא שם המזון או הוא מכל סוף אבר ואמה אמה שניתן לו מיסוד פה תחתון שהמזון הוא מנעיר עמנו ואין כאלן כי אם ששה עפחים:

שער ג' ומכאן אני מכוין לעלות לשער השלישי שהוא ארבעה פעמים שם מ"ה יו"ד ה"א ואל"ף ה"א וארבעה אמות והכולל הרי ר"צ"ב וכ"ח אמות ומיליו המיליו דמ"ה כמה יו"ד ואל"ף דל"ח ה"א א"ל"ף ואל"ף א"ל"ף ה"א ח"ה ה"א ה"י ח"ה ה"י ח"ה ואל"ף וסוד אכילות מ"י מני עולה ק"ו וחיותו תבע"ץ:

והיא דומה קלת לרדך שני אלה שהוא כבוד בינים שפירשו הוא שמדתי מ"י נחמת ק"ו ומדה שלא אפיות ולא יוסף על שיעור זה שכן בינה עולה בנימטרי"ה קו עם הכולל ולמעלה הוא הפירוש כבוד האברים בעלמם כמחוסם שיהיו אפומים או חלומים וגם זה הוא כבוד השלחן אלה הוא כבוד עצמם ששם נלה הוא סוד אשר וזהו שאמר ועובל בשמן רגלו כי שפיהו הוא כמנין **אבנית"ן** וכבר ידעתי כי אלו השבעה שמות הם סוד שבעה מלכים וזה הראשון הוא בחסד וכבר אמרתי כי המזון יולא דרך חסד ע"כ זה כמנין שאר"ה וגם שם זה הוא בראשית בחילוף כבוד * ובראשית הוא אפיות **אשר** ב"ח שהוא סוד אש"י הניכר סוד שמן זית זך זכות שהוא נפה שמן הוא אלקים דיו"ד"ן ושבעה יוד"ן"ן דע"ב קס"ה ופני יוד"ן"ן כפאל"ף של אה"יה הרי שמן וזהו סוד הכיסה שהוא כמנין **אל** אדג"י והוא סוד לשד השמן כי הרי לשד הוא בעקבי"ה וכן נאמר ועובל בשמן רגלו ונפרש ועובל משלון עירוב משלון עובל וכבר ידעתי כי שמן הוא

והכוונה היא כי ארז הוא מסוד יבוס שהוא סוד יעקב ורחל ודרך אכילה ליעקב היא בלחפן זה כי ב' אכילות שבאים לנב"א ואימה א' כבוד עמיק המתלבט בגלגלת דלרדך נמשך סוד האכילה ומזון ויתלה זה הפה דלרדך ומשם יולא לחפן ואינו נגבל לחוד מרוב האור ויתלה מפה דלרדך עד שיהא ראשונות דלכא ואימה ומשם הם שואכים * ב' מסוד מוחא סתימאה דלרדך נמשכים עד הגרון שהוא כתר דלכא ואימה ויורד בששה תחתונות דלכא ואימה **וכבר** ידעתי כי סוד האכילה הוא כבוד חילוניות א"כ מאחר שהוא כבוד זוג חילוניות חלקי' לרביעיה שרופים אלה ואימה וישראל סבל תבונה:

ועתה לרדך לפרש ארץ יתן המזון לישראל סבל תבונ' ומשם נדע ארץ ארצות יעקב ורחל כהחד משני אפוסים או שעולה ישראל סבל נגד פני אלה תבונה נגד פני אימה ושואכים משם המזון או שיואל דרך היסוד דלכא לישראל סבל כי חסד גניו בפומא דלמ"א וכמו כן בבינה תבונה וכן על דרך זה יעקב כי אכילה סבל לו מאחר מוחא סתימאה דלרדך שבל או מפנים דרך בינה עד שלש ראשונות דזעיר יעקב עולי' ושואכ שם או מה שיויר מבנינו מהמזון שלה ממש עד ששה שלה ומשם יולא דרך הפה דבינה ויורד עד שש קלוות דזעיר אפסין אה"כ יעקב יצוון בשני אכילות אלו * או שיעקב עולה כנגד שלש ראשונות דזעיר אפסין או דרך היסוד כבוד חסד דגניו בפומא דלמ"א:

ואופן המזון שניתן למלכות יש בה גם כן ב' דרכים מה שלל יש בישראל לקב תבונה והוא בלחפן האכילה כל בעליות והוא או המזון שניתן לעקב מבניה דרך הפה ועולה היא עד כנגד הפה שלו או שמקבלת מהמזון שניתן ליעקב ממוחא סתימאה עמנו דרך פנימיות וגם הוא דרך היסוד כבוד חסד דגניו בפומא דלמ"א וכפי זה כל מזונותיה בנים לה מנפכים וזהו אומרתי איהיה היית כלומר מ"י ה"ה היית בטולרה שבמקד בלוי"ה מן ה"ה מונח בלוי"ה זמן והחלוק הוא כשנשמתו בזה כשהייתה ניונית מפה תחתון אז קסים לו מזונותיו כקריעת ים סוף כעובדא דר' אלעזר בן פרמ וכדומה וכשכא בזמן שהייתה ניונית מהפכה עליון או נחין לו והפ' שזר"ך הארם לבקש מזונותיו היא מוכתה שבל מחור פה תחתון שהוא היסוד או נאמר עליו בני חיי ומזונו לאו ביוסוף תליא אלה במזלה שהוא היסוד דעתיק ואומרנו בזכותא פירושו כך הוא * או נפרש זכותא משלון זכות ובהירות כי כבר ידעתי כי בעשבר האור דרך הגוף הוא בחינת דייס ואורו האור נעשה מר ימתעבה כמו שאמרנו בבינה שהמזון שבל ממנה אינו יולא כי אם דרך הפה ומתקב בשפתים על ידי המזון ש"ג פ"ג מ"ג ב"ן כזה יו"ד י"י י"י י"י י"י ודל"א ואל"ה הו"ה שהרי גימטרי"ה בומ"ף כזה יעביר דרך גופא יהיו מרים אמנם ששיואל דרך הפה הם זכיס וזה המתפלל אינו יכול להשיך מן הפה כי אם סוד היסוד וכשמזון למעלה טובוהו היא כך שבל האור דרך מול י"ג לבד ולא דרך מול שמיני שנקרא זכות או נפרש ארץ מלוי זכות כפה בלחפן זה דע כי כל פה הוא כבוד שם ס"ג יו"ד ה"י ואל"ף ה"י וכו"ב אפיות בתורה * ולמדתי כי כל סוד פה הוא דבינה כבוד מי שפן להלם ונדע כי כל זכות הוא בבינה כבוד קריע דמפתח מיהה סוד פה שבעה תיקונים שמתלבטים ב"ג תיקונים יבורה דעתיק דגניו במוחא סתימאה מתלבט בתיקון ותקנה שהוא היסוד הפה וחסד דגניו בגלגלתא הוא כבוד מול שמיני וי"ג ולפי זה הוא ונתיקון הפה שבתורה גבורה דעתיק וזהו אמר לאו ביוסוף תליא מלתא אלה במזלה שהוא סוד דעתיק:

שער ב' ואני מכוין לעלות מכאן לשער ששה פעמים כן כמה יו"ד ה"ה ו"ה ה"ה וששה כוללים וכולל המינוי וטולל השם הרי ח' הרי ש"ך והאכילה שלו פ"י שם ממירה כי מדע' וחיותו **מטע"ב**

והכוונה היא שבינה שנתנת ערך ומזון היא הנותנת גבול ומדה לכל אבר ואבר כמה מזון יקח ומזון זה ממק"י שיש גבול ולמדתי מה כי מקום הראשון הוא בינה דבינה שהיא כפה וזה מתחלק בכל מזון ומזון זה השני הוא במלכות דבינה כי היא הנותנת מידה וגבול וכיון שהיא במלכות אופן המזון שיואל דרך הפה היא כי שני אכילות המכר בין בלכא ואלכא בינה כבוד ומוקדיה

נחמתי

מדרש תלפיות אות כ ענה כוונת ה' ענויים

שלו הוא המלכות לוארו רעמה הוא סוד . הלאר .
וצריך לכון ולגלות ולהמשיך הארם החמשים שערי בינה להמשיך
 לגלות הארם חמשים שערי בינה ממעלה למטה משער החמשים לשער
 מיט ומשער מיט לשער מ"ה וממ"ה למ"ז וכן ע"ז הדרך עד
 הראשון .

והנה המתענה לריך לתקן ולגלות אלו החמשים אכילו
 התענית וימשוך לשער שלו שממם חולבה נשמת
 לתמך הדיבין הנזכר ולהכניעו לילית ונחית להגדו תרין לפניו ,
 סוד ושייל הברזל שהוא סוד בלטה רחל זלפה להא ובה כלולת
 ארבעה אכילות ראשונים מחמשים אכילות הנזיל וכולם ימשכו לרחל
 ה"ד וממם ימשך עליו סיכה במנין א"ל ארני . תשמים הנזיל
 גימטרי' ב' פעמים עתה שהוא סוד ע' תיבה שהוא ע' הן
 רע"ב סהם כזה י"ד ה"א וא"ז ה"י א"ל"ף ה"י יו"ד ה"י ת
 סוד ג' אה"י דמיוני קא"א קמ"ג קמ"א כיה א"ל"ף ה"י יו"ד ה"י ת
 ה"י יו"ד ה"י א"ל"ף ה"י יו"ד ה"י כמנין תיבה והם ב' עונות
 העלוונה והסתמונה בחכמה ובינה ובזעיר ונוקבא רחילה הוא
 בגימטריא שהוא ביסוד עילת הסגל הכייל שהוא גימטריא אה"י
 דהס"ן כזה א"ל"ף ה"י יו"ד ה"י וסגל בגימטריא אה"י דלס"ן כזה
 א"ל"ף ה"י יו"ד ה"י כמנין קבל :

ואה"ב יכיון בכל הכוונת ההפסקה של ו' ימים . מה שמריקן
 ב'ג' ימים אלוהים רביעי חמישי וששי ואח"כ יאמר
ידה רלון מלפניו ה' אלהיו ואלהי אבותינו שהכל פיוט לו הריח
 היראל משינו על ידי התענית שיעלה לרלון למעלה לפני המלך
 הקדוש מלך התפארת כדי שעל ידו יתעורר שפע קדוש מלמעלה מעג'
 ראש ליחוד כל העולמות ויתחדו עם ה' ואני מכיון לשלב יאהרונתי
 וממם ימשך שפע לנפשי ורוחי ונשמתי אכ"י"ד ויהי נועם ה' אלהינו :

לגדת הולית של היוד וטיו אומיות הרי שט"ו ו' הרי ש"ך וסוד
 אכילה שלו הוא התבטח בו כי רב כחו הוא סוד אורות הפה .
שער מר ומכאן אני מכיון לעלות לשער ארבעה ועשרי' שהוא
 כ"א פעמים אלהים וכל אלהים ארבע ע"ו אומיות
 כמ"ל שער מ"ג שהוא ליו"ד יוד"ן הרי שט"ו ו' הרי ש"ך וסוד
 אכילה שלו הוא התאמתו בו כי ישוב וזרעך הוא סוד הארת חוט
 השדרה :

שער מה ומכאן אני מכיון לעלות לשער מ"ה שהוא ד' פעמי'
 (כל) אלהים כל אות ליו"ד י"ה אלהי דוה"ד פעמי'
 הרי ש"י אומיות ד' אלהים שפוט הרי ש"ך וסוד אכילה שלו הוא כקף
 רנ"הם נעלמה הוא סוד הארת בני מעיים .

שער מו ומכאן אני מכיון לעלות לשער ששה ארבעים שהוא
 כ"א פעמים אומיות אלהים הנזיל ליו"ד י"ה כ"א
 פעמים ע"ו גימטריא שט"ו ו' הרי ש"ך וסוד אכילה שלו הוא התתן
 לשם גבורה הוא סוד ההזה של ההפך שהוא זעיר .

שער מז ומכאן אני מכיון לעלות לשער מ"ז שהוא ד' אלהים
 בכל אחד י"ג ויו"ן אלהים וד' כוללים הרי ש"ך וסוד
 אכילה שלו הוא התרעישו כארבה הוא סוד תרכ"ן הושע .

שער מח ומכאן אני מכיון לעלות לשער מ"ח שהוא שני
 אלהים כמ"ל שער מ"י וכלו נחמקת לפנים וסוד
 אכילה שלו המבינתך יאבר כן הוא סוד הושע :

שער מט ומכאן אני מכיון לעלות לשער המ"ט שהוא שבעה
 פעמים מ"ב דע"ב כזה יהו"ה יו"ד ה"י וא"ז ה"י
 יוד וא"ז ל"ה ה"י יו"ד ויו"ן יו"ד וא"ז ה"י יו"ד והו"ה הרי ש"ך
 וסוד אכילה שלו הוא אס על שך יגביה נשר הוא סוד אורות הכנפים
 העליונים .

שער נ ומכאן אני מטיין לעלות לשער החמשים שהוא י"ב
 היות י"ד אומיות הו"ה ו"ה הרי ש"ך וסוד אכילה

תם ונשלם היא מספר מדרש תלפיות

תד שפונות אדיו כל פיות

ה' יעזור לגמור ה"ב המדבר נפלאות ונעלמות

בזכות הרב נוחל י"ש עולמות :